

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. F.6.7

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. F.6.7

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. F.6.7

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. F.6.7

INCUNABULI

F
6
7

Biblioteca Nazionale
Centrale - Firenze

F. 6. 7

8 nec stare poterat p se: nec pcepta adimplere. Promissa vero pparata sūt ei in gha. Ita cōfirmat Hugo. vi. Lex scripta tria pmet pcepta s. sacra 7 pmissa: In pceptis ē meritū: In pmissis ē pmiū: In sacris adiutorii p pcepta eiūdi fuerat ad pmissa: s. qz bō per se infirm⁹ erat venerūt sacra inter pcepta 7 pmissa media q illūm adiunaret 7 ad pcepta pficiēda: 7 ad pmissa obtinēda. Ex qb⁹ oib⁹ patet q sacm pnie nō ē ante pctm: sed post institutū. Qd si ptradicat: qz videt q ante pctm debuit institui sacm pnie ne. s. pccatū cōmissū cēt cā desperatiōis: vt igif esset remediū: ne exstēte pctō: pctōr desperaret de buit institui pnia: siue pnie remediū. Rñdēf q hoc cēt magis ptra bonitatē dīnā: qz da respem b⁹ mōi cēt qdā mō pducere homini casū suū qd cēt ptra donū pietatis. Et etiā sic pstatet bōi audaciā pccādi. s. si institui set remediū aū pctm. Et ideo nō fuit conueniēs: imo pueniēt⁹ fuit ei cōminari ne pccaret. Et sic pz pma conclusio 7 pma ga b⁹ pmoīs.

Parasōda in qua ponit ista conclusio q sacramentū penitentie nō ē institutū p pccatū in lege nature nec scripture.

Secūdo in isto sermone fūda f alia conclusio: Qd. s. sacm pnie nō debuit institui post pctm in lege nāe: nec in lege scripture. Primo dico q nō debuit institui post pctm in lege nāe qd pbat sic fm Alex. vbi. s. dixi. q ea que sūt ex institōe an neta sūt legi positue: et q sunt legis positue nō sūt legis nāe: igif institutio pnie cū sit legis positue nō debuit fieri cōcurrēte lege nature. Conclūde ergo q sacm pnie nō fuit institutū in lege nāe: ante enī pstitutionē circū cisiōis vbi incipiebāt instituta legis scripture nullū fuit institutū sacm: nihilomin⁹ erāt qdā signa que gerebāt tūc penitētes insignū pnie q habebāt instinctu nature: sic patet ex exemplis eorū que nō habebāt legē scriptā. Unde legis Jone. 3. Peruenit pbiū ad regē Ninive 7 surrexit de folio suo 7 abiecit vlti mētū suū 7 indutus ē sacco 7 sedit in cinere. Vbi dicit glo. Qui offenderūt deū luxuria 7 ambitōe eorū cōdēnatione placāt per que prius offenderant. bacibi. Et hoc ex inspiratione faciēbāt: cōgruebat enī ad executionē eorū que dictat lex nature interior inspiratio: siue instinct⁹ naturalis. Ad quorū nunc

executionē docet lex positua pcepto siue instituto. vnde Hugo ait: Sacramenta legis naturalis nō ex pcepto inducta vident: s. ex cōsilio ad votū pposita. Sacramenta vero legis scripture 7 gratie necessitatē quandā executionis inducūt: Et sic patet q nō ē institutū pnie sacm in lege nature. Qd si ptradicat sic Hugo illi. de sacris ait: Si qd querat tēp⁹ institutiōis sacroꝝ: sciat q pdiu morbus ē: temp⁹ medicine ē: presens igif vita a pncipio seculi vsqz in finē per mortalitatez currēs: temp⁹ est morbi 7 tēpus ē remediū. Ite ille. Si ergo morb⁹ fuit in lege nature: ergo 7 in ipsa debuit institui sacm pnie qd est ei⁹ remediū. Cōfirmat hoc sic. Penitentia sacralis magis attendit in cōfessioe pccatoris q in inflicione penitētie. Sed pstat qdā cōfessio ē peccatū suū dī. Bēn. 3. Mulier quāz dedisti mibi focia: dedit mī de ligno vite 7 comedit: 7 licz aliquo mō se excusauerit nihilomin⁹ fuit sacralis pmissio sua. Et etiā dñs qui habuit ptatē influit sibi pna p peccato suo: vnde sequit ibidē. Quia audiisti vocem vxoris tue 7 comedisti de ligno de quo preceperā tibi ne comederes maledicta terra. 7c. q. d. ppter banc culpā susti nebis hanc penā. Cū igif penes hoc duo attendat penitētia sacralis videt q tunc vbi currebāt hoc duo instituta fuit pnia: sed hoc fuit in lege nature. ergo 7c. Rñdēf ad pmiū q ē verū q semp fuit remediū exstēte morbo: sed illud remediū nō fuit sacm penitentie: sed fuit grā: siue penitētie virt⁹. Ad secūdū dicas q illa nō fuit cōfessio: sed poti⁹ excusatio dei 7 excusatio sua: vnde glo. ibi dicit. Mulier quāz dedisti mibi. 7c. nō humili ter cōfites: sed supbe excusans. i. in auctores malieris culpā retorquēs. Preterea si dicēda ē cōfessio poti⁹ fuit canonica q sacralis vnde vocat⁹ corā iudice 7 pūct⁹ de trāsgressione cōfitebat culpā suā. Locuit. n. eū do min⁹ cū diceret. Adam vbi es. conuicit eū reum criminis enidēter ei⁹ manifestās nuditatez. vnde Bēn. 3. dī. Quis indicauit tibi q nudus esses: nisi q ex ligno de quo tibi preceperā ne comederes comedisti. Et sic cōuictus cōfessus est dicēs: Mulier quāz dedisti mī. 7c. Deinde qsi cōuict⁹ in iudicio damnatus est pena que sequit. Secūdo dico q nō debuit institui sacramētū penitentie

Del Conuento de Santa Lucia

post peccatū in lege scripture qđ pbat sic fm
 Alex. vbi. 3. di. qđ penitētia est sacramētū
 necessitatis. Sacra autē veteris legis 7 scri-
 pture nō sūt necessitatis nec effectiua: s; solū
 significatiua. Sacramēta autē noue legis
 sūt necessitatis nō solū significatiua: s; effe-
 ctiua: vnde glo. sup illud ad heb. 8. Mōne
 autē meli⁹ fortitus misterii ait. Mō sūt eadē
 sacramēta in vtraq; lege: nec eadē promissa
 eadē tñ plurag; pcepta moralia i vtraq; ea-
 dem ceremonialia nō sacra: q; illa solum p-
 mittebāt: bāc autē salutē dant. Cōfirmat il-
 lud hugo di. Oia sacramēta illa prioris tē-
 poris sub lege naturalī: siue sub lege scripta:
 signa quedā fuerūt 7 figure eorū: que nūc sub
 gratia exhibita sūt sacramētorū. Ex quib⁹
 oib⁹ cōcludit qđ si penitētia ē sacramētū
 necessitatis 7 effectiū salutis: qđ nō ē insti-
 tutū in lege veteri: sed solū in lege noua. Qđ
 si obijciat qđ in lege scripta videt penitētia in-
 stituta ppter illud qđ dicit puerb. 28. Qui
 abscondit scelera sua nō dirigit: qui autē con-
 fessus fuerit 7 reliquerit ea miam cōsequet
 vbi demonstrat pfectionē eē necessariā salutē
 Rñdē qđ pfectio illa nō fuit sacralis: q; illa
 sola ē sacramentalis qđ fit sacerdoti ecclesiasti
 co habetū pātē clauū in spe remissōis pcti
 vt dicitur. 3. In lege enī veteri fiebāt quedā
 oblationes p peccato. vt dictum est in quib⁹
 bus ostendebat gen⁹ peccati. s; vel qđ erat ex
 ignorātia vel malicia: 7 quedā circūstantia
 scilicet qđ erat peccatū pncipis: vel sacerdos
 3; huiusmodi oblatio licet iudicaret peccatū
 nō tñ fuit sacralis: q; sacm nō dicit solū mō
 qđ signat: sed etiā qđ aliqd efficit maxie de sa-
 cramētis necessitatis: sed oblatio facta scdm
 ritū legis veteris nō efficiebat in quātū sa-
 cramētū dico: q; si offerentes mercebāt ex
 obediētia legis: tñ nō rōne: qua sacramētū
 erat siue signū: qđ bene fit nūc in sacris noue
 legis: virtute passiōis chrīsti: vt. 3. tactū est
 Et sic p; scda conclusio 7 p; scda b; finis.
 Paratertia in qua ponit ista conclusio qđ
 sacm pncipaliter institutū ē in lege grē ppter tria
 Tertio in hoc sermone sūda scda cō-
 clusio. s; qđ sacramētū penitētie insti-
 tutū ē in lege gratiē: vt dicitur ē in ser-
 mone precedenti maxime propter tria. Pri-
 mo ppter aīe reformationem. Secundo p-
 ppter diuinā recōciliationem. Tertio ppter

bonorū ptiipationē. C. Primo dico qđ pe-
 nitētia instituta ē ppter aīe reformationē.
 Cū enī aīa ad imaginē dei facta: pctō fit de-
 formata: et hoc est fm Tho. in pma parte.
 q. 93. ar. 4. quātū ad reformationē recreati-
 onis: q; si peccator habeat imaginē uālem
 scilicet creatiōis: tñ nō habet imaginē gra-
 tuitā. s; recreatiōis. Nā si habeat aptitudi-
 nē cognoscēdi 7 amādī deū: tamē nō actu co-
 gnoscit nec intelligit: q; per pctū cecidit in
 infirmitatē cecitatē 7 imbeciliā. vnde Ber.
 ait: Btā illa trinitas pater filius 7 spūs. s;
 vnus de sūma potētia: sūma sapiētia: sūma
 benignitas creauit quādā trinitatē in aīam
 rōnalē: que in eo pferet vestigiū quādā tri-
 nitatis: qđ ex mera rōne 7 voluntate cōsistit:
 sed hec trinitas creata cecidit p suggestionē
 delectatōis 7 p sensū ab illa sūma trinitate po-
 tētia sapiā 7 puritatē i quādā pteritiā trini-
 tatē 7 fedam. s; infirmitatē cecitatē 7 imbeci-
 ciā. Memoria enī facta impotēs 7 infirma.
 Rō imprudēs 7 tenebrosa: voluntas autē i pu-
 ra. bec ille. Sz ad istā reformationē vt pre-
 missum ē necessaria ē penitētia que excludit
 istam trinitatē malā 7 inducat pulchrā 7 for-
 mosam: vñ Aug⁹. de fide ad Petrū ait: Tē-
 pus acq̄rēdi vitā eternā in ista tñ vita tēus
 boib⁹ tradidit: vbi etiā penitētiā voluit eē
 fructuosā: ideo autē hec penitētia fructuosa ē
 q; pōr hic homo deposita malicia hñ viuere
 7 mutata voluntate: simul iniusta qđ opera
 mutare. bec ille. C. Secūdo instituta ē peni-
 tētia ppter diuinā recōciliationē. Nā pecca-
 tū tollit amicitia dei introducēdo guerram
 inter hoīes 7 deū. Iuxta illud ps. 4. Disti-
 oēs qui operāt iniquitates. sed penitētia in-
 troductit amicitia 7 recōciliationē inter pec-
 catorē 7 deū: Exēplū patet i magdalena qđ
 post pctū: ppter penitētiā in tantaz chrīsti
 amicitia venit vt videt eā pferre aposto-
 lis pmit sibi post resurrectionē suā in signū
 pcepue dilectionis apparendo Marth. 16.
 Item patet in exēplū in 2do danteo qui
 fuerat pri⁹ alienorū raptor 7 ppter penitē-
 tiā: factus est apostol⁹ 7 euāgelista Marth. 9.
 Itē patet in exēplū in latrone. Luc. 23.
 cui per penitētiā statim pmissa est paradī-
 sus. Cōfirmanē oīa ista per illud pulchrū
 Chryso. in lib. de lapsu. Quod habet de pe-
 di 3. s; talis. vbi dicit. Talis mihi crede: ta-

lis est erga homines pietas dei: quod nunquam spernit penitentiam si ei sincere: et simpliciter offeratur: etiam si ad summum quis peruenit in malum: et inde velit reuerti ad salutis viam suscipit libenter et amplectitur: et facit omnia quatenus cum ad pristinum reuocet statum. Quod ad huc etiam prestatum est: etiam si non potuerit quod exple re omnem satisfaciendi ordinem: quantumlibet tamē: et quantumlibet breui tempore gestas non respuit penitentiam: sed suscipit ipsam nec patitur quousque exigue conuersionis perire mercedē. Ite ille. **T**ertio instituta ē penitentia: propter bonorum participationē. Nam per peccatum bonum abscidit a gremio ecclesie propter perditionem vinculi charitatis: sed per penitentiam ei coniungitur: et fit particeps omnium bonorum eius. iuxta illud ps. iij. Particeps ego sum omnium timentium te. Aug. in li. de pen. de pe. di. 6. .c. qui vult. ait: Credendum ē et pietas fidei expostulat credere quod omnes elemosine totius ecclesie et orationes et opera iusticie et misericordie currant recognoscere mortem suam ad conuersionem. Et ideo Jo. chrysostomus: sic comedat penitentiam dei. Penitentia quod peccata deo miserante remittis: et paradisi reueras: peritum sanas omnem tristitiam exhyllaras: vitam te interitu reuocas: fiduciam reformat: gratiam abundantiorē refundis: omnia ligata tu soluis: omnia soluta tu euodis: omnia aduersa tu mitigas: omnia infirma tu sanas atque contrita: omnia confusa tu lucidas omnia desperata tu aias: per te o penitentia dauid afflictus vel contritus factus est sanus: per te fili perditus paternum amplexum meruit: per te Petrus postquam ter negauit christum indulgentiam reperit: per te o penitentia latronem subito christus ad regnum rapuit. Ad quod idem iesus christus per penitentiam nos perducit. Qui vi. et reg. deus cum patre et spiritu sancto in sempiterna secula. Amen.

Frater quanta post primam dominicam de aduentu. De humilitate penitentiae. quod. s. est prima virtus in anima peccatoris. Sermo quintus.

Bucianus

ergo opera tenebrarum et inquamur arma lucis. Item ubi. a. A multis dubitari solet frater charissimē. que virtus sit principalior

et in anima virtuosior. Nam aliqui dixerunt esse fidem. iuxta illud apostoli ad heb. xi. Si ne fide impossibile est placere deo. Nonnulli pro iusticia que est omnium regina et domina virtutum: ut dicit Tullius in. 2. de officiis. Ceteri vero dixerunt per seuerantiam. iuxta illud Matth. 10. Qui perseuerauerit usque in finem hic saluus erit. Verum saluo meliori iudicio Melior et necessarius omnium virtutum ē charitas quod qui habuerit et tenuerit: etiam si ceteris carebit omnino saluabitur. Et qui ea caruerit etiam si cetera habere videbitur. pculdubio dannabitur: unde apostolus prime ad cor. 13. Si linguis hominum loquar. et cetera. Sed aduertendum est quod in anima peccatoris: non potest esse charitas: nec consequenter alia virtus: quia peccatum et charitas contraria sunt nec simul eidem subiecto inesse possunt. Quare necesse ē prius penitentiam esse in anima peccatoris quam charitatem et aliam virtutem. Idcirco postquam in superioribus tractauimus de diffinitione et institutione penitentiae in isto sermone aliquid breuiter tractabimus de eius primitate. Quod. s. nulla virtus prius est in anima peccatoris quam penitentia. Abiciamus ergo opera tenebrarum. i. peccatorum per penitentiam et consequenter indu. ar. l. i. charitatis cum alijs virtutibus. Circa quod primatem penitentiae tria considerabimus. Prima erit fundata conclusio. Secunda euiciens oppositio. Tertia lucida declaratio.

Pars prima in qua ponitur ista conclusio quod penitentia quantum ad usum est prima virtus in anima peccatoris.

Primo in isto sermone ponitur ista conclusio quod in anima peccatoris prima virtus ē penitentia que declarat sic scilicet Alex. de al. in. 4. pte summe sue in tractatu de penitentia in generali. Et eius discipuli. d. Bo. in 4. di. i. 4. ar. 2. q. 3. d. i. Quod dupliciter dicitur quid prius alio. Aut secundum substantiam: et sic omnes virtutes simul sunt: quia simul infunduntur. Aut secundum usum. Et sic una virtus est prior alia virtute: quia prius ea anima virtutis potest ergo dici quod sicut motus penitentiae prior est in preparatione ipsius peccatoris penitentis ad gratiam proprie loquendo de preparatione meritoria de proprio: sic prius penitentia potest loqui de opere in tollendo peccati commissum. Quod autem motus penitentiae. s. dolor siue attritio

b 2

efficacius ppararet q̄ motus aliarū p̄tutū
patet: quātiūq̄ enī q̄s cognoscat penas de
bitas p̄ctis 7 cōsideret instinctu fidei: nunq̄
tū ex cōsideratione vel cognitiōe tali p̄pa
rat meritoze de cōgruo ad grā. Immo
vbi aliud sequat magis sit culpabilis: vnde
efficitur remotior a grā. Preterea posito q̄
ex instinctu fidei cognoscat se debitoze pene
7 ex hoc incutiat sibi timor quantūcūq̄ affi
cia timore: si ibi p̄maneat: nec vltra p̄gre
diaf: nō ex hoc magis p̄parat ad grām. De
sperati enī maxime timet: sed timor iste nul
laten? est p̄paratori? gratie. sed q̄n atteri
tur aia p̄parat ad grām. Sic igitur vt di
ctū est motus penitētie p̄prie 7 per se dispo
nit ad grā: q̄ ante nō est p̄paratio p̄grua
ad susceptionē gr̄e: 7 sic virt? penitētie q̄ da
ta ē ad remissionē culpe prior dīcī pōt in re
leuatiōe a lapsu: siue a p̄ctō hinc est q̄ cōue
niēter distinguit p̄prietatē in virtutib? etiā
p̄tū ad vsum: q̄ aut notat p̄ioritas virtutū
q̄tū ad imaginis iformationē: 7 sic nō ē peni
tētia prior: sed poti? fides aut charitas. Aut
scdm imaginis reformationē siue reparatio
nē 7 sic penitētia ē p̄ma. Fundat aut ista cō
clusio tribus rōnibus. Primo sic: glo. sup̄
illud Matth. 3. Penitentia agite 7c. ait p̄
ma virt? ē per penitentia punire veterē bo
minem 7 vitia odire: ergo 7c. Secundo sic
pri? est declinare a malo q̄ fit per penitētia
q̄ facere bonū q̄ fit per alias virtutes: ergo
7c. Tercio sic egressus vitij op̄atur ingres
sū p̄tutis: q̄ per exclusionē vni? p̄trarij itro
ducit aliud: sed penitētie ē peccata expellere
ergo ipsa est prior alijs virtutib?.

¶ Pars scda in qua ponit̄ euidēs oppositio
Contra predictā cōclusionē.

Ecūdo in isto sermone euidēter op
ponit̄ trib? vijs cōtra predictā con
clusionē. Hāc aliquib? satis rationa
biliter visū fuit: q̄ fides semp sit p̄ma virt?
in aia q̄ probat sic: fides est fundamentū
virtutū. ad Heb. xi. vbi dicit̄. fides est sub
stantia sperandarū rerū 7c. glosa. i. funda
mentū bonorū omniū igit̄ cum fundamen
tum sit prius alijs: ergo 7c. Preterea fides
est causa timoris: q̄ ex hoc maior. Qui ma
la egerūt ibunt in ignē eternū: incutit timor
malis: igitur fides prior est timore: ergo et
penitentia: quia penitētie virt? timore con

cipitur vt dictū est sup̄a: ergo 7c. ¶ Aliq̄
bus alijs videt̄: q̄ spes sit prima virtus q̄
probat sic: Nisi quis haberet spem cōsequen
di veniā: nunq̄ penitentia ageret: siue peni
teret: igit̄ actus spei precedit actū siue volun
tatē penitendi: igit̄ spes penitentia: ergo 7c.
Aliquibus alijs videtur q̄ prima virt? sit
charitas q̄ probant sic: Nulli displicet of
fensa alicui? nisi qui diligit illū. Si enī odi
ret eū placeret ei offensā ergo diligere reū
natura precedit odiū peccati: s; primū ē op?
charitatis. scdm p̄o penitētia: ergo 7c.

¶ Pars tertia hui? sermonis in qua ponit̄
tur euidēs dictorū in parte precedenti de
claratio.

Tertio in isto sermone euidēter 7 cla
re predicta in secūda parte lucidant̄
7 declarantur. Primo enī illis qui
dicunt q̄ fides est prima virtus in aia. Re
spondēdū est q̄ fides est fundamentū omniū
bonorū in quātū perficit cognitiūā: quia sub
sternit alijs virtutib? que perficiunt effecti
uam 7 operatiuā. Cognitiō enī fidei intel
lectiua precedit inclinationē ad bonū effecti
ua executionē operationis. Non igit̄ fides
dicit̄ fundamentū omniū bonorū: quia p̄or
sit alijs in anima: quasi sup̄ ipsam alie fide
tur: sed q̄ habet modū fundamēti: quantū
ad hoc q̄ actus illi? quasi actibus aliarum
substernit. Et quādo dicit̄ q̄ fides est causa
timoris. Dīcas scdm Hugonē: q̄ in affectu
est substantia fidei: in cognitione p̄o materia
Cum ergo fides in formis efficiat̄ formata:
hoc nō est ratione illi? quod erat in cognitio
ne: sed eius quod erat in affectu: sed ratione
illius nō fuit causa timoris: 7 ita nec causa
penitentie: sed solū ratione ei? q̄d erit in co
gnitione: p̄pter hoc non sequit̄ si motus fi
dei quantū ad hoc p̄cessit motū penitentie
q̄ habit? fidei debeat p̄cedere habitū pe
nitentie. Loquendo de habitu gratuito ab
aspectu cuius fides est substantialiter siue
formaliter: q̄ fides nō est formata sine mo
tu penitentie: vnde benedicit̄ Jacobi. 2. Fi
des sine operib? mortua est. Qd̄ habet p̄i
ma. q. i. c. Fertur. 7. s. opponit̄. 7 de pe. di
z. c. Si enim. 7 di. 3. s. illud. Et de sacram
entiōe. c. vnico. s. Quia vero. Idcirco. 7 apo
stolus ad. Gal. 5. ait: fides per dilectionē
operat̄ quod habet. 2. s. q. i. c. Uxor. Et de

pe. dif. 2. c. potest. ca. dif. 2. c. charitas est. c. quicumq. c. firmum. et. c. circumcisio. et dif. 4. c. Si ex bono. Et in predicto. §. Quia vero. Fides ergo debet esse operosa et merito. ria quod non potest esse: dum est peccato coniuncta: ergo penitentia debet precedere ut auferat peccatum: et faciat fidem operosam et meritoriam. Et ideo bene dicitur. Job. 6. Qui credit in me habet vitam eternam. quod habetur de pe. dif. 2. c. charitas est. et dif. 4. §. Similiter non enim dicitur dominum nec mihi: sed in me. At enim Aug. super illud Job. 6. p. his qui credunt in nomine eius: et est transumptum a Magistro sententiarum in 3. di. 23. Quod aliud est credere deo: aliud credere deum: aliud credere in deum. Credere deo est credere vera esse: que loquitur quod et mali faciunt. Credere deum est credere quod ipse sit deus: quod et mali faciunt. Credere in deum est credendo deum amare: credendo in eum ire: credendo ei adherere et membris incorporari: et per hanc fidem iustificatur impius. Hec ille. Ex quibus omnibus patet quod penitentia est prior in anima peccatoris: quam fides vera operosa et meritoria. ¶ Secundo in ista parte. Respondet illis qui dicunt spem esse primam virtutem in anima peccatoris: quod verum est de spe informi non autem de spe formata: unde si quaeratur utrum peccator possit recte sperare beatitudinem. Respondet secundum Bon. in 3. dif. 26. ar. 1. q. 4. in responsione primi argumenti quod aliquis potest exire in actum spei tripliciter. Primo habendo merita in proposito: et in effectu sic homo iustus: qui diu deo servit et iste est actus spei formate et exercitate. Secundo habendo merita in proposito: sed non in effectu sicut ille qui est peccator: et proponit tamen multum bona facere per illa que saluati: et iste est actus spei informis. Tercio non habendo merita nec in proposito: nec in effectu sicut ille qui semper faciendo mala: et in malis proponens perseverare per solam divinam misericordiam se credit affecturum gloriam: et iste est actus presumptionis: unde puerb. x. dicitur. Expectatio iustorum leticia: spes impiorum peribit. Et iterum puerb. xi. habet. Mortuo homine impius nulla erit ultra spes. Et i. 4. c. iterum legitur. Sperat autem iustus in morte sua. Sed ut ibidem habet: non habet spem futurorum impij. Dicis ad argumentum. Quod motus spei informis: precedit motum doloris infor-

mis siue attritionis. Sed conuerso est de spe formata: et penitentia etiam formata: et hoc dico quantum ad ordinem nature: quia licet simul infundatur virtus spei et virtus penitentiae: tamen habetur quo tolluntur peccata scilicet virtus penitentiae: precedit illi habitum: ex quo expectantur bona futura. Ex meritis enim gratiae: vel virtutis: quod est cum quis est sine culpa mortali: quod fit per penitentiam est ratio expectatio futurorum bonorum: unde glossa 2. ad th. 3. ait: Penitentia precedit: sequitur promissio regni. Qui vere penitet in se preteritos errores: bicegit animam ad celestem regnum: sed erectio est actus penitentiae et non spei: unde patet quod sequitur ipsam virtutem penitentiae. Dicendum igitur quod in via releuationis a lapsu semper prius est quo fit releuatio quam quo fit progressus releuati: propter hoc in reparatione ipsius penitentis: que reparatio fit per releuationem a lapsu: prior est virtus penitentiae qua fit releuatio quam alie virtutes quibus fit coniunctio cum summo bono: unde virtus penitentiae prior est in hac via quam fides et spes. ¶ Tercio in ista parte Respondet illis qui dicunt primam virtutem esse charitatem in anima peccatoris: quod hoc est impossibile quod peccatum et charitas sint simul in anima peccatoris. Cum enim sint contraria non possunt simul inesse eidem subiecto: sed mutuo se expellunt sicut albus expellit nigrum et contra dulce amarum: frigidum calidum et conuerso. Quoad ergo homo est in peccato non poterit esse in charitate: sed peccatum non expellitur ut patebit in sequentibus nisi per virtutem penitentiae: ergo ex parte patet penitentiam in anima peccatoris precedere charitatem sicut precedit remouens id quod prohibet ingredi per illud: precedit enim apertura fenestre illuminationem camere: tanquam prohibens remouens prohibitionem illius illuminationis. Dicis ergo ad argumentum quod non est necesse precedere dilectionem ipsam dilectionem: sed sufficit quod concomitet in habitu. Ex quibus omnibus concluditur quod prima virtus reformat animam peccatoris et alijs virtutibus adiutur faciens est ipsa penitentia Unde Lyprianus ad donatum ait: Nam et ipse quam plurimis vite prioris erroribus implicatus tenebatur: quibus exui me posse non credidem sic vitij adherentibus obsecun-

dans eras ⁊ despratiōe melioris malis meis
 velut ias ppijs ac vernaculis fruebar. Sz
 postq̃ vnde genialis auxilio suprioris cui
 labe deterfa in expiatum pectus expurum de
 super se lumen infundat. Postq̃ celitus spi
 ritu bausto in nouū inde hominē natans se
 cunda reparauit mirum in modū protinus
 sensi confirmare sedubia: patere clausa: lu
 cere tenebrosa: facultatem dare quod prius
 difficile videbas geri posse quod impossibi
 le putabatur: vt etiaz se agnosceret terrenū
 fuisse: quod primū carnaliter natū delictis
 obnoxii viueret: dei iam esse cepisse: quod
 spūs sanct⁹ animaret. Hec ille. ¶ Que oia
 etiam confirmat Hieronym⁹ in epistola de
 obiurgatione susanne dicens: Deinde lugu
 bris tibi accipienda est vestis: ⁊ mens ac mē
 bra singula digna castigatione punienda.
 Aputentur comē: que per vanā gloriā
 luxurie occasionem prestiterunt: defluant
 oculi lachrymis qui masculum non simplici
 ter aspererūt. Palescat facies: que quon
 dam rubuit impudice. Totū deniq̃ corpus
 incuria ⁊ ieiunijs maceret cinere aspersum
 ⁊ oportum cilicio et perhorrescat: quia sibi
 male de turpitudine placuit. Cor vero sit
 liquefcens tanquā cera: ieiunijs inuictans
 seipsum: ⁊ cogitationib⁹ ventilans quasi sit
 ab iniquo submersū. Sensus etiā crucietur
 quia in membra corporis cū haberet domi
 nationē malum gessit imperiū. Talis vita
 talis actio penitentie si fuerit perseverans:
 audebit sperare: ⁊ si non gloriā: certe pene
 vacationē. Dicit enī domin⁹ cōuertimini
 ad me: ⁊ ego conuertar ad vos. Conuertimini
 in toto corde vestro in ieiunijs fletu ⁊
 planctu: disrumpite corda vestra: ⁊ non ve
 stimēta vestra: quoniam pius est ⁊ miseri
 cors. Sic conuersus magnus ille David iu
 stificatus: sic niniue peccatrix illa ciuitas in
 cūbentē sibi euasit interitum. Hec ille. An
 te ergo omnia sumenda est penitentie: quā
 alie virtutes sequunt⁹: per quas premia eter
 na acquiruntur. Ad que ille nos perducit.
 qui viuit ⁊ regnat deus cum patre ⁊ spiritu
 sancto in secula seculorū. Amen.

Feria sexta post primā dominicā De ad
 uentu. De originali profectione penitentie.
 a q̃b⁹ scilicet orit⁹ vt in pluribus. Sermo. 6.

Abjiciamus

ergo opera tenebrarū: et
 induamur arma lucis. ite
 rum vbi supra. Vidimus
 fratres charissimi in ser
 mone precedenti: quomō

in anima peccatoris nulla alia virt⁹ potest
 habere efficaciaz: ante susceptā ⁊ peractam
 penitentiā. Inpsentiarū vero est tractandū
 ex quib⁹ considerationib⁹ cogitationib⁹ ve
 ac meditationib⁹ in anima ipsius peccatoris
 delictis obnoxii ⁊ alligari penitētia ipsa con
 cipiatur atq̃ oriatur. Nam cū scdm omnes
 doctores ⁊ scripture sacre tractatores dua
 bus vijs omnipotēs deus animas conduce
 re ad se studeat: ⁊ conef. scilicet blandicijs
 pponens ea que alliciunt ad amorē: atq̃ ter
 rorib⁹: proponens ea que inducūt ad timo
 rem. In isto sermone tractandū est: ex qua
 via istarū duarū magis anima peccatoris
 ad penitentiā manuducatur. Abjiciamus er
 go opera tenebrarū. ⁊ c. considerando ea
 que nos ad penitentiā que sola ipsa opera te
 nebrarū: peccata videlicet abijcere potest in
 ducere valent: Que vt clarius videant⁹ tria
 breuiter consideremus. Prima erit aperta
 declaratio. Secūda rationabilis dubitatio
 Tertia consequens cōclusio.

Pars prima huius sermonis in qua de
 claratur quomō penitētia oritur ex timore
 ⁊ amore magis tamen et in pluribus ex ti
 more.

Primo igit in isto sermone: quia di
 cit Magister sententiarū in. 4. dif.
 14. Qd penitentie vt in plurib⁹ ori
 tur ex timore: in paucis ex amore. Et quod
 accidit in pluribus: ⁊ maxime moralib⁹ il
 lud tenendū est scdm Aristo. in pmo et h
 corū. c. 2. Declarat per tres solēnes doctores
 quorū prim⁹ est Alexan. de ales. vbi supra.
 Secūdus dñs Bo. in. 4. dif. 14. ar. 2. q. 2.
 Tertius Ricar. de mediauilla ibidem arti.
 4. q. 2. predictū dictū Magistri. vnde di
 cūt qd duplex est causa penitētie nostre. vna
 effectiua. s. deus: nisi enī deus ad penitentiā
 cor peccatoris moueret: null⁹ de pctō pniaz
 ageret: vnde ait ipse dñs Job. 14. Nemo ve
 nit ad me nisi pater meos traxerit eum. Et

ideo ibidem etiam inquit. Sine me nihil potestis facere. Patet hoc clarius in tractatu de clemētia dei: et etiam inferi⁹ patebit: cū agatur de ordinata iustificatione impij per penitentiā facta. Alia est dispositiua: et hec ē a nobis: quia qui creauit nos sine nobis sūm Augu. non iustificat nos sine nobis. Cum igitur penitentiā sit reuersio: vel reuocatio hominis in peccato existētis ad deum vt ait Damascenus oportet ad penitentiā faciendam aliquid in nobis precedere: vt illuminans: vt inclinans. et vt reuocans. **P**rimo igitur causa penitētie est aliquid in nobis: vt illuminās ad cognitionē peccati nostri: et ipsius dei. Et sic penitentiā concipis in intellectu a fide: eo qd fides illuminet intellectum: et dicitur deū esse iustum et puniturū peccatores: nisi se ipsos per penitentiam puniant ex qua cōsideratione concipitur in mente propositū penitētie. **S**ecundo causa penitētie est aliquid in nobis: vt inclinans ad bonorū dei: et sic penitentiā concipis in mente ab ipsa spe hoc modo. Quia ex cōsideratione diuine misericordie qua deus parat⁹ est remittere penitenti peccata generat spes remissionis et voluntas penitēdi. **T**ertio causa penitētie est aliquid in nobis: vt reuocans et sepe rās ab amore delectabili ipsi⁹ peccati: et hoc est timor pene qui sequitur peccatum. Cognoscit enim peccator se propter peccata sua ad penā eternā ex diuina iusticia obligatū. Et ideo ex cōsideratiōe diuine iusticie que nulla peccata impunita relinquit et que nullius potentiā veretur: nullius sapientiā decipitur: nulla pecunia corrūpitur: et nullius fletibus deflectitur: generatur in peccatore timor: quo penitentiā concipitur: Unde timore diuine iusticie et pene: hominē penitet de peccato in mente: et exterius opere penitentiam facit. Dicendū est qd vt frequentius et in pluribus: verum est qd dicit Magister. Qd penitentiā oritur ex timore: et in paucis ex amore. Cuius rationē a signat Alexan. vbi supra di. Qd et si bonitas dei et gloria paradisi magis nata sunt reuocare vel retrahere a peccato. Attamē animal homo: et precipue existens in peccato mortali neq cognoscit: neq degustat dulcedinem vite eterne: vt eius amore peniten-

tiam faciat. Quia cum vita eterna plurib⁹ incognita sit: quia nec eam oculus vidit: nec auris audiuit. et. Esaie. 44. Et prime ad ebor. 2. precipue tamē existētib⁹ in peccato mortali incognita ē: Unde Hieremie. 31. dicitur. Omnis homo qui comedit vnam acerbam obstupescet dētes eius: Idcirco pauci peccatores prouocant ad penitentia amorē vite eterne: sed plures timore gebenne: tum quia status peccatoris valde similis est inferno propter remotionē conscientie et alia plura. de quo Apoc. 6. dicitur. Infernus sequebat eum. Tum quia i inferno erit priuatio omniū delectabiliū que sunt in isto mundo. iuxta illud Job. 27. Diues cū dormierit nihil secum afferet peccator autē cognoscit delectabilia vite huius: ideo et horū priuationē et sic infernū aliquo modo noscere potest: quia priuatio cognoscit per barbarū. Confirmat predicta cōclusio. s. qd penitētia oritur ex timore per auctoritates scripture sacre. Nā sapiētia. puerb. 8. dicit. Initium sapiētie est timor dñi. Et puerb. 8. scribitur. Timor dñi odit malū arrogantia et superbiā et viam prauā. Et iterū puerb. 13. dicit. Timor domini bon⁹ est: qui autem timet deū in pace versabit. Et. 14. legis Sapientis timet et declinauit a malo. Idem. 15. c. In timore dñi declinat omnis a malo. et 16. c. eius idē dicit. Misericordia et veritate redimis iniquitas: et in timore dñi expellis peccatū: nam qui sine timore est: nō poterit iustificari. Et Ecclesiasti. 2. Qui timent dominū preparabunt corda sua: et in cōspectu illius sanctificabunt animas suas. Et iterū ibidem. Qui timent dominū custodiunt māda at illius: et patientiā habebūt vsq ad inspectionē illius. Et Ecclesiasti. 21. Qui timet dominū conuertitur ad cor suū. Item Esaie. 26. scribitur. A facie tua id est a timore tuo quasi concepimus et parturimus spiritum salutis. Et quibus omnib⁹ concluditur qd salus nostra oriatur ex timore. Sed cum salus reperiri nō habeatur peccatorib⁹ sine penitētia sequit penitentiā oriri ex timore. Aduertendū tamē est qd vtilius est et magis meritorii declinare a malo ex amore vite eterne: quam ex timore gebenne. In cui⁹ signū Job. et Christ⁹ predicauerūt pñiam

utiliorē cum dixerunt: Matth. 3. 7. 4. Pe-
nitentiā agite. app. e. re. celoz vbi notat amor
vite eterne. Non aut dixerūt penitentiā agi-
te 7 fugiet pena gehēne: ex qua p̄surgit timor
7 sic patet qd dō de p̄ma parte hui⁹ sermonis.

Pars scda hui⁹ sermonis i q̄ ponit 7 sol-
uit rōnalis dubitatio circa p̄dicta i p̄ma pte

¶ Et iūdo in isto sermone sunt aliq̄ du-
bia circa p̄dicta in p̄ma parte decla-
rata 7 solūda: ad clariozē ipsoz no-
titiā. p̄mo eni videt q̄ penitentiā oriat̄ ex fide
arguendo sic: Penitentiā ordinat̄ ad purifi-
candū cor: ergo eius origo 7 conceptio maxi-
me debet attribui. p̄ p̄ncipio purificationis:
s̄ istud nō ē timor sed fides: iuxta illud act.
15. Fide purificans corda eoz. ergo videt q̄
penitentiā non concipiat̄ ex timore sed ex fi-
de. Ad hoc. R. q̄ fides purificat cor p̄ mo-
dum ostendētiā timēda: nec nō 7 amanda.
Timor aut inq̄tum ab ipso inchoat̄ motus
voluntatis recedētis a peccato 7 tendent̄ ad
deū. Penitentiā p̄o inq̄tum impetrat ebari-
tatem p̄ quā formaliter purificat̄ cor. Et id
quāvis penitentiā p̄cipiat̄ ex fide: nō tamē se-
quit̄ q̄n etiā concipiat̄ ex timore magis q̄ ex
fide: q̄ est dispositio magis p̄p̄nua. Ex fi-
de eni nō p̄cipit̄ penitentiā: nisi inquātū fides
ostendit timēda vel amanda: qd solū p̄sistit
in intellectu. Ex timore aut iā fit motus vo-
luntatis recedētis a pctō quod consistit in affe-
ctu: 7 est eēntiale penitentie. ¶ 2° p̄tra predi-
cta dubitat̄ q̄ p̄nia nō oriat̄ ex timore argu-
endo sic: Idem nō cōcipit̄ ex seipso: iuxta il-
lud Aug. p̄. de trimi. c. i. Nulla res est que se
ipsā gignat vt sit: sed idē est timor 7 peniten-
tia q̄ est idē subiectū vtriusq̄: 7 sub eadem
rōne. s̄ pctm̄ inquātū est dei offensivū: 7 etiā
vtriusq̄ est idē act⁹. s̄. refugere pctm̄: supra-
dicta rōne: ergo p̄nia nō concipit̄ ex timore.
Ad hoc dicat̄ q̄ nō est idē timor 7 penitentiā
nec vtriusq̄ idē est formale obiectū. Timor
enī seruilis obiectū ē pctm̄ inquātū me-
ref arduū malū p̄ne: 7 timoris initialis siue
filialis inquātū ē malū arduū p̄trariū diui-
ne reuerētie: p̄nie aut inquātū est p̄trariū iu-
sticie diuine: 7 legic⁹: 7 expiabile pactū pe-
nitētie: nec t̄tū respicit p̄nia 3 quātū pctm̄
inquātū ē pctm̄: sed etiā ex p̄sequēti inquātū
est futurū. ¶ 3° ad idē arguit̄ sic: Si pe-

nitentiā oritur ex timore: aut seruili: aut ini-
tiali: aut filiali. Ad seruili: quia cū illo ma-
net volūtas peccandi: sed cum p̄nia nō ē volū-
tas peccandi: et etiā cū timore seruili nō est
echaritas 7 ebaritas ē cū p̄nia: ergo. 7c. Non
etiā initiali aut filiali: q̄ cū homo habeat ti-
morē initialē aut filialē: necesse ē q̄ de pecca-
to peniteat. Cui⁹ rō est: q̄ timor initialis est
cū gratia gratū faciente: quā cōcomitant̄ ce-
tere virtutes: ergo. 7c. Ad hoc dicat̄ q̄ p̄nia
oritur ex timore seruili: 7 tūc ad argumētū 3
dicat̄: q̄ 7 si non habeat p̄nia cum timore ser-
uili: nihilomin⁹ cōcipit̄ ab eodē: nec oportet
q̄ timor seruilis 7 p̄nia sint siml: quia timor
seruilis nō est causa esse ipsius p̄nie: sed qua-
si generatōis eius. Sicut sūptio medicine ē
causa sanitatis: nō tñ sunt siml. Nā aliud ē
dicere p̄niam cōcipi: aliud p̄niam haberi. Pe-
nitentiā aut i penitente p̄cipit̄: est dolere siue
attritione affici: 7 ad grām penitētie seipm̄
p̄parari. Vñ qñ instinctu timoris aliq̄s do-
lendo siue atterendo: p̄parat se ad suscipiēdā
gratiā siue virtutē penitentie: tūc dicat̄ peni-
tentiā cōcipi. Unde istud p̄cipere magis dicit̄
p̄positū siue p̄parationē q̄ actualē penitentiā
Idcirco dicitur penitentiā cōcipi timore ser-
uili non initiali vel filiali. Et hoc sufficit quā-
tum ad secundā partē hui⁹ sermonis.

¶ Pars tertia hui⁹ sermonis in q̄ ponit̄ ex iā
dictis consequens cōclusio: videlicet q̄ peni-
tentia a timore concipitur.

¶ Tertio in isto sermone fundat̄ illa cō-
clusio p̄ns ex dictis fm̄ Alex. vbi. d.

7 2° bo. in. 4. di. 14. ar. 1. q. 1. q̄ 13 no-
bilior actus sit generatio q̄ conceptio: nō ta-
men dicitur q̄ penitentiā generatur a timo-
re sed concipitur: cuius ratio tripliciter est.
¶ Primo quia sicut fetus in quadā rudita-
te 7 deformitate concipit̄ 7 post sollicitudi-
nem nature diu 7 multipliciter operātis ma-
gis distinctionē recipit quousq̄ consumat̄ i
debita forma 7 specie. Ita etiā quando p̄ pe-
ccator motu timoris dolet 7 atteritur d̄ pecca-
tis: 7 p̄ponit penitere 7 preparat se ad peni-
tendū: qui quidem dolor siue attritio vel p̄-
positū penitendi est quasi conceptū rude 7 i
forme in p̄ima excitatione timoris: sed fm̄
q̄ peccator magis preparatur magis acce-
dit ad formā siue ad penitentiā formālē per

Infusione gratie. **T** Secundo illud quod generatur habet causam efficientem per se et per seculum: quod autem concipitur non habet respectum ad causam efficientem per se primo: sed quod dāmodo cooperantem. Unde quia timor non est efficiens per se sed remote cooperans: id non debuit dici penitentia generari a timore sed solum concipi. Nam causa perfecta et per se penitentia est ex infusione diuine gratie: ut dictum est. **T** Tercio quia conceptio proprie dicitur alicuius intra vterum. Cum igitur primum esse penitentie sit in corde: postea propter alterius per confessionem et satisfactionem conuenienter dicitur: quod penitentia concipitur ex timore. Unde Augustinus in libro de peccatis sic dicit: primum esse penitentie est in corde per contritionem: quod exercens se in ore sit confessio: et in opere sit satisfactio. Et ibidem ait: sicut dolor cordis est comes penitentie: ita lachryme et confessio oris et satisfactio operis testes sunt doloris et contritionis cordis. Iuxta illud. Consideremus ergo diligenter et crebro illa que ad timorem inducunt bonam scilicet mortis: penam inferni: nec non et horribilem diem iudicii. Non enim immerito sancta mater ecclesia in principio aduentus et quod dragemine facit memoriam de iudicio: quia maxime istis temporibus conas aias ad penitentiam inducere per incussione timoris. Solent enim tres effectus assignari ipsius iudicii considerationis. Primum enim dicitur diuini timoris occasio. Nam cum diuinus timor sit initium sapientie: ut dictum est supra: meliori modo haberi non potest quam continua memoria iudicii: unde apostolus ait: Secundum iudicium tuum viuifica me: quod euenisse Hieronymo ipsemet testatur dei. Quoties diem illum considero toto corde contremisco. Secundus effectus dicitur diuinorum preceptorum observatio. Nam postquam habuit quisque domini timorem per continuam iudicii memoriam totis viribus diuina precepta custodit: iustitiamque vias minime derelinquit hinc David in psalmo dicit: Quia iudicia eius in conspectu meo semper: et iustitias eius non repuli a me. Tercius effectus dicitur peccatorum contritio et malorum suppositio. Nam ut legitur in vitis patrum: Quidam fratri superiori sui interrogati qualiter cum seruo de peccatis suis penitentiam facere posset: diuinaque precepta de cetero custodire valeret. Responsum fuit. finale pre-

meditare iudicium. Et ideo ex opposito nemo iusticias dei sequitur: nisi ab eo finale iudicium premeditetur. Hinc de peccatore apostolus proloquitur: Inquinati sunt vicillius in omni tempore. et reddit causam dicens. Auferunt iudicia tua a facie eius. Est etiam consideratio iudicii malorum suppositio. Quis enim non erit sobrius in letitia? Quis non tolerabit aduersa? Quis non minus amore domini faciet grauia: si in eo erit finalis iudicii firma memoria? Et apostolus rea beat? Bre. dicit: Dicit illi charissimi ante oculos ponite et quicquid modo graue cernitur in eius comparatione lenigat. Sed ut dicit idem Gregorius super Mattheum. In maiestate visui sunt: quod in humilitate videre nolunt: ut tanto districtius virtutem eius sentiant quanto cernit cordis ad eius penitentiam non inclinant. Et ideo ut etiam dicit ipse Gregorius presentis temporis: ita agenda est letitia: ut nunquam amaritudo sequentis iudicii recedat a memoria quam habere perpetuam ille nobis concedat: qui iudicaturus est viuos et mortuos et redditurus est vere penitentibus requiem sempiternam in secula seculorum: Amen.

Sabbato post primam dominicam de aduentu in festo videlicet conceptionis virginis Marie in quo pontifex ipsam fuisse conceptam sine peccato originali tribus preclarissimis virginis. Sermo. 7.

Abstine re ista

facere ut inferamur crimine glorie nostre. Scribuntur hec verba primi Machab. 9. c. Quamuis fratres charissimi principalis nostra intentio in hoc opere versetur circa mysterium penitentiae. Attamen solennitates occurrentes: vacue non sunt pretereunde quin de ipsis aliqua memoria fiat. Et quia in illo sacro aduentu occurrit festum conceptionis gloriose virginis Marie non est silentio pretereundum. Nam sanctissima virginis gloria est omnium christi-anorum ut figuratum est per Judith cui dictum est a principe sacerdotum Judith. 15. Tu gloria hierusalem. tu letitia Israel: tu honorificentia populi nostri. Idcirco qui eam a crimine originali culpe excusare conantur aliquo modo verbum propositum satis puenienter assumere possunt dicere. Abstine re ista facere: ut nos reuerti virginis

facere ut inferamur crimine glorie nostre. Scribuntur hec verba primi Machab. 9. c. Quamuis fratres charissimi principalis nostra intentio in hoc opere versetur circa mysterium penitentiae. Attamen solennitates occurrentes: vacue non sunt pretereunde quin de ipsis aliqua memoria fiat. Et quia in illo sacro aduentu occurrit festum conceptionis gloriose virginis Marie non est silentio pretereundum. Nam sanctissima virginis gloria est omnium christi-anorum ut figuratum est per Judith cui dictum est a principe sacerdotum Judith. 15. Tu gloria hierusalem. tu letitia Israel: tu honorificentia populi nostri. Idcirco qui eam a crimine originali culpe excusare conantur aliquo modo verbum propositum satis puenienter assumere possunt dicere. Abstine re ista facere: ut nos reuerti virginis

Marie inferamus crimē ipsi Marie glorie
 nostre dicit ipsam hodie in peccato origina-
 li conceptā esse. Sz quia vsq; in hodiernum
 diē agitat inter doctores 7 deuotos vir. Ma-
 rie: an brā virgo pcepta sit in peccato origi-
 nali: vel nō: quoz opinionē donec ecclia aliud
 decreuerit nulla falsa reputat. Ex quo igit
 absq; aliquo piculo possum? hoc pūlegiū at
 tribuere gloriose virgini sequēdo opinionē
 toti? ordinia nostri nō ex affectionis passio-
 ne sed mentis deuotione adherēdo opinio-
 ni deuote: conabor in illo sermone fm par-
 uitatē ingenij mei ex dictis doctoz defende-
 re gloriofā virginē a cōtractione p̄suspec-
 cationis originalis: 7 q̄pcepta fuit sine peccato
 originali ardētē pbare decertat. Ad quod
 etequendū p fundamētō hui? materie vidē-
 dum est qd sit: 7 a quo p̄trahit peccatū ori-
 ginale. Sz qz hoc longū esset enarrare: 7 sa-
 tis euidenter in ope de peccatis in tractatu d
 peccato originali patet: sufficiat hic tm inue-
 stigare quid sit pceptio. unde ad ppositum
 transeamus. Est enim pceptio fm De. aure
 oli in tractatu de pceptione virgi. idē quod
 simul vnio: a con. qd est simul: 7 capio. i. siml
 capio. vñ notandū q duplex est vnio. Vna ē
 vnio feminū qñ. s. virile semē 7 femellū siml
 miscēt 7 vniunt. Talis ē vnio istoz feminū
 dicit pceptio. Qñ igit dicit talis est hodie cō-
 ceptus: sensus huius. ppositionis est iste. Se-
 men maternū 7 paternū isti? p̄is simul mi-
 xta sūt: 7 quia talis cōmixtio feminū sine co-
 pula carnali fieri nō p̄t: cōmunitē i tali co-
 pula raro fit aut nunq; quin peccatū saltē ve-
 niale interueniat: id David in psal. dicit: Ec-
 ce enī i iniquitatib? conceptus sum 7 in pec-
 catis pcepit me mater mea. Alia conceptio
 seu vnio est naturaz: quādo. s. vniunt aia 7
 corp? que quidē vnio fm Aug. fit post qua
 draginta sex dies in masculo. 7 octoginta in
 femina: 13 fm phicos quadraginta in femi-
 nis: 7 octoginta in masculis: vt no. ff. de lite.
 7 postbu. l. gallus. Quando ergo dicit talis
 est hodie pceptus: sic intelligit q hodie com-
 pleta ē liniatio siue dispositio 7 organizatio
 corporis Petri vel Pauli qua pfecta deus
 trinitas descendit 7 creat aiam 7 creando illi
 corpori organizato infudit. Talis ē infusio
 aie i corp? dicit pceptio naturaz. i. vnio na-

ture spūalis q̄ ē aia: 7 corporalis q̄ est corp?
 Quādo igit dicit talis est hodie pcept? i pecca-
 to originali nibil aliud est dicere nisi qz aia
 Petri vel pauli hodie creata est 7 infusa cor-
 pori suo: in qua infusione p̄traxit pctm origi-
 nale. i. obligationē ad p̄naz dāni que est ca-
 rentia visionis diuine. Et si in tali itatu sine
 aliquo remedio decederet visione diuina p-
 petuo careret. hinc Job. 13. dicit. Quis pōt
 facē mundū d immūdo cōceptū semine? Nō
 ne tu q solus es? Quasi velit dīcē: q qñ aia
 munda vniū corpus immūdo: nisi diuina ad-
 iunctur gratia efficiat immunda. De igit glo-
 riosa virgo Maria cōcepta sit ex semine pa-
 rentū: quia tamē diuina gratia seruata
 fuit lex cōis in ipsa fuit suspensa: qz pbat tri-
 b? vñs in p̄nti fmone: rōne. s. aucte 7 exēplo
 Pars p̄ma huius sermonis. in q pbat fm
 q̄tuor famosissimos doc. virginē Mariā ēē
 pceptā sine pctō originali q̄tuor fundamētis
 Primo igit in isto sermone pbat te-
 p atam virginē esse conceptā sine pecca-
 to originali p q̄tuor doctores pbatiss-
 mos. In ore enī duoz vel triū cōstat omne
 verbū Math. 18. 7 Deutro. 19. 2. ad Lbo-
 rintbi. 13. 7. 2. q. 4. c. 1. 35 q. 6. c. ab isto die.
 2. etiā extra de testi. c. 13 vniuersis. s. p. Clar-
 rum magistrū Scoti i tertio sententiaz. di.
 3. qui dicit. q si dēt errare vult errare po-
 tius in abundantia laudis vir. Marie q̄ in
 diminutione. et p Scotū doctozē subtilē i. 3.
 sententiaz. di. 3. q adeo fuit deuotus pceptio-
 nis virginis Marie q̄ existens parisi? 7 ppo-
 sita qōne p̄dicta corā vniuersitate cū p maio-
 ri parte cōs virgi. ēē conceptā cū peccato ori-
 ginali concluderēt. audiēs talia ipse Scotus
 gladio spūs sancti oia dicta eoz recitauit et
 pfutauit: addēs innumrabiles rōnes p̄cludē-
 tes virgi. conceptā fuisse sine pctō originali:
 quia ppter voluerūt cōs vt de cetero doctoz sub-
 tilis vocaret. Et etiā p̄doctozē illuminatū
 franciscū de maioris in. 3. iniaz. di. 3. 7 in
 plerisq; alijs tractatib?. Postremo p Petz
 aureoliū suo particulari tractatu quē facit
 de conceptione beate vir. quē oculata fide vi-
 di. Et q̄ plurimis eoz rōnib?: sed causa bre-
 uitatis tm quatuor adducam?: quaruz p̄ma
 dicitur ratio punitiois. secunda ratio oditi-
 onis. tertia ratio puritatis. quarta ratio re-

dēptionis. **P**rimo ergo probat beatā vir-
gine 3 fuisse conceptā sine pctō originali rō-
ne punitionis: arguēdo sic: Si ipsa beata vir-
go fuit concepta in peccato originali fuit ma-
gis punita p illo tēpore sine instanti q̄ oēs
creature que fuerūt in mundo quod est cru-
dele 7 ip̄i s̄m̄i dicere: quia alij peccauerūt
actualiter: 7 p̄sequenter graui⁹ puniri debe-
bant. Et probatur p̄dicta p̄clusio arguendo
sic: Illud quod plus p̄dit pro aliquo tempo-
re plus punitur: sed virgo Maria si contra-
xit peccatū originale: plus sola perdidit pro il-
lo tempore quo fuit in peccato q̄ omnes alij
dānati: quoniam si omnes homines huiusmō-
di fuissent p̄destinati: nō attigissent ad vir-
ginis meritū 7 premiū: ergo cum in peccato
mortalis p̄iuetur aīa omnib⁹ spiritualib⁹ bo-
nis cum sit sub potestate diaboli: sequit⁹ q̄ be-
ata virgo i peccato originali siue mortali exi-
stens plus p̄didit quia gratias ad quas erat
disposita p̄ illo tēpore habere non potuit: q̄
si dicatur vt pleriq̄ asserūt: si virgo nō fuit
concepta in peccato originali: multū teroga-
tur p̄uilegio p̄ceptionis c̄risti quia. s. non
habuit specialē modū p̄ceptionis c̄ri 7 idem
habuit beata virgo si sine peccato originali
concepta est: quod absurdū videt valde: cuz
ipsa fuerit creatura pura: C̄ristus p̄o crea-
tor: ipsa simplex femina: C̄rist⁹ autē deus 7
bō: ipsa redēpta: C̄ristus redēptor. Ad hoc
r̄ndet negando p̄sequentia: q̄ dato q̄ C̄ri-
stus nō fuisset cōceptus in pctō originali nec
virgo Maria similiter: nō sequit⁹ q̄n C̄ri-
stus habuiss⁹ singularē modū i sua p̄ceptōe
quia ipse conceptus est de femina sine virili
semine: virgo autē Maria de semine viri 7 fe-
mine. P̄terea nō tollit mod⁹ singularis p̄-
pter hoc cōceptionis C̄risti: q̄ cū C̄rist⁹
non sit cōcept⁹ in culpa originali: iste fuit sin-
gularis mod⁹ cōp̄tē ei solū iure: rōne: 7 ne-
cessario. Virgo autē si nō ē cōcepta i peccato
hoc fuit ex gratia 7 p̄uilegio. Non enī ipsa
fuit in p̄mo instanti p̄ceptionis sue sicut aīa
C̄risti coniuncta persone diuine. Quāuis
iḡ beatā Maria concepta fuerit ex semine
maris 7 femine: non tamen concepta fuit in
peccato originali: quia in ipsa suspens⁹ fuit
statutū dei ex p̄uilegio singulari: vt digna
efficeretur mater dei: nec vñq̄ sub potestate

esset diaboli ex qua debellās diaboli tētebat
conciipi. **S**ecundo idē probat rōne oditio-
nis arguendo sic. Si beata virgo concepta
fuit in peccato originali: sequitur q̄ ipsa fuit
plus odita a deo p̄ illo tēpore q̄ Laym: Ju-
das vel quicūq̄ alius damnat⁹: quod est im-
piū 7 nephariū dicere: q̄. s. illa que a deo
fuit dilecta vt m̄r dei fuerit electa: p̄o aliq̄
tēpore tantū fuerit odita. Et probat p̄dicta
conclusio sic: Pena includens culpā quan-
to maior 7 grauior est culpa: tanto talis pec-
cator a deo magis oditur: sed pena virginis
fuisse maior quia plura bona perdidisset: et
non perdidisset: nisi quia deus eam in pecca-
to concipi voluisset. Iḡ illo tēpore deus eaz
odio habuit. Non est aliud odiū dei nisi sub-
tractio gratie: sicut dilectio ipsius dei erga
creaturas nihil aliud est q̄ gratie cōmunica-
tio. Unde dicunt doctores nostri Ricar. de
mediavilla 7 domin⁹ Bonauētura in. 3. sen-
tentiar. di. 32. q̄ deus nō diligit creaturas
dilectione affectionis: sed amore cōmunicati-
onis: 7 q̄ duplex est cōmunicatio. s. nostre et
gratie: s̄ dilectione cōdicationis gratie nō di-
ligit peccatores: s̄ pot⁹ odit talē cōdicationē
eis subtrahendo. Si iḡ beatā virgo Maria
in peccato originali fuit p̄cepta: fuit p̄dicto
modo odita: quia in peccato originali existēs
cōdicationē gr̄a ad q̄s disposita erat nullate-
nus h̄re potuit. q̄ si h̄ arguit⁹ sic: Pena cor-
spōdet culpe: s̄ pena i troducta est p̄ culpa ori-
ginali: Maria b̄uit mortē: 7 culpā origi-
nālē: q̄d aliter iniustū eēt: 7 sic b̄n a deo odiata
fuisset. R̄. ad B distinguendo: q̄ duplex ē pe-
na. s. pena inflicta: 7 pena p̄cta: q̄ est etiā du-
plex. Pena p̄cta ē culpa aliena: 7 pena inflicta ē
culpa p̄p̄a. Nā h̄bē penā p̄tē ē dupl̄. Vno
mō ex cālī rōne culpe originali aliene. s. ipsius
ade: q̄ nisi pct̄m̄ ade fuiss⁹: nō fuiss⁹ pena in-
troducta i ḡne b̄uano: q̄d p̄z: q̄z talē nāz pctā
s. in vir. Ma. tulerāt s̄ nō culpā: q̄z de no-
luit. Patet B̄ exēplū de purgatiōe pctō origi-
nali p̄ baptisimū: tām mortuū 7 b̄uit alias penas.
C3 idē pbat rōne puritatis sic: Virgo inē-
puras creaturas p̄ se lib̄s stētes debuit tenē
dū maior puritas p̄tū: puritas autē ē p̄ re-
motōe pcti: 7 defect⁹ culpabil: vñ ille d̄z pu-
rus q̄ ē sine pctō: at̄ ipse C̄rist⁹ nō diceret
purissim⁹ 7 ipsi angeli. Si iḡ beatā virgo

debit eē purissima sub eo: vt dignus vas
esset filij dei: nō potuit habere peccatū origi-
nale. Mā tres sūt gradus puritatis possibi-
les creature. Primus ē posse peccare: 7 peccare
7 per gratiā reuenari. Secundus est posse pec-
care 7 nō peccare: sed per gratiam reueruari.
Tertius ē nec posse peccare: nec peccare. Pri-
mus gradus cōpetit cōmuniter omnibus fi-
delibus mūdi. Secundus beate virgini. Ter-
tius soli aīe christi. Ille ergo secundus gra-
dus puritatis fuit virgini cōcessus: quia ma-
ter dei: quia dñā angelorū: qz regina celi et
terre: qz mater misericordie 7 vltimū pecca-
torū refugium. Qd si cōtradictū sit: Januaz
paradisi nō clausit nisi peccatū originale: s
si virgo fuisset mortua ante passionē christi
nō introisset in paradisu: 7 hoc nō nisi p pec-
catū originale: ergo fuit cōcepta in pctō ori-
ginali. **A**d hoc respondēdū scdm aliq̃s
qz quis virgo nō fuerit corrupta q̃tum ad
personālē maculā: fuit tamē q̃tum ad reatū
quo tota natura erat obligata ad penā: q
nō fuit liberata. Sed aliter respondet scdm
Franciscū de maioris: qz iste calus nō fuit
admittēdus: qz nō erat determinatū a deo
qz si determinasset: sicut pseruauit a peccato
originali: pseruasset a pena: 7 si ei dedisset
nō er culpa, p̃pria sed aliena: vt patet de pur-
gatis peccato originali p sanctificationē in
vtero matris: 7 p sacrificia qui mortui sunt
ante christi ascensionē. **Q**uarto 7 vltimo
idē pbatur rōne redēptionis sic arguendo si
beata virgo nō fuit pseruata a pctō origina-
li: christus non fuit pfectissim⁹ redēptor qz nō
habuit gradus oēs possibiles redemptionis
qd ē impiissimū dicere. Et pbatur cōsequē-
tia: quia. s. modus pseruationis ē perfectior
omnib⁹ alijs. Tum qz ex parte pseruati seq̃-
tur abundantior gratia: qz amplior puritas
7 amplior imo tota malorū semotio. Tum
quia ex parte pseruantis arguit maior per-
fectio 7 liberalitas: qz donat gradum perfe-
ctissime puritatis. s. non cadere: quod nō fe-
cit alijs qui ceciderūt: quia pfectius ē nunq̃
fuisse sub odio. Unde nō scdm De. aureoli.
qz ad hoc qz christus sit pfectissimus et vni-
uersalis redēptor: necesse fuit vt aliquē rele-
uaret a peccato actuali mortali: vt fecit oēs
peccatores adultos. Et aliquē pseruaret a
peccato actuali mortali: vt fecit angelos et

multos sanctos. Item q aliquē releuaret a
peccato actuali veniali: vt etiā fecit in p̃plu-
rib⁹ sanctis qui nunq̃ peccauerūt mortaliter
sed bene venialiter. Et aliquos pseruaret a
peccato veniali: vt credid fuisse Job. bap.
7 saltez fecit in p̃nulis innocentib⁹ sine aliq̃
peccato actuali de cōdētibus. Item necesse
fuit vt aliquē releuaret a peccato originali
vt fecit cum peccato originali nascētes. Et
aliquē pseruaret a peccato originali: qd tū
pie creditur fecisse in gloriosa virgine. Qd
si dicatur vt sepe dicunt aduersarij hui⁹ con-
clusionis. Si virgo nō fuit cōcepta in pecca-
to originali: puata fuit puilegio redēptōis
christi. Respondet qz equiuocat de redēptio-
ne: quia nō solum redimere dicit a peccato
purgare: sed etiam pseruare. Mā nos sum⁹
redēpti a morte eterna: 7 tamē non fuimus
actualiter 7 eternaliter mortui. Et Iherosol.
dicit. Abzabaz redēptū a deo de vr. calde-
rū: 7 tamē cecidit: vnde Aug. sup illud
ps. Redime me a cal. hominū. dicit. i. dato
spiritu: fac ne falsē impositiones hominū ter-
roribus me vincant: 7 ne a mādatis tuis ad
sua malefacta percurrant. Et Nicholaus de
lira ibidem ait: vt nō impediāt a quiete cō-
templatiōis animā meā. **P**reterea ange-
li vtiqz redempti sūt: qui tamē redēpti non
peccauerūt: hinc ē qz ait Beda. omel. 2. in
canticis canticorum exponens illud Pauli:
Christus est redēptio nostra. Nūquid 7 an-
gelos redemit sicut 7 boies? Dico qz 7 ange-
los illos pseruādo: homines purgādo. Et
sic patet p̃ma pars huius sermonis in qua p-
batum est p̃ginē Mariā cōceptā ēē sine pec-
cato originali quatuor rōnibus.

Pars secūda huius sermonis in qua pba-
tur quadruplicibus enidentissimis auctori-
tatibus virgine gloriozā esse conceptam si-
ne peccato originali.

Ecūdo i isto smōe pbat bea. p̃gi. cē
ceptā sine pctō originali aucte mul-
tiplici: 7 breuitati studēdo: 7 ordinē
inchoatū sequēdo p q̃tuor auctoritates scri-
pture sacre: 7 q̃tuor scōs doctores hoc idē
pbabim⁹. **P**rimo igit i ista pte p q̃tuor
auctes scripture sacre p̃dictā p̃clusionē pba-
bim⁹ qz p̃ria ē. Tota pulchra es amica mea
7 macula nō est in te. Cant. 4. c. Ille do-
ctor famosus Alex. de aleo in fine vite sue

exposuit ad honore pceptionis hanc auctorita-
tem: *Tota pulchra es amica mea et macula
non est in te. s. originalis: actualis: venialisq;
peccati. Et hoc dicens tuotus se commendat
virgini gloriose aiam suam emisit.* **S**ecunda au-
toritas est Esa. 18. Sicut lux meridiana cla-
ra est: qz sic cu luce nulla commisceat obscuritas
ita cu virginis puritate benedicta non fuit comi-
xta originalis peccati macula vel obscuritas
Tertia auctoritas est illi nunciu benedi-
cti angeli Gabriel dicent ad virginem. Ave
qd dicit ab. a. quod est sine: et ue qd e pecca-
to. vñ sine peccato similis es tu: et p pñs ple-
na gra. Crede igit firmiter verbu meū: q
nullu verbu e impossibile apud deū. **L**u. p.
Quarta auctoritas est illi sapiētis Sa-
lomonis in persona. p. di. puer. 18. Ab eter-
no ordinata sum: Et non inmerito: qz Salomō
vidit eā in lumine sapiētie qd a deo accepit:
et id ita excellens exaltauit eā. **S**ecūdo in
ista parte pbat dicta conclusio p quatuor san-
ctos doctores: quoz primus est Aug. q in li. d
natura et gratia inq: *Cū te peccatis agis:*
de Maria virgie ppter honore dñi: nullā
facere volo questionē: Sibi enī datū est ad
vincendū ex oī parte peccatū. Et sequit bac
igit virgie excepta si cōs sanctos et sanctas
cū ad hoc pgregare possem: interrogarem.
utru essent sine peccato: vna voce clamaret
Si dixerim qz peccatū nō habem ipsi nos
seducim: et veritas in nobis nō est. Nec itel
ligis de peccatis actualibz vt quidā dixerūt
qz ipse dicit cōs scōs peccasse excepta virgie
Qd si intelligeret te actuali falsū diceret qz
inocentes et paruuli decedētes nō peccauerūt
peccato actuali: g intelligit originali. Prete
rea ipse facit istā exceptionē ppter honorez
dñi: s; maior bonoz dñi est dicere q nō pec-
cavit virgo originalitē q actualit. Tamē qz
originalis est maioris malitie cū totā natu-
ram maculet: actuale p nō. Zum qz origi-
nale est radix actualiū: et nō ecuerso: qz nul-
lus peccauit actualiter nisi qz peccauit origi-
naliter. Zum quia peccatū originale est qsi
necessariū: quia nullus potest id ex se vitare:
actuale aut stat in libertate nra. **S**ecūda
est Ambrosi: qui i sermone ad gabaonitas
loquēs de virgine figurata in virga. Esa. xj
c. Egredietur virga de radice iesse et sic in-
quit: *hec enī virga in qua nec nodus origi-*

nalis: nec cortex venialis culpe fuit. hec ille.
Luius dictū pfirmat beatus **T**ho. in expositi-
one de euāgelica salutatōe di. sic de brā vir-
gine: *Ipsa enī purissima fuit g tum ad cul-*
pā: qz nec originale nec veniale nec mortale
peccatū incurrit. **T**ertius est beatus **H**iero.
qui in sermone de assūptōe brē virg. ad Pau-
lam et Eustochiū sic ait: *Q is gratie que est*
in christo: in mariā venit plenitudo quāq; ali-
ter et aliter: quia. s. christus de iure necessario
mariā pō grām habuit ex pūilegio Itē ibidē
sic ait: Ceteris per partes mariē pō to ta se i
fudit gratie plenitudo. Et iterū. Quicqd bu-
manis dici pōt verbis: min⁹ est a laude vir.
s; possumus vere intelligere et dicere ipsā non
peccasse. g nō solū est ver sed ampliori laude
digna. **Q**uart⁹ vltim⁹ eit deuotus vir.
Marie sanct⁹ **A**nسلم⁹: q in libro de conce-
ptu virginali sic inquit: *Decebat vt illius bo-*
minis conceptio de matre purissima fieret:
que ea puritate niteret qua maior sub deo ne-
quit intelligi. Sed non potest maior esse pu-
ritas sub deo: nisi vbi non est aliqua macu-
*la. Et ideo beatus **T**ho. in. p. disti. 44. In*
qōne virū deus potuerit res facere meliores
in rāione tertij argumenti sup dictū illud
***A**nسلم⁹ inquit: q aliqd creatū pōt purifica-*
ri quo nihil puri⁹ esse pōt in reb⁹ creat⁹ sine
vlla cōtagione peccati: et talis fuit puritas be-
ate virgis q a peccato originali et actuali im-
munis fuit: tamē illa puritas fuit sub deo: qz
erat in ea potētia ad peccandū. Et sic patet p-
dictis auctib⁹ beatā virginem sine originali
peccato fuisse conceptam.

Pars tertia hui⁹ sermonis i qua pbat
quadruplici miraculoso exēplo bea. vir. **M**a-
riam esse conceptā sine originali peccato.

Ertio in isto sermone pbat brāz vir-
ginē fuisse pceptā sine peccato origi-
nali quadruplici exēplo miraculoso
et quadruplici exēplo naturali. **P**rimo ergo
in hac parte pbat dicta conclusio quadrupli-
ci exēplo miraculoso quoz. **P**rimū ē san-
cti **B**uidasalui capellani brē virgi. archiepī
tolosani: de quo legi: q quotienscuq; cele-
brabat aderat illi brā virgo benedicta: et tantā
familiaritatē hūit secū: q ipsa dedit sibi pla-
netam vnam ad celebrandū dicens: *Scias*
***B**uidasalue me fuisse conceptā sine origina-*
li macula: celebrabis igitur festū ad honorez

mee conceptionis. Archiepō pō nō surd' au-
 ditoz factus: cōposuit vnū tractatū pulchrū
 de pceptione 7 ordinauit p totā byspaniā fe-
 stum conceptionis solēnicari: 7 sic toto tēpo-
 re vite sue annuatiz publice p̄dicauit. ¶ Se-
 cundū exemplū est bti Ber. qui post mortē
 suam in abbatiā de claraualle cuidā mona-
 cho totū lucidus apparuit: excepto pectorē:
 in quo apparebat quedā macula: 7 cum que-
 siuisset monachus vnde haberet p̄dictā ma-
 culā. R̄ndit doctor. Ber. cū tali macula vo-
 luit tibi apparere: quia dū vixi beāz virgine
 p̄traxisse maculā originālē dixi. Et qd nō re-
 tractauī vinēdo: volo nūc retractare mortuū
 mūdo. Dīcas ergo q̄ audisti 7 in me vidisti.
 ¶ Tertiū exemplū est beate Brigide de q̄
 in suis reuelationib' habet q̄ quidā capella-
 nus eius magister in theologia Mattheias
 noīe ordinis p̄dicatoz: interrogās eaz dixit.
 Te tēpcoz filia: si virgo b̄ndicta est cōcepta
 in originali macula. Et dixit illa: Semel in
 terrogauī p̄ginē p̄issimā vt mibi diceret mo-
 dum sue sanctissime pceptōis. Cui virgo be-
 nedicta dixit: Cōcepta fui ex Joachim 7 an-
 na sine originali macula. Hec oīa reuelauit
 scā Brigida suo capellano sicut audiuerat.
 Statim p̄fatus magister capellan' isti' san-
 ctā Brigide celebravit 7 p̄dicauit annuatim
 festū cōceptionis. ¶ Quartū exemplū ē do-
 ctoris irrefragat illis Alex. de ales q̄ dū actū
 legeret in vniuersitate parisiensi nolens solē-
 nicare pceptionē b̄tē vir. accidit qd dum lege-
 ret corā vniuersitate: tot infirmitates arripu-
 erunt eū in die pceptionis: vt ab oībus vlu-
 ti mortuū videret: stans ergo in eodē p̄posi-
 to p aliqua tpa annuatī frequētatis vicibus
 in eodē festo in eandē infirmitatē cadebat.
 Admonitus ergo a suis discipulis ne debe-
 ret vili p̄dere tante vir. cōceptionē: p̄dictus
 Alex. audīēs talia p̄ba: reu'sus ad se ipsū exi-
 stens in infirmitate p̄fata: deuote vt potuit de-
 uote ac gloriose virgini vouit: qd si euilite-
 raret a tali mortuo: ad bonorē sue conceptōis
 vnū libzū cōponeret: qui vocaret liber beate
 virginis. Factoqz voto reductus est ad p̄ces
 vir. ad p̄stinā sanitatē. Cuius literatiōe ga-
 uisus fuit totū studiū parisiense. Ipse pō nō
 ingratus de tanto b̄nficio: reddidit qd voue-
 rat: cōposuitqz libzū vnū pulchrū vbi cōtine-
 tur oīa facta istius inclisue pceptionis vir.

qui diuidit in sex libros: 7 in fine tertiū libri
 c. penul. Querit vtrū virgo benedicta sit in
 originali peccato cōcepta 7 in corpore qdōis
 ponit totū illud miraculū factū a virgine ī
 se ipso. Et ideo determinauit virgine fuisse
 cōceptā sine peccato originali: docet: 7 p̄di-
 cat eius conceptionē colendā: reuocatqz 7 re-
 tractat quicqd in. 3. finiaz dixerat. ¶ Secū-
 do in ista parte p̄dicta p̄clusio p̄bat quatuor
 exēplis naturalib' quoz p̄mū est illud. Si
 cut radij solares descendūt supra lutū: 7 ta-
 men nō deturpan' a luto: sed potius illumi-
 nant lutū: sic 7 anima vir. ascendit super lu-
 tum humane nature: 7 tñ nō fuit deturpata
 a luto originalis culpe: sed potius totā natu-
 ram humanā illuminauit. ¶ Secundū exē-
 plum est qd sicut aurū in viscerib' terre non
 corripitur sed perficit: sic 7 virgo benedicta
 in viscerib' matris nō fuit corrupta aliqua
 macula: sed potius a spiritu sancto sanctifi-
 cata. ¶ Tertiū exemplū est sicut ram' pue-
 niens ab vna arborē: 7 insertus in malā ar-
 bore: non inficit ab ea: sed potius pficit eā:
 sic 7 aīa b̄tē virg. puariens a deo 7 inserta in
 corp' b̄tē vir. abscisū a massa corrupta ade-
 nō inficit ab ipso: sed potius perficit ipsum.
 ¶ Quartū exemplū est qd sicut rosa pducit
 ex virga spinosa: tamen in se nō habet aliqz
 spinā: ita aīa vir. quāuis a massa spinosa. i.
 corrupta fuerit pducta: tamē in ipsa aīa b̄n-
 dicta non fuit peccati aliqz spina. Absit ergo
 rem istā facere 7c. Cuius p̄ciis 7 meritis
 tribuat nobis oipotens deus vt ad illā glo-
 riam peruenire mereamur: vbi ipsa cu filio
 suo vnigenito exaltata super angelos glorio-
 sa 7 splendidissima exultat 7 regnat in secula se-
 culorum: Amen.

Dñica secūda de aduentu. De obligatione
 ac necessitate p̄ue. Sermo. 8.

Necūqz scri

pta sūt: ad n̄fāz doctrinā
 scripta sūt vt p̄ patientiā 7
 p̄solationē scripturaz sp̄s
 b̄am'. Scribūt ad Ro.
 15. 7 iēpla occurrēt dñice
 In cetera. Fr̄es charissimi q̄ nos scriptura
 sacra docet: p̄maxime instruit neminē pecca-
 tozē posse saluari sine sacramento p̄nitētiē.
 Nam vt dictū est in p̄lximo huius operis.

Penitentia est secunda tabula post naufragium peccati mortalis. Idcirco ap[osto]l[us] Paul[us] in verbis pallegatis hoc expresse manifestat dicens: Quaecumq[ue] scripta sunt. s. de virtute penitentie ad nostram doctrinam scripta sunt: ut per patientiam et consolationem scripturarum dignos fructus de peccatis nostris penitentie faciendo: spem remissionis ipsorum habeamus. Determinatis igitur in hebdomada precedenti. Diffinitione: institutione: primum: et originali perfectione penitentie: in ista omnia benedicta super dicta verba ap[osto]li tractabim[us] de eius necessitate et obligatione. De qua ordine inchoatum persequendo tres considerationes faciem[us] quarum prima dicitur obligatio penitentie declaratio. Secunda declarationis penitentie evidens oppositio. Tertia obligationis penitentie fundamentalis roboratio.

Pars prima huius sermonis: in qua declaratur quod peccator tenetur facere penitentiam.

Rimo igitur in ista parte declaratur secundum Franciscum de maioris et secundum Scotum in 4. di. 14. quod quilibet peccator obligatur facere penitentiam: qui in hac declaratione facit tria. Primo declarat quod remanet in peccatore post actum peccati. Secundo quod illud vellet et potest deleri: et ad hoc requiritur aliqua punitione. Tercio quod non quecumque: sed solum punitione penitentiali. **Quantum** ad primum sciendum quod in peccato considerantur tria scilicet actus: habitus: et reatus. Primum est actus: scilicet culpa qua peccat: de qua dicitur Ia. p. 1. cupiscentia parit peccatum. peccatum autem cum consummatum fuerit generat mortem: et quantum ad hoc non requiritur penitentia. Secundum est actualis culpa derelicta ex actu peccati inclinans ad malum propter frequentationem: iuxta illud philosophi. 2. Et b. Ex frequentatione actus generatur habitus de difficili mobilis: de qua culpa habituali dicitur Jo. 8. Qui facit peccatum servum est peccati: quia. s. servum malo habitui ipsum ad malum inclinanti: nec hoc expellitur totaliter per penitentiam nisi loquamur de illa penitentia que est perfecta et continuata: de qua dictum est. s. in diffinitione: sed magis expellitur per habitum virtuosum contrarium actui peccati: quia sicut ex frequentatione actus malis generatur habitus malus: ita ex frequentatione actus bonis generatur habitus

bonus qui expellit malum. Tercio est obligatio ad penam: aut eternalem: aut temporalem. Eterna expellitur per penitentiam interiore et essentiali: que consistit in displicentia peccati cum ratione et voluntate. Temporalis per expellitur per penitentiam exteriori et accidentalem: que persistit in dolore sensibili: siue in actibus exterioribus. Et hoc sufficit quantum ad primam particulam huius declarationis.

Quantum ad secundum sciendum est quod vel timor potest deleri: et deletur in hac vita: iuxta illud symboli: Remissionem peccatorum: hoc est: deus est remissivus peccatorum in hac vita. Patet hoc per exemplum de Petro et Paulo: et postea fuerunt beatificati: sed nullus beatificatur remanens obligatus ad penam eternam solvendam etc. Sed advertendum est quod sine pena equalente non admittitur peccatorum absolutio. Cuius ratio est: quia cum deus velit vindicare et punire peccatorem pro peccato commisso secundum ordinatam iusticiam ad hoc quod non faciat: requiritur quod homo preveniat ipsam aliquam punitione debita. Et hoc sufficit quantum ad secundum. **Quantum** ad tertium sciendum est quod predicta punitione non potest convenienter fieri per actum voluntatis: quia secundum sententiam L. brisio. de regu. iur. li. 6. Omnis res per quas causas nascitur per easdem dissolvitur. et ff. de reg. iur. l. nihil habetur. Nihil tam naturale est quam unumquodque eo genere dissolvere quo colligatum est. Cum igitur peccatum oriatur in anima per actum voluntatis volendo hoc: vel illud cum delectatione et libidine: requiritur quod actum voluntatis expellat nolendo illud quod voluit cum displicentia et dolore: et hoc nihil aliud est quam penitentia: ergo penitentia necessaria est ad illud expellendum quod remanet in peccato: et sic patet quod dictum sit in prima parte huius sermonis.

Pars secunda huius sermonis in qua ponitur declaratio penitentiae evidens oppositio.

Secundo in isto sermone ponitur obligatio penitentiae evidens oppositio: probando triplici ratione nullum esse obligatum ad penitentiam et easdem met solvendo per maiorem declarationem. **Primo** probatur ratione triplici. i. habente tria membra cuius ratio est fundamentum. Tria sunt bona inter alia:

que sine penitētia sufficiunt ad remissionem culpe: et consecutionē vite eterne. s. bona voluntas: charitas et uersio ad deum: ergo etc. ¶ Quantū ad primū membrū p quo capis primū bonū. s. bona voluntas arguitur sic. Bona voluntas sine penitētia sufficit peccatori ad psequendā remissionē peccatorū suorum: iuxta glo. sup illud ps. vi. Qui seminat in lachrymis. Noli esse tristis si adsit tibi bona voluntas: vñ metis par. ergo videtur q sufficiat habere bonā voluntatē ad pacem eternā acquirendam sine dolore penitētie vel sine actuali consideratione peccatorū suorum preteritorum: ergo etc. ¶ Quantū ad secundū membrū: p quo capis secundū bonū p fundamēto. s. charitas arguitur sic: Charitas sine penitētia sufficit ad remissionē peccatorū: iuxta glo. super illud Luce. 7. Dimissa sunt ei peccata multa. Ardeor charitatis in ea rubiginē peccatorū suorum consumpsit: ergo charitate sine penitētia delentur peccata. ¶ Quantū ad tertium membrū p quo ponitur tertium bonum. s. Conuersio ad deū arguitur sic. Conuersio ad deū potest esse sine animi dolore et penitētie: quia sic se habet auersio a deo ad dānationē: ita conuersio ad deum in salutē: s. auersio a deo potest esse sine delectatione: vt patet in peccatis spiritualibus: et sic potest etiā esse causa dānationis ergo conuersio ad deum sine omni dolore penitētie potest esse causa salutis: ergo etc. ¶ Ad hoc respondetur qd ad oia mēbra: et primo ad primū mēbrū p primū argumētū s. m. Alex. de ales vbi. s. q. illa glo. loquitur de bona voluntate faciendū opa misericordie nō suppetere facultate. Unde glosa precedens ait: opa misericordie seminant: atq sufficiat bona voluntas si deficit facultas. Et ideo postea subdit. Noli esse tristis si est tibi bona voluntas. ¶ Ad secundum dicas s. m. eundē vbi. s. q. illa rubigo est quidam defectus ex consuetudine peccati contractus. s. abusus quedā ex parte intellectus: et libido ex parte affectus. Unde sicut ferrū consumitur in rubiginē: ita in istis defectibus virtus in dictis potentis est diminuta: qui defectus virtute charitatis optime reparatur. Attamen charitas sine pnia nō sufficit ad remissionē peccatorū qd ad culpā: qz sicut in re: hoies nō restituit amicitia post offensā nisi p dolore aliquē d offensā: ita nec charitas post peccatū nisi p pnia. ¶ Ad tertium mē-

brū dicas s. m. L. bo. in. 4. di. 14. q. sicut auersio a deo semper habet quādā cōplacētā voluntatis: ita uersio ad deū debet habere displicentia: et hic dolor displicētie dicitur pnie. ¶ Vel dicas q. velle auerti a deo sine oī puerfione ad aliqd delectabile sufficit ad peccatū ppter inordinationē voluntatis: s. velle pueri ad deū sine dolore pnie nō sufficit ad meritū. ¶ Scdo opponitur q obligationē pnie rōne simplici sic arguendo: hō offensus potest remittere offensā absq hoc q offenderē peniteat: qz fortiori multo magis deus qui est summe misericors et essentialitē et pniō ad miserandū qz dānādū potest remittere offensā sine pnia. Quod si potest etiā dicitur qz maior est misericordia remittere sine pnia et satisfactōe qz eōuerfor: qz etc. ¶ Ad B. R. s. m. Alex. de ales vbi. s. q. cur in oī ope dei reluceat misericordia et iustitia: iux illud ps. Uniuerse vie dñi misericordia et pte dei remittit si sola misericordia peccatū remittit sine pnia nibile esset de iustitia. Et id requirit pnia vt seruet ordinē iustitie p aliquā punitionē peccati: vt in hoc ope remissionis reperiat iustitia ex parte penitētie: et misericordia ex pte dei remittit: vñ glo. sup illud ps. Iustitia autē eū abulabit: ait: pma hois iustitia est vt puniat i se malū et faciat se bonū. Et sic patet ad scdō arg. ¶ Tertio opponitur q obligationē pnie: p locū ab impossibili sic arguendo: Impossibile nulla est obligatio. ff. de reg. in. l. impossibile. s. impossibile est p pniā deleri peccatū qz etc. ¶ Minor probatur sic. Deutro. 25. Scdm mensurā peccati erit et plagarū modus: sed penitētia est minus bonū qz peccatū mortale sit malū: quia penitētia est finitū bonum peccatū aut infinitū malū. Quod patet p illud Anselmi. 2. Cur de hō. c. 7. Tantū malū est peccatū: quātus est q offendit: s. ille est infinitus. s. de. q. peccatū ē infinitū. Et finitū ad infinitū nulla est proportio: qz cū penitētia sit finitā et peccatū infinitū: et proportio deat eē pnie ad culpā: vt deū est: impossibile est q aliq pniā faciat sufficere: qz etc. ¶ Ad hoc. R. dupliciter. p. ad argumētū. scdo ad formā argumēti. Prō R. ad argumētū. qz qdlibz magnū peccatū p pnia potest deleri: qd pto tribus rōnibz. p rōne inuictis. scdo rōne afflictis. etio rōne miseratōis. Prō dico rōne iniectiōis: qz q dixerit deū pcepisse impossibile anathema sit: ait Hiero. Sed facere pnia et deo

satisfaccere est in pcepto: vt dictū est. 8. 7c.
 Confirmat hoc Hiero. in epla ad Rusticiū
 dicēs. Sic locuti estis di. Errores nri 7 ini-
 quitates nre sup nos crūt: 7 in ipsis contate-
 scim: 7 quōd salui ēē poterim? dic eis. Nūo
 ego dicat dñs: nolo mortē impij: s vt cōuer-
 taf 7 viuāt: quare moxamini dicit dñs. Hi-
 bil ita offendit deū q̄ despatione maloz be-
 rere prioribus: 13 7 ipsa despacio incredulita-
 tis iudiciū i. t. Q si metueret vtiqz bōis opi-
 bus se iudiciū preparat. Audiam? p hieremi-
 am loquētē dñm. Conuertere pedē tuū a via
 aspa: 7 guttur tuū a siti. Et itez. Et q̄ cadit
 nō resurget: 7 qui auersus ē nō reuertē. Et
 p. Eiaia. Dñs cōuersus ingemuer: tñc salu-
 eris: 7 scies vbi fueris. Scire nō possumus
 egrotatiōis mala: nisi cū fuerit sanitas cōse-
 cuta: 7 quātū virt? habeat vitia demōstrāt
 clariusqz sit lumē compatione tenebrarum:
 C. 2. idē probat rōne afflictionis: qz cōside-
 ratio vitiōzū 7 suppliciorū debita satisfactō
 est: cū pena adequat culpe: s cōtingit penas
 assumere equalē delectationi q̄ fuit in peccā-
 do. 8 possibile est pñiaz facere 7 deo satisfacere
 re q̄ libet pctō. Nñ Hiero. vbi. 8. ait. Zo-
 taz pñiaz pctōz oñdit p̄. q̄nquagesim: qñ
 igressus ē Dauid ad Bersabee p̄orē Urie
 7 Hataban pphetante rñdit dicēs. Peccauit:
 Statimqz meruit audire: Dñs q̄ transulit a
 te pctm tuū: adulterio eni iūgerat homici-
 diū: 7 tñ puerus ad lachrymas veniā psecu-
 tus ē. C. 3. hoc idē probat rōne diuine mi-
 seratōis: qz maior est diuinamīa qz sit oīuz
 peccatorū miseria: vt ait Aug. Cū q̄ sit de-
 prōrior ad miserandū q̄ ad puniendū quā-
 tūcūqz pctm sit graue: si peniteat n̄ negabit
 ei vicia. Nñ Hiero. vbi. 8. ait. Quāte aut sit
 misericordie: 7 quāte vt ita loquar nimie in-
 effabilisqz sit clemētie. Osec: nos doceat per-
 quē loq̄ de? Quid tibi faciā effaym? quō-
 te protegā isrl? quid inq̄ tibi faciā? sicut ada-
 mantē ponā te: 7 sicut Soboyn cōuersus est
 cor: i me puerfa ē penitudo mea: nequa q̄ fa-
 ciā fm irā furoris mei. Hec ille. C. 2. vt il-
 la clari? itelligant 7 ad formā argumēti cla-
 rius rñdeat: Tria notāda sūt fm T. bo. in
 4. di. 15. ar. 2. Primū est qz in argumēto de-
 clarat q̄ pñia ē finita 7 pctm infinitū: 8 7c.
 Qd sicut offensa dei vel culpa quā in deū cō-

mittimus ē infinita: eo q̄ offendit de? qui ē
 infinitus: Ita pñia 7 satisfactio quā facim?
 deo pro pctis cōmissis est infinita: eo q̄ mīa
 7 grā dei. p quā est deo acceptū oē illud qd
 homo deo reddere 7 facere pōt est infinita:
 ita q̄ pñia 7 satisfactio pro peccatis ex ifini-
 tate diuine mīe acceptantis infinita dicitur
 C. Secūdū ē 8 7c. eūdē etia Ri. i. 4. di. cadē
 ar. p. q. z. Qd facē aliqd acceptū deo duob?
 mōis pōt itelligi. Aut. s. virtute ppria: aut
 virtute alterius. Pzio mō null? pōt p̄dignā
 pñiam facere 7 deo satisfacere pro pctis i de-
 um cōmissis. 7 sic itelligit ista rō. Secūdo
 mō. s. adiutorio christi 7 virtute passionis
 eius quilibet quātūcūqz pctōz magn? p̄itēs
 de pctis suis: deo satisfacere pōt: eo q̄ meri-
 tū christi est infinitū: sufficiētia: efficacia: et
 dolore. C. Tertiu est q̄ aliud est facere eq̄-
 ualens: aliud ē facere possibile: s de? nō exi-
 git a penitēte equalēs: quia hoc ē ipossibile.
 Unde Aristo. 8. Et bico. ait. In bis bono-
 ribus q̄ sūt ad deū 7 ad parētes nō tenet hō
 ad equivalens sed ad possibile. vnde tenet p̄-
 nitentiā agere 8 7c. possibilitatē suā. Et sic pa-
 tet oppositō obligatōis pñie cū suis solonib?
 Pars tertia huius sermonis in qua pbat
 pctōres ad pñiaz obligari triplici lege.

T. 1. Ertio in isto sermone ponitur obli-
 gatiōis pñie fūdātā roboratio. Nā
 oēs pctōres obligari ad pñiaz pagē
 dā ad salutē consequendā pbat triplici lege
 s. nāli: scripture: 7 gratie. C. Primo robo-
 rat pñie obligatio lege nature sic. Ben. 3.
 dicit scriptura. Adā vbi es. vbi glo. Glox ē
 vocantis: 7 ad pñiam reducētis: sed tunc nul-
 la erat lex nisi nature: 8 7c. Preterea si de iu-
 re nāli tenet quis nō inutilit negligere vitā
 corpis: sed salubrit vitare mortē. Ait enim
 Tullius lib. de officiis. c. p. Pzio generi aīan-
 tiū oī est a natura tributū vt se: vitā: corp?
 q̄ tueat: declinetqz ea q̄ nocitura vidēt: oīa
 quēcūqz sunt ad viuendū necessaria inq̄rat
 7 paret. Hec ille. Incōpabiliē magis tenet
 ad vitā aīe 7 eius mortē vitare. sed hoc sic
 ri non pōt nisi per penitētiā: 8 7c. Nam per
 peccatū priuatur q̄s gratia: sed per peniten-
 tiam gratia infundit 7 peccatū excludit: vt
 patebit. j. ergo peccatori ad remissionē cul-
 pe: 7 ad consecutionē glorie est necessaria pe-

nitētia tanq̃ infirmo medicina. Item iure nature tenetur se quilibet reddere innocētē: et absq̃ iniquitate: quia tenet quilibet diligere seipm recte: s̃ re? s̃ nō pōt facere: nisi aut faciendo q̃ nūq̃ nocuerit qd est sibi im possibile. Aut puniēdo id qd nocuit: qd fit per penitētia. Unde Augl. Omel. 12. Tu fecisti: tu reus es: tu dole: tibi agnosce: s̃ nisi tibi displiceas peccator: placere nō potes iustis: g̃ 7c. 7 sic patet per legē nature nos obligari ad ipsa 3 p̃niam. ¶ Secūdo idēz pbat per lege 3 scripture: auctoritatib⁹ pphetias: per scripturā discurrendo tali mō. Sanctificamini 7 sancti esote: qz 7 ego sc̃s sū. L. vii. ti. 20. Cū quesieris dñm deū tuū inuenies eū: si cū toto corde quesieris: 7 cū tota tribulatione aie tue. Deut. 4. Si popul⁹ agēs penitentiā 7 cōfiteas nō tuo venerit 7 adorauerit: 7 tēprecati fuerint in domo bac: exaudi in celo 7 dimitte populo pctm. 3. Reg. 8. Si quesieritis dñm inuenietis: si aut dereliqueritis eū: tērelinquet 7 vos. 2. Paralipo. 15. Postq̃ coangustat⁹ ē Manasses egit penitentiā. 2. Paralipo. 33. Lauit corp⁹ suū 7 vixit se myrrba optia. s. p̃nia. Iudith. 10. Pelle pro pelle: 7 cūcta que habet bō dabit pro aia sua. Job. 2. Si iniquitatē q̃ in manu tua ē abstuleris a te 7 nō pmanserit iusticia in tabernaculo tuo: tūc leuare poteris faciem tuā absq̃ macula. Job. xi. Dedit illi domin⁹ locum penitentie: et ille abutitur eo in superbiam. Job. 24. Apprehendite disciplinā nequando irascatur dominus 7 pe. 7c. p̃. 2. Querite dñm 7 viuēt aia vestra. p̃. 68. Letetur cor querētū dñm. p̃. 14. Feci iudiciū 7 iusticiā puniēs: ne tradas me calūmiantibus me. p̃. 118. In simplicitate cordis q̃rite illū. Sapie. p̃. Inueniā s̃ sapia ab his q̃ q̃rūt illā. Sapie. 6. Dabas locū p̃nie: nō ignorās q̃ naquā natio eorū. Sapie. 12. Qui timent dñm: preparabūt corda sua. Ecclesiasti. 2. Altissim⁹ odio habet peccatores: 7 misertur penitētib⁹. Ecclesiasti. 12. Altissim⁹ creauit medicinā. i. penitentiā: 7 vir prudēs nō abhorrebit eā. Ecclesiasti. 38. Glutinus 7 liuor 7 plaga tumēs n̄ ē cūcūligata: nec curatā medicamine. s. p̃nie: nec fota oleo. s. mīe. Esa. p̃. Venit mane 7 nox: si q̃ritis querite. i. si queritis i aduersitate: q̃rite in aduersitate.

te. Esa. 21. Et vocauit dñs in die illa ad fle tū 7 plāctū: 7 ecce gaudiū 7 leticia. Esa. 22. Querite dñm dñi inueniri pōt. Esa. 55. Ex primo die quo posuisti cor tuū ad intelligēdū vt te affligeres: in cōspectu dei tui exaudita sūt verba tua. Dan. 10. Et sic patet nos obligari ad penitentiā lege scripture. ¶ 3o idē probat gratie lege discurrendo sic. Apertis thesauris suis obtulit ei mune. aurū: et bus: 7 myrrbā. i. penitentiā. Matb. 2. Per aliā viā reuersi sūt. s. penitentie. Ibidēz. Facite dignos fructus penitentie. Matb. 3. Penitentiā agite. appo. regnū cel. Matb. 4. ¶ Angusta 7 arcta est viā que ducit ad vitā 7c. s. penitentie. Ma. 7. Qui n̄ accipit crucē. i. penitentie. 7 non sequit me: nō est me dignus. Matb. 10. Qui vult venire p̃ me tollat crucē suā. s. penitentie. Luc. xi. Viri Ninuite surgēt in iudicio cū generatiōe hac: 7 cōdemnabunt eam: quia penitentiā egerūt in p̃dicatione Jone. Luc. xi. Contēdite intrare per angustā portā. Ibidē. Gaudiū est angelis dei super vno pctōre penitentiā agente. Lu. 15. Si spū facta carnis mortificaueritis: viuētis. Ro. 8. Obsecro vos p̃ misericordiam dei fratres: vt exhibeatis corpa ṽra hostiā scām: deo placentē: rōnabile obsequiū ṽm. Ad Ro. 12. Abijciam⁹ opera tenebrarū 7 indua. ar. lu. s. pen. Ro. 13. Verbi crucis. s. penitentie: percutibus stulticia ē: bis aut q̃ salui fiunt: virtus dei ē. i. L. borj. j. Semper mortificationē Jesu in corpe vestro circūferētes. 2. ad L. borj. 4. Qui aut c̃risti sūt carnē suā crucifixerūt cū vitijs 7 concupiscentijs. ad Gal. 4. Renouamini in spū mētis vestre: 7 induite nouū hominē: qui fm deū creatus est. Ad Ephe. 4. Induite vos armaturā dei: vt possitis stare aduersus insidias diaboli. i. penitentiā. Ephe. 6. Configuratus suz mortic̃risti. Pbil. 3. C̃risto in carne passio: 7 vos eadēz cogitatiōe armamini. i. Pe. 4. Dedit ei tempus vt penitentiā ageret 7 non vult penitere a fornicatione sua. Apoc. 2. Memēto vnde excideris: 7 age penitentiā 37 prima opera fac. Ibidē. Emulare ergo 7 penitentiā age. Apoca. 3. ¶ Confirmatur predicta auctoritatibus sanctorū. Et primo auctoritate Gregorj. in quada 3 Omel. sic dī. Luz in graui pecca

to miser homo labitur: suadet ei diabolus: ne peniteat: ne cōfiteatur: peccatū leue ⁊ modicū affirmat: predicat misericordiā. lōgin quū vite spatiū promittit: permanere in peccato suggerit: ⁊ sic in cōtēptū dei ⁊ desperatiōē sui inducat ⁊ pdat. Hec ille. Itē auctoritate Augl. sup ps. 50. di. Sūt multi q̄s peccare nō pudet: agere penitētiā pudet. S in credibilis infania: de vulnere ipso nō erute scis: de ligatura vulneris erubescis. Nonne vuln⁹ fedi⁹ ⁊ putridi⁹ est? Lōfū ge ergo ad medicū ⁊ age penitentiā. Dic iniquitatē meā agnosco ⁊ peccatū meū cōtra me est sp. Tibi soli peccavi: quia tu solus sine peccato Hec ibi. Et in li. Enchiridion. c. 69. ait. S⁹ neq; de ipsis criminibus magnis ⁊ remittēdis in ecclesia dei misericordia desperāda ē agentibus penitētiā sūm modū cuiuscunq; peccati. In actione autē penitentie vbi tale cōmissus est vt is qui cōmisit etiā a corpore cbristi sepetur: nō tamē consideranda ē mēsurā tēporis q̄ doloris. Lor enī contritus ⁊ humiliatū deus nō spernit. Hec ibi. Et in li. de penitētiā idē ait. Ceterorū hominū q̄ nō sunt paruuli: nullus trāsīt ad cbristū: vt incipiat esse quod nō erat: nisi peniteat eum fuisse q̄s erat. Et alibi idē ait. Quis dubitet in quacūq; tēporali felicitate versetur: penitere tamē nos debere huius vite: vt ad illaz incorruptionē tota auaritate curram⁹. Inde ē enī quod etiā apostol⁹ ait. Quādiū simul pegrinamur a dño: per fidē enī ambulā⁹ nō per spēs. Hec ibi. Et in li. de distinctionibus fidei idē ait. Denia peccatorib⁹ salubriter psumatur ab illo qui nō vult mortē peccatoris a pditione penitēdo ⁊ saluē mīseratione dñi. Si q̄s aliē de iustissima pietate dñi sentit nō cbristian⁹ s̄ nouatian⁹ ē. Hec ille. Itē auctoritate Ambro. in. 2. lib. de pecc. sic di. Tanta ē penitentie medicina vt mutare videatur suaz deus sentētiā. In te ergo ē vt euadas: vult rogari dñs: vult de se sperari: vult sibi supplicari: homo es ⁊ vis rogari vt ignoscas: ⁊ putas deū tibi nō rogari ignoscere. Hec ille. Itē auctoritate Elbrif. in li. de cōpunctiōe cordis sic di. Velocius ⁊ vehementius oportet satisfacere: ⁊ penitudinē gerere cōmissi: cito recedē ab his acti

bus quibus offendit deus. Neq; enī rectas ⁊ ingenuas mentes ita offendit: quānis grauiſſimi iniuria delicti: vt cōtēptus satisfaciendi. Peccare nāq; hūanū est: permanere autē in peccatis diabolicū est. Itē auctoritate Hiero. in epistola ad Oceanū de morte Fabiole sic di. O felix penitētiā que dei ad se traxit oculos: que furentē sentētiā ⁊ do mini p̄fesso errore mutauit. Hoc idē ⁊ Ldavnassēs in Paralipomenō. Hoc ⁊ Minue fecisse legim⁹ in propheta: publicanos quoq; in euāgelio e quibus p̄mus nō solus indulgētiā sed ⁊ regnū accipere meruit. Alius iam pendente dei fregit irā. Tertius pecc⁹ verberans pugnis: oculos nō leuabat ad celum: ⁊ multo iustificatioꝝ recessit publican⁹ hūili confessi de vitiōzū q̄ pbarisus supba iactatide virtutū. Hec ibi. Et idē i epistola de obfurgatiōe Susannē sic ait. Non est dubi⁹ lenius esse crimē vbi peccatū suū homo vltro confitetur ⁊ penitet: at vbi celans mala sua ⁊ inuitus detegitur ⁊ nolens publicatur illud grauius scel⁹ ē ⁊ c. Sed tu que iā ingressa es agonē p̄nē misiste misera: fortē in bere: tanq; naufragio tabule: sperās p̄ ipsaz te posse de profūdo criminis liberari. Inbere penitentie vsq; ad exitū vite: nec tibi psumas ab humano die posse veniā dari: qz decipit te quicunq; hoc tibi voluerit polliceri. Que enī proprie in dominū peccasti: ab ipso solo in die iudicii conuenit remediū querere. Hec ibi. Et in epistola ad Sabianum sic ait ibidem. Samuel quondāz lugebat Saulem ⁊ c. Item ibidem: idē Hieronymus inquit. Liber ille quem propheta deuorat: omnis series scripturarum est: in quibus et penitens plangit: ⁊ iustus canit: et maledicitur desperanti. Nihil ita repugnat deo q̄ cor impenitens. Solum crimen est quod veniā cōsequi non potest. Si igitur ignoscitur post peccatum qui peccare resistit: nulle flectit iudicem qui rogat. Impenitens autem omnis ad iracundiam prouocat iudicantem. Solum desperationis crimen est quod mederi nequeat. Porro vt scias quotidie dominum peccatores ad penitentiā prouocare: qui si rigidi proſtiterint de clemente: eum fenerum: et trucem

faciēt. Audi Esa. verba dī. Inuitauit inq̃t
dñs sabbaoth in illa die ad fletū 7 planctū
7 decaluationē 7 accictionē cilitiorū: ip̃i p̃o
fecerūt leticiā 7 exultationē: mactātes vitu
los 7 imolantes oues vt comederēt carnes 7
biberēt vinū dicētes. Nāducem⁹ 7 bibam⁹
cras enī moriemur. Post q̃s voces 7 p̃rdite
mētis audaciā scripturā cōmemorat dī. Et
reuelata sūt hec i aurib⁹ dñi sabbaoth: Nō
dimittet vobis pct̃m hoc donec moriamini
Si enī pctō mortui fuerit quō tūc eis dimit
titur peccatū: q̃ q̃diu in pctō vixerint nō di
mittit. Parce q̃so aīe tue: crede tui filius fu
turū esse iudicē. Hec ille. Si igit̃ volum⁹ ser
uari ac saluari agam⁹ p̃niam: p̃ quam eter
nā mereamur gloriā in sc̃lorū sc̃la: Amen.

Feria secūda post p̃mā dñicā de aduentu
de quātitate p̃nie Sermo nonus.

Uecūq; scri

pta sūt: ad n̄raz doc. scri.
sūt. Iterūz vbi. s. qz p̃m
eundē aplm Paul. fr̃s
charissimī scribentem ad
Zbio. i. z. epla. c. 3. Dis

scriptura diuinit⁹ inspirata vtilis ē ad docē
dū: arguendū: corripiciēdū 7 erudiēdū in iu
sticiā. Post q̃ docum⁹ ex scripturis sacris
in sermone p̃cedēt: Dēs peccatores obliga
ri ad p̃niam pagendā: Restat in p̃ntiarū vt
doceamus quāta p̃nia sit necessaria: ad b̃ vt
delere possit cōmissa: 7 ad p̃mia p̃ducere
et̃na. Et hoc idē in scripturis instruat⁹: qz
vt dixit tbema n̄m. Quēcūq; scripta sunt:
ad nō. do. scri. sūt Et qz de quātitate penitē
tie plures sunt sp̃s. Quantitas. s. intensā:
quātitas continua: 7 quātitas discreta. De
quātitate igit̃ intensa in isto sermone tm̃ cā
breuitatis tractādo tria solū cōsiderabim⁹
siue cōsiderationes tres faciem⁹: quaz Pri
ma dicet dubij declaratio. Secūda duoz
maloz p̃lectio. Tertia quātitatē tēmiatio
Parap̃rima hui⁹ sermonis. Querit vty
sit necesse plus dolere de vno peccato q̃ de
aliquo temporalī.

Rimo igit̃ in isto sermōe mouetur
p̃ vñū dubiū. Si ad b̃ q̃ p̃nia sit suffi
ciēs necesse sit plus dolere de aliquo
pctō q̃ de aliquo tpali. Ad quod respōdet
fm̃ Ri. in. 4. di. 17. ar. p̃. q. 5. in r̃sione ter

tij argumēti. Et Bona. in. 4. di. 16. ar. 2. q.
j. distinguētes duplicē dolorē. Primus pōt
dici displicētia rōnis. Secūsus passio resul
tans in sensibilitate. i. dolor sensibilis. P̃rio
mō dolor ē displicētia pcti q̃ si sit inforzūis ē
attritio: si formata ē contritio. sed nō forma
tur de lege coī nisi sit maxima in cōpatione
aliozū dolorū. quia quāto magis aliqd̃ de
bet placere: tāto eius oppositū debet displicē
cere. Sūmū aut̃ bonū a quo sepatur homo
per peccatū mortale magis debet placere q̃
oia alia bona: q̃ 7c. P̃terea anim⁹ intus
plus deo vnif q̃ sibi p̃ amorē: sed de eo cui
magis vnif magis dolet cū sepaf. ergo ma
gis dolet de pctō q̃ de morte. p̃mi 7 corpo
ris p̃p̃rij. Itē dolor penitentie ē a gratia 7
libero arbitrio: sed aliū dolor de re tpali ē
solū a culpa 7 libero arbitrio: sed gr̃a pl⁹ ro
borat i bono q̃ culpa incliñat ad malū: ergo
motus p̃nie fortior ē: q̃ 7c. Itē dolor funda
tur in amore fm̃ Augl. sed amor dei d̃z esse
maior oīuz rerū creatarū: q̃ dolor ex amissi
one dei. Hoc idē probat ab auctoritate Au
gusti. 21. de ci. dei. c. 26. dicētis. In amissi
one rerū necesse ē vt tānū ṽrat dolor: quātūz
inbeferat amor: tūc sic sūmū bonū qd̃ p̃ pec
catū amittit maxime ē diligendū: q̃ de eius
amissione maxime ē dolendū: q̃ 7c. Confir
mat hoc p̃ illud Hier. 6. Filia populi mei
accingere cilitio: 7 cōsp̃gere cinere luctum
vnigeniti: fac tibi planctū amarū: qz glosa
ibidē ait. P̃ropheta docet penitētē qd̃ face
re debeat: nihil enī dolēt⁹ vnigeniti mor
te. Ex quo patet q̃ oportet q̃ dolor pcti sit
maximus in cōpatione oīuz dolorū. s. oia
illa b̃nt intelligi de dolore displicētie rōnis
siue volūtatis. Unde Bonauē. dicit. q̃ i ca
sū quo oportet p̃eligere vel p̃sentire in pct̃m
siue cōplacētiā peccati vel tolerantia pene:
quilibet tenet p̃eligere siue magis eligere pe
nā q̃ velle peccare siue peccasse. Secūdo
aut̃ modo capiēdo dolorē pro passione sen
sualitatis causata ex displicētia pcti: 7 hūc do
lorē non oportet esse maximū: nec minorem
multis doloribus causatis ex amissione ali
quarū rerū tēporalium nō multū etiā ma
gnarū. Cuius ratio est: quia vires inferio
res magis mouētur de lege cōmuni ex app̃
bensione suozū obiectozū q̃ ex redūdātia
superiozū virozū. vnde talis dolor nō semper

est in potestate hominis: et ideo non requiritur
ad penitentiam necessitate sed ad eius perfectionem.
Quod si contradicatur. scilicet quod non oporteat esse ma-
iorem dolorem de peccato quocumque modo acci-
piatur quam de aliquo temporalis: quia quantumcumque
parua gratia delet omnem culpam. ergo similiter
ex parte doloris quantumcumque sit parvus si est
gratia informatur debeat omnes culpas: ergo non
oportet quod sit maior omni alio. Respondeo ad hoc quod
dolor quantumcumque sit parvus sufficit si sit gratia
informatus. Sed nota quod nunquam illi gratia
informatur nisi prius vindicet sibi in corde do-
minum et excessus omnium dolorum quo ad actum
vel motum voluntatis saltem rationalis. Item si di-
catur contra illam partem conclusionis. scilicet quod non suf-
ficient penitentia nisi etiam sit dolor sensibilis ma-
ior omnium dolorum: per rationem et auctoritatem.
Per rationem sic. Dolor pro filio peccato quantumcumque
est magnus potest voluntas exercere per se sine gratia:
dolor pro insufficiente pro peccato mortali non po-
test quis exercere ex se sine adiutorio gratie:
que est virtutis infinite. Si igitur actiones sunt
proportionate virtutibus a quibus exercetur
voluntas cum gratia non in infinitum potentior est
quam voluntas sola: sequitur quod dolor qui causatur
a voluntate cum gratia: erit infinite maior quam
dolor causatur a voluntate sola: ergo etc. Per
auctoritatem Augustini de predestinatione. 3. §. sunt plures.
idez concluditur. aut enim sic. Satis durum est
cuius mentis dolor oculi carnis nequeat de-
clarare: sed sciat se culpabiliter durum qui de-
flectit divina temporalis vel mortis amicum et dolor
peccati non ostendit lacrymis. Hec ille. Respondeo
primo ad rationem: quod hoc bene sequeretur si vo-
luntas cum gratia exerceret se per se tantum actum
quantum posset: ergo. In via autem non est sic.
non enim tenemur hic exercere actum excellen-
tissime caritatis. Ad auctoritatem Augustini.
Alex. ait quod sic intelligitur: sciat se culpabiliter
durum. id debet culpae duriciam suam. quia non
est sine aliqua culpa saltem veniali. et hoc propter
negligentiam eius: quia si fervens esset virum pro
peccato sicut pro domino temporalis ploraret.
Sunt namque nonnulli qui nullo modo flere possunt
et hoc forte ex capitis siccitate: et istis non oportet
multum timere si pro peccato non plorant.
Alii sunt qui quasi pro omnibus promissis sunt ad-
flecti. Et isti modo praedicto sciant se culpabili-
ter duri si pro peccato non plorant. Et sic patet

quid dicendum pro prima parte huius sermonis
Pars secunda huius sermonis in qua de-
claratur quod de duobus malis minus sit periculum

Secundo in isto sermone declaratur
est secundum Alex. de alect. alibi. §. Quod si
queratur an periculum sit sustinen-
tia pene inferni offense dei sine peccato mor-
tali. Hec questio nulla est de se: quia ubi non
debet esse electio: nec etiam perlectio. Illud
autem sub electione non cadit quo homo sepa-
tur a deo. Quod patet quia pena inferni illata
includit patiendi iram. scilicet peccatum. Si autem qua-
dam abusione electionis supponeret inter pre-
dicta posse fieri electionem. dico quod periculum
esset perpetratio peccati ipsi pene inferni. Lu-
ius ratio: quia unum malum periculum est duo-
bus: sed pena eterna importat duo mala. scilicet cru-
ciatum inferni vehementissimum et debitum il-
lius cruciati. scilicet peccatum quo anima eternali-
ter separatur a deo et cruciatur in inferno: ita
quod inflictio illius pene separationis perpetue
a deo duplex malum importat. scilicet culpe et pene
perpetratio peccati unum solus malus impor-
tat. scilicet malus culpe. Si autem poneretur inter
predicta. scilicet inter perpetrations peccati et sus-
tinentiam pene inferni posse fieri electionem iqua-
tum pena inferni est: tunc pena inferni sine pec-
cato inflicta: tunc dico quod talis electio pene
nulla est: quia non posset fieri sine derogatio-
ne bonitatis divine: cuius misericordia super
exaltat iudicium. Iaco. 2. Propter quod deus
est talis pena non est periculum duplici ratione.
Prima est: quia tales penam. scilicet inferni infli-
gere sine culpa derogat bonitati divine: ut
dictum est. Secunda ratio quia est magis de-
testandum a singulis aliquid fieri a deo in sue
bonitatis derogationem quam aliquid fieri con-
tra legem: sicut enim mihi periculum est me
non esse quam ipsius deus non esse. Ita preeligi-
dum est me aliquid iniuste facere quam deum.
Sed quia Anselmus in li. de similitudinibus
videtur sentire oppositum. De hoc multum
dubitatur: ait enim sic. Si binc peccati pudorem
et illinc cerneretur inferni horrorem: et necessario
habere unum eorum immergi: prius me in infer-
num immergere quam peccatum in me immitterem
Ad id enim purus a peccato et innocens in-
gebennam intrare: quam peccati forde pollutus
regna celorum tenere: cum consistet solo ma-
c 3

los in inferno torqueri: 7 solos bonos in celesti beatitudine foueri. Hec ille. Ideo dicitur dñs fm Alex. de ales. Qd si pena inferni posset infligi alicui infonti sine derogatione diuine bonitatis sustinētia illius esset peligenda perpetrations peccati mortalis: 7 sic intelligitur dictus Anselmi. Si ergo queris vtz contritus de peccato pterito: tenetur magis velle se fuisse deiectus in penas infernalē q̄ peccasse: pōt dici q̄ nullus positus est in necessitate illius electionis. Si autē posuit eēt quis in necessitate hui⁹ p̄lectionis circumscripta inclusione reatus quaz importat sustinētia pene infernalis: 7 circūscripta derogatione diuine bonitatis: debet peligere se fuisse detrusus in infernū q̄ deus offendisse quia nullaz penam puraz tantū refugit cbaritas quam offendere vel offendisse deum. Et ideo detestatio nō solū est futurozū malozū vt dicunt quidā: sed etiaz p̄teritoruz 7 eozū que fuerūt in potestate nostra lz nō nō sint. Et sic pater ista dubitatio bene declarata fm doctozē irrefragabilē Alex. de ales. Et quid dicendū sit in secunda parte huius sermonis.

¶ Pars tertia huius sermonis in qua determinatur quātitas pnie ad salutē necessariā

¶ Tertio in isto sermone pro euidentē terminatiōe quātitatis penitētie ad salutē necessariā. Aduertendū fm theologos: q̄ triplex ē gradus penitentie. s. sufficiens: emīnēs: 7 supabūdas. Prim⁹ quidē dicitur sufficiens: quia ē vera displicētia ratiōis: 7 ista talis penitētia dicitur esse necessaria ad salutē. Cuius ratio est: quia sicut habet extra de regu. iur. c. i. 7 est text⁹ Jo. chriso. Omnis res p̄ quasq̄ causas nascitur per easdē dissoluitur. Simile habet. ff. de regu. iur. l. i. nihil. vbi dicit. Nihil tam naturale est q̄ eo genere quodcūq̄ dissoluere: quo colligatū est. Si ergo peccatū habet cōtrahi in aīa per consensuz rōnis 7 cōplacētiā volūtatis habeat etiam displicētiā ratiōis 7 volūtatis. 7 hec ē sufficiens 7 necessaria penitētia: que fm Alex. posset esse insufficientis 7 nimis parua si. s. alicui displiceret q̄ offendisset deū per peccatū: 7 illa displicentia nō excederet displicentiā amissionis rei tēporalis. qd̄ patet ex p̄dictis i p̄ma. q. i. Nihilū est enī dubiū quin illa displicētia insuffi-

ciēs eēt ad hoc q̄ esset dolor penitētie: sicut etiā amor posset eē ita remissus q̄ nō sufficeret ad rationē cbaritatis. Et nota fm Ric. vbi. d. q. 8. 7 etiā Bonauē. vbi. d. ar. 2. q. 2. q̄ hec displicētia non pōt eē nimis magna: quia hec displicētia directe causat ex cbaritativa dei dilectione: q̄ nimis intendi nō pōt. Qd si cōtra B oppōat: q̄ dolor quantūcūq̄ paruus sufficit ad rationē penitētie 7 p̄ cōsequens ad salutē tali ratione: amissio boni cū difficultate recuperandi illud est cā magni doloris: ergo per oppositū amissio boni cū facilitate recuperandi illud nō ē causa magni doloris: nō enī iuste deberet aliq̄s affligi: lz incurrisset dānū maximū: si illud faciliē recuperari posset: sed illa que amittitur p̄ gratiam. s. deus 7 gratia 7 cōsequēter gloria de facili recuperari pōt: quia non requiritur nisi q̄ ille qui amisit faciat quod in se est: vt illa recuperet: ergo parua p̄itētia sufficit. R. tribus modis. ¶ Primo mō q̄ hec ē falsa: deus et gratia de facili recuperari possunt: qz nō est in hominis potestate redire ad statuz gratie post peccatū. Est enī spūs vadens 7 non rediens. Unde peccare in ista spe ē stulta presumptio: 7 maxime cū nesciat peccās qua morte p̄ueniatur. ¶ Secundo q̄ id quod supponitur est falsuz. s. q̄ existēs in peccato potest facere quod in se est vt recuperet gratiam. Cuius ratio est quia facere quod in se est: est consentire gratie p̄ueniēti: hoc autem nō potest peccator d se facere: cū gratia p̄ueniens non sit in sua potestate. ¶ 3o dico q̄ non pōt constare alicui q̄ fecit quod in se est: quia 7 si multuz doleat de multis peccatis 7 diu: adhuc nescit si sufficienter fecerit quod in se ē. Conclude ergo fm Alex. q̄ penitentia duo nominat. s. gratiam 7 dolorem. Penitentia igitur ex parte gratie non potest esse nimis parua: 7 sicut minima gratia gratū faciens: et minima cbaritas sufficit ad quodlibet peccatuz dolendum: sic penitentia quantūcūq̄ minima ex illa parte q̄ est informata ex illa gratia gratum faciente sufficit ad dolendum omne peccatū mortale quantūcūq̄ magnuz. Penitentia p̄o ex parte displicentie potest esse nimis parua: vt si alicui peccatuz displiceat non eo modo quo debet: puta si aliquis doleat de peccato nō propter dei offensā: sed p̄pter sui penas

et si modicum doleat in comparatione ad alios dolores. Secundus gradus penitentie dicitur eminens qui est passio affectionis in sensualitate resultans: et hic est perfectionis non necessitatis: ubi sciendum quod cum dominus Math. 26. dicat, Spiritus quidem promptus est: caro autem infirma. Et apostolus ad Gal. 5. inferat, Caro concupiscit aduersus spiritum. Quato ergo magis caro spiritui dominatur sicut in hominibus carnalibus? et lasciuia tanto talis gradus difficilior est atque remissior. Idcirco omnes theologi concludunt quod dolor sensibilis et passibilis qui non est in potestate nostra: non est necessarius ad contritionem vel penitentiam: iste quidem necessitatis ille non perfectionis. Ultimus gradus penitentie dicitur exuberans vel supereminens aut superabundans qui provenit a contritione quod ex sensualitatis affectione et passione: qui doloris gradus in tantum potest augmentari quod omnis pena plenarie ei remitteretur: ut patebit infra. Quod est donum profecto maximam paucis quidem concessus de isto dolore queritur hoc. Vtrum possit esse nimis magnus: quia de paruitate non est questio: cum non sit necessarius. Et distinguit R. vbi. s. quod quando talis dolor causatur ex consideratione amissionis cuiusdam honestatis seu glorie accidentaliter per peccatum sicut est dolor quandoque in mulieribus ex hoc quod amiserunt corporis sui integritatem: et talis dolor possit esse nimis magnus. Quandoque causatur directe per quandam redundantiam ex displicentia voluntatis: quia sibi displicet peccatum in quantum est legis diuine transgressio. Et sic dicitur quidam quod talis dolor possit esse nimis magnus quia penitentia est virtus moralis: et actus virtutis moralis corrumpi potest per superabundantiam et defectum. Aliis videtur quod hic dolor non possit esse nimis magnus: quia non possit esse excessus in causa nec in effectu. Vnde ante doloris causa est displicentia supra dicta de qua concessus est quod non potest esse nimis magna. Si igitur penitentia ex vehementissimo dei amore: tam vehementer doleret de suo peccato: quod ex hoc causaretur in appetitu sensitivo tam vehemens dolor quod contraret harmoniam corporis necessariam ad vitam non esset excessiuus in genere moris nec perfectioni penitentie derogans sed concordans nisi for-

te omnis voluntas directe et intentione fere retur ad procurandum talem passionem ad hoc quod ipse moreretur. Et sic credo quod intelligant illi qui dicunt quod in dolore qui est in appetitu sensitivo potest esse excessus. Hec R. Hoc dolore fleuit Petrus de quo dicitur Mat. 26. in c. ponderet. Beatus quoque Petrus amarissimas lacrymas fudit quando deum negasse penituit. Ad hunc dolorem hortatur Hieronimus. O lacryma humilis tua est potentia tuum regnum tribunal iudicis non vereris: amicorum tuorum accusationibus silentium imponis. Non est quod te accedere veteris: si sola intras vacua non redibis: magis crucias diabolum quam pena infernalis. Quid plura. Vincis inuincibile: ligas omnipotentem inclinas filium virginis. Hec ille. Floremus ergo peccata nostra fratres charissimi: ut scitatis nostras a maculis peccatorum abluamus et ablutas in hoc mundo diuini gratias impleamus: quibus ad gaudia eterna peruenire mereamur ubi dominus noster Iesus Christus qui pro nobis in cruce fleuit re. 7c.

Feria tertia post secundam dominicam de aduentu: De quantitate penitentie continua: siue extensiva Sermo decimus.

Quocumque scri

q

pta sunt ad no. docet. scri. sunt. Iterum vbi. s. Determinauimus fratres charissimi in sermone precedenti ex scripturis sacris veras sen

tentias elucidando quanta debeat esse penitentia in intentione sua ad hoc quod delere possit commissa. In presenti sermone ex sequenti ordine tractandum est de quantitate penitentiae in sua extensione et continuatione. et hoc idem a scripturis diuinis dicens: quod ut dicit beatus Augustinus. Quocumque scripta sunt 7c. De quantitate penitentiae continua siue extensiva tractando quantum. scilicet tempore debeat durare ad hoc quod possit peccata de anima deletere tria tamen more nostro annotabimus: quorum primum dicitur euidentis dubitatio. Secundum correlaria conclusio. Tertium iustus dilatio.

Primo prima huius sermonis in qua potest euidentis dubitatio utrum penitentia debeat esse continua.

Primo igitur in ista parte mouetur primum dubium. Si penitentia debeat esse continua.

Videat. n. quod sic per auctorem Augustinum in libro de penitentia dicitur. Quodam est penitentia

c 4

cuius actio per totas istas vitas qua in car-
ne mortali degimus perpetua supplicatio-
subiunda est humilitate. Preterea de pe. di.
4. §. 1. dicitur de peccatore. Semper doleat
et de dolore gaudeat. Item probatur idem
ratione sic: Ubi culpa est infinita penitentia
debet esse infinita: sed culpa vel offensa i de-
um est infinita. ergo ad condignam emendati-
onem requiritur penitentia infinita: ergo sal-
tem penitentia debet esse continua saltem p
totum tempus huius vite: ergo etc. Preterea pe-
nitens nunquam potest esse certus de culpa sibi
remissa. Iuxta illud Ecclesiastici. 10. Nemo scit
utrum dignus sit odio vel amore: ergo semper
debet agere penitentiam per quam remittitur
culpa si forte non esset remissa. ¶ Sed contra
opponitur sic: Hier. 31. dicitur penitentibus.
Quiescat vox tua ploratu: et oculi tui a lac-
rymis quoniam est merces operi tuo sed hoc
non posset esse si penitentia continuaretur: quod con-
sistit in ploratu et lacrymis: ergo penitentia
non debet esse continua. Preterea post repa-
rationem sanitatis: non debet homo uti medici-
na curativa sed sanitatis conservativa. Sed pe-
nitentia est medicina curativa: ergo non tenet
homo penitere de peccato post remissionem illi.
¶ Cum igitur peccata remittantur per displicentiam
voluntatis: patet quod penitentia non debet esse
continua. Item vera poenitentia reddit hominem in-
nocentem: sed innocens penitere non tenet: ergo
homo post remissionem peccatorum de illis peni-
tere non tenetur: ergo etc. ¶ Ad hanc quod non
rident plures theologi. scilicet beatus Thomas. 1. 3. pre-
q. 84. ar. 9. Et Ricardus. 1. 4. di. 14. ar. 9. q. 1. Et
De de tara. in. 4. di. 14. ar. 6. q. 2. dicentes
quod duplex est penitentia. scilicet interior et exterior.
Poenitentia autem exterior consistit in ieiunio: oratione
et elemosyna: et hanc non oportet esse continuam
quia secundum statum vite poenitentia esset impossibile cum sit
necessarium homini circa multa alia intercedere
Poenitentia autem interior consistit in contritione cordis
et hoc tribus modis potest considerari. scilicet vel secundum
actum: vel secundum propositum: vel secundum tempus certum
et determinatum. ¶ Primo igitur accipiendo pe-
nitentiam pro dolore cordis secundum actum: dico quod
penitens non tenetur semper dolere. Quod sic pro-
bo. Confessio et satisfactio sunt partes poenitentiae si-
cut contritio: sed non oportet semper confiteri
et satisfacere: ergo nec semper coteri. ¶ Se-
cundo modo accipiendo penitentiam pro do-

lore cordis secundum propositum dico quod penitentia
debet esse perpetua. quod probabo sic. Sicut se-
habet vera innocentia et perseverans ad pecca-
tum de futuro: ita penitentia contra peccatum
de preterito: sed penitentia perseverans semper
refugit peccatum ne fiat: ergo etiam penitentia
semper vult statim peccatum factum semper vult
de ipso. Preterea sicut culpa est velle pecca-
re: ita penitentia est nolle peccasse: sed homo
tenetur semper nolle peccare: ergo tenet etiam
semper nolle peccasse: quod semper intelligas
in habitu et in proposito. Item hoc idem proba-
tur auctoritate Augustini. in li. de pe. sic di. Ubi
dolor finit deficit et poenitentia. Si pro deficit
penitentia: quid ergo relinquit de venia: quod
d. nihil. Ad hoc facit dictum Hugonis. 2. li. de
sacramentis. parte. 1. c. 2. Cum dicitur necesse
se habere semper penitere: satisfacere potest
nimis facere non potest: melius est ut plus sa-
cias quam minus. Simili modo intelligende sunt
duae auctoritates ad primam partem allegatae
Preterea hoc idem probat similitudine Bre-
go. di. Ancora mentis est prope timoris:
sed mens sicut navis nunquam debet esse sine an-
chora: et ita nunquam sine dolore et timore. ¶ 3.
modo accipiendo penitentiam pro dolore cor-
dis secundum tempus determinatum et certum: tunc di-
co quod penitens non tenetur semper penitere sed
ad semper. i. pro loco et tempore: et sic habet conti-
nuam materiam doloris quantum respectibus. Pri-
mo ratione recordationis criminis: quia quan-
doque est memor peccatorum quod fecit tenet pe-
nitere et dolere de eis. Et hoc est verum secundum
Ricardum. vbi. 5. quando ex peccato suo ex deli-
beratione recogitat: tunc enim illud deresta-
ri tenetur. Non enim fideliter servat repa-
tum sedus divine amicitie: cui actu non dis-
plicet quando considerat illud quod in se ipsum
et deum causa fuit inimicitie. Secundo ratione
amissionis temporis: quia quandoque recorda-
tur de tempore amisso dolere tenet. Tertio ra-
tione expiationis gratiarum et vulneratio-
nis naturalium. Quando enim recolligit bona mentis
et corporis quod ex peccato amisit et mala quod incur-
rit: materiam habet dolori. Quarto ratione as-
nationis: quia quando recordatur in qua damnatio fuit
pro peccatis: et in qua iustificatione fuisset si non pec-
casset dolere tenet. Unde si Adam per mille milia
annorum vixisset nunquam tantum iustificatus fuisset
quod redisset ad statum in quo erat ante peccatum. Et

sic patet quod penitentia debet esse continua et quod non.

¶ Dicis ergo ad auctoritates ad penitentiam preter adductas: quod debent intelligi de penitentia secundum propositum: et sic verum dicunt. Ad primum argumentum ad penitentiam partem dicis quod sicut culpa non est infinita duratione sed reatu: sic penitentia non debet esse actu infinita duratione: sed virtute meriti christi et diuine misericordie penitentiam acceptatis. Ad aliud dicis quod non exigitur certitudo scientie: sed sufficit certitudo probabilis coniecture: quando fecit homo probabiliter quod erat ex parte sua. scilicet dolendo: confitendo et satisfaciendo: ac cauendo: propter quod penitentia in actu non debet esse continua: sed solum secundum propositum. Ad argumenta ad aliam partem dicis: quod verum concluditur quod penitentia non debet esse continua capiendo penitentiam per dolorem cordis secundum actum. Et sic patet quid dicitur in prima parte huius sermonis.

¶ Pars secunda huius sermonis in qua adducitur ex predictis correlaria quedam conclusio.

¶ Secundo in isto sermone ponenda est una conclusio consequens ex predictis: quod frequenter recordari de peccatis est utile: et de ipsis dolere est multum utile et fructuosum: que secundum Alex. sic declarat. Si dolere de peccatis commissis est bonum: et frequentius dolere est magis bonum: et si dolere adhuc magis. **¶** Confirmat ista ratio sic: Dolere de peccatis suis bonum reddit penitentem. scilicet in via. iuxta illud **Matth. 5.** **¶** Beati qui lugent. ubi glossa ait: Luctus pro peccato vel per desiderio celesti consolatione meretur: ergo ex frequentiori dolore maior consolatio acquiritur: ergo conclusio vera. **¶** Quod si contradicat per illud **Pau. ad phil. 4.** Gaudete in domino semper: iterum dico gaude te. ergo si expedit continue gaudere: impossibile est simul et dolere. **¶** Ad hoc dicens est quod gaudium seculi. id est mundi impedit dolorem contritionis: quod quanto plus diligit mundum: tanto minus de peccato commissio dolet: sed gaudium dei facit dolorem contritionis. quod patet: quia quanto plus gaudet de deo: tanto magis dolet et contritum de peccato commissio: quod gaudium quod est de deo habet per maius ipsum dolorem pro peccato commissio. Patet ergo quod apostolus non intendit excludere tristitiam de peccato: sed tristitiam seculi. Et sic habet intelligi illud **Eccle. 30.** Tristitia longe expelle a te. Et post subdit multis occidit tristitia. Et illud **Eccle. 38.** A tristitia

festinat mors. Et sic patet conclusio huius particule.

¶ Pars tertia huius sermonis in qua declaratur quod post hanc vitam nulla potest esse penitentia.

¶ Tertio in isto sermone tractandum est quod post hanc vitam nullo modo potest esse penitentia.

Et ideo frustra laborant qui post mortem credunt se posse veram penitentiam pagere: et ideo decipiuntur. Hec conclusio declarat sic secundum **1. bo. vbi. 5. ar. 4. q. 3.** Et **Alex. 2. 2. vbi. 5. sub titu. 4.** Utrum anime conterant in purgatorio: in argumentis per a. d. In contritione sunt tria. scilicet essentia: forma et efficacia. **¶** Primo in contritione est essentia. scilicet dolor et peccatis. et sic anime que sunt post hanc vitam in patria penitentiam habere non possunt: quod dolore caret propter plenitudinem gaudii dei christi **Jo. 16.** Gaudium vestrum plenum sit. **¶** 2. in penitentia est forma. scilicet gratia informans dolorem: et sic anime que sunt in inferno carent penitentia: quia si dolorem haberent pro peccatis suis propter penas quas sustinent: et sicut tamen in eis gratia doloris informans: et ideo penitentiam que est dolor gratia informatus habere non possunt. **¶** 3. in penitentia est efficacia et dolor meritorius et satisfactorius. Et ideo anime que sunt in purgatorio quantum habeant de suis peccatis dolorem gratia informatum: non tamen habent dolorem meritorium: eo quod non sunt in statu merendi sed soluendi: igitur penitentiam habere non possunt. Nam si esset ibi status merendi: possent tantum ceteri anime in purgatorio: et tanta posset esse contritio earum quod sufficeret non solum ad deletionem culpe: sed etiam pene. Et sic purgarentur a pena ignis: quod videtur esse inconueniens: cum status ille non sit status merendi sed soluendi penam secundum merita in carne. In hac igitur vita predicta tria inueniri possunt: et ideo solum tempus presens est tempus penitentie. Unde **Aug. in li. de penitentia** ait: Studet atque quis sic delicta sua corrigere: ut post mortem non oporteat penam tolerare. Et dicitur per **1. 7. c. tempus. di.** Tempus penitentie est vsque in ultimum articulum vite. Agamus: ergo penitentiam dum tempus habemus: ut ad illam gloriam peruenire mereamur: ubi penitentia non erit opus: sed tantum exultationis tempus in secula seculorum Amen.

¶ Feria quarta post secundam dominicam de adventu domini: iterum de quantitate penitentie. Sermo undecimus.

Uecūq; scri

pta sūt ad nostrā doctri.
scrip. sūt. iterū vbi. ā. Mō
soluz frēs charissimi sin
doctrinā sacrarū scriptu
rarū docuim⁹ quāta debe

at esse pnia in sua extensione 7 cōtinuatione
sed etiā quōd post hanc vitā nō sit loc⁹ pnie: s;
etiā restat vt instruam⁹ quātitatē penitentie
in sua discreta numeratōe: si. s. hic numerus
det. rminatus rleuatiōis pnie: vel indeter/
minatus. Et hoc idē ad maiore fidē exhibē/
dā: ne incredibile videat⁹ q quōtiēscūq; pro/
cauerit bō: toriens possit p penitentiā renoua/
ri: ex ipsismet scripturis sacris doceam⁹: q;
vt dicūt verba pāllūpta. **Quēcūq;** scripta
sūt. 7c. De quātitate igit pnie tranctando:
more solito tres cōsideratiōes faciem⁹: qua/
rū pma dicef singulari cōclusio. **Secūda**
dicetur numeri indeterminatio. **Tertia** di/
cet oppositionis rñsio.

Prima pars hui⁹ sermonis in qua decla/
rat q contingit pniā reiterare sicut ptingit
a vera penitencia cadere.

Rimo igit in isto sermōe fundatur
p ista cōclusio fin Alex. de al. vbi. ā.

Qd sicut ptingit peccatorē a vera pe/
nitētia cadere: ita cōtingit penitentiā iterare
Que cōclusio habet duas ptes: quay pma
est q cōtingit peccatorē a vera pnia cadere:
que sic declarat. Veritas pnie dupliciter acci/
pit ar: sicut etiā cui⁹ litet pntutis. Unomodo
dicif pntus vera que habet verū pntutis op⁹
vel nata ē habere quātū de se: 7 bec veritas
est de essentia pntutis. Aliomō dicif virtus
vera que pducit in finē: 7 bec veritas non ē
essentialis pntutis: s; dicif pntutis statuz siue
pntinuationē: 7 fm hoc dicēdū: q si pmo mō
dicat⁹ pnia vera que vey pntutis habet actū
sic de veritate pnie ē testari malū cōmissū
7 p alio tēpore nullū cōmittere. Si aut dū/
catur vera q; pducit in finē: vt ipsa que est
finalis 7 cōtinuata: ab hac nō cōtingit cade/
re: sed hanc non ē dicere hominē habere nisi
finalit pseueret. Sed pmo mō accipiēdo pe/
nitentiā dico q ab ipsa cōtingit pctōrē cade/
re. **Qui⁹** rō est: q; pnia habet esse i litero ar/
bitrio nōdū cōfirmato: sed tale est pntibile:
ergo pōt cadere a statu grē iusticie: q; 7 pnie

patet hoc p exemplū Dauid q de pctō mori⁹
vrie penitens cui⁹ etiā pniaz dñs acceptauit
.2. Reg. 12. 7 tñ cecidit ab ista pnia peccādo
postea i numerādo pplm. 2. Reg. pñul. pa/
tet p auctoritatē Jo. 5. vbi dixit dñs para/
lytico: Noli ampli⁹ peccare. 7c. S; nō fuis/
set cōminatus malū nisi posset cadere: q; 7c.

2ª pars cōclusionis est: q; sicut cōtingit
pniā iterare in hac vita: sed post hanc vitā
nō pōt. Et rō quare pnia possit iterari p; sic
Esto q aliquis diu fuit in pnia ppter aliq;
pctm postea lapsus ē in culpā: sed ppter aliq;
iozis cēt cōditiōis: si nō egisset pniā. Sed
si pclusa ēēt sibi via resurgēdi p pniā dete/
rioris cēt p ditiōis q si nō fecisset pniaz. S;
cōstat q hoc nō est verū: q nō est pclusa tali
via ista. Patet hoc p auctoritatē Eccebie.
is. vbi d;: Si ipi egerit pnia; ab oib⁹ pctis
suis: oīz iniquitatū ei⁹ q; opar⁹ ē nō recorda/
bor. S; nō distinguit pctōrē q reciduaui:
ab eo q nō reciduaui imo simpliciter loq;: q;
vex ē de eo q reciduaui: q; tribun⁹ i p ditiō/
nali i auctoritate positus tenet vniuersaliē:
ergo. 7c. **Qd** s; ptra hoc opponeret: quia
baptisma nō iterat⁹: ergo pari rōne nec pnia
Rūder Alex. de al. 7 Bo. in. 4. dif. 14. 7 tra/
tus Tho. ibidē: q; pnia pōt iterari 7 baptis/
mus nō: ppter tria. **Primo** q; in baptismo
imprimif character q est indelibilis: in pntē/
tia aut nō. **Secūdo** q; baptism⁹ ē 3 moribz
nō iterabilē: qualis est morib⁹ pcti originali:
sed pnia est cōtra morib⁹ iterabilē qualis est
morib⁹ pcti actualis. **Tertio** q; baptismus
habet totā vim a passione: pnia aut nō: sed
ab actu nre voluntatis. et iō baptism⁹ nō ite/
rat⁹: sicut nec passio cristi: pnia autē iterat⁹
fm q voluntas nra cōuertit⁹ 7 reuertit⁹. In/
de est q in pntismo oīs pena remittit⁹: in pe/
nitentia vō nō. Et sic patet quid dicendū ē
pma pte hui⁹ sermonis.

Para secūda hui⁹ sermonis in qua decla/
rat q pctōrē q; iens vult habet ad pniā re/
uertit habilitatem.

Secūdo in isto sermōe cū dictū sit
supri⁹ q cōtingit pctōrē pniā ite/
rare: in isto sermōe determinat fm sacros
theologos. s. Alex. vbi. ā. Rica in. 4. di. 14.
ar. 2. q. 2. 7 Bona. cadē dif. pte 2^a ar. p. q;
2. Et bñm Tho. in. 3^a. pte. q. 8. 4. ar. 10. Et
in. 4. sen. dif. 14. ar. 4. q. 3. Qd quōtiēscūq;

peccator vult reuerti p penitentiā to tiē ba-
bet babilatē: nec est aliquis numerus de-
terminatus. Et hoc pbat̃ tripliciter. s. ra-
tione: auctoritate: 7 exemplo. ¶ **P**rimo p-
batur rōne sic: Quidū homo est in hac vitā:
vertibilis est ad bonū 7 ad malū p liberi ar-
bitrij facultates: q̃diu igit̃ homo viuit: pōt
facere q̃ in se est: vt sibi deē a deo vera peni-
tentia sed omni faciēti quod in se est de⁹ dat
penitentiā veram. Alia enim nō pulsaret ho-
minē: vt se sp̃aret. Iuxta illud Apoc. 8.
Ego sto ad hostiū 7 pulso: sed vera peniten-
tia nūq̃ caret remissione peccatorū quod p-
batur de ps. di. 3. s. iter quod frequenē. vbi
dicit: Constat ei multū peccatū displicere:
q̃ sp̃ p̃sto ē ea destruere. S3 si vera pnia ali-
qñ careret peccati remissione: de⁹ nō cēt sp̃
p̃sto p̃ctā destruere: q̃. 7c. Preterea maiorē
miam exhibet de⁹ q̃ boi p̃cipiat: q̃ magna
ē mīa ei⁹ fm magnitudinē eius. iuxta illud
Ecclē. 2. Scdm magnitudinē eius sic 7 mi-
sericordia ipsius cū ipso est. S3 precipit bo-
mini quasi infinities remittere Mat. 18.
di. Dico tibi vsq̃ septuagies septies: vbi fm
Hiero. 7 Ricco. de lira ponit̃ numerus fini-
tus p infinito: ergo cuz misericordia dei sit
infinita remittit̃ infinities. Preterea domi-
nus iēsus sup ceteros homīes etiā fm natu-
ram misericors est: q̃ filius est p̃is miseri-
cordiarū. de quo dicit p̃ ad Eborj. Bndi-
ctus de⁹ 7 pater dñi n̄ri iēsu x̄risti. Vbi nō
q̃ dicit misericordiarū in plurali: quia non
tñ remittit in p̃ma penitētia 7 secunda: sed
in tertia: 7 deinceps ergo. 7c. ¶ **2o** hoc idē
pbat̃ auctoritate sic Aug. in p̃ libro retra-
ctationū. c. 18. sic ait: De quocūq̃ pessimo i
hac vita p̃stituto nō ē desperādū. tūc sic. Si
p penitentiā nō potest homo resurgere quo-
tianscūq̃ veller: de peccante mortaliter post
penitentiā esset desperandū: ergo per penitē-
tiā potest peccator resurgere plus q̃ semel:
imo quotienscūq̃ penituerit. Item Aug⁹
in libro de verbis domini sic ait: Cor impe-
nitens q̃diu in hac carne viuit indicari nō
pōt de nullo enī desperandū est q̃diu patie-
tia dei ad penitentiā illū adducit: ergo. 7c.
Et Ecclē. 33. dicit: Impietas impij nō no-
cebit ei: in quacūq̃ die conuersus fuerit ab
impietate sua: vt dicit Alex. q̃ hic ostendit̃
tur. Qd quotienscūq̃ penitens penitet to

tiens reperit indulgentia. ¶ **T**ertio idē
probat̃ur exemplo: quia sicut quantiscūq̃
homo deo seruiert si cadit in peccato deus
obliuiscitur bonorū: sic a simili quotiescūq̃
penitet de malo remittit malū 7 eius obliu-
scitur. Item exemplū habet d infirmantib⁹
in hac vita: quos sepe recidiantes in infir-
mitate videmus liberari: ad denotādū mul-
to magis liberari animā recidiantē in pec-
cato. Unde Aug⁹. in libro de penitētia ait:
Videmus quotidie in ecclesia: sepe febicitā-
tes: sepe languidos: sepe passionibus captos
sepe liberari vt appareat totiens opus libe-
rātis vel miserātis q̃tiēscūq̃ p̃fessio sit penitē-
tiē. Quomodo enī corpus quod vilius est 7 ab
ipso dissimili⁹ sepe sanaret 7 animā dignio-
rē 7 redemptaz nō totiens liberaret. Ad di-
cū se vocat: 7 non sanis sed malebatentibus
opportuni. Sed qualis esset medic⁹ qui ma-
lum iteratū nesciret curare? Medicorū enī
est centies infirmū centies curare. Hec ille.
Et sic patet rationibus auctoritatibus 7 ex-
emplis verā esse istam conclusionē. Qd quo-
tianscūq̃ peccator ad deum per penitentiā
accurrit toties peccator⁹ sordes abstergūt.

¶ **P**ars tertia hui⁹ sermonis in qua penitē-
tiā ac solutiū quedā dubia.

Ertio in isto sermone ad maiorē re-
claratōnē p̃dictorū circa p̃dicta ponē-
da sūt aliq̃ dubiola 7 oīo soluenda.

¶ **P**rimo enī opponit̃ p̃ Hiero. di. i. p̃logo
Amos. p̃p̃he sup illud q̃d babel. c. p̃. Sup
trib⁹ scelerib⁹ 7 sup q̃rtū non cōuertā enī di.
3o p̃ctōrū indulgentiā deum dare posse si q̃t
quē q̃rto eadē p̃ctā admittentib⁹ nec indul-
gentiā nec p̃niam daturū enūciat. Hec ille.
In quib⁹ verbis ostēdit̃ q̃ sic determinatur
vsq̃ ad quot vices peccati debeat indulgeri.
Rñdē fm Alex. vbi. s. ad hoc dictū dupli-
citer. Primo q̃z dici pōt q̃ q̃rtū p̃ctū sit in
p̃nia finalis: 7 sic intelligēdū ē illud dictum
Hiero. Unde alia glo. sup illud idē ait. Pri-
mū peccatū est mala cogitare. Secūdū p̃sen-
tire. Tertiū opari. Quartū finaliter nō pe-
nitere. Qui in trib⁹ p̃oribus peccat: si peni-
tet cōuertit ad enī deus vultū clementie sue:
si vero non penitet auertit ab eo vultus ele-
mentie sue. ¶ **2o** pōt dici q̃ loq̃tur ibi de con-
uersione quantū ad reuocationē p̃ne t̃p̃alis
quātū enī ad istam nō semp inuenit locum

penitentie eo qd nō expedit: vel ipsis quos pe-
nitet: vel etiā alijs qui exemplo eorū corripi-
guntur. Nā post verba illa Hiero. in prolo-
go sequit. Nam p ignis similitudinē quē in
pdictas gentes imittendū p̄dixit graue atq;
irreuocabile irā dei ad euerſionem earundē
ciuitatum p̄celluram voluit demonstrare.
Item si opponat p illud dictū Iſido. in ſino
nomis quod habet de pe. di. 3. §. i. Inanis ē
penitentia: quā ſequens culpa coinquinat.
R̄ndetur ſm Ricar. qd penitentia quā ſe-
quens culpa coinquinat inanis nō dicitur:
quia nō fuerit vera: ſi ſit ſufficienter facta.
ſed dicit inanis quia inſufficienter ad vitam
eternā obtinendā: vel carens fructu illi⁹ pe-
nitentie: quā nō ſequit culpa: cuius fructus
eſt vitatio gehēne ⁊ adeptio glorie. Et ſic ex-
ponit glo. ibidē. Preterea ſi opponat p illa
regulā Greg. que habet diſ. 28. c. quia ſūt
diſ. 45. c. ſed illud. di. 50. de lapſis. diſ. 93. c.
peruenit ad nos. i. q. vlti. c. exigunt. 21. q. 2.
c. placuit. 23. q. 4. §. eſt iuſta 35. q. 9. c. loci.
de vita ⁊ bone. de c. vt clericorū mores. §.
ne vero. vbi dicit. Ne vero facilitas venie
incentiuū tribuat delinquēdi: ſic arguendo.
Deus nō debet dare alicui occaſionē peccan-
di: ſed facilitas venie incentiuū tribuit delin-
quēdi vt dictū eſt: ergo nō debet dari licē-
tia iterandi penitentia. R̄ſpōdet ad hoc
duobus modis. Primo ſm Alex. de al. q.
licet ex hoc quidā ſumant occaſionē peccandi
tamē remittit penitentib⁹ quotienscūq; peni-
tent: ne ec̄uerſo ſumerent occaſionē deſpe-
rādi qd graui⁹ eſſet. 2o modo r̄ndet ſm
Alex. ⁊ meli⁹. qd facilitas venie quātū ad re-
miſſionē pene ſatisfactorie incentiuū tribuit
delinquēdi. Sed ſic pctōr nō cōſequit facilitē
ter veniā: qd de lege coi de⁹ ſemp exigit pro
pctō p̄nā ſatisfactoriā. Sed facilitas venie
quātū ad remiſſionē culpe incentiuū nō tri-
buit delinquēdi: ſed magis peccatū cauēdi
ex dei amore ⁊ cōſideratiōe diuine clementie
Caueam⁹ ꝓa pctis fr̄es chariſſimi. Et ſi in
pctū incidērimus: p̄ verā p̄nā nō in ipsis
p̄ſiſtam⁹: ſed p eandē p̄nā cito reſurgam⁹
quia ſemp deus miſericors eſt: qd miſericor-
dia eius a p̄genic in p̄genes timentib⁹ eū. i.
p̄niam agētib⁹ ⁊ manet i ſcā ſcōz. Amen.
Feria quinta poſt ſecundā dominicā de
aduentu: quō deus mutat ſniam iam factā

pter penitentia. Sermo. iz.

Electūq; ſcri

pta ſūt: ad n̄am doctri-
nā ſcripta ſunt. iterū vbi
§. In ſupioribus fratres
chariſſimi p tres p̄ceden-
tes ſermones ſufficienter

tractandū eſt de quātitate penitentie ſm cōs
ſuas partes quantitate. ſ. in ſententiā extenſi-
ua ⁊ diſcreta. In calce vero p̄cedentis ſer-
monis deſcripſimus: quō p penitentia deus
ſemp parit culpā ⁊ ſi non p̄nā. Ex quo vū-
det qd deus p penitentia noſtrā mutat: quia
ſententiā pene eterne mutat in ſententiā pe-
ne temporalis. Unde bñ dicit Aug⁹. de pe.
diſ. 3. c. nouit. Nouit deus mutare ſententiā:
ſi tu noueris mutare delictū. Idcirco in p̄e-
ſenti ſermone: qualiter de⁹ qui oīno dicitur
immutabilis p penitentia noſtrā mutat: decla-
rare ⁊ dilucidare conabimur: adducēdo ad
hoc fundamēta ſcripture ſacre: que vt dicit
thema noſtrū: quecūq; ſcripta ſunt. ⁊c. De
mutatione igit diuine ſententie p penitentia
ſacre tres cōſiderationes ānotabim⁹. quarū
Prima dicit fundata ſcripture concludſio.
Secunda dicit lucida ſcripture declaratio.
Tertia dicit apta ſcripture exp̄ſificatio.

Prima pars bñ⁹ ſermonis in qua decla-
rat deū eē etiam in ſe ⁊ in ſua voluntate im-
mutabilem.

p Rimo igit in iſto ſermone adducit
ſcripture ſacre q̄ oñdūt deū in ſe ⁊ i
voluntate ſua eſſe immutabile. Ait enim ipſe
Moyses Num. 23. Non eſt deus quaſi hō
vt mentiaſ: neq; vt filius hominis vt mu-
retur. Item ait ipſe deus Malach. 3. Ego
deus ⁊ nō mutabor. Que confirmat Iaco.
apls. p. c. ſue canonice di. Omne datū opti-
mū: ⁊ omne donū perfectū de ſurſum eſt de-
ſcendens a patre luminū: apud quē non eſt
trāſmutatio nec viciffitudinis obumbratio
Unde ⁊ Boetius inq̄t de tro. Immutabilisq;
manens dat cuncta moueri. Que etiā cōfir-
mat Aug⁹. in li. de natura boni di. Solus
deus immutabilis eſt. Et in libro de quanti-
tate anime inquit: Dico deū omniū rerum
que ſunt creatorē: ex quo oīa: p quē oīa in
q̄ omnia. i. in cōmutabile eternitate: in cō-
mutabilem veritatem vnum deum per unum

deū atq̃ pfectū. Ex quib⁹ oib⁹ eliciunt⁹ due
 clusiones: quarū prima est: q̃ deus in se ē
 imutabilis: que pbat f̃m **T bo.** in p̃ma pte
 q. 9. ar. p̃. Primo sic: Quia f̃m oēs theolo-
 gos 7 etiā Aristō. in. x. methaphi. 7. 8. pbi
 sicoz. Est deuenire ad aliqd̃ p̃mū imobile
 qd̃ sit cā alio: n̄ motiū: qz n̄b̄l mouet a se
 ipso: 7 nō est p̃cessus in infinitū: vt dic̃. 3.
 p̃b̄sicoz. Et ē deuenire ad aliqd̃ ens p̃mū
 quod deū dicim⁹: 7 b̄ mōi p̃mū ens opo-
 teret purū actū absq̃ p̃mixtione alicui⁹ po-
 tētie: eo q̃ potētia simplici ē posterior actu.
 Dē aut̃ qd̃ mutat quocūq̃ mō mutet: ē ali-
 quo mō in potētia. Ex quo patet q̃ ip̃sibi
 le est deū aliq̃ modo mutari. **Cz** qz oē q̃
 mouet quātū ad aliqd̃ manet: 7 quantū ad
 aliqd̃ trāsit: sicut q̃ mouet de albedine i ni-
 gredine: manet f̃m substantiā. Et sic in cō
 qd̃ mouet attēdit aliq̃a cōpositio. **Item**
 sū est aut̃ supra q̃ i t̃o nulla est cōpositio. s.
 in p̃ma pte. q. 3. ar. 7. sed t̃o est oīo simplex
 Nō manifestū ē q̃ deū moueri nō p̃t. **Cz**
 qz oē q̃ mouet suo motu aliqd̃ acquirit 7 p-
 tingit ad aliqd̃ ad quod p̃i nō p̃tingebat:
 deū aut̃ cū sit infinit⁹ cōp̃hēdens in se om̄e
 plenitudinē perfectiōis tot⁹ ē nō p̃t aliqd̃
 acquirere nec excedere se ad aliqd̃ ad quod
 p̃us nō p̃tingebat. Nō nullo mō sibi cōp̃tit
 mor̃. Et inde est q̃ quidā āt̃iquoz quasi ab
 ip̃sa veritate coacti posuerūt p̃mū p̃icipiū
 ēē imobile. **Cz** clusio in hac parte est q̃
 etiā voluntas t̃i est imutabilis: q̃ pbat sic
 f̃m **T bo.** in p̃ma pte. q. 19. ar. 7. qd̃. s. con-
 siderandum est: q̃ aliud est mutare volun-
 tatē: aliud est velle aliquarū rerū mutatio-
 nē: p̃t enī aliq̃s eadē volūtate imobilē per
 manente velle q̃ nunc fiat hoc: 7 postea fiat
 p̃trariū: sed tūc volūtas mutaret si aliquid
 inciperet velle qd̃ p̃us noluit: vel desineret
 velle quod p̃us voluit: qd̃ quidē accidere nō
 p̃t nisi p̃supposita mutatiōe ex parte cogni-
 tionis: v̄ p̃tra dispositionē ipsi⁹ substantie vo-
 lētis. Cū enī volūtas sit boni: aliq̃s de nouo
 dici p̃t ic̃ipe aliqd̃ velle. Vno mō si ic̃ipiat
 de nouo sibi illud esse bonū quod nō ē absq̃
 mutatiōe ei⁹: sicut adueniēte frigore ic̃ipiat
 bonū esse ad ignē sedere: quod p̃us nō erat.
 Alio mō si de nouo cognoscat illud ēē sibi
 bonū: cū p̃us b̄ ignorasset. Ad hoc āt̃ vt scia-
 mus quid nobis sit bonū op̃oet mutari tē

ignozātia in sciam: dictū est aut̃ in p̃ma cō-
 clusione: q̃ tā suba dei q̃ ei⁹ scia est oīo imu-
 tabilis: vñ op̃oet volūtate ei⁹ imutabilez
 esse. Et sic p̃z p̃ma pars hui⁹ sermōis. s. fun-
 damēta scripture cōclusio.

¶ Pars secūda hui⁹ sermonis in qua tecla-
 rant̃ quedā scripture que p̃dictis videntur
 esse contrarie.

f Secundo in isto sermōe declarāf̃ q̃
 dā scripture q̃ vident̃ p̃dictis i p̃ma
 pte ēē p̃trarie. **¶** Primo enī d̃r̃ hierē. 18. i
 p̃sona dei. Rep̃te loq̃r aduersus gētes: 7 ad
 uersus regnū: vt eradicē 7 t̃struā 7 disp̃dā
 illud. Sed si p̃niam egerit gens ista: agam 7
 ego p̃niam sup̃ malū qd̃ locut⁹ fuerā vt fa-
 cerēis. Hui⁹ file habet̃ Ezechiel. 33. vbi d̃r̃
 Si dixero ip̃io morte morieris 7 egerit pe-
 nitētiā a pecc̃o suo: feceritq̃ iudiciū 7 iusticiā
 pignusq̃ restituerit ille ip̃ius: rapināq̃ red-
 diderit: in mādatiōe vite ambulauerit: nec fe-
 cerit quicq̃ iustū: vita viuet 7 nō moriet̃:
 oīa pecc̃a ei⁹ que peccauit nō imputabūf̃ ei. lxx
 ibi. **¶** Ad hoc r̃ndet̃ f̃m **Alex.** in. 4. in tra-
 ctatu de oīone: qz mutata cōditione dic̃f̃ 7
 ip̃se mutari: s̄ nō mutat̃ finēz quā dedit̃ sim-
 pliciter 7 absolute sine cōditiōe. Determina-
 uit enī de⁹ q̃ terra p̃ducat granū. s. cū cōdi-
 tiōe tacita: si aref̃ 7 cultiuef̃: quo deficiēte
 nihil oīno fiet: 7 tūc nō erit mutabilis: p̃-
 pter quod **Breg⁹** dic̃t: Qd̃ de⁹ imutat sen-
 tentiā nō imutat cōsiliū. s. voluntatis sue.
 Qd̃ q̃ dic̃t: p̃niaz agā ego: intellig̃f̃ metha-
 phorice dictū. Itā hoīes qui nō implēt quod
 cōminati sūt p̃nitere vident̃: q̃ etiam dic̃t
 morte morieris intellig̃f̃. s. si in pecc̃o p̃man-
 serit: si aut̃ a pecc̃ato resurrexerit: vita viuet
 7 nō moriet̃. **Cz** vides p̃traria illa scriptu-
 ra **Gen.** 6. vbi d̃r̃: Vidēs aut̃ de⁹ q̃ multa
 malicia hoīuz esset in terra 7 cūcta co. cor.
 inte. ef. ad malū oī t̃pe: p̃nituit eū q̃ hoīem
 fecisset i terra. Et infra: p̃nitet enī me fecif̃
 se eos. **¶** Ad hoc r̃ndet̃ f̃m **T bo.** in p̃ma
 pte. q. 19. ar. 7. in r̃sione p̃mi argu. Qd̃ v̄
 bū illud d̃n̄ etiā methaphorice intelligēdū
 est f̃m similitudinē n̄am. Tūc **Micho.** de lira
 ibidē dic̃t: p̃nituit. i. ad modū p̃nitēf̃ se ha-
 buit. Cū enī nos p̃nitet destruim⁹ qd̃ feci-
 mus: q̃uis hoc possit ēē absq̃ mutatiōe vo-
 lūtatis: cū etiā aliq̃s b̄ absq̃ mutatiōe vo-
 lūtatis interdū velit aliqd̃ facē: s̄l̄ intēdēs

postea illud destruere: sicut igitur penitus
 dicis deum secundum similitudinem nostram seu operationis
 nostre inquam tibi quod fecerat per diluuium
 a facie terre deleuit. **¶** 3. est alia scriptura
 que etiam videtur predicte conclusioni consona esse. **¶**
Esa. 38. de Ezechia rege cui periti dixit de?
Audimur orationem tuam: et vidi lacrymas tuas.
Ecce ad iherusalem super dies tuos annos. 15. et de ma-
nu regis assyriorum eruam te et civitatem istam et per-
regam eam. Adhuc respondetur secundum 2. bo. ubi
3. in ratione. 2. argu. Quid voluntas dei cum sit
causam et universalis: non excludit causas medi-
as in quibus potest esse et aliquid effectus? pducatur
sed quod omnes causas medicas non adequatur virtute causae
primae: multa sunt in scientia virtute et voluntate
divina quod non continentur sub ordine causarum inferiorum
ut sicut resuscitatio Lazari. unde aliqui respi-
cientes ad causas inferiores dicere possunt, La-
zarum non resurgit. Respicies igitur ad causam divinam
primam possunt dicere: Lazarus resurgit: et verum
corde? vult. scilicet quod aliquando aliquid non sit futurum secundum
causas inferiores quod tamen futurum sit secundum causam superio-
rem vel e converso. Et sic igitur dicendum est quod aliquando
deus pronunciat aliquid futurum secundum ordinem causarum
inferiorum: puta secundum dispositionem nature vel
merito quod tamen non sit: quod aliter est in causa superiori
divina. Et ideo cum praedixit Ezechiae: Dispone do-
mini tui: quia morieris tu et non vivies: non tamen ita
evenit quia aliter ab eterno fuit in scientia et voluntate
divina quod immutabilis est. Agamus igitur praenotandum fratres
charissimi: ut advertamus ad nos misericordiam dei quod
sola praenotanda de celo trahit. Propterea Lyprianus
de pe. dist. 1. c. miror. dicit: Miror autem
quod sic obstinatos esse ut divina non putent la-
psos praenotanda: aut penitentibus existimant veniam
deneganda: cum scriptum sit: Nemor esto unde
et cederis et age praenotanda: et prima opera fac. Et
Hiero. cades per peccatum. quia divinitatis. dicit: Quia
divinitatem clemens est et pia: magisque ad
indulgentiam quam ad vindictam. praenotanda: que non vult
mortem peccatoris sed ut convertatur et vivat: si quis
pro lapsu peccatorum ad praenotanda se converterit: cito
a vero misericordiae iudice veniam impetrabit.
Hec ille. Et haec dicta sufficiant quantum ad
secundam partem huius sermonis que dicitur scri-
ptura declaratio.

¶ Pars tertia huius sermonis in qua po-
 nitur ad predictam confirmationem scriptu-
 re exemplificatio.

¶ Tertio in isto sermone ad confirmationem
 praedictorum ponenda est scriptura sa-
 cre exemplificatio. **¶** **3. Jone. propheta:**
qui cum nollet ire ad praedicandum subversionem
ninive proiectus est in mare: et deglutitus est
a pisce grandi tribus diebus et tribus noctibus:
timebat enim eis praedicare displicibilia: et tales
cominationes horribiles. Dicunt enim aliqui
quod ideo noluit ire: quia sciebat deum esse mise-
ricordem qui de facili eis parceret: si conversi
fuissent: et ipse falsus propheta reputatus fu-
isset: postquam vero piscis euomuit eum in aridam
Jone. Secundo factum est ut scribitur Jone. 3
verbum domini ad Jonam secundo dicens: Sur-
ge et vade in ninive civitatem magnam et predi-
ca in ea predicationem quam ego loquor ad te.
Et surrexit Jonas et abiit in ninive iuxta
verbum domini: non enim voluit denno contra-
dicere: quia iam manus domini expertus fue-
rat. Sequitur. Et ninive erat civitas magna
itinere dierum trium: et cepit Jonas introire in
civitatem: itinere diei unius et clamavit et vi-
xit: Adhuc quadraginta dies et ninive sub-
vertetur: et ceperunt omnes timere: et tota civi-
tas commota est et dicebant ad alterutrum: Nun-
quid hoc est verum? Nunquid hoc peccata no-
stra merentur? Nunquid iste est verus pro-
pheta? Nunquid clamor peccatorum nostrorum asce-
dit ad aures dei sabaoth? Nunquid est amplius
operum nostrorum aliquid remedium? Nunquid
iniquitates nostre adeo sunt multiplicatae: quod am-
plius veniam reperire nequeamus? Lerte deus mi-
sericorsus est et prestabilis super malicia: qui
non vult mortem peccatoris: sed ut magis con-
vertatur et vivat. Convertamur ergo et aga-
mus penitentiam: clamemus in celum et cogno-
scamus omnipotentem et misericordem deum. Ideo
sequitur. Et crediderunt viri ninive in domi-
no: et predicaverunt ieiunium: et vestiti sunt sac-
cisa maiores usque ad minores: ubi dicit Alex-
de ales. quod peccata ninive erant luxuria et po-
parum superbia: unde inspirati a deo. pluxu-
ria predicaverunt ieiunium: et per superbia ve-
stiti sunt saccis maioribus usque ad minimum.
Ideo sequitur: Et pervenit verbum ad regem
ninive: et surrexit de solio suo: et abiicit ve-
stimentum suum a se: et indutus est sacco: et sedie
in cinere: et clamavit et dixit: in ninive ex ore
regis et principum eius dei, homines et imen-

ta et boues et pecora non gustet quicquam: nec pascantur: et aqua non bibant: et operiantur saccia homines et iumenta: et clament ad dominum in fortitudine: et conuertant a via sua mala: et ab iniquitate que est in manibus eorum. Quis scit si conuertat et ignoscat deus: et conuertatur a furore ire sue et non peribimus. Et vidit deus opera eorum: quia conuersi sunt de via sua mala: et misertus est deus super malicia quam locutus fuerat ut faceret eis et non fecit. Sic faciamus et nos fratres charissimi et deus miserebitur nostri: et dabit gratiam nobis in presenti: et gloriam in futuro in secula seculorum Amen.

Seria 6^a post secundam dominicam de aduentu: de qualificatione penitentie. scilicet quomodo debebat esse integra: et recta intentione facta. Sermo. 13°.

Quicquid scriptum

pta sunt ad nostram doctrinam scripta sunt. Iterum ubi. 8. Non sufficit frater charissimus circa expeditum: non enim vni negotium scire quod facere debeamus et quantum nisi modum quoque expeditionis cognoscamus. Idcirco postquam in superioribus quiddam penitentie institutione: originem: necessitatem: necesse et quantitate descripsimus. Restat ut modum quoque et conditionem eiusdem penitentie describamus: Et hoc quidem vtiq; ex fundamento scriptum: rari doceamus: qualiter. scilicet penitentia nostra debeat esse circumstantiata ad hoc quod sit fructuifera: peccatorum remissiva: gratie impetrativa et deo grata: quia ut dicitur ibi assumptum. Quicquid scriptum sunt. 7c. De qualificatione igitur penitentie tractantes tres considerandos annotabimus: quartum. Prima dicit integritas conclusio. Secunda dicit integritatem confessionis. Tertia dicit intentionis rectificatio.

Prima huius sermonis in qua declaratur quod penitentia ad hoc quod sit vera debet esse de omnibus peccatis integra.

Primo igitur in ista parte ponitur illa conclusio sacrorum theologorum. scilicet beatus Thomas in. 4. dist. 15. ar. 3. q. 3. Et in. 3^a parte. q. 86. ar. 3. Et Bona. in. 4. dist. 15. ar. 5. q. 2. Et Ric. ibidem. q. 6. Et Alex. in. 4. parte sua. sue tractatu de penitentia in generali. scilicet quod ad hoc quod peniten-

tia sit vera: necesse est quod sit integra de omnibus peccatis nemine remanente: que conclusio probatur tribus modis. Rationibus. scilicet auctoritatibus: et convenientiis. Primo ergo probatur rationibus: licet. Non potest deo satisfieri nisi per opus deo acceptum: sed opus in peccato mortali factum non est deo acceptum. iuxta illud Esai. 58. Ieiunium eorum quod ad contentiones et lites ieiunabant: deo acceptum non erat: ergo 7c. Preterea penitentia vel satisfactio est medicina curans peccata preterita et a futuris preseruans: sed peccata sine gratia curari non possunt. Et si quodlibet peccatum mortale gratiam auferat: et gratie contrarie: sequitur quod de vno non potest fieri penitentia vel satisfactio sine alio. Preterea penitentia debet esse talis ut offensam tollat et amicitiam restituat: sed quodlibet peccatum mortale non tollit amicitiam sed impedit: ergo. 7c. Item dei perfecta sunt opera Deo. 2. sed perfectus est cui nihil deest. 2. per bonos. Cum igitur remissio peccatorum sit opus misericordie dei ad perfectionem eius requiritur quod omnia simul remittat: unde Aug. in li. de penitentia ait: Quedam impietas infidelitatis est: ab illo qui iustus et iusticia est: dimidia spem venia. 2. hoc idem probatur auctoritatibus. Ait enim Aug. in li. de penitentia: quod etiam habet in. 4. sen. dist. 15. et de peccatis dist. 3. c. sunt plures. sic. Sunt plures quos penitet peccasse: sed non omnes reservantes sibi quedam in quibus delectantur: non advertentes dominum simul mutum et surdum a demonio literasse: per quod decet nos nunquam nisi de omnibus sanari. Si enim vellet peccata ex parte reservari: haberet septem demonia perficeret perit septem expulsi. Expulsi autem septem ut omnia crimina simul eicienda doceret. Legionem pro demonum ab alio eiciens nullum reliquit de omnibus: qui liberatum possideret: ostendens quod si etiam peccata sunt mille oportet de omnibus penitere. Hec ibi: ut patet. Hoc idem probatur auctoritate Greg. de peccatis dist. 3. c. penitentiam. ubi sic ait: Qui sic alia deplozat: ut iterum alia committat: penitentiam ad hoc agere aut ingratus: aut dissilatus: quod enim prodest si peccata quos luxurie defleat: et tamen adhuc auaricie estibus hanelat: quod. nihil. Item auctoritate Iulio. ibidem. 5. irrisor. sic dicitur. Irrisor est non penitens: qui adhuc agit quod peniteat: nec videtur tamen poscere subditus: sed subsanare superbus. Lanis reuersus ad vomitum: est penitens reuersus ad peccatum. Multi lachrymas indefinenter fundunt. et peccare non desinunt. Quosdam accipere lachrymas ad penitentiam

erno: et effectū pnie non habere: quia inconstantia mētis in recordatōe pēti lachrymas fundit: necnō reuiviscēte vsu ea q̄ plozauerūt iterādo cōmittunt. hec ibi. Itē pbat auctoritate m̄gri in. 4. di. i. 5. c. penul. et etiā bābel de pe. di. 5. c. vlti. vbi sic dī: Falsā pnia cōstat esse cū spētis plurib⁹ de vno solo penitētia agit: aut cū sic agit de vno: vt tamē nō discedat ab alio. hec ille. Itē auctoritate L. b. ysofo. de cōpūctiōe cordis sic dī. Qui prauē viuēdo pniā agit: i mortis periculo sicut ei⁹ dānatio icerta est: sic et remissio dubia. Qui ḡ cupit cert⁹ esse in morte de indulgētia: san⁹ peniteat: sanuq; oia ppetrata facinora debeat. hec ille. **C**onfirmā ista p legē canonicā extra d baptismo. in. c. maioris. vbi dī: Dñs totū boiem sanū fecit in sabbo. glo. nihil reputat actuz: dñ aliqūd supest ad agendū. 7. q. i. nihil. 38. di. q̄ i ip̄is argu. qz snia ex pte nō pōt valere et ex pte sic ff. familie heres. l. in hoc iudicio. C. de reputatib⁹ nūq; si. i. iudi. l. vna. de conse. dis. 2. c. cōgimus. Ad hoc de cōuer. cōiū. c. placet. i. glo. Argumētū etiā qz nō valet ppte aliqūd fieri: nisi id totū fiat. ff. de pcuratorib⁹. l. in cāe. ff. p derelicto. l. 3. ff. de trāfactib⁹. l. cū bi. nec liberaf pign⁹: si de pte sit satisfactum debiti. C. de distractiōe pignoz. l. q̄d iū. Et qui aliquid debet facere nō liberaf faciēdo ppte. ff. de pboz obligatib⁹. l. in executio nib⁹. §. plura. extra de penis. c. sūma. Et id pctm nō ex pte: sed ex toto dimittit. Et de pe. dis. 3. §. bis auctoritatib⁹. dī bis auctoritatib⁹ illoz snia destruit: q̄ cū quis plurib⁹ irretitus fuerit: a seris vni⁹ delicti pnia eius dē veniā a dño psequi: sine pnia criminis alteri⁹. hec ibi. Et sic patet ex pdictis auctoritatib⁹: qualiter nō pōt pēdō facere pniaz de vno pēdō sine alio: et qualic pnia nō valet de pteritis sine dispositione cauēdia futuris. **C** 3° hoc idē pbat plurib⁹ inconuenientijs. Si eni bō de vno pēdō sine alio posset penitē et xō satisfaccere q̄ tuo: incōueniētia sequerēt. Primū ē qz bō sil placaret deū et sil irasci faceret: exemplo tois q̄ altero toi se pstraret. p alapa sibi data et eidē aliā sil daret. Secū dū qz cū aīa sit simplex i pte esset cōuersa ad deū: et i pte auersa: qd est ipossibile. Tertiū qz tūc eēt restitutio pene sine restitutiōe amicitie: ita qd sil esset amic⁹ et inimic⁹ dei: qd ē

ipossibile: qz duo pstraria nō pōt sil esse i eo: dē subiecto: fm phz. x. metbapbi. Quartū ē qz simul eēt in grā et sine grā: qd p sil ē impossibile. **C** Ultra pdicta ponit Aug⁹ qz bō non pōt de vno pēdō penitere: et xō satisfaccere sine alio ppter tria incōueniētia q̄ sequerēt. Primū ē qz q̄d iū bō est i pēdō: ē inimicus dei: ppe qd de⁹ nullā pōt infundere gratiā: ex quo sequeret qz grā cū pēdō sil possent cōmanere: quod est ipossibile. Scdm ē qz iā sequeret qz homo sine amore dei. i. sine charitate perueniret ad regnum. Tertiū est qz bō sine vera penitentia reconciliaret xō: qz ille q̄ est in pēdō mortali nō ē capax veritatis nec vere pnie: ppter q̄ oia tenēda ē ista pclusio: qz pnia debet esse integra: de oib⁹. §. peccatis cū dispositiōe cauēdia futuris: et hec dicta sufficiāt quātū ad p̄mā pte b⁹ fm dñs.

Pars secūda hui⁹ sermonis in qua defensas pdicta conclusio ab euidentib⁹ p̄dictatib⁹.

Echdo in isto sermōe defendenda ē pdicta pclusio ab euidentib⁹ p̄dictatib⁹ et actionib⁹: p earuz solutionē. **C** 1° mo eni pdicta pclusioni p̄dictatib⁹ rōnib⁹ cōf. Eorū q̄ nō ē necesse esse sil: vni⁹ pōt auferri sine alio: sed pēdō nō sūt p̄p̄a: qz vni⁹ pōt eē sine alio: ḡ vni⁹ eorū pōt remitti p pniaz sine alio. Preterea pēdō sunt debita q̄ nobis relaxari p̄tū: cū dicim⁹ in ofone dñica: Dimitte nobis debita nra: sed bō q̄ q̄ dimittit debitū vni⁹ sine alio. Et etiā dñs p pniaz pōt dimittere vni⁹ pēdō sine alio. Item p dilectionē dei relaxat boib⁹ pēdō hz illud Hier. 31. In charitate p̄p̄ua dilexi te: si nihil pbi ter q̄n de⁹ diligat boiez q̄tū ad vni⁹: et odiat quātū ad alterū: sic pēdō de⁹ diligit quātū ad nām: odit aut quātū ad culpā: ḡ videt possibile qz de⁹ remittat vni⁹ peccatum sine alio. **C** 2° idē pbat auctoritatib⁹ sic. Greg⁹. super illud Amos. 4. Pluit super vñā ciuitatē et super alterā nō pluit. in quadaz omel. super Ecceh. sic ait: Cū ille q̄ primū odit ab alijs vitijs se corrigit: vna et eadē ciuitas ex pte p̄pluit. et ex pte arida mact. qz sūt nōnulli q̄ cū quedā vitia rescant: in alijs graui⁹ perdurāt: ḡ pōt vni⁹ pēdō remitti sine altero p pniā. Et Ambro. nō sup. Bti immaculati sic ait: Prima cōsolatio est: qz nō obliuiscis misereri de⁹. Secūda p punitiōe: vbi et sibi des desit: pna satisfaccit et releuat. hec ibi.

Potest ergo aliquis releuari ab aliquo peccato manente peccō infidelitatis. **T**ertio idē pbat. Exemplis sic: homo pōt satisfaccere de vno peccō veniali sine alio: ergo a simili de vno peccato mortali sine alio. Et sic infirmitatib⁹ corporalib⁹ sanat vñū membzū sine alio: et vna infirmitas ex pellit sine alia sic videt vñū peccatū posse remitti sine alio. Ad primū horū dicas qd peccata quib⁹ nō sint annexa quantū ad cōuersionē ad bonū cōmutabile: qz auaricia cōuertit ad bonum tēporale: Lururia pō ad bonū corpale: sūt tñ annexa quantū ad auersionē a bono incommutabili in qua cōueniūt oīa peccata mortalia et hac ex parte habent rōnē offensē. Ad scđm dicas qd debitū exterioris rei: puta pecunie nō cōtrariaf amicitie ex qua debitum remittit: ideo pōt remitti vñū sine alio: s; debitū culpe contrariaf amicitie. et ideo vna culpa nō remittit sine alia. Ridiculū enī videt qd qz ab hoīe veniaz pcat de vna offensa et nō de alia. Ad etiā autē dico qd dilectio qua de⁹ diligit oēs naturaliter: nō ordinat ad bonū gratie et glorie: a qua impedit homo per qd libet pcatū mortale: s; dilectio grē per quā fit remissio peccati mortalis ordinat bo minē ad vitā eternā: Iuxta illud ad Ro. 6. Gratia dei vita eterna: qua ppter nō est similis rō. Ad auctoritatem Greg. dicas qd nō est intelligenda quantū ad remissionē culpe: sed quantū ad cessationē ab actu: qz interdū ille qui plura peccata pſuevit cōmittere desinit vñū nō tamē aliud: qd quidē fit auxilio diuino: sed ex hoc nō ptingit vsq; ad remissionē culpe et ad requisitionē gratie: nisi oīa peccata simul desināt: et a vitijs abstinere disponat. Et ad auctoritatē Ambro. dī qd ibi nō accipit fides. put credis in christū: vt sit sensus: et si fides desit. i. peccatū infidelitatis adsit: pena satisfaccit et releuat: sed accipit fides. p cōsciētia vt sit sensus: et si fides desit. i. peccati cōsciētia: tñ pena satisfaccit et releuat: qz interdū p penas qz qz patiēter sustinet: cōsequē remissionē pēti cui⁹ pſciam nō habet. Ad illā similitudinē de peccō veniali dicis qd nō ē simile: qd nullū peccatū mortale pōt se pati cū charitate: vt patet ex supradictis: veniale autē simul compatit se cū charitate: et ideo pōt acceptari pnia de vno: sine pnia de alio. Et ad istud exēplū de infirmita-

tib⁹ corporalib⁹ dī: qd nō ita se habet infirmitas corporalis sicut spūalis eo qd vna infirmitas corporalis sine alia pōt curari: nō autē spūritualis. Qui⁹ rō est: qz infirmitates corporales hñt tolli p diuersa remedia et nō p vñū oēs autē infirmitates spūales. s. pētā oīa habent remoueri per vñum. s. per grām. Et sic patet secūda pars pncipalis hui⁹ sermonis.

Parstertia hui⁹ sermonis in qua ponit alia penitentie conditio. scilicet qd ad hoc qd sit vera debet esse recta.

Ertio in isto sermone ponit ista cōclusio. Qd ad b qd penitētia sit vera debet eē recta intētiōe facta. dīc enī Alex. vii. 3. Qd dupliciter pōt eē penitētia de peccō cōmissio. Aut ex leſione nāe: et istam pniā pōt qd habere ex sola natura sine aliqua grā. Aut ex offēsiōe maiestatis diuine et puaricatiōe iusticie: et ista nō ē sine gratia gratū faciēte vel gratis data. et ista ē penitētia vera et optima et satisfactoria. Agamus ergo pniā nō ex timore solū: s; etiā ex amore: vt nō solū penā fugiam⁹: s; etiā grām acquiram⁹. Intentio enī scđm Ambro. li. de offi. imponit nomē operi. Cōfirmat b pſus in li. 2. de aia di. Si iuste denoiant a fine. Si ergo finis bon⁹ est ppter quē aliqd facimus: ipsū quoq; op⁹ bonū erit. Sed si mal⁹ est finis: malū erit op⁹. Patet hoc p plura exempla. Mā legis Gen. 17. et 18. abraam et sarrā risisse: et tñ abraam laudari: et sarram repbendi. Et vnde hoc nisi ex diuersitate intētionis: qz act⁹ exterior idē fuit: s; abraā risit ex pmissionis leticia: Sarrā pō ex imptationis diffidētia: q stans post hostium tabernaculi oculre risit di. postq; cōsenui et do min⁹ meus vetul⁹ est: voluptati optrā dabo qsi diceret ridiculū hoc est. Preterea Luc. 21. c. Pretulit oīs munerā vidue munerib⁹ diuitū ex diuersitate affectiōis. Itē herodes voluit videre iesū. Luc. 22. nec tñ laudabatur: qz viderit enī: nec aliqd verbū ab eo audiuit: qz ex curiositate tñ hoc habebat desiderū. Zachē⁹ autē laudat. Luc. 19. quia ex deuotione cōcupiuit enī videre: et vidit et gauisus ē. Preterea Beñ. 4. Laym occidit abel ex inuidia et vituperat et reprebendit: Dauid occidit goliath ex iusticia et laudatur pmi. R. 14. Et vt ad ppositū nr̄m redeam⁹. Pbarao penituit di. peccauit. Exo. 9. soluz

propter timorem flagellorum. Sicque Anbiocb?
2. Mach. 9. penituit propter lesiones nature
quam incurrerat: non propter diuinam offensam ut
refert Bo. in. 4. di. 14. Quia propter nullum cog
veniam meruit. Sed David propter dei offensam
penituit dei peccatum. 2. R. 12. vñ statim me
ruit audire per prophetam Barban: Dominus quoque
transiit per peccatum a te. Confirmat ista per aucto
ritatem Ambrosij in lib. de officiis. et habetur
86. di. c. non satis. vñ dicitur. Non satis est bene
velle nisi sit etiam benefacere: nec satis est benefa
cere nisi hoc ex bono fonte. scilicet ex bona volun
tate perficiatur. Hec ille. Agam? ergo penitē
tiam cum predictis circumstantiis. scilicet integritate et ve
ra intentione. et sic indulgentiam peccatorum impe
trabim? et premia eterna consequimur: ad quam ille
nos perducatur qui cum patre et spiritu sancto vi
uit et regnat deus donatus peccata per penitentiam
in secula seculorum. Amen.

Sabbato post secundam dominicam aduentu de
humilitate virginis gloriose. Sermo. 14.

Uia respexit

humilitatem ancille sue: ecce. n.
ex hoc beatam me dicent omnes
generatiles. Gloriose vir
ginis Marie verba sunt ista
quod Luc. i. c. scribitur. Quia
fratres charissimi dies sabbati est dies repu
tat? deuotioni virginis Marie quam dedicat? est
propterea: quia tota fides in sabbato mortuo
christo in gloriosa virgine remansit. Idcirco comu
nitatem christianorum consideras gloriose virgi
ni affectam esse quod ipsa est mater pia peccatorum
et aduocata et omnium gratiarum impetratrix.
Alit enim Anselm? in libro orationum. Ma
ria dulcissima semper quam beatissima: sicut omnis
peccator a te uersus et a te despect? necesse
est ut intereat: Ita omnis peccator ad te con
uersus. et a te respectus necesse est ut uiuat.
Hec ille. Existimamus prolatissimam deuo
tionis illorum in isto sacro aduentu: omni die sab
bati memoriam facere de gloriose virgine ma
ria. Et quia in sabbato precedenti predicanti
mus de excellentia conceptionis eius. In presen
ti tractabimus de efficacia meriti sui et eius
profunda humilitate: que ipsius meriti funda
mentum fuit et causa. Quia propter ait ipsa in
verbis preallegatis. Quia respexit humi
litate ancille. 7c. De qua tractantes tres con

siderationes annotabim? quarum prima dicitur
meriti dubitatio. Secunda dicitur magnificentia
declaratio. Tertia dicitur profunda humiliatio.

Prima dicitur in qua decla
ratur efficacia seu excellentia meriti virgi
nis gloriose.

Primo igitur in isto sermone: ut vi
deatur excellentia meriti beate virgi
nis oritur vñ dubium multum singulare
Si beata virgo maria meruit: ut filius dei
in ipsa incarnaretur. Ad cuius dubij de
clarationem mouet aliud dubium. Si vñq? ali
quis fuit tante sanctitatis et excellentie: quod
meruerit incarnationem filij dei: videtur enim
quod sic: quia sententia est omnium theologorum
maxime Bona. in. 3. di. 4. et Ricar. ibidem
articu. 3. q. 2. Et in. 4. di. 15. articu. 4. q. 7.
Et beati Thomas. scda sede. q. 83. articu. 16. quod
ille qui habet istas conditiones in sua oratio
ne mereatur exaudiri. scilicet quod pie. id est humi
liter et reuerenter. fideliter id est cum fide.
Perseueranter. Et ad salutem necessaria prestat
ut patebit infra in tractatu de oratione: vñ
Matth. 7. Omnis qui petit accipit: et qui
querit inuenit: et pulsanti aperiet. Sed san
cti patres qui fuerunt ante aduentum christi
sic petierunt filij dei incarnationem: in quo
rum persona dicitur. Exodi. 4. Obsecro do
mine: mitte quem misurus es. et psalmo. 16.
Emitte agnum domine dominatorem terre. Et
psalmo. 41. Rogate celi desuper: et nubes
pluant iustum. Et psalmo. 84. O stede no
bis domine misericordia tua: et salutare tuum
da nobis. et Esa. 64. Etiam disrumpes
celos: et descenderas: ergo videtur quod sancti
patres qui precesserunt incarnationem ipsi ea
meruerint. Contrarium tamen videtur per
apostolum qui ad Titum tertio ait: Appa
ruit benignitas et humanitas saluatoris no
stri dei: non ex operibus iusticie que fecimus
nos: sed secundum suam misericordiam saluos nos
fecit. Et ad Romanos. 1. Si gratia dei in
quit iam non ex operibus: alioquin iam non
ex gratia: sed secundum Augusti. 13. de trinitate
c. 19. In rebus per tempus ortis illa summa
gratia est: quod homo in unitate persone con
iunctus est deo: ergo videtur quod non alicui
merito sit incarnatus: sed ex mera gratia: er
go 7c. Ad istam questionem Respondet
Ricar. in. 3. distinc. 4. articu. 3. q. 1. dicens

et
ta
tio.
et la
ingv
vi
ing
pula
us
ing
ing
ne:
c
ing
leide
4-4
1. 10.
ta
bum
n
a
one:
t. 7
bed
i
in q
etro
me.
re.
g
tède
are
impe
g
api
del
D
p
cum
os
oci
m
m
s
ne
lic
na
m
ce

pli causa. Ille qui laborauit per totū diem
meret de condigno habere vnuz carlinum:
Meriti congrui est illud in quo nō perfe-
cte ratio merendi reperit tamē congruū est
vt habeat aliquod premiū: sicut qui labora-
uit partē diei meret nō de condigno: sed de
congruo etiam habere carlinū. Modo ad
propositum nostrū. si loquamur de primō
merito: dicūt theologi q̄ nulla persona me-
ruit q̄ filius dei incarnaret: quia nulla ade-
quatio est 7 mensuratio. Si autem secundo
modo dicūt theologi q̄ sic: quia scilicet b̄a
virgo Maria propter sanctitatē: humilita-
tē: 7 innocentiaz presupposita futuritē de in-
carnationis filij dei meruit: vt in ipsa con-
ciperet: quia scdm̄ Anselmū in libro de con-
ceptu virginali. Decebat vt illius cōceptio
fieret de matre purissima. 7c. Et idē de ipsa
cantat ecclesia B̄a viscera Marie v̄ginis
que meruerūt portare eterni patris filium.
Et hoc sufficit quantū ad primā partem
huius sermonis.

Pars secunda huius sermonis in qua de-
claratur. q. virgo Maria tante fuit digni-
tatis vt meruerit dici mater cristi.

Ecūdo in isto sermone ad cōmenda
tionē bea. virg. ponit ista conclusio
scdm Ric. in. 3. di. 4. ar. 2. **De** vir.
ē tāte dignitatē q̄ vere pōdici m̄r dei. Ad
cui⁹ p̄clusionis p̄bationē p̄supponit̄ duo de
inde infer̄ p̄clusio. **P**rimo p̄supponitur
qm̄ eūdē doc. ca. di. q̄ p̄. ma. vere fuit m̄ nā
lis corpis ch̄risti: q̄ q̄dā requir̄ rōnē ma
ternitatē fuit in p̄gine respectu iesu ch̄risti: p̄
p̄tūē gn̄atiū: hūmorē sanguinē i mēbris
digestū in semē p̄uertit eo mō quo semē ē in
m̄lierib⁹: 7 illud semē cecidit sine q̄cūq̄ trāsf̄
mutatōe: 7 ordinatōe 7 ad locū debitū
trāsmisit. 7 in nutritiōē 7 cōseruatōē pueri
coopta fuit p̄fecti⁹ 7 excellētī⁹ q̄ alie mu
lieres. plura aut̄ nō requir̄. Sed hic posset
argui q̄ si p̄go ē m̄r nālis ch̄risti: vera: q̄ n̄
potuit seruari p̄ginitatē: q̄ mā n̄ ē būane
cōstat̄ ex semine viri 7 femine. aut ergo nō
fuit verus corpus humanū: aut fuit ex vtro
q̄ semine: et ista ambo sunt maxima in con
uenientia. **R**s. arti. i. in respōsione vltimi argu
mēti: q̄ fm̄ p̄bm in li. de gn̄atiōe a ialiū. Se
mē maris nō est sicut mā in cōpōsitōe plōr:

sed solū sicut agens: vnde p hoc qd semē ma-
ris defuit in cōceptione corporis christi: nō
sequit̃ qd defuit ei ppria materia debita: sic
fuit verū corp⁹ humanū: virtutē autē actiua
que requirebat ex parte viri suppleuit spūs
sanct⁹ sine aliqua inordinatiōe vt seruaret
virginitas. ¶ Scdm qd p̃supponendū ē fm
eū. Ricar. in. 3. di. 4. in questioib⁹ circa litte-
ram. Qd multis modis dicit̃ filiatio. Pri-
mo mō dicit̃ filiatio creatiōis: sic angeli et
oīa creata sūt filij dei creatiōe. Scdo modo
dicit̃ filiatio nāl̃is. s. qñ gignit̃ sibi filie in spē
de substantia sua: et sic christ⁹ fm qd homo
dicit̃ fili⁹ virg. naturalis. Tercio mō dicit̃ fi-
liatio adoptiōis: sic oēs sum⁹ filij adopti-
ui ipsi⁹ dei. s. iusti et angeli. Quarto mō dicit̃ fi-
liatio imitatiōis: sic mali sūt filij diaboli
qz imitant̃ ipsū de quib⁹ dicit̃ Job. 8. Los
ex p̃cediābolo estis. Et cōuerso. s. boni sūt
filij christi. de quib⁹ dicit̃ Job. 1. Dedit eis
potestatē filios dei fieri. Quinto dicit̃ filia-
tio cōiunctionis: sic oēs religiosi sci Franci-
sci dicit̃ fratres et filij ei⁹: et etiā dicunt̃ fr̃es
qui iurauerūt in simul fraternitatē. ¶ Ter-
tio bis p̃suppositis inferē conclusio. s. qd vir-
go Maria nō ē: nec dicit̃ mater dei rōne p̃-
marū quatuor filiatiōnū: vt patet intuenti
sed solū rōne cōiunctionis. Nā vt dicit̃ ifra-
des dante in die natiuitatis dñi: fuit cōiun-
cta p̃sona dīna filij dei: cū carne formata de
puris sanguinib⁹ gl̃iose virgi. et etiā cū aīa
ipsius: et sic factū ē illud aggregatū filij dei
aīe et corporis christi: et notanter dico aggre-
gatū nō cōpositū: qz nō est facta alteratio ī
vtroq; extremoz: qd qd ē aggregatū nūq; ē
sepātū: qz qd semel assumpsit nūq; dimisit
scilicet corp⁹ nec aīam: non enī intelligit̃ de
humanitate: qz christ⁹ nō fuit homo in tri-
duo posit⁹: ergo qd p̃go dicat̃ vere m̃r istius
aggregatiōe īsepabilis cōiunctiōis: vocabi-
tur cōsequēter mater dei. Cui⁹ rō est: quia
scdz p̃m qdlibet cōpositū noīa a nobilioz
forma ipsius. Locat̃ enī bō aīa in scriptura
sacra: qñ in fine. Gen. di. Septuaginta aīe
intrauerūt in egyptū. Lū igit̃ in isto aggre-
gato dicto: nobilioz sit p̃sona dīna. si vey ē
dicere: demonstrādo christū: Maria ē m̃r
isti⁹: et in isto ē p̃sona dīna: cū qdlibet noīe
a nobilioz: sequit̃ qd ē verū dicere. Maria
ē mater dei. Ideo catat ecclesia. Scā dei genū

tris intercede p nobis. Sunt et alie rōnes q̃
cā breuitatis omitto. Sz ad cōfirmatiōē p̃-
dictozū ī ista pte p̃cedētī. Textū n̄rī Am-
bro. adduco: q. i. z. li. de p̃ginitate ait Quid
nobilius m̃re? Quid splēdidū? ea quā splē-
dor elegit? Quid casti⁹? ea q̃ sine corpis cōtra-
gide gnauit? Et vt d ceteris taceā p̃go erat
nō solū corp⁹: s. et mēte: bñlis corde. verbis
grauis: aīo pudēs: nō ī incerto diuitiaz: sed
in p̃ce pauperū sp̃s reponēs: intēta op̃i: ser-
mone verecūda: arbitrio mētis nō boiem:
s. deū q̃rēs. Insup volens nullū offendere:
oib⁹ bñ velle: maiorib⁹ assurgere: eq̃lib⁹ nō
inuidere: iactantiā fugere: rōne seq̃ p̃tutē ama-
re. Nā ista fastidiuit iop̃e: risit debile: vitā
uit pauperē: Nihil ī oculis tozū: nihil ī ver-
bis. p̃cat: nihil in actu verecūdū: nō incessus
fractioz: nō gest⁹ solutioz: nō ṽx petulatioz
ita vt ipsi sp̃s corpis simulacbrū fieret mē-
tis. Talē hāc euāgelista mōstrauit: talē an-
gelus reperit. Tales spiritus sanct⁹ elegit.
quid in singulis moretur. Hec ille. Et sic pa-
tet secūda pars isti⁹ sermonis.

Pars tertia hui⁹ sermonis in q̃ declarat̃
q̃ causa tante dignitatē in p̃gine maria fuit
sua p̃funda bumiliatio.

Tercio in isto fm de tractādū ē: quō-
t cā tāte excellētē dignitatē ī b. vir.
fuit sua p̃funda bumiliatio. ¶ Ad cō-
cūdatiā notādū ē qd p̃to vna p̃t op̃at̃ euz
maioz difficultatē: tāto ē magis meritoria
Nā magis meret̃ castitatē seruās carne ten-
tat⁹: quā nō: et habēs patiētīā ī aduersis p̃-
iusticia: quā iuste paties et bumilis īnt̃ p̃pas
et dignitates et facultates q̃ ignobilis et pau-
per et miser: s. p̃go Maria fuit nobilissima
et pulcherrima corp⁹ inter oēs dñas mundi
vt dicit̃ in sabbato sequētī. Fuit etiā abun-
dās in facultatib⁹: vt patz in adoratiōe ma-
gorū vbi fuerūt ei data mūera p̃ciosa. Fuit
etiā grādium p̃tutum et magne fame: que
inter bona tp̃alia cōnumerāf. Fuit vtiq; p̃-
eminēs dignitatib⁹: qz regina celi et ēre: m̃r
dei: et tñ bumilima. O virgo gl̃iosa. O vir-
ginitas alabastrum. O suauitas odor. Tu
p̃go alta generositate: altissima pulchritu-
dine: et tñ īfima bumilitate. Tu sublimis abū-
dāti facultate: et tñ p̃funda bumilitate. Tu
gloriosa dignitate: et tamē ī boc mūdo mise-
ra bumilitate. Fuit enī virgo maria bumilis

ante partū: in partu: et post partū. **A**si par-
tū fuit humilis in annunciatione angelica.
Luc. p. vbi dicit. Qd turbata ē in sermōe
eius: et cogitabat qualis esset illa salutatio
virgo gloriosa. Alterata est virgo ex celsitu-
dine in audite laudis. Et in fine euangelij
sequit. Ecce ancilla dñi fiat mihi scdm ver-
bū tuū. vbi demonstrat qd nō est elata in tā-
ta salutatiōe: sed potius humiliata. Deinde
humilis fuit in visitatiōe belysabeth: ita vt
veniret dña ad ancillam: et mater dñi ad ma-
trem serui. de qua dicit Luc. p. Exurgens
maria abiit in montana cū festinatione: et
salutauit belysabeth. in partu etiā fuit hu-
milis: quia filiū suū peperit non in palatijs
laureatis: nec in lectis eburneis: non in pan-
tis pompaticis: sed reclinauit eum in prese-
pio: quia nō erit ei loc⁹ induer foris. Luc.
2. c. Post partū etiā fuit humilis: qd maxi-
me patet in presentatiōe suā et oblatione pro
filijs in templo facta post temp⁹ purgatio-
nis eius: vt pater Luc. 2. Obediendo legi
moysi ad quā nō erat obligata: vt videbitur
infra in die purgatiōis sue. Ecce ergo quan-
ta humilitas bea. vir. que tanta fuit: vt pro-
pter ipsaz digna efficeret mater xpi. Quod
cōfirmat Augu. sermone. 2. de eius natiui-
tate dicens: Dic mihi iā queso: iam sancti san-
ctorū mater. quē admodū materni ordinis
filiū nūci colorie puallū: sine succo huma-
ne. p. paginis et sine hymbze carnalis seminis
in sinu ecclesie germinasti. Dic mihi queso vni-
ca mater: quibus manib⁹: vel quo deitatis
articulo in ytero tuo formatus est dei filius:
cuius de⁹ solus est pater. Dic obsecro te pater
eum qui talē te fecit: vt ipse fieret in te. Dic
inquā mihi quid boni egisti: quantū premiū
obtulisti: per quas potestates ambisti: quos
patronos adhibuisti: que suffragia premisi-
sti: quo sensu: vel qua cogitatiōe: ad hoc vt
acciperes peruenisti: vt virtus et sapientia
patris que attingit a fine vsq; ad finē forti-
ter: tota disponit suauiter: totus vbiq; ma-
nens: et sine vlla sui mutabilitate in yterum
tuū veniens: ita castellū castum tui ventris
incoleret: vt ingredies non lederet: et exies
incolumē custodiret. Dic mihi queso quem
admodū ad hoc peruenisti. Et illa q̄uis a me
qd obtulerim mun⁹. et vnde mater efficeret
creatoris. Oblatio mea est et ginitas pro-

missio: nō a me mihi data: sed ab ipso mihi
auctore bonorū omnium concessa. Qd enim
dātū optimū. et. Oblatio mea ē humilitas
mea: et ideo Magnificat anima mea dñm
et. Non auro eleuatam tunicā meaz: non
pomposo cultu radiātis auri ornamentum
cervicis mee: aut pomposorū lapidū marga-
ritarū dependentiū asperit in aurib⁹ meis:
aut gemarū ruborē attendit: nec succo men-
daci colorē: sed respexit humilitatē ancille
sue. Hec ille. Rogemus ergo omnipotentē
deū humiliter: vt per humilitatē bea. vir.
cōcedat nobis gratiā in p̄senti et gloriā su-
turo in secula seculorū. Amen.

Dñica tertia de aduētu. De periculis que
incurrāt tardātes de pctis penitentiā agere
vsq; in finē. Sermo. 15.

Audete i do

mino semper: Iterū dico
co gaudete: modestia ve-
stra nota sit omnib⁹ ho-
minib⁹. Scribūf hec ver-
ba ad Colloq. 4. c. **A**d
maiores penitentie conditionis declaratio-
nē post tot dicta de ipsa ad extirpandū vni-
us erroz valde periculosus multorū: peniten-
tiā tardantiū vsq; in finem vite: et sic existi-
mantū se posse saluari: cogitauit in presen-
ti sermone tractare q̄ sit periculosa vsq; in
finē penitentie dilatio: vnde de talib⁹ sic pe-
nitentiā differentib⁹ loquit propheta in p-
sona corū dicens: Circūdederunt me dolo-
res mortis: et pericula inferni innenerūt me.
Nam dei iudicio fit: vt qui penitentiā dum
sanī sunt agere nolunt: in periculis grauib⁹
incurrāt: ex quibus difficilimū et quasi im-
possibile est animā euadere cū salute. Quia
de re si quis ea recta cōsideratione conside-
rare velit: citius ad ipsam in vita dñi sanus
erit veniet assumendā. Idcirco ait apostol⁹
in verbis p̄allegatis. Gaudete in dño sem-
per penitentiā agendo de peccatis que gau-
diū spirituale confert: Iterū dico gaudete:
modestia vestra per penitentiā nota sit om-
nib⁹ hominib⁹. **D**e periculis ergo tardā-
tium penitentiā vsq; in finē tractantes nouē
rationes assignabimus quib⁹ q̄ periculosa
sit penitentie dilatio vsq; in finem apertissi-
me demonstrabim⁹: quarū. Prima dicitur

passionū occupatio. Secūda dicitur circumstantiarū priuatio. Tertia dicitur peccatorū habituatō. Quarta seruilis cōditio. Quinta demonū impugnatio. Sexta tēporaliū intricatio. Septima gratiarū consumptio. Octaua ab omnib⁹ relictiō. Nonā et vltima tēporis ablatio. De quib⁹ hoc ordine procedem⁹: quia de primis tribus in prima parte. De alijs trib⁹ in secunda. De vltimis tēporis tribus in tertia parte huius sermonis tractabimus.

Pars prima de tribus primis periculis que incurrūt bī qui vsq; in finē tardāt penitentia agere.

Primo igit in isto sermone trib⁹ rationib⁹ probabimus periculosū ēē penitentiae dilationē. Primo rōne occupatiōis passionū. Adeo enī in infirmitate peccator dolore atq; cruciatu intensissim⁹ et timore quādoq; separatim: quādoq; cōiunctim impedit: vt vsus liberi arbitrii: et ratiōis: et volūtaris qui ad dignā susceptio sacramētī penitētie requirit: ita sit impeditus: q; nequeat ad ipsam assumendā se exercere: nec mirū: q; scdm̄ Augu. li. 83. questio nū. q. 36. passiones causate a tristabilib⁹ pl⁹ mouēt: q; passiones causate a delectabilib⁹. Et nihilomin⁹ delectatiōis passio vehemēs vt ait Augu. in li. de ciui. dei. quādoq; impedit totaliter vel fere: vsū rationis humane. Quanto igit alterabūt amplius tristabiles passiones doloris vel timoris vsū rationis qui vt diximus ad verā penitentia assumendā requirit liber: Si pō dicas q; dolor vel timor qui mētī boīs inest nō totaliter impedit intellectū vel voluntatē: hoc verum ēē fateor: tñ multū impedit: et per consequens remissius et ipsectius vsus intellectus et voluntatis: tunc potest haberi: q; vix sufficit ad displicentiā requisitā ad penitentia vera: hoc periculū tangit. Augu. in lib. de pe. dicēs: Difficile ē vt tunc sit vera penitentia: quādo tā sera venit: quādo cruciat⁹ mēbra ligat. et dolor sensū opprimit: vt vix homo aliquid cogitare valeat. Et ibidē: idē Augu. ait: vt notat per Magistrū sententiarū in. 4. di. 20. Et de pe. di. 7. c. null⁹ sic nullus expectet penitere: quādo peccare nō pōt: arbitriū querat libertatē: vt delere possit cōmissā: nō necessitatē qui pri⁹ itaq; a peccatis relinquit q; ipsa relinquat: nō callesceat: sed quasi necessitate cōdemnat. Nec ille. Tātus nēpe quādoq; sensitiv⁹ dolor opprimit: et cruciat⁹ mēbra coarctat: q; vix bō aliquid cogitare valet: vnde Greg. inquit: Tanta ē ibi vis doloris: q; alibi nō pōt fieri vis cogitatiois. Pateat etiā per exēplū. Sicut qui habeat dilectissimū filiū precoculis ad mortē horribilē preparatū. vicinūq; infirmū habeat de cui⁹ incomodo nihil vel modicū cogitat: nec etiā ante oculos suos habet: qd mirū si dilectus filium quē ante oculos habet: tenet: cogitat: et infirmū obliuiscitur. quē nō videt nec diligit multū. Sic in proposito sensualis appetitus et carnalis amor su⁹ filius dilectus ē quē peccator cruciatū in tormentis ante oculos suos habet. Absens vicinus modicū quidē dilectus est ipse deus seu propri⁹ spirit⁹ cuius peccator obliuiscit: cū angustia doloris et timoris cōprimis. Sicut vicinū spm̄sū intelligere volum⁹ cui⁹ etiā tunc obliuiscit testimoniū ab Augustino habem⁹ in sermone innocētū dicente. Percutit bac animā dursione peccator vt moriens obliuiscat sui: qui dū viueret oblitus est dei. Et hec ē ratio Scoti in. 4. sententiā di. 20. q. 2. Secūdo idē probat ratione priuationis circumstantiarū. Ad hoc enī q; penitentia sit deo grata: et peccatorum remissua: debet esse debitis circumstantijs circumstanciata. Circūstantia scilicet pncipiū: vt fiat volūtarie non coacte. Juxta illud pphete. psalmo. 53. Voluntarie tibi sacrificabo. Quod habetur. 20. q. 3. c. presens clericus. Quod etiā confirmat apostol⁹ secūde ad Cor. 9. c. 23. q. 6. s. ex his dicens. Nō ex tristitia aut ex necessitate: bylarē. n. daturē diligit deus. Circūstantia vtiq; finis. s. vt nō tñ fiat ex timore: s; etiā ex amore. vnde Augu. in predicto. c. nullus inquit. Scriptū ē: neminē sine charitate saluū esse. Nō vtiq; in solo timore viuūt homo. Quē ergo sero penitet oportet nō solū deū timere iudicē: sed iustū diligere: non vt tñ penam timeat: sed etiā anxietur p gloriā. Ex verbis igitur Augu. patet hoc q; l3 homo timeat penā: timori tñ preponere debet charitatez diuinā. Sed difficile est in tali extremitate habere hūc actū: bac principalis circumstantia intentionatū et regulatū. Et hoc maxime p

eat relinquit q; ipsa relinquat: nō callesceat: sed quasi necessitate cōdemnat. Nec ille. Tātus nēpe quādoq; sensitiv⁹ dolor opprimit: et cruciat⁹ mēbra coarctat: q; vix bō aliquid cogitare valet: vnde Greg. inquit: Tanta ē ibi vis doloris: q; alibi nō pōt fieri vis cogitatiois. Pateat etiā per exēplū. Sicut qui habeat dilectissimū filiū precoculis ad mortē horribilē preparatū. vicinūq; infirmū habeat de cui⁹ incomodo nihil vel modicū cogitat: nec etiā ante oculos suos habet: qd mirū si dilectus filium quē ante oculos habet: tenet: cogitat: et infirmū obliuiscitur. quē nō videt nec diligit multū. Sic in proposito sensualis appetitus et carnalis amor su⁹ filius dilectus ē quē peccator cruciatū in tormentis ante oculos suos habet. Absens vicinus modicū quidē dilectus est ipse deus seu propri⁹ spirit⁹ cuius peccator obliuiscit: cū angustia doloris et timoris cōprimis. Sicut vicinū spm̄sū intelligere volum⁹ cui⁹ etiā tunc obliuiscit testimoniū ab Augustino habem⁹ in sermone innocētū dicente. Percutit bac animā dursione peccator vt moriens obliuiscat sui: qui dū viueret oblitus est dei. Et hec ē ratio Scoti in. 4. sententiā di. 20. q. 2. Secūdo idē probat ratione priuationis circumstantiarū. Ad hoc enī q; penitentia sit deo grata: et peccatorum remissua: debet esse debitis circumstantijs circumstanciata. Circūstantia scilicet pncipiū: vt fiat volūtarie non coacte. Juxta illud pphete. psalmo. 53. Voluntarie tibi sacrificabo. Quod habetur. 20. q. 3. c. presens clericus. Quod etiā confirmat apostol⁹ secūde ad Cor. 9. c. 23. q. 6. s. ex his dicens. Nō ex tristitia aut ex necessitate: bylarē. n. daturē diligit deus. Circūstantia vtiq; finis. s. vt nō tñ fiat ex timore: s; etiā ex amore. vnde Augu. in predicto. c. nullus inquit. Scriptū ē: neminē sine charitate saluū esse. Nō vtiq; in solo timore viuūt homo. Quē ergo sero penitet oportet nō solū deū timere iudicē: sed iustū diligere: non vt tñ penam timeat: sed etiā anxietur p gloriā. Ex verbis igitur Augu. patet hoc q; l3 homo timeat penā: timori tñ preponere debet charitatez diuinā. Sed difficile est in tali extremitate habere hūc actū: bac principalis circumstantia intentionatū et regulatū. Et hoc maxime p

ius suū. ff. de aqua quoti. 7 est i. l. i. Sic pet dē
bātēs ius vtēdi pñia si tardet capiti p dāt ius
suū: sicut perdiderūt virgines ille. Matth.
25. Et sic patet qd ppter periculū p̄suetudis
pñia est festinanda. Et sic trib⁹ rōnib⁹ patet
q̄ sit periculū tardare pñiam vsq̄ in finē.

¶ Pars secūda huius sermonis in q̄ ponunt
tria alia pericula q̄ incurrūt bi qui vsq̄ in fi
nem tardāt penitentiā agere.

Secundo in ista parte q̄ sit periculo
sa tardatio pñie vsq̄ in finem tribus
alijs rōnibus est pbandū. ¶ P̄mo
rōne seruilijs pditionis: etiā fm̄ Seco. vbi. s.
qui dicit sic: qd quāto aliq̄s minus est domin⁹
sui actus in corpore: tanto requirit intensior
displicētia mētis ad hoc qd sit dispositio suf
ficiens ad deletionē cōmissę culpe: peccator
aut in extremis agens min⁹ est domin⁹ act⁹
exterioris ad peccandū: requirit igit fm̄ re
ctam iustitiā dei displicētie intensior mor⁹
ad iustificationē ei⁹ q̄ ad iustificationē sa
nitū tñ vix possit habere eque intēsiū: q̄ rē.
Quā rōnez tangere videt Aug. in li. de pe.
7 in li. de lapsu mūdi. sermone. 24. qd bātē
trāsūptiue in. 4. di. 20. 7 te pe. di. 7. s. q̄
vbi dicit: si q̄s positus in vltima et tremita
te sue egritudinis voluerit accipere pñiaz 7 ac
cipit: 7 mox recōciliabit 7 binc vadit: fateor
vobis. Nō illi negam⁹ qd petat: s; dicere non
possum⁹ qz bene bincereat. Si securus binc
exierit: ego nescio: pñiam dare possum⁹: se
curitatē dare nō possum⁹. Nunqd dico dā
nabitur s; nec dico saluabit. Nis q̄ a dubio
liberari: vis qd incertū est euadere. Age pe
nitentiā dum sanus es: qz si sic egeris: dico ti
bi quia secur⁹ es qz pñiam egisti eo tpe qd pec
care potuisti. Si aut vis agere pñiam qñ pec
care nō potes: pctā te dimiserit non tu illa.
Itē Aug. ibidē: Baptizatus ad borā secur⁹
binc erit. fidelis bñ viuēs secur⁹ binc erit:
agēs pñiam 7 recōciliatus dñ sanus est 7 po
steabñ viuēs secur⁹ binc erit: agēs pñiam 7
recōciliatus ad vltimū: secur⁹ binc erit: ego
nō sum secur⁹ vñ qz secur⁹ nō sū: pñiam da
re possum. lxxviii. Sed dices forte tūc pctā
dimittis etiam pctōri. R. Aug. vbi. s. Due
sunt res: aut ignoscis tibi aut nō ignoscitur
qd boz tibi futurus sit nescio: q̄ tene certū: 7 di
mitte incertū. Multi tñ suscipiūt exemplū

a latrōe cut⁹ 7 si fuerit scra pñia: nō tñ fuit se
ra indulgētia: nec tales aduertūt qd nec sile
re aliq̄ alio legi i scriptura sacra: positusq̄
sit in sūmitate mortis misericordie dei in fi
gura humani generis latrocinā: 7 sola dei
misericordia liberati. insup vt testat Ldgr.
in. 4. sententiaz. di. 20. in fi. c. i. licet latro i
fine veniā meruiss; de oi crimine: n̄ tñ dedit
baptizatis peccādū 7 pseuerādū auctez. ¶ Se
cūdo idē pbat rōne impugnationis demo
nū: fm̄ enī Breg. diabol⁹ grauiorēs tētatio
nes suggerit quāto magis peccatorē appo
pinquare finē cōspicit: insidiat enī in abscon
dito quasi leo in p̄lūca sua. Insidiat vt ra
piat paup̄rē: rapere paup̄rē dñ attrahit eū
in laq̄o suo humiliabit eum: vnde sicut mu
rigula ad foraminē insidiat muri: ita dia
bolus in fine vite 7 tpe exitū aie insidiat pec
catori: vñ tali peccatori. Salomō eccliaistici
xi. canit dicens: Attende tibiā p̄stifero vene
no. i. a diabolo. Fabricat enim mala. s. culpe
in vita: ne forte. s. in hora mortis inducat su
per te subannationē in p̄petuū. Si igit pctō
nō potuit impijs tētatiōes tolerare quincā
deret qñ erat sanus: quomodo grauiorēs to
lerabit quando erit infirmus? Deridendus
vtiqz foret qui dum viuēs 7 san⁹ est 7 fortis
dicit se pugnare nō posse: tñ cum fact⁹ est
ita debilis 7 infirm⁹ qd se mouere nō potest p
tit campū certaminis igredi: armag sibi po
stulat dari. Maior itaqz derisio puenit bui
modi peccatori qui tēpore tam periculoso et
arcto debilis 7 infirm⁹ cōtra insidias versu
tias 7 violētias demonū pugnare querit. cū
sicut ait apostol⁹ ad Eph. 4. Non est nobis
colluctatio maxie tēpore isto aduersus car
nem 7 sanguinē: sed aduersus p̄ncipēs 7 po
testates aduersus mundi rectores tenebrarū
barum: contra spiritualia nequitie in celesti
bus. Item apostolus Petrus p̄me. 4. c. Li
gilate ait: quia aduersari⁹ vester diabol⁹ tāqz
leo rugiens circuit querens quē deuoret: cui
resistite fortes in fide. i. in fideli obseruatio
ne mandatorū dei in vita. ¶ Tertio idem
probat ratione intricationis tēporaliū.
Occupatur enim intellectus hic in tali bo
ra a cogitatione rerū tēporaliū quas in vita
dilexit: vt recte illud psal. dicere possit: Cor
meū conturbatū est in me: dereliquit me vir

tus mea: et lumen oculorum meorum et ipsum non est mecum: quia cogitationes adeo cor eius operantur: quod in eo illud Job. 20. verificatur. Cogitationes mee varie succedunt sibi: et mens mea in diuersa rapit. Tunc enim experit talis illud ecclesiastici. 41. Omnis quae amara est memoria tua. Ecce talis peccator de quo propheta inquit: Quorum filii sicut nouelle plantationes in iuuentute sua: filie eorum compositae: circūornate ut similitudo templi. Promptuaria eorum plena: eructantia ex hoc in illud et cetera. in tanto periculo constitutus quid aliud cogitat? quid aliud disponit? quid tenet in eius mente versatur? quid aliud nisi ad quod afficitur? hoc exemplariū visum est semel in mercatore quodam quem dum sui ad penitentiam quoad poterant inuitarent: ipse sic eos interrogabat. Quanti precij est nunc libra pyperis? quomodo lana venditur? et his verbis vitam finivit: ut in eo compleret quod ad Mattheum. 6. scribitur. Ubi est thesaurus tuus ibi et cor tuum erit. Et sic patet tribus alijs rationibus quod periculosa sit dilatio penitentiae usque in finem.

Paras tertia huius sermonis in qua ponuntur tria alia pericula que incurrunt ubi qui tardant de peccatis agere penitentiam usque in finem. Tertio in ista parte probatur tribus alijs rationibus dilatio penitentiae usque in finem esse periculosa. Primo ratione consumptionis gratiarum. Duo nempe sunt genera gratiarum. Unum est gratie gratificantis quod est charitas que solum perditur per peccatum mortale. Aliud est gratie gratis date que si non perdat per peccatum mortale tamen in extremis agendi maxime peccatori auferuntur: et hoc ex evidentiissima diuine misericordie et iustitie dispositione sapientissime ordinatur. Unde ecclesiastici. 12. c. dicitur: Memento creatoris tui in die iuuentutis tue antequam. scilicet in extremis tenebre faciat sol: et lumen. et stelle: et luna: et reuertatur nutus post pluiam. Quia enim sunt genera gratiarum gratis datarum: quedam mentalis. scilicet intellectus bonus et clarus: voluntas libera: et memoria firma: hec sunt velut sol lucens in intellectu: calens in voluntate: et vigens in memorie facultate: de quo sole cum homo est iuuenis et sanus dicitur. Ecclesiasti-

ci. 4. 2. c. Sol illuminans per omnia respicit: lumen est conscientie scintilla. de quo propheta inquit Signatus est super nos lumen vultus tui domine dedisti letitiam in corde meo. Stelle sunt sensus nostri: tam spirituales quam corporales: de quibus Baruch. 3. dicitur. Stelle dederunt lumen in custodijs suis: luna cor nostrum tenet: siue appetitum nostrum carnalem mutabilem velut luna de quo ecclesiastici. 27. dicitur: Stultus ut luna mutabitur: que omnia in vltima infirmitate obtenebrescent: diuinoque iudicio fit ut tanto maior in mente contemptoris fiat cecitas: quanto maior precedentium gratiarum fuit prius in mente humana claritas: que cecitas in nube tenet. Et ideo ait apostolus 2. ad Thimotheum. 6. c. hortamur vos ne in vacui gratiam dei recipiatis. Timendum est ergo ne peccator nimis tarde animam suam manumittat: ut sit in casu illius qui manumittit seruum suum causa mortis. sub illa conditione quod si conuenerit liber esse destinatus. Qui quidem modus manumittendi valeat apud leges civiles ut patet. ff. de manumissionibus. l. mortis causa tamen quod sic quis animam suam manumittat apud deum non valet. Timendum est etiam ne talis moriens sit in casu legis que habet. ff. arborum furtim cecidit. l. si plures. in qua lege iudicium datur: quod arbor sit illius in cuius orto viuit et radices habet: et non illius in cuius terra declinat quando sciuit. Sic est de illo qui viuens vult esse in domino diaboli: et moriens vult caput suum declinare ad deum quod erit difficile. Secundo idem probatur ratione derelictionis omnium. In tali enim extremitate regenti maxime si diues fuerit et magnatus: ad sunt parentes et amici: non nisi ad temporalia pretendentes et nihil de spiritali salute anime sue sollicitates quorum alter. scilicet pro vel filij capias claudat: alter ei sigillum apponit: alius quod ei aliquid non dimisit turbat? recedit: alter aliquid asportare festinat: alter vestimenta dilaniat: alter lintheamina habere procurat: et nullus est qui de proximo moriendo crucem ostendat: dei misericordiam per quam pro nobis mortuus est ei proponat: unde dicere de eis ipse potest: dimiserunt sibi vestimenta mea et super vestem meam miserunt sortem. Quod quanti periculi sit: primo medicis de propria et infirmorum animam non curantibus ostendit decretalis. extra de peni.

7 re. cū infirmitas. vbi dicitur. Cū infirmi-
tas corporalis nō nunq̃ ex peccato pueniat
dicente dñō languido quē sanauerat: vade
7 ampli⁹ noli peccare ne deteri⁹ aliquid tibi
contingat: p̃senti decreto statuim⁹ 7 distri-
cte p̃cipimus medicis corporū: cū eos adafir-
mos vocari cōtigerit: ipsos sup oīa moueāt
7 inducant vt medicos aduocent animarū 3
vt postq̃ fuerit infirmo de spiritali salute
prouisum: ad corporalis medicinē remediū
salubrius procedat. Cū causa cessante cesset
effectus: hoc quidē inter alia hui⁹ causam de-
dit edicto: q̃ quidā in egritudinis lecto iacē-
tes cū eis a medicis suadet vt de animarū
salute disponant: in desperationis baratru-
ruūt: vnde facili⁹ periculū mortis incurrūt
Si quis autē medicorū hui⁹ nre cōstitutionis
postq̃ per platos locorum fuerit publica
transgressor extiterit: tādū ab ecclesie igres-
su arceat: donec pro transgressionē hui⁹mo-
di satisfecerit cōpenter. Ceterū cū aīa mul-
to sit p̃ciosior corpore: sub iūterminatōe ana-
thematis p̃hibem⁹ ne quis medicorū p corpo-
rali salute aliqd egro suadeat: quod in peri-
culū aīe conuertat. Iuxta ibi: Si autē medici
hoc decreto tanta seueritate ad p̃dicta cogū-
tur: quanto magis parentes: fratres: filij:
vros: ceteriq̃ consanguinei 7 p̃p̃inqui ad
p̃tacta arctant: cū ceteri etiā p̃rimi p loco
7 tēpore 7 instante necessitate ad hoc ex di-
uino p̃cepto obligati sint: dicente Matth. 22.
Diligēs. primū tuū sicut te ipsū. Solēt
nēp̃ tales 7 maxie vros dñe recordantib⁹
de confessione 7 cōione infirmo: nondū est
tēpus. cui dicto faciendā est glosa. Non est
tēpus vere q̃ diabolus super infirmū tantā
babeat potestātē: sed vltiq̃ tēpus est q̃ igros-
setur lingua deficiat memoria 7 nolit: vel nō
possit aīo confiteri scelera sua nec cōdere te-
stamenta: de quib⁹ dicit glosa. in. 8. sepe autē
7 est tex. instituta quib⁹ non est p̃missū fa-
cere testamentū. Sepe autē litterati homines
7 eruditi varijs casib⁹ loquendi 7 audiēdi fa-
cultatē amittūt: vbi glo. amittūt 7 maxime
impij aduocati. Tercio vltimo idē p̃ba-
tur i dñe absolutōis t̃p̃is. Multi enī sperant
i mortis articulo penitere: sed beu miserī nō
considerant: q̃ de futuris contingentib⁹ nō
ē veritas certa: vt ait p̃bus p̃ periermentis

lz humana vita sit brevis. Iuxta illud Job
i 4. Homo nat⁹ de muliere breuī viuens tem-
pore: replet⁹ multis miserijs: qui quasi flos
egrediet⁹ 7c. Et licet quotidie moriamur: vt
ait Seneca. 24. eplā ad lucillū sic dī. Quoti-
die morimur: quotidie demis aliqua paravi-
te: 7 tunc quoq̃ cum crescim⁹ vita decrescit
ifantiā amissim⁹: deinde pueritiā vsq̃ ad ex-
tremū quicqd tēporis transit perit: nūc ipsū
quē agim⁹ diē cum morte diuidim⁹: tamen
dum in extremis quisq̃ laborat tēpus aliqd
nō expectat i quo bonū agat: ideo dicit dñs
Matth. 24. Vigilate quia nesci⁹ quā ho-
ra dñs vēlet vētur⁹ sit: 7 apocali. 3. dicitur.
Esto ergo vigilās. 7 subdi. Si ergo nō eni-
gilaueris veniā ad te tanq̃ fur in nocte. Et
ideo cātat ecclesia: Emendem⁹ in meli⁹ que
ignoranter peccauim⁹: ne forte preoccupati
diē mortis queram⁹ spatij penitētie 7 inue-
niri non possim⁹: 7 apls ad gal. 6. ait. Pre-
mur bonū dū tēp⁹ habem⁹. Et. 2. ad Lco.
6. idem inquit: Tēpore accepto exaudiui te:
7 in diē salutis adiui te. Ecce nunc tēp⁹ ac-
ceptabile: ecce nunc diēs salutis. p̃pter oīa p̃
dicta exclamās. Aug. ait. Vita p̃sens q̃
multos decipit: que dū cognosceris nihil es
cum videris vmbra es: cū exaltaris sum⁹ es
insipientibus dulcis es: sapientibus amara
es: qui te querunt non te cognoscunt: 7 q̃ te
cognoscunt nō te querunt: qui te fugiūt ipsi
te intelligunt: vera non est via quā oñdis.
Figura es velut sōnū: alijs ostendis te lon-
gā vt in fine p̃das: alijs breuē vt dum peni-
tere volunt non p̃mittas: alijs largā vt fa-
ciant quecū p̃volunt: alijs angustā vt nō fa-
ciant bonū: alijs tristē vt non consolētur de
bono. Iuxta illud. Agam⁹ ergo penitentiā ve-
lociter 7 non tardem⁹ ne in eternū peream⁹:
sed gratiā dei percipientes: 7 in ipsa vsq̃ in
finem perseverantes semper bonū facientes:
7 diuinis p̃ceptis attendētes ad eternā glo-
riā p̃uenire valeam⁹ vbi oipotens deus vi-
uit 7 regnat vnus 7 trinus pater 7 fili⁹ 7 spi-
ritus scūs cū oībus angelis 7 sanctis suis in
seculo 7 secula: Amen.

Feria secunda post tertiā dominicā de ad-
uentu. De iustificacione impij que fit per pe-
nitentiā: Sermo. 16.

Audete i do

mino semper. Iterū dico
gaudete: modestia via
nota sit oibus vobis. Ite-
rum vbi. s. Post dicta de
penitentia fratres charis-

simi congruū est et convenientissimū: vt de
iustificatione impij que fit per penitentiam
aliqd breuiter differamus. Et quia ex hoc
letari valde debemus: qd apert penitentia
iustificationis gratia acquiramus. Idcirco
pba tibi apli iterū assūpsi dicētia. **Au-
dete in domino semper etc.** Cum enim peni-
tentia sit causa nostre iustificationis: que ius-
tificatio fit per criminis remissionē: pecca-
toris vocationē: mentis renouationē: cordis
sanationē: muneris infusione. De tali iusti-
ficatione per penitentia facta et bonū ad ius-
tificationē concurrentie iustificatione con-
ueniēter est tractandū. Nam qd iustificatio
fiat per criminis remissionē: patet per glo. su-
per illo verbo ad Ro. 8. Quos vocauit bos et
iustificauit: dicentē. s. remissionē peccatorū
Item qd fiat per peccatoris vocationē patet
quia sicut ille qui vocat distat ab eo qui vocat
ita ille qui iustificat quantū ad terminū a q
s. quo ad peccatū: est distans ab eo. s. tēo ius-
ta illud psal. Longe a peccatoribus salus.
Preterea quod idem fiat per mentis reno-
uationē patet: quia sicut culpa est causa tur-
pitudinis: debilitatis: et corruptionis: ita ius-
tificatio est causa virtutis integritatis et de
coris in aia et in potētis. Itē qd fiat per mē-
sanationē patet: quia sicut sanitas corporis
fit per debitā cōmēsuratōnē humorū: ita iusti-
ficatio ipij per rectitudinē mentis ad deum
Itē qd fiat per muneris infusione patet: quia
iustificari idē est qd gratificari: s. gratifica-
tio a grā dei efficit: et ad grām ordinat in p-
senti et ad pfectionē glē ifuturo. **Ex qb**
oib iustificatio sic diffinit fm gl. ad Ro. 8.
Iustificatio ē remissio peccōr et psumptio bo-
norū operū. Et sanctus. **Ad** hoc. s. c. 3. diffinit.
Iustificatio est trāsmutatio de statu culpe
ad statū grē. In qb pba tangit recessus a
termino a qd dicit: Iustificatio ē trāsmuta-
tio de statu culpe: vlt iustificatio est remissio
peccōr: et etiā tāgīt recessus ad terminū ad
quē cui subdit. Iustificatio est trāsmutatio
ad statū iustitiē vel psumptio bonorū operū.

Que vt dari? vide ant et qli ordie petōr per
pniam iustificet. Sciendū qd ad iustificati-
onē impij tria pcurrūt quorū primum dicit li-
beri arbitrij cōmotio. Scdm dicit culpe dete-
statio. Tertiū dicit per grē infusione culpe
deletio. **Ad** quorū declarationē aduertē-
dum fm Ricar. in. 4. di. 17. ar. 4. q. 2. q. sic
ad hoc vt ex vno elemēt o fiat aliud concur-
runt quatuor. Vnius forme corruptio et alte-
rius generatio: et dispositio ad corruptionē
vni: et dispositio ad generationē alterius:
sic cum de impio fit iust: requirunt quatuor
s. impietatis destructio que ē culpe remissio:
et gratie infusio: et dispositio ad destructio-
nem impietatis que est culpe detestatio: et
dispositio ad susceptionē gratie que est libe-
ri arbitrij ad deū conuersio.

Paraphras huius sermonis in qua declara-
tur qd ad iustificationē ipij pcurrit liberi ar-
bitrij cōmotio.

Rimo igit in isto sermone de iustifi-
catione impij tractātes sciendū qd pri-
mū necessariū ad hoc qd ipsa iustifi-
catio impij sequat est liberi arbitrij cōmo-
tio: quia eni aia in peccō iacens per se nō possit
a peccato resurgere nisi diuina gratia inci-
tetur: et inuitet: pueniat: quia ait Augu. in
li. de ecclesiasticis dogmatib: **Ad** hanc ad q
rendam salutē libertas arbitrij s. admonēte
pri deo vel inuitate ad salutē: et in li. de na-
tura et gratia idē ait: Nemo dicat sic homi-
nem factū ē: vt de iustitia quidē possit i pre-
catū ire: et de peccō ad iustitiā ire nō possit: s.
vt in peccō iret sufficit liberū arbitriū q seui-
riauit. **Ad** aut redeat ad iustitiā op? hz me-
dico: qm san? nō ē: op? hz iustificatiōe: quia
mortu? ē. Itē in eodē li. idē ait: Natura ho-
minis dignis laudib? bonorem? easq lau-
des ad creatoris gloriā referam?. **Sz** quia
nos creauit ita sumus grati: vt non simus:
quia sanat ingrati. Iustitia sane nostra que sa-
nat nō diuino op: s. humane volūtati iusti-
tieq illi? et vindicte tribuam?: s. et i nra ptā-
te fuisse vt nō accederet pitemur: ita vt sane-
mur in illi? magis q i nra ē ptāte fateamur
s. ille. hoc idē affirmat **Ber.** sup canē. omel.
33. di. Sciunt hostes gratie nec ad bonum co-
gitandum per se sufficere cor humanū. Et
in li. de libero arbitrio. caplo. 17. idem ait.
Conatus liberi arbitrij ad bonū cassi sūt: si
a gratia dei nō adiuuent: et nulli si non exci-

tant. Que ē etiā sentētia omniū theologorū
maxime beati **Thomae** prima sede. q. 109. ar. 7.
Et beati **Bo.** in. 2. dist. 28. arti. 3. in. q. 1.
¶ Attamenē scdm sententiā oīū theologorū
Gratia nō pōt: quia non vult posse cogere
arbitriū nostrū. Et ideo ad iustificationem
impij requirit preparatio et cōsensus anime
vt. s. infusione diuine gratie incitātis et in-
uitātis acquiescat. Qd probat tripliciter. s.
Rōne: auctoritate: et similitudine. primo. pbo
ratione: quia nisi aīa acquiescat per consen-
sum: affectū vel desideriū et conatū nūq̃ in-
fundit gratia: eo q̃ talis tanq̃ inuitus et in-
uolūtari⁹ est indisposit⁹: nec de⁹ cogit libe-
rari sed solū excitat. Tria enī requirū-
tur ad bonū meritorū. s. inuitatio gratie:
cōsensus liberi arbitrii: operatio bona: que
fundatur in gratia et libero arbitrio consen-
tiente. Inuitatio grē dīcūq̃ reficit: s. aīa
cū libero arbitrio non consentit: et ideo sepe
nō se ad bonū disponit: nec a peccato resur-
git: vnde si aliq̃s velit attēdere ordinē libe-
ri arbitrii et grē dīne. audiat **Aug.** in li. de
diuinis dogmatib⁹ dicēte: Initiū salutis nre
deo miserāte habem⁹: vt acquiescam⁹ salu-
tari inspiratiōi nostre pātis est. **¶** Secun-
do hoc idē pbo solū auctoritate. **Be.** dicē
Donū dīne gratie: tā absq̃ cōsensu recipien-
tis esse nō pōt: q̃ absq̃ grā dantis. Hec ille
¶ Tercio hoc idē pbo similitudine: q̃ sic ille
qui habet vel tenet oculū clausum lumē na-
turale vel sensibile nō pōt recipere: ita ille q̃
nō se preparat vel disponit faciēdo qd in se ē
nō pōt lumē spūale. s. diuine grē recipere: et
ideo nō potest iustificari. Et cōfirmant be.
Thomae et **Ricardus**. vbi. 3. Et sic patet p̃mū qd p-
positū est. s. q̃ ad iustificationē impij est ne-
cessarius ipse cōsensus liberi arbitrii.

¶ Pars secūda bui⁹ sermonis in q̃ declarat⁹
q̃ ad impij iustificationē requiritur culpe
detestatio.

¶ Cūdo in isto sermōe dico q̃ ad ius-
tificationē impij requirit detestatio
p̃tritionē et displicentiā q̃ pbo tripli-
titer: rōne: auctē: et similitudine. **¶** Primo p-
bo rōne sic: Sic se bz in trāsmutatiōe locali
ita se bz in puerfide mēali: s. in trāsmuta-
tione locali: ita ē q̃ corpus nō pōt accedere
ad emīnū ad quē: nisi prius deleat emīnū a
quo: Sic et in iustificatiōe oportet q̃ sit re-

cessus a peccō sic a termino a q̃: et sit accessus
ad iusticiā: sicut ad emīnū ad quē: vt p3 per
diffinitionē iustificatiōis: vbi. 3. nō pōt pec-
cator iustificari: nisi prius peccā cōmissa sibi di-
spliceat. **¶** Secūdo hoc idē pbo similitudine sic.
Videm⁹ ad sensū q̃ taere obscuro nō pōt so-
lis claritas introduci nisi prius obscuritas se-
paret: sic a fili ē de obscuritate culpe et clari-
tate dīne grē. Itā claritas dīne grē introdu-
ci nō pōt nisi culpe obscuritas excludat. Itē
sicut ad hoc q̃ corp⁹ forme p̃ aīa inesse na-
ture. oportet q̃ corp⁹ p naturā disponat p̃
ordine nāe quā infundat aīa a creatore: sic
ad hoc q̃ aīa impij in forme p̃ iustificatio-
nē i esse grē: oportet pcedere puerfionē volū-
tatis ad deū p detestationē culpe. **¶** Ter-
tio hoc idē pbo auctoritate psalmiste dicē
Sacrificiū deo spūs tribulat⁹ et p̃trit⁹ ē sa-
crificiū q̃ peccā soluit: g. 7c. Ita p̃firmat. b.
Thomae in. 4. di. 17. ar. 3. Et prima sede. q. 113.
ar. 2. Et sic patet scdm in iustificatione impij
necessarium.

¶ Pars tertia bui⁹ sermonis in qua decla-
ratur q̃ ad impij iustificationem concurrat
gratie infusio.

¶ Eritio vltio i isto sermōe tractādū ē
et dētio currete ad iustificationē impij
qd dē remissio culpe p infusione grē.
Itā postq̃ peccō detestat⁹ ē culpā p actū at-
tritiōis et displicentiē: necessariū ē ad deletio-
nē culpe: prius ordine q̃ nāe fiat infusio grē
dīne: qd pto ē plicē. s. Rōne: similitudine: et auctē
¶ Primo rōne similitudine sic: Nulla p̃t finita
bz potētia infinita: s. offensa dei vel culpa qua
de⁹ offēdit ē malū infinitū eo q̃ culpa vel offē-
sa ē cōmissa p̃ deū q̃ ē bonū infinitū et id ad re-
missionē culpe bñana nā p se nō sufficit. p̃t
qd ad ei⁹ remissionē o3 q̃ grā dīnit⁹ infun-
dat: sic ē ad merēdū vitā etnā. **¶** Secūdo b
idē pbo similitudine. Quia sic apud nos vide-
m⁹ q̃ possibile ē q̃ vn⁹ bō: aliq̃ aliū boies
nec diligit: nec odit: s. si eū offēdit nō pōt
p̃tingē q̃ ei dimittat offēnsā sine spāli benī-
uolētia: ita ē apud deū ē: l3. n. anq̃ bō pec-
casset i statu. s. in oētēie posset eē sine culpa et
sine grā tū postq̃ peccauit nō poterat eē sine
culpa nisi dimitteretur ei offēsa ex speciali
dei tenuolentia: specialis autē dei benīuolē-
tia ad hominē sine gratia reparari non po-
test: ergo et c. **¶** Tercio hoc idē pbo auctē

que includit cognitionē peccati et dei: g iusti-
ficatio impij nō est in instanti. Ad hoc. R.
q̄ vt dicit cōs theolog: intellect⁹ pōt plura
simul intelligere: et volūtas velle qm̄ vnū ordi-
nā ad aliud: sicut est in pposito: cōsidera-
tio enī culpe et testatio ei⁹ ordinant ad cōsi-
derationē dei et puerlationē volūtatē ad deū
et sic patet pma conclusio. ¶ Secūda conclusio
sic declarat s̄m Alex. de alexybi. s. Et ad
iustificationem impij q̄tuor requirant vt di-
ctū est. s. q̄ ordine temporis sunt simul vt di-
ctum est. s. pri. Aduertendū tñ q̄ ordine na-
ture ex parte iustificati p̄ctōis pri⁹ ē remis-
sio culpe q̄ infusio gr̄e. Ex parte po iustifi-
cantis est ecōtra: q̄ pri⁹ est infusio gr̄e q̄ re-
missio culpe: qd̄ p̄bo sic: Infusio gr̄e est cau-
sa remissionis culpe: cā aut est p̄or effectus: er-
go et c. Nam illuminatio aeris dupliciter pōt
p̄siderari. Primo ex parte aeris illuminati:
et tñc pri⁹ est purgatio a tenebris q̄ assēcu-
tio luminis. Secūdo ex parte solis illuminā-
tis: et sic pri⁹ est illuminatio q̄ tenebrarū ex-
clusio vel remotio: q̄ et c. Ista p̄firmat bea-
tus Tho. in. 4. dī. i. 4. ar. 4. q. i. 7. l. 2. q. iij.
ar. 9. p̄ totū. q̄ si dicat pri⁹ est ordine natu-
re dispositio q̄ habitus: s̄ remissio culpe dis-
positio est ad infusionē gr̄e: q̄ ordine nature
pri⁹ est. Ad hoc. R. q̄ minor est falsa quā-
tis remissio culpe sit dispositio ad esse gr̄e i
aia: differt enī infusio gr̄e et ipsa esse in aia si-
cut fieri et factū. ¶ Tertia conclusio sic decla-
ratur s̄m Ricar. in. 4. dī. i. 7. arti. 4. q. 7. dī.
q̄ essentia iustificationis impij est gratie in-
fusio et culpe remissio: essentiali⁹ tñ respicit
gratie infusionē q̄ culpe remissionē: qd̄ p̄bo
sic: Qñ de rōne alicui⁹ toti⁹ sunt due partes
quarūna est alteri⁹ cā: illa q̄ est principalior
cā in illo toto est essentialior q̄ ista que est
effectus: s̄ vt visū est superi⁹: infusio gr̄e est
cā remissionis culpe: ergo p̄ncipalior est in
iustificatione impij et ipsi essentialior q̄ re-
motio culpe. q̄ si dicat: si posset esse culpe re-
missio sine gratie infusione: bō sine gratie in-
fusione iustificaret: sed si posset eē gr̄e infu-
sio sine peccati remissione nō p̄pter hoc bō iu-
stificaret: ergo essentiali⁹ dēpēdet impij iustifi-
catio a culpe remissione q̄ a gratie infusio-
ne. Ad hoc rñ dē q̄ si eēt culpe remissio sine gr̄e
infusione bō cōsineret esse iniustus: sed nō ef-
fet iustus q̄ nō haberet formā iustitie: et si

posset eē gratie infusio sine culpe remissione
simul posset eē bō iustus et iniustus: q̄ p̄p̄
p̄sentia gratie esset iustus et p̄pter p̄sentiam
culpe iniustus. Unde positio nō tñ est impos-
sibilis s̄ etia iēp̄possibilis. Et hec dicta suffi-
ciant q̄tū ad primā partē sermonis.

¶ Pars scda b̄ sermonis in q̄ declarat qm̄
impij iustificatio sit miraculosa et qm̄ non.

Secundo in isto sermone declarandū
est an iustificatio impij sit miraculo-
sa. At enim Ricar. in. 4. dī. i. 7. ar.
4. q. 9. q̄ quis iustificatio impij sit sup̄natu-
ralis: nō tñ est miraculosa: quia vt dī. Aug.
io. de ci. xxi. c. i. 3. Quicqd̄ mirabile fit i b̄ mū-
do p̄fecto min⁹ ē q̄ tot⁹ hic mūdus: s̄ quā-
uis creatio mūdi fuerit sup̄naturalis: nō tñ
dicitur fuisse miraculosa: g iustificatio impij:
quāuis sit sup̄naturalis nō tñ ē miraculosa.
¶ Ad cui⁹ declarationē notandū ē q̄ d̄ rō-
ne miraculi p̄p̄rie sūpti: tria sunt. Vnū ē q̄
fiat p̄ actiūā potentiā sup̄naturalis agētis:
quod enim ope nature fit et si qñq̄ sit mira-
bile eo q̄ ignoret causa s̄m Aug. 21. de ciui.
dei. c. 4. tñ miraculū nō est. Aliud ē q̄ i ma-
teria nō sit aliq̄ dispositio nisi solū pura po-
tētia obediētē ad b̄ q̄ ipsa vel de ipsa fiat il-
lud opus qd̄ ē miraculū. Tertiū est vt sit p̄
modū inēdūctū: vñ dicit Aug. p̄ li. retracta-
tionū. c. i. 3. q̄ si solita cēnt: mira non essent:
q̄uis aut nō cōm̄ix vel mirabile sit miracu-
luz tñ oē miraculū ē mirabile et ē mir. Et p̄
pter ista tria d̄ q̄ miraculū ē op⁹ arduū p̄e-
ter sp̄m nature et insolitū: cū ergo iustifica-
tio impij nō sit insolita: et lege cōi requiraf
aliqua dispositio in adulto qui iustificat: iu-
stificatio impij que fit de lege cōi nō ē mira-
culosa: quāuis effectiua fiat p̄ potentiā sup̄-
naturalis agētis: iustificatio aut impij p̄e-
ter legē cōem que fit si deus iustificat adul-
tum aliqñ qui pri⁹ se nō disponit miraculo-
sa ē: quia in tali iustificatione sunt oia illa
tria que ad miraculuz requirunt. ¶ Qd̄ si
dicat nō ē min⁹ resuscitare mortuū spiritu-
liter q̄ resuscitare mortuū corporaliter: sed
resuscitatio corporalis mortui ē miraculo-
sa: ergo resuscitatio impij cū sit resuscitatio
spiritualis ē miraculosa. Ad hoc. R. q̄ quā-
uis vnū nō sit minoris potētēie q̄ aliud: quia
neutrū eoz fieri pōt nisi p̄ diuinā potētēia: tñ
duo alia que requirunt ad miraculū inueni-

antur in resurrectione corporaliter mortui
que non inueniuntur in resurrectione mor-
tui spiritualiter: loquendo de illa que fit de le-
ge comuni. Et sic patet qd habendū de secū-
da parte huius sermonis.

¶ Pars tertia huius sermonis in qua tecta-
ratur dignitas iustificationis impij.

¶ Tertio in isto sermone de dignificati-
one iustificationis impij tractantes

Advertendū ē fm̄ 2 bo. in. 4. di. 17
ar. 5. q. 1. 7 di. 46. ar. 1. q. 3. 7 prima. 2. q. 13.
ar. 9. in corpore questionis. in fine. 7 Ricar.
in. 4. di. 17. ar. 4. q. 9. in parte affirmatiua:
7 respōde pmi argumēti q iustificatio im-
pij est operatio dei maxima: vnde in psal. di-
citur: Iustificationes eius super oia opera
eius. ¶ Unde nota q tria sūt que diuersis
respōde pmi argumēti q iustificatio im-
pij est operatio dei maxima: vnde in psal. di-
citur: Iustificationes eius super oia opera
eius. ¶ Primo inter om-
nia opera dei. creatio est maximū opus dei:
7 hoc ex parte modi agendi: cuius ratio ē: qz
in creatione nihil presupponitur cum sit pro-
ductio alicuius ex nihilo: in iustificatiōe autē
7 glorificatione iustozū voluntas 7 gratia p-
supponitur. Secūdo dico q iustificatio pec-
catoris ē mai⁹ op⁹ dei q creatio ex parte fa-
cti: quod probō duplici ratione. Prima est
quia in iustificatione peccatoris datur 7 ac-
quiritur nobilius esse q in creatione: quod
patet quia in creatione datur 7 acquiritur eē
nature: in iustificatione autē 7 acquiritur esse
gratie: esse autē gratie est nobilius esse natu-
re. Secūda ratio est quia in iustificatiōe pec-
catoris repugnat deo iustificati inordinata
peccatoris voluntas: in creatione autē nihil
repugnat volūtatī creatis: vnde Aug. expo-
nens illud verbū Jo. 18. Maiora horum fa-
ciētis sic ait: Mai⁹ op⁹ est vt ex impio iust⁹
fiat q creare celum 7 terrā. ¶ Tertio iusti-
ficatio impij est mai⁹ op⁹ q sit glificatio ius-
ti ex parte meriti. Cui⁹ rō est: qz mai⁹ donū
est pcedere gratiā impio qui erat dignus pe-
na q beatificare iustū qui est dignus gloria
sed ex parte doni glificatione iusti est maius
opus dei q sit iustificatio peccatoris: eo q
maius est donum glorie beatificantis: q ius-
tificantis: vel maius donū 7 nobili⁹ est glo-
ria q sit gratia: vnde Aug. vbi. 8. ait: Judi-
cet q pōt. vtrū mai⁹ sit iustos angelosq crea-
re vel premiare q impios iustificare. Lerte

si vtrūq est equalis potētie: hoc maioris est
mīe. Quod nobis mereri concedat ille ipioz
iustificatoz Iesus christ⁹ dñs nr: qui cū pte
7 spiritu scō viuūt 7 regit i secula scōz: Amē

Feria quarta post tertiā dñicā de aduētu
De trib⁹ primis pñie fructib⁹. Sermo. 18

Audete i do

mino semp: itē dico gau-
dete mo. v. no. sit. o. bo.

¶ Iterū vbi. 8. Pretermis-
sis iam in predictis sermo-
nibus fratres charissimi

varijs 7 diuersis considerationib⁹ penitētie
congruū est valde ad maiorē in cordib⁹ fide-
lium ipsius impressione vt aliqua tractem⁹
de ipsius utilitate 7 fructificatione: de qua lo-
quitur Aug. in li. 50. omeliarū omel. 29.
di. Tēpus est nunc misericordie vt corriga-
mur: nondū venit tēpus iudicii: loc⁹ ē: spatiū
est: peccauim⁹: corrigamur: nōdñ finita ē vi-
ta: nondū clausus est dies: nōdñ expiratum
est: non desperet aliq⁹ q peior est: quoniā p-
pter ipsa peccata humana 7 tolerabilia: 7 tā-
to crebriora quāto minora. ¶ Constituit deus
in ecclesia tēpus prerogantie misericordie q
tidianā medicinā: vt dicam⁹: Dimitte nob⁹
debita nostra: sicut 7 nos dimittim⁹ debitori-
bus nr̄is: vt bis verbis leta facie ad altare ac-
cedam⁹. 7 bis verbis leta facie corpori 7 san-
guini cōmunicem⁹. Hec ille: Quapropter te-
ne diē apostol⁹: Gaudete in dñō semp pni-
tentiā agētes: iterū dico gaudete: qz ex ipsa
mirabiles fructus percipietis: de quib⁹ causa
breuitatis in isto sermone tres tm̄ anota-
mus: quia de reliquis in sequentib⁹ sermoni-
bus describemus: quoz Prim⁹ dicitur fruct⁹
restitutius. Secūdus dicitur reuificati-
uus. Tertius dicere inchoatiuus.

¶ Pars prima huius sermonis in q vn⁹ po-
nit pñie fruct⁹ qui dicitur restitutiuus.

¶ Primo igit in ista parte tractandū ē
quod p pñia 7 virtutes theologicas. s. fi-
des: spes: 7 caritas aspēctū infuse:
7 post peccatum perdit: nobis restituatur.
q enim per peccatum perdant patet discun-
rendo per singulas. Hāz fides sine meritis
7 bonis operibus mortua est. Jacobi. 2. Si
militet 7 spes fm̄ Bernar. sine meritis non
est spes: sed presūptio debet dici. Caritas

aut est contraria peccato: et ideo non potest esse simul
 cum peccato: quia contraria simul et semel eadem libro
 in eadem non possunt. Ecce ergo quia per peccatum iste virtutes
 amittuntur: quod tamen per penam restituuntur. Quod
 probatur per Ricardum in. 4. di. 14. ar. 3. q. 1. et beatum
 Thomas ibidem ratione: autem: et exemplo. ¶ Primo
 ratione sic secundum rationem omnium theologorum in. 3. di. 27.
 Caritas non potest esse in anima cum carentia
 alicuius virtutis necessarie ad rectitudinem vir-
 tes spiritualis: sed ut videbitur. remittuntur omnia pec-
 cata per penam quibus remissis habetur caritas
 igitur per penam restituuntur virtutes caritatis. Ex
 quo sequitur quod etiam ceteras virtutes amisse neces-
 sarie ad rectitudinem vite spiritualis ut expressis-
 sis patet. Preterea per penam infunditur gratia et
 restituuntur et culpa remittitur: sed cum gratia simul
 infunduntur ceteras virtutes: ergo etiam per penam
 fit iustificatio: sed generalis iustitia quam aliquis di-
 citur iustificari comprehendit ceteras virtutes secundum
 glo. super illud psalmi. Feci iudicium et iusticiam. ergo per
 penam ceteras virtutes amisse restituuntur: et hoc
 intellige de virtutibus quod habentur per infusionem
 scilicet fidei. spei. et caritate. ¶ Secundo hoc idem
 probatur autem sic per glo. super illud Esai. 52. non
 adiciet ultra etiam. Ait si per penam persistit
 robur accepit vocabitur habitaculum spiritus sancti
 etiam: et fiet templum dei. hoc ibi. Et quod per penam
 robur: nisi virtutes amisse intelligitur: quia ro-
 bur anime in virtute consistit. Item glo. super il-
 lud Esai. 52. Solue vincula colligui etiam. ait
 ut gravi onere liberata et recipies ornamen-
 ta persistina cesset esse captiva. Et quod per ornamen-
 ta: nisi virtutes intelliguntur: ergo etiam. ¶ Tertio
 hoc idem probatur exemplo sic. Sicut enim vetus au-
 ferens nubem nobis lumen solis restituit: ita pe-
 nitentia tanquam remouens culpam gratiam gratum
 facientem et ceteras virtutes nobis restituit. Et ideo
 de utilitate penae inquit Ambrosius li. super beati im-
 maculati. lra quarta. psalmi. 7. sic. Non ergo confun-
 ditur quem mundi huius illecebrosa non ceperunt
 non confunditur et si erubescenda commiserit quod ve-
 niam delictorum poscit a christo. Et ideo respondet
 ei: Dimissa sunt tibi peccata tua: vade in pace:
 sed ita non confunditur si fuerit in eo operata pec-
 catorum remissio ut non solum peccata: sed etiam peccan-
 di affectus auferat iustitia. Remittat iniquita-
 tes fortitudo timoris: temperantia impunitasque:
 ut non solum temporalis sceleris perpetua fiat remissio
 peccatorum. Intret in auias tuas christus: habitet
 in tuis iocundis membris: ut in tabernaculo virtutis

tis peccato locus esse non possit. hoc ille. Et sic per
 primum per penam fructus in isto sermone tractandus.

Pars secunda in qua ponitur alius per penam fructus
 quid dicitur reuiuificatio atque

Secundo in isto sermone tractandus
 est secundus per penam fructus quod dicitur reuiuifica-
 tius: per quo ponitur ista conclusio. quod
 bona opera per peccatum mortificata per penam in anima
 reuiuificantur. ¶ Ad cuius conclusionis declara-
 tionem aduertendum est secundum Ricardum vbi. 5. q. 2.
 et Bonauenturam ibidem parte. 2. ar. 2. q. 3. et Alex.
 vbi. 5. et beatum Thomas in. 3. parte. q. 89. ar. 5.
 et 6. et in. 4. di. 14. ar. 3. q. 3. quod quedam sunt opera
 quod dicuntur mortificata per se. scilicet quando sunt existen-
 te peccato mortali: et ista per penam non possunt reuiuifi-
 cari: quod probatur sic. Ad reuiuicandum non generatur
 aliquod viuum nec habetur potentia ad vitam: sed
 homo sine caritate non potest facere aliquid spirituale
 opus viuum: sed opus factum in peccato mortali est
 mortuum non habens potentiam ad vitam. Et ideo non est
 reuiuificabile: patet hoc per exemplum: quia homo omnino
 mortuus per nullam medicinam reuiuificari potest
 amplius. Quedam sunt quod dicuntur mortificata per
 accidens: que aliquando fuerunt viuia quia in carita-
 te et ex caritate facta: sed postea adueniente pec-
 cato sunt mortificata: quia non sunt digna remun-
 eratione propter indignitatem ipsam quod lapsus
 est: et ista per penam reuiuificantur: quod probatur sic
 plus potest gratia penae quam culpa: sed culpa mortifi-
 cat opera viuia: ergo gratia penae reuiuificat mortua.
 Preterea opera bona per penam facta digna remun-
 eratione eterna: sed nunc non remunerantur: hoc est solum quia iste non perseuerat in gratia: ergo
 si resurgat et perseueret in gratia ista opera remun-
 nerabuntur: ergo etiam. Item opera in caritate facta:
 et per persequebantur peccatum mortale mortificata sunt
 est ex parte ipsorum efficaciaz habent eo quod in carita-
 te sunt facta: quod autem non habent efficaciam
 est per accidens. scilicet ex in dispositione peccatoris. Et
 ideo remota a peccatore in dispositione per peniten-
 tiam: opera ista effectum suum bene incipiunt. Pa-
 tet per exemplum. Nam quidam vulneratus et semi-
 mortuus adhibitis vnguentis incipit reuiuiscere:
 patet hoc per autem etiam glo. super illud Joel. 2. Red-
 dā vobis agnos quos comedit locusta: que ait:
 Non patiar perire virtutem quam cum perturbatione
 boni animi amisi sitis: per quam virtutatem secundum Alex.
 intelligitur multitudo bonorum operum quod erant per-
 dita perturbationibus peccatorum: et nunc per penam
 restituuntur. quod si opponatur sic: Quod quod viuificat

catur aliquo modo est: sed quod omnino preterit nullo modo est: equalia sunt bona opera prius in charitate facta postea per peccatum mortale mortificata. Item Ezechiel. 18. dicit. Si auerterit se iustus a iusticia sua. Sequitur. Quod si iusticie eius quas fecerat non recordabuntur: sed si per se quentem penam viuificarent recordarentur: & 7c. Ad rationem dicas secundum Theobaldum. vbi. 5. in solutione tertij argumenti. quod bona opera in charitate facta quantum non maneant actus: manent tamen merito in diuina acceptatione: sic peccata transeunt actus et remanent reatu: manent etiam in dei memoria vel ad remunerandum: si per penitentiam reuertatur ipse peccator: vel ad puniendum si non reuertatur. propter ingratitude ipsius recidivatis: vel manent in eis qui sunt in corpore mystico ad merendum: quia quod est mortuus vni vel respectu vnius. propter indispositionem eius potest esse viuus respectu alterius propter dispositionem ipsius: sicut oculis egritis lux est odiosa: que tamen puris est amabilis. Ad auctoritatem secundum Hieronymum. dicitur: quod est intelligenda de illis qui non reuertuntur per penam. Et sic patet qualiter penam est bonorum peccatorum viuificationis secundum distinctionem predictam: que habetur in his scriptis. Sepe reuiuiscunt qui mortificati fuerunt: Viuere non possunt qui mortui nati fuerunt. Hoc idem dicit Ray. sub titulo de penitentia 7 re. 5. item circa idem queritur.

Paras tertiam huius sermonis in qua tractatur de alio penitentie fructu quod dicitur inchoatiuus. Tertio in isto sermone tractandum est de alio fructu penitentie qui dicitur inchoatiuus pro quo ponitur ista conclusio. Quod penitentia est futurorum bonorum inchoatiua et viuificatiua. Quod probatur sic. Existens in peccato mortali nullum opus viuum et meritorium facere potest: quod probatur sic secundum Theobaldum. in. 4. di. 14. ar. 3. q. 2. di. quod illa proprie dicitur mortua que propria operatione et motu caret: sicut illa aqua dicitur mortua que nec motum nec partem nec virtutem mouendi se habet: sed opera in peccato mortali facta nec virtutem merendi: nec partem attingendi ad beatitudinem que est ultimum finis habent: & 7c. Et si igitur per penam peccatum expellatur: et in penitente vita introducat per quam potest mereri et bene operari: sequitur penam esse ipsorum operum et meritorum viuificationem. Idcirco qui vult bene operari et in prospectu dei mereri: per latebras cordis querat: et si aliquod peccatum inueniat. Primo de ipso peniteat ut sic omnia bona

que per ipsum facienda sunt deo sint accepta et in libro vite scripta: quod secundum Augustinum in libro de penam. Nemo sue voluntatis arbiter constituitur potest nouam vitam inchoare nisi cum veteris vite peniteat: hic quod ait philosophus. 2. philosophico. Ad potest introduci forma noua nisi prius destruat antiqua. Ad enim potest fieri de cathedra sancti nisi prius forma cathedre sit destructa. Ita impossibile est introducere in aiam nostram formam gratie et virtutis: nisi prius corrupta de formitate vitij: hinc est quod penam assimilatur oleum: que habet radicem amaram et fructum dulcissimum: sic et penam in principio habet amaritudinem odoris: sed sine dulcedine gratie et virtutis. Et quibus omnibus apparet quanta sit deificationis in peccato diuinitus perseverare: quia omnia bona que facit perdata sunt: nec non et alia beneficia que in ecclesia sunt: de quibus particeps esset scilicet peccato resurgeret. Nam etiam in peccato de bonis operibus suis et beneficiis dei et ecclesie suffragijs nihil percipit: sicut est qui excoicatur: nihil percipit de prouentibus suorum beneficiorum: ut habet extra de appellacione pastoralis. in fi. vbi sic dicitur. Illi prouentus ecclesiastici merito subtrahuntur: cui ecclesie coio denegatur. Decreti. Quod sicut excoicatus suam excoicationis potest multipliciter continere et peccatum suum aggravare: secundum Hostium et glo. extra de sen. ex. in nouella Innocentij super. c. dilecto filio. scilicet. quoniam nititur culpam culpam cumulare: vel quoniam intrat ecclesiam etiam si dicantur diuina. i. q. i. non liceat. nisi forte causa predicationis: qua audita statim crearet. extra de sen. ex. c. rursus in fi. Vel excoicationi aliorum se ingerit: extra de cleri. excoi. c. illud vel quoniam nimis dormit. i. expectat sic ligatus. Sic peccator tardans penam continet excoicationem dei aggravans peccatum suum omnibus istis modis: quia peccatum peccato cumulat: et sacra ecclesie indigni sine penam suscipit: propter quod maior de deatione incurrit: et aliorum coicationi se ingerit et prebens malum exemplum: et nimis in peccato dormit tam longo tempore perseverans. De quo et alijs similibus Ezechielis. 5. dicitur. Iudicia mea proiecerunt et in preceptis meis non ambulauerunt. Que omnia confirmat Ambrosius. in. 2. li. de pe. dicens. Agenda est enim penam non solum sollicite sed etiam mature. ne forte euangelicus ille paterfamilias qui arboris fici plantauit in vinea sua veniat et querens fructum in ea: si non inuenit dicat cultori vinee: Duc

cide illā: vt quid etiā terrā occupat. Et nisi cultor vinceat interueniat dī. Dñe dimitte illā 7 hoc anno vsq; dū fodiā circa illā 7 mittaz copbinū stercozis: sed quo minus excidat sic culnea: stercozem? agricolas quos n̄ pudet fumo pingui satiare terrā 7 in mūdo itinere stercoza spargere: vt vberiores fruct? colligāt. Et quēadmodū stercozem? docet apls dī. Existio oia vt stercoza vt chnistuz lucrificiā q̄ p̄ ifamiā 7 bonā famā meruit chnistū Legerat enī quō Abrahā dū se ster? 7 cinerē fatef: sūma bñilitate iuenit dei grām. Legerat q̄ Job in stercore residēs: oia que amiserat: recupauit. Legerat p̄betantem Dauid. q̄ deus de terra suscitauit in opē dī stercore erigit pauperē. Hec ille. Agam? p̄ pñitentiā frēs charissimi festināter 7 nō tarde vt fructū boni operis n̄rī percipiētes ad illā eternā gloriā puenire mereamur: vbi viuūt 7 re. oipotens deus: pater 7 filius 7 spūs sanctus in secula seculozū: Amen.

Feria q̄nta post tertiā dñicā de aduentu in q̄ ponunt tres alij pñie fruct? Sermo. i9

Audete i do

mino sp̄: iteg dico gaude te 7c. Iterū vbi. s. Et si. frēs charissimi i supiozi sermone satis dictū sit de fructificatione pñie: tñ sūt

7 alie fructificationes tractāde ex ipsa penitētia pcedētes: quā p̄p̄ pñia sūmope ē astringenda: quia vt ait Aug. in Omel. de pñia. Quisquis pñie recusat: bñilitatē deo appropinquare nō cogitat. Aliud enī ē leuare ad deū. aliud leuare se contra deū qui añ illū se proijcit ab illo erigit: q̄ aduersus illuz se erigit ab illo proijcit. Alia est soliditas magnitudinis: alia inanitas inflatōis: qui foris tumescit: intus rubescit. Hec ille. Et id vt inq̄t apls in verbis assumptis: Audete in dño sp̄ pñiam agētes. Iterū dico gaude te: propter multas fructificationes inde sequētes: de quibus in pñti sermone tres tñ fruct? ānotabim? : quozū Prim? dī delectatiū? Secūd? dī pacificatiū? Terti? gratificatiū?.

Pars p̄ma hui? sermōis in q̄ ponit aliū pñie fructus qui dī delectatiū.

p Rimo igit in isto sermōe tractāndus est ali? pñie fruct? qui dī delectati-

uus. Est enī pñia mīro mō aīe delectatiua. Cū enī aīa s̄m theologos nō possit stare sine aliqua delectatione de sui natura: 7 agēs pñiaz p̄uēf oī gaudio sp̄ali: carnali: 7 mūdiāli: sequit̄ ipsam repleti oī gaudio sp̄ali: binc est qd̄ ait Greg. li. i8. Moza. Si p̄o pōt a quibsdā hac carne corruptibili intue tūb? : sed tñ ineffabili virtute crescētib? quo dā cōtēplationis acumie claritas diuina videri: hoc quoq; abtī Job snia nō oberrat q̄ ait. Abscōdita sunt decab oculis oīuz viuētinz: qm̄ quisquis sapias q̄ de? ē vider: binc vite fundit? moris ne iaz eius amore teneat? Nullus quippe eā vider qui ad huc carnaliē viuūt: qz nemo pōt amplecti deū simul 7 scīz hēcille. Ex q̄bus patet q̄ agēs pñiaz dñi stentes carnaliē viuere diuina dulcedine delectant. patet exēplū de abbate Sysoi quem sic diuina meditatio absorbebat: q̄ qñ fra ē illi seruies cibū afferebat: diuina cōsolatiōe refectus dicebat. Nūquid nō comedim? bo die fili? Cui ille nō pater: 7 ipse rñdebat. Si nō comedim? comedam? Quō enī p̄es illi sancti pari loca deserta potuissent? Quō vitā solitariā amauissent? Quō ieiunia tā cōtinua 7 cibaria aspa 7 tā modica: sufferre potuissent: nisi int? refecti 7 pigues diuina cōsolatiōe pasci fuissent? Nā spūs inpinguescit dū corpus atterit. Cū Greg. xi. li. Moza. ait. Spūs deficit vbi caro req̄scit: vt enī caro mollibus: sic aīa aspis nutrit: illā blāda refouēt: bāca sp̄a exercēt: illa delectatiōib? pascit: hēc amaritudinib? vegetatur: 7 sicut carnē dura sauciāt: sic mollia sp̄z necāt: 7 si cut illā laboriosa intermūt: sic istā delectabilia extinguit. Et idē i. 31. Moza. ait. Quoplus caro p̄mitur: eo de celesti spe anim? securi? leta ē: tāto enī melius mens ad sup̄ma appetēda cōponit: quāto ab illicitis corpus arcti? edomat. Hec ille. Est igit pñia sicut hort? oib? delitijs plen? 7 arborib? delectabilib? p̄sit? : rosas 7 florib? ornat? s̄ foris p̄t gētib? sp̄inis sept?. Sic 7 pñia v̄exteri? sp̄inis plēa: 7 v̄iris mūdānis v̄ amara: s̄ int? in aīa ē dulcissima: 7 aquis gr̄arū irriigua: 7 magnis cōsolatiōibus plena. Que oia p̄firmat Ambro. sup̄ p̄. Cū ipse accusator tu? eē debeas: 7 coaceruare flagitia: reg ip̄m of ferre supplicio: quō negare obiecta desideras? Pñia patiētiā q̄rit: patia mitigarēli

eta magna? Quod irascere alijs tunc ipse re-
cōfiscet? Quod cōmouere cū debeas eē misera-
bilis? Qui arguit: et q̄ ampli⁹ a semetipso
curare debet vulnera sua: nō alterū vulnera
re: nemo alienū vulnerādo se sanat. **N**edū
ce cura teipm: si medicus quanto magis re-
pus curare se debet? **C**ōfiteris pctm̄ tuū: et
medicū p̄fiteris alienū: et si veritatis est qd
retorq̄s: tps nō ē. Pctōri enim dixit deus
Quare tu enarras iusticias meas? vsurpa-
sti tibi vt d lege arguas q̄ legē ipse stetit
Quid lachrymarū tēp? amittis q̄ pctatōdo
vanos sermones aut audis aut loq̄ris? **H**ec
ille. Et sic patet p̄ma p̄sp̄ncipalib⁹ sermōis
pars secūda huius sermonis in q̄ ponit
ali⁹ p̄nie fruct⁹ qd dicitur pacificatiūis

Ecūdo in isto sermone tractādū est
de alio fructu p̄nie qd dicitur pacificatiūis
qz. s. p̄ p̄nia et aia multiplicē pacē ac-
quirat. Pro q̄ notādū ē qd p̄nia ē multiplici
guerre euitatiua: multiplicis aduersitatū fu-
gatiua: et multiplicis pacis acq̄situa. **P**ri-
mo dico qd p̄nia ē multiplicis guerre euitatiua.
Unde sciendū qd q̄tuor ḡnia guerrarū sūt i
illis q̄ in pctō p̄sūt. Prīmū ē cū deo inspi-
rante qm̄. s. pctō resistit diuinis inspirationi-
bus: qbus de⁹ pctōres ad p̄nias cōuertere q̄-
rit. Apod. 3. Ego sto ad ostiū rē. **S**ū pctō
propriā volūtate rebellē diuinis inspiratio-
nibus opponit: tanq̄ clipeū ad defendēdū se
in pctō suis. Secūda ē cū āgelo custodiēte
q̄m impijs pctōrū affectōibus resistere non
cessat: ne de malo in p̄ius labant. Tertia ē
cū p̄pria cōscia stimulantē q̄ peccatōrē mise-
rū in peccatis obzūtū facit qd non possit ita
p̄fecte voluptatibus vt op̄at delectari. vñ
Aug⁹ de hoc scribit: vt habet. 23. q. 1. c. pa-
tus. vbi dicitur. **I**mbile est infelicius infelici-
tate peccantiū: quia penalis nutritur impuni-
tas: et mala volūtas velut iterior hostis ro-
boratur. Item idē Aug⁹ i. li. de vera inno-
centia ait. **N**ulle sūt maiores seu grauiorē
cruces in vita ista q̄ mala cōscia. Quarta ē
cū diabolo insequēte cui pctō tanq̄ ab eo li-
gatus s. se ponat ad resistendū in nōnullis
peccatis ei resistere non valet: vnde fit vt
vi infeliciū boies ad m̄stra scelera q̄nuq̄
se se facturos putassent trabant. Ad dī pōt
et q̄nta guerra quā scelerati homines patiū-
tur a proximo persequēte. **N**ā plerūq̄ diui-

no iudicio fit vt tō hominē p̄sequat ne pec-
cata vtriusq̄ cōmissa ip̄sita remaneāt. vñ
enī huiusmōi guerras facillime quisq̄ euita-
re poterit si p̄nias p̄ pctis egerit: qz vt dicit
Ambro. de pe. di. 1. c. nouit. **N**ouit deus mu-
tare sen. si tu noueris mu. delictū. **E**t 2. di-
co qd p̄nia ē multiplicis infirmitatis fugati-
ua. Quatuor enī sūt ḡnia aduersitatū. Prīa
qdē fortuna hoib⁹ i bōis t̄palib⁹. s. diuitijs
bonorib⁹: mḡratib⁹: dignitatib⁹: imperijs:
vel aduersari vlt̄ aspirare dī. Aspirare nāq̄
dī fortuna cū b⁹ mōi bona mutuat. Aduer-
sari p̄o cū mutuata tollit. **S**ū Salusti. Pro-
fecto fortuna in oī re dīa: eas res cunctas
ex libidine magis q̄ et verū celebrat obscu-
ratq̄. **E**t Boet. li. 2. de p̄solatione. p̄sa. 2.
vbi introducit fortunā sic loquentē. **O**p̄s
bonores ceterē talū mei iuris sūt: dīa et fa-
mule cognoscūt: me cū veniūt: me abeunte
discedūt. Secūdo mūdus tanq̄ in maligno
positus atq̄ oibus diuitijs plen⁹: vt dī p̄me
Jo. 2. Quia oē qd est i mūdō rē. virtuti: p̄-
bitati: religioni: bonitatē oī aduersari. **T**er-
tio semp bonos odio habuit et b⁹: vt dīa dicit
Jo. 15. **N**olite mirari si mūdus vos odit: qz
me priorē vo. o. ha. Tercio caro bonis gra-
tuitis aduersari: Ideo ad Gal. 5. Caro con-
cupiscit aduersus sp̄m rē. **H**ec enim sibi in-
uicē aduersantur: vt nō quecūq̄ vultis illa
faciatis. Quarto diabolus bonis gratificā-
ribus. s. diuine gratie et charitati aduersari.
1. Pe. 5. Frēs sobrii estote rē. **S**z q̄ vere p̄-
nitentiā agit et in charitate p̄seuerat nec for-
tuna nec mūd⁹ neccaro nec diabol⁹ tantum
p̄nt aduersari: qn oēs aduersitates in bonū
eius p̄ueniūt: qz vt apls ad Ro. 8. c. ait. **D**i-
ligētib⁹ deū oīa cōopant i bonū: bis q̄ b⁹ p̄
positū. s. p̄nie pagēde vocati sūt scī: qz null⁹
tā magn⁹ pctōrē ē qd p̄ p̄nias et sc̄tificari et san-
ctus vocari n̄ possit. **T**ercio dico qd p̄nia
ē multiplicis pacis acq̄situa. **N**ā p̄niam
digne sine charitate agere pōt: vt nō. de pe.
di. 2. p̄ totū. s. q̄ charitatē b⁹ sine pace eē nō
pōt: iuxta illud p̄phetiū. Pax multa dīli-
le. tuam: imo qui penitentiam agit ipse sibi
multiplicem pacem acquirat. Prīmo p̄ce
dei: quia per gratiam per penitentiā accē-
pta in dei filium adoptat: atq̄ ita hominē
pacē dīa penitentiā acq̄rit: vt Hier. 14. c.
dīa ait. Si p̄nias egēt gēs a malo suo. rē.

Secundo pacē angeli. Nam angelus exq̄ verā
pniaz agit bō: affectiōibus eius vltra nō ad
uersat: sed potius in oībus bonis assentit. id
angeli in natiuitate dñi. Luc. 2. cātādo: bo
minib⁹ bone volūtatis pacē annūciauerūt
dī. Bñia in excelsis deo 7 i. e. pax bo. bo. vo.
Tertio pacē sui. Nam conscie stimulis vltra nō
impetit atq; sagittat sed potius in sue pscie
trāq̄llitate gloriat. id. 2. ad Lborj. p. Glo
ria nra bec est testi. pscie nostre. Quarto pa
cē proximū: dñi enī aliena reddūtur: 7 illate
iniurie vicissim remittūt: 7 bona fama quo
ad fieri pōt restituit: veniatq; ad inuicē ero
gat 7 dat: que oīa sunt necessaria penitenti
bus: pax inter homines sit: custodit atq; ser
uat. Et sic patet secūda pars principalis bu
tus sermonis.

Pars tertia in qua ponit alius pnie fru
ctus: qui dicitur gratificatiuus.

Ertio in isto sermone tractādū ē de
alio fructu pnie qui dicitur gratificatiuus.

Nam penitentia ē meritoꝝ participati
ua: iusticie sacrificatiua: dei gratificatiua
¶ Primo dico q̄ pnia ē meritoꝝ participati
ua. Quatuor nāq; sūt genera meritoꝝ
quorū quisq; penitēs participat efficiē. Pri
ma sūt merita christi. Secūda sūt merita be
ate virginis: 7 alioꝝ scōꝝ. Et bec sūt eccle
sie thesauri ex q̄bus indulgentie oēs emanāt
Tertia sūt merita iustozū viuētiū. Quar
ta sūt merita propria: atq; ita vnusq; pēv
tens recte illud p̄. decātare pōt. Participat
ego sū oīus tē. Sed de hoc satis dictū ē
supra sermone. 4. in fine: cū ageret de insti
tutione pnie: id hic breuē trāscam. ¶ Se
cundo dico q̄ pnia ē iusticie sacrificatiua: si
qdē per pniā q̄tuor iusticie sacrificia sacri
ficant. Prīmū ē sacrificatio deo: de q̄ dicit
glo. ordiaria sup illud p̄. Sacrificate sacri
ficiū iusticie: vt in. 4. di. i. 4. ar. 2. q. 2. p. Mi
cho. allegat. Quid enī iusti? q̄ vt quis suis
petis poti⁹ q̄ alienis irascat: seq; puniēs per
pniā sacrificiū deo offerat p satisfactionē
Secūdū ē reconciliatio ecclesie: de quo dicit
Aug. i. li. de pnia. Et de pe. di. j. nō pōt. vbi
dī. Agite pniaz q̄lis agit in ecclesia: vt ozet
pro vobis ecclesia. Tertiū ē restitutio primo
de q̄ idē Aug. dicit ad Macedoniū. i. 4. q. 5
c. j. Si res p quā petm̄ ē reddi pōt 7 nō red
dit: pnia nō agit: s̄ simulat Si autē veracitē

agit: nō remittit petm̄ nisi restituat ablatū
si vt dixi restitui possit. Quartū ē iustifica
tio sui: de q̄ dicit Ric. in. 4. di. i. 4. ar. 2. q. 2.
Pnia ē quedā iusticia: q̄ ē in volūtate: s̄ q̄
sit in aliq̄ potētia vñ: q̄ nō opat nisi vbi
ē: s̄ pnia opat q̄ quālibet penaz: q̄ quālibet
purgat a culpa: q̄ ē in quālibet potētia. Idcir
co ppheta exultās 7 gaudēs: oēs peccatores ad
offerēda ista q̄tuor sacrificia p pniazhorta
tur dicēs. Sacrificate sacrificiū. 7 sp. i. dñi
multi dī. q̄s ostē. no. bo. Signatū ē sup nos
lu. vul. t. d. de. le. in cor. me. f. dñi pniaz ago.
¶ 3. dico q̄ pnia ē dei gratificatiua. Nam p
pniaz oīa deo gratificant: 7 p̄cipue q̄tuor
sūt q̄ p pniaz deo gratificat seu q̄ta efficiūt
Prius cogitatōib⁹ d q̄b⁹. pñ. 8. Ego erudis
interfū cogitatōib⁹. Scōdo sermōib⁹: de q̄b⁹
dicit p̄. Doceto in iūq̄s vias tuas 7c. Tertio
opatiōib⁹ de q̄b⁹ dī. Eccebie. i. 8. vbi dicit de
uerso 7 pniaz agēte. Et autē ipi⁹ 7c. In iu
sticia sua quā opat⁹ ē viuet. Quarto affecti
onib⁹ satisfaciēdi: nulli enī dubiū ē d q̄n
affectōes satisfaciēdi si resit facultas deo gra
te sint. Vñ Aug. sup illud p̄. Confitebor 7c.
expauit dī. de pe. di. j. in pñ. Magna pietas
dei: vt ad solā pmissione p̄tā dimittat. Nam
dñi pñiciat ore 7 de⁹ iā audit i corde: q̄ ip̄s
dicē q̄si quoddā pñiciare ē. vortū enī p ope
reputat. Que oīa pfirmat Aug. sermōe de
pe. Ad erubescat pniaz agē q̄ nō erubuit pe
nitēda cōmittere: s̄ cito i se bonis opib⁹ p̄ten
dat tē imaginē reparare vt inf̄ filios agnosci
videat a p̄re: ne ab illa britudine exclusus a
quinio nuptiali p̄iect⁹: 7 ligat⁹ manib⁹ 7 pe
dib⁹. p̄iciat in tenebras exteriores: vbi erit
flet⁹ 7 stridor dētiū. S̄ maḡ medicamēto
pnie: bñilitatē: cōp̄tatiōis ad sanitatē p̄stinā
reuocat⁹ 7 bonoz op̄z margarit⁹ ornat⁹: au
dire mereat. Euge serue bōe 7 fidel⁹ intra in
gaudiū dñi tui. Bec ille. Alcam⁹ q̄ pniā
frēs cba. p quā vterrimos fruct⁹ recipiam⁹
7 ad illā supnā gliaz pueniam⁹ vbi sine doloze
s̄ cū pleno gaudio cū angel⁹ gaudebim⁹ in se
cula seculozum: Amen.

Seria sexta p̄ tertiā dñicā d aduētū: de
trib⁹ alijs vltimis pnie fructib⁹ sermo. 20.

Audete in do

mino sp̄: iterūz dico gaudete
7c. Iterū vbi. s̄. Non obstat

tibus fr̄escharissimi tā dictis in duob⁹ ser-
monib⁹ de utilitate pnie. Ad maiorē eius
explanationē: iterū in isto sermōe de ipsa uti-
litate pnie tractabim⁹: de q̄ loq̄ Aug⁹ in p-
logo libri d̄ vera 7 falsa pnia dī. Quā sit ap-
p̄tēda pnie gr̄a oīs clamat auctoritas: oīs
bonorū vita conat̄ ostendere. Lāguozes enīz
sanat: leprosos curat: mortuos suscitāt: sa-
nitatē auget atq; cōseruat: claudis gressus:
aridis copiat: cec̄ restituit visū: vitia fugat:
acq̄rit p̄tutes: mētē munit 7 roborat: oīa sa-
nat: oīa reītegrat: p̄strigit ip̄t⁹: moderat
gressus: ignorāse p̄ bāc se inuenit. Hec ibi
Et iō gaudete in dño sp̄: pniaz agētes: itēz
dico gaudete ppter mirabiles fruct⁹ inde se-
quentes. De q̄bus ultra p̄dictos tres alios
annotabim⁹: quorū p̄rim⁹ dicet satisfac-
tiuus. Secundus dignificatiu⁹. Tertiū
glorificatiuus.

p̄rima pars hui⁹ sermōis in q̄ ponit ali⁹
pnie fruct⁹ quidē satisfactiūus.

Rimo igit̄ in isto sermōe tractādū
est d̄ alio pnie fructu q̄ d̄ satisfacti-
uus. Pro q̄ sciēdū ē: q̄ pnia ē oīum
pctōz purgatiua 7 oīuz penaz satisfactiua.
Nullū ē enī adeo pctm̄ magnū qd̄ p pniaz
nō remittat. ¶ Ad cui⁹ declarationem ad-
uertendū ē s̄m Ric. in. 4. dī. 14. ar. 7. q. j. q̄
pnia pōt accipi pzo pnia iformi: 7 sic si remit-
tit aliqd̄ pctm̄ p ip̄az nisi dispositiue inq̄tū
p̄lip̄saz disponit bō ad suscipiēdū gr̄az tē p̄
quā formalit̄ remittit pctm̄. Alio pōt acci-
pi p pnia formata: 7 sic nullū est pctm̄ adeo
grauē qn̄ p pniaz remittat: qz maior ē mīa
dei q̄ oīum pctā s̄l. S̄m Cassiodor⁹ super
ps. 16. ait. Facili⁹ ē p̄tinere irā q̄ ab ei⁹ tran-
q̄llitate cognoscit̄ aliena q̄miaz q̄ nūq̄ ab
ei⁹ maiestate diuidit̄. Hec ille. Et glo. Esa.
28. ait. P̄ dei p̄pitiū ē misereri: parcere 7
donare: opus aut̄ nō suū salientum ē trāsci.
Hec ibi. De hoc h̄c̄ ter. Greg. i. t̄erēf. dī.
50. c. tua scitas. vbi sic dī. P̄ dignā vtiq;
satisfactionē credim⁹ possē redire ad bonorē
ad fontē mīe recurrētes euāgelicā pferam⁹
fniaz. Baudū inq̄t̄ ē sup vno pctōe pniaz
agēte: q̄ sup non agitanouē in līs q̄ nō indi-
gēt pnia. Et ouē p̄dita non agitanouē n̄ er-
rantib⁹ relictis: bumerj p̄j pastoris ad ouile
reportādā: dñs ip̄se stat. Si ouis p̄dita
errās post inuētiōē ad ouile būero reporta-

tur: p̄dictis non agitanouē nō errantib⁹ in re-
serto relictis: Tur p⁹ pniaz ad ecclesie mi-
nisteriū lapsus nō reuocet. Sicut in Apod.
dī de ministerio ecclesie. Nemo vnde ex-
cidit 7 age pniaz: 7 p̄ma opa fac. Quia ē
enī graui⁹ q̄ aut carnale delictū admittet:
sine q̄ pauci inueniūt: aut filiū dei iureiurā-
do negare. In quo verbo b̄ne ip̄m b̄m̄ p̄e-
trū ap̄lorā p̄ncipē ad cui⁹ sacz corp⁹ idigni
sedemus: lapsus ē cognouim⁹. sed post ne-
gationem pnia secuta ē: 7 post pniām mīa
data: qz ab apostolatu cū nō distulit q̄ ante
ip̄m se negare p̄dixit. Hec ibi. Ex his q̄ con-
cludit q̄ p pniaz q̄d̄z magnū pctm̄ reītit
De sp̄u scō etiā q̄līc sit remissibile b̄c̄ suffi-
cient̄ in tractatu de clemētia dei. q̄ si p̄ argu-
atur de pctō in sp̄m sc̄m: p̄ illud Mat. 12.
Qui peccauerit in sp̄m: nō remittet ei neq; i
hoc seculo neq; in futuro. Ad hoc r̄ndet q̄
pctm̄ in sp̄m sc̄m dicit̄ irremissibile. i. diffi-
cile ad remittendū: qz oē peccatū in sp̄itū
sc̄m h̄z p̄riā dispositionē ad remittendū: q̄a
h̄z ānerā ipenitētiā sine q̄ pnia nullo mō pōt
remitti: tñ remissibile ē pctm̄ i sp̄m sc̄m: tñ
rōne diuine potētie remittētis: tñ qz bō pōt
re isto penitere. Sed vt ista clari⁹ itelligan-
tur aduertēdū ē s̄m Bona. i. 2. dī. 43. ar.
2. q. 2. Cū sit q̄ oē peccatū in sp̄m sc̄m vel
ē ipenitētia: vel h̄z ipenitētiā ānerā: duplici
ter dī irremissibile: vt vno modo dicat̄ irre-
missibile. i. impossibile ad reīttēdū 7 alio mō
inconsuetū remitti. i. difficile p̄p̄ dispositi-
onē p̄riā. ¶ Ad quoz declaratiōē notādū
est: q̄ ipnia duob⁹ modis dicit̄. Vno modo
ad p̄positū nō penitēdi. Alio mō p̄tinua per-
manētia in malo vsq; ad diē extremū inclu-
sive. Et h̄z istū modū peccatū in sp̄itū sc̄m
q̄ claudit in se ipniaz duplici⁹ potest dici.
Vno mō. put claudit in se ipniaz q̄ qd̄ ē fi-
nalis p̄sistētia in malo: 7 sic dī irremissibile:
qz nullaten⁹ pōt remitti: qz nō cadit sub pe-
nitētia. Sepata enīz aīa a corpe nō ē āplius
loc⁹ pnie. Alio mō dī pctm̄ in sp̄u sc̄m. put
claudit in se ipniaz. i. p̄positū nō penitēdi.
Hoc mō dī irremissibile. i. inconsuetū remit-
ti: nō tñ q̄ sit impossibile: qz tale p̄positū mu-
tari pōt: 7 sic cadit sub pnia. ¶ Cōfirmāc̄
ista p̄ quādā glo. sup illo p̄bo Bēn. 4. LNa
ior ē iniquitas mea 7c. dī. Mētū chaym: qz
maior ē mīa dei q̄ oīuz boīuz miseria. Et iō

ait Amb. noſter ſup. Bñ immaculat⁹ de p̄di
cta fructificat⁹ de p̄nie ſic. Bon⁹ ē dñs ſuſti
nētib⁹ eū aīe q̄ q̄rit eū: bonū ē ſuſtinere ⁊ ſpe
rare in ſalutare dei. Bonū ē viro cū porta
uerit iugū a iuuetute ſua: ſedebit ſingularit⁹ ⁊
ſilebit: q̄ tulit iugū graue: Hec vtiq; qd ali
ud aſtruūt niſi bone excludit⁹ bāc inē p̄eta
tionē videri. Quis enī ſuſtinēt dñm niſi ſtu
dio charitatis. Quis ē qui ſpat niſi q̄ id qd
ſperat ⁊ optat ⁊ diligat. Qd enī ſpat⁹ p̄ pa
tiētīā expectam⁹. Ergo q̄ ſpat ſuſtinēt: q̄ ſu
ſtinēt: ipatiētīe qdē excludit effectū. Quis ē
qui iugū optat a iuuetute ſua: v̄z gl̄ie niſi q̄
delit̄is renūciat a iuuetute ſua: ⁊ luxuriam
fugit. Quis eſt qui ſingularit⁹ ſedit niſi q̄ ſin
gularib⁹ voluptatib⁹ abdicatis moleſtiarū
oīū excludit tumult⁹. Iſte ergo timere ni
bil poterit: q̄ charitatis gl̄ia v̄z timoris ab
ſorbuit. Et. 7. Qui aūt cōpūgnū vtiq; tele
ctationē excludit erroris: ⁊ qui agit p̄niam
excludit pudorē: ſeq̄ſtrat v̄recūdiā flagitij
cōſitēdi vt recuperande ſpē ſalutis inueniat.
Merito q; ⁊ ipſe David vbi agnouit errorē
Peccauit inq̄t dñs: tātus rex: tātus p̄betas:
nō erubuit peccatū ſuū cōfiteri. Et iō dictū
eſt ei: Et dñs abſtulit peccatū tuum. Hec ille.
¶ Secūdo dico q̄ p̄nia ē penarū ſatiſfacti
ua: q̄ ſm Ric. vbi. d. q. 2. Tāta pōt eē p̄nia
interior ⁊ exterior q̄ poſſet remitti tota p̄a
ſimul petō abſtra: vel vt melius dicā exolui.
Patet exēplū in Magdalēa vt patet 2. uē.
7. cui dictū ē. Remittūt tibi peccata tua
quia ſi tūc mortua fuiſſet ſtatim enolaſſet ad
celū. Hinc ē q̄ vt ait Aug⁹. in li. Encirī. c.
70. De quib⁹daz t̄palib⁹ penis que in hac
vita peccantibus irrogant⁹ eis quorū pecca
ta deſcunt: ait apoſtolus. q̄ ſi noſmetipſos
iudicemus: nō vtiq; a dōmino iudicare
mur: eū autē iudicamur a dñs corripimur:
ne eū hoc mūdo dānemur. Agamus ergo
penitentiā interiorē ⁊ exteriorē: ne ſoluz pe
nam eternā fugiam⁹ ſed etiā penaz purgato
rij deitemus. Confirmat hoc per exēplū
ciuitatis Ninive: que per penitentiā ſatiſfecit
⁊ penā quā dōminus p̄ Jonā cōminat⁹ fue
rat. Jonē. 3. euasit. de qua loquit⁹ Auguſt.
20. de ciui. dei. c. 24. di. Ninive quippe in
hac vita egerūt penitentiā: ⁊ ideo fructuo
ſaz velut in agro ſeminātes i quo voluit x⁹
euz lachrymis ſeminari: quod poſtea euz le

ticia meteretur. Et tñ quis negabit qd dñs
predixit in eis fuiſſe cōpletūz nō parū aduer
ſat q̄ ad deū peccatores deus non ſoluz ira
tus ſed etiā miſeratus euerſat. Euerſuntur
enī peccatores ⁊ duobus modis. Aut ſicut ſo
domite vt pro peccatis ſuis ipſi homines pu
niant. Aut ſicut Ninive vt ipſa peccata ho
minū deſtruant. Factū eſt ergo quod predi
xit deus: Euerſa eſt Ninive q̄ mala erat: et
bona edificata que nō erat: ſtantibus enī me
nijs atq; domibus euerſa ē charitas ipedit⁹
moribus: ac ſic quāuis p̄beta fuerit contri
ſtat⁹: quia nō ē factū qd illi homines timue
rūt illo prop̄etate venturū: factū eſt tñ qd
fuerat deo p̄ſciente predictūz quoniā nō erat
que predixit q̄ in melius eſſet iplendū. Hec
ille. Et ſic patet pars prima huius ſermonis.

Pars ſecūda huius ſermonis in qua p̄ni
tur alius penitentie fruct⁹ qui dicitur digni
ficatiuus.

¶ Ecūdo in iſto ſermone tractandū ē
de alio fructu p̄nie qui dicit⁹ dignifi
catius. Hāc p̄nia ē aīe ſanatiua ⁊ no
bilitatiua. ¶ Primo dico q̄ penitentiā eſt
aīe ſanatiua: quia dñi p̄nialis gratia aīe ad
uenit a morbis oībus ſanā reddit: nō enī ex
pellitur vnū ſrū niſi per aduentū alterius
q̄ natura oppoſitozū immediatoz eſt vt ſit eē
nō poſſint. Hō enī poſſunt ſimul eſſe viſus
⁊ cecitas. Luſigitur culpa ⁊ gratia ſint inē
ſe imediate oppoſita ſemp neceſſario alterū
eſt in alia. Et dñi ſimul eē nō p̄nt: neceſſe eſt
vt dñi gratie penitētiā iduci⁹ culpa illi op
poſita repellatur. Penitētiā ergo duz p̄ gra
tia animā ſanā reddit: oēz culpaz inficien
tes excludit. Unde Aug⁹ de vera ⁊ falſa pe
nitētiā in 2. poloſo ſic inquit. Hec eſt que ho
mines ad angelos ducit: ⁊ creaturaz reddit
creatori. Iſta ouē perditā mōſtrauit querē
ti: ⁊ decimaz dragimaz obtulit anxiantī: hec
diſſipatores filiū ad patrē reduxit: ⁊ vulne
ratus a latronibus cuſtodi curādū tradidit.
In hac oē bonū inuenitur: p̄r hāc oē bonū
conſeruat⁹: fugat tenebras: inducit in lucem
excoquit oīa: ipſa eſt ignis conſumēs. Hec il
le. ¶ Secūdo dico q̄ penitētiā ē anime no
bilitatiua: quod patet ſic. Omnis virtus q̄
mouet ad aliquid inter duo oppoſita: tanto
probat⁹ eſſe nobilioz quāto magis a vilio
ri oppoſito ſeparat⁹ ⁊ dignioz appoſuit.

Quia quāto est aliquid similius digniori ⁊
dissimilius viliori: tanto credit esse nobili⁹
Exēpli gratia: Incōtradictorie oppositis si
cur in affirmatione ⁊ negatione: quorū affir
matio semp aliquid ponit: negatō tollit ⁊ di
strahit. Et h̄ ibis talibus nō possit dici pro
prie alterū altero nobilius: quia inter aliqd
⁊ nihil cōparatō nulla cadit. Pōt tñ dici q
vñū est simpliciter nobile. s. affirmatio: ⁊ alte
rū ignobile simpliciter. s. negatio. Exēpluz
etia⁹ habetur in priuatiue oppositis: vt i vi
su ⁊ cecitate: quia visus corpus nobilitat: ce
citas debonetat. Itē exēplū habetur in cō
trarijs: sicut de albedine: nigredine: dulcedi
ne ⁊ amaritudine: quorū tñ vtrūq aliquid
ponat: tñ vnus nobilitate⁹: alterū vilitate⁹
sonat. Unde sancti angeli nunq̄ apparent
hominibus in nigris sed semp in albis. Exē
pluz vtigapertissimū omniū istorū est in
relatiue oppositis sicut in dñatione ⁊ serui
tute: quorū vnus sonat aperte nobilitate⁹
sed alterū vilitatē. Itaq̄ quando aliq virt⁹
moueat aliquid a vilitate in nobilitate⁹: vt si
moueat a cecitate in visionē: ab amaritudi
ne in dulcedine⁹: a seruitute in dñationē vel
a loco infimo ad superiores: tanto est virt⁹
illa nobilio⁹: quāto a maiori vilitate ad ma
iores dignitatē promouet: sed sūma omniū
vilitatuz absq̄ dubio ē peccatū cū homine⁹
faciat ignobilē. Cū enī cū seruū eius quod
nihil est efficiat: ⁊ a sūme nobili homine⁹ di
uidat: ergo penitētia que homine⁹ remouet
a culpa ⁊ a vilissima seruitute: ⁊ ducit ad fi
liationē diuinā⁹ est virtus dignissima: sum
me nobilitans nos in via ⁊ tandē perducēs
nos ad patriā. Et sic patet secūda pars p̄v
cipalis huius sermonis.

¶ Pars tertia huius sermonis in qua ponit
tur vltimus penitentie fructus qui dicitur
glorificatiuus.

¶ Tertio in isto sermone tractādū est
de alio ⁊ vltio fructu penitētie: qui
dicitur glorificati⁹. Pro quo ē no
tandū q̄ pnia est in p̄nti p̄peratiua ⁊ in fu
turo eleuatiua in celū. ¶ Primo dico q̄ pe
nitētia ē ip̄nti p̄prospatiua: q̄ p̄ penitēs pro
sperat in bōis aie ⁊ nature: vt patet exēplo.
Sicut enī Habuchodonosor ex homine i be
stia ppter p̄ctū est mutatus: vt legit Daniel
4. Et nota. 17. q. 4. c. miroz. vbi Aug⁹. ait

Side ptate presumitur Habuchodonosor
regē intendere: qui causa supbie ex homine in
bouē ē cōmutatus. Ita p̄ pnia⁹ multi ex be
stialibus in hoies cōmutari: ⁊ de p̄tute i vir
tutē que sunt aie bōa p̄ospendo ambulare
vident. Præterea sicut stulti boies letantur
cū malefecerint ⁊ exultāt in rebus pessimis.
Prover. 26. c. Ita nulli dubiū q̄n gaudēdū
sit his q̄ bonū opant ⁊ agūt pnia⁹ q̄ vt scri
ptū est Ecclesiasti. 3. Nō ē melius q̄ letari: ⁊
facē bonū. Et Prover. 21. Gaudiū iusto
est facere iudiciū. i. qd eē dō iudicat. Secun
do p̄ospatur penitēs in bono gratie. Nam
his qui pnia⁹ agūt diuina gratia supabun
dat. In ad Ro. 5. Vbi supabundauit peccatū
supabundat ⁊ gratia. s. dñi veraz penitentiam
p̄seueranter agūt peccatores. Patet i Ma
gdalena peccatrice: in Mattheo publicano:
in Paulo ecclesie persecutore. idē de p̄. di. j. S
non pōt dicitur. Non pōt quisq̄ gratia⁹ ac
cipere nisi purgatus fuerit ab oī forde pecca
ti per penitētie cōfessionē: p̄ donū baptismi
salutis. Tertio p̄ospatur penitēs ⁊ gau
det tētationes denincēdo. Marce enī solēt
homines gaudere: ac oī qua possunt leticia
exultando plaudere: si difficiles variasq̄ vi
ctorias de aduersarijs reportarēt: ⁊ p̄ milia
reruz discrimina suis cū hostibus certando
trīuphauerit. hinc apostolus Jacob. p̄. c.
Omne inquit gaudiū exultimate fratres cū
in tētationes varias incideretis: sciētes q̄ p
batio fidei nostre patientiā opatur: patientia
autē p̄fecti op⁹ habet: vt sitis p̄fecti ⁊ integri
in nullo deficiētes. Et. j. Pe. 4. Cōmunicā
tes cbristi passionibus gaudete. Gaudet in
super penitens vitā emendasse: quo nihil le
tius atq̄ iocūdius q̄. s. relictis affueris ma
lis: deuictisq̄ salutis nostre hostibus vitā⁹
in melius emendasse. Unde Deutro. 33. c
Letare in exitu tuo scilz quia a periculis re
cessisti. Et. j. Paralipo. 2. Dedit illi domi
nus gaudium cum inimicis suis rē. ¶ Se
cundo dico q̄ penitentia est in futuro in ce
lum eleuatiua: ⁊ sic immortalitatis perpetue
donatiua. Est enim scala illa quā vidit Ja
cob? Gene. 28. Per quam ascendunt ange
li ⁊ descendunt: eo q̄ ad visitandos nos ve
niunt: et deo nostrae orationes ferunt. Li
dit autem dominum innixum scale quasi pa
ratū ad auxiliandū: ⁊ post p̄pletā p̄niam ad

suscipiendū filios penitentes. **Uñ** Hiero. ad
 Julianū ait. Noli aspicere Judā negantes
 sed Paulū respice penitentē. Jacobo itissimū
 patris fili? 7 nud? 7 solus in baculo suo pgit
 mesopotaniā: iacet lassus in itinere: 7 q̄ deli-
 carissime a rebecca matre fuerat educatus:
 lapide ad caput vtit p puluillo: vidit scala 3
 de terra vsq; ad celū: 7 ascendentes p eā ange-
 los 7 descendētes: 7 desup initētē dñz: vt las-
 sis manū porrigeret: vt ascēdētes suo ad la-
 borē puocaret aspectū: vnde vocat locus ille
 betel. i. dom? dei in qua quotidie ascēdit 7
 descēdit. Sci enī corruūt si fuerit negligē-
 tes 7 pctōres pstinū recipiūt gradū si sordes
 fletibus lauerit. Hoc idō dico vt tēd terre-
 ant descēdētes s vt puocēt ascēdētes. **Uñ** q̄
 exēplū a malis sumis: etiā in seculi reb? sp̄a
 meliori parte incitāmēta p̄tutis sūt. Hec il-
 le. **Uñ** q̄ hec scala q̄ dicta ē pnia ducat in
 celū 7 introducat in regnū 7 auctas certa do-
 cet 7 rō p̄suadet. **Uñ** ne Math. 4. dñ. Peni-
 tētia agite 7c. 7 ē sensus. Pnia ē p̄tus q̄ duc
 ad regnū celoy. Sup q̄ dicit **Uñ** rō. **Uñ**
 actio q̄ nō facit paupes s diuites. **Uñ** cū q̄s
 debitū iusticie reddiderit deo nihil ei p̄stat: s
 sibi lucrū salutis acq̄rit. Et subdit. Pnia enī
 cor mūdāt: sensus illuminat: aias scificat: 7
 ad susceptiōnē chrisi p̄parat bñana p̄cordia
 p̄terea hoc idē rō p̄suadet. **Uñ** iux p̄biciū
 documētū. **Uñ** remouēs p̄bices obstaculū
 q̄ moueri sibi ad locū nālīter debitū nō pōt
 mouere dñ illud ad locū desideratū. Exē-
 plū d lapide nālī ad terrā descēdēte 7 ad cē-
 trū visui pōderis se mouēte: cui si in sui de-
 scensu occurrat obstaculū p̄bices ei? motū
 ne tēdat ad locū nālī desideratū: remouēs
 illud p̄bices siue ipedimentū dñ quodā mō
 motor lapidis ad locū suū. Exēplū etiā pōt
 dari de aliq̄ eunte Romā: q̄ capt? si in carce-
 re ponere ille q̄ enī a vinculis absolueret: et
 ad eundū expeditū redderet: diceret mitte-
 re enī Romā. Ista tñ intelligi debēt eē vera
 p̄ accidēs 7 nō p̄ se. Q̄ aut aīa nālī tēdat i
 deū: tanq̄ in sue btitudinis locū p̄stat ex ver-
 bis Bernardi i li. de p̄bis dñi dñ. **Uñ** arōnal
 ad imaginē dei facta ceteris oibus occupari
 pōt: repleti oīno nō pōt. Lapacez dei q̄cqd
 deo min? ē nō implebit. Hec ille. **Uñ** igit loc?
 aīe dñ sit 7 pctm sit illud obstaculū q̄ ipedi-
 tur puenire ad ipm deū 7 pnia vt ostensū est

s. sit huius obstaculi remotina: seq̄tur q̄ p̄
 nitētia ē aīe i celū eleuatiua. Ad qd nos cō-
 ducat ōps 7 etern? deus q̄ viuūt 7 regnat in
 secula seculorū: Amen.

**Sabbato añ q̄rtā dñicā de aduētū: de tri-
 plici pulchritudie gloriose virginis Marie
 Sermo vigesimus primus.**

Tota pulchra

es amica mea: 7 macula nō
 ē in te. Scribunt hec verba
 Cant. 4. c. Sequētes ordi-
 nē nrm frēs charissimi bo-

diem memoria faciēda ē de gloriofissima vir-
 gine Maria matre dei q̄ fuit sup oēs alios
 nobilissima: dignissima 7 formosissima. q̄a
 vt dicit Hiero. Nil ē cādoriz: nihil ē splēdo-
 ris qd nō resplēdeat in Maria p̄gine. Hec
 ille. Quapropter bñdicta vocat in oēs muli-
 eres. **Uñ** Aug? in li. 3 q̄nq; gñia hostiū ait.
 Solus ad p̄ginē fabricator 7 dñs venit: ve-
 nit quā nō habuit iduit: cā sicut inuenit clau-
 laz reliq̄: sicut ille nat? solus in mortuos li-
 ber: sic 7 isti? ex qua nat? ē matris pudor: so-
 lus ē integer. Sua inobediēs meruit penā
 Maria obediēs p̄secuta ē gñaz: illa gustan-
 do p̄bilita: maledicta ē: hec credēdo angelo
 bñdicta: illa nobis mortē cōtulit: hec vitam
 peperit. Hec ille. **Uñ** De nobilitate igit 7 di-
 gnitate atq; formositate bñ p̄ginis tracta-
 re itēdētēs pueniēt p̄ba p̄dicta assūpsim?
 s. **Tota pulchra es amica mea.** s. i. aīa 7 cor-
 porē. 7 macula nō ē in te. s. sp̄ialis neq; cor-
 poralis. De q̄ pulchritudie ibā p̄gine tres
 differētias describem? quarū **Prima** dicit
 pulchritudo nobilitatis. **Secūda** dicit pul-
 chritudo dignitatis. **Tertia** dicit pulchri-
 tudo formositatis.

Para prima huius sermonis in qua ponitur
 qdā beatissime p̄ginis Marie pulchri-
 tudo que dicitur nobilitatis.

Primo in isto sermone tractādum ē
 de pulchritudine nobilitatis p̄ginis
 Marie. Fuit enī brā p̄go nobiliss
 indiuiduū seu nobilior creatura oib? indiui-
 duis seu creaturū q̄ in bñana nā fuerūt: sint
 aut possint: aut poterūt gñari. Cqdē Mat.
 p̄. c. sui euāgelij describit eā fuisse natā d. i. 4.
 p̄ iarchis. d. i. 4. regib? d. i. 4. duab? p̄z q̄ di-
 stinguūt 7 enūciāt qdā. **L. u. p̄. 3. c. d̄scribēs**

nobilitatem originis sue exordians ab adā et
eua vsq; ad xpm cū genealogiā suā protra-
xit. habem⁹ nāq; qd dñs iēsus cbrist⁹ q sine
matre fuit in celis: et sine p̄re i terris: totā a
m̄re p̄ginebūanitatē accepit: et dignitates
q ad bñanitatē sequūt. s. cognatiōis vt di-
ceret fili⁹ David: et p̄sanguinitatis vt dicere
tur habere fr̄es et nobili pentela: totū hoc a
bñdicta sua m̄re suscepit. Qd esset etiā vlti-
mus dux: vltim⁹ rex: vltim⁹ p̄riarcha toti⁹
ppli isrl: vñ hoc habuit nisi a virgine gl̄iosa:
vt ex hoc manifeste clarescat q ois nobilitas
corp̄alis cōcessa bñano generi i Adā a deo
p̄ncipaliter data ē: vt dēscēderet p multas
gnatiōes et p virgine matrē terminaret i
xpm: hinc tāta mūdiciā ad litterā p̄cipiebat
et in lege sua: nō tñ in bñanis corp̄ib⁹ sed
etiā in vasis: in domib⁹: i castris: et in cūctis
q erāt in p̄lo tē: vt. s. p̄p̄s ppter xpm illā
nobilitatē et mūdiciā cōseruare deberet. Cū
āt venit xps exhausta m̄ifeste apparet ois
mūdiciā et nobilitas iudeoz q nō crediderūt
in eū: ita q vbi gens iudaica mūdissima et
nobilissima fuerat añ xpm: nūc vilissima et
abiectissima appareat vltra cōs alias nat̄as
hoc etiā manifesta exp̄tētia mōstrat: q post
xpm nūq; habuerūt aliquē p̄riarchā vel re-
gē vel etiā ducem sicut in p̄mis. Et etiā ipsi
met publice attestāt: vt verificet qd ipse re-
se. *Apod. 2. c. ait. Hec dicit p̄m⁹ et nouissim⁹*
p̄m⁹. s. quē tē in p̄lo p̄cipare intendebat.
Et nouissim⁹. s. p̄riarcha rex et dux in p̄lo
illo. Totā g nobilitatē xps fm carnē traxit
et bñā vir. ex cui⁹ nobilitate psequenter tota
creatura nobilitata ē. s. corp̄alis: rōnalis et i
tellectualis: insensata: vegetatiua: sensitua
et intellectua. Et hec est vna rōnū quā as-
signat Scotus in. 3. sen. Qd si etiā Adā nō
peccasset: xps incarnat⁹ fuisset: nō tñ passus
vt. s. in ipsa bñanitate xpi tota creatura no-
bilitaret: et ois i ipsa tonitate dei p̄ciparet
Cui⁹ rōnis sūdamētū ē. q bonū i q̄tū bonū
fm Dionysii de āgelica hierarchia: est sui
ipsi cōcatus. Et q̄to magis bonū ē tanto
magis debet cōcatus. Cū igit deus sit
sūma bonitas i abstracto: debet ēē sūme cō-
catus: et si creatura tāte esset capacitatis vt
totā tonitatem dei cōprehēdere posset et p̄-
cipare: eū sit infinita bonitas dei: infinite cō-
municari deberet. Sed cū ita sit q creatura

nō est capax tāte cōmunicatiōis: saltem in
tātū debuit cōmunicari: quātū ipsa creatur-
a apta nata est p̄cipari: sed qz fm Aug.
13. de trini. c. 19. In reb⁹ p̄tēpus ois nulla
maior grā est: q vt bñ cōiunct⁹ sit deo i vni-
tate p̄sone. Maior enī cōcatus dīne bonita-
tis est seipsā cōicari creature bñifice et essen-
tiali vnione q bñifice tñ. Qd factū ē i car-
natōe et assūptōe nāe bñane i q cōicata ē to-
nitas diuina oī creature. Si enim cōiuncta
fuisset p̄sone dīna lapidib⁹ tñ vñ elemētē nō
nisi creaturis cēntiā tñ habentibus tonitas
diuina tñ cōicata fuisset. Si p̄ cōiuncta
fuisset plātis et arbustis: nō nisi potētē vege-
tatiue etiam bonitas dei cōicata fuisset. Si
aīalibus irrōnabilibus siue pecorib⁹ nō nisi
creature sensitue. Si āgelis nō nisi creatur-
e intellectiue: sed qz bñ p̄cipat cū oib⁹ cre-
aturis: habet enī fm Aug. 5. de ciui. dei. c.
13. essentiā cū lapidib⁹: vitā seminabilem cū
arboribus: vitā sensuale cū pecoribus: vitā
intellectuā cū solis āgelis: et ideo habet ali-
quid cōcū oibus bñ. Unde et Bre. i omel.
Ascensionis sup illud Mat. vlti. Predi-
cate euāgelii oī creature sic inquit. Ois cre-
ature noīe intelligit bñ. Sunt nāq; lapides
sed nō viuūt: arbusta sūt viuūt si nō sentiūt
aīalia sunt viuūt sentiunt sed nō discernūt:
āgelis p̄o sunt viuūt sentiūt et intelligūt: bñ
p̄o est viuūt sentit intelligit et discernit: bñ
g aliquid cōcū oibus bñ. Idcirco cōiungē-
do se p̄sone diuina cū boīe: siue cū humana
natura cōicauit bonitatē suā oī creature et
oīm creaturā sublimauit ad quādā equali-
tatē dei in ipsa et essentiā cōiunctōe et subli-
miter nobilitauit. Quā quidē nobilitatem
traxit de puris sanguinib⁹ tra. vir. Quā p
pter oīs nobilitasque fuit in xpo fm carnē
et cōsequēter redūdauit in oīs alias creatur-
as. p̄cessit a nobilitate virginis marie. Et
ideo oīs creatura ei est obligata: qm ipsa fuit
nobilissima quem nobilitatē oib⁹ cōicauit.
Et sic patet p̄ma pars bñi sermonis.

Pars secunda huius sermonis in qua po-
nitur alia trāte virginis Marie pulchritudo
s. dignitatis.

Ecūdo in isto sermone tractādū ē d
alia pulchritudine gl̄iose p̄ginis ma-
rie q dī pulchritudo dignitatis et regalita-
tis: qz fuit regina celi et ēre quā meruit i cō-

ceptio filij. ¶ Ad cuius declarationem sciendum quod sicut dicitur in perfectione omni intellectui incommensurabiles sunt: sic perfectiones gratiarum quas virgo accepit in susceptione filij dei solo intellectu suo in christo comprehensibiles fuerunt et sibi. Equidem quod deus generaret deum nulla requirebatur in deo dispositio cum ei et non conveniret: et per viam nature intellectus verbum produceret per oia sibi equale imo impossibile est quod non generaret veli propter suam fecunditatem. Sed quod femina conciperet et pareret deum: est et fuit miraculum miraculorum. Porro tunc enim ut sic dicitur feminam elevari ad quandam equalitatem deum: per quandam quasi infinitatem perfectionum et gratiarum: quam equalitatem nunquam creatura expressa est. Unde credo quod ad illam abyssum ipsius scrutabilem omnium charissimatum spiritus sancti que in beatissimam virginem conveniunt in hora conceptionis intellectus humanus vel angelicus nunquam potuerit attingere. Quod declaras angelus gabriel Luca. 1. cum ab eo quereretur beatam per. 7 dicitur. Quod fiet istud quoniam vi. non. co. Respondens autem angelus se tantum mysterium ignorare dei. Spiritus sanctus superueniet in te. 7c. q. d. Quod a me quoniam ignoro: sed eterne sapientie doctor qui sibi soli hoc altissimum mysterium reservavit: et te per illuminationem nativissimam experientiam docebit. Derivit enim gloriosa pergo in vno suo consensu. s. conceptionis filij dei per matrem omnibus mundi: super omnes creaturas conceptum regni: plenitudinem omnium gratiarum omnium virtutum: omnium donorum: omnium beatitudinem: omnium fructuum spiritus: omnium sciendum et maxime altissime theologie iter preteritis sermonum: spiritus prophetie: discretio spirituum: operationis virtutum: gratie sanitatum: meruit fecunditatem in virginitate maternitatem filij dei. Quod sit stella maris: porta celi: et super oia quod dinemine sit regina. Et quod regina mienomenis multiplicis perbari potest. Primum cuius plene convenit ei hoc nomen: quod si dicatur ipatrie. Nam ipatrie est nomen magni timoris et rigoris. Regina autem plene est nomen paupertatis et quietis: propterea non credo in tota scriptura sacra deum expresse nominari ipatorem sed regem: hoc namque nomen est maiestatis. Et etiam dicitur magis proprie regina misericordie: quod omnia dominum et regina reginarum: vel dea dearum: beati nominis ipatrie dignitatem vel excellentiam respectu maiorum et minorum. Si enim diceretur dea dearum non videretur esse dea vel regina peccatorum vel demonum. Similiter nec proprie dicitur regina pacis vel dilectionis: quoniam

nec hoc est velle omnibus sui regni. Tercio etiam melius dicitur regina misericordie quam vel potentie vel sapientie. In sapientia enim intelligitur potentia sed non convertitur. In misericordia vero intelligitur sapientia et potentia: et non convertitur. Unde misericordia claudit ista tria oia in se: propterea regina mienomenis est regina potentie et sapientie et non convertitur. Quarto enim non potest proprie dici regina glorie seu regina gratie seu regina iusticie. Nam gloria gratia et iusticia per se tantum dicuntur collationes boni et ablationes mali: per se enim plus comprehendit: et in amplius se extendit regnum mienomenis quam glorie vel gratie vel iusticie: sed amplius et maiori potentia dignitas et tenoratio maior est. Quamvis beatissima virgo maria a summa dignitate regina misericordie debet. Quinto ad idem gloria est tantum in celo et non in terra: non in inferno: non in purgatorio sed misericordia in quolibet horum est: quam maximum regnum est misericordia: merito quam maxima regina: regina mienomenis est dicenda. Sexto insuper regina mienomenis debet dici. Nam quicquid est superius superius est superius inferiore: sed misericordia est superius oia opera dei: et regnum mienomenis super misericordia: quam regina mienomenis determinat potentiam super oia. Sed ista conclusionem per ipsam virginem marie: quam proprie mienomenis est regina. Septimo etiam ipsa super premonitionem et proprietatem filij sui est regina: sed hoc est mienomenis: proprium est enim dei misereri per pergere. ergo beatissima pergo proprie mienomenis est regina. Octavo insuper perbari potest Esa. 48. dicit dominus. Ego autem considerabo in loco meo. glo. Quilocus est misericordia: sed proprie locus regis est regnum. ergo misericordia est regnum regis et regina: sed proprie dicitur rex et regina eius: quod est ipsius regnum: sicut rex et regina francie dicitur cuius est regnum francie: propterea beatissima virgo proprie dicitur regina mienomenis: cuius mienomenis regnum est. Et sic patet pars secunda huius sermonis: quod. s. virgo gloriosa habuit pulchritudinem dignitatis et regalitatis quia fuit regina mienomenis.

Pars tertia huius sermonis in qua tractatur de corporali seu exteriori pulchritudine virginis marie.

¶ Tercio in isto sermone tractandum est de pulchritudine formositate gloriose virginis marie. s. pulchritudinis exterioris et corporalis: per quam ponitur ista conclusio per Bonam. 1. 3. d. 3. Quod in scripturis iudeorum invenitur. s. quod virgo maria erat corpe pulcherrima: et tamen non fuit homo tam carnalis: tam libidinosus quam ipsa potuerit desiderare. Et sic finit Ver.

fuit. ppter tria. **P**rimo ppter ipseffionē
 ⁊ irradiationē: qz nō apparebat cōcupiscibi-
 lis: sicut mulier inaritata nō apparet concu-
 piscibilis viro suo. **I**ta et facie virginis proce-
 debāt quali radij solis: quos null⁹ carnalis
 poterat sustinere aspicere: vnde in glo. sup
 Luc. dicit de Joseph: qz facie ad facie ipsā
 respicere nō poterat. **S**ecundo ppter ho-
 nestā cōuersationē: qz gestus ita honestos
 mores ⁊ verba ita cōposita: vt nullus posset
 ipsā cōcupiscere: sed poti⁹ cōpungebāt. **T**er-
 tio ppter occultationem. Nam cum honestis
 vestimentis se occultabat: in domo sera sta-
 bat. **O** femina lassiva. **O** laquei⁹ demonis.
O femina ptulans. **O** speculū diabolicū.
 Come nō te confundi a delectarti tanto de
 essere bella: e pāi nella tua vanitate quelli li
 quali chris̄to ha redēpti cū el suo sangue: nō
 cōsideri che sei inimica de chris̄to e della p̄gi-
 ne gloriosa: e seruitrice del diavolo. **C**onsi-
 dera honestatē virginis: specula te in isto spe-
 culo. Nam dicit Ambro. sup Luc. Discite
 virgines nō circūcurrere p alienas edes: nō
 morari in plateis: nō aliquos i publicū mis-
 cere sermones. **M**aria i domo sera: festinat
 in publico: māsit apud cognatā suā trib⁹ mē-
 sibus: ⁊ qz ppter officiū venerat inberebat
 officio. **M**āsit trib⁹ mensib⁹: nō qz eā dom⁹
 delectaret aliena: sed qz videri in publico fre-
 quenti⁹ displicebat. **H**ec ille. **R**ogemus er-
 go oipotentē deū vt p gloriosam virginem
 mariā digne nobis pcedere pulchritudinē
 aie ⁊ corpis simul i p̄senti p grāz ⁊ ifuturo
 p gloriā in secula seculorū Amen.

Dñica quarta de aduentu ⁊ generali vo-
 catione omniū ad pñiam: quoniā clamāt ce-
 lestia: terrestria ⁊ infernalīa. Sermo. 22⁹

Ex claman

tis in deserto parate vias
 dñi rectas facite semitas
 eius. Scribūf hec verba
 Luc. 3. ⁊ in euāgelio oc-
 currētis dñice. Scd⁹ sen-
 tentiā oratorū fr̄es charissimi siue artis rbe-
 torice: officiū oratoris est: docere: flectere:
 ⁊ delectare. Quia ppter congruū videtur ⁊
 putile valde: post qz in superiorib⁹ ploravi-
 mus multū insistendo ad docendū. Quid ē
 pñitentia: qualiter debeat fieri pñitentia:

quanta debeat esse pñitentia: qz fructuosa
 sit pñitentia vt in pñentiarū insistam⁹ ad
 manuducēdū: nec nō ⁊ flectendū dura cor-
 da peccantiū ad pñitentia suscipiendā: pro-
 ponendo illa ante eorū oculos que inducāt
 ⁊ inclinent: moueant ⁊ quodāmodo necessi-
 tent ipsorū peccatorū mētes ad ipsaz pñiaz
 non tñ peragendam: sed stricte ⁊ cordete-
 nus amplectandā. **I**d circo in isto nostro p-
 posito verba sancti euangelij bodiermi p̄eaf
 sumpta: poptime accomodāf dicētia: **N**ox
 clamantis in deserto. s. in isto mundo ppter
 peccata grā deserto: parate viā domini: re-
 ctas facite vias eius pñitentia agēdo. **Q**ue
 verba qz v̄rissime hunc sensū habeant osten-
 dit ibidē ex verbis precedentibus vbi dicit
 Factū est verbū domini super Joannē ba-
 ptistā filiū in deserto: ⁊ venit in eē m regio-
 nem iordanis predicans baptismū pñitētie
 in remissionē peccatorū. **I**ta bodieris tem-
 poribus factū est verbū domini super nos p-
 dicatores vt cam⁹ p mundū clamantes pe-
 nitentia agite: qz hoc idē clamant pmo cele-
 stia 2⁹ terrestria. 3⁹ infernalīa.

Pars prima hui⁹ sermonis in qua pñi-
 tres voces celestiales pñiaz agite clamātes.

Primo igit i isto sermōe pñit tres
 voces tribiles. pma ē vox dei. 2⁹ vox
 āgeli. 3⁹ pñit clamātes pñiaz agite

Prima vox ē dei clamāso supbe age pe-
 nitentia. **C**ōtinue enī p inspiratōes hec vox
 incitat peccātes ad pñiaz pagendā: ⁊ in hoc
 multū gaudet: qd pbat triplicif. **R**ōne: au-
 ctoritāte ⁊ exemplo. **P**rimo pbat rōne sic.
Multū gaudet qd qñ sit fm volūtātē suā:
 sed volūtas dei est vt pēdres pñiaz agant.
 iuxta illud. i. ad Thessa. 4. **H**ec ē voluntas
 dei sanctificatio v̄ra. ⁊c. **E**t Ecce. i. 8. **Q**ui
 uo ego dicit dñs nolo mortē peccatoris: sed
 vt reuertat a viā sua mala ⁊ viuat. qz patet
 ppositū. **P**reterea multū gaudet qd qñ di-
 gne laudat: nō enī bō deū digne laudare pōt
 dū in pēd mortali existit ipñitens ⁊ pseue-
 rat. **U**n Ecce. i. 5. dñ. **N**ō est speciosa laus i
 ore pēdoris **E**t ideo v̄to in laus digne pos-
 sit celebrari abijcienda sunt peccata: ⁊ sacri-
 ficiū iusticie deo p̄r pñiam offerendū est.
Quia vt dicit propheta. Sacrificiū deo spi-
 ritus contribulatus. **A**c per hoc idē pro-
 pheta omnes peccatores ad huiusmodi sa-

erificiū celebrandū in quo maxima dei laus
 consistit tota f. dicēs. Sacrificate sacrificiū
 iusticie. vbi glo. ordinaria inq̃t: Quid enī
 iusti? p̃t q̃sq̃ suis petis poti⁹ q̃ alienis ira
 scat: sc̃q̃ p̃mēa p̃ p̃niam sacrificiū deo offe
 rat. f. 7c. Preterea gaudet deus de multitu
 dine ei militantiū: dūz enī sum⁹ in hac vita
 vel deo militamus p̃ opa virtutū. Juxta il
 lud apli. 2. ad Thimoth. 2. Labora sicut
 bon⁹ miles Jesu xp̃i: vel diabolo p̃ exercitiū
 vitiozū: iuxta illud Sapie. 2. Inuidia dia
 boli mors intravit in orbē terrarū. Deinde
 subiungit. Imitant̃ aut̃ illū qui sūt ex parte
 ipsi⁹. Ex quo dat̃ intelligi i hac vita eē duo
 genera militū diuersis dñis militantiū: quo
 rū alij sunt boni: 7 isti deo militāt. Alij sūt
 mali diabolo militātes: vnde fit vt quo plu
 res boni reperiunt̃ eo maior sit copia spūa
 liū militū deo militantiū. Ex quo patet. 7c.
 ¶ 2. idē p̃bat auctoritate triplici. s. mosai
 ca: p̃phetica: 7 euāgelica. Primo p̃ Moise
 clamat deus p̃niam agite sic. Sācti estote 7
 scificamini: q̃ 7 ego sc̃s sū. Leuit. 20. et
 23. inq̃t. S̃is aīa que non fuerit afflicta die
 hoc peribit de p̃p̃lis suis. Secūdo clamat per
 p̃betas dicens. Hiere. 2. Vide vias tuas i
 cōuallē: scito quid feceris. 7 Hiere. 3. Leua
 oculos tuos in directū 7 vide vbi nunc pro
 strata sis. 7 Hiere. 29. inq̃t. Queritis me
 7 non inuenietis: cū aut̃ quesieritis me in to
 to corde vestro inueniar a vobis. Et Hiere.
 31. Statuet̃ tibi speculā dirige cor tuū in viā
 rectā i qua ambulasti. Reuertere retro vir
 go isrl' vsq̃ quo diuitijs dissolueris? Itē cla
 mat Ezech. 18. dicēs. Conuertimini 7 agite
 p̃nias ab oib⁹ iniquitatib⁹ vestris: 7 nō erit
 vobis in ruinā iniquitas. 7 iterū ibidez. Si
 ipius egerit p̃niam ab oib⁹ iniquitatibus
 suis: oīz iniquitatū eius q̃s opatus est nō re
 cordabor. et Ezech. 33. Impietas ipij non
 nocebit ei: in quocūq̃ die p̃uersus fuerit ab
 impietate sua. Itē clamat puer. p̃. vi. Vocani
 7 renūstis: extendi manū meā: 7 non fuit q̃
 aspiceret. et Lant. 2. Surge 7 p̃pera ami
 ca mea sp̃sa mea 7 veni. 7 Lant. 6. Reuer
 tere reuertere humilitis: reuertere reuertere
 vt itueamur te. Itē clamat Esa. p̃. Quie
 scite agere puerse: discite benefacere. 7 Esa.
 30. Si reuertimini 7 quiescat̃ salui eritis.
 7 Esa. 44. Reuertere ad me: quoniam ego re

de mi te. et Esa. 65. Expādi manus meas to
 ta die ad populi incredulū qui gradit̃ via
 nō bona post cogitationes suas. Itē clamat
 Jobel. 2. dicens. Conuertimini ad me i to
 to corde vestro in ieiū. fle. 7 planc. 7c. Ter
 tio clamat p̃ euāgelistas suos di. Matb. 4.
 Penitentiā agite appropinquabit enī regnū
 celoz. Et Matb. 23. Albe tibi corozaim:
 vbe tibi bethsaida: quia si in tyro 7 sydone
 facte essent virtutes que facte sunt in vobis
 olim in cinere 7 cilicio penitentiā fecissent. Et
 Luce. 13. iterū inquit. Nisi penitentiāz ba
 bueritis oēs simul peribitis. ¶ Tertio hoc
 idē p̃bat exemplo: quia. s. chzist⁹ fleuit pec
 catores p̃niam nō agentes: quod patet figu
 ratū in ploratiōe sup̃ ciuitatē hierusalē. De
 qua loq̃t Hiero. ad Rusticū di. Fleuit do
 minus sup̃ ciuitatē hierusalē quia non egis
 sent p̃nias. Et Petr⁹ trinā negationē abluit
 lachrymarū: impleuitq̃ illud p̃pheticiū.
 Spiritus aquarū dederūt oculi mei. Plan
 git 7 Hieremias p̃p̃m p̃niam nō agentēz di
 cens: Quis dabit capiti meo aquā 7 oculis
 meis fontē lachrymarū 7 plorabo populū
 istū p̃ diē 7 noctē. Lura aut̃ plangat 7 defle
 at in sequēti sermone demonstrat. Nolite fle
 re mortuū: neq̃ plāgatis eū fletu 7 plāctu.
 Qui ingredit̃ non reuertet̃ vltra. Nequaq̃
 igit̃ plangendus est gentilis atq̃ iude⁹: q̃ in
 ecclesia nō fuerit: 7 semel mortui sūt. De q̃
 bus saluator ait: Dimitte mortuos sepelire
 mortuos suos: sed qui p̃ scelera atq̃ peccata
 egrediunt̃ de ecclesia 7 nolunt vltra reuerti
 ad eā p̃pter dānationē vitiozū. Unde ad vi
 ros ecclesiasticos: qui muri 7 turres ecclesie
 nūcupant̃ loquif̃ sermo p̃p̃etic⁹ di. Dur
 ri syon. p̃ferte lachrymas. implētis illud apli.
 Gaudere cū gaudentibus flere cum flenti
 bus 7 dura corda peccatiū lachrymis puo
 cetis ad fletū: ne p̃seuerātes in malicia au
 diāt. Ego plantavi te vineā fructiferā: quō
 conuersa es in amaritudinem vitis aliena.
 Et iterū ligno dixerūt: pater meus es tu. 7
 lapidī genuistis: 7 verterunt ad me dorsa
 7 non facies suas: 7 est sensus. Voluerūt ad
 me pueri vt agerēt p̃nias: s̃ cordis duricia
 in iuriā meā sua terga dederūt: quāob̃re 7
 dñs loquit̃ ad Hiere. Vidisti q̃ fecerit mibi
 bitatio isrl'. Abierūt sup̃ oēm mōtē excellū
 7 hibe⁹ oē lignū frōdosū 7 fornicati sūt ibi.

Et dixit postquam fornicata es hec oia: ad me re
uertere et non es reuerfa. O clementia dei. O
nram duriciam: dum et post tot scelera nos puo
cat ad salutem. et ne sic quidem volumus ad meliora
converteri. Hec ibi. ¶ **T**ertia vox celestialis que cla
mat pniaz agite de: vox angelica. Gaudium enim
angelis super vno peccatore pniaz agente
Luce. 15. quod per triplicem rationem. Prima est dia
bolice societatis diminutio. Quoties enim ali
quis a peccato ad penitentiam se convertit idem est ac
si de diaboli grege ad christi exercitum confugeret
ac pinde vine militie ascriberet: quo fit ut
angeli plurimum gaudere debeant de conver
sione peccatoris quod copiosior est: eo magis di
aboli grex diminuitur. Quoniam quidem ois peccator
ipentis diaboli filius et membrum eius dicitur: sicut
erat ibi de quibus Jo. 8. dicitur: Nos ex parte diabo
lo estis: quia opera patris vestri facere vultis. Alia
etiam sunt de quibus scriptum est. 38. dicitur. c. nullus
vbi dicitur: Qui enim rebelliter vivit et discit atque
agere bona recusat magis diaboli quam membrum
christi esse ostendit. Idcirco angeli videtes diabo
licum exercitum per pniaz peccatorum diminutum atque
debilitatum: et christi militiam augeri atque roborari
itaque optimi milites letantur de multiplicato
impetoris sui exercitu et diminuto hostium
suorum grege. Secunda ratio est angelici officij
perfunctio. dicit enim Hieronymus. Math. 18. Ma
gna est dignitas animarum: ut habeat unaqueque
ab origine matris sue angelum ad sui custodiam
deputatum. Ex quo datur intelligi: quod in ceteris
ra officia quibus angelica natura humano generi
obsequat illud prestat et singulare est: quod boies cu
stodiu suum ne a diabolo decipiantur et recepti in
peccato labantur: sed si per diaboli suggestionem ho
mines peccaverint: tunc angeli ut resurgant
solicite instat. Quod si factum fuerit tunc ipsi an
geli suo erga nos officio fungentes: letantur et
gaudent: ut per Daniel. 12. vbi dicitur: quod michael
populi liberatorem stabat. Tertia ratio est celestis
ruine reparatio. In celo quidem ruinas fuisse per
Esa. 14. et Apoc. 12. 8. casu luciferi. Ad idem
facit quod ait: Grego. de pe. dif. 2. c. cum sine
charitate. versu. scriptum est. vbi dicitur: Si altissi
ma illa sublimitas cecidit: quod cadere non pos
sit: Si in celo ruine quanto magis in terra: hec
ibi. Unde factum est: ut divina sapientia volens an
gelicas ruinas reparare: humanum genus condideret:
conditum etiam in peccato lapsu morte filij sui incar
nati redimeret: ne ille celestes sedes vacuare

maneret. Atque ideo angeli charitate plenis
dum vident boies pniaz agentes gaudent: eo quod
certi sunt si in pniaz perseveraverint: etiam ad cele
stes sedes esse pventuros. De qua reparatione
scriptum est per prophetam dei. Judicabit nationes
implebit ruinas. Que oia supradicta in ista
parte confirmantur per auctoritatem Hieronymi. ad rusti
cium monachum dei. Monagita oues relinquitur
in solitudine. Una ovis que aberraverat pa
storis bumeris reportatur. Unde et leticia an
gelorum super vno peccatore penitentia agente.
Quanta felicitas: ut de salute nostra exultet
celestia: de quibus dicitur: Pniaz agite appropi
quabit enim regnum celorum. Nullum in medio spa
tium: mors et vita sibi contraria sunt: et tamen penite
tia copulantur. Luxuriosus filius tota pdege
rat substantiam et perculit patrem: vit porcorum ci
bis inedia sustentabat. Revertitur ad patrem:
imolat ei vitulum: faciat? stolam accipit et anu
lum ut christi recipiat vestimentum quod dudum pollue
rat: et audire meretur. Candida sint super vesti
menta tua. Recepto ergo signaculo dei: clamatur
ad deum: Patrem peccavi in celum et coram te: et reced
ciliat? osculo dicat ad deum: Signatum est super
nos lumen vultus tui domine: dedisti leticiam in corde
meo. Iusticia iusti non liberabit eum: in quocumque
die peccaverit iniquitas impij non nocebit ei: in
quocumque die convertertus fuerit: unumquemque iudi
cat sicut inveniit: nec peccata considerat sed peni
tentiam. Si tamen vetera crimina novella puer
sione mutant. Septies cadit iustus et resurgit
si cadit quod iustus? si iustus quod cadit? Si iu
sti vocabulum non amittit: quod per pniaz super resur
git: et non solum septies sed septuagies septies:
delinquenti si convertatur ad pniaz: peccata dona
tur. Hec ille. ¶ Tertia vox celestialis que cla
mat pniaz agite de: vox paradisi. Clamat
enim paradysus ad peccatores ut pniaz agant tri
bus rationibus. Primo ratione summe exultationis
In celo enim est gaudium ois sine admixtione
tristitie vel doloris. Et ideo si volumus ad
illud gaudium pervenire: necesse est nos peniten
tia agere. iuxta illud Math. 3. Pniaz agi
te. 7c. vbi. f. in regno celorum etiam erit aliquo
modo pniaz: sed sine dolore et tristitia et cum ois
gaudio. Unde ait Alex. vbi. 5. Quod in bris non
erit pniaz displicentia te peccatis: qui displic
entia dolorem mentis importat: eo quod beati sine
aliqua alteratione aspectu et affectu in summe
relectabilem se mouent. Hinc est quod beati si con

uertant se supra mala sua vel dānatorū nō cō-
siderāt illa. put fuerūt illis dānificā vel noci-
ua: sed magis. put occasionalit̃ sūt expedien-
da vel coopatiua i bonū: q̃ vt sic p̃salerata
sūt motiua ad deū diligēdū: 7 materia lau-
dis. **C**ū bñ considerāt mala sua vt remissa
eis diuina mīa: 7 sūlter cōsiderāt damna 7
mala dānatorū: vt punita dīna iusticia: q̃rū
vtrūq̃ ē rō diligendi deū 7 ipsū laudandi 7
sūlter exultādi in deo. iuxta illud psal. **E**t a-
bī iust̃ cū viderit vindictā. **E**t idē pba-
tur rōne sūme p̃mītiōis. **O**bligamur enī
seruire deo 7 abstinere ab ei⁹ offensis. ppter
innumerabilia bñficia q̃ accepim⁹: creatiōis
aīe 7 corpis 7 oīuz rerū: necnō 7 redēptiōis
etiā si nihil aliud expectarem⁹: quāto magis
obligamur p̃nīaz agere: vt ad sūmā exulta-
tionē veniam⁹ 7 et̃na p̃mīa capiam⁹. **U**nde
Aug⁹ de verbis dñi sermōe. 3. de ista exulta-
tōe penitētib⁹ p̃parata loquit̃ di. **O** magna
bonitas dei: cui cū p̃ aditōe reddere debeat
mus obsequia: vt p̃te serui dñi: famuli deo
mācipia redēptori: amīciāz p̃mīa nobis re-
p̃mittit: vt nobis obsequia debite seruitutis ex-
torqueat: vt quos nolle seruire p̃spicit sp̃te
bñficioz suozū possit p̃missionib⁹ inuitare.
Hec ille. **E**t 3. clamat paradīsus p̃nīaz agite
rōne incōpabilis bonitatē. **Q**uid enī retinet
peccatores ne p̃nīaz agant: nisi delectatiōes
carnales mūdiales 7 corpales. 7 iste qd sūt
nisi caduce 7 momētaneae. **S**z vt inq̃t p̃bus
p̃ methaphisice. 3. et 8. p̃bificozū. **F**initiad
infinitū nulla ē p̃portio. **B**ona autē padīsi
infinita sūt 7 et̃na. **Q**ua. p̃p̃ ad p̃ctōres cla-
mat paradīsus p̃nīaz agite. q. d. ad me nullus
p̃ctōr intrare p̃t. iuxta illud **A**pod. vlti. **N**i-
hil coīnq̃natū intrabit ī illud. **E**t idē p̃nīam
agite: vt in celo empireo mō splēdido 7 spe-
cioso sūmis 7 infinitis delectationib⁹ pleno
mecū gaudere possiq̃: sine dolore: sine tristi-
cia: sine timore: in eternū 7 vlt̃ra. **Q**ue oīa
p̃firmare ṽf **B**reg. in omel. vni⁹ martiris
di. **S**i cōsiderem⁹ fr̃es charissimī q̃ 7 quāta
sūt in celis: vilescūt oīa oīa q̃ habēt in fr̃is
7c. **E**t sic patet p̃mīa pars bñi⁹ sermonis.
Pars scd̃a bñi⁹ s̃mōis in q̃ ponūt tres alie
voces. s. terrestres p̃nīam agite clamantes.

Ecūdo in isto s̃mōe ponēde sūt tres
alie voces tr̃estres. p̃nīam agite cla-
mātes. s. vox stimuli: vox mundi: 7

vox viri. **P**rima vox q̃ clamat p̃nīaz agi-
te: d̃f vox stimuli. **E**st. n. s̃m̃ sentētiā theo.
in cōsciētia vis aīe q̃ sp̃ nata ē in supioribus
figur̃ naturalit̃ ad bonū mouēs ac malum
abbōrēs: q̃ 7 d̃f s̃nderesis. 7 ista ē vis quo
quotidie cōsciētia p̃ctō deprauatā stimulat
di. illud **H**iere. 2. **S**cito q̃ malū ē 7 amarū
te dereliquisse dei factorē tuū. **E**t idē **A**ugu.
aīe: **S**icut mali cruciabunt̃ in die iudiciī in
māifesto: ita nūc cruciāt̃ ī occulto. 7 **A**mb.
li. 2. soliloquior inq̃t. **C**ōscia aut̃ rei sp̃ ē pe-
na: nūq̃ secur⁹ ē reus: **M**ens enī mala con-
sciētie. p̃prie stimulis agitaf̃: **H**ec ille. **E**t idē
sūt p̃ctōres de illis de q̃b⁹ ait apls. i. ad **E**bi-
moth. 4. **L**auētiat̃ habētes cōsciētia suaz:
p̃pterea **H**iero. inq̃t cū te eis. s. p̃ctis habet̃
cōsciētia: torquēt̃ boīez 7 corroduunt: vt ge-
nīm ina vipaz matrē suā. **H**ec ille. **N**ā vipa
filijs ī vtero posiq̃: lacerata p̃mīf: ita nos
p̃ngūt p̃ctā ñra ad p̃nīaz incitātia: 7 lacerāt
nisi p̃nīaz egerim⁹ ad et̃nā dānationē cōdu-
cētia. **E**t 2. vox clamās p̃nīaz agite: d̃f vox
mundi: ait enī **B**er. in qdā sermone. **B**ona
q̃ facere negligim⁹ nobis de⁹ ab alijs fieri de-
mōstrat: vt q̃ p̃ceptis nō attēdim⁹: saltē ex-
emplis icitemur atq̃ ī appetitu rectitudinis
nihil sibi mēs ipsa difficile existimet: q̃ p̃se-
cte ab alijs pagi videt. **H**ec ille. **E**xēplo igit̃
toti⁹ mūdī ad p̃nīaz manu ducim⁹. **M**ōne vi-
dem⁹ s̃m̃ s̃mīam salomōis: q̃ oīa flumina ad
vnū locū vñ tēnūt: reuertāt̃ 7 fluant̃: **A**q̃
quāto cadēdo descēdit: tanto ascēdit: ex p̃te
opposita: vt iuxta mensurā casus sit mēsurā
ascensus: **S**ol 7 si in occasū tēdit ad orientē
tñ mox redit. **S**ic bō in occasu. i. in p̃ctō re-
manere nō debet: s̃ ad orientē gr̃e redire tene-
tur. **I**gnis quantūcūq̃ p̃ma ad ima: tñ sp̃
se erigit ad sup̃rema. **A**rbor vento agitata:
aut alit̃ dep̃sa: se p̃ea adhuc erigit. **A**ldus
dñi claudis sub scutella: lignū roddere nō si-
nit vt exeat. **A**uis in rete cōclusa: statim exi
re lobozat. **E**x q̃bus oībus colligere possum⁹
q̃ si p̃nīaz agere nolum⁹ deteriorēs bis cre-
aturis sum⁹. **E**t 3. vox clamās: p̃nīaz agite
dic̃it vox viri. **P**rimo p̃egrinatōis 7 cursō-
ris qui attendunt longitudinē viē 7 asperi-
tatē 7 tēpus ad iterandū valde breue: 7 id
nulle faciende sūt indutie: nec solis ortū ve-
bet quis expectare: sed mane surgendum est
ante lucē: eo q̃ bono hospitio semp caret: 7

cena: quia ad illud peruenit tarda hora. Ita et peccator qui est viator tendens ad patriam suam: non delectet morari in peccato: sed statim surgere per penitentiam: ne inueniat de his de quibus dicit Mat. 25. cum intrare voluerit regnum celorum. Amen dico vobis nescio vos. **¶** Secundo clamat vox viri agricolae penitentiam agite. Quis est enim agricola cui si fuerit in vno anno fructus auulsi: qui agrum deserat et cum amplius non excolit. Sepe accidit quod arbor casu impedita vno anno fructus non affert: sed in sequenti duplicatos reportat fructus. Sic et homo aliquando resurgendo in plures et meliores fructus virtutum gratiarum resurget. **¶** 3° clamat vox viri bellantis penitentiam agite. Quis enim princeps deicitur arma mox abijcit. Et iulianus imperator sepe de uictus non quod arma proiecit: sed semper post casum resurgere studuit. Unde in fine omnem mundum suo imperio subiugauit. Quis in terra cadit: et statim non resurgere molitur? Resurgamus et nos a casu per penitentiam. Et sic patet secunda pars principalis huius sermonis.

¶ Pars tertia huius sermonis in qua ponuntur tres alie magne voces penitentiam agite clamantes.

¶ Tertio in isto sermone ponuntur tres alie magne voces penitentiam agite clamantes. Vox. scilicet inferni. Vox. dñati.

¶ Et vox ignis eterni. **¶** Primo clamat infernus penitentiam agite. In inferno autem est dolor oio sine admitione gaudij: quoniam si dñati penitentiam agant nullum tamen gaudium de ipsa penitentia habebit: propter quod dicunt theologi: quod penitentia duobus modis accipitur: proprie. scilicet et communiter.

¶ Primo modo penitentia accepta proprie dicitur put est de testatio peccati propter ipsum peccatum vel propter offensam dei: et in spe venie: que penitentia non est in dñationis: quia sicut illi qui cum christo regnabunt nullas in se reliquias male voluntatis habebunt. Ita illi qui erunt in supplicio ignis eterni bonam habere nullatenus possunt voluntatem. Cum igitur nulla habeant voluntatem bonam: non habent voluntatem resipiscendi a peccato: sed nec penitendi de peccato. **¶** 2° modo penitentia coiter accepta: dicitur quecumque de peccato de testatio et hoc est in demonibus et dñationis: de testantur enim peccata que commiserunt: non propter dei offensam: sed propter penam quam inde sustinent. Unde

Sapie. 5. dicitur: Erunt penitentiam agentes. et. Magamus igitur penitentiam ne incidamus in illam dñationem ubi penitentia erit sempiterna cum magno dolore et tristitia sine oio gaudio et leticia. **¶** Unde Augustinus de fide ad Petrum ait: Qui pro in hoc seculo penitentiam non fecerit: habebit illam in futuro seculo de malis suis: sed indulgentiam in conspectu dei sui non inueniet. Quod et si erit ibi stimulus penitudinis: nulla tamen ibi erit correctio voluntatis. A talibus enim ita culpabitur iniustas sua ut nullatenus possit vel diligi vel desiderari iusticia: voluntas enim eorum ita erit talis: ut habeat in se semper malignitatis sue supplicium nunquam tamen possit recipere bonitatis affectum. Hec ille. **¶** Secundo clamat dñatus penitentiam agite vos qui estis in mundo. Nam si dñati possent egredi de inferno: in vna hora tantam penitentiam agerent: ut ad celestem gloriam euolarent. Patet hoc per exemplum illius diuitis de quo dicit Luc. 16. Mortuus est autem diues et sepultus est in inferno. Eleuans autem oculos suos cum esset in tormentis: vidit abraham a longe et lacrimans in sinu eius: et ipse clamans dixit: Pater abraham miserere mei. Et infra rogo ergo te pater: ut mittas eum in domum patris mei: bato enim quingentos fratres ut testetur eis: ne et ipsi veniant in hunc locum tormentorum. Et ait illi abraham: habent Moysen et prophetas audiant illos. Et ille dixit: Non pater abraham. Sed si quis ex mortuis ierit ad eos penitentiam agent. Hec ille. **¶** Tertio clamat ignis eternus penitentiam agite: patet enim ex omnium rerum experientia quod magnum malum fugiendum est et minus eligendum: et paruum bonum dimittendum est ne incidamus in magnum malum. Cum igitur agere penitentiam sit malum paruum et cito transitorium: et delectatio temporalium et carnalium propter quam in peccato subsistitur sit paruum bonum momentaneum et caducum. Et pena eterna ad quam propter peccata nostra nisi de ipsis penitentiam agamus irremissibiliter declinamus: sit magnum malum perpetuum et infinitum agere penitentiam debemus. Et ista delectabilia totaliter relinquere cōcedamus: ne ad illam eternam dñationem irrecupabilem reueniamus. Quis enim stultus vult vno die gaudere et decem cruciari? quanto minus viginti quanto minus centum et sic de singulis discurrendo vix in infinitum. O mundane stulte: cur vis gaudere

nō paruo tpe ⁊ postea eternaliter cruciari. Age penitentiā dico aia mea: age pñiam qz pctā tua ad ifernū trabūit: demones pparā tur: ⁊ ibidē te portare intēdūt. Noli acquiesce re aia mea: nolt qz in inferno nulla ē redem ptio. Nō oēs lachrymē mūdi. Non oēs ora tiones scōzū. Nō obsecratōes angelozum. Non sanguis martyriū. Nō humilitas ⁊ pu ritas pginis marie. Nō oēs cicatrices xpi. Non sparsio sanguis ei⁹ te aia mea in infer no dānata redimere poterūt. Fiteni ibi fm Grego. in moza. li. xj. ⁊ dialo goz. 4. Nise ris moza sine morte: finis sine fine: defectus sine defectu: qz moza viuūt ⁊ finis sp incipit ⁊ defect⁹ deficere nescit. Age p pñia: quia fm Grego. is. moza. Cui⁹ vita h mortua fuerit i culpa: ei⁹ moza sp viuūt in pena. Hec ibi. Sed si pñiam egerim⁹ post multas ⁊ va rias tribulatiōes: ad illa ētna gaudia perue niem⁹: vbi sine dolore gaudebimus in secu la foculozū. Amen.

In vigilia natiuitatis dñi nři Jesu xpi: de virginitate ⁊ desponsatione virginis ma rie. Sermo. 23⁹.

Am despon

c
sata ēēt mř Jesu maria Jo sepb: añq̄ puenirēt iuēta est in vtero habens de spū scō. Scribunt hec verba Math. p. c. ⁊ in euangelio

occurrentis vigiliē. Ex q̄ frēs charissimi p multa dicta de pñia in isto sacro aduētū per uenim⁹ ad hanc sacratissimā vigiliā natiui tatis dñi nři Jesu chzisti. In q̄ scā mater ecclia cōmemorat virginitatē necnō ⁊ despo sationem virginis marie. Iuste cogimur et nos ipsas hodie pconicāre: laudib⁹ extolle re ac magnificare: qz pzo ip̄s oēs maxime mulieres gaudere debēt. Quia ppter Aure li⁹ Aug⁹. in sermone. 4. de assumptiōe virgi nis inq̄t: Exultēt virgines: pgo p̄pit xpm nihil voluerūt ex eo q̄ putēt exterminatus: qz māsit virgo post pñi. Exultēt piugate so lēnia btē matris frequētātes: helisatēb cō iugata a p̄gine mře domini ē salutata. Exul tēt vidue natalē p̄ginis celebrantes. Anna vidua p̄ginē mřem agnouit. Exultēt pueri cōtinētā chzisto vouētes: ip̄s p̄o integrita tē pueris cōseruauit: q̄ suēmī fecunditatem

attulit ⁊ p̄ginitatē nō abstulit. Hec ille. Id circo ⁊ ip̄s tractare volētes assūpsim⁹ ver ba pposita hodierni euāgelij dicētia: Cum desponsata ēēt mar̄ Jesu Maria Joseph ⁊c De q̄b⁹ ordinate pcedendo tres p̄clusiones ānotabim⁹: quaz Prima dicef virginalis itegratio. Secūda dicef vera desponsatio. Tertia dicef rōnabilis cōiugatio.

Prima pars hui⁹ sermonis in q̄ declaraf gloriose p̄gis Marie p̄ginalis itegritas.

Rimo igit i isto sermōe tractādū ē de p̄ginali itegritate mřis dñi. pzo q̄ tres p̄clusiones tbeologicē ponūf.

C Prima conclusio q̄ pgo maria p̄ma fu it q̄ votū p̄ginitatis emisit. Que p̄clusio p̄ bas p̄ Aug. in li. de p̄ginitate inq̄t: Annū ciātī angelo maria rñdīt: quō fiet istud q̄m virū nō cognosco: qd pfecto nō diceret nisi se p̄ginē tēo añ vouisset. Uñ ⁊ alia glo. ordi naria sup illud idē Luc. p. f. virū nō cogno sco inq̄t: Ecce t̄agit q̄ ipsa vouerat castita tē. Nā dicit quidā doctores cōtēplatiui q̄ vir. ma. Legēs illud Esaie. 7. Ecce virgo p̄cipiet. ⁊c. nō exultimās se esse illā amore il li⁹ vir. votū emisit: p̄p̄ea m̄gr sen. in. 4. di 30. c. 2. ait. Et gratian⁹ i decretis. 27. q. 2. c. btā maria. dicunt ⁊ asserunt. q̄ btā maria p̄p̄soluit se seruaturā votū p̄ginitatis in cor de: sed ipsū votū nō exp̄ssit i ore. Et ita ad iungūt: postea sū cum viro labijs exp̄ssit: ⁊ vterq̄ in virginitate p̄māsit. Hec ibi. Que cōclusio etiā declaraf p̄ Ric. de mediā villa in. 4. dis. 30. ar. p. q. i. ⁊ fm Tho. in. 3. pte. q. 28. ar. 4. dicētes: Qd ceteris parib⁹ purior ⁊ magis nitēs est p̄ginitas tēo p̄ votū dica ta q̄ illa q̄ nō: vt etiā volunt oēs tbeologi. S̄ fm Ansel. li. de p̄cepto p̄ginali. c. id. ut dictū ē. s̄. in sermone de cōceptiōe. Decebat vt illi⁹ homis cōceptio tē mře purissima fie ret. ⁊c. q̄ btā pgo nō tñi p̄ginitatē seruauit sed seruaturā se etiā vouit sub hac p̄ditione nisi ⁊ aliter ordinaret: vt dicit m̄gr vbi. s̄. Uñ dicit Tho. q̄ nō est credēdū q̄ vir. ma. añq̄ desponsaref Joseph absolute votū p̄gi nitatis emisit: licet cā i t̄sidērio habuerit p̄modū p̄o accepto sp̄so: fm q̄ mores illi⁹ t̄pis exigebāt: sū cū eo votū virginitatē emi sit: vt dictū ē fm sniaz magri ⁊ Bratiani. Et iō si diceret h̄iero. sup p̄mā eplaz Pau. ad Thimo. c. 5. sic inq̄t: Nouētib⁹ p̄ginitas

tem nō solū nutre: s̄ etiā velle nubere dāna-
bile ē. S̄ respōdata ē p̄go Joseph. vt dicit
thema nostrū: ergo 7c. Rñdēf ad hoc scdm
abo. q̄ illud p̄bū apli 7 Hieronymi intelli-
gēdū ē de illis q̄ absolute castitatē vouēt qd
m̄f dei nō fecit aīq̄s Joseph despōsare: vt
dictum ē. 3. Preterea si diceret. Deuē. 7.
scribis. Adērit apud te sterilis vtriusq̄ se-
xus tā in hoīb⁹ q̄ in gregib⁹ tuis. S̄zbe. v.
nihil vouit: qd esset cōtrariū legi. Cum er-
go p̄ginitas includat sterilitatem: videt q̄
virginitatē nō vouerit. Ad hoc rñdēf fm
Ri. q̄ btā virgo fuit cōfinitū veteris legis 7
noue: sicut auroza noctis p̄cedētis 7 dici sub-
sequētis. Et ideo fecit votū cōsonum no-
ue legis: nec cōtrariū legi veteri in quātū con-
ditionē apposuit. Postremo si dicat Luce
2. scribis. Q̄ mater iesu dixit ad illū. Ecce
7 pater tu⁹ 7 ego dolentes querebam⁹ te: er-
go Joseph fuit pater christi: qd nō ēt verū
si btā p̄go persuasisset p̄ginitatez. Ad h̄ re-
spondet fm Ricar. q̄ ibi notat⁹ est Joseph
pater christi scdm glo. ibidē ordinariā puta-
tūe. Cui cōcordat illud qd dī Luce. 3. Ipse
iesus erat quasi annoz. 30. 7 putabaf filius
Joseph. Et sic patet p̄mā conclusio. **S**cda
cōclusio ē q̄ mater dñi fuit p̄go in ptu que
declarat⁹ 7 pbat⁹ per b̄tū abo. vbi. 3. ar. 2.
dī. Q̄ p̄ba. Esaias. 7. c. nō solū dīc. Ecce
virgo p̄cipiet: sed addidit⁹ 7 pariet filiū. Et
hoc qd ē fuit cōueniens trib⁹ rōnib⁹: Primo
rōne p̄prietatis. s̄ eius q̄ nascebatur: qd erat
p̄bū dei: nam verbū nō solū in corde sine cor-
ruptiōe cōcipit⁹: sed etiā absq̄ corruptiōe ex
corde p̄cedit: vñ vt ostenderet q̄ illud corp⁹
esset ipsi⁹ verbi dei cōueniēs fuit: vt tē in cor-
rupto p̄ginis vtero nasceret⁹: vñ Aug. in
li. ota q̄nq̄ gnā boīū inq̄t. Sol⁹ ad p̄gi-
nē fabricator 7 dñs venit vestē quā non ha-
buit induit eā: sicut inuenit clausā reliquit
sicut ille sol⁹ nat⁹ ē inter mortuos liber: sic 7
isti⁹ et q̄ nat⁹ ē matris pudor sol⁹ ē integer.
Eua inobediēs meruit penam: Maria obe-
diēs cōsecuta ē grām illa gustādo p̄hibita ē
maledicta h̄c credēdo angelo bñdicta: Illa
nobis mortē cōtulit: bec vitā p̄p̄it. Hec il-
le. Secundo fuit hoc cōueniēs rōne effect⁹
incarnatiōis ipsi⁹ christi. Nā ad hoc venit
vt nostrā corruptionē tolleret 7 ideo nō fuit
p̄ueniēs vt p̄ginitatē m̄f is nascēdo corrūperet

vñ Aug. dicit in quodā sermone de natui-
tate dñi. Fas nō erat: vt p̄ci⁹ aduētū mola-
ref integritas qui venerat sanare corrupta.
Tertio fuit hoc cōueniēs rōne honoratiōis
ipsi⁹ vir. ne. s̄ matris honorē nascēdo minue-
ret q̄ parētes p̄ceperat honorādos. Hec ille.
Qd si cōtra argueret sic: Nihil in mysterio
christi eē debuit p̄ qd corp⁹ ei⁹ fanta sticū ap-
pareret: s̄ hoc nō videt⁹ p̄o corp⁹i s̄ fanta sticū
cōcōuenire vt possit p̄r clausa transire eo q̄
duo corpa simul eē nō p̄nt: ergo 7c. Ad hoc
rñdēf fm abo. q̄ christ⁹ voluit virtutē sui
corp⁹is tēdōstrare: q̄ etiā s̄ eius dinitas re-
clararet⁹. Et tō p̄m̄fuit mira bñlib⁹: vnde
vt corp⁹ ei⁹ verū ostenderet nascit⁹ ex femina
sed vt ostēderet ei⁹ dinitas nascit⁹ ex virgine
Talis enī part⁹ decet deū: vt dicit Ambro-
sius in hymno natuitatē: 7 sic patet scda cō-
clusio. **T**ertia cōclusio est q̄ m̄f dñi fuit
virgo post ptū: Alit enī b. abo. vbi. 3. ar.
3. Qd detestādus ē valde error beliadū: q̄
dicere p̄sūpsit matrē christi a Joseph p̄ptū
eē carnalit cognitā: qz. Primo hoc tērogat
christi p̄fectiōi q̄ sicut fm tūā nām vnige-
nit⁹ ē patris tāq̄ p̄fect⁹ p̄oia fili⁹ ei⁹: ita etiā
reuit: vt eē vnigenit⁹ m̄ris tanq̄ p̄fectissi-
mū germē ei⁹: nec obstat qd dī in thēmate
nfo: ante q̄ cōuenirēt. 7c. qz inq̄t Hiero. cō-
tra helyadiū Qd bec p̄positio aī: licz sepe
p̄ntiā indicet: tñ nōnūq̄ ea tñ que p̄t⁹ co-
gitabant⁹ ostēdit: sicut si aliq̄s diceret: Nūq̄
in portu p̄aderē nauigant: nō intelligit q̄ i
portu p̄adeat post q̄ nauigant: sed qz cogi-
tabat⁹ in portu p̄āsur⁹. S̄lt enī euāgelista dīc
Antequā p̄uenirēt. 7c. Ad qz postea cōue-
nerint: s̄ qz dñi videret⁹ cōuēturi p̄uenit con-
ceptio p̄ sp̄m sc̄m: ex q̄ factū ē: vt vltēri⁹ nō
cōuenirēt. Scdo hic error iniuriā facit sp̄ui
sc̄o: cui⁹ sac̄m fuit vterus p̄ginalis: in quo
carnē christi formauit: vñ nō decebat: vt re-
cetero violaret⁹ p̄r cōmitionē virilē. Qd
in figura elegāter designat⁹ in Ecceh. c. 44.
cū dī. Porta hec clausa erit 7 nō aperiet⁹: et
vir nō trāsibit per eā: qm̄ dñs deus ingres-
sus est per eā erit qz clausa p̄ncipi. Et qd p̄
portā nisi maria designat⁹: dñs tē isrl⁹ ē chri-
stus: clausa p̄ginitas: p̄nceps vero Joseph.
Tertio h̄ tērogat dignitatē 7 sanctitatē ma-
tris dei q̄ ingratissima videret⁹: si tāto filio
cōtēra nō ēt. Et si p̄ginitatē que ē in ea sic
f

miraculose cōseruata fuerat sponte perdere
 vellet per carnis cōcubitū. Enā hoc eēt ipsi
 Joseph ad maximā p̄sūptionē imputandū
 si eā quā reuelāte angelo de spū s̄anto conce
 pisse cognouerāt polluerē attentasset. Nec
 valet p̄dicere error defendi per auctoritates
 euāgelij. ex q̄b̄ male intellecti s̄ p̄dicere error
 inoleuit. Prima auctoritas habet Matth.
 p̄. vbi dicitur de Joseph: q̄ nō cognoscebat eam
 donec peperit filiū suū p̄mogenitū: ergo videt
 q̄ post partū christi cognouerit eam. Secūda
 auctoritas habet Job. 2. vbi dicitur de christo.
 q̄ descendit capbarnā ipse 7 mater eius: 7
 fr̄es eius 7 discipuli eius: ergo fr̄es habuit
 carnales: q̄ aliter nō poneret copula inter
 fratres 7 discipulos: s̄ 7c. Ad p̄mā aucto
 ritatē ait R. q̄ ibi scriptura vocat p̄moge
 nitū: nō post quē ali? s̄ an quē null? Sicut
 donec ibi accipit: Sicut cū dicitur in psalmo. De
 a dextris meis: donec ponā inimicos tuos
 scabellū pedū tuorū: per hoc nō intelligit q̄
 postea nō sedeat: s̄ q̄ p̄sē tūc 7 postea. Si
 militer 7 illud p̄bere. Q̄culi n̄r̄i sp̄ ad do
 minū: donec misereat n̄r̄i. Ex q̄ nō ē intelli
 gēdū q̄ post imptatā miam oculi auertat
 a deo. Hāc bec dictio donec dupliciter in sa
 cris scriptur̄ sumit. Inclusive. s̄. 7 exclusive
 Primo sumit p̄dictū psal. 109. f. Sede a dex
 tris meis. 7c. Includit enī hic donec oē tē
 pus: Ita cū dicit nō cognoscebat eā donec. In
 telligēdū ē exclusive. s̄. q̄ nō cognuit eā an: tūc
 nec post: q̄ n̄q̄ aliq̄ tpe eā cognouit. Se
 cūdo mō accipit p̄mi. Reg. 2. donec sterilia
 peperit plurimos. Hāc de facto fuit q̄ Anna
 fuit sterilis donec peperit Samuel. p̄ cuius
 ortū fuit secūda. De hoc donec ita sumptū
 tractat canoniste. in. c. incerta. 30. q. 5. super
 p̄su. quousq̄ veniat. 7 in. c. i. de iudeis. 7 in
 c. de muliere. de m̄r̄imo. p̄trac. p̄tra inc. ec.
 ibi donec tādū separēt. Et plene p̄ Job. de
 imol. in. c. cū bone de eta. 7 quali. 7 in de. i.
 de cōsan. 7 affi. Et hoc mō nō ē intelligēdū
 in p̄posito. Ad aliam aut auctoritatē Rū
 der 2 bo. 7 etiam Ricar. q̄ vocant fratres
 non t̄m illi qui sūt de eodē vtero natī: s̄ con
 sanguinei germani. Quatuor enī modis in
 scriptura fratres dicūt. s̄. nā: gente: cogna
 tione: 7 affectu: vnde fratres dñi dicti sūt nō
 scdm naturā quasi ab eisdē parentibus nati
 seu ab eadē matre: s̄ p̄m cognationez: quasi

cōsanguinei et existētes: vñ 7 apostol⁹ ad
 Gal. p̄. dicit aliū aut apostolorū vidī nemi
 nem nisi Jacobū fratrē dñi: 7 cōstat q̄ ille
 Jacobus fuit p̄sanguine⁹ german⁹ iesu chri
 sti: fili⁹. s̄. mater teret sue: christū aut non ba
 buisse fratres filios matris sue: patz in hoc
 q̄. vt habet Jo. 19. 21. Doziens matrē suā recō
 mēdauit Jobāni euāgeliste loco filij cū t̄m
 nō esset ei⁹ filius s̄ nepos. Qd non fecisset si
 alios filios p̄ter christū habuisset. Que oīa
 cōfirmat Aug⁹ in tractatu de marie p̄gini
 tate vi. Sunt qui dicūt q̄ sancta maria ha
 buit filios ex Joseph post partū dñi: qd ne
 fas est credere: q̄ ipsa ē p̄ta quā vidit p̄te
 ta in domo dñi clausa. de qua dicit q̄ de iher⁹
 ingressus ē per eā 7 semp erit clausa: vbi eu
 denter ostēdit nobis q̄ sancta maria semp
 virgo fuerit: p̄go permāsit: virgo an partū
 virgo in partu: virgo post partū concepit et
 virgo ē. Hec ille Qualiter aut fuerit virgo
 in cōceptione tractabit infra i die assūptio
 nis eiusdē: vbi etiā tractabit de possibilita
 te virginitatis ei⁹. Sed bec sufficiant q̄tū
 ad primā partē huius sermonis.

Parascūda huius sermonis in qua tra
 ctatur de veragloriose virginis matris ma
 rie desponsatōe. i. q̄ inter ipsā 7 Joseph fuit
 verum matrimonij.

Secūdo in isto sermone tractandū ē
 de vera virgine marie et ioseph de
 sponsatōe p̄ qua ponit ista conclusio
 Qd inter mariā 7 ioseph fuit verūz matri
 monij. Que declaraf sic scdm Ricar. in. 4.
 di. 30. arti. 2. q. 2. Et beatū 2 bo. in tertia
 parte. q. 29. arti. 2. di. Qd duplex ē rei per
 fectio. scilicet p̄ma 7 secūda. Prima q̄ per
 fectio in ipsa forma rei cōsistit ex qua sp̄ciē
 sortit. Secūda autē perfectio cōsistit in ope
 ratōe rei: per quā res aliquāter suū finem
 attingit. Forma autē matrimonij cōsistit
 in quadā indissolubili cōiunctione animorū
 per quā vnus coniugū indissolubiter alteri
 fidē seruare tenet. Finis autē matrimonij
 est p̄les generāda 7 educāda ad quorū pri
 mū peruenit per copulā coniugālē. Ad se
 cūdū vero per alia opera viri 7 vxoris qui
 bus inuicem obsequunt ad prole nutriendā
 Quantū igit ad primā p̄fectionē: oīno
 verū fuit matrimonij vir. matris dei 7 Jo
 seph: quia vterq̄ cōsensit in copulā coniū

Galē: nō autē exp̄sse in copulā carnalē nisi sub
cōditiōne si deo placeret. Nā ad primā ma-
trimoniū perfectionē: vt inquit Ricar. non
requirit cōsensu ad carnalē copulā nisi im-
plicite 7 sub conditiōe: scilicet alter cōiung
eam exegerit: 7 si deus debitū reddendū nō
relaxauerit. Et sic beata vir. in carnalē co-
pulā cōsensit: nec in hoc periculo se expo-
suit nec suo voto in aliquo derogauit: quia
diuina inspiratiōe certificata fuit q̄ ioseph
nunq̄ ab ea exigeret carnalem copulā: et q̄
si ioseph exigeret de eam a debito reddē-
di absolueret: vnde Magister in. 4. di. 30.
articu. 3. recitat dictū Augusti. q̄ etiam re-
citāt a Gratiano. 27. q. 2. c. i. §. cum igi-
sic dicēs: Cōmittēs igitur virginitatē suā
diuine dispositioni cōsensit in carnalē co-
pulā nō illam appetēdo: s̄ diuine dispositio-
ni in vtroq̄ obediendo. Postea vero filius
genuit: quod corde cōseperat simul cū viro
labijs exp̄ssit 7 vterq̄ in virginitate per-
mansit. Hec ille. ¶ Quantū vero ad secun-
dā perfectionē que est per actū matrimoniū
si hoc referat ad carnalē concubitū: per quē
proles generat non fuit illud matrimoniū
cōsummatū: vnde Ambrosius sup̄ Lucam
inquit. Non te moueat q̄ scriptura mariaz
coniūgē vocat. Non enī virginitatis ere-
ptio: sed coniūgij testificatio 7 nuptiarū ce-
lebratio declarat. Habet tamē illud ma-
trimoniū perfectionē secundā quantū ad
prolis educationē: vnde Augustin⁹ dicit
in libro de nuptijs 7 concupiscētia. Omne
nuptiarū bonū impletū est in illis parenti-
bus christi: proles: fides: sacramentū: prole
cognoscim⁹ ipsum dominū iesum: fide quia
nullū adulteriū: sacramentū: quia nullū di-
uortiū: solum ibi nuptialis cōcubitus non
fuit. Hec ille. Qui etiā dic. 27. q. 2. c. insti-
tutū ē. §. iuxta banc. vt etiā recitat a Magis-
tro in. 4. di. 30. c. 3. inter mariā 7 ioseph
fuit perfectū cōiūgiū: vbi dicit Magister i
eodē. c. perfectū fuit nō in significatione: qz
matrimoniū cōsummatū perfectius vnionez
christi ē ecclesie figurat. Gratian⁹ vero ad
iungit: sed perfectū non intelligit ex officio
scilicet coitus: sed ex his que cōmittant con-
iūgiū: ex fide videlicet prole 7 sacramento.
Que omnia inter parētes christi fuisse pro-
bat auctoritate Augusti. vnde sequit ibidē

§. itez Augu. Cū de parentib⁹ domini lo-
queret ait: Coniuges fuerūt mente nō car-
ne sicut 7 parentes. Ex quo datū intelligit:
q̄ sicut ioseph pater dñi dictus est non effe-
ctu geniture sed officio 7 cura prouidendā:
sic 7 cōiūg matris eius appellat⁹ est nō con-
iūgij effectus: sed subministratiōe necesario
rum 7 indiuiduo mētis affectu. Hec ibi. Id
circo in. c. sequenti eadē questione. Hiero-
nymus sup̄ euangelio. Matth. inquit. Be-
nuit ioseph virum marie. Cū virum audie-
ris suspitio tibi non subeat nuptiarum: sed
recondare cōsuetudinis scripturarū: q̄ spon-
si viri 7 sponse vocetur vxores. Hec ille. Et
hec dicta sufficiant quantū ad secundā par-
tem hui⁹ sermonis.

¶ Pars tertia hui⁹ sermonis in qua recla-
ratur q̄ rationabiliter beata virgo maria
fuerit desponsata.

¶ Ertio in isto sermone ad maiorem
predictorū dīlucidationē videndū
est quā rationabiliter virgo fuerit
desponsata: et q̄ cōueniens fuit christū de
virgine desponsata nasci: vt enim colligit
a Magistro in. 4. di. 30. circa finem. Et a
Ricar. ibidē. articulo. 2. q. 2. in responsiōe
secūdi argumenti. Et a beato Tho. inter
tia parte. q. 29. articu. i. fuit hoc congruū
7 rationale scilicet christū de desponsata
vir. nasci. Primo ratiōe sui. Secundo ra-
tione matris dñi. Tercio ratiōe nostri.
¶ Primo fuit cōueniēs propter ipsū chri-
stū triplici ratiōe. Primo quidē vt part⁹
eius diabolo celaret. Ait enim Ignatius
bac de causa virgine fuisse desponsatā: nec
te moueat quod dicunt quidā q̄ diabolum
nō latent ea que sūt in corpore q̄uis lateat
que sunt in mente: quia dicūt doctores: q̄
etiam latent ea que sūt in corpore cū scilicet
appropinquare nō potest. Diabolus autem
virgini appropinquare non poterat: pro-
pter virtutē sanctitatis ipsius. Et ideo sci-
re non potuit vtrum virgo concepisset: cū
eam maritū habere videret. Secundo hoc
fuit cōueniēs propter christum ne ab in-
fidelibus tanq̄ illegitime natus abijceret
vnde Ambrosi⁹ super Lucā. inquit. Quid
iudeis: quid herodī posset conscribi: si natū
ex adulterio viderent persequi? quasi dice-
ret nihil: ergo fuit cōueniēs vt desponsaret.

Tertio fuit hoc cōueniēs ppter christū vt a Ioseph nutrire vñz pater ei⁹ dictus est qñ nutrici⁹: vñ Luce. 2. Existēs maria cū Ioseph dixit ad iesū: Ego ⁊ pater tu⁹. s. putatiuus ⁊ nutrici⁹: dolētes qrebam⁹ te: qd nō negamit christus: s. rñdit. Et qd est q me q rebat⁹. ⁊c. **S**ecdo fuit pueniēs christū de desponsata p̄gine nasci ppter ipsā p̄ginē etiā triplici rōne. Primo ne a iudeis lapidaret⁹ tāq adultera: vt dicit Hiero. Nā sū leges lapidabat nō solū ista q iam erat desponsata vel nupta: sed etiā illa q in domo patris custodiebat⁹: vt virgo qñq nuptura: vñ dicit Deu. 22. Si nō ē in puella inuenta virginitas lapidib⁹ obzuet eā viri ciuitatē. Secdo vt p hoc ab infamia liberaret⁹: vñ Ambro. sup Luc. dicit. Qd desponsata ē ne temeritate p̄ginitatis adureretur infamia cui⁹ grauis alu⁹ corruptibile videret⁹ insigne p̄ferre: Et addit Ambro. Maluit dñs de suo ortu quā de matris pudore dubitari. Sciebat enī tenerā esse p̄ginis verecūdiā: ⁊ lubricā famaz pudoris: nec putauit ortus sui fidē matris iurijs astruēdā. Hec ille. Tertio sū Hiero nymū vt ei a Ioseph ministeriū exhiberet⁹: vñ Crisost. sup Matth. 27. q. 2. c. pusq inq̄t. Sicut enī illā postea comedat christ⁹ ipsi discipulo: sic etiā nūc angel⁹ copulat sp̄s: nō in fedus solēne cōiūgi⁹: s. in consoztiū cōis habitaculi. Hec ibi. **T**ertio fuit hoc cōueniēs ppter nos ⁊ hoc triplici rōne. Primo vt christ⁹ nat⁹ ⁊ p̄gine certi⁹ crederet⁹: vñ Amb. sup Luc. inq̄t. Locupletior testis pudoris marit⁹ adhibere: q possit de lere iuriā ⁊ vindicare opprobriū si nō agnosceret sacm. Et itez addit. Fides marier bis magis asserit⁹: ⁊ mendaciā cā remouet. Secdo fuit cōgruū ppter nos vt p̄ginib⁹ excusatio tolleretur: q ppter incautelā suā nō vi tant infamiā: vñ Ambro. sup Luc. dicit. Nō deuit p̄ginib⁹ sinistra opiniōe viuenti bus vel amē excusatiōis relinqui q infamia mī quoq dñi pzere. Tertio fuit hoc cōueniēs ppter nos: vt vniuersa ecclia designet q cū p̄go sit: desponsata tñ ē vni viro christo: vñ Aug. dicit in li. de scā p̄ginitate p̄t etiā alia rō addi. Qd s. mī dñi fuerit desponsata ⁊ virgo vt in p̄sona ipsi⁹ ⁊ p̄ginitas ⁊ matrimoniu habere p̄tra hereticos alteri cōz detrahētes. Idcirco exultet p̄gines ⁊ cōiu-

gate imitātes gloriosam p̄ginē mariā de sp̄sata Ioseph vt ipsā p̄p̄ginitatē ⁊ castitatē cōiugale imitādo in p̄senti seculo imitē sublimē glā in futuro in se. se. Amen.

In natiuitate dñi nri iesu christi ⁊ possibilitate incarnationis: ⁊ cōtinētia: ac ipsius veritate.

Sermo. 24.

Erubescite caro

factus est. ⁊ habitauit in nobis. Scribit⁹ beatus Ioh. p. c. et in euangelio occurrē solēnitatē. **E**nī fratres charissimi ⁊

desideratissimi peruenerim⁹ ad hāc clarissimā diē natiuitatē dñi nri. Diē videlicet leticie ⁊ exultatiōis. Diē gaudiū ⁊ iubilatiōis gaudere ⁊ exultare oportet. Nā cū hō sit nō solū aīal rōnale s. risibile cuius nām fouet gaudiū ⁊ cadē tristitia p̄ternit. Manifestū ē oēs boies appetere leticiā ⁊ fugere tristitiā verū cū homo interdū gaudeat non solū ⁊ tono p̄senti: qñimo gaudeat s. spe de bono futuro iuxta illud ap̄l ad Ro. 12. S. p̄ gaudentes. Idcirco si licuit abrahe cū gaudio s. spe exultare p̄p̄missionē sibi factū a dño de aduentu filij dei. Cui⁹ diē sp̄s p̄betico vidēs exultauit ⁊ gaudisus ē: vt patz testimonio christi Ioh. 8. Multo magis gaudendū ē de bono tūc p̄missio nūc iā nobis p̄sentī. Magis enī licuit Iobi in vtero matris exultare in p̄sentia filij dei in vtero p̄ginis iā p̄cepti: vt habet⁹ Luc. p. 3. lōge magis nos exultare letariq debem⁹ iā ipse dei filio nobis nato ac donato. Ait enī Aug. sermo ne. 3. de natiuitate dñi. Saluator nō hodie nat⁹ ē gaudeam⁹ neq enī locū oportet ē tristicie: vbi natalis est gaudiū. Ad oēs itaq gaudiū illud puenit: qz christus p nobis oibus venit. Null⁹ ergo se leticia bui⁹ dici arbitret alienū. Si scis ē gaudeat: qz accipiet remunerationē. Si p̄cōr ē gaudeat qz iuitat⁹ ad veniā. Si gētilis ē gaudeat: quia mittit⁹ ad salutē: vñ in fīde. io. eiusdē diei idē Aug. ait: hodie nat⁹ ē christ⁹: illuiat⁹ ē mūd⁹: hodie christ⁹ nobis p̄p̄ginē quē gabriel angel⁹ annūciavit: ⁊ maria p̄go p̄cepit de p̄e ⁊ mīe bō. Exultate q p̄gines scā p̄go nobis p̄pit cui sine corruptiōe nubat⁹ Exultate oēs christiani natalis est christi.

Exultate serui: natalis ē dñantis. Exultate literi: natalis ē literātis. Exultate debiles et egroti: natalis ē redēptorū itēz. Hodie christus in leticia ē: diaboli in luctu: hodie ageli in exultatione: et demones in p̄fusione: hodie nauis dñi in portu venit: et hereticorū furor iactat in fluctibz: hodie christi in exultatione et heretici in cōturbatione: hodie nobis apparuit rex lumē cui regni nō erit finis: et id exultātes cantemz dñō gloriose p̄ba, p̄posita dicētes: p̄bū caro facti ē: et habitauit in nobis. In q̄b p̄bis de incarnatione dñi tres cōsiderationes faciemz quarū. Primā dicemz incarnationis possibilitatē. Secundā vero incarnationis congruitatē. Tertiā autē incarnationis et natiuitatis veritatē.

Pars prima huius sermonis in qua declaratur fuisse possibile diuinā naturā cū humana vniri vnitāte persone.

Primo igitur in isto sermone q̄ritur: vtrū fuerit possibile diuinā naturā vniri cum humana in vnitāte persone. Ad quod rñdē p̄m tres famosos doctores. videlicet docto. irrefragabilē. Alex. de al. in. 3. p̄te i tractatu de pueniētia incarnationis. q. i. et Ri. i. 3. di. i. ar. p̄. q. i. et Bo. ibidē p̄ oia p̄supponendo: qz in creatorē et creaturā ē p̄nit? distātia ip̄oportionabilis q̄ p̄pē nō vidēz vnibilia. Nā oia vnibilia sūt filia: et ois similitudo ē p̄maliquā formā cōm: quā nō ē accipere inter deū et boiez sicut creatorē et creaturā. Que similitudo dupl̄r attēdit inter aliq̄. Aut p̄m formā cōm p̄cipatā ab illis: et hoc mō nō ē aliq̄ similitudo inter creatorē et creaturā. Aut scdm pueniētiā p̄portiois vni? ad alterū: et hoc ē dupl̄cter. Vno mō compādo duo ad tertiu: et hoc mō iusticia creata et in creata cōueniūt: s̄ nō in aliq̄ forma cōi gñe: vel sp̄e: qz iusticia increata ē eēntia diuina vel suba: iusticia p̄o creata ē q̄litas: s̄ pueniūt in habitudine ad eūdē effectū q̄ ē reddere vni cuiqz qd suū ē. Alio mō attēditur hec similitudo cōpādo vni ad alterū vt si dicā. De? ē bon? creatura ē bona: Bonitas increata ē p̄ eēntiā. s. ipse de?: et ad hāc ordinat bonitas creata. Hoc q̄ p̄ dico ordinari ad illā facit similitudinē et pueniētiā bonitatis creatae ad increatā. Nō ē tñ dicēdū qz bonitas increata sit filia bonitati create s̄ cōuerso: qz nunq̄ tēminat similitudo respectu alicui? exterioris s̄ respectu

maioris vlt̄ eglis. Sic ergo dom? in op̄e filis ē domui vlt̄ arti in mēte eo qz facta ē et ducta i eē p̄m illā: s̄ nō d̄ cōuerso arā filis domui: ita creatura d̄ filis creatori qz ē ordinabilis istis nō cōuerso: que similitudo attēdit i ordi ne: vlt̄ habitudine vni? ad alterā. Et ex h̄ sūt vnibiles: nō eo mō p̄m Ri. q̄ elemēta vniūf i mixto: nō eo mō q̄ nutrimentū nutritio vniūf nec eo mō q̄ mā et forma vniūf in cōposito nec eo mō q̄ accidēs vniūf subiecto: qz ad hoc qz modis p̄dicē fiat vniūf requirit mutatio et opatio: nec nō et p̄as in q̄libet extremo: persona autē filij dei ē act? purus: vñ nec mutari pōt vllō mō: s̄ dico qz nā hūana sibi fuit vnitā tēqz nāe supposito nō in eē p̄ eā cōstituto sicut suppositū creatū p̄stituit in eē p̄ sui naturā: s̄ supposito p̄stituto in eē p̄ aliā nāz: p̄sona enī filij dei nō p̄stituit i eē p̄ nāz hūanā cui? ē suppositū ab eēno ex tpe s̄ p̄ diuā cui? ē suppositū ab eterno. Talis autē vniōis triplex p̄batio b̄ri pōt. s. rōnis: auctoritatis: et exemplificatiōis. **P**rimo p̄baf p̄dicta conclusio triplici rōne. Primo rōe creatiōis sic nulla creata suba in seipsa pōt existere nisi p̄ supposita influētia cāe p̄me: et qz influētia cāe p̄me ē volūtaria: id sicut pōt adesse ad hoc vt suba maneat et nō op̄e: ita pōt adesse ad hoc vt existat nō tñ vt existat in seipsa: et sic dico qz adest nāe hūane in christo: vñ nūqz inuixa ē inexistēdo sibi ipsi cui de? p̄ suā oipotētiā dedit existere in suo filio vt in supposito: vñ nō ē nisi vniūf suppositū in christo: et ad p̄dicta credēda: et exsequēti facili? p̄out possibile ē in hac vita intelligēda aliq̄ mō di sponisū seu manuducisū: si recogitam? et firmiter tenem? qz de? p̄ p̄bū suū mūdū creatū ex nihilo nec ad momentū aliq̄ creaturā manere posset sine ipso et sp̄si incozruptibile vnitē corpi luteo et sibi q̄ ē sūmū bonū tanq̄ obiecto p̄ clarā visionē et p̄fectā fruitionē. **S**cdo idē p̄baf rōne itimatiōis sic: **S**cdo qd ē alteri maxime intimū et amabile ē ei vnibile vnione maxima: s̄ de? ē aīe intim? et amabilissim? qz vidēz qz substantie rōnabili p̄fecte vniri possit sp̄us increat? Nā pl? pōt de? facere quā bō pōt dicere: iuxta illud Luc. p̄. Nō erit ip̄ossibile apud deū oē p̄bū. Si igitur bō pōt illud dicē et credē qz de? sit hūanitati n̄e vnit? vidēz qz bō sit apud deū ip̄ossibile. **T**ertio et vltio idē p̄baf rōe attributiōis.

sic. Illa attribuēda sunt diuine potētie que
 sibi nō derogāt: 7 talia sūt que posse est posse
 diuinā autē naturā vniri būane in vnitate
 psonē nō ē aliquid ptra diuinā psonā q̄ ab eter
 no fuit bypōstasis respectu diuine nāe circa
 bypōstasim respectu būane nature i tpe: s̄
 aut nō dicit aliquā impfectionē: s̄ potius di
 gnitatē 7 nobilitatē. Sicut enī cū de⁹ sit bo
 nus ab eterno in nullo fit derogatio bonita
 ti sue si ē causa bonitatis create in tpe: q̄uis
 bonitas creata longe sit inferior bonitate in
 creata: sic cū psona filij dei sit bypōstasis in
 tellectualis 7 spūalis 7 increata ab eterno i
 nullo derogat: 7 si sit bypōstasis rōnalis na
 ture create in tpe: 7 quēadmodū de⁹ de non
 creare fit creas in actu vsq̄ absq̄ sui muta
 tione: s̄ mutatio ē ex parte nāe create: sic nā
 filij dei q̄ nō erat bypōstasis būane nature
 in actu: habet etiā ei⁹ bypōstasis sine aliq̄
 mutatiōe sui: vel innouatiōe sola facta mu
 tatiōe ex parte nāe assūpte. Et quēadmodū
 de⁹ ē in creatura p essentia p̄sentia potētia
 in nullo dependet ab ipsa: s̄ potius depēdet
 creatura ab ipso tāq̄ a causa cōseruāte 7 su
 stentate: sic 7 de⁹ cū ē in creatura rōnali per
 vnionē nō depēdet ex illa: s̄ potius cōuerso
 rōnalis nā depēdet ex bypōstasi diuina: 7 ha
 bet sustentari in illa sicut nā sustentat in p
 sona. Et sic patet q̄ vnio diuine nāe cū huma
 na in nullo derogat nobilitati diuine: ergo 7c
¶ Scdo p̄dicta p̄clusio declaraf 7 pbat via
 exēplificatiōis q̄uis nullū sufficiēs exēplū
 repiri possit in creatura: si enī aliq̄ addu
 ca exēplū in creaturis in aliq̄ file in plurib⁹
 nō ē dissile. Tria tñ sūt q̄ magis ad similitudi
 nē appropinquare vidēt. p̄mū ē vnio accidentis
 7 subiecti in q̄tū ex illis nō p̄stituit vnū p se
 ex psona enī filij dei 7 būana nā nō p̄stituit
 aliq̄d vnū. Scdm̄ exemplū ē vnio ramī cuz
 trūco p insertionē. sic enī i trūco in q̄ ram⁹
 vn⁹ erat p nām: sit ram⁹ ali⁹ p insertionē: ita
 in psona filij dei in q̄ nālī erat diuina nā: fa
 cta ē per vnionē būana nā. Tertiū exēplū ē
 vnio suppositi creati 7 sue nāe. sic enī nā su
 stentat i suo supposito sic būana nā sustentat i
 dei filio: p modū tñ ex celiētiōe incōpabiliē
 nobiliōre quā būana nā i suo supposito crea
 to: vñ notādū s̄m Aug. in li. de spū 7 aia:
 vt declarat Alex. vbi. s̄. q̄ sic sensualitas q̄
 est sup̄emū carnis 7 infimū aie. s̄. fantasia

7 fantasticus spūs sūt filia: 7 ideo vñt filia:
 sic sup̄emū aie. s̄. intelligētia siue mens ima
 ginē 7 similitudinē gerit creatoris sui. i. dei: vñ
 ei⁹ susceptiua ē potuit ad vnionē personalē
 Si ergo sensualitas carnis nō aliter ē vnibi
 lis ipsi aie vnione psonali nisi vt dictū ē: ita
 naturali ordine natura humana erit vnibi
 lis deo vnione psonali: ergo 7c. **¶** Tertio
 p̄dicta cōclusio cōfirmat via triplicis aucto
 ritatis: quarū Prima ē Anselmi in li. de in
 carnatione p̄bi vltra mediū di. Deus nō sic
 assumpsit boiem vt natura dei 7 boīs vna
 eadēq̄ sit: sed vt psona dei 7 boīs vna eadē
 q̄ sit: ergo possibile fuit aliquā diuinā per
 sonā assumere naturāz humanā in vnitate
 psonē: hoc aut est incarnari: ergo 7c. Scda
 auctoritas ē Angu. in li. Cur quādo 7 quō
 de⁹ homo. c. 6. di. De⁹ homo fieri dignat⁹
 est quaten⁹ tāto illū plen⁹ diligamus atq̄
 laudem⁹: quāto clarius ei⁹ beniuolentiam
 erga nos cognouim⁹. Et iterū. Ad hoc enī
 valuit naturarū diuersitas 7 psonē vnitas
 in chrīsto: 7 humano generi necessaria fuit:
 vt quod nō posset humanitas diuina face
 ret nā: 7 si quid nunc cōueniret nāe diuine
 būana exhiberet: 7 non aliud atq̄ aliud: sed
 idē ipse esset qui ex vtroq̄ pfecte existēs per
 humanā qd̄ ipsa debebat: 7 per diuinā posset
 qd̄ expediebat. Hec ille. Quētiāz in lib. de
 agone chrīstiano sic inq̄r: Si visibilia mūda
 a visibilib⁹ mūdis cōtingi possūt 7 nō inui
 nari: quāto magis inuisibilis 7 incōmuta
 bilis veritas aiam 7 per aiam corp⁹ suscipiēs
 toto boie assumpto ab oib⁹ eū infirmita
 tibus nulla sua p̄aminatiōe liberauit. Ter
 tia auctoritas ē apostoli Pauli. ad Ep̄. 3.
 di. de deo: Qui potēs est oia facere sup̄abū
 danterq̄ petim⁹: sed sancti patres in carna
 tionē petierūt filij dei: in psona. quoz dicif
 Esa. 64. Utinā disrūpes celos 7 descēderes
 ergo p diuinā potētia fuit possibile aliquaz
 diuinā psonā incarnari. Bñ ergo dicit p̄inci
 piū thematicū n̄rī. p̄bū caro factū ē per sensi
 biliorē p̄tē nāe būane dās intelligē nām hu
 manā. Tūc enī persona filij incarnata fuit
 quādo natura būana sibi fuit vnita eo mo
 do quo dictum est. Et sic patet prima pars
 huius sermonis.

Pars secūda huius sermonis in qua de
 claraf q̄ cōueniēs fuit filiū dei incarnari.

Ecūdo in isto smone tractandū est
 de cōuenientia incarnatiōis filij dei
 vtp cōueniens fuerit ipsū incarnari
 Ad qd̄ respondet scdm̄ tres famosos docto-
 videlicet Ri. de mediavilla in. 3. di. i. arti. 2.
 q. i. 7 Bona. ibidē. 7 sanctū Tbo. in tertia
 pte. ar. p. q. i. q̄ cōuenientissimū fuit filium
 dei incarnari tribus rōnib⁹. s. ratiōe sue bo-
 nitatis 7 clemētie: ratiōe sue p̄tatis 7 iusti-
 cie: 7 rōne sue integritatis 7 sapiētie. ¶ Pri-
 mo cōuenientissimū fuit rōne bonitatis 7 cle-
 mētie: quia illud ē vnicuiq̄ rei pueniens qd̄
 cōuenit sibi scdm̄ rōnē p̄prie nature: sic boi
 cōueniēs est ratiōcinari: qz hoc cōuenit sibi
 inquātū est rōnalis scdm̄ suā nām: ipsa aut̄
 natura dei ē bonitas s̄m̄ Dionysii de diuinis
 noib⁹. c. i. vnde quicqd̄ cōuenit ad rōnē boni
 cōueniens ē deo: p̄tinet aut̄ ad rōnē boni vt
 alij se cōmunicet: qz bonū inquātū bonū est
 sui ipsi cōmunicatiū: vt dicit Dionysii. 4.
 c. de diuinis noibus: vnde ad rōnē sūmi bo-
 ni p̄tinet vt suo modo se cōmunicet creatu-
 res: qd̄ quidē maxime fit p̄ hoc: q̄ nostrā na-
 turā sic sibi cōiūget vt vna p̄sona fiat ex tri-
 bus verborū: aīa: 7 carne: sicut dicit Aug. 13.
 de trinitate. Preterea p̄ incarnationē robo-
 rata ē spes nostra: vt deo possim⁹ p̄iūgi per
 clarā 7 beatā vīsiōnē 7 perfectā fructiōnē: qz
 quia propter in ipsa apparet magne miseri-
 cordie manifestatio: vnde Aug. 13. de tri-
 ni. c. 19. dicit q̄ si natura filij dei propter filios
 boiūz mīa factus ē fili⁹ hominib⁹: quāto cre-
 dibili⁹ ē natura filios boiū gratia fieri fi-
 lios dei. hec ibi. ¶ Scdo puenientissimū fuit
 filiū dei incarnari rōne veritatis 7 iusticie:
 quoniā boie victo nō aliū facit vincere tyrā-
 num: neqz vī ex morte eripit boiem. Prete-
 rea qz per incarnationē s̄m̄ Aug. 13. de tri-
 ni. c. 14. ad liberandū filios boiūz: p̄posuit
 de iusticia 7 potentie. Sūt ipsa incarnatio
 manifestatio diuine iusticie: nec tñ defuit
 māifestatio sue potētie. In exaltationē enī
 humane nature ad hoc vt sustentaret in sup-
 posito increato manifestatio fuit magnē po-
 tentie in exaltante: vnde Aug. super psal.
 70. sermone. 2. predica iusticia confirmat.
 di. Propter te peccatorē: p̄pter te iniquū: p̄-
 pter te desertorē: p̄pter te superbū: p̄pter te
 peruersū: 7 dei tui iniuriatorē: fact⁹ est ille
 qd̄ tu: fili⁹ boi: vt nos filios dei faceret: et

in li. Turquādo qud̄ de homo. c. 6. idem
 ait: Si q̄s per angelū ade debītum solui po-
 tuisse opinaē cogitet: q̄ angelica nā partim
 7 ipsa erat corrupta: 7 que ad incōmutabili-
 tatē suā cōtinentiaz: nec sibi ipsa suffecerat:
 iam ad aliorū ruine reparationē nulla rōe
 sufficeret. ¶ Tercio fuit cōuenientissimūz
 filiū dei incarnari rōne sūme sapiētie: qm̄ i-
 uenit difficilimi decētissimā solutionē Et eo
 modo quo pctm̄ in humanā nām ingressus
 ē eo mō est expulsū. s. p̄ feminā. Quia p̄pter
 Aug. in li. de agone christiano. Rndit ali-
 qb⁹ insipientib⁹ q̄ dicunt: Quālic nō poterat
 de aliē. 7c. sic di. Poterat oīno: s̄ si aliē fa-
 ceret: sibi nē stulticie displiceret. Nūc at qz
 visibiliē nos cōmouere dignat⁹ ē: vt ad in-
 uisibilia p̄pararet. Displicet auaricie: qz non
 aureū corp⁹ accepit Displicet ipudicia: qz ex
 femia p̄gine nat⁹ ē. Displicet supbia: qz p̄tur-
 melias patiētissime ptulit. Displicet delicia
 qz crucifix⁹ ē. Displicet timidis: qz mortu⁹ ē
 Et ne vitia sua videat defendere: nō i boie
 hoc dicūt sibi displicere: s̄ i filio dei. Et itez
 hec medicina boiūz tāta ē quāta nō pōt co-
 gitari. Nā q̄ supbia sanari pōt si bñilitate fi-
 lij dei non sanat⁹ Et q̄ auaricia sanari pōt
 si paupertate filij dei nō sanat⁹ Que iracūdia
 sanari pōt si patiētia filij dei nō sanat⁹ Que
 impietas sanari pōt q̄ charitate filij dei nō sa-
 natur⁹ Postremo q̄ timiditas sanari pōt: si
 resurrectōe corpis christi nō sanat⁹ Ergo
 ergo sp̄s suā gen⁹ bñanū 7 recognoscat nām
 suā: videat q̄stū bonūz habeat in opib⁹ dei.
 Nolite vos ipsas cōtēnere femie: Fili⁹ dei
 ex femia nat⁹ ē Nolite tñ amare carnalia qz
 in filio dei nec mascul⁹ nec femia sum⁹. No-
 lite amare tpalia: qz si bñ amarent amaret
 ea bō quē suscepit filius dei. Nolite timere
 cōtumelias 7 mortē 7 crucē: qz si nocerēt bo-
 mini non ea pateret quē suscepit filius dei.
 Hec ille. Et sic patz q̄ fuit p̄gruissimū filiū
 dei incarnari ex parte ipsi⁹ dei. fuit etiā cō-
 uenientissimū ex parte nature assumpte: qz
 creatura humana pleni⁹ perfici non potuit:
 q̄ q̄ vniret suo p̄ncipio in vnitae p̄sonē:
 vñ Aug. 13. de trinitate. c. 19. inq̄t. In reb⁹
 p̄tēp⁹ ortis ista sūma ḡra ē. q̄ bō i vnitae p̄-
 sone p̄iūct⁹ ē deo. Preterea mag⁹ p̄gruū fuit
 q̄ homo per satisfactiōē redimeretur quā
 sine satisfactiōe: vt ei gloriofior corona

esset si patiēdo corōnā acquireret: quā satif-
factionē nō potuit facere nisi ille q̄ esset deus
7 homo: sed Ansel. in li. *Lur de 7 bō. s. bō q̄*
deteret: 7 deus qui possz: 7 c. Preterea bō
nō beatificat pfecte nisi in ipso deo qui ē to-
ta merces: nec beatificat nisi totaliter beati-
ficetur 7 ex parte corporis 7 ex parte aie 7 ex
parte sensus interiori 7 exterioris: sensus aut
exterior nō pōt beatificari nisi in re corporali:
ergo cū decet deū pfecte beatificare: 7 deus
beatificat hōiem in se ipso dando se in pre-
miū debebat eū nō solā habere naturā spūa-
lem: s; 7 corporālē: s; hoc est ex incarnatione
ergo 7 c. Ex qua rōne dixerūt quidā theolo-
gi: vt Alex. Sco. 7 Bona. q̄ etiā si Adam
non peccasset: tñ *Christus incarnatus: non*
tamen mortu⁹ nec passus fuisset: vt patebit
in sequēti sermonario de peccatis. Et sic pa-
tet pars secunda hui⁹ sermonis.

Pars tertia hui⁹ sermonis in qua tractat
de veritate 7 p̄batione natiuitatē dñi Jesu.

Tertio in isto sermone ostendit veri-
tas natiuitatē dñi nři Jesu christi p
cōs creaturaz gradus. Est enī q̄dā
creatura q̄ tñ habet eē sicut simpliciter cor-
porea: quedā q̄ bz eē 7 viuere sicut vegetabi-
lis: quedā q̄ bz eē viuere 7 sentire sicut aīal
7 sensibilis: q̄dā q̄ bz eē viuere sentire 7 dis-
cernere: sicut humana 7 rōnabilis: q̄dā q̄ bz
eē viuē sentire discernere 7 intelligere sicut
angelica 7 intellectualis: p̄ has cōs creaturas
hodie christi natiuitas ē ostēsa. Prima aut
creatura. s. pura corporea triplex ē. s. opaca
trāspārēs 7 lucida. ¶ Primo ergo ostensa
ē p̄ pure corporeā 7 opacā: sicut p̄ destructi-
onē tēpli Romanoz. Rome enī vt testatur
Innocēt⁹ papa terti⁹. 12. ānis pax fuit: igit
romani tēplū pad pulcherrimū pstruxerūt:
7 ibi statuā Romuli posuerūt: p̄sules autē
apollinē q̄tum duraret acceperūt rñsuz: q̄
vsq; virgo pareret. Quod audientes dixe-
runt: ergo in eternuz durabit. Impossibile
enī credebāt q̄ vnq; pareret virgo: vnde i
forib⁹ tēpli hūc scripserūt titulū Templuz
paciā in eternū: s; in ipsa nocte q̄ virgo p̄p̄it
tēplū fundit⁹ corruit: 7 ibi ē mō ecclia sacre
marie noue. Secundo ostensa est per pure
corporeā trāspārētē 7 puiā. Hā in ipsa no-
cte obscuritas aeris in claritatē diei versa ē
rome etiā vt testat⁹ Horos⁹. 7 Inno. 3. fons

aq̄ in liq̄re olei p̄sus ē: 7 erūgens vsq; ad ty-
berim p̄fluit: 7 tota die illa largissimema-
nauit: 7 ibi ē modo scā Maria trāstiberim.
p̄phetica uerat enī Sybilla q̄ qñ p̄rūperet
fons olei nasceret⁹ Saluator. Tertia oīsa ē
p̄ pure corporeā lucidā: sicut p̄ corporea sup
celestia. Hā in ipsa die natiuitatis fm aliq;
rū relationē: vt ait *Chris⁹. Magi super*
quendā montē orantib⁹ stella sup eos appa-
ruit q̄ formā pueri pulcherrimi batebat: et
in ei⁹ capite cruc p̄debat: q̄ magos alloquēs
dixit vt in iudeā p̄gerent: 7 ibi natū puer in
uenirēt. Octauian⁹ in sup imperator vt ait
Innocēt⁹ papa. 3. vnū uerso orbe ditioni ro-
mane subiugato in tñ senatū placuit: vt eū
p̄ deo colere uellēt. Prudēs autē impator
se mortālē intelligēs immortalitatis nomē s;
bi noluit usurpare. Ad illoz p̄o importunā
instantiā Sybillā p̄phetissā aduocat scire uo-
lens p̄ ei⁹ oracula: si in mūdo maior eo aliqñ
nasceret. Cū ergo in bac die natiuitatē dñi
p̄siliū sup hac re puocasset: 7 Sybilla in ca-
mera impatoris oraculis inuiscēt: in die me-
dia circulus apparuit aure⁹ circa solem: 7 in
medio circuli virgo pulcherrima stans super
arā puer gestās in gremio. Sic Sybilla B-
cesari ostēdit. Cū aut impator ad p̄fatā visi-
onē plurimū admiraret⁹ audiuit uocē dicētē
hec ē ara celi. Dixitq; ei Sybilla: s; puer ma-
ior te est: 7 id ipsū adora. Eadē q̄ camera in
honorē scē Marie dedicata ē: vñ vsq; hodie
dē scā Maria grāceli. Intelligēs igit ipa-
tor q̄ hic puer maior se erat ei tura obtulit:
7 tē de cetero uocari se recusauit. De hoc aut
Horos⁹ ita dicit: Octauiani tpe hora circiē
tertia tpe loq̄do puro acsereno circul⁹ ad spe-
ciē celestis arcus orbe solis abiuit: qñ uetur⁹
eēt q̄ ipsū solē solus mūdūq; totū fecisset et
regeret: hē Horos⁹ 7 Eutropi⁹. ¶ Terti⁹
oīsa est p̄ creaturā q̄ bz eē viuē 7 sentire: sic
sūt aīalia: p̄ficiēs enī Ioseph in terblec cū
Maria pregnante duxit secū touē: forte vt
ipsū uideret 7 cēsū p̄se 7 uirgine solueret: 7
de residuo uiueret: 7 vnū asinū forte vt sup
eū uirgo uelxret. Bos igit 7 asin⁹ miracu-
lose deū cognoscēs fletis gemb⁹ ipsū ado-
*rauerūt. An etiā *Christi natiuitatē p̄ aliq̄t**
dies vt ait Eusebi⁹ in cronica: Cū q̄dā ara-
rēt boues ad aratores dixerūt: boues dñi cēt
segetes p̄ficiēt. ¶ Quarto oīsa fuit p̄ crea-

turā q̄ bz eē viuē sentire 7 discernere vt ē bō
sicut p pastores. Nā i ipsa boza pastores sup
gregē suū vigilabāt sicut bis in āno in lōgi
orib⁹ 7 breuiorib⁹ noctib⁹ āni p̄suerant.
mos enī fuit ātiq̄ i vtroq̄ solstitio. s. ethiua
li circa festū Jo. baptiste: 7 byemali circa na
tiuitatē dñi vigilas noctis custodire ob so
lis venerationē: q̄ forte mos 7 apud iudeos
ex vsu cobabitatiū inoleuerat: ipsis igit an
gelus dñi apparē 7 saluatoris natiuitatem
ānūciat: 7 q̄ loco inueniret signum dedit.
Facta est cū eo multitudo angelorū dicentū
Bliā i excelsis deo 7c. Pastores ḡ veniētes:
totū sicut angelus dixerat inuenerunt. Sic
igit manifesta ē p cesarē Augustū: q̄ tūc p
ceptū dedit ne enī aliq̄s deū vocare auderet:
sicut Horos⁹ testat. Forte enī cū visionē istā
solē vidisset: recolē simul de ruina tēpli:
7 de fonte olei 7 intelligēs q̄ in mūdo natus
eēt q̄ maior se erat nec dñs nec de⁹ vocari vo
luit. In q̄busdā p̄o cronici legē: q̄ appropin
quāte die natiuitatē Christi Octavian⁹ per
mundū vias publicas fieri pcepit: 7 oia debi
ta romanis dimisit. Sic ē manifestata ē p
sodomitas q̄ cōs in toto mūdo extincti sūt si
cut dicit Jo. sup illud: Lux orta ē eis tāta. s.
q̄ cōs laborātes illo vitio extingit. Et hoc fe
cit Christi⁹ vt cōs eradicaret: ne in nā quaz
assūperat tāta de cetero immūditia inueni
retur. Nā vt dicit Aug. vidēs tē vitii cō
tra naturā i būana nā fieri fere desijt in car
nari. C. 5. oīsa ē p creaturā que bz eē viuē
sentire discernē 7 intelligere sicut angel⁹. An
geli enī ipsam Christi natiuitatē pastorib⁹
annuntiauerūt: vt super⁹ dictū ē: q̄ qdē ap
paruerūt 7 in multitudine 7 in claritate: 7 i
iubilatione: g. Verbū caro factū est 7 babi
tauit in nobis: p incarnationē 7 natiuitatez
Dō pcedere dignē vt id hēam⁹ i corde par
dētē cbaritatē 7 ḡfāz inhabitantē in pñti 7 glo
riā in futuro triūphantē in secula seclorū: Amē.
In die natiuitatē dñi post p̄adiū de lega
tione seclorū patrū postulantiū veniam peccato
rū 7 liberationē ab inferis. Sermo. 25.

Erbiū caro fa

ctū est. Jo. 1. Creauit deus
dislectissimi in Christo Je
su naturā humanā vt tandē
ad patriā paradisi pduceret

Sz serpentis calliditate ei suggestū ē vt dñi
pceptū pomū vitii ederet: q̄ esu se totāq̄
posteritatē suā ne dñi ērestri pauerat: imo
7 celesti. Et sicut si stetit immortalis fuisset:
ita qz nō stetit mortalis fact⁹ ē ac post mortē
pna dāni. i. p̄uatiōe visionis diuine p̄uat⁹
est cū sua posteritate. Cū igit Adā Abel ce
teri⁹ p̄ies in limbo pmanerēt lachrymans
lamētans istud Treñ. 4. Pupilli facti su
mus absq̄ p̄ie 7c. Sem. i. diaboli dñati sūt
nobis: id defecit gaudiū cordis n̄ri 7 veritas
est in luctū chorū n̄ri. Tūc p̄n patrū ait Cū
notū sit nobis deū ēē misericordissimūz cur
ad eū nō mittim⁹ rogātes vt nostrū misere
atur: ab et̄no enī nos redimē disposuit? Qñ
igit hec dispositio equeat? bonū ē igit vt
aliq̄s mittat corā deo ex parte oīz n̄m ro
gatur⁹ vt liberet nos ab his obscuritatibus:
inē q̄ inē ipsos determinatū ē: q̄ null⁹ p̄gruē
tius h̄ret ire corā deo q̄ Adā: qz ipse pecca
uit: 7 qz de⁹ ipsū valde dilexit. Introduce
est ḡ Adā añ diuinā maiestātē q̄ p̄cides sic
dixit: Man⁹ tue dñe fecerūt me 7 plasmaue
rūt me totū in circuitu 7c. Propiti⁹ esto mi
bi peccatori: miserere mei. Sed vt sermo n̄ sit
ordinat⁹ tria mysteria circa hāc māz ānota
bim⁹. P̄m⁹ Adā opinioēs. Scdo. p Adā. p
bationes. Tercio eiusdē qōnis terminatōes.

Para prima in q̄ tractat de opinionibus
adducit Adā postulātē p se 7 p semine suo
venia 7 liberationē.
Rimo in isto p̄mone ponunt Adā
p opinionēs imediate nanq̄ surrexit
iustitia Adā dicēs. Iustus es dñe
7 rectū iudiciū tuū. Tu autē iā decreuisti q̄
peccatores deleā 7 li⁹ viuētū: 7 cū iustis n̄ scri
bant: hic igit cū peccō sit cū iustis nō debet
ascribi: ac p dñs nec ad p̄iam paradisi pdu
ci: imo i eternū maḡ puniri: s vt dictū meū
maḡ approbet 7 verificet septē testes p̄ ip̄z
hoīem adduco. C. Accedat igit p̄m⁹ testis.
nā. s. angelica: qd diū o angele de hoīe: nun
qd dñs liberari? R. dñe iste creat⁹ fuit ad re
plēdū sedes vacuas paradisi. Ecce p̄ te fuit
inobediēs 7 peccauit ac neglexit illas sedes
q̄s ad suā gl̄iam p̄parasti. Nā ē ḡ dignus ex
audiri: sic nec lucifer cū suis seq̄tib⁹. C. Se
cū d⁹ testis celū ēpyreū dī. Dñe tu me creasti
nobilissimū co 7 p̄ acme collocaisti in nobilissi
moloco. Fecisti autē hoīem istū. p maiori meo

ornatu: bāc aut dignitatē qz nō exīant dī
gnus est ipsa pūari: qre repillas eū: nō enim
dign⁹ est tua misericordiā. ¶ Terti⁹ testis
fuit qtuor elemēta qd dīcūt: Dñe anteq̃ b bō
peccaret eram: splēdida 7 lucida: delectabi
lia 7 pulchra: post pctm aut ei⁹ effecta sum⁹
obscura corrupta 7 plena angustijs. Et hoc
est q magr dīcīt in. 4. di. 48. ¶ Innotata in
quā fuit lux solis 7 lune aliorūq̃ siderū p pec
catū pūi bōis. Lū igit p pctm pūi bōis
nos punīamur: meret a fortiori 7 ipse puni
ri. ¶ Quart⁹ testis fuit trestis paradysus
di. Dñe fecisti me plenā delectationib⁹ et ioc
unditatibus: collocasti q̃ ibi bōiem istū vt
delectaref 7 illis receref. Ingrat⁹ aut spre
uit pceptū tuū: qre fecit se idignū misericor
dia tua: 7 iō expelli meret ac puniri. ¶ Quin
tus testis omēs alie creature ade subdite di.
Dñe iste anteq̃ peccasset poterat nrm vti p
suo bñ placito: vt patet Gen. 1. sed iusto tuo
iudicio sicut ipse tibi rebellis fuit ita 7 nos
ipsi: durate aut hac rebellionē nra erga euz:
videf durare 7 suū pctm: qre meret puniri.
¶ Sextus te. isern⁹ di. dñe fecisti paradysū
vt eēt loc⁹ iustoz observantiū mādata tua.
Fecisti pō me infernū vt esset loc⁹ pctoz
trāsgredientiū ea. Lū igit iste sit peccator a
me nullaten⁹ anferri dō. ¶ Septim⁹ te. ve
mō di. Dñe ad te pīnet premiāre iustos: ad
me tua ordinatiōe punire malos. Noli q̃ tol
lere officiū meū. Iste cū sit peccator a me de
bet puniri: accipiēf Adā trahēbat eū ad in
ferna. Et sic patet pma pars bui⁹ sermonis.

Secūda pars bui⁹ sermonis in q adducū
tur pbationes p Adā p se 7 semine suo po
stulante vniā 7 liberationē.

Ecūdo in isto sermone ponunt pro
Adā pbatiōes. Lū enī Adāz bas
rōes p hos testes q se adductas audi
ret lachrymabilī lamētābā dīcēs. Deu me:
qz incolat me? plōgat ē rē. Implorabatq̃
auxiliū. Tūc surrexit mīa eum confortans:
7 p eo pcuratio nē suscipiens ait dñs: Dñe
audi aliā ptē 7 recte iudicab: 7 ego cū mul
tēstib⁹ pbato ac rōnib⁹ q b hō meret literari.
¶ Accedat igit p m⁹ testis: Abel. s. iustus:
q corā pēdēs ait: Velis dñe facere iusticiāz
7 nō vltra. Pater nāq me? Adāz peccauit:
qz a muliere blādicijs 7 adulatōib⁹ seduct⁹

est: mlier aut a serpēte: 7 iō sicut alio sugge
rēte cecidit ita releuāte meret erigi. Demō
aut nllō suggerente peccauit: 7 iō a nullo re
leuari debet. Si aut Adā eternalit⁹ puniri
bz: tūc nō erit differētia inter penā ipsi⁹ 7 de
monis qd iniustū videf esse qm in pctō fue
rūt ieq̃les. sufficiat q̃ dñe mī ipsū bñisse p
nam tot annis. s. 5228. Amō tēpus est vt li
beret dñe mī. Ad quā rōnez angelus oppōit
Tace inquā Abel: qz p tū totat⁹ fuit a dō
oi pfectiōe scie: deditq̃ sibi originālē iustici
am q vires inferiores semp obediebāt viri
bus superiorib⁹: deditq̃ sibi magnā liberta
tem arbitrij: adeo q a nulla creatura ad pec
candū cogi posset: peccauit igit graui⁹ qre
liberari nō meret. Erūt igit ipse 7 demō eq̃
les in ppa. s. extēsiue in eq̃les aut intensiue.
¶ Secūdus testis fuit Noe. di. Dñe tuū est
misereri cuilibet penitēti fm illud psal. Cor
contritū 7 humiliatū de⁹ nō despicias. Vi
des aut cū quāto dolore Adāz ad pniām ad
ducit misericordiā implozando: q̃ miserere.
Rñdīt celū. ¶ Noe: nōne regula iuris ē li.
6. Ad remittit pctm nisi re. ab. licz q̃ p m
vīm Adā peniteat: tū nō satisfaciūt nec satis
facere pōt. ¶ Terti⁹ testis fuit Abrahā di.
Dñe volo pbare q tibi debit⁹ est misereri
ade: qz si i te deficiat misericordiā qd ē ppiū
nature dei deficiat tū eē: qz ppiā deficiat nā
si vis q̃ te deficiat facias misericordiā. Rñdēt
elemēta licz pietas 7 misericordiā sint natu
re diuine: iusticiā etiā ē nature diuine: q de
ficiēte tū eē deficiet: q̃ rē. ¶ Quartus fuit
Moyses di. dñe q sel placuit ampli⁹ displicē
nō pōt. ex. de re. iur. li. 6. Tu pō creasti Adā
ad finē beatitudis: si nō facias misericordiā
nō pueniet ad finē ad quē eū creasti: qre mi
serere. Lū rñdīt trestis paradysus vey est
q Adā creat⁹ est ad bñ finē: tūc cū hac cōdi
tione si eēt lōn⁹: iustus: 7 oledic⁹: nō stante
q̃ pditione mutata ē dispositio. ¶ Quint⁹
fuit Josue di. Dñe odiā sūt restringēda: fa
uores aut ampliādī: ex. de reg. iu. li. 6. Qd
osū fuit pctm ade 7 absq̃ dubio meruit penā
fāmplia misericordiāz tuas vt parcas ei.
Rñdēt aialia: vey est q misericordiā dei est
ampliāda: sed non tantū q opprīmaf iusti
cia: ergo rē. ¶ Sextus fuit Dauid dīcens:
Domine non tēlet aliquis odio alterius pce

grauari: de regu. iu. li. 8. 7 dānū quod q̄s
sua culpa sentit sibi 7 nō alteri debet imputari
Tot patriarche 7 p̄p̄tē facti 7 iusti sup̄or
tant p̄nā pro peccato ade: vt quid tu deus
repulisti nos? Frat̄ est furor tuus sup̄ oues
pascue tue? Quare faciē tuā auertis: obliuī
scerj iopie n̄rē 7 tribulad̄is n̄rē? Surge. d.
adiu. n. 7 li. n. p̄p̄tē nomē tuū. Nos enim po
pulus tuus 7 oues pascue tue. Confitebimur
tibi in seculū 7c. Cui in fern⁹ respondit. Q
Dauid dato q̄ Adam solus peccauit: tamē
erat oīs homo: quia oēs ab eo descenderunt
7 ideo oēs puniri debēt. Nonne tu dixisti in
psal. Homo cum in bonore esset non intelle
xit 7c. Et Deutro. 33. Incrassatus dillat⁹
impinguatus recalcitrauit. Ipse me prouo
cauit in eo qui non erat deus: 7 ego prouo
cabo eos in eo qui non est populus: 7 in gen
te stulta irritabo illos. Tunc Dauid volūēs
se ad teum ait: Ubi sunt misericordie tue an
tique dñe? Vere enim peccauim⁹ cum patri
bus nostris: s̄ ostende nobis domine miseri
cordiam tuam 7c. Cui itē in fern⁹. Tu in
psal. scripsisti: homo dilexit maledictionē
7 ueniet ei no. b. 7c. ab eo. Tunc Dauid re
cessit dicēs. Quis dabit mihi p̄nā sicut co
lumbe 7c. Elongauī fugiens 7 mansi in so
litudine. Quē videns populus interrogauit
si teus ad misericordiā flecteres: Cui Da
uid: Cor meuz contritū est 7c. quia auertit
domin⁹ faciē suam a me 7 factus sum cōtur
batus. Iratus est domin⁹ furore in populus
suū: abominatus est hereditatē suā. ¶ Cle
nit igitur septim⁹ testis. i. Esa. vi. 44. c. Do
mine sancte pater noster es tu: factor noster:
opera manū tuaz oēs nos: ne irascaris do
mine. Utinā disrumpes celū 7 descenderes.
Cui demō respondit: Nōne tu p̄. c. dixisti.
Filios enutriuī 7 exaltaui: ipsi autē spreue
runt me. Cognouit bos 7c. Et Esaie. 65.
Corā me non tacebo: s̄ reddā 7 retribuaz
in sinū vestrū: impietates vestras 7 iniquita
tes patrū vestroz: quia qd̄ nolui fecistis 7 ele
gistis. Recede ergo a me 7 ne ap̄p̄ies mihi
quia nudus es. Tunc confusus discessit dñs.
Esa. 37. Dies angustiez blasphemie dñs h̄c
Et sic patet secundū mysterium.

¶ Pare tertia bui⁹ sermonis: in q̄ ponit dis
finiō bui⁹ questionis.

Tertio in isto sermone ponenda est
eiusdē questionis singularis deter
minatio. Aduertendum est q̄ mīa
humani gēis aduocata fernēssima vidēs
suos testes deuictos: ac p̄r p̄sequens Adāz
amare stentem dixit. Non est ratio contra
diuinā iusticiā: nec cum deo disputandū
quia magna temeritas est: sed misericordiā
imp̄tremus ab ipso eodem deo: quia pater
misericordiāz dicit: 7 deus totius consola
tionis. Tunc genib⁹ flexis totum genus hu
manum clamabat: Misericordiā misericor
diā 7c. Tunc filius compatiens generi hu
mano dixit patri suo. Pater eternē: iam ab
eterno decretū est in nostro consistorio hūc
homīnēz nō iusticia: sed misericordiā salua
re 7 redimere: h̄c autē redemptio per filiū
debet fieri. Ecce ego: mitte me. Confirmat
hoc spiritus sanctus. Tūc pater dixit Ade
seu misericordiē generis humani procuratri
ci. Quia determinauimus filiū dei incarna
ri debere: vt te redimat 7 totūz genus huma
num: sed quia etiam determinauimus vt in
carnetur de muliere. Inuenies igitur vnāz
feminā a deo sanctam vt mater filiū mei esse
mereatur. Tunc Adam presentauit coram
deo septem mulieres: vnā post aliāz: quaz
omnes habuerunt repulsaz septima excepta
¶ Prima fuit Sara vxor Abrahā: que cū
gestis bonestis ad pedes domini reuerenter
procidēs ait: Per nostra colpa tu ne condē
nasti. Nos siamo dolente del nostro delicto.
De reuoca signoziel to iterdicto E fa mer
cede al homo qual tu creasti. Cui deus pater:
¶ Sara. Nonne meministi terisisionis q̄ tu
mihi fecisti quando dixi te debere concipere
filium tuū Isaac: 7 credere noluiisti: vt ha
betur Gene. 18. quia igitur de me risisti: et
mihi credere noluiisti ab renuncio te pro sp̄o
sa mea. ¶ Secunda mulier fuit Rebecca:
vxor Isaac: que humiliter dixit. A ti misē
ricordiā ciasumo crida: O gratioso idio nō
star si duro. Tane del nostro carcere si ob
scuro. Ascolta i nostri dolorosi cridi. Cui
deus: ¶ Rebecca. Nonne recordaris quia
malicia tua vīrum tuum recepisti: priuans
Esau benedictiōe paterna: vt habetur Be
nesis vigesimo septimo. Et ideo non es di
gna esse mea sponsa: neq̄ mater filiū mei.
¶ Tertia fuit Rachel vxor Jacob q̄ dixit:

O dolce signoze. o pieta diuina: **O** in men
 sabonita. o dio benigno. De laffa ozmai el
 to grande desdegno. Recene l'omo el qual
 a te si inclina. **L**ui de? **N**one ricordaris: qz
 furasti idola patris tui 7 abscondisti ea sub
 verba? **B**en. 31. Et id nolo ego te. **Q**uar
 ta fuit **J**uditb dicēs: Adā offese tua riuere
 tia. fato a la toa similitudine. De nō guar
 dare a soa igratitudine. **M**a mostra a noy
 toa grande clementia. **L**ui spirit? sanctus
O **J**uditb. **N**one ricordaris q? erga bolo
 fernē principē manus sanguineas babuisti
Juditb: 7 licz hoc fuerit cū merito: tñ turpe
 videt? q? mulier cōmittat homicidiū. **Q**ua
 re ego nolo te. **Q**uinta fuit **S**usāna que
 dixit. **L**ū lachryme ecū doglie a te regnia
 mo. **C**onspēra: ma cū virgognosa faça
 pregando cū feruori che ti pīaza. **N**ō guar
 dar piu al peccato paterno. **L**ui deus. **O**
Susanna. **N**one ricordaris: qz vngēbas te
 in pomerio: 7 ob hāc causam induristi senes
 in cōcupiscentiā tui. **D**aniel. 13. ppter ea no
 lo te. **S**exta fuit **A**нна pphetissa assidue
 stās in tēplo Salomōis dicēs. **N**ō te prire
 tanta p̄tu cum fede. **Q**uāta e bauuta tra li
 padri sancti. **P**er tuo amozi afflicti emortu
 aliquanti. **D**ecbe rende a noi toa mercede.
Lui de? **O** **A**нна tu scis: qz vidua es et
 corrupta: qre nō decet te eē matrē filij mei:
 7 id nolo te. **S**eptima fuit vna puella vir
 go beata. s. maria: que ad pēdes dei p̄strata
 bñillime dixit. **N**onne humanacreatura di
 gna. **D**auere gratia de te o alto signori. **D**e
 nō guardari al nostro grande errozi. **A**da
 volta a noi toa pieta benigna. **H**ic notare
 debes q? licz in diuinis nō sint tales disputa
 tiōes nec cōsultationes: tñ mens nostra q? di
 uina intelligit mō suo p̄t isto modo: p̄grue
 7 rōnabiliter cōtemplatiōis sue aspectū di
 latare. **D**icif enī cōmento decimo sup. p̄posi
 tiōē. de causis q? recipiēs: recipit scdm mo
 dū suū: non scdm modū rei recepte. **H**ic igif
 intelligere debes 7 potes patrē sic loquentē:
 quādo vidit brām virginē tā humiliter sup
 plicantē. **Q**ue ē ista que ascēdit ante cōspe
 ctū nostruz sicut virgula fumī: ex aroma
 tibus myrrhe 7 thuris: 7 vniuersi pulueris
 pigmentarij: **U**ere sp̄s sua 7 pulchritudine
 sua meū attrahit animū: vt cōcupiscā reco
 rem suū. **F**ilius p̄o iam supplicans p̄i: **D**e

scendā si placet inquit pater in hortū huius
 sacratissime p̄ginis vt colligā sue lilia puri
 tatis. **N**ā ipse ē hortus cōclusus: fons signa
 tus: fons hortozū: 7 pute? aquarū viuentiū
Hardusq? ei? sūme bñilitatis me. puocat vt
 in ei? mente recumbā 7 de ei? carne mibi tu
 nicam faciā grossam: qua induit? tāq? reco
 re in misericordia pie redēptis 7 electis: ac
 demonib? sup̄atis ad nostre maiestatis ho
 norē. **S**pirit? sanct? ait: **A**n non videt? q̄ta
 cbaritatis dilatatīōe mēs ē illi? sanctissime
 virginis ampliata. **N**ūquid etiā non atten
 ditis q? thalam? illius cordis nullo virtutis
 munere caret? **V**idētis miraculū stupendū
 q? in tāta virtutū plenitudine ipse videt? hu
 militatis abyssus. **N**empe sicut p̄betatū ē
 quia sup̄ humilē debeo requiescere vere vo
 lo q? in hac virgine que p̄ humilitatē ē ter
 ra 7 per meā irrigatiōe est fecūda: cōplea
 tur ille p̄s culus. **D**ñi est terra 7 ple. ei? 7c.
Replebo ergo hui? sacre virginis tam men
 tem q? carnē: 7 erit requies mea in seculū se
 culi. **H**ic habitudo quoniā elegi cam. **S**icer
 go videt? pater dicere. **E**go hanc amauit
 exquisitū 7 p̄posui mibi sponsam accipere: 7
 amator fac? sū forme illi? **U**nigenit? me?
 sit vnigenit? eius. 7 tu. s. s. sis habitator in ea
 secundus. **P**rocedat igif nostre nūcius ma
 iestatis: 7 roborēt animū virginis ipsā sub
 limādo noue salutatiōis munere: 7 sibi nū
 ciando nre voluntatis secretū q? nos ipsos
 plenarie sibi dam? **E**go pater me sibi do in
 sociū indiuiduū 7 amorosissimū sponsum.
Fili? sedat libere in suū vnigenituz. **E**t tu
 s. s. in habitatorē gratiosissimū: qui non tñ
 mētē p̄rutib? s? 7 vterū fecūdes formando
 corp? filio meo de sue purissimis sanguini
 bus: vt sicut ipse desiderat pascat in lilij? p̄.
 matris sue. **V**ocetur ergo **B**abriel. **A**udi
B. que imponūf. **V**ides illā virginē cui?
 odor coram nobis flagrat? **V**ides hortuz il
 lum oī virtutū pulchritudine germinantes
Vides paradisu voluptatis quā plantau
 mus in pncipio vt sit nostre diuinitatis babi
 taculū gratiosū? **V**ides fontē sue pietat? q?
 irrigat vniuersam terrā? **T**orre cito: nun
 cia nostrū beneplacitū: nuncia trinitatis cō
 ciliū. **D**ixitq? sibi pater: **A**ccipe hanc litte
 ram: 7 da illi ex parte mea. **D**ixitq? filius
Lū ista virgo sit de sua virginitate valde

tenera: sum certus q̄ lectis litteris patris ex
admiratione stupebit 7 turbabit: 7 id̄ da si
bi istas f̄as noie meo. Dixitq̄ sp̄s sanct⁹:
Sum certus quia disposuit virginitatē p̄
tuam seruare 7 p̄cipi nō pōt naturalit̄ absq̄
virginitatis violatione dubitabit satis q̄lic
poterit hoc esse: 7 id̄ da illi istā aliā. Missus
est ergo Gabriel angelus a deo in ciuitatē
gali. 7c. Et no. q̄ v̄ dicit Fran. de ma. i tra
ctatu sup̄ Missus est: sup̄ illo p̄bo Gabriel
q̄ angelus apparuit virgini in humana effi
gie 7 visibili: allegas Chrysostomum sup̄ Matt.
hoc idē dicit Ricar. in. 3. di. 3. ar. 2. q. 4. p̄
genit⁹ angelus Sa. iuxta diuinū mandatū
in ciuitatē galilee: ingressus ad beatā p̄ginē
maxima cū reuerentia eāq̄ salutans: sibi as
signauit litterā p̄is: quā inuenit sociatā tri
bus nobilissimis puellis quaz̄ prima prudē
tia vocabat. secūda p̄ginē. tertia p̄bo bum
litas. Accipiesq̄ beatā virgo litteras eterni
p̄is cū matris tremore aperuit inuenitq̄ scri
ptū: Ave gr̄a 7c. Tunc beatā virgo vidēs no
uitatē sue annunciationis p̄soluit p̄mā puel
lam. s. prudentiā: qd̄ sibi super hoc videre
querēdit: q̄ nō ita cito d̄ facili suū p̄beret as
sensum nec isti condescēderet: s̄ q̄ bene cogi
taret sup̄ bis. Et hoc est q̄ dicit: Ave cum
audisset turbata est 7c. Tunc igit̄ vidēs eaz̄
turbatā redit 7 assignauit sibi secundā f̄az
ex parte filij dei: quā suscipiens cū reueren
tia inuenit. Ne timeas Maria inuenisti eni
gratiā 7c. Tunc p̄soluit secundā so. s. virgi
nitatē di. sibi O socia mea charissimā scis q̄
te indissolubili dilectionis vinculo amplexa
ta sum: 7 te hoc votū feci dño. Dicit enim a
quibusdā theologis deuotis q̄ q̄n Gabriel
apparuit virgini inuenit eam studentē sacre
scripture 7 legentē illū passū Esaie. 7. Ec
ce virgo p̄cipiet 7c. Tunc beatā virgo tāto dile
ctōis affectu: erga illā p̄ginē dei m̄ez futu
rā allicita fuit q̄ ob eius amorē p̄missū vir
ginitatis deo vouerat: 7 ideo p̄sulebat vir
ginitatē qd̄ sibi sup̄ hoc videre: querēdit:
q̄ peteret de mō. Et ideo dixit: Quomo
do fiet istud 7c. quoniā virgō nō cognosco. i.
non cognoscere p̄posui. ac si apte diceret: cū
in viā nature impossibile sit seminā p̄cipere
absq̄ sue integritatis violatione: ego q̄ fir
miter p̄posuerim mee integritatis virgini
tates seruare illibatā: quōd̄ fiet istud qd̄ tu

dicis? Tunc dedit illi tertiā litterā q̄ mitte
batur a spiritu sancto quā aperiens inuenit
Sp̄s sanct⁹ sup̄ueniet in te 7c. q. d. q̄ vir
tute sp̄s sci sup̄lebit: quod p̄tute seminis
virilis actiū i vim hūitis fit in p̄ceptione pro
lis. Tunc beatā virgo tertiā p̄soluit: d̄m̄cel
lā. s. humilitatē querēdit illud Aug. i h̄m
ne de natiuitate vir. O beatā Maria seculum
q̄ captiū tuū deprecas a sensu: te dñā inū
dus su: fidei obsidē fecit. Noli morari p̄go
nūcio festinanē r̄de verbū 7 suscipe filiū: da
fidez 7 senti virtutē. R̄de verbū benedicta
virgo: qd̄ optat sup̄iores. i. angelis: quod op
tat inferiores. i. p̄ces inclusi: quod desiderat
posteriores. s. filij p̄ tuū filiū redimēdi: qd̄
appetunt extēiores. i. appetitus creature in
te p̄sumādi. Nō tñ p̄pter hoc te extollas vir
go glorioza: q̄ hoc potius diuine benignita
tis est q̄ tuoz meritor. Tunc beatā virgo eoz
p̄fundissima humilitate genib⁹ flexis mani
bus mētis pariter 7 corporis eleuatis dixit:
Ecce ancilla dñi fiat mibi h̄m verbū tuū.
Nō p̄fectis v̄bis 7 dato assensu dictis an
gelicis a beatā vir. in ei⁹ vtero sacratissimo q̄
tuoz miranda fuerunt facta: vt pōt trahi ex
dictis Grego. sup̄ illud canē. 2. Ecce iste ve
nit salies. Ex dictis Fr̄aci. de ma. sup̄ b̄yto
ancilla. Primus fuit corporis christi de pur
is sanguinib⁹ vir. p̄ceptio 7 formatio. Nō
enī successiue formatū est corp⁹ illud sanctis
simū sicut cetera corpora humana: sed in in
stātī totū. Secundū fuit aie christi de nobi
lo creatio. in eodē instātī quo corp⁹ fuit for
matū. Tertiū fuit aie ad corp⁹ vnio siue in
fusio. Non enim cōpletis q̄draginta diebus
hec aie christi fuit infusa suo corpori sicut i
ceteris fit: s̄ in eodē instātī q̄ corpus fuit for
matū. Quartū fuit humanitatis n̄re ad diu
initate assūptio. Formato enī corpore et aia
aiato: diuinitas assūpsit humanā naturā.
Ric. tñ in. 3. di. 2. ar. 2. q. 4. dicit: q̄ in eodē
instātī fuerunt carnis p̄ceptio: 7 carnis et
aie vnio: 7 ipsorū p̄iunctionū humane nature
p̄stitutio: 7 carnis 7 aie 7 humane nature as
sumptio: ad vnitatē p̄sone filij dei. Fuerūt
enim facta p̄dicta p̄ virtutē sp̄s sci qui in
finitate sue virtutis potuit ea facere in in
stātī. Sicut enī carnē potuit formare sine vi
rilis semine qd̄ non potuisset virt⁹ creata: ita
potuit eā i instātī formare: q̄ uis caro pura

formari nō possit nisi in tpe virtute creata. 7
 Quis inē p̄dicta nō fuerit pri⁹ 7 posteri⁹ fm
 tēpus fuit tñ ibi pri⁹ 7 posteri⁹ ordine natu-
 re: sic enī fuit pri⁹ carnis cōceptio q̄ aīe cre-
 atio: 7 aīe creatio q̄ eius ad carnem vnio: 7
 vnio carnis 7 aīe q̄ nature humane p̄stitu-
 tio: 7 p̄stitutio humane nature q̄ ei⁹ assum-
 ptio ad vnitatē diuine p̄sone: nec tñ intelli-
 gendū ē q̄ p̄stitutio illi⁹ nature humane pri-
 us ordine nature terminata fuerit ad aliquā
 actualē siue existentiā in se ipsā q̄ in vno: qz
 nunq̄ nec in tpe nec in instāti actu in se ipsa:
 als enī non vere posset dici filiuz dei fuisse
 p̄ceptū in virgine: qd falsū est. hec ille egre-
 gius doctor Ric⁹ patet igit quātū meriti fuit
 b̄ humillimū p̄bū Marie vir. s. Ecce ancil-
 la 7c. qz tūc verbū caro factū est vt dicit in t̄lx
 mate p̄allegato: 7 tūc adimpleta est illa pro-
 phetia: Ecce virgo p̄cipiet. Esai. 7. aliud t̄lx
 ma assumptū: de q̄ humilitate hiero. dicit:
 Vere brā humilitas Marie: q̄ deū hoibus
 p̄p̄it: vitā mortalib⁹ edidit: cecos inouauit
 paradisu⁹ apuit: mundū purgauit: 7 hoīz
 aīas ab inferis liberauit. hec ille. Decursis
 igit nouē mētib⁹ aduenit iā tēpus brē virgi-
 n̄ interea exijt edictū a cesare Augusto 7c.
 Veniēte nāq̄ filio dei i carnē: tāta pace tot⁹
 mund⁹ gaudebat vt toto orbi vnic⁹ roma-
 norū impator pacifice p̄sideret. Mā sic nasci
 voluit: vt nobis mētis 7 corporis 7 eternita-
 tis pacē tribueret: sic etiā voluit vt ortū suū
 pax t̄pis illustraret. Cesar ḡ scire voluit: q̄t
 puīcie: ciuitates: castra: ville: 7 boīes i mū-
 do essent. Iussit ḡ vt cōboīes ad ciuitatez
 vñ traherēt ortū p̄gerēt 7 tenarū offerret
 p̄sidi. puīcie 7 se subditos romano imperio
 p̄fiterent. Mā 7 nūmus imaginē cesaris p̄fe-
 rebat 7 noīis subscriptionē. Ioseph ḡ cū esset
 de genere dauid. p̄fect⁹ est in betbleē a naza-
 ret. Cū autē Marie tēp⁹ pariendū instaret:
 7 ipse de reditu suo nesciret eā secū duxit no-
 lēs thesaury a deo sibi cōmissū i aliena manu
 dimittere: s̄z eā custodire. Cū igit betbleez
 ambo puenissent: tū qz paupes erāt: tū quia
 ab alijs iā oīa hospitā capta erāt: nō potue-
 rūt hospitū b̄zē p̄ multitudīne boīum: ideo
 diūterit ad q̄ddā diuersoriū. i. opimētū l̄b
 q̄ ciues ad sedendū 7 colloquēdū pueniebāt
 hīq̄ boī 7 asino Ioseph p̄cept parauit. Alī

nū enī duxerat vt sup eo Maria sederet: to-
 uem p̄o vt videret 7 sibi necessaria emeret
 Veniēte igit p̄ma vigilia noctis virgo brā.
 posuit se in orōne: 7 ecce apuit lux q̄ virginē
 solā coopuit: cū magna multitudine angelo-
 rū p̄me hierarchie. in scda vigilia lux maior
 totā domū cooperiens: 7 magna multitudo
 angelorū scde hierarchie. In t̄za p̄o medie
 noctis: Ecce lux maxia q̄ domū totā intus 7
 ex coopriēs totā ciuitatē illuminauit in t̄m:
 vt q̄libet miraretur: qz lux 7 dies clara vide-
 batur: 7 magna multitudo angelorum ter-
 tie hierarchie: dulcissime cantātū 7 dicētū
 Ecce venit desiderat⁹ cūctis gētib⁹. Ecce rex
 regū 7 dñs dñantiū. Ecce venit christ⁹ vni-
 cus dei fili⁹ 7c. 7 t̄o: verus saluator mundi:
 qui oēs circūquaq̄ circūdederunt Mariā
 que in medio stans: deuotissime ad dñz gra-
 tias agēs genibus flexis: manibus in celum
 eluatis: Christū filiū suū absq̄ dolore pe-
 perit: 7 sine apertura p̄ illā viā quā natura in-
 stituit: vt dicit Albertin⁹ de casali: que est in
 alijs porta aperitionis 7 corruptionis in ge-
 neratione: in hac fuit porta clausa: 7 sigillū
 perpetue virginītatis: 7 tñ p̄ illā eandē licet
 flos 7c virga: radius de luce.

Dominica post octauā natiuitatis dñi de
 amore dei erga creaturas respectu creator
 propter quē amores quilibet excitari debet
 ad penitentiā agendā. Sermo. 26.

In charitate

perfecta dilexi te: ideo ha-
 traxi te miserās tui. Scri-
 bunf hec verba Hiero. 31.
 c. Quamuis frēs charissi-
 mi i principio bui⁹ operis
 disposuisses de festiuitatib⁹ occurrentib⁹ ali-
 quid breuiter tractare. Nilomin⁹ vt intu-
 entī patet rationabili de causa p̄termisi: 7
 illa potissimū: quia de ipsis particulariter ef-
 set tractandū: 7 nō cum alijs intermiscendū
 qua p̄pter de istis t̄m. s. solenitate cōceptio-
 nis virginis Marie: 7 natiuitatis dñi: vt
 iam plene pertractatū est: 7 de epiphania: 7

De annunciatione beate virg. sic domino cōcedente perageſ. Et de reſurrecciónē dñi noſtri Jeſu chriſti in iſto ſermonario ſingulār iter tractare decreui. Quia igit̃ principal̃ intētiō huius operis eſt tractare de pñia vltra iam multa dicta in iſto ſacro aduentu ad vcalia pponere libet: que ad pñitentiā peragēda z maxime incitare tēlent: quozumq; mariniū ē cōſideratio magnitudinis amoris circa nos. Quis enim nō creſcit ad offēſionē dei cui tandā cogitādo z intrinſec⁹ cōſiderando quantū de⁹ creaturā humanā et rōnalē dilexit: ipſā ppter ſe z oīa alia pp ipſā creando: p incarnationē z paſſionē filij ſui redimēdo: nec non celeſtē ei gloriā pparando: vt tene z optime verificeſ theſa aſſumptum per quod pius deus ad rōnalē creaturam huiusmōdi loquit̃ dicēs in hęc p̃ba ſ. in charitate perfecta dilexi te zc. De quib⁹ amoris ſpeciebus tractare ſimul z ſemel nimis longū eſt. Idcirco de primo tñi. ſ. amor recreationis in iſta dñica tñi tractare conabimur. De quo loquit̃ Aug. valde bñ p̃dicta explicādo li. ſ. de veris dñi. ſermonē 6. di. Hec tñi regula pponit̃ euz minime offēdēdū: qui maior eſt ceteris: diſcite nunc maiores tuos pñi tui ſūt p z mater maior ē deus qui te z ipſos creauit. Generat enī homo: creat de⁹: vnde generat homo neſcit qd generatū ſit: neſcit. Ille q te fecit vidit vt faceret ante q eēs: certe maior ē patre tuo: maior ſit patria z ipſis parētib⁹ tuis: vt quicquid parente contra patriā z quicquid iuſſerit patria cōtra deū non audiat. De quo amore creationis ſim tres differētiās rerū creatarum tres cōſiderationes faciē q quarum. Prima erit de amore creationis rerū mundialiū. Secūda erit de amore creatiōis corpōz humanoz. Tertia erit de amore creationis ſpiritualiū animaz.

Paro prima huius ſermonis pñi declaratur amor creationis oīū rerū mundialiū.

Rimo igit̃ in iſto ſermonē tractādum eſt de amore creationis rerū mundialiū. Ad cui⁹ euidentiā queritur. Atrū mūdus ſue machina mūdialis habuerit principiū ſm oēm ſui partē. ſ. principiū cauſale z formale. i. vtrūz materia z forma oīum rerū facte ſint a deo. Circa quod que

ſitum notandū q mūdus prout capieſ p mūdā machina rez product⁹ eſt a deo. Quāliter autē hoc factū ſit diuerſimode ſenſerūt diuerſi. Quidāz antiq̃ pñi z poete dixerunt mūdū ē factū a deo d ſui eſſentia ſic arguēdo: Mūdus factus eſt: ſed ante mūdū nūcū erat niſi de⁹: z ex niſilo niſil ſit: ergo zc. Eſt autē iſta poſitio ex niſilo niſil ſit Ariſto. in phia: vt patet pmo pñiſicoz vt dicē cōmētator q pductio ē reſactio hōis actio requirit in quod agat: quia oportet eſſe ſubiectū deferēs factionē. ſ. materiā: z ideo. ff. de acqui. re. do. l. adeo. §. cu z quis. dicit. Hic eſſe materiā ſine materiā: ſed ex materiā bñ poteſt eſſe materiā. Interdū in ſpecie reducibili ad materiā: vt ex auro z argento vafa: z interdū in ſpecie nō reducibili: vt ex melle z vino muſſū: vt dicto. §. cū quis. z in ſti. de re. di. §. cum ex aliena. z ff. de rei vdi. l. ſi frumentū. §. i. z. ff. ad exhiben. l. de eo. §. ſi qd ex vino. Et ideo ipſe canis Auerrois appellat nos chriſtianos loquētes: quia a pñitūa conſueuim⁹ dicere: Ex niſilo niſil ſit. Maledicte chriſtiane religionis inimice: q non ſapis ea que dei ſunt: z qui te ſequuntur omnes ſunt heretici: z ideo pur⁹ philoſoph⁹ purus hereticus. Nam hęc poſitio non ſolū fidelib⁹ ſed etiā ſequentib⁹ philoſophis appareret improbabilis: quia ſciz dei eſſentia omnino inuariabilis z nobiliſſima fieret corpōralium z variabiliū materiā que de ſe ē imperfecta niſi perficiat̃ per formā. Nam ipſe deus eſt ſimplex non cōpōnibilis cū aliquo q zc. Et quāuis ex niſilo niſil fiat ſm naturam: ſit tamē per creationē. Unde notādū q creatio non eſt agere ſed facere. Agere enī non quid agat: ſed in quid agat erigit̃: facere autem econuerſo. Et ideo creatio quid agat requirit: z ſic patet illam poſitionē eſſe falſā. Alij dixerūt mūdū factū ex principiis preexiſtentib⁹ cōpletis: ſcilicet ex materiā z forma: ſed forme latebāt in materiā: ſic merces in apotheca: non ſicut vafa in maſſa figuli ante q intellect⁹ diſtingueret eas: qui niſil aliud fecit niſi q aperuit formas latentes: et diſtinxit vnāz ab aliā: z manifeſtauit eo mōdo quo nunc videt̃. Et ſ poſuit Anaxagoras vt pñi pñi. z. de aia z p gnatione. Et etiam alter philoſophus dicit⁹ Anaximātes

Sed ista positio p sequenter pbes est repro-
bata qz cōs forma q sil esse in materia nō ca-
pit rō recta. Quidā alij. s. Plato 7 cē se qēes
vt ei imponit Ari. posuerūt mundū factum
esse ex pncipijs pexistētib. s. materia 7 for-
ma: s. materias per se posuerūt 7 formas se-
paratas. 7 postea ex tpe ab opifice sūmo esse
piunctas. Nā imaginati sūt q ab eterno for-
me essent separate 7 qñ voluit dē pūxit ma-
terie. Et etiā qñ generantē indiuidua specie-
rum: vtputa bouis vel asini vel bñdī: q for-
ma cōis asini ex his in pcauo lune: cū esset ma-
teria ista in vltima dīspōsitiōe descendebat
7 informabat illud corpus: 7 postea illuc re-
uertebat. ¶ Circa hāc positioē sciendū q
duplex est agēs. s. fm naturā 7 fm intelle-
ctū. Agēs fm naturā pducit p formas que
sunt vere nature sicut bo boies 7 asin⁹ asinū.
Agēs fm intellectū pducit p formas q non
sunt aliqd rei s. idee in mēte: sicut artifex p-
ducit archā cui⁹ similitudinē iam bz in mē-
te. Et isto mō pducite sūt res mūdi: 7 sic sūt
forme rez coeternē ipsi deo. Et si ita posuit
Plato cōmendādus ē quemadmodū impo-
suit ei Aug. 7 Sco. 7. metba. Si autē pces-
sit vt iponit ei Ari. sine dubio errauit 7 per
ipsū pbūm reprobatā est. 7. metba. 7 pmiō
posterior: qz illud irrōnabile videt. s. q ma-
teria ab eterno fuerit pfecta 7 q ea forma sit
separata pariter 7 piuncta: 7 absurdū videt
triplicē boies ponere. s. naturalē: diuinū in
mēte diuinā 7 metaphisicū. s. separatū a ma-
teria. Quidā alij. s. pīpatetici quoz pncēps
7 dux fuit. Aristo. mag. veritati appropin-
quātē dixerūt mundū factū esse sicut legif
in. 2. metauroz vbi dicit mare factū q si ma-
re: ergo 7 alia elemēta. Et si elemēta g cor-
pora celestia. Et in pncipio de celo 7 mundo
7 in. 8. phicoz: 7 in plurib⁹ locis idē elici pōt
Sed dixerūt nō esse factū ex pncipijs pexistē-
tibus s. pncipia coeterna ipsi opifici sicut enī
in sebo vegetabilū: loquor vt phīloquif s
abrutalū: mūdus semp fuit plen⁹ aialibus 7
plantis. Ex quo patet q nō posuit materia 3
7 formā factā ex nihilo. Nā ponere mundū
eternū sicut posuit vt patet ex dictis. Et po-
nere factū ex nihilo implicat ptradictionē:
ex q ex pisse videt q etiam ipse errauit qñis
min⁹ alijs. Minoz enī error est ponere mū-
dū formatū ab eterno: q ponere formas et

materia ab eterno separatā 7 informez. Id
circo vbi dicit phoz peritiā: subuenit nob
scriptura diuinit⁹ reuelata q dicit oia ex ni-
bilo esse creata: vñ 7 fm cē quod sunt inesse
pducta. ¶ Nā notādū fm Bo. in. 2. dīf. i. bonu
ar. i. q. i. 7 Scotti. 7. metba. q ex nihilo ali-
quid fieri pōt intelligi triplicē. Aut materi-
aliter vt ex ferro cultellus. Aut causalit⁹ vt
ex pte fili⁹. Aut ordinalit⁹ vt de mane sit ine-
ridicus. Primis duob⁹ modis ver est ex nibi-
lo nihil fieri. Tercio xō mō ver est fm natu-
rā: si falsū. s. naturā: p virtutē enī infinitā 3
qñ nō indiget fulcīmēto materie ita faciliē po-
test aliqd pducī ex nihilo sicut de aliquo. ali-
oquin nō esset virtus pmi pncipij infinita: s.
egeret materie sūdāmeto. ¶ Ia enī sūt ei pos-
sibilia Matth. 18. Et. C. de vete. iu. cū. i. i.
De enī res pñitus despratas 7 difficiles si-
ue impossibiles donare et psumare virtutis
sue magnitudinē pōt. Et puer. 3. Domin⁹ sa-
pientia fundauit terrā 7 stabilinēt celos pru-
dentia. Et sapiētē. i. C. reauit de⁹ vt essent
oia. Jo. i. oia p ipsū facta sunt: quoz dictoz
tres rōnes assignari pōt: quaz pma est bec:
Quāto pducēs est pri⁹ 7 pfecti⁹: tāto plus
influit in rē: qz fm phm in li. de causis. Lā
pma plus influit in suū causatū q secundaria
s. scda cā pōt pducē formā: g pma 7 pfectis-
sima pōt pducere totū: s. bec ē de⁹ qz. Secū-
da est bec: nobilit⁹ 7 pfecti⁹ ē agēs quāto pau-
ciorib⁹ indiget ad agendū: g agēs nobilissī-
mū nullo ex se eget: g si ipsū solū cēt: ad huc
res pduceret s. nō ex se cū ipse null⁹ sit pars
g ex nihilo: patet g q de pōt intotā lbaz cre-
ature: g. Tertia 7 vltima rō ē bec. Efficēs
7 finis sunt cause correctorie. 5. metba pbe.
2. pbi⁹. qz agēs agit ppter finē vt ibide 3 p3
2. pbi⁹: 7 finis est respectu agētis: g qd nō ē
ab alio nō est ad aliud. Sed oia sūt ad aliud
fm cē qd sūt: qz h3 cē qd sūt appetitū bonū: 7
finis 7 bonū idē sūt. 2. pbi⁹. Sed finis creatu-
ray est hō. De⁹ est finis boīs g rē. Et q ista
rō sit bona ostēdit sic. Si enī bonū 7 enī con-
uertunt: g qd est a se ipso enā: a se ipso est bo-
nū: s. qd p seipsū ē bonū nō est ppter aliqd
aliud: ergo idem non est ab alio nec propter
aliud. Si ergo oia mūdāna fm se tota sunt
ppter aliud: ergo sunt ab alio. Et quib⁹ p3
q cōs creature condite sunt ppter diuinam
gloriā 7 vtilitatē nostrā: iuxta illud ppter hū

Dia subieciſti ſub pedibus eius ꝛc. Et id q̄
ritur quid ſit finis principalior conditionis re
rū: vtrū vꝛ diuina gloria vel infirmitas no
ſtra. Ad quod breuiter rñdetur ſm Bona. i.
z. di. j. parte. z. ar. z. q. j. De principalior ſi
nis ē dei bonitas ſiue gl̄ia. Juxta illud Pro
uer. iō. Vniuerſa ppter ſemetiſuꝛ opat⁹ ē
deus: ſed nō pꝛopꝛ ſuā vtilitatē vel indigēti
aꝛ: q̄ in p̄ dixi. Deus me⁹ eſtu: qm̄ bonoꝝ
meoꝝ nō egeſ: q̄ ppter ſuaz gl̄ia nō inq̄
augmētandā ſi manifeſtandā ꝛ coicandam
¶ Ad quozū clarioꝛē noticiā notandū ſm
Lbo. in. j. par. q. 60. ar. z. q. ex oibus crea
turis cōſtituit totū vniuerſū ſicut totum ex
partibus. Si autē alicui⁹ totius ꝛ partii ei⁹
velim⁹ finē assignare inueniem⁹ q̄ ſingule
partes ſunt pꝛopꝛ ſuos actus: ꝛ pars igno
bilior: ppter nobilitatē: ꝛ partes oēs pꝛ pꝛ
fectionē totius ꝛ totū ppter aliquē finē extri
ſecū. Patet iſta exēplariē in minori mundo
ſ. boie. Hāz ſingule partes eius ſunt ppter
ſuos actus. ſ. ocul⁹ ad vidēdū: ꝛ auris ad au
diendū: pars etiā ignobilior ē ppter nobili
orē ſicut ſenſus ppter intellectū ꝛ pulmo pꝛ
cor: oēs ꝛo partes eius ſūt ppter pꝛfectionē
ipſius toti⁹. Totus autē bō eſt ppter aliquē
finē extrinſecū: vtputa vt fruā deo. Jux
illud Mgri. in. z. di. j. dicē. Fecit deus cre
aturā rationalē vt ſumꝛ bonus intelligēt
intelligēdo amaret: amādo poſſideret: poſſi
dendo fruereſ. Nec ille. Similiē autē eodeꝝ
mō dicendū eſt in partibus vniuerſi: quia
vnaqueꝝ creatura ē ppter ſuū pꝛpū actū
ꝛ pꝛfectionē. Creature ꝛo ignobiliores
ſunt ppter nobilioꝛes: ſicut creature q̄ ſūt
in hominē ſūt ppter hominē. Singule autē
creature ſunt ppter pꝛfectionē vniuerſi: po
ſtremo autē totū vniuerſū euz ſuis ſimul
partib⁹ ordinat in deū ſicut in finē: inquā
tum in eis per quādaꝝ mutationē diuina bo
nitas reſentat ad gl̄iaꝛ dei: q̄uis creatu
re rōnales ſpeciali quodāmodo ſup hoc ba
bēt finē deū quē attigere poſſunt ſua oꝛ
atione cognoſcendo ꝛ amādo. Principalis
origitur finis omnium creaturarū ē deus: qd
probatur tripliciꝛ ſz Bōa. vbi. ſ. Pꝛio ſic
ille finis principalior ē qui ē vltimior: finis
enī vltim⁹ poſſim⁹ ē: ſvltimior finis ē dei
gl̄ia q̄ vtilitas nra: quia nō gl̄ia dei ppter
vtilitatē ſed vtilitas ad gl̄iaꝛ ordinatur: q̄

dei gl̄ia principalior. Itēz ille finis ē princi
palior qui ē pꝛfectior: ſi gl̄ia dei ē pꝛfectior:
quod probat. Pꝛfectior finis ē qui pꝛfectio
rē reddit opationē ordinatā ad ipſū: ſi mul
to melius ē opus quod q̄sq̄ facit ppter glo
riaꝛ dei q̄ ppter vtilitatē ſuā. Unde apl⁹
j. Lbor. iō. Dia in gl̄iaꝛ dei facite: q̄ vide
tur q̄ ipſe ſit principalior. Pꝛeterea ille finis
eſt principalior qui ē vtilior: ppter hoc q̄ pꝛ
cipalis finis totū debet cōplecti: ſed gl̄ia dei
eſt finis quā aſſequit ois creatura ſiue bōa
na ſiue angelica ſiue bōa ſiue mala: quāuis
aliter ꝛ aliē: q̄ ꝛc. Et ſic patet q̄ de⁹ ē finis
principalior oīū rerū. Et id quia ſūt ad illud
relata ſūt ab alio. ¶ Secundari⁹ autē finis ē
creature vtilitas: qd patet ex hoc q̄ qd a
terra: ab aq̄: ab aere: ab igne: a celis: ꝛ a to
to mūdo procedit in noſtrā vtilitateꝝ redit.
Unde Lactanti⁹ in li. de ira dei. c. 8. ait. Si
cōſideret aliq̄s vniuerſaz mūdi administra
tionē: intelliget pꝛfecto q̄ varia ſit ſtycoꝝ
ſnia: qui autē noſtri cā mūdū eē conſtructū.
Dia enī q̄bus conſtat: q̄cquid generat ex ſe
mundus: ad vtilitatē hominis accomodata
ſūt: homo igne vtiē ad vſū calefaciēdi ꝛ lu
minis ꝛ coquēdoꝝ cibozū: ferrigꝛ fabrican
di. Ut ſi fontib⁹ ad potū ꝛ ad lauacra. Flu
minibus ad agros irrigādos terminādaſq̄
regiones. Ut ſi terra ad pꝛcipiendā frugū
varietatē. Collib⁹ ad pꝛſerēda vineta. Ad
tib⁹ ad vſū arborū atq̄ lignozū. Ut ſi ma
ri nō ſolū ad cōmertia ꝛ copias ex longinquo
regionibus ferendas: verū etiā ad vtilita
teꝝ oīs generis piſciū. Qd ſi bis elemētū vti
tur quibus ē pꝛxim⁹: nō ē dubiū qn ꝛ celo:
qm̄ celeſtiū rerū officia ad fertilitateꝝ terre
ex qua vinū ꝛ tempata ſūt. Sol irrequiē
curſib⁹ ꝛ ſpatiis inequalib⁹ ozbes annos cō
ſcit: ꝛ aut oīes diē pmit ad laborē: aut oc
cidēs noctē ſupducit ad requiē: ꝛ tū abſceſ
ſu longi⁹ ad meridiē: tū abſceſſu pꝛi⁹ ad ſep
tētrionē hyemis ꝛ eſtatis viciffitudinē facit
vt ꝛ hibernis bñozibus ac pꝛuinis in vberta
teꝝ terra pingueſcat ꝛ eſtatis calozibus: vel
herbide frugū maturitate durenē: vel que
ſūt in bñidīs iocōta vel ſeruefacta miteſcāt.
Luna quoꝝ nocturni tēporis gubernatrix
amiſſi ac recepti luminis vicibus menſtrua
ſpatia moderatur ꝛ cecis tenebroſis boꝛren
tibus noctes fulgoꝛe ſue claritatis illuſtrat:

ut est iua itinera et expeditioes et opa sine labo
re ac molestia confici possint. Siquidem nocte
leues melius stipule nocte arcta prata tōdē
Astra etiā cetera vel ortu vel occasu suo ce-
teris sanctionibus: opportunitates tēporum
subministrāt: sed et nauigijs quo min⁹ erra-
būdo cursu p̄ imensū vagetur regimē p̄bēt:
cū ea rite gubernator obseruās ad portū de-
stinati littoris prouebat: ventorū spū attra-
hūtur nubes ut fata hymnibus irrigent ut
vites fetib⁹: arbuta pomis exuberēt. Et h̄
per orbē vicibus exhibent: ne desit aliqū q̄
vita hominū sustineat. At enī ceteras aīan-
tes eadē terra nutrit. ut eiusdē fetu etiā mu-
ta pascant. Num etiā mutorū causa de⁹ la-
borant? Minime quia sūt rōnis inexpecta:
Sed intelligim⁹ et ipsa eodē modo in vsum
hominis a deo facta p̄tim ad vestitū: partim
ad operis auxilia: ut clarum sit dīuinam p̄-
uidentia rerū et copiarū abundantia: homi-
nū vitam instruere atq; ornare voluisse ob
eamq; causas et aere et volucrib⁹: et mare pi-
scibus: et terraz quadrupedib⁹ impleuit. Hec
ibi. Et Magister li. 2. di. j. ait. Et sicut fac⁹
est homo ppter deū ut ei seruīret: ita mūd⁹
factus ē ppter hominē ut ei seruīret. Positus
est ergo in medio ut ei seruīret et ipse seruīret
ut accipret vtrūq; et reflueret totū ad bonū
hominis: et quod accipit obsequiū et qd̄ ipen-
dit. Ita enī voluit deus sibi ab homine ser-
uiri ut ea seruitute nō de⁹ ipse sed homo ser-
uiens iuuaretur: et voluit ut mūd⁹ seruīret
hominī: et exīde similis iuuaret homo. To-
tū igitur bonū hominis erat: et quod factus
est ppter ipsuz et ppter quod factus est ipse
hec ille. Hinc est q̄ concludit fm sententiā
omniū theologorū post iudiciū nō amplius
adesse aīalia: generationes et productiōes: qz
deficiente homine ppter quē omnia fca sūt
etiā ipsa deficient. Non q̄ deficient elemē-
ta et celi: sed ipsorū mutue actiones et passio-
nes. Huius autē signū potissimuz est q̄ scri-
ptura sacra Bene. p̄ prius describit creatio-
eorum que facta sunt ppter hominē: deinde
ipsius hominis formatio. ut ante sit habita-
tio preparata: q̄ ille qui debet habitare i ea.
Unde Lactan. in. 2. di. instī. aduer. gen. di-
cit. Itaq; necesse fuit homines postremo fie-
ri: cū iam mūdo ceterisq; rebus man⁹ sūma
esset iposita. Deniq; sancte littere docēt ho-

mines fuisse vltimuz dei opus. Et sic iudicū
eē in hunc mundū quasi in domū iam parā
et instructā: Illius enī causa facta sūt omnia
Idez etiā poete fatent. Quidius pfecto iā
mūdo et vniuersis animalib⁹ figuratis bec
addidit. Sancti⁹ bis animal mētīq; capa-
tius alte: Deerat adhuc et q̄ dñari in cetera
posset. Hec ibi. Quapropter Aurelius doc.
augustin⁹ laudat deū de p̄dicta mirabilire-
atione in li. de speculo. c. 8. di. Tu es de⁹ in-
extimabilis et potēs qui totā hui⁹ mūdi mo-
lez cū omni instrumēto elemētōrū corporū
atq; spiritūū verbo quoq; iussisti: ratioe q̄
disposuisti: virtute qua potuisti: et nūbilo fe-
cisti: in ornāmētū maiestatis glorie tue: qui
tēpus ab ipso tūc euo ire iubes: stabiliq; ma-
nens das cūcta moueri. Qui terrā multipli-
ci germie fructuū: et celuz pulchro decorasti
lumine siderū: Quorū tu solus iūstus: signaz
potestates: cursus et tēpora nosti. Et si oīa
opa tua ita sūt magna et inscrutabilia: pulchra
et stupēda dicāt qui volūt quomō poteris: tu
pulcherrimus creator omniū eozuz. Con-
stat enī opifex omniū longe aliter se habere
q̄ ea que a se fieri voluit. Ex pulchritudie
tamen circūscripte nature et mūdi omnium
rerū mirabili specie pulchritudo tua que tu
ipse: quia simplex: et excellētia glorie tue que
circūscribi non potest intelligi aliquatenus
valet. Hec ibi. Respice fructus: respice anima-
lia et volatilia celi et reuertere ad dominū te-
um tuū: quia ipse oīa ista ex dilectōe tua cre-
auit: et penitētiā age. Et sic patet p̄ma para-
buis sermonis.

Paro secunda huius sermonis in qua de-
claratur amor dei ad creaturam rōnalem
respectu creationis corporū.

Ecūdo in isto sermone tractanduz
est de amore creationis corporū hu-
manorū. Itaq; post creationē mūdi
formauit hominē deus producēdo primo et
ante corpus Ade et Eue parentū nostrorū
nec in productione sua vsus est modo alioz
animaliū: in quorū productione dicīf Be-
nessis p̄. Protulit terra velaqua. sed in pro-
ductione hominis dictū est. Formauit igit
hominē de limo terre: ac si diceret. Diligen-
tius et nobilius disposuit. Deinde dixit. Nō
est bonū hominē esse solū: faciāmus ei adiū.

toium sibi simile. Et sic formauit eam per se
 Unde Aug⁹ sup. Gene. ad litterā. li. 9. in-
 quit. Quale ministeriū exhibuerūt angeli i
 ipsa mulieris formatione quis audeat assi-
 gnare? certissime cū dixeris supplemētū car-
 nis in costē loco: ipsiusq; femine corp⁹ 7 ani-
 mā: configurationēq; mēbrozū: viscera oīa
 sensus oēs: 7 quicqd quo illa creatura 7 bō
 7 femina erat nō nisi illo opē dei factuz: qd
 deus nō p angelo s sed p semetipsū opatus
 est. Hec ille. Ecce ergo clementiā dei in for-
 matiōe corporū pimi patris 7 pime matris
 q 7 si nos a patre 7 matre corp⁹ accepimus
 aduertendū tñ q principalē a deo illud ba-
 bemus. Aut enī pbs. S. pbsi⁹. q oē actiū
 agens agit in virtute pimi actiū. Et ideo
 homo p se nō generat hominē sed mediante
 influentiā solari: iuxta illud pbsi. z. pbsi⁹.
 Sol 7 homo generant hominē. Sol aut in
 fluit in virtute intelligentiā ipm 7 alios
 orbes mouentiū: maxie pimiū mobile ad cu-
 ius motū mouent oēs alij: sed si deus nō da-
 ret eis istā potētā nō possent cōtinuē 7 sine
 intermissione orbes mouere: 7 sic nō fieret
 generatō neq; corruptio: nec aliquis posset
 amplius viuere. Ex qbus patet q pncipal
 causa nostrōzū corporū est ipse de⁹. Fecit q
 ipse hominē quicōplectē in se totū mūdū
 Unde vocat. S. pbsi⁹. Micocrosin⁹. i. mī-
 nor mūd⁹. Juxta illud Jo. p. Mūdus. i. bō
 cū nō eo. habet enī homo rotūditatē quan-
 dā in toto corp⁹ vel capite ad similitudinē ce-
 li sperici 7 circularis. Teruij enī boīs rotū-
 da velut celū continet omnē motū 7 sensuz
 boīs. Decē sūt celi: Lune lucide: Mercurij
 gratiosi: Veneris amoroze: Solis luminosi
 Martis vigozosi: Jouis pluuiosi: Satur-
 ni tēpestuosi: Stellarū fixarū: Crystallinū
 7 empyreū. In capite boīs sūt duo oculi ve-
 lut sol 7 luna: sunt due aures velut mars et
 mercurij: sunt due nares velut iupit⁹ 7 satura-
 nus: vnū os velut venus. Illa sidera mun-
 duz illuminant 7 gubernāt: bec mēbra totū
 corpus hominis ordināt 7 decozāt. Celum
 stellatum est in virtute hominis: cuius stelle
 sunt capilli qui ad decus hominis pertinent
 quia calui turpes vident. Celū cristallinū
 est i anteriori parte capitis vbi viget sensus
 cōmūis. Celū empyreū est in posteriori

parte capitis vbi viget memoria. In figura
 capitis totus celestis ornatu cōtinetur. Si-
 cut enim de celo ad terrā descendūt rores:
 impressiōes: 7 calor naturalis quib⁹ mun-
 dus cōtinuē gubernatur: sic in homine est
 caput a quo omnes vires corporis defluunt
 Propterea interrogatus Anaxagoras qd
 est homo. Respōdit. Mensura omniūz re-
 rum: vt dicitur. io. Metaphi. Et Pictago-
 ras interrogatus ad quid esset nat⁹. Respō-
 dit causa videndi celū: vt dicit Lactanti⁹
 in. 3. li. di. insti. aduer. gen. c. xi. Et ideo de-
 bet semper homo in laudibus dei se exercere
 Nam 7 caput illius est sic dispositū vt i par-
 tibus suis clare legas homo dei: nota aspi-
 rationis. b. est: cū ab extremitate longitudi-
 nis nasi protrahatur virgula transiens a su-
 perficie nariūz vsq; ad os. Deinde legis. o.
 in oculo dextro: qui habet similitudinez. o.
 Deinde legis. m. cum duobus supcilijs con-
 iunctis cum longitudine nasi. Deinde legis. o.
 in oculo sinistro. Alterius legis. d. in aure
 dextra: que illius pferet similitudinez. Le-
 gis. e. in aure sinistra. Legis. i. in longitudi-
 ne nasi. Ex quo apparet q i capite hominis
 legis homo dei. Sed quia illa non est oratio
 perfecta datum est os: labia: dentes: palla-
 tum: lingua: guttur: et pulmo velut instru-
 menta naturalia quibus vox et loquela for-
 matur per armoniam laudis diuine. ps. 50.
 Domine labia mea aperies et os meum an-
 nuntiabit laudem tuam. Ideo ex his forma-
 tur hoc verbum lauda. Quia p os habet si-
 militudinez figure circularis in qua non est
 principium nec finis. Ideo homo semper te-
 bet laudare deū. ps. Lauda anima mea do-
 minū: laudabo dominū in vita mea: psallā
 deo meo q diu fuero. Et sic patet pars secū-
 da huius sermonis.

Paratertia huius Sermonis in qua de-
 claratur amor dei erga rationalem creatu-
 ram respectu creationis animarum.

Tertio in isto sermone tractandū ē
 de creatione animarum: in quibus
 ostenditur maxima dei clementiā:
 quia ipse solus creauit et creat eas. Nam
 anima intellectiua que est forma hominis
 non est ex semine per generationem: Sed a
 deo per creationem. Et ideo Nicholaus de

lira sup Bene. s. c. ait. In formatione hoīs
nō dī. Producat terra: sicut dictū ē i alijs re-
bus: vt patet ibi: sed ait oipotens deus. Faci-
amus hominē ad imaginē 7 similitudinem
nostrā. Imago autē dei cōsistit in aīa quātū
ad proprietates naturales. s. mēoriā: intelle-
ctū 7 voluntatē: silitudo autē i gratuitis. Et
iō similitudo ē quedā perfectō imaginis: qz
gratia pficit naturā. De cuius aīe creatione
multa dicēda essent: que cā breuitatis omit-
to: qz in sequēti sermōnario i tractatu d aīa:
lucide 7 apte recitabunt. Cogita ergo aīa
ingrata quantū deus te dilexit. Nam dicit
Ri. q aīa fuit prius a deo dilecta q in effe-
ctu creata: qd nīl aliud ē dicere nīl q de-
prius cognouit nobilitatē aīe: necnō 7 boni-
tatē q crearet eā. Et hoc verū ē: qz dilectio
dei est eterna: vt cōcludūt doc. in. 3. di. 32.
Reuertere g aīa mea ad deū qui oīa ppe-
te produxit qui corpus tuū formauit: qui te
ipsa 7 nobilissimā 7 dignissimā creaturā sibi
simile fecit. Ipse est enī de quo Aug. in. 5. de
ciui. dei. c. xi. loq̄tur di. Deus itaq sūmus 7
verus cū verbo suo 7 spū suo: qui tria vnum
sunt deus vnus oīs creator 7 factor oīs aīe:
atq oīs corpis cuius sūt participatione feli-
ces: quicūq sūt veritate 7 nī vanitate felices
qui fecit hoīes 7 rōnāle aīa ex aīa 7 corpe: q
eū peccantē nec ipunitū eē permisit nec sine
mīa dereliquit: qui bonis 7 malis essentiam
cū lapidibus: vitā 7 seminalē cū arboribus:
vitā sensualē cū pecoribus: vitā intellectuā-
lez etiā cū solis angelis dedit. A quo ē oīs
modus: oīs spēs: oīs ordo: a quo ē pondus:
numerus 7 mēsurā: a quo ē quicqd nātū ē
cuiuscūq generis ē: cuiuslibet extimatiōis
est: a quo sūt semīa formārū: forme seminū
motus seminū atq formārū: q dedit etiā car-
ni originē: pulchritudinē: valitudinē: ppa-
gationis fecunditatē: mēbrozū dispositionez
salutē: concordiaz. Et qui aīe irrōnali dedit
mēoriā: sensū: appetitū: Rōnali insup men-
tē: intelligentiā voluntatē. Qui uō solus ce-
lū 7 terras: nec solū angelū 7 hoīes: sed nec
exiguū contēptibilis animantis viscera: nec
aīas pennulaz: nec herbe flosculū: nec arbor-
is foliū sine suarū partūz convenientiā:
7 quadam veluti pace dereliquit. Hec ibi.
Agant igitur penitētiā peccatores 7 reuer-
tant ad dominū qui tantū eos dilexit vt sic

gratiaz percipientes ad imarcessibiles glo-
riā tandē peruenire possint 7 cū illo gaude-
re qui cū patre 7 spū scō viuit 7 regnat i se-
cula seculozū amen.

In sacratissima solēnitāte Epiphaniē to-
mini nostri Jesu chrisi: De adoratiōe eius
per imagos facta sermo. 27.

Bi est qui

natus est rex iudeorū: vi-
dimus enī stellā ei⁹ i ori-
ente: 7 venim⁹ cūz mu-
nerib⁹ adorare eū. Scri-
būtur hec verba Mat.

2. c. Et in euāgelio occurrentis solēnitatis.
Cōsuetudo est in longū deducta. f. charis-
simi q quādo pnceps quidaz magn⁹ acqui-
rit aliquod magnū dñiūz: vel cōsequit quā-
daz victoriā de inimicis suis: tūc capitanei
7 cōmilitones sui congratulant ei: populus
autē ciuitatis vadit ei obuiāz cū canticis et
iubilis: 7 barones eius sibi offerūt munera.
Simili modo veniens dñs dñozū: rex regū
magnus 7 excelsus: habēs victoriā de natu-
ra bīana: rapiens ipsaz de manu diaboli p-
mysteriū incarnationis sue. pmo 7 antea
venerunt angeli cōmilitones sui: vt patet
Luc. 2. c. di. Gloria in excel. de. 7 in ter. p.
bo. bo. vo. Deinde populus suus. i. pastores
qui vt patet ibidē vt discesserūt ab eis ange-
li in celū: loq̄bant ad inuicē dicētes. Trāse-
mus vsq̄ Bethleēz 7 videamus hoc verbū
quod factū ē: quod oīdī nobis dñs. Et ve-
nerūt festinātes 7 inuenerūt Mariā 7 Jo-
sep̄ 7 infantē positū in psep̄io. Postremo
autē qd nūq̄ cōpertū est in libris hīstoriali-
bus antiquozū p̄hozū: hīstoriaraphozū:
vel poetarū. s. aliquē fuisse regē tante maie-
statis q alij reges nō astricti sed vocati ac-
cesserint cū muneribus ad adorādū eū. Ho-
die profecto p̄pletū est i rege nostro chrisi
Qñ reges ab oriēte venientes dicti magi a
magnitudine sciētie venerūt hīerō solymā
querētes 7 dicentes. Ubi est qui natus ē 7c.
De qua adoratiōe in ista solēnitāte tria cō-
siderabimus: quozū p̄mūz dicitur regiō
chrisi adoratio. Secundū dicitur eiusdem
excellētia 7 bonozificatio. Tertiū autē di-
citur hodierna magozū generatio et oblatio

Para pma bñi sermōis in qua declaratur q̄ christus siue eius bñitas debet adorari adoratione latric.

Primo igitur in isto sermone pōitur ista cōclusio fm̄ sanctus **T**bo. in. 3. parte. q. 25. ar. p. 7 Ric. i. 3. di. 9. ar. 2. q. 1. 7 Bona. ibidē. s. q̄ christus siue bñitas eius est adoranda adoratione latric: qd̄ probat rōne: auctoritate: 7 exēplo. **P**rimo probat rōne. **A**d bono: fm̄ Aristot. p. Etbi. Est reuerētia alicui exhibita ppter sui excellentiā. Et ideo duo possum⁹ considera re in eo qui bonoratur. scilicet qui bonoratur: 7 causa bonoris. Bonoratur autē exhibet totū rei sub sistētī. Non enī dicim⁹ q̄man⁹ bonoratur: sed q̄ bō bonoratur: quia partes bonorant rōne totius: p̄ quē etiā modū aliquis homo pōt bonorari in aliquo exteriori. puta in veste aut in imagine. Causa autē bonoris est id ex quo ille qui bonoratur habet aliquā excellentiā. Et ideo si in vno homine sunt plures causae bonoris: puta p̄latio: sciētia: virtus. Er̄t quidē vnus bonor illius hominis ex parte ei⁹ qui bonoratur: plures autē s̄ causas ipsius bonoris. Cū igitur i christo vna sit tñ psona diuine 7 bñane nature: 7 etiā vna hypostasis 7 vnū suppositū ē vna q̄ dē eius adoratio 7 vnus bonor ex parte ei⁹ qui adoratur: sed ex parte cause qua adoratur possunt dici plures ēē adorationes: vt. si alio bonore bonorant⁹ propter sapiētiā in creatas 7 alio propter sapiētiā creatam. Si autē pōnerētur in christo plures persone seu hypostases seq̄ret⁹ q̄ simpliciter essent plures adorationes. Cū igitur ergo latric exhiberi bñitati christi: dupliciter potest intelligi. Aut ita q̄ exhibeat ipsi humanitati christi p̄p̄ se habendo respectū ad eā tñ 7 sic dico q̄ cū creatura sit nō obstante hoc q̄ vnita est verbo. nō est licitū sibi cultū latric exhiberi. Aut ita q̄ sibi exhibeatur p̄p̄ verbū cū quo vna adoratiōe adoratur suppositū 7 natura: ita q̄ natura per suppositum **C**hristus autē est nomē persone in duabus naturis fm̄ Damasc. li. 3. c. 3. Et ideo vna et eadē adoratione adoratur christus 7 natura humana in ipso. Et quoniam caro christi nunq̄ est separata a verbo: ideo semper consideranda est vt coniuncta 7 semp adoranda

est latric. Sed bñitati prout per se consideratur nō debetur nisi dulia: vt dictū ē. Et sic patet quomō est adoranda bñitas christi. Qd̄ si dicatur minori minor debetur reuerētia: sed christus inquantū homo minor est patre. Unde Jo. 14. Pater maior me est ergo sibi inquantū homo nō debet illa maxima adoratio que per virtutē latric est exhibenda. Ad hoc respondet fm̄ Ric. q̄ verum est de reuerentia que deberetur alicui primo 7 propter se: sic autē non debet cult⁹ latric bñitati christi: sed pmo 7 per se debetur verbo: 7 ex cōsequēti bñitati christi p̄p̄ verbū inquantū eius suppositum est. Itē si dicat⁹ nullus debet adorari adoratione latric cuius ē adorare: sed bñitatis ē adorare ipsa s̄ sūma 7 trinitas: quia eius ē adorare cuius est orare: christus autē orauit: vt patet euangelia intueri. ergo nō debet adorari adoratione latric. Ad hoc respondet fm̄ Bona. q̄ quis ipsius esset adorare: non tamē sequitur q̄ ad hoc nō deberet adorari adoratione latric: quia nos qui debem⁹ adorare nō debemus respicere ad eius bñitatem: sed ad persone dignitates. **S**ecundo eadem cōclusio probat⁹ auctoritate Damasc. li. 3. c. 8. Cui⁹ dictū adducit Magister i. 3. di. 9. vbi dicit. Vnus ē christus pfectus 7 pfectus bō quē adoramus cū patre 7 spiritu sancto vna adoratiōe cū incōtaminata carne eius. Itē Aug⁹ in Omel. 58. de verbis dñi dicit. Perfecta 7 in christo bñitatem ideo adoro: quia a diuinitate suscepta atq̄ diuinitati vnita est: vt nō aliū atq̄ aliam: sed vnū eundēq̄ deū 7 hominē dei filiū ēē cōfitear. Nec ille. Qd̄ si dicatur q̄ idē Augustin⁹. x. de trinitate dicat: q̄ non sacrificandū censuit nisi ei quēz deū aut sciūt aut putant aut finit: ergo bñitati illi nō est sacrificandū. Ad hoc respondet fm̄ Bona. nentū. q̄ hoc nō dicit Augustin⁹. quia nō deberet in carne adorari 7 ei sacrificari: sed q̄ voluit vitari occasione erroris ne alicui creature exhiberetur per se bonor diuini muneris. Qd̄ ergo dicit q̄ carni christi non est sacrificandū: verū est per se: sed bene est sacrificandū deitati coniuncte. Unde 7 glo. eiusdē Augustini. sup̄ illud ps. Adorate scabellū eius: quoniam sanctus est sic dicit. In

christo caro sine impietate adoratur a nobis: quia nemo carne spiritualiter manducat: nisi prius adoret. Quod si dicatur quod alia gloria ibidem inquit. Caro christi non est adoranda illa adoratione latrice que soli deo debetur: sed illa que indulgia dignior est. Ad hoc respondet secundum Bonauenturam quod intelligitur de carne verbi put in se nuda consideratione consideratur. Et hoc est quod dicit Augustinus. Si sepaneris hominem a deo illi nunquam credo nec ei seruiro: hoc autem non odit quin secundum quod unita est adoranda sit latricia. Unde Damascenus. Non ut nudam carnem adoramus: sed ut unitam deitati in vnam hypostasim verbi dei. Tertio eadem conclusio probatur ex exemplo. Nam sicut eadem adoratio adoratur in deo caput et pedes: ita vna et eadem adoratione adorantur in christo humanitas et diuinitas. Itē sicut eodem timore ignis et ferrum ignitum timeatur: sic et deus unita est diuinitas carni christi quod ignis ferro: sic videtur quod eadem reuerentia sit exhibenda eius diuinitati que exhibetur diuinitati. Preterea purpura qua quis rex induitur est: honoratur illo honore quo honoratur rex. Unde Augustinus. Omne. 38. de verbis domini inquit. Lux rex purpura fuerit indutus: periculum mortis incurrit si eam cum rege adorare quis contempserit: ergo similiter quibus diuinitas christi si eadem verbo separata non deberet latricia adorari: tamen videtur quod in quantum verbo est unita vna et eadem adoratio cum ipso verbo debeat adorari. Et sic patet prima pars principalis huius sermonis.

Pars secunda huius sermonis de excellentia et honorificatione ipsius sacratissime adorationis.

Secundo in isto sermone declarandum et persuadendum imo probandum est: quod Iesus christus paruulus ut modo ecclesia representat: nup natus in gremio gloriose virginis matris collocatus fuit: et electorum regum excellentior: quod probatur tribus rationibus. Ratione prophetice pronuntiationis: Ratione periculose translationis: et Ratione duritatis et dilatacionis.

Primo probatur ratione prophetice pronuntiationis: Surgat rogo omnes qui legerunt omnes decas Tyti linij: ceterorumque historiographorum et narrent reges prophetarumque gloriosus futurum: qui cunctorum sit excellentior: et neminez dabunt. Sed quia istis non

dantur libri prophetarum: sed dati sunt iudeis: ideo surgant ipsi et que volunt proponant in rei enim veritate nisi tres prophetas regales dabunt que omnes loquuntur de christo. Prima habetur. 2. Reg. 7. c. vbi dicitur. Cum fuerint completi dies tui et dormieris cum patribus tuis: suscitabo sanctum tuum post te. quod non potest intelligi de Salomone ut voluerunt iudei: quia natus non fuit post mortem David sed ante per multos annos: quoniam per David patrem suum constitutus fuit rex antequam David moreretur. 3. Reg. 1. Sequitur ibidem. Quod semen egredietur de utero tuo et firmabo regnum eius et stabiliam thronum regni eius usque in sempiternum. Quod etiam non potest intelligi de Salomone: quia regnum eius non fuit stabilitum usque in sempiternum: quoniam per filium suum Roboam fuit diuisum: quando decessit tribus constituerunt super se reges in Samaria: Jeroboam rex israel: nec filio Salomonis remanserunt nisi due tribus. 3. Reg. 12. c. Sequitur ibidem. Et fidelis erit domus tua et regnum tuum usque in eternum ante faciem meam. Quod etiam non intelligitur de Salomone qui inueteratus amore mulierum alienigenarum fecit templum idolis et coluit ea. 3. Reg. 11. Nec verificatur de domo sua: quia quasi omnes reges fuerunt idolatre usque ad Eszechiam cuius filius Manasses impleuit templum domini idolis. 4. Reg. 21. Sed nec illud quod sequitur de Salomone verificatur. I. Ego ero illi in patrem: et ipse erit mihi in filium. Sed recte ista prophetia verificatur de rege nostro christo: de quo inquit deus per David in psalmo. Ipse inuocabit me: pater meus es tu. Ego primogenitum ponam illum super celsos pre regibus terre Regem hunc magnum regem iudeorum que fuerunt tres reges dicentes. Ubi est qui natus est etc. Secunda prophetia habetur Hieremie. 23. vbi dicitur. Ecce dies veniunt dicit dominus: et suscitabo David germen iustum: et regnabit rex et sapiens erit. Quod ut voluit iudei non intelligitur de david in propria persona: quia iste prophetauit tempore Josie filij Amon regis Hierusalem: ut patet ibidem. c. p. qui Amon fuit rex post mortem David: quem David secuti sunt. id est. reges antequam regeret Amon pater Josie. Si dicunt quod intelligitur de David mortuo sed suscitando. Respondent in quo libro habetur quod David su-

scitatus fuerit a mortuis et filebunt: quia non habent quid loquantur. Si dicunt quod de David intelligitur non in propria persona sed in semine suo. id est de aliquo nascituro de sua progenie: tunc peto quis fuit ille. Forte dicitur quod fuit ille Josias sub cuius regimine prophetabat qui vere fuit iustus et bonus: ut patet. 4. Reg. 22. et 23. c. Falsus est quia Hieremia prophetante Josias iam regnauerat annis 12. et iam erat in 13. anno ut patet Hierem. c. j. nec iste vocatus est dominus iustus noster: sed mortuus fuit propter patrem regis Amon. s. Naphanassen a Pharaone rege Egypti. 4. Reg. 23. Forte mutato proposito. id est de malo dicunt. quod propter sequentia verba eiusdem prophetie in allegato. c. prophetia illa intendit de Zerobabel qui fuit de stirpe David: qui natus fuit in servitute Babylonis: et qui fuit unus de primis redeuntibus post. 70. annos captivitatis ad reedificandum templum domini in Hierusalem. Esdras. p. c. 7. 3. 4. 7. 5. Istis respondens dico duo. Primum est quod Zerobabel edificavit templum iuxta deum: sed non edificavit civitatem Hierusalem s. Reemias: ut patet per Reemias. 2. c. Secundum quod dico hoc est quod post reedificationem Hierusalem quando reversi fuerunt de servitute Babylonica: nunquam habuerunt reges de populo suo: sed tamen duces: ut patet per Hieronymum in prologo primi libri Machabaeorum: unde Zerobabel non fuit rex: ergo predicta prophetia non loquitur de ipso que dicit: Regnabit rex: sed intelligitur de Christo rege nostro quem adoraverunt adorant et adorabunt omnes reges terre: omnes gentes servient ei. Tertia prophetia habet Michae. 4. c. ubi habetur: Et regnabit dominus super eos in modo et sicut hoc nunc et usque in eternum: et sequitur. Et veniat potestas prima regnum filie Hierusalem nunc quare merore contraberis? nunquid rex non est tibi? Iuxta ibi. O insensati. Quod cecumodo regnat super vos in sydo dominus? usque in eternum cum sitis per mundum dispersi? Jam sunt mille quatuorcenti anni et ultra. Preterea ubi illa prima potestas? ubi regnum filie Hierusalem? que non deberet merore contrahi nisi esset ceca sui malitia: vel obstinata sua dura perfidia? Sed si non valent respondere ad ista duo: saltem respondeant ad istam tertiam particulam prophetie que dicit:

Nunquid rex non est tibi? O iudei aperite oculos: aperite aures: quia hodie tres reges non iudeos sed gentiles et videntes et audientes interrogantes et dicentes: Ubi est qui natus est rex iudeorum? Secundo quod Christus sit cunctorum regum excelsior probatur ratione periculose translationis et mirabilis protectionis. Ad cuius declarationem est notandum: quod ad maximam servitutem remouenda et ad contrariam libertatem introducenda exigitur maxima potentia: sed peccatum primi parentis fuit maximum ideo ad liberandum genus humanum a tam generali servitute exigitur potentia infinita. Est ergo per infinitam dei bonitatem prouisus de rege excellentissimo. id est de filio dei: ut sicut per ipsum totum factus est: ita et totum destructus reparetur: ut autem iste rex ostenderet se esse potentie infinite: precium cuius redemptionis. id est sanguinis transfudit ab Adam: quia incarnari voluit et sumere carnem de ipso. Non tamen secundum virtutem seminalem: sed tamen secundum corporalem: Sed quia diabolus per inuidiam hominem captiuauit: per eandem inuidiam semper nititur impedire hanc libertatem. Fuit necesse quod sicut precium redemptionis usque ad principium generationis septime ab hac servitute periculose traducebatur. Sic et per regalem eterni regis providentiam mirabiliter et miraculose protegeretur. Primum igitur periculum fuit mors Abel primi electi ad vitam eternam nati de Adam. Et quia Christus non erat traducendus de aliquo reprobo: Layn qui erat finaliter reprobatus merito a Lamech sagittatus fuit. Bene. 4. c. Adam autem cum Evalluxit mortem Abel: et vovit amplius filios non generaturos sed deo per angelum precipiente ut filius dei de ea nasceretur: cum esset. cxxx. annorum secundum doctores. vel cum esset annorum. cxxx. s. 3. doc. 70. interpretum cognovit Euan et genuit filium vocatum Seth: electum ad vitam eternam: de cuius semine filius dei debuit incarnari. Ecce ergo quod deus mirabiliter prouidit huic primo periculo ne impediretur illusterrimus sanguis virginis gloriose de qua incarnatus erat Iesus Christus. Secundum periculum fuit diluvium quod egerat iudicio dei: ut patet Bene. 6. c. ubi dicitur. Finis universae carnis venit coram me: pernitet. n. me fecisse hominem.

Ecce quomodo diabolus sparauit periculum:
 ut sanguis regius nostre redemptionis peri-
 rer: dñi filij Seth id ē filij dei d quo sanguis
 christi erat traducēdus: accesserūt ad filios
 hominum. id ē Cayn: 7 parē sunt polluti.
 Huic periculo prouidit gloriosus deus pēci-
 piens Hōe qui pseruatus erat iustus: q fa-
 ceret archā in qua saluauit secū vxore sua 7
 tribus filijs 7 vxoribus filiorū. Inter quos
 fuit pseruatus Sem: in quo pseruabat san-
 guis redemptionis bñane: vt patet Luc. 3. c.
 Et sic eū post diluuiū benedixit Hōe p̄ ei.
 Bene. 9. De quo Sem nati sūt oēs patres
 de quibus Abbraā erat nascitur. Ben. 10.
 c. Et cui facta fuit in tertia generatione pro-
 missio de filio dei incarnādo de semine suo:
 7 adimpleta Isaac nato. Bene. 21. c. Tertiū
 periculū fuit i patriarchis: 7 p̄mo i Isaac
 nato ex diuina promissione 7 in quo de? pro-
 miserat filiū suū incarnari: 7 in quo benedi-
 cerētur omnes gentes. Bene. 26. Sed ecce
 periculū. Nam Rebecca vxor sua quaz du-
 xit quadragenarius inuēta est sterilis: Cui
 periculo prouidit deus per orationē Isaac:
 qui orās pro fecunditate Rebecce vxoris sue:
 exauditus fuit a dño: que cōcepit 7 peperit
 vno partu duos filios. s. Jacob 7 Esau: i q-
 bus apparuit periculū: quia Esau odio ha-
 bebat Jacob: 7 volebat occidere euz. Ben.
 38. Jacob autē habuit duas vxores. Ex qua-
 rū vna. s. Lea suscepit filiū. s. Judā: decu-
 ius semine filius dei debebat incarnari. Ju-
 das autē duos filios nequissimos: q abutē-
 tes vxore sua Thamar a dño interfecti sūt
 Quā Thamar cognouit Judā i forma me-
 retricis: dans ei pro mercede bedū: 7 pigno-
 ra anulū: armillā 7 baculū: ex quo coitu cō-
 cepit duos. s. Phares 7 Zaram quaz etiam
 cū vellet Judas facē cōburi: misit ei pigno-
 ra sua: 7 sic liberata est: vt patet Bene. 38.
 Ecce quōd deus prouidit ne semen iude defi-
 ceret per Thamar: 7 ne periret Phares i v-
 tre eius in quo seruabat sanguis ad virginē
 traducendus. Phares autē genuit Esrom:
 ex quo nati sunt patres ex quibus debebat
 nasci Dauid rex. Matb. p. c. vt adimplerē
 promissio facta ad Jacob qñ dixit illi dñs.
 Reges egredientes de lābis tuis. Bene. 35. c.
 Quartū periculū fuit seruitus i egypto: vt
 patet discurrēt: de venditōe Ioseph. Be.

37. Et de ingressu Jacob in egyptū cum oib?
 suis ppter famē. Ben. 42. 7. 43. c. 7 de aspe-
 ro labore in edificijs cū paucis victu p? mor-
 tez Jacob 7 Ioseph. Exo. p. c. Et de prece-
 pto q oēs masculi occiderent: quod tñ diui-
 na prouidentia nō est factus eodez. c. Et tñ
 dem per Moysen deductus ē popul? vltra
 mare per desertū 7 liberatus ē ab hac serui-
 tute p manus Moysi: vt patet Exo. 15. 7
 Leui. per totū. 7 finaliter mortuo Moysē
 Deutroneo. vlti. p manū Josue popul? iste
 in quo traducebat sanguis nre redemptionis
 conductus fuit ad ciuitatē regalē 7 sanctā
 Hierusalē. Josue per totū. Et sic patet quōd
 deus mirabilē protegit hñc sacrū sanguinē
 regiū a periculo seruitutis. Quintū pericu-
 lum fuit psecutio Dauid: de quo fil? dei de-
 bebat incarnari. Diabol? enī fecit duas ma-
 gnas psecutiones vt sanguis regius nostre
 redemptionis in ipso periclitaret. Prima per-
 secutio facta fuit per regē Saul: vt patet. i.
 Reg. 18. 19. 21. 23. 7. 24. Et ista fuit prima
 persecutio quā fecit contra eū diabol? aūq
 obtineret regnū. Secundam autē fecit ante et
 post regnū adeptum que fuit spūalis dedu-
 censeū ad multa peccata: vt patet de pecca-
 to adulterij 7 homicidij. 2. Reg. xi. 7. 12. Et
 de peccato negligentie: corruptionis filij sui
 Amōn: 7 de peccato supbie in multitudine
 populorū. 2. Reg. 24. Propter quod pecca-
 tū peste fuerūt mortui. 70. milia virozū: et
 tñ deus mirabilē protegit eū inspirādo sibi
 penitentiā 7 bñilitatem: 7 sic etiā indulgen-
 do sibi vt pmissio facta a trib? patriarchis:
 Abbraā: Isaac 7 Jacob. Et pmissio scā ipi
 Dauid de rege nascituro de sanguine suo ha-
 beret locū veritatis. Sextū periculū fuit re-
 gum Juda vsq ad transmigratiōē Ba-
 bylonis: qui omnes instinctu diaboli adora-
 uerūt idola: vt Salomō. 3. Reg. xi. Et Ro-
 boam superbus filius Salomonis. 3. Reg.
 12. Et de multis alijs de quibus longuz eēt
 enarrare: vt patet in. 4. li. Reg. a. 14. c. vsq
 ad. 24. 7 tñ deus prouidit q supradicti re-
 ges non perierūt. Huius rei veritas patet
 quia quāuis propter supradictorū peccata
 deus permiserit q Joachim cū matre et to-
 ta domo sua ductus fuerit in Babyloniam
 et consumiliter pater eius Sedechias rex.
 Attamen in illa seruitute non permisit de?

q sanguis regius deficeret: qm post trans-
migrationē babylonis. Jeconias genuit Sa-
latiel. Salatiel aut Jorobabel: q postq edi-
ficauit templū. s. post. 70. annos captiuita-
tis Jorobabel genuit Abiud. 7c. Mat. p. c.
Septimū 7 vltimū piculū fuit chrisi 7 ma-
tris ei. Ipsa eni inuenta est in domo patris
grauida: anteq Juseph illā duceret: q pro-
pter debebat lapidari p legē q habet Deut.
22. c. Cui periculo prouidit d. per angelū
testificante suā sanctitatē dī. Juseph. Quod
in ea natū est de spū sancto est. Matb. p. c.
Ipse etiā chrisi natus fuit in periculo: qm
berodes audiens a magis q nat⁹ est rex iu-
deorū turbat⁹ est 7 cogitauit eum occidere.
Matb. 2. c. Cui piculo prouidit d. p ange-
lū apparentē in sōniō magis neredirent ad
berodē: 7 apparentē etiā Juseph 7 dī. Tol-
le puerū 7 matrē ei. 7c. etiam Matb. 2. c.
Ecce quōd pūssū est oib⁹ periculis: hūc san-
guinē regū ipedientib⁹ pciū humane salutē
p quā protectionē miraculosā 7 traductio-
nē periculosā declaraf xpm esse cūctoꝝ 7 re-
gū ex cellentiorē sine ex celsiorē. ¶ Tercio
q xps sit cūctoꝝ regū ex celsior. pbatuꝝ ra-
tione durationis. Nam de ipso dī Luc. 2. Et
regni ei⁹ non erit finis. Et q hoc verbū est
de futuro certan⁹ nos ad preterita: qz rō
p teriri scire futura facit. Prim⁹ eni dux ca-
put 7 rex toti⁹ terre fuit prim⁹ homo. Ita q
nūq fuit sūlis ei in dñio: 7 mortu⁹ est anno
uite sue noningētesimo trigesimo. Bēn. 5.
c. Et cōs filij ei⁹ 7 filie 7 filij filioꝝ perierūt
in diluuiū exceptis Enoch translato Bēn.
5. c. et Noe cū trib⁹ filiis 7 vxorib⁹ i archa
saluatis Bēn. 7. Secūda dux caput 7 rex i
terra post diluuiū fuit Noe cuius tres filij
sui diuiserūt terrā. Sem occupante asiam:
Cham occupante affricā. Japhet europā. Et
bi cōs mortui sūt 7 eorū regna diuisa. Ter-
ti⁹ dux fuit Membrorib⁹ prim⁹ dñator dñū
liuore cognitionis: hoies adozare ignē tōmī
nandi amore. Et edificauit babylonā prin-
cipiū regni ei⁹ Bēn. 1. c. Et hic mortu⁹ est
7 regnū ei⁹ diuisū est. Quart⁹ fuit Chanaan
q regnū chanaanorū ablatū est Bēn. 1. c.
et bi tandē diuisi fuerūt i triginta 7 vniū re-
ges q a Josue 7 p pō dei capti fuerūt 7 occi-
si: 7 ipsoꝝ ciuitates a populo dei occupate
fuerūt. Josue. 14. c. Et sic reges 7 regna ba-

buerunt finem. Quint⁹ fuit in. xij. duces iu-
da pmissionē factam Baad ancille Sare
Bēn. 23. 7 bi cōs cū patre suo mortui sunt
7 dñia diuisa. Sext⁹ fuit assuer⁹ q regnauit
in susis 7 dominabat sup. i. 27. prouincias
Hether. p. c. Et hic mortu⁹ est 7 regnū ei⁹ dis-
persum. Regnū etiā romanorū vt ait Aug.
4. de ciui. xvi. c. 7. Habuit magnū imperiū
quia iperauerūt toti europe 7 affrice 7 p ma-
gna parte asie: sed nō toti: qz pfas nō potue-
rūt totaliter subiugare: cui⁹ impij fuerunt
7. reges. Quorū prim⁹ fuit Romul⁹ vltim⁹
pō Tarquini⁹ supb⁹: vt recitat Aug⁹ li. de
ciui. xvi. c. 15. Qd imperiū fuit desolatū 7 di-
uisū nō tamē anibilatū: quia factū ē regnū
ipsi⁹ chrisi: quod vicariū eius in ēra possi-
det. Nam eo tēpore quo imperiū romanorū
vbiq impabat. Constantin⁹ impator fuit
cōuersus ad fidē: 7 mandauit vbiq p orbē
q fides chrisi seruaret sub bis verbis. Cū-
ctos ppos quos nostre clementie regit im-
periū in tali volum⁹ religione versari: quā
diuinū Petrū apostolū tradidisse romanis
religio vsqz ad huc ab ipso insinuata decla-
rat: 7 quā pontificē damascē sequi daret: 7
Petrū alexandrie vrbis episcopū virū apo-
stolice sanctitatis hoc ē vt fm apostolicā dis-
ciplinā euangelicāq doctrinā patris 7 filij
7 spūs sancti vnā deitātē sub parī maiesta-
te 7 sub eternitate credam⁹ hanc legē xpia-
norū nomē catholicoꝝ iubem⁹ amplecti. Et
nō solū hanc eplam misit per orbē: sed etia
mādauit publico statuto. q cōs volentes ef-
fici xpiani publice possent baptizari: 7 in pu-
blico etiā possent ecclesias cōstruere atqz tota-
re. i. z. q. i. c. futurā. Et cū hoc ecclesias sci⁹ Pe-
tri cōstruxit 7 sedē impialem successorib⁹ suis
reliq romana vrbē 7 oīūz italie 7 occidenta-
liū regionū pūncias successorib⁹ Petri cō-
signauit: oīaqz insignia apparat⁹ 7 pcessio-
nis imperialia sūmo romano Petri successo-
ri cōcessit: 7 vt vicario sūmi pōtificis ac ex-
cellētissimū regis Iesu xpi equū pedester fre-
nodirexit. 96. dis. Konstantin⁹. Et sic veri-
ficatus fuit ille versus. 75. psal. Et adoꝝa-
bunt cū oēs reges terre: cōs gentes seruiēt
ei. Unde per istū modū iperū romanorū
deuenit ad xpm regē supremū cuius regnū
nō habet finē 7 cunctis regnis finē imponit
Et sic patet secūda pars huius sermonis.

Paratertia huius sermonis in qua ponitur magorum adoratio et oblatio.

Tertio in isto sermone tractandum est de magorum veneratione et oblatione

Circa quam tres particule annotantur: quarum prima dicitur stelle apparitio. Secunda dicitur magorum aduentio. Tertia autem dicitur munerum oblatio. Prima ergo particula dicitur stelle apparitio: quia sequitur in textu Vidimus stellam eius in oriente. Nam secundum Chrysostomum Petrum Joannem et Nicodemum de Babilonia supra Mattheum. 2. et te. 2. bo. in. 3. parte. q. 36. ar. 7. Stella que apparuit magis: non fuit una celestium stellarum: sed de nouo producta. Quod etiam confirmare videtur Augustinus in libro contra Iulianum. Non enim illis erat stellis que ab initio creature itinerum suorum ordinem sub creationis lege custodiunt: sed nouo virginis partu nouum sidus apparuit. Hec ille. Hoc autem multipliciter ostenditur esse verum. Primo quidem quia nulla alia stellarum hac via incedit. Hec enim stella ferebatur a septentrione in meridiem. Ita enim facit iudea ad paradysum unde magi venerunt. Secundo appareret hoc ex tempore. Non enim solum apparebat in nocte: sed etiam in die media: quod non est virtutis stelle necetiam lune. Tertio quod quandoque apparebat et quandoque occultabatur. Cum enim intrauerunt hierosolimam occultauit seipsam: unde ut herodes reliquerunt monstrauit se ipsam. Quarto quia non habebat continuum motum: sed cum oportebat ire magos ibat: quando autem oportebat stare stabat: sicut de columna nubis que erat in deserto habes. Quinto quod non sursum manens per virginis demonstrabat: sed deorsum descendens hoc faciebat. Dicit enim Mattheus. 2. Quod stella quam viderant in oriente antecedebat eos usque dum staret supra ubi erat puer. Ex quo patet quod verbum magorum dicentium. Vidimus stellam eius in oriente. non sic est intelligendum: quasi ipsis in oriente positis stella apparuerit existens in terra iuda. Sed quod viderunt eam in oriente existentem et processit eos usque in iudeam quousque quibusdam sub dubio relinqueret. Non autem potuisset distinguere domum demonstrare nisi esset terre vicina. Et sicut ipse dicit hoc non videtur proprium esse stelle: sed virtutis cuiusdam rationalis: unde videtur quod hec stella potius visibilis fuisset in talis apparentia transformata. Unde quidam

dicunt quod sicut spiritus sanctus descendit super baptizatum dominum in specie columbe: ita apparuit et magis in specie stelle. Aliqui vero dicunt quod angelus qui apparuit pastoribus in specie humana apparuit magis in specie stelle. Probabilius tamen videtur quod fuerit stella de nouo creata non in celo sed in aere vicino terre: que secundum dei voluntatem mouebatur. Unde Leo papa dicit in sermone epiphaniæ. Tribus magis in regione orientis stella noue claritatis apparuit: que illustrior ceteris: pulchrior sideribus: in se intuitum oculis animos conuerteret: ut confestim aduiceret non esse otiosum: quod tam insolitum videbatur. Et sic patet prima particula. Secunda particula dicitur magorum aduentio. Erant enim prebetrati Numeri. 24. Dicitur stella et iacob et surget virga ex israhel. Et ideo in hora natiuitatis christi apparuit stella in orientali terra ubi habitauit Balaam. ut patet Numeri. 23. Quapropter magi sic dicti: non a magica arte sed a magnitudine scientie: qui etiam erant reges quia illo tempore philosophi sapientes regnabant: videntes nouam stellam cognouerunt per diuinam inspirationem quod illa erat que dicta fuerat per Balaam. Statim mouerunt se de locis suis ut venirent ad venerandum puerum natum: in quibus ænigmatibus a remotis ad christum apparuit sicut in quodam presagio fides et reuerentia gentium. Et ideo sicut fides et reuerentia eorum est sine errore per inspirationem spiritus sancti: ita etiam credendum est magos a spiritu sancto inspiratos sapientem christum reuerentiam exhibuisse. Sequentes igitur stellam venerunt in iudeam die. 13. quia illa terra ubi habitabat Balaam non multum distabat a iudea. Ipsi autem iudei intrantibus stella diuina disposita disparuit: ut necesse haberet recurrere ad ciuitatem regiam videlicet hierosalem: et ibi inquirere de christo nato. Hoc factum est a deo duplici de causa. Una propter ipsos magos: ut qui prius fuerant commoti celestis signo: confirmaretur etiam dicto prophetico ex hebreorum responsis doctorum. Nam ut habetur Mattheus. 2. Audiens herodes rex turbatus est et omnes hierosolyma cum illo. Et congregans omnes principes sacerdotum et scribas populi discutebant ab eis: ubi Christus nasceretur. At illi dixerunt: in bethleem iude. sic enim scriptum est per Micheam prophetam. 5. c. Et tu bethleem terra iuda nequaquam minima es in principibus

bus iuda. Et te enim exiet dux qui regat populum meum israel. Alia causa fuit propter xpm vt eius natiuitas in ciuitate regia nunciaretur: 7 p consequens iudei xpm non recipientes inexcusabiles haberent: ppter quod figurabat qd fides xpi erat agentibz deuote recipienda: 7 a iudeis pro maiori parte in infidelitate remanentibz spernenda: quia magi qui gentiles erant ipsuz xpm deuote quesierunt 7 inuentu adoraauerunt: sacerdotes aut iudeoru audientes xpm natum p celeste signu in nullo moti sunt ad ipsuz querendu siue inuentu. Sed tunc herodes clam vocatis magis diligenter didicit ab eis tempus stelle q apparuit eis. Et mittens illos in betleem dixit: Ite 7 interrogate. 7c. Respondet enim falsum obsequiu: vt facilius eos decipiat. Et sic patet secunda pericula. ¶ Tertia pericula dicit magoru oblatio. Sequi enim in tex. Quicunq audissent reges abierunt: 7 ecce stella qua viderant in oriente aecedebat eos. 7c. Et apertis thesauris suis obtulerunt ei aurum 7c. tanq regi: tunc tanq deo: myrru tanq homini mortali fm Bregm protestantes ipsu pro salute hominum mortuoru: fm Aug. L. 1. c. 1. dicit. Qd si non intelligebant quale mysteriu ista gerebant: vel quid significarent: dei tamē prouidentia eos occulte mouere hoc ordinati ē propter varia mysteria: quoz ad presens dico vnu. Tria enī sunt in nobis. s. intellectus: affectus 7 sensus. Primu offerimus cu totam nostrā intelligentiā 7 sapientiā in dei obsequiu captiuamus 7 dedicamus: que sapientia auro designat: teste Salomone qui ait: Thesaurus desiderabilis requiescit in ore sapientis. Et Sapie. 7. dicit de sapientia. Qd infinitus ē thesaurus hominibus. Secundu pro offerimus p feruore charitatis 7 orationis: que p tibus significat. iuxta illud psal. Dirigatur oratio mea sicut incensum in conspectu tuo. Tertiū autem offerimus per carnis mortificationē que per myrru significat. Tum quia amara. Tum quia corpora a putrefactione preseruat: que omnia confirmant per Bregm di. Instruimur nato regi aurū p quod significat sapientia offeramus in conspectu ei? sapientie lumine splendentes. Tibus autē p quod exprimit orationis deuotio of-

ferimus deo p orationū studia vt redolere valeamus. Myrru que significat mortificationē carnis offerimus: si carnis vitia per abstinentiā mortificamus. Hec ille. ¶ Seramus igitur cu magis deo 7 salutari nostro ista spiritualia munera: 7 reuertamur non p viam peccatorū nostrorū: sed per aliā viam. s. p tutu i regionē nostrā celestē. s. patriā in ipsa habitaturi in secula seculorū Amē.

Dominica prima post Epiphaniā de amore dei erga creaturas respectu redemptionis gubernationis 7 glorificationis: prope q quilibet excitari debet ad patriā. Sermo. 28.

In his que

i patriamēi sunt oportet me esse. Scribunt hec verba Luce. 2. c. et in euangelio occurrentis dominice. Ultra amo-

re creationis omnipotentis dei frēs charissimi de quo in preterita dominica tractauim? ad pagendā penitentiā videlicet incitantē: Restat in presentiarū de amore redemptionis gubernationis: 7 glorificationis: non min? ad ipsam penitentiā impellentē iure tractare. Quis enī non excitet? Quis non moueatur ad offensiones ipsius dimittendas: q nos pditos 7 damnatos incarnatione 7 sanguinis effusione filij sui mirabiliter redemit: q nec per nos nec per aliū redimi poteramus? Ait enim Aug. sup psal. 38. Mortuus ē christus in manus indeor: 7 redemit multitudinē gentiū. Et sup psal. 95. ait. Venere homines se potuerunt: sed redimere non potuerunt. Venit redemptor 7 dedit precium: fudit sanguinē suū: 7 emit orbem terrarū. Quia ppter idem ipse in libro de verbis apli sermone. 20. inquit. Ex prima transgressione primi hominis vniuersum genus humanū natū sub obligatione carnis peccati victor diabolus possidebat. Si enim sub captiuitate nō teneremur redemptione non indigere mus. Venit ad captiuos nō captus: venit ad captiuos redimēdos nihil in se captiuitatis hoc ē iniquitatis habens: sed in carne mortali p cū nrm portās. Si enī carnē mortale nō haberet: vnde i pbo sanguis quē p captiuos funderet? Ille autē quidam captiuitatē nrām

venit in similitudinē carnis peccati: nō cum carne peccati venit: venit vero caro sed non peccaticaro. Hec ille. Idcirco redēptor noster natus in mūdū ab initio natiuitatis sue vsq; ad corporalis vite consumationē procurauit salutē nostrā: qđ magis ostendit et euāgelio hodierno: qđ esset annozū. xij. relictis parentib; ipsuz eē in comitatu existimantib; et requirentib;: iuenerunt illū in tēplo sedentē in medio doctorū audientē illos et interrogantē. Mater autē ei dixit ad illū: Fili qđ fecisti nobis sic? Ecce pater tuus et ego dolētes querebam te. Et ait ad illos: Quid est qđ me querebatis. Nesciebatis qđ: vt. s. dicit thema nostrū: in his que patris mei sunt oportet me esse. i. insistere ad redēptionē mūdi et salutē animarū: ad quem misit me pater meus. **T**ria igit in isto sermone considerabim; peccatores ad agendū penitentiā incitantia: quorū primum dicit redēptionis modificatio. Secundū pō angelice custoditidis ordinatio. Tertiū dicit sublimis glorificationis preparatio.

Paras prima huius sermonis in qua modus humane redēptōis mire declarat.

Rimo igit in isto sermone qđ mirabilis et attractiu; fuerit mod; nostre redēptionis ad peccatores ad pniaz puocando sūmo studio insinuādū est. Pro quo tres cōclusiones dñi Bon. in. 3. di. 20. annotādesunt. **P**rima cōclusio ē. qđ nulla pura creatura satisfacere potuit p redēptione totū humani generis: que sic declaratur. Si pura creatura esset que satisfaceret aut eēt homo: aut nōhomo. Si esset pur; hō aut esset pctōr aut debitor: et nō potuisset eē mediator et recōciliator: cū ipse indigeret recōciliatione. Si pō esset nōhomo: sed p homine nō debet satisfacere nisi homo: qđ ad eē ptinet satisfactio in quo fuit transgressio: ergo videt; qđ nulla pura creatura potuerit satisfacere. Preterea satisfactio debet pportūonari iniurie et offēse: sed tāta est iniuria et offēsa quātus ē ille cui infer; extra de sen. excō. in c. cum illorū. §. nos tamē in tex. et i glo. in fi. de in iū. §. attror. et in plurib; alijs locis. Cū igitur deus sit infinitus: offēsa et iniuria p hominē deo illata fuit infinita: sed nulla creatura et eius opatio est infinita: ergo cū finiti ad infinitū nulla sit pportio. 3.

et 8. Obis;: nulla pura creatura potuit satisfacere p ista offēsa. Ampli; nō minus obligamur deo p bñficio recreatiōis qđ p bñficio creationis: si igit; pura creatura genus humanū redimisset: tantū essem; obligatib; quātū nostro creatori: ergo tantū teneremur diligere creaturā quātū creatorē. Si igit; impossibile est nos ad hoc obligari: impossibile fuit purā creaturā satisfacere p toto genere humano. **A**d quod clarior; et noticiā sciendū. qđ duob; modis requirit satisfactio de iniuria. s. et de dāno. Si igitur deus requisisset satisfactiōē ab humano genere. Aut requirit p vtroq; aut p altero horū. Si p vtroq; planū est qđ impossibile est aliquā purā creaturā satisfacere pro humano genere. Preterea tā grauis est iniuria que infer; deo ob excellentissimā eius dignitatē qđ nulla pura creatura pōt recōpensare aliquid illi equale. Si pō erigat satisfactiōē de solo dāno condēnando iniuriā: nec sic potuit pro toto humano genere satisfacere aliqua pura creatura. Aut illa creatura eēt homo: aut nōhomo. Si eēt homo cū nullus purus homo possit equalere toti dāno generi: talis homo offerendo seipsuz dicendū qđ nūq; recōpensaret damnū qđ Adā intulit corūpendo totū genus humanū: si esset nōhomo: nec sic adhuc recōpensare si pura creatura esset: ac sic posset nō tñ satisfaceret qđ ad illud gen; spectat satisfactio ad qđ spectauit transgressio: ac si hō posset nō tamē recēret: qđ naturā humanā in statū pristinū nō renocaret. Esset eni ex hoc subiecta alij creature. Et ex hoc habet; qđ non solū posset satisfacere deo si esset alterius generis: s; etiā nec si esset a deo assumpta puenire vt p humano genere satisfaceret. Et sic patet prima conclusio. **S**ecūda cōclusio est cū nullus adiutus gratia potuit satisfacere plene pro seipso. Que sic declarat scdm Bonā. qđ duplex est satisfactio plena. s. et semiplena. Satisfactio plena est qñ fit satisfactio simul de iniuria et dāno. Satisfactio semiplena est quando remittit; iniuria et satisfactio fit pro dāno. Intellectum est igitur qđ pro nullo peccato per quod fit auersio a deo potest satisfacere aliq; satisfactiōe plenaria nec p se nec p alijs: propter hoc qđ offēsa et iniuria illa supercedat purā creaturaz. Si vero

loquamur de satisfactione semiplena: ista vi
delicet in qua remissa offensa requiritur emē
da de damno: sic dicendū qd bō potest satisf
facere p suo actuali: nō aut p originali: cui
rō est triplex. Primo qz ad b qd fiat satisfi
catio: necessarii est qd fiat dāni recōpensatio
s. ppter originale pctm qlibet bāter necessi
tate moriēdi: s. si tēter satisfacere deo p ori
ginali pctō tenet reddere aīaz p aīa: sed qli
bet est mortis debitor p originali pctō: ergo
non vī qd aliqz q originale pctm pxit possit
vīqz satisfacere pro illo. 2° qz pctm actuale
dicit deprauationē volūtatis: originale aut
deprauationē nāe. In hoc aut differt depra
uatio nāe a deprauationē volūtatis: qz corru
ptio volūtatis respicit ipsā psonā vt est in
diuiduū: sed corruptio nāe vt est alteri⁹ p
cipiū. Impossibile igit fuit qd aliqz p origi
nali pctō satisficeret: nisi oīno ab originali
pctō mūd⁹ esset: nisi bāteret grāz coēz cui⁹
plenitudo nata est in alios rediūdare: 7 talis
nō potuit esse nisi qd esset de⁹ 7 bō. 7c. 3°
quia volūtas est vītilis: 7 corruptio in ea
existens est de facili mobilis: quia vero na
tura vno modo mouetur corruptio existēs
in ea difficile mobilis: qm igit deordinatio
volūtatis introducta p actuale ē psonē sin
gularis 7 facile mobilis recōpēfari pōt p vsū
grē gratūfaciētis q respicit psonā singula
rē: qz p deprauiatio nāe respicit p pagatio
nē nāe 7 in nām coēm: 7 vltē⁹ eradicari nō
pōt oīno: ideo p dāno illato nemo pōt satisf
facere p grām singularis psonē: illa enī nō
rollit oīo originalis pcti radicē ab eo i quo
est nec p se: nec p vsum suū: 7 ideo nō potest
oīo tollere reatiū 7 obligationē: sed sol⁹ ille
qui est de⁹ 7 bō vt dictū est. Et sic patet secū
da cōclusio. 3ª cōclusio ē qd de⁹ gen⁹ bñā
nū potētia absoluta: qm in se est absqz du
bio potuit liberare alio mō 7 saluare: vt di
cit hugo de scō victore in libro de sacramētis
Cui⁹ dictū recitat magr in lra in. 3. dīf. 20.
Cui⁹ rō est qd potētia dei nō est limitata: 7
sicut solo nutu mētis 7 impio volūtatis po
tuit creare: ita etiā potuit reparare. Un⁹ Leo
papa in quodā sermone in ramis palmarū in
quit. O potētia filij dei que ppter eandē
eēntiā est eq̄lis pfi: potuisset librare genus
humani solo impio volūtatis sue. Et Bre
et press⁹. 20. l. 4. moza^m bocasserēs ait. Qui

nos fecit existere ex nihilo: renouare etiā si
ne morte 7 passiōe sua potuisset. Un⁹ Aug⁹
.x. de trini. vt habet a magro in. 3. dīf. 20. in
quit: Si qrat⁹ vtrū alio modo potuisset re
parare gen⁹ bñānū qd per mortē filij ei⁹: di
cūm⁹ 7 aliū modū ei fuisse possibile cui⁹ pote
stati cūcta subiaceret. ¶ Aduertendū tñ qd si
loqimur de potētia dei ordinata respectu ge
neris humani repati 7 librati: qz determi
nauit de⁹ sibi posse ad hāc viā tāqz ad conue
nientiorē: nō potuit alio mō genus bñānū
repari. vnde 7 Aug⁹ sequit in pdictis ver
bis di. Sed nē miserie sanāde nullū modū
fuisse cōuenientiorē: nec oportuisse. Et etiā
Leo papa sequit p bis pdictis: qñ dixit po
tuisse librare gen⁹ bñānū solo iprio volū
tatis sue: nisi. s. dīnis opibus maxime cōgru
isset: vt neq̄tie hostilis aduersitas eo qd vice
rat vinceret. Un⁹ 7 Ansel. in li. Cur de⁹ bō
ait de christo. Nō potuisset transire calicē ni
si biberet illū: non quā posset vitare mortē
si voluisset: sed quia impossibile fuit aliter
saluare mundū. Qd cōfirmat pat⁹ noster
Ambro. dī. Tātū fuit pctm nī in vt salua
ri nō possem⁹: nisi vnigenit⁹ dei fili⁹ morē
ret p nobis debitorib⁹ mortis. Et glo. sup
illud ad Heb. 2. Decebat auctorem salutis
eorū p passiōē cōsummare. 7c. sic inq̄t. Nā
xp̄s moreret bō nō redimeret: nō redēptus
ā p nos frustra fuissent oīa facta. Que etiā
pfirmari vident p dictū dñi nī in Lu. vlti.
Oportebat pati xp̄m 7 resurgere a mortuis
7c. Quare autē decreuit de⁹ fūe cōuenien
tia sue potētie: sapie: 7 iusticie: nec nō. mē
que meli⁹ 7 expressius seruare nō potuit: vt
patet ex supradictis in sermone natiuitat⁹ do
mini. ¶ Ad quorū etiā clariozē noticiā et
clemētiā de imāgis explicādā aduertēdū qd
modū istū vltra ceteros debuit de⁹ accepta
re tāqz nobilissimū inter oēs qui excogitari
pnt fuit. n. acceptabilissim⁹ ad placādū deū
prudētissim⁹ ad expugnādū generis bñāni
inimicū. cōgruentissim⁹ ad curādū moribū
7 efficacissim⁹ ad attrahendū genus bñānū
Prō dico qd fuit acceptabilissim⁹ ad placā
dū deū: ppter qd dicit Ansel. 2. li. Cur de⁹
bō. Nihil asperius 7 difficili⁹ pōt bō pati ad
bonozē dei sponte 7 nō ex debito qd mortem.
Et nullaten⁹ pōt seipsū magis dare bō deo
q̄ cū semorti tradit ad bonozē ipsi⁹. Et hoc

ē qđ dī ad Eph. 4. Tradidit semetipsum obla-
tionē et hostiā deo i odorē suauitatis. 2° fuit
prudētissim⁹ ad vincēdū aduersariū nostrū.
Decebat enī ut xps sua prudētia suparet di-
abolū: sicut diabol⁹ sua astutia decepit ho-
minē p mū. iuxta illud Job. 16. Prudētia ei⁹
percussit supbū. et vlti. c. Nunqđ potērit cape
leuitatē bamo. q. d. imo ppter qđ dicit An-
sel. vbi. 3. Venit redēptor et vict⁹ ē acceptor
tetendit muscipulā crucē suā: posuit ei quasi
escā sanguinē suū. Tercio fuit cōgruentissī-
mus ad curandū morbū: p m⁹ enī bō pecca-
uerat p superbiā: gulā: et inobediētiā. sicut
dicit Bre. Voluit enī assimilari deo p sciē-
rie sublimitatē: gustare ligni suauitatem: et
trāsgredi pcepti dīni limitē. Et qm curatio
babet fieri p pstrariū. iuxta illud. 2. Ecbi⁹.
Medicine habēt fieri p pstraria: ideo mod⁹
satisfaciēdi fuit cōgruentissim⁹ p abiectiōē
hūiliatiōē et dīne volūtatis iplētiōē: que
oīa reluxerūt i ipso xpi passiōe. Juxta illud
apli ad Phil. 2. Hūiliauit semetipsum f. o. v.
ad mortē mortē at cru. Postremo fuit effica-
cissim⁹ ad attrahēdū gen⁹ hūianū. Ad enī
decurat aliter ipsum saluare nisi saluo volūtati
arbitrio: quo saluo nō potuit de vobis magi
attrahere ad amoz suū q̄ sustinēdo pro eo
crucis patibulū. Quia ppter dixit ipse Jo.
12. Et ego si exaltar⁹ fuero a tēra oīa trabaz
ad meipsum. Et Hugo de ara spōse inquit. Ut
ōnderet tibi q̄tū te diligeret: nō nisi moriē-
do a morte te literauit: ut nō tū pietatē ipē
deret bñficiū: verū etiā cbaritatis affectum
mōstraret. Que etiā cōfirmat Aug⁹. 1. de
trini. et recitat m̄gr vbi. 3. di. Quid ē enī qđ
tātū mētes nras erigit: et ab imortalitatē de-
speratōe subleuat q̄ nos tanti fecit deus
ut ei⁹ fili⁹ imutabiliter bon⁹ in semanēs qđ
erat: et a nobis accipiēs qđ nō erat dignatus
nrm inire pfortiū: mala nra moriēdo pfer-
ret. Et in li. Cur qñ et quō de bō. c. 9. ait.
Grās igit oipotēti deo agim⁹: qz sicut ceci-
dimus graui⁹: relenati sum⁹ mirabili⁹ et mi-
sericordiā oē debitiū trāscendētē pmediato-
ris morte regim⁹. Hēpe quid misericordi⁹
intelligi valet q̄ cū pcrōre dānato eēnis tor-
mētis et vñ se redimat nō bñti: de p̄ dicit:
Accipe vniūgenitū meū et da pte. Et ipse fi-
li⁹. Tolle me et redime te: qñ enī hoc dicunt
qñ homines ad xpianā fidē vocant et trahunt

Quid utiqz iusti⁹ q̄ ut illud cui daf p̄ciū ma-
ius oī debito oē p̄ctm dimittat illi: qui hoc
debito donat effectū. Hec ille. Que etiā de-
clarat Hiero. in epla ad Damasū papam de
filio. p̄digo di. Que aut maior pōt eē clemē-
tia: q̄ ut fili⁹ dei vobis fili⁹ putaret⁹: ecce men-
sū fastidia sustineret p̄tus: expectaret aduē-
tū: inuolueret p̄nis: subijceret parētib⁹: per
singulas adolesceret etates. Et post ptume-
lias vocū: alapas: flagella: crucis q̄q p no-
bis ferret maledictū: ut nos a maledicto le-
gis absolueret: patri factus obediēs vsq ad
mortē: ut id ope cōpleret qđ ante ex psona
mediatoris fuerat dēp̄cat⁹ di. Pat volo ut
quō ego et tu vniū sum⁹: ita et isti i nobis vniū
sint: qz ad hoc venerat: ut qđ erat ipso bñ-
le legis: qz nemo ex ea iustificabāt ineffabili
mīa vinceret: publicanos et pcrōres ad p̄nias
puocabat. Cōmuniū q̄q eozū expetēs ut i
cōmuniō docerent⁹: sicut manifestū ē poterit
ei⁹ euāgelia sollicita mēte plegerit. Quō et
cib⁹ et pot⁹ et deambulatio et vniuersa q̄ ges-
sit in terris salutē vniūz pcuraret. Hec ille.
Et id xpus in sua passiōe ppter nostrā salu-
tē et ad oñdēdā suā infinitā bonitatē triasū
gularit fecit. Primū ē sollicita inq̄sitiō. 2^m
alta crucifixio. 3^m amorosa clamatio. Pri-
mū qđ fecit xps p redēptōe nra: vocat solli-
cita inq̄sitiō. Trib⁹ enī modis p̄t cognosci
qñ qđ diligēt rē pditā. Primo qñ nō aliqūē
mittit sed sol⁹ ipse requirit. 2° qñ lōgū iter fa-
cit. 3° qñ multos labores sustinet. De bone
Jesu tu p̄dēs aīaz nostrā sponsā tuā: ppter
p̄ctm p̄mox parētū expulsā a regno celozū
volēs ostendere quātū ip̄saz amabas: in his
trib⁹ actibus teip̄sū p̄stituit. Ad enī mis-
si angelos nec archāgelos: s̄ tu met a sumo
celozū cū multis laborib⁹ et dolorib⁹ aīaz p-
ditā quesisti. Q̄s explicare posset labores
et dolores quos redēptor nrm in illis trib⁹ an-
nis p nostrā redēptōe portauit. Ipse enī fe-
cit sicut bon⁹ passor. de quo Luc. 15. c. dicit
Quis ex vobis hō qui habet centū oues: et si
perdiderit vnā ex illis: nōne dimittit nona-
ginta nouē in deserto et vadit ad illā que p̄-
rat⁹: Sic fecit xps q. 99. pecudib⁹ dimissis. i.
nouē cboris angelozū: q̄sinit cētēsimā pecu-
dē. i. naturā humanā cū sudoribus et bume-
ris suis ip̄sū et hoc fuit qñ tulit crucē bu-
meris suis pro peccatis nostris. Unde Ber.

admirās ei⁹ infinitā misericordiā ⁊ pietatē
 dicit. **O** nate tui quo tua descendit būlitas
 Quo tua flagrauit cbaritas. ⁊c. **O** piissi
 me iesu infinite potētie ⁊ misericordie: qđ va
 dis inq̄ rendo? Audi ipsū rñdētē. Ego q̄ro
 aīaz tuā: ego quero te p̄ditā: ego quero te
 vlceratā. Reuertere ḡ ad eū aīa mea qz ip̄e
 suscipiet te. **E**z^m fuit alta crucifixio. **O** aīa
 indurata ⁊ desperata: si pua tibi vidē qđ di
 cta sūt: vade ad arborē sancte crucis ⁊ inter
 roga illū quē tētinēt cū tāto dolore ⁊ mero
 re ⁊ dic ei: **O** amantissime iuuenis qđ facis
 in isto horrido patibulo? **E**ur in altū ascē
 disti? Et ip̄e rñdebit tibi. Ego in isto suppli
 cio expecto te aīa mea: in altū ascēdi vt cō
 me viderēt: brachia extēdit: vt cōs ad me ve
 nientes suauiter amplecterer. **C**onfirmat
 ista **L**acti. in. 4. dīf. in st. aduer. gentes ra
 tionē reddēs: quare in altā crucē ascēdit dī.
Illa quoqz p̄cipua fuit causa: cur dē crucē
 maluerit: quia illa eum exaltari fuit necesse
 oībusqz gentibus passionē tēi notescere. **N**ā
 qm̄ is qui patibulo suspendit ⁊ conspicuus ē
 oībus: ⁊ ceteris est altior: crux potius electa
 ē que significaret illū tā cōspicuū tāqz subli
 mē futurū: vt ad eū cognoscendū pariter ⁊
 collendū cūcte nationes ex oī orbe cōcurrē
 rēt. Deniqz nulla gens tā inhumana ē: nul
 la regio tā remota: cui aut passio eius: aut
 sublimitas maiestatis ignota sit. Extēdit ḡ
 in passione man⁹ suas orbesqz dimēsus ē: vt
 iā tūc oñdēt ab ortu solis vsqz ad occasū ma
 gnū p̄p̄m ex oībus linguis ⁊ tribubus p̄gre
 gatū esse sub alas suas: venturū signū illud
 maximū atqz sublime frōtib⁹ tuis suscep
 tū: cui⁹ rei figurā iudei etiā nūc exhibēt cūz
 limina sua de cruce agni notant. **H**ec ibi.
Ez^m quod fecit est amorosa clamatō quia
 clamauit a cruce ad patrē. **L**uc. 23. **P**ater
 ignosce illis. ⁊c. **C**lamauit sitio. Et qđ sitit
 dñs Iesus nisi salutē tuā? Reuertere ḡ aīa
 mea: qz ip̄e clamans vocat te. **U**nde **B**er.
 ait: **A**scēdit in altū vt lōg⁹ audirēt: fortē
 clamauit vt null⁹ excusaret: clamori lachry
 mas addidit vt bō cōpateret. ⁊c. **E**t sic pa
 tet p̄ua pars bñi⁹ sermonis.

Pars 2ª bñi⁹ s̄mōis i qđ ponit ali⁹ tēi amor
 erga creaturas videlz āgelice custoditiōis.

Ecūdo i isto sermone declarat ali⁹
 amor tēi respectu angelice custodi

tionis: qđ etia nos excitare batet ad p̄niam
 pagendā. **P**ost qđ enī oipotēs dē aīam crea
 uit: ⁊ p̄ditā restaurauit: misit angelos suos
 ad ipsam associandā. **E**cceh. 23. nobis loq̄
 dñs dicēs. **E**cce ego mittā angelū meū qđ per
 ducat te ⁊ custodiat in via: ⁊ introducat te
 ad locū quē p̄parauī nō solū aīam iustoz
 ⁊ amicorū ip̄i⁹: sed etiā cuiuscūqz p̄ssimi pec
 catoris. prout **B**iero. sup **M**atth. ait. **N**ā
 gna est dignitas aīarū vt habeat vnaqueqz
 aīa ab ortu natiuitatis sue angelū ad sui cu
 stodiā deputatū. **U**nde notandū est qđ ab or
 tu natiuitatis intelligit qđ creat ⁊ infundē
 tur aīa. **D**icit nāqz dñs **B**ona. in. 2. dīf. 21.
 sup litterā. ⁊ **A**lex. de al. in 2ª pte sūme. et
 etiā **A**rchidiacon⁹ sup. c. firmissime. de p̄se.
 dīf. 4. qđ duplex est natiuitas. s. in vtero ⁊ ex
 vtero. **P**rima est qđ aīa creat simul ⁊ infun
 dit corpori. **S**ecunda qđ hō exijt de ventre
 matris. **A**ngel⁹ p̄o deputat bōi a p̄ma nati
 uitate. s. in vtero nō ante: nec debuit etiā dif
 ferri vsqz ad secūdā. **R**ō bñi⁹ ē h̄z **B**on. vbi
 s. qz ista custodia respicit p̄ncipaliter sp̄s
 corp⁹. **E**t ideo nō debet specialē angelum
 ad sui custodiā habere ante qđ spiritus infun
 datur: nec debet etiā differri: qz ex tūc potest
 eam defendere ⁊ adiuuare. **P**reterea nota
 re debet qđ angelus nō deserit hominē ob stī
 natū in peccatis vsqz ad mortē. de quo **B**o
 na. vbi. s. assignat talē rōnem. qđ promior ē
 bonus angelus ad adiuuandū: qđ malus ad
 perdēdū: sed malus hominē quātūcūqz non
 deserit sanctū vsqz ad mortem: sic ⁊ bonus
 quātūcūqz sceleratū nō derelinquit vsqz
 infini. **E**st tamen sciendū qđ duplex est effe
 ctus in homine angelice custodie. **I**n^o respec
 tu boni acquirēdi ⁊ seruandī. **A**lius respec
 tu mali deferendi ⁊ vitādī. **Q**uantū ad p̄i
 mū effectū deserit angelus obliuatum: sed
 quātū ad secūdū non. **E**t sic patet qđ largis
 simus dator omnīū bonorū tam sollicitam
 curam gerit pro salute nostra. propter que
Aug⁹. in libro soliloquiorū ad deum ait.
 c. 29. **F**acis domine angelos tuos spiritus
 super me: quibus mandasti vt custodiant
 me in oībus vīs meis: ne forte offendā ad la
 pidē pedēmēū. **H**i sunt custodes sup muros
 noue hierusalē ⁊ mōtes i circuitu ei⁹: vigilā
 tes ⁊ custodiētes vigilias noctis sup greges
 suū: ne qñ rapiat vt leo aīas nostras: dñi nō

est ille qui eripet ille antiquus aduersari noster: qui quasi leo rugiens circumit querens quem deuoret. Hi sunt ciues sabbate civitatis superne hierusalem ad mysterium missi propter eos qui hereditatem capiunt salutem: ut eos liberent ab inimicis suis et custodiant in omnibus viis suis: proferant quoque ac moveant et omnes filios offerant in conspectum maiestatis tue. Et iterum. Magna sunt domine beneficia tua quibus nos honorasti: das nobis angelos tuos in mysterium nostrum. Declaras enim nobis aliquid celi ambitu continet: et quasi prout essent tecum que sub celo sunt: nisi addesset qui super celum sunt. Hec ille. Age ergo prentia mea: quia angeli te custodiunt ad hoc te custodiunt: et ad hoc missi sunt. Et sic patet secunda pars huius sermonis.

Paratertia huius sermonis in qua ponitur alius amor dei ad rationalem creaturam videlicet amor glorificationis.

Tertio in isto sermone tractatur de amore dei respectu glorificationis cuius desiderio quilibet excitari debet ad plenam perfectionem. Apertis ergo oculos tuos anima mea et vide: quia omnipotens deus magis te diligit quam omnes homines mundi plene quam prout mater quam filius: et sic de alijs transcurramus: quia non enim bona corporalia: naturalia: et temporalia: sed bona inaudita inuisibilia: infinita: incommensurabilia: si reuerfa fueris ad eum tibi preparavit. Unde Esai. 44. et promissum me ad Ezechiel. 2. dicitur. Quod oculus non vidit: nec auris audivit: nec in corde hominis ascendit qui preparavit deus diligentibus se. Et tales enim res sunt secundum Augustinum super psalmum 109. Memini conferunt veram felicitatem: quia non erigunt insatiabilem cupiditatem. Qui biberit ex hac aqua sitiet iterum: unde loquitur ipse Iesus de salubribus documentis dei. Nihil vos terreat mundi infelicitas: quia si istam felicitatem mundana sci dei omnes timuissent: perpetuam felicitatem non haberent. si felicitas huius mundi diligenter: hec perpetua non inuenitur. Ad perpetuam felicitatem tendamus: ubi patrii et parentes batenus: patientissime huius mundi mala perhiberi nostri nomine toleremus. Quid est quod tolere contra illud quod nobis permittit: aplus inquit. Ad sunt adigne passionibus huius mundi ad futuram gloriam quam revelabit in nobis. Nulla nos terreat pressura: nulla calamitas frangat. Hec ille. Ad cuius veritatis testimonium legimus de thea meretrice in sua legenda: quod cum puer tisset eam abbas sancti nutius dimissis peritis vitijs: ac bis quam lucrata fuerat in medio pla-

tee combustis: in carcere stetit quousque predictus abbas vidit in celo lectum preciosissimum: quem tres virgines per thea custodiebant: qui in pace deiecit tribuens spiritum vero. Ibi enim ut ait Bernardus. erit domini plenitudo lucis: beatitudo pacis: memorie continuatio eternitatis. Ergo sedula mente revolve et considera diligenter peccata tua: quanta reprehensione digna es cum dura efficeris ad dimittendas offensas creatoris reprobis et glorificatoris tui. Revertere igitur ad eum qui te tanto amore dilexit: qui cum psalmi 7. f. suo gloriosus vi. 7. re. in. f. Amen.

Unica 2^a post epiphaniam de impedimento primum quod dicitur impedimentum infidelitatis. Sermo. 29°.

De fecit in

tium signorum Iesus et manifestavit gloriam suam et crediderunt in eum discipuli eius. Scribunt hec verba Iohannes.

2. et in euangelio occurrentis dominice. Infirmitates curande fratres carissimi non aliter curantur nisi per medicinas contrarias. iuxta illud Gregorius. Contraria contrariis curantur: ut calida frigidis: et frigida calidis. Quod confirmat philosophus. 2°. Et ibi dicitur. Medicine habent fieri per contraria. Quia igitur antiquus ille serpens humani generis inimicus: videns hominem illum posse ascendere per humilitatem: unde ipse per superbiam corruerat confirmatus in dei odio et non invidia sed querit nos precipitare: et ad baratrum ubi ipse est deducere per frequentationem peccatorum mortalium. Sed quia scit nos per plenam in hac vita posse resurgere: conat multis modis in ipsis nos ligare: et ne resurgamus impedire: ut in eis moriendo secum faciat in eternum perire. Idcirco post tanta predicta de plenaria existimavi aliquando breviter pertractare de his que alligant retinent et impediunt ipsos peccatores ne ad plenam resurgant: conferes ex scripturis sacris contra talia remedium opportunum. Quorum impedimento maximum et principale est infidelitas ad quam extinguenda potissime valet consideratio miraculorum. In ista dominica congrue decere ut de ipso impedimento infidelitatis cum remedijs suis pertractare. Quia propter occurrit euangelium opportunum ad propositum nostrum: de initio miraculorum domini nostri facto in mutato de aqua in vinum: unde bene dicitur verba proposita. Hoc

fecit initiū signorū Iesus. In p̄sentiarū igitur de impedimēto infidelitatis cū sua remediatiōe tractātes tria cōsiderāda occurrūt quorū Prīmū dī bonorū 7 malorū occasio. Secūdū p̄o speculatiua consideratio. Tertiū autē miraculorum remediatio.

Parā p̄ma binus sermōis in qua declaratur q̄ sicut fides est oīuz bonorū fūdamētū ita infidelitas ē causa oīuz malorū.

Rimo igit in isto sermone p̄siderare puenit: q̄ sicut fides ē fundamētū oīuz bonorū nōstrozū: ita infidelitas ē fundamētū oīuz malorū. Admirās autē tantā diuersitatē boīuz tam diuerse operantiū: Quidā bñ: alij meli⁹: nōnulli optie: alij male: quidāz peius: nōnulli p̄o pessime. Et finalit̄ inuenio q̄ ista diuersitas nō causatur nisi a diuersitate fidei. Et quāuis oēs dicant se credere. nō tñ oēs illa que credunt practicāt: inuestigāt: contēplanf: 7 cōsiderant. Et cui⁹ p̄sideratiōis defectus: oīz peccatorū occasio: p̄nie obliuio: 7 bonorū operū defectio. Que q̄s vera sint. pbat p̄ rōnez: auctoritatē: 7 exēplū. ¶ Prīmo probat p̄ rationē sic. Pbs in li. tēnsu 7 sensato 7 in. 3. tētia inquit. Nihil ē in intellectu q̄n p̄i⁹ fuerit in sensu: qd̄ intelligendū est p̄mōdialit̄: 7 t̄bis que cognoscunt p̄ viāz cōem 7 naturalē. Capropē Pbs p̄ Posterī⁹ inq̄t. q̄ oīs n̄ra cognitio oīzū habet a sensib⁹. Qd̄ enim minime sentim⁹ nālīter nō cognoscim⁹: q̄ si p̄ intellectu nō cognoscit̄: nec etiā p̄ volūtatē amat: quia vt ipse agit in. 3. de aīa. Volūtas nō fert nisi in p̄cognituz. Et Aug⁹. 10. de trini. c. p̄. Firmissime nouim⁹ nō nisi nota amari posse. q̄ si nō amat nec etiā p̄pter illud aliqd̄ boni opatur. Luz igit due sint viē salutis n̄re p̄m p̄betā. s. declinare a malo 7 facere bonū. Si volum⁹ bñ agere 7 i virtutibus iudare: necesse ē bonū 7 p̄mū p̄p̄ quod facim⁹ cognoscere: qz finis mouet agēte ad opandū. 2. p̄bi⁹. Sed ipsi bonū sup̄nū 7 felicitatē eternā nō possum⁹ nālīter cognoscere: q̄ necesse ē vt cognoscām⁹ sup̄nālīter: 7 hoc est p̄ fidē. Quāta igit fides tua: tanta erit cognitio: 7 tant⁹ erit amor 7 affectio: quāta erit cognitio: 7 quāta erit affectio tāta erit virtutis opatio: q̄ a p̄ ad vltimūz quāta erit fides tāta erit opatio. Rursus p̄ eandē rōnē penā eternā malā ēē 7 acerbiſſi

mā nālīter cognoscere nō possum⁹: q̄ sup̄naturalit̄ p̄ fidē. Si igit volum⁹ pctā deuitare: necesse ē penā ad quā pctā inducūt cognoscē 7 tāta erit pcti deuitatio quāta erit pene cognitio. Si igit ista cognitio nō habet nisi p̄ fidē. quāta erit fides: tāta erit pctōzū oditio: necnō 7 malorū effugatio: patet ergo p̄ istā rōnē op bona 7 mala. pcedrē a p̄fectu 7 reſectu fidei. ¶ 2⁹ pbat p̄ auctē Aug⁹. di. Si des mēsurat actiones. Et auctē 2. actā. 2. di. inſti. aduer. gē. di. circa p̄m. Raz dñ exiſtimāt nulli teo nos ēē cure: aut p̄ mortē n̄ ēē futuros: totos se libidinib⁹ adijciūt: 7 dñ licere sibi putāt: bauriēdis voluptatibus sciēne incubūt: p̄ quas ipudētes laqueos mortis incurrūt. necnō Cipriani sic di. Nemo cōſiderat qd̄ metueret p̄ſcia n̄ra si crederet q̄ qz nō credit oīno nec metuit: si autē credēt et timeret: si timeret 7 cauēret: si cauēret euadēt. Probat ē p̄ auctē scripture sacre. nā Moyſes dic̄ Aūeri. 20. Quia n̄ credidistis mibi vt sanctificaretis me corā filiis israel: nō introductis vos populos in terrā quāz dabo eis. Itē. 2. Paral. 16. Prebet fortitudines bis qui p̄fecto corde credūt in eum. 7. c. 20. ibidē. 7 2. bobie. 2. Quia illam expectamus: quā dñs datur⁹ ē bis qui fidē suā nū q̄ mutant ab eo. Et Esa. 7. Si nō credideris nō p̄manebis. i. quia i pctū rues. Ideo dicitur Abacuc. 2. Iustus in fide sua viuūt 7 bñ opatur. Propterea dicebat Iesus in euāgelio Ma. 9. 7 Lu. 7. Cōfide filia: fides tua te saluā fecit. Scdm̄ fidē vestrā fiat vobis. Mat. 6. 7. 15. O mulier magna ē fides tua fiat tibi sicut vis. Et Mat. 9. O ia possibilia sūt credēti. i. etiā si sint ardua 7 maxima Et Jo. 3. Qui credit in eū nō iudicabit: qui nō credit iam iudicatus ē. Et iterū ibidem. Qui credit in filiū dei habet vitāz eternā Quia autē incredul⁹ est filiū nō videbit vitāz eternā: sed ira dei manet sup̄ eū. Itē Paul⁹ magnificat fidē di. B̄ras ago teo meo: quā fides n̄ra ānūciat i vniuerso mūdo. ad Ro. p̄. 7 in. c. 10. dicit. Corde credit ad iusticiāz ore autē p̄fessio fit ad salutē. Et. 2. ad Cor. 13. ait. Si estis in fide c̄risti vos p̄bate per opa. Et ad Gal. 2. Nullus iustificabit ex opibus legis nisi p̄ fidē. 7 ad Ephe. 2. B̄ra saluati estis p̄ fidē: 7 ad Ephe. 6. In oib⁹ sumētes scūtū fidei vt possitis oīa tela inimici

ignea extinguere. Et ad Hebre. xi. lapidati
 sunt: secti sunt: tētatī sunt: i occisi de gladij mor-
 tui sunt: circumierūt in melos: et in pēlib⁹ capri-
 nis: egētes: angustiatī: afflictī: q̄b⁹ dignus
 nō erat mūd⁹: et bec oīa fecerūt p fidē. et Ja-
 cobi. 2. Quid pderit fratres si fidē q̄s dicat
 se bñe et opa nō bēat: nūq̄d fides poterit sal-
 uare eū? et i. Jo. 5. hec ē victoria q̄ viciit mū-
 dū fides nra. patet q̄ dēcā pclusio: p auctes.
C3^o probat p exēplū. Ponat q̄ quidā trā-
 siens p viā occurrit ei vn⁹ ei⁹ amic⁹ di. Ne
 trāseas vltēr⁹ qm inimici tui hic pati sunt
 prope vt te interimāt: ille autē si crediderit
 aufugiet: sin autē trāsibit et iter faciet. Sicue-
 nit nobis p viā pctōrū trāseuntib⁹: venerūt
 prophete: martyres et apli: et demū ip̄e dñi-
 stus nobis amicissim⁹: imo plus q̄ credi pōt
 et clamauerūt oībus pctōrib⁹ di. Ne trāsea-
 tis p viā supbie. **S**upbi: o auari p viā aua-
 ricie et. quia si sic inimic⁹ vester diabol⁹ glu-
 riet vos in infernū in illas tenebras extēio-
 res. Quare ergo nō fugim⁹? Quare nō fugi-
 mus? q̄re istā vitā nō tenuitā? nō ob aliud
 nisi q̄ nō credim⁹. Rursus si ponat q̄ vn⁹
 cupid⁹ et auar⁹ q̄rēs ditari nūcios bēat di.
 sibi. Perge ad illā ciuitatez et multas pccū-
 as lucraberis: nūq̄d si credet adibit: imo cur-
 su velocissimo nec tardabit. Sic a nobis bo-
 nū nāliter desiderātib⁹ quib⁹ dictū ē solā fe-
 licitatē eē in alia vitā: et ibi sūmū bonū esse:
 nō ob aliā cāz euenit vt illud sūmū bonū cō-
 tēna: nisi q̄ annūciantib⁹ nō credim⁹. Et
 sic patet pdicta pclusio p rōnes: auctes et ex-
 empla. **C** Si quereres a me ppter qd fidei
 nostre tātis signis approbate non credit bo-
 minū maxima multitudo: dicerē cupiditatē et
 inordinatā terrenozū affectionē hui⁹ rei so-
 lā cām eē: probādo sniam meā p auctorita-
 tē 2 actā. et li. di. in sti. ad. g. c. j. di. Interiz
 necessariū puta admonere lecturos: q̄ b nra
 que tradim⁹. prauē vitiozūq̄ mētes: aut oī-
 nonō intelligēt: bebetat enī acies eozū ter-
 renis cupiditatib⁹ q̄ sensus oēs granāt ibecū-
 lesq̄ reddūt. aut si intelligēt dissimulabūt tñ
 et bec vera esse nollēt: q̄ trabunt a vitijs et
 scient mal⁹ suis fauēt: q̄z suauitate capiunt
 et p̄tutū viā deserūt: cui⁹ acerbitate offendū-
 tur: Nā q̄ auaricia et opū qdā ierplebili sitū
 flagrāt: quia: n̄ pnt vēditis aut elargit⁹ que
 amāt tenui ultu vitā degere: sine dubio ma-

lū id eē fictū q̄ desiderijs suis renunciare co-
 gūt. Itē q̄ libidinū stimulis incitati: vt ait
 poeta. In furias: ignēq̄ ruūt: vtiq̄ incredi-
 bilia nos asserere dicūt: q̄z vulnerāt aures
 eozū pcepta cōtinētie quicq̄ illos a volupta-
 tibus suis prohibēt q̄bus aīa et suā eūz corpe
 ad indicauerūt. Qui p̄o ābitūde inflati: aut
 amore potētie inflāmati: oē studiū suū ad
 acq̄rēdos bonozes māciparūt nec si solē ip̄z
 in manib⁹ gestemus: fidē accomodabunt ei
 doctrine q̄ illos iubet oī potētia et bonore cō-
 tēptō hūiles viuere: atq̄ ita hūiles vt et ac-
 cipere iuriā possint et referre nolint: si acce-
 perit hi sūt boies qui p̄ veritatē clausis ocu-
 lis quoq̄ mō latrāt. Qui autē sanierūt et non
 ita vitijs imersi: vt insanabiles sint et credēt
 bis et libentē accedēt et q̄cūq̄ dicim⁹ aperta et
 plana et simplicia: et qd maxie opus ē: vera et
 inexpugnabilia illis videbūt. Nēo virtuti
 fauet nisi q̄ sequi pōt: seq̄ autē n̄ facile ē oīb⁹
 bi pnt quos paupertas et rerū idigentia exer-
 cuit et p̄tutis capaces effecit. Nā si p̄tus ē to-
 lerātia malozū: nō capiūt ergo p̄tutē q̄ sp̄ in
 bonis fuerūt. q̄z mala neq̄ expti sūt: neq̄ fer-
 re pnt assuetudine et desiderio bonozū q̄ so-
 la nouerunt. Ex quo fit vt paupes et hūiles
 deo credāt facili⁹ q̄ sūt expediti et diuites q̄
 sunt ipedimētis plurib⁹ implicati: imo qd ca-
 thenati et cōpediti seruiūt ad nutū dñe cupi-
 ditati: q̄ illos inextricabilib⁹ vincul⁹ irretiuit
 nec pnt in celū aspicere: qm mēs eozū in ter-
 ra pna humozū defixa ē: p̄tutis autē viā nō
 capit magna onera gestātes. Hec ille. Ecce
 ergo q̄ magnū ipedimētum ē infidelitas. Et
 sic patet pposita conclusio et prima pars
 huius Sermonis.

Pars scda hui⁹ sermōis in qua ostēditur
 q̄ ex p̄sideratiōe oīuz creaturaz debet infide-
 litati abrenunciari.

Etūdo in isto sermone ad infidelita-
 tē de cordib⁹ pctōrū dissoluēdā: ip̄i
 p̄siderare debēt res oēs creatas ha-
 buisse p̄m⁹: et mūdū eē factū: vt dicit p̄ls
 2. Metbau. et in p̄m⁹ de celo et mūdo. sed nō
 ab alio nisi ab abīpo deo: et p̄bācōnē veni-
 m⁹ in cognitionē dei: sicut pbat Aristo. in
 8. p̄bisi⁹. **C** P̄rio viā cāe efficiēz: q̄z ē v-
 uenire ad vñā cām q̄ sit cā oīuz: et nō habeat
 cām sup se: q̄z aliē eēt p̄cessus in infinitū q̄ n̄
 dat. Secūdo viā mot⁹ q̄z nihil mouet a se

ipso. Et intellige hic moueri educi de potētia ad actū. Est ergo deuenire ad vñū immobile qđ faciat oīa moueri: 7 ille ē de⁹ de qđ dicit Boetii. Qui manēs i mobilis dat cūctā mo- ueri. hoc p̄supposito nota qđ iste de⁹ ē sūma sapia 7 intelligētia: 7 iō oīa fecit. pp̄ aliquē finē: qđ oē agēs sūm rōnē agit. ppter finē ait p̄b̄s. 2. Pbi⁹. 7. 2. de aīa. Si ergo q̄ramus quare fecit de⁹ elemēta 7 fruct⁹ terre: 7 oīa alia aīalia: nō ob aliud nisi vt ostēderet suā potētiā 7 ad boīs vtilitatē qđ eis vti: p̄p̄ pro pter qđ Aristō. ait. 2. Pbi⁹. 7. 2. de aīa. Fi- nis qđ aīa oīū ē bō. Et ex hoc seq̄r boīem ē nobilissimū oīū rerū nāliū. ppter ipm creatari. ¶ Rursus q̄ q̄re fecit boīem 7 velim⁹ dicere qđ ad hoc solū qđ in hac vīta comedat: bibat: viuat: 7 finalit̄ moriat: vt videm⁹ p̄ experientia 7 de ipso vltēri⁹ non sit memoria: seq̄rē hoc falsissimū terraz 7 ele- mēta: arbores 7 bestias nobiliores ēē ipso bo- mine. 7 qđ hoc ē incōueniēs 7 nullaten⁹ vēr⁹ 7 p̄b̄iam nālē qđ vult finē nobiliozē ēē bis q̄ordiatā sūt ad finē: vt ait Aristō. 2. pbi⁹. Idcirco oportet cōcludere finē nō strū ēē ali- bī: 7 in futura vīta 7 boīez futurū ēē imorta- lē 7 p̄petuū: qđ frustra aliē cōdit⁹ ēēt a deo: 7 de ceteris creaturis maior cura fuisset qđ nō b̄ rōabilib⁹ qđ falsū ē. De cōia trabūt ab illo pulcherrimo textu Lac. qđ ait in. 7. diuī. in ist. ad. gē. Quis ē enī tā inept⁹ vel tā otio- sus vt aggrediat aliquid facere frustra ex quo nullā vtilitatē: nullū comodū speret. Qui domū edificat: nō iō edificat: vt tñm dō- mus sit: s̄ vt in ea possit habitari. Qui nauē fabricat nō iō opaz īsinuit: vt tñ nauis ap- pareat: sed vt in ea nauigē. Itē qđ vas ali- quod instituit aut format: nō p̄pterea id fa- cit vt tñ fecisse videat: sed vt vas illud effe- ctū capiat aliquid necessariū. Sūt cetera que cūq̄ sūt n̄ vtiq̄ ī sup̄uacū s̄ ad vsus aliq̄s vtilēs laborant. Mūd⁹ igit⁹ a deo fact⁹ est nō vtiq̄. pp̄ ip̄sū mūdū: nō enī aut calo- re solis: aut lune: aut aspiratiōe ventozum aut hūore hymbriū: aut alimonia frugū cū sensa careat idigē. S̄ nec illud qđ dīci po- test qđ p̄pter se fecerit mūdū: qm̄ pōt esse finem mūdū sicut fuit antea. Et his oībus que in eo sunt queq̄ generant: deus ipse nō vti- Apparet ergo aīantiū cā mūdū ēē cōstru- ctū: qm̄ rebus his q̄bus cōstat aīantes frūf

que vt viuere 7 cōstare possent: oībus his ne- cessaria t̄pibus certis subministrant. Rursus ceteras aīantes boīs cā esse factas: ex eo cla- rū est qđ homini seruūt 7 tutele ei⁹ atq̄ vsū b̄ facte sūt. Et. j. Sicut ergo mūdū n̄ pp̄ se deus fecit: qđ comodis eius nō indiget sed p̄p̄ boīem qđ eo vti: ita ip̄sū boīē pp̄ se. Que vtilitas deo i boīe inquit Epicur⁹ vt eū p̄p̄ se faceret. s̄ vt ēēt qđ opa ei⁹ itel- ligeret: qui p̄uidentia dīsonēdi: rōnē faci- endi: p̄tutē consumēdi: 7 sensu admirari: et voce proloq̄ possēt. Quozū oīū sūma bec- est: vt deū colat. Is enī colit qđ bec intelligit is artifex rex oīū: is verū patrē suū debita veneratione p̄sequit qđ virtutē maiestatis eius de suozū operū inuētiōe: inceptiōe: p̄se- crione metit⁹: qđ plani⁹ ar̄m p̄ferri potest: 7 mūdū boīs 7 boīes sua cā deū fecisse: qđ qđ boībus ex aīantib⁹ solus ita format⁹ ē vt oculi ad celū directi: facies ad deū spectans: vultus cū parēte cōiasint: videatq̄ boīem deus quasi porrecta manu eleuatū ad contē- plationē suā excitasse. Decille. Et sic patet pars secunda huius sermonis.

¶ Pars tertia huius sermonis in qua decla- ratur qđ ex miraculozū consideratiōe infide- litas abiici debet.

Ertio in isto sermōe ad maiorē fidei cōfirmationē 7 p̄dicti ipedimēti īfu- delitatē remotionē p̄siderāda ē mul- timoda miraculozū opatio: de q̄b⁹ dī i the- mate n̄fō. Hoc initū signozū fecit Iesus in Cana galilee. Nā talia n̄ nisi p̄ deū fieri po- tuerūt. Vñ Aug⁹. 10. de ci. dei. c. 12. inquit Quēcūq̄ miracula sine p̄ angelos siue quo- cūq̄ mō: ita diuinit⁹ sūt vt deī vnius in qđ solo vitabeata est: cultū religionēq̄ comē- dent. En p̄o ab eis vel per eos qui nos s̄ ve- ritatē: pietatemq̄ diligūt fieri deo ipso in il- lis operante credendū est. Neq̄ enī audi- endi sunt: qui deū īuisibilē vībilīa mira- cula operari negant: cum ipse mūdū fece- rit quem vībilē negare nō possunt. Quic- quid igitur mirabile sit in hoc mūdū: p̄se- cto minus est qđ totus hic mūdus: celum et terra: et omnia que in eis sunt: que certe fe- cit deus. Sicut autem ipse qui fecit: ita mo- dus quo hoc fecit occultus est 7 incōp̄hens- bilis boī. Quis ita miracula vībilīa znār n̄ videndia sūditate vīluerint: tamē cum ea

b 2

sapienē ituemur: inusitatis rarissimisq; ma-
iora sunt. **Ita** 7 oī miraculo qd fit p boiem
maius miraculū ē hō. Quapropter deus q fecit
visibilia celū 7 terrā nō redignat facere visi-
bilia miracula in celo 7 in terra: qd ad se in-
uicē colendū excitet aīam ad huc visibilibus
deditā: hec ille. Unde **Ri.** in. 2. de trini. lo-
quēs ad deū dicit. Dñe si decepti sum⁹ non
nisi per te decepti sumus. **Ita** tantis sunt si-
gnis firmata q nō nisi p te fieri poterūt. Et
probat p **Aristo.** in post p̄dicamētis vbi di-
cit: q a p̄natōe ad habitū nō est regressus p
nām. Si ergo p̄natus es visu nō potes illū
nari nisi p opus sup̄nāle 7 diuinū. Similiter
si mortu⁹ nō pōt suscitari nisi p miraculum:
quare ergo dubitam⁹ gremio fidei credere
7 ei totalit̄ adberere: cū sit tot 7 tātis mira-
culis probatū 7 firmatū? Qd si dixerj mira-
cula nō eē facta. **Rñdīt Aug⁹** in. 22. de ci.
ci. c. 5. dicēs. Si ista miracula facta esse nō
credūt: vnū nobis grande miraculū sufficit
q iaz sine vllis miraculis tot⁹ mūd⁹ credi-
dit. hec ille. Qd similē dici pōt de miracul⁹
factis diebus nris p inclytū p̄fessōrē nostrū
Bernardīnū q tot 7 tāta fuerūt: vt in vehe-
mētē stuporē totū mūdū induxerit. O fides
sc̄ta: o fides catholica: o fides orthodoxa: o fi-
des roborata: quis dubitat ampli⁹ tibi cre-
dere? certe nullus nisi a sensu 7 rōne alienat⁹
Ita miracula tot p te facta vidim⁹: palpauim⁹:
audiuim⁹: q nullaten⁹ negare possum⁹
Qd si quidā serpētino veneno inflati nega-
uerit: vnū grāde miraculū miraculozū est:
q tot⁹ mūd⁹ vt ita loquar pedib⁹ vni⁹ pau-
peris fratris mortui p̄sternit 7 inclināt: ip̄z
adorāt reges: magni dñi: plati: 7 sumi pōti-
fices. **Credeam⁹** ergo indubitātē: 7 creden-
do amem⁹: 7 amādo deo fidelit̄ seruiam⁹: 7
finalit̄ salui 7 gloriificati erim⁹ in. se. se. amē
Dñica tertia post Epiphaniā de duob⁹
alijs p̄nie impedimētis Sermo. 30.

Am autem

descendisset Iesus d mō-
te: secute sūt eū turbe ml-
te. Scribūtur hec verba
Ma. 8. c. 7 i euāgelio oc-
currentis dñice. O is chri-
sti actio fratres charissimi fuit nra instructō
7 o is chrisi p̄dicatio fuit nostre salutis p-

curatio. Ait enī **Hiero.** in ep̄la ad Damascū
papā de filio prodigo. **Ad** hēstū eē poterit
ei qui euāgelīū sollicita mente plegerit quō-
dibus: ambulatio: p̄dicatio: 7 vniuersa que
gessit in terris salutes boīuz puocarēt. hec
ille. Que maxime ostēdūt in euāgelio occur-
renti: sup quo dicit **Matth.** de līra: q duplex
est doctrina. Quedā que nō excedit faculta-
tes bñāni intellectus: 7 illa debet p rōnes de
mōstratiuas cōfirmari. Alia ē doctrina ex-
cedēs facultatē bñānaz: 7 hec nō pōt confir-
mari p rationē euidentē: et iō oportet q p̄fir-
metur p opera diuine p̄tutis ostēsiua. **Tal-**
autē est euāgelica doctrina. Et iō eius p̄fir-
matio facta est p miracula. Et hoc ē qd dicit
tur in verbis p̄sūptis. **Cū** autē descendisset
Iesus de mōte i quo. s. legē euāgelicā p̄mul-
gauerat: secute sūt eū turbe multe: q aliqui
sequebant eū ex deuotione ppter sanctitatē
sue doctrine. Aliqui autē ex curiositate vt
viderēt miracula: 7 audirēt aliq noua: vt ei
insidiarent sicut p̄larisei. Aliqui p̄o vt ab
eo curarent: sicut aliqui infirmi: de quibus
erat leprosus 7 paralytic⁹: vt patet euāgelī-
um intuenti. Que etiā verba mozaalīf possūt
exponi ad p̄positū nostrū. **Cū.** s. descendisset
Iesus de mōte trinitatē exinanīēs semetip̄z
p incarnationē: secute sūt eū turbe multe p-
ceptis eius adberētes 7 opa eius 7 exempla
imitātes. Quo fit vt remoueant īpedimēta
p̄nie difficultate bone op̄atiōis: 7 puerorū
boīuz male exēplificationis. De qbus simul
in presenti sermōe tractātes tria cōsiderabi-
mus: quoz p̄mū dicef īpedimētū difficulta-
tis declaratio. Secūdū p̄o p̄raue exēplari-
tis malignatio. Tertiū aut p ip̄s puerse ex-
emplariatis remediatio.

Para p̄ma hui⁹ sermōis in qua aliud pe-
nitentie impedimētū declaratur: quod di-
citur difficultas.

Rimo igit in isto sermōe ponit aliō
īpedimētū qd dī difficultas. Sug-
gerit. n. diabol⁹ bñane mēti: maxie
peccatrici vt nullaten⁹ a p̄ctō resurgat: nec
in bonū pficiat: qz hoc ē difficile 7 quodā mō
ipossibile. Ad qd īpedimētū dissoluendū 7
salutis nre facilitatē p̄palandā 7 demōstrā-
dā mouet qdā pulchra qd 7 nobilis. **¶** Si
te creaturā p̄miat sola bōa volūta te absq;
opib⁹ 7 si necessaria ē opatio adiūcta volū-

tati. Quidam autem ista quod est auctoritatem sibi
 priantibus. Ab una enim parte probat quod non.
 Nam Bernardus dicit. Intentio sufficit ad meritum
 bona actio requiritur ad exemplum: ergo videtur quod quantum
 ad meritum vite eterne non sit necessaria boni
 tas actus exterioris. Item super illud psalmi. Dixi
 confitebor tunc dicit glossa. Scitum pro operatio in
 dicatur. Confirmat hoc Gregorius in Omelia super
 per Mattheum. Non est vacua manus a munere
 cum archa cordis repleta fuerit bona voluntate:
 habet de hoc testis ex desens. ex. i. c. cum
 voluntate. i. glossa. que dicit. Amplius respicit
 deus ad corda et ad spontaneas voluntates quam
 ad actus. Ad iungit. c. si quid. i. q. 5. di. Deus
 cor interrogat non manus. argumentum ad hoc ha-
 bet. i. q. 6. c. vl. is. q. 6. c. j. 22. q. 5. c. qui
 rare. 24. q. j. c. odij. 32. q. 2. c. reuera. 42.
 di. c. quecamus. Habet etiam textus de pe. di. j.
 c. periculose. c. in quacumque. 7. c. conuertimini.
 qui ait. Voluntas pro facto reputatur. 7 in. 5.
 item dicit alius textus. Item videtur auctoritas testis: Vo-
 luntas remuneratur non manus. Ex quibus omnibus con-
 cluditur quod voluntas sine operibus remuneratur.
 Probat etiam una ratio sic. Mereri vitam eter-
 nam est in potestate nostra: si opera exteriora non sunt in po-
 testate nostra: ergo in eis non consistit causa meriti
 nostri si deus attribuit ei potestatem quod sola est libera. ta-
 lis autem sola est voluntas quod id est nobilissima et re-
 gina in toto regno anime et alios potestates impe-
 rans: adeo quod secundum Scotum in p. di. j. etiam si illud
 bonum et infinitum ei repeteretur: quoniam non possit
 illud non velle. i. odio bene et prius velle: potest
 in libertate sua illud nolle suspendendo actum
 suum: ergo videtur quod sola voluntas sine operibus pos-
 sit vitam eternam mereri. Sed ex alia parte ar-
 guitur quod sic. Primo per textum Ambrosii in li. de
 officiis transumptive. 26. di. c. non satis. di.
 Non satis est bene velle nisi sit et bene facere. Et
 Jacobi. 2. Fides sine operibus mortua est: et
 Jo. 8. Si filij abrahe estis: opera abrahe faci-
 te. Et Mattheus. 3. Dis arbor: quod non facit fructus
 bonum excideat et ignem mitteat. Et. 2. ad Col. 3.
 Audiuimus in vos quosdam inquit ambu-
 lare nil opantes. q. d. male facitis. 7. 2. Pe.
 7. Satagite ut per bona opera vestra vocationem
 et electionem faciatis. Ex quibus omnibus videtur conclu-
 di necessaria esse opera cum bona voluntate ad me-
 ritum vite eterne. Quod etiam probat una ratio: quod
 si intentio et voluntas sola sufficeret ad meritum:
 facillimum esset mereri vitam eternam: quod est contra

saluatore dei. Mattheus. 7. Arcta est via quod ducit
 ad vitam. Et bis ergo prius dicitur oritur quod pre-
 dicta. Ad quam respondet secundum Alex. in. 2. parte
 7 Bonauentura in. 2. di. 40. ar. j. q. 3. quod duobus
 modis possumus loqui de operibus bonis. Aut de
 his quod sunt in supererogatione. Aut de illis quod sunt
 in obligatione. De primis dico voluntatem non esse
 sine merito: imo primari: etiam si sit facultas
 ad operandum. Et non. quod si in his non esset possibili-
 tas tantum mereretur bona voluntas quantum si esset
 adiuncta operatio cum facultate et possibilitate.
 Et hoc verum est de primario essentiali non tamen de ac-
 cidentali. Nam mulier nupta desiderans se esse
 virginem: quis illud desiderium primarie primario
 essentiali non tamen de aureola et primario accidentali.
 Similiter dici potest de martyrio: et de alijs ope-
 ribus supererogationis. De illis vero operibus quod
 sunt in obligatione distinguendum est. Aut enim
 ille qui habet intentionem habet facultatem bene
 operandi aut non. Si non habet facultatem bene
 operandi et rectam intentionem: tunc sola ple-
 nitudo voluntatis interne sufficit ei ad meri-
 tum vite eterne absque exteriori operatione: et sic
 habet intelligentiam auctoritates et rationes que
 primo fuerunt deducte. Si autem adsit facultas
 et possibilitas intentio non potest ad meritum suffi-
 cere absque opere. Et hoc probat ratio: aucto-
 ritate: et exemplo. Primo probat tribus rationibus
 secundum Bonauentura. vbi. 8. Primo propter diuini-
 rum mandatorum obligationem: quod diuini manda-
 ti obligatio facit ut intentio sine operibus non
 sufficit: cum se offert oportunitas et facultas.
 Mandata enim dei non solum obligant ad volen-
 dum sed etiam ad faciendum. Unde Hieronymus ad Eu-
 stochium ait. Eterna vita non nisi per diuinorum
 mandatorum observationem acquiritur. Et veri-
 tas in euangelio Mattheus. 19. dicit. Si vis ad vi-
 tam ingredi serua mandata. Secundo propter
 virtutis perfectionem: quoniam spiritus est ultimum potestatis
 et ideo eleuat potestatem ad aliquod magnum
 et arduum. Potestatis autem anime non habet suam virili-
 tatem sine perfectione completam nisi exeat in opera
 sibi debita quoniam adest facultas et oportunitas.
 Unde Aristoteles ait. 2. Ethicorum. Ad perfectionem
 virtutis tria requiruntur: scire: velle: et operari.
 Tercio propter voluntatis completionem: quoniam
 plena voluntas ponit effectum si adsit facultas.
 Alioquin non dicitur bene plene aliquid velle si non
 facit cum possit facere: sed semiplene et pigre.
 Secundo probatur per auctoritates. Nam

Aug⁹ dicit i sermōe de dedicatiōe tēpli. Si
cut enī malis opibus quasi qbusdā scriis 7 ve
ctib⁹ vite nobis ianua claudis: ita bonis ope
ribus vite nobis ianua aperis. 7. 1. Jo. 3. Si
lioli mei nō diligam⁹ verbo neclīgua: sed
ope 7 p̄tate. Itē Be. i qdā dīe. Amor
dei nūq̄ ē otiosus: opatur enī magna si est:
si aut opari negligit amor dei nō ē: q̄ si op̄a
nō ad sūt nō ē veritas amoris. Probat etīā
p̄ euāgelīū 2° Math. 15. Clurīui 7 nō dedistis
mibi mādūcare 7c. dicit dñs reprobis: 7 p
hoc ferret sniam dānationis q̄ eos. Si ergo
prop̄ defectū bonorū operū q̄s dānas: q̄ a
p̄rio sensu p̄ exercitiū bonorū operū q̄o sal
uabim⁹: ergo op̄a necessaria sūt ad meritū: sic
semp̄ intelligēdo cū adest facultas. Et sic in
telligim⁹ oēs ille auctes secūdarīo adducte
C. 3. probat p̄ exēplū: certe amīcīoiores dei
Petr⁹ 7 Paul⁹ 7 ceteri aplī fuerūt q̄ quili
bet n̄m. Si ergo ipsi coronati sūt p̄pter bo
na op̄a: patet q̄ nec etiā nos sine opibus. Et
hoc sp̄aliter deus ostēdit Petro passiōe fu
giētī: cui apparēs i via dixit. Vado Romā
iterū crucifigi: dū ille q̄reret: Dñe q̄ vadis.
Uidem⁹ etiā p̄ experiētiā boies mortales
prop̄ lucra tp̄alia vebemēē laborare 7 in
sudare. Quare ergo nos tederē debet p̄pter il
lā sūmā felicitatē vbi oē gaudiū: ois iocūdi
tas: oēs diuinitie: ois pulchritudo repit: vigi
lare: laborare: necnō 7 virtutib⁹ abūdare?
Hāc Ber. de q̄nta ualle dū staret i choro ad
missaz: 7 leuare corpus christi cecidit in ex
tasim: 7 sic stetit vsq̄ ad nonā: demū resur
gens 7 in seipm̄ reuertēs clamauit ad fr̄es.
O fratres mei: agam⁹ bonū: replicans mi
lies: nec poterat ista dicēs saturari. Et bui⁹
mōi reddēs rōnē subiūgebat. Q̄ quāta glo
ria: o quāta beatitudo: o quāta iocūditas te
ne opantib⁹ p̄p̄ata ē. Agam⁹ ergo bonuz
q̄ cetera oīa dimittim⁹: sola bona op̄a nobi
scū portam⁹ dī. Jo. apo. 1. Apod. 14. O p̄ra
enī illozū sequū fillos. Hō q̄ d̄z nobiscē dis
ficile 7 graue bonū opari. Ait. n. Aug⁹ sup
ps. 6. 2° Magnificat aīa luctās cū oib⁹ sensi
bus diu aut dilata a medico vt ei psuadeat
in q̄ mala peccādo se p̄cipitauerit. Nō enīz
facile sanas nō multū cauet: ex difficultate
āt sanatis erit diligētiōz custodia recepte
sanitatis. Hō tanq̄ crudelis existimād⁹ est
deus: sed tanq̄ p̄suaasoriae vt videat qd ma

li sibi ipsa p̄p̄it simul etiā vt illud agnoscat
quāta pena impijs p̄p̄et q̄ se nolūt p̄uertē
ad deū si tantā difficultatē p̄uertētes patiū
tur. Hecille. Et q̄bus oibus p̄cludit q̄ nō
excusari pōt de impossibilitate salutis sue: q̄a
sola volūtate: deficiētē facultate pōt p̄mere
ri facultate aut afflicte 7 si sit difficile: 7 iō
meritoriū nō tñ ē impossibile. Et sic patet p̄
prima huius sermonis.

Pars sermōis secūda i q̄ pōit aliud p̄nie
ip̄edimētū: qd d̄z malozū exēplificatio.

Ecūdo in isto sermone declarandū
est aliud p̄nie ip̄edimētū qd d̄z ma
lozū exēplificatio. Quid enī dicit dī
abol⁹ in corde boiuz seculariū i p̄ctis existē
tiū vt in ipsi p̄manēat: nec p̄ verā p̄niam re
surgāt: q̄ illud qd vulg⁹ cōe ploquif. Non
sūt ista grauiā vt p̄dicat: diabolus nō ē ita
turpis vt depingit. Et vt istis maxie adbe
reant ante oculos eoz exēplū adducit ali
ozū p̄cipue sup̄iozū: doctozū: sacerdotū 7 re
ligiosozū: 7 isto mō ligat aīas adeo vt tot⁹
mūdus sic ligat⁹ p̄reat. Q̄ catbena terribil
tu es illa vt ita loquar q̄ deū ip̄passibilē facis
lachrymare 7 plozare 7 p̄oscatōris sui Da
uid clamare 7 dicere. Fact⁹ sū tanq̄ vas p̄
ditū. i. p̄foratū qd ab vna parte capit et ab
alia perdit. Et rōnē subiūgit dicēs. Qm̄ au
diui vituperatiōē multozū cōmorantiū in
circuitu. In circuitu enim cōmorant⁹ boies
mūdani: auarī: luxuriosi: 7 reliq̄ p̄ctōres qui
clamāt 7 dicūt. Si licet doctozibus q̄ leges
noscūt. Si sacerdotib⁹ 7 religiosis q̄ quoti
die diuina legūt: q̄re nō etiā nobis? Profe
cto si vera cēt q̄ p̄dicat: nō male agerēt: nec
in vitijs p̄manerēt. Et istis diabo licis cogi
tatiōibus in p̄ctis irretiti p̄seuerāt: de p̄ctō
in peccatū ruūt: 7 nūq̄ p̄ p̄niaz resurgunt
Et hec rō est maxia: q̄a diuina scriptura bor
tas ita ad bonū exēplū 7 vebemēē rēphē
dit pusillos scandalizātes: occasiōē peccan
di p̄bentes p̄ dīū. s. malū exēplū. De aut
horref ad bonū exēplū p̄bat. Hāz in testō
veteri dicit. Quod me facere videbitis: faci
te. Iudic. 6. Sit becmulier in exēplū virtutis
in effrata. Ruth. 4. Hāc rētatōnē p̄misit de⁹
venire beato Job vt posteris daret exēplū
patientie. 2° bo. 2. Exēplo didici disciplinā
prouer. 24. Florete flores quasi lilīū date
odores. s. batētes duplicē mūdiciā iteriozoz

7 exteriorē: 7 quasi liban⁹ frōdētē: 7 gratia
s. p̄sonā famā. Ecclesiasti. 39. Itē in euan-
gelio Math. 5. dicit. Nō pōt ciuitas absco-
di supra montē posita. Et iterū. Sic luceat
lux vestra corā hoib⁹. Et Luc. xi. Nō ac-
cendit lucernā 7 ponit eā sub modio s̄ super
candelabrū: vt luceat oib⁹ q̄ in domo sunt
Et Luc. 12. Sint lūbi vestri p̄nc. 7 lu. ar.
in ma. v. Et Jo. 13. Exēplum dedi vobis vt
quēadmodū ego feci: ita 7 vos faciatis. Ad
hoc etiā vortat apls Paul⁹. j. ad Cor. xi.
Imitatores mei estote sic 7 ego c̄risti. Et
ad Ro. 12. Prōuidētēs enī bona nō solū co-
raz deo sed etiā corā oib⁹ hoib⁹. Itē. 2.
ad Cor. 6. In oib⁹ exhibeam⁹ nos sicut
dei ministros. Et ad Phil. 2. Sitis sine re-
prehensione in medio natiōis p̄uēatq; p̄-
uerfer: inter q̄s lucetis sicut lucerna in mūdo.
Et ibidē. c. 4. Modestia vestra nota sit om-
nibus hoib⁹. Et. j. ad Thessa. 4. Rogam⁹
vos fr̄s vt digne ambuletis ad eos q̄ foris
sūt. Et. j. ad Thimo. 4. Exēplū esto fidelīū ī
verbo: in p̄uersatide: in charitate: in fide: 7
in castitate. Et ad 1. Tim. 2. In oib⁹ p̄bete
ipsū exemplū bonorū operū: in doctrina: in
integritate: ī grauitate. Et Jaco. 3. Qui sa-
piens 7 disciplinat⁹ est inter vos ostēdat et
bona p̄uēat op̄a sua in māfuerudine.
Et q̄bus oib⁹ patet q̄ laudabile 7 q̄ op-
timū ē inferioribus bonū p̄bere exēplum.
Nā Moyses dicit Lūi. 19. Corā ceco non
pones offēdiculū. Maledict⁹ qui errare fa-
cit cecū in itinere. Deutro. 27. De his cōq̄
rebat David ps. 139. Iuxta iter scādālū po-
suerūt mibi. s. p̄ malū exēplū. Hos rēp̄bēdit
Salomō Ecclesiasti. 27. Qui laqueus alij
ponit: pibit in illo. Similit̄ Esaiē. 3. c. Pec-
catū suū quasi sodoma p̄dicauerūt nec ab-
scōderūt. Et. 57. ait. Auferte offēdicula
d̄ medio populi mei. i. mala exēpla. Et Ecce.
13. d̄. Confortastis man⁹ impij vt n̄ reuer-
teret a via sua mala: 7 hoc p̄pter mala exē-
pla. Propterea saluator Math. 5. ostendit
quātū sit detestabile alijs malū p̄bere exem-
plū d̄i. Si oculus tu⁹ scādālicat te erue eū
7 p̄uēat abste. Et Math. 18. Et Mar. 9.
ait. Qui scādālicauerit vnū de pusillis istis
qui credūt ī me: expedit ei vt suspendat mo-
la asinaria in collo eius 7 demergat in pfun-
dū maris. Et iterū. Abe aut̄ hominī illi p̄

quē scandalū venit. Cōtra istos clamat La-
ctā. 5. d̄i. insti. aduer. gē. c. 20. Discāt 7 sua-
rū 7 alienarū interfectores aiarū q̄ in expia-
bile facin⁹ admittāt primo q̄ sc̄p̄os ingulāt
perditissimis demonib⁹ seruēdō: quos de⁹
in eterna supplicia dānauit. Deide q̄ nec ab
alijs deū colī patiuntur: sed auertere eos ad
mortifera sacra cōtēdūt: nituntq; sumā dili-
gentia ne qua sit aia incolumis sup̄ terrā: q̄
saluo statu suo spectet in celū: sic iplicati rep-
oium ignorātia nec se nec alios saluari volūt
At qui vtinā soli errarēt: soli desipere vel-
lent: alios etiā in confortiū malī sui trahunt
quasi habituri solatiū de p̄ditide multorū.
Hos rēp̄bēdit 7 Paul⁹ ad Ro. 14. Noli ci-
bo perdere illū pro quo c̄ristus mortu⁹ est
Propterea de sc̄p̄o dicebat ne alios scādā-
licaret. j. ad Cor. 10. Dia mibi licet: sed n̄
oīa expediunt. Et. 2. ad Cor. 6. Memini
dantes vllā offēnsiōē: vt nō vitu petur mi-
nistriū vestrū. Et. 2. ad Cor. 11. Quis
scādālicat 7 ego nō vroz? Propterea Hie-
ro. dicebat. Dimittendū est p̄pter scādālū
omne qd̄ p̄termitti pōt. huius aut̄ malī exē-
pli detestatio n̄ ob aliud facta ē credidit: nisi
quia inimic⁹ hūani generis multos ad pctm̄
inducit per illud malū exēplū: maxime illoz
qui bono exēplo splendescere deberēt: necnō
ligatos in peccato tenet: ne p̄pnāz resurgāt
Et sic patet pars secūda huius sermonis.

Pars sermonis tertia in qua ponūt duo
remedia cōtra ipedimentum predictū male
exemplificationis.

Eritio ī isto sermōe ponēda sūt duo
remedia p̄ p̄dictū impedimētū ma-
le exemplificationis. Primū ē sc̄i Tho.
2. 2. q. 73. q̄ magnitudo peccātū aggravat
pctm̄: iux illud Ioue. Dē animi vitij tāto
p̄specti⁹ ī se crimē bz quanto maior q̄ peccat
bēf. Et p̄bat. 4. rōib⁹. **E**t p̄ maiorē cognitō-
nis: q̄z facili⁹ maiores vt sūt doctores: sacer-
dotes 7 religiosi 7c. p̄nt resistē pctō cū ecce-
dāt ī scia 7 p̄tute. Nū Luc. 12. Seru⁹ sc̄is
volūtātē d̄ni sui 7 n̄ faciens plagā vapulabit
multū. Et Lactā. i. d̄i. insti. aduer. gē. c. j. Hi
enī scelerati poti⁹ sūt b̄ndi: q̄ cū sint liberaliū
disciplinarū expoliti studijs ab humanita-
te deficiūt q̄ qui rudes 7 impiri ad mala fa-
cinoza: bonorum ignoratiōe labuntur.

Secūdo rōne maioris igratitudinis: q̄z

b 4

oē bonū quo quis magnificat: siue sit tpale:
siue spūale: siue sit scia aut dignitas dei bene
ficiū est: cui. s. deo bō fit ingrat? peccādo: et
quātū ad hoc quelibet maioritas etiā in tē
poralibus bonis peccatū aggrauat. **T**er
tio ppter spālez repugnātiā act? ptiā ad ma
gnitudinē psonē: sicut si pnceps iusticiā vi
olaret: q̄ ponit iusticie custos: magis peccat
q̄ alius. Et si sacerdos fornicet q̄ castitatez
vovuit 7 alios hortari d3. **Q**uarto ppter
exēplūz siue scandalū: quia vt dicit Greg.
in pastoralī. In exēplūz culpa vebementer
ostendit qn̄ pro reuerētia ordinis pctōz bo
norat. Ad pluriū etiā noticiā perueniūt pec
cata maiorū 7 ea magis boies indigne ferūt
Idcirco grauioza sūt 7 maiorēz penā 7 dā
nationēz habebunt. Si ergo o pctōz vides
maiores peccātes 7 in pctō perseverātes: no
li exemplo peccare: nec in pctis perseverare:
quia 7 si pctm̄ eozū graui? sit 7 maiorēz pena
digni: tuū tñ sua pena sibi debita nō effuga
bit. Et si cū his in inferno dānaberis ppter
multitudinē nō min? ardebis imo magis.
Cuius rōnē assignat Aug? .z. q. i. c. multi
Hō ppter ea min? ardebūt q̄ cū multis ar
debūt imo etiā magis: qz quāto plura i igne
sūt ligna: tāto magis inualefcit ignis. Hec
ille. Propterea Salomō Ecclesiasti. 7. ait.
Hō pecces in multitudine ciuitatis. Sz pec
cator q̄ se pro maiorū exēpla defendit: hoc nō
ob aliud facit nisi qz a pctō resurgere negli
git: 7 in ipso pmanere satagit: 7 id bui? mōi
excusatio nō ipm̄ excusati: iux̄ illud Ecclesia
sti. 32. Hō pctōz vitabit correctionē 7 fz vo
lūtātē suā inueniet cōpassionē. **U**n̄ Hiero?
ad Ruffinū. Peccātiū multitudo non parit
errozi patrociniū. **E**t p̄dicta carbena sic
dissoluit. **N**ā si solū essent malū p̄bētes exē
plū 7 nō ecduerfo bonū pferētes excusati ef
sent pctōres 7 si nō a toto tñā tāto. Quia igit
tur in vno q̄ genere boni 7 mali sūt seq̄nda
sūt exēpla bona: mala dimittēda. p̄p̄e quod
ait Hiero. i. eplā ad Celātiā de mō recte vi
uendi. Ideo qz timendū ē ne q̄s duces recti
bui? itineris b̄re nos credim? eos comites
b̄eam? errōris. Si igit inueniūf exēpla que
nos p̄ hāc viā ducāt: 7 rectū eūgelij trami
tē teneāt: seq̄nda sūt: Sin aut vel deficiāt
vel deficere credāt aplozū forma vniuersis
posita ē. **C**lamat vas electōis Paul? nos

q̄ q̄si ad angustū hoc iter puocās ait. **I**mi
tatores mei estote sicut 7 ego chzisti. **C**erte
quod ē apli? oib? ipsi? chzisti relucet exēplū
qui i euāgelio ait. Venite ad me om. q̄ la. et
onc. e. 7 e. r. vos. Tollite iu. m. su. vos 7 dis
a me: qz mi. sū 7 bu. cor. Si piculosū ē imita
ri illos de q̄b? dubitas an imitādi sint: hunc
certe imitari tutissimū ē atqz eius vestigia
seq̄ q̄ dixit. Ego sū via ve. 7 vi. **N**ūq̄ enī er
rat imitatio q̄ sequit veritatē. Et itēz. Au
ferant peccandi feda solatia: nihil oīno agi
mus q̄ nos p̄ multitudinē exēpla defendim?
7 ad psolationē n̄ra zaliēa sepe nūerātes vi
tia decessenobis dicim? quos seq̄ debeam?
Ad illi? exēplū nitamur quē oēs fatemur
imitandū. Atqz id p̄cipua cura tibi sit legē
nosce diuinā: p̄ quā possis q̄si p̄ntia cernere
exēpla scōzū. Hec ille. **U**n̄ Aug? in sermōe
de cataclismo in fine sic inq̄t. **T**riusqz sexus
7 etas bz scōzū boiūz imitatiois exēplū: imi
tenē senes mores **L** bobie: q̄ cū senex eēt ce
cus in corpe viā vite filio demōstrabat i cor
de. Ille eū manuducebat ad terrā: 7 p̄ mo
nebat 7 monēdo pducebat ad celū. **I**mitenē
adolescētes **J**oseph pulchz corpe 7 pulchri
orē mēte: quē castitas sic possederat: vt irru
entes mulieres ipudice nō possent eū violā
re cui? iā de? mēte possederat. **I**mitēf vir
gines sancte: scām sui dñi matrē **M**ariam.
Imitēf vidue scāz **A**nnā. **I**mitēf cōiuga
te castā **S**usannā. **V**irgo m̄r qd̄ vovuit iple
uit. **A**nnā vidua in ordnib? 7 ieiunijs vsqz
in finē pseuerauit. **S**usanna vsqz ad piculū
mortis accessit. Hec ille. Quos imitātes 7 i
bonis opib? pseuerātes gr̄az pseqm̄ur in p̄
senti: 7 gl̄iaz in futuro: vna cū p̄re 7 fi. 7. s. s.
in secula seculozū: Amen.

Dñica .4. p? Epiphaniā i q̄ ponunt tria
alia ipedimēta pnie Sermo. 3i.

Unc surgēs

impauit v̄tis 7 marī: 7 fa
cta est trāquillitas magna
Scribunt bec verba **M**a.
8. c. 7 in euangelio occur
rētis dominice. Scōz sen

tētiam sapientis **P**rouer. 17. **O**mnī tempo
re diligit qui amic? ē 7 frater i angustia cō
probat. Propterea discipuli chzisti de dile
ctione sui magistri quā sepe fuerant expti

confidētes: cū epistētes i nauicula fere mer-
gerent: 7 Iesus dormiret sicut euāgeliiū bo-
dierū recitat. accefferūt ad iesū cū fiducia
di. Dñe salua nos pīm: nec fraudari sē a de-
siderio suo: qz statim surrexit dñs di. Quid ti-
midū estis modice fidei. Et tunc vt dicit the-
ma nostrū ipauit ventū 7 mari 7 fa. ētrā. m.
Ipse ē enī de quo dicit Sara vxor Abrahā
filiā raguelis 7 bob. 3. Dñe nō delectaris i
pditionib⁹ nris: qz post tēpestatē tranqlluz
facis. Instruimur igit ab aplis q̄liter i tri-
bulatōe positi debem⁹ a deo auxiliū iuocare
7 ipse succurret nobis: qd maxime facere de-
bem⁹ cū a pctis resurgere 7 pñiaz facere vo-
lentes fluctib⁹ mūdi carnis 7 diaboli ipedi-
mur ne id exeq possimus: vt nisi ad remedia
recurrētes a dño adiuti peam⁹. Idcirco in
pñti sermone tria alia pñie impedimenta cum
suis remedijs. pponemus quozū Prīmū vi-
cī impedimētū timiditatis. Secūdū pñie cele-
stabilitatis. Tertiū aut longanimitatis.

¶ Pars pma hui⁹ pñonis in q̄ pñie aliud
pñie impedimētū qd dñr timiditas.
¶ Rimo igit i isto sermōe declarādū
ē aliud pñie impedimētū qd dñr timi-
ditas. Dicit enī intra se insensat⁹ pctōz dia-
bolica suggestōe. Quid mihi pderit pñiteri
quod potero i bonis ceptis pferare: 7 a pe-
ccatis i futurū abstinē? Iterū incidit in illa: 7
tūc nihil pdest pñia acta: 7 ista timiditate
catbenatus nō resurgit a culpa. ¶ Ad quā
dissoluēdā mouet vna pulchra q̄stio vtilis
7 in audita. Si pctā semel dimissa p verā pe-
nitētiā nō dico falsā: qz tūc nō oporteret du-
bitare possint redire in nūero q̄tū ad culpā
p sequēs pctm mortale cōmissū. ¶ Probat
pmo qz sic illā pabolaz scriptā Matb. 18.
ideo assilātū est regnū celozū boi regi q̄ vo-
luit rōnē ponere cū seruis suis: vbi habet qz
repperit seruū suū inueniēs debitorē decē miliū
talētozū cō debitiū dimisit ei: qm rogauit eū
Ille aut aliū cōsuū repiens debitorē centū
denariozū ei noluit misereri: sed posuit euz
in carcerē: qd audiens rex ille vocauit euz 7
ait illi: Serue nequā cō debitorē dimisi tibi
qm rogasti me. Adhuc ergo oportuit 7 te mi-
sereri cōserui tui sicut 7 ego tui misert⁹ suz?
Et irat⁹ dñs eius tradidit eū tortozib⁹ do-
nec redderet vniuersū debitiū. Sic 7 pñie
celestis faciet vobis si non remisistis pñul-

quisqz fri suo de cordib⁹ vris. qd nō ē aliud
dicere nisi qz dñs de q̄ penitētib⁹ nobis mul-
ta pctā dimisit. 7 proximo nobis ostendit
vtiqz nō dimittim⁹: illa eadē pctā nobis di-
missa: iterū ab ipso sūt iputata 7 etiā puni-
ta: ergo a fili i oibus alijs pctis. Qd pbatur
etiā p Aug⁹ in li. de baptismo p donatistas
di. Redire dimissa pctā vbi fraterna chari-
tas non est aptissime dñs docet de illo seruo
quē cū dñs inuenisset debitorē decē miliū ta-
lentozū de pñati oia dimisit: ille aut cōserui
sui q̄ ei debebat centū denarios cū misert⁹ nō
fuisset iussit eū dñs reddere qd ei dimiserat
Hoc idē dicit magr in. 4. dis. 22. c. p. Et ba-
bel de pe. dis. 4. §. cōsiderandū. vbi dñr. Si
nō ex corde dimittim⁹ qd in nos delinquit
illd rursus exigit qd iā nobis p pñiaz dimis-
sū esse gaudebam⁹. Itē Ecce. 18. dñr. Si auer-
terit se iust⁹ a iusticia sua 7 fecerit iniquitates:
oēs iusticie q̄s opat⁹ est non recordabim⁹: qd
verū nō esset nisi oia mala illis iusticijs op-
posita sibi iterū ad culpā iputarent⁹. Preterea
Jaco. 2. dñr. Qui totā legē seruauerit offen-
derit aut in vno facit⁹ est oīuz reus: ergo 7c.
Itē originale sile in spē reuertit⁹: qz obliga-
tio ad penā originali debitā q̄ pena ē caren-
tia visidōis dei reuertit⁹ p sequēs mortale pec-
catū. ergo a fili pctā actualia saltē eadē i spē
reuertit⁹. Preterea. 12. q. 2. c. epus q̄ manci-
piū. dñr b⁹ mōi aut liberto aduersus ecclesiā
cui⁹ iuris extitit accusand⁹: vel testificādū de
nege licētia: qd si pñpserit placet vt stante
cōmutatōe i seruitutē pñie reuocet eccle.
Que snia etiam habet fm leges. C. de obse.
patrono pstandis. l. si manumissoz tuo. Et
C. de liberz 7 corū libertinis. l. si manumiss⁹
l. ingrat⁹ circa patronū extiterit suū: 7 qdā
iactātia vl cōtumacia cernices aduersus eū
ereperit vl leuis offense culpā pñerit a pñono
rursus lb ipio dñt cōmittat⁹: filijs etiā qui
postea nati sūt seruitur⁹. Patet etiā i auctē-
tico vt liberti dñt ceto. §. qz etiā. coll. 6. Ergo
a fili bō a seruitute pcti p dei mīaz liberat⁹
Per ingratitudinē pene pcedentē seruitutis
iterum subijciē. ergo. 7c. Ampli⁹ qui cōtri-
tus postea cōfiteri cōtēnit p pctōz remissio-
nē ex vi cōtritiōis factā iterū mortale pctm
incurrit: in quo si mortaf⁹: aut pctā pñs di-
missa remanebunt insufficiens punita quod
ēēt ptra iusticiā: aut p illis i inferno puniet⁹

ergo. 7c. ¶ Ad predictas ambiguitates de-
clarandas tres conclusiones ponende sunt. Prima
est secundum Scotum in. 4. sen. di. 22. Et Ric. i. eade
dis. ar. p. 7. q. i. Et Bona. ibide. s. q. pecca-
tum dimissum: siue originale: siue actuale mor-
tale: siue veniale: vnu 7 idē numero redire nō
pōt q̄tū ad culpā. i. q. si post p̄niam vnu pec-
catū mortale cōmittit p̄pter qd̄ aīa dānef:
solū de illo puniet 7 nō de alijs p̄ p̄nāz iā di-
missis. Q. p̄nā scā: quāta ē efficacia tua. de
q̄ bñ p̄phetavit Ecce. c. i3. Si impi⁹ egerit
p̄niam de oib⁹ iniquitatib⁹ suis. Et iter⁹: oīum
iniquitatū suarū nō recordabor. Aut enī Aui-
ce. 3. metba. sue. c. 4. Qd̄ anihilatū est nō re-
ducit: sed cū p̄ctm̄ remittit anihilat. q̄ ip̄s
sibile. 7c. Preterea nullū successiuū corruptū
pōt redire idē numero. alio p̄tradictoria possēt
ēē singl̄ vera: s3 p̄ctm̄ ē de genē successiuorū
qz cōsistit in actu volūtatis q̄ est successiu⁹
ergo. 7c. Rō aut̄ hui⁹ p̄positiōis ista: qz s̄m
sua omnium theoz in. 4. di. 44. Vbi loquū-
tur de resurrectione mortuorū. Nulla res ani-
hilata pōt redire eadē in numero nisi p̄ dīnā
potētia. Tūc sic s̄m suam oīum theoz in. 2.
sen. di. 34. De nō pōt ēē cā alicui⁹ p̄cti: quia
hoc nō ēēt facere sed potius desicere. qd̄ ab-
surdū ē i deo ponē. vñ Aug⁹ ait li. 83. qd̄ nū
q. 3. de auctore nō sit homo deterior. Restat
ergo qd̄ p̄ctm̄ p̄r p̄niam dimissum 7 totalit̄
anihilatū: nō pōt aliter redire nisi p̄ diuinā
potētia: 7 hoc ē impossibile vt p̄batuz ē. ergo
p̄ctā dimissa nō pōt ampli⁹ redire. Faciēda
ē ergo p̄nā: nec recidivatio timenda p̄pter
p̄dictā rōnē. ¶ 2. conclusio ē s̄m Bona. et
Ric. vbi. s. q. 2. q. nec p̄ctā dimissa p̄sequen-
tē culpā mortale redeunt eadē i sp̄e vel genere
qz diuerse sunt macule s̄m diuersa genera
p̄ctōrū: q̄ p̄r vnu p̄ctm̄ non possunt redire
macule oīum p̄ctōrū dimissorū. Preterea
vnu oppositorū nō reducit alterū s3 expellit
sed multa p̄ctā in se sūt opposita vt sūt oīa
illa in q̄ est virt⁹ media: vt auaricia 7 pro-
dgalitas: in qua: medio ē virt⁹ liberalita-
tis: ergo p̄ cōmissionē vni⁹ nō reuertit oīa
alia p̄s dimissa. Preterea nihil reducit aliqd̄
delectū ad esse nisi qd̄ pōt facere ēē: sed vnus
actus non facit nisi vnā culpam siue vnā
maculā in aīa: q̄ impossibile est plura genera
peccatorū redire p̄ vnā culpā. Itā dicē res
corruptas reuerti quoz gen⁹ in aliquo indi-

uiduo reuertit: nō est eas reuerti nisi s̄m qd̄
ideo simpliciter dicēdū qd̄ p̄sequēs peccatuz
mortale nō reuertit oīa p̄ctā prius dimissa
eadē in sp̄e: sicut nec p̄ quēcūq̄ recessum bu-
morū a debito p̄portat reuertit cōs infirmi-
tates pri⁹ delere. Et idē bñ dicit de pe. dis. 4.
circa finē. p. Delasiū. Dīna clemētia dimis-
sa p̄ctā in vltionē vltiori⁹ redire nō patit. Et
Itā. p. Si. dis. p̄lbyter. i3. q. 2. q̄stuz. 23.
q. 5. quid ergo. de pe. dis. 3. s. bis auctoritati-
bus. Non iudicabit de bis in idip̄sū. Si er-
go aliq̄ p̄ctō cōmissio penituit 7 se puni-
uit: p3 p̄positū. ¶ 3. conclusio ē qd̄ quīs pec-
cata cōmissa post verā p̄niam grauiora sint
p̄pter ingratitudinē recidivationis: nō tñ po-
ra p̄ctā redeunt q̄tū ad equalitē. Itā ingra-
tudo pensat s̄m quantitātē bñficii s̄ mai⁹
bñficiū p̄stat de p̄seruādo inocētia q̄ reuo-
cādo ad p̄niam. Lēnū ē tñ qd̄ aliqd̄ mō aggra-
uat culpā sequētē p̄cedens remissio: qz ē ibi
cōcept⁹ p̄stiti bñficii: nō ita tñ qd̄ faciat equi-
ualitē. Vñ distinguit Ricar. vbi. s. q. 5. q.
grā actio duo respiciere debet 7 quantitātē
doni: 7 modū gratuite donationis. Respi-
ciēdo āt ad quantitātē doni: magis ingrat⁹ ē i
nocēs peccādo q̄ penitēs: qz ceteris parib⁹
mai⁹ donū ē seruare boiem vt nō peccet q̄ il-
li qui peccauit indulgere. Ceteris enī parib⁹
bus nobilioz ē stat⁹ inocētia q̄ p̄nie. S3 cōsi-
derādo modū gratuite donationis: magis
ē ingrat⁹ penitēs cū peccat q̄ inocēs: qz q̄to
magis aliqd̄ est elongat⁹ a debito recipiēdi
bñficiū: tāto est mod⁹ donatiōis magis gra-
tuit⁹ cū bñficiū sibi cōferet: magis aut̄ elōga-
tur a receptiōe grē quātū est ex pte sua ille q̄
peccauit q̄ ille q̄ a grē p̄seruatōe nō peccauit
Vbi tñ pensatis si cōpenset aggrauatio: q̄
est i sequeñti p̄ctō p̄pter p̄cedentia iā dimissa
maior est ingratitudo cadere a vera p̄nā q̄
ab inocentia. Et idē dicit doc. qd̄ p̄ctōrib⁹ re-
cidivatis p̄pter eoz ingratitudinē teter ma-
ior p̄nā iponi: qz p̄ctm̄ eozū graui⁹ est. Di-
cas ergo ad pabolā euāgelij 7 auctoritatem
Aug⁹. 7 Aldagri. qd̄ p̄ tāto dicunt p̄ctā di-
missa redire qd̄ p̄ ea sequēs culpa grauatuz.
Si enī inibi peccātū p̄re indulsisti: 7 postea
iterū p̄ te pecco: ex hoc p̄ctm̄ illud grauius
reddit. Vñ Br. de pe. dis. 4. s. item finis.
dicit p̄ctā dimissa redire dicit: qz quisquis
post acceptā remissionē ad vomitū redierit

tanto graui⁹ puniet quāto magis benigni-
tatē dei ab usu singulorū remissio in accepte
ingrat⁹ extitit. Hec ille. Ad auctoritates autē
Ezech. 7. Iaco. dicēdū qd duplex est reatus
peti. s. quātū ad penā sensus: 7 sic petā dimis-
sa nullo modo redeūt. Aut quātū ad penā
dāni: 7 sic bñ dicunt redire. Quādo gō ē qd
cōs iusticie nō recordabūt: qd nō pl⁹ accipiet
p̄mīū visionis dei ac si nullā iusticiā fecisset
7 oīa petā cōmississet: nō tñ qd p̄ eis penā sen-
sibile patiat⁹ vt dictū ē. Ad aliud qd dī dō ori-
ginali: dicendū qd nō reuertit obligatio ad
carētiā visionis dei sub rōne qd originali est
dāta: qz talis carētiā est sine remorsu 7 sen-
sibili pena: sed reuertit sub rōne qua est tibi
ta actuali mortali qd ē cū remorsu 7 alia pena
sensibili adiuncta. Et comodo habet intelli-
gi illud Rabani qd recitat m̄gr in. 4. di. 22.
c. 6. Et Bratian⁹ ex p̄. di. 4. s. sus p̄ncipiū
s. ille qui nō vult fratribus suis remittere: non
solū petā que post baptisimū egit reputabūt
ei ad penā: sed etiā petā originalia que i ba-
ptismo ei dimissa sūt: qd intelligi habet ad
similitudinē pene i genere nō in sp̄. Ad illud o
fuo autē igrato manumisso nō plus pcludit
nisi p sequēs peccatū mortale iterū i serui-
tutē reducit: 7 hoc est verū: nō tñ reducit in
illā eandē in qua erat pilla petā que sibi fue-
rūt dimissa: nec itātū sic si illa petā sibi nūq̄
fuisent dimissa. Ad vltimū autē dicendū ē
qd in illo casu duplex est opinio. Prima est
Ric. 7 Bona. vbi. s. f. qd ille qui non adiple-
uit totā p̄niam p peccatis p p̄niam dimissis
p sequēs mortale peccatū in inferno dānat⁹: re-
manet obligat⁹ ad solutionē residui pene: p
illis peccis p̄s dimissis i inferno pena cēna
puniet. s. p accēs: qz in peccō mortali nulla
pena est satisfactoria in p̄spectu dei. Et ideo
quātūcūq̄ puniat⁹ semp remanebit ad penā
obligat⁹: illa tñ pena min⁹ erit intēla qd si il-
la petā ei nō fuisset dimissa. ¶ Alia opinio
in cōtrariū est Scotti in. 4. di. 15. ar. 6. q. 4.
Et Alseñ. li. 5. ti. 3. ar. i. q. 8. quid dicit qd il-
la petā mortalia cōfessa: p quib⁹ nō fecit pe-
nitētiā dānatus: p alio peccō mortali i infer-
no p illis peccis dimissis puniet pena finita:
7 postea liberabit⁹. Rō bui⁹ ē quia talis ē pe-
na tēporalis: 7 remittit etiā existēt in peccō
mortali: Faciam⁹ ergo p̄niam nec timeam⁹
reciduiare: qz ex assūpta p̄niam inimic⁹ factus

est debilioz. 7 id minime timendus ē: qz s̄m
Hiero. parū timēdus ē hostis qui nō potest
vincere nisi volentē. Insuper ex secure consci-
entie libertate homo fit robustior cōtra insi-
dias diaboli tanq̄ fortis armatus 7 a carce-
re liberatus: quia penitētiā ē armatura dei
de qua ad Ephe. 6. apostolus ait: Induite
vos armaturā dei: vt possitis stare aduers⁹
insidias diaboli. Preterea penitentiā agēs
fit particeps omniū custodientium manda-
ta dei. Iuxta illud psal. Particeps ego sum
omniū timentū te: 7 custodientū manda-
ta tua. Appropinqua et iā domin⁹ peniten-
tibus protectione 7 illuminatōe. iuxta illud
psal. Domin⁹ illuminatio mea: 7 salus mea
quē timebo. Dominus p̄tectoꝝ vitę mee a q̄
trepidabo: q. d. nō a demone: non ab aliqua
potentia. Et Job. 27. Pone me iuxta te: et
cui⁹ vis manus pugnet cōtra me. q. d. nō cu-
ro. Et ad Ro. 8. Si deus p nobis quis oīa
nos: Faciam⁹ ergo p̄niam quia domin⁹ p̄te-
ctoꝝ 7 defensoꝝ noster erit cōtra insidias dia-
boli 7 tentationes inimici. Et sic patet p̄ma
pars hui⁹ sermonis.

¶ Pars 2ª hui⁹ sermonis in q̄ ponit aliud
pnie impedimentū qd dī delectabilitas.

¶ Et iūdo in isto sermone declarandū
s̄ est aliud pnie impedimentū qd dī de-
lectabilitas. Adeo enī in multis caro
sp̄s dñat⁹. Adeo oblectamentū mūdū 7 car-
nis ab ipsis amat⁹ 7 peccatoꝝ carnis sp̄s sātā
sic ip̄mif. Adeo diabol⁹ suis receptidib⁹
sup ipsos dñat⁹: vt quotiēs recordent⁹ si pe-
nitere volūt non ampli⁹ tētere delectari: vt
bactenus delectati sunt: aliquā vitā minime
reputantes i placibilibus bui⁹ miserrime vi-
te: licet cū offensis multis 7 sceleribus quasi
in sua beatitudine cōquiescunt. Quia de re
ne bui⁹ delectamenta dimittant: 7 vitia que
amant sequant⁹: de eorū peccatis non soluz
p̄niam assumere renuūt: vt etiā vt ampli⁹
mundo isto gaudeant de peccato in peccatū
ludendo: 7 q̄si bñfaciendo discurrūt. ¶ Ad
quod impedimentū dissoluendū primo oc-
currit illud Hiero. Facile cōtēnit oīa qui se
semp cogitat esse moriturū. Cogitate ergo
mortē o iuvenes: sepe horā eius ad mentem
reducite: quia tūc mundi delectationes toto
conamine spernetis. Ad hoc vtiq̄ dissolu-
dū plurimū valet memoria passiōis xp̄i: qd

de seipso testat Hiero. di. i. epla ad Eustom.
Quia impossibile ē i sensu hoīs nō irruere mo-
tū medullarū calorem: ille laudat: ille predi-
cat btūs q̄ statū vt cepit cogitare interficit
cogitat: 7 allidit eos ad petrā: petra autē ē
xps. Et q̄ hoc sit verū i seipso p̄basse fatet
ibidē di. Quoties i bereimo p̄stitutus 7 i
illa vasta solitudine: q̄ exusta solis ardorib⁹
borridū monachis p̄stat habitaculū: puta-
bā me romanis iteresse delitijs. Sedebā so-
lus: q̄ amaritudine replet⁹ erā. Horrebant
sacco mēbra d̄formia: 7 squalida cutis scitū
etbiopisse carnis obdurerat. Quotidie la-
chryme: q̄tidie gemitus. Et si qm me repu-
gnatē sōn⁹ iminēs opp̄sisset nuda humo vix
ossa berentia collidebā. De cibis p̄o 7 potu
taceo: cū etiā languentes monachi aq̄ frigi-
da vtant⁹: 7 coctū aliqd̄ accepisse luxuria sit
Ille igit⁹ ego q̄ ob gelenne metū talime car-
cere ipse dānauerat: scorpiōnū tñm loci⁹ 7 fe-
rarū sepe choris itererā puellarū. Pallebāt
ora ieiunij: 7 mēs desiderio estuabat in fri-
gido corpe: 7 añ boiem sua iā carne premor-
tua: sola libidinū incēdia bulliebant. Itaq̄
oi auxilio destitut⁹ ad Jesu iacebā pedes ri-
gabā lachrymis: crine tergebā: 7 repugnātē
carnē bebdarū inedia subiugabā. Nō erute-
sco cōfiteri infelicitatē mee miserā: qm poti⁹
plango me nō esse qd̄ fuerim. Demini me
clamātē diē crebro iurissē cū nocte: nec pri⁹
a pectoris cessasse verberib⁹ q̄ dñō impante
rediret trāq̄litas. Ipsā q̄z cellulā meā q̄s co-
gitationū mearū p̄sciētia p̄mescēbā: 7 mibi
met irat⁹ 7 rigid⁹: solus tēsta penetrabam.
Sicubi cōcaua valliū: aspa mōtiū: rupium
prerupta cernebaz: ibi mee oōnis loc⁹: illic
mee miserrime carnis ergastulū collocabā.
Et vt si testis ē dñs p̄ mltas lachrymas p̄
celo oculos inherētes nōnūq̄ mibi videbat
in fesse agnib⁹ angelorū. 7 let⁹ gaudēsq̄ can-
tabā p̄ te in odore vnguētōz tuorū currim⁹
Hec ille. Et sic patet scdā p̄sbui⁹ f̄monis.

Pars tertia hui⁹ f̄monis in q̄ ponit aliud
pnie impedimētū qd̄ dicit longanimitas.

Ertio in isto f̄mōe declarādū ē aliū
pnie ipedimētū qd̄ dicit longanimitas
Pleriq̄ p̄ctōres miseri sūt q̄ vitam
nāz corporalē: nūq̄ finē habere credūt: in-
tra se dicētes: Gaudeam⁹ 7 epulemur: for-
tes 7 diuites sum⁹ q̄ malū nobis facere po-

terit. **C**ontra q̄s scriptura sacra expien-
tia exp̄ssa 7 euangelij p̄bola clamāt. Scri-
ptura sacra dico Jacobi. 4. scribit. Que ē
vita n̄ra? Lapor est ad modicū parēs 7 dein-
ceps ex terminabit. Et Job. 13. c. Homo na-
tus de muliere. 7c. Et. c. 13. Baudū ipiorū
ad instar p̄icti si ascēderit vsq̄ ad celos su-
perbia ei⁹: 7 caput eius nubes tetigerit: q̄si
sterquilinū in fine p̄des. Et Dauid in psal.
ait: Vidi ipsū super altatū 7 eleuatū sicut ce-
dr⁹ libani: 7 trāsiui: 7 ecce nō erat neciū: ē
loc⁹ ei⁹ amplius. Et dñs in euangelio tales
cōnuicet di. Mat. 23. Vigilate nesciē enim
qm dñs domus veniat: sero an media nocte:
an gallcantur: an mane: ne cū venerit repēte
inueniat vos dormiētes. **C** 2. p̄ipos clamat
exp̄sentia exp̄ssa q̄z videm⁹ iuuenes mori si-
cut senes 7 frequēti⁹. Hui⁹ ego iuuenē eq̄tē
dñm terrarū multarū pulcherrimū morte
repētinā deficientē. Fui in qdā ciuitate p̄di-
candi cā: vidi dñm filiū eq̄tis cū sonitu tur-
barū magnis p̄p̄is ad nuptias eūtem vno
die dñico: sed in scēda bebdā sequenti euz
lachrymis 7 dolorib⁹ sociatū ad tumultū. Et
sic de alijs multis q̄s in iuuetute sua vidim⁹
mori. **C** 3. clamat euāgelij p̄bola p̄ predi-
ctos diu viuere sperātes q̄ scripta ē Luc. 12.
de illo diuite q̄ aie sue dicebat. Aia mea ba-
tes multa bona reposita i ānos plurimos: re-
q̄scere: comedere: bibere 7 epulare. Cui dixit deus
Stulte hac nocte aīam tuā reptēt a te: que
aut parasticiui⁹ erit: ideo infert dñs eliore
pati: q̄ q̄ boza nō putatis fili⁹ tomis veniet
Nū Aug⁹ in li. de vera inocētia. c. x. ait. Re-
media p̄uersionis ad tēū nullis sūt cūctatio-
nib⁹ differēda ne tēp⁹ correctōis peat tardi-
tate. Qui enī p̄mititē indulgētiā p̄misit: dis-
silianti diē certū nō spōdit. Hec ille. Item
idē i li. de salutarib⁹ documētis ait. Si foris
tā vt solet humane fragilitatē p̄ditio aliq̄ ne-
gligētie macula malign⁹ spūs in nobis ifici-
citi⁹ p̄ p̄fessionē 7 p̄niaz fontēq̄ lachrymarū
abluere cū oi studio sustineam⁹: ne diu sine
amici n̄rī amplexu maneam⁹: q̄z paratioz ē
nos recipe q̄ p̄dere: si tñ nō tardam⁹ de diē
in diē couerti ad euz: becenī duo mala opa
de⁹ odit in oibus hoīb⁹. i. negligētiā reuertē
di: 7 desperationē salutis: tñm bec absint a co-
gitationibus nostris 7 ille tūc a ius. p̄p̄erit
nobis. Hec ille. Et sic patet q̄liter dissoluūf

hec impedimēta. Rogem⁹ q̄ oipotētē dēū qui pcedat nobis grāz p̄dicta dissoluēdi impedi mēta: vt hic grām ⁊ in futuro seculo gloriā consequamur ab eo qui viuit ⁊ regnat in secula seculorū Amen.

Dñica 5ª post eptphaniā de trib⁹ alijs penitentici pedimentis. s. p̄suptuositaris asiduitatis ⁊ horribilitatis. Sermo. 32°.

Colligite pzi

mū cicania ⁊ alligate ea fasciculos ad cōburendū. Scribūt hec p̄ba Mat. 13. ⁊ in euāgelio occurrēt dñice. Sunt pleriq̄ fr̄es

charissimi diabolica suggestiōe cecepti: qui p̄ q̄ plurimis pctis fuerint irretiti: ⁊ mīa dei tēspantes: in ipsi pctis p̄seuerātes: raro vlnū q̄ ad verā p̄niam assurgunt. Idcirco Salomon ait. puer. 18. Impi⁹ cū i pfundū pctōz tēnerit p̄tēnit. In quoz etiā p̄sona dī sit hīere. 15. c. Fact⁹ ē dolor me⁹ p̄ptus: ⁊ plaga mea renuit curari. Et ex hoc sequitur illud malū: qz ruit d̄ pctō in pctū: ⁊ in dīcis fiūt teriores. iuxta illud ad Ephe. 4. Desperātes semetipso tradiderunt ipudicicie. Sz qz hoc impedimētū dissoluē p̄ ea quē dīcentē infra in dñica Seragētime ⁊ Quia quā gētime d̄ ipsa imēstare mīe dei. Idcirco hic cā breuitatis sub silētiō p̄transēdū duxi. Sunt ⁊ alij q̄ plurimi ⁊ p̄dictis multo pluriores: q̄ mīaz dei tēnt: iusticiā p̄o minime cōsiderātes in pctis diu iacēt ⁊ raro vlnū q̄ d̄ ipsi p̄nitēt: nō attēdētē tātā eē dei iusticiā quātā vtiq̄ mīam: qd̄ maxime demōstrat i euāgelio occurrēt: in q̄ apte describit q̄ in hac vita in ecclā. s. mīlītātī sūt bonos ⁊ malos: sūt habitare ⁊ iūi crescere vsq̄ ad messē. i. vsq̄ ad mortē vsq̄ ad diē iudicij. Et in tpe messis dīcet messorib⁹. i. angelis suis p̄ba p̄posita. s. Colligite p̄mū cicania. i. pctōres i p̄nitētes ⁊ obstinatos: ⁊ alii. c. fa. ad cōbu. Id est i inferno: vbi oñdīf maxima dei iusticia. Igit i p̄nti f̄mone de trib⁹ alijs p̄nie ipe dimētis cū sūt remedijs tractādū occurrīt. quoz Primū ⁊ p̄ncipale d̄ impedimētū p̄suptuositaris. Secundū p̄o impedimētū asiduitatis. 3ª aut impedimētū horribilitatis.

Paras p̄ma hui⁹ f̄monis in q̄ p̄nti aliud p̄nie impedimētū qd̄ d̄ p̄suptuositas.

Rimo igit i isto f̄mone tractandū ē aliud p̄nie impedimētū qd̄ vocat p̄suptuositas. Presumūt enī pctōres iniq̄ ⁊ mīa dei. s. q̄ male viuēdo ⁊ coginē sereat: qd̄ ē dñz iudicare iustū necnō ⁊ blasfemare: sicut in p̄sona talium p̄salmita ait. Nō videbit dñs nec itelliget ⁊ iacob. 20. tra q̄s d̄r Eccle. 4. Ne dicas miseria dñi magna ē: qz ⁊ spe rues i p̄suptiōne temerariā ⁊ supbā: ⁊ absq̄ timore in pctis tuis firmā facies habitationē: vñ Aug⁹. li. 3. ⁊ p̄bis dñi f̄mone. 22. inq̄t: Ista duo mala occidūt aīas: aut tēspatio: aut pueris sp̄s. Nā sicut literat bona sp̄s ⁊ recta: ita recipit peruersa. Ad qd̄ impedimētū dissoluēdū q̄ritur ista q̄stio. Atq̄ i eo sit iusticia? videt. n. q̄ nō. Quia q̄cūq̄ facit oīa p̄ libito sue volūtatis nō f̄m iusticiā opaf: sed f̄m q̄ dīcit apls ad Ephe. 5. De⁹ opaf oīa f̄m consiliū sue volūtatis: nō q̄ iusticia debet ei attribui. Preterea act⁹ iusticie ē reddere debitū: sed ⁊ nulli ē debitor: q̄ eo non cōp̄rit iusticia. sed p̄ hoc obstat tota scriptura q̄ dñi iustum eē clamat. Nā apls dīcit. 2. ad 2. timoth. 4. Qd̄ ⁊ ē iudex iust⁹: sed nō ē iudex iust⁹ in quo nō ē iusticia: 5. 7c. Et p̄ ad dñi clamat Iusticia plena ē dextera tua. Et alibi. Iust⁹ dñs ⁊ iusticiā dilexit. Ad hanc qd̄nē rñdet 2. bo. in prima pte. q. 21. ar. 5. Et Rica. in. 4. di. 46. ar. 5. q. i. di. qd̄ duplex ē iusticie species: vna cōmutatiua: alia distributiua. Prima cōsistit i mutua daticē ⁊ accepticē: vt patet i empticē ⁊ venditicē ⁊ alijs cōmutationib⁹: ⁊ bec d̄r Etbi. 5. Iusticia cōmutatiua: ⁊ bec nō pōt eē in eo: qz nullus dedit ei tātū vt mereat q̄ illi retribuat. Nā apls ad Ro. xi. Quis prior dedit illi ⁊ retribuet ei⁹. q. d. null⁹. Secūda q̄ cōsistit i distribuēdo f̄m quā aliq̄s gubernator vlt̄ dispensator dat vnicuiq̄ p̄z suā dignitatē. Sicut q̄ ordo cōgruus familie vel cuiuscūq̄ mltitudinis gubernate demōstrat hui⁹ modi iusticiā in gubernate: ita ordo vniuersi q̄ apparet tā in rebus nālīb⁹ q̄ in reb⁹ volūtarijs demōstrat dei iusticiā. Nā dīcit Diony. c. 4. ⁊ dñis no minib⁹. Oportet videre i hoc verā eē dei iusticiā q̄ oib⁹ tribuit p̄p̄ia f̄m vni⁹ cui⁹ qz est iustitiū dignitatē: ⁊ f̄m vni⁹ cuiuscūq̄ nām i p̄po saluat ordine ⁊ p̄tute. Et sic patet q̄ in eo ē iusticia distributiua q̄ distribuit bonū

7 malū: penā 7 glīam. Dīcas ḡ ad ar^m i op/
positū fm *2 lo. vbi. s.* q^d q^uis de^o opet oīa
fm cōsiliū sue volūtatis nō tñ hoc obstat qn
opet fm suā iusticiā: qⁱ i possibile ē tñ velle
nisi qd rō sue sapie dīcat: q^uidē ē sicut lex
iusticie fm quā ei⁹ volūtas recta 7 iusta est:
vñ qd cūq^{ue} facit fm volūtate suā iuste facit
sicut nos id qd fm legē facim⁹ iuste facimus
sed nos qd ē fm legē alicui⁹ supioris: de^o autē
sibi ip^si ē lex. Ad aliud arg^m dīcas fm *Rica*
vbi. s. 7 in rñsione. 4. argumēti. q^d si de^o nul
li creature sit debitor: ex recepto: tñ debitor
est ex pmissio. Promisit enī dare glīaz bñfa
cientib⁹: 7 penā malefaciētib⁹: q^u nulli ē de
bitor nisi q^u vult. Si autē q^uat q^ure vult non
rñdeo nisi q^u vult: q^u volūtas sua ē cā pma.
Et sic patet ista q^ustio. Noli ḡ psumere dⁱ mi
sericordia dei: q^u tanta ē iusticia quāta ē mi
sericordia. vñ *Brego.* Nā ait dei debe
mus erubescere: si iusticiā ei⁹ nolim⁹ formi
dare. Et *Hiero.* Magna ē mīa dei imo ma
ior q^u credas: sed nō minor ē iusticia. Et ideo
poti⁹ ē iusticia timēda: q^u mīa sine pnia p^usu
mēda. vñ *Deut. x. dō.* De^o magnus 7 potēs
7 terribilis q^u potētī nō accipit nec munera
Et *Job. g. dō.* Si iustificare me voluero:
os meū cōdēnabit me: 7 si innocentē me ostē
dero p^umiū me cōprobabit. vñ *Salomon*
puer. 6. Zelus 7 furoz viri nō p^uet i die vin
dicte: nec acq^uiescet cui⁹ q^u p^uebus: nec suscipi
et p^uredēptione dona plurima. *Jtē. c. p. dō.*
Nō p^uderūt thesauri i pietatē in die iudiciij 7
vltionis: p^upterea dñs p^u *Esa. loquit. c. 47.*
bis p^usumptuosus di. Reuelabit ignominia
tua: videbit opprobriū tuū: vltionē capias
7 nō resistet tibi bō. Et p^u *Hiere. c. 48.* inq^u
Erit cor fortis moab in die illa sicut cor mu
lieris p^uturiē. Et p^u *Ezech. 7. c.* et *Sopho.*
p^u ait. Argētū 7 aurū eozū nō poterit eos li
berare in die furoris dñi. Noli ergo p^usumē
sed p^uniāz age: q^u de^o nō poterit iusticiā suāz
p^uterire. Que oīa cōfirmat *Aug⁹ sup Jo.*
fmone. 33. Et li. 3. de p^ubis dñi fmone. x. Et
vtrōq^{ue} boīes p^uclitatur: 7 sperādo p^urijs re
bus: p^urijs affectionib⁹ sperādo decipit q^u di
cit. Bon⁹ ē dñs: misericors est dñs: faciām
qd mihi placet: qd libet: latē habenas meas
cupiditatib⁹ meis i pleā desideria mea: ad b
q^u misericors ē de^o: bō de^o: māsuct⁹ est de^o.
Spe isti p^uclitāt. Despatōe autē q^u cū gra

uia p^uctā putātes iā sibi non posse ignosci pe
nitētib⁹ 7 statuētes ad damnationē sine du
bio obstinatos dīcit apud seip^sos. Jā dam
nati sum⁹: q^ure qd volum⁹ nō facim⁹? Et ita
illis q^u spe p^uclitāt dīcit. Ne tardea conuer
ti ad domini: ne differas de die in diem su
bito enī veniet ira eius: 7 in tpe vindicte di
sperdet te. Illis q^u desperat⁹ p^uclitāt dīcit:
In q^ucūq^{ue} die cōuersus fuerit iniqu⁹ omniū
iniquitatū ei⁹ obliuiscat⁹: p^upter illos ergo q^u de
sperat⁹ p^uclitāt: p^uposuit indulgētie por
tū: p^upter p^uo eos qui 7 dilationib⁹ illudunt
faciē diē mortis in eternū. Et sic patet pars
prima huius sermonis.

Pars 2ª hui⁹ fmone in qua ponit aliud
p^unie i p^uedimētū qd dⁱ assiduitas 7 pulchre.

Lōo in isto fmone tractādū ē aliud
fⁱ p^unie i p^uedimētū q^u dⁱ assiduitas siue
psuetudo peccādī: siue male faciēdi.

Lū. n. Jo. 8. dñs dicat. Qui facit peccatū
suus ē p^ucti. necesse ē vt q^u p^u psuetudinē ma
lā diu subiugo iniquitatū subiect⁹ fuerit sine
maria difficultate resurgē neq^u possit. In
q^u p^usona. *Treno. p. dō.* Vigilauit iugū inī
q^uratū meaz in manu ei⁹. f. psuetudinis male
cōnolute sūt 7 i p^uosite collo meo: i firmata ē
p^utus mea: dedit me dñs. f. p^umissiue: i manu
de q^u nō potero resurgere. Hoc est iugū de q^u
Eccle. 4. dō. Iugū graue sup filios adā: b
qd ē labor q^u filiū isrlⁱ dñis opib⁹ palleant:
luti: 7 laterij p^umebant sⁱ p^ubaaronica fuitu
te: sic patet exo. i. c. Cui⁹ rōnez assignat hu
go de scō victore sup regulaz bñi *Augu. di.*
Cogitatio mala p^uit delectationē: delectatio
p^usensū: cōsensu opationē: opatio cōsuetu
dinē: psuetudo necessitatē: q^u qd ē necessitas
nō excusat sⁱ mag⁹ incusat: decille. Et q^ub⁹
p^ubis patet q^u psuetudo iducit necessitatē q^u
est altera nā. ff. ad macedonianū. l. i. de li. 7
postbu. l. si q^us. postbomos. d. postulādo. l. i.
f. i. bis. In si. de rez diuisi. l. pauonū. Scōz
etiā p^uhmi. de reminiscētia. p^ure tho. c. x. 4.
plenmatū p^uctia. 28. 7. c. bñ⁹ vbi ait dīf
ficile ē resistere psuetudini: q^u a sūt nē. Pa
tet etiā q^u ex mala psuetudie p^uctō: nō valet
verā p^uniāz pagere. *Lū. enī.* Cognitio p^ucti
sit inītiū saluē 7 mala psuetudo nō p^umittat
p^uctū cognoscē: seq^ut q^u verā p^uniāz pagere i
pediat. Ait enī *Augu. in li. Enchir.* p^uctā
q^uis magna 7 horrida: cū in psuetudinē re

nerint: aut nulla aut pua esse credunt: vsq;
adeo vt nō solū si occultāda: s̄m etiā p̄dicā
da 7 diffamāda videant. Qñ sicut scriptū ē
Laudat p̄dōr i cōsiderijs aie sue 7c. Et iō
bñ ait Iuuenal li. 3. satyra 2^a. Cōsuetudo
mali tenet insanabile vuln⁹. Et Jacob⁹ bñ
uentan⁹ ait: Res ē dura nimis vsū repellere
cui⁹ radix euelli non valet alia bñ. Nec ille.
Patet etiā ex dictis hugo. q̄ cōsuetudo nō
diminuit p̄ctm sed aggrauat: sicut babetur
24. q. i. in. c. scisma. 7 extra de simonia. c. sa
tis. 7 in. c. cū in ecclie. 7 de eo q̄ dicit i ma. q.
p. padul. c. cū baderet. Et extra de cōsue. c.
si. vbi dī. Tāto p̄certo grauiora sunt p̄ctā
q̄to diut⁹ infelicē aiam retinēt alligatam.
Nec ibi. Et multa alia de mala cōsuetudine
hic adduci p̄st q̄ cā breuitas omitto: p̄serti
cum in alio sermonario de p̄ctis dñica. 4. de
aduētū i 3° pte diffusū habet. Ex q̄b⁹ oibus
patere p̄t q̄ multe male cōsuetudines vani
tati 7 maloz p̄tractū bodiēnis t̄pib⁹ ad
inuētē: quāto lōgiores tāto neq̄iores rōnabi
liter reputat: iō talū nō p̄suetudo s̄ abusio
nūcupāda ē: nec min⁹ q̄ corruptela vitio sa
vitari dī: sic p̄z dī. 8. c. malā. vbi dī. Na
la p̄suetudo nō min⁹ q̄ vitiosa corruptela vi
tāda ē: q̄ nisi citi⁹ 7 radicit⁹ euellat i p̄uile
gioz ius: ab ip̄is assumit: 7 icipit p̄uaria
tides varie 7 p̄sūptides creberrime nō opp̄s
se p̄legib⁹ 7 venerari 7 p̄uilegiozū more p̄pe
tuo celebrari. Et ibidē. c. veritate Aug⁹ ait
Nemo cōsuetudinē rōni 7 veritati p̄ponat:
q̄ p̄suetudinē rō 7 veritas p̄p̄cludit. Et. c.
sequēti Grego. ait. Aduertēdū ē q̄ dñs di
xit. Ego sū veritas: 7 nō dixit: Ego sū cōsue
tudo s̄ veritas. Et i. c. frustra. iter Aug⁹ ait
Frustra q̄dē q̄ rōne vincit cōsuetudinē no
bis obijciūt: q̄si cōsuetudo maior sit v̄itate
Et i. c. cōsuetudo. brūs Lypā⁹ ait. Cōsue
tudo sine veritate vetustas erroris ē. Nec ibi
Inducit q̄ cōsuetudo p̄ctā 7 cogit boiez pec
care. Quoz oīz bēf exēplū illi⁹ p̄bī: qui ex
suoz grauitate mox elect⁹ fuit i regē cui⁹ dā
nobilis ciuitas. Cū hostaret ciues nutrire si
lios sub mox rebita dīsciplina: atq̄ illos auer
tere a p̄uis p̄suetudinibus vitiozū: nec ciues
būc p̄tuo se amonitōi oīo parerēt: nutriti se
cit duos optimos canes ex optimis pentib⁹
ortos: vnū i coq̄na: alter⁹ p̄o i venationū ex
piētia. Ad tēp⁹ at p̄p̄o puocato i publico 7 i

sup̄dicē moxib⁹ illis icato s̄m dē ambob⁹ ca
nib⁹ imbi p̄patis i medio p̄p̄si apponi fec̄ sar
tagines: p̄p̄sides: icisoria: coq̄naria pigue
dine plana: atq̄ leporē in prato dimisit. Fa
ctoq̄ signo s̄m q̄ p̄monuerat seruos suos:
q̄ dimitterēt subito canes: canis venationi
bus assuetus insultu p̄mo leporē dētib⁹ ra
puit. Alius p̄o canis in coq̄na nutritus: oī
bus circūstantibus eū ad leporē exhortanti
tib⁹: statim cucurrit ad p̄p̄sides pigues: 7 ce
tera p̄sueti. Quo q̄dē nicozato exēplo my
steriū referat⁹ didicerūt a stātes q̄tū sint vio
lētē p̄suetudines male 7 bone. Iux̄ illud ex dō
cōsue. c. cū p̄suetudinis vsusq̄ lōgeui nō sit
levis auctoritas. 7c. Et ex de sen. 7 re iu. c.
cā habet. ¶ Ad q̄d ip̄ximētū dissolueūdū
tria t̄m remedia cā breuitas occurrūt. Pri
mū ē remediū p̄uisionis: vt. s. i. sua volūate
maxie i iuētute p̄suetudo mala tollat: p̄
ga enī p̄licata i p̄ncipio 7 dū tenera ē cito ad
rectitudinē tēdit. Quis puula ex ip̄so nido
excepta melius q̄ alic domestica fieri solet.
Equ⁹ pull⁹ cito discit tēponē q̄dā vitia q̄ an
tiq̄t⁹ nūq̄ relinq̄ret. Sic p̄suetudo mala de
facili mutat: antiquata p̄o difficillime aut
nūq̄: nisi cū dīno miraclo mouet. vñ Bre.
narrat. Alex⁹ adrū orbis dñz moxib⁹ p̄dago
gi sui 7 vitij non potuisse carere q̄b⁹ ad huc
puul⁹ infect⁹ erat. vñ Tull⁹ i li. philippicoy
ait: Dē malū nascēs facile opp̄mif iuectū
plerūq̄ sit robustū. Et Bre. i registro iqt.
Si p̄ue rei adit⁹ anq̄ inalecat n̄ claudis fit
latior. 7 erit p̄suetudine licitū q̄d rōne p̄stat
eē p̄bibiū. Et Ber. i eplā ad fr̄es de mōte
reiait: Disaius mal⁹ p̄usq̄ idurescat mali
cia emolliri p̄t: s̄ p̄ q̄ iduruerit tēspand⁹ ē
s̄ ille. ¶ 2^m remediū dī inuocationis. Qui
enī a sup̄iozi p̄mif p̄tate q̄conat illū in p̄pe
tuā redigē fuitatē si p̄udēt agat 7 suū adiu
toziū aduocat fortiozē. Sz vt dī Job. 40. c
Nō ē ptās sup̄ terrā q̄ cōparet ei. s. diabolo
a q̄ p̄tate cū fuerim⁹ p̄ malā p̄suetudinē p̄ssī:
cū ei⁹ p̄tati resistē nō valem⁹ sup̄ma. i. dīna
potētia est inuocāda atq̄ fideliter cū p̄p̄ba
clamandū est: De⁹ i adiutorū meū intē. 7c.
Et iterū: De⁹ in noie tuo saluū me fac. Maz
sicut Luce. xj. c. dñs ait: Cū fortis armat⁹
custodit atriū suū: in pace sūt oīa q̄ possidet
id est diabol⁹ boiez in p̄ctis p̄ malā p̄suetudi
nē in pace sunt oīa q̄ pos. Si aut⁹ fortioz illo

qđ est adiutoriu dei fidelit̃ iuocatū supueni
ens: vincit ipsū. s. de aia expellēdo: vniuersa
arma ei? i qbus p̃fidebat q̃ sunt iterata pctā
aufert. s. p̃ p̃nias verā. Et ideo dēteret q̃libet
pctōr adberē p̃ deuotionē alicui scō: 7 illius
deuotioē a pctō. pponere abstinere. exemplo
illius p̃elati cui dixit Ber. vt abstineret tri-
bus dieb? amore dei ab oī illicito: qđ 7 fecit
adeo vt diceret: Leue ē enī mibi 7 suaue de
cetero abstinere a malo. Sic luxuriosus 7 ie-
iunare nolentib? 7 mēdacib? 7 iurātibus 7
blasfemis cōsulēdū ē. **C** 3^m 7 vltimū reme-
diū dī elōgarōis. Hā int̃ oia xpi p̃silia vnū
celeberrimū 7 q̃n totū religionis fundamen-
tū ē: euitare seu fugere pctōr occasiōes. hic
Matth. 5. c. ait dñs. Si ocul? tuus scandali-
gat te erue eū 7 p̃ice abste: expedit enī tibi
vt pereat vnū mēbrozū tuorū q̃ totū corp?
eat in gehēnā. Ocul? qđ dēxter sunt lubri-
cis plerūq̃ suspecta consortia: auaris parca
substantia: elatis fama 7 gl̃ia: gulosis delica-
ta cibaria 7 magna cōuiuia: q̃ nō pugna sed
p̃ elongationē ab homie supant. Qđ intelli-
gēs p̃pheta ait. Elongauī fugiēs 7 mansi i
solitudine. s. vt fugerē occasiōes peccandi.
Fugiēde sūt igit̃ occasiōes male prauē so-
cietates atq̃ prauorū cōsōrtia: bonozūq̃ so-
cietates tenēdesūt: quia s̃m p̃hm. Mores
sūt ex victu. Et iuxta illud p̃phē. Cū sācto
scūs eris: 7 cū viro inocēte inocēs eris: 7 cū
pueris puerteris. Et sic patet pars secunda
huius sermonis.

Pars t̃riabui? sermonis in qua ponitur
aliud p̃nie ipedimētū qđ dī horribilitas.

Ertio 7 vltimo i isto s̃mone tractā
t dñ ē aliđ p̃nie ipedimētū qđ dī hor-
ribilitas. s. satisfaciēdi. Et voco hic
satisfactionē p̃stitutione alienorū: p̃restit-
tione fame: p̃ recōciliatōe inimicorū: p̃re-
missione iuriarū: p̃ obseruatōe vtorū: p̃ re-
cutiōe testamētōrū: p̃ euitatiōe pctōrū futu-
rozū: necnō excuside causā eozū dē. iuxta il-
lud Aug. scriptū. de pe. di. 3. circa p̃ncipiū.
Satisfactio ē pctōr cās excidere nec eozū sug-
gestionib? additū indulgē. S̃ oia ista hor-
rent facere pctōres. Cōfitef nāq̃ 7 coicantē
sed nūq̃ restituūt: nūq̃ inimicis recōciliāf
nūq̃ peccādi occasiōes deuītāt. 7 sic cōnalit̃
ter puniūt 7 dānāf hoc ē ipedimētū ferreū:
b̃ ē ipedimētū calibēū: b̃ ē ipedimētū adamā

tinū: b̃ ē ipedimētū plūbeū: bec ē mola gra-
uis ad collū pctōrū ligata: demergēs eos i p̃-
fundū inferni. Et clama g̃ ad vsurarios: ad
auaros: ad dēpdatores: ad cōs subas aliorū
rapiētes siue p̃ malos s̃ct? siue p̃ suam fal-
sā: siue p̃ falsā aduocationē: aut p̃ quēcūq̃
olūm modū p̃mū dānauerūt vt restituant
qz aliē nō remittit̃ pctm nisi restituāt male
ablatum. de re. iu. li. 6. 7. i. 4. q. 6. c. p̃. Et est
Aug. 2^a eplā ad Macedoniū. 24. q. 2. c. le-
gat. extra de sen. excō. c. p̃. 220. glo. in p̃bo sa-
tisfaciāt. Sine satisfactiōe nō pōt q̃s verā pe-
nitētiā agere. Et ex de vsuris. c. cū tu. de p̃-
dis. i. s. neminē. 7. dis. 8. s. falsas vbi dicit̃.
Qui bona alit̃ iuste retinet: 7 odiū i corde
gerit: sciat se nō posse verā p̃nias pagē: p̃ quā
valeat ad efnā felicitatem puenire. Unde 7
Aug. in li. d̃ p̃o cultu inq̃t. Hō solū p̃ ma-
xima male ablatozū quātitate: ṽz etiā p̃mi-
nima tenarij p̃ricula nō poterit q̃s faciē vide-
re dīnā. Hec ibi. qđ intelligēdū ē si retineat
s̃ volūtātē possidentis. Hec audire horrent:
ista aures eozū offendūt: nullaten? satisfacē
volūt. Q ipedimētū diabolicū: quātos de-
mersit quātos ligauit 7 ligat: q̃t in baratro
inferni demersit? Hō enī errauit ille q̃ dixit:
Pecunie obediu oia: p̃p̃ea spūs scūs Bar-
ruth. 3. p̃nunciat cōs istos esse dānatos. di.
Vbi sūt q̃ argē tū t̃bēsaureāt 7 aurū q̃ cōfi-
dūt boies? Rndit ad iferna descēderūt. Hor-
rēt 7 mulieres amouere a se supfluas vanita-
tes: supflua iocalia: adulcinos capillos: di-
abolica fucamēta: 7 reliq̃ q̃s oīo si penitere
volūt a se amouere tenēf. Horrēt p̃tiales re-
nūciare p̃tialib? idulgere inimicis: remittē
iurias q̃ tñ facē obligant. Horrēt detracto-
res restituē famā quā iuste tulerūt: nec tñ
absolui p̃nt: nisi b̃ p̃ficient. Isti cōs p̃fecto
catenis ferreis ligati sūt: ita vt p̃nia eozū
vana sit 7 vacua: nec p̃tin? deo grata nec ac-
cepta. **C**ōtra qđ ipedimētū sol? vn? mal-
le? vltimū p̃ficite: q̃ cōtinef i bis paucis
p̃bis hiero. Pale ē qđ delectat: eternū qđ
cruciat. Cōsidera g̃ gaudiū qđ bēs de oibz
supradictis pale ē 7 instātaneū: caducū 7
oīno transitorio: penā p̃o nisi satisfacias ut
p̃dictū est eē p̃petuā 7 eternā. Quis est enī
tā ignar? tā insipies vt modicū quid babe-
at gaudiij 7 delectatiōis infinitas p̃o penas
7 supplicia eterna sustineat? Q magnamēq̃

alienatio que nō p̄siderat illud euangelicū.
Quid p̄dest hōi vni. mun. lu. a. vero. f. x.
tri. pa. Matt. 16. Et sic patz illud impedi-
mētū cū suo remedio. Rogem⁹ q̄ oipotētē
f. c. vt dignet nobis grām imp̄tū q̄tenus
ab oib⁹ p̄dictis ip̄dīmētis ex p̄diti verā pos-
sim⁹ p̄nāz peragere: nec colligam⁹ vt cīcānia
ad cōburēdū: s̄ vt triticū verū 7 pur⁹ possi-
mus reponi in borreuz vite eterne vbi 7 re.
de⁹ gloriosus trin⁹ 7 vnus cū scis 7 angelis
suis. In seculozū secula. Amen.

Dñica in septuagesima de gnālī oīuz vo-
catione ad dei seruitiū in ecclesia militanti.
Sermo in ordine. 33.

Est primo

mane p̄ducere operarios
in vineā suā Scribūt h̄c
p̄ba Matt. 20. 7 i euā-
gelio occurrentis dñice.

Licz fm p̄bm. 7. Et bi.

c. 12. Finis ē p̄ncipiū in appetibilib⁹ 7 agibi-
lib⁹. Notandū ē tñ p̄z eūdē: qz ad s̄ vt mo-
ueat ad agendū tria inter cetera sūt necessa-
ria. Primo vt sit bonū: qz dicit. p. Et bicoz
Bonū ē qd oia appetūt. Secūdo qz sit desi-
deratū: qz finis mouet agentē sicut volūtū 7
p̄sideratū fm p̄bm. Tercio qz sit possibile:
qz vt dicit. 3. Et bicoz. Electio nō ē impossi-
biliū. Si ergo p̄siderem⁹ finē nostrū. s. bea-
titudinē ad quē hō finaliter ordinat⁹ inueni-
mus qz finis ē qd optimū: qm̄ b̄tudo scdm
Boetii. 3. de cōsola. Est itaqz oīuz bonozū
aggregatō perfect⁹: ē etiā maxime deside-
rat⁹: qz vt dicit Augu. 10. de ciui. dei. c. i. in
prin. Oīuz certissima sentētia q̄ recta rōne
vtūf: oēs hoīes velle esse b̄tōs vt ait: Boe.
vbi. s. Inest mētib⁹ boīum sūmi boni nālī
inserta cupido. Sed finē istū p̄p̄ia volūtā-
te nobis cōsequi impossibile ē: qm̄ sup̄nāle ē
Ideo ne de hoc sūmo bono 7 maxime desi-
derato cōsequēdo finaliter hō desperet: sed
poti⁹ ad cōsequendū studeat laborare: cbrī-
stus oēs 7 iuuenes 7 senes sapiētes 7 insipiē-
tes pariter vocat dicit Jte. 7c. Ponēs para-
bolā in isto sacro euāgelio de p̄familiaris: q̄
exiit p̄mo mane cōducere op̄arios in suā vi-
neā: q̄ p̄familiaris est de op̄s q̄ vocat oēs ad
fuitiū suū i ecclesia militāti. De q̄ vocatōe in
p̄senti sermōe tria occurrūt p̄siderāda. Pri-

mū quoz dī gnālīs vocatō. 2^m p̄o vocatōis
modificatio. 3^m aut vocatōz remuneratio.

Paro p̄ma bui⁹ sermonis in q̄ declaratur
generalis omniū vocatio.

Rimo igit in isto s̄mone. q̄rif vtrū
de⁹ vocet oēs: qz ex euāgelio videt qz
sic. Hā dī qz exiit p̄mo mane cōdu-
cere op̄arios: deinde hora tertiā. vj. xj. 7 x.
speroz: qd nō ē aliud dicere nisi qd de⁹ vocat
in oī etate. Hā vt dicit Nicolaus de lira 7
Pe. Jo. sup hoc euāgelio qz mane ē pueritia
fm Bregi. hora tertia ē adolescentia: qz q̄si
sol in altū p̄ficiatū calor etatis crescit. Se-
pta ē iuuent⁹: qz velut in cētro sol figit dum
in ea plenitudo roboris solidat⁹. Nonā aut
ē senect⁹ in q̄ sol q̄si ab alto axe descendit: qz
hec etas a calore iuuetutis deficit. Undeci-
ma ē etas q̄ decrepita vel veterana vocat⁹:
in q̄ etate etia ipsos antiq̄s vocat dicens:
Jte 7 vos in vineā meā. Et q̄b⁹ pater qz vo-
cet oēs: 7 oēs vult saluos fieri. Hā oīs b̄ns
charitatē debet illud velle: ergo cū de⁹ sūmā
habeat dilectionē patz p̄positū. Qd p̄firmat
apls p̄me ad L bi. 2. exp̄isse di. oēs ad agnī-
tionē p̄itatis venire: s̄z qui oē dicit nibil ex-
cludit: qz ē ēmin⁹ vniūsalis: extra d̄ maiori-
tate 7 obediētia in c. solite. x. obf. ic. c. 2. di.
19. si romanor. 25. di. s. i. in gl. C. mā. l. p̄cu-
ratori. ff. de offi. p̄si. l. 3. § 7c. ¶ S̄z opposi-
tū videt tali rōe. Si de⁹ oēs vocat 7 cōs vult
saluos fieri: q̄ oēs diligit eq̄lī: 7 p̄nē oēs sūt
electi qd falsū ē ex euāgelio vbi dī. Multi sūt
vocati. p. p̄. e. Ad hoc dubiū rōdef s̄z sniam
plimoz doctozū. s. Nicho. de lira sup eplā ad
Ro. 5. c. 7 b. Tbo. in p̄ma pte. q. 19. ar. 6. et
be. Bo. 7 Ri. in. p̄. di. 45. ar. p. q. i. Qd cuz
oēs nō saluēf 7 dei volūtās nō frustret ne-
cesse ē qz fiat ius in mō distribuēdi vlt mō vo-
lendū: 7 Aug. in li. Ench. ait: qz dupliciter
fit ius in mō distribuēdi. Uno mō qz fiat di-
stinctio fm cōdem modū loquēdi oēs timent
mare. s. existētes i eo: vt dicēdo: Jstemgr vo-
cet oēs p̄ueros isti⁹ ciuitatis. s. q̄ addiscunt:
qz null⁹ vocet nisi p̄ ipsū. Silt⁹ reus vult oēs
hoīes saluos fieri: qz null⁹ saluabit nisi velit
ipse: 7 q̄ vult saluari saluat. Alio mō qz fiat
distributio s̄z cōdes i modū distribuēdi qz p̄t
fieri distributio p̄ singulis genēz. vlt p̄ gene-
rib⁹ singulor: 7 sic ē falsa: nec sic intelligit apo-
stol⁹ vlt p̄ generib⁹ singulor 7 sic ē p̄a: qz de⁹

de oī gēte voluit? vult saluari: et de grecis et latinis: et de platis et subditis: diuitibus et pauperibus: et sic de singulis: idē dicit apostolus per oīb' esse orādū. Et beatus Hieronymus. Aug. cui dicitur in initio. Si autem fiat ius in modo veadū. Tunc distinguit in deo duplex voluntas. scilicet antecedens et posterior. Primo modo vult deus oīes saluos fieri: vt sit sententia. Deus vult oīes homines saluos fieri: antecedē id ē secundum quod considerat in quantum homo est et quantum imago dei: Et sic tempore: vñ Damascē. 2. l. c. penult. dicit. Potest scire antecedēter quod deus vult oīes homines saluari et regno eius potiri et fortunari. Nec ille. Ad enī ad puniendū blasphemavit homines sed ad precipiendū vt boni et bonitate eius 2. posterior. scilicet deus non vult oīes homines saluos fieri: pñter enī velle oīes homines saluos fieri ē velle cōpēsuris oīb' cōditiōib' homines oīes homines saluari: Et sic nō ē verum quod deus velit oīes homines saluari: quia si sic vellet oīes saluaret. Ad. n. deus vult saluos fieri illos qui moriuntur in peccato mortali: vñ Damascē. vbi. s. sub iugit di. Peccatores autem vult puniri. Quod quod in deo voluntas antecedens et posterior nō ē accipiēda ex parte volētis: sed ex parte volitōis. Ex pñli cā: Sic si diceremus quod iustus rex per vult oīes regni sui nō affligit: habēdo respectū ad pformitatem nāe et tñ ex pñti vult aliquos puniri. Differentia autem inter istas voluntates nō ē secundum diuersitatem affectionis: siue modi volēdi qui sit in deo: sed secundum rōnē pnotādī et intelligēdi: put enī deus dicit velle oīum salutē quantum in se ē et antecedēter: tñ cōnotat in oīb' hominib' ordinabilitas ad salutē. Tñ ex parte nature date. Tñ ex parte grē oblate. Dedit enī deus naturam per quam possent eū pgnoscere: et cognitiōem querere: et quāsitū inuenire: et inuēto adberere ac per hoc salutē obtinere: grām sibi obtinere. Grām sibi obtulit deus filiū misit cui per cūm oīum sufficit leges etiā mādāta tribuit salutē. Ipse etiā pñto ē oīb' inquirētib': et appē ē oīb' inuocātib' eū. Velle ergo homines antecedēter saluare ē ordinatū ad salutē faciē et volēti puenire nō velle. Quā velle antecedēter saluare nō connotat salutē sed ordinabilitatem ad eam. Velle autem pñ ē velle actu dare salutē. Dicitur ergo ad argumētū quod si aliquis sciret aliquos pñctos quoniam quantum in se est. deberet eos velle saluari: nō tñ voluntate absoluta: sed cōditionata. Et sic vult deus cōsequēter et antecedēter. verū ergo esset quod cōcludit argumētū si deus vellet oīes saluari tam voluntate conse-

quenti quā antecedēter: quod falsū est. Et sic patet prima pars huius sermonis.

Pars scda huius sermonis in qua ostendit quod tripliciter deus hominem ad penitentiam vocat.

Ecūdo in isto sermone notādū est quod tribus modis nō cessat deus homines vocare ad penitentiam. Intrinsicā inspiratiōe: et per predicationē: et bonorum operum elargitiōe: et per cūssione. Primo namque vocat homo a deo intrinsicā inspiratiōe. Nam deus volēs mētē peccatoris in peccatis suis dormiētē a via sua pessima reuocare siue remouē ad illū per inspiratiōem intrinsicā clamat. Ex quo sepius insurgit per solatio quā spūalis: iuxta illud Jo. 3. Spiritus ubi vult spirat: et vocem eius nō audis. scilicet dei. illud apostoli ad Eph. 5. Surge quod dormis et exurge a mortuis: et illumiabit te claritas: spirat sic vñ ducēs pluuiā quā nubes generat et resoluit: sic spūs scūs mouet cor ad lachrymas: et ad irrigandū cor: vñ psal. Flabit spūs eius et fluēt aqua: Venit ne tibi peccatō: pñtēdi voluntas: penitendū: orādū: dimittēdi iniurias: elemosynas dādi: ieiunādū: aliudue comodi bonū facien di: Cuius fuit obsecro vox illa nisi dei? ad 2. cor. 3. Ad enī sumus sufficētes cogitare aliqd a nobis quāsi ex nobis: sed sufficētia nra ex deo ē. Et ad Ro. 9. Ad enī ē volētis ne currētis: sed miserātis ē dei. Vbi nō. Alex. in 3. Volūtas dicitur quantum ad motū interiorē: currētis quantum ad op' exteriorē: vñ Aug. in li. de pñdestinatiōe. Prius ē cogitare bonū quā credere et ipsū cogitare bonū a deo ē. Idē i. li. de cor rectiōe et grā. Sic grā dei nullū pñsus sine agēdo siue volēdo faciūt homines bonū. Et ad Bonifaciū papā. Ad pñtē hō aliqd bonū vel le nisi iuuēt a deo: quod nullū malū pñtē velle: Idē i. Ench. Bona pñmo velut vt velim bonū Idē ad valētū. Cogitare vel agere secundum deū nulla rōe sine grā dei possumus. Et de ecclia sticis dogmatib': Mandat ad quēdā salutē libertas arbitrii si admonēte prius deo. Bernardus sup. Lat. sermone. 33. Sciūt homines grē nec ad bonū cogitādū sufficē cor humanū. Et in gr. di. 26. Bona voluntas vincat grām. Sed errāt in h' pellegiani dīcti. Aug. p. retractationū ait. Homines heretici pellegiani sic libere asserūt voluntatis arbitrium: vt grē dei locū nō relinqūt: quā grām secundum nostra merita dari fatē. Qualiter autem per grām liber arbitriū ordinat: declarat Aug. in li. de ec-

clasticis dogma. di. Initiū nostre salutis
deco operāte habem⁹ seu misēte: vt acq̄sca-
mus saluari in spiratiōi nre p̄tatis: vt ad-
piscamur qđ admonitōe adipiscēdū cogno-
uim⁹. Diuini n. muneris vt nō labamur: iā
adepto salutis munere nre ē sollicitudinis
dini pariter adiutorij. Errauit enim pella-
gus: qz credidit libez arbitriū oī desitutū
g̃ra gratis data qđ falsū ē. Vbi nota. scđm
Lbo. p. 2. q. 108. ar. 2. vbi querit. vtz bō
possit bonū adq̄s dei g̃ra facere 7 velle. Et
dicit qđ nā boīs pōt dupliciter considerari.
Primo in sui integritate: vt fuit in pmo pa-
rēte aī peccatū. Scđo mō vt ē in nobis cor-
rupta post peccatū p̄mi parētis. Et scđm
vtrūq̃ statū nā humana auxilio indiget dī
uino: vlt ad volendū: vlt faciendū qđcūq̃ to-
nū sic a pmo mouēte. Sed in statu nāe inte-
gre q̄tū ad sufficientiā opatiue p̄tutis pote-
rat bō per sua nālia velle 7 bonū operari sue
nāe p̄portionatū: q̄le ē bonū virtutis acqui-
site: nō aut bonū supercedēs quale est bonū
p̄tutis infuse: s̄ in statu nāe corrupte etiā de-
ficiat bō ad hoc qđ scđm nām suā pōt: vt non
possit totū bō mōi bonū implere p̄ sua nālia
qz nā bñana p̄ p̄tū nō ē tota destructa sed
corrupta: vt toto bono nāe priue: p̄ etia3
quidē in statu nature corrupte p̄tutis sue
nature aliqđ bonū p̄ticulare agere: sic edifi-
care domos: plātare vineas: 7 bō modi na-
turalia: nō tñ totū bonū sibi generale: ita qđ
in nullo deficiat: sic bō infirm⁹ pōt p̄ seipsū
aliqūē motū b̄re: nō tñ pōt moueri perfecte
motu boīs sanī: nisi sanē auxilio medicine
Sic igit p̄tute gratuita supaddita p̄tutina
ture indiget bō in statu nāe integre q̄tū ad
vñū. s. ad volendū bonū 7 opandū bonū su-
pernaturale. S3 in statu nāe corrupte q̄tū
ad duo. s. vt sanē 7 vltius ad bonū supnā-
lia p̄tutis opatiue: qđ ē meritorij. Alteri⁹
aut in vtroq̃ statu indiget bō auxilio dīno
vt ab ipso moueat ad bñ agēdū. S3 cōtra
dici pōt. Illud enī in p̄tate boīs ē cuius ipse
dñs est: s3 dñs ē bō suoz actiū: maxime ei⁹
qđ ē velle: ergo bō pōt velle 7 facere bonū
7 p̄ seipsū sine auxilio g̃re dei. Rñdeo qđ bō
ē dñs suoz actiū 7 volendū 7 nolendū p̄pter
deliberationē rōnis qđ pōt flecti 7 ad vnā p̄tē
7 ad aliā qđ deliberet 7 nō deliberet: si bō mōi
etiā sit dñs oportet qđ sit hoc p̄ deliberationē

p̄cedentē: 7 etiā hoc nō p̄cedat in infinitū
oportet qđ finaliter ad hoc deueniat qđ libez
arbitriū3 boīs moueat ab aliquo exteriori
p̄ncipio qđ est supra mentē humanā. s. a deo
vt pbat p̄bus in li. de bona fortuna: vñ mēs
boīs etiā sanī nō habet ita dñū sui act⁹ qñ
indigeat moueri a deo et mltō magis libez
arbitriū infirmi post p̄tū qđ impedit a to-
no post corruptionē nature. Itē dices. Spi-
ritus vbi vult spirat: s3 nō in p̄tōzū corda:
qz nō deo placent p̄tōzes. Ego dico qđ nul-
lus est cui⁹ mentē nō pulset testante Petro
act. 2. Effundā de spū meo sup omne carnē
Et ibidem. 12. In nationes gratia spiritus
sancti effusa est. Apod. 3. Ego sto ad ostiū
7 pulso. Est enī ipsa gratia gratis data: sic
sol qui oibus coicat lumen nisi claudat fene-
stra. Q magna mortaliū ingratitudo: 7 nū
q̄ cessat influere 7 ad bonū nos impellere: s̄
poti⁹ nos miseri diabolicas suscipim⁹ sug-
gestionēs quaz diuinas inspirationes: et si
quādo suscipim⁹ cōfestim abijcimus de cor-
de nostro: Itarū inspirationū multe non
recipiunt p̄pter magnā occupationē. Mas
enī ad terrā prostratū nō pōt stillas vini vlt
aque recipere: Aliqui recipiunt 7 spernunt
nec executioni mandant: 7 poti⁹ obediunt
diabolo quā deo: 7 multotiens diabol⁹ ten-
tationib⁹ pulsat 7 aperit: s3 null⁹ ē qui ebrī
sto velit aperire dicēti. Lant. 6. Aperi mi-
bisorio mea. s. retinendo bonas inspiratio-
nes 7 cogitationes videlicet mortis: iudiciij
inferni: paradisi: 7 suozū peccatozū: hac enī
vocatione venit ad te inuisibilis deus ne in
superbiā eleueris. hec de p̄mia. ¶ Secūdo
vocat predicatione. Et biemodus ē solēnis
7 generalis: de hoc dicebat psal. Emittere
verbū suū 7 liquefaciet ea. s. spūs ei⁹ 7 fl.
aque scilicet deus per predicatorēs suos in
corda peccatozū: Nam predicatorēs sunt
nunciij 7 apostoli dei: hoc autem figuratus
fuit Luce. 14. Quidā homo fecit cenam ma-
gnā 7 misit seruos suos hora cene dicere in-
uitatis: Ecce prandium meum pavi. Nam
predicatio est diuina locutio: 7 per os pre-
dicatozū spiritus sanct⁹ loquit. Adacth.
13. Non enī vos estis qui loquimini: sed
s. p. v. qui loquitur in vobis. Unde p̄cepit
Esa. qñq̄gesimo q̄nto. Clama: ne cesses qñ
tuba exalta vocem tuam 7 annūcia. 7 ceta.

Et 2. ad Th. 4. Predica Job: in ista oportu-
ne: ipse argue: obsecra: increpa: i o i pa-
tencia 7 doctrina. Ex quo eni p pectm cecidit
bō a pna nūq̄ cessauit tonitas dei nos voca-
re. Lepit cū p̄iarcbis: postmodū cū p̄p̄bis
Esa. Hierē. Ezech. Dañ. oēs clamabāt: Ne
ni veni. Re. re. su. re. re. v̄l̄ intueam̄ te. Post
infinitos nūcios oēs male tractatos misit fi-
liū suū. q. d. Verebūe filiū meū: quē tñ ex
vineā occiderūt: q̄ p̄r mūdū ibat aīam cla-
mādo vt ebr̄i: tandē crucifiḡe 7 mortuus.
Ochr̄iste optime. Ecce mortui sūt p̄iarche
7 p̄p̄be mortuū ē ebr̄is: mortui apli: 7 voc.
tñ nos multiplicē vocare alijs nūcijs 7 am-
basiatorib: vt p̄ p̄dicatores: nūcios: 7 inspi-
rationes: 7 scripturas ad p̄niam non cessat.
Deu nobis q̄ maiorē veneratide 7 amoze bo-
minē nobis amicu accipimus q̄ filiū dei. Si
eni venerit nūcius tp̄alis dñi: cū bonoz reci-
pisc̄i ābasaria: q̄tūcūq̄ sit odiosa 7 timoro-
sa. Quāto diligētē debēt auscultare nūciū
ebr̄isti. i. p̄dicatoz ex pte oipotēz dei dicēt:
Auri mei 7 altitia occisa sūt: 7 pata sunt
oia. Itē Mat̄h. 23. Venite ad me. o. q. la. et
o. e. 7 ego reficiā v̄s. Szmul̄ accidit sicut
falcono 7 accipitri cibato 7 gallinis q̄ bñt ca-
put i paleario. p̄p̄eā talib: dñi uiet ira dei. di-
cētē. p̄p̄ba Effūde irā tuā i gētes q̄ te n̄ noue-
rūt. Hi. n. nōne sūt q̄ obaudiētes 7 i gētes
doctrinā recipe nolūt vt bonū openf: psal.
Voluit itelligere vt bñ ageret. puer. p̄. voca-
ui 7 re. ex p̄a. ma. me. 7 nō fuit qui aspiceret.
Desp̄xistis oē p̄siliū meum: 7 increpatioes
meas neglexistis: ego q̄z i iteritū v̄ro ridetō
7 subānabo cū vobis qd̄ timebat̄ adueniet.
Cū irruerit repētinā calamitas. 7 interie-
q̄t̄ tēp̄stas igr̄uerit: qñ venerit sup̄ vos tri-
bulatio 7 angustia: tūc iuocabūt me 7 non
exaudīā. Mane p̄surgēt 7 nō inueniēt me.
eo q̄ exosā habuerint disciplinā nec acq̄ue-
runt 7 timorē dñi nō suscep̄int nec acq̄uerūt
p̄silio meo 7 t̄traxerint vniūse correctioni
mee. Comedēt igit̄ fructū v̄ue sue: sinisq̄ cō-
silijs saturabunt: auersio puuloꝝ interficiet
eos 7 p̄speritas stultoꝝ p̄rder̄ eos. hec ille.
C3. vocat nos bñficioꝝ collatide. Tu qui
diues es: 7 es i alto statu: p̄sp̄itate: dignita-
te: 7 sanitate: tot t̄vobis clamauit. Dom̄: agri: di-
uitie: p̄coza: officia: status: sanitas: filij oia

ista clamant alta voce Ama dñō. Ingratū
dñō vñ Aug. Celū 7 t̄ra 7 oia q̄ i eis sūt: ecce
vñdīq̄ m̄ dicūt vt te amē: nec cessant dicē:
vt inexcusabilis sim. Bre. in omel. Tanto
q̄ eē humilioz: atq̄ ad hūiēdū deo p̄mptioz
q̄sq̄ d̄z ex munere: q̄to se obligatiozē eē cō-
spicit i reddēda rōe. S3 lxx p̄obdoloꝝ: qz
q̄ plura accipit magis ingratū ē pl̄ tñ offen-
dit 7 cōtēnit: pl̄ intumescit 7 alios d̄spicit:
ac si ipse oia suis manib: fecisset: ac p̄p̄a p̄tu-
tesine auxilio dei 7 gr̄a acq̄sierit. Hōne mi-
ser venisti i mūdū nudū? Job. p̄. Aud̄ egres-
sus sū t̄ vtero m̄ris mee: nudū reuertar il-
luc. Hōne sic asinū q̄ cū bñ cibāt ē calces in
p̄ctoꝝe figet: S3 illud psal. Ingrassat 7 im-
pinguat dilatat retribuebat m̄ mala p̄to-
nis. O mulier iuuenē bēs maritū t̄ q̄ cōtē-
taris: ornata: pulchra cū filijs. debet t̄ oib:
bñiliari m̄iti cōuersari: a p̄ctis cauere: deo
pl̄ f̄uire. Hā nos allicit deus: vt t̄natoꝝ an-
cipitrē. Dat eni ancipitri p̄mo cibū: nec fa-
tiat illū: vt t̄m̄ alliciat ad reddēdū qd̄ ille
neq̄ 7 capiat dñō suo sp̄e cibi futuri q̄ speret
ad plenū satiari debere: sic de dñō nobis ter-
rena: vt ad celestia alliciat: b̄ restituam: t̄ re-
na dñō deo suo S3 inspicit̄ oēs q̄tūcūq̄ ac-
cipiam: p̄ua: stricta: suam q̄s debeam: eter-
naliē possidere: futura p̄nir: p̄tēnētes eēna
Et qd̄ p̄i: cū dñis suis guerrā faciūt diu-
tel 7 dñi diuitias 7 dñia male p̄cepta dei ex-
p̄dētes i dies. De q̄b: Luc. 16. Mortuū ē
diues 7 sepult: i inferno: Mortuū ē Lazar:
7 sepult: ē in sinu abrahe. C4. vocat etiā p̄-
cusside: cū. s. vocauit p̄ inspirationē p̄dicatio-
nē: 7 bonoꝝ collationē: 7 indurat obaudit
tūc p̄cusside tribulationū vocat eūdē. O pau-
per q̄ heri eras diues. O angustia in capti-
uitate q̄ heri eras liber. O infirme. O tēta-
te rñde deo vocātī: p̄pterea Dauid dicebat
in psal. Multiplicate sūt i firmitates eoꝝ po-
stea accellerauerūt. Vidisti vñq̄ pastozē vo-
cātē ouē. Biancbina biancbina 7 t̄nit. Si
aut̄ venire nolit 7 p̄ t̄nia currit baculo ve-
niēs ad semitā ducit. Sic t̄ vocat nos per
tribulatioes. vñ Bre. Mala q̄ b̄ nos p̄mūt
ad t̄m̄ ire cōpellūt. Vidisti p̄ici lapides ad
gallinas: nō ad ipsam sed post ipsā. Vidisti
matrē filio timorē incutiēre vt ad ipsam fu-
giat 7 inter brachia recipiat. Breg. Ubiqui
luc: ubiq̄ moꝝ: ubiq̄ dolor: ubiq̄ t̄so:

latio: 7 tñ ceca mente carnalis cōcupiscentie
dñs vocatē cōtēnēt. Hec ille. **S** q̄ vtilis
imo necessarie sūt ille extrinsece tribulatio-
nes. Nā nos humiliat: purgat: 7 ad deū ire
cōpellūt dicēte ap̄ba. Ad dñm cū tribula-
rer clamaui ex. m. lx nāq̄ p̄cussionū aduer-
sitates nos scōg socios faciūt: vñ Augu. in
quodā s̄mōe ait: Si fuerim⁹ socij passionū
erim⁹ 7 cōsolationū. Nā s̄m Ber. Nunq̄
chr̄st⁹ a cōiōne sui sociū tribulatiōis exclu-
dit: qz iuxta ē dō. b. q. t. f. co. 7. b. f. f. Jp̄se. n.
de? ē in tribulationib⁹ 7 nō in vanis mūdi p̄-
speritatib⁹. di. ep̄ba. Lū ipso sū in tribula-
tione er. c. 7 gl. ii. Sz sūt nōnulli superbis-
simi: q̄ poti⁹ a deo auertit p̄ eas. Nā mur-
murant blasphemāt. **S** sup̄bissimi boies qd
murmuratiōis qd tēn blasphemag. Audite q̄so
Ber. di. Quātūcūq̄ tribulatio deficiat:
nō putes re esse derelictū: sz memineris esse
scriptū. Lū ipso sū in tribulatiōe. **S** tribu-
late q̄re de? te percutit? vt ad ipsuz redeas.
Ego inq̄ ipse. Deut. 32. occi. 7 c. vi. pau. 7
ego san. Quid aut̄ dicūt tribulatiōes tibi il-
late: nisi veni ad dñm deum tuū. Hec enim
tribulationū via celi portaz aperit. dicente
Hiero. ad egrotū. Ad vnum enī dñm vna
via in chr̄sto tenēda ē: que in gustantib⁹ tē-
tamētis in spatio longe securitatis inducat
huic seculi vie patet palatium celi. Hec ille.
Quicūq̄. n. p̄bāc viā nō ducit q̄si indigni
superbia sua suis lascinijs relaxāt. De q̄b⁹
spūs sanct⁹. Et cū boib⁹ nō flagellabunt
ideo tenuit eos sup̄bia: ideo Hiero. dicto lo-
co dicebat. Ergo felix ē qui vapulat: vbi mi-
noris ē plaga. Beat⁹ quē sup̄ni verberime-
diū curat: corriget: emēdat: atq̄ componit
Hec ille. Et sic patet p̄sc̄ba hui⁹ s̄monis.

¶ Pars tertia hui⁹ sermonis in qua tracta-
tur de vocatione peccatorū sc̄dm euangeliū
vocatorum.

¶ Tertio in isto sermone tractādū ē de
vocatione peccatorū vocationū sc̄dm
euangeliū vbi dicit⁹ Qd pater fami-
lias dixit p̄curatori voca oparios 7 redde
illis mercedē incipiens a nouissimis vsq̄ ad
primū. Vbi inuestigādū ēēt. Si beati in pa-
tria equaliter b̄rificant. Qd qz in alio s̄mō-
nario in ista dñica declarabit causa b̄reuita-
tis relinquo. **S** Sed remanet dubiū super
illud. Et accipietes murmurabāt aduersus

patrē familias. Si ordo charitatis remanet
in patria. Et dicit Bon. duas opiniones in
3. di. 31. ar. 3. q. 3. Una q̄ dicit q̄ ordo cha-
ritatis saluat in p̄ria qui ē in via non tñ p̄cō-
parationē ad deū: sed tñ per cōparationē
nri ad primū: vñ in oī statu siue glorie: siue
vie pl⁹ bō diligit seipsū q̄ aliū: 7 plus circa
seipsū afficit. Deinde pl⁹ circa illos q̄ ei con-
iūcti sūt q̄ circa illos qui min⁹ ei iūcti sūt
qz b̄icordo cōsonat dictamī nāe: qz natura
dictat q̄ bō plus se q̄ aliū diligit. Con-
sonat etiā diuine iusticie q̄ ordinat q̄ pl⁹ de
suis meritis gaudeat bō qd fecit q̄ de alienis
7 sic patet lxxvii. Alia ē q̄ dicit q̄ ordo cha-
ritatis qui ē respectu nri ad primū non re-
manebit in p̄ria ille q̄ ē in via. Lū qz ibi erit
p̄fecta cōformitas voluntatis nre diuine. 7
id nō magis diligem⁹ illud qd erit nobis ma-
gis ap̄inquit: sed illud qd erit pl⁹ deo placitū
7 acceptū. Lū etiā qz erit p̄fecta affluē-
tia cois leticie: multiplicabit gaudiū boies
multiplicatiōe p̄fectiua: vt tātū gaudeat de
bono p̄mi quātū: de suo qd nō posset ēē nī
si diligeret p̄mū sic seipsuz. Et b̄ ē q̄ r̄c
Ansel. in li. de cōso. c. vlti. In ista p̄fecta
charitate innumerabiliū angeloz atq̄ boiuz
beatorū: vbi null⁹ min⁹ aliū q̄ seipsū diligit:
nō aliter gaudebit q̄sq̄ p̄ singulis alijs q̄ se-
ipso: Quis aut̄ istorū modoz sit rōnabilior
difficile ē diffinire. Dicit p̄dictus doc. q̄ ille
sensus ē cōsonās dictis Augu. in li. de vera
religiōe. Et Ber. de diligēdo deo: sz quēcū-
q̄ sit vñ ē verissimū: q̄ vn⁹ b̄tū aper istos
duos modos dicēdū nō inuidebit alteri: nec
murmurabit de alteri⁹ bono: nec odiū ha-
bebit: 7 hoc patet ex dictis. Sz tñ remanet
dubiū. q̄re dicit textus. Et accipietes mur-
murabāt. Rñdet q̄ triplex ē b̄ic rñsio sc̄dm
Petrū Joh̄is sup̄ hoc passu. Prima est vt
totū hoc sit locutio cōditionalis: vt sit sensus
Qd si aliqui de p̄mis vellent sic murmurare
posset eis sicut subdit⁹ rñdere: vnde Lbry-
so. dicit q̄ non inducit hoc vt ostēdat illos
inuidia morosos ēē: sed vt ostēdat eos tan-
to potitos ēē bonore q̄ inuidia alijs p̄terat
generare. Secūda ē vt p̄ totā hāc murmu-
rationē non designet nisi imēsa admiratio
beatorū super tāta p̄funditate 7 varietate
diuersorū iudiciorū ex qua solēt boies pro-
rūpere in b̄ mōi murmuratiōes. Et ideo de

signa per ea delut ea per suū effectū vel suū
sequēs signū: per satisfactoriā pro rñsione si-
gnat plena reuelatio dñe bonitatis habite
sup tali iudicio. Tertia rñsio vt p murmu-
rātes intelligat aliq̄ hui⁹ vite aut q̄cūq̄ ma-
li de p̄mis: q̄ in sp̄ licz nō in re sam q̄si accepe-
rūt p̄misi. Et q̄si vidēt posteriores sibi p̄po-
ni vel purificari inuidēt et insaniūt etiā p̄tra-
deū: sic iuxta pabolā q̄ habet Luc. 15. Se-
nior frater indignat⁹ ē p̄ patrē nolebatq̄ in-
trare: qz inuioz ita gl̄iose fuerat receptus a
p̄re. Non aut mireris si bec murmuratio in-
distincte attribuit p̄mis: qz mos ē scripture
id qd ē p̄tis attribuerē toti. Ecce ergo: qz in
p̄ria nulla erit inuidia: nulla discordia: Aut
enī Aug. 22. de ci. dei. c. vlti. Id etiā teata
illa ciuitas magnū in se videret tonū: qz nul-
li supior null⁹ inferior inuidebat: sic nūc nō in-
uidēt archāgelis angeli ceteri: tāq̄ nollet eē
vnusq̄sq̄ qd non accepit: Quis sit pacatissi-
mo p̄cordie vinculo ei q̄ accepit obstrict⁹ q̄
nec in corpe vult eē ocul⁹ q̄ ē dign⁹ cū mēbz
vtrūq̄ p̄tineat toti⁹ carnis pacata cōpago:
sic itaq̄ habebit donū ali⁹ alio min⁹: vt hoc
qz donū habeat: nec velit ampli⁹. Hec ille.
Audi ergo aia q̄ te tot vicib⁹ vocauit: q̄ exi-
uit de sūmo celo in bñc mūdū vt te in para-
disū suū p̄duceret: vbi cū patre et spiritu san-
cto vi. et regnat in in secula seculor. Amē.

Dñica in sexagesima de misericordia dei
nos ad penitentiam inducēte. Sermo. 34.

Ecce dicēscla

b mabat: Qui bz aures au-
diēdū audiat. Scribūf b
p̄ba Luc. 8. et i euāge. oc-
currētis dñice. Qui cūz
deo nō ē et ab eo p̄ suā cul-
pam discedit currit velocissimo cursu ad te-
tras et horribiles regēdes infernoz. Sed de-
pi⁹ et bon⁹ p̄pter suā imēsa bonitatē i tot per-
uersitatib⁹ ipsū nō derelinq̄t. Idcirco fr̄s
charissimi postq̄ tot et tāta de p̄ria in gnālī
dicta sūt. Restat vtiq̄ de dei mīa p̄cedēs
ad p̄niam. puocantez deuiter p̄stringamus.
Nam in euāgelio hodierno ponit saluator
noster parabolā de semine. i. verbo dei qd
seminat p̄ncipaliter ad puocandū peccato-
res ad p̄niam: qz sicut semē cadit in plurib⁹

locis: ita et dei verbū in plurib⁹ mentibus.
Aliud enī cecidit secus viā in corda vana et
curiosa et cōcul. ē et vo. cc. co. illud. Aliud ce-
cidit inter spinas. i. diuitias et mūdi sollici-
tudines: et si exorte spine suffocauerūt illud
Aliud cecidit super petrā. i. corda peccatorū
dura et lapidea: et ideo natū aruit: qz nō ha-
bebat humore. Aliud cecidit in terrā bonā
id ē corda deuota et bñ p̄parata: et facit fru-
ctū centuplū maxime cōtritiōis et penitētie.
vnde bec dicēs clamabat: Qui habet aures
audiēdū audiat. i. hoc verbū dei vnde oris
cōtritiō et penitētia: ex q̄ sequit et impetrat
dei misericordia: vñ deuot⁹. Ber. ait. Ner-
bū dei benigne audiēdū: deuote suscipiēdū
sollicite cōseruādū q̄cad ad aīaz salutē p̄ti-
net: et nō sicut de p̄bo boiuz s̄ sicut verē p̄bū
dei. siue illud sit cōsolatoriu: siue cōminato-
riu: siue etiā incipatoriu audiat. Hec ille.
De q̄ dei mīa in isto s̄mō et tria tñi annotabi-
mus alia p̄o in aliā dñicā differem⁹. quozū
primū dī. Quēdā facilitas. Scdm̄ p̄o
remissionis vniuersitas. Tertium autē ge-
neris grauitas.

Pars p̄ma hui⁹ sermonis in qua decla-
ratur q̄ facile sit vnicuiq̄ ad deū conuerti.

Primo in isto sermone declarandū
p̄ est q̄ facile sit vnicuiq̄ peccatori ad
deum cōuerti: qz vt in p̄cedēti ser-
mone habitū ē. De oēs gnāliter vocat et ad
salutē reducit: et ex euāgelio hodierno imē-
tib⁹ boiuz p̄bū dei seminat: vt b̄ idē efficiat.
Ex pte aut nostra ē facultas liberi arbitrii
ad cōsentiēdū p̄dicte vocationi. Ecce ergo
q̄ facilis ē cōuersio nostra. Quod vt cla-
ri⁹ diseras mouet quoddā singulare dubiū
Si solū creatura rōnalis habeat dñiūm li-
beri arbitrii: que quidē qd oritur ex rōnib⁹
sibi inuicē opponentib⁹. Nā vidēt q̄ etiam
aialia bruta habeāt liberū arbitriū. p̄batur
sic trib⁹ rōnib⁹. Illa potentia libera dī esse
cui⁹ ē eligere bonū et fugere malū: sed hanc
potentiā videm⁹ esse in brutis: sicut patet in
oue que fugit lupū et querit pastore. Preter-
rea illa potētia libera ē p̄cipue cui⁹ est ge-
rere. p̄videntiā nō solū circa p̄sentia: s̄ et etiā
circa futura sed talis ē in brutis: sicut patet
in fornicis et alijs animalib⁹: ergo et. Sed
p̄tra hoc opponit trib⁹ alij rationib⁹. Pri-
mo per locū ab auctoritate Augu. vi. libez

arbitriū est facultas rōnis 7 volūtatis: s̄ in
 nullo ē facultas rōnis in quo nō sit ipsa rō:
 7 hoc ē in solis rōnabilib⁹: ergo in ipsis solū
 est donū liberi arbitrii. Præterea oē quod
 habet liberū arbitriū ē laudabile 7 vitupe-
 rabile: sed sola rōnabilia sūt digna laude et
 vituperio: pena: 7 p̄mio: ergo 7c. Præterea
 oē qd̄ habet liberū arbitriū ē aptū cōsiliari
 7 deliberare: sed hoc ē solius rōnalis creatu-
 re: ergo 7c. ¶ Ad hoc dubiū respōdet s̄m
 Bona. in. 2. di. 25. arti. 5. 7 in. q. i. p̄cludēs
 donū liberi arbitrii solū in rōnabilib⁹ absq̄
 dubio reperiri. Et rō hui⁹ sumit ex duob⁹.
 1. n̄ ex parte volūtatis: tum ex parte arbi-
 tratiōis. Ex pte libertatis dicit sola illa po-
 tentia ē libera que dñūm habet plenū tam
 respectu obiecti q̄ respectu actus. p̄p̄ij. Illa
 potentia dñūm habet respectu obiecti q̄ nō
 ē arcata ad aliqd̄ gen⁹ appetibile. i. ad appe-
 tendū magis illā q̄ illā rem: s̄ nata ē oīa ap-
 petibilia appetere 7 oīa fugienda fugere: qd̄
 sola creatura rōnalis facere pōt. Nam tria
 sūt gnā bonoz q̄ appetunt quoz opposita fu-
 giunt: videlicet bonestū: vtile: 7 delectabile.
 s̄ solus vtile 7 delectabile p̄nt appeti ab irrō-
 nabilib⁹: s̄ bonū bonestū appeti pōt a solis
 rōnabilib⁹: 7 id in eis solū reperit virt⁹ que
 nō est ad aliqd̄ gen⁹ appetibile apta: ac p̄ s̄
 habēs libertatē respectu obiecti. Ex pte autē
 act⁹ p̄p̄ij in solis rōnabilib⁹ repit libertas
 arbitrii. Hā volūtās incis nō solū cōpescit
 manū exteriorē vel pedē: sed etiā compescit
 seipsā 7 refrenat: incipiens odire frequēter
 qd̄ p̄u diligebat: 7 hoc ex dñio finitius 7
 impio. In brutis autē 7 si aliq̄ mō sit rep̄re
 dñūm respectu act⁹ exterioris qm̄ illū refre-
 nat: aliq̄n tamē respectu act⁹ interioris vide-
 licet appetit⁹ dñūm nō est: qz id qd̄ amant
 nō possunt nō amare licz timore alicui⁹ rei
 arceant. Et ideo dicit Damascē. quia ma-
 gis agunt q̄ agant: vnde act⁹ interior crea-
 ture rōnalis cōpesci nō pōt. Cui⁹ rei exem-
 plū habet de Scdo p̄ho. Qd̄ cū paruul⁹ ēēt
 missus a p̄genitorib⁹ ad discēdū 7 cū i sc̄o-
 lis esset mortu⁹ ē pater ei⁹. Audiuit autē in
 sc̄olis hoc verbū q̄ oīa mulier fornicatrix
 esset 7 impudica. Tandē post multos ānos
 in forma peregrini venit ad domū patris
 ignotus omnib⁹: qz barbam 7 capillos pro-
 lixi⁹ nutrierat volens p̄bare qd̄ in sc̄olis

audierat de mulierib⁹: vocauit ynam ex au-
 cillis promisit ei decē aureos si persuaderet
 vitiūz matri. Flore autē sequenti secū dor-
 miēs tanq̄ cū m̄re nihil in bonestū egit. Ma-
 ne autē cum vellet egredi 7 discēdere: illa ap-
 prebendēs eum ait: Ne me tentares hoc fe-
 cisti: Nequa q̄ dñā mater. Ad enim dignū
 est maculare vas istud vnde erui. Illa sci-
 scitante quis ēēt Respōdit: Ego sū Secūda
 filius tuus: que ex cōfusione hoc audito sta-
 tim mortua ē. Secūda autē sciens q̄ per lo-
 quelam suā mors matri cōtēgisset banc in se
 in posterū exegit penā ne amplius loqueretur:
 et sic vsq̄ ad mortē taciturnitatē serua-
 uit: imo nec per Hadrianū imperatorē qui
 tūc temporis venit atenas potuit violari
 vsq̄ ad decollationē ponens caput potius
 q̄ loqui. Tunc Hadrian⁹ admirat⁹ p̄biloso
 p̄bi constantiā ait illi. Quia lex silentij quā
 tibi p̄posuisti nullo modo solui pōt sume
 tabulā 7 saltem manu tua loquere. Qui scri-
 psit in hūc modū. Ego quidē Hadriane nō
 te timeo: sed quia p̄nceps hui⁹ temporis vi-
 deris existere: me quidē occidere potes: sed
 vocis mee p̄ferende nulla tibi potestas est.
 Ex quo patet p̄positū. ¶ Ex parte autē
 arbitrationis eadez ratio sumit. Argumē-
 tū enim idē est quod iudiciū: ad cuius nutū
 ceteræ virtutes mouent 7 obediunt. Iudica-
 re autem illius est sc̄dm rationem comple-
 tam cui⁹ est discernere inter iustū 7 iniustū
 7 inter propriū 7 alienū: Nulla autē poten-
 tia nouit quid iustus 7 quid iniustus nisi illa
 sola que ē particeps rationis: 7 nata est co-
 gnoscere sūmā iusticiā a qua est regula oīs
 iuris: hoc autē solū est in ea subitātia que ē
 ad imaginē dei: qualis est t̄m potentia ra-
 tionalis. Nulla etiāz potentia discernit qd̄
 propriū vel quid alienum nisi cognoscat se
 ipsā vel super seipsam reflectit: sed nunq̄
 aliqua potentia seipsam cognoscat vel super
 seipsam reflectit nisi potētia rationalis. Et
 ideo ipsa sola est in qua plenum iudiciū 7 ar-
 bitrium in discernēdo quid iustū 7 quid in-
 iustum quid propriū 7 quid alienū. Tā igitur
 rōne libertatis q̄ rōne arbitrationis p̄-
 bat in solis rōnabilib⁹ liberū arbitriū repe-
 riri. Dicat ergo ad argumentū in oppositū
 p̄mū q̄ licz bruta p̄eligāt bonū: hoc est a-
 rū de bono vtili 7 delectabili: s̄ nō de bono

honesto respectu cuius pprie libez arbitriuz
 cōsistit. Ad aliud similiter qd obijciť qd bru
 ta possunt ad opposita moueri. R. qd nō pos
 sunt moueri in oia opposita: s3 solū in ista q̄
 sūt ifra liberi arbitrii dignitatē. Ad tertiū
 qñ dicebat qd bruta bñt puidentiā etiā d fu
 turis: dicas qd duplex est puidentiā. Quedā
 que puenit ex actu deliberationis 7 precogi
 tationis: 7 quedā ex instinctu naturali. Pri
 ma est libertatis arbitrio: 7 reperit in sol ra
 tionabilib⁹. Secūda pō est naturalis sagaci
 tatis 7 industrie: 7 hec reperit in brutis: sed
 talis nō ponit libez arbitriū. Et sic patet ista
 qd bene declarata 7 dilucidata. Reuertere g
 aia mea qz tu habes libertatē liberi arbitrii:
 facultatē volūtatis q̄ est in manu tua: quā li
 bertatē nulla potētia tibi pōt auferre. Ad aia
 ista ferocissima: nō boies potentes: nō demo
 nes infernales: non angeli celestiales: non
 ipsa dei potētia ordinata. Cur g nō reuerť
 Quis te t3: nō certe aliō nisi tua ferrea volū
 tas. Nā liba es: reuertipotes si vis. De te ro
 cat. Neq eni violēť vult te de saluare: s3 vt
 magi lauderť vt sublimi⁹ gloriēris: dedit tibi
 hanc libertatē vt bonū facere possis 7 malū
 ¶ Probāť oia ista p auctes euidentissimas
 7 exēpla clara. Nā p̄. ait: Anima mea i ma
 nib⁹ meis semp. Et Sap. Ecclesi. 15. De
 ab initio pstituit boiem 7c. 7 Aug. in. 5. de
 ciui⁹ dei. c. 10. Sūt igit nre volūtates: 7 ipse
 faciūt h̄c quid volēdo facimus: qd non fieret
 si nolem⁹. Quicqd aut alioz boiuz volūta
 te nolēs quisq patit⁹: etiā si volūtas valet: 7
 si nō illi: tñ ois volūtas sed potestas dei. Et
 Hiero in qdñib⁹ ad Elbidā. De eni equali
 cūctos sorte generauit: 7 dedit arbitrii volū
 tatem vt faciāt vnusquisq qd vult: siue bo
 nū siue malū. Itē ibidē. Dēs suo arbitrio de
 relictī sunt. Neq enim bonū necessitate fa
 ciunt s3 volūtate. vt credētes coronā accipi
 ant: 7 increduli supplicijs mancipentur. hec
 ille. hec pfirmat Augu. etiā. 23. q. 4. c. Ma
 buchodonosor. 7. c. vasis ire. di. Nunq red
 deret deus interitū nisi spontaneū inuenire
 tur hō bñ peccatū Itē ibidē. 15. q. i. c. illa di
 cit. Ideo etiā 3 in iudicijs b⁹ mūdi voluntate
 reos: nō necessitate cōpulsos culpa constrin
 git: pena condēnat. Et de pe. di. 2. c. si enim
 dicat liberi arbitrii nos pdidit deus: nec ad
 virtutes: nec ad vitia necessitate trahimur.

Alioqn vbi necessitas: nec corona. nec eni
 peccatū dici potest nisi voluntariū: vt. 3. q. i.
 c. sciendū. 15. q. i. c. illa. 15. q. 6. c. i. 22. q. 4. in
 ter cetera. 23. q. 5. de occidendis. Nec aliq
 debet remunerari de eo qd inuit⁹ facit: vt. 13.
 q. 2. q̄ ppostey. 20. q. i. illud. 32. q. i. ille. Et
 sic patet p auctes euidentissimas qd sal⁹ nra
 ex nro bono libero arbitrio pcedit. ¶ Exē
 pla habes de latronib⁹ cristētib⁹ in cruce:
 vnus lassauit 7 dānatus fuit. Alter pō
 salu⁹ fact⁹ est: qz se humiliauit. Cognouit
 se esse peccatorē. vnde hoc pcessit nisi qz vn⁹
 voluit se saluare alter nō? Ergo p̄fitear aia
 mea 7 ad dñm deū tuū reuertaris: qz si vis
 potes te saluare. Exēplū habes Petri 7 Ju
 de: ambo discipuli Chriſtierāt: 7 ambo p̄c
 cauerunt. Quid est ergo qd Judas dānatus
 est 7 Petrus saluus factus est? qz si dicas qd
 fuit ppē magnū peccatū qd ppetrauit. Ab
 sit: imo potuisset se saluare si voluisset: vt ba
 bes de pe. di. i. c. his peccantib⁹. vbi dicat. ar
 bitroz eni qd etiā Judas potuisset tāta mise
 ratione deū nō excludi a venia si penitētiam
 nō apud iudeos: s3 apud Chriſtū egisset: qz
 nemo pōt bene agere penitentiā nisi qd spera
 uerit indulgentiā: de pe. di. i. c. nemo. Nam
 Judas penituit sed male: qz laqueo se suspē
 dit: de pe. di. 3. c. iudas. et. c. mibil. 7. c. sceler
 ratioz. d. q̄ etiā habet. i. q. i. q̄ studet. 23. q. 5.
 si non licet. 7. c. tu dixisti. 7 Matt. 27. Pe
 trus pō ter Chriſtū negauit 7 cū sacro: sed
 penituit: 7 bñ in dei misericordia sperans sal
 uus fuit: qz Chriſt⁹ respiciēs Petrū ad cor
 ei⁹ dixit: Nescis Petre quia laui tibi pedes?
 qz accepi te in discipulū 7 negasti me? Obli
 uisceris Petre qñ dixi tibi amas me? Quid
 amas me si me negasti? Et tunc fleuit ama
 re 7c. Preterea habes exēplū Habucbo
 donosor 7 Pharaonis Dañ. 4. et Ego. 7.
 trāsumptiue pō. 23. q. 4. in. c. Habucbodo
 nosor. Habucbodonosor pñiam meruit fru
 ctuosam. Nōne post inumeras impietates fla
 gellatus penituit: 7 regnū qd pdidit rur
 sus accepit? Pharaō aut ipſis flagellis du
 rior est effectus 7 prij. Nūc mirationez
 reddat qui nimīū diuinū consiliū alto 7 sa
 pienti corde diiudicat cur medicamētū vni⁹
 medici pfectū alij ad interitū alij valuerit
 ad salutē: nisi quia Chriſti bon⁹ odor alijs
 est odor vitē in vitā alijs est odor mortis in

morte. Quamtu ad naturā ambo boies erāt
 q̄tū ad dignitatē ambo reges: q̄tū ad cau-
 sam ambo populū dei captiui possidebant:
 q̄tū ad penā ambo flagellis clemē admo-
 niti. Quid ergo fines eorū fecit esse diuersos
 vbi q̄ vni manu dei senties in reconciliatio-
 ne proprie iniquitatis ingemuit: alter libero
 dei misericordissimā pietatē pugnauit arbi-
 trio: hec ille. Idē Aug. in li. de salutaribus
 documentis ait. Nulli laici: nulli clericis: nulle
 virgines: nulle vidue debēt negligere salu-
 tem aiarū suarū: dum tantū precius sangui-
 nis p nobis fusu esse manifestū est: ideo oēs
 qui reliqui relictū sum⁹ sup terrā peccata no-
 stra agnoscam⁹: ne cū impijs peream⁹: dum
 cito digna satisfactione non placam⁹: deum
 q̄ velociter placuit irā eius quid dixit: Pecca-
 tum meū. c. 7. in. vi. me. nō am. dum pnu-
 ciabo. ad. m. in. m. 7 tu re. in. m. paratus est
 semp de peccā nostra indulgere si nō tarda-
 uerimus ad eū reuerti. ¶ Restat nūc decla-
 randū tibi. O aia curiosa q̄ benigne tecum
 agit de⁹: vt exire valeas de tenebris delicto-
 rum tuorū. Angeli te expectāt: sancti p te in-
 tercedunt: orat p te sancta mater ecclesia. Et
 dñs Iesus exultus vulnerat⁹ in cruce ad te
 clamat. Re. 7 ego sum tecū. O pfundū mise-
 ricordie dei. O pelagus pietatis ei⁹. O q̄ i-
 ertimabilis bonitas creatoris: q̄ in puncto
 in momento: in ictu oculi saluat peccatores
 Stetit homo tanto tpe in tanta copia pecca-
 torum: reuertat⁹ ad cor suū dolēs de peccat⁹:
 pponēs q̄ cetero: nolle ampli⁹ ea sequi: sta-
 tim indulget sibi deus: statim suscipit. Ecce
 ergo quanta facilitas ad inueniendū miseri-
 cordiam dei. Et quis est qui possit dicere in
 hoc mundo. Non possū penitere. Quid eni
 facili⁹ homin⁹ q̄ mutare voluntatē. Reuertē
 ḡ 7c. Et sic patet pma pars huius sermonis
 Pars secunda hui⁹ sermonis in q̄ ostēdit
 q̄ deus vniuersa peccata tam 7 si grauiā re-
 mittit.

Secundo in isto sermone occurrit ali-
 ud considerandū q̄ dicit⁹. Remissi-
 onis vniuersalitas. Nā possent mul-
 ti dubitare: q̄ licet sit infinita benignitas 7 pi-
 etas dei: debet tamē intelligi q̄ illa se ad pec-
 cata extendant leuia non ad grauiā: quia il-
 la nō parcat. Qui quidē error q̄ ambiguitas
 tollitur: quando dicit fornicata es. i. grauiā

peccata 7 maria comisit: tamē re. ad me 7c.
 Quāuis eni peccatū mortale infinitū sit q̄
 ī infinitū obiectū: 7 tāq̄ne q̄ nihil ei pōt pa-
 rari: veytū si fieri possit vt itez ḡuitas eius
 augeret in infinitū 7 itez atq̄ itez ī infinitū
 milies: 7 de illo peccat⁹ faceret penitentia ad
 buc parceret sibi deus cui⁹ misericordia copi-
 osior est in bono q̄ quodcūq̄ peccatū in ma-
 lo. q̄ si de peccato in spiritū sanctū dubitaf⁹:
 quia vniuersaliter dicit⁹ irremissibile. Nam
 Mattb. 12. dicit⁹. Qui peccauerit in spiri-
 tum sanctū nō remittet ei⁹ neq̄ in hoc secu-
 lo neq̄ in futuro. vnde Aug. de fide ad Pe-
 trum ait: Qui peccat in spiritū sanctū, non
 habet hic nec in futuro remissionē peccatorū
 Noli desperare aia mea: s; reuertere: q̄ nō
 vnum tū peccatū in spiritū sanctū: sed mil-
 le remittunt⁹ p̄r verā penitentia. ¶ Ad q̄
 rum declarationē notandū s̄m Alex. de al.
 in secūda parte sūme: q̄ peccatū in spiritum
 sanctū vno modo est remissibile. Alio mō
 irremissibile. peccatū enī s̄m eundē in ter-
 tia parte in tractatu de incarnatione tripli-
 citer dicit⁹ remissibile: negatiue: 7 priuatiue
 7 cōtrarie. Negatiue est q̄ nullo mō potest
 remitti: 7 isto modo est irremissibile pecca-
 tum luciferi 7 aliorū dānatorū. Priuatiue di-
 citur irremissibile q̄ nō habet aliqd dignū
 vt remittat⁹: 7 sic omne peccatū est irremissi-
 bile: quia nullū mortale habet aliqd q̄ sit
 dignū remissione. Cōtrarie dicit⁹ irremissi-
 bile quia habet contrariā dispositionē ad re-
 mittendū sine qua nullo mō potest remitti:
 7 ista sunt irremissibilia in spiritū sanctū.
 Que sunt sex: s̄m q̄ ait Aug. de fide ad Pe-
 truz: videlz desperatio: que est q̄n post mul-
 ta peccata cōmissa peccator dicit: volo facere
 de malo peius permittēs se ruere d peccato
 in peccatū. Secūda est presūptio: quādo co-
 gnoscis q̄ male agis: tamē perseueras i pec-
 cato. Tertia est obstinatio quādo omne stu-
 diū cū malicia ponit in male agendo. Quar-
 ta est inuidia fraterne gratie: quādo pro-
 prius inuidet habenti gratiā dei. Quinta
 est negatio agnite veritat⁹: q̄n peccator agno-
 scit veritatē: 7 tamē cōtradicit sicut faciunt
 dicentes q̄ predicatorēs non sunt veri. Se-
 xta 7 vltima est finalis impenitētia: quando
 peccator est obstinatus vsq̄ ad mortē 7 non
 vult penitē. q̄ igit ista sūt sub dispositiōib⁹

cōtrarijs ad remissionē: id dicitur irremissi-
 bilia. Ad hoc enim qd deus dimittat despera-
 tionem oportet vt habeat spes: 7 sic d' alijs.
 Remissibile pō est peccatū in spiritū sanctū
 Tum ratione diuine potētie remittētis. tū
 quia homo potest penitere de illo. Sed vt
 ista clari⁹ intelligat. Aduertendū ē s'm Bo-
 namuenturā in. 2. di. 43. ar. 2. q. 2. Cū sit
 qd oē pctm̄ i spiritū sanctū vel est ipnia v'bz
 impnia: anē pā dupliciē dicit irremissibile.
 Vno mō vt dicat irremissibile. i. ipossibile
 ad remittendū. Alio modo in consuetuz re-
 mitti. i. difficile. ppter dispositionē cōtrariā
 Ad quoz declarationē notandū est: qd ipeni-
 tentia duob' modis dicit. Vno modo pposi-
 tum nō penitēdi. Alio modo pmanē-
 tia in malo vsq; ad diē extremū inclusiue. et
 s'm istū modū peccatū i spiritū sanctū quod
 claudit in se impenitentia dupliciē pōt intel-
 ligi: Vno modo put claudit in se impenitē-
 tiā que qdez est finalis p'sistentia in malo: et
 sic dicit irremissibile qz nullaten⁹ potest re-
 mitti: quia nō cadit sub penitentia: separata
 enim aia a corpore nō est ampli⁹ locus pnie
 Alio modo dicit peccatū in spiritū sanctū
 put claudit in se impenitentia. i. propositū
 impenitēdi: hoc modo dicit irremissibile. i.
 inconsuetū remitti: nō tamē qd sit irremissi-
 bile: qz tale propositū mutari potest: 7 sicca-
 dit sub penitētia. Reuertē ergo aia mea: re-
 nec propter magnitudinē peccatoz tuorum
 velis desperare: quia maior est misericordia
 dei qd peccata tua. Nam si ponat aliquem
 nunq; egisse bonū qui disponat se velle dam-
 nari 7 facere oia mala: 7 bodie cognoscat se
 male fecisse: dicatq; culpā suā: veniā petat:
 nūquid indulgebit sibi de⁹? imo. Quod cō-
 firmat Chrysostom⁹ de pe. di. 3. c. talis. di. Talis
 mihi crede erga boies pietas est dei qd nūq;
 spēnit penitentia si ei sincere ac simpliciē of-
 ferat: 7 si quis ad sūmū pueniat malū: 7 in-
 de tamē velit reuerti ad virtutis viā: susci-
 pit libenter: amplectit: 7 facit oia quatenus
 ad priorē reuocet statū. hec ibi. **E** De h' exē-
 plum habet valde notandū in legēda sancti
 Basilij vbi sic narrat: qd erat vir quidā ve-
 nerabilis noie Erachi: filiā vnicā batēs quā
 dñs cōsecrare disponebat: s' diabol⁹ vnum
 ex seruis Erachij i amorē puelle inflāmauit
 qd ad maleficū accessit: quē cū qdā eplā ad di-

abolū malefic⁹ misit: 7 sup sepulturā gētillā
 cuiusdā d' nocte stare iussit 7c. Venit diabo-
 lus: 7 tandē iuuenis renuntiavit Chrysostom⁹ 7
 baptismo: 7 diabol⁹ incitauit animū puelle
 in amorē iuuenis: ita qd accepit eā in vxorē.
 Et cū nunq; iuuenis ingrederet ecclesiā pu-
 ella hoc scire voluit: 7 scuit: qz se cederat di-
 abolo: 7 puella ad sanctum Basilij accessit
 qui interrogauit iuuenē si ad dñm vellet re-
 dire: qui dixit vellē s'z nō possū: qz ppter quan-
 dam pmissionē 7c. Et signauit eū signo cru-
 cis reposuitq; i clausurā: qd audiebat voces de
 monū: visitauit eū ter Basilij: 7 tandē du-
 cēs eū ad ecclesiā p manū. Ecce diabol⁹ ve-
 nit ad eū: 7 accipiens eū conabatur de manu sci
 Basilij euellē: 7 dixit diabol⁹: Preiudicas mi-
 hi Basilij. Ecce scriptū de manu sua qd mihi fe-
 cit. Tūc dñs qd aderat dixerūt kyril. Et Bas-
 dixit ad diabolū: Nō cessabim⁹ orare donec
 reddas scriptū: 7 orate Basilij. 7 tendēte in ce-
 lū man⁹ ecce charta p aerē relata ē 7 ab oib⁹
 visa venit: 7 imposita ē manib⁹ Basilij. quā ille
 suscipiens dixit iuueni: Cognoscis basilitē-
 ras frater? Et ille mee sunt dñe. Et frāgēs
 Basilij scriptū pduxit eū ad ecclesiā: 7 dignus
 fecit sancto mysterio: 7 bñ instrūēs 7 regulā
 sibi dāns reddidit mulieri. 7 remissionē acce-
 pit tanti sceleris. Confirmant ista per quan-
 dam glo. sup illo pbo. Beñ. 4. Maior est
 iniquitas mea 7c. di. Adentis chaym: qz
 maior est mīa dei qd oīuz boīuz miseria: et p
 Aug. in li. de spū 7 aia. c. 3. Nemo de dei pie-
 tate diffidat qm maior ē ei⁹ misericordia qd
 nra miseria. Et quisq; ad deū toto corde cla-
 mauit exaudiet illū: qz misericors ē. Tar-
 dius siquidē videt ei peccatori veniā dare:
 qd ipsi peccatori accipere: sic enim festinat ab-
 soluere eū a tormēto p'scientie sue: qd plus cru-
 ciat eū passio nisi qd ipsū misere passio sūt. s'
 ille. Et sic patet pars secūda bui sermonis.
 Pars tertia bui sermonis in qd ostēdit qd
 modo dei mīa se extēdit ad cū genus aggra-
 uans peccatū.

Tertio in isto sermone circa dei mise-
 ricordia alius declarādū occurrit qd
 dicitur generis grauitas: quia. s' dei
 misericordia extēdit se ad oē gen⁹ aggra-
 uans pctm̄: siue sit gen⁹ numeri siue tēporis. **E** p
 extēdit se ad gen⁹ numeri. Nā si vn⁹ fecisset
 tot milia peccatoz quot sūt in celo stelle: gut

te in mari frondēs in arboribus 7c. Vellet tñ
reverti libenter eñ suscipit: ppter ea dicit. cū
amatorib⁹ multis. i. multis generib⁹ peccato
rum: tñ revertere: qz suscipiā te. vñ Luce. 7
de magdalena. dicit. Remittunt ei peccata
multa: qz dilexit multū. nō enim spzeuit eaz
ppter multitudinē peccatorū: s⁹ respexit do
lorem cordis 7 dimisit ei pctā: imo q̄tu3 sup
abundavit pctā: supabundavit 7 gratia vt
dicit ad Ro. 5. qd sic intelligas supabunda
re gratiā: si p pctō cōmissō abūdat toloz 7 cō
tristio: vñ dantes in. 3. c. purgatorij. ait ho
ribel forno li peccati mei. Ma la bonta infi
nita ba si gran bracia. Lbi prende cio che
si renolse a lei. ¶ Secūdo extendit se ad ge
nustēpōris: qz si possibile esset qd aliq̄s ba
beret ānos Matusalē: q̄ fuerūt. 969. vt ba
bel. Gen. 3. 7 semp offēdisset deū: 7 nunq̄
fecisset aliqd boni: 7 in pñcto vellet reverti:
7 penitere: de remitteret ei: vt in multis exē
plis sacre scripture apparet. Nam legis i le
gēda sancti Andree qd quidā senex noīe Ni
colaus iuit ad bñm Andream dī. Ecce iā. 70
anni vite mee: in q̄bus luxurie deservui 7c.
In legēda etiā de scā Maria egyptiaca legi
tur qd. 17. ānis libidini publice deservui: 7
tñ reuerſi suscepti fuerūt ad misericordiāz.
Re. Gaia mea qz 7 si vsq̄ ad bozā mortē ma
lum fecisses: 7 añ mortē reuerſa fueris p vtrā
p̄tritionē: de tñ pct 7 litene suscipiet: vñ
Diero ad Paulināz de morte Bleſilla ait.
Cū sanctū corpusculū febriū ardor excoq̄
ret 7 semianime in lectulo vallaret circulus
p̄pinq̄oz. Nec in extremis p̄ba mandabat
f. Bleſilla que erat. 12. annozū. Oate dñm
Jesum vt mibi ignoscat: quia implere non
potui quod volebā. Secura esto D mi Ble
ſilla. Confidim⁹ p̄bātes vtrā que dicimus:
Nunq̄ est sera cōuersio: vox hec primū de
dicata est i latrone: Amē dico tibi hodie me
cum eris in paradiso. hec tibi. Idē ad Dama
sum papā: Christus in paradiso de cruce la
tronē tulit: 7 ne quis aliquādo serā conuer
sionē putaret. Fecit homicidij pñā marty
rium. In. c. quoz agnouim⁹. 26. q. 6. Le
ſtinus papa ait: Perdidisset vtiq̄ latro in
cruce premiū ad Christi dexterā pendens:
si illū hore vnus penitentia nō iuasset. Cū
venit in pena penituit: 7 p vnus confessione
sermonis habitaculū paradisi eo pnuittente

pmeruit. Lera ergo ad deū conuersio in vl
timis positoy mente potius est extimāda q̄
tēpore: p̄ba vocaliter asserēte. Cū cōuer
sus fueris 7 ingemueris: tunc saluus eris in
p̄senti gratiā acquirendo 7 glām in futu: ro
in secula seculoy: Amen.

Dominica in quinquagesima. Iterum de
misericordia dei que nos ad penitentia3 ad
ducit. Sermo in ordine. 35.

Alī David

F miserere mei. Scribū
tur hec verba Luce. 18.
7 in euāgelio occuren.
domi. Ex euangelio p̄
ſetifrēs charissimi dei
misericordia euidenter
ostendit: quia. f. Christus mortu⁹ est 7 pas
sus in remissionē peccatorū. Vñ scribit qd al
sumpsit Jesus. 12. 7 ait illis: Ecce ascēdim⁹
hierosolymā 7 cōsumam e oia que scripta
sunt per p̄phetas de filio hoīs. Tradet enīz
gentib⁹ 7 illudet 7 flagellabit 7c. Ait enīz
Aug. in sermone. 18. de q̄dragesima et ieiū
nio: Que maior ē misericordia sup misos
pctōres potuit q̄ illa q̄ celi creatorē de celo
deposuit: 7 terreno corpore ēre induit p̄dito
rem: 7 q̄ in eternitate p̄is manet equal mo
tib⁹ coequauit 7 formā serui mundi dñō im
posuit: vt ipse panis esuriret: saturitas siti
ret: p̄t infirmaret: sanitas vulneraret vita
moreret: hoc autē id vt nra pascere fames
rigaret ariditas: p̄solaret infirmitas: extin
guēf iniquitas: ardesceret charitas. Que ma
ior mīa q̄ creati creatorē: seruire dñatorē:
vendi redemptorē: humiliari exaltatorē:
ocidi suscitatorē: hec ille. Quā mīaz intel
ligens cec⁹ q̄ sedebat secus viā mēdicans: vt
babetur in euangelio: audiens qd Jesus trā
siret clamauit dicens. Jesu fili David mise
rere mei. Et qui p̄ebant increpabant eum
vt taceret: ipse nō multomag clamauit vt
ba proposita: Fili David miserere mei. De
cuius misericordia in p̄senti dominica tria
alia occurrunt consideranda: quozum Pri
mum dicitur diuine misericordie probatio.
Secundū autem diuine misericordie festia
tio. Tertiū autē diuine mīe ipioz abboiatio
Pars p̄ma hui⁹ sermonis in qua p̄batur
per sacras kripturas magnā ēē dei mīam.

p Rimo igit in isto fmdr: qz in supio
 ri dictu e. Qd facilliter pnt pctores
 reuerti: nec de? respicit intensitatem
 multiplicē 7 durationē pctōrū: sed libenter
 misere? 7 parcit: hoc vt clari? videat 7 apti?
 demōstret euidēter p scripturas sacras de
 mōstrabim? qd pius 7 misericors ē de? pec
 catorib? penitētib?: qd maxime in euāgelio
 occurrēt declaraf: sicut patere pōt intuenti
 Qd si oppositū dicere? sic: Qd bona diffini
 tio debet cōpetere diffinito: 7 euilbat cōten
 to sub diffinito: scdm aut Damascē. in li. 2.
 Ad misericordia ē tristitia i alienis malis: sz
 in deo nulla est tristitia: ergo nec mīa. Ad b
 rñdē scdm plures theologos. s. R. 7 Sco.
 in. 4. di. 46. Et Bo. ibidem arti. 2. q. i. Et
 Alex. in pma pte sūme tractatu de mīa dei
 Et Bo. in pma pte. q. 22. arti. 3. Qd mīa
 dicit effluxū bonitatis in alterū fm merita
 vel supra merita: 7 eū q effluit cōpassionem
 vl? debitū. Prīmū qd nobilitat ē. Scdm
 vero impfectōis. Et qz oē qd nobilitatis ē
 deo attribuēdū ē: Qd vero imperfectionis
 nō. Ideo ē in deo mīa qd ad pmiū: nō aut
 qd ad scdm. Mā mīa duo importat vnu
 rāq? essentialē: alter tūq? accidētale. Prīmū
 ē pmpetitudo volūtatē ad subueniēdū mi
 seris in q ē tota eēntia p̄tutis mīe. Scdm ē
 passio tristitie: qz orit in appetitu sensituo ex
 cognitōe miserie alci? Qd ad pmiū sūma
 mīa ē i deo: qd ad scdm nequa q. Et
 sic habet intelligi diffinitio Damascē. Ex
 pmissis ergo colligif q i deo ē mīa fm effe
 ctū nō fm passibilitatis defectū p̄pterea in
 quit. Ansel. li. Monologion. ad deū. Mi
 sericors es: qz miseros saluas 7 pctōrib? par
 cis: misericors nō es: qz nulla miserie nfe cō
 passiōe afficeris. Que qd ē mīa talis 7 tanta
 ē vt p ipsā pena dānatō pmitiget. Qd bz in
 telligi fm di. Bona. vbi. s. ar. p. q. 2. Aut
 post pene taxationē 7 inflictiōē 7 sic non ē
 verū: qz hoc mō in dānatō nulla cadit mi
 tigatio a dīna mīa: qz ex tunc claudit eis vi
 scera pietatis. Aut qd ad taxationē 7 infli
 ctiōē pene: 7 sic absq? dubio ē ibi mitigatio
 qz dīna iusticia nō totū exigit. p eo q ei? pie
 tate inueniēte aliquā pte pene infligētiere
 mittit. Et sic bz intelligi illud psal. Nunqd
 obliuiscet miseri de?: aut continebit i ira
 misericordias suas? d. nō. Mā pctōr cū pec
 cat mortaliē offendit deū a q est oē bonū: 7

meret a mittē oē bonū. Lū igit de? neminē
 reducat ad nō ē oēs punit citra cōdignū: qd
 verū ē mō p̄dicto intelligēdo. Preterea pctōr
 offendit deū q ē infinitū bonū oī ifinitate: 7
 ifinita pena ē intensiue d3 puniri: s nō punit
 q p3 pposituz. Qd si dicat Apoc. 18. habet
 Quātū glificauit se? id licitū fuit: tātū dāte
 ei tormētū 7 luctū. Et Esa. 41. Suscepit de
 manu dñi duplicia: d3 de aīa peccatrice. Et
 sup illud psal. Ex ysuris 7 iniquitate glo. inqt.
 ASURE dicū? pctā: qz pl? mali iuenif i sup
 plicijs q cōmissū ē i culpis: q ibi nō ē aliqua
 mitigatio. Mā delectatio ē momentanea 7
 modica: 7 tñ punit pena eēna 7 acerbissima
 q i finitū excedit illaz: qz. Ad ista rñdē
 q ē cōpare cōpationē ad penā fm duplicē
 cōpationē. Aut scdm intensiōē bu? in gñe
 pene: 7 illi? i gñe delectatōis: Et sic mīto ma
 ior ē pena q delectatio: nec ē ibi pportio sed
 excessus. Est iteq cōpare B ad illud fm rōnē
 meriti siue demeriti. Et sic dico q meritū de
 lectatōis iordinate excedit penā: qz dign? ē et
 ampli? puniri: Seruat q in punitiōe ppor
 tionabilitas: qz magne culpe magna ifligif
 pena. Sz nō fua? pportio: qz qd ad itēsi
 oē 7 durationē pena excedit culpā. Quātū
 pō ad meritū culpa excedit penā: 7 p p3
 conclusio: qz si delectatio sit momentanea: tñ
 qz offendit ea bonū infinitū: meret penā in
 finitā etiā intensiue: q tñ dīna mīa nō inferf.
 Qd si bis doctozib? credē nō vis. Saltē scri
 pturā sacā audi mīa 3 dei sic sublimif cōmē
 dātē 7 p̄coicātē. Adinoz sū cūcūq? miserationē
 nūb? tuis. Gen. 32. Ego. n. sū dñs de? tuus
 forz 7 celotes visitās iniquitatē patz i filios in
 etiā 7 qrtā gnationē eoz q oderūt me: 7 fa
 ciēs mīam i milia bis q diligūt me 7 custo
 diunt p̄cepta mea. Exo. 20. Si clamauerit
 ad me. l. pctōr exaudia eū: qz misicors sum.
 Exo. 22. Dñator dñe de? misicors 7 clemēs
 patēs 7 mīte mīe ac v? q custodis mīam
 in milia: qui auferis iniquitatem 7 scelera at
 q pctā. Exo. 34. De? misicors dñs de? tu? ē
 Deut. 4. Ego sū dñs de? tu? emulatoz: 7 fa
 ciēs mīa 3 i mīta milia diligētib? me: 7 custo
 diētib? p̄cepta mea. Deut. 5. Iudicabit dñs
 pplm suū: 7 in suis suis mīsebit. Deut. 32.
 Misericordia aut meā non auferā ab eo. z
 R. 8. Tu fecisti cū seruo tuo misericordiā
 magnam. tertij Reg. 3. Inuestigabilis mi
 sericordia promissionis tue. secūdi pal. 36.

Non derelinquit nos deus noster: sed inclinavit super nos misericordiam suam. 2. Esdre. 9. Fac mecum misericordiam: et suscipe in pace spiritum meum. Tobie. 3. Cum iratus fueris misericordiam facies: ibidem. Confitemini ei: quia fecit nobiscum misericordiam suam. Tobie. 12. Sed quia patiens est dominus in hoc ipso peniteamus et indulgentiam ei lacrimis posulemus. Non enim quasi bonum deus comminabitur nec sicut filii hominis ad iracundiam inflammabitur. Et ideo humiliter illi animas nostras: et in spiritu constituti humiliato servientes illi dicamus: Hec est voluntas tua sic faciat nobiscum cito misericordiam suam. Judith. 8. Deus celorum creator aquam: et tuus totius creature exaudime miseram deprecantem: et de tua misericordia presumentes. Judith. 9. Hoc solus verbum dico in quocumque loco misericordie sue. Job. 37. Miserere mei deus quoniam in firmamento caeli. meo. 7. Psalm. 6. Misericordia tua subsequetur me. ps. 22. Reminiscere miserationum tuarum domine: et misericordiarum tuarum quae a seculo sunt secundum misericordiam tuam me. t. p. b. t. d. ps. 24. Misericordia tua ante oculos meos est: et complacui in veritate tua. ps. 25. Audi dominus misericordiam meam. ps. 29. Ego autem in domino sperabo: exultabo et letabor in misericordia tua ps. 30. Sperare autem in domino misericordia circumdabit. ps. 31. Fiat misericordia tua domine super nos quem admodum speravimus in te. ps. 32. Diligit misericordiam et iudicium: misericordia domini plena est terra. Ibidem. Deus in celo misericordia tua: et veritas tua usque ad nubes. ps. 35. Ne longe facias miserationes tuas a me. ps. 39. Suscepimus deus misericordiam tuam in me. t. tui. ps. 47. Miserere mei deus secundum magnam misericordiam tuam. ps. 50. Miserere mei deus quoniam perculavit me bonum. ps. 55. Miserere mei deus misericordiam meam: quoniam in te confidit anima mea. ps. 56. Magnificata est usque ad celos misericordia tua. ps. 56. Fratres et misericordia est nobis. ps. 59. Melior est misericordia tua super vitas. ps. 62. In multitudinem misericordie tue exaudime. ps. 63. Exaudime deus quoniam benigna est misericordia tua secundum multitudinem miserationum tuarum respice in me. Ibidem. cito anticipet nos misericordia tua: quia pauper facti sumus nimis. ps. 78. Niam et veritatem diligit deus. ps. 83. Non desine nobis deus misericordiam tuam. ps. 84. Misericordia et veritas obviaverunt sibi. Ibidem. Misericordia tua magna est super me. ps. 85. Tu domine deus miserator et misericors: patiens et multum misere

verax. Ibidem. Misericordias domini in eternum cantabo. ps. 88. Misericordia mea non desinam ab eo. scilicet peccatore convertente. Ibidem. Laudate nomen eius quoniam suavis est dominus in eternum misericordia eius. ps. 99. Magna est super celos misericordia tua. ps. 107. Quoniam confirmata est super nos misericordia et veritas domini manet in eternum. ps. 116. Misericordia domini plena est terra. ps. 118. Fac cum servo tuo secundum misericordiam tuam. ps. 118. Apud dominum misericordia et clementia apud. e. re. ps. 129. Per penam et fidei purgantur peccata. puer. 15. Misericordia et veritate redimimus iniquitatem. puer. 16. Qui autem confusus fuerit et reliquit ea. scilicet peccata: misericordia desequetur. puer. 28. Beati dei et misericordia in seculis eius. sap. 4. Exiguus cedit misericordia. sap. 6. Et quodcumque misericordia disciplinam accipit. sap. 11. Tu autem deus suavis et clementis: patiens et in misericordia disponens omnia. sap. 15. Filios autem tuos nec draconum venenarum vicerunt dentes: misericordia enim tua adveniens sanabit illos. sap. 16. Domine et misericors es dominus: et remittit in die tribulationis peccata. ecclesiastici. 2. Quoniam magna est misericordia dei: et propitius illi convertentibus ad se. Ecclesiastici. 17. Misericordia hominis circa proximum suum: misericordia autem domini super omnes carnes. Ecclesiastici. 18. Quis adhaeret narrare misericordiam domini. Ibidem. Speciosa misericordia dei in tempore tribulationis: quasi nubes pluvie in tempore siccitatis. Ecclesiastici. 35. Miserere nostri deus omniunum et respice in nos: domine nobis lucem miserationum tuarum. Ecclesiastici. 36. Memorare secundum misericordiam tuam domine: et cooperationis tue quae a seculo sunt quoniam eruis sustinentes te domine. Ecclesiastici. 31. Letetur anima mea in misericordia eius: et non confundemur in laude eius. Ecclesiastici. 31. Preparabit in misericordia solium: sedebitque super illud in veritate. Esa. 16. Propterea expectate dominum ut misereatur nobis: et exaltabitur parces nobis. Esa. 30. Plorantes nequaquam plorabitis: miserans miserebitur. Ibidem. Deus miser est nobis. te. n. expectavimus: esto brachium nostrum in immanem: et salus nostra in tempore tribulationis. Esa. 33. Laudate celi et exultet terra. iubilante motus laudem: quia solatus est dominus populum suum: et pauperum suorum miserebitur. Esa. 49. In misericordia sempiterna miserebitur sum tuus: dicit redemptor tuus dominus. Esa. 54. Derelinquit impius viam suam: et vir iniquus cogitationes suas: et revertatur ad dominum et miserebitur ei: et ad deum nostrum quoniam multum est ad ignoscendum.

dum. Esa. 55. Tunc inuocabis et dominus exau-
 diet: clamabis et dicet ecce adsum: quia misericors
 sum dominus deus tuus. Esa. 58. Ego sum dominus qui fa-
 cio misericordiam et iudicium et iusticiam in terra.
 Hier. 9. Tu euulsero eos pueritatem: et miseror
 eorum et adducam eos. Hier. 12. Ecce ego pueritatem
 conuersionem tabernaculorum iacob: et tectis eius
 miseror. Hier. 30. In charitate perpetua
 dilexi te: id attraxi te miserans tui. Hier. 31.
 Dominus enim cognoscet me a iuuentute eorum usque ad ma-
 trimonium ait dominus: quia propitiabor iniquitatibus eorum: et
 peccati eorum non ero memor amplius. Ibidem. Non
 erit tibi difficile et uerbum quod faciam misericordiam
 am in nubibus: et reddis iniquitatem pro iniquitate in finu
 filiorum eorum post eos. Hier. 32. Si abiecerit et
 miserebitur secundum multitudinem miserationum sua-
 rum. Treno. 3. Misericordie domini quod non sumus
 consumpti: quia non defecerunt miserationes eius.
 Ibidem. Neque enim in iustificationibus nostris pro-
 sternimus preces aut faciem tuam: sed in miserationi-
 bus tuis multis. Dan. 9. Hunc reducam capti-
 uitate iacob: et miserebor omnium domus israel.
 Ezech. 39. Domui israel miserebor: et salua-
 bo eos in domino deo suo. Osee. 6. Desponsabo te
 mihi in sempiternum: desponsabo te mihi
 in iusticia et iudicio et misericordia et misera-
 tionibus. Osee. 2. Domine uolui et non sacrifici-
 um: et sciam dei plus quam holocausta. Osee. 5.
 Conuertimini ad dominum deum vestrum: quia benignus et
 misericors est: patiens et multe miserie prestatibilis
 super malicia. Joel. 2. Non imittet ultra fu-
 rorem suum: quoniam uolens misericordiam: reuertere et mise-
 rebitur tui. Mich. 7. Tu iras fueris: misericordiam re-
 cordaberis. Aba. 3. Scio enim quod tu deus clemens
 et misericors es: patiens et multe miserationis:
 et ignoscens super maliciam. Ione. 4. Conuertas
 eos quia miserebor eorum: et ero sicut fuerunt quoniam
 non pieceram eos. Zach. 10. Deprecamini uultum
 dei ut misereatur vestri. Malach. 6. Congrega-
 tus est populus ut essent parati ad prelium: et ut
 peteret misericordiam et miserationem. primum Na-
 chabeorum. 3. Et sic patet quod per totum testamen-
 tum uetus commendat et extollit misericordiam
 dei. Similiter in testamento nouo misericordia
 preconizatur. Misericordia uolens non sacrificium.
 Matth. 9. 7. Mar. 12. Omne debitum dimi-
 si tibi quoniam rogasti me. Matth. 18. Mi-
 serere super turbam. Matth. 9. Misere mei
 fili David. Mar. 10. 7 Luce. 18. Misericor-
 dia eius a progenie in progenies. Luce. 10.

Per viscera misericordie dei nostri. Ibidem.
 Estote misericordes sicut et pater uoster cele-
 stis misericors est. Luce. 8. Tu uidisset eum
 pater suus a longe. scilicet deus misericordia motus
 est. Luce. 15. Miserebor cuius misereor: et
 misericordiam prestabo cui misereor fuero. Ibi
 tur non est uolentis neque currentis: sed misera-
 tis est dei. Ad Roma. 9. Concludit enim
 omnia deus in credulitate ut omnium misereatur.
 Roma. 11. Dico enim Iesum Christum fuisse
 se ministrum circumcisionis propter ueritatem dei
 ad confirmandas promissiones patrum: gentes au-
 tem super misericordiam bonorare dei. Ro. 15.
 Benedictus deus et pater domini nostri Iesu Chri-
 sti: pater misericordiarum et deus totius consolati-
 onis: qui consolatur nos in omni tribulatione
 nostra. 2. ad Cor. 6. Ideo habentes hanc ad-
 ministrationem iuxta quod misericordiam con-
 secuti sumus: non deficiamus: sed abundemus occulta
 de decore: non abundantes in astutia neque adul-
 terantes uerbum dei. 2. ad Cor. 4. Quicumque
 hanc regulam secuti sumus. super illos et misereor
 dia. ad Bat. 6. Deus qui diues est in miseri-
 cordia. ad Ephe. 2. Misericordiam consecuti
 sumus quia ignorantes feci. primum ad Titum. 2. Ap-
 paruit benignitas et mansuetudo saluatoris nostri
 dei: non ex operibus iusticie que fecimus nos: sed
 secundum suam misericordiam saluos nos fecit. Ad 1. y-
 tum. 3. Debitum pro omnia fratribus similari ut mi-
 sericors fieret. ad Hebre. 2. Ad eam usque ergo
 cum fiducia ad thronum gratie: ut misericordiam
 am consequamur et gratiam inueniamus in au-
 rilio opportuno. ad Hebre. 4. Misericor-
 dia super exaltat iudicium. Jacobi. 2. Sufferen-
 tiam Job audistis: et finem domini uidistis quoniam
 misericors est dominus et miserator. Jacobi. 5.
 Benedictus deus et pater domini nostri Iesu Chri-
 sti: qui secundum magnam misericordiam suam regnauit nos in
 spiritum uiuam. primum Petri. 1. Ante non populus
 nunc autem populus dei: quia non consecuti misereor-
 dia: nunc autem misericordiam consecuti. primum Petri. 2.
 Ipsos uos in dilectione dei seruare expectantes
 misericordiam dei nostri Iesu Christi in uita eterna iusti-
 stola Jude. Et sic patet per diuinas scripturas
 quod preconizata et magnificata sit clementia dei
 et pars prima huius sermonis.

Pars 2. b. sermonis in quo ostendit quod festina sit
 dei misericordia eis qui se conuertunt ad eum.
 Ecce igitur in isto sermone declaratur
 dominum esse qui sit festina misericordia dei

conuertentibus ad se. Non enim expectat diuini oipotens de aie peccatrici post suam puerionē conferre grāz amoris sui: vñ **L**uce. 15. Reuertete filio pdigo. i. peccatore: dixit pater. i. deus. **L**ito pferre stolā primā idest grāiā: sup quo verbo dicit Petr^{us} Ra- uennas. Non dicat: Unde uenit? ubi fuisti? ubi sunt que tulisti? sed pfer te stolā primā 7 induite illū. **L**idete qd delicta nō uidetis amoris: tardā misericordiā pater nescit. **H**ec ille ppterea. 2. Reg. 14. dicif. **H**ec vult te perire aiam: 7 retractat cogitans ne pariter preat. Reuertere ergo aia peccatrix: qz vt dicitur **2** bobie. 3. Si aia in tribulatiōe fuerit liberabit 7 si in corruptione fuerit ad misericordiā tuā puenire licebit. **N**ō enīz delectaris in perditionib^{us} nostris: quia post tempestatē tranquillū facis: 7 post lachrymationē 7 fletū exultationē infundis. **R**euertere dico qz psal. 39. dicif. Misericordiā tuā 7 veritas tuā semp suscepit me. **R**e. re. qz dñs deus tibi dicit **E**sa. 49. **N**āqd obliuisci pōt mulier infantē suū vt nō misereat filio vteri sui? **E**t si illa oblita fuerit: ego tñ nō obliuiscar tui. **R**e. di. re. qz **E**sa. 61. dī. **A**d an nūciandū māsuetis milit me: vt mederer cō tritis cordēz p dīcarē captiuis indulgentiaz 7 clausis a peritionēz. **R**e. aia mea re. Quia dñs loquit di. **E**ge. 18. **N**unqd volūtas mee est mori impij dicit dñs: 7 nō conuertatur a vijs suis 7 viuat: idest bateat gratiam: vnde loquit ipse de^{us} ad aia 3 peccatricē dicēs: **H**iere. 3. c. **L**u aut. laia mea peccatrix q fornicata es: qd eū offēdisti i magnitudine pctō rū cū amatorib^{us} multis. i. diabolo mundo 7 carne. tñ reuertere ad me piū 7 misericordē 7 ego q sum ptecor tu^{us} 7 merces tua. **B**en. 15. **Q**ui scifico vos. **L**eu. 20. **Q**ui sū pars 7 bēditas tua. **N**umeri. 18. **Q**ui habito in vob. **N**umeri. 35. **Q**ui sū sal^{us} tua. **ps**. 34. **Q**ui diligētes me diligo. **puer**. 13. **Q**ui de leo iniquitatez. **E**sa. 43. **Q**ui redemi te. **E**sa. 43. **Q**ui te consolabor. **E**sa. 51. **Q**ui sū panis viuus qui de celo descendit. **Jo**. 6. **Q**ui sū lux mūdi. **Jo**. 8. **Q**ui sum pastor bonus 7 pono animā meam pro ouibus meis. **Jo**. 10. **Q**ui sum resurrectio 7 vita. **Jo**. 11. **Q**ui sum via veritas 7 vita. **Jo**. 14. **Q**ui sum vitis vera. **Jo**. 15. **Q**ui vici mundū. **Jo**. 16. **Q**ui **J**esus **M**agareus suz. **Alc**. 10. **Q**ui propter te bō

factus sum 7 crucifixus. delusus sum: 7 p^{er} te mortuus quoniā tu me offēdisti: tamen reuertere ad me. 7 ego suscipiā te peccata remittendo 7 grāiā infundendo: **N**am null^{us} vnq^{ue} conuersus est ad deū 7 ab eo repulsus sine misericordiā. **P**atet de latrone: de peccatrice: de deprehensa in adulterio: 7 ceteris de quib^{us} dicit **B**er. sermone. 22. super cantica canticorūz. **O**mnino propter māsuetudinem que in te predicat: currim^{us} post te domine **J**esu audientes q nō spernis pauperē peccatorē non horreas. **N**ō horruisti confidentē latronē: nō lachrymantē peccatricez: non deprehensam in adulterio: non supplicātem publicanū: nō negantē discipulū: nō psecutorē discipulorū: non ipsos crucifixorū tuos. **I**n odore vnguentorū tuorū currim^{us} 7 c. **E**t sic patet pars secunda huius sermonis.

Pars tertia huius sermonis in qua ostenditur q^{uod} sint digni reprehensione q ad deū conuertī abnuunt.

Ertio in isto sermone **P**siderandūz est q^{uod} reprehendendi sunt impij peccatores: qui ad tantā dei misericordiā non mouent. sed poti^{us} indurant. **S**z considerare debent q^{uod} deus non tñ est misericors: sed etiam iustus: qui post dulcedienz misericordiē ostendit seueritatē iusticie: vñ **A**ug. super psal. 32. sermone p. **M**isericordiē temp^{us} modo est. **I**udiciū temp^{us} post erit. vnde nunc deus vocat auersos: donat peccata conuersis. patiens est super peccatores donec conuertant^{ur}: quando cūq^{ue} pueri fuerint preterita obliuiscitur: futura promittit: bēz tatur pigros: consolatur afflictos: docet siu diolos: adiuuat dūmīcantes: nēminē deserit laborantē 7 exclamantē ad se: donat vnde sibi sacrificetur: ipse tribuit vnde placetur: hoc magnum misericordiē tempus non nō a transeat: venturū est enim iudiciū: 7 tunc erit penitentia: sed iam infructuosa dicētes inter se preangustia spiritus gemētes: quid nobis profuit superbia? **H**ec ille. **H**oc idem in sermone q^{uod}nto de passiōe domini in parafceue. **Q**uāuis multum presumere delectis de misericordiā dei: non tamen negligenter debetis eius timere iusticiā: cum iusticia enī te iudicabit: qui cūz misericordiā te redemit **N**am q^{uod} tam longo tempore peccamus: et parit non negligentia est: sed patientia.

Non ille potentia pdidit: s; ad misericordia seruauit. Timeam; q; iusticia ei;: misericordia desiderem;: p;cit mō et tacet: s; nō sp; tacebit. Audiam; enī dū tacet in p;cepto: si uolumus ut nobis parcat cū nō tacuerit in iudicio. Mō enī proga; misericordia dei: tunc a nobis exiget iusticia et reddet unicuiq; s; m; opa sua: fietq; qd; ap;ls ait: Iudiciū sine misericordia fiet illi q; nō fecit misericordia. s; mus q; misericordes: ut tē mereamur bate re p;pitū. hec ille. Solū illi p;ctōres plangen di sūt q; obdurati: obstinati: et impenitentes existūt. Et hoc docet antiquus ille Hiero; in epla ad Sabinianū exhortoria ad p;niā dī. Samuel quondā lugebat Saulē: q; penitū erat dñm q; vncisset eū regē sup; isrl. et Paulus Corinthi. in quib; audiebat fornicatio qualis nec in gētes: et quidē voce flebili cōmonebat dī. Nec rursus venere bumiliet me tē apud vos. et lugeā multos ex his qui ante peccauerūt: et nō cognouerūt p;niā su per imunditias q;s gesserūt in impudicitia et fornicatione. S; hic p;phetā et ap;ls nulla ipsi labe maculati clemēti in cūctos mēte faciebant: quāto magis ego ipse peccator in te debeo facere p;ctōre qui erigi non vis post ruinam: nec oculos ad celū leuas. s; p;ducta p;ria s;ba p;ccorū siliquis delectariis et supbia: p; abrupta p;scendēs p;ccps laberis in profundū. Deū ventrē vis b;e p; l; b;isto: seruīs libidini gloriari in cōfusione tua: et quasi pinguis hostia in morte p;ria saginari: imitari s;ccorū vitā quorū tormēta nūmetis. Ignoras q; bonitas dei ad p;niā te hortet: s; dū riciā aut tuā et cor impenitēs thesaurigas tibi irā in die ire. An idcirco iuxta p;baraonē i durat cor tuū: q; nō statim p;citeris et disferri ad p;niā. Dū et ille dilatus et decē plagas nō q;si ab irato deo: s; q;si cōmonēte patre sustinuit: donec in p;uersū acta p;niā populi quē dimiserat p;deserta sequeret: et ingrediauderet maria per que vel sola doceri potuit timori habendū eū cui etiā clemēta fuirent. hec ille. Dicis ergo cecus. i. peccator do nec est in viā. i. in viā p;nti Iesu fili Dauid miserere mei. Magna est enī misericordia tua et multe sunt miserationes tue. Attēdis nesciētes ut doceas. Attēdis confitētes ut ignoscas. Quā misericordia ut inueniat peccator nō augeat p;ctā peccatis: nō tardet con

uerti de die in diē. Et tūc stabit Iesus dicēs. Quid tibi vis faciā q; si dixeris corde cōtrito et bñ disposito dñe ut videā statim subiūget. Respice p;grām in p;nti et c.

Feria secūda post dñicam quinquagesime de diffinitione ieiunij q; ad formā finē et effectum.

Sermo. 36.

Ali David

miserē mei. Scri b; verba Luce. 18. et in euangelio p;cedētis do. Ad impetrandū dei misericordia frēs charissimī: multū p;dest et p;fert fer

uens o; et ad tē exclamatio: ut ait ipse do; minus Exo. 20. Si clamauerit ad me exaudiam eū. Et p; p;phetā iterū: Clamabit ad me et ego exaudiam eū. S; sicut dicit Aug. in sermone dñi in mōre: si vis oronem tuā volare in celū fac duas alas. s. ieiunij et elemosynā. Un; Tob. 12. d;: Bona ē o; cū ieiunio et elyna. Humiliati igitur ieiunio: secure possum; dicē cū ceco: Fili David miserere mei. Post ergo iam multa dicta de penitentia in generali: iure descendendū est ad particularia. Et q; appropinquā; sacratissime q;dragesime tempus ieiunij et abstinentie: congruū est ut i hoc exordio et hui; tps p;ncipio de ipso ieiunio p;tractem; et q; ut dictū est in superiorib;. Dis rei q; a rōne suscipit institutio debet ad diffinitione p;fici. In isto sermone de ipso ieiunij diffinitioe tū describem;. Quā de readuertendū est s; m; Alex. de ales i q;tra p;te sūme sue i tractatu d; ieiunio q; triplici; possum; p;siderare ieiunij. Aut q;ntū ad essentialia ipsi;: et sic d; q;na diffinitio q; est formal; s; Isidori. Et habet ab Inocētio sup; Rubrica de obseruatione ieiunio;. Ieiunij est p;symonia victus: abstinentiaq; cibo;. Aut in q;ntū refert ad finē: et sic datur secūda diffinitio cōis dī. Ieiunij est abstinentia a cibo et potu s; m; formā ecclesie i tuitu satisfaciēdi vel vitandi p;ctm; vel acquirēdi vitā eternā. Aut in q;ntū refert ad effectū ipsi;. Et sic d; tertia diffinitio Isidori li. 3. de officiis. c. 42. dī. Ieiunij est res scra op; celeste: ianua regni: forma futuri. S; cō; q; diffinitiones tres in p;nti faciē; p;siderationes: q; Prima erit d; diffinitioe formalis.

Secunda aut de diffinitione q̄ ad finē. Tercia p̄o de diffinitione q̄ ad effectū.

Paras p̄ma hui⁹ sermōis in q̄ declarat ac ponit formalis ieiunij diffinitio.

Rimo igit in isto sermōe ponit p̄ma diffinitio ieiunij formalis q̄ dicit. Ieiunij ē p̄simonia vict⁹ abstinētiaq̄ ciborū. Cōtra quā pōt sic argui: ieiunij istitutiū ē ad carnis afflictionē. vñ **Leuic⁹. 24. dī.** Quis aia q̄ nō fuerit afflictus die hoc pibit de populo suo: sed in dēā diffinitioē nihil ponit qd̄ indicet afflictionē: q̄ dīminute data ē: qz p̄simonia ⁊ abstinētia ciborū dēfiniāt spēs virtutis. s. t̄pantie: vltra p̄grediā afflictio: vñ nō dicit aliqd̄ afflictiuū: q̄ rē. **Hanc diffinitionē declarat Alex. vbi s. in tracta. de ieiun.** dī. q̄ ieiunij nō dicit oīno p̄nationē s̄līl cū p̄uatiōe quādā p̄ernit positionē: vñ **Isido. p. q̄ dicit: p̄simonia vict⁹ abstinētia q̄ ciborū seq̄.** Cui ē nomē inditū ex quadā pte viscerū: vt tenua sp̄ ⁊ vacua ⁊ exinanita existāt. Ex q̄ patet q̄ ieiunij dicit aliquā positionē. s. viscerū: nō oēs anihilationē s̄ q̄n. dā inanitionē. Qñ q̄ dī p̄simonia vict⁹: pōit aliqd̄: qz p̄simonia ē quasi qdā parca simōia v̄diciū ē. Qñ dī abstinētiaq̄ ciborū: subinrelligiēdo oīmōda s̄ cū qdā positōe qz cū p̄uatiōe imoderate s̄ p̄tōis ciborū: ponit sūptio moderata eorū: vñ duo hic p̄ernūtur. Qñ qd̄ requirit necessitas nāe: aliud qd̄ promouet ad exp̄ditionē ḡre. **Et id̄ nōndū ē fm **2 bo. ⁊ Ri. in. 4. dī. 15.** q̄ in trib⁹ casib⁹ nō ē laudabile ieiunij neq̄ licitū. P̄rio qñ p̄ ieiunij subtrahit qd̄ ē necessariū vite: qd̄ nō licet: sicut nec ip̄s met inēficere. Scdo qñ subtrahit qd̄ ē necessariū fm ea q̄ incūbunt faciēda ex officio vel ex societate eorū cū quibus cōiūit: vt si p̄dicatoz ex ieiunio deficeret a p̄dicatōe: hoc cēt de rapia hostiā offerre. Tercio qñ p̄ ieiunij ab opib⁹ vtiliorib⁹ impediret. s. ab opib⁹ c̄baritatis ⁊ a vigilis opportunis ad q̄l̄z nō teneat: indiscretū ē tale ieiunij. Sed laudabile ieiunij ē qñ caro dīminuit absq̄ robore vt facili⁹ sp̄s subdatur: necnī pp̄ hoc mors accelere. Qñ hie ro. in epla ad **Aegorīanū.** Tātū tibi ieiuniorū ipone quātū ferre potes. Sint tibi ieiunia pura: casta: simplicia: moderata: ⁊ nō sup̄stitio s̄a. Quid p̄dest oleo nō vesci: ⁊ molestias quas dā difficultatesq̄ ciborū q̄rere. q.**

d. nihil. Et in epla ad **Rusticū monachum** idē ait. **Balnearū** q̄ somēta ne q̄ras: qui calozē corpis ieiuniorū frigore cupis extingūe: que ⁊ ipsa moderata sint ne nimij debilitēt stomachū: ⁊ maiorē refectionē p̄scētia erūpant i cruditate: que parēs libidinū ē. **Ado. dīcus** ac tēperat⁹ cib⁹ ⁊ carni ⁊ aie vtilis est. Et in epla ad **Demetriadem** idē ait. **Aegp̄o** imoderata tibi impram⁹ ieiunia ⁊ enoz mē ciborū abstinētia quib⁹ statim delicata frāgunē corpa: ⁊ ante egrotare incipiunt q̄ scē cōuersationes iacere fūdānēta. Et alibi idē ait, ⁊ habet de p̄se. dī. 5. c. nō mediocriter. **Nō** mediocrit̄ errāt q̄ magno bono p̄ferūt mediocri bonū. **Nō**ne rōnalis bō dignitatē amittit q̄ ieiunij c̄baritati aut vigilias p̄fert sensus integritati. Et. 7. De rapina p̄o holocaustū offert: q̄ vel ciborū nimia egestate vel sōni penuria corp⁹ suū imoderate affligit. **Hec ille.** Tali q̄ mō ieiunādo comedendū ē: q̄ caro subiecta sp̄s teneat: ⁊ corp⁹ oīno nō contera. bene ergo dī diffinitioē: Ieiunij ē p̄simonia vict⁹ rē. Dīcas ergo ad argumētū q̄ in hac diffinitioē bñ ponit aliqd̄ afflictiuū: qz p̄simonia victus: dicit subtractionē eorū que solēt in corp̄ari ad vite sustēntationē. Et id̄ quia in subtractione sup̄fluarū solēt esse nō modica qñq̄ delectatio: igit in borū subtractioē ozit afflictio. Et sic p̄ p̄ma diffinitioē ⁊ ps p̄ncipal p̄ma b⁹ sermōis.

Paras secūda hui⁹ sermōis in q̄ declarat ieiunij diffinitio in q̄ptū referē ad finē.

Ecūdo in isto sermōe ponit alia diffinitio ieiunij data in q̄ptū referē ad finē q̄ dicit: ieiunij est abstinētia a cibo ⁊ potu s̄z formā ecclie rē. Cōtra quaz sic pōt argui. **Ver. in quodā sermōe ait.** Si sola gula peccat: sola ieiunet ⁊ sufficit. Si ergo peccauerūt cetera mēbra quare nō ieiunant ⁊ ipsa: q̄ videt q̄ ieiunij nō debeat diffiniri abstinētia cibī ⁊ potus: s̄ abstinētia q̄ dā que tota mēbra emūeret. **P̄terea** ieiunij um affligēs boiem extēriozē nō est ieiunij qd̄ elegit dñs: qz **Esā. 38. ait.** Nūquid tale ē ieiunij qd̄ elegi affligē p̄ diē boiem aīa s̄ suā. q. dī. **Neq̄ q̄.** S̄z ieiunij qd̄ elegit dñs ē satisfactorij: ⁊ hoc diffiniendū est: q̄ ieiunij nō est diffiniendū esse abstinētia a cibo ⁊ potu. Hanc diffinitionē dicit **Alex. de ales eē bonā inquantū ieiunij referē ad finē ipsius**

qui ē satisfacere vel vitare peccatū: 7 sequē
acquirere gloriā sempiternā: qd bñ fit p ab
stinētiā cibi 7 pot⁹. Unde Aug⁹ in sermōe
iz. de ieiunio. xl. sicut Lameš 7 pius dñs
nñ bñanū genus qd pdestinauerat ad vitaz
non ē passus relinquere in mortē: sed vt per
suasione decept⁹ fuerat per gustū pomi dia
boli pessimi in paradiso: ita sacrosco ieiunio
docuit liberandū. Et id in. 4. epla ad Boni
faciū comitē idē ait. Exerce ieiunia quātuz
sine corpis tui lesione potes. Dicas qd pri
mū: qd multiplex ē ieiuniū. s. abstinētie a pec
cato mortali. Esa. 38. Hoc ē ieiuniū 7c. Itē
ē ieiuniū abstinētie a gaudio corporali. d quo
Abobie. 3. d. Nūq̃ cū ludētib⁹ misui me
Et hier. 15. Non sedi in cōsilio ludentium.
Tertiu ē ieiuniū abstinētie a cibo corporali. d
quo in ps. d. Benua mea infirmata sūt a ie
iunio. Verbū ergo Bernar. intelligēdū est
de ieiunio p modo sūpto vel secūdo: qz sicut
peccator oia mēbra erponit in actu peccādū:
7 voluptatē assequit in actu peccādū: sic de
bet affligere oia mēbra ieiunādo a pctō 7 a
delectatione 7 a voluptate pcti: Et ideo ait
Ber. ibidē. j. Ieiunet oculus a curiosis aspe
ribus: auris a fabulis 7 rumorib⁹: ieiunet
lingua a detractōe 7 a murmuratiōe: ieiunet
man⁹ a malopibus: ieiunet aia a vitijs.
hec ille. Ad secūdū dicendū qd dñs non exi
gebat tale ieiuniū: nō quia tale simplicitē nō
esset bonuz. nec eligibile: sed qz deprauabat
malicia operū ipsorū ieiunātiū: 7 maxie hy
pocrisis eorū: vnde pmittit ibidē. Nolite ie
iunare sicut vsp̃ ad banc diē: vt audiat i ex
celso clamor vester. vbi ait glo. i. pro laude
boiuz. Et sic patet scda ps bui⁹ sermonis.

Pars tertia huius sermonis in qua decla
ratur ieiunij diffinitio q ad suos effectus.

Ertio 7 vltimo in isto sermōne poni
tur alia diffinitio ieiunij data q ad
suos effect⁹: que dicit: ieiuniū est res
scā opus celeste 7c. Lōtra quā pōt sic argui
quia sū pñm li. Posteriorū. Dis bona dif
finitio debet cōpetere diffinito: 7 nulli ali⁹ a
diffinito: sed ista diffinitio res scā: op⁹ celeste
cōuenit orationi: q ista diffinitio ieiunio nō
est cōuenient assignata. Ad s rñdet Alex.
de Ales: qd hec diffinitio nō ē formalis vt il
la que dat per gen⁹ 7 dñas: sed potius noti
ficatio quedā insinuās cē ieiunij p aliq̃s effe

ctus eius. Nā ieiuniū carnē macerādo pur
gat a pctō 7 dedicat penitēte deo. Et ideo
dñs res sancta: vt eni dñs in glo. Leuit. 20. su
per illud. Sci estote 7c. Recte scificationez
ponit: qz fundamētū ē pñtis. Itē ieiuniū
mētē erigit ad supna: qz carnē subiicit spūi:
7 spūm liberū ad opa spūalia exercēda red
dit: 7 id dñs opus celeste. Unde gl. j. ad Lbo.
3. Castigo corpus meū 7c. seruituti subiicit
dñs nō sua sed spūs pficit volūtatiū. Itē iei
niū virtutē inducit. s. dispositiue: ppter qd dñs
ianua regni apta. Itē ieiuniū pñmz ampli
at: ppter qd dñs forma futuri: disponit enim
ad iformationē grē pfecte que ē glia. Quia
ergo cohercet a vitio carnis erigit spūm ad
supiora: p̃p̃at vltieri⁹ ad pñtē: q patet iu
stis ingressus regni 7 pñmz cumulat. Itā q
tuor p̃dicta ponit i ei⁹ notificatiōe. Et idē
pōt bñ a bñd Breg. di. Quicorporali ieiunio
vitia cōprimis: mentez eleuas: pñtē largi
ris 7 pñia. Sz qz de his amplissime dicit
infra: qñ tractabilis de fructificatiōe ieiunij:
hic breuē trāseundū ē. ¶ Qñ qd dñs ista
que ponit i hac diffinitōe puenit i ordni
pōt dici qd hoc ē verū s mō differēt: qz ozo
scificat vniēdo cū scō scdū: ieiuniū pō a vi
tīs carnis purgādo. Sñ ozo est opus cele
ste immediate cū deo spūm vniēdo: ieiunium
aut p carnis pñsionē spūz erigēdo. Utrūq̃
aut pōt dici ianua regni: sed ieiuniū inferio
rem boiez pñcipalitē erigēdo: oratio supio
rē boiez in suo optimo delectādo. Utrūq̃
etiā dñs forma futuri: s ieiuniū rōne ampli
catōis pñmz: ozo aut rōne q̃etis in sūmo de
lectabili. Et sic patet q in quātū ieiuniū dif
fini p suos effect⁹. Itā diffinitio puenientē ē
assignata. s. ieiuniū ē res scā 7c. Confirmat
hec Hiero. bñ 7 elegāter li. 2. p Iouinianū
di. Virtudo paradisi absq̃ abstinētia cibi n
potuit dedicari. Quādiu Adā ab arboze ie
iunauit in paradiso fuit: comedit 7 eiect⁹ ē:
eiectusq̃ statim duxit vxorē: q ieiun⁹ in pa
diso virgo fuit: satur⁹ in terra mñimio co
pulat. Gene. 3. Postea pō opa carnis deus
diluuio cōdēnamit. Gene. 7. Luz perdidit
Esa pñmogēta sua: ipatentiāq̃ gule: la
chrymis emendare nō potuit. Gen. 15. Eie
ctus de egypto populus israel angelorū ci
buz contēnentes carnesq̃ egyptias suspiran
do ira dei ascendit sup eos. Hier. xi. Moy

ses. 40. diebus 7 noctib⁹ ieiunijs cū dñō lo-
quit⁹: populus autē satur⁹ idola fabricauit
Exo. 24. Ille vacuo v̄tre legē accipit: ille
māducās 7 bibēs cōsurgēs ludere aurū cō
stat in vitulā: tot dierū labor vni⁹ diei satu-
ritate perit. Frāgit 21d Moyses tabulas sciēs
dei verba nō posse audire temulētos. Exo.
34. Sed nec secūda cōscriptio absqz ieiunio
potuit ipetrari: qđ pdiderat ebrietas iedia
repiit. Ex quo ostēditur posse nos p ieiunū
redire i padisuz: vnde p saturitatē fueram⁹
abieci. Conutū dei cōfabulatōe Moysen
past⁹ 7 pinguior popul⁹ sustinere nō potuit
Aduersus Amalech orōne Moysi 7 totius
populi vsqz ad v̄strā ieiunio vīmīcā. Je-
sus filius naue stationē soli impauit 7 lune
7 inediū plus qđ vni⁹ diei victor existēs pce-
lauit. Saul maledict⁹ inquit qđ panes ederit
vsqz ad v̄strā: donec vlciscar de inimico
meo. Helias. 40. dierū ieiunio preparatus:
deū videt in monte oreb 7 audit. Quid illic
facis Helyas: multo familiarior ista vox qđ
illa in Bene. Adaz v̄bies. Illa enī pastum
terrebat 7 p̄rditū: bec ieiunāti famulo blan-
diebat. Cōgregatū Samuel in Maspat
populū: inito ieiunio roborauit. j. Reg. 7.
Assyriozū ipetū 7 potentiā Ecebie lachry-
me 7 lacus 7 būiliatio vici⁹ prostrauit. Li-
uitas Hiniue iminentē irā dñi ieiuniozum
miseratōe deterit: quā 7 sodoma placassent
7 gomozza si voluissent 7 lachrymis pnie pa-
trocināte cōciliare ieiunio. Acab rex ipiūssu-
mus vt sentētiā dei subfugeret ieiunio im-
petrauit 7 sacco. Anna vxor Helcane ianē
cibo ventrē filijs meruit implere. Leo qđ cu-
stodiuit intactā ppbe leuātis sede pzandio
nō pepercit: qđ ieiun⁹ miracula fecerat: pran-
sus illico saturitatis penas hūit: piclitant in
Babylone magi. Daniel 7 tres pueri reuela-
tionē merent in ieiunio: 7 pasti leguminib⁹
pulchriores sūt 7 prudētiōres bis qui de mē-
sa regis vescēbant. Daniel post ieiunūz leo-
nibus in lacu sit horribilis. Dauid cinerez si-
cut panē māducāt: 7 genua infirmata sūt a
ieiunio. Samson 7 Samuel vinū 7 siceraz
nō bibūt p̄r abstinentiā ieiunūz concepti.
Aron 7 ceteri sacerdotes ingressuri tēplū:
omne quod potest inebziari nō bibūt ne mo-
riant. Ex quo intelligim⁹ mozi cos qui in ec-
clesia nō sobrie ministraverint. Jonadab p̄

cepit filijs suis ne biberent vinū vsqz in sem-
piternū: qbus loquitur domin⁹ per prophe-
ta. Nō deficiet vir de Jonadab stās in cō-
spectu meo cūctis diebus. Anna p̄banuel
propbetissa ieiunās 7 orās: nō discedebat de
tēplo donec confiteret domino: 7 oibus lo-
queret de illo. Precursor eius 7 preco: locu-
stis alit 7 silueitri melle. Sed 7 ipse domi-
nus baptisma suū quadraginta dierūz ieiū-
nio dedicauit. Et acriora demonia docuit n̄
nisi oratione 7 ieiunijz posse supari. Corne-
lius centurio v̄spūm sanctū acciperet aūq̄
baptisma: elemosynis meruit: crebzqz ieiū-
nijs: Paulus apostol⁹ post ceteros labores
crebra ieiunia enūerat. Nec ille. Ieiunū igitur
ē res sancta: 7 opus celeste: quia p illud
gratiā in p̄senti possumus ipetrare: 7 in fu-
turo gloriāz. Ad quaz nos perducāt salua-
toz noster pijsim⁹ Jesus christus: qui cum
patre 7 spū sancto viuit 7 regnat in secula
seculozum: Amen.

Feria tertia post dominicam quinquagesi-
me de dignitate et excellentia ieiunij Ser-
mo. 37.

Ali David

miserere mei. Scribūtur
hec verba vbi supra. fm
sententiaz theologorum
frēs charissimi: tres sunt

partes satisfactionis. s. ieiunū: oratio: 7 ele-
mosyna Idcirco quia de ieiunio tractare in-
cepimus tanq̄ in principio bulus tēporis qđ
dragesimalis Aduertenduz fm Alex^m de
ales in. 4. parte: in tractatu de partibus sa-
tisfactionis. Et Bonauenturā in. 4. di. 15.
parte. 2. ar. p. q. 4. De ieiunio sicut 7 alie
partes satisfactionis tripliciter accipiē. s. pro-
prie: cōmuniter: 7 cōmunissime. Proprie ie-
iunūz dicitur afflictio carnis p̄z gustū. Cō-
muniter dicitur omnis afflictio carnis. Cō-
munissime autē abstinentia ab oī mortali: iux-
tā illud Esa. 58. Nōne hoc ē ieiunū qđ elegi.
7c qđ quidē ieiunū nō appriet cōuissime s
coic tū dīcē ps satisfactōis inquātū p illō
re bōis corpis satisfaciū⁹ p̄ p̄cupiāz carnis:
qđ etiā ordinat nosmetipsos ad nos: sicut ora-
tio ordinat ad deum: 7 elemosyna ad proxi-
mum. Nam cū sit duplex vita. s. actiua 7 cō-
templatiua: quantum ad p̄templatiuam est

k z

oratio: q̄tū ad actiūā est elemosyna: vt aut sit dispositus ad vtrūq; sic ē ieiuniū vt sic di spositus possit dicere cum ceco. Fili David miserere mei. Et q̄bus oibus patet quāte ex cellētie 7 dignitatis sit ieiuniū 7 abstinētia. Quā de re post q̄ in p̄cedēti sermōe ieiunij descriptioz cōpendiose ap̄ruim⁹: ip̄si ser mone ei⁹ p̄eminētiā 7 sublimitatē sub tripli ci p̄sideratiōe describem⁹: quarū. Prima di cet bonitas. Secūda p̄o p̄tuo sitas. Tertia autem varietas.

Paras p̄ma huius sermonis in qua proba tur ieiunij bonitas tribus medijs.

Primo igit in isto sermōe: q̄ ieiuniū sit bonū probat trib⁹ medijs. Primo sic: oē illud p̄ qd̄ prosternit vitia et domat caro 7 aliat bō a mōdo 7 spūalis ef ficat 7 tētamēta vincunt: ē bonū: sed vt pa tet ex supradictis ieiuniū ē bui⁹ modū: q̄ 7c. Secūdo sic: oē illud qd̄ facit aīam sitire 7 euz est bonū: s̄ ieiuniū ē bui⁹ modū: iux illud Jsi. de summo bono li. 2. di. Caro tūc deum sitit qñ p̄ ieiuniū abstinet 7 arescit: q̄ 7c. Tercio sic: oē illud p̄pter cuius carētiā amittim⁹ to nū habitū 7 p̄ eius p̄ntiaz illud p̄ditū recu pam⁹ ē bonū: s̄ ieiuniū ē bui⁹ modū. Vñ Au gusti. 3. Julianū ait. Quia nō ieiunauimus a paradiso decidim⁹: ieiunem⁹ vt iterū reuoce mur: q̄ 7c. Sed 3. hoc arguit tribus alijs medijs. Primo sic: oē qd̄ ledit nāz est malū sed ieiuniū ē b⁹ modū: qz affligit carnē 7 iduc infirmitatē: ex q̄ etiā ipedit bonū spūale p̄fi ciendū. Vñ Jsi. z. li. de sū. to. sic ait. Preua lēte nimia infirmitate carnis: nō pōt attin gere ad p̄fectionē: q̄ 7c. Secūdo sic. Cassia nus li. de collatiōib⁹ patrū. c. 12. sic ait. Re atū maximū ac sacrilegiū crimē incurrim⁹ abstinentes a cibis q̄s deus creauit ad p̄cipiē dū cū gratiarū actiōe. Quod etiā habetur j. ad Thimo. 4. Si q̄ per ieiuniū bofiet: 7 il lud ē crimē sacrilegiū: q̄ ieiuniū nō ē bonū s̄ malū. Tercio sic. Bruno. in sermōe quē fec de oratiōe Moyfi 3. Amalech sic ait. Potē tior bofiet efficit iusti corpe fatigato: sed qd̄ p̄stat robur bofi ē malū: ieiuniū ē b⁹ modū: qz fatigat corp⁹ iusti 7 debilitat: q̄ 7c. Hāc qd̄nē declarat Alex. vbi. 8. di. q̄ ieiuniū est bonū si fiat debitis circūstātijs: Illis autē de ficiētib⁹ bonū nō ē: imo qñq; malū. Unde Jfido. z. li. de sū. to. c. 44. ait. Quidaz scie

ribiliē abstinet vt boibus curiosis sci appa reant: s̄ hoc bonū abstinentie nō ē virt⁹ tali bus reputāda s̄ vitii⁹: p̄cludēdū ē igit q̄ iei unij pōt ēē bonū: malū 7 indifferēs. Ad cuius euidētiā notandū ē q̄ ē quoddā bo nū noiātū 7 mox sonat bonū vt ē claritas: 7 est bonū ex circūstantia: vt dare elemosy nā cui debet: 7 qñ est bonū in genere: qñ. s. actus trāsit sup̄ mām debitiā nulla addita circūstantia: vt p̄nia que ē bonū in gñe decli nationis. Contra bonū sic tripliciter sūptum ē malū: similiter tripliciter sūptū. s. malū simpli cit qd̄. s. mox noiātū dicit malū: vt blasfema re deū: malū ex circūstantia: vt dare elemo synā nō cui 7 qñ debet: 7 ē malū in genere qd̄ s. trāsit sup̄ mām idebitā: vt occidere hoiez Indifferēs aut sumit duobus modis. Vno mō sumit qd̄ sub neutra barū cadit cōditio nū: vt currere vel leuare festucā vel aliqūid b⁹ mōi. Alio mō pōt sumi indrēs: q̄cqd̄ est inē duo exrema. s. inē bonū simpliciter 7 ma lū simpliciter. His igit p̄missis dicēdū ē: q̄ iei unij qñq; bonū ē si fiat cū debitis circūstā tijs 7 ē bonū ex circūstantia vel in gñe: qñq; malū est. s. qñ fit malis circūstātijs: qñq; in differēs qñ nō est factū nec bonis nec malis circūstātijs. Et id solet dici q̄ sūt sex genera hominū diuersimode ieiunantiū q̄ p̄tinēt in hoc versu. Abstinet eger: egēs: cupidus: gula: simia: virt⁹. Primo enī eger abstinet: vel qz comedere nō pōt: vel qz p̄pter medici nā. i. sanitatē recuperandā. Secūdo abstinet egēs: qz nō habet qd̄ comedat: 7 istozū ieiu niū dicit indifferēs. Tercio abstinet cupid⁹ ne expēdat: 7 tale ieiuniū ē malū. Vñ Leo papa sic inq̄t. Non sūt casta ieiunia que non de rōne veniūt cōtinētie: sed de arte fallacie Quarto abstinet gulosus vt postea auidi⁹ comedat: 7 illud ē etiā malū. de quo ait Au gusti. sup̄ ps. 43. Nō laudas in illo ieiunijz qui ad luxuriosaz cenā seruat ventrē suum. Inuitant aliqñ boies ad cenā magnā: 7 cū ad eā volūt auidi venire ieiunāt. Nūqd̄ hoc ieiuniū cōtinētie 7 nō poti⁹ luxurie cōputā dū est? Et hiero. de cōse. di. j. c. sint tibi. ait. Sint tibi quotidiana ieiunia 7 reffectio satu ritatē fugiēs. Nihil p̄dest biduo vel triduo trāsmisso vacuū portare ventrē si parē ob struatur: Quinto abstinet simia. i. hypocrī ta: vt boibus ieiun⁹ appareat: vt laudetur.

Et hoc etiā malū ē de q̄ saluator ait. Mat. 6. Luzie. no. si. si. by. e. ex. e. facies suas vt ap. bo. ie. i. c̄f̄ t̄m̄ios b̄iāne p̄ditiōis ponūt vt ap. bo. ie. i. vt dissimiles alijs videāf̄: 7 ex v̄sa austeritate: boni boies p̄dicent. Et q̄m̄ finis taliū boiū in laude posu? ē: b̄ac lau- dē accipiūt quā intendūt. Jō adiūgit: amē amen dico vobis re. m. s. vbi glo. dicit. Ac- ceperūt laudē quā voluerūt: nō filiozū ado- rationē ad quā. s. bona opa ordinant. Unde nota s̄m̄ Lbriso. q̄ is q̄ ieiunat 7 tristē se si- mulat hypocrita ē: quāio magis q̄ non ieiunat 7 tristē se simulat vt ieiunare videat. q. d. a fortiori. Sexto abstinēt virt. i. virtuo- sus vt deo placeat 7 de pctō satisfaciāt: vt sic mereat: 7 hoc ieiunū bonū est: Ad hoc tor- taf̄ Hiero. ad Demetriadē virginē dī. Ab- stinētia tua atq̄ ieiunū tuū eo magis deo grata sūt: quo cū scis moribus offerūt: vt q̄ in alijs sūt vmbraacula vitiozū: in te sūt or- namēta virtutū. Et de cōse. di. 5. c. sint tibi. idē ait. Sint tibi ieiunia pura: cōtinua: mo- derata q̄. i. quotidie esurire: quotidie p̄ade- re. Ap̄lo inq̄t. Noli adduc aquā bibera: sed modico vtere vino. p̄pter infirmitates tuas curateni vulnera delinq̄ntis: curatosq̄ sci- ficas ieiunū. Hec ille. ergo bonus ē si debite fiat. Dicas q̄ ad primū in oppositū: q̄ ieiuni- um moderate exercitātū rōne sobrietat̄ an- nere nō ledit sed iuuat naturā: vt. j. patebit. Si autē ledat nām vt accidit. p̄pter imode- rantia: hoc nō ē rōne qua ē ieiunū: vt patet s̄. in p̄ma diffinitioe: sed rōne q̄ est imodera- tū. Ad secūdū dicas q̄ illud dictū Cassia- ni: verū est ea intentioe qua illi abstinebant reputantes aliqua imūda q̄bus eis f̄ licebat vesci s̄m̄ illos: de q̄b̄ ait glo. sup̄ illud. j. ad 2. timo. 4. Abstinere a cibis quos de? 7 c. quasi imūdos nō cā castigatiōis corporum sed vt videant̄ abstinētes 7 boni: q̄s c̄iōs f̄ vt illi mentiunt̄ p̄nceps tenebrarū citauerat Hec glo. nō autē ieiunātes hac intentioe absti- nēt: q̄ 7 c. Ad tertiuū dicas q̄ duplex ē absti- nētia. s. moderata qua frangit̄ corpis inote- dictia 7 lasciuia 7 supbia: 7 hec refecat 7 ex- tinguat vitia carnis: 7 hoc fit per ieiunū in- quantū est moderatū. Alia est imoderata: que impedit ne corpus sit sufficiens organū ad opationes anime exercēdas: quas debet exercere. Et de hac intelligit̄ predicta glosa

Lbriso. Ideo dicendū q̄ n̄bil sic proficit ad exercitatioē oīū operū sicut moderatū ieiunū. Unde Jo. Lbriso. de cōse. di. 3. c. ni- bil. sic ait. N̄bil sic iocūdū ē sicut bene dige- stus cibus aut decoct? n̄bil sic salurē: n̄bil sic sensuū acūmē opatur: n̄bil sic egritudinē fugat sicut moderata refectio. Et sic patet prima pars huius sermonis.

Pars secūda huius sermonis in qua de- clarat̄ ieiunij virtuositas.

Secūdo in isto sermōe querit̄ vtq̄ ab- stinētia sit virtus vel actus virtutis. R. Ric. i. 4. di. 15. ar. 3. q. 1. q̄ absti- nentia pōt accipi s̄m̄ q̄ ipoztat subtractionē cibi 7 potus absolute: 7 hoc mō nec dicit vir- tutē nec actū virtutis: q̄ hoc pōt fieri bene 7 male. Alio mō pōt accipi s̄m̄ q̄ ipoztat subtractionē cibi 7 potus regulatā rōne. Et sic per eaz vitia carnis rep̄muntur: vt tū na- tura corpis destruat̄ q̄d probat. 3. medijs. Primo sic: ad Ro. 13. super illud curam car- nis ne feceritis in desiderijs. glo. ait. Sic su- menda sūt alimēta sicut medicamēta: s̄ me- dicamēta sūt sumēda s̄m̄ arctationē artē me- dicine materialis: ergo 7 alimēta que sūt su- menda in ieiunij: similē sūt sumēda s̄ 7 ar- ctationē medicine sp̄ialis. Sed s̄m̄ Aug. in. 4. de ci. dei. Virtus est ars pueniēdi in fi- nem: ergo abstinētia est virtus. Secūdo probatur sic. glo. sup̄ illud Hiere. 35. Nō bi- betis vinū 7 c. sic dicit. Nō magnū est si ab- illicitis abstinemus: sed si a licitis. p̄pter re- uerentiā eius qui capropē infirmitates no- bis cōcessit. Magnū ergo est propē dei re- uerentiā a licitis abstinere: ergo opus virtu- osissimū: ergo 7 c. Tertio probat sic. glo. super illud Hiere. 36. Predicauerūt ieiunū ait: vt qui p luxuriā peccauerūt: per abstine- tiaz abluant̄: tunc sic luxuria est vitii: absti- nentia est sibi opposita: ergo ipsa ē virtus.

4. sic arguitur. Danie. 10. sup̄ illud. Pa- nez desiderabilez nō comedi: 7 caro 7 vinū non introierūt in os meū. glo. ait. A cibis delicatis abstiniūt: quod maxime faciendū est i tēpoze ieiunij: sed virtus ē placidis absti- nuisse bōis: ergo huiusmōdi abstinētia ē vir- tus vel actus virtutis. Quinto probat sic. Aug. in li. euangel. carū qd̄nū. Tanto minus delectat̄ carnalia quāto sagena sp̄ia- liū maior ē. Quare manifestū ē q̄ delectatō

k 3

carnaliū delectationē reprimit spūaliū ⁊ eſt:
 ſed oē quod auget delectatōnē ſpūaliū ē vir-
 tuofū: ſed abſtinētia a carnalib⁹ delectatio-
 nib⁹ auget ſpūaliū delectationē: ḡ ē virt⁹.
 Qd ſi dicat glo. ad Ro. 14. Non ē regnum
 dei eſca. ⁊ potus ſup hoc ait. i. horū vſu nō
 acquirif regnū dei ſicut nec amittif. ⁊ parū
 poſt ſequif. Nec abſtinēdo nec māducando
 eſt iuſticia: ſed quelibet p̄tus ē iuſticia quelibet
 ordinata ad acquirēdū regnū dei: ḡ ab-
 ſtinētia a cibo ⁊ potu nō eſt p̄tus. Ad hoc
 ait Ric. q. bec glo. loquif de abſtinētia que
 eſt in ſubtractiōe cibi ⁊ potus ⁊ abſolute nō
 de abſtinētia rōne moderata. Ex his oib⁹
 cōcludif q. ieiuniū eſt actus virtutis: quia
 ſi abſtinētia ē virtus ⁊ ieiuniū ē actus abſti-
 nētie: ḡ ieiuniū eſt virtus. Preterea h̄z Hie-
 ro. Ieiuniū eſt ſatiſfactio mētis ſine qua ne-
 mo videbit deū: ſed nō ſanctificat mēs: niſi
 per virtutē vel actū virtutis: ḡ 7c. Preterea
 LNat. 17. Hoc gen⁹ demoniorū nō eijciſ:
 niſi in ieiunio ⁊ orone. Et quid p demoniūz
 niſi pctm̄ intelligif: qd nō eijciſ niſi p p̄tutē
 ḡ ieiuniū ē actus virtutis. Preterea oē diſ-
 ficile ⁊ meritoziū ē virtus vel act⁹ virtutis. ⁊
 Ebi⁹. ſed ieiuniū ē b⁹ mōi: aliē nō eēt ſatiſ-
 factoriū 7c. Preca ſup illd LNat. 4. Lū ie-
 iunaffer. 40. dieb⁹ 7c. glo. ait. Pugna ebri-
 ſti prius agit p̄ gula ieiunādo: ſed oē per qd
 pugnam⁹ p̄ pctm̄ ē virtus vel actus virtutis
 ⁊ ieiuniū ē b⁹ mōi: ḡ 7c. Et id cōcludit Au-
 guſti. in ſermone. 6. xl. di. Ieiuniū ē aie pa-
 ſtus: qz ſicut iungit laborē: ita pficit ad ſa-
 lutē. Lbrūſtus in cetera ſalutis exēpla etiā
 ieiuniorū reliquit formā. Ipſe ē ḡ actor iei-
 unij tui: qui erit retributor laboris tui. Si
 ieiunauit ille q pctm̄ nō fecerat: quāto mag⁹
 neceſſe ſūt boi pctis obnoxio⁹? ſi exp̄tita n̄
 delinquēt: quāto mag⁹ exhortāda delinqn-
 ti. bec ille. Et ſic p̄z p̄ ſcda hui⁹ ſermōis.

Paratertia huius ſermōis in qua decla-
 rat ieiunij varietas.

Tertia in iſto ſermone p̄ſuppoſito q.
 abſtinētia ſit actus virtutis: Queri-
 tur cuius virtutis ſit actus. Videſ
 enī q ſit act⁹ rēperātie: qz ē abſtinētia a cibo
 ⁊ potu: ſi abſtinētia ē p̄tptantie: ḡ 7c. Pre-
 terea LNat. 17. glo. ait. Iſta carnaliū volu-
 ptatū mutabilitas nō vincif niſi ſpūs ora-
 tione confirmet ⁊ caro p ieiuniū maceret:

maceratio autēz carnis ē tēperātia: ḡ ⁊ ieiū-
 niū. Preterea ois motus vegetatiue ē vir-
 tuofus ⁊ meritozi⁹: ieiuniū eſt huiusmōi: ḡ
 7c. ¶ Secūdo videt q ſit actus qualitatis
 quia Aug⁹ de morib⁹ eccleſie. c. 28. ſic ait.
 Aia rōnalis eſt immortalis atqz terreno vīcē
 corpore: partim ḡ boi: partim aie boiſ bene
 facit qui p̄ximū diligif: qd ad corp⁹ perti-
 net medicina ē noiata: qd aū ad aiam diſci-
 plina: ⁊ medicinā voco quicqd oino nūc cor-
 poris vel tuetur vel inſtaurat ſalutē. Ad di-
 cinā exhibere corpori opus eſt charitatis: ſi
 per ieiuniū exhibet medicina: qz ieiuniū cuz
 reprimat inordinationes corruptorū mem-
 brorū tuet ⁊ inſtaurat ſalutē corporis: ergo
 ieiuniū eſt actus charitatis. Preterea cuz ie-
 iuniū eſt ratio obtinēdi vitaz eternā: ad vī-
 tam aū obtinēdā ſola mouet charitas pro-
 prie loquēdo: ergo videt q ieiuniū ſit mor⁹
 charitatis. ¶ Tercio videtur q ſit op⁹ iu-
 ſticie: quia ſatiſfactio ē opus iuſticie: ieiuniū
 autē eſt pars ſatiſfactiōis: ḡ 7c. Poſtre-
 mo videt q ſit actus obediētie: qz ieiunare p̄-
 ceptum ē: ⁊ adimplere p̄ceptū ē obediētia
 ergo 7c. ¶ Iſta diſcordias cōcordat Alex.
 de ales vbi. ſ. di. q ieiuniū pōt p̄ſiderari: vī-
 ſim ſubam actus vel ſim rōnē actus: ſiue ſim
 ordinē eius ad finē. Et inquantū huiusmōi
 pōt conſiderari: vel inquantū bonū: vel in-
 quantū debitū: vel inquantū p̄ceptū. Scdm
 primā cōſiderationē. ſ. prout p̄ſiderat p̄tutē
 ad ſubam actus ē t̄pantie nō ſolū impatiue:
 ſed etiā elicitue: qz oēs virtutes q regunt
 nutritiū ⁊ generatiū ſub tēperantia redi-
 gūtur. Scdm autē ſecūda p̄ſiderationem
 eſt actus charitatis nō elicitue ſi impatiue:
 vt probatū eſt: quia p charitatē ieiuniū or-
 dinaſ ad debitū finē: ⁊ cū charitate factūz
 bonū ē. Scdm tertiā cōſiderationē ē act⁹ iu-
 ſticie etiā impatiue inquantū in ipſo ſubtrahi-
 tur aliqd delectabile illi q delectabilib⁹ imo-
 derate ibeſit. put b̄z rōnē ſatiſſ. ciēdi. p pctd
 quia hoc debitū eſt. Scdm quartā cōſidera-
 tionē ē actus obediētie: ⁊ hoc ē etiā itelle-
 ctue: qz ieiuniū p̄ceptum eſt: ⁊ qui obſeruat
 p̄ceptū obedit v̄dictūz eſt. Ieiuna ḡ aia
 mea: quia bonū ē ieiuniū virtuoſū ⁊ actus
 pluriū virtutū. Ieiuna dñō: qz ieiuniūz eſt
 act⁹ t̄pantie: p quaz libidines reſrenant: vt
 Aug⁹ li. p. de libe. arbi. c. 14. ait. Tempa-

ia est affectio coercens et cohibens appetitum
ab his rebus que turpi appetuntur. Itz ibi
de zait. Tempantia est virtus que libidines co-
hibet: propter quam etiam mala consuetudo vin-
cit: et demones expellunt. Unde idem Aug⁹
li. 6. musice. c. 14. ait. Tempantia est actio ex qua
sele ois opitulante deo et dño suo ab amore i
ferioris pulchritudinis extrahens atq; rebel-
lans atq; interficiens aduersus se militantes
consuetudine sua: et ea victoria triumphata i se
metipsa de peccatis aeris huius quibus iui-
dentibus ipe dicit et pcedit cupientibus eno-
lat ad suam stabilitatem et firmitatem dñi. Hec
ille. Propter quam etiam exuit bonus verus: et id re-
nouat: corporalia continentur: et inuisibilia di-
ligunt. Unde Aug⁹ in li. de moribus ecclesie.
c. 20. ait. Omne officium tancie est exuere ve-
terem hominem et in deo renouari. i. continere
oem mundanas corporales illecebras: laudare
popularem totius amoris ad inuisibilia et diui-
na conferre. Hec ibi. Ieiuna dico: quia ieiunium
est actus charitatis si debite fiat: per quam pfor-
mamur deo. In Aug. li. de moribus ecclesie
c. 14. ait. Per charitatem fit: ut. conformemur
deo: et eo conformati atq; consignati et circū-
cisi ab hoc mundo non confundamur cum his que
nobis debet esse subiecta. Hec ille. Per quas
adiplens oia mandata. Aug. in tracta. de lau-
dibus charitatis. Totam latitudinem et magni-
tudinem diuinorum eloquiorum possidet chari-
tas: quia deum proximique diligimus docet nos
eam celestis magister et dicit. Diliges dominum deum
tuum etc. In his enim duobus preceptis tota lex
pedit et prophete. Hec ibi. Propter quam ois ope-
ratio reddit utilis. Unde Aug⁹ in li. de ca-
teticis rudibus. Tunc vere est opus bonum
cum a charitate iactat ageris interior: et tanquam
ad locum suum rediens: tandem in charitate requi-
escit. Hec ibi. Ideo sine ipsa cetera oia fru-
stra habentur. Unde sup Jo. sermone. 9. idem
Aug⁹ ait. Tanta est charitas quod si deest fru-
stra habent cetera. Si vero adest: recte habet
tur oia. Et sup prima Cantica Jo. Omel. 5.
idem ait. Quicquid habeamus: charitatem solum non
habeamus: nihil prodest tibi. Alia si non habeamus
banc habet: et impleti legem. Hec ibi. Sine ipsa
etiam anima mortua est. Unde Augusti. sup Jo.
sermone. 9. Sicut corpus sine anima mortuum
est: sic anima sine charitate mortua repu-

tabitur. Hec ibi. Ipsa est autem que operit multitudi-
dinem peccatorum. Prover. 10. Iaco. vlti. p.
Pe. 4. 1. q. 1. c. multe. 23. q. 4. ipsa pietas. de
pe. di. 3. in tantum. extra de baptismo. c. maio-
res. Ipsa est etiam finis preceptorum. j. ad 2. bi-
mo. j. de pe. di. 2. c. charitas est. Ieiuna item
dico: quia per ieiunium acquiritur iusticia que
est super oia diligenda. Unde Aug⁹ in episto-
la ad Anastasium. 7. 8. 4. ait. Iusticia sic amā-
da est ut ab eius operibus etiam pene corporis
nos prohibere non debeant. Et i. li. 13. de ciui.
dei sic ait. Iusticia non sic diligit ut peccati
cupiditas eius delectatione vincat: ut antequam
diligatur et delectet ipsa iusticia: non nisi di-
uina subuenit gratia. Hec ille. Ieiuna insup
dico: quia etiam ieiunium est actus obedientie:
que melior est quam victime. j. Reg. 15. Propter
quam pax acquiritur. Prover. 13. Qui timet pre-
ceptum in pace versabitur propter quam anima custo-
ditur. Prover. 19. Qui custodit mandatum cu-
stodit animam suam. propter quam victoria acquiri-
tur. Prover. 21. Vir obediens loquetur victo-
rias. propter quas ab iniquitate discedit. Ec-
clesiasti. 25. Salutare sacrificium est attendere
mandatis et discedere ab omni iniquitate
propter quam semen multiplicatur. Bene. 22.
In semine tuo benedicentur omnes gentes:
quia obedisti voci mee. propter quam be-
nedictio acquiritur et maledictio fugatur.
Deutro. 11. En propono vobis hodie in con-
spectu vestro benedictionem et maledictionem.
Benedictionem si obedieritis mandatis meis
Maledictionem si non audieritis mandata
dei vestri. propter quas vita eterna acquiri-
tur. Math. 19. Si vis ad vitam ingredi ser-
ua mandata. Ad quas ille nos perducit qui
sine fine vivit et regnat: in seculo. seculo. amen.
Feria quarta cinerum de sacra ieiunij isti-
tutione Sermo. 38.

Am ieiuna

tis nolite fieri sicut hypo-
crite tristes. Scribuntur
hec verba Math. 6. c. 7
in evangelio occurrentis
ferie. Saluator noster fra-

tres charissimi docet nos quod in seipsum etiam am-
bulare debemus: ut ei soli placeamus qui ab-
conditorum est cognitor: et solus intuetur

k 4

cor. Unde postq̄ in supioribus dixit Mat.
5. Attēdite ne iusticiā vestrā faciatis corā
hoībus: prosequit̄ in spālī de iusticia ieiunij
docēs: 7 in occurrenti euangelio prout ab ec-
clesia in principio huius sacratissime quadra-
gesime institutū ē dī. *Lñ* ie. no. fi. si. by. tri.
Non enī dixit. Nolite fieri tristes: sed noli-
te fieri sicut hy. Hypocrisis enī dicit̄ fm̄. Mi-
cho. de lira ab hypo qd̄ est sub 7 crīsis aurū
quasi sub auro. i. sub honestate exterioris cō-
uersationis habet absconditū plūbū fallitā.
Tristitia enī penitētia contritionis 7 sen-
sualis mortificationis a virtute redūdās: nō
aut̄ a corrupta intētiōe manās ē res scā 7 op-
tima: als nō bene diceret̄ de chris̄to. Tristis
est aīa mea vsq̄ ad mortē. Matb. 26. *Lñ*
2. Lborj. 7. dicif. Que fm̄ deus tristitia:
penitentiā 7 salutē stabili operatur. Seculi
aut̄ tristitia mortē opatur. 7 id̄ dicit. Noli.
fi. si by. qui nō sunt tristes: sed apparēt: ideo
sequit̄. Extermināt enī facies suas. *Mā* fm̄
Lbri. Exterminare hic sumit̄ pro demoliri:
demolit̄ enī hypocrita vt tristitiā simulat:
7 aio forte letat̄ eluctū gestet in vultu. Sci-
endū tñ q̄ hypocrite in suis austeritatib⁹ et
abstinētijs interi⁹ habēt tristitiā p̄riaz dele-
ctationi virtutis 7 gaudij spūs scī: qz ipī nō
faciūt illa ex perfecto habitu virtutis 7 cha-
ritatis s̄ solū ex amore gl̄ie inanis. Et id̄ nō
sūt eis pp̄ se placita. Exteri⁹ p̄o assumūt
falsaz imaginē tristicie p̄tendētis grandem
macerationē 7 cōquassationē vt videant̄ si
bi austeri: 7 lōga 7 aspera ieiunia obseruasse
Itē nota fm̄ Lbri. q̄ si is q̄ ieiunat 7 tri-
stē se simulat hypocrita ē: quāto magis ini-
quior ē ille qui nō ieiunat 7 tñ ieiunātē 7 affli-
ctū se simulat. Reliquas p̄o partes euāgelij
cā breuitatis ad alia loca declarādas dimi-
tamus. Postq̄ p̄o in supioribus de diffiniti-
one 7 dignitate ieiunij vidim⁹ in principio
huius quadragesime ad ieiunij 7 abstinē-
tiā institutū: restat merito vt ipsius institu-
tionē apiamus. Circa quā tres faciem⁹ cō-
siderationes: quarū Prima dicit̄ institutio-
nis ieiunij necessitas. Secūda dicitur insti-
tutionis ieiunij spalitas. Tercia dicit̄ insti-
tutionis ieiunij singularitas.

Parabuius sermonis prima in qua de-
claratur quantū fuerit ieiunij institutio ne-
cessaria.

Primo circa institutionis ieiunij ne-
cessitatē ponit̄ ista cōclusio f3 Ale.
de ales vbi sup̄a. q̄ post trāsgressi-
onē p̄miorū parentū necessaria fuit institu-
tio ieiunij. Que trib⁹ rōnibus probat̄. Pri-
mo sic: post trāsgressionē p̄cepti facti a p̄-
mo homine totū humanū genus reū factū
est: sed p̄ que q̄s peccat: p̄ bec 7 p̄uict. Sap.
ij. *Lñ* igit̄ peccauerit petō gule 7 comestio-
nis debuit fieri p̄ceptū in penā siue satis-
factionis trāsgressionis eius de nō comedē-
do siue de ieiunādo. **S**ecūdo sic: ratione
curationis: quia in carne queda 3 corruptio
inclinans ad malū: ergo cōueniebat vt būa-
no generi prouideret̄ quaten⁹ posset ab bu-
iusmodi corruptione cauere: sed si aliqd̄ de-
buit institui per quod huiusmodi inclinatiū
reprimat̄ nihil fuit magis cōpetēs q̄ ieiunij
quia sanat pestes corporis fm̄ Hiero. ḡ 7c.
Tercio probat̄ sic rōne reuocatiōis: quia
cōueniebat vt homini prouideret̄ quatenus
ad patriā propriā rediret siue reuocaret̄: sed
sicut p̄ cibū abiectus erat a paradiso: ita ne-
cesse fuit vt institueret̄ ieiunij per quod re-
uocaret̄ ad paradysū. Hinc est qd̄ ait Aug.
li. j. cōtra iulianū. Egrotauimus p̄ peccatū
sanemur p̄ penitētiā: penitētiā p̄o sine ieiū-
nio vacua est. Maledicta terra spinas 7 tri-
bulos germinat: cōtristari ordinatus es nū-
quid deliciarī: quia nō ieiunauim⁹ decīdīm⁹
a paradiso: ieiunem⁹ ergo vt redeam⁹ ad euz
hec ibi. **S**ed p̄tra p̄dicta arguit̄ etiā tri-
bus modis siue rationib⁹. Primo ab aucto-
ritate Aug. p̄tra iulianū qui ait. q̄ ieiunij
fuit institutū in paradiso: qz ibi bōa accepit mā-
datū ne de ligno scie boni 7 mali comederet
ergo nō debuit iteratū institui. Ad hoc rñ
detur q̄ si aliquo mō ibi fuit institutū: nihil
lomin⁹ ieiunij de q̄ intēdīm⁹ hic debuit etiā
institutū: qz inquantū fuit ibi institutū fuit
mere disciplinabile: vñ nō fuit bonū: nisi qz
indictū: modo nō fuit pure disciplinabile: s̄
etiā morale. Et id̄ dicit Aug. i trac. de arto-
re infd̄icta sermōe. 2. Qd̄ in q̄ fr̄es p̄mum
nō pugnāt̄ da f̄: aut que corona nō dimicātī
aut que sine conflictu victoria? Andī aplm̄
ore diuino loquentem. *Mēo* co. ni. q̄ leg. cer.
Adā nō certauit nec certamine euz diabolo
dimicauit: s̄ ad vnā suggestionē p̄mū imor-
talitatis amisit: victus est qui nō pugnauit

succubuit voluntati nō necessitati. Ex q̄ pz
q̄ nō fuit datū p̄ceptū abstinentie ade: nisi vt
bateret cām p̄liandi 7 sic merēdi. Nobis at
datū est ne p̄liando deiciamur. ¶ 2° argui
tur sic. Ieiuniū est idē q̄ abstinentia: abstine
tia est sp̄s vel act⁹ sobrietatis: sobrietas vel
sp̄s ei⁹ siue actus nō instituit nec institui de
bet: q̄ a lege nature p̄suadet: ḡ nec ieiuniū.
Ad hoc r̄ndef: q̄ sobrietas duplicem elicit
actū. s. actū necessitatis 7 superrogationis.
Actū necessitatis q̄atredif in debita mēsu
ra circa cibū 7 potū vt i bis nō excedat: 7 b
est quodāmodo ieiunare. Actū etiā dicitur
pererogationis: vt q̄ abstineat a tali cibo 7
tali tēpore 7 vsq; ad talē horā. Primum dī
ctat nā ad quā oēs tenemur nec debet institui
ab alio. Secundū est ab institutide ad quā nō
tenemur oēs nisi put requirit oportunitas
tēporis 7 ieiuniū put est act⁹ 7 ille debuit in
stitui: ut patet rōnib⁹ p̄babitis. ¶ 3° argui
tur sic. Ecclesia debet se cōformare quātū pōt
actib⁹ 7 opib⁹ dīnis. vñ dictū est Moysi
ecclesie typū gerētī. Exo. 25. Inspice 7 fac
f̄m exēplar qd tibi monstratū est. Sczū in
ter p̄cepta moralia sunt quedā p̄bitiones
q̄ respiciūt actū generatiue: vt non mecha
beris: nō cōcupisces vxorē. 7c. tñ non sūt ali
que que respiciūt actū nutritiue: vt patet dī
scurredo p̄ singula: ḡ de ieiunio nō debuit eē
institutio. Ad hoc r̄ndef q̄ p̄cepta moralia
nō sunt data nisi ad ordinatiōē bonis ad
tū 7 p̄tīmū: 7 q̄ cōbībitio act⁹ gnātine or
dinat boies ad p̄tīmū nutritiue p̄o ad seipsū
iō nō oportet q̄ inē moralia sit aliqđ p̄ceptū
p̄tīens ad actū nutritiue sicut generatiue:
q̄uis inter disciplinaria possit esse. Mel pōt
dīci q̄ p̄cepta moralia sūt de bis tñ que dī
ctat nā tāq̄ necessaria. Disciplinaria p̄o sē
etiā de bis q̄ nō dīctat nā tāq̄ necessaria: s;
tāq̄ vtilia 7 exp̄diētia 7 q̄si quodāmodo su
pererogationis. Et iō p̄ceptū disciplinale
ad pl⁹ se extēdit q̄ morale: 7 iō pōt eē exp̄p̄
sa institutio disciplinalis d̄ aliqđ circa qd nō
est p̄ceptū morale exp̄fū: 7 sic nō est simile.
¶ Sz bic orīf vñ dubiū q̄re cum sint tres
ptes satisfactiōis: oīo. s. elemosyna 7 ieiuniū
nō ē aliqua institutio gnāliter facta oib⁹ de
elemosyna 7 oīone. sicut de ieiunio. Ad hoc
r̄ndef f̄m Alex^m 7 ales. q̄ licz aliqđ dicant
q̄ nō est sile de ieiunio elemosyna 7 oīone:

q̄ bō nō peccauit pctō cui r̄ndeat elemosyna
v̄lofo sicut cui r̄ndet ieiuniū. Tñ pōt r̄nde
ri p̄ inf̄p̄tationē negādo q̄ nō sit instituta
oīo v̄l elemosyna. Mā oīo ē instituta 7 indi
cta: q̄ p̄ceptū ē vt fideles i solēnitatib⁹ tē
ant cōuenire ad ecclia 7 vt ozēt 7 vacēt sp̄i
tualib⁹ opib⁹. Elemosyna fuit instituta i le
ge moysi. vñ dictū fuit Deut. 15. c. Dio indi
gēs 7 mēdic⁹ nō erit inf̄ vos 7 multa alia de
q̄b⁹ dīcet infra de elemosyna. Et etiā i lege
euāgelica insinuatue vtpote: vbi dñs mani
festat vt elemosyna valeat ad satisfactiōē
Luc. xi. di. Qd sup̄est date elemosynā: 7 ce
ce oīa mūda sūt vobis. Et etiā qd erit iudi
ciū v̄tilādū opib⁹ pietatis. Matb. 25. Et
etiā vbi dñs oīdīt q̄ erogatiōē elemosyna
rū valere ad cooperatiōē status p̄fectionis.
Matb. 19. Si vis p̄fect⁹ eē vade 7 v̄e. oīa q̄
ba. 7 da pau. Et sic pz pars p̄ma b⁹ f̄monis

Pars sermonis secūda i qua declaraf q̄ i
tēpore ieiuniū fuit institutū.

¶ Secūdo circa institutiōis ieiunij tēp
ralitatē ponit ista p̄ma cōclusiō f̄m
Alex. 7 ales vbi. d. q̄ ieiuniū cōue
niētē ē institutū in lege grē. Que sic p̄bat
Lex grē ē p̄fecta i q̄ cōferf grā 7 medicina
p̄ morib⁹. Est etiā lex q̄ purgat pctā 7 p̄ser
uat a futuris: 7 p̄bat ista p̄ Aug^m in li^o de
v̄ra innocentia. 32. c. di. Qui tēdit legē ipse
tēdit 7 grām: s; legē p̄scriptū misit cū grā. i.
in lege grē ipse tēscēdit: vt q̄ lex. s. antiqua
oīdīt pctā nec cogit nolētes suis iurib⁹ exēq̄
nec valētes cogūf ad grām q̄ 7 impossibilitatē
morib⁹ 7 iobediētē aufert reatuz. Et i libro
qdñū noui 7 veteris testa. q. 102. idē ait. Sē
per dñā p̄ totā legē pctōres ad se cōuertī hor
taf nolēs op⁹ suū p̄ditioni esse obnoxii: cuz
nec alia cā date legisit: q̄ cybortari be ies
vt cōuertāf ad veritatē: ita tñ vt i nouo te
stamēto auctor legis clemētior videaf: q̄ tē
pore q̄ sac̄m filij seu dñi n̄f i māifestare dī
gnat⁹ ē largior 7 vberior i mīa esse voluit:
vt pl⁹ gēs p̄dicātē filio esset q̄ p̄dicātib⁹ ser
uis fuerat: sicut dignū fuerat vt maiorado
na p̄ filiū q̄ p̄ famulos largirenf. Itē ibidē
ait: Mōna lex plenitudinē b; misericordiē
sed ne cōtēptū dīceret ab amatorib⁹ pctōrū
aliquos iudicauit: vt⁹ p̄ lex q̄ q̄ ad vindi
ctā data eēt: aliq̄b⁹ tñ ignouit ne oīo crude
lis dīceret: s; in plures vindicauit: q̄ sens⁹

ei⁹ ad vlciscēdū pmp⁹ ē. Sic igit⁹ maior grā
noue legis q̄ fuit veteris. Hec ille. Cū igit⁹ ie
iuniū sit medicamētū q̄ morbu⁹ 7 purgatiuū
apctis ppetrat⁹ 7 pseruatiuū p pcta ppetra
da: pueniebat q̄ istituere⁹ potissime tpe grē
q̄ cōueniebat talē medicinā exhiberi. **Mā** p
ieiuniū fm Jsidor⁹ i l^o de offic. Prosteruū ē
vicia: caro bñlia ē: diaboli rētamētā vincit⁹
q̄ sūt effect⁹ legis grē. Qd si dīca⁹ sic: tri
plex ē lex. s. nāe scripture 7 grē q̄ ē lex litera
tis 7 lenitatis. s. lex grē: s. i lege nāe nō fuit ob
seruatū b⁹ modi ieiuniū nec institutū: nec sū
i lege scpta: q̄ mōtū mī n⁹ i lege grē debuit isti
tūi. **Ad** b⁹ rñdē q̄ lex euāgelica lex dī libe
tis 7 lenitatis q̄ nō pcpiat aliqd austeritatis
s. q̄ interi⁹ vñctionē leticie. iux illud ps. **Bo**
nū mīlilex oris tui ē. Et q̄ ex amore sit q̄
pcepit: id nō ē graue: q̄ amāti mīlil difficile
vñ Aug⁹ de vera inocētia. z. 6. c. ait plenitu
do legis ē caritas: q̄ p caritatē iplet lex nō
p timore. In tā tū enī fūt mandata iusticie
quātū adiuuat spūs grē. Preterea si dica⁹ i
lingua sūt duo opā nāe. s. locutio 7 gust⁹: 7
frequēti⁹ peccam⁹ p locutōē q̄ p gustū s. nō ē
institutū ab ecclā silētiū gnāle: imo sp⁹ ē bonū
loq̄ licitū 7 honestū: q̄ nō debuit institui ieiuniū
gnāle. **Ad** b⁹ rñdē q̄ nō ē sile q̄ magis sum⁹
pni ad loquendū q̄ ad comedēdū: id nō sic
potuit lex euāgelica regulare boies i locutōē
sicut i comestōē: nec sine dispēdijs mīl⁹ pos
set seruari ieiuniū locutiōis sicut comestōis
eo q̄ boies oportet insil negociari. **S**z h
oriz⁹ vñ dubiū si p iustis institutū ē ieiuniū:
q̄ Aug⁹ de libero arbitrio ait. **E**os q̄ cēne
legierāt subditi nō erat pueniens tpali legi
subiacere: iustī āt cēne legi subiacēt: nō q̄ de
bēt tpali subiacē: s. vñ q̄ ecclā bñi⁹ modi ie
iuniū institutū nō debuit q̄rū ad istos. **R**ñdē
ad hoc Alex. de al. q̄ ieiuniū pdest etiā iustū
q̄ null⁹ ē ita bon⁹ q̄ nō possit fieri melior 7 pos
sit pficere. Et qd dicit Aug⁹. q̄ iustitū sūt
nisi sub lege cēna: loq̄ de iustis q̄ iā sūt i pa
trīa. De iustis pō q̄ sūt i vlt⁹ q̄ reabstinē de
beāt docet idē Aug⁹ i l^o de fi. ad Petz pte
i. ca. x. di. Qm i reb⁹ licitis 7 a deo pcessis fre
quē⁹ pcta boib⁹ surrepūt: 7 quāto magis fa
ciltorib⁹ cibis corp⁹ iplet⁹: 7 carnalib⁹ cor bo
mis actib⁹. it p affectib⁹ splicat⁹: tāto frequē
tior culpa i hac mortalitate dñi: p pcca bñi
les sui xpi q̄ cupiūt dñō suo sine impedimento
absq̄ aī noīa occupatē de pūre pūntia oīno

nō appetūt: a vino 7 a carnib⁹ abstinent: q̄
corpis valitudo pmittit. Et i eodē l^o pte z.
c. z. 9. ait. **F**irmissime tene bonā cē oīm crea
turā dñi: 7 nīl reiiciēdū qd cū grāz actōne
pcepit: 7 dñi seruos q̄ a carnib⁹ 7 a vino se ab
stinēt: nō tāq̄ imunda que a deo facta sunt
respūere: sed a fortiorib⁹ cibo 7 potu p sola
corpis castigatiōē abstinerē. Hec ille. Et sic
patet pars secūda bñi⁹ sermonis.

Pars 3ª bñi⁹ sermonis de singularitate
ieiunij xl^o q̄ tuor tēpoz 7 vigiliāz.

Ertio vidēdū ē de singularitate isti
tutiōis ieiunij q̄dragesime q̄ tuor tē
poz 7 vigiliāz. **P**rimo vidēdū est d
singularitate ieiunij quadagesimalis. de q̄
babē⁹ de cōse. dñi. s. c. Quadagesima sum
ma obseruatōē ē obseruanda vt ieiuniū pre
ter dies dominicos qui de abstinentia sub
tracti sūt nisi q̄tū ipedierit infirmitas nulla
ten⁹ soluāt: q̄ ipsi dies decime sūt anni. Hec
ibi. **H**oc idē bē⁹ ē de obf. ieiū. p totū. 7 de cō
se. dñi. s. c. **N**on liceat s. feria frēs nouissime
septimane ieiuniū soluere: 7 cōm exponere
q̄dragesimā s. hincere abstinentes totā q̄dra
gesimā pexire. Et i. c. seq. dñi. **N**ō oportet in
xl^o s. feria vltime bebbe ieiuniū dissolui: et
totā q̄dragesimā in bonozare. Et cēis abā
nētie puenientib⁹. i. arctioribus vti. Hec ibi

Sup pdicta mouēt tria dubia. **P**rimū
ē si fuit pueniens ieiuniū institui ad exercēdū
tpib⁹ certis 7 determinat⁹: vñ p 3 i pdictis sta
tutis an ad exercēdū sp. **R**ñdē fm Alex.
q̄ ieiuniū debuit institui inē polatū nō pūnuū:
deīminatū nō ppetuū ppe tria. **P**rimo p
pter bñane infirmitatē debilitatē q̄ cōtinuū
ieiuniū 7 ppetuū debilitans homo sustinere
nō posset 7 illū dīserimī exponēt. z. ppe fa
stidiū cōtinuū afflictionē: q̄ fastidiū afflictio
nimis fatigaret 7 impatientiam induceret.
3°. ppe tenorōis necessarie ānibilationē: q̄
tenorōis ieiunandi pīret: 7 multi ieiunare oī
mitterēt. Qd si dica⁹ si debem⁹ dñm imita
ri q̄tū possum⁹ tūc debem⁹ ieiunare pūnuo
q̄draginta dieb⁹ sine iterpolatiōē: tā dñicis
dieb⁹ q̄ alijs sicut fecit dñs. **R**ñdeo q̄ i die
b⁹ maloz nō debem⁹ cē imēozes bonoz: vñ
cū mēozia passionis xpi tētem⁹ mēozari re
surrectiōis ei⁹: id rōne ei⁹ die dñico nō ieiū
nam⁹ 7 sic p 3 pūmū ppositū. **T**z^o q̄ circa p
dicta q̄rif q̄re ieiuniū institutū ē illo tpe i q̄
uunc exerce⁹. s. tpe veris. **R**ñdē fm Alex.

vbi. 3. 7 bñm L bo. i. 4. dif. 15. ar. 3. q. 3. Qd tpe veris pueniēti? assumit 7 ieiunū exercet ppē tria. Primo ppter cōcupiscētie repēssionē: qz i veremārie iurgūt 7 iualescūt motus carnales 7 cōcupiscētie: 7 maxie i gnātiua: sicut etiā i alijs aialib: 7 B accidit ppē q̄litate bui? tps. Est enī ver calidū 7 bñdū qd maxime vi gnātiue puenit. Et iō illo tpe ieiunū ad istos mor? repmēdos institutū est. Prætea dicit pbs. Qd i viris magis dñas i cētū carnīs i byeme 7 i femis i estate. Lū igit ieiunū ipe diat incētū carnīs: debuit iudici in tpe coicante 7 cōiuncto tpe incentiui vtriusq; sex? .s. in vere. 2° institutū ē tali tēpore ppter dīne grē susceptionē: qz nobis ieiunū inē alia cōpetit vt ad suscipiendā dīnā grām pparemur. 7 qz sacramenta dīne grē circa festū pasche specialiter pponūt: maxime coio corpis: 7 ideo imediate añ solēnitatē paschalē ieiunū qdragesime implef. 3° ppē eterne glē adeptiōnē. Sicut enī xps p suā passiōē ad gloriā resurrectionis puenit: sic nos p ieiunia 7 alias pñias puenim? ad gloriā eterne bñtudinīs. vñ Jfo. li^o 6. etb^o ait. Obseruatio quadragesime in vniuerso orbe institutū ē applica obseruacē circa cōfimiū dominice passiōis: sed bec fuit facta i vere g^o 7 nos ieiunare debem? in vere. Qd si p dīcat: Ieiunū institutū ē i cōformatiōē ieiunio xpi: s^o xps ieiunauit xl^o dieb? 7 xl^o noctibus i mediate p^o epiphāia Matb. 4. g^o ieiunū 3 xl^o tūc debuit institui. Rñdet q^o bñ cōgruit q^o fideles sint pformes ieiunio xpi fm q^o cōgruit fragilitati nre: nō tñ oio maxime q^o tū ad ritū tps: qz tenebāt mediāte ieiunio ppare se vt dīgnē cēt iuxta fragilitatē bñanā ad cor? xpi suscipiendū i paschate: vt dicitū ē. 3° qd circa p dīcta q̄rit ē. Si pueniē ē institutū ieiunū xl^o diez. Rñdet fm L bo. 22. q. 147. ar. 5. q^o sic trib? rōnib?. Primo rōne obligatiōis: qz sicut subditū tenē dñs dare tributa. Matb. 22. Reddite q̄ sūt celesa. Ita etiā deo 7 sacerdotib? loco rei decimas in signū recognitiōis vniuersalis dñij: vt dicit Imo. 3. c. tua nobis. eē de decimis. Et sicut debem? decimā alia rerū: ita 7 tēporis fm Bre. in p dīcto. c. qdragesima. Cum igit dies tot? añi sint. ccc. lxx. decima pars dierū sunt xxxvj. sed vt impleat nūer? quem saluator noster suo sacro ieiunio cōsecrauit

iiiij. addunt 7 fiunt qdragesima: q^o ppter. 40. dies rōnabiliter ieiunant. Secūdo rōne satisfactiōis: qz sicut cor? nrm constat quatuor elemētis: 7 cor? peccauim? circa decalogū: ita dignū ē vt totiens peniteam? quoties peccauim? peccauim? terra p auariciā: aqua p bonozū opey toz pētiā: igne p luxuriā: aere p lasciuā p sereni aeris blandimenta: tēp? p dēdo p vicos 7 agros solaciādo: et cbozeas sūiaq; deo odio sa cūdo 7 faciēdo. Dignū ē g^o vt satisficiam? p qdragesima diez pñiam qui ptra decalogū quater peccauim? Tertio rōne figuratiōis: qz numer? ille p figurat? in lege veteris edictū in q^o Moyses bis ieiunauit xl^o diebus 7 xl^o noctib?. Exo. 24. et Deut. 9. Fuit etiā p figurat? in tēpore pphetie: in ieiunio Helie. s. in figura mortis quā interpretauit sibi Iezabel. 3. Reg. 19. et postea fuit a xpo exercitatus q^o veritas est Matb. 4. Et iō sicut filij isrl fecerunt. 40. māsiones qñ venerūt de egypto ad trā promissionis: ita 7 nos trāsēdo ad refectiōez spūalē q̄ est flūēs lacte 7 melle: debemus xl^o dieb? ieiunare. ¶ S3 bic oriz vnū dubium: qre cū i qdragesima dieb? dñicis nō ieiunet abstineat i illis carnib? 7 lacticiñis. Rñdeo q^o ex quo nō cōgruit q^o ieiunem? dñicis diebus rōne exultatiōis vñ solēnitatis resurrectionis Jesu xpi: cōgruit tñ vt abstineam? a carnibus 7 lacticiñis: vt ieiunū nostruz sit cōforme ieiunio xpi in q^o tū cōuenit. ¶ 2° vīdendū est de singularitate institutiōis ieiunij qtuor tēporū. de q^o 7 6. dif. c. ieiunū ait Calixt? papa. Ieiunū qd ter i āno apud nos celebrare vidicistis pueniēti? p qtuor tpa fieri creuim? 7 sic añ? p qtuor añi tpa voluif sic 7 nos quaternū solēne agam? ieiunū p qtuor anni tēpora. Et in. c. statuim? ait Urban? papa. Statuim? 7 ut ieiunia qtuor tēporū hoc ordine celebrent. Primū ieiunū i ieiunio xl^o 2° in hebda penth. 3° seprēbri. 4° pō decembri moze solito fiat. Hec ibi. Ponūt tres cōclusiōes. Prima ē fm Alex. de al. q^o ieiunia quatuor tēporū fuerūt instituta ad purgationem offensa? cōmissarū in qtuor quadris anni: 7 propter hoc dicūt ieiunia quatuor tēporū. 2° pclusio ē q^o p dīctuz ieiunū q̄litate vice cōminat trib? dieb? tū ppē numerū mensū qui cōpetit cuilibet tēpori: tum ppter numez sanctorū ordinū qui i bis

temporibus conferunt: qui solū tres sunt. Ad quorū suspensionē oportet p̄ ieiunū p̄parari 7 eos qui ordināt 7 q̄ ordinādū sunt: 7 totū pplm p̄ cui⁹ utilitate ordinant. hec scdm Zho. vbi d̄. Tercia conclusio ē q̄ ieiunū q̄ tuor tēporū fm Alex. 7 a les cōueniēter celebrat q̄rta 7 sexta feria 7 sabbato: q̄ ipsa q̄ fiunt ad expiationē nostrarū offensarū celebrant quodā respectu bñano ad passionē domini quia ois p̄nia batet qd ē p̄cōrū purgatiua: vnde quarta feria incipit ieiunū illud q̄ tunc iudei moliebant xpi p̄ditionē: sexta feria p̄pter xpi crucifixionē 7 mortē: in sabbato q̄ tunc quiescit i sepulchro. Et sic patz qd dicendū sit de ieiunio q̄ tuor tēporū. C. 3. videndū ē de singularitate ieiunij vigiliay aliquarū solēnitatū: de quo nihil ē aliud dicendū nisi q̄ introductū ē ob rei reuerentiā 7 matris 7 ceterorū sanctorū: vt fructuosius dies illoz scōz cum deuotione celebrari possit: vt ait Hiero. de transmissis muneribus. Conclusionaliē ergo dicendū est q̄ institutū est ab ecclesia ieiunari p̄ totā quadragesimā exceptis dieb⁹ dñicis: vt patet in caplis p̄allegatis. Clericis aut quibuscūq̄ iunctū est ieiunū incipe a q̄nq̄gesima sicut p̄z dī. 4. c. statuimus. 7. c. deniq̄. sed cōsiliū est fm glo. Secūdo q̄ tuor anni epib⁹: vt p̄z etiam in p̄allegatis caplis. Tercio in oib⁹ vigiliis apostolorū Philippi 7 Jacobi Joānis euāgeliste 7 Barnabę exceptis. c. d̄ obserua. i. e. c. cōsiliū. Quarto i vigilia natiuitatē dñice q̄ natiuitas venerit feria sexta illiq̄ nec voto nec regula abstinentia carniū sūt astricti tali die carniū: vt p̄nt fm̄suetudinē ecclesie generalē: nec tñ bī rep̄bendēdi sunt q̄ ab eis ob deuotionē volūt abstinere. extra d̄ obserua. i. e. c. explicari. Quinto in vigilia pentheco. vt no. 76. dī. c. necessario. 5. in vigilia assumptionis gl̄ose p̄ginis. extra de obser. ieiū. c. i. Septimo i vigilia bti Jo. bap. sancti lauretj. 7 omnium sanctorū. 7 hoc de p̄suetudine approbata que ligat. sicut patz dī. i. c. cōsuetudo. 7 dī. xi. c. ecclesiarū. 7. c. in bis d̄ in vigilia Bartholomei vt patet i dicto c. cōsiliū. 9. p̄t addi q̄ debitum est ieiunū fm̄ cōsuetudinē p̄rie approbatā: q̄ talis cōsuetudo obligat vt p̄dictū est: si in aliq̄ regione sine d̄io cēsi sit aliq̄ d̄ ieiunū cōsuetū: qd 7 si p̄ ius scriptū nō sit p̄ceptū: nihilominus

ab exstib⁹ ibi obseruādū ē. p̄. i. trib⁹ dieb⁹ rogationū añ dñi ascensionē ieiunādū ē de cōsuetudine. 3. c. rogationis. Sed vt ibidem glo. ait: Cōsiliū ē: vbi tamē est approbata cōsuetudo ieiunādū est p̄ equale ntiā sub p̄cepto: sicut ex p̄cedētib⁹ patet. Concordat cum hoc Hosti. x. ieiunia ab ep̄is indicta obseruāda sunt de cōsuetudine. 3. c. i. 7 dī. 5. c. ieiunia. 12. aut ieiunū aduent⁹ n̄ ē in patria de p̄suetudine est p̄ceptū aliter nō fm̄ Hosti. in. d̄ c. c. cōsiliū. Licet honestū sit q̄ ieiunēt clerici 7 maxime p̄lbi. Soliter est de p̄silio ieiunare feria 4. 7 6. 7 sabbato. de cōsuetudine. 3. c. ieiunia. 7. c. sabbato. In oib⁹ aut vigiliis scōz q̄ secūda feria veniūt in sabbato p̄cedenti ieiunādū est: vt i p̄dicto. c. cōsiliū. 7. c. ad aduertendū ex pte. q̄ obseruare. Ergo aia mea ieiuna: q̄ necessariū est ieiunū 7 in hoc potissimū tpe ordinatū. Et cū ieiunāz nolite fieri sicut bypo. tri. vt in illa terra celoz patria mercedē p̄petuā recipiat̄ i scla scloz Amē. Feria quinta post cineres de ieiunij obligatione per legem nature scripture 7 gratie Sermo. 39.

Anatus est

puer i illa hora. Scribitur hec verba 2. d̄. 8. Lactaciū firmissima sententia ē in. 4. d̄ inay insti. fr̄s charissimī q̄ boies exempla malūt p̄ verba. Idcirco i bodierno euāgelio pponit bñilitatis exēplū de centurione: q̄ ex bñilitate sua cū audisset q̄ iesus itroisset capbarnaū: q̄ gētilis erat posuit a romanis ad custodiā illi ciuitatē: n̄ venit ad Iesū i p̄pria p̄sona: reputās se indignū ad hoc ipetrandū. s. curationē filij sui paralytici: s̄ misit ad eū p̄ncips iudeoz: vt bēt Lu. 7. vt facili⁹ ipetraret: Et q̄ hoc qd p̄ amico facim⁹ p̄ nos quodāmodō facere dicimur. iuxta illā regulā iur. Qui p̄ aliū facit: p̄ seip̄s facere v̄. Et id d̄ i p̄nti euāgelio p̄ d̄. 8. Accessit ad eū centurio. s. p̄ nūcio s̄ fm̄ illi cō. de lira. Iste igit qd centurio: q̄ habebat cētū boies suos se: auditis miraculis xpi firmic credidit q̄ poterat sanare seruū ei⁹ q̄ erat ei valde charus fm̄ Lucā. Ideo de ei⁹ sanatiōe erat valde sollicit⁹. Iesus aut sc̄tōs fidē ei⁹ 7 deuotionē r̄ndit ei p̄ internūciū dī.

est
Ecrioñ
dath. 3.
funa sen
az mibi
q boies
nderno
te centa
q xctus
pouit
gent ad
ignis ad
etralys
xif 2a.
amico
mar. ur
y capli
Dath.
im Pi
a bade
lia tpi
in a q
ce a
scio
u pi

te vel mae diuina dederit aiaz quo nihil ē
p̄stāti? nihil ē inius: sic te p̄picias ipse aut p
sternes vt nihil in te 7 pecudē infelice p̄nes
voluptas quo maior ē eo magis aiaz a sede
sua 7 statu dimouet. hec ille. Et ille. 7 tene-
ctute. Impedit cōsiliū voluptas rōnis iūni
ca ac mētis oculos p̄stringit: nec baret vllū
cū p̄tute cōmerciū. 2. iducit bonorū 7 p̄tu-
tū corruptionē. Nullā Archita tarentinū dicit
Nullā pestis capitalior 7 corporis voluptas
cui? auide libidines temere 7 effrenate ad se
ponēdū icitant. binc p̄rie p̄ditas: bincerū
publicas euerfiones. Nullū tēis scel? nul-
lū tēis facin? ead qd suscipiēdū nō libido
voluptatē ipellat. hec ille. Et Tullius ille de
senectute Archita tarentinū cū ei fermioni
plato atheniēsis inisset. Nullā capitaliorē
pestē q̄ voluptatē corporis dicebat hominibus
a nā datā. Tūq̄ nihil mēte p̄stabili? redi-
set boi tēus: buic dīno muneri nihil tā iūni
cū ēēt q̄ voluptatē. Qd vt magis intelligi
posset fingebat aio tāta icitati aliq̄ue corporis
voluptate: quāta p̄cipi posset maxima: ne-
mini cēsebat fore dubiū qn tā diu ita gaude-
ret nihil agitare mēte: nihil rōe: nihil cogi-
tātē confēq̄ posset. hec ille. 3. iducit vino-
rū sedationē. vñ Clacrobii i li. saturnaliū
Ea q̄ sunt actu 7 gustu voluptas ē: eosq̄ ma-
rimē q̄ se bis duab? dederūt voluptatib? in
continētēs 7 intēpantes dīcim? istas solas
duas vidim? tribus cōmunes ēē cū beluis.
Et idcirco i pecudū ferarūq̄ numero bate-
tur q̄sq̄bis voluptatib? occupat? ē. hec ille.
Et Lactā. i li. de falsa sapia. Voluptas ē ē
a cūctis appetitib? honestū nō baret: 7 satie-
tatē aufert: 7 nimia nocet: 7 p̄cessu ei? etas
minuit: 7 multis nō cōtingit: nō est igit̄ sū-
mū bonū. hec ille. Et ille? t̄ro cultu idēz
ait. Illecebre voluptatū arma sūt illi? cutus
vñ corp? p̄gnari p̄tutē. Scit enī qd mor-
tis fabricat̄r ē voluptas. hec ille. Et Bee-
ti? 2. t̄ cōlo. Felix nimis p̄or etas cōrēta si
delib? aruis. Nec inerti p̄dita luxu faciliq̄
solebat ieiunia soluē glande: nec bac bica
munera nozat liq̄d p̄fundere melle. Pau-
cis minimisq̄ reb? nā cōrēta ē: cui? satietatē
si sup̄fluis vrgere velis aut inioctūā fiet qd
insufudis: aut noxiū. Et Seneca li. de bñfi-
cijs. Voluptas fragilis ē: 7 breuis fastidio
obiecta: q̄ auidi? bausta ē citi? i cōtrariū re-

cedēs: cū subiectū necesse ē vt aut peniteat:
aut pudeat. Hec ille. ¶ 2° idē pbat doctri-
na poetarū 7 hoc est p locū a Priō sensu: qz
C. de furtis. l. manifestissimi. de p'trarijs be-
regule d'ant. idē b'atē. ff. de pcuratorib⁹. l.
pomponi⁹. §. sed 7 b'is q' institu. de tutel. in
p'n. L'n igit' vitiū gule sit maxime nociuū
boi: g'abstinētia ē ei valde vtilis. S3 q' vi-
tiū gule sit boi nociuū pbat p'dicta doctri-
na tripliciē. Priū rōne insatiabilitatē. vñ
Lucan⁹ in 4° ait. O p'diga rerū luxuries:
nūq' puo cōtēta patu. Et q'sitoz terra pelu-
go q' ciboz. Ambitiosa fames 7 laute gl'ia
mēse. Discite q' puo liceat. pducere vitā. Et
q'tū nā p'etāt nō erigit egros. Nobilis igno-
ro diffusus cōsule bacchus. Non auro myr-
ra ve bibis gēmag' bibūt s' gurgite puro
L'ita reddit satis ē p'lis flui⁹ q' ceresq'. S
ille. 2° rōne infidelitatē. vñ Enodi⁹ ait. Li-
bertas sp' studijz refert bonestis. Nulla fi-
des letis integra nec dubijs. Amplector san-
ctas q' d'it bona semina fraudes. Post cul-
pas aie sūt holocauste dei. 3° rōne gravitatē
vñ Hōfred⁹ i poetria dicit. Qū dāpere refic
dapib⁹ nō sis ita plen⁹. Et nihil apponi ne-
queat ampli⁹. Eito refect⁹ plus semipleno
pleno min⁹ ingere ventri. Nō quātū possis
sed quātū p'sit. Hec ille. ¶ 3° idē pbat do-
ctrina 7 exēplo gētiliū apud q's abstinētia
fuit cōmēdabilis trib⁹ rōnib⁹. Priō rōe exē-
plaritatē. vñ Valeri⁹ max⁹ li. 2° ait. Fuit
antiquoz illa simplicitas in cito capiēdo bu-
manitatē sil⁹ 7 cōtinētie index certissima. Nā
maximis viris p'adere 7 cenare in ppatulo
nō erat verecūdie: qz necillas epulas bēbāt
quos oculis p'li sui subijcere erutescerent.
Alimētiā vsus olim romanis femis ignot⁹
fuit: ne s'i aliqd' de dec⁹ collaterent: qm a li-
tero p'fē a d' i p'cessā venerē facilextat grad⁹.
Et Ageli⁹ li. i. noctiū acticaz ait. Parsimo-
nia apō romanos vices 7 vict⁹ atqz cenaz te-
nitas nō domestica solū obf'uatōe ac d'isci-
plina s' publica ai aduersi dē legūqz structio-
nib⁹ custodita ē. 2° rōe libertatē. vñ Orazi⁹ i
li. eplaz ait. Fortep angustā tenuis vulp'cu-
la ianuā. Reptat i camerā frumēti pastaqz
rursus. Ire scō foras: pleno rēdebat pectore
frustra. Cui multela. pcul si vis ait fugere
ūline. Macra canū repetes aditū q' macra

petisti. Hec ille. Et ideo narrat Valeri⁹ q'
rex Philipp⁹ ex cibi nimietate ac pot⁹ factus
temulētus ex hoc imemor iudicij subito 7 i
aduerter mulierē iniuste dānavit: q' dixit
se appellare ad Philippū: s3 sobriū. Rex at
excussa crapula 7 cā diligēt⁹ in spectā sniaz
renocavit. 3° rōne humanitatis. vñ Quidi⁹
li. is. metamozph⁹. Parcite mozales: dapib⁹
temerare ne p'badis. L'ozpasūt fruges sem-
per deducētia ramos. Pōdere poma suo: tu
mideqz i vitib⁹ vne. Sūt herte dulces sūtqz
mifescere flaua. Molliriqz queant necno-
bis lacte⁹ bumoz. Eripit nec mella t'bumi re
dolētia floze. Prodigia diuitias alimētaqz
tellus. Suggestit atqz epulas sine cede 7 san-
guine p'ter. Quippe equus 7 pecudes armē-
taqz germinē viuūt. At qbus geniuz est im-
mansuetūqz ferū. Armentie tigres iracūdi
q' leones. L'nqz lupis vrsi dapib⁹ cum san-
guine gaudēt. Heu quātū scel⁹ est in viscere
viscera cōdi. L'ogestūqz aridū pinguēscere
corpe corpus. Alteriusqz aiaz animātis mi-
sericeto. Hec ille. In qbus verbis Pitago-
ras suadebat scolarib⁹ suis abstinētiā affi-
gnando plures rōnes. Priū qz terra hoc
edocebat. pducendo varias herbas: poma 7
fruct⁹ omni tēpore anni. 2° qz aialia mitia
vt equus: pec⁹: boes: 7 asellus nō comedunt
carnes: aialia nō ferocia sic. 3° qz in prima
etate aurea boies nō comedebāt: sed solum
illud qd' terra pducebat 7 arbozes. 4° quia
aialia cetera nō ledunt bñfactores suos: bō
nō facit oppositū: qz oues q' lanā: lac: caseuz
simū: 7 boues q' coriū p'restant: ipse bō ma-
ctat 7 manducat. 5° q' quādo vn⁹ homo mo-
rit⁹: aia corpus alicuius aialis ingredit⁹ fm
sua temerita: ideo comedēdo carnes illius
aialis comedit patrē aut filiū: l'ic hoc nō sit
verū: tñ hoc finxit vt boies abstinēt a sup-
fluis cibis 7 sūptuose paratis. Qd' si hoc
arguat sic. Nulla virt⁹ excludit aliā: s3 ab-
stinētia excludit patientiā 7 humilitatē: vñ
Grego. in pastorali abstinētia mētes absti-
nētiū plerūqz excutit a sinu tranquillitatis: et
cogitationes abstinētiū nō nūq' superbie
culpa trāffigit. Hec ille. ergo abstinētia nō
est virt⁹ illa de qua predicta sūt recitata. Re-
spōdet q' illa vitia fm L'bo. s. impatiētia 7
superbia pueniūt ex abstinētia. put non ē

fm rectā rōnē: qz abstinetia fm rectā rōnē
facta facit abstinere cum bylaritate mentis
7 propter dei gloriā 7 nō ppter gloriā homi
nū 7 maxime suā. Preterea si dicat Aug⁹.
in omes. & igne purgatorij dicit dis. 25. §.
alias. Quoties aliquid in cibo aut potu pl⁹
accipit q̄ necesse est ad minima pctā nouerit
ptinere quoties cū sit cor poris san⁹ alijs ieiū
nantib⁹ prandere voluerit: ergo nō est pec
catū mortale nō ieiunare. Rñdet q̄ Aug⁹.
loquit⁹ de gula put importat inordinatiōē
cōcupiscentie fm ea solum que sūt ad finem
vtpote quia nimis cōcupiscit delectationes
cibozū: nō tamen ppter hoc faceret aliquid
cōtra legem dei 7 sic est veniale. Si pō para
tus esset extra preceptū dei agere vt bñfimo
di delectationes assequeret: esset pctū mor
tale. Conclude ergo q̄ ppter lege naturā
lē obligamur ieiunare ieiunio abstinentie co
modo quo dictus est. Et sic patet pars pma
huius sermonis.

Parasecunda hui⁹ sermonis vbi declarat⁹
ieiunium fuisse necessariū in lege scripture.

Ecūdo videam⁹ quōd ieiunium fuit ne
cessariū in lege scripture. Qd pbat⁹
triplici doctrina. s. moysayca hystorica
7 pphetica. **P**rimo doctrina moysayca.
Primo qz voluit dñs nros pmos parentes
nō oī cibo vti in paradiso: sed ab aliquo ab
stinere: vt ex abstinentia ampli⁹ mereretur
Gen. 3. Mā 7 Moyses ieiunauit 7 post ab
stinentiā legē accepit a dño. Exo. 24. Et id
sicut ieiunium in lege Moysi multuz inuenit⁹
ad salutē pfuisse: ita 7 vitium gule nocuisse.
Nam quia populus dei cepit manducare 7 bi
bere postea surrexerūt ludere 7 vitulū ado
rare. Exo. 32. Et quia populus flagrauit esu
carniū imisit eis deus coturnices: 7 cum ad
buc foret esce in ore ipsoz ira dei ascēdit sup
illos. f. pestilentia que cōsumpsit magnā prē
multitudinis Nume. 21. **C**z idē probatur
doctrina hystorica sic. Maledictus q̄ come
derit panē vsqz ad vespē. i. Reg. 14. Ieiū
naui⁹ 7 rogauimus deū 7 euenit nobis p
spere. Et ideo Josaphat rex iuda victorias
habuit: quia ieiunauit ipse 7 alijs ieiunium in
dixit. Et post ieiunium 7 fletū vicerūt filij isrl⁹
Sed sic bimate inter epulas 7 pocula maledi
cebāt ab imelech. **C**z idē pbat⁹ doctrina

pphetica sic discurredo. **N**ie esuriētī ama
ra dulcia videntur q̄ prius nolebat. Job. 6.
Hūiliabā in ieiunio a iam meā. ps. 34. Mel
iuenisti: comede qd sufficit tibi: ne forte sa
turat⁹ euomas illud. Prover. 26. Brā fra
cui⁹ nobilis rex ē 7 cui⁹ pncips comedunt i
tēpore suo. s. ad reficiēdū nō ad luxuriā. Ec
clesiastici. x. Sobrietatē 7 prudentiā docet
7 p̄tutē 7 iusticiā: q̄b⁹ nibil vtili⁹ est i bac vi
ta hoibus. Sapie. 8. Initiū vite hoīs aqua
7 panis. Eccle. 29. Mtere q̄si bō frugib⁹ q̄ ti
bi apponit⁹. Eccle. 31. Mōne hoc est magnū
ieiunium qd elegit dñs solue colligationes ipie
tatis solue fasciculos deprimentes. Esa. 58.
Tenta nos obsecro suos tuos dieb⁹ decē: 7
venit nobis legumina ad rescendū 7 aqua ad
bibēdū: 7 cōtēplare vult⁹ nros. Daniel. 1.
Panē desiderabilē nō comedi 7 caro 7 vinū
nō introierūt i os meū: s. neqz vnguēto vn
ctus sum donec cōplerent triū hebdomada
rū dies. Dan. 1. Scificate ieiunium: vocate
cetū: cōgregate senes 7 oēs habitatores ire
in domo dei vti: 7 clamate ad deū vestrum.
Jobel. 1. **C**duertimi ad me i toto corde vto
in ieiunio 7 plāctu 7 fletu. Jobel. 2. Cū ieiū
naretis 7 plāgeritis in. 5. 7. 7. p. bos septua
ginta ānos nunqd ieiunium ieiunastis mihi:
id est ppter me. q. d. nō. Zach. 7. Multi de
ppo isrl⁹ elegerūt magis mori q̄ cibis coīnq
nari. i. Macha. i. Et sic patet parasecunda
hui⁹ sermōis.

Parascitia hui⁹ sermonis vbi declaratur
ieiunium fuisse necessariū in lege grē.

Ertio pō videndū ē ieiunium fuisse
necessariū in lege grē. Qd silt pbat⁹
triplici doctrina. Primo doctrina
euāgelica 7 applica sic. Esca aut ei⁹ erat cib⁹
locuste 7 mel siluestre. Matb. 3. Non i solo
pane viuit homo. Matb. 4. Hoc genus de
monioz. s. supbia 7 luxuria: nō eijcit nisi in
oīone 7 ieiunio. Matb. 17. Esuriētes ipte.
bo. 7 di. di. inanes. Luc. 1. Bti qui nūc esu
ritis: qz saturabi. Luc. 6. Qui in carne sūt
que carnis sunt sapiunt: q̄ pō in spiritu que
sunt spūs: prudentia carnis mors est. Ro. 8
debitores sum⁹ nō carni: vt fm carnē viuā
mus. si enī fm eā vixeritis moriemini. ibidē.
Obsecro vōs p misericordiā dei vt erbitet⁹
corpora vestra hostiaz viuētē. 7c. Ro. 12.

Abijciam⁹ opa tenebrar⁹ 7 idu. ar. lu. sic vt
in die bo. ambulem⁹ nō in cōmessationib⁹ 7
ebrietatib⁹. Ro. 13. Spū ambulate 7 cōside
ria carnis nō pficiet. Gal. 5. Iuvenes tor
tare vt sobrii sint 7 i oib⁹ pbe te exemplū to
norū. 7 yti. 2. Epulati estis sup terrā: 7 in
luxurijs nutriti corā vā in die occisionis
adduxistis: ecce iudex an ianuā assistit. Ja.
cobi. 5. Vbarissimi obsecro vos tā q̄ adue
nas 7 pegrinos abstinere a carnalib⁹ cōside
rijs q̄ militat aduersus aīam. i. Pe. 2. Hi
sūt i epulis suis macule cōuiuātes sine timo
re semetipsos pascētes: 7 infra q̄b⁹ pcella te
nebrar⁹ i cōnūsaluata ē. Jude. 2. **C** Idē 2°
pbat doctrina canonica 7 autētica: quia vt
p3 in pcedēti cōsideratōe. Statuit ecclia qñ
7 quōd ieiunare debem⁹: sed statutū ecclesie
obligat p modū pcepti sicut pceptus dei: q2
dñs dixit Luc. 11. Qui vos audit me audit:
q̄ obligamur saltē ieiunare tpib⁹ ab ecclia
statut⁹: re q̄b⁹ dictū ē. a. Preterea si ppls none
legis ad maiora obligat q̄ ppls veteris legis
fm illud Mat. 8. Nisi abundauerit iusti
cia vā. 7c. q̄ oīno obligamur ad ieiuniū sta
tutū ab ecclia cū in lege veteris ēēt ieiuniū in
pcepto. Hinc ē q̄ ait Hiero. 2c cōse. dis. 5. c.
nō dico lebās: nō dico ieiunia duplicata: s
saltē singulis dieb⁹ vltz cibor⁹ luxuria trāsī
gam⁹. Et c. coia. dicit Ambro. Lōtraria
dine pdictiōis pcepta medicīne sūt q̄ a ieiū
nio reuocāt: lucubrare nec sinūt: ab oī intē
tiōe meditatiōis abducit. Itaq̄ q̄ se medici
nis dederit seipsum sibi abnegat. Hec ibi.
C Ad maiore tñ pdictor⁹ euidentia nō de ie
iunio tres distinctiōes. Prima ē q2 aliud ē ie
iuniū voluntariū 7 aliud necessitatis. Ieiuniū
enī voluntariū est qd bō sponte obseruat: 7 tñ
sine vllō perō obmittit. Ieiuniū autē neces
sitatis ē ad qd bō vltz pcepto tenet: 7 pcepi
pue xl^o qd nulla necessitate vltz rōnabili cau
sa obstātē ē obseruādū: 7 adeo stricte ē obf
uādū vt q̄ vnū diē fregerit bis comedendo
totā q̄dragēsīmā videat violasse siue itono
rasse. vñ Ambro. in p̄mone de xl^o. Qui p̄sti
tut⁹ numez vna die māducādo p̄terit: nō vt
vni⁹ diei violator accusat: sed vt toti⁹. xl^o
trāsgressor arguit. **C** 2° distinctio. Quod
aliud est ieiuniū nāe 7 aliud ieiuniū eccliesie
Nā ieiuniū nāe d^o ieiuniū ieiunij qd requirit
ad eucharistie susceptionē: vñ p̄r vnicā co

mestione vel potationē soluit. Ieiuniū autē
eccliesie. i. qd ab ecclia institutū ē d^o ieiuniū ie
iunātis: 7 illud non soluit p cibaria licita 7
bozā ordinatā: s solū p ea q̄ ecclia interdicit.
Et id licz aq̄ soluat ieiuniū nature: nō tamē
soluit ieiuniū eccliesie. hoc fm 2 bo. in. 4. dis.
15. ar. i. q. 4. **C** 3° distinctio ē q2 aliud ē ieiū
niū meroris 7 aliud exultationis. Ieiuniū
autē meroris d^o illud qd agifcū p̄ctōy ama
ritudine vltz p̄ntis miserie. Ieiuniū autē exul
tatiōis ē qd exiocunditate spūali abstrahit
a carnalib⁹: q2 gustato spū cōspit oīs caro 7
hoc ieiunio ieiunāt filij sponsi fm 2 bo. vbi
s. ar. 2. q. 2. in solutōe 2. argumētū. **C** 3° idē
pbat doctrina politica siue tribus rōnibus
Primo rōne accōmodatiōis q2 caro ē p ab
stinētiā castiganda. Nā corp⁹ tradit aīe ad
bonū op⁹ faciēdū ad modū comodati: quod
differt a p̄cario: q2 p̄cariū est qd habētes tā
diu teneāt q̄d in eis q̄ cōcessit patit. ff. de p̄ca
rio. l. i. S3 comodatiū d^o ad certū vsum: vt
comodo tibi scalā vt p̄nas fenestrā. Siliter
comodo tibi equū vt cū ducas ad villā: q̄ si
veteris ad aliū vsū teneris de casu fortuito.
ff. comodati. l. i. reb⁹. Sica ita bz corp⁹ sibi a
deo comodatiū ad vsū bonorū op̄y vt finiat
deo. Si q̄ illud ducit ad pugnā d^o tū totum
p̄dit. id apls 7 multi alij ne corpus pderent
7 aīam: carnē suā crucifixerūt cū vitijs 7 cō
cupiscētijs. ad Gal. 5. 2° rōne cōmēdatiōis
Nā ppter bonā famā cōseruādā sp̄ ē absti
nēdū ab illicitis 7 qñq̄ a licitis ne op⁹ qd il
licitū ē fiat in alteri⁹ dānū vltz p̄iudiciū: quia
lex dicit: q̄ si p̄uilegiū alicui sit a p̄ncipe con
cessū q̄ possit edificare in loco publico: hoc
tñ facere nō debet in alteri⁹ p̄iudiciū: q2 non
debet p̄sumi q̄ p̄ncips sic p̄uilegiū cōcesserit:
vt. ff. ne qd in loco publico vel itinere fiat. l.
p̄tor. ait. S. merito. l. si q̄s a p̄ncipe. huic con
cordat lex dīna i quabrō Paulo p̄cessū erat
p̄uilegiū a suo p̄ncipe deo q̄ carnes comedē
poterat sicut 7 alij apli Luc. 11. Edētes 7 b̄u
tentes q̄ apud illos sūt: nec tñ isto p̄uilegio
vti voluit in aliorū p̄iudiciū vel scandalum
vt p3. i. Chorj. 8. vbi ipse dicit. Si esca scā
ligat frēmmeū nō māducabo carnes i cōnū
Hinc ē q̄ si q̄s b̄ui⁹ modi opa facit ignoran
ter p̄ q̄ aliquos scandalizat qñ hoc p̄cipit vltz
debet se sufficēter excusare vel cessare: sicut
patet p legē allegatā. S. ibidem vbi dī. q̄ si

edificiū meū alteri obstat qđ in loco publico edificat ē cessandū. Sic in pposito: qđ teste aplo. z. *Abi. 3.* Oportet testimoniū bonū habere ab his qđ foris sūt: vt nō in obprobriū incidat 7 in laqueū diaboli. Tercio rōne custodiendi 7 pseruari vt nibil ponat in ea qđ offendat aliquē: 7 si positū fuerit tollat. si ne qđ in loco publico vt itinere fiat. l. z. §. hoc interdictū. 7. §. ait p̄tor: Sic sensus qui sūt via ad cor p abstinētiā custodiendi sūt ne via bolus ponat petra in eis 7 p̄cipue sensus gūstus: ne sicut ser p̄s seduxit Eua malicia sua ita corūpanit sensus nr̄i: inq̄tentatiōe gula oēs sensus corrupti fuerūt. Ieiunem⁹ 7 vt tāta obligationē expedire possim⁹ p quā in presenti grām mereamur: 7 gloriā in futuro. Amen.

Feria sexta post Cineres de ieiunij modificatiōe. Quod. s. fieri debeat: vt sit deo gratū Sermo trigessimus non⁹.

Redite ne

iusticiā v̄as faciat corā boib⁹ vt videam⁹ ab eis.

Matth. 6. Philosophi snia ē in 2° Et bi. fr̄es charissimi qđ bonū contingit

vno mō malū autē omnifariā: qđ ad hoc qđ act⁹ human⁹ sit bon⁹ requirit bonitas generis 7 circūstatiarū: s̄ reddat mal⁹ ex quolibet defectu istorū: 7 id non sufficit qđ actio sit bona de genere: s̄ requirit qđ fiat recta intētiōe. Hā bonitas finis ē circūstatiā pncipalis. Et ideo op⁹ p̄tūcūqđ bonū in gūe: si fiat inanis glorie intētiōe reddat malū: ppter qđ saluator n̄r in v̄bia p̄sūptis dicit in gūali. *At redite. l. diligēter p̄siderate ne. iū. v. fa. c. b. minib⁹ vt vi. ab eis. i. nō iusti reputem⁹ ab eis: s̄ nec vt appareat gl̄iosū qđ intelligit qđ scilicet in hoc ponit vltim⁹ finis: ita qđ in eo consistit finalis intētiō. Si. n. vt ref b̄nāna extima tōe 7 apparētia solū ad dei honorez 7 illorū edificationē: tūc esset op⁹ sc̄m 7 intentio sc̄a 7 recta. Et id ad hoc inuēdū c̄rist⁹ dixit: vt videam⁹ ab eis: qđ sūt quidā qui faciūt iusticiā. c. b. nō vt ipsi videat⁹ ab eis: s̄ opa videat⁹ 7 gl̄ificet de⁹ a qđ pncipaliter emanat. Et id seq̄t in p̄ali docēdo vanam gloriā vitare in trib⁹ gherib⁹ bonorū operū*

ad qđ oia alia quodāmodo reducūt. s. in elemosyna de qđ dicit in isto euāgelio. Cū facis elemosynā nō an. te. tu. ca. 7c. In oratione infra in pncipio. 6. c. Matth. vi. Cum oras nō eritis sicut hyppo. In ieiunio p̄o eo. c. vi. Cū ieiunatis nolite 7c. Et in p̄p̄tia occurrentis fer. Esai. 58. vbi dicit. Nolite ieiunare sicut v̄sq̄ ad hanc diē vt audiat in excelso clamor vester 7c. In qđ oñdis quale debeat ēē ieiunij vt sit deo gratū. Quapropter cū insupiorib⁹ visū sit de ieiunij institutionē 7 obligatiōe merito restat vt nūc tractem⁹ de ieiunij modificatiōe 7 qualificatiōne. s. q̄liter debeat fieri vt sit deo gratū 7 mēritorū. Hā debet ēē trib⁹ q̄litarib⁹ circūstatiatū. Primo d̄z fieri sine crapula 7 gulositate. Secdo sine pctōz p̄missiōe. Tercio cū elemosyna 7 bona operatiōe.

Paras p̄ma vbi declarat euidēt⁹. Qd ieiunij d̄z fieri sine crapula 7 gulositate.

Rimo dico qđ ad hoc qđ ieiunium sit deo gratū 7 nobis meritorij d̄z fieri sine crapula 7 gulositate: qđ peccatū gule frāgit ieiunij: vñ no. p̄m Ri. vbi. s. q. 6. q. triplex ē ieiunij. Primū. s. ab iniq̄tariis abstinē de qđ dicit infra. Et hoc ieiunij frāgit per qđcūqđ pctū mortale. Aliud est ieiunij abstinētie de qđ dicit⁹ ē sup̄ p̄m Hiero. Sint tibi quotidiana ieiunia 7 resectio saturitatē fugiēs. 7c. Et hoc ieiunij frāgit p gulā qđ ē pctū mortale. Tertiū ē ieiunij institutū ab ecclia: 7 hoc ieiunij frāgit per quālibet gulā qđ ē mortale pctū nō inq̄tuz scilicet hoc ieiunij includit illud qđ ē necessariū ad actū p̄tutis abstinētie: s̄ q̄tū ad illud qđ addit ex statuto ecclie sp̄aliter frāgit p gulā 7 hoc tripliciter. Primo in plurali comestitiōe. Secdo in carnali resectiōe. Tercio in notabili p̄uētiōe. ¶ Primo frāgit ieiunij in plurali co. i. comedēdo plusq̄ semel i die. Hā s̄z *2° bo. in. 4. di. is. ar. 4. q. i. Et Alex. vbi. s. cōueniēter statutū ē tpe ieiuniorū vt nisi semel comedat qđ b̄ mōi ieiunij p̄fect⁹ ē q̄tū ad tria. s. q̄tū ad modū sp̄ez ordinē Primo q̄tū ad modū: qđ sicut se b̄z multū ad paucū: ita frequēter ad raro: s̄ peccam⁹ comedēdo frequēter 7 multū: s̄ satisfacere debem⁹ p ieiunij comedēdo raro 7 paucū: s̄ hoc magis sit comedēdo semel in die: ergo 7c. Preterea si q̄ra fan sit mag⁹ abstinēdū p̄*

ieiunij a q̄to an a q̄li. Rñdēdū ē q̄ fm legē
p̄tutis que est sobrietatis: si loq̄mur de licito
magis abstīnēdū ē a q̄to q̄ a quali. Si autē
loq̄mur de illicito sic abstīnēdū ē magis a q̄li
q̄ a q̄to: vñ magis p̄tū esset tpe ieiunij co
medere morsellū carnis: q̄ multū de pane.
Scdm autē p̄stitutionē ecclesiasticā abstīnē
dū ē magis a q̄li q̄ a q̄to: eo q̄ circa abstīnē
tiā a quali piculū ē min⁹: qz nō refert cuius
modi sumā f̄ alimēta: dūmō natura susten
tet. Est etiā in abstīnētia a quali iudiciū cer
tius: qz nō potuit ecclia iudicare q̄tū debe
ret sufficere cūlīter: qz qd ē vñ parū multū
est aliq̄: sed circa q̄lītatē certitudinaliter po
tuit diffinire dicēdo talia cibaria nō esse su
mēda tali tēpre. Est etiā in abstīnētia a q̄li
comodū maius: qz circa delectabilia maio
res fiunt expēse q̄ de residuo nō delectabili
Luz igit ecclia nō potuerit determinare
quantitates ponderis vel molis in ieiunio:
qz quod parū ē vñ multū est alteri ⁊ econ
uerso: ⁊ tñ debuit quātitatē aliquā defmi
nare in ieiunio: ergo debuit defminare quā
titatē vicissitudinis: hoc ē semel in die tēpo
re ieiunij comestione: ergo ⁊c. Scdo quātū
ad specīē. Species enī ret ē qua vñq̄q̄ di
stinguit ab alijs: sed ieiunij ē rōnalis crea
ture se affligētis: ⁊ differim⁹ in hoc ab alijs
se nō affligētib⁹ ⁊ pluries comedētib⁹: ⁊ etiā
differim⁹ a brutis in eo q̄ semel in die come
dīm⁹: qz pluries comedere magis ad bruta
lē nām accedit. Præterea fm Aug. in li. de
vera religione. S̄is religio: ois secta bz sua
sacrificia: suos sacerdotes: sua q̄ ieiunia: s̄z
sacrificia religiōis ch̄ristiane p̄cellūt sacrifi
cia aliāz religionū ⁊ sectarū: ergo ⁊ ieiunia
nostra ieiunia aliarū sectaz. Recte igit institu
ta sūt ieiunia n̄ra ad differētiā alioz. Ter
tio idē p̄bat q̄tū ad ordinē: qz plus bz ieu
niū n̄m de ordine q̄ attēdit in relatione ad
finē p̄pter quē institutū ē: vñ hugo. de sa
cramētis ait: Vita parca occidit vitia: libi
dinē extinguit: p̄tutē nutrit: anīmū roborat
mētē ad celestia subleuat. Hec ille. Sed hoc
magis fit in ieiunio qm̄ semel comeditur q̄ si
pluries comederem⁹: ergo ⁊c. Præterea in
actib⁹ in q̄b⁹ cōiuncta ē voluptas cū necessita
te q̄to q̄s rari⁹ se exerceat tāto puri⁹ viuūt:
s̄ lactu comedēdi p̄iūgit voluptas necessita
ti ⁊ difficile ē discernē qd voluptati ⁊ qd ne

cessitati expediat: s̄ q̄ rari⁹ comedit purius
viuit: s̄ ⁊c. Aduertēdū tñ ē fm Ri. vbi. s̄.
q̄ q̄ dieb⁹ ieiunioz semel dūtatur tānū come
dit q̄tū actu duab⁹ vicib⁹ comederet: q̄uis
l̄as statuti f̄uer nō tñ ei⁹ intēdōi obedīt nec
meritū acq̄rit: qz. C. de legib⁹. l. non dubiū.
dī. Rñ dubiū ē in lege cōmittē cū q̄ s̄ba le
gis amplex⁹ s̄ legis nitif voluntatē. S̄z
hic oriz vñ dubiū. si in sero facere collatio
nē frāgeret ieiunij. Rñdēdū ē q̄ bitere vi
nū ⁊ comedere electuaria nō frāgūt ieiunij
nisi sumā in fraudē: pot⁹ enī vini nō soluit
ieiunij cū rō reddet inferi⁹. Pot⁹ autē aq̄
licz soluat ieiunij nāc: nō tñ soluit ieiunij
ecclie: qz nō sumit p̄ncipalē ad nutriendū.
Electuaria autē nō soluit ieiunij: qz nō as
sumūt p̄ modū cibiz medicine. Et idē l̄z ali
q̄ mō nutriūt: nō tñ hic ē p̄ncipalis v̄sus eoz
Et idē ieiunij ecclie nō soluit nisi vt dictū ē
vt si q̄s in fraudē sumeret vñ ei⁹ q̄s alijs ci
bis vteret in magna q̄titate ad famē extin
guēdā. Si q̄s igit in sero cōfectiōes v̄lectua
ria parce sūperit p̄ modū medicine tpe ieu
nij: vel ne vinū noceat sitim patiēdo nō frā
git ieiunij. Et fm L. bo. in. 4. Et etiā fm
Ri. ol. is. ar. 4. q. i. Et 2. 2. q. 147. arti. 4.
Et exinde aliq̄ sumūt ar⁹ q̄ cetera p̄ter cō
fectiōes ⁊ electuaria frāgunt ieiunij. Aliq̄
autē dicūt oppositū q̄ etiā fruct⁹ p̄nt capi ne
vinū noceat: s̄z hoc req̄rēdū ē ad necessitatē
⁊ ad intētiōē: qz q̄qd i boc feceris cū bona
p̄scia facias ⁊ fallere non poteris. Scdo
dico q̄ frāgit ieiunij in carnali comestione
siue refectione. i. carnē comedendo v̄ lactici
nia: qd tali rōne oñdo. Ille q̄ trāsgredit̄ sta
tutū ecclie peccat: s̄z sic ecclia defminauit
p̄ abstīnētiā q̄tū ad numez vt. s̄. ieiunās tñ
semel comederet p̄pter satisfactionē ⁊ affli
ctionē carnis: ita taxauit abstīnētiā q̄ ad ci
bū. s̄. a carnib⁹ ouis ⁊ lacticiinijs abstīnēt: qz
hoc q̄s cū p̄cipue p̄cipiscētia fouet ⁊ ro
borat. Et idē inter hec tria interdiciunt ieu
niatib⁹ p̄ncipalē carnes q̄ oua nec lacticia
eo q̄ magis puocāt ad libidīnē a q̄ statutū
ecclie p̄ abstīnētiā a carnib⁹ itēdit abstrahē
Qua p̄o v̄ lacticia interdiciunt ieiuniatib⁹
in q̄tū sūt ortaer aialib⁹ carnē batētib⁹: sed
hec intelligēda sūt de ieiunio q̄dragesimali.
vñ Breg. 4. dl. c. deniq̄. dicit p̄q̄ aut ē vt
qui bis dieb⁹. s̄. q̄dragesime a carnib⁹ aia

liū abstineam? nisi ab oib? q̄s q̄ sementinā
trahūt originē carnis ieiunam? a lacte vide-
licet caseo 7 ouis. Nec ibi. In alijs autē iei-
unijs a ieiunio q̄ dragemali diuerse consue-
tudines sūt q̄s q̄s obseruare d̄z fm̄ morē
eorū inter q̄s cōuertat. 7 6. di. c. vti nā. Ubi
sic ait Hiero. Una q̄q̄ puincia abundat in
suo sensu. Esus autē carniū ḡualiter in oī iei-
unio ē p̄bit? q̄ ḡualiter magis ē delecta-
bilis: 7 ad humore luxurie magis coopaf.
vnde etiā in. 6. fer. 7 sabbato necessario est
abstinēdū a carnib? fm̄ quorundā cōsuetu-
dines: ex. 7 obser. ie. c. p̄liti. hoc fm̄ hosti.
Imo. 7 Durā. li. i. pte p̄ma. di. 7. q. 1. 7 Ri.
7 Lto. vbi. 5. S̄z hic orit̄ vniū dubium.
quare nō p̄bitat potatio vini sicut esus car-
niū. Hā cū ad incitationē cōcupiscētie con-
currāt tria. s. abūdātia caloris 7 spiritūū 7
seminis: 7 ex esu carniū multiplicat̄ semen
q̄ in ea multū ē 7 nutritimēto. Et id ex eius
vsu maxima multiplicat̄ supfluitas tertie
digestiōis q̄ seminis ē mā: ex esu ventoso for-
multiplicat̄ abūdātia spiritūū grossior. 7
potu vini calore abūdātia: s̄z in excitatiōe
cōcupiscētie cā efficiēs ē calor 7 mālīs ē semē
magis ē causa efficiēs q̄ mālīs: ergo vini po-
tus magis ē causa excitatiōis cōcupiscētie q̄
esus carniū: p̄pter qd̄ ait ap̄ls Ep̄. 5. Holi-
te iebriari vino in q̄ ē luxuria. Et puer. 20.
7. 35. di. c. luxuriosa res ē viniū 7 cōtumelio-
sa: binc ē q̄ q̄uis in mulierib? magis abun-
det supfluitas tertie digestiōis q̄ in viris:
nō tñ ita feruet p̄le in eis carnalis cōcupiscē-
tia: p̄pter debilitatē caloris respectu caloris
viros: q̄uis p̄pter minore vsū rōnis nō re-
frenātis cōcupiscētiā interdū magis in eis
ferueat q̄ in viris. Flegmatici etiā q̄uis pl?
babeāt de superfluitate tertie digestiōis q̄
colerici: tñ q̄ in colericis fortior ē calor ma-
gis feruet in eis appetit̄ carnalis cōcupiscē-
tie q̄ in flagmaticis: q̄uis flegmatici p̄pter
abūdātiā seminis pl? possint illū actū exer-
cere q̄ colerici. Ex quib? oib? videt̄ q̄ magis
esset abstinere a vino q̄ a carnib?. Respon-
det scdm̄ Alex. de al. 7 Ric. vbi. 5. q̄ eccle-
sia magis interdicit ieiunantib? esum carniū
q̄ vini potū triplici rōne. Prima est q̄ dis-
ficili est abstinere a potu vini q̄ ab esu car-
niū. Et ideo sic ecclesia interdixisset vini po-
tum expositi plures fuisset periculo trans-

gressiōis q̄ per interdictū esum carniū.
Secūda ratio ē q̄ ieiuniū frequēter tristi-
ciam excitat: 7 vinū letificat cor: bis scdm̄ p̄-
phetā: 7 ideo cōuenientissime ieiunantib?
vini vsus permittus est. Tertia est q̄ abiti-
nentia carniū magis ē cōtra cōcupiscētiā 7
gule per quā peccatū in boie introductū: q̄
uis maboimetus iniūperit abstinētiā a vi-
no: hoc nō fecit: q̄ butusmodi abitinētia sit
magis meritoria: sed q̄ facit magis ad con-
seruationē rei publice. De qua semp̄ arabes
curauerunt: quoniā cū in regione calida sit
vinū fortissimū: si vteret̄ saraceni vino for-
tissimo sicut 7 nos: cū ipsi non sint sobrii. to-
ta die essent ebrii 7 semutuo interficerent.
Aduertendū tñ: quia 7 si vinū ab ecclesia
tēpore ieiunij nō sit prohibitū: tñ parce su-
mendū ē. vnde Grego. 4. di. c. Deniq̄. ait
Vinū ita bibere permittim? vt oīno ebrie-
tatē fugiamus. Et ideo ait Alexā. q̄ si eccle-
sia nō prohibuit vinū tempore ieiunij pre-
dictis rationib?. Tñ laudabilior ē abstinē-
tia vini q̄ carniū: tñ quia est magis purga-
tiua 7 satisfactoria: q̄ magis penalis est: pe-
nalius est enim homini a vino abstinere q̄
a carnibus. Tñ quia ē magis preseruatua
quia per hui? modi abstinētiā magis miti-
gatur carnalis cōcupiscētia: Tñ quia est
magis eleuatua: quia vinū magis impedit
eleuationē mentis ad superna: 7 magis tur-
bat rationē. Unde in lege veteri sacerdotes
bibere vinū prohibebant: quia intrare dete-
bant sanctuariū. Et ideo sicut potatio vini
ineptā confert leticiā: imprudentē efficit in pe-
riculis precauēdis: in tentationib? infirmū
in exercitio virtutū inuolidū. Ita a contra-
rio sensu ei? abstinētia efficit habiliorē ad
tolendū de cōmissis: prudentiorē in preca-
uendis periculis: 7 maxime in periculo recu-
diationis fortitudinē ministrat: in tenta-
tionibus de vincendis: 7 expeditiōē reddit
in operibus virtutū exercendis. Bibe ergo
sed parce 7 temperate ne meritū ieiunij per-
das. Et nota scdm̄ Albertū in tractatu de
virtutib? cardinalib? di. Sed 7 cū eo concoz.
Alex. vbi. 5. Qd̄ pot? vini soluit ieiunium
sūptū ante cibū: q̄ cib? est 7 pot? 7 ideo nu-
trit: nō autē frangit post prandium: quia in-
uat digestiōnem: 7 quia potus est sequela
cibi 7 post cibum defert ipsū ad membra.

Inno. aut dicit qd nō credit solui ieiunū ppter potū vel añ cibū vel post: 7 hoc ppter cōsuetudinē: s̄ in hoc recurrēdū ē ad intentiōnē 7 necessitatē. Itē si q̄rat q̄re nō p̄bitent pisces cum esus eorum sit delectabilis q̄nq̄ plusq̄ carniū. R̄ndet fm̄ Alex. 7 L bo. 22. q. 147. ar. 9. Qd ecclesia intēdit per ieiunū rep̄mere cōcupiscētiā carnis. Lū igitur esus pisciū cōiter nō sit ita delectabilis sicut esus carniū: q̄uls in aliqb̄ aliter se habeat 7 pisces sint frigidiores q̄ carnes; nec alimēti ita cōueniēs corpi p̄stent sicut alie carnes ideo ecclesia ieiunātib̄ magis p̄bituit esum carniū q̄ pisciū. Hā dñs multoties multiplicauit pisces. Matth. 14. Marci. 6. Jo. 6. Luc. 9. Et de ipsis pluries comedit 7 dedit aplis. Luc. 14. Jo. 12. Sed carnes nō legiē nisi semel comedisse. Matth. 26. Marci. 14. Luc. 22. ¶ Itē si q̄rat q̄re tepore ieiunij nō p̄bitet fructus cū p̄ma trāsgressio a fructib̄ inebriauerit. R̄. fm̄ Alex. de al. q̄ nec tūc nec nūc vsus fructus simpliciter ē interdictus: s̄ inordinat⁹ appetit⁹ nūc: 7 vsus p̄bitet tūc. Inordinat⁹ aut appetit⁹ meli⁹ 7 efficacior reprimet per abstinentiā ab esu carniū q̄ p̄abstinentiā ab esu fructuū vt dictū ē. ¶ Postremo si q̄rat q̄re tpe ieiunij legumina nō sint p̄bita cū sint ventosa 7 faciant extēsiōnē in mēbris genitalib̄. R̄. s̄ Alex. qd 7 si legumina hoc faciāt: qz tñ sūt v̄tola nō sūt m̄ltū incoz pabilia. qz aer non facile imiscet corporib̄ in q̄b̄ dñas ēra 7 aq̄ cui⁹ mōi sūt legumina. Et id licet faciāt quāda extēsiōnē mēbris: tñ cito recedit eo qd nō de facili cū aere admisceat etia qz in illis dñas terrā 7 aq̄ q̄ maxime sūt frigide nāq̄: vñ non sūt incētiua: id nō sunt p̄bita. ¶ Tertio fragilis ieiunij i nobili p̄uentōe: vñ i ieiunio q̄dragesimali nō licet comedere añq̄ dicant vespe i ecclesijs. vñ de cō. di. l. c. Solēt plures q̄ se ieiunare putāt i q̄dragesima mox vt signū audierint ad horā nonā māducare: q̄ nullaten⁹ ieiunare credēdi sūt si añ māducauerint q̄ vesptinū celebret officiū. Hec ibi. In alijs ho ieiunij regulariter nō licet comedere añ horā nonam: sed bñ licet tardare cū ad penalitatē ieiunij faciāt: vñ qz omittēre p̄ceptū ecclie nō licet: s̄ suprogare licet 7 ideo licet tardare horā tpe ieiunij: s̄ nō licet nimis anticipare. Rō at qz statutū ē vt tpe

ieiunij comedat hora none: p̄t assignari triplex fm̄ L bo. in. 4. di. 15. ar. 3. q. 5. 7 Alex. vbi. 3. Prima rō est penalitatis: qz fm̄ cōm cōsuetudinē post tertiā aliquāti p̄r a medicis reputat hora comedēdi: tñ qz nocturno tpe nālī calore interi⁹ reuocato ppter frīg⁹ noctis videt eē cōpleta digestio: 7 tñ qz tūc p̄cipue natura corporis hūani cōtra exteriorē aeris calozē inuari indiget: ne humores interius adurant: vt ergo ieiunans p culpe satisfactiōnē 7 cōcupiscētie cōhabitationē aliquid afflictionē sentiat hora edēdi cōuenienter circa horā nonā taxat nec talē horā oportet stricte accipere: qz. s̄. nō multū refert propter infirmitatē vel aliā rōnabilē causā qd paulisper hora illa anticipet. Secūda ratio est cōsuetudinis: qz cōsuetudo n̄ra ē q̄n bis in die comedim⁹ comedere prandiū hora tertiā: 7 cenā hora vesperozū: in ieiunio ho simul ē vtrūq̄. s̄. prandiū 7 cena. Et ideo tēbuit ecclia tenere mediū vt ieiunij reficeret tpe medię: 7 qz magis tenet rōnē cene illa refectio: magis debuit accedere hora refectiōnis ad vesperā q̄ ad tertiā horā: 7 id hora nona magis cōgruit. Tertio ē rōne cōformitatis qz ieiunātes vñ suā carnē affligunt cōformāē passiōi ch̄risti fm̄ illud ad Gal. 5. Qui ch̄risti sūt carnē suā crucifixerūt cū vitijs 7 cōcupiscētijs: vñ qz passio ch̄risti fuit hora none: q̄n dixit sitio: 7 inclinato capite emisit sp̄m: ideo cōueniēter hora none ieiunij soluim⁹. Et ideo dicit abbas moyses s̄ qz recitat Cassian⁹: Comodū 7 satis vtile hora none tēp⁹ idultū ē. Et hugo i expōsitiōne regule bti Augu. ait: Ad ieiunātib̄ nec tñ infirmātib̄ rectā horā reficiēdi intelligim⁹ ab hora tertiā vsq̄ ad sextā. Ieiunātib̄ vero ab hora nona vsq̄ ad vesperā. Sed querit vtrū hora comedēdi sit in p̄cepto. Et respōdit Alex. de al. qd non tñ qz ex cōtempo statuti siue cōsuetudinis ecclie illam horā in comedēdo negligeret mortali⁹ peccaret: nō quia p̄ceptū trāsgredere: sed qz ordinat⁹ ab ecclesia cōtēneret. Nulla enī negligētia est ita leuis q̄n fiat mortalis si procedat ex cōtemptu. Et hoc sonat p̄bu3 dñi di. Luc. 7. Qui vos spernit me spernit Et sic patet prima pars hui⁹ sermonis.

Pars hui⁹ fm̄ dñs scda vbi declarat qd ieiunij debet fieri siue petō ad mixtōe.

Secundo dico qd ad hoc qd ieiunium sit
 deo gratum et acceptum fieri debet sine
 peccatorum admittance: ut maxime te
 poris ieiunij abstineat ab iniquitatibus: ppter
 qd dicit in prophetia bodierna: Nunquid tale
 est ieiunium qd elegi per diem affligere bosem ani
 ma sua? Nunquid cotorquere quasi circuli
 caput suum et saccum et cinere sternere? Nunquid
 illud vocabis ieiunium et diem acceptabilem domino
 Hone hoc est maius ieiunium qd eligis? Dissol
 ue colligationes impietatis solve fasciculos
 deprimentes. vñ Ambro. in omel. de quadra
 gesima. 86. di. c. Quid pdest ieiunare et visce
 ribus et luxuriari venatibus? abstinere a cibis
 et errare in peris. hoc idem. Augu. sup Jo. de
 ed. di. 5. c. ieiunium. ait: Ieiunium autem magnū
 et gnale est abstinere ab iniquitatibus et ab illicitis
 voluptatibus seculi: qd est pfectum ieiunium in hoc
 seculo qsi qdragesimalis abstinencia celebran
 mus: cum boni viuimus: cū ab iniquitatibus et ab
 illicitis voluptatibus abstinemus. Hec ibi. Et
 in sermone ad heremitas idem ait: Quid enim p
 dest si affligis corpus tuum qn nihil proficit cor
 tuum: valde dura et nimis dolenda cogitatio
 ne oī interiore studij laboris impedere et fru
 ctum non recipere post laboris: vigilare ieiunare:
 scribere: et mores non corrigere: sic est qd si ali
 quis est vincā stirper: vincā ipsā detestatur in
 cultā relinquat et spinas ac tribulos germi
 net. Agscite itaqz ebarissimi qd ad perpetuam
 salutē cōquirēdā abinentia corporalis sola
 non sufficit nisi ei et alie ieiunij quoqz et absti
 nencia vitioz fuerit fortata. Quid enim adiu
 uat si sit qppia corpe casto et mente polluto:
 qm malicia deprauat: et furor iracundie fau
 cibus exagitat: qm supbia oī gra expoliat:
 quē mēdacijs vel maledictis lingua cōma
 culat? Hone ipse se fallit ac decipit si se cre
 dit sine reliquijs pūtibz ieiunij ac vigilijs
 sanctificadū. Et idcirco dilectissimi ita cor
 pus exerceam ieiunijs ut mētē nostrā pur
 gemus a vitijs. Itē in sermone. 15. qdragesi
 me. idem ait: Abstinencia corpi macerat: sed
 cor impinguat: carnē debilitat: sed aīam cō
 fortat: sed ille boni abstinet a cibis qui etia a
 malis actibus non ieiunet a ambitionibus.
 Nam qui a cibis abstinet et male agunt de
 mones imitant: quibz esca non est sed nequi
 tia specialis semp inest. Itē in sermone. 5.
 de ieiunio quadagesime idem ait: Ieiunia

christianorum spūaliter prius qd carnaliter ex
 ercenda sūt. vnde a peccatis pncipaliter ieiun
 nem? ne ieiunia nostra sicut iudeoz ieiunia
 a deo respiciant. Quare enī et a cibis quos
 deus creauit nescio quis pctōz abstineat et pec
 catorum sagina pinguescat et isra idē ait: Ieiun
 nium enī qd pbat altissimū est nō solū in emis
 sa corporis resectio verū etia a malis actibus
 facta discessio. Itaqz cura ne mens grauel
 oppressa peccatis: neqz animus tuus mortuū il
 lecebris delectet: et digna deo exolui ieiun
 nia. Ceterū si corpus tuū ieiunia longa cōsu
 pserint atqz illi subtraheris: cū nō etia extra
 peris mora in malis puenes magis bores
 qd placeas deo: tūc erunt deo accepta ieiunia
 si operibus sanctis fuerit expiata conscientia.
 Cur enī fame corpus crucias? cur turpis pec
 cado blāditis? pncipaliter igit animus ieiunet
 a malis et sic corpus subeat exerceāda ieiunia
 Nam cū sit ieiunium aīe humiliatio quale est
 humiliari cibo et augeri pctō? Qui pro corpore
 sua ieiunia deuot? indicit pncipaliter re
 nūciat vitijs: cupiditatis fontes cōprimat:
 frangat impetum mentis: libidines vincat: fa
 ces ardētes extinguat: latiusqz factis vim di
 lectionis excedat atqz i alimēta pauperū ab
 ruti apparatus impediā largiatur. Hec ille.
 Hoc idē cōfirmat Hiero. in epla ad celantiā
 de recto mō viuēdi di. Quicquid p iusticia of
 fertur deo nō debet impedire iusticiā sz iuu
 re. Quid enim pdest attenuare corpus? absti
 nencia si animus intumescat superbia. Quam
 laudē merebim? de pallore si inuidia liuidū
 sum? Quid pūtiū habet vinū nō bibere et
 ira atqz odio inebriari? Tūc inqz preclara
 est abstinencia: tūc pulchra atqz magnifica
 corporis castigatio: cū ē animus mūdus a vi
 tijs: imo qui pūbiliter ac scienter abstinē
 tie pūtiū tenet eo affligunt carnē suam quo
 aīe frangāt supbiā: ut quasi de quodā fasti
 gio cōtempt? sui atqz arrogātie descendāt
 ad implendā dñi voluntatē que maxime in
 humilitate pficiū. Idcirco auari citoz de hie
 rijs mētē retrahūt ut totā ei vim occupēt
 in cupiditate pūtiū: Itaqz min? ieiuniorū et
 abstinētie laborē caro sentit aīa esuriēte iu
 sticiā. Hec ille. ¶ Sed hic oritur enī dubiū
 an ieiunās in peccato mortali sit transgre
 sor statuti ecclesie. Respōdet scdm 2 bo. in
 4. di. 15. arti. 4. q. i. Qd licet talis transgre
 13

diat pceptu dei qui vult qd bonum absq
mortali pctō fiat: nō tñ transgredit statutu
ecclesie vel legis positine eo q dictū statutu
nō attēdit intētiōne observat; factū: vnde
modus pcepti nō cadit sub pcepto: s ē finis
pcepti. Et ideo fm Albertū in tractatu de
quatuor pceptib; cardinalib;: Quis ieiunius
nō pōsit factū in peccato mortali ad meren
dū vitā eternā: pdest tñ ad aliā pceptu ad
tria. Prīmū ē observatio vel impleto mā
danti ad qd tenebat ex pcepto ecclesie: siue obli
gante cōfessore q pñiam iniūxit: vnde l3 ie
iunans in pctō mortali nō faciat vt vult de
facit tñ qd instituit ecclesia vel qd iniūxit cō
fessor. Scōm bonū ē dispositio quā relinqt
q ieiunius quocūq; mō factū dispositionē to
nā ad castitatē in corpore relinqt. Tertium
bonū ē q magis cōfinē deo facit grā vī. Je
iunandū ē ergo oīno: s qui vult deo placere
7 bonū eternū mereri faciat ieiunium cū car
nis mortificatione: 7 bona opatione sine gu
lositate 7 pctōrū permissione. 7 sic patet p
secūda huius sermonis.

Paro tertia vbi declarat q ieiunium debet
fieri cū bona opatione maxime cū elemosy
na 7 oratione.

Ratio sciēdū ē q ieiunium d3 fieri cū
bona opatione 7 maxime elyna 7 oīo
ne. De elemosyna autē d3 in pphetia
hodierna. Esaie. 58. Frāge esuriēti panem
tuū: 7 egenos vagos q induc in domū tuā:
cū videris nudus opietū: 7 car. tu. ne desp.
vñ Aug. in fmōe pmo qdragesime. Bonū
ē ieiunare s meli⁹ est elynā dare siq; vtrūq;
facit duplex bonū facit: si pō nō b3 meli⁹ est
elynā dare: si possibilitas ieiunādū nō fuerit
elemosyna sufficit tibi sine ieiunio. Ieiunium
pō sine elyna oīno nō sufficit. Hec ibi. Et iō
diuites q nō possūt ppter p̄suetudinē a cibis
delicatis abstinere debēt paupib; de substantia
sua coicare: vt ieiunium suum deo sit acce
ptū: vñ Aug. in li. de p̄bis dñi. 41. di. c. Nō
cogant diuites pauperū cibis vesci: vtātur
cōsuetudine infirmitatis sue: s doleāt aliter
se nō posse sustentare: si consuetudine egro
tant etant sup̄fluis: dent inopis necessa
ria: vt q̄ p̄ciosi: dēt pauperib; vilia. Hec
ille. De oratione autē 7 auditiōe missarū et
officiozū 7 auditiōe predicatōis q debent
fieri maxime tēpore ieiuniorū habet de cō.

di. i. c. solent. vbi dicit. Concurrēdū enī est
ad missam: et auditis missarū solennij ve
spertinis officiis: largitis elynis ad cibuz ac
cedēdū ē. Si pō aliq; necessitate cōstrictus
fuerit ad missam venire nō valeat extimata
v̄spertina hora cōpleta oīone sua ieiunium
soluat. 7 di. 3. c. ne q̄s. dicit. Nec qdragesi
marū dieb; ab ecclesijs desint fideles nec ha
bitent in cubiculozū latibulis ac montiū q
in suspicionib; p̄senerāt: sed exemplū ac p̄
ceptū custodiāt sacerdotū 7 ad alienas vil
las agendorū cōuentū causa nō cōueniāt
ab vniuersis ep̄is dicitū ē anathema sit q tec
cōmiserit. Hec ibi. Abstinentes ergo ab oī
crapula 7 gulositate ieiunem; pariter a vi
tijs 7 ab oī forde peccati dantes elemosynā
vt in presenti mereamur habere gratiam 7
in futuro eternam atq; immarcescibilē glo
riam. Amen.

Sabbato Linerū 7 bis qui exceptuant
a ieiunij obligatione. Sermo. 41.

Intra quar

tam vigiliā noctis venit
ad eos. Scribū tec p̄ba
Mar. 6. Tractātes de ie
iunio fratres charissimi.

Aduertēdū ē q vt dēri

bis in p̄senti euangelio nauis c̄ristiane reli
gionis ē in medio mari tribulationū huius
mundi carnis 7 diaboli: vbi oēs c̄ristiani la
torāt in remigādo. Idcirco quarta vigilia
nobis vigilandū ē: vt circa quartā vigiliā
noctis vt dicunt p̄ba p̄posita veniat ad eos
dñs literana amarit tribulatiōib;. Prima
vigilia est pure intētiōis p̄ simulationē hy
pocrisis. iuxta illud psal. De⁹ dē. m. ad te
de lu. vi. 7 Esa. 26. Anima mea desiderauit te
in nocte. Scda vigilia d3 meditatiōis p̄tra
errore fidei: de q d3 puer. 8. Btūa vīr q au
dit mer q vigilat ad fores meas q̄tidie Ter
tia vigilia ē oīonis p̄tra timore. iuxta illud
Matth. 26. Vigilate 7 orate ne intretis in
tentationē. Et p̄me Pe. 4. Estote prudētes
7 vigilate in oīonib;. Et Ecclesiasti. 39. Ju
stus cor suū tra. ad vigilādū di. Quarta vi
gilia d3 mortificationis carnis p̄tra p̄auū
amore. iuxta illud Ecclesiasti. 31. Vigilia bo
ne statū talē faciet carnes: que carnis morti
ficatio fit p̄r ieiunium. De quo postq in ser

mone pcedēti vidim⁹ qualiter debeat fieri ut
sit deo gratū. In pſenti ſermone tractādū ē
qd̄ ipſius exceptiōis natiōe ppter qd̄ q̄rit. **U**trū
oēs obligent ad ieiunij obſervationē. Ad h^u
rñder Ricar. vbi. s. q. 4. q̄ ieiunij acceptū
nō ſcōm q̄ ē actus p̄tutis tñi: ſz p̄ciſe rōe
huius qd̄ ſupradidit ſtatū eccleſie: nō eſt
de iure nature: nec dīno ſz de iure pure poſiti
uo. Tali aut iure p̄bent talia vel p̄cipiū
que alſ tene vel male poſſent fieri. Et ideo
legis latozis cōdendo ius poſitiuū nō eſt in
rētio p̄ſeſſe nō debet obligare voies ad obſer
uationē illi⁹ iuris habentes legitimā rōna
bilē cauſaz illud nō obſeruādi. Et ideo regu
lariter dicendū eſt q̄ a ieiunio exempti ſunt
quicūq̄ nō ieiunādū legitimā et rationabilē
cauſam habēt ſicut patet extra. de obſer. ie
iunioz. c. conſiliū. vbi dicit legi non ſubia
cet neceſſitas. Et de regu. iur. Qd̄ nō eſt li
citū ex lege neceſſitas facit licitū. Et de con
ſuetudine. de p̄ſe. diſ. i. c. ſicut. 7 di. 3. puenit
hinc q̄ neceſſitatis tpe oia ſunt coi. ſz. q. i.
Dilectiſſimis. ff. ad legē rodīā de iactu. l. i. s.
cū in eadē argumentū. 4 i. di. quicūq̄. c. deli
tie, extra. de ſurtis. ſi quis ppter neceſſitatē.
Et. 25. di. i. s. bis ita. Et ppter h^u pater pōt
vendere filiū. C. de patrib⁹ qui filios diſtra
perūt. l. 2. Laueat tñ ſibi quicūq̄ p̄ faſo idul
get ne carnaliter decipiat ſemetipſū Qui. n.
ieiunaret quotidie. plucrando floreno: nec
tñ ieiunare ſe dicit plucrando paradiſo: am
plius diligit nūmū q̄ celū ſive deū. **P**os
ſunt tñ aliq̄ a ieiunio rōnabiliter excuſari.
Et ideo ſolent. ſz. genera pſonarū assigna
ri que a ieiunio diuerſimode excuſant. De
quib⁹ hoc ordine procedem⁹. **P**rimo de p̄i
mis quatuor. **S**cōdo de alijs quatuor. **T**er
tio de relijs q̄tuor. **P**rimo ponit⁹ q̄tuor
pſonarū genera a ieiunio exceptuatarū.
Primi ſūt pueri qui ſcōm Alex. vbi. s. non
obligant ieiunare ante. i8. annū. Scōm vero
Ric. vbi. s. Et **A**bo. 2. 2. q. 147. arti. 4. nō
obligant ieiunare ante finem tertij ſeptēnij
Nam ſcōm philoſophū vſq̄ tñc ſūt in au
gmēto: 7 ideo assignāt predicti doc. tres ra
tiones hui⁹ excuſatiōis. Prima ē quia eſt in
eis caloriz magnitudo qui multū cōſumit.
Et ideo ſi quis diceret q̄ pueri plus poſſūt
ieiunare ſine leſione q̄ illi qui ſūt etatis pro
uecte: quia in eis plus ē de humido: 7 ita ma

gis reſiſtit deſiccationi: 7 hñt pl⁹ de calore
tempato: 7 ita videt⁹ q̄ magis poſſint dige
rere multū de cibo ſimul ſūpto ergo videt⁹ q̄
pueri magis tenent ieiunio q̄ alij. Dicēdū
q̄ pueri min⁹ habēt de calore in actu. p̄
eti: licz magis babeāt in potētia. In pueris
enī vſq̄ p̄uētū fuerit ad periculū i maſcu
lo ſcientie virt⁹ creſcit 7 innaleſcit. Quo p
uento quāto calori naturali imiſcet⁹ plus de
extraneo qd̄ addit⁹ p̄r nutrimentū eo efficiet⁹
virt⁹ minor: 7 minus puta: vnde in fine non
pōt vltorius augeri per actionē nutrimentū:
licz conferat in ipſa additiōe. Et quia p̄gre
gatur fortius ad agendū in cibuz: aptior eſt
ſtatus ille ad ieiunādū q̄ ſtatus puerillis in
quo virt⁹ intendit actui nutriendi 7 augmē
tandi. Secūda ratio eſt quia nutrimentū in
eis ē materia op̄ratiōis duplicis p̄tutis. ſ.
nutritiue 7 augmētatiue: ppter qd̄ frequēti
indigent alimēto. Tertia rō eſt ppter natu
re debilitatē ex qua puenit: vſfrequenti cibo
7 nō multo ſimul vtant⁹: quia q̄uis babeāt
multū de humiditate: tñ rōne defect⁹ ſpiffi
tudinis cui⁹ facilis cōſūptibilis ē. Conue
niens ē tamē: vt etiā pueri 7 a doleſcētes añ
predictū temp⁹ aliquādo ieiunēt. Et hoc tri
bus rationibus. Primo rōne aſſuefactiōis
Nam cōueniens eſt ſcōm modū etatis ſue:
vt etiā pueri plus 7 min⁹ ad ieiunia ſe exer
ceant 7 aſſueſcant: ideo ait Alex. Qd̄ pueri
nō tenentur ad ieiunia eccleſiaſtica niſi forte
interpollate: 7 tales ſint q̄ virtus in eis ſup
pleat etatē duplici ratiōe. Primo ratiōe tri
bulatiōis. Nam iminēte aliqua tribulatiōe
magna bonū eſt vt pueris etiā ieiunia indi
cant⁹ in ſignuz acrioris penitētie ad placan
dū deū. vnde dicit⁹ Joelis. 2. Sanctifica
te ieiunij. 7 poſtea ſequit⁹. Cōgregate par
vulos 7 ſugētes vltra. Sic etiā de iumētis
legit⁹ Jone. 3. boies 7 iumēta non guſtent
quicūq̄ nec paſcant⁹ 7 aquā nō bibant. Scōdo
rōne ſtimuli carnis: q̄ q̄uis a doleſcētes nō
obligent⁹ ad ieiunij eccleſie: obligant⁹ tñ ad
ieiunij abſtinentie ex p̄cepto legis nature
que dictat a ferventi 7 exuberāti corporis
olla extrahenda eſſe alimentorum fomenta
Si igitur laſciui ſūt 7 diſſoluti ieiunare de
bent p̄ppter vitiorum refrenationem. Et
ideo ait Inno. ſup⁹ Rubrica de obſ. ieiunij.
Qd̄ ieiunij indictū ab eccleſia eſt neceſſariū

nobis omnib' sane menā 7 doli capacib' po-
tentibus ieiunare euz ipsi possint vt pctm fle-
re. extra de delictis pue. c. i. h. ille. Quia si pos-
sunt luxuriare exp'sse patet q' possunt etiam
ieiunare. Hāc s'm p'bos cibibus est ad p'seruati-
onē indiuidui: 7 sup'fluū cibi ad conseruati-
onem speciei. Si igit' adolescentes carne sti-
mulētur: signū est q' de sup'fluo bātēt: ergo
abstinere possunt 7 ieiunare debēt. Quid er-
go facietis filioli mei charissimi tēpore tēta-
tionū nisi ad arma ieiunij recurrere vt possi-
tis de ipsis triūphare. s'm enim Aug. in ser-
mone. 7. in q'dragesima. Cū L'brist' post
acceptū Jo. bap. continēte ieiunauerit tanq'
regulā p'seruatiōis dedisse credēdū ē nō vt
post ipsi baptisimū L'bristi acceptū p'tinuo
ieiunare necesse sit: s' plane isto exēplo docuit
ieiunandū qū forte aliquorū lucramine cū tē-
tatione confligit. Ob hoc etenim L'brist' q'
sicut bō dignatus est nasci: nec respuit vt bō
tētar: vt L'bristian' mysterio ei' instruct'
nō possit a tētatore supari: siue ergo cōtinue
post baptisimū siue quolitet interuallo tēpo-
ris interposito quādo simile p'eliū tētatōis
inferē ieiunandū est vt 7 corp' impleat d'ca:
stigmatōe militiā: 7 anim' imp'etret de buni-
tate victoriā. Ixcille. Ideo Hiero' b'orac
adolescentes ad abstinentiā in epistola ad fu-
riā de viduitate seruāda dī. Neq' enīz bōi.
condēno cibos quos creauit ad vtendū cum
gratiā actōe: s' iuuenib' 7 puellis incētiua
asserō cēvoluptatū: nō et b'ne ignes nō vulca-
na tellus nō olymp' tantis ardorib' esuiant
vt iuueniles medulle vino plene 7 dapib' in-
flāmate. auaritia calcat a plerisq' 7 cū mar-
supio reponit: maledicā linguā indictū emē-
dat silentiū: cultus corporis 7 habit' viliū
vni' b'ore spatio cōmutat oia alia pctā ex tri-
secus sūt: 7 facile qd foris est abiicit': libido
sola insāta bātēt adeo ob liberorū p'creatiōe
si fines suos p'gressa fuerit reddūdat in vitiū
7 quādā lege nature in coitū gessit erūpere
Grandis ergo virtutis est 7 sollicitē diligē-
tie sup'rare q' nata sis in carne nō carnaliē
vivere tecū pugnare quotidie 7 inclusū bo-
stem argi vt fabule serūt centū oculis obser-
uare. Ixcille. C' Secūda q' a ieiunio exceptu-
antur sunt mulieres p'regnantes q' nō tū pos-
sunt dimittere ieiuniū sed etiā debēt s'm iRo/
donē sem si iminet periculū prolis comedere

oia nutritina ex quib' sustentet natura. Ex-
cusant nāq' ppter duas rōnes. Una ē quia
debent accipere cibū non tū pro se: s' etiā p'
nutrimēto fetus. Alia est: quia p'regnantes
consueuerūt habere varia 7 inordinata desi-
deria diuersorū ciborū 7 quādoq' ita intēsa
q' nisi aliquo modo possent appetitu sua: issa-
cere posset eē causa piclitarōis fer'. C' Ter-
tij sunt nutrices que excusant a ieiunio dum
lactant cum etiā bātēt recipere nutrimentū
p' ipsa prole. C' Quartij sūt paup'ces mēdi-
cantes: quia s'm Tbo. vbi. s. 7 etiā in. 4. dī.
is. ar. z. q. 4. 7 Ricar. vbi. s. 7 etiā Alex. a
ieiunio absolunt 7 literant in duob' casu-
bus. Primus ē quādo simul tātū habere nō
possunt b'ore comestitionis q' eis ad victum
vni' diei sufficiat: sicut frequēter contingit
egenis: qui frustratim elemosinas querūt.
Et dicit Alex. q' si bāterent determinatam
aliquā ānonā sufficientē qd aliquādo daf-
ab aliquib' personis diuitib': tūc tenerent
ieiunare aliter non. Secūdus casus est quā-
do ex p'cedēti inedia tātū debilitati sunt q'
ieiunium sufferre non possunt. Et sic patet
pars prima huius sermonis.

Pars secunda vbi describunt alia q'tuor
personarū genera ab ieiunio vario respectu
exceptuatarum.

Secundo declarandū est de alijs q'tu-
or a ieiunio exceptuatis. C' Primij
in hac parte sunt p'egrinantes qui
s'm Tbo. 7 Ricar. vbi. s. Aliquando a ieiunio
absolunt. Aliqñ ppter p'egriationē
nō absolunt. Et ideo cū ca p'egriationē
est distinguendū: q' si est talis p'egriatio
q' sine incomodo differri possit: debet p'egri-
nationē dimittere siue diminuerē: si s'il cum
p'egriatione ieiunare non potest. Si autē
comode p'egriatio differri nō pōt: quia vel
tēpus ieiunij totum in via occupat: vel quia
dies festus alicui iminet ad quem bō ex deu-
tione p'gere cupit: vel q' mora in patria pe-
riculū habet corporale vel spūale p' s'm dīf-
p'nsationē sui sup'ioris oib' p'dictis p'fatis
p'egrinari 7 ieiunium solucere. Hoc tū intel-
ligitur d' bis qui labore itinēris adeo affligū-
tur q' simul cum ieiunio itinērare nō possūt
vñ si sine magno grauiamine corporis p'p'e
adiutorij periculi vel aliorū necessariorū: vn-
de corp' nō tātū debilitat quin possit sustinē

ieiunium tales non debent illud soluere propter peregrinationem. **S**ecundi sunt cursores de quibus est dicendum sicut supra de peregrinantibus. **N**am secundum Alex. de ales. Nulla afflictio neque peregrinationis neque itinerationis absoluit a ieiunio ab ecclesia instituto: nisi necessitate dispensante auctoritate clauum: sed postmodum cum stant debet ieiunare. **T**ertij sunt operarii siue laboratores agroꝝ vinearꝝ et huiusmodi qui secundum predictos doctores si ieiunando possunt competenter per persona sua et familia cui cura eis incumbit victum habere: siue quia diuites sunt: siue cum minore labore qui secum ieiunium pariter lucrari sufficientia possunt a ieiunio non excusant. Si autem victum sufficientem per se et sua familia habere non possunt: si frangendo ieiunium excusant. **A**men debeat si ad sit facultas petere dispensationem a suo sacerdote: et ille debet eis concedere. **E**x his patet quod intentio maioris lucri non necessarii cosa peccato non excusat si propter laborem ieiunium frangitur. **S**ed bicoritur vnum dubium. **L**umen enim vniuersis debet providere salutem anime proximi. **Q**uerit vtrum liceat inducere operarios ad operandum quos nouit pre sumptuose vel temerariis assuetos infringere ieiunium quando laborant. **R.** secundum Alex. quod si incumbit ei necessitas propter quam necesse habet conducere operarios: nec inuenire potest qui laborare velint et simul ieiunare: pre sumere debet quod necessitate habet laborandi et impotentes sunt ad ieiunandum. **I**n bene potest quis conducere eos. **D**ubia enim interpretanda sunt in meliorem partem. **S**i autem querat vtrum debeat inquirere siue investigare eorum necessitatem vel impotentiam. **R.** credo quod non: cum huiusmodi inquisitio multis posset fieri scandali occasio. **S**ed aduertendum est secundum predictos doctores quod illi a peccato non sunt imunes qui operarios conducere nolunt nisi cum pacto quod ieiunium frangant nisi forte talis necessitas immineret quod ratioabiliter opus festinantiam postularet. **Q**uarti sunt homines in mense nobilium seruitores qui si ex causa necessaria preueniunt aliquam comedendi bonam ex toto comedendo vel modicum plibando ne deseruiendo deficiant: et hoc faciunt iam positis mensis vel modicum ante: ita quod propter temporis continuationem vna mensa debeat deputari non credo quod peccent: sicut nec etiam peccant

seruitores mediocrium personarum qui surgunt de mensa domini suorum ut vadant pro vino vel cibos deferant: et iteꝝ reuertentes ad mensam continuant comestione suam iam ceptam: sicut et Ro donchis cum quo satis pcor. **B**uill. Et sic patet pars secunda huius sermonis.

Pars tertia huius sermonis de quatuor alijs generibus personarum a ieiunio varijs respectibus exceptarum.

Ertio videndum est de alijs quatuor a ieiunio exceptuatis. **P**rima autem in hac parte sunt egrotantes et infirmi extra de obser. ieiunij. c. consilium. **S.** finali. vbi dicitur: Si quis ieiunium fregit egrotus: reus totum non habet. **C**uius ratio est secundum Ric. quod in eis natura debilis est: et ideo si dare eis vna vice simul totum quod est necessarium nature sue sustentationi nimium grauarentur: et si datur pluribus vicibus propter naturam et vigorem: et ideo in illis infirmitatibus in quibus confert abstinentia etiam ad ieiunium non tenet: quod si confert abstinentia a multo cibo non tamen confert eis totum quod accipere debet simul sumere: sed magis pluribus vicibus. **I**tem propter inordinationem nature: quoniam valde parum possunt accipere vna hora et residuum sufficientie alia hora. **P**ro qua ratione infirmitate vel debilitate possit solui ieiunium relinquit arbitrio boni viri. **S**ecundi sunt senes et antiqui de quibus dicendum est sicut de infirmis et debilibus secundum Inno. **C**uius ratio est secundum Ric. quod in eis calor et virtus debilis est: et quoniam sunt sub siccitate opposita humiditati naturali: superabundant: tamen in his humiditas accidentaliter ex indigestione causata: vnde si totus cibum quem eorum natura requirit per diem non libet eis sumere vna vice nimium obtundetur eis et grauaretur naturalis calor et non possent cibum pruenienter digerere. **T**ertij qui excusant sunt nouitij. scilicet minores religiosi: qui ut ait Buill. per discretionem platorum ieiunare debent. **Q**uarti sunt mulieres siue uxores de quibus notandum est quod caput mulieris est vir in omnibus: excepto priuato debito: propter abstinentiam pro potest mulier uere viro permittente: quantum permittit ipsa non potest illo prohibere: et per seruitutem additionem: quod in omnibus super dicitur de viro suo libere. 33. q. 5. c. manifestum. 7. c. se. **I**eiunia autem ecclesie secundum Inno. in Ricca de obseruatione ieiunij dimittit non debet. **S**ed forte propter viri scandalum cuiusdam per quodam possit propter sacerdos de facili dispensare.

Ar. di. 30. c. vt pstitueret. 7 ex de cle. ex. c. latrones. 201. host. De dispensatōe aut ieiunij notādū ē qd si enidēs cā sit nō ē necessaria maxia p̄suetudine inueniēte: fm L. bo. vbi s. 7 id tūc p̄t bō p̄ seipsū statuti obseruatiā p̄terire maxie si d̄ facili nō possit ad supiorē recursus haberi. Si aut sit cā dubia vtrū. s. sit sufficiēs: petēda ē dispensatio ab ep̄o loci si comode b̄i possit ei copia. Al si nō a p̄po sacerdote: 7 hoc obseruādū est in ieiunijs ab ecclia institutis ad q̄ cōs rōnabilē obligant. An no. fm Jnno. vbi. s. qd ieiunia ab ecclia instituta: scripto: vel cōsuetudine approbata nō p̄nt redimi pecunia vel alio mō nisi causa vel necessitas in ieiunante subit. Si ieiunia volūtaria b̄i p̄nt redimi etiā sine vlla cā dū aliter sit vtile 7 fiat redēptio aucte supioris dum tñ ex iusta cā. ex de vo. c. fi. 7 di. 37. c. p̄ sbyter. Jgit qd nō est excusatus aliq̄ p̄dictay causay obseruet ieiunia: saltē ab ecclia idiota: vt sic grām consequat in presenti 7 gloriam in futuro: Amen.

Dñica prima in quadragesima in mane d̄ fructificatione ieiunij. Sermo. 42.

Biuiantes

a aut hortamini ne in vacuū gratia dei recipiatis. Ait enī tēpore accepto exaudiuit te 7 in die salutis adiuit te. Ecce nūc tēp̄ acceptabile: ecce nūc dies salutis p̄ me ad cho. 13. c. qm̄ frēs charissimi i p̄ncipio bui q̄dragesime icipit bellū d̄ diaboli: mū dū: 7 carnē. id apls tanq̄ bon⁹ dux belli inuitat ad strenue agēdū: sic faciebat sacerdos appropinquāte plio. Deutro. 20. di. Audi israel: vos hodie pugnā d̄ inimicos cōmittetis: nō p̄timeat cor v̄s: nolite metuerē: nolite credere nec formidetis eos: qz dñs v̄s veller in medio v̄s ē: 7 p̄ nob̄ d̄ aduersarios d̄ imicabit: 7 eruet nos ex piculo. hec ibi. Ait ergo apls in p̄libatis v̄bis. Adiuuātes. s. ipsum deū: 7 iux illud p̄me ad cho. 3. Coadiutores dei sum⁹ exhortamur. s. vos ne in vacuū gratiam dei recipiatis: vt. s. nos p̄ bona opa nō exerceatis. Ait enī. s. dñs p̄ Esaiā. 49. Tēpore accepto siue placito exaudiuit te: 7 in die salutis auxiliat⁹ sit tui. s. plene effectū mie exbibui d̄ mittēdo perā. Sequē Ecce nūc in le

ge grē siue nūc in q̄dragesima tēp̄ acceptabile: ecce nūc dies salutis: id q̄ d̄ ecclia. 4. Fili p̄serua tēp̄ 7 declina a malo. Dñi igit li-
tent aius n̄r mouet ad labores et bona opa qm̄ p̄mū 7 lucrū ex b̄is p̄siderat: adeo vt nō sit in hoc seculo via ita aspa qm̄ p̄ silem p̄sido rationē facilis efficiat: iuxta illud Origenis sup̄ Bm̄. Sp̄s futurorū laborantib⁹ requiē parit. q̄re post q̄ in p̄cedētib⁹ visū ē qd cōs q̄ necessitate nō excusant ad ieiunū obligant: in hoc tēpore deo accepto mētes torpidas ad b̄mōi bonū excitādo op⁹: seq̄ puenient de fructificatione tractare ieiunij. De q̄ nouez fruct⁹ ipsi ānotādo i isto p̄mone B ordine. pcedem⁹. p̄ de p̄mis trib⁹. secūdo de alijs tribus. tertio de reliquis tribus.

Pars prima sermonis vbi agit de p̄mis trib⁹ sacri ieiunij fructib⁹.

Primo in p̄ma pte b⁹ sermonis habem⁹ declarare de trib⁹ p̄mis ieiunij fructib⁹. Et p̄m⁹ d̄ p̄cupiscie refrenatio. Domat corp⁹ 7 eius p̄mit illecebras: quāto enī mag⁹ corp⁹ fauet: tāto magis aia attenuat: 7 ex̄io: qz medicine p̄ d̄ia inate: sūt fieri. 2. et b̄i. 7. 26. q. 7. c. affectū. de p. di. 2. si q̄s sel. 7 fm Breg. d̄ia d̄is curat. Et id sicut p̄vitiū gule rō ibidita fuit i Adā ipsi sensualitati: ita cōuerso. p̄t ieiunij rō dñat p̄ri i feriozi 7 sensualitati: vñ Basili⁹ ait Sicut equis frena sūt iponēda: ita corpa n̄r i ieiunijs sūt refrenāda. Vigilijs stude copulare ieiunia: vt ita cūctis aie virtutib⁹ flo-
rere possit: 7 caro tua subiecta sit aie: sic ancilla famulat dñe sue. hec ille: b̄inc 7 apls p̄ me ad cho. ait: Castigo corp⁹ meū 7 c. De q̄ ait Hiero. ad rusticū: Has electionis i curōre L b̄rist⁹ resonat: macerat corp⁹ suum et lib̄icit fuituti: 7 tñ cernit nālē carnis ardo-
rē sue repugnare snie: vt qd nō vult agē cō-
pellat: 7 q̄si vim patiens vociferat 7 dicit Mi ser ego bō q̄ame liberabit de corpore mortib⁹ Et tu te arbitrarj absq̄ lapsu 7 vulnē posse trāsire nisi oī custodia seruauerj cor tuū? Et ad Furiaz de viduitate seruāda: iterum ait apls macerat corp⁹ suū 7 aie lib̄icit ipio: ne qd alijs p̄cipit ipse nō seruet: 7 adoleſcentia seruēte cibis corpore de castitate secura ē hec ille. Et merito p̄ castigationē corp⁹ in seruitutē redigit: qz cū corp⁹ in creatiōe factū fuerit aie. suū ex patrata culpa sc̄m ē aie dñs

Pri⁹. Ita vt dicat Hier⁹ ad Eusl^m q^d dⁱu b
 fragili corp^usculo detinemur: q^d dⁱu hⁱmus
 t^ul^uauit in vasis fictilib⁹ 7 p^ucupiscit spi
 rit^u aduersus carnē: 7 caro aduersus spiritū
 nulla ē nobⁱ certa victoria. bealle. Sz p^u ieiū
 niū 7 p^uiaz debita refrenat vt merito p^u ab
 stinentiā gule aia corp^uz dⁱnef: sicut p^u iobe
 dientiā gule caro aie inobediētia facta ē. p^ute
 rea hest. i. 4. humiliavit corp^u suū ieiunijs.
 Quis istoz cā potissima ē: q^d deficiēte cā de
 ficit effect⁹. 2. p^ubi⁹. Et dⁱ p^u. 7 re. c. cū infir
 mitas. de appel. c. cū cessante. de iureiur. et si
 L^ubrist^us. de renūtiatiōe. post trāslatiōē
 61. di. 5. bis oib⁹. i. 9. q. 2. c. xl. 32. q. 7. c. cau
 tū. ff. de postulan⁹. l. i. 5. s. c. ff. de dona. l. cū
 fili⁹. ff. solu. mat. l. i. C. de nup. l. sancim⁹. C.
 de re. pmu. l. fi. Nā sine aia non pōt moueri
 corp^u fm p^ubm. 2. de aia. Nō sine sole radi⁹
 nō sine mari flui⁹: nō sine fonteinul⁹: nec
 sine radice ramuscul⁹: 5 sine gula retelle nō
 est corp^u. Et hoc 5 illos q^d dⁱcūt nō posse ab
 stinere: q^d bñ pōt cū armis ieiunij. Nā nō ē
 ignis adeo magn⁹: q^d n lignis luberatis non
 deficiat: q^d puer. 26. dicif: Luz defecerint
 ligna exstinguet ignis. Si p^uo de ipotētia te
 excusas: audi H^uen. 16. q^d dictū ē. Ecce acil
 la in manib⁹ tuis. Nā Ambro. in sermone dⁱ
 ieiunio. 35. di. c. septa die. ait de H^uoe: q^d vbi
 malū ebrietas agnouit iumētū suū. i. carnē
 fm glo. ad remediū iperauit: supple p^u absti
 nētia. vñ tātū ē nobⁱ magneccessariū ieiunij
 q^d tū potior ē cā p^uia q^d remota. ff. dⁱ p^udi. ob
 tur. ca. l. si ob tur p^u cā 3. ff. rerū amotarū. l.
 si mulier. ff. de excusa. tuto. l. 5. 7 mulieres. 5
 ignominia. ff. de excep. re iudi. l. cum de hoc
 Nā igit caro sit nobis p^up^uq^uissima 7 mag^u
 libidinis incentiua: vñ mēti⁹ est p^u abstinē
 tiā castigāda: vt Hiero⁹ cōtra Iovinianuz
 2. li. ait. Repugnante carnē 7 ad libidinem
 in centiua rapiente inedia subingam⁹. Elus
 carniū 7 pot⁹ vini vñ rīsq^u saturitas semina
 rium libidinis ē. h^uc ille. Unde comit⁹ sine ce
 rere inq^u 7 libero friget ven⁹. Et in epla ad
 Saluinam de hēbriū 7 viduitate seruāda
 idē ait: sicut irasci boīs est 7 irā non p^uficere
 cbristiani: sic oīs caro concupiscit quidē que
 carnis sunt 7 quibuscūq^u illecebris ad mortu
 feras animā voluptates trahit. Sed nostrū
 est voluptatis ardorē maiore L^ubristi ardo
 re restringere: 7 lasciuens inuentū frenis i

edie subiugare. h^uc ille. Dⁱgitur sodomite
 furciferi. S^u adulteri. S^u fornicatores: por
 ci viles. Cur dicitis q^d caste viuere non po
 teltis? Accipite hoc remediū. 7 m^ulignite car
 nem vestrā cum sancto ieiunio: 7 tūc videbi
 tis si caste 7 pudice facile viuetis. Ideo dicit
 Hiero⁹ ad Furia de viduitate seruāda. Ex
 undans flāma deficientib⁹ nutrimētis pau
 latim emoriet. Et in epla ad Demetriadē de
 p^uginitate seruanda oīa istapcludēs eleganē
 ait: Post cogitationū diligentissimā cautio
 nē ieiunioz arma sumēda sūt 7 canēdū cū da
 uid: Humiliari in ieiunio aiam meā: 7 cine
 rem tanq^u panē manducabā: 7 cuz mibi mo
 lesti essent inducbar cilicio 7 c. Et sic patet p^u
 mus fructus. S^u Secundus fructus dicitur
 peccatoz satisfactio. Cum enim aia ieiunij
 reformauerit corp^u satisfactio nē dⁱ futurū cul
 pis consequi conuenientissimū est: que per ie
 iuniū cōuenientissime fieri potest. Quia sa
 tisfactio est peccatoz excidere causas: vt. 5.
 dictū est: sed ieiunij satisfactio pro futurū cau
 sas excidendo 7 pro peccatis debitū solūdo
 7 ideo est vna pars ieiunij satisfactiois in
 stituta pro satisfactioe peccatoz. de p^u. vil.
 6. c. l. 7 fm Alex. vbi. 5. 7 L^ubo. vbi. 5. ar. i.
 q. 5. 7 Bonauē. in. 4. di. 15. parte. 2. ar. 2. q.
 2. huiusratio est: quia oportet q^d satisfactio
 fiat per opera penalia: vt dictū est. 5. sed ie
 iunium ē penale 7 carnis afflictio: ergo 7 c.
 S^u Sed notandū ad maiore declarationez
 fm Aleran. q^d satisfacere dicif duplicif. s.
 cōmuniter 7 p^uoprie. P^uoprie. s. peccatoz
 causas excidere per exercitium actū con
 trarioz: sic ieiunij est satisfactoriū p^u pec
 catis carnis: quia quodāmodo cōtrariatur
 concupiscentia carnis: elemosyna p^uo concu
 piscencie oculozum: oratio superbie vite.
 Cōmuniter satisfacere est penam debitam
 soluere pro peccato. Et sic ieiunij 7 quelibet
 paro satisfactiois potest esse satisfactoria p^u
 quolibet peccato. Et ideo solet dici q^d ieiuni
 um est satisfactoriū 7 sanatiū p^u peccati
 carnis. Sed cōmuniter 7 extēsiue est satis
 factoriū pro omni peccato: licz non sar
 atium. Exempli gratia. Cum enim aliquis
 fuerit infirm⁹ 7 iam curatur: adhuc est qua
 si totus combustus in corpore: vñdē habet
 adhuc corpus dispositum 7 proum ad hoc
 q^d facile recidueret: sicut quando in aliq^u loco

fuit ignis extincta flamma: et remotis cineribus adhuc remanet locus calidus. Sic in proposito est quod aliquis fuit in peccato carnis postquam penituit et peccatum recessit: longam consuetudine peccati facilis est ad recidendum ideo sic ille qui euasit de acuta infirmitate indiget medicina siue aliquo alteratio ad amouendam dispositionem ad egritudinem consimilem per contrariam illi dispositionem: sic ille indiget aliquo reprimente ipsum fomitem: et hoc est ieiunium. Idem dicitur de elemosyna et oratione respectu eorum quibus proprie opponitur. **I**nsuper notandum est quod triplex est ieiunium. scilicet iniunctum: indicium: et assumptum. Iniunctum est satisfactorium: et non solum realiter: sed etiam sacramentaliter. Aliter ecclesia deciperet penitentes. Nam ois faciens rem ea intentione qua fieri precipitur sine assequio propter quod precipitur: sed ieiunans tali ieiunio iniuncto a sacerdote in confessione et boni moris: quod ad hoc proprie est iniunctum sibi per illud satisfaciatur de peccatis quod sacerdoti est confessus: ergo tali ieiunio est maxime satisfactorium. Ieiunium autem indicium siue institutum ab ecclesia est maxime satisfactorium: quia ad hoc institutum est ut primo curet anima ut Gregorius in collecta quadam ait: **D**ecede ut hoc ieiunium solenne quod a iacob corporibusque curandis salubriter institutum est: deuoto seruitio celebremus. **P**er. Sicut enim ab ecclesia iniuncta elemosyna est satisfactoria: similiter et ieiunium ab ea institutum. Nec obstat illud quod dicitur quidam. scilicet ieiunium institutum ab ecclesia non est satisfactorium: quia ad illud tenent omnes. Nam ad patientiam in flagellis tenent omnes pro loco et tempore: et tamen patientes voluntarie flagella: et in charitate satisfaciunt quis quicquid videtur est superius: et ieiunium licet ad illud teneamur omnes: et licet innocentes non teneant satisfacere pro delicto: tenent tamen ad hoc ieiunium: quod non tamen est institutum ad satisfactorium: sed etiam prout custodiatur fomitis repressio. Ieiunium etiam assumptum et voluntarium est satisfactorium realiter: et si non sacramentaliter ad minimum in casu. scilicet procedente contritione et confessione: et non iniuncta satisfactorie ex negligentia vel incuria et infirmitate sacerdotis. Quod probatur sic: Impossibile est satisfactorium nisi sit voluntarium: sed tale ieiunium est boni moris: quod sit voluntarium est in charitate exercitatum: et afflictum uni et intentione ordinata informatum posito. scilicet quod fiat intentione satisfactoria deo et ecclesie: non videtur quod aliquid de

ficiat quod requiritur ad satisfactionem: et per. Preterea magis est mereri vitam eternam quam penam dimissionem: sed tale ieiunium in charitate factum meretur vitam eternam: quod sit de genere operis satisfactorij videtur quod sit satisfactorium. Preterea tale ieiunium est meritozium vite eterne: sed vita eterna non potest mereri nisi ois pena dimissa: et meritozium dimissionis penae et satisfactorium. Sed quod hoc ieiunium sit magis satisfactorium. Et respondet Alexander. ubi. scilicet. quod inter ieiunia precepta magis est satisfactorium iniunctum: post illud indicium quam voluntarie assumptum. **A**d quod enidetur notandum est quod ad hoc quod ieiunium sit satisfactorium complere propter generis operis informationem charitatis oportet quod sit voluntarium et efficitur a virtute clauis in generali et in speciali: ieiunium autem iniunctum hoc primum quod est voluntarium: habet sicut secundum quod bonitas prima siue principia prout clauis statuerunt ut sacerdotes primum ingerunt: et etiam tertium quod est efficaciam a virtute clauis in speciali. Nam illi qui iniungunt ieiunia in satisfactorie virtute clauis habent faciem. Et quod patet quod ieiunium iniunctum est magis satisfactorium. Ieiunium autem indicium est voluntarium: sed tamen habet efficaciam a virtute clauis in generali. Ieiunium pro assumptum tamen voluntarium est: Ieiunium est satisfactorium peccatorum non solum: quod secundum Leonem papam 76. dist. c. igitur. sic dicitur. Igitur post sancte leticie dies quod in honorem dei a mortuis resurgentis ac deinde in celum ascendens egressus: postquam acceptum spiritus sancti donum salubriter et necessarie consuetudo ordinata est ieiunij: ut si quod forte in ipsa festiuitate gaudia negligens libertas immoderata finis preiulerit religioni se abstinere censura castiget. hoc ibi. Et Gregorius. omel. 10 super illud Esai. 48. Et omnes debitores vestros redimam: sic ait: Neque quod debitorum sumus bonum quod debet redimam aliquid iniunctum facit: sed omni ut quis se in penam maceraret: et sic quod sibi iuste coepit in daret: sic nobis afflicti et penitentibus a deo dimittitur quod iniuste egimus: si per amorem illi etiam bonum quod nobis iniuste coepit redamemus. Et sic per sanctos fructus. **T**ertium fructus debet digne ire placatio. **L**uc. n. ut dicitur ad Gal. 5. Caro percupiscat aduersus spiritum: perculat carne refrenata ne rebellet spiritum: inutilis spiritus ne recalcitret deo: ex qua benigne placet deus: ne peccatori vel scelerrato populo per iudicium asperum irascatur: quod totum opus ieiunij. Et idem tempus dicitur pernam Acab quam sibi perminat fuerat per ieiunium. iij.

R. 21. Patet hoc exemplū ieiuniorū de q̄
bus Ione. 3. dicitur. Factū est verbū dñi ad
Jonā. 2. di. Surge et vade in Ninive ciui-
tatem magnā: et p̄dicā in ea p̄dicationē quā
ego loquar ad te. Et surrexit Jonas et abiit
in Ninive iuxta verbū dñi: et Ninive erat ci-
uitas magna itinere diei triū. Et cepit Jo-
nas introire in ciuitatē itinere p̄nisi diei et
exclamauit et dixit. Adhuc. 40. dies et Nini-
ue subuertetur. Et crediderūt viri niniuite in
dño: et p̄dicauerūt ieiunium: et restiti sunt sac-
cis a maiorē vsq̄ ad minorē. Et puenit ver-
bum ad regē Ninive: et surrexit de folio suo
et abiicit vestimentū suū a se: et induit ē sac-
co et sedit in cinere etc. Rō autē q̄re placat de-
est. Lū vñtūse vie dñi sint mīa et veritas
si vñā manū ei⁹ fugis et alteri te p̄pinq̄: si
iusticie appropinquis mīam fugis et reuēso.
Igitur cū ieiunium sit quasiū ire dei p̄pinq̄
misericoe ei⁹. Unde Ambro. ait in q̄dā
sermone: Nullū est taz graue delictū quod
non abstinentia purget. Tpe ḡ tribulatiōis
et flagelli recurrendū est ad ieiunium. Unde
Aug. in eplā diei sabbati ad Consulanū ait
Est quidē hec opinio p̄limoz q̄uis eā p̄bi-
beant esse falsā pleriq̄ romani: q̄ apls Pe-
trus cum Symone mago die dñico certatu-
rus: p̄pter ipsum magne tētationis periculū
p̄ma die cū eiusdē ecclīa ieiunauit: et securo-
tam p̄spero et glioso triumpho eundē morez
retinuerūt: enīq̄ imitātē sunt nōnulle occi-
dentis ecclē. Et sic p̄ tertio fruct⁹ et p̄s p̄ma.
Pars secūda huius sermonis in q̄ ponūt
tres alij sacri ieiunij fructus.

Secundo i isto sermone ponunt tres
alij fructus ieiunij: quoz p̄rim⁹ di-
citur placabilis sacrificatio. Per af-
flictionē enim ieiunij fit de boīe iusto sacrifi-
ciū deo resp̄tinū: et matutinū. Despertinus
quo ad corp⁹: matutinū autē q̄ ad spiritū: et
de vtroq̄ loquit̄ p̄pheta: Sacrificium deo
sp̄s tribulatus. i. simul cū corpore p̄ ieiuni-
um tribulatus. In hoc autē sacrificiū macta-
mus et affligim⁹ mēbra n̄ra: et diabolo cultu
mancipam⁹: et q̄si in holocaustū carnē n̄raz
offerim⁹ incēdio famis et inediē. Ad hoc q̄
dē sacrificiū hortabatur Paul⁹ ad Ro. 12. cū
dicebat: Obsecro vos p̄miaz dei vt exhibea-
tis corpora v̄ra hostiā viuētē: sanctam: deo
placētē: rōnabile obsequiū v̄rm. Et sic ha-

tem⁹ p̄mū fructū hui⁹ secūde partis. ¶ Se-
cundus fruct⁹ dñi mētis illuminatio: quia ie-
iunū intellectū clarificat et illuminat. iuxta
illud Esa. 25. Quē docebit dñs sciam et quē
intelligere faciat auditū: ablactatos a lacte:
auullos ab vterib⁹. Duplex enīz intelligētia
p̄ ieiunū acquirīt p̄ma in operādis. 2. i sp̄-
culādis. In op̄adis q̄dē q̄ vt legit̄ Exo. 24
Moysi post ieiunū data est lex. vñ Amb.
in li. de ieiunio sic ait: Moyses de ieiunio le-
gem redit ipsiq̄ ieiunantē nō voces magne
nō fulgura nō nutes vmbrosa: et fumigās sy-
na terruit. Neq̄ introisset in nubē et vocē dei
loquētis d̄ medio ignis sine periculo audist⁹
nisi muniret armis ieiunij. Quadraginta enī
dieb⁹ ieiunauit in montē vt legē acciperet a
dño deo nostro. Et q̄dē i superiorib⁹ montē
lex dabatur Moysi ieiunāti. In inferiorib⁹
p̄o populo māducanti p̄uaricatione sacrile-
ga accēdebat epulantiū: quo spectaculo mo-
tus fregit tabulas Moyses indignū iudicās
vt ebrio populo lex daret. hec ille. In specu-
landis etiā acquirīt p̄ ieiunū intelligentia.
Nam ad p̄spicitatē et puritatē ōonis et cō-
tēplatiōis miro mō disponit. Hā lectio p̄-
dicatio et ōio: ieiuno stomacho meli⁹ capiti
tur et exercēt. Hā h̄ iero. li. 2. 3. Iouinia
nū aut. Daniel atq̄ tres pueri reuelatiōe sō-
niorū ieiunio reuelāt: p̄stiq̄ legumībus
pulebriores et p̄udentiores inueniunt. An-
na p̄phetizāre meruit: quia ieiunio deo va-
cabat. ideo Jh. li. 2. de sumo bono ait per ie-
iunū occulta mysterioz celestiu⁹ reuelant.
Nam et p̄bi vt culmē scie attingerēt abstine-
bant. Hinc de scō dñico dicit̄ q̄ vt studio p̄fi-
ceret abstinentia p̄ decēniā a vino. Ideo h̄ iero-
nym⁹ ait: Nihil sic intelligētia obruit vt co-
messatio et ebrietas et alibi. Venter pinguis
non gignit tenuem sensū. Patet hoc exēplo
Jo. euāgeliste cui ieiunāti in isula parthmos
reuelatio apocalypsis facta est. De q̄ h̄ iero-
ait ad Paulinū. Apocaly. 10. Torbabet sa-
cramēta quot p̄ba. Apli q̄ ieiunātes et ōiā
tes in linguis igneis spiritū sc̄m acceperūt.
Act. 2. Gloriosus q̄ Francisc⁹. 40. dieb⁹
in solitudine mōtis orans ieiunauit in pane
et aq̄ sibi sicut accipit ex ore dei vt ipse postea
asseruit sacratissimā regulā scripsit fecit. Et
sic patet secūdos fruct⁹. ¶ Tertio fruct⁹ di-
citur aīe cibatō siue delectatiō. Cum enim

mens fuerit illuminata ex cognito bono facili-
liter delectat: 7 ex hoc ieiunio diuine dulce-
dinis spūali delectatiōe iebzias. **¶** In Job. 38.
scriptū ē: pparat coruo escā: qñ pupilli eius
clamant ad dñz. Super q ait Reg. q parē
tes coruoz pñunt pascere eos donec nigre-
scant: sed videns dñs clamorē de roze celi pa-
scit eos. Similiē autē de eos pascit qmūd
abñcit q ad dñz clamāt 7 ppe cū ieiunāt: te-
ste virgine glōsa q Luc. p ait. Esurientes
impleuit bonis. s. spūalib⁹ delectationib⁹: 7
diuites dimisit inanes. In psal. qdō q deus
dat escā pullis coruoz inuocantib⁹ eum. In
bui⁹ signū **¶** Matth. 4. dñ. Cū ieiunassz Je-
sus ecce angeli accesserūt 7 ministrabāt ei: 7
act. xi. Cornelio ieiunāti nō tñi spūalē
cibū subministrabat de⁹ ob meritū ieiunādi
sētā corporalē: vt pze Paulo p heremita
qui ieiunū plōgabāt qusqz medietas panis
mitteret a dño: s. in aduentu Anthonij inte-
ger relatus est Danielē q Abacuch dñs
pauit. Dañ. 14. Et etiā egyptiacā q stetit in
deserto. 47. ānis cū panib⁹ tribus. Et sic pa-
et tertius fructus.

¶ Pars tertia vbi ponunt tres alij fructus
ieiunij. s. sanatio: fortificatio: 7 glorificatio
¶ Tertio ponunt tres alij fructus ieiunij
quozū **¶** Prim⁹ dñ corporis sana-
tio. Iuste namq sequit⁹ sanitas ieiunanti.
Sicut enī electuarij 7 pfortatiui cibi
ad valitudinē pducūt debiles: sic spūales de-
lectationes 7 refectiones in aliqb⁹ tñi a men-
te redūdant in carnē q ex delectatione sana-
tiua spūs redūdant in eis sanitas carnis. Pre-
terea frequētius corp⁹ humanū ex supfluita-
te mag⁹ q ex paritate cibi egritudines mor-
tales incurrit: **¶** In eccl. 31. ppe crapulā mul-
ti perierūt q aut abstinentes ē adiciet vitā. Et
Seneca: Voluptatib⁹ maior pars corporuz
perijt: 7 iō Salien⁹ ait: Abstinentia ē summa
medicina ppter qd didym⁹ ad Alex. sic inqz
Ben⁹ bragmanoz pura 7 simplici vitā nul-
lis reg capis illecebris: nihil appetit ampli⁹
q rō nature flagitat: facilis nob alimonia
nunq luxurie sagacitas poia alimēta perq-
rit: s. quā tellus ferro inuoluta pducit men-
sam epulis oneram⁹ in oculis. Hinc ē q nul-
la genera morboz 7 noia numeram⁹: s. diu-
turna salute pfruiuntur. **¶** Medicinē remediū
nob psumonia ē: q nō solū illapso possit cu-

rare dolores s. etiā pcurare ne veniāt. hec ibi
Abstinentia amplectāda ē: qz Hiero. li. 2.
p Iovinianū ait: Ex vilissimis cibis vitan-
da satietas ē: nihil enī ira obzuit aīuz vt ple-
nus vnter 7 estuās buculucqz se vertēs: 7 in-
ructus: vel increpit⁹ vntoz efflatiōe respirās
et alibi idē ait: supfluitas cibi generat mor-
bos varios 7 mortiferos: moderata pō re-
fectio sanat egritudinē: pcurat sanitatē 7 bi-
laritatē. **¶** Exēpliū bates de plato q nō potat
curari medicinis: s. monach⁹ fact⁹ ppe ieiunium
7 abstinentiā curat⁹: q ad tēp⁹ cū vi-
sitaret a supiorio nō comederet fabas: inter-
rogat⁹ quō san⁹ factus esset. R. pane 7 fab
Ex his patet q abstinentia plōgat vitā: hinc
dñ in hystoria. **¶** Alexandri q ipse venit ad pa-
triā: vbi qz boies parcebāt cibis 7 parce vi-
uebāt lōgeue vite erāt sup terrā. Et iō pfor-
tē egrorū vt ieiunēt vt corpore sanifiāt. vñ
Hiero. de ple. di. 5. c. ne tales ait: Morbi sa-
turitate nimia pccantur: multiq in patien-
tia gule vmitu remediāt⁹: 7 qdē turpis igel-
serūt turpi⁹ egerūt: 7 ibidē in. c. legim⁹. 7 ē
z. li. 3. iovinianū. **¶** Legim⁹ qdā morbo arti-
culari 7 podagre vnumqz laborātes pcri-
ptē bonoz ad simpliciē mēfā 7 paupes cibos
redactos pualuisse. **¶** Carnerūt enim sollici-
tudine dispensande dom⁹: 7 epula largita-
te: q 7 corpora frangūt 7 aīam. Irriat bo-
rati⁹ appetitū ciboz q consūpti reliquant pe-
nitentiā. hec ille. **¶** Secūda fruct⁹ dñis for-
tificatio q bñ seqt⁹ ad pcedētia cū sanitas i
fortitudine pualescat. Facienti ieiunū ad la-
tores pmpitū: ad patientiā firmū: ad pstan-
tiā solidū: ad oēzq fortitudinē pparatū: iō
di. 25. in sexto die dñ: q cognitiō firmitat⁹
in cibo: virt⁹ in ieiunio. Et ad cboz. iz. **¶** Luz
infirmoz tūc fortior sum. Hinc Judicū. 13. c.
Indixit angel⁹ **¶** Mariē 7 vxorē sue: vt ei⁹ fi-
lium Sāsonē fortissimū abstinere facerent
Ob hac causā pph isrl in castris null⁹ come-
dit nisi Jonathas pceptū Saul. pmi. R. 14.
Judicb qz in oib⁹ vite sue ieiunauit: vt
ibidē. 8. c. toloferne vic. Filij isrl bis debel-
latia filijs beniamin qz ieiunauerūt victoriā
habuerūt. Judic. 20. **¶** Philistei debellau-
rūt isrl 7 archā receperūt. pmi. R. 4. Post
ieiunū aut habuerūt victoriā. pmi. R. 7.
¶ Christus vicit diabolu in ieiunio. Mat.
4. Et sic patet secund⁹ fructus. **¶** Tertius

fructus dicitur corporis et a se glificatio quod bene ad
via precedit sequitur: sicut cantat ecclesia: Para
disi portas aperuit nobis ieiunij tempus. Et. 4.
Re. 2. Helyas post ieiunium raptus est in celum
Et merito quod sicut gula celum nobis clausit:
sic ieiunium illud nobis aperuit. **U**n Aug. fmo
ne. 4. de ieiunio quod dragesime sic dicit: Uide
te quod sit in ieiunio saturitatem inter ventrem
vacuum et pulmones epulis estuantes. **U**nde
scis qui ieiunauit deum vidit: populum qui come
dit et bibit fabricatus est idola. Quid te **M**oy
se loquar et israelitica multitudo? Ipse prin
ceps generis nostri Ad quem diu non comedit
in paradiso fuit: statim ut comedit de para
diso electus est. Qui in paradiso virgo fuerat
de paradiso eiectus cognouit videri suam. Sem
per enim saturitati praesentia est luxuria: vicina
sunt sibi venter et genitalia. per membrorum ordine
ordo vitiorum eligitur. Eiecit nos de paradiso ci
bus: reducat esurios. hec ille. In huius myster
ium post ieiunium quod dragesime statim resur
rectionis gloria celebratur. **U**n p. **L**bor. 9. c. ait
apostolus: **Q**ui in agone precepit ab omnibus se ab
stinere: illi quidem ut corruptibile coronam acci
pian: nos autem incorruptam. Pro omnibus igitur su
pra dictis audi Aug. in quodam sermone de
amore et ieiunio. Ieiunium mentem purgat: sen
sum subleuat: carnem spiritui subiicit: corruptum
et humilitatum facit quod deus non spernit: concupi
scentie nebulas dispergit: libidinis ardorem ex
tinguit: castitatem humilem accendit: et infra ieiunium
verbo sitatem non amat: diuitias superfluitatem re
putat. superbia spernit: humilitatem commendat
et praestat boni se ipsi intelligere esse fragiles et
debiles. hec ibi. Quis igitur non expectus non dispo
net magis in quod dragesima ieiunare visa illi
diffinitione et excellentia et dignificatione quasi
catode: et institutione: ac diligenter praesentata illi ob
ligatione et fructificatione: quam intelligit quod
reteretque nobis pcedat sacri ieiunij institutor
et promotor dominus noster Iesus christus: qui cum patre et spiritu
sancto viuere et regere in secula seculorum. Amen.

Dñs ea eade infra die de tetratide Christi
et expositione euangelij. Sermo. 43.

Actus est Je

sus in desertum a spiritu ut teta
ret a diabolis: et cum ieiunasset
quod dragesima iebus. xl. nocti
bus: postea esurijt. Mat. 4. c.

Primus frater carissimus per petrum duplex dicitur
non incurrere. scilicet mortem: et in naturalibus debilita
tem. Incurrit autem non solum mortem corporalem:
sed et spiritalem. Corporalem quidem: quod si non prece
set mortuus non fuisset: mors enim est pena peccati:
fuisse autem translatus in aera et corpore de pa
radiso terrestri ad celestem paradisum. Spiritua
lem vero mortem incurrere per culpam amittendo gra
tiam que est aere vita: sicut aera est vita corpo
ris. Incurrit autem homo debilitatem in virtutibus
naturalibus. Nam in statu innocentie omnes vires
inferiores erant ordinate et subiecte rationi.
Hunc autem rationi contradicit sensualitas cumque
plerumque captiuat: iuxta illud apostoli ad Ro. 7.
Video aliam legem in membris meis. **C**hristus autem humani generis redemptor ve
nit ut auferendo mortem vitam nobis tribueret gra
tiam conferendo: et ut debilitatem auferendo
nos fortificaret vigoribus conferret. Quod et
fecit non solum mortem sustinendo: iuxta illud ad
Ro. 6. Reconciliati sumus deo per mortem filij eius
sed etiam nobis exemplum vite dando: ut euiden
ter patet in euangelio occurrenti. **U**bi Augu.
ait: **C**hristus tectandus se subiit: ut ad superi
orem tetratide diabolus superator esset non solum
per adiutorium: sed etiam per exemplum: Ductus est igitur a
spiritu sancto. Ad quod per totum euangelium decla
ratione tres considerationes in praesentia faciemus
sermone. **P**rima dicitur vite solitarie consul
tatio. ibi: ductus est Iesus in desertum. scilicet. **S**e
cunda custoditio dei Christi declaratio. ibi: ut
tetraret a diabolis. **T**ertia tetratidis eius occa
sio ibi: tunc accedens tetrator.

Pars prima b. f. m. m. in qua declarat illud
per euangelium. scilicet ductus est Iesus in desertum
a spiritu.

Primo iusto sermone declarat illud per
euangelium. scilicet ductus est Iesus in desertum a
spiritu. **M**at. Mar. p. dicit. Et statim spiritus expulit
eum in desertum. Luc. ait. 4. dicit. Agebat autem a spi
ritu. propter quod secundum quod dicitur signat triplex motum
ad bonum. scilicet. **R**atio quod persuadendo ducit siue diri
git: et timor qui quasi violenter impellit: et amor seu
dulcor qui mentem interiorem agit. **N**el potest ma
gis secundum litteram dici: quod per hoc significatur: quod
Christus mortuus est a spiritibus libere non coacte
Et ideo dicitur ductus. **N**otus est etiam verbum
meum et seruicillime: et id dicitur expulsus. **N**otus
est utique assidue intrinsece simul et extrinse
ce: et ideo dicitur agitur a spiritu in

Quod si querat a q̄ spiritu duct' est. R. p̄z
 Alex. de alesup Luc. 7. fm̄ Nicholaū de li
 ra 7. p̄c. 10. sup Matt. 7. cōs expositores q̄
 planū ē q̄ duct' est a spū sancto: q̄ agere bō
 nitaq̄ ē. Juxta illud ad Ro. 8. Quicūq̄ spū
 dei agunt. bī filij dei sunt. Hinc dicit Breg.
 Cōuenientē accipit ut a spū scō duct' credat
 ut illucen suus spirit' dūceret vbi ad tētan
 dū malign' spūs inueniret. Qd patet eē vey
 tuz q̄ bic exp̄sse distinguit spiritus ductor
 Chriſti a diabolo tētantē tū quia p̄ueniē
 est de eo spū eum loq̄ dē q̄ imēdiate p̄mīſit
 ſcilicet q̄ vidit dei spm̄ descendente 7 veniē
 tem sup se. Tuz quia ut Lucas ait: Jēſus
 plen' spū scō agebat a spiritu. ſ. eodem in de
 ſerto. Blaſphemū enim eſſet q̄ alter spiri
 tus Chriſtū dūceret aut expelleret ſine age
 ret in deſertū ad opa virtutis. Duct' ē igit
 Jēſus a spiritu in deſertū: q̄ dērat fm̄ glo. in
 ter bierlm̄ 7 bierico vbi morabāt latrones
 inter q̄s ille bō qui deſcēdebat ab bierlm̄ in
 bierico dī incidit: qd 7 vocat quarē rē a
 ieiunio Chriſti: qd 7 p̄phatū fuit p̄ David
 dī. Ecce elōgani fugiēs 7 m̄āſi in ſolitudine
 qd etiā p̄ eundē David fuit figuratū. i. R.
 23. de quo dī: Morabāt in deſerto m̄āſitq̄
 in mōte ſolitudinis. **S**ed occasione hui'
 mouet vnū dubiū: an ſit meli' viuere 7 peni
 tentiaz agere in ſolitudine q̄ in ciuitate ſue
 ggregationē. Nā videt ex hoc loco 7 etiam
 Joānis exēplo quā antra deſerti p̄tūit ſub te
 neris anis q̄ meli' ſit videre in ſolitudine.
 Contrariū aut videt: q̄ illud qd ē dī nām
 bōis eſt ſūme fugiendū: ſz bō eſt aſal ſorta
 le: ut dicit p̄bō in p̄ poli' 7 c. R. 7 ad hanc
 queſtionē fm̄ De. Jo. q̄ ſtatus Aliqñ dicit
 tur p̄fectior: qui eſt aptior ad p̄ficiendū eū:
 q̄ ſumit illū eo mō q̄ medic' dī p̄fectior qñ
 ē efficacior ad introducendū ſanitatē p̄fectā.
 Aliqñ p̄o ſtatus dī p̄fectior: q̄ ē aptior ad
 p̄ficiendū alios p̄ eū q̄ aſſūptus ē ad ipſū: ſic
 medicus tāto eſt p̄fectior quāto exp̄ditior:
 7 potentior ad curandū infirmos 7 ad regē
 dum ſanos. Tertiū dicit p̄fectior: q̄ ē apti
 or ad exercendū p̄fectiſſimā virtutē p̄fecto
 rū qui in ipſo exiſtūt: ut cythara tanto ē p̄
 fectior quāto eſt aptior: ut p̄ eā in ea poſſit
 fieri cytharicatio melior. Primo mō ſtatus
 regularis congregationis ſcē 7 ordinate vi
 uētis ē ſimpliciter p̄fectior ſeu ad p̄ficiendū

nondū p̄fectū aptior q̄ eſt vita ſolitaria: et
 hoc dīco de cōi curſu 7 lege boiuz: q̄ ex ſingu
 lari ḡa spūs ſci: 7 ex aliq̄ ſpāli p̄ditione per
 ſone p̄r in caſu alie eē. Id circo Hiero' in
 eplā ad ruſticū mo. taliū ſollicitudinē rep̄
 bendit: ggregationē p̄o cōmendat. Sollici
 tudinē aut rep̄bendit dī. In ſollicitudinē cito
 ſurrepit ſupbia 7 ſi parū p̄ ieiunauerit homi
 nēq̄ nō viderit putat ſe alie eē momēti: ob
 lituſq̄ ſui vnde q̄ venerit int' cordē lingua
 foras vagat. Iudicat dī apli voluntatē alie
 noſ ſeruōs: qd gula popoſcerit porrigit ma
 nū: dōmūt quantū voluerit: nullū vereſ
 facit qd voluerit: cōſe iſeriores putat. Tre
 bzus in vrbib' q̄ in cellula eſt: et inter frēs
 ſimulat v̄recūdiās q̄ plateaz turbis. collidi
 tur. Quid igit ſolitariā vitā rep̄bendimus.
 Minime q̄ppe quā ſep̄ laudauim' 7 ut pre
 ſer ſolitaria vitā piculoſa ēne abſtracti ab
 boiuz frequentia ſordidū 7 imp̄p̄ cogitatio
 nib' pateāt 7 plenī arrogātie 7 ſup̄cilij cum
 ctos deſpiciāt: armētq̄ linguas ſuas: v̄cle
 ricis vel monachis detrahendo. Ite m̄
 in eadē eplā taliū cōgregationez cōmendat
 dī. Illa ars ſine magro diſciſ etiā muta aſa
 lia 7 feraz greges ductores ſequūt ſuos. In
 apib' p̄ncipes ſunt: grues vnā ſequunt ſord
 in litterato. Impator vnus: vn' iudex. p̄u
 tie: Roma ut p̄dita ē duoſ frēs ſimul reges
 bīc nō potuit: 7 paricidū dēdicat. In rebe
 ce vtero eſau 7 Jacob bella gellerunt. Sin
 guli eccl' p̄bō: ſinguli archiep̄bī ſinguli ar
 chidiaconi: 7 oīs ordo eccl'iaſtic' ſuiſ rectori
 bus nitiſ. In nauī vn' gubernator: in domo
 vn' dīſ: in quib' grandī exercitū vn' ſignū
 exp̄ctat. Et ne plura replicādo ſaſtidūz le
 gēti faciā: p̄ hec oīa ad illud tēditōz v̄do
 ceam te nō tuo arbitrio dimittendū: ſz viuē
 debere in monaſterio ſub vn' diſciplina pa
 tris: p̄fortioq̄ multoz: ut ab alio diſceas bu
 militatē: ab alio patientiā: bīc te ſilentiū: il
 le doceat m̄aſuetudinē. Nō facias qd viſco
 medas qd iuberis: h̄as q̄tū acceptis: v̄ſt
 aris qd dāſ: op̄tris tui p̄ſa p̄ſoluas. Subij
 ciaſ cui nō viſ: aſſus ad ſtratū venias: abu
 lāſq̄ dormiteas: 7 nec dū expleto ſōno ſurgē
 cōpellaris. Ite ille. Secūdo mō ē aptior ſta
 tus p̄lationis in plato q̄ nō ſolū p̄ ſe. ſetiam
 p̄ alijs batet iam plenitudinē redūdant p̄fe
 ctōis: vn' ſciendū q̄ ſic vita ſolitaria deſp̄o

ceteris paribus longe perfectior vita solitaria manentium inter populos: sic regulari congregatio bitas in deserto: aut longe a populis ceteris paribus longe perfectior habitante in vrbibus: nisi pro sola utilitate animarum absque notabili sui distractione hoc fiat: quia tunc perfectione religionis cum perfectione platonum officij quodammodo simul se habet. Unde Hieronimus ad Paulinum monachum. Quia igitur fratrem me interrogas per quam viam incedere debeas: reuelata tecum facie loquar. Si officium vis exercere presbiterij episcopus te vel opus vel omne forte delectat: vivit in vrbibus et castellis et aliorum salutem fac lucrum anime tue. Hec ille. ¶ Tercio et ultimo modo status solitudinis est in viri elegantissimis aptior: excessibus contemplationis libere exercendis: sed talis vita est solius perfectorum et probatorum virorum. Unde Hieronimus in epistola ad Rusticum monachum. Solitaria vita illi proprie competit qui in monasterijs diu fuerunt in exercitio virtutis probati et perfecti. Et ideo quoniam dicitur quod bonum est animarum sociale secundum philosophum. Dicendum quod appetere solitudinem more bestialium hoc solo. scilicet errore socialitatis est contra naturam hominis. Appetere pro illa ex superfluo divini amoris et angelice societatis: aut ex prudenter et cautelosa fuga vitiorum et occasionum malorum est contra naturam hominis: imo est quedam eius perfectio. ¶ Si autem querat simpliciter et absolute quam vita sit dicenda perfectior. Respondeo salvo meliori iudicio quod illa. scilicet que sic exercet sub obedientia et in obsequio quousque pariter et exemplis fraterne congregationis quod tamen vacat pro tempore solitudini desertorum. Et iterum pro tempore predicationis et utilitatibus animarum: ita quod semper currit de una in alteram et converso. et hec fuit vita Christi et apostolorum et beati Francisci. ¶ Concludendum est igitur quod ex Christi exemplo non trahitur ratio nisi de vita cum ista: quia ipse prima pro parte vite sue vixit solitudine Marie et Joseph: et postea partem de seculo cum discipulis: et partem inter plebes. Ex Joanne etiam potest trahitur ratio pro contra vitam cum ista: pro quanto tamen vita Joannis declinet ad solitudinem. Dicendum quod aliquid est perfecti in aliquo casu et sub certis circumstantijs: quod tamen hoc est et sub certis circumstantijs non est perfecti: modo autem vivendi in Joanne fuit perfectior et melius ut illic ut scilicet efficaciter excitaret corda et ita porosius sive mirabili adventum Christi pronuntiaret. Et sic patet pars prima.

Pars secunda huius sermonis in qua ponitur custodia Christi declaratio.

¶ Etiam in isto sermone super istam preceptum evangelij: ut teneat eam diabolus: Quoniam vtrum deputatur fuerit angelus ad Christi custodiam: videntur quod sic. Primo auctoritate veteris et novi testamenti. ait enim propheta. Angelis suis de mandata de te ut custodiant te in omni via tua. Si hoc intelligitur de Christo videtur diabolus in hoc evangelio patet etc. Et Luc. 22. dicitur. Ecce apparuit ei angelus domini confortans eum. Ubi Beda in testimonium vtriusque usque narrat: et angelus enim confortasse et angelus ei ministrasse describit. Si ergo actus confortandi pertinet ad officium angelicam custodientis videtur etc. ¶ Secundo hoc idem videtur ratione: quia Christus secundum humanam naturam: maxime secundum statum passibilitatis minoratur: et paulo minus ab angelis indigebat et cōpetebat ut videtur ab angelis presidere tibus et in mortalibus custodiri. ¶ Tercio hoc videtur exemplaritate. Nam ordo universitatis hoc exegit ut per malum sit bonum. Unde igitur Christus habuerit malum angelum ad exercitium et pugnam: sicut patet in occurrenti evangelio: quia scilicet teneat eam diabolus: ergo debuit bene bonum angelum ad eius custodiam. Contrarium autem videtur tribus rationibus. Primo sic. Christus ab instanti natiuitatis sue fuit perfectissime beatus. Si ergo beatus est potest custodire quod custodiri: videtur quod Christo nullo modo competat angelica custodia. ¶ Secundo sic. Christus ab instanti conceptionis sue secundum animam et secundum corpus fuit divinitati unitus tanta unitate: qua maior nequit intelligi: ergo si divina virtus que operatur per omnia ad nutum sue voluntatis prompta erat: ergo videtur quod nulla indigeret angelica custodia. Tercio sic: quod custoditur ab alio ex hoc quod custoditur est quodammodo illi obnoxius: ergo si Christus nulli angelo debuit esse obnoxius a nullo angelo debuit custodiri. ¶ Ad hanc questionem respondunt tres famosi doctores sive theologici. scilicet Alex. deales in secunda parte summe sue intracta. de angelica custodia. Et Ric. in. 2. di. 11. Et Bonaventura ibidem ar. 1. q. 3. concludentes quod Christo non est datus angelus ad custodiam et illud tribus rationibus approbantes. Primo ratione corporalis complexionis. Nam adversarius eius non poterat opprimere per violentiam corpus divinitati unitum. et ideo non indigebat Christus angelo bono ad sui corporis defen-

m

tionē. Secūdo rōne spūalis dispositiōis: qz nō poterat diabolus p astutias seducere i tel lectū a p̄bo plēarie illustratū nec potēat alli cere p blandicias affectū plene grē p̄firma tum: quap̄pt non indigebat Cbrist⁹ ip̄o angelo nec quātū ad eruditionez rōnis: nec q̄tū ad icitationē affectūis. Tercio rōne in cōueniētis custodiēdis. Talis enī custodia nō pueniebat: qz custodia in custodiēte respe ctu custoditi dicit quādā p̄sidiētā: qz ange li Cbristo dñō suberāt n̄ p̄erāt: id nec a t̄o officii p̄sidentie ipsi angel⁹ respcū Cbristi comitti debebat: n̄ null⁹ angelus debuit de putari ad custodiendū cbristū: sed angelozū mltitudo debuit deputari ad ei⁹ ministeriū. Dīcas q̄ ad illā autē p̄phē. s. Angelis suis rēq̄ intelligit rōnemēbroz. Uñ sicut dicit Aug⁹. Diabol⁹ male itellerit siue exposuit Dñi capiti attribuit rōne sui qd̄ scriptura at tribuit ei rōnemēbrozū. Ad istā autē euāge li q̄ angelus enī cōfortabat: dīcas q̄ angel⁹ enī nō cōfortabat potestatiua p̄fortatide: sic cōfortat illos quoe custodit: sed solū mīni steriali sicut cōfortat armiger strēnuū mili tē. Ad rationē autē dīcas: q̄ etiā si cbrist⁹ mī noratus ē ab angelis: dīcas rōne passibilita tis: nūq̄ tñ minoratus ē yraliqs angel⁹ au deret ei p̄sidere: cū ita bñ sit adorād⁹ Cbri stus in cruce etiā sua infirmitate: sicut cum in sua apparebit virtute. Ad exēplaritatez bodiēni euāgelij q̄. s. habuit malū angelū ad exercitiū. dīcas s̄m̄. Hicbo. de lira. 7. Bo nauē. De. Jo. Alex. de ales. q̄ illud exerci tiū solū fuit extrinsec⁹ 7 nō intrinsecus. At enī Brego. q̄ sola suggestiōe tētatus fuit: qz mentē eius p̄tī delectatio nō momordit de quo ait ap̄ls Heb. 4. Nō bēm⁹ pontifi cē qui nō possit cōpati infirmitatibus n̄ris: tētati per oīa p̄similitudine absq̄ p̄cō. nō fuit igit tētatus ad ei⁹ probationē sed poti⁹ ad n̄r am instructionē 7 aduersarij cōfutatiō nē: exq̄ Cbristi dignitas n̄ minuebat s̄ ma nifestabat: dīcis ergo vt tētaret a diabolo. i. vt occasione tētandī daret sibi: ac p̄ p̄ns et occasione trīuphādī de eo ad nostrā infoz mationē assumeret. Et sic patet p̄secūda.

¶ Pars tertia huius sermonis in qua poni tur tētationis cbristi occasio.

¶ Tercio in isto sermone ex p̄cedētibz apte cognoscit q̄ Cbrist⁹ fuit tēta tus ad instructionē nostrā. ¶ Sed oris du-

biū ad huius euidentia: quare voluit diabo lus tētare Cbristū. R. s̄m̄. Hicbo. de lira 7 Petrū iōanē. q̄ diabol⁹ sciebat p̄ prophe tas Cbristū cē venturū: iuxta illud Esa. 9. Paruulus nat⁹ ē nobis 7c. Sillr tēp⁹ nati uitatis Cbristi cē cōpletū: tñ p̄pter bebdo madas Daniel in q̄bus erat determiante p̄fū rus aduētus sui termin⁹: tñ p̄pter trāslatio nē regni iudeozū put p̄dictū fuerat p̄ iacob patriarchā Ben. 49. s. Nō auferet sceptrū de iuda. sed nesciebat certitudinaliē q̄ Cbrī stus naqaren⁹ ēet ipse Cbristus de quo fue rāt talia dicta: verū tñ p̄p̄t eminētiā scitaq̄ eius 7 p̄p̄t cōpletionē t̄p̄is respectu ei⁹ aduē tus bēbat quādā cōiecturā q̄ ip̄e vere esset Cbristus: 7 id de hoc voluit expiri p̄ tētatiō nē: qz tētare ē exp̄ientia facere de aliq̄ igno to: intēdeba etiā p̄ bāc tētationē iducere eū in p̄ctū si inueniret purus bō: s̄ neutri ob tinuit vt patebit. ¶ Qd̄ si dīcas qud̄ diabo lus potuerit ignorare aut dubitare q̄ Cbrī stus nō ēet d̄ aut saltē bō ipeccabilis: quia cū sit intellectus sepatus b̄is intelligentia 7 p̄spicacissimaz v̄t q̄ ip̄e videret subam aie Cbristi: 7 q̄ nō sustēficabaf in seipsa: ac p̄ cōsequēsz p̄sonā dei nō videret: poterat ne cessario cōcludere q̄ nō sustēficabaf nisi i p̄sona dei. Ad hoc dīcēdū q̄ bñ p̄t aliquo mō videri suba aie 7 carnis: 7 tñ nō videbūf oīa interiora eozū: nec oēs modi ex̄tie sue. Dīcis ergo in euāgelio: cū ieiunasset. 40. di ebz 7. xl. noctib⁹: vt carnē p̄ nobis inocē tem maceraret 7 exēplū fidelib⁹ daret: 7 p̄r hoc q̄ p̄ baptismū talia egit nobis oñdit q̄ qui inchoat nonā vitā debet seip̄z deo offer re p̄ ieiuniū 7 orationē. Unde August. Je iunauit Cbristus añ mortez carnis. q̄ si cla mat: abstinete vos a desiderijs carnis: dum in agone estis. Comedit p̄ resurrectionez Jo. zi. q̄ si dīcat: dñi bētis corp⁹ imortale spe imortalitatis iā pascimini qz dñi viā dñi car pim⁹ 7 a vanitate seculi ieiunare 7 reficere bēmus futura p̄missiōe. Ieiunauit aut. xl. diebus 7 nō vltra: vt virt⁹ diuinitatis cēla ret diabolo: qz Moyses Exo. 24. 7 Hely as. 3. Reg. 19. tali mō ieiunauerāt: 7 postea esuriit: 7 accedēs tētator dixit ei tētando eū tētatione carnali: si filius deus dic vt la. is. pa. fi. Luc. 4. dīcis. Dīc lapidi hūic 7c. qd̄ idē ē qz singulare includit i plurali: sicut ac cipit Exodi. 8. Venit musca grauissima in

domo Pharaonis .i. multitudo muscarum q̄
tale m̄suz dedit: q̄ nec diuinitatē eius pote
rat perpedere: nec ip̄m ad gloriā iducere di
cēs: Scriptū ē Deutro. 8. Nō i solo pane vi
uit hō. s. corpalis: sed in oī verbo q̄d procedit
de ore dei: quod verificat nō solum de vita
spūali sed etiā corpalis: sicut patet de Moysē
qui ieiunauit. 40. dieb? 7. 40. noctib? p̄bo
dei spūaliter 7 corpalis sustētat. In q̄ n̄si
one docemur maxie quōd tētatiōes carnales
debellare debeam? .s. meditādo scripturā sa
crā 7 verba dei diuinitus reuelata. Juxta il
lud Hiero. Anna sciam scripturarū 7 vitia
carnis nō amabis: quod clarius patebit i se
quēti sermonario de pctis de remediatiōe
pcti gule. Q̄d etiā cōfirmat Sapie. i. 8. vbi
dī: Quia nō necessitas fruct? pascūt boies:
sed sermo tu? bos qui in te crediderūt p̄ser
uat: Unde 7 ap̄ls Hebr. 4. Alius ē sermo
tu? 7 efficac? 7 dñs n̄ Jo. 6. dicit. Verba q̄
ego locutus sū vobis: spūs 7 vita sūt. Unde
Petr? dicebat. Dñe ad quē ibim? p̄ba vite
eterne bēs. Et propheta rogabat dñz dīcēs
Vniūifica me fm̄ verbū tuū. Et sic patet pri
ma tētatiō. **C** Secūdo tētauit eū dī supbia
ad eundē finē sicut pri? Unde sequit. Tūc
assumpsit eū diabolus in scām ciuitatē. i. in
Hierusalē que dicebat sancta q̄ diuino cul
tui dedicata siue deputata. p̄pter templum
quod erat ibi: 7 statuit eū supra pinaculum
Istud pinaculū erat tēpli tectus q̄d erat de
super plan? sicut fiebat tūc domus palestio
rū. Erat enī intentio demonis illuc eū por
tantis vt a populo ciuitatis ipse Iesus: qua
si volare videret: 7 sic i vanā gloriā caderet
sed diuina virtute fecit q̄ eū null? vidit: q̄
in ptāte eius erat videri 7 nō videri. Et di
xit ei. Si fili? dei es mitte te deorūz 7c. q̄si
dicat. hoc potes virtute propria sine piculo.
Qui r̄ndit ei p̄ scripturā eius tētatiōē eua
cuantē. s. Nō tētabis dñm deūz tuū. Deu
trono. 6. Tētare enī dñm: est querere expien
tiā de dei virtute absq̄ inenitabili necessita
te: 7 hoc est peccatū vbi docet nos fugere tē
tatiōē supbie 7 vane glorie: quia nullus de
bet virtutē suā zer vana gloria ostētare nec
de suis viribus s̄sumere quasi ampli? non
possit peccare. Et sic patet secunda tētatiō.
Tertio tētauit eū de auaricia: vnde seq̄
tur. Iterū assumpsit eū in montē excelsum.

Quis autē fuit mōs iste nō noīatur: nec mul
tū refert ad p̄positū: 7 ostēdit ei oīa regna
mūdī: quod nō est sic intelligēdū: q̄ ex illo lo
co possent oīa regna 7 oēs ciuitates de cimi
nate videri: sed ostēdendo fm̄ Jo. chriso. di
uersas partes orbis dixit ei: Tale regnū est
in talisitu: 7 tale ibi 7c. hec oīa tibi dabo: si
cadēs adoraueris me. Unde sequit. Nade sa
ebana. hic increpauit eū 7 nō supra: ad ostē
dendū q̄ proprias debet homo iniurias po
tare: sed dei iniuriam nullo modo d̄z tolera
re. Nā Jo. chriso. Discam? exēplo Chisti
iniurias nobis illatas pati: illatas autē chri
sto nec vsq̄ auditū sufferre: q̄d maxie fit q̄
cultus debet? deo: ipendit diaholo: q̄d ipse
facere suggererat. Et iō hanc virtutē p̄seri
pturā p̄firmat dīcēs illud Deutro. 6. Dñm
teū tuū adorabis 7 illi soli seruiēs. vbi doce
mur q̄ nō debem? relinquere deū 7 adbere
re diabolo p̄ auariciē cupiditatē: q̄ est idolo
rū seruitus. Col. 3. Sz adorem? dñz 7 pro
solis eternis illi seruiam? 7 tūc diabol? re
cedet a nobis sicut recessit a chriso: iux illd
Jaco. 4. Resistite diabolo 7 fugiet a vobis:
cōsequentes grāz: in p̄nti glīamaūt in futu
ro: Amen.

Prima dīca i. gl. de diffinitōe 7 diuer
sificatione elemosyne 7 euāgelij bodiēni ex
positione. Sermo 34.

Suriui 7 nō

dedistis mibi manducare.

Scribūf hec verba Mat.

23. 7 i euāgelio p̄ntis dīci:

Postq̄ in supiorib? de pri

ma parte satisfactiōis p̄ntis

s. ieiunio sufficiē tractatū ē: iure cōuenit vt
d alia ip̄i satisfactiōis pte tractemus: v3 de
elemosyna quā vt d ieiunio dīctū ē. s. tripli
cī p̄siderare possumus. s. cōssime: q̄ sic dī
oē op? mie ipensū siue p̄rio siue sibi ip̄i: fm̄
q̄ dicit Aug? q̄ elemosyna hoīs icipe d̄z a
seip̄o: s. illd Ecclesiasti. 30. Miserē aīe tue:
deo placēs. Coiter p̄o oē op? pietatē ip̄suz
p̄prio siue corpalē siue spūale 7 sic dī elemo
syna psatisfactiōis. Prope autē dī elemosy
na op? pietatē ip̄sū. p̄rio ad relenā dā idigē
tiā corpalē. Sicut igitē habem? hōa corpis:
de quibus satisfacim? p̄ ieiunū: ita habem?
bona fortune: de quibus satisfacere debem?

m z

per elemosynā. Et sicut ieiuniū ē 3 cōcupi-
scentiā carnis: ita elemosyna 3 cōcupiāz ocu-
lorū. Et sic ieiuniū ordinat nos metīpos ad
nos: ita elemosyna ordinat nos ad p̄ximū
ne in finali iudicio ab et̄no iudice nobis dicā-
tur verba p̄posita. s. Esuriui 7 nō dedistis
mibi māducare 7c. De elemosyna ergo tra-
ctantes tres faciem⁹ consideratiōes. Prima
dicet elemosyne diffinitio. Secūda dicet ele-
mosyne diuersificatio. Tertia dicet lectiōis
euangelice appropriatio.

¶ Pars prima huius sermonis i qua decla-
ratur elemosyne diffinitio.

Rimo in isto sermone aduertendūz
p q elemosyna sic diffinita sacriste-
ologis. Elemosyna ē opus siue lar-
gitio rei necessarie facta indigēti ppter deū
7 ex cōpassiōe. Quā diffinitio ē bene decla-
rat Alex. de ales i. 4. pte sūme sue. q. 2. di.
q. bec diffinitio facta ē ad indicādū quid sit
elemosyna 3z ē sūū potissimū: qz fm q cō-
siderat fm ē eius potissimū: requirunt cō-
ditiones p̄tacte. Ad cuius enidētiā aduertē
tendū est q quatuor cāe elemosyne pnt assi-
gnari. Prima dicif efficiēs 7 hoc dupliciē
s. opatiue respectu cui⁹ dī opus siue largitō
Et inductiue cū dicif: ex cōpassiōe. Nam
si si mentalis deuotio ad releuandā miserā
alicuius deo erecta elemosyna dicat: ex tēdē
do nomē elemosyne p̄out dicif motū interi-
orez 7 actū exteriorē: vnde 7 voluntas bene-
faciēdi dicif opus: iuxta glo. sup illud. Qui
seminat in lachrymis: dicif. Magna volun-
tas multū dedit multū seminauit. In diffini-
tōe tñ sumif opus p̄prie fm q dicif motū
exteriorē. Secūda cā dī mālīs: 7 bec etiam
est duplex. s. ex qua cū dī rei necessarie pp̄
cōditionē supadditā: ppter qd insinuat cāz
formalē q ē tertia. Et ē cā mālīs circa quaz:
cū dī indigēti. Quarta cā dī finalē q insinua-
tur cū dī: ppter deū. Et sic patet q bec dif-
finitio ē bene signata. ¶ Qd si dicat q non
videt benedici ex cōpassiōe: qz. 2. Lborf.
9. hilarē enī datorē diligit deus. Nū ex bi-
laritate nō ex cōpassiōe fieri debet. qz com-
passiō iportat tristitiā. Unde ibidē. Non ex
tristitia: ergo 7c. Ad hoc rñdet q cōpassiō
exigif ad hoc q opus elemosyne sit p̄prie ele-
mosyna. Unde Aug⁹ li. 9. de ciui. dei. c. 9.
dicif. Quid ē autē mīa nisi aliene miserie que

dā in nro corde cōpassiō. Quā ergo dī q bi-
larē datorē diligit de⁹: pōt dici q i ope ele-
mosyne pōt ē vtrūq. s. bilaritas gaudiū: et
cōpassiō doloris. bilaritas resp̄cū bñficiū re-
leuātis: dolor respectu miserie releuāde. Nū
nō q elemosyna dī ab elys qd ē misereri et
moysis qd ē aq. vñ elemosyna qsi aq misera-
tionū. Itē aliē pōt dici elemosyna ab ely 7c
us 7 syna mādatū: vñ elemosyna qsi actus
diuini mādati. Itē elemosyna dī ab ely 7c
7 moysis aq: qsi aqua dei siue diuina. Et q-
bus et bimologia patet q elemosyna ē op⁹
mīe pietate deductū i esse: 7 diuino mādato
aptū ad extingūda p̄ctā. Prima pars bēf ex
p̄ma et bimologia: p aquā enī i scriptura pi-
etas significat. Hier. 4. Quis dabit capiti
meo aquā 7 ocul⁹ meis fontē lachrymarū 7c:
Secūda ps bēf ex secūda etbi⁹: qz dñs man-
dauit elemosynā fieri: vt. j. patebit. Tertia
sif bētur ex etia etbi⁹: qz elemosyna ē aqua
diuina. i. diuine p̄tutis ad extingūduz p̄ctā.
Sicut enī aqua mālīs ē ad extingūduz ignē
mālē apta: ita elemosyna p̄tute diuina ē ad
extingūduz p̄ctā. Unde Ecclesiasti. dī. Ignē
ardentē extinguit aqua 7 elemosyna resistit
p̄ctis. Ex qbus oib⁹ patet q elemosyna fit
ex cōpassiōe 7 mīa q ē tristitia in alienis ma-
lis. Vñ Aug⁹ de morib⁹ ecclesie. 28. c. ait.
Mīa appellata ē eo q miserū cor faciat cō-
dolētis alieno malo: qz tñ nō cōcordat ab oī
miseria liberū ē sapientem euz subuenit in-
opi 7 esuriētī cibos p̄stat: potūq sitietī: cū
vestit nudū: cū pegrinū tecto recipit: euz op-
pressū liberat: cū deniq bñanitatē suā vsq
ad sepulturā porrigat mortuorū: 7 si id faci-
at mente trāqlla: nullis aculei dolorib⁹ insti-
ctus sed adept⁹ bñficio bonitatis imisericors
tñ vocāduz est: huic nihil obest nomini euz
absit mīa. Hec ille. Et sic patet ps p̄ma.

¶ Pars secūda hui⁹ sermonis in q ponunt
diuersa ḡia elemosynarū sp̄ialiū 7 corpaliū.

¶ Ecūdo aduertēdū ē q mltā ḡia ele-
mosynarū reperiunt 7 solēt assignari
septē elemosyne corpales q p̄tinent in
hoc p̄su. Visito: poto: cibo: redimo: teco: col-
ligo: cōdo. quaruz sex enūerant. Mat. 25.
septima p̄o Thobie. i. 2. vbi dī. Quāzabas
cū lachrymis 7 sepeliebas mortuos. Quaz
elemosynarū corpaliū nūerū 7 sufficiētīā as-
signat Alex. de ales. q. 4. di. q cū elemosyna

fit op^o mie: 7 mia miseria respicit: vt illa re-
leuet puenit iux^o nūq^o miseria p^ois releuā
darū sumit nūq^o elynay p^odictay bō at ē q^o
dā vnitū ex corp^o 7 aia. vñ qdā miserie pue-
niūt ex defectu q^o oris ex pte vnionis aie cu^o
corp^o. Quedā ē ex pte aie tñ q^o eleuāt elyne
spūales de q^o b^o ifra dices. Est igit^o miseria q^o
accidit ex pte corp^ois aut ex cāis it^o infec^o aut
extrinsecis. Ex cāis it^o infecis accidit multi-
plex miseria. Quedā. n. puenit ex distātia si-
ne cōmēsuratōe cōplexionū sic ifirmitas re-
spectu cui^o releuāda ē vñ visitatio ifirmo^o. Que-
dā puenit ex repitōe sube q^o accidit ex actōe
q^o litatū actiūay que sūt calidū 7 frigidū. Ex
actōe nāq^o calidi cū sicco accidit miseria qdā
q^o d^o fames. Ex actōe aut^o frigidū cū humido
accidit alia q^o d^o sitis. Ad q^o releuatiōē est
elyna qdā 3 q^o d^o cibatio 7 alia q^o d^o potatio.
Est. n. fm p^obm fames appetit^o calidi 7 sicci
Sitis p^oo appetit^o frigidū 7 humidū. Ex cāis
aut^o it^o infecis puenit triplex miseria siue tri-
plex passio circa corp^o bñanū. Prima ē igno-
miniose nuditat^o quā sortit^o bō ex original^o
delicto q^o releuat elyna induitōis. 2^a ē acer-
be afflictiōis q^o causat^o ex p^otu bymbziū 7 cau-
matū: ad quā releuandā ē elemosyna bospi-
tationis q^o ē p^oectio ab bymbzib^o 7 caumati-
b^o. Tertia ē violatiōis ex qua fit corp^o i po-
tēs ad deseruiendū aie in motu comp^oetēti: 7
hanc inducit captiuitas siue carceratio quā
releuat redēptio captiuo^o. Ex parte p^oo vñ
onis aie 7 corp^ois accidit miseria mortis: q^o ē
dissolutio corp^ois 7 aie 7 bñc miseria respicit
sepelitio siue mortuo^o sepultura: 7 ipa 3 re-
leuat in quātū ē possibile: q^o cū nō possit p^oo
bibere dissolutionē illā: prohibet saltē feto-
rē sequētē. s. ne viui illo ledant^o: vt eni bāte-
tur ab Aug. in li. de cura agēda p^o mortuis.
Dia q^o fm morē gerūt circa funera: magis
sūt solatia viuozū q^o adiutoria mortuo^ozū.
Preterea tumult^o ē memorialis: p^o q^o multa
fiūt subsidia mortuo q^o nō fierēt si locū deter-
minatū nō bñet. Unde Aug. vbi. s. Nonu-
mēta dicūt^o quasi monimēta: id q^o mētē mo-
neant ad orandū p^o te fūctis: vel ad spandūz
gloriā resurrectionis. Et sic patet q^o septē sūt
elemosyne corpales releuātes miseras. pue-
niētes ex defectibus q^o insūt ex pte corp^ois in
se 7 vnionis aie cū corp^o. ¶ Qdā p^o vocat^o
cas: q^o s. plurib^o mōis fiāt elemosyne corp^oay

les: vtpote fatigatū i itinere: sūt defendere
innocētē a latronib^o i p^oetib^o cū: ne eū spo-
liēt aut occidāt: sūt curādo vulneratū. Cū
igit^o plurib^o mōis etiā alijs cōtingat elemo-
synā fieri vñ q^o diminute sint assignati modi
p^odicti. Ad hoc rñdes fm Alex. de ales q^o vñ
rū ē q^o multa sūt alia genera elemosynarū:
s. bec p^oise nūerant^o: q^o debis fit p^oise mētio
i scriptura sacra: vt. s. patz. Preterea ista sūt
vñs frequētiōis 7 necessitatis maioris et
fruct^o copiosioris: p^o p^o q^o magis cōuenit
q^o bec nūerent^o q^o alia: vt ad bec ipendenda
mēbra ecclesie eliciāt. S. aduertendūz fm
Tho. 2° 2^a q. 32. arti. 2. q^o cetere p^oimi ne-
cessitates ad p^odicta septē reduci^ont. vñdē dū
cere cecū: sustētare claudū: reduci^ont ad vñs
tationē infirmi: liberare p^oimū a quacūq^o
opp^osione 7 violētia: reduci^ont ad violentiam
carcerati. Et id debem^o gñaliē p^oimo i ei^o
oib^o necessitatib^o subuenire: sicut etiā vel-
lem^o nobis rōnabiliē subueniri: vt patebit
j. ¶ Aduertēdū insup^o q^o repiunt septē ele-
mosyne spūales q^o sūt be. s. docere ignozātes
consulere dubitātē: cōsolari afflictūz: p^ofor-
tare pusillanīmē: corrigere peccātē: remittē
iniurias: patient^o sup^oportare on^o. p^oimi: ora-
re p^o oib^o etiā inimicis. Et vñs d^o iste p^o.
Cōsule: castiga: solare: remitte: fer: ora. et
sub ista dictiōe: cōsule: cōp^ozebendū ē doctri-
na 7 cōsiliū: que etiā elemosyne spūales sūt
nobiliores q^o corpales. P^oio q^o illud q^o ex-
bibet ē nobilius. s. donū spūale q^o p^ominet
corpali. Secūdo rōne ei^o cui subuenit: quia
spūis nobilio^o ē corp^o. Tertiū quātū ad ipos
actus q^obus subuenit: q^o spūales act^o nobili-
ores sūt corp^oalib^o: quarū elemosynarū nū-
merū 7 sufficiētā assignat Alex. vbi. s. di.
q^o be elemosyne distiguūt^o: iux^o septē miseri-
as aie: 7 p^o illas septē releuādas. Due enim
sunt miserie ex pte cognitiue. Vna ē ignozā-
tia p^o p^o quā releuāda ē doctrina. Alia ē mi-
seria p^oplexitatis ipsi^o rōnis ad quā releuan-
dā ē p^oiliū. Et vñs duab^o d^o Jaco. vltio.
Fratres mei si q^o ex vobis errauerit a verbi-
tate 7 cōuerterit q^o cū: scire d^o 3 q^o m^o q^o p^oueri
fecerit p^octōzē ab errore vie sue: saluabit anī
mā ei^o a mōte. Preterea alie sūt miserie ex pte
affectiue: vna ē culpe: alia pene. Illa p^oo q^o ē
culpe: aut ē repabilis p^o adiutorū bñanū:
aut simplici^o a deo. Si ē repabilis ab homie

conferatū nō hnti. Hec ille. Si q̄s q̄s hz sub
stātia tpālē tribuat indigētī: si autē non hēat
remittat iuriā offendētī 7 diligat inimicūz
qz hoc ē p̄clari gen^o elemosynarū. **Uñ** Au
gust. li. Encb. c. 57. ait. Multa sūt itaqz ge
nera elemosynaz q̄s cū facim⁹ adiuuamur:
vt dimittant p̄ctā n̄sā. Sed eanibīl ē mai⁹
qua corde dimittim⁹ qd i nos q̄sqz peccauit
M̄n⁹ q̄ bonū ē erga eū eē beniuolū siue etiā
bñficiū q̄ nibil tibi mali fecerit: si multo grā
dius 7 magnificētissime bonitatis ē vt tuūz
q̄ diligas inimicū 7 eū q̄ tibi malū vult 7 si
pōt facit. Tu p̄o bonū semp velis: faciasqz
si possis: illi⁹ memor exēpli q̄ p̄dēs in cruce
orauit p̄ suis p̄secutoribz: alios admonuit
di. Diligite inimicos v̄ros &c. Hec ille. Et
iō i li. 30. ome. ome. 6. di. 45. c. due sūt idē ait
due sūt elemosyne: vna cordis: alia p̄cūsiē.
Nā dare aliqd indigētī aliqd q̄ris 7 nō bēs
indulgere p̄ccatū quātū v̄ lucris redūdat tibi
Elemosyna cordis multo maior ē q̄ elemo
syna corpis: charitatē elemosyna sine terrā
suba sufficit. Hec ibi. Hoc dicit breui⁹ **Omel.**
43. eo. li. vbi ait. Fac quātū potes: fac vnde
potes: fac hilarit⁹ 7 secur⁹: mitte oōnes: q̄a
habebit alas duas. s. geminas elemosynas
Et quid est geminas elemosynas dimittit⁹
7 dimittitur vobis. Date 7 dabitur vobis
Vna ē elemosyna q̄ fit de corde: qñ fii tuo
dimittis p̄ctā. Altera elemosyna que fit re
suba qñ panē paup̄i porrigis: ambas fac ne
sine vlla ala remaneat oratio tua. Hec ille.
Cōd si forte q̄s dicat: subaz nō habeo nec
iniuriā patior ab aliq̄n inimicū nullū teneo:
quō q̄ elemosynā facere potero? Istis etiam
rūdetur q̄ aliud gen^o elemosynarū restat: d
quo ait Aug⁹ in coib⁹ sermonibus sermōe
septio. Forte aliquid dicit. Ego terrenā subaz
nō bēo: quā possum paup̄ib⁹ erogare: nec ab
aliquo iuriā patior cui indulgendo possum
mea peccata redimere: qd igit facturus qui
nec illa habeo: nec teiunare: nec a carnib⁹ v̄
a vino abstinere valeo? Accipe ergo p̄clay
7 p̄ciosus tertii elemosynarūz genus. Sic
in rebona volūtas: omnes homines sicut te
ipsūz diligas: p̄o oib⁹ ora: hoc illis deside
ra quod tibi velis: 7 clama⁹ ab angelis. par
in terra hoibz bone volūtatis. Et qz bona
volūtatis est ipsa charitas: est ordo secur⁹: q̄a
charitas opit multitudinē p̄ctōzūz. Sic tol

litur ois excusatio 7 cōtradictio tua: quia potes dicere q̄ bonā volūtātē habere velis: s̄ non potes probare q̄ eaz habere non possis. Hec ille. Et sic patet pars secūda.

Pars tertia que dicitur lectionis euangelice appropriatio.

Tertio 7 vltimo in isto sermone pro declaratiōe illius partis euangelij ad propositū nostrū occurrēg: quia .s. christus dicit in die iudicij bis qui a dextris sunt. Venite bñdicti 7c. Et surui 7 dedistis mibi māducare: situi 7 dedistis mibi bibere. Et bis q̄ a sinistris erūt dicit. Discedite 7c. Et surui 7 nō dedistis mibi māducare: situi 7 nō dedistis mibi bibere 7c. ¶ Mouetur vnū dubiū: vtrū disceptatio in die iudicij de solis misericordiē opibus tñ futura sit. Nazā dicit Mat. 12. De oī verbo otioso qd locuti fuerint boies: reddēt rationē de eo in die iudicij. Ad hoc respōdetur s̄ Ric. i. 4. di. 47. ar. j. q. 3. Et Pe. io. super hoc euāgelij. q̄ duplex est disceptatio. s̄ mētalis 7 vocalis. Prima erit de oibus nō tñ in generali sed etiā in singulari: q̄ sicut dicit Augus. 20. de ciui. dei. c. 14. Virtute diuina fiet vt cuiqz opa sua vel bona vel mala cūcta in memoriam reuocent 7 mētis intuitu mira celeritate cernantur vt accuset 7 excuset scia p̄ciē tñ atqz ita simul 7 oēs 7 singuli iudicentur. Vtrūqz autē de alijs opibus spūalis misericordiē aliqua vocalis disceptatio sit futura: certū nobis nō ē. Nam de illis opibus ppter suā pfectionē nulla sit mētio ad designādū: q̄ si de opibus minimis tāta fuerit remuneratio: quāto magis fortiori de illis pfectissimis opibus: viri enī apostolici qui prop̄ excessus bñilitatis 7 paupertatis 7 mundane abiectionis: hic vocant minimi: designat stare quasi iudices seu iudicia assessores: iuxta illud Mat. 19. Sedeb. 7 vos sup se. d. in. d. tri. is. Quapropt̄ in die iudicio nō examinātur nec eorū opera disceptant: sed quasi ap̄ probati 7 pfecti sine aliqua disceptatione remunerantur. Sit ergo tñ mētio de operib⁹ misericordiē corporalis tribus rationibus. Primo quia boni: medio cres: vel ifirmi solent per opera misericordiē facta in sanctos paupes supplere proprios defectus: 7 procurare sibi sanctoꝝ merita: iuxta illud Luc. 16. Facite vobis amicos de māmōna iniqui

tatis: vt euz defeceritis recipiant vs in eterna tabernacula. Secūdo ad prouocandum oēs ad misericordiā 7 ad ostendēdū s̄m Jac. 2. c. sue canonice. q̄ ibi misericordiā sup exaltat 7 supineit iudiciū 7 rigore iusticie 7 ad mōstrandū duos ordines electoꝝ. id ē eorū qui pro christo oia dereliquerūt: 7 eorū qui per opera misericordiē se illis associant. Unde fit etiā ibi mētio de sex tñ operibus misericordiē corporalis: qz paupes euangelici cōmuniter illis sex indigent videlz: cibo: potu: hospitio: 7 indumento: 7 visitatiōe in suis infirmitatibus 7 persecutiōib⁹. Et etiā quia christus vt habet Hebr. 7. semper viuens est. iō fit mētio tñ de illis opibus que facta sunt mēbris suis viuis nō autem mortuis. Que oia confirmat Petr⁹ rauēnates in quodā sermone di. In regno celicoꝝ omnibus angelis in cōuentu resurgētis: q̄ ab eis passus sit: q̄ mūdū saluauit Noe: q̄ Abrahā fidē custodiuit q̄ Moyses leges tulit q̄ Petrus crucē ascēdit: dñs tacet 7 clamat q̄ pauper comedit. Hec ille. Tertio 7 vltio fit precipue de illis mētio vtoib⁹ appareat manifeste q̄ peccata per opa misericordiē nō redemerūt indigni sunt misericordia. id ē. Disperat de terra memoria eorū: p eo q̄ nō est recordatus facere misericordiā. et Jaco. 2. Iudiciū sine misericordia fiet ei: q̄ non fecerit misericordias: Propter quod cōsiderare deberent auari: vsurarij: raptores 7 ceteri similes qui non tñ dant propria sed auferūt aliena q̄ horrendum sustinebūt iudiciū. At enim Grego. Si tāta pena datur qui sua non reddisse cōvincitur: qua pena flectetur qui aliena redarguitur abtuliſſes. Faciamus ergo misericordiē opera: ne de illis inueniamur de quibus dicitur in euangelio. Ibunt bñ in supplicium eternum. Sed de illis de quibus sequitur. Hi s̄ in vitam eternam. Ad quā nos ille pducāt 7c. Amen.

Feria tertia prime dominice. xl. de excel. lentia et dignitate elemosyne Sermo. 45.

Sciebat om

nes vendentes 7 emētes in tēplo. Mat. 21. Ad declaratiōē alic⁹ p̄tis bñ euāgelij frēs charissimi nōnduz s̄z hiero. q̄ sacerdotes ex

m 4

cogitauerunt quod predicta de populo facerent
et oia alia quibus opus erat ad sacrificia vende-
bant non habebant ut sic inter ea populationem
susciperent hanc autem fraudem multorum inopia im-
pediebat: quia non habebant unde emerent. Postu-
erunt itaque numularios qui mutuo sub cauti-
one darent pecuniam: sed quia secundum legem non pote-
rant a iudeis. usuras accipere ultra fortiter: ex-
cogitauerunt aliam artem. scilicet ut collibistas face-
rent. Collibista apud eos dicitur vilis muner-
cula: ut pote ciceris: uariisque passagibus: igitur
collibiste per usuras pecuniarum accipiebant
varias species: cum tamen Eccebiel. i. s. utrumque in-
terdixerit dominus dei. Usuram et superabundantiam
non accipietis. Intrauit igitur Iesus in tem-
plum: et ut dicitur per prophetam: Exponebat oves
ementes et uidentes in templo: et mensas numu-
lariorum in quibus suas pecunias per cambium et mutuo
tenebant: et cathedras. id est sedilia uidentium colu-
bas euerit. De columbis enim magis agit quia de
illis pauperes plus emebant: quia non poterant eme-
re a talia grossiora. Erat enim in templo fornicatio
symonie et usure ac tumultuatio domus negociatio-
ris dissipantis tranquillitatem orationis et puri-
tatem diuini cultus: ideo dixit eis: Scriptum est
Esa. 56. Domus mea domus orationis wo-
cabitur. Si autem inuenisset eos elemosynas
conferentes non eiecisset ipsos: quia ut dicitur
Eccl. 3. Bona est oratio cum ieiunio et elemosyna. 2. co-
12. De qua elemosyna per prophetam uidimus ei⁹ diffi-
nitionem et diuersificationem: prout ut in predicti
sermone eius excellentiam et dignitatem edisse
ramus: de qua breuiter tres annotabimus. prout si-
deratides. Prima dicitur rationabilis dubitatio.
Secunda dicitur eiusdem dubitationis declara-
tio. Tertia dicitur eiusdem dubitationis roboratio.

Para prima huius sermonis in qua decla-
ratur quod dare elemosynam est actus pietatis.

Primo ad declarandum elemosyne di-
gnitatem et excellentiam dubitatur an ele-
mosyna sit actus pietatis: et unde quod sic:
quia ut uidebitur. 7. Dare elemosynam est preceptum:
si non precipitur nisi opera pietatis: 7. 2. Preterea
pietas est pietas: ut patet in tracta. de pietate: et satis-
factio est actus pietatis: et datio elemosyne est species
satisfactio: ergo per ad ultimum elemosyna est
actus pietatis. Preterea misericordia prout inquit inuidie
quia sicut dicit Damas. li. 2. c. 27. Inuidia est
tristitia de alienis bonis: misericordia autem tristitia in
alienis malis. Cum igitur inuidia sit uitiu: et de-

ritu uitiu sit uirtus: sequitur quod misericordia est uirtus:
sed dare elemosynam est actus misericordie: ergo elemosyna
est actus pietatis. ¶ Sed prius ut sic arguen-
do. Si est actus pietatis est actus misericordie: si misericordia non est
pietas: ergo nec elemosyna est actus pietatis. minor per
bas: quia per philosophum. 2. Ethic. 5. c. Nulla passio
est uirtus: quod probatur dupliciter. Primum sic. per vir-
tutes dicuntur boni et secundum malicias oppositas di-
cuntur mali: si secundum passiones absolute considera-
tas dicuntur boni vel mali: ergo passiones neque
sunt pietates neque malicie. Secundo sic: secundum vir-
tutes laudamur: per autem oppositas malicias vi-
tupamur: sed secundum passiones absolute considera-
tas neque laudamur neque vitupamur: 7. sic pa-
tet quod nulla passio est uirtus: si misericordia est passio: ergo
non est pietas. Preterea circa bona exteriora de quibus
fit elemosyna non sunt nisi tres pietates ut
potest colligi ex dictis philosophi. 2. Ethic. 5. c. 7. scilicet libe-
ralitas: magnificentia: et iusticia: si dare ele-
mosynam non est actus liberalitatis: quia liberalitas
non attendit indigentiam ei⁹ cui dat: nec magni-
ficentia: quia secundum philosophum. 4. Ethic. 5. c. Magni-
ficentia non est nisi circa magnos sumptus: misericordia
autem circa magnos et paruos: nec iusticia: quia
sicut Augustinus dicit. xi. de ciui. dei. 1. c. Iusticia
pietas est que sua cuiusque distribuit: si misericordia dat
id quod edantis proprium non illius cui dat: ergo
dare elemosynam nullus pietas est actus. Preterea
actus pietatis semper est rectus: quia uirtus est ars bene
recteque operandi secundum Augustinum. sed datio elemosy-
ne potest esse non recta ut cum sit uana gloria: vel in-
tentione sinistra: ergo patet propositum. Et quibus
omnibus rationabiliter dubitatur an elemosyna sit
actus uirtutis quod est per philosophum huius sermonis.

Para secunda huius sermonis in qua predi-
cta dubitatio apte declaratur.

Secundo predicta dubitatio soluitur
diuersimode per tres doctores. ¶ Pri-
mus est Alexander. ubi. 5. q. 3. qui dicit quod
elemosyna potius est actus uirtutis quam uirtus:
potest tamen uno modo sumpta dici uirtus. scilicet
secundum quod est uoluntas habitualis: siue habitus uo-
luntatis subueniendi miserie: quia sic est qua-
litas mentis contenta sub ipsa specie quali-
tatis que est habitus vel dispositio: et ipsa re-
cte uiuitur: quia ea recte ordinatur mens prout
mouetur ad erogationem beneficiorum indigentibus:
nec ipsa aliis male utitur. Et id potest dici uirtus
quia secundum Augustinum. Virtus est bona qualitas

mentis: q̄ recte viniſ: qua nemo male opaf.
Et Aristo. ait. 4. Et bi? Virtuosus bñ vti
 tur quibuscūq. ¶ **Secūda** doctor ē beatus
 Tho. in. 4. diſ. 15. ar. i. q. 3. q̄ dicit. q̄ elemo-
 ſyna eſt act⁹ virtutis. Sicut enī dicit phs. 2.
 Et bi? Opa virtutū ſūt laudabilia: 7 p op-
 poſitū opa vitioſa ſunt vitupabilia. Sicut
 gñd dare elemoſynā in aliq̄ caſu eſt culpabi-
 le vlt vitupabile: ita dare elemoſynā in aliq̄
 caſu ſic ē laudabile: 7 p cōſequēs virtuoſum
 Cōfirmat lxx Ambro. ſup illud. i. Tbi. x.
 Pietas ad oīa vtilis ē. 7c. ſic di. Ois ſūma
 diſcipline xpiane eſt i mīa 7 pietate: qm̄ q̄s
 pietatē ſequēs ſi lubzicū carnis patitur ſine
 dubio vapulabit: ſi dñi pibit mīa largior vbi
 fides p̄mptior: nihil tā cōmēdat xpianū q̄
 miſeratio cbaritatē. Hec ille. Et Bre. omel.
 5. ait. Reſpicē in opē 7 exaudire p̄cē: largiri
 ſtipē: p̄bere deſenſionē: atq; p̄eiuſdē deſenſi-
 one pauperis aduerſantis cuiuſlibet inimici
 cias nō timere magna mētis latitudo ē. Hec
 ille. ¶ **Terti⁹** doc. eſt Ric. eadē di. ar. 2. q.
 i. di. Qd dare elemoſynā debitis circūſtan-
 tijs ē act⁹ virtutis. Et beceſt 2. ps b. h̄mōis.
 Pars tertia in qua declaraf cuius virtu-
 tis elemoſyna ſit actus.

Ertio in iſto ſermone ad p̄dictorū
 roborationē ſciendū q̄ elemoſyna ē
 act⁹ mīe: iuſticie: 7 latrīe. Primo di
 eo q̄ ē actus mīe p̄bo ſic. Subuenire aliene
 miſerie ex mīa pcedit: q̄ in datione elemoſy-
 ne mīa intendit aliq̄ bonū qd eſt releuatio
 miſerie alior: qd patz ſupra ex et bimologijs.
 elemoſyne. Et p hoc ſoluit p̄mū argumētū
 qm̄ dicit q̄ mīa nō eſt virtus ſed paſſio: quia
 mīa pōt accipi p paſſione 7 ſic nō ē virt⁹: qz
 7 ſi q̄cōpatia ē alteri nec tñ ſbueniat potēs
 nō meret. Pōt etiā accipi p habitu volūta-
 tis bilitatē ad ſubueniendū miſeris ſiue mi-
 ſerle indigētis. ppter xū: 7 ſic ē virt⁹ quā ſic
 cōmēdat Tullius in orōne facta plaude ce-
 ſaris: vt Aug⁹. recitat libro. 9. de ciui. dei. c.
 9. 7 ad Almatinū. x. c. di. Nulla ē virtutib⁹
 plurimis nec gratior nec admirabilior ē mi-
 ſericordia: homines enī ad eas nulla re ppi⁹
 accedunt q̄ hominib⁹ dando: nihil habz for-
 tuna magis q̄ vt poſſit: nec natura melius
 q̄ vt velit ſeruare cōplurimos. Hec ille. Fa-
 cias q̄ elemoſynā: qz ſic faciendo miſericor-
 diā eſceres q̄ multū laudaberis. In Aug⁹

i tractatu de orōne miſericordia ſic ait. So-
 la miſericordia tñ modo eſt ab exceſſibus li-
 terata: dñ oīa odioſa ſunt cū tranſcēderint
 metā: ſola miſericordia terminū nō habet:
 ipſa tñ eſt cuius nīmietas placet cui⁹ oble-
 ctat enozmitas: cuius laudabilis pōt eē p̄fu-
 ſio. Sola itaq; miſericordia ē que quāto ad
 maiora incremēta proceſſit: tanto amplior
 eſt 7 ſibi laudē 7 in dño tribuit cbaritatem.
 Hec ille. Facias dīco elemoſynā quia ipſa eſt
 act⁹ miſericordie qd quā hortamur i ſcriptu-
 ris diuinis. Ideo Aug⁹ in li. de elemoſyna.
 Hūq; admonitio diuina ceſſauit: nūq; tacu-
 it quo min⁹ in ſcripturis ſanctis tā vterib⁹
 q̄ nouis: ſemp 7 vbiq; ad miſericordie opa
 dei p̄ls puocatur. In Ciprian⁹ ad frēs de
 ope. 7 elemoſynis ſic dicit. Qd aut timorē
 dei ſeruat in miſerationib⁹ pauperū: deū co-
 gitat: op̄rat enī ideo qz credit: qz ſcit vera
 eſſe q̄ p̄dicta ſunt verbis dei: nec ſcripturam
 poſſe mētiri ardores infructuoſas. i. ſteriles
 homines excidi: 7 in ignē mitti: miſericordes
 ad regnū celozū vocari. Hec ille. Exerce igit
 tur elemoſynā: dīco exerce: qz ipſa ē act⁹ mi-
 ſericordie. ppter quā bñdiceris. Ruth. 2. Sit
 bñdictus q̄ miſertus eſt tui. Propter quā bo-
 norabis dñz. Prouer. 14. Honorat dñm q̄
 miſeret pauperis: propter quā deo placebis.
 Prouer. 21. Facere mīam magis placet deo
 q̄ victime: ppter quā inuenies retributōez
 Eccle. 12. Bñfaci iſto 7 inuenies retributio-
 nē magnā: 7 ſi nō ab ipſo certe a deo. Eccle.
 16. Miſericordia facit locum vnicuiq; ſm̄
 meritū op̄rū ſuozū. Unde Aug⁹ in tracta-
 tu de oratīe 7 miſericordia. Miſericordia
 laborās ſemp vigilans tantū efficacie obti-
 net: vt auctorē ſuū ſine premio eſſe nō patia-
 tur. Et in li. de correptōe donatiſtaz ad Bo-
 niſaciū comitē. Quid de op̄re miſericordie
 quod p vita eterna ad iſcenda 7 pena etna
 euadēda hominib⁹ debem⁹ impedere: iudicā-
 dū eſt: ſi p ſalute iſta nō ſolū tēporali: ſi etiā
 breui ad ipſum temp⁹ exigūū literanda: ſic
 nos hominib⁹ ſubuenire ratio vera 7 beni-
 gna cōpellunt. Hec ille. Aperi ergo man⁹ ad
 pauperes: quia Deſec. 6. de pt. diſ. 6. c. libēter.
 50. di. c. ponderet dominus ait: Miſericor-
 diā volo nō ſacrificiū. ppter ipſū enī facies
 deo id quod ſibi gratū ē. iuxta illud 2d iche-
 6. Indicabo tibi homo quid ſit bonū: 7 qd

domin⁹ requirat a te: utiq; facere iudiciū et diligere misericordiaz. Propter ipsam etiā btūseris. Matb. 5. Bti mites qm ipsi misericordiā consequent. Et ideo Matb. 18. reprehēdit qui noluit facere misericordiam quādo dicit: Serue nequā: oē debitū dimisi tibi qm rogasti me: nōne q oportuit et temiserere conserui tui. Et Jacobi. 2. Iudiciū sine misericordiā fiet: q nō fecerit misericordiā. Estote g misericordes sicut et pater vester celestis misericors est. Luc. 6. Estote iucē misericordes et benigni donātes inuicē. Ephe. 4. Et ideo Lac. ait in sexto diuinaz insti. 7. c. Dixi quid debeat deo: dicā nunc qd boi tribuendū sit qd id ipsū qd homini tribuit deo tribuit: qz homo dei simulacrū est: s; tñ primū iusticie officii est coniungi cū deo: secundū cū homine: sed illud primū religio est: hoc s; misericordiā vel humanitas nomiat: que virtus ppria est iustoz et cultoz dei: q ea sola vite cōmunis in se cōtinet rōnem. Deus enī ceteris aialibus sapientiā nō dedit naturalibus monimētis ab incur-su et periculo tutiora generauit: hominē pō quē nudū fragilēq; formauit: vt cum pot⁹ sapientiā infereret: dedit enī pter cetera hunc pietatis affectū: vt homo boiem tueat: diligat: foueat: cōtraq; oīa pericula et ercipiat: et pset auxiliū: et itez: Deniq; celesti sumus et semine oriūdi: oibus ille idē pater ē: g p beluis in manibus sunt habēdi qui homi nocent: qui cōtra ius humanitatis et fas oē spoliāt: cruciāt: occidūt: et extermināt. Ob quā necessitudinē germanitatis: docet nos malum nūq; facere: semp bonū: id autē bñfacere quid sit: idē ipse p̄scribit prestare auxiliū et p̄stare: et elaborantibus imptiri victū nō habētibz. Deus enī quoniā pius est aīal nos voluit eē sociale. Itaq; in alijs boibus nos ipso cogitare debemus: nō meremur in periculo literari si non succurrim⁹: non meremur auxiliū si negam⁹. Hec ille. Et sic patet q elemosyna est act⁹ misericordie. 2.º est actus iusticie elemosyna et hoc inq̄tū elemosyna ordinat ad satisfaciendū p peccato: quia satisfactio est actus iusticie: et ideo cōtinetur sub iusticia sicut spēs sub genere. s; sub ista specie que dicitur liberalitas. Iusticia enī diuidit in seneritatē et liberalitatem: vt dogmatizant phi. Et per hoc respōdetur ad illud q querebat si erat actus liberalitas: ma-

gnificentie: vel iusticie: quia ē actus iusticie nō ratione sui sed rōne sue partis que est liberalitas: fin q liberalitas reducit ad iusticiā sicut pars: qz sicut prodigalitas est dare vbi nō est dandū: ita liberalitas ē dare vbi est dandū: qd est actus iusticie. Et quādo dicitur q liberalitas nō attendit eius cui dat. Aut Ricar. q si hoc nō attendat omnis liberalitas: hoc tamē attendit aliqua eius spēs que est misericordia: cuius act⁹ est elemosyna dare: vt dictū est supra. Et sic patet quōd liberalitas sit pars iusticie: et misericordia sit species liberalitatis. Qd elemosyna sit act⁹ misericordie et iusticie: confirmat hoc Laetanti⁹ vbi. 5. 12. c. di. Captiuoz redēptio magnū atq; p̄clarū iusticie mun⁹ est. Qd idem ipse Tullius approbauit: atq; hec benignitas inquit etiā reipublice est vtilis redimi a seruitute captos: locupletari teniores: hanc ego cōsuetudinē benignitatis largitiōni munerū longe antepono: hoc est grauius hominū atq; magnozū: propziū igitur iustoz opus est alere paupes: ac redimere captiuos: cum apud inuitos si qui hoc faciāt graues et magni appellent⁹: et ita: Hoc igit officii benignitatis ne antepondere quidem largitiōni munerū debuit: quod est cōparat⁹: et de duobus bonis id quod sibi videt melius eligentis. Illa enī largitiō hominū patrimonialia sua in mare abiiciētū inanis et leuis ab omnibz iusticia remotissima ē. Itaq; ne dicit quidē munerā et in quibus nemo accipit nisi qui accipere nō meretur. Non minus magnū iusticie opus est pupillos et viduas et destitutos et auxiliū indigentes tueri atq; defendere: qd adeo vniuersis diuina lex illa p̄scribit: qn boni quidē quibz iudices ad officii suū indicant p̄tinere: vt eos naturali humanitate foueāt: ac iisdē prodesse nō tant. Et nō bec oīa nostra pprie sunt qui legē qui verba ipsius dei p̄cipiētis accepim⁹. Nam illi sentiūt quidē natura esse iustum tueri eos qui tutela carēt: sed cur ita sit non p̄spiciunt. Deus enī cuius p̄peta clementia est: idcirco pupillos viduasq; defendi atq; foueri iubet: ne quis respectu ac miseratione pignozū suozū retardet: quo minus moztēz p iusticia fideq; suscipiat: s; incūctanter ac fortiter subeat: cū sciat se caros suos deo relinquare: nec bis vnq; p̄sidiū defuturum. Et gros quoq; quibz et fuerit q assistat curā.

dos fouēdosq; suscipere sūme humanitatis
magneq; operationis est. Qd̄ qui fecerit:
hic viua hostiam deo acquirat: 7 qd̄ alteri
dederit ad tempus ipse a deo accipiet recipi:
etq; in eternū. Hec ille. Facias ergo elemo-
synā 7 sic acquires iusticiā ppter quā salua-
beris. Ben. 18. Numquid pdes iustum cum
impio? quasi di. non. Deut. 24. Dateas iu-
sticiā corā domino deo tuo. Propter quam
afflictione fugies. Job. 1. Si iust? fuero nō
leuabo caput fatiatus afflictione 7 miseria.
Propter quam ingredieris tabernaculum
dei. psal. 14. Domine q̄s habitat in taberna-
culo tuo. 7c. Qui gredit sine macula 7 ope-
ratur iusticiā. psal. 17. Retribuet mihi do-
min? p̄m iusticiam meā. psal. 91. Iustus vt
palma florebit. Propter quā semper eris.
psal. 96. Letami iusti in domino. psal. 117.
Lor̄ exultationis 7 salutis in tabernaculis
iustoz. Propter quā placebis deo. Prover-
16. Initiū bone vite facere iusticiā: accepta
autem apud deum magis q̄ imolare hosti-
as. Prope quā digne coronaberis. Prover-
16. Corona dignitatis senect? q̄ in vijs iu-
sticie reperiet. Propter quā securus venies
ad iudiciū. Eccl̄. 18. Ante iudiciū para iu-
sticiā. Propter quā spem habebis in morte
7 refrigeriū. Sapie. 4. Iustus si morte pre-
occupatus fuerit in refrigerio erit. Propter
quā saturaberis. Matb. 5. Beati qui esu-
riūt 7 sitiūt iusticiā: quoniam ipsi saturabun-
tur. Per quā fili? dei vocaberis. i. Jo. 5. Qis
qui facit iusticiā ex deo nat? est. Et sic patet
q̄ elemosyna est act? iusticie. ¶ Tertio ele-
mosyna est actus latrie que est virt? quedā
qua impendit honor deo quod probatur sic
Offerre sacrificiū deo est actus latrie: si da-
re elemosynā indigenti est offerre sacrificiū
deo. iuxta illud Heb̄. vlti. Beneficētie autē
7 cōmunionis nolite obliuisci: talibus enim
hostijs pmeretur deus: ergo elemosyna est
act? latrie. vnde Lactanti? vbi. s. ait. Trāf-
fer ad magnū sacrificiū male pitura vt pro
bis veris munerib? babeas a deo mun? eter-
nū. Et per hoc patet responsio ad vltimū ar-
gumentū in opposito: quia dare elemosynā
est actus virtutis cū est debito modo circū-
stantiatus: vt. s. fiat ppter deū 7 sic nūq̄ pōt
esse nisi rectus. Ex quibus omnib? concludi-
tur q̄ dare elemosynā est magna res virtuo-

sa 7 excellentissima. De q̄ dicit Ciprian? in
epla ad fratres de ope 7 elemosynis. Precla-
ra 7 diuina res fratres charissimi solitaris
operatio: solatiū grande credentiū: securi-
tas nostre salubre presidii: monimētū spei:
tutella fidei: medela pcti reposita in potesta-
te patientis: res 7 grandis 7 facilis: sine pe-
riculo persecutionis: corona pacis: verū dei
munus: 7 maximū infirmis necessariū: for-
tibus gloriosum: quo cbristianus adiutus
prefert gratiā spiritalē: promeret cbristū
iudicē: 7 deum cōputat debitorē: ad hāc ope-
rum saluariū palmā libet ac prompte cer-
tem? omnes in agone iusticie deo cbristozq;
spectante curramus: 7 qui seculo 7 mundo
iam maiores esse cepimus cursum nostruz:
nulla seculi 7 mundi cupiditate tardemus: si
expeditos celeres: si in hoc operis agone cur-
rētes dices nos vel reductionis vel persecutio-
nis inuenerit nūq̄ domin? meritis nostris
ad premiū dērit: in pace vincentibus coro-
nam candidā pro operibus dabit: in persecu-
tione purpureā pro passione germinabit.
Hec ille. Faciamus ergo elemosynā que est
virtus dignissima 7 excellentissima: p quā
in presentia assequamur gratiam: 7 gloriā in
futuro in secula seculozū Amen.

Feria quarta post primam dominicā in
pl? De satisfactōe elemosyne. Sermo. 46

Triniuite

v
surgēt in iudicio cū gene-
ratione ista 7 cōdēnabūt
eā: quia penitētiā egerūt
in p̄dicatione Ione p̄p̄te
te. Matb. 12. c. Petunt
iudei fr̄es charissimi scribe 7 pharisei: vt pa-
tet i occurrēti euāgelio aliquod signū a x̄po
videre: quod signū 7 qua intentiōe peterent
Luce. xi. magis expresse declarat vbi dicit:
Et alij tēntes signū de celo querebant ab
eo. Quod ergo hic dicit absolute q̄ q̄rebāt
signum: intelligit de signo aliquo singulari
differēte a signis q̄ x̄p̄s coiter faciebat. Ipsa
autē questio cōsiderata cōditione querentiū
aperte ostendit q̄ ex verbo infideli 7 super-
bo ac vano 7 tentatiuo procedebat: cuz tot
7 tanta signa altioris potentie faceret q̄ ali-
quod signū visibile emittere de celo: ideo re-
spondit eis i. sus. Bnatio mala 7 adultera

signum querit. 7c. Deinde concludit verba
pposita. Viri niniuite surgent. 7c. Conde/
nabunt ea: nō auctoritate sed melioris facti
cōparatione: qz pñitentiā egerunt in predi/
catione Jone: quod nō fecerunt iudei ad p/
dicationē cbristi. Et tamē Jonas tñi tribus
diebus predicauit eis: cbrist⁹ autē tribus an/
nis. Itē Jonas predicauit peregrinis: xp⁹us
ciuib⁹ suis. Itē Jonas nullū fecit miraculū
cbristus multa. Itē Jonas fuit pur⁹ homo:
cbristus deus ⁊ homo. Sicuti etiā hodiernis
tēporib⁹ pauci tot predicationib⁹ mouē ad
pñitentiā: ⁊ ad satisfactiōē pro peccat⁹ suis
reducunt. Non luxuriosi ad ieiuniū ⁊ absti/
nentiā. Non superbi ad orationē ⁊ satisfacti/
ōē humilē. Non diuites cupidi ⁊ raptores
ad largitatē ⁊ elemosynā. De qua elemosy/
na tractantes postqz i superiori sermone ei⁹
excellentiā ⁊ dignitatē vidimus. In presen/
tiarū eius satisfactiōē pertractabimus: ⁊
more solito tres considerationes annotātes
vt infra. videlicet Prima dicit suppositio.
Secunda dicitur declaratio. Tertia dicitur
dubitatio.

Paras prima huius sermonis in qua sup/
ponitur q elemosyna est pctōy satisfactiua.

Rimo igit in isto sermōe supponit
p cōclusio. Qd elemosyna est p pctis
magime satisfactiua. Qd pbat tri/
plici Primo similitudine. Scdo intētiōe.
Tertio euidentī rōne. ¶ Primo pbat simi/
litudine sic: Homo satisfaciū alicui tribus
modis: vel p penā quā sustinet: vel p aliqd
qd ei largit: vel p intercessionē vel interces/
sores quos mittit: Sica simili bec tria facit
hō p elemosynā. Quia per ipsā se pñit sub/
trahendo sibi substantiā corpālē. Scdo hō
deo largit: qz dat paupibus aliqd ppter deū
Tertio mittit intercessores ad ipsū rogādū
qz ipsi paupes tenētur p eo orare: q elemosy/
na est opus satisfactoriū. ¶ Scdo hoc idē
probat ex largitoris intētiōe sic: elemosyna
potest duplici fieri: recte ⁊ bene. Aut intē/
tione subleuandi necessitatē proximi: ⁊ sic ē
opus misericordie: ⁊ hoc mō. pprie ptinet ad
meritū vite Et hec ē satisfactoria. Aut intē/
tione recōpēsandi p debito diuine offense ⁊
sic ē opus iusticie ⁊ satisfactoria: hec petrus
⁊ tarātasio i. 4. di. is. ar. 2. q. i. ¶ Tertio
hoc idē pbat euidentī rōne sic: ad hoc q op⁹

qd facim⁹ sit satisfactoriū op⁹tet qz habeat i
se duo. Primo q sit opus bonū vt sit in bo/
norē dei. Scdo q sit opus penale: vt pctōz
aliqd subtrahat: qz a pena ⁊ a culpa libera t
⁊ a culpa resuat. Primo dico q a penā ⁊ cul/
pa cōmissa libera t: qz p penā sit satisfactio
⁊ pctō: qd probat sic. Satisfaciū enī aliq⁹
deo p recōpēsatiōē offense: recōpēsatiō autē
offense ipostat adequatiōē ei⁹ q offendit
ad eū i quē offensa ē cōmissa: adequatiō at
⁊ in diuina iusticia ⁊ humana fit per subtra/
ctiōē ab vno qui plus iusto habuit: ⁊ p ad/
ditiōē ad alterū cui iniuste aliqd ē sub/
tractū. Deo autē qz uis quātū ē ex pte sua ni/
hil possit subtrahi: pctōz tñ quantū in se est
peccādo aufert de eo bonorē debitū: ⁊ ideo
oportet q in recōpēsatiōe pcti ⁊ offense
tū contra eius bonorē cōmisse aliqd subtra/
ham⁹. Quia ppter necessē ē q opus satisfac/
toriū sit penale: vt per penā nobis aliqd sub/
trahamus ⁊ deo aliqd impendamus. Se/
cundo dico q pena etiā a futura culpa pser/
uat: quia nō facile homo ad peccata redit: ex/
quo penā expertus est. Nam medicine pec/
catoy ⁊ purgatiue ⁊ pseruatiue sūt pene. 2.
Et bi. ¶ Tū igitur subtractio bonorū tempo/
raliū p elemosynā penalis sit. Sequitur q
elemosyna est satisfactoria. bec 2 bo. in. 4.
di. is. ar. i. q. 2. ¶ Confirmat predicta tri/
plici auctoritate. Prima est tēretī ⁊ ē 2y/
pziāi ⁊ pe. di. i. c. miro. 2. vbi dicitur. Ele/
mosyna a morte libera t: nō vtiqz ab illa mor/
te libera t quā semel cbristi sanguis extingit
⁊ aqua nos salutaris baptisimi ⁊ nostri redē/
ptoris gratia liberauit: sed ab ea que per de/
licita postmodū subrepat. Hec ille. Secunda
est Lactācij vbi. 8. Magna ē misericordie
merces cui deus pollicet oia peccata se remis/
surū. Si audieris inquit preces supplicis tui
⁊ ego audiam tuas. Si misertus laboratiū
fueris: ⁊ ego i tuo labore miserebor. Si autē
despereris nec adiueris: ⁊ ego animū tuū
contra te geram: tuisqz legibus te iudicabo.
Hec ille. Tertia est Aug. i. al. de pctōy me/
ritis ⁊ remissione ⁊ baptismo paruulorū sic
di. Aliqua precipit sed cōsultat deus hominē
ad nō nullas superandas: vel que male concu/
piūt: vel que male metuūt. Magna aliqñ
vlq totis virib⁹ op⁹ ē voluntatis: qd nō per/
fecte nos in oibus adhibityros preuidit: q

p pphetā aridice dici voluit. Ad iustificā-
 bil in cōspectu tuo ois vinens. Tales vtiq;
 nos futuros dñs puidēs qdā salubria reme-
 dia ptra reatū 7 vincula pctōy 7 post baptis-
 mū dare ac valere dignat⁹ ē. D pa. s. mie cū
 ait: Dimittite 7 dimittet vobis. Date 7 da-
 bit vobis. Hec ille. Et iō sicut p passionem
 xpi a pctō originali liberati sum⁹: ita 7 a pec-
 caris actualib⁹ p eandē passionē: sed mediā
 tib⁹ opib⁹ nostris maxime elemosynis libera-
 mur. Unde Cyhan⁹ ad frēs d ope. 7 elemo.
 Multa 7 magna sunt frēs ebarissimi benefi-
 cia dīna: qb⁹ in salutē nostrā dei patris 7 xpi
 copiosa 7 larga clemētia opata sūt 7 sp opes
 Qd cōservādis ac viuificādis nobis pacē fi-
 līū misit vt reparare nos posset: qd filius
 missus ē 7 hois fili⁹ voluit ē vt nos dei filios
 faceret. Nō illi autē: vt pplm q pus iacebat
 erigeret: vulnera ē vt vulnera nra sanaret
 Seruinit vt ad libtatē seruītes subtrahēt
 mori sustinuit vt immortalitatē mōtalib⁹ exhi-
 beret. Multa bec sūt 7 nra g dīne mīe mūera
 Sz ad huc qualis puidētia illa 7 quanta cle-
 mētia ē q nobis salutarī rōni pspicit vt hōi
 q redēpt⁹ est reseruādo plenī cōsulat. Naz
 cū dñs veniēs sanasset illa nra q Adā porta-
 uerat vulnera: 7 venena serpentis antiq⁹ cu-
 rasset: legē dedit sano 7 pcepit vt vltra iā nō
 peccaret: ne qd peccati graui⁹ eueneret. Lo-
 arctatieram⁹ 7 i angustū inocētie pscripti-
 one cōdusi ne haberet qd humane fragilita-
 tis infirmitas atq; ibecillitas faceret: nisi ite-
 rū pietas dīna subueniēs iusticie 7 mīe ope-
 rib⁹ ostēdis viā quādā tuēde salutis aperiret:
 vt fordes postmodū qscūq; bīm⁹ elemosy-
 nis ablueram⁹. Loquit i scripturis dīnis spi-
 ritus scūs 7 dicit: Elemosynis 7 fide delicta
 purgant. Ad vtiq; illa delicta q fuerunt añ
 ptracta. Nā illa xpi sanguie 7 scificatō pur-
 gant. Itē denuo dicit: Sicut aq extinguit
 ignē: ita elemosyna extinguit pctm. Hic qz
 oñdit 7 pbat q sicut lauat aq salutaris
 gelēne ignis extinguit: ita elemosynis atq;
 opationib⁹ iustis delictor flāma sopit. Hec
 ille. Et sic patet pars pma hui⁹ sermonis.

Pars secūda hui⁹ sermonis i q declaraf
 q elemosyna ē satisfactoria 7 pctm.

Secundo declaraf q elemosyna ē sa-
 tisfactoria 7 pctm. Nā apls ait. i.
 Tbi. 4. Pietas ad oia valet. s. pctā

pmissionē habens vite q nūc est 7 future: g
 7c. Preterea glo. sup Luc. ait. Prima ele-
 mosyna est mederi aīab⁹ vñs credēdo i me
 qz corda mūdo: s. cōstat q dē mūdat aīam
 ab oī imūdiācia: qz nō mūdat eā i pte s. tota
 liter: g. 7c. Preterea fm Augm. 2. li. de verb
 dñi sermone. 7. Faciēs elemosynā debet ici-
 pere a seipso: ait eni ibi sic: Quō eni es mise-
 ricors alteri: si crudelis es tibi? Fac verā ele-
 mosynā: audi scripturam. Misere aīe tue
 placens dō: mēdicat ante te aīa tua: redi ad
 pscia 7 tuā quicūq; male viuīs: cūq; ifideliē
 viuīs redi ad pscia 7 tuā 7 ibi iueniēs mēdicā-
 tē aīa 7 tuā: egētē: pauperē: erūnosā: 7 forte
 egētē 7 egestate mutescētē: 7 qñ iueneris talē
 aīa 7 tuā fac illi elemosynā iudiciū 7 caritatē
 Quid est iudiciū? respice te 7 iueni te. displi-
 ce tibi: pñcia i te. Et qd est caritas? Dili-
 ge deum 7 pñm 7 fecisti mīam: pñcū aīa
 tua 7 pscia tua: bāc aut elemosynam si pter-
 mittis da qñ vis: dona qñ vis de fructi-
 bus tuis nō decimas sed imūdiās. nihil fa-
 cis qñ totū nō facis: 7 tecū aīa tua vscat: ne
 pereat fame: da illi panē: quē panē? Panem
 viuū q tecū loq. Ego sū panis viuus qui d
 celo dscēdi. Hec ille. Ex quo textu sic argui-
 tur. Elemosyna est misereri aīe sue: s. misere-
 ri aīe sue ē remouere dñm miserā ab ipsa. i.
 pctm: qz Prover. 14. Pctm miseros fa-
 cit plos: q elemosyna ordinata dñm miserā
 aīe tollit. Ista aut qualie itelligi habeāt de-
 clarat Alex. de al. vbi. s. di. Qd vtilitas ele-
 mosyne magna est. Est eni quodāmodo vni-
 uersalis: qz efficit 7 duas radices pctōrum
 Nā vt bēf ab Aug. sup vto psal. 79. In-
 censa igni 7 suffossa ab icrepata vultus tui
 pibūt. Est ardens cupiditas velut ignis ma-
 lus: 7 timet male iacēs velut malū frigus: s.
 malū ignē ē elemosyna velut aq: vt pz. s. Cō-
 tra malū frigus est elemosyna velut ignis.
 Prover. 25. Si esurierit inimic⁹ tu⁹ ciba il-
 lū: si sitierit da ei aquā bibere: prunas eni cō-
 gregabis sup caput ei⁹. Preterea hoc etiā pz
 ex his q dñs mūdat aīam ab oī pctō p grāz
 quā de sola mīa infundit. Nā mīa vel opus
 mīe quodāmodo dñat oī pctō. cē eni pctm
 est miseria aīe 7 aīam efficit miserā: quam
 quodāmodo releuat mīa. s. mīa dñi effectiue
 mīa hois dispositiue. Preterea elemosyna
 pdest 7 faciēti 7 recipiēti: vñ quodāmodo

babet vniuersalē vilitatē. ¶ Aduertēdū
tñ q̄ vniuersalis vtilitas elemosynē nō ē dī
cta p̄ pprietatē sed appropriatiōē. Nō p̄ p̄
prietatē dīco: q̄ vtilitas elemosynē p̄prie sa
tisfacere ē. p̄ p̄ctō avaricie: sicut ieiunij p̄ p̄c
cato luxurie: 7 ofonis p̄ p̄ctō supbie: sed per
appropriatiōē q̄ sic duplex ē medicina pur
gatiua 7 sanatiua 7 cuiusdā ē. p̄prie sanare:
cuiusdā est. p̄prie purgare. Sicut igit ieiu
niū. p̄prie sanat luxuriā 7 etiā purgat: appo
prie p̄o purgat oīa p̄ctā. p̄illis satisfaciē
do. Sic elemosyna etiā p̄prie sanat vitium
avaritie 7 p̄ ipso satisfacit: sed tñ a p̄prie ta
te p̄oib⁹ satisfacit. Est etiā vniuersalis vti
litas nō effectiue. p̄prie dicendo s̄ dispositi
ue: q̄ disponit ad oīū vitiōū purgationē.
Cōfirmat ista trib⁹ auctoritatib⁹ scripture
sacre. Prima est Luc. xj. Date elemosynā 7
ecce oīa munda sūt vobis. 2. est 2. bobie. 4.
Elemosyna ab oī p̄ctōra morteliberat. 3. ē
Daniel. 4. vbi ē qd̄ Danie. ait ad Nabucho
donosor P̄ctā tuā elemosynis redime 7 iniq̄
tates tuas in misericordijs pauperū. Et sic
patet pars 2. hui⁹ sermonis.

Pars etiā hui⁹ sermonis in qua ponitur
vñ dubiū: vtrū dare elemosynā sit magis
satisfactoriū inter p̄o satisfactoriōis.

¶ Tertio i isto s̄mone orī dubiū: vtrū
dare elemosynā sit magis satisfacto
riū in p̄tes satisfactoriōis: videt̄ enī
q̄ nō: q̄ Auicēna e. metha. 3. c. loquēs de ob
sequijs q̄ p̄pter deū ipendūt aīr: q̄ ex his oī
bus obsequijs illud ē acceptabili⁹ p̄ qd̄ agēs
parat q̄ si sit loquēs in deo 7 tendēs in ipsum
7 ad ipsū facit q̄ si p̄ns ei: sed hoc ē oīo: q̄ 7 c
P̄terea cū p̄ satisfactoriōē sint cause peccato
rū ecclēde: illud magis est satisfactoriū qd̄
est p̄pore radicē p̄cti: s̄ ista est supbia vite p̄
quā est directe oīo: q̄ oīo ē magis satisfacto
ria in p̄tes satisfactoriōis p̄tes. P̄terea satisfactori
o satisfactoriū ē p̄ opa penalia: sed ieiunij ma
gis ē penale q̄ donatio elemosynē: q̄ ē mag
is satisfactoriū q̄ elemosyna. ¶ S3 p̄riū pro
bat trib⁹ rōnib⁹ sic arguēdo. Illud ē magis
satisfactoriū cui magis appropriat scriptura
p̄riari p̄ctis: s̄ elemosyna ē b⁹ mōi: iux illud
Ecclē. 3. Ignē ardētē extinguit aq̄: 7 elemo
syna reficit p̄ctis: q̄ magis est satisfactoria.
P̄terea p̄ q̄ 2. bob. 12. dictū ē. Bona ē oīo

cū ieiunio 7 elemosyna: de elemosyna spālīe
subiūgitur: qm̄ elemosyna a morte liberat 7
ipsa ē q̄ purgat p̄ctā 7 facit inuenire vitā eter
nā: q̄ vī q̄ magis sit satisfactoria elemosyna
q̄ ieiunij vī oīo. P̄terea in satisfactoriōe tria
sūt. s̄ vitatio culpe ad quā maxie valet oīo.
Augmentū grē ad quā maxime valet ele
mosyna. Solutio pene ad quā maxime va
let ieiunij. Et q̄ augmentū grē nobili⁹ ē q̄
vitatio culpe: q̄ nō euitat malū nisi p̄p̄ bo
nū 7 qd̄libet isoz meli⁹ ē q̄ solutio pene: iō
in p̄tes satisfactoriōis vtilior est elemosyna 7
oīo vtilior ē q̄ ieiunij. ¶ Itā p̄clusionē p̄
prime dictā p̄firmat Ric. in. 4. dis. 15. ar. 2. q̄
3. Aliter sic eā declarādo. Elemosyna debi
ta intēde facta aliq̄ mō p̄tutē p̄tinet oīonīs
7 ieiunij: q̄ cū cūda obligat ad oīadū 7
ieiunādū 7 alia bona faciēdū p̄dante elemo
synā inq̄tū sibi possibile ē. P̄terea elemo
syna inq̄tū dat p̄p̄tē q̄ si qdam oblatio
deo facta. Oblatio āt deo facta aliquā vīm
oīonīs bz: inq̄tū etiā bona exteriora sūt ad
sustentatiōē corpis: subtractio eoz p̄ elemo
synā aliq̄ mō p̄tutē p̄tinet ieiunij: q̄ i oīo
ne aīa regimīni corpis min⁹ intēdit: 7 ex cō
sequēti corp⁹ debilitat. Sic igit p̄tuosior ē
aīa intellectiua q̄ sensitīua: q̄ p̄tinet ipsi⁹ p̄
tutē 7 multo pl⁹ 7 sensitīua q̄ vegetatiua: q̄
cōtinet ei⁹ p̄tutē 7 ampli⁹: sic magis ē satis
factoria elemosyna q̄ oīo: 7 oīo q̄ ieiunij:
q̄uis elemosyna nō tātū excedat oīonē 7 ie
iunij inesse moris quātū aīa intellectiua ex
cedit sensitīuā 7 vegetatiuā i esse nāe. Dicās
q̄ ad p̄mū i oppositū. Qd̄ licet oīo s̄m cēntiā
dignior sit q̄ donatio elemosynē. tñ quātū ad vtili
tē ē dare elemosynā q̄ ozare: 7 sic debet
intelīgi verbū Auicēne: q̄ tñ oīo 7 ieiunij
retrahūt a p̄ctō: non tñ p̄ modū meriti sed
etiā p̄ modū cōsuetudinīs p̄rie. Ideo de illo
temonio qd̄ erat reputatū ad inclinādū ho
mīnes i malā p̄suetudinē dī Matb. 17. Qz
ei⁹ non poterat nisi p̄ oīonē 7 ieiunij. Ad
2. dicās q̄ supbia vite ē etiā elemosyna:
q̄ vt supius habitū ē p̄tinet aliquā oīonīs
p̄tutē. Ad 3. dicās q̄ i satisfactoriōe pl⁹ atten
dēda ē bonitas q̄ penaltas: elemosyna aīa
melior ē ieiunio: q̄uis ieiunij sit penali⁹ s̄m
plici⁹: qd̄ iō dīco: q̄ aliq̄b⁹ penali⁹ ē elemosy
nā dare q̄ ieiunare. ¶ Cōfirmat p̄dicta

edelsio triplici auctoritate. Prima est Aug. in 2. sermone de ieiunio quadragesime sic dicit. Ieiunia nostra elemosynarum piguedo comedet quia tale est ieiunium sine elemosyna: qualis sine oleo est lucerna. Nam sicut lucerna sine oleo accendit fumigare potest: lumen autem habere non potest. Ita ieiunium sine elemosyna carne quidem cruciat: sed charitatis lumine animam non illustrat. Hec ille. 2. est Ambrosij in sermone de officio dei Abrahama de pe. di. i. c. Medicina misericordie tollit peccata magna: habemus plura subsidia quibus peccata nostra redimimus: pecunia habes redime peccata tua. Non venalis est dominus: sed tu ipse venalis es: peccatis tuis vendidatus es: redime te opibus tuis: redime te pecunia tua. vilis est pecunia: sed preciosa est misericordia elemosyna in qua peccata liberat. Crimina ergo elemosynis redimimus: hec ille. 3. est Joan. chrisostomi ea. di. c. medicamentum sic dicens. Medicamentum fortius quam maxime in pecunia operatur hoc est elemosyna. Sicut in preceptis medicine medicamentum quidem multas verbas accipit: una autem efficacissima: sic et in pecunia. Ista verba efficaciora potestiora et universum ipsa efficit. Audi enim quod dicit divina scriptura Da te elemosynam et omnia munda sunt tibi: hec ille.

Sed si elemosyne spirituales sunt magis satisfactorie quam corporales. Ad hoc respondit Ric. quod pure spirituales magis sunt satisfactorie quam corporales: quia cum satisfacere sit causas peccatorum excidere et eorum suggestionibus aditum non indulgere: quod maxime potest fieri per gratiam dei quam efficacius meretur spirituales: quia indulgentie aie que maior est quam indulgentia corporis subveniunt. Idcirco sunt magis ceteris operibus satisfactorie: quod ideo dico: quia homo ita exiliter posset orare et docere ad subueniendum indigentie spirituali: quam ita efficaciter laborare ad subueniendum indigentie corporali: quod elemosyna corporalis preferetur spirituali: sed inter ipsas elemosynas spirituales ad satisfaciendum potissima est offensa et remissio: quod per bas triplici auctoritate. Prima est Aug. li. 2. contra epistolam pementiam ubi sic dicit. Peccatum quod alter in te commisit dimitte ut dimittat tibi reusque magni operis misericordie et offensas et iniurias remittere. Secunda est eiusdem in li. 50. omel. omelia. 18. ubi sic dicit. In operibus misericordie et pietatis omnia delectantur: cum ex pleno corde et vera fiducia dicimus illi qui

videt: Dimitte nobis debita nostra sicut et nos dimittimus debitoribus nostris. Tertia est ibidem omel. 6. Quia sicut ipsi videtis ad remissionem omnium peccatorum si substantia terre non fuerit charitas et dilectio inimicorum satis abunde sufficit: nulla nobis excusatio remanebit in die iudicii: nec dicit aliquis poterit non se habuisse unde redimeret. Et ideo omnes homines studemus toto corde diligere orantes ut qui boni sunt meliores fiant et in bono operum permanent: qui vero mali sunt cito corrigantur timeantes quod dominus comminatur. Si non dimiseritis hominibus peccata eorum: nec pater vester celestis dimittet vobis peccata vestra: sed magis cum ipsi adiutorio laboremur: ut in nobis possit impleri: Date et dato. Cum in nostra prestate positum sit quod alter in die iudicii iudicemur. Dimittamus ergo omnibus inimicis nostris: ut vera et libera conscientia in oratione divina dicere possimus. Dimitte nos. etc. no. hec ille. Ex quibus omnibus apparet quod non potest maius fieri suffragium quam elargitio elemosynarum. unde Hiero. ad Palmachium de morte Pauline Palmachius non sanctam famulam offensa quam veneranda elemosyne balsamis rigat: his pigmentis atque odoribus fouet cineres quiescentes. Sciens scriptum: Sicut aqua extinguunt ignem ita elemosyna extinguit peccatum. Quantas virtutes balteat misericordia et quibus donanda sit premijs beatus Ciprianus grandi volumine exequitur et Dam. confilius probat: qui regem impiissimum si se audire voluisset dicit pauperum sustentatione salvandum. Hec ille. Omnia supradicta patet per exemplum singulare Joannis elemosynarum qui ait: Quod cum quidam captus in carcere detrusus esset evadentes quidam de captivis suis et ad patriam illius revertentes asseriebant illum mortuum quia similem sibi sepelierant quem illum putabant parentes ergo illius quasi pro mortuo per annos tres collectam faciebant. Post quatuor annos ille rediit: et cum cognovisset ea que pro eo agebantur: dixit se illo tempore quo collecte faciebant a quodam candidato solutum fuisse et tota die libere ambulasse. In crastino autem ferro rursus astrictum se sentiebat. Faciamus ergo elemosynam debitis circumstantijs ut debita satisfactione peccata nostra abluentes in presentia assequamur gratiam et in futuro gloria in secula seculorum Amen.

Serila qui iuta post primā dñicā in xpo. De
tribus additionib⁹ elemosyne: gratiositate: lar
gitate ⁊ bonitate. Sermo. 47.

Atuli edunt

c

de micis que cadūt de mē
sa dñoy suoy. Matb. 15.
Quia frēs charissimī in
todierno euāgelio recita
tur qd xps secessit i ptes
tyri ⁊ sidonis que fuerūt ciuitates gentiliū.
Hāc p̄m Remigiū: tyrus fuit metropolis ca
naneoy. Sidon termin⁹ cananeoy respiciēs
ad aqilonē. Et ecce mulier cananea a finib⁹
illis egressa: qz. s. cananei nō potuerūt p fili
os isrl' totaliter extirpari: ⁊ iō a finib⁹ illis
egressa: qz xpm sequebat i viā ad ipetrādū
sue filie sanationē. vñ clamās dicebat: Ad i
serere mei fili David. Queris q̄ quare nō rñ
ditei verbū? ⁊ q̄re cōparauit iudeos filijs: ca
naneos autē canibus? Rñdēt qd hoc fecit xps
Primo ad fidē magis exercendā ⁊ ostēdēdā
ac patiētā ⁊ humilitatē mulieris. ⁊ ad ostē
dendā notabilē differētiā inē cultores veri
⁊ idolatras. ⁊ ad ostēdendū generalē mo
dū quē x⁹ tenet pēdōrib⁹ redēntib⁹ ad ipsuz
qb⁹ sic dat fauorē q̄rēdi grām qd q̄si eā dare
nolle vñ: vt sic eā magis ostēdat nobis indebi
tā: ac p psequēs ex maiorib⁹ inuolētia datā
Secūm autē glo. Filij sūt iudei generati p le
gē ⁊ nutriti sub cultu vni⁹ x⁹. Panis autē est
euāgelij miracula ⁊ alia xpi opa q̄ ad salutē
nram p̄tinēt. Hō erat qd cōueniēs vt beca fi
lijs auferēt ⁊ darent gētib⁹ q̄ erāt canes be
stiales ⁊ imūdi ⁊ a x⁹ tēplo sequestrati: do
nec. s. p̄sisterēt i p̄tinacia sua. Sed bñ ⁊ spālī
dignatō dñe mīe poterat hoc esse bonū p̄ci
pue in bis qd p fidē grās qd p̄sisterēt eē canes
⁊ inciperēt eē filij: sicut fuit mulier ista. Vñ
dicēte dño: Hō ē bonū sumē panē filioy x⁹.
Rñdit mulier: etiā dñe. s. ego sū canis: fac ḡ
mibi vt canī. Hāc caruli edūt. ⁊c. In q̄ appa
ret mira mulieris bñilitas ⁊ fides i q̄ signifi
cat fides ecclie ⁊ gentib⁹. Et quib⁹ oib⁹ ap
paret qd multi bodiērnis t̄pib⁹ sint rep̄ben
dēdi: qd canes: a alia: ⁊ bestias replent ⁊ ipin
guāt: filios autē. i. paupes relinquit inaneos.
Vt iñā paupes sicut catellos tractarēt: dā
tes eis q̄ supflūit ⁊ abūdant. Idcirco postq̄
elemosyne tractauim⁹ dignificationē ⁊ satisf

factionē vite puenit vt aliq̄ de ei⁹ modifica
tōe describam⁹. Ad hoc enī qd elemosyna sit
xpo grata plures debet habere cōditōes. De
qb⁹ cā breuitatis i p̄nti sermōe tres tñi vide
bim⁹. Prima dicit gratiositas. ⁊ dicitur
largitas. ⁊ dicit bonitas.

Parap̄ma bui⁹ sermonis in qna declara
tur qd elemosyna debet fieri cū gratiositate.

Rimo qd elemosyna debet fieri cū
p gratiositate bilariter ⁊ velocit ⁊ sua
uiter. Primo qd elemosyna debet

fieri bilariter cū iocūda facie ⁊ bilaritate.
Nihil enī grati⁹ paup̄eē pōt qd in oī dato
bilarē sibi vultū ostēdere. Vñ Ecclē. 15. In
oī dato bilarē fac vultū tuū. Hāc sicut x⁹
tristē vultū datoris nō respiciat: ita bilarē da
torē nimis diligit. vñ. ⁊. ad Lborj. i. aplū
ait: Hō ex tristitia aut ex necessitate: bilarē
enī datorē diligit x⁹. Qd habet. ⁊. 6.
S. ex bis. vbi sic dī. Ad bonū aut quicq̄ in
utiliter cogit cū x⁹ asp̄net coacta sacrificia
Vñ aplū cū ad elemosynas Lborj. borta
ret ait. Vñ q̄sq̄ det put de iustinauit in corde
suo nō ex tristitia aut ex necessitate: bilarē
enī datorē diligit x⁹. vñ dat intelligi qd q̄
inuit⁹ dat p̄p̄ p̄ntē pudorē: ⁊ rē ⁊ meritū
p̄dit. S. ⁊ bīc oxī vñ dubiū Si mereat
equaliter duo faciētes elemosynā habentes
equalē charitatē: s. alē cū grauatē: alter
cū bilaritate facit ceteris parib⁹. Vñ enī
qd nō equalitē merant ex p̄dictis verbis: et
etiā ex glo. ibidē q̄ ait: Quicq̄ boni facis cū
bilaritate fac ⁊ tūc bñ facis. Qui enī ex vo
lūtate dat bona approbat x⁹ ⁊ remunerat
Ex quib⁹ vñ qd qui dat nō bilariter nō bene
facit nec meritozē. Sed p̄trariū videt sic.
Quia elemosyna est satisfactoria ex duobus
s. ex charitate: ⁊ qz penalis ē: q̄ alij parib⁹
q̄ magis ē penalis magis ē satisfactoria: q̄c
Preterea maioris volūtatis est nā qd fortu
na: ⁊ magis ponderāda est etiā merito circū
stātie nāe qd fortune: sed legit Matb. 23. et
Luce. 21. qd mulier paup̄ q̄ misit duo minū
ta in gacopbilatiū pl⁹ misit qd alij aōs: nō in
quātitate s. in p̄portioē: qz cū victū suū
misit: alij vñ ex abūdāti miserūt: q̄ circūstā
tia paup̄tatis facit ad maioritatē meritū: qz
pl⁹ grauat paup̄ i puo qd diues imāg ḡ cir
cūstātia nāe vbi mai⁹ ḡuamē ē facit ad maio
ritatē meritū. Preterea vbi maior pugna ibi

maior victoria: 7 vbi maior victoria ibi maior merces: qz qui dñat aīo suo, melior ē ex pñgna toze vrbū. puer. 16. ergo cū ille qui dat cū graumine vincat animū suū in dādo elemosynā: maiorē victoriā habet q̄ ille qui dat bilariter: ergo etiā habet maiorem mercedē q̄ ille qui dat ex bilaritate: sed constat q̄ illa que fit cū graumine magis ē pñalis: ergo magis ē satisfactoria. Ad hanc dubitationē respōdit Alex. de ales dicens: Qd si graumē illud ex radice auaricie pueniat illius qui dat elemosynā non est magis satisfactoria q̄ alia: qz ex radice peccati puenit quia si hoc esset de malo scilicet culpe reputaret lucrū. Sed si graumē illud sit de natura cōplexionis illi? magis est satisfactoria q̄ meritoria q̄m ad remissionē pñe. Nec verū est q̄ si dāns cū graumine magis accedit ad dātē inuite: qz inuite dare sonat in vitiiū: sed graumē hui? modi respicit illud qd est nature: vnde nō sunt eiusdē ordinis. Quando ergo dicis q̄ bilares dātōrē diligit de? dicendū sicut in apposito nro: q̄ ille dicit bilaris qui sponte 7 volūtarie dat scōm q̄ bilariter dare dicit qui dat mō cōtrario illi qui dat cū tristitia 7 murmure. Ex quo p̄z q̄ ille q̄ vult recte mereri in cōspectu dei debet dare elemosynā sponte 7 volūtarie grātiter 7 affectuose: vnde Hiero. in epistola ad Julianū ait: Paupcula vidua duo eramist in gacophilatiū 7 quia totū cōtulit qd bātebat: oēs dicit in oblatiōe munex dei su p̄rasseloemptes: quoniā nō pondere sui s̄ offerētū volūtate pensat. Hec ille. Et ideo 42. q. c. quiescam? dicit. Ad enim ex vita eorū quos accipimur mercedē tibi retribatur? est de? sed ex volūtate 7 bonozificētia multa: ex mīa 7 bonitate. 7. 45. di. c. due. dicit. Elemosyna que corporaliter daf: si non benigno corde tribuit oīno nō sufficit: p̄pterea Augu. in tractatu suo de visitatiōe infirmorū sermone pmo hoc meli? explicat di. Bona ē a malo declinatio: s̄ necessaria ē ad bonū faciendū festina 7 efficax 7 cū bilaritate exhibitio: bilarē cū dātōrē diligit de? 7 qd est bonū facere in publico est boni faciendi regula. Enumerat enī bona sibi impēsa docto 7 doctorū sic dicens: Hospes fui: nudus: incarcere: sitiēs: 7 esuriēs 7 ministrasti mihi 7 q̄dū vni. ex mī. m. se. ih. fecisti. Bran

de bonū quod cū sit in pauperes redūdat in teum: s̄ in pauperes largitio nō est toti? boni exhibitio. Hec ille. ¶ Secūdo ad hoc qd sit gratiosa elemosyna debet fieri velociter: vñ Salomon puer. 3. dicit. Ne dicas amico tuo vade 7 cras dato tibi: cū statim possis dare. Est autē velociter danda: tū ne donans tarditate ipsam vēdat: 7 querēs precibus emat: iuxta illud Seneca. Nihil cbari? emit q̄ q̄ multis precib? cōparat. Et ideo Ecclesiasti. 4. dicit. Ne p̄trabas datū angustanti. Tum vt donās benedictionē acquirat: iuxta illud puerb. 22. Qui pronus est ad misericordiā benedice. Tū ne mors veniat: 7 donati nō ita sicut ante pficiat: vñ Ecclesiasti. 14. dicit. Ante mortē bene fac amico tuo. Et ideo ad hui? exemplū. s. q̄ elemosyna sit velociter dāda illud Job. 31. deduci p̄t. Si negam quod volebā pauperib?: 7 oculos vidue spectare feci. quasi diceret mī nime. Sicut hodie pleriqz faciūt 7 pauperibus elemosyna ad hostiū eorū accelerātibus 7 clamātibus diu nihil respondēt: 7 demū dicūt: vadas cū deo. Et ideo Aug. oīa ista cōfirmās in li. 50. oīel. oīel. 40. dicit Perfecta misericordia ē vt ante currat esurienti cibis q̄ roget mēdicus. Ad enī perfecta ē mīa si precib? extorquet. Sed si tacens mēdicus loquitur palor in facie: p̄ne lapis felis ē celis q̄ suspect? festina pietate succurre: ne audias irrogantē: ne qd debet dño vēdices tibi. Imittare teū tuū qui solē suū ori rī facit super bonos 7 malos: 7 pluit super iustos 7 iniustos. Ecce venit tibi pluuia aūq̄ roges: tescēdit v̄ertas nec dū stertis: dum adhuc in lecto es ex precepto vigilat dices: ex cubant elemēta fructus te nesciēte effūdūt verat celū 7 parturit terra: tot celaria mellis sum dū nescim? accipim?: 7 tantae op̄s comedim? ante q̄ rogemus. Et tu homo mōdicus ē 7 ipse panis quē etiā precib? vendis Ad rogauerūt quatuor milia in deserto Iesum cū septē panes 7 paucos pisces infinita agmina pranderēt. Hec ille. Et ideo quedā deuota mulier cū cēt in ecclesia 7 missa cantaret ibidez: accessit ad eam pauper quidā nudus frigore 7 algoze grauiter cruciatus: pieqz sibi elemosynā postulās: quē cum pia mulier asperisset misericordia mota cogitauit: si iret domū perderet missā: si autē missā

expectaret paup̄ algore cruciaret. Et victa
arcta necessitate paup̄is frigerētis: cito ad
angulū ecclesie iuit: clāq; se pellicū exiit: 7
paup̄ri in elemosynā dedit missamq; in eo
dē passu quo iā cantari dīmiserat reinuenit
ergo cbristiane cito fac elemosynā: qz velo
citer fienda ē. **T**ertio ad hoc q; sit gratio
sa elemosyna debet fieri suauiter: vt. s. suauī
voce 7 dulci respōsione de: vñ Ecclesiasti.
18. Nōne ardorē refrigerabit ros? sic 7 ver
bū meli⁹ q; datū. Et. Paulo aū ibidē dicit.
Lōgregationi paup̄rū affabile 7 te facito.
Et ibidē inferē. Declina paup̄ri aurē tuā
sine tristitia. Lōtra quod faciūt multi qui
asperis 7 cōtumeliosis verbis dāt elemosy
nā: vñde Greg. ait: Sunt nōnulli qui inop
vt ab egenis fratrib⁹ fuerint necessaria po
stulata: pri⁹ in eos cōtumeliosa verba iaculā
tur: qui 7 si rebus ministeria pietatis effi
ciūt: verbis tñ cōtumeliosis humanitatis
gratiā perdūt: ita vt plerūq; videant in iu
rie illate satisfactionē exoluissē cū post con
tumelias dona largiunt. Hec ille. vñ Ecce
lesiasti. 20. dicit. Datū insipientis nō erit vti
le tibi. Eriqua dabit 7 multa improp̄erabit
7 apertio oris illi⁹ inflatio ē: 7 odibilis ē deo
huiusmodi homo. Hec ibi. **D**eber autē
fieri suauiter elemosyna: maxime qz sit deo
quādo sit paup̄ri: vñ Aug⁹. sup̄ psal. 123.
ait: Cum dāim⁹ elemosynā paup̄ri nō dā
mus quasi de nostro: s; tanq; de dono cbristi
nec debem⁹ dare quasi mēdico: s; tanq; patri
vñ in li. 50. omel. omel. 17. ait: Dediti deo
o homo dediti qd tibi dedit de⁹? nūquā
inuenisti vñde dāres homo mēdice? Quid
habes qd nō accepisti? ergo de dono das deo
et eo qd tibi dedit bono a te accipit: Nā mē
dicitas tua nisi pri⁹ ipse dedit inanisima
remaneret. Hec ille: Et ideo exemplū habet
ex legēda Jobis elemosynarij. Qd cū qui
dā optimis vestimētis indur⁹ esset peregrī
no cui dā naufrago petēti vestimentū suū de
dit: quod ille accipēs statim vendidit. Co
gnito hoc ille turbat⁹ est dicens: Non fui di
gnus vt memoriaz mei haberet egenus. Et
ecce dū dormiret vidit quēdā fulgentē sic so
lem: habētez indutū vestimentū qd tradi
derat egeno 7 dicēte sibi. Quid ploras? Co
gnoscis vestimentū? Et ille etiā dñe. Et do
min⁹. Illo ego vestior ex quo dediti mibi.

Ha cbristiane: fac ergo elemosynā bilari
ter velociter 7 suauiter: qz ista faciūt elemo
synā teauratā. Et hoc exprimit in hoc termi
no. ecce. Sicut etiā accipit Esa. 12. c. Ecce
de⁹ saluator me⁹: qz deus in mūdū descen
dens: 7 in elemosynā se nobis paup̄rib⁹ do
nans hoc obseruauit. **A**d uertēdū insup
q; ad hoc q; elemosyna sit gratiosa debet fie
ri in charitate: qz elemosyne in peccato mor
tali viuētib⁹ nihil aut parū p̄fuit: maxime
quo ad meritū eterne vite 7 remissionē pe
ne: vñde Aug. 21. de ciuita. dei. 27. c. ait.
Qui dignas p suis peccat⁹ elemosynas pri⁹
eas incipit facere a seipso: qz indignū est vt
qui in se nō facit in proximū faciat. Cū au
diat dicentē deū. Diliges primū tuū tanq;
te ipsum. Iterūq; audiat Miserere aīe tue
placēs deo. hāc elemosynā. id est vt deo pla
ceat nō faciēs anīme: quomō dignas p pec
cat⁹ elemosynas facere dicēdus ē? Ad hoc
enī illud scriptū est. Qui sibi malus cui bo
nus erit. Hec ibi. Et ideo o cbristiani vultis
q; elemosyne p̄ficiant animab⁹ vñs mutare
vitā vestrā: relinquite peccata vestra o lu
xuriose dimitte luxuriā. Et ideo qui volunt
sibi elemosynas p̄desse debēt pri⁹ vitā mu
tare: vñde Lac. in. 6. di. institū. 13. c. Quo
tiēs igitur rogaris tentari te a deo crede an
sis dignus audiri: circūspice cōsciētā tuam
7 quantū potes medere vulnerib⁹. Hec tñ
quia peccā largitione tollunt dare tibi licen
tiā peccandi putes. Abolētur enī si deo lar
giare qz peccaueris. De⁹ enī purgari homi
nē peccat⁹ maxime cupit. Ideoq; agere peni
tentia iuber. Agere autē penitentiā nihil est
aliud q; profiteri 7 affirmare se vltius nō
peccaturū. Hec ille. O quāti bodie inueniū
tur: qui substantiā tēporalē in paup̄rib⁹ da
re volūt cbristo: animā vero in peccatis da
re volūt diabolo: vñde Aug. in cōmunib⁹
sermonib⁹. sermone. 23. ait: Rogo vos vt
diligentius considerātes attēdat: ne vos
crudelis ille bñani generis inimicus ita deci
piat: sicut solet incantōs iniqua calliditate
decipere: qui homicidiis: raptorib⁹: 7 adulte
ris vanam securitatē ingerit: vt talis crimi
na quotidianis cōfynis redimē credāt: putā
tes q; deus corruptorū morē iudicij pecu
niā accipiat 7 peccata dimittat. Accipit pla
ne pecuniā 7 elemosynis delectat: Ea rō ra

tione vt offerēs simul offerat aīam suā. **H**ec est hec iusticia vt criminōsus pecuniā deo offerat: 7 aīam suā diabolo tradat: imaginē impatoris offerat deo: 7 in seipso imaginē dei tradat diabolo. **H**ic ita pcepit in euāgelio chris̄: cū ait. Reddite q̄ sūt ec. ec. 7 q̄ sūt de deo. **N**ā quātūlibet largas elemosynas q̄s tribuat: si capitalia crimina non declinat pecuniā perdit 7 peccata nō redimit. **N**emo putet q̄ elemosyne eā cōsumant. Aliud enī est mutare vitā: Aliud colorare. **M**utare vitā est talib⁹ criminib⁹ abstinere. **C**olorare vtro elemosynis credēdo redimere. **E**lemosyna enī tūc animā liberat: si criminōsus mortifera peccāta m tēferat: ne substātiā suā offerat deo: 7 penitentiā tribuat iūmico. **H**ec ille. **F**iat ergo elemosyna cōditionib⁹ pceditis: qz si aliter fiat 7 si aliqliter p̄sit: nō incōparabiliter magis si sic fiat. **E**t de hoc dat exemplū in legēda Jobis elemosynarij vbi dicit. **Q**uod erat quidā tbeloneari⁹ diues valde petrus noīc: s; nimis pauperib⁹ imisericos: qz eos ad domū suā accēdētes cū nimia indignatione repellebat. **U**nus ergo illozū dixit socijs: **E**go facio vobiscū pactuz q̄ ego hodie accipia ab eo elemosynā. **F**acto pacto paupere illo ad domū illā accēdente 7 p̄c̄ forib⁹ stante: petrus cū vidēs accipēs vnū de silaginis panib⁹ quos illa hora mancipiū ferebat: quia lapidē nō inuenit pauperem cū magno furore inde p̄cussit: quē pauper accipēs se illū recepisse de manu illi⁹ socijs indicauit. **P**ost vtro duos dies infirmatus ad mortē vidit se ante iudicē 7 mauros quosdā in statera mala ciūs appēdere. **S**ed ex altera parte dealbati tristes dicētes se nō bil batere q̄ imponerēt nisi parū panē similaginis: quē tederat chris̄to coact⁹: quē cum sup staterā ponerēt eq̄lita: nō ē facta. **Q**ui dixerūt ei: **A**dauge similagīnē hāc alioquin te immaniter appbendēt. **E**uangelas autē 7 liberatus dicebat p̄p̄lo. **S**i vna similago q̄ p̄ furore iactauit tātū p̄fuit: quāto magis oīa p̄pter dñm elargiri. **L**eaueat q̄ ait **A**ugu. in sermone. 24. de coibus 7 obseruet vnusquisq̄ p̄c̄dē vt sic p̄ suis criminib⁹ elemosynā faciat: ne ipsa vltra cōmittat: timens illud q̄ dicit apl⁹: **S**i dīstribuero in cibos paup̄rū oēs facultates meas: charitatē autē nō habebā nībil mibi p̄dest. **Q**uomō chari-

tatē non habere dicis qui oīa sua paup̄rib⁹ elargis: qz in alijs charitatē ostēdit: et sibi ipsi crudelis existit qui animā suā in mortali crimine interficit? **E**t quid p̄dest si alijs sinas benigni cū nobis simus imp̄? **D**ando elemosynas alienā carnē pascim⁹: crimina cōmittēdo aīas nostras iugulam⁹. **E**t sic patet pars prima hui⁹ sermonis.

Pars secunda vbi probat q̄ elemosyna debet fieri cū largitate.

Eccl̄do dico q̄ ad hoc q̄ elemosyna sit reo grata 7 meritoria debet habere aliā conditionē que dī largitas 7 ideo dicit **I**acbeus. **D**imidiū tonozū meoz dñe do paup̄rib⁹. **L**uc. 19. vnde **T**obie. 4. dicit. **S**i multū tibi fuerit: abundāter tribue. **H**ic oris vnū dubiū. vtrū liceat oīa distribuere amoze rei. **E**t respōdit **A**lex. reales. **N**ō licitū est oīa dare paup̄rib⁹ 7 paup̄ez effici p̄ deo: 7 nō solūmodo licitū: sed etiā meritorizū. **E**t hoc ineffabiliter astruit doctrina chris̄ti. vnde **M**atth. 10. **Q**uemcūq̄ bates vnde 7 da pauperibus. vbi glosa. **D**ino: oīa nō partē vt ananias. 7 **M**atth. 16. **N**olite solliciti esse quid manducetis vīcētes. **Q**uid māducabim⁹: aut quid bitem⁹ aut quo operiemur? 7c. **L**uc. 12. **M**endite oīa que possidetis 7 date elemosynā: 7 ideo apl⁹ hoc fecerūt ex p̄suasione chris̄ti. vnde **L**uce. 5. **R**elictis omnib⁹ secuti sunt eum. **E**t ideo **M**atth. 19. **M**arci. 10. **L**uc. 18. dixerūt ipsi. **E**cce reliquim⁹ oīa 7 secuti sum⁹ te: propterea petrus **A**ct. 3. dicebat: **A**rgētū 7 aurū nō ē mibi. **E**x quib⁹ oībus cōcluditur q̄ large 7 abundanter sunt faciēde elemosyne: vnde apostol⁹. 2. **C**or. 9. **Q**ui p̄c̄ seminat p̄c̄et 7 metet 7 qui semiat in tene dictionib⁹ de benedictionib⁹ 7 metet: vnde **A**ug. in libro de elemosyna sic ait: **N**etuis ne patrimoniz forte deficiat si ex eo opari largiter ceperis? **Q**uādo enī factū est vt iusto possent deesse subsidia: cum scriptū sit. **N**on occidet fame dñs animā iustā? hoc affirmat. **E**yprianus in epistola ad fratres de op̄e 7 elemosynis dicēs: **N**etuis ne patrimoniz tuum forte deficiat si operari ex eo largiter incipias. et nescis miser: quia dum times ne res familiaris deficiat et vita et salus ipsa deficit? **E**t dum ne quid de rebus tuis minyatur attendis: non respicias

quia ipse minuaris: amator magis mamone
pate tue: vt dñs times ne p te patrimoniu
tuu perdas ipse p patrimonio preas. Hec
ille. Et ideo nō te debet ab elemosyna trabe
re amor filioru. vnde Angu. ait in libro de
decē chordis. Elemosynā faciēdo noli par
cere thesauris tuis vanis. Noli sub imagi
ne pietatis augere pecuniā dñi filijs meis ser
uo. Magna excusatio filijs meis seruo. vi
deam? seruauit tibi pater tuus: seruas tu fi
lij: et filij tui filijs tuis: et sic per oēs et null?
facit pcepta dei. Quare nō illi poti? impen
dis oia q te fecit ex nihilo? Qui te fecit ipse
te pascit. Ex his q fecit ipse tu pascis filios
tuos: neq enī tu melius cū illis patrimoniu
tuu q creatori tuo: s; mentium boies mala
auaricia paliare se volūt nomie pietatis: vt
quasi ppter filios custodire videant: que p
pter auariciā seruant. Hec ille. Apri ergo
man? tuas et elemosynas tribue scdm facul
tates tuas quod dicit Lyprian? vbi supra
di. Si tibi fuerit copiosa substantia ex illa fac
elemosynas: Si exigui habueris ex hoc exi
guo cōdica: et ne timueris cū facis elemosynā
premiū bonū reponis tibi in diē necessitatis
quia elemosyna a morte liberat et non patit
ire in tenebras: munus bonum ē elemosyna
omnib? qui faciūt ea corā deo. Hec ille. S;
heu hodie: q pauci sūt nolētes nō dico mul
ta s; pauca pauperibus dare: imo quāto di
tiores sūt tanto min? elemosynā impendūt
vñ plerūq; euenit q ampliores elemosynas
pauper q diues medicantib? tribuit. Quis
hodie sicut Paulin? faceret qui vt recitat
Greg. in dialogis. Cū oia paupib? tribuif
set: et qd vltra daret minime haberet seipsu
cuidā mulieri p filij sui liberatione cōdona
uit? Et ideo Hiero. ad Eustochiū de morte
Paule ipsam cōmendat de hac virtute di.
Quid hac pte mirabilis? feminā nobilissi
me familie magnis quondā operib? tanta fi
de oia esse largitā vt ad egestatē pene vlti
mā pueniret. Facient alij pecunias in corbo
nā dei: ita cū egestas finalib? q aureis dona
pendētia nemo plus dedit pauperib? q q sibi
nihil reliquit: nūc illa diuitijs fruit et his vo
nis que nec ocul? vidit: nec auris audiuit:
nec in cor boīs ascēdit. Hec ille. **A**duer
tendū ē tamē q in dāda elemosyna magna
discretiōe vtendū ē: vt nō deñt oia vni: sed

diuersis: scdm exigentiā personarū elemo
syna distribuat: vñ. 86. di. c. fratre. di. In
ipsa aut liberalitate modus adhibēdus est
rerū et personarū: rerū vt nō oia vni s; sin
gulis quedā pstenf: vt plurib? pdesse possū
mus: iuxta illud ppete. Disperfit dedit pau
perib?. Personarū vt primū iustis. deinde
peccatorib? quib? tñ dare ppitemur: nō qz
boies sunt: sed qz peccatores. Hec ibi. Et q
babeat argumētū q pauperi nūq ē elemosy
na denegāda: iuxta facultatē suā: vñ. 2. ac.
6. di. institu. 13. c. Nec tñsi aliq; fuerit puri
ficatus ab oi late pena: tempādū sibi ab ope
re largitionis existimet: qz nō habeat pecca
ta que debeat: imo tūc magis iusticiā debeat
operariū factus est iustus: vt qd añ in me
delam vulnerū fecerat: postmodū faciat in
laudē et gloriā virtutis. Et sic patet pars se
cūda hui? sermonis.

Pars tertia vbi declarat q elemosyna de
bet fieri cum bonitate.

Ertio dico q ad hoc q elemosyna
sit deo grata debet habere aliā con
ditionē que dicitur bonitas: qz pau
perib? debent dari: nō dico optima: s; bona:
nō corrupta neq; noctua: vñ. puer. 3. scriptū
est. De pmitijs frugū tuarū da pauperib?
Bonū etiā inquit: qz tēporalia a deo crea
ta bona bonis cooperat in bonū si te illis in
digētib? subministrat: vnde Aug? sermo
ne secūdo de letanij: bone sūt diuitie in q
bus boies magis extollunt: et amātes vestē
fulgentē q cogitantes vitā cōmunē: hec bo
na sūt: sed bonos facere nō possūt. Est enī
bonū qd te facit bonū: et est bonū vñ facias
bonū: bonū qd te facit bonū de? est. Ad enī
facit boiem bonū nisi ille qui semp ē bonus
Bonū vnde facias bonū ē aurū et argentū
et quicqd habueris bonū est: sed bonū non te
facit: sed ē vñ facias bonū. Quod bonū au
di in psalmo. Disperfit dedit pauperib? et.
Hoc ē bonū quia dedit: et bon? quia rect?
fuit. Hec ille. vnde Ecclesiasti. 55. Noli of
ferre munera praua: nō enim suscipiet illa
de?. Et ideo Bñ. 4. Resperit de? ad abel
et ad munera ei?: ad Laym pō et ad mune
ra ei? nō resperit: qz Laym mala: abel vero
bona obtulit deo. Nā sicut ipse de? bona et
nō mala nobis donauit: ita pariformiter a
nobis bona requirit: bine sapiēs. et. 8. a. 18.

Da altissimo fm datū ei⁹: vt magis de ma-
gis multiplicet tibi dona sua in hoc mūdo per
gratiā 7 in alio per gloriā. 7c. Amen.

Feria sexta post p̄mā dñicā in. xl. De tri-
bus cōditionib⁹ elemosyne. f. Gratiōsitate
largitate 7 bonitate. Sermo. 48.

Urge tolle

grabatū tuū 7 ambula.

Scribit̄ hec verba Jo.

5. c. Describit̄ fr̄es charis-

simi in hoc sacro euāgelio

q̄ hierosolymis erat. p̄ba-

tica piscina: i qua aque pluuias colligebat̄
que hebraice cognominabatur betesda. i. do-
mus ouīū quinqs habēs portic⁹: vt per plu-
ra loca possent lauātes hostias dēscēdere ad
aquā. In his scilicet porticib⁹ iacebat mul-
titudo magna lauentū: cecorū: claudorū:
aridorū expectantiū aque moriū: quia vt se-
quit̄ angelus dñi fm tēp⁹ dēscēdebat in pi-
scinā 7 mouebat aqua: 7 qui prioz dēscēdis-
set in piscinā post motionē aque san⁹ fiebat.
¶ Hūc ergo querit̄ a doctorib⁹ que esset cā-
bui⁹ miraculi 7 dēscēsus angeli. Aliqui enī
dicūt q̄ ista fiebat p̄pter p̄sentiā ligni dñi-
ce crucis ibi existētis: 7 ideo angel⁹ dēscēde-
bat p̄pter ipsius ligni reuerentiā: 7 vt osten-
deret q̄ natura hūana a mortuo peccati per li-
gnū dñice crucis erat sanāda. Dicit̄ enim in
Isidoria scibolastica: q̄ regina sabba veniens
hierusalē vidit in valle Josaphat super tor-
rentē cedron vbi nūc est pons fabricatus de
petra: quoddā lignū de quo vidit in spiritu
q̄ i illo pateret̄: p̄pter cui⁹ passionē 7 mortē
deficeret regnū israel. Qua p̄pter noluit in-
detrāsire. Quod cū significatū esset Salo-
moni fecit poni illud lignū in pfundo terre
iuxta templū: vbi postea facta ē illa piscina.
Aliqui etiā dicūt q̄ appropinquāte euāge-
lij veritate dñs voluit figurā baptismi xp̄s-
tī in hac piscina ostēdere: que cōueniebat cū
baptismo in mūdando 7 sanādo virtute oc-
cultā angeli. Sic baptism⁹ subsensibili ele-
mēto mundat 7 sanat aīam virtute occulta
verbi. ¶ Sed aduertendū vt ex p̄cedētib⁹
patere pōt: q̄ secundus baptism⁹ est elemosy-
narū largitio. Qui ergo multis annis adin-
star istī lāgni iacuit i peccat⁹ suis obediāt
voci christi i p̄bis p̄allegatis di. Surge tol-

le grabatū tuū. id est peccatū per verā cōtri-
tionē 7 elemosynarū largitionē: 7 statim sanā
beris: que elemosyna vt deo grata sit opor-
tet vt habeat aliā cōditionē que dicit̄ p̄prie-
tas. i. q̄ homo debet dare de suo 7 nō de alie-
no circa quā p̄prietatē tria in isto smone cō-
siderāf. Primo a quib⁹ pōt fieri elemosyna
Secūdo si pōt fieri de illicite acquisitis sed
tamē p̄prie. Tercio si pōt fieri de reb⁹ alie-
nis inuito dño cōtractis.

¶ Pars p̄ma bui⁹ smonis in q̄ declaraf q̄
elemosyna debet fieri cū gratiōsitate 7 suauitate
¶ Rimo circa p̄mā considerationē po-
nunt̄ quatuor. q̄. Prīmū ē. Si mo-
nachus vlt⁹ p̄sona religiosa pōt facere
elemosynā. Ad hoc rōdet 2 bo. 2. 2. q. 32.
7 in. 4. di. 15. Et cū eo cōcordat hostien. 7
Alex. in. 4. p̄t sūme sue in tractatu de ele-
mosyna. Q̄ monach⁹ siue regularis q̄cūq̄
fm cōditionē quib⁹ talis ē nō pōt regularit̄
facere elemosynā: q̄ nō habet. 5. 4. di. c.
abbati. iz. q. i. nō dicatis. extra de statu mo-
nachorū. Lū ad monasteriū in fine. S3 tñ
distinguedū ē: q̄ aut monach⁹ habet admi-
nistrationē: aut nō. In p̄mo casu pōt facere
elemosynā: imo oē qd illi sup ē necessitatib⁹
i causis p̄ijs erogare debet: domino omnib⁹
dicēte: Q̄ sup est. 7c. Luc. 11. iz. q. i. qui a
tua. 86. di. c. nō satis. Si p̄o nō bz admini-
strationē: aut ē in clauistro: aut extra. Si in
clauistro aut ille qui indiget ē in extrema ne-
cessitate: aut nō. Si non: nō debet facere ele-
mosynā nisi petita licētia 7 obtēta. Si autē
ē in extrema necessitate: aut ē p̄lat⁹ p̄sēns
aut nō. Si est p̄sēns 7 oportune pōt petere
licentiā petere debet. Si p̄o nō cōcesserit vel
p̄sēns nō fuerit 7 ipsū adire nō poterit p̄pter
tēporis breuitate: debet erogare: q̄ in tali
articulo oīa sūt coīa: imo p̄obibēte abbate
vbi fame moriētī tenet dare: q̄ hoc dñs p̄e-
cipit cui⁹ p̄ceptū bñano p̄ponēdū ē. Act. 17.
5. Obēdire deo. oportet magi q̄ hoīb⁹. Si
autē monachus sit extra claustrū: vt puta in
scholis vel in itinere pegrinationis: tūc pōt
elemosynas facere moderamine tempore:
nō tñ maxime indigentibus: sed etiam me-
diocribus pauperib⁹. Nam eo ipso q̄ tradit
sibi licentiā eundi vel standi: intelligit̄ ei cō-
cessisse licentiā faciendi ea que bonelli secu-
lari 7 peregrini facere solent. Argumentū

extra de officio delegati. c. pterea. 7 sic patet
propositum. ¶ Secūdo quod queritur. Si vxor pot
facere elemosynā. Et rñdit ad hoc. als vbi. s.
Hosti. Ray. 7 Ricar. 7 Bona. in. 4. dis. 15.
Qd mulier pot batere res tribus modis. Aut
pot batere res de proprio lucro eo qd est mulier
lucrosa. Aut pot batere res parafrasnales
id est res cū dote. Parafrasnales aut dicitur
res proprie pter dotē: 7 dicunt a para qd est
iuxta 7 frena qd est dos: aut pot batere cōmu-
niter res cum marito. Si sint res de lucro:
aut illis sustētat seipsam 7 virū: aut sunt de
super abundanti. In primo casu dicendū est
qd nō potest facere elemosynas si subtractio
sustētatōis respectu viri debeat inde sequi
Mag. n. tenet ppo viro qd alicui aliq. In se-
cūdo casu dico qd potest inuito viro: nec in-
telligo deductis expensis victi sui: quia vir
tenet ad omnia eius onera propter dotem
7 etiaz ppter obsequiū ab vxore exhibitū.
Similiter dico de reb⁹ parafrasnalib⁹: quia
de illis etiā inuito marito pot facere ele-
mosynas. C. de pactis. l. cū hac lege. De rebus
vero quas habet cū viro cōmunes possum⁹
loqui ad elemosynas leues vel magnas 7 no-
tabiles. In primo casu pot facere elemosy-
nā etiā pbitā in generali: vtpote dare pa-
nem 7 de vino paupri: 7 debere sibi formare
cōscientiā qd hoc vult marit⁹: 7 si prohibue-
rit debet credere qd nō pbitet omnino sed vt
trahat eā ad mediocritatē: 7 b debet cogita-
re qd si vir eius sciret paupris indigentiam
vellet ei dare: qd si nihil horū credat 7 oīno
ei interdicit non potest aliqd dare de his q
sunt viri: quia debet esse illi oīno subdita si-
cut corpus capiti: vnde Augu. in quadā epi-
stola dicit Mulierē coniugatā nō licet dice-
re facio qd volo de meo 7 cū ipsa etiā non sit
sua sed capitis sui. Secūdo casu simpliciter
nō potest eo qd mulieris caput est vir. pmo.
Lbor. 21. immo ipsa pene ē famula viri: 7
vir est dñs eius: vt dicit Amb. l. li. qstionū
veteris 7 noui testamētis: 7 habet. 23. q. 5. c.
Hec imago. c. vltimo. Et ideo sine licentia
viri nō pot facere elemosynas notabiles: et
oīa intelligunt nisi videret paupere indige-
tem ad mortē 7 sic patet scdm propositum.
¶ Tertius qd queritur. Si filius familias
pot facere elemosynā? Rñdet ad B Alex. d. al. Qd
filius familias elemosynas leues 7 mediocres sine

cōsensu 7 cōscientia patris facere potest: s. ma-
gnas 7 notabiles nō nisi habeat peculium ca-
strense vel quasi castrense: vt puta: quia est
pcurator vel aduocat⁹ vel aliqd officium
publicū habet: quia tunc dicitur habere quasi
castrense. Peculium vero castrense batere dicitur
quando occasiōe militie a patrib⁹ vel alio
aliquid donat vel ipse in militia acquirit: 7
tūc pot facere elemosynas qtuūq: qz qtuū
ad ista pater familias censet. ff. ad macedo.
l. i. §. vltimo. 7. l. 2. C. de officio censoris. l.
fi. De peculio vero pfecticio qd ex reb⁹ pñs
vel earū occasione aduenit: vt fruct⁹ seu lu-
crum 7 etiā de aduentitio qd ex alia quacūq
causa filio aduenit: siue a matre: siue ab ex-
tranea psona: siue de alijs operationib⁹ 7 de
istis pot filius facere elemosynā si credit pa-
trē permissurū aliter nō qz pfecticiū 7 qd
quid ex eo acquirat patris ē. Aduenticiū
vero patris ē quo ad vsum fructuū. Insti-
tuta per quas psonas nobis acquirat. §. s. p.
Si tñ esset in scholis de licetia patris vlti p-
regrinatiōe posset 7 de pfecticio 7 aduenti-
cio elemosynā dare. ff. ad macedo. l. item si
filius. §. quod dicit. 7. ff. de iudicijs. l. si lon-
gius. 7 sic patet tertiū propositū. ¶ Quartū
qd queritur. Si seruus 7 ancilla pot facere
elemosynā de reb⁹ dñi sui. Respondet ad hoc
Alex. de ales. Qd ad hoc qd aliquis habeat po-
testatē faciēdi elemosynas requirit liberā fa-
cultas: iustū dominū: 7 ordinatū ministe-
riū: quorū nullū est reperire in seruo res-
pectu rex dñi sui: ppter qd simpliciter dici potest
qd sine cōsensu expresse vel psumpto dñi sui
vel ratibabitōe neq magnas neq paruas
elemosynas facere potest. Et si obijciat qd ea-
dem rōne nec filius familias: qz nec ē illius li-
bera facultas nec iustū dominū nec ordina-
tū ministeriū. Potest dici qd nō ē simile: qz
seruus nec actu nec habitu dñas rebus do-
mini sui: filius autē 7 si nō dñes actu: tamē
dominas habitu rebus patris. Et sic patet
quartū propositū.

¶ Parafrasecūda bui sermonis in q declaratur.
Qd elemosyna debet fieri largitate.

¶ Secūdo videndū ē si potest fieri ele-
mosyna de illicite acq̄sitis sed tamē
propis. Ad qd declarandū tria vi-
denda sūt. ¶ Primum ē si potest fieri elemosy-
na de acq̄sito meretricio vel fornicatione

Et respōdet fm Alex. q sic: q licz turpiter
7 malo mō acqrat qd sicacquirif: nībīlōmī
nus iuste possidet. In bñt enī acquisitione
transfert dñum nec cōpetit repetitio illa q
dat pecunia p buiusmodi flagitio. Intelli
gendū est tñ q licz elemosyne puate dari
possint de sicacquisito vbi nullū est scanda
lū nō deberet fieri publice que nō possit sine
scandalo fieri: vnde ecclesia nō debet recipe
re fenestrā vitreā vel pānū sericum a publi
ciameretricib: ne videat approbare acqui
sitionē illicitā 7 de tali oblatione publica in
telligit illō Deut. 27. Ad offeres mercedē
psibuli in domo dei tui. Et ideo dicit theo
logi: q si meretricē 7 occultā vel penitēs pōt
recipi eius oblatio: ne si penitēs repelleret ex
cōfusione desperaret. Et hoc astruebat do
minus pedes suos sustinēdo ablui a muliere
peccatrice 7 inungi. Luc. 7. Si pōt mer
tricē publica 7 ipenitēs ei oblatio nō dē reci
pi ne ex bñt mōi receptōe videat ecclesia tali fa
cinozī p̄stare fauores: 7 sic patet p̄mū pposi
tū. **S**ecūm qd querit ē de acq̄sitis per bi
strionatū si pōt fieri elemosyna. Rñdet ad
hoc Alex. de ales. q sic: qz sicacquisitū tran
sit in dñum acquirētis: nec cōpetit repetitio
illi de quo aliqd per bistrionatū acquiritur.
Tertiu qd bic querit ē. St exacquisito
per ludū aleaz pōt fieri elemosyna. Et respō
det Alex. q ille q ludit volūtarie motu cu
piditatis vel libidine lasciuie si amittit ali
quid nō cōpetit illi repetitio in foro dei: di
co 7 de sicacquisito pōt fieri elemosyna: imo
fm aliqd totū tenet distribuere pauperib.
Siaut ille q ludit ludit coact? vtpote iudic?
a maiore quē timet aut verec? vlt induc?
i oportunitate: si aliqd amittit illi cōpetit repe
titio: nec sic ali? pōt de sicacq̄sito elynā facē
imo nīl sibi acq̄rif B ludo Siaut qd sic cō
pulsus aliqd lucre? nō tenet ad restitutionē
imo pōt de illo facere elemosynā: 7 illud de
bet dare pauperib. 7 sic patet ē tñ ppositū.
Para tertia bñt sermonis in qua decla
ratur. Si pōt fieri elemosyna de bonis alie
nis inuito dño cōtractis.

Ertio vidēdū ē Si pōt fieri elynā de
reb? alienis inuito dño p̄ctis. Ad qd
declarādū duo tñ q̄rūt. **P**rimū
ē vtp elynā facta de furto absoluat furē et si
de rapina vlt p̄sura absoluat raptorē vlt p̄su

rariū a debito restōnis: videt enī q sic. Si
ponat talis casus. Raptor talis. vlturari?
dat ex motu pietatis elynā paup̄i exñti in ex
trema necessitate. In tali ar. oia sūt coia: v
mo i tali necessitate sūt patiē? extremā idū
gētā. Si g null? tenet restituē aliqd nisi illi
cui? ē illud qd ē restituēdū cū rōe necitatē il
lud qd de furto vlt rapina vlt p̄sura subtractū
ē p̄stitū ē patiēti necitate extremā restitutū
ē vero dño: gille q b? mōi elynas aut exñti i
b? mōi necitate reddidit nō tenet facē alicui
aliquā restōnē de sicacq̄sito 7 sic dato. Ad B
rñdet Alex. q ille nūq̄ absoluit si sine p̄sen
su alteri? facit elynā de p̄sura marie si sit po
tēs vlt p̄tingat eū venire i posterū ad pinguio
rē fortunā: qz p̄p̄t istā elyne largitionē iste
nō absoluit a pctō. Et iō cū nō remittat de
licetū nisi restituat ablatū: sp̄ tenet ad restō
nē. Preterea isti indigēt sic elynā dare non
fuit illi q debuit p̄sura satisfaccere. Alia est
enim obligatio qua tenet illi paup̄r: 7 alia
obligatio q tenebat ad restitutionē: non enī
satisfaciēdo paup̄ri satisfaciū illi: cū ille pau
per nō teneret ex quo nō erat ei p̄sens: nec
paup̄r vicē eius gerit in hac pte: 7 iam p̄su
rarius semp remanet obligat. Ad illud er
go qd obijcit: q posito in necessitate sūt oia
cōmunia. pōt dici. q pecunia quam detinet
p̄surarius pōt dupliciter cōsiderari: respē
ctu indigētis: 7 respectu illi? qui soluit eam
p̄surario. Primo mō in veritate ē paup̄eris
7 nō solū illa s̄ etiā q̄cūq̄ alia p̄ quā pōt sue
indigētie necessitas subleuari. Si pōt cōsu
derat. Secūdo mō. s. per relationē ad illū qui
redit p̄surario: aut ille ē p̄sens: aut absens.
Si p̄sens tenet p̄mo ei restituere. Si absens
sic tenet paup̄ri subuenire: s̄ tñ semp rema
net obligat? dñmō batrat: vñ possit restituē
sicut dictū ē Et ideo narrat cesari? hoc exem
plū. Qd colonie p̄surarius quidā cōpunct?
7 p̄fessus dixit sacerdoti q oia sua bona pau
perib? erogaret. Cui sacerdos. Incide te pa
nibus tuis elemosynas: ita q ex eis cistam
impleas. Quo facto altera die cū cistam ap
peruisset: quot ibi posuit elemosynas. tot in
ea reperit buffones. Cui sacerdos ait: videa
nunc quantū deo placent elemosyne de p̄su
ris facte 7 ille perterritus condignā egit pe
nitentiā. **S**ecūdū qd querit ad maiorem
declarationē superioris est. Si potest fieri

elemosyna d̄ rebus alienis inuito dño sc̄tis
Ad hoc. R. Alex. d̄ ales. q̄ aliqui iniusta ac
quisitione nō transferē dñuz 7 simonia: ex
iure iu. c. debitorēs. 7 d̄ simonia. c. veniēs.
Aliquī transferē dñum 7 nō cōpetit repeti
tio: vt exactione officialis q̄ quādoq̄ extor
quet aliq̄ a subditis. In p̄ casu. s. cū nō trās
ferē dñum: vt in rapina 7 furto. Et in. 2. s.
cum transferē s̄ cōpetit repetitio: vt in simo
nia 7 vsura nō pōt fieri elemosyna. In t̄tio
casu. s. cū transferē dñum 7 nō cōpetit repe
titio: pōt fieri licite elemosyna. Unde. i. 4. q.
5. c. non sane. s. sunt alie. d̄. Sūt alie p̄sone
que ab vtraq̄ parte insolenter accipiūt sicut
officiales ab his extorta p̄ imoderatā impo
bitatē repeti solēt: magisq̄ reprehendim⁹ q̄
talīa inuitate repetierūt q̄ quī ea more sum
pserūt. Isti si viā vite mutauerunt: aut ex
cellentioris confecerūt sanctitatis gradū
facili⁹ ea que hoc mō acquisierūt tanq̄ sua
pauperib⁹ largiāt: q̄ eisa quib⁹ accepta sūt
tanq̄ aliena restitunt. Et ita qui p̄ ius soci
etatis humane furtis: rapinis: oppressiōib⁹
7 inuassioibus abstulerit aliq̄: reddēda po
tiusq̄ donanda censet. lxx ibi. **A**dvertē
dñi tñ q̄ de pecunia habita p̄ vsurā vel furtū
pōt fieri elemosyna si raptor vel vsurari⁹ p
ponat restituere equipollentē: 7 babeat vñ
restituāt: vt si dādo nō reddat se impotentē
ad restituendū. Cum ḡ dicat q̄ de vsura vel
rapina nō pōt fieri elemosyna: intelligendū
est cum ille qui facit elemosynā reddat se im
potentē ad restituendū: vel cū credit se absol
uita debito restitutionis rōne collatiōis ele
mosyne. In genere ergo loquēdo de rapina
vel vsura nō pōt fieri elemosyna: q̄ datū ta
le nō est ipsius dantis: vñ puer. iz. Honora
deū d̄ tua lba: q̄si dicat nō d̄ aliēa. 7 Tob.
4. Ex substantia tua elemosynā fac. Et Esa.
58. Frange esuriētī panē tuū 7 c. 7 61. Ego
dñs odio habēs rapinā i holocaustū. 7 Ec
clesiastici. 32. Imolans ex iniquo maculata
est oblatio ei⁹. Et sequit. Quis offert sacrifi
cium de substantia paupis: q̄si q̄ victimat fili
um in conspectu patris sui: q̄d habet. i. q. i.
Non est putanda elemosyna etiā si pauperi
bus dispense q̄ ex illicitis reb⁹ acquiris: q̄
q̄ hac intētiōe male accipit non tene dispen
set grauat potius q̄ inuat: 7 ita. Quicquid
enim in dei sacrificio ex scelere offert oī potē

tis dei nō placat iracūdiā: s̄ irritat. binc ruy
sum scriptum est: Honora dñm de tuis iu
stis laboribus: qui ḡ male tollit vt q̄si tene p̄
beat: constat q̄ sine dubio dñm nō honorat:
binc q̄p Salomonē d̄: Qui offert sacrifici
um de substantia pauperis q̄si q̄ filiū victi
met in p̄spectu patris. Quātus aut dolor s̄
patris p̄ndamusi in eius p̄spectu fili⁹ ei⁹
victimef: 7 binc facile cōgiscit quant⁹ apud
deū dolor exasperat q̄si ei sacrificiū ex rapia
tribuit. lxx ibi. Et. i. 4. q. 5. c. imolās. Aug.
ait. Imolans ex iniquo oblatio est maculata:
dona iniquorum nec pbat altissim⁹: nec re
spicit in oblationib⁹ iniquorū nec in multitu
dine sacrificiorū p̄cipiat peccatis: sed q̄ offert
sacrificiū ex lba pa. q̄si qui vi. fi. in cōspectu
patris sui: panis egentū vita paupis est: q̄
defraudat illuz bō sanguinis est: q̄ effundit
sanguinē 7 q̄ fraudē facit frēs sūt necessario
lxx ibi. Et id nō licet rape diuitib⁹ vt d̄etur
paupib⁹. vñ Aug. vbi. s. c. forte ait. Forte
aliq̄s cogitat 7 dicit: Multi sunt christiani
diuites: auarī: cupidī: nō bato pctm si suoz
illis abstulero 7 pauperib⁹ dederō: vñ enim
nil boni agūt mercedē batere pōt: s̄ b̄m dī
cogitatio ex diaboli calliditate suggerit. nā
si totū tribuat q̄d abstulerat addit poti⁹ pec
catum q̄ minuat. lxx ibi. Arg⁹ bates ad B
i. 4. di. c. q̄d ait. 7. 30. q. i. c. nosce. 32. q. 4. si n̄
sunt. 7. q. vlti. nō solū. Faciūg elemosynaz
de sudore vult⁹ tui: q̄ illa placet deo. vñ. i. 4.
q. 5. c. elemosyna. Breg. ait. Elemosyna re
deptoris nō s̄ri oculis illa placet que non ex
illicitis 7 iniquitate p̄gerit: s̄ que de reb⁹ con
cessis 7 tene acq̄sitis impendit. lxx idēz affir
mat Aug. in li. 2. de p̄to dñi. smone. iz. et
in li. 50. omel. omel. 4. di. De iustis laborib⁹
facite elemosynas: ex eo q̄d recte batis da
te: nō enim corrupturi estis iudicē deū **E**br̄
stum: vt in die iudicij nō audiat paupes q̄
bus modo aliqd tulistis: Si enim depreda
res aliq̄ inualidū tu validior 7 potentior
7 veniret tecū ad potētiorē iudicē p̄ consulez
vicariū quēlibet in hac terra batenē iudicā
di aliq̄ potestātē: 7 vellet tecuz causam di
cere: si tu de preda illa vel spolia dares ali
quid iudici vt p̄te iudicaret: 7 tamē tāta vis
est iusticie vt iudici quem tu ipse corrupisti
7 tibi displiceat. Noli tibi pingere talē deū
noli collocare in tēplo cordis tui tale idoli

non est talis de tuus: qualis non debes esse nec tu. Nolite ergo elemosynas facere de fenore et usuris. Et in li. de vita christiana ait Aliqui p hoc se iustificari existimant. vt q de lba paupz exigua elemosynā faciūt: de eo q plurimū abstulerūt nūquid minimū largiunt. Libat vn⁹ vnde plures esuriūt: et de multoꝝ spolijs vix pauci tegunt. Non tales elemosynā de qrit nec vult pietatem vni de crudelitate alteri p̄stari. Meli⁹ est enim te non facere elemosynā: q̄ vnde paucis facias plurimos denudare: vt vnū vestias plimos exspolies vestitos. Illā elemosynā de q̄ approbat q̄ de iustis laborib⁹ monstratur. Sicut scriptū est. Honora deū de tuis iustis laborib⁹ et deliberari ei de tua lba et fructib⁹. nā abominat⁹ et reprobat q̄ de lachrymis prestat alienis. h̄ ibi. Et id dēlet⁹ usurarij et alij raptōres p̄ restitueret: et postea elemosynas facere. vñ *Lesari⁹* narrat exemplū di. Qd parisi⁹ erat qdā magn⁹ usurari⁹ q̄ cōpunctus magistrū *Aldauritiū* tūc ibidē ep̄m p̄sultit quō salu⁹ fieret: ille in edificatōe ecclesie brē virginis seruicō cōsuluit ei vt pecunias suas ad structurā ecclesie brē virginis daret: qui cōsilio huiusmodi aliquantulū sibi suspecto magistrū *Petrū* cantorē adijt: qui dixit ei: *Uade et fac clamare q̄ paratus es oib⁹ restitueret: factū q̄ est ita. Deinde rediēs ad cāto rem dixit ei: Dia iniuste ablata teste consci entia oib⁹ venientib⁹ ad me restituit: et ad b̄ sup̄sunt plurima: tūc ille ait: Modo pot⁹ is elemosynas facere: ipse etiā postea per plateas ciuitatis nud⁹ in femoralib⁹ incessit ser uo cum virga ipsū impellēte et clamāte: *Ece quē p pecunijs suis principes honorabāt Ex quib⁹ omnib⁹ concludit q̄ pauperes non debēt recipere elemosynas usurarias et huiusmodi scienter. vñ. i. q. 5. c. nolite. ait Aug. Nolite velle elemosynas facere de fenore et usuris. Et hoc v̄ est de certis: q̄ de incertis bene potest elemosyna fieri. i. q. 5. c. quiba letis. 7. c. sequē. Et d̄ hoc exemplū dat ex gestis sancti *Forsei*. Cum aia *Forsei* egressa esset de corpore demones eam ante tribunal iudicis accusabant: sed nō inueniebant q̄ ei obijcerent: nisi q̄ aliquando capam a quodā feneratorē receperat: et iam p̄tra ipsū sentē tia iminebat. Sed angel⁹ sanctis orātib⁹ pro ioso decreuit de⁹ vt ad corpus rediret et pe-**

nitentiam ageret. Vnde vnus demon irat⁹ animā feneratoris a quo capā receperat i faciem eius proiecit: vnde post q̄ fuit suscitatus apparuit in facie eius exustio ex anima feneratoris igne gelenne succensa. Nec tamen creditur sanctū virum sciuisse illam capam fuisse ex fenore acquisitā: s̄ inquirere debuit facite ergo christiani elemosynas debiq̄ cō ditōib⁹ vt in b̄ mūdo acq̄rat⁹ gr̄a 37c. Amē Sabbato post p̄mā dñicā 3 i q̄dragesima de trib⁹ alijs p̄ditōib⁹ elemosynę. Ser. 49.

Suscipite in

firmos. Scribunt hec verba prime ad *Thessa. 5. c.*

De hodierna lectione euāgelica fratres charissimi in presentia sup̄ sedendū

duri: quia illud idē euāgeliū in sequenti dñica aperire decreui. Sed post predicta d̄ elemosyna ex tant et alie tres ipsius conditiōes que ex epistola occurrēt patere possunt. dicitur enim ibidē 3 oia probate: quod bonum est tenete: ab omni specie mala abstinete vos quod ē dicere q̄ bonū debet fieri sincero corde coram deo et nō hoib⁹: maxime elemosyna. vnde sequi ibidē. Ipse autē de⁹ pad̄ s̄a. ctificet vos per oia. Preterea in eodē loco videte ne quis malū pro malo alicui reddat: s̄ semp q̄ bonū est sectamini inuicē et in oēs. Vbi satis claret q̄ bonum elemosynę debet fieri libere sine aliqua exactione: quia illud solum bonū est et deo gratū: et postremo concludit verbū assumptū. Suscipite infirmos. i. paupes ac debiles eis elemosynas dā do: non fortes et diuites: et huiusmodi. Sūt igit tres alie conditiones elemosynę in sermone hodierno declarande: quarū Prima dicitur sinceritas. Secunda dicitur liberalitas Tertia dicitur pietas.

Pars prima huius sermonis in qua declaratur q̄ elemosyna debet fieri cū alia cōditiōne que dicitur sinceritas. i. recto corde.

Primo in isto sermone attendendū ē q̄ ad hoc vt elemosyna sit deo grata debet habere aliam conditionem que dicitur sinceritas. i. intentio recta. In elemosyna enim plus pensat teus animū purū q̄ datum: sicut. 42. di. c. quiescamus. vnde *Augu. super psal. 25. ait: De corde procedit*

elemosyna. Si enim manū porrigas: nec in
corde miserearis: nihil fecisti. Si autē in cor
de miserearis: et si non habes quod porrigas
manū acceptat de⁹ elemosynā tuā. lxxviii.
Ex quo habet quod bona voluntas dandi ele-
mosynam sufficit sine opere: si opus sine re-
cta voluntate non sufficit. Unde Aug. 2. ser-
mone qdragesime de ieiunio ait: Cum de
elemosynis loquimur non turtetur angusta
paupertas. Omnia enim compleuit quod po-
tuit fecit: quia voluntas perfecte faciendi repu-
tabitur. opere facti. Sed hoc ille implere po-
terit qui oēm pauperē quasi se ipsū considerare
voluerit. Et in li. 50. omel. omel. 8. ibidem
ait: Videte quod laborat qui expoliare vult
vestitū: et quod sine labore sit qui vestire vult
nudum. Si enim habeat proferat et det: Si
non habet sufficit ei corā deo bona voluntas.
Ecce non laborat si habet: si pro non habe-
at: quod valde necessarium est habet: pauper
est in archa: sed dives in consciētia: pauper
in domo est: sed dives est in aīo. De secundo
autē habet in. 4. sniaz. dī. 16. c. i. sup illo pto
Respicit dñs ad Abel 7c. vbi dicit: Prius
dixit ad Abel quod ad munera ei⁹. In iudicio
enim cordis consideranda est elemosyna tri-
buentis: si ne considerandū est quantū: si
quod intentione et quod mente dat quod potest. beati
Nam regulariter dicit: quod finis imponit no-
men operi sicut Ambro. in li. de officiis. Et
philos. 2. de aīa ait: Dia iuste denotant a fi-
ne: quod habet etiā. ff. ad l. fal. l. his qui. 50. §.
si si op⁹. Qui ergo bonū opus facit recta in-
tentione bonus iudicatur: quod dñs non ex operi-
bus iudicat: sed ex cogitationib⁹ et ex corde. l. 4.
q. 5. c. si quid. 16. q. 6. si sacerdotib⁹. 22. q. 5.
qui periurare. 32. q. 5. c. pposito. 7. c. reuera
Cum ergo facis elemosynā facias recta in-
tentione et amore dei: quia aliter non potest
Unde Hiero. 24. q. i. c. odi. ait: Si holocau-
sta obtulerint ut videant ieiunare: dare ele-
mosynas: pudicitia polliceri: que holocausta
sunt terra: non ea suscipit de⁹. Nam non sacrifi-
ciorum magnitudinē: sed offerentiū merita
causas qd iudicat. ut habet. l. 4. q. 51. c. scri-
ptum. 7. q. vl. c. vlti. de p. dī. 5. consideret. 3.
q. 7. in grauib⁹. vbi dicit. Dona quippe ini-
quorum non probat altissim⁹ nec respicit in ob-
lationib⁹ eoz: nec in multitudīne sacrificioz
eoz ppitlabit pctis. et idē Hiero. l. q. i. c. Si

de ait: Vide quod bonū est charitas: si ita
martyriū ferimus ut nostras velimus ab oī-
bus reliquiis bortari: et si opinionē vulgise-
ctantes intrepidū sanguinē fuderim⁹: et sub-
stantiam nostrā vsq ad mendicitatē ppriā
dederim⁹: huicopi non tam premiū quod pena
debet: et perfidie magis tormenta sunt quod co-
rona victorie. lxx. ille. Et ideo saluator no-
ster Matth. 6. ait. Cum facis elemosynas
noli tuba canere ante te sicut faciunt hypo-
crite in synagogis et in vicis ut honorificen-
tur ab hominibus. Amen dico vobis. receperūt
mercedem suam. In quib⁹ verbis tres veri-
tates circa elemosynā a dño declarant. In
prima nostrā dirigit intentionē. In secūda
ostendit hypocritaz cōditionē. In tertia ad-
dit eoz remunerationē. ¶ In prima qui
dem veritate nostrā intentiones dirigit dī.
Cum facis elemosynā noli tuba canere an-
te te. Sunt namq pleriq qui canunt elemo-
synas suas tubas premittendo ante se: alij
secum: alij aut post se. Primi namq facientes
elemosynas canūt ante se et hi sunt qui cum
fastu et gloria distribuūt illas: sicut et
solistomū: tuba tenet oēs actū seu sermonē
per quē bonus opus iactatē magnificatur
et predicatur. Secundi autē qui secum defe-
runt tubas sunt qui cum fastu pōpulo et va-
no quibūdā diebus congregant p elemosy-
nis distribuendis multitudinē pauperū ante
hostiū suū. Tertiū pro qui post se deferunt
tubas sunt qui capillas et paramenta: calices:
hospitalia: et similia in vita sua aut post mor-
tem statuunt fieri cum signis et armis suis:
aut cum sculptura in parietibus sculpta aut
depicta: si quia executor est talis intētionis
ut ad plenum impleat illa: faciat de pingi-
tudinantiū circuli circa arma siue circa lit-
teras: ut tubarū premiū exequi siue ipsarū
abundantiōz copiam sortiant⁹: sed ut rectius
agere conent cum talia fiant de impie acqui-
sitis et maxime de certis sicut fieri aliquādo
solet suspendunt in talibus sua propria insi-
gnia aut arma: que sunt proprie furte et la-
tronū patibulū: ut ipse meret et iusticia po-
scit. O misericordia nemp infamia munda-
ne iniquitatis et vanitatis: ut non solum ve-
lint peccare dū viuūt sed et quodāmodo pec-
care conant postq de hoc seculo decesserūt:
nec tamen per hoc vituperare intendim⁹ ele

mosynas manifestas. Cum Chrysostom?
dicat qd sicut lampas accensa nō potest celi-
ri sic nec opus iusticie potest abscondi: non
est ergo ingrata deo elemosyna que videtur
sed que propterea fit vt videat. Et ideo de
istis bene 7 male elemosynā facientibus ait
Hiero⁹ ad demetriadē virginem. Alij edifi-
cent ecclesias. Vestiant parietes marmozuz
coistis colūnaz molles aduebant: earūq; de-
aurent capita pccioso ornatu: construunt
eboze argentoq; valuas: 7 gēmis aurata di-
stinguant altaria: nō reprehendo: nō arguo
vnulquisq; in suo sensu abundet. Meliusq;
est hoc facere qd repositis opibus incubare.
Sed tibi ppositum est chrisum vestire: in
pauperibus visitare: in languentib; pascere:
in esurientibus suscipere: in his qui tecto in-
digent maxime in domesticis fidei virginuz
alere monasteria: seruoq; dei 7 pauperū spū
bñe curā qui diebus 7 noctib; seruiunt dño
tuo: qui in terra positi imitant angeloꝝ
conuersationē: 7 nihil loquunt nisi quod ad
laudem dei pertinet. habētes victū 7 vestitū
hij gaudent diuitijs qui plus habere nolūt
sitamē seruāt, ppositū. Alioquin si plus
residerant bis quoq; que necessaria sunt pro-
bantur indigni. Hec ille. In secunda veritate
ostēdit deus hypocritarū cōditionē 7 in ele-
mosynis dandis 7 de hoc subdit sicut hypocrite
faciunt in synagogis 7 in vicis vt bonozificē
tur ab hoibus. Duplici enim dolo a callidi-
tate 7 simulatione hypocrite in elemosynis
gloriam suam procurāt. Primo in synagogis
s. vt videant a sapientib; 7 notabilib; viris
qui eis possint pretere credibile 7 validū te-
stimoniu bone fame. Secundo in vicis. s. vt
videantur a turbis 7 sic apud hoies eozū bo-
nitas publice: 7 hoc non ad gloriā dei nec p-
pter exemplū bonū: sed vt bonozificent ab ho-
minibus. In tertia veritate subdit eozuz re-
munerationē di. Amen dico vobis re. m. s. i.
sumo sam culpam sibi debitam: suam inquit
non dei: quasi dicere velit: sufficit eis qd bāt
ant illam gloriā quā finaliter ex suo opere q
fierunt: 7 seipsos indignos dei gloriā iudica-
uerunt. Ex his igitur patet quanta sincerita-
te 7 rectitudine in elemosynis ad deum ē in-
tentio dirigenda. Et ideo datur exemplū qd
Celsarius narrat dicens: qd quidā diuissim⁹
defunctus est 7 ppositus apparuit qui requi-

situs ab ea de suo statu. R. qd dñatus esset:
ad quod verbū illa subiūxit: Quid est qd di-
citis? Non profunt vobis elemosyne magne
7 hospitalitates qd exhibuistis? Et ille: Nib-
il mihi psumt ad vitā eternā: qz non ex ba-
ritate feci sed propter vanā gloriā. Idē Hiero-
nym⁹ ad Eusto^m. Aurum liquefcit in lit-
teras: gēmis codices vestiuunt: 7 nudus aſco-
rum fores. Chrysostomozif: 7 cum manuz
egenti porreperint bucinant: cum agat; vo-
cant pcco conducif: vidi nupr nomē taceo
nec fictā rem putes nobilissimā mulier ro-
manozū in basilica beati Petri seruicet? an-
tecedentibus ppria manu vt religiosior pu-
taretur singulos nūmos dispartire pauperi-
bus: Interea anus quedā pānis oblita pccu-
rit vt alterū nūmuz acciperet: ad quā cū
ordine puenisset: pug⁹ porrigif pro dena-
rio: 7 tanticriminis reus sanguis effundif.
Hec ille. Et sic patet pars prima.

Pars secunda huius sermonis in qua po-
nitur alia conditio elemosyne que dicit libe-
ralitas. i. qd libere debet dari.

Secundo ponenda est alia elemosyne
conditio que dicit liberalitas: quia li-
bere debet pauperib; dari 7 nō redi-
sicut quidā quādoq; faciūt 7 maxime muli-
eres quedā quibusdā feminis pauperib; ele-
mosynas: ideo dant vt remū aliqb; seruitijs
ab eis remunerent: 7 iā in pſenti receperunt
mercedē suā: 7 hoc maxime faciunt etiā ma-
gnates: 7 prelati. De quib; ait Hiero⁹ ad He-
poti^m. Sunt qui pauperib; parū tribuunt
vt amplius accipiat: 7 sub pretextu elemosy-
ne quedā diuitias: que magis venatio qd ele-
mosyna appellanda est: sic bestie: sic auces ca-
piuntur 7 pisces. Modica in bamo esca ap-
ponitur: ut matronaz in eo sacculi pertrabā-
tur: sic episcop⁹ cui cōmissa est ecclesie curaz
quem dispensationi pauperum cureq; pſeſci-
at melius non habere qd tribuas: qd impu-
denter petere quod des. Hec ille. Sed audiat
quilibet talis qd ei Ecclesia. 29. dicif. Sup-
humilē aio fortior esto 7 elemosyna nō tra-
has illū ad seruitiū tuū: ppterea Lu. 14. do-
min⁹ ait. Cū facis cōuitiū voca paupes 7 de-
biles 7 claudos 7 cecos 7 beat⁹ eris: qm non
habēt tibi retribuere: retribuēt enī tibi i re-
tributōe iustoz. idē Seneca i li. d elemosyna

buys

luna

Seneca

Nihil ē inquit venalimīa turpi. **C**onfir-
mat illa. **L**ac. in. 6. diuinarū insti. c. 12. **T**e-
nēdū est igit oīmodo vt ab officio misericor-
die spes mīe absit oīno: bui? enī operis 7 of-
ficij merces a deo ē expectāda solo. **N**ā si ab
boīe expectas iā nō būanitas erit illa: s̄ fene-
ratio bñficij. **N**ec pōt videri bene meruisse
qui qđ facit nō alteri s̄ sibi p̄stare: 7 tñ tantū
de 3 reddit 7 qđ alteri qđq̄ p̄stiterit. nihil ab
eo comodi spectās vere sibi p̄stet 7 merce-
dē capiet a deo. **I**dē deus p̄cipit vt si quādo
cenā preuenim? in cōiuiū eos adhibeam? q̄
reuocare nō possūt 7 vicem reddere: vt oīs
actus vite nostre nō carcat misericordie mu-
nere. **N**ec tñ quisq̄ interdictū sibi putet aut
coionē cū amicis aut charitatē cū primis: s̄
notū nobis fecit de? : qđ sit verū 7 iustū op?
ita oportet nos cū primis viuere: dū mō scia-
mus illud ab boīe hoc ad deū p̄tinere. **P**re-
cipua igit vīr? hospitalitatis qđ philosophi
etiā aiūt: sed eā de torquent a vera iusticia 7
ad comodiū rapiunt. **R**ecte inquit. **L**icero
thexofrasto: ē laudāda hospitalitas. **E**st enī
vt mibi qđ ē videt valde decorū patere do-
mos boīūz illustrū hospiti illustrib?. **E**odē
mō reuer? errant cū idoneis diceret cē lar-
giēdū. **N**on enī iusti 7 sapientes viri dom? il-
lustribus detet patere: sed humilib? 7 abie-
ctis. **N**ā illustres illi ac potētes nulla re pos-
sūt indigere quos epulētia sua 7 munit 7 bo-
norat. **N**ihil a viro iusto faciendū ē nisi qđ
sit beneficiū. **B**eneficiū āt si refert interijt
atq̄ finit: nec enī id possum? habere itegrū
cui precii nobis p̄solutū est. **I**n his itaq̄ be-
nificijs ratio versat̄ que salua 7 incorrupta
pmāserint: permanēt aut nō aliter qđ si p̄e-
stetur his boīb? qui p̄desse nullo mō possūt.

Pars tertia bui? sermonis in qua ponit̄
alia cōditio elemosyne que dicit̄ pietas.

Erio ponenda ē alia elyne p̄ditio: q̄
dicit̄ pietas i. ppter pietatē ex pau-
peris necessitate monēte: vñ **B**er-
ait in vacuo liquore elyne fūdite: nō i pleno
4. **R**eg. 4. **V**acua vasa p̄cipit heliseus im-
pleri nō plena. **E**t **B**reg. in moral. **I**n iuriā
facit hōis stillā p̄ciēs in mare. **E**t **E**sa. 58
Lū effunderis esuriētia iam tuā. 7c. **E**riō
multi in hoc errāt qđ in dādīs elynīs in consi-
deratū dant indifferenter oībus elynā. **N**on
enī oī questorū 7 ceratono ac furecifero dan-

da ē elyna: vñ **E**ccelesiasti. 10. **D**a iusto 7 nō
redderis pctōni. s. ad fomētū pcti. **S**ūt enī q̄
dā qđ questorū exercēt officium 7 in tabernis
atq̄ in alijs inonestis locis conuersantes:
turpitudinis oñdūt ex ēplū p̄tra quos. extra
de p. 7. re. c. cū ex eo. dicit̄. **N**eli? ē cū sene-
ritate diligere qđ cum lenitate accipere. **A**ti-
lius esuriētī panis tollit: si de cibo securus iu-
sticiā negligebat: qđ esuriētī panis frangit̄
vt iusticie seduct? acq̄escat. **H**ec ibi. **D**er-
cator etenī prudēs pecunia sua in certo tēpo-
re egēs nō commodat eā boī qui ad nūdinas
nō ē venturus: nec aduocato dom? salariū
que 3 nobis esse cōtrarium dubitam?: sic nec
passim oībus impijs ē elemosyna largiēda
nisi in extrema necessitate. **S**6. di. pasce. **N**ā
quicūq̄ quis elemosynā petit p̄ nutrimento
tūc semp indistincte danda est. i. q. 2. q. pio
Si autē nō possum? oībus sufficere tūc nō
est indistincte dāda. vnde ad maiorē p̄edi-
ctorū declarationē notādū ē qđ elemosyna
dāda ē. **P**rimo bonis. **S**ecūdo quib? malis.
Tertio semp infirmis 7 debilib? sibi subue-
nire nō valentib?. **P**rimo dico qđ elemosy-
na ē danda bonis pauperib?: nec tñ tāta di-
ligentia ē adhibēda vt faciūt quidā qui ele-
mosynas suas volūt disp̄sare iustis paupe-
rib? nisi p? i eis mirabilia viderint. **C**ōtra
quos. 4. 2. di. c. quiescam? **J**o. **L**ibys. ait:
Quiescam? ab hac obseruatia curiositate 7
diabolica 7 p̄reptoria. 7 ita. **S**i p̄ nutrime-
to postulat: ne in his exāmines quō abrahā
hospitales oñdebat se circa oēs: si scrutator
esset circa refugiētes ad se nūq̄ angelos bo-
spitio recepisset: forta ssis enim nō putasset
eos angelos esse s̄ cū reliquis eos repelleret
s̄ qm oēs recipiebat suscepit 7 angelos. **H**ec
ibi. **D**anda ē ergo bonis indifferēter sine mul-
ta scrutatiōe: 7 ideo poti? fidelib? qđ infideli-
bus: 7 pzi? dāda ē bonis pauperib? p̄p̄inquis
qđ alienis ceteris pauperib?. vñ. **S**6. di. c. ce-
terū ait **A**mbro. **L**eterū dei traditio ē vt
prius pascas parentes. **N**am si iuxta diuī-
nū oraculū contumelia parentis morte luit̄
quanto magis fames que grauior ē: quo lo-
co insolentē dñs in frenat iactantiā. **T**er-
cūdo dico qđ etiā elemosyna quib? faciēda ē
etiā malis: vñ **R**i. in. 4. di. 15. ar. 2. q. 8. ait:
Quod in malo homine duo sunt considerā-
da. scilicet natura 7 vitium: 7 sicut ei? nā ita

panē: 7 v̄tris op⁹ sollicitamente tractarē:
nullus morderet: null⁹ rēphēderet: nūc autē
quia iuxta s̄n̄az saluatoris nolo operari ci.
bū q̄ nō perit. falsari⁹ v̄cor 7 errores nō au
ferre s̄ serere. Preterea s̄m Augu. in li. de
opere monachoz. Illi q̄ pauperes sustētaue
runt te elemosynis paup⁹ sustētari debent
7 p̄nt: ait enī sic: O iūz christianoꝝ vna res
publica ē. Et iō q̄ quis necessaria v̄sib⁹ xp̄ia
nia erogauit v̄bis ipse qd sibi necessariuz
est accepit: qz v̄bicūq̄ ipse talib⁹ dedit quis
v̄bi christian⁹ accepit. hec ille. Si q̄ s̄m Am
brosiū maiora bona ppter maiora nō sūt pze
mittēda: 7 s̄m Hiero. maiora bona sūt p
dicationis 7 instructionis q̄ manualis opa
tionis: 7 s̄m Aug. ad b̄mōi opa nō astrin
gunt qui fuerūt diuites 7 delicati 7 sua pau
perib⁹ distribuerūt vt manifeste apparet q̄
intēti sacre lectiōi 7 opib⁹ mic spūalis 7 lau
dib⁹ diuinis: 7 si validi sint ad b̄mōi opera
non sūt astricti: s̄ debēt 7 p̄licite de elemo
synis sustētari. Ex quib⁹ oib⁹ patet quanta
diligētia est adhibēda in distributiōe elemo
syne q̄ q̄si oia habētur ex textu Ambro. in li.
de officijs. 86. di. c. nō sat. vbi dicit: Gran
dis ē culpa si te sciētē fidelis egeat si scias tū
sine sūptu ē famē tolerare 7 erūnaz p̄p̄eti
q̄ p̄fertiz egere erubescit 7 si incām ceciderit
aut captiuitatis sue vel filioꝝ suozū aut calū
nie 7 nō adiues si sit i carcere posit⁹ 7 p̄nia
supplicijs 7 ppter debitū aliqd iustus exerce
tur. Hāc 7 si oibus debet mīa iusto amplius
si tpe afflictionis nihil a te impetret si tēpore
periculi q̄ rapia f ad mortē: plus apud te pe
cunia valet q̄ vita moris n̄ ē leue petm̄: 7 ita
Est etiā alia p̄bāda liberalitas vt p̄mos
seminis tui ne despicias: si egē cognoscas. me
lius est enī vt ipse subuenias tuis: q̄bus pu
dor est ab alijs sumptū deponere: aut alicui
postulare subsidii necessitatis. hec ibi. Ex q̄
babet q̄ indigētib⁹ nō abundantib⁹ elemo
syna tribuēda sit. Unde Lacē. 6. di. in st.
ri. c. q̄ iusticiā m̄ez p̄ncipēq̄ virtutū suo p
cio nō tuo comodo exterminari: potissimū tri
bue a q̄ nihil speres. Quid p̄sonas eligis qd
mēbra inspicias: p̄boie tibi batēdus est q̄ q̄s
iō p̄cat quia te boiez putet. Abijce v̄mbra
illas imaginēsq̄ iusticie atq̄ ipsam veraz et
exp̄ssā tene: largire cecis: debilib⁹: claudis: d

stitutijs q̄b⁹ nūi largiare moriēdū ē: inutiles
sunt boib⁹ s̄ v̄tiles deo: q̄ ce aretinet in vita
q̄ spiritu donat: q̄ luce dignat: fove q̄tuz in
te ē 7 aias boiūz ne extinguant humanitate
sustenta. hec ille. Igif de n̄ elemosynē dictis
p̄ditionib⁹ v̄sic ab oipotēte deo eterna p̄e
mia suscipe mereamur in secula seclorū: Amē

Dñica sc̄da in q̄dragesima de veritate fi
nal iudiciij nos inducēt ad p̄nīaz Sermo. 50

Indexe do

minus de oibus his. Scri
bunt hec x̄ba. i. A. beffal.
4. Sc̄a mater ecclesia mi
litans duob⁹ modis. s. tio
re 7 amore a malo nos re

trabit 7 ad bonū inducit. Et quia s̄m senten
tiaz theologoz magis p̄ctōres timore moyē
tur q̄ amore attestātē Cassiodoro q̄ in li. d
institutiōe monachoz. 4. c. ait: P̄ncipiū no
stre salutis sapiētieq̄ s̄m scripturas ē timor
dñi: qz de timore nascit cōpunctio salutaris
de cōpunctione cordis p̄cedit abrenūciatio
i. nuditas 7 cōpetent oium facultatū: de nu
ditate humilitas p̄ceat: de humilitate mor
tificatio voluptatū 7 general: de voluptatū
mortificatione extirpant atq̄ marcescūt vi
tia vniuersa. De vitioꝝ expulsionē virtutes
fructificāt atq̄ succrescūt. De virtutū pulu
latione puritas cordis acq̄rit: p̄ cordis puri
tatem aplice charitatis p̄fectio possidet. hec
ille. Idcirco ad incutiendū timorē de tremē
do iudicio aliq̄ p̄dicare bodie disposui. Hāc
s̄m Aug. in epla ad ep̄itū. Nihil est vtilius
populis q̄ loq̄ de tēporib⁹ futuris 7 maxie
de iudicio: ppter quod ait Breg. Presentis
tēp̄is ita agēda est vita: vt nunq̄ amaritudo
diuini iudiciij recedat a mēoria. hec ille. Ad
incitandū igif mentes torpidas ad verā p
nitentiā pagendā: aliq̄ sub cōpendio tracta
re duxi de finali iudicio relinquēdo maiora
ad aliud volumen quod cōpilare intendo de
fidei articulis: q̄ propter assumpsi verba p
posita Pauli di. Index est dñs. s. i die iudī
cij de oib⁹ bis. s. peccatis a nob̄ perpetratis
Et qz multi negāt iudiciū esse venturū i isto
sermone tñ ad eius veritatē probandā stu
debim⁹ inuigilare: que trib⁹ modis batri

poterit. Primo lucida rōne. Secunda anti-
qua figuratōe. Tercio multiplici auctōe.

¶ Pars prima huius sermonis in qua probat
iudiciū esse venturū lucida rōne.

Primo probat iudiciū esse venturū lu-
cida rōne. Nam sicut iniam Scotti i
4. di. 47. Et Ricar. ibidē. ar. i. q. i.

7 2 bo. ibidē in eadē di. 7 in 3. parte di. 40

ar. 5. Quatuor rōnibus duplicatis probat iu-

diciū esse venturū. Primo rōne equitatis 7 ple-

nitudinis. Secundo rōne incertitudinis 7 pa-

rilitatis. Tercio rōne puritatis 7 veritatis.

Quarto ratione utilitatis 7 mutabilitatis.

¶ Primo probat rōne equitatis. s. die iustitie que

requirit iudiciū esse venturū: quia more bilantie

ponderat merita 7 demerita hominum: 7 sicut ius-

ticia probat vel reprobat. Quia igitur quotidie

videamus bonos mala pati in hoc mundo: 7

malos e contrario gaudere 7 sublimari quod in-

dicat illud nisi in hoc mundo non esse iusticiā di-

uinā suā equitatē perscrutari. Idcirco venturū

est iudiciū ut cuiuslibet retribuatur equaliter sicut

merita 7 demerita. In Aug. 22. de ciui. dei

z. c. hanc rōnem approbas ait: Iste quippe dies

iudicii, proprie iam vocatur: eo quod nulli ibi erit im-

peritie aut querele locus: cur iniustus ille sit fe-

lix: cur ille iustus infelix. Oium namque tunc

non nisi bonorum vera 7 plena felicitas: totum

non nisi malorum digna 7 summa infelicitas appa-

rebit. Nunc autem 7 equo animo mala ferre disci-

mus quod patiuntur 7 boni: 7 bona non magnipen-

dere quod adipiscuntur 7 mali: ac pro hoc etiam in his

rebus in quibus non apparet diuina iusticia salu-

tatis est diuina doctrina. Nescimus enim quo

iudicio dei boni ille sit pauper: malus ille sit di-

ues. Iste gaudet quod pro suis peccatis moribus

cruciari debuisse meritis arbitramur: patri-

statur ille quod vite laudabilis gaudere debuit

se persuadere: exeat de iudicio non solum iniustus

verum etiam damnatus innocens: aut iniustitiam iudi-

cij persus: aut falsis obrutus testimonij. e con-

uerso scelestus aduersari ei non solum impuni-

tus: verum etiam iudicatur insultet. Impius optie

valeat pius languore tabescat. Atrociter

sanissimi iuvenes: 7 qui nec propter quod ledere

potuerunt diuersa mortuorum atrocitate affligi

tur. Infans vtilis rebus humanis immatura

morte rapiatur: quod videtur nec nasci debuisse di-

utissime insuper vivat plenus criminibus sub

limetur bonorum: 7 hominem sine querela te-
nebre ignobilitatis abscondant: 7 contra bu-
iusmodi que quis colligit quis enervat. Que
si baderent in ipsa velut absurditate constan-
tiam: ut in hac vita in qua homo sicut sacer
psal. eloquitur: Vanitati similis factus est:
dies ei sicut umbra pretereunt. non nisi mali
adipiscerentur: transitoria bona ista atque tre-
na: nec nisi boni talia paterentur mala: posset
hoc referri ad iudiciū iustitiam siue benignū
ut quid esset affecturi bona eterna que fa-
ciunt beatos temporibus: vel recipere pro ma-
licia sua: vel pro misericordia dei consolari
bonis: 7 qui esset passuri eterna tormenta temporibus
vel pro suis quibuscumque 7 quantumvisque pec-
catis affligerentur: vel propter implendas
virtutes exercere malis. Nunc pro quando
non solum in malo sunt boni 7 in bono ma-
li quod videtur iniustum: verum etiam plerumque
7 malis mala eveniunt 7 bonis bona prove-
niunt: magis inscrutabilia sunt iudicia dei 7
investigabiles vie eius. Quāvis ergo nescia-
mus quo iudicio deus ista vel faciat vel fie-
ri sinat: apud quem summa virtus 7 summa sapien-
tia summaque iusticia: nulla infirmitas: nulla
temeritas: nulla iniquitas: salubriter tamen dis-
cimus non magnipendere: seu bona seu mala
que discimus 7 videmus esse bonis malisque
communis. 7 ista bona querere que bonorum:
atque illa mala maxime fugere que propter sunt
malorum. Cum pro ad illud iudiciū dei ve-
nerim: cuius tempus proprie dies iudicii: et
aliquando dies dei nuncupatur non solum que
cumque tunc iudicabuntur: verum etiam quecumque
ab initio iudicata: 7 quecumque usque ad illud
tempus adhuc iudicanda sunt apparebunt esse
iustissima. Hec ille. Et sic patet ratione equi-
tatis futurum esse iudiciū. ¶ Confirmatur ista
etiam respectu plenitudinis: quia pena que
ante iudicium complete inflicta non fuerit
complebitur in extremo iudicio postquam impij
cruciabuntur quo ad corpus 7 quo ad animā
simul: tunc enim resumptis corporibus auge-
bitur intensius 7 extensius premium beato-
rum: 7 supplicium damnatorum. Non enim
esset plena iusticia si beati qui cum corpore
deo servierunt: etiam cum corpore non summa
reterentur: 7 e converso damnati cum corpore dāna-
reterentur. Et per hoc soluit ista ratio que posset

fieri p[ro]p[ri]u[m] ab auct[ore] p[ro]p[ri]e. Nam p[ro]p[ri]e. Non
iudicabit de v[er]bis in d[i]c[t]u[m] q[uo]d habet. 8 i. di. c.
p[ro]p[ri]e. 13. q. 2. q[ue]stio[n]e. 23. q. 5. q[uo]d g[er]it. d[i]c[t]o. di.
3. s. bis auct[orit]atib[us]. 7. s. auct[orit]as. 7. c. qui erat.
E[st] igit[ur] n[un]c de iudicat de singulis boi[us]
opib[us]. cu[m] cuilib[et] post mortē retribuit penā
7 gl[ori]am: g[er]it. quia illud iudiciu[m] de quo h[ic] lo
quit[ur] fiet in corpore 7 aia simul. Illud autē
q[uo]d factu[m] est in morte solū ē d[i]c[t]a. Igit[ur] rōne
isti[us] plenitudinis aliud futurum iudiciu[m] est.
C Secūdo idē p[ro]bat rōne incertitudinis 7 pari
tatis: incertitudinis d[i]c[t]o licet enim cuilib[et]
boi[us] a[n]t[ea] extremū iudiciu[m] sit certa notitia d[i]c[t]i
d[i]c[t]iōis vel p[ri]mo: nō t[ame]n oib[us] oib[us] d[i]c[t]iō
seu p[ri]mū inotescit. Et id[em] vt quilibet de alte
rius statu sit cert[us]: 7 cuilibet inotescat iudi
ciuz dei esse v[er]u[m] 7 firmū: necessariū ē iudiciu[m]
g[er]itale esse ventur[um]. Et p[ro] hoc soluit alia rō q[uo]d
fieri posset sic. Nō adducunt aliq[ui] in mediū
nisi ad hoc vt iudex certifice[re] p[ro]bat: s[ed] oia cer
ta sunt iudicij. in[tra] illud Hebre. 4. Q[ui]a nu
da sunt 7 apta oculis ei[us]: q[uo]d snia etiā habet.
Daniel. 13. et. 2. q. 1. de n[ost]ro oip[er]ens. 7. q.
5. c. p[re]s[ent]ib[us]. g[er]it. Quia ista maior ē falsa: im
mo etiā in iudicio humano iudice assitente
certa de cā vocant[ur] boies ad iudiciu[m] vt assitē
tib[us] cā manifestet[ur]: 7 fm ord[in]e iudicior[um] p[ro]ce
dit: q[uo]d snia a p[re]s[ent]e plata ē iudicioz ord[in]ez
auct[orit]em rei iudicate nō obtinet. 2. q. 6. s. idē
7 ex de sen. 7 re iudi. c. inter ceteras. **C** Con
firmatur hoc respectu p[er]sonalis sine co[r]re[ct]io[n]e
dentie: ait enim Aug. in epla de fine mundi
q[uo]d ois bō bz duo iudicia: vnu. s. particulare
aliud vniuersale. Particulare est in t[em]p[or]e cu
iuscūq[ue]. Vniuersale erit in die extremi iudi
cij in fine mūdi. Et fm Aug. ibidē. qualis
quisq[ue] hinc egrediet[ur]. i. in die mortis corpora
lis: talis in die illo. s. extremi iudicij p[er]tinebit
vt q[uo]d factu[m] fuerat inuisibiliter 7 corporaliter
fiat publice 7 vniuersaliter: 7 sic patet respe
ctu incertitudinis 7 paritatis v[er]itatis ē iudi
cium. **C** Tertio hoc idē p[ro]bat rōne p[er]sonalis
7 v[er]itatis. Potestatis d[i]c[t]o quia L[eu]ist[us]
incarnatus in p[ro]p[ri]o aduentu mundo incognitus
fuit: vt igit[ur] ei[us] potestas 7 sublimitas semel
a toto mūdo cognoscatur necesse ē q[uo]d appa
reat in secūdo aduentu: hoc ē in iudicio in quo
iudei aliq[ui] i fideles ipsū 7 p[er]tatez ei[us] co[n]fite[n]t[ur]
7 opa bona 7 p[er]fecta ipsi[us] approbēt q[uo]d hoc mū
do nō approbauerūt. Et de hoc cōs testificet[ur]

7 glorificet ipsū tanq[uam] deū: vt impleat illud
Esa. 42. Gl[ori]am meā alteri nō dabo. Con
firmat illud respectu v[er]itatis. Nā theologi
cōs p[er]cludūt necessariū ē v[er]itatis iudiciu[m] quia
v[er]itas dixit Luc. 21. Celū 7 terra trāsbūt
verba autē mea nō trāsbūt. E[st] igit[ur] ipse di
xerit iudiciu[m] ē ventur[um] Matth. 25. 7 in plu
rib[us] alijs loc[is] vt infra patebit: nec nō Mat.
3. dixerit: Nihil op[er]u[m] q[uo]d nō reuelet[ur]: 7 occul
tus q[uo]d nō sciat[ur]. sup[er] quib[us] p[ro]p[ri]is dicit Hiero.
Quo iustificabit[ur] q[uo]d p[ro]p[ri]as dicit: quia vidi
mus multa occulta bona 7 mala q[uo]d nō possū
sciri: Et r[ati]o ibidē di. q[uo]d nō intelligit illud
occultū reuelari in hoc mūdo: s[ed] in die iudi
cij q[uo]d oia nuda 7 apta erūt: sequit[ur] iudiciuz
g[er]itale ē ventur[um] vt adimpleant iste v[er]itates
Et p[ro] hoc soluit aliud arg[um]t[um] q[uo]d posset fieri
ab auct[ore] euāgelij sic. Jo. 12. dicit[ur] ē a L[eu]i
sto. Nūc iudiciu[m] ē mūdi: g[er]it si est factu[m] nō est
futur[um]: q[uo]d fm Aug. omel. 52. sup[er] Jo. Illud
p[ro]p[ri]u[m] intelligit de iudicio q[uo]d L[eu]ist[us] fecit q[uo]d
post suā mortē iusteliterauit ex seruitute di
abolib[us] humanū gen[er]is. q[uo]d p[ro]bat p[ro] hoc q[uo]d imedi
ate post p[ro]p[ri]u[m] p[re]dictū subiungit: nunc p[ro]nceps
b[us] mūdi ei[us] cie[n]t[ur] foras. et sic patet rōne p[er]sonalis
7 p[er]sonalis futur[um] ē iudiciu[m]. **C** Quarto etiā
p[ro]bat rōne v[er]itatis 7 mutabilitatis. Vtili
tatis d[i]c[t]o: quia p[ro]pter bonorum p[ro]fectum
mō cōm[un]i inueniunt[ur] mali bonis 7 ecōuer
so: id[em] dicit[ur] theologi q[uo]d mō differ[ent] p[er]sonalis
vni[us] p[ro]p[ri]o v[er]itatis: q[uo]d p[ro]p[ri]o vni[us] ad p[er]fectu[m]
alteri[us] cedūt: s[ed] tūc v[er]itatis nō erit loc[us] vt ma
li p[ro] bonos vel boni p[ro] malos p[er]ficiant. 7 id
tunc erit v[er]itatis separatio bonorum a malis:
ergo r[ati]o. Confirmat illud respectu mutabi
litis: iudiciu[m] enim d[i]c[t]o bōe dari nō p[ot]t q[uo]d ad
p[ot]t mutari de bono ad malū 7 ecōuer[so]: aut
de bono ad meli[us] 7 ecōuer[so]: g[er]it restat iudiciu[m]
generale post q[uo]d nullus mutari poterit ē v[er]
turū: 7 p[ro] hoc soluit alia rō q[uo]d posset fieri sic:
Vita boi[us] terminat[ur] p[er] mortē: 7 id[em] p[ro] mor
tem nō d[i]c[t]o ē iudiciu[m] aliq[uo]d: q[uo]d fm L[eu]o. vbi
d[i]c[t]o. Quāuis vita boi[us] p[er] mortē terminet[ur] p[ar]
te non tamē in toto eo q[uo]d bō mortu[us] aliq[ui]
liter viuit in memoria hominū. Nā homo
mortuus p[ot]t p[er]siderari q[uo]d ad q[uo]d uoz. p[er]
mo q[uo]d ad memoriā fm q[uo]d bō mortu[us] adhuc
viuit in memoriā boi[us] i qua memoriā quā
do q[uo]d v[er]itatis remanet bō bone vel male fa
me. Secūdo ad familiā in q[uo]d boni patris

remanent filij mali: 7 mali p̄is boni filij: et boni boni: 7 mali mali. Tercio q̄ ad opa inquantū bonozū 7 malozū opa nō fuerūt p̄fecte remunerata. Quarto q̄ ad fortunaz inquantū impij in p̄iē vita sūt p̄spati 7 boni afflicti. Et frequēter etiaz videm⁹ q̄ corpa dānatorū tradunt bonozifice sepulture: sed rū p̄o vel cōburunt vel insepulta reliquūt. Tūc igit̄ de his oibus p̄fectū 7 manifestū iudiciū b̄i nō possit q̄ diu b̄i t̄p̄is cursu durat: id oportet eē finale iudiciū in novissimo die: i quo p̄fecte id quod ad p̄nū quēq̄ p̄tinet boiez quocūq̄ mō p̄fecte 7 manifeste dividat̄. Et sic patet pars prima.

Pars secūda in qua probat̄ iudiciū esse v̄eturū antiqua figuratiōe.

Secūdo igit̄ p̄bat̄ iudiciū eē venturū q̄duplici figuratiōe: que habent̄ Daniel. 7. Prima de antiḫp̄i p̄secutiōe. Secūda de mūdi p̄turbatione. Tercia de administrantiū aduentiōe. Quarta de iudiciis conditiōe. ¶ Prima figura ē de antiḫp̄i p̄secutiōe. Unde ibidez d̄. Videbā in visidē mea nocte: 7 ecce quatuor venti celi pugnabāt in mari magno: 7 q̄tuor bestie grandes ascēdebāt de mari magno dīversas inter se. Prima quasi leena 7 alas hēbat atq̄ le: Aspiciebā donec auulse sūt ale eius 7 sub lata ē de terra: 7 sup̄ pedes quasi hō stetit et cor eius datū ē ei. Et ecce bestia alia filia v̄so in parte stetit: 7 tres ordines erant in ore eius 7 in dentibus eius: Et sic dicebant ei. Surge comede carnes plurimas: post hec aspicebā: 7 ecce alia quasi pard⁹ 7 alas habebat q̄tuor sup̄ se 7 q̄tuor capita erāt sup̄ se 7 potestas data ē ei. Post hec aspicebā in visione noctis: 7 ecce bestia quarta terribil atq̄ mirabilis 7 fortis nimis: dētes ferreos hēbat magnos comedēs atq̄ cōminuēs: 7 reliqua pedibus suis p̄culcās. Hec ibi. Ubi notat̄ p̄ q̄ v̄tura sūt aū p̄secutiōe antiḫp̄i q̄ d̄ q̄tuor venti celi pugnabant in mari rē. Nā mare magnū 7 spatiosū p̄ns sc̄lm̄ intelligi p̄t in q̄ aū iudiciū multa bella insurgent sicut Luc. 22. scriptū ē. Surge gēs p̄ gētē 7 regnū aduersus regnū: 7 terremot⁹ erunt magni p̄ loca: 7 pestilētie 7 fames: terroresq̄ de celo 7 signa magna erūt. Deu me: q̄ bodiernis t̄p̄ib⁹ videm⁹ ista multiplicari q̄ nihil aliud clamāt nisi p̄secutiōe antiḫp̄i p̄rie v̄-

turā: 7 id statim subiūgit̄. Et q̄tuor bestie grandes ascēdebāt de mari dīversas inter se: q̄ sūt antiḫp̄i p̄secutiōes q̄ boies cū quatuor bestialib⁹ vitijs aggrediet̄: 7 quasi totū mūdū seducet. Primo p̄ fastigiū sup̄bie 7 illud est leena alata: q̄ boies alatos facit. i. sup̄bos. Et hoc antiḫp̄s faciet q̄n bonozes: dignitates 7 seculi p̄pas boib⁹ p̄dicabit: ostēdet p̄o mittet: 7 dabit: ei⁹ mōisigna apte videmus. Secūdo p̄ inq̄namētū luxurie q̄ antiḫp̄s luxuriari faciet: sacrū m̄imonū destruet: libidinē p̄dicabit: vt ad se plurimos attrahat Et illud vitii ē v̄sus in cuius ore sunt tres ordines: q̄ tria p̄cipalia p̄tā luxurie tunc t̄p̄is multiplicabūt̄. s. sodomie: adulterii: et sacrilegia. Et id sequit̄: q̄ dictū ē ei. s. luxurie. Surge comede carnes plurimas: q̄ q̄n oēs ḡnatiōes istis abominabilib⁹ vitijs maculabūt̄: q̄ bodiernis t̄p̄ib⁹ vt mibi v̄t p̄rimū demonstrat̄. Nōne sodomie plen⁹ est mūdus: v̄tis adulterii 7 sacrilegia plen⁹ ē. Tercio p̄pter blādimētū hypocrisis 7 astutie: q̄ scitātē simulabit 7 falsa miracula faciet: 7 sic istud vitii est pardus: q̄ velat hypocrisis varietate coloruz depictus ē. Quot bodiernis t̄p̄ib⁹ antiḫp̄i facti sūt: scitātē simulantes 7 mirabilia facere fingētes: q̄ p̄cursores antiḫp̄i p̄tin⁹ v̄turi dici possunt. Quarto p̄ tormētū crudelitatis 7 ire: quia quos p̄dictis mōis ad se trahere non poterit p̄ penas terribiles 7 martyria deuastabit. 7 illud vitii ē significatiū p̄ illā bestiā terribilē de qua dictū est q̄ magnos. i. electos deuorabit: 7 reliq̄ pedib⁹ cōculcabit: de q̄b⁹ oib⁹ exp̄ssius p̄phauit Jo. Apod. 13. d. Bestia quā vidi filius erat pardus. i. in astutia: et pedes eius sicut pedes v̄si. i. in luxuria: 7 os ei⁹ sicut os leonis. i. in sup̄bia: 7 t̄dit illi dāco. i. lucifer p̄tutē 7 p̄tātē magnā. i. in malicia. Et sic patet prima figura iudiciū v̄turi ¶ Secūda figura ē de mūdib⁹ p̄turbatōe q̄ in eodē. c. a. Daniele describit̄ vbi sic dicit̄ A bron⁹ ei⁹ flāma ignis: rote ei⁹ ignis accēsus: fluūt⁹ igne⁹ rapidusq̄ egrediet̄ a facie eius. Hec ibi. q̄ nō ē aliud dicē nisi ad litem q̄ ignis vastas 7 purgans admodū fluminis inndātis cuncta terrena vastabit: et terra p̄o purgabit̄: vt. j. patebit. ¶ Tercia figura ē de administrantiū aduentiōe: q̄ in eodem c. a. Daniele describit̄: vbi sic ait. Nulla m̄-

liū ministrabāt ei: 7 decies cētena milia as-
sistebant ei: iudiciū sedit 7 libri aperti sūt cō-
scie. 7 ita. Et vidit q̄ interfecta ēēt bestia 7 pe-
risset corpus eius. Hec ibi. Vbi tria obsequia
angelorū describunt. Iudiciū preparatio cum
dō: iudiciū sedit: qd̄ sedere p̄ angelos fiet: qz
mortuos suscitatos vndiqz adducēt: vt. j. pa-
tebit. Secūdo iudiciū affecutio cum dō. libri
aperti sūt. i. cōscie 7 op̄ singulorū: quorum
operū 7 cōfessarū angeli testes erūt vt. j. pate-
bit. Tercio antiq̄ p̄ infectio cū dō. Vidi q̄
inflecta ēēt bestia illa: qz archāgel⁹ micbael
eū. s. antiq̄ p̄ inficiet. **Q**uarta figura ē
de iudiciis cōditio ē q̄ in p̄dicto. c. a Daniele si-
gnificata ē: vbi dō. Ecce cū nubibus celi q̄si
fili⁹ bois veniebat: 7 vsqz ad antiquū diez
puenit: 7 in p̄specū ei⁹ obtulerūt eū: 7 dedit
ei p̄tātē 7 bonorē 7 regnūz vt oēs populi tri-
bus 7 lingue ipsi seruiret. P̄tās eius potestas
eterna: q̄ nō aufere. Hec ibi. Qd̄ nō ē aliud
dicere nisi q̄ filius dei q̄ ē antiqu⁹ dierū: q̄a
etern⁹ s̄m diuinā p̄sonā: cui⁹ auctē ei⁹ b̄nī-
nitas indicat. Et id̄ dō q̄ filius bois puenit
ad ātīquū dierū: qz dū mediū silentiū tene-
rent oīa vnitus est fili⁹ bois filio dei: cui⁹ po-
testas erit eterna nec aufere: qz sic Matb.
25. scribit. Ibūt. s. mali in suppliciiū eternū:
iusti autē in vitā eternā prout p̄ p̄m in iudi-
cio determinatū erit s̄m eorū merita atqz de-
merita. Et sic patet secūda pars.

Pars tertia in qua probat iudiciū ēē ven-
turū multiplici auctoritate.

Tercio probat futurū ēē iudiciū tri-
plici via. s. auctē n̄ vnica s̄ multiplici:
ci: nō vno teste s̄ cōplurib⁹. **¶** Mā
regulariter duo testes sufficiūt. ff. de test. i. l.
vbi nūer⁹. 4. q. 3. §. i. criāl. p̄su. itē. vbi hoc
idē asserit hosti. Bos. 7 Durā. li. 2. pte. 2.
di. i. 4. q. 2. Et aliqñ statut testimonio vni⁹ in
bis in q̄b⁹ alteri p̄iudiciū nō infer: puta
si dubitat de aliquo an fuerit baptizatus: vel
si ecclesia fuerit p̄secrata. de p̄se. di. 4. parū
los. 7. c. omni itaqz. Itē qñ querit vtrū ali-
quis sit emendatus de crimine stat testimonio
sacerdotis. extra de testi. c. testimonio. Itē in
correctione fraterna sup̄ p̄ima correctione
charitativa p̄ nūerū solū procedit: quia nec

aliter pōt: extra de testi. in oī. Itē aliqñ req̄-
rūtur plures q̄ duo: vt puta in donatiōib⁹
causa mortis vbi req̄rūtur quinqz testes. C.
de dona. cau. mor. l. si. 7 in codicillis. C. de co-
dicil. l. si. in fi. In testamētis p̄o regulariter
s̄m leges septē testes requirūtur. insti. de te-
sta. §. finali. 7. C. e. l. hac p̄sultissima. hoc tñ
fallit: quia qñqz valet sine teste: vt si miles i
bello scribat 7 moriat. C. de testa. mili. l. mi-
lites. **¶** Qñqz sufficit vnus vt si fiat coraz
impatore. C. e. l. oium. Mā tunc ille vnus
testis est impator qui sufficit. Qñqz duo vt in
ter filios. C. eo. l. hac cōsul. Similit̄ etiā in
bis que sūt ad pias causas. extra. e. cū effe. 7.
c. relatū. Qñqz tres vel q̄tuor: vt ex speci-
ali p̄uilegio. C. e. l. si nō speciali. 7. l. si vnus
¶ Notandū tñ q̄ p̄dicta solēnitas testium
videt̄ abrogata p̄ ius canonicū ac etiā 3 diui-
nū: 7 p̄ quod duo vel tres fidedigni testes
sufficere vidētur: in illud Mat. 18. In ore
duorū vel triū constat oē verbū. Qd̄ etiam
habet Deutro. 19. 7. 2. L. bor. 13. 7. 2. q. 4.
c. j. 7. 35. q. 6. ab isto dic. 7 c̄ de testi. c. 13 vni-
uersis. **¶** Attamē vt anū⁹ n̄ magis ex-
citef ad expectandū futurū iudiciū non vno
teste vel duob⁹ sed cōplurimis venturū esse
probabim⁹: 7 sicut sup̄ius quadruplici rōne
7 figuratiōe pbatū ē: ita nūc q̄druplici au-
ctoritate hoc idē demonstrabim⁹. Primo au-
ctoritate Mosayca 7 p̄phetica. Secūdo au-
ctoritate euāgelica 7 apostolica. Tercio au-
ctoritate canōica 7 auctētica. Quarto aucto-
ritate p̄blica 7 politica. **¶** Primo probatur
auctē. p̄phetica 7 Mosayca sic B̄tē cui ser-
uituri sunt ego iudicabo. Bene. 15. Mane
notū faciet dñs qui ad se p̄tineat 7 scōs appli-
cabit sibi: 7 q̄s elegerit appropinquabunt ei.
P̄ueri. 16. Inuocabo 3 eos celū 7 terraz. s.
indie iudicij. Deutro. 31. Iudicabit dñs po-
pulū suū: 7 i seruis suis miseret̄. Deutro.
32. Si acvero vt fulgur gladiū meū: 7 arri-
puerit iudiciū man⁹ mee reddā vltōnē hosti
b⁹ meis 7 bis q̄ oderūt me retribuā ibidem.
Dñs iudicabit fines terre: 7 dabit imperiū
regi suo 7 sublimabit cornu p̄p̄i sui Dauid. j.
Reg. 2. Tibe genti insurgētī sup̄ gen⁹ meū
dñs enim oipotens iudicabit in eis: indie iu-
dicij visitabit illos. Judith. 16. Si fuero iu-
dicat⁹: scio quia iusti inueniā. Job. 13. fu-

site ergo a facie gladii: quoniam ultor iniqui-
 tatum est gladius: et scitote esse iudicium. Job
 19. Quid facias cum surrexerit ad iudican-
 dum dominus: cum quaerit quid respondebo illi.
 Job. 31. Iudica me secundum iustitiam meam. ps. 7.
 Cognoscetur dominus iudicia faciens. 9.
 Paravit in iudicio thronum suum et ipse iudi-
 cabit orbem terre in equitate: iudicabit po-
 pulos in iusticia. Ibidem. De vultu tuo iud-
 cium meum prodeat: oculi tui videant equita-
 tes. 16. Iudicabit pauperes populi et salvos
 faciet. 71. Cum accipero tempus: ego iustici-
 as iudicabo. 74. Iudicabit populos in equi-
 tate. 95. Honor regis iudicium diligit. 98.
 Iudicabit in nationibus implebit ruinas. 109.
 Cognovi quia faciet dominus iudicium in op-
 pla. 139. Facit iudicium iustitias patientibus
 145. Non facias violentias pauperibus: pau-
 per est: nec conteras egenum in porta: quia do-
 minus iudicabit causam eius. Proverb. 22.
 Egredietur a domino iudicium singulorum.
 29. Iustus et impius iudicabit dominus. Ec-
 clesiastes. 3. Letare ergo iuuenis in adole-
 scentia tua: et in bono sit cor tuum in diebus
 iuventutis tue: et ambula in viis cordis tui:
 et intuitu oculorum tuorum: et scito quod pro om-
 nibus adducet te deus in iudicium. Eccle-
 siastes. 11. Luncta que fiunt adducet deus in
 iudicium pro omni errato siue boni siue ma-
 lum sit. Ecclesiastes. 12. Non preteriet illud
 corripiens in iudicio. Sapien. 6. Fulgebunt
 iusti et tanquam 72. Sapien. 3. Tunc. scilicet in die iud-
 icii stabunt iusti in magna constantia aduer-
 sus eos qui se angustiauerunt: et qui abstule-
 runt labores illorum videntes 72. Sapien.
 5. Qui non custodierint iustitias iuste iudi-
 cabuntur: et qui didicerint iusta invenient
 quid respondeant. Sapien. 6. Quis enim vi-
 cet tibi quid fecisti: aut quis stabit contra iud-
 cium tuum? Sapien. 12. Ante iudicium pa-
 ra iustitias. Ecclesiastici. 19. Iudicabit gen-
 tes et arguet populos. Esa. 2. Dominus ad
 iudicium veniet cum senioribus populi sui.
 Esa. 3. Quid facietis in die visitationis et
 calamitatis: ad cuius confugietis auxilium
 Esa. 10. Iudicabit in iusticia pauperes: et ar-
 guet in equitate pro mansuetis terre. Esa. 11.
 Ecce veniet dies domini crudelis et indigna-
 tionis plenus: et ire furoris. Esa. 13. Eos

qui iudicaverunt te: ego iudicabo: et fili-
 os tuos ego salvabo. Esa. 49. Attendite ad
 me popule meus et tribus mea: me audite:
 quia lex a me exiet et iudicium meum in lucem
 populorum requiescet. Esa. 51. Omne vas
 quod fictum est contra te non diliget: et omne
 lingua resistente tibi non iudicabis. Esa. 54.
 Ecce saluator tuus veniet et merces eius cum
 eo. Esa. 62. In iudicio contendam vobiscum
 ait dominus: et cum filiis vestris disceptabo.
 Hierem. 2. Te autem non facias in consumatio-
 nem: sed castigabo te in iudicio ut tibi non vi-
 dearis innoxius. Hierem. 30. Iudicabo te
 iuxta vias tuas. Ecce. 7. Iudicabo te in iud-
 iciis adulterarum et effundentium sanguinem
 et dabo te in sanguinem furoris et celi. Ecce. 16.
 Dies illa dies ire: dies tribulationis et angus-
 tie: dies calamitatis et miserie: dies tenebra-
 rum et caliginis: dies nebule et turbinis: dies
 tube et clangoris. Sopho. 1. Magna dies
 domini et terribilis valde: et quis sustine-
 bit illum? Joelis. 2. Consurgant et ascen-
 dant gentes in valle Josaphat: quia ibi sede-
 bo ut iudicem omnes gentes. Joelis. 3. Iud-
 icabit populos multos: et corripiet gentes.
 Michae. 4. Quis poterit cogitare dies ad-
 ventus eius: et quis poterit stare ad viden-
 dum eum? ipse enim quasi ignis conflans.
 Mala. 3. Ecce ego mittam vobis Helyam
 prophetam antequam veniet dies domini ma-
 gnus et horrendus. Mala. 4. Et sic patet
 multis prophetarum testimoniis iudicium
 esse venturum. Secundo probatur aucto-
 ritate evangelica et apostolica sic. Quicumque
 non receperint vos neque audierint sermo-
 nes vestros. Et ita. Amen dico vobis to-
 lerabilis erit terre sodomorum in die iudi-
 cii quam civitati illi. Mat. 10. Vbe tibi cor-
 rogam: vbe tibi bethsaida. Et ita. Verun-
 tamendico vobis: quia terre sodomorum
 in die iudicii remissius erit quam tibi. Mat. 11.
 Exibunt angeli et separabunt malos de me-
 dio iustorum: et mittent eos in caminum ignis
 Mat. 13. Quomodo fugietis a iudicio.
 Mat. 23. Hi prolixius iudicium accipi-
 ent dicit Jesus phariseis. Mat. 23. Tunc
 videbunt filium hominis venientem in vir-
 tute magna et gloria. Mat. 23. Tredesimo.
 Vigilate itaque omni tempore orantes.

vt digni habeamini fugere ista oia q̄ v̄tur
 ra sūt: 7 stare aī filiū hoīs. Luc. 21. Pater
 oē iudiciū dedit filio. Jo. 5. Et sic patet oib⁹
 euāgelistis testātib⁹ iudiciū fore venturū.
Probat etia aucte aptica sic discurrendo
 Nolite ante tēpus iudicare q̄ aduſq; veniat
 dñs q̄ 7 illūabit abscondita tenebrarū 7 ma/
 nifestabit p̄silia cordiū. j. Lborj. 4. Si nos
 metipſos iudicarem⁹ nō vtiq; ad dñō iudica
 remur: dñū iudicamur a dñō corripimur: vt
 n̄ cū hoc mūdo dānemur. j. Lborj. xi. Dēs
 enī nos manifestari oīz aī tribunal cbristi.
 vt referat vnusq; p̄p̄ia corpis pnt gessit
 siue bonū siue malū. z. Lborj. 5. Quozūdā
 hominū peccata māifesta sunt p̄cedētia ad
 iudiciū. j. Lbi. 5. Testifico corā deo 7 cbrī
 sto Jesu q̄ iudicaturus ē viuos 7 mortuos p̄
 aduētū ipsi⁹ 7 regnū eius. z. Lbi. 4. Non
 rurſū faciētes fundamētūz p̄nie ab opib⁹
 mortuis: 7 fidei ad deū baptisma tñ doctri
 ne ipositiōis q̄ manuū ac resurrectiōis mor
 tuorū 7 iudiciū eternū. Hebre. 6. Iudiciūz si
 ne mīa fiet ei qui nō fecit 7c. Jaco. 2. Noli
 te igemiscere frēs mei in alterutrū vt nō iu
 dicemini: ecce iudei aī ianuā assisit. Jaco.
 5. Nolit dñs p̄ios de tētationib⁹ eripe: imi
 quos p̄o in diē iudiciū cruciādos referuare:
 magis aūt eos q̄ post carnē in p̄cupia 7 imū
 dicia ambulāt dānationēq; p̄tēnūt. z. Pe.
 2. Aduēiet aūt dies dñi vt fur: in q̄ celi ma
 gno ipetu trāsient: elemēta p̄o calore soluē
 7 terra: 7 ea q̄ in ipsa sūt oia opa exurentur.
 z. Pe. 3. Lū igitur bec oia dissoluēda sunt:
 quales oportet eē nos in sanctis p̄uerfatiōi
 bus 7 pietatibus: expectātes 7 properantes
 in aduētū dñi dei Jesu cbristi. Filij manete
 in eo. s. x̄po: vt cū apparuerit bēam⁹ fiduciā
 7 nō cōfundamur ab eo in aduētū ei⁹. j. Jo.
 2. Et vidī mortuos magnos 7 pusillos stan
 tes ī p̄spectu throni 7 libri aperti sūt: 7 aliū
 liber aptus ē qui ē vitē: 7 iudicati sunt mor
 tui ex his que scripta sunt erant in libris ipso
 rum. Apod. 6. Ecce venio cito 7 merces mea
 mecū ē: dare vniciq; s̄m opera sua. Apod.
 vlti. Nos metipſos in dilectione dei seruate
 expectantes misericordiāz dñi nostri Jesu
 cbristi. Jude. 2. Et sic patet p̄dictis testimo
 nijs apostolorū venturū eē iudiciū. **T**er
 tio idē probatur auctoritate canonica 7 au
 ctētica. s. decretorū 7 sanctorū doctorū: de

cretorū di. Mā. 9. q. 3. c. aliorū dicitur. Mo
 lite exstīmare eas aīas inquisitiōis nō habe
 re formidinē: quas de⁹ p̄re ceteris suo refer
 uauit examini: nō habet apud illū re⁹ de alle
 gatione victoriā subsidii: qñ ipsozū factorū
 vtiſ teste. Quo iudice. Hec ibi. Et. i. 5. q. 6. c.
 si sacerdotib⁹ describē sic. Lū magis inspe
 ctor cordis sit dñs q̄ operis non pōt būano
 cōdēnari examine quē suo dñs referuauit iu
 dicio. Si oīa nāq; in hoc sclo vēdicata eēnt
 locū diuina iudicia nō haberēt. Hec ibi. Et
 23. q. 5. sic dicitur in. c. qd ergo. Scitote euz
 ideo ad p̄sens reddidisse supplicia ne in etnū
 puniret: vbi ostēdit q̄ illi qui nō puniūt in
 hoc mundo: certe puniētur in finali iudicio.
 7. jj. q. 5. c. sacerdotibus. sic describē. Nesci
 mus quis ī terribili iudicio dei: qualis futu
 rus sit: eteni Paulus egregi⁹ p̄dicator dicit
 Nolite aī tēpus iudicare: quo aduſq; veni
 at dñs 7c. Hāz sunt multa q̄ de illi⁹ iudicio
 homines ignorāt: quia fortassis q̄ vos lau
 datis ille rep̄bendat: 7 q̄ vos rep̄bendatis il
 le laudabit. Hec ibi. Et. 25. di. in. c. q̄l dicit
 Qualis bic quisq; egrediet: talis in di iudi
 cio p̄ntatur. Hec ibi. **C**onfirmant etia
 ista auctoritatibus scōrū doctorū. **Uñ** Am
 bro. in sermone de diuine cuius ager vbera
 fructus attulit qui incipit. Duplex est tētati
 onū spēs: sic ait. Sed tibi iterū ante faciē ad
 ducā ipsius iudiciū futuri formas: vt intelli
 gas quales tibi gemi⁹ recōdas. **Q** q̄ multi
 p̄cij tibi in diē iudiciū sermo ille videbitur: q̄
 ait. Venite benedicti patris mei p̄cipite re
 gnūz 7c. Qualis tibi respōsūz horroz: qua
 lisq; sudor: quales tenebre supueniēt audie
 ri cōdēnationis illius sentētiāz quadicitur.
 Discedite a me maledicti in ignēz eternum.
 Neq; enīz bis verbis quālicū iuasit argui
 tur: sed is qui non cōmuniter vsus est bis q̄
 habuit cōdēnatur. Et in li. de officiis idem
 ait. Nihil est quod magis proficiat ad vitāz
 honestāz: q̄ vt credamus euz iudices ven
 turūz: quem et occulta non fallant: 7 ideco
 ra offendant: 7 honesta delectent. Hec ille.
 Item Grego. sup Mat. ait. In maiestate
 vīsurī sunt quem in humilitate videre nolu
 erūt: non tāto dīstrictius virtutē suāz senti
 ant quāto cernicez cordis eius ad penitētiā
 non inclinant. Et in alia Omelia sic ait. In
 extremo iudiciū die cum apti celsi ministrā

tibus angelis: cum sedentibus apostolis in
 sede maiestatis sue christus apparuerit: om-
 nes hunc electi pariter ac reprobi videbunt ut
 et iusti de munere retributivis sine fine gau-
 deant: et iniusti de ultione iudicii et supplicii
 in perpetuum gemant. Hec ille. Item Augustinus.
 hoc idem probat in quadam epistola dei. Expe-
 ctatur dies iudicii ubi aderit ille equissimus
 iudex qui nullius potentis personam accipiet
 cuius palatium auro argenteoque nullus episcopus
 abbas aut comes corrumpere potest. Et. 20. de
 civitate dei. j. c. ait. Deus ecclesia dei veri tenet
 christum de celo esse venturum: ad vivos et mor-
 tuos iudicandos. Hec ille. Item Bernardus super
 Cantici. ait. Veniet dies domini ubi plus vale-
 bunt pura corda quam astuta verba: conscia pu-
 ra quam marsupia plena: quoniam quidem iudex il-
 le non fallatur verbis nec flectetur donis. Hec
 ille. Hoc idem probat patissimus Hieronymus in
 epistola de simbolo fidei ad Damasum papam: ven-
 turum esse iudicium sic protestatur dei. Accepta
 ergo a patre omnium potestate que in celo sunt
 et in terra: venturus est ad iudicium vivorum et
 mortuorum: ut et iustos remuneret et pecca-
 tores puniat. Resurrectionem carnis confite-
 mur et credimus et non dicamus nos in eadem
 in qua sumus veritate et merito esse reper-
 endos: qualesque semel post resurrectionem fu-
 erimus effecti in perpetuum permanuros: vitam
 esse vitam secundum: sed premia pro labore diuersa
 eorum pro modo delictorum perdoneque esse sup-
 plicia. Hec ibi. Et ad Palmachium et Decia-
 num. Aderit dies illa in qua nostra facta quasi
 in quadam tabula depicta monstrata sunt. O
 quantis in die illa expeditur si in hac vita et me-
 ritorum sensu et viscerum vigore caruissent: et
 quanti illic elingues et muti feliciores loqua-
 cibus tunc erunt: et quanti pastores philo-
 sophis quanti rustici oratoribus: quanti beates argu-
 tijs preferendi sunt Liceronis. Job sanctus
 in temptatione ad suam gloriam devotus sic i do-
 lore suo dicebat. Quid prodest i tormento luxu-
 ria? Et quid vltra super? Cur non in ventre
 mortuus sum: et morer de utero exiui non
 propter obit? Sibi dei amicus dicebat i lu-
 ce: quid ab inimicis eius dicebat in tenebris?
 Si ille ingemiscit quod febris prebat: quid fa-
 ciet quod gebena consumet? Si ille sibi dolet
 genua fuisse confecta cuius pedes semper in dei
 amore currerunt: quid dicitur? est: cui? non quod

in veritate steterunt? Displicet illi quod natus ex
 utero vixerat quibene viri: quia illud ver-
 mis moriturus edebat. Quid male viventes
 facient: quos ignis eternus et vermis non quod
 moriturus expectat. Hec ille. Et ad Heliodo-
 rum de contemptu mundi. Quid facis in pa-
 na domo delicate miles? Ubi vallum? ubi
 fossa? ubi huiusmodi acta sub pellibus? Ecce de
 celo tuba canit. Ecce cum nubibus de bellatu-
 rus orbem impator armatus egreditur. Ecce
 bis acutus gladius ex regioze procedens ob-
 nia queque metit et tu mihi de cubiculo ad actum
 tu de umbra egredieris ad soles. Corpore
 assuetum tunica lorice onus non fert. Caput
 opertum linteis galeas recusat. Mollis otio
 manum: durus exasperat capulus. Hec ille.
 Item ad Eustochium. Expectetis magnorum et
 terribilem iudicii diem: dies videlicet ire: dies
 calamitatis et miserie: ubi celum simul pau-
 bit cum terra. Celorum omnes movebuntur
 virtutes: tremetes erunt angeli cum sanctis.
 Tunc singulorum vite discutietur discrimina
 et merita apparebunt. Semper illa tuba ter-
 ribilis vestris obstrepat in auribus. Surgi-
 te mortui. Venite ad iudicium. Ecce in manu po-
 ti venit: a cunctis universaliter scire rationem
 certe de levibus et minimis cogitationibus
 certe de levibus otiosisque verbis. Si reddere
 de singulis rationem parati non eritis: pice-
 emini in carcere exteriori a iudice. Item ma-
 ledicti in ignem eternum. Hec ibi. Et ad De-
 ceanum de obprobrijs et tentationibus pro
 christi nomine perferendis sic ait. Eos pro quod
 dilectione et timore dei cogente abierunt bec
 omnia: et secundum legis ordines exhiberi irriter:
 atque subsannant infelices atque miseri suorum
 malorum nimietate cecati: quibus non sufficit
 quod propria nolunt lugere peccata: adhuc insup-
 eos qui quos debuerant imitari. Sed veniet
 tempus ut eorum risus convertatur in luctum: qui
 bus noster nunc plactus risus est ut se fuisse
 diuites lugeant: quia nunc christi pauperibus
 impudenter insultant. De quibus scriptura
 dicit. Stabunt iusti in magna constantia etc.
 Et ad Calistum de modo recte vivendi: Distin-
 guitur certo discrimine error et veritas: il-
 li terrena sapiunt qui celestia promissa non ha-
 bent: illi brevis bene vite totos se implicante:
 qui eternam nesciunt vitam: illi peccare non me-
 tuant qui peccatorum impunitate putant:

Illi seruiant vitijs qui nō sperāt premia su-
tura virtutū. Nos vō qui purissima confite-
mur fide: omnē hominē manifestandū esse
ante tribunal christi vt recipiat vn⁹ quisq;
propria corpis. put gessit siue bonū siue ma-
lū: procul esse debemus a vitijs: dicēte apo-
stolo. Qui autē sunt christi carnē suā cruci-
fixerūt euz vitijs ⁊ cōcupiscētijs: nec turbā
sequūtur errantē qui se veritatis discipulos
cōfitef. Hec ille. ¶ Quarto ⁊ vltimo idē
probat auctoritate pbilosophica ⁊ politica.
plato. Unde Plato in Fedrō sic ait. Ferunt enī
vniūq; euz decesserit ab eo demone qui
viventē ad huc fortitus erat trahi in aliquē
locū: vbi oportet simul collectos iudicare: ⁊
post sententiā ad inferna p̄fiscisci illo ducē
te cui mandatū est vt binc p̄fiscētes ad il-
la loca traducat. Item in eodē. Pur⁹ autē
anim⁹ q̄ honeste vitā deos sortit⁹ duces: ha-
bitat⁹ in loco decenti. Ibidē. Lū peruenē-
rint defuncti in eum locū quo demon vnum
quēq; portat p̄ illic iudicabit⁹: ⁊ q̄ pie iustēq;
vixerit ⁊ qui secus. Hec ille. Et Seneca in
epistola secunda ad Luci. Q̄n ille veniet
dies: q̄n nemo in bonorē tuū mentiat⁹. Huc
ergo cogitationes tue tēdant: hec cura: hec
opta. Hec ille. Quod. s. erit i die iudicij. Itē
Quid⁹ li. Verbamoz p̄b. inquit. Jāq; erit
in totas sparsur⁹ fulmie terras. S; timuit
ne forte faceret: tot ab ignibus ether. Conci-
perat flāmas: longusq; ardesceret asis. Esse
quoq; in fatis reminiscit⁹ affore tēpus. Quo
mare quo terra cor̄ptaq; regio celi. Arde-
at ⁊ mūdī moles oposa laboret. Et Virgī.
in li. Eneidozū ait. Iudiciū canit ⁊ tristēs
denūciat iras. Venturū excidiū ⁊ falsa con-
uulsa ruina: Omnia tūc parit rutilo misce-
ri ⁊ igni. Pallētesq; polos tell⁹ celiq; ruinā
Tunc vō tremefacta notis p̄ pectora cūctis
Insinuat pauor: ⁊ taciti ventura videbant
Propterea habet in sibillis antiquis exp̄s-
sa veritas iudicij. Naz prima Sibilla tibur-
tina dicit. Iudicij signum tellus sudore ma-
descet. Celo rex adueniet p̄r secula futurus
Siclicet in carne p̄sens vt iudicet orbem.
Unde deū cernens incredulus atq; fidelis.
Celsū euz sanctis euz iam termino i ipso.
Sic anīme cum carne aderūt quas iudicat
ipse. Cum iacet incultus densis in veprib⁹

orbis. Reiciēt simulachra viri cūctā quoq;
gagam. Exuret terrā ignis p̄dūq; pollūq;
Inquirens tetri portas confringet auerni.
Sanctorū: sed enim cūcte lux libera carnis
Tradetur: sortes eterna flamma cremabit.
Et cultos actus retegens tūc quisq; loque-
tur: Secreta: atq; reserabit pectora luci.
Et alia Sibilla erit brevia sic ait. Et venient
in conspectu agni abominatio peccatorū.
et vltionis appetitus: ⁊ descendet ignis ter-
ribilis q̄ vniuersa creata vsq; ad ethera cō-
cremabit ⁊ nō erit vltra solare: lunare: non
iubar: nō montes: aut colles: nec hominum
habitatō erit in terris: ⁊ nō abundabit vl-
tra iniquitas ⁊ peccatum: sed veniet de celo
vox tube terribilis aduocās vniuersos vt re-
niant in examine. Fiet etiā ineffabilis cor-
poris ⁊ anīme reintegratio: vt vtrūq; sint
retributionē recipiat siue penaz. Tūc appa-
rebunt cuncti reges ⁊ principes: ⁊ videbunt
agnū i throno terribili vt retribuatur vniuer-
sis: nec erit in opib⁹ diuitiūq; discretio: sed ex-
aminatio meritorū. Iudicabit autē bonos
⁊ malos vt illos sursum leuet: hos autē in
sortem demonum vertet auernis. Hec illa.
Ergo penitentia ⁊ agamus in hoc mūdo de
peccatis ne in tremendo iudicio nudi virtu-
tibus inueniamur vt babeamus hic gratia ⁊
in futuro gloria: Amen.

Dominica eadem infra diem: De tribus
preambulis que p̄cedunt finalis iudicij sen-
tētiationem Sermo. xi.

Omīne bo

nūz ē nobis esse. Scri-
būtur hec verba Ma.
17 Et in euangelio bo-
dierno fratres charissi-
mi aperte cognoscit⁹: q̄

christus in monte raboz transfiguratus est.
Quodq; factū est fin Tbo. in tertia parte.
q. 45. ar. j. vt dñs suos discipulos ⁊ alios ad
sue passionis sequelaz iduceret. Oportet. n.
q̄ ad hoc q̄ aliquis directe p̄cedat i via fi-
nem aliquāliter p̄cognoscere: finis enī mo-
uet opantem ad agendū. ⁊ p̄bī⁹. ⁊ hoc p̄-
cipue necessariū est: quādo via est difficilis
⁊ aspera ⁊ iter laboriosū: finis vō iocūdu
Cum igitur per suā passionē ad hoc p̄rue

nerit ut gloriā obtineret: non solus anime
quāz habuit a principio: sed etia3 corporis.
iuxta illud Luc. vlt. Hec oportuit pati chri-
stū3 7 resurgere a mortuis: 7 ita intrare i glo-
riā suā3 ad quā etiā perducit eos qui vesti-
gia sue passionis sequuntur sū illud Act. i. 4.
Oportet nos p multas tribulationes intro-
ire in regnū celozū. Idcirco conueniens
fuit v̄discipulis gloriā sue claritatis osten-
deret: quod est ipsū3 transfigurari: cui sue
configuravit: iuxta illud Psal. 3. Reforma-
bit corpus bñilitatis n̄re configuratū corpo-
ri claritatis sue. Vñ Beda dicit sup Mat.
quia p̄uisione factū est vt cōtemplatione
supmanētis gaudiū ad breue tēpus deriu-
ta fortius aduersa tolerarēt. Hec ille. Nam
tantū gaudiū ex ista visione apostolos istos
perfudit: vt in eozū p̄loa apostolus Petr⁹
vnus ex illis existēs in p̄dicta verba p̄orūpe-
ret dicens. Dñe bonū est nos hic esse 7c. At
tamē maius gaudiū erit beatīs in die iudicij
banceandē claritate3 aliter 7 aliē videre. de
quo iudicio post eius veritate3 vñaz: anteq̄
procedam⁹ ad eiusdē finalē sententiā discu-
tiendā in istomeridiano tria p̄cambula an-
notabim⁹: quozū p̄mū est signozū mira-
biliū3 ostensio. Secundū erit iudicis admi-
rabilis descensio. Tertiū erit ipsius nobilis-
sima sociatio.

Para prima huius sermonis vbi p̄ditur
de signis iudicij precedentibus.

Primo annotatur p̄mū p̄ambulū3
ad sententiā finalis iudicij quod erit
signozū mirabiliū3 ostensio. Legit̄
eni. 2. q. 6. §. itē. 7 extra de sen. 7 re iudi. c. si
quis idem in sententiā: inter cetera. Senten-
tia citra ordinē iudiciorū a p̄side prolata au-
ctoritate rei iudicate nō obtinet. Et igitur
christo oīū3 statutozū 7 legū aperta sit no-
ricia: iuxta illud apostoli. Hebr. 4. Dñā nu-
da 7 apta sūt oculis eius: sū legū ordinatio
nem iudicij faciet ne quis eū iniustū appel-
lare queat. Et quia in iudicio requirit̄ solē
nitras iudiciorū. s. basilica regia in qua index
sedeat: pulsatio cāpane: signozū apparentia
7 bñiusmodi. Ideo christus p̄o p̄ma solēni-
tate signa passionis sue per angelos in iudic-
io deferri faciet: maxime crucē. Unde m̄gr̄
in. 4. ait. Angeli deferent ante eū signū cru-
cis. Et q̄uis aliqui dicant q̄ nō erit lignum

crucis in quo crucifixus ē christus: sed quod
da3 signū illius crucis representatiū. tamen
Ri. in p̄dicta di. in q̄ōnibus circa litteram
concludit illaz met crucē in numero: in qua
crucifixus est christus: debere portari ad iu-
diciū ministerio sanctorū angelozū. Qui
enim bñana corpora redacta in pulueres ea-
dez in nūero restaurabit: illaz eandem crucē
numero poterit restaurare: 7 multū ratio-
nabilius est q̄ ipsamet ad iudicij portetur:
q̄ aliud signum p̄o ea: 7 hoc tribus rationi-
bus. Primo in ostensione sue gloriose victo-
rie vt videāt omnes q̄ mirabilē fuerit re-
dempti. Secūdo in ostensione sue misericor-
die: vt videāt boni q̄ misericorditer sūt sal-
uati. Tertiū in ostensione sue iusticie vt vi-
deant mali q̄ iuste sunt damnati: de quibus
melius dice3. **C** Sed bic oīf vnū dubium
si p̄dicta crux apparebit facta glorio3a vel
non. Dicit enim Chyso⁹ sup Mat. q̄ crux
multo solaribus radijs luculentior appare-
bit: sed hoc nō potest esse nisi glori3ificē: q̄a
per sū3 glori3ificationē3 ita luminosa appare-
bit non p̄r suā naturā: ergo cum cruce fa-
cta glorio3a. Sed oppositū3 videtur tali ra-
tione. Omnia illa que sunt vegetatiua 7 na-
turalia 7 alia huiusmodi corruptibilia sunt
nec post iudicij remanebūt: ergo cum crux
sit de numero vegetabilium non permanebit
imo desinet esse post q̄ apparuerit in bac la-
ritate: ergo non erit glori3ificata. Ad hoc di-
cit Alex. vbi supra: nihil velle hic diffinire
cum sancti ponant diuersa. Nā aliqui dicūt
q̄ si mutabūtur elementa que sunt corrupti-
bilia 7 corpora celestia: multo fortius videf-
q̄ etiā illud q̄ fuit instrumentū nostre re-
demptionis 7 illud fuit crux. Unde p̄ hoc da-
tur intelligi q̄ ipsa crux in ipsa luce appare-
bit: de qua Chyso⁹ dicit supra: 7 q̄ etiā in
illa remanebit sicut alia corpora 7 elementa
quē corruptibilia sunt de sui natura: cū istū
corpus fuerit nostre redemptionis instrumen-
tum: Unde per hoc habet quandā dignita-
tem ex qua videtur habere congruentiā ad
p̄manendū sicut 7 illa. Aliqui tñ dicūt q̄ si-
cut xps i trā3figurationē ostēdit q̄ndā clari-
tē manēre ad huc corpe suo mortali: ita pos-
set ibi ostēdere claritatē in cruce manēte ipsa
corruptibili: 7 sic p̄3 talē ostēsiōnē nō oportet
ret q̄ rēaneret. Et sic p̄3 p̄ma b⁹ sermōis

Pars secunda huius sermonis: vbi ponit iudiciū ad iudiciū descēssio.

Secundo ponitur 2^m pambulum ad sententiā finalis iudicii q̄ erit iudiciū ad mirabilia descēssio: veniet. n. tunc iudex. i. christus ad iudicandū mūdū sicut ipse predixit. Mat. 16. vbi sic habet. Filius hominis vēturus est cū angelis suis in gloria patris sui: et tunc reddet unicuiq̄ sū opera sua. Attente igitur audiam⁹ quē so quomodo veniet. ¶ Primo enī veniet sedens in sede mirabili de qua dicit Apoca. 14. Vidi inquit Jo. et ecce nubes candida: et super nubes sedentē similit̄ filio hominis: habentē in capite suo coronā aureā: p̄ quā maiestas diuina in ipso itelligit^r: et in manu sua falces acutaz: per quas potestas a patre sibi data denotat^r: iuxta illud Jo. 4. Pater omne iudiciū dedit filio. Hoc etia inuuit Actu. 1. vbi dicit. Viri galilei quid admiramini aspiciētes in celis: hic Iesus qui assūptus est a vobis in celū: sic veniet. s. in nube: quē admodū vi. eū eum. in celum. ¶ Secundo veniet apparēs malis i aspectu terribili. Hāc Ricar. i. 4. di. 48. ar. j. q. 2. Et Bonauēturā ibidē. et Alex. vbi. 8. Nullus de reprobis videbit in iudicio patrē sed omnes filii: q̄ filius hominis est vt ab oibus possit videri. Rō igit apparēbit malis in forma deitatis proprie. Prop̄ quod nota q̄ duplex est diuinitatis cognitio. Vna p̄ signa et effect⁹. Alia in sua forma et cētia: dico ergo q̄ reprobī bene habebunt cognitionē de christi diuinitate p̄ signa certissima et per effect⁹ manifestos: quia cognoscēt q̄ ipse ē de⁹ oīs. Cognitiō autē que ē in propria forma. s. p̄ visionē apertā: hanc quidē non habebunt: q̄a Jo. 17. dicit. hec est vita eterna: vt cognoscāt te verū dñz. Cum igit mali nō sint habituri vitāz eternā: nō videbunt eū i forma diuinitatis. Preterea talis forma oīno ē inproporcionabilis oculis peccatorū qui non sunt sublimati p̄ gloriā: vel p̄ supabundantiā gratie: cū igit reprobis nō dabit^r gratia nec simplicit^r nec ad tēpus: sequitur q̄ tñ in propria forma nō videbunt. Rō autē quare nō dabit^r eis talis virtus que faciat eorū aspectū habile ad videndū illaz lucē est ista: q̄a si haberent oculū aptū haberēt sūmaz delectationē quā indecēs et impossibile est in peccatoribus cē. Confirmāt ista Irido. et Hugo in

libro de sacris. Magister in. 4. di. 48. et Augusti. j. de trini. penul. c. ¶ Sed hic querit^r vtrū christus apparebit ipsi reprobis sū bñanitatē in forma gloriosa. R. p̄dicti do. q̄ christus apparebit in forma gloriosa non tñ bonis sed etiā reprobis: quia prius aduentus fuit in infirmitate: sed secū⁹ erit in veritate. ¶ Preterea in iudicio apparebit talis qualē decet apparere ad cōfusiōē inimicorū et leticiā amicorū: sed inimici maxie confundentur in gloria et exultatiōe illi⁹ quē despererūt: et ecōuerso. Amici letabunt^r: q̄ apparebit in gloria. Preterea nulla erit in eo fictio: ergo talē ostendet formā quales habebit in veritate: sed habebit gloriosaz: ergo ostēdet reprobis gloriosaz formaz. Confirmatur hoc Apod. j. vbi dicit. Ecce veniet in nubibus celi et videbit eū omnis ocul⁹: et q̄ eū pupugerūt. Q. si contradicā sic. Visio glorie bñilitatis christi est videnti delectabilis: sed dñi nati nullaz habebūt delectationē ergo nō videbūt christi gloriosaz humilitatem. R. Ric. vbi. 8. q̄ quis videre corpus christi gloriosū sit per se delectabile tñ p accidēs erit reprobis tristabile: quia erūt eius inimici et inuidebunt ei. Inimic⁹ autē tristatur in vidēdo gloriā illius cui inuidet et quē odit. Et ideo mali videbūt eū cum cōfusione et pena: quia confundent^r in aspectu eius: et nō poterūt eius sustinere vultū. p̄ cōficiētie remorsus et p̄pter expectationē sententie ferende. Itē si dicat^r q̄ Christo ait super Mat. Cū venerit ad iudiciū xps nō solum vulnerū cicatrices: s. etiā ipaz mortē exprobatiissimā ostēdet. R. Bōa. q̄ sicut cicatrices i martyrib⁹ nō sūt signū infirmitat^r pñq̄ s. p̄terite: imo q̄tū ad gliaz et decetia sūt signa victorie et glorie sic i christo itelligendū q̄ ille cicatrices et crux signa erūt mortis vilissime quam sustinuit: sed quia apparebūt i excellētia gloria signa erunt etia glorie tñc presentis. Preterea si dicat^r q̄ quis christus sit terribilis sū veritate: tñ apparebit terribilis reprobis: sicut dicit Irido: ergo pariratione quis sit gloriosus: tñ reprobis debet apparere i gloriosus. R. Bonauē. q̄ nō est simile: quia terribilis et blandus dicit^r ad alterū. Unde benignū hominē pōt bō aspicere: taq̄ terribilē q̄ eū timet: s. gloriosū et igloriosū dicit^r dispositionē apte visibilē. Vñ nisi fiat p̄ deceptionem et p̄ miraculū et diuinam

virtutē q̄ tenet oculos: sicut dī Lu. ultimo
Oculi eorū tenebant 7c. Res talis videt q̄lis
est fm̄ veritatē. Conclude q̄ p̄ reprobi euz
videbunt in forma gl̄iosa: nec est sile de luce
sp̄iali: q̄ ista excedit m̄lto magis q̄ lux cor-
poris gl̄oriosi oculū cor̄poris passibilis. Et
quib⁹ oibus patet q̄ x̄p̄s ad iudiciū venies
apparebit malis in forma terribili. **T**er-
tio veniet bonis apparēs vultu placabili: di-
cunt enī predicti doc. q̄ beati videbunt oculo
mētali eius diuinitatē in forma pp̄ria 7 etiā
gl̄oriā aīe: 7 oculo corporali gl̄oriā 7 lumi-
nositatē corp̄is: sed aliter q̄ dānati: q̄ ipsi
cū trīstia vt dictū est: boni x̄p̄o cū gaudio 7
gl̄ia: 7 hoc q̄ ipsum dilexerūt. Et ideo gau-
dent in eius bonore 7 exaltatione. De ista di-
uersitate apparēdi bonis 7 malis diuersimo
de loquif h̄iero. in epla ad heliador d̄ va-
nitade mūdi. di. Veniet illa dies qua corru-
ptiū hoc 7 mortale induat icorruptionē 7
imortalitatē: beat⁹ seruus quē dñs inuenit
vigilātē. Tūcad vocē tube pauebit terra cū
populis: tu gaudebis iudicaturō dñi: mūd⁹
lugubre imugiet: 7 trib⁹ ad tribus pecora se-
riēt. Potētissimi quōdā reges nudo latere
palpitabūt: exbibebūt cū ple sua nature tūc
ignit⁹ iupiter: 7 adduce cū suis stultus pla-
to discipulis. Aristotel argumēta nō prode-
rūt. Tunc tu rusticā⁹ 7 pauper exultabis 7
dices: Ecce crucifix⁹ deus meus: Ecce deus
meus iudex: qui obuolūt⁹ pānis in p̄sep̄io
vagit. hic est ille oparij questuarieq̄ fili⁹:
hic q̄ matris gestat⁹ sinu boiem deus fugit i
egyptū: hic vestit⁹ cocco: hic sentibus coro-
nat⁹: hic mag⁹ temoniū batens 7 samarites
Cerne cerne iudee man⁹ quas fixeras: cerne
romane latus qd̄ foderas: videte corpus an
idē sit qd̄ dicebatis clam nocte discipulos su-
stulisse. hec ille. Et sic patet secūda pars.

Pars etiā huius sermonis vbi ponitur
iudicis nobilissima sociatio.

Tertio ponit etiā pambulū ad sentē-
tiā finalis iudicij qd̄ erit ipso nobilif-
sima associatio. Nā euz ipso veniet
beatorū frequētia. vñ Jude. 2. c. Ecce venit
dñs in sc̄is milib⁹ suis facere iudiciū 7 oēs
7 arguere ip̄os de oibus opib⁹ ip̄ietat⁹ eorū
Et Esa. 3. dñs ad iudiciū veniet cū sanc̄is se-
niorib⁹ populi sui. Rō autē hui⁹ sociat⁹ est
q̄ etiā sc̄i aliquo modo iudicabūt. fm̄ illud

Sapie. 3. Iudicabunt natōes 7 dñabunt po-
pulis. **S**ed hic oris vnū dubiū ex predi-
ctis vtrū. s. solus x̄p̄s iudicabit: q̄ videt q̄
etiā sc̄i. Rñdeo fm̄ Ric. vbi. s. dñs. 47. ar. 1.
q. 7. q̄ q̄q̄ modis pōt alicui iudiciū cōueni-
re. Primo ex ordinaria pt̄ate 7 sic iudicabit
tota trinitas. Secundo cōuenit ex delegata
auctoritate: 7 sic iudicabit x̄p̄s inq̄tū bō.
iuxta illud Jo. 5. Pater oē iudiciū dedit fi-
lio. Sed tunc vltari⁹ querit⁹: quare iudicia-
ria pt̄as sic sp̄aliter tribuenda est x̄p̄o. Ad
qd̄ rñdet beatus Tho. 3. pte in. q. 59. ar. 1. q̄
ad iudiciū faciēdū tria requirunt. Primo po-
testas subditos cohercēdi. vñ Ecclē. 7. No-
li querere fieri iudex nisi valeas virtute rū-
pere iniquitates. Secūdo requirit rectitudinis
celus vt. s. aliq̄s non ex odio vñ inuoz: sed ex
amore iudicium pferat iusticie. iuxta illud
Prover. 3. Quez diligito dñs corripit. Ter-
tio requirit sapia fm̄ quā format iudiciū. vñ
Ecclē. 3. Iudex sapiēs iudicabit populū suū
Lū igit x̄p̄s habet oia p̄dicta. s. oipotentiā
ex eo q̄ ē eq̄lis p̄ri fm̄ dīnitatē: 7 iusticiā q̄
iusticia dñi plena ē terra: 7 etiā sapiāz q̄ ei
sp̄aliter attribuit cōueniēti iudiciaria pt̄as
data est ei. Nū de etiā pp̄ietate iudicij faci-
endi iuxta quā pp̄rie accipit forma iudicij q̄
s. est lex sapie 7 veritat⁹ loq̄ Aug⁹ in li. de
vera religione di. Iudiciū attribuit filio in-
q̄tū est ipsa lex p̄me veritat⁹. **S**ed iuxta
p̄dicta q̄rit vtrū ipsa pt̄as iudiciaria sit x̄pi
fm̄ humanitatē aut fm̄ dīnitatē. Et rñdet
Ric. 7 Bona. in. 4. dñs. 48. ar. 1. q. 1. Qd̄ ad
hoc q̄ iudiciū sit firmū occurrit auctoritas
7 pt̄as. Auctoritas i sentētiādo. Pt̄as in re
tribuendo p̄miū fm̄ meritū. Si alterū horū
deficiat nō est firmū iudiciū. hec duo p̄nci-
paliter sunt i deo. In ipso enī est auctoritas
ad sentētiādū: q̄ dñs oīum ē 7 nos serui ei⁹
Est etiā pt̄as ad retribuendū: q̄ potentissi-
mus 7 nō ē q̄ contra eū se valeat erigere vel
eius sniam irritare. hec duo coicauit deus
trinitas boi x̄p̄o auctoritatē dādo 7 dñiū
sicut dī Act. 3. Dñm fecit deus hūc iēsū po-
testate etiā sibi cetera subiiciēdo. Matb. vl-
timo. Data est mibi oia pt̄as. Et ideo ipse q̄
p̄stituit⁹ est a deo iudex viuoz 7 mortuoz: si-
cut dī Act. 1. Quoniā igit potestas iudicia-
ria respicit illa duo iam dicta: 7 ista sunt in
deo p̄ naturā: in x̄p̄o homie p̄ grām: ideo

iudiciaria p[ro]p[ri]a est xpi s[ecundu]m d[iv]initatē p[ro]p[ri]am:
sed s[ecundu]m humanitatē p[ro]p[ri]am collata. vñ s[ecundu]m
vtrāq[ue] naturā habet auctoritatē: sed s[ecundu]m au-
toritatē p[ri]ncipalē 7 nālem: s[ecundu]m humanitatē
cōmissā. vñ cōstitut[us] ē. Cū igit[ur] sit p[ro]p[ri]a p[ri]-
maria in d[iv]o: sed cōmissa in h[um]o[re] xpi: latio
sine debet fieri a xpo h[um]o[re] s[ecundu]m humanitatē:
q[uod] si fieret s[ecundu]m p[ri]mariā cū scda non da-
ret p[ri]mā: nō esset vere iudex s[ecundu]m humanitatē
S[ed] q[uod] s[ecundu]m op[er]a cū recipiat a p[ri]ma: rō iu-
dicandi residet p[er] vtrāq[ue]. Secūda enī re-
cipit a p[ri]ma: ideo latio sine fiet a xpo s[ecundu]m hu-
manitatē: sed q[uod] xps est t[er]t[er] 7 bō: sūa ei[us] non
erit tanq[uam] iudicio delegat[us] sed tanq[uam] p[ri]ncipal[is].
Et id ab ea p[ro]p[ri]e vtrāq[ue] p[ri]mā null[us] p[oss]it ap-
pellare. Et sic pater q[ui]t[er] xpo p[ro]uenit iudiciū
ex ordinata p[ri]mā: 7 aliq[uod] mō ex delegata au-
toritate. 7 hoc s[ecundu]m vtrāq[ue] nām. C[on]t[ra] p[oss]et ali-
cui cōuenire ex accessoria dignitate: 7 sic in-
dicabūt viri p[er]fecti q[ui] erūt p[ro]pter p[er]fectiones
merito[rum] suoz afflicte[re] iudici: non vt iudici
psulant v[el] auctoritatē bateāt: sed hoc erit p[ro]-
pter ipso[rum] bonoz 7 dignitatē 7 sit p[oss]et intel-
ligi illud Job. 36. Iudiciū pauperib[us] tribu-
it. Et hoc maxime tribuet apl[us] 7 vitā apo-
stolicā sequētib[us]. iuxta illud Mat[th]. 19. Cū
sederit fili[us] ho[mo] in sede maiestatis sue: sede-
bitis 7 vos sup[er] sedes. i. iudicātes. i. trib[us]
isrl[is]. Sup[er] quib[us] verbis dicit Aug[ustinus]. 20. de ci-
ui. 5. c. Et al. de al. vbi. 3. q[uod] per. i. tribus
isrl[is] vniuersitas iudicādo[rum] intelligit[ur]: 7 p[er]. i. z.
ap[osto]los oēs viri p[er]fecti resignant. Rō bec ē: q[uod]
i numero duodenario sūt oēs p[ar]tes numeri
septenarij. Quia igit[ur] i septenario vniū[us]itas
notat[ur]: q[uod] cōponit[ur] ex trib[us] 7 q[uod] tuoz 7 ista in se
ductā faciūt xij[us] nūm[er]ū q[uod] p[ro]p[ri]e seq[ue]t[ur] p[ro]positū
C[on]t[ra] p[oss]et alicui cōuenire iudiciū ex s[ecundu]m ap-
probatiōe: 7 sic iudicabunt oēs electi: q[uod] oēs
approbabit iudiciis n[ost]ris. iuxta illud Ap[osto]l[us].
19. Andini q[ui] vocē tubarū multarū in celo
dicētū. Alia. Laus 7 gloria 7 virt[us] xpo no-
stro est: q[uod] vera 7 iusta iudicia sūt. C[on]t[ra] p[oss]et
alicui cōuenire iudiciū ex cōparatiōe: 7 sic mi-
nus mali iudicabunt magis malos: 7 sic p[oss]et
exponi illud Luc. 11. Viri nimis surgent
i iudicio cū generatōe hac 7 cōdēnabūt eaz
Sed ad clario[re]m noticiā euāgelij p[re]sens
occurrit tria parua dubia. C[on]t[ra] p[oss]et est si
claritas ista quā i trāsfiguratōe assūpsit su-
it glorio[sa] sicut erit illa quā oñdet i die iudi-

cij. Alit[er] enī h[ic]ero. sup[er] hoc euāgelij q[uod] qua-
lis futurus est tēpore iudicij talis apparuit
ap[osto]lis: 7 sup[er] illud Mat[th]. 17. Donec videāt
filiū ho[mo]s veniētē in regno suo. di. Chrys[ostomus].
Volens monstrare q[uod] est ista gl[ori]a in q[uod] p[ro]p[ri]a
v[er]iturus est eis in p[re]senti vita reuelant[ur]: sic
possibile erat eos discere: vt neq[ue] i d[iv]i mo[do]
tā doleāt. Ad hoc rñdet s[ecundu]m Alex[ander]. in. 3.
pte in tractatu de resurrectōe xpi. Et beatus
Tho[mas]. in. 3. pte. i. q. 45. ar. 2. q[uod] claritas ista
fuit claritas gl[ori]e q[ui]t[er] ad e[ss]entiā: nō tñ q[ui]t[er]
ad modū e[ss]endi. Claritas enī cor[por]is glo-
riosa trinuat ab aie claritate: sicut Aug[ustinus] di-
cit in eplā ad d[io]scor[os]. Et sicut claritas cor-
poris xpi in trāsfiguratōe trinuata ē a d[iv]-
initate ipsi[us]: v[er]o dicit Damasc[us]. 7 a gl[ori]a aie
ei[us]. Quia p[ri]ncipio p[re]ceptionis xpi gl[ori]a aie
nō redūderet ad cor[por]e ex quadā d[iv]ina disp[er]-
satione factū ē: vt i cor[por]e passibili n[ost]re re-
dēptionis expleret mysteria: nō tñ p[ro]p[ri]a ad cor-
pus. Et idē facit quātū ad claritatē in trāsf-
iguratōe: aliter tñ q[uod] i cor[por]e gl[ori]ficato.
Nā ad cor[por]e gl[ori]ficatū redūdat claritas ab
aie: sicut quedā claritas p[er]manens cor[por]is affi-
ciens: vñ fulgere cor[por]aliter nō est miraculo-
sū i cor[por]e gl[ori]ficato: sed ad cor[por]e xpi i trāsf-
iguratōe trinuata ē claritas a d[iv]initate: et
aie ei[us] nō p[ro]p[ri]a modū claritatis imāntis 7 affi-
cientis ipsū cor[por]e: sed magis p[ro]p[ri]a modū passio-
nis trāscūtis: sicut cum aer luminat[ur] a sole.
Vñ iste fulgor tunc in cor[por]e xpi appar[et]
miraculosus fuit: sicut 7 hoc ipsum q[uod] ambu-
lauit sup[er] vndas maris: 7 reliq[ua] buiūsmodi.
C[on]t[ra] dubiū est vtrū p[ro]ueniētes introducti
fuerint testes trāsfiguratōis: de quibus in
euāgelio scribit[ur]. Rñdet s[ecundu]m Tho[mas]. vbi. 3. ar.
. 3. q[uod] sic. Nā xps trāsfigurari voluit vt glo-
riā suā boib[us] oñderet 7 ad eā cōsiderādā bo-
mines puocaret: vt dictū est i p[ri]ncipio bui[us]
sermonis. Ad gl[ori]ā aut[em] eterne b[eat]itudinis
adducēt homines p[er] xpm: nō solū qui p[ro]p[ri]a enī
fuerūt: sed etiā qui cū p[re]cesserūt: vñ eo ad
passionē p[er]perante tā turbe que sequebāt[ur]:
q[uod] q[uod] p[re]cedebāt ei clamabāt: D[omi]ne. vt d[icitur]
Mat[th]. 21. quasi salutē petētes. Et id cōue-
niens fuit: vt de p[re]cedētib[us] ipsi testes adēnt
. s. moyses 7 helias: 7 de sequentibus. s. Pe-
trus, Iacobus 7 Joānes: vt in ore duoz
vel triū testū staret hoc verbū. C[on]t[ra] Tertiū

Dubium ē. Si cōueniēter additū fuit testimo-
nium paterne vocis dicētis. Hic ē filius meus
dilect. 7c. Rñdes fm Tbo. vbi. s. ar. 4. Qd
adoptio filioꝝ dei est per quandā conformi-
tate imaginis ad dei filiū nālez: qd quidē sit
dupliciter. Primo quidē p grām vie que est
cōformitas ip̄fecta. 2o p gloriā q̄ est con-
formitas p̄fecta. fm illud. i. Jo. 3. Hic filij
dei sum⁹ 7 nondū apparuit qd erim⁹: scim⁹
qm̄ cū apparuit filius ei erim⁹: qm̄ videbim⁹
q̄ sicuti est. Quia igit grāz p baptismū seq̄
mur: in trāfiguratiōe aut p̄monstrata est
claritas future glorie. Ideo tā in baptismo
q̄ i trāfiguratiōe pueniens fuit manifesta-
re nālem xp̄i filiationē testimonio p̄ris: qz
solus est p̄fecte cōscius illius p̄fecte genera-
tionis fil cū filio 7 spū sancto regnans p infi-
nita secula seculozum Amen.

Feria secūda post secūda dominicā i qua
dragesima De finalis iudicij seuera senten-
tiatione. Sermo. 52.

¶ In peccato

vestro moriemini. Scribū
tur hec verba Jo. 8. Qm̄
quidē fr̄es charissimī fra-
gilitas humana adeo ad
malū p̄na est: 7 cuz diffi-

cultate bonū opaf: tum ex originalis pcti fo-
mite: tū ex mundi bui⁹ nimia p̄auitate: vt
pauci iueniant qui fm rōnis 7 legis viā re-
cte viuant. fm illud psal. Ad est q̄ faciat bo-
nū nō est vsqz ad vnū. Ideo necesse ē ad eā
refrenādā: vt non solū mortis memoriā ba-
team⁹: v̄z etiā 7 iudicij magni diē aīmen-
tis nostre oculos teneam⁹. **¶** An Bre. i qua-
dā omel. Bñ vnusqz se die nouissimo for-
midare debet: qz vnūquēqz in quo iuenerit
su⁹ nouissim⁹ dies cū de hoc seculo egrediet⁹:
taliter in die nouissimo iudicaf. **¶** Nā p ipsaz
iudicij memoriā timor dei acquirif. vñ die
ro. sup Mat. dicit. Quotiens diē illū cō-
sidero: toto corpore contremisco: siue enim
comedo: siue bibo: siue aliqd aliud facio: sp̄
v̄t mibi illa tuba tribilis resonare in aurib⁹
meis. Surgite mortui venite ad iudicium.
Per ipsā vtqz aduersa patienter sustinetur
¶ An Bregl. dicit: diē illū ante oculos poni
te 7 qd mō grauecernif in ei⁹ cōparatiōe
leuigaf. Per ipsā iterū a pctis declinaf ideo

Dauid in psal. Scdm iudiciū tuū iustifica
me. **¶** An Bualter⁹ in alexādray de l̄. 3. Q
felix mortale gen⁹ si semp baret et berenz
p̄ mente bonū finēq timeret. In qb⁹ verbis
ponit duo q̄ si bō in vita cogitaret nūq pec-
caret. s. felicitatē vltimā: 7 vniuersale iudi-
ciū. **¶** An quidā religiosus a plato suo req̄res
quomodo se a pctis posset abstinere. Judi-
ciū ait ille p̄meditare 7 a peccato resistes: et
pniam subito de pctis p̄teritis facies. Qd q̄
nō fecerit: dicet eis x̄bū xp̄i p̄positū. s. In
pctō vestro moriemini in p̄nti morte corpo-
rali: 7 in finali iudicio morte eternali. De q̄
iudicio post dicta in duob⁹ p̄cedētibus ser-
monibus ad magis mentes 7 duras 7 torpi-
das excitādas de terribili 7 seuera ipsi iudi-
ciū snia in presenti sermone tractabim⁹ tria
more solito ānotātes: quoz Primū est vni-
uersalis iudicij debita p̄paratio. Secundum
erit vniuersalis iudicij ordinata executio.
¶ Tertium erit vniuersalis iudicij terribilis
sententiatione.

¶ Pars prima in qua ponit finalis iudicij
p̄paratio.

¶ Rimo i isto sermōe attendēdū ē qd
ad p̄parationē vniuersalis iudicij tria
debite p̄currūt: q̄rū Primū formidabil⁹ tu-
barū pullatio. 2m̄ oīz mortuoz gnālis re-
surrectio. 3m̄ ipsoꝝ mortuozū aī iudicē vni-
uersalis p̄ntatio. **¶** Primū igit q̄ p̄currit
ad p̄parationē vniuersalis iudicij erit formi-
dabilis tubarū pullatio. De q̄ loquit apls. i.
Thes. 4. di. Ipse dñs i iussu 7 i tuba dei 7 in
voce archāgeli rescedet de celo. **¶** Sz bic
orif dubiū: si in iudicio ad lram erunt ista:
qz sicut solo verbo oīa creauit deus: ita solo
verbo pōt oīa suscitare: ergo videt q̄ ista
nō req̄rāf. Rñdit alex. vbi. s. q. q̄uis i iu-
dicio bñ sufficeret iussus dei sicut 7 i creādo
tū ad notādū p̄gruētiā apponunt ista tria.
Nam sicut dictū ē. Tota trinitas iudicabit
auctē: fili⁹ dei in q̄tū bō iudicabit ex delega-
ta auctē. Ip̄s aut angeli licz nō iudicēt: ba-
tebūt tū iudiciū. Cañced. smisteriū. Ip̄s at
p̄gregabūt electos suos a q̄tuor v̄s ēre: vt
bēt Mat. 24. Mitter āgelos suos cū tuba
7 voce magna 7c. Ex pueniētia q̄ notaf q̄ ex
pte dei i illo iudicio ē: 7 hoc notaf in iussu.
In voce archāgeli notaf q̄ ē ex pte xp̄i. In
tuba notaf q̄ est ex pte angelī. s. p̄āsmi-

sterij ipsi collata ad aggregadū iudiciū vt dī-
ctū ē. Aliter tñ p̄dicta declarat Ric. i. 4. di.
43. ar. 3. q. 3. di. **D**e cā efficiēs resurrectōis
corporū nō erit vox tubæ s̄z solū cā istrumēta
lis: vt bñ tractatū ē in tractatu de resurrecti-
ōne mortuorū. Et iō illa tria q̄ dicit apls vbi
ē. sic distinguūt. Quia p̄mo x̄ps in suo tēse
su iubebit pulueres seu ptes q̄scūq̄ corporū
recolligi mortuorū p mīsteriū angelicū. Et
hoc nota f̄ cū dī q̄ descēdit in iussu. Secū-
do p̄cipiet ex illis puluerib⁹ recollect⁹ corpa
reformari: 7 reformatis aīas vniri: que duo
fient p̄ p̄tutē diuinā. Et illud p̄ceptū nota f̄
cū dī i tuba dei. Tercio archāgeli q̄ fuerūt
custodes puinciarū in puincijs quas custo-
dierūt clamabūt fortit⁹ 7 sensibilē sono arti-
culato: 7 mediāte aliqua sensibili creatura
formato: q̄ cōcorā iudicē cōpareāt dicēdo
Surgite mortui venite ad iudiciū. Et hoc ē
q̄ dī: In voce archāgeli. iuxta p̄dictū verbū
Matb. Mittet angelos suos. 7c. vbi Chry-
sosto. ait: Magna est vox illa cui oīa obedi-
unt elemēta q̄ p̄tras scindit: inferos aperit
vinculamortis disrūpit: 7 tē pfundis abyssi
aīas corporib⁹ liberatas assignabit. Hec il-
le. Hec q̄tuor dicta sufficiāt q̄tuor ad iudiciū
finalis debita p̄parationē. **S**ecundū qd̄
cōcurrūt ad p̄parationē iudiciū finalis erit
oīum mortuorū generalis resurrectio. In iu-
dicio nāq̄ vt dicit **Isidor⁹** q̄tuor requirūt
p̄sone. Iudex: reus: accusator: 7 testis. **L**uz
igīf dictū sit in p̄ma pte q̄ iudex veniet cū
oib⁹ solēnitatib⁹ q̄ i iudicio req̄rūt. Necessē
erit q̄ aī ipsū 7 rei 7 accusatores etiā testes
veniat. **L**uz rō ē: q̄ crimina q̄ nō nota sūt
si manifestis iudicijs p̄bari nō p̄nt: non p̄nt
etiā cōdēnari. 23. q. 4. c. cū in lege. §. bis rñ/
datur. 2. q. i. §. sed sciendū. c. de manifesta. 2.
.q. 7. c. pleriq̄. 30. q. 5. c. in cetera. vbi dicit
text⁹. Quāuis enī vera sint: nō tñ credenda
sūt: nisi q̄ manifestis iudicijs p̄ban f̄. Hec ibi
Et etiā c. nullū dī. Nullū ante verā iustāq̄
p̄bationē iudicare aut dānare tētemus. Et
ideo nemo debeat iudicare nisi fm allegata 7
p̄bata ar^m. 2. q. i. §. vel bis oib⁹ auctoritati-
bus. Et in c. i. semp omnia nos inq̄. et in c.
multi corrigūt. et. c. de nō ōp̄s. Et. c. qñ āt.
7. 3. q. 7. c. iudicet. ri. q. 3. c. eozū qui. et. c. sū-
mope. 15. q. 5. c. p̄lbyter. de cōse. dis. 5. c. vlti-
mo. hinc ē q̄ 30. q. 5. c. iudicantē. dī: Iudex

cantē oportet cūcta rimari: 7 ordinē rerum
plena inq̄sitione discutere. Idē bates extra
de testib⁹. c. cū cām. **C** de iudicijs. l. iudices
. 2. q. i. c. in primis. 23. q. 8. occidit. Et nota
q̄ in iudicio pars a pte: 7 iudex a p̄tib⁹: p̄t
facere inq̄rogatiōes: vt patet in dicto. c. iudī
cantē. 7 extra de dolo 7 cōrumacia. c. put. de
cōse. p̄ten. 7 ecclē. nō vacanē. c. post electio-
nē. ff. de inq̄rogatorijs actionibus. l. si sen-
tentie. **N**ā causarū merita p̄tū assertione
pandunt. extra de i iute. resitu. c. cū ex litte-
ris. C. si p̄r vim vel alio modo. l. 2. **Q**ue oīa
ex quo fieri debēt in iusto 7 p̄fectissimo vni-
uersali iudicio fient. Et ideo erit iudex cōpe-
tens de quo. s̄. dictū est. Sed vt ibi sit reus 7
reliqua necessaria. Primo 7 aī ea fiet oīuz
generalis resurrectio. de qua loquit̄ scriptu-
ra. **D**āñ. 12. Qui dormiunt in terre pulvere
eniglabūt: alij in vitā eternā: alij in oppo-
bitū sempiternū. Hec ibi. **T**ercū qd̄ cō-
currit ad p̄parationē iudiciū erit eozundē
mortuorū aī iudicē vniuersalis presentatio:
iuxta illud **Matb.** 25. **L**ū aī venerit fili⁹
hois in sede maiestatis sue 7 oēs angeli eius
cū eo: tūc sedebit sup sedem maiestatis sue: 7
cōgregabūt ē ante eū oēs gētes. hec ibi. **H**oc
etiā cōcludūt theologi: matime Ric. vbi. s̄.
dis. 47. ar. i. q. 4. assignans rōnē quare oēs
in iudicio p̄sonaliter apparebunt. vt. s̄. cōn-
sciētie singulorū in presentia iudicis singulis
pateāt ad dīne iusticie manifestationē: 7 vt
vni hoc p̄sciētes etiā p̄e audietes p̄ sacra
scripturā q̄ sic oportebit oēs p̄sonaliter cō-
parere diligētius se prepararet: ne in tanta
cōgregatōe 7 corā tanto iudice extremā re-
cipiāt confusione: nec erit ibi tēnsio p̄ pec-
catores q̄ non admittit̄ in cā criminali. ff. de
publicis iudi. l. penultima. §. ad crimē. 7. ff.
an p̄ aliū cause appellatio. l. i. §. p̄. etiā bates
in l. seruū. §. publice. ff. de procuratoribus.
et. **C** de accusationib⁹. l. reos. 5. q. 3. in crimi-
nalib⁹. Et etiā oēs in iudicio p̄sonaliter ap-
parebūt vt singuli iudicē quo ad bñā na-
turā videant ad p̄solationē electorū 7 repro-
borū ampliorē afflictionē de quib⁹ dictū ē su-
perius. **S**ed hic orit̄ vñū dubiū. Si cō
in tali iudicio iudicabūt q̄ ex supradictis vi-
det̄ q̄ sic. Cū enī oēs i iudicio appere debēt
vt dictū ē: ḡ cō iudicabūt. **S**z oppositū vñ
s̄. q̄ null⁹ bon⁹ debeat iudicari. in illō Jo. 3.

Qui credit i eo nō iudicat. Itē q null' infidelis vñ: qz Jo. 3. Qui nō credit iā iudicat? ē. S3 q iudicat? ē iteg nō debet iudicari: qz Itē q null' puull' iudicat qz puull' nūq' lo- nī nec mali opari sñ: nec meruerūt cōmeritiū nec demeritiū. pprie loquēdo i actu cōsistat: sed iudiciū erit ppter dīscussione meritorū vel demeritorū: q nō iudicabūt puull'. Ad B dubiū rñdit Bona. i. 4. di. 47. ar. i. q. 3. Et Ri. ibidē. q. 6. sic dīstinguētes In illo iudicio erit de meritiis: 7 de demeritis dīscēptatio siue dīscussio: 7 p meritiis demeritis retributio Quātū ad retributioē: 3 cōs iudicabūt ēē āge- litum ex pte iusticie dei: qz sic iudiciū oīuz vñ iū sale fiet: vt dei iusticia 7 oībz clarescat 7 appareat: sic iudiciū āgeloz fieri debet. tū pte glīe xpī: qz xp̄s triūphauit de diabolo 7 iudicat? fuita mēbro diaboli 7 ad suggestio- nē ei'. ideo debet auctoritatē iudicialē super ipsū accipe. Tū ex pte demeriti: qz enī pccā- pes fuerūt humane culpe: debent 7 pccēpes esse cōtūmelie 7 pene. Tū ex pte supplicij cō- sūmādi. sicut enī oēs boies ex pccatāt iudiciū vel ad cōsumationē glīe vñ pene: sic etiā de- mones iudiciū nō debent euadere: vt si qd pe- narū eis deest plene suppleat. Oēs q iudica- bunt qz augebūt supplicij maloz: tā boīum q angeloz 7 gaudiū bonoz tā angeloz q bo- minū: boni enī angeli quibz bateāt suā retri- butione essentialē. Tū p ministerio qd nob exbibēt recipiāt aliqd accidētale gaudiū: si- cut mali angeli p malis. vt patet. s. p resū- ptione etiam corpoz reproboz boīuz auge- bīt supplicij: 7 electoz augebīt premiū. Et hēc erit ratio quare cōs i iudicio cōparebūt etiaz angeli boni 7 mali. Ideo Job. 40. de Berenobit dicitur. Species eius frustrabi- tur 7 cūctis videntibus precipitabit. Et. i. Lbor. 6. Nescitis qm angelos iudicabim? Quātū aut ad dīscussione nō cōs iudicabūt qz fm Grego. 26. moza^m 7 magr in. 4. dīf. 47. c. 3. Alij iudicabūt 7 peribūt: vt illi qui aliq bona habuerūt p mīxta suis malis s ma- la finaliter pponderauerūt. Alij pō iudica- bunt 7 pibūt: vt illi quoz mala fuerūt pmi- gta bonis: vt bi q fundamēto fidei caruerūt Alij pō iudicabūt 7 saluabunt: vt bi quoz merita bona fuerūt p mīxta malis: sed bona pualuerūt 7 pponderauerūt. Alij nō iudi- cabūt 7 saluabūt: vt bi q merita ita fuerūt

pfcā q nullis malis aut p pccatissimis fuerūt p mīxta: vt viri perfecti 7 etiā puull' purgati ab originali pccō q decesserūt aū liberi arbi- trij vñ vtiqz 7 angeli scī. Hecibi. Qm qd f q q credit nō iudicat? itelligit s pfectis nul- la aut paucamala habētib'. Et qm dñ: Qui nō credit iā iudicat? ē: itelligit de infidelib'. Et hoc solū itelligēdū ē de iudicio dīscussio- nis. Qm ppheta pāicta cōfirmās ait: Nō re- surgēt ipi in iudicio. i. fm Alex. ibidē ad B vt iudicē iudicio dīscussionis: qz tā horri- biliā pccā suauerūt: q dīscussione nō indigēt Et seqē: Hec qz pccōres in p silio iustoz. i. p3 eūdē falsi xpīanī nō resurgent ad hoc vt iu- dicēt i p silio iustoz. s. sūte approbationes qd iudiciū vocat cōsiliū iustoz: qz nīl ibi mī rectitudinis erit. Et sic patet q līter cōs ante iudicē debeant pñtari in vniuersali iudicio. ¶ Sed hic oriz aliud dubiū. s. vbi āgrega- bunt: qz Jobel. 3. Adducā oēs gētes i valle iofaphat 7 dīscēptabo cū eis: nō enī videt q cōs boies in illa valle cōp bēndi possint. Dīc ad hoc Alex. de al. vbi. s. Et Rica. in. 4. dīf. 48. ar. i. q. 7. q xp̄us nō descēdet in vallē io- saphat: sed sup montē oliueti de q i celū ascē- dit residebit i aere in loco alto vt ab oīb' pñt sit videri: parū citra locū illū in q aplī desce- rūt ipsū corpālīter videre qm ascēdebat i ce- lū: boies aut cōgregabūt i vallē iofaphat cui peminet mōs oliueti: 7 q in illa valle po- terūt capi: tot erūt ibi: aliq circa vallē. Qui- dā p pīnqui: qdā pō remotius. Electis tñ ad dexterā exīlētib' iudicis nō in terra sed i aere. iux illud aplī. i. Thessa. 4. Rapiemur cū illis in nubib' obuiā xpō in aera. Hec ibi S3 pfecti emīnēt? 7 magis ppe iudicē erūt Reprobi pō a sinistris iudicis: sicut habet ex- presse in euāgelio 7 i terra stabūt. His pcoz dat magr in. 4. dīf. 48. c. penultimo. Boni rapient obuiā xpō in aera: reprobi i terrā quā dilexerūt remanētibus. Hecibi. Et di- cūt doc. q magis cōgruū ē: q cbrist' iudicā do stet in aere sup mōtē oliueti q sup locū i q passus ē: qz passus ē in forma infirma: sed iudicabit i forma glīosa sic 7 ascēdit. Et di- cūt etiā q p rāto dñ vallē iofaphat: qz inē ptaf loc' iudicij: non q in ipsa totaliter fiet iudiciū: sed circa ipsam eo modo quo dictū est. Et sic patet pars pīma.

Pars scūda bui? sermonis i qua ponit

uniuersalis iudicii rebita executio.

Ecūdo ponūf tria cōgrua ad execu-
tionē iudicii: quoz **P**rimū erit mul-
toꝝ accusantiū locutio: qz **P**rauos
q̄tuoz accusatores resurgēt. **P**rim⁹ erit con-
scientia p̄pria iuxta illud **Dañ. 7.** Sedebit
iudiciū 7 libz apti sūt. s. p̄scie. 7 illud **Hiere**
2. Arguet te malicia tua. **T**ūc enī in cōscia
cuiusq̄s patebūt oīa scelera. Et q̄ de sce-
rib⁹ suis p̄niam nō fecerūt in p̄pectu totius
mundi p̄fundēf. **Q**uia vt ait **Her. p̄tū. p.**
p̄ziū cuiusq̄z dicit i iudicio. **T**u me fecisti
op⁹ tuū sum: ego semp tecū ero. 7c. **S**ecūd⁹
erit scriptura sacra. iuxta illud **Jo. 5.** Est q̄
nos accusat moyses 7 lex moysi. **T**erti⁹ erit
celū iux illd **Job. 2.** Reuelabūt celi iniquitatē
ei⁹. **Q**uart⁹ erit satbanas cū satellitib⁹ suis
S3 q̄nq̄ erūt p̄ncipales i iudicio loquētes
Prim⁹ erit lucifer q̄ aū se ducet reges: im-
ratores: barones: comites 7 milites p̄rauos
7 p̄uersos 7 reliq̄s sup̄bos: 7 dicit ipse luci-
fer iudici. Equissime iudex: ecce isti homines
pessimi: leges 7 p̄cepta tua fregerunt pupil-
los 7 viduas occiderunt: 7 plurimos oppres-
serunt: vt superbie sue vacarent 7 latifface-
rēt. **C**ui dicit iudex x̄ps: sup̄bia ē fortiter re-
sistēdū: sepa ḡ eos ad sinistra ptem nec pote-
rūt luciferi potētie resistere. **S**ecūd⁹ ac-
cusator erit māmona q̄ ducet aū se vsurari-
os p̄dones maris 7 t̄re mercatores 7 artifi-
ces q̄ mēdacijs 7 p̄iurijs lucrāf 7 rusticos q̄
festa nō custodiūt p̄p̄e lucra: q̄ etiā iudici di-
cet: Iudex equissime i euangelio dixisti: vt
Matb. 7. scribis. **I**n q̄ mēsurā mēsi fueris:
meties 7 vobis. **I**sti sp̄ mēdacijs: falsitatib⁹
7 oppressionib⁹ p̄rimos receperūt. **C**ui dic
x̄ps: **O**is auar⁹ regnū dei nō possidebit: qz
sicut bti paupes: ita maledicti cupidi 7 auar-
ri. **S**epara ḡ eos: qd 7 faciet: nec poterunt ei
cōs isti auari resistē. **T**erti⁹ erit **Armo**
de⁹ qui ducet ante se oēs furciferos sodomī-
tas adulteros: incestuosos vtriusq̄ sexus 7
dicit: **O** iustissime iudex posuisti in p̄ceptis
tuis **Mō** mechaberis: nō cōcupisces uxorem
p̄rimi tui: q̄ isti nullatenus obseruare vo-
luerūt. **C**ui ipse x̄ps: caro 7 sanguis regnū
dei nō possidebūt. **S**epara eos: qd 7 faciet:
nec poterūt ei omnes luxuriosi cōtradecere.
Quart⁹ erit **Belgabub** q̄ ducet aū se lere-
nicos: incantatores: maleficos: sortilegos 7 di-

uinos 7 dicit x̄ps: **D**ñe in multis locis dñe
scripture p̄cepisti qd te vñū deū adorarent:
nec facerēt sculptiles: idola: 7 maleficia: s̄ilti
p̄suis p̄trafecerūt: posuisti vtiq̄ pseudo p̄-
phetis 7 mala intelligētia scripturaz: ecce qz
adsunt q̄ ecclesiā tuā destruxerūt. **C**ui x̄ps
isti sunt lupi rapaces: fures 7 latrones: q̄ nō
sūt ingressi p̄ hostiū in ouile: q̄ comederunt
oues meas: i vestimētis ouīū ambulantes. 7
ideo sepa eos: qd 7 faciet: nec poterūt ei suis
argumentationib⁹ 7 incantationib⁹ p̄dicere.
Quint⁹ ē alī dēmon q̄ dat⁹ ē in ruinā sta-
tus clericalis. s. **B**emorb: 7 iste ducet oēs
dānatos clericos: p̄sibros: p̄pos: archiep̄os.
cardinales: 7 sūmos pontifices: religiosos 7
religiosas regulares: q̄ suas regulas non ob-
seruauerūt 7 dicit: **D**ñe istos elegisti vt irēt
7 fructū afferrēt eoz fruct⁹ remaneret: sed
isti in ecclesia tua magis dissipauerūt q̄ cō-
struxerūt. **C**ui dicit x̄ps: bi plūtius iudiciū
accipiet: qz noluerūt me seq̄. **E**tiā tāto indū-
gni⁹ tractādisūt quā dignissimā dilectā sp̄s
sā meā vilissime tractauerunt. **S**epara igit
eos longi⁹ a me: qd 7 crudeli⁹ faciet: nec po-
terūt sua dignitate p̄dicere. **D**einde veni-
et demon cuiusq̄s peti auctoz aū iudicem
quēlibet singulari⁹ accusans. iux illud **Aug**
i qdā epla **P**reſto erit aduersari⁹ n̄r diabo-
lus cū recitabūt verba p̄fessionis n̄re 7 obij-
ciet nobis q̄cūq̄ fecerim⁹ 7 in q̄ loco peccau-
imus: 7 q̄ hora: 7 qd boni tunc tēporis facere
debuim⁹. **E**t si tales iuenti fuerim⁹ exulta-
bit ille nequissim⁹: agēs talē causā apud ta-
lē iudicē: dicitur⁹ ē enī diabol⁹. **E**quissime
iudex: iudica bunc esse meū p̄p̄e culpā: q̄ tu⁹
esse noluit p̄ grām: tu⁹ p̄ nām: meus p̄ mise-
riā: tu⁹ p̄ passionē: me⁹ p̄ p̄suasione: tibi in-
obediēs: mibi otediēs. **A**te accepit imortā-
litis stolā: ame p̄nosaz bāc qua induit⁹ ē
tunicā: tuā vestē dimisit: cum mea veste buc
aduenit oīa que buc attulit: mea esse videoz
mea cōcupiuit: me⁹ eē voluit 7 ideo meū pu-
niri debet: beu beu: poterit ne talis agere os
suū q̄ talis iueniet: vt iusteciū diaboloz dāne-
tur⁹ **Hec ille.** **S**ecundū erit multoz testi-
monio: qz sicut q̄tuoz accusatores i iudicio
surgēt: ita etiā q̄tuoz testes. **P**rimus testis
angelus cui insitit boīs. **Uñ** **C**risosto. sup
Matb. Angeli aderunt cū ipso testifican-
tes quātum administrauerunt a deo missi.

Secundus testis erit filius indisciplinatus contra patrē: et fili⁹ spūalis p̄ patrē spūalē ⁊ tēporalia p̄ patrē tēporalē: ⁊ corpalis p̄ corpalē: idē Ecclē. 41. De p̄e ipio cōquerit fili⁹: qm̄ ppter ip̄m sunt i opprobriū. **T**ertius testis erit clamor pupillorū ⁊ orpbanorū ⁊ viduā. **S**ap̄. 5. Tūc stabunt iusti in magna cōstantia aduersus eos qui se angustiauerūt ⁊ qui abstulerūt labores eorū. **V**identes turbabunt timore horribili: ⁊ mirabunt in subitaneitate in sp̄ate salutis gemētes p̄e angustia spūs gementes di. in se. Hi sūt quos habuimus aliquādo in uersis: ⁊ in similitudinem improp̄ij. nos isenfatū uitam illoꝝ estī mabam⁹ in sanā ⁊ finē illoꝝ sine bonore. **E**cce quomodo computat i sunt inter filios dei ⁊ inter scōs foras illoꝝ est. **H**ec ibi. **Q**uare ⁊ testis ⁊ vltim⁹ erit xp̄i passio. idē hiero. **E**rupti cōtra te porabit: xp̄us p̄ vulnera sua contra te allegabit: cicatrices cōtra te loquent. claudē te p̄querent. **T**unc enī christus fm̄ **B**er. dicitur ē peccatorib⁹. **E**cce miserrimi naçaretb vbi annūciatus ⁊ cōcept⁹ fui. **E**cce letib⁹ vbi natus ⁊ pānis vilibus obuolut⁹ extiti. vbi in presepio in medio touis ⁊ asini sup̄ fenū reclinatus iacui. **E**cce bierusalē in qua flagellatus: vilissime eiectus clamātib⁹ iudeis: crucifige: coronā spineā portans ad iudicā: sum morti. **E**cce caluarie locus vbi crucifixus fui. **E**cce tortus vbi orans p̄ vobis guttis sanguinis cū magno dolore iudauit. **E**cce instrumenta mee passionis: quibus eā dire cruetatus fui. **E**cce carnē quā p̄ vobis assumpsi. **E**cce cicatrices quas p̄ vobis ptuli. ⁊ reliqua similia. **Q**ue oīa confirmat **A**ug⁹. de vanitate mundi di. **E**go te hō de limo terre hui⁹ manib⁹ meis formauit: ⁊ i paradisi sum meū qd nō merebaris collocaui: s; tu me iussu q; mea cōtēns: deceptorē seq̄ voluisti: vnde ⁊ iusta pena dānatus in inferni supplicij deputat⁹ es: postea tuī miserr⁹ carnē assumpsi in terris regens vitā in peccatores habitauit: contumelias ⁊ verbera pro te sustinui vt te eriperē collapso ⁊ sputa suscepi vt te honorarē. **A**cetū cum felle bibi: vt dulcedinem paradisi gustares: v̄pribus coronat⁹: crucia affixus: lancea vulnerat⁹ sū ppter te mortu⁹. **I**n sepulchro posit⁹ ad inferna descendit: vt te ad paradisi reducerem

tartara adh: vt i celū regnares. **A**gnosce ḡ impietas humana quāta p te ptuli. **E**cce lino res quos p te suscepi. **E**cce clauorū foramina quib⁹ affixus in cruce ppendi. **S**uscepi dolores tuos: vt sanarē te. **S**uscepi penā: vt tibi darē gloriā. **S**uscepi mores: vt tu bateres vitā immortalē. **H**ec ille. **Q**uid igit faciat miseri ⁊ infelices dānaticū istū talia dicentē audientes? pfecto nihil ei respōdebunt: s; stridebunt dentib⁹ sup̄ se ⁊ plangent. **U**nde **C**hrystosso. sup̄ **M**atth. hoc cōfirmans ait: **P**langent se iudei vidētes viuētē ⁊ viuificantem quē quasi hominē mortuū existimabāt. **P**langent se gētiles qui vanis p̄boꝝ di sputationib⁹ accepti irrationabilē stulticiā putauerunt esse deū colere crucifixum ⁊ detulerunt creaturē gloriā creatoris. **L**ugebūt malixpiāni qui magis dilexerunt mūdū q̄ xp̄m: cū audierint eū verba hec ad se dicētē **E**go ppter vos homo fact⁹ sum: ppter vos alligat⁹: delusus: cefusus: ⁊ crucifixus: vbi est tātarū mearū iniuriarū fructus? **E**cce sanguinis mei p̄ciū quē dedi redemptionē animarū v̄strarū: vbi est seruitus v̄ra quā mibi p̄ p̄cio sanguinis mei dedistis? **E**go sup̄ gloriā meā vos amauit: cū essem de⁹ apparatus homo ⁊ viliorē me oībus rebus v̄ris fecistis. **N**ā oēm rē terre vilissimā amplius dilexistis q̄ iusticiā meā ⁊ fidē. **P**langent se heretici: qz purū hominē crucifixū dixerūt cū viderint ipsum esse iudicē quē cōp̄bēderunt iudei. **P**langēt oēs trib⁹ terre: qz nec virtus resistendi ē cōtra eū: nec fugiēdi facultas an̄ facit ei⁹: nec p̄nielocus nec satisfactionis tēp⁹ ⁊ angustia ē omnīū reꝝ: nihil q; eis remanet p̄ter luctū. **H**ec ille. **E**x quib⁹ oīb⁹ cōcludit q̄ in iudicio erunt conuenientes accusatores ⁊ testes. **D**e quibus ait **B**er. **A**tende q̄ cito veniet dies vltima subito veniet ⁊ forsitā bodie erit: iam adest: iam presentaberis ante xp̄i tribunal ⁊ tremēdū iudicē. **A**ccusaberis de multis ⁊ magnis offensis: non vno nec paucis: sed innumeris criminib⁹ nō paruis: sed imensis nō dubijs sed certis: nō breuī accusatione: sed tam longa q̄ longa fuit tota vita tua: non vno accusatore sed tot quot sunt delicta tua. **I**pse iudex est districtus accusator tuus. **O**mnes etiam boni et malicorū deo accusabunt te: cum eo boni

qz debet tō eātatē: mali qz seruāt tuā eāta-
tē. Tot iudicib⁹ p̄lis astabis q̄t te p̄cellerit
in ope bono. Tot puinceris testib⁹: q̄t te mo-
nuerit bonis sermonib⁹: ⁊ iustis accusationi-
bus. Quid⁹ p̄lis iudicabit⁹ iniquitates tue et
cunctis agminib⁹ patebunt scelera tua nō solū
actuū: verū etiā locutionū ⁊ cogitationū ⁊
ita hinc erunt accusantiū p̄tā: inde ērens
iusticia subit⁹ patebit⁹ horrid⁹ infern⁹ insuper
iudex irat⁹. int⁹ remorsus p̄scie foris mūd⁹
ardēs. Si iustus vix saluabit⁹: p̄tōz sic de p̄-
bensus in quā p̄tē se p̄met: latere ē impossibile
apparere intolerabile. hec ille. **T**ertiu⁹
in executione vniuersalis iudicij erit a iudice
debita interrogatio. Nā vt ipse iudex accusa-
tores p̄ malos ⁊ testificatōes audierit: sepa-
rabit bonos a malis: ⁊ statuet quidē ones. i.
bona a tētris: malos autē. i. malos a sinistris
p̄m q̄ in p̄nti vita p̄diuersa itinera incesse-
rūt: qz dextera p̄ bonū op⁹: sinistra p̄ malū
intelligit. vñ p̄rouer. 4. Vias q̄a dextris
sūt nouit dñs: puer se p̄o sūt q̄a sinistris. Et
tūc societate suā interrogabit. **P**rimo dul-
cissimā m̄fem suā dī. Mater mea dulcissi-
ma te ob tenerrimū amorē quē ad me sp̄ba
buisti: reginā i celo p̄stitui mē innumerables
hoies vtriusq̄ sex⁹ p̄ te salui facti sūt. Ecce
q̄ vide istos miserabiles p̄tōz qd tibi vñ?
Tūc gliosa virgo Maria dicit filio. O fili
b̄dicate in quo sūt cōs̄b̄sauri scie ⁊ sapien-
tie tui b̄dictio ⁊ claritas ⁊ sapia: q̄diu fui i
mūdo tue scissime voluntati me sp̄sforma-
re volui: nūc q̄ qz nō ē ampli⁹ tēp⁹ mē s̄z in-
sticie: nihil aliud dico: nisi vt facias iusticiā
cū illa tū mīa q̄ sine p̄iudicio iusticie fieri po-
test. O indurati p̄tōz pueritimi dū tēpus
bateris: qz veniet dies illa in q̄ nō erit locus
supplicatiōis ⁊ clemētie. **I**nterrogabit
ap̄los martyres p̄fessores q̄ r̄ndebūt b̄nficia
narrātes q̄ ad vtilitatē aīay fecerūt. Deinde
subiungēt. Equissime iudex apud te nullū bo-
nū ē irremuneratū: ⁊ nullū malū ipunitū
Nūc q̄ istos a tētris tuis stātes multa bona
vt nouit scissima tua maiestas p̄stat fecisse ⁊
cōuerso malos: mīta ⁊ gūia mala dignū ē
vt his bonis p̄mū ⁊ his malis suppliciu tri-
buas: ⁊ tunc sigillatim cōa malos a sinistris
stātes condēnabūt incipēte. Atel clamare
p̄ inuidos ⁊ homicidas. Et Jacob p̄ gulo-
sos. Et Joseph p̄ fortiligos ⁊ idolatras. Et

Jo. baptista p̄tra adulatoros. Et p̄tr⁹ p̄ se-
moniacos vindicta. vin. vin. Dñe cñe glo-
rie. Et sic patet secūda pars.

Pars etiā bui⁹ sermonis in qua ponitur
vniuersalis iudicij terribilis sentētiatio.

Ertio ponit tria congruētia ad de-
terminationez vniuersalis iudicij.
Primū erit bonoz p̄ meritis b̄n-
dicta remuneratio. Tūc enī dicit his q̄ a de-
xtris erunt. Venite b̄ndicti patris mei possi-
dete paratū vobis regnū a cōstitutōe mūdī
O dulcissima allocutio. O vox oī iocūditate
te plenissima. O vox repleta oī suauitate q̄
b̄ti inuitant ad grām ⁊ ad gloriā ⁊ a n̄ceden-
tē p̄destinationē. Ad grāz qdē p̄tinet b̄ndi-
ctio tui patris de qua dī: Venite b̄ndicti: ad
gloriā p̄tinet possessio regni: de qua dī: pos-
sидete paratū vobis regnū. Ad p̄destinationē
p̄tinet p̄paratio ab et̄no: de qdē: a cōstitutōe
mūdī: id vos benedicti: venite ad sūmā opu-
lentiā: q̄ fuistis paupes ad sūmā excellētiā: q̄
fuistis b̄uiles ad sūmā leticiā q̄ fuistis i p̄s-
t̄st̄s. Et cām b̄n⁹ p̄mij assignauit dī. Esu-
riui ⁊ dedistis mihi man. vbi notādū q̄ ser-
uile cor pales i hoc mūdo sunt: fames: si-
tis: frigus: pegrinatio: infirmitas: ⁊ carcer.
quib⁹. 6. opa mē corruē: cibare: potare:
vestire: corrigere: seruire: redimere: que oīa
electi ministrauerūt. De. 7. ope mē. s. de se-
pultura nulla mētio fit eo q̄ mīa sit p̄mīs
in q̄tū x̄pī mēbris: mortu⁹ autē in q̄tū mor-
tu⁹ neq̄ q̄ mēbris x̄pī et apls. 7. ad heb. ait
L̄brist⁹ autē sp̄ vñcō ē sed qz bonū x̄pī am-
cis factū vñ eis modicū respectu boni oblati
p̄mij: id x̄pī ipsi tēnī dicit modicū. Dñe qñ
te vīdīm⁹. tē. q. d. et p̄mīo nob collato mltū
miramur ⁊ te seruicio qd tibi fecisse ignora-
mus. Rex autē sic respōdet dī. Amē dico vo-
bis q̄ diu fecistis vni de minorib⁹ bis: mihi
fecistis: ⁊ qz vt dicitis de qdē vpa vñ pau-
ca sūt respectu p̄mior ex mea largitate illa
vobis cōtriluo. **S**ecūda circa determina-
tionē sentētie vniuersal iudicij erit maloz
p̄demerit maledicta punitio. Vnde voluet
se iudex x̄sus p̄auos dī. Discedite a me ma-
ledicti i ignē et̄nū. Et r̄ndēt O infelix dī
scellio: O crudelis locutio: O p̄bū p̄tingēs
vsq̄ ad diuisionē aīe: O medularū ⁊ oīum
interiorū terribilis cōcussio. P̄p̄ triacō-
cutient viscera p̄tōz. Primo p̄p̄ diuisionē

7 excludit visionis diuine cū eis dicit. Discedite a me. Sedo. ppter eternalis gehenne passionē cū eis dicit. In ignē eternū. Tertio. ppter familiaritatis diabolice associatio nē cū eis dicit. Qui parat? diabolus 7 reliq. Disclusus qdē est pudoris incendiu 7 dolus. Consortiū horrozis. Nequē snia eis iusta vident cām assignant di. Esurui 7 nō de- diti mibi māducare. 7c. q. d. ppter vestras crudelitates beccrudelis snia vobis datur. **Gre.** vbi Greg. Si tanta pena dat qui sua nō de- disse pūcific: qua pena feriendus erit qui alie- na redarguit abstulisse? In vocetia 7 inuit dñs q si ppter peccata omissionis impij tot cruciatib? punient quot supplicib? pūcifici sunt qui scelera cōmissionis sōzilegio: rapinaru: usuraru: 7 buiusmodi pperarūt. Sed qz peccata sua vellent paliare: ideo falsa excusationē nitunt se excusare di. Dñe qñ te vidim? esurientē. 7c. vbi Raban? dicit. Si se excusare fatagant tñ cbristū fallere nō pos- sunt qui oia nouit. Unde eis sic dicit. Amē dico vobis qdñ non fecistis vni de minorib? bus meis: nec mibi fecistis. **Aduertendū** tñ qz vt superi? dictū est de operib? miser- cordie. tāq de minorib? 7 faciliob? 7 ad q magis natura inclinat disceptationē facere cbristū dicat: non tñ ex hoc in? discussa ptra- sient: imo nec bona tēporis quo ad opatio- nē: nec verbū otiosū quo ad locutionē: nec inanis mētis vagatio quo ad cogitationē si- ne maxima eraminatione pteribit. vnde 7c p Ber. ait. Sicut nō pribit capillus de capi- te: ita nec momentū de tpe de quo non qraf- de. 2. Matth. 12. de oī pto otioso qd locu- ti fuerint hoies reddent rōnē in die iudicij. de. 3. sap. p. In cogitationib? impij erit in- terrogatio. Et Origenes dicit. In illa die cogitatioes accusabūt aīas. **Tertiu** circa determinationē vniuersalis iudicij erit im- mutabilis vrozūq. s. malozū 7 bonozū col- latio: hec enī snia imutabilis erit: qz per pro- pbetā de cbristo scriptū ē. Que pcedūt de- la. meis nō faciā irri. In tēcretis enī. 43. c. q tuoz dicē. Qd quatuor possūt pruertere a sentētia recta iudicē q in bis pñib? cōtinent Quatuor ista. timor: odiū: dilectio: cēsus. Sepe solent hoīz rectos puertere sensus. q longinqua fuerūt a Salomone 7 apinqua mulieri meretrici: vt in. 3. Regi. volumine

clarius demonstrat: que in futurū meliora sūt 7 erūt in cbristo: vnde Ber. ait: Iudex ille nō fallēs verbis: nec flectet tōnis: Et iō- ibunt in supplicij eternū: iusti aut in vitam eternā. Vbi cōm Greg. erit frigus intole- rabile: ignis inextinguibilis: vermis immor- talis: fetor intolerabilis: tenebre palpabiles: flagella cedentiū: horrida visio demonum: cōfusio peccatozū: desperatio omniū bono- rū: erit enī miseris mors sine morte: defect? sine defectu: qz semp mors incipit: 7 defect? deficere nescit. Cū ergo dñati se viderint esse cōstrictos quo timore pauescēt? quo la- tribulo se abscondēt? supra erit iudex contur- batus: subitus infern? horribilissim? ppara- tus: oēs iustam eē iudicis sententiā approbā- tes contra angeli boni ad thartara. pellen- tes: a vextris peccata accusantia: a sinistris demonia ad inferos trahētia: interi? cōscien- tia remordens: exteri? mūdus exurens. Sz gloriofa statio bonozū: qz ipsi ibūt in vitam eternā. De qua Augu. sup Job. Vbi pudici angelozū ebori: ibi societas supnozū ciuiūz ibi dulcis solēntas a peregrinatiōe eius re- deūtiū: ibi festiuitas sine fine: eternitas sine late. Ad quā felicē vitā nō stritos 7 emen- datos sententia tam horrida perducit ille q in tam felici gloria. Qui cū. p. 7. l. f. vi. 7 re. in se. secula. Amen.

Feria tertia post secūdā dominicā in. xl. de prima penitentie parte que est contritio. Sermo. 55.

Ubi se humi

liat exaltabit. Scribunt-
hec verba Matth. 23.
Postq̄ superi? dictū est
de penitentia in generalis
nūc dicēdū est de ei? par-

tibus in specialit. Que sūt cōtritio: cōfessio 7 satisfactio: qz iste sūt partes penitentie sa- cramentū: que cōstituūt rem inesse integro: 7 pfecto sunt partes ei? sed cōtritio cōfessio 7 satisfactio cōstituūt penitentiā sacramen- tū: ergo 7c. minor pbat per illud Chryso- stomi. de pe. di. i. c. perfecta. perfecta penitē- tia cogit peccatozē oia libenter sufferre. In corde enī cōtritio: in ore cōfessio: in ope tota humilitas hec est fructifera penitētia. hec ille. Itē Augu. in li. de pe. 7 de pe. di. i. non

sufficit. Ad sufficit mores in meli⁹ mutare
a p^{er}itis malis recedere nisi etiā de his que
facta sūt satisfaciāt dñs p penitētie lamēta
vel dolorē: p humilitatis gemitū p p^{er}itū cor
dis sacrificiū: coopanti⁹ etymis 7 ieiunijs.
Hec ille. Præterea penitētia nō batet perfe
ctam efficaciam nisi istis trib⁹ cōcurrētib⁹: pec
catuz enī sepat a dō: ab ecclesia: 7 a b^{er}itudi
ne: pnia igit⁹ rōne cōtritionis bz efficaciam re
cōciliādi dō: rōne cōfessionis recōciliādi
eccle^{ie}: rōne satisfactiōis merēdi: q nō diffe
rat b^{er}itudo: ergo sūt partes sufficētes pnie.
Itē p p^{re}dicta tria aia tripliciter dō despon
sat. iuxta illud *Sec. 2. Desponsato te mihi i
sempiternū: 7 desponsato te in iusticia 7 iudi
cijs 7 mīa 7 miseratōib⁹: 7 sponsato te mihi
in fide: 7 scies qz ego dñs sup quo dic⁹ Ray.
in ti. de pe. §. 16. Nota q ter dicit sponsabo
ad notādū triplicis dilectionis triplex testi
moniū. s. Cordis: oris: opis. vnde ter que
sitū ē a Petro an diliget dñm Jo. ultimo
Itē ter dicit sponsabo: qz tripliciter s^{on}sat
aia peccatrica cōtrito. s. p cōtritionē: cōfes
sionē 7 satisfactionē 7 merito. Hā p hec tria
satisfit toti trinitati: p cōtritionē que p^{er}sistit
in mēte: q iuxta Ber. imediatōib⁹ rep^{re}sen
tat in mēoria. Per cōfessionē filio: q ē p^{er}bū
patri⁹ p salute mūdi ab extra 7 a celo missū
Jo. p. Per satisfactionē spiritui. s. cui attri
but⁹ bonitas: iuxta illud ad Gal. 5. fructus
aut⁹ pacis ē charitas Prima igit⁹ pspnie est
cōtritio: de q p^{er}ba pposita coaptari possūt. s.
Qui se bñliat de pctis pter dō exaltabit. s.
in gloria. De q cōtritiōe hodie tractātes ei⁹
diffinitionē tñi annotabim⁹. Scdm. n. oīuz
theologozū finiam in. 4. di. 17. Cōtritio ē
dolor p pctis volūtariē assumpt⁹ cū pposito
pfitendi 7 satisfaciēdi circa quā tñi tria āno
tant: quoz Primū dicē Rō nois cū actu.
Secūdo dicē obiectū. Tertium dicē mod⁹
cū termino.*

¶ Pars p^{ri}ma bui⁹ s^{on}is in q agit de dif
finitione Contritionis.

¶ Primo circa rōnē bui⁹ nois cōtritio
querit⁹ qua rōne dicē penitēs cōtrē
ri de peccato 7 nō atteri vel frāgi.

Ad qd. R. Ri. i. 4. di. 17. ar. i. q. i. Qd sic
in materialib⁹ dicē durū quod nō cedit tra
ctui: 7 scdm phm. 4. Metbauroz dicē frā
gi qd diuidit⁹ in partes magnas. Ita p quā

dā similitudinē in spūalib⁹ dicē. Cor boīs
durū qd diu diuine inspiratiōi se tangēti nō
cedit: sed obuiat p^{er}sistendo in affectu peccati
frangi vero dicē qñ a peccato recedere incl
pit: qñis nondū plene ad dēū cōuersum sit.
Cōtriti vero quādo in eo totaliter destruit⁹
affectus peccati qd est resilire a pctō: ppter
qz vere penitēs plene resilit a pctō pōt⁹ dicē
ista actio contritio q fractio: attritio v^{el} tra
ctio. Ad quozū d^{ic} cōz declarationē aduer
tendū sūm Alex. in. 4. parte sūme sue tracta
tu de cōfessioe q in cōtritiōe penitētie tria
sūt attendēda: qd conerit⁹: a quo cōtritur
7 ad quid conerit⁹. ¶ Primo dico q illud
qd conerit⁹ ē cor peccatoris qd est tāq vas
fictile repletū veneno peccati: iuxta illud
Deut. 32. fel draconū vinū corū. Rō autē
quare cor peccatoris debeat cōtreri ad remis
sionē pcti 7 non solū frangi. vel atteri ē ista
scdm Alex. in. 4. di. 17. arti. i. q. i. Quia in
tū peccati ē superbia per quā homo sensui
suo inherens a mandatis dei recedit. Et iō
oportet q illud qd destruit peccatū: boiem
a suo sensu discedere faciat. Quapropter ne
cesse ē ad plenā remissionē peccati q bō per
cōtritionē totaliter omnē sensum 7 affectus
peccati dimittat: 7 hoc est qd conerit⁹. i. ha
bere pfectā displicentiā de peccatis a se cō
missis. ¶ Secūdo illud a quo cōtritur ē du
plex mola. Una super⁹ elevatō. s. spes venie
ex cōsideratione diuine misericordiē. Alia de
orsum deprimēs. s. timor pene ex cōsideratio
ne diuine iusticie. De his autē molis. dicē
Deut. 24. Ad accipies loco pignoris infe
riorē 7 superiorē molam. ¶ Tertio dico q
cor ad istū finē cōtritur vt petra: vt delecta
tio totaliter effundat⁹. Et ideo dicitur con
tritio non fractio: quia fractio est in parte
imperfecte diuisas vt dictum est supra Cō
tritio vero in partes minimas 7 perfecte di
uisas. Tunc enim vas imperfecte frāgitur.
scilicet in partes maiores: quādo odor v^{el} co
lor vel sapor remanet in ptibus vasis colo
ris odoris vel saporis Sic a simili cum cor
frangit⁹ per attritionē delectatio peccati ad
huc remanet. Sed cum frangit⁹ per contri
tionē habendo perfectā displicentiā de pec
cato tunc nihil remanet coloris: odoris: 7 sa
poris peccati delectatiōis: 7 fit vas in bono
rem 7 nō in contumeliā. iuxta illud Act. 9.

Has electionis est mihi iste. Et. 2. Tbi. 2.
 dicitur. Si quis emendauerit se ab istis erit
 vas in bonores sanctificationis. Ex his sequit
 qd si in inferno sit contritio iuxta illud Ec
 clesiasti. 27. Contritet cu delinquente deli
 ctum. Aliter tamen est hic. scilicet p gratia.
 iuxta illud psal. Cor contritum et humiliatum
 deus non despicies: qd ibi scilicet in inferno co
 tere in puluerem non ut aliud vas fiat iuxta
 illud psal. Ad sic impij non sic: sed tanq pul
 uis. 7c. Sed hic per gratia est contritio ad ge
 nerandum vas nouum solidum per humorem
 gratie et lacrymarum ut dictum est. Et sic pa
 tetratio huius nominis contritio. ¶ Secun
 do tangit actus contritionis quando dicitur do
 lor quia sicut peccatum committit p consensum
 voluntatis rationalis sic debet per discesus
 eiusdem: Discesus autem a re qd impossibile est
 non esse est dolor et dolor est aggrauatio: ergo co
 ntritio que est discesus a peccato ut dictum est
 supra est dolor p essentia. Hoc idem probat
 per locum ab auctoritate Ambrosii sic dicit. Peni
 tentia est dolor et amaritudo mentis p pecca
 tis que quisq commisit: sed hoc non est confessio
 neq satisfactio: ergo contritio: ergo 7c. Itē
 probat auctoritate Augustini. Dolendum est et
 dolore purgandum: sed contritio est illud in peni
 tentia qd purgat peccata: ergo bene dicitur in
 diffinitione. Contritio est dolor. Quod si tra
 dicat per illud Augustini. i. 4. lib. de ciui. dei. 15
 c. sic duplex est dolor. Carnis videlicet et men
 tis. Dolor ex carne est quedam ab eius passione
 discessio: sicut autem dolor qui tristitia nuncu
 pat est discessio ab his rebus que nobis volē
 tibus acciderunt. Hec ille. Ex quo dicto sic
 arguit. Contritio non est dolor carnis neq
 mentis. Carnis non: quia dolor iste scilicet
 carnis est discessio a passionibus carnis siue gra
 uaminibus: sed penitens in illis consistit et de
 illis gaudet: ergo contritio non est dolor car
 nis nec mentis etiam dolor: quia ille dolor est
 tristitia que est discessio ab his que nobis no
 lentibus acciderunt: sed peccata non accidunt no
 bis nolentibus: quia secundum Augustinum non est pec
 catum nisi voluntarium: ergo contritio non est
 dolor mentis: igitur a sufficienti diuisione
 patet qd male dicitur Contritio est dolor.
 Ad hoc dixerunt quidam qd cum in perpe
 tratione peccati multa accidunt peccatibus no
 lentibus scilicet offensa dei: lesio naturalium

priuatio gratuitorum: et alia huiusmodi de
 quibus dolendum est: iuxta illud Augustini. Do
 lendum est non solum quia peccauit: sed qd vir
 tute se priuauit. Sed hec responsio non suffi
 cit: immo debet esse dolor de eo quod fuit vo
 luntarium scilicet de ipsa delectatione. Quia p
 pter dicendum est ad argumentum secundum Alex
 vbi supra qd re vera. Contritio est dolor me
 tis: quia licet peccatum in perpestratione fuerit
 voluntarium: nihilominus ex tunc penitentia non est am
 plius voluntarium: unde cum penitem de pec
 catis dolemus: et dolor ille est de rebus que ac
 cidunt nobis nolentibus id est de his que vo
 lemus non accidisse. Posset utique contra pre
 dictam particulam sic argui per talem rationem.
 Dolor dicitur a timore: quia timor est de malo
 futuro non dolor de malo presenti: sed pecca
 ta de quibus homo conterit non sunt quando est
 contritio ergo contritio non est dolor. Ad hoc
 respondet secundum Thomam. vbi. 5. arti. 3. q. 1. tri
 bus modis. Primo quod quis dolor sensibilis
 sit tamen presentium: tamen dolor mentalis. s. volū
 tatis qui requiritur ad deletionem peccati est
 tamen presentium qd preteritorum. Secundo quia
 peccatum licet non sit presens quo ad essentiam est tamen
 presens per memoriam. Tercio quia peccatum licet
 non sit presens actus: tamen presens actu vel dam
 no. s. temporis quod quo ad aliquid recuperari non
 potest. ¶ Unde non ad declarationem predicti
 ctoz qd sicut in contritione requiritur dolor: ita
 etiam gaudium spes et pudor. Oportet enim qd
 contritus habeat dulcorem: spem: pudorem
 sed principaliter tamen dolorem. Cuius ratio est
 quia ista tria non ita respiciunt directe pecca
 tum sicut dolor: quod patet inductiue: spes autem
 quia contritus habet non respicit culpam sed diuinam
 misericordiam: gaudium autem quod perit et non re
 spicit ipsum peccatum: sed potius gratiam dei ex contri
 tione recuperandam. Vel possumus dicere qd il
 lud gaudium respicit ipsum dolorem per quem recupe
 rat gratia: gaudet. n. qd de peccato dolet: unde dolor
 est de maiori gaudio. Sicut etiam aliqui quis dolet
 se priuatum doluisse: similiter pudor quem contritus
 habet non respicit directe ipsum peccatum sed pec
 cati effectum qui est infamia. Nam verecundia
 nihil aliud est nisi timor infamie: contritus enim
 habet pudorem tam ex consideratione diuine
 qd humane infamie: sed dolor directe respi
 cit ipsum peccatum. Et ideo contritio quod ordinatur ad
 deletionem peccati magis est dolor qd aliqd

predictor. Concludam⁹ ergo q^d bñ dicit. **D**ol
tricio ē dolor. Et sic patet pars prima.

Pars secūda bñ⁹ s⁹monis. De diffinitio
ne cōtritionis quo ad suū obiectū.

Ecūdo declaraf secūda p⁹ticula con
tritionis in qua tangit ipsi⁹ obiectū
quādo dicit p⁹ peccatis. **A**d cui⁹
evidentiā advertēdū ē. Q^d cōtricio nō d³
ē de pctō originali: q^d p⁹bat sic scdm **A**bo.
vbi. s. ar. 2. q. 2. Et **A**lex. vbi. s. q² p⁹tricio
ē dolor cōmūnes voluntatis duriciē. Et id
solū de illis peccatis ē pōt que ex duricia vo
lūtatis nō p⁹veniūt. **E**nī igit⁹ peccatū origi
nale nō sit inductū ex nostra volūtate: sed ex
vitiosa origine nature cōtractū: id nō pōt ēē
ex ipso cōtricio: s⁹ displicētia vel dolor: nec in
telligo ait **A**lex. q² requiraf dolor cōtricio
nis q² velimēs esse debet: s⁹ sufficit displicētia
levis dūmodo nō cōtēnat. **N**ō t⁹ t⁹et etiā ēē
cōtricio de p⁹nis peccatorū: q^d p⁹bat sic s⁹m
Abo. vbi. s. arti. 2. q. 1. Et etiā **A**lex. vbi. s.
Cōtricio p⁹ se 7 p⁹prie quātū ē de necessitate
culpā respicit p⁹nā aut nō nisi ex cōsequenti
vtpote illud q^d ē culpe annexū: licz enī ali
q² cōsideratio dānozū que accidunt ex pecca
ti p⁹etratione volēdi materiā inducit et etiā
dolorē: hoc tñ nō ē de necessitate cōtritionis
sed pot⁹ ex abundantiā. **E**nī enī gratia gratis
data excitat ad cōsiderationē dānozū peccati
excitat cōsequēter ad volēdū de istis: nec do
lor iste ē cōtritionis licz quodāmodū sit d³ ipso
tricio ad illū. Sed dolor iste q² est de cōtēptu
dei 7 cōuersiōe ab illo quē inducit gratia gra
tū faciēdo ē cōtritionis sine quo nō pōt esse
gratificatio cū deo. Patet ergo q^d h³ de ma
lis pene possit ēē dolor nō tamē p⁹tricio: 7 sic
babet intelligi illud **Aug.** in li. de penitētia
Dolendū ē 7 dolore purgandū nō solum q²
peccauit: s⁹ q² etiā se virtute p⁹auit. q. d. p⁹
cipaliter 7 p⁹prie volēdū ē de culpa 7 ex p⁹nti
de pena: q² q^d ē dolor nō est cōtritionis de ne
cessitate. **N**ull⁹ enī tenet id de quo dolet sed
penitens tenet penā: ergo dolor penitētia
q² ē cōtricio nō ē de p⁹nis p⁹prie. **P**reterea q^d
iuste infligit volūtariē 7 gratatē debet su
stineri: sed pena p⁹pter peccatū inflicta si
ue a deo siue ab hoīe ē iuste inflicta: ergo ta
lis pena ē gratatē sustinēda: ergo de ipā nō
d³ ēē cōtricio: s⁹ solū dolor in quātū elōgat
nos a deo p⁹ gloriā 7 hoc ad tēp⁹: q² glia non

cōpatit secū p⁹nā sicut nec grā culpā: 7 sic pa
tet q^d de p⁹nis pctōz nō ē p⁹ncipaliter p⁹tricio
Advertēdū vtiq² q^d p⁹tricio nō d³ ē de
p⁹nis alienis: q^d p⁹bat s⁹m **A**bo. vbi. s. ar.
2. q. 5. **I**llud idē cōterit q^d p⁹tricio durū 7 inte
grū fuit: vñ oportet q^d cōtricio de pctō sit in
eodē in quo pcti duricia p⁹cessit: qua p⁹pter
de alienis pctis nō ē cōtricio: licz p⁹pta in
dulgētiā petierit de alienis di. **A**b alienis
parce suo tuo. **N**ā hoc fuit in quātū aliquis
ex cōsortio pctōz p⁹ cōsensū aliquā imūdiā
p⁹trabit: sicut scriptū ē in psal. **E**nī p⁹uer
lo p⁹uerteris. **I**nsup nō debet ēē cōtricio de
peccato futuro: q^d p⁹bat sic s⁹m **A**bo. vbi. s.
Primo q² cōtricio q² cōcernit in suo ē gra
tiā gratū faciēdo excludit nō solū certitudi
nē sed etiā p⁹spicionē p⁹ccandi in posterū: q²
cōtricio p⁹sumēdo de adiutorio grē quādā cō
fidētiā assumit de nō p⁹ccando in postēz alio
nō ē cōtricio. **T**erra: q^d patet: q² si aliq² p⁹po
neret v⁹letā p⁹sumeret se labi in mortale nō
esset vere cōtricio. **S**cdo q² nūq² iuste infli
gitur pena sine culpa: s⁹ culpa futura nō dū ē
ergo cū cōtricio sit p⁹na culpe nō pōt esse de
futuris pctis. **T**ertio q² p⁹nia ē de commissis v⁹
cōmissis: q² solūm p⁹teritū respiciūt. **P**nia
enī sic coīter diffinit ex supradictis. **P**enitē
tia ē p⁹terita pctā plāgere: s⁹ p⁹tricio ē p⁹ p⁹nie
ergo p⁹tricio solū ē de p⁹teritū. **A**dvertēdū
tñ ē q^d 7 si de futuris nō debeat ēē cōtricio q² ē
pars penitētiē: d³ tñ ē cautio q² ē p⁹ p⁹uden
tie: q^d t⁹claro sic: q² i oib⁹ motorib⁹ 7 mobi
lib⁹ ordinatis: ita ē q^d motor inferior h³ mo
tū p⁹prie: 7 p⁹ hūc sequit⁹ aliq² mot⁹ supioris
sic patet i motu planetar⁹ q² p⁹ mot⁹ p⁹prie
sequit⁹ motū p⁹mi orbis. **I**n oib⁹ aut⁹ p⁹tuti
bus moralib⁹ motor est ipsa prudētia que ē
auriga p⁹tutū: Et id q²libet virt⁹ moralis nō
motu p⁹prie h³ aliq² de actu prudētiē adiū
ctū. **E**rgo ergo p⁹nia sit virt⁹ moralis tanq²
pars iusticiē cū actu p⁹prie scq² motū p⁹u
dētiē: p⁹prie aut⁹ act⁹ p⁹nie ē in obiectū p⁹prie
q^d ē pctū cōmissū: id act⁹ cū p⁹ncipalis. s. cō
tricio respicit tñ peccatū p⁹teritū: 7 id cōtri
tio nō ē de pctō futuro: s⁹ magis cautio q² est
pars prudētiē cōtritioni adiūcta. **P**reterea
q^d sufficiēter p⁹tricio debeat hūc p⁹positū 7 cau
telā nūq² recidivādū p⁹ etiā sic: q² q²libet p⁹
ad h³ q^d vere insit importat p⁹positū certū p⁹
seuerādū. **S**cdo enī theologo. **C**astus nō

dicere qui non apponeret continere in perpetuum
vñ est qd non est vere penitus qui non habet pro
positum nisi qd reciduat: hinc est qd ait Alex.
qd contritio inquantum est virtus bene respicit fu-
turum que tñ dicitur apprie cautio: s inquantum est
sacramentum non: qd futuro non est conteren-
dum nec cōfiteudum nec satisfaciendum. Necessa-
rium est ergo ad hoc qd vere simus contriti: qd ba-
beamus firmum propositum a futuris cavēdi: quia
penitus non potest esse cū proposito contrarij sicut vi-
tium. Et sic patet qd contritio non est de futuris
per se et apprie. Ex his igitur cōcludit qd contritio
non debet esse de peccatis alienis: s apprie: non
futuris sed commissis: et ideo bñ dicitur in diffi-
nitione. Contritio est dolor pro peccatis. s. apprie cō-
missis actualibus et etiam venialibus
saltem in generali: qd ait Alex. vbi. s. De oī peccō
veniali siue sit de pñis motib⁹ siue sit de vo-
luntate rōnali quocūq; mō fiat: dūmō pecca-
tū sit et actuale necessaria est contritio. Quia aut
contritio pro peccatis pñdictis sit necessaria ad hoc
qd nobis remittantur clare videbim⁹ infra qñ
tractabit de necessitate pñitōis. S; si pñ ar-
guat. s. qd pñitio non sit dolor de peccatis pñer-
itis sic: Si pñit⁹ delect de peccatis pñeritis: aut
vult ea non esse: aut non fuisse. Si vult ea non esse
et iā non sunt: ergo iā bz qd vult: qd magis gau-
diū est qd dolor. Si aut vult ea non fuisse p vo-
luntate rōnalis et discretā non est ei⁹ qd est simplici-
ter impossibile: s est impossibile peccatum factū non
fuisse: qd pñitio non est dolor de peccatis commissis.
Ad B rñdet fm Lbo. vbi. s. ar. i. q. i. i solu-
tione tertij argumēti dī. qd quia voluntas cō-
pleta et absoluta alicui⁹ sapiēt nō possit esse de
aliq⁹ impossibili: tñ voluntas pñitionata potest esse
de impossibili qd voluntate etia sapiēs aliqd vel-
let qd est impossibile si possibile foret. Et ista vo-
luntas sic pñitionata sufficit ad dolorem causan-
dū. Et sic est i pñito. Aliē rñdit Alex. vbi
s. dī. Qd est loq de impossibili qñ ad agēda
et bz hñc respectū nō est voluntas ordinata impossi-
bilitati. Et est loq de impossibili qñ ad facta: et
fm hñc respectū voluntas ordinata est impossi-
bilitati: rōnabilē. n. et ordinata bz vellet nō fe-
cisse qd remeritorie factū ē: bz nō fecisse sit i
possibile sit bon⁹ fili⁹ vellet pñez suū mortuū
nō esse mortuū: et sic patz illa pñicula pro peccatis.
S; bic orit dubiū. vtz de peccatis obliis de
beat esse pñitio. R. fm Lbo. vbi. s. ar. 2. q.
3. et Alex. vbi. s. Qd aliqd peccatum potest esse obli-

tū dupliciter. Aut ita qd in generali mēoria ma-
neat et nō in spālī: et tñc debet bñ recogitare
ut veniat illud peccatum: qd de qñlibet peccō spālī
est cōterendū ut videbit⁹ infra. Si aut iueniri
nō possit sufficit de eo pñeri fm qd i mēoria te-
nef. Et tñc d; bñ nō solū dolere de peccō: sed
etia de obliuioe peccati qd ex negligētia cōtingit.
Aut ita potest esse obliuio qd peccatum oīno a memo-
ria cecidit: tñc ex ipotētia excusaf a debito et
sic sufficit pñitio gnālis de oī eo qd tñ offē-
dit s qñ ipotētia tollit hñc cū peccatum ad mēoria
reuocat tñc tenet bñ spālī pñeri: sic exēpli
grā. Paup qñ potest solui qd d; excusaf a debi-
to attñ tenet qd pñm poterit s. Lbo. Aliē re-
spōdit Alex. et meli⁹ dī. Qd peccatum potest esse ob-
liuio qñ ad actū nō qñ ad certitudinē cō-
missiōis. i. qd peccō obliuio est qd peccatum cōmisit:
tñ cert⁹ est qd aliqd peccatum cōmisit: Et sic requi-
tur pñitio spālīs: rōne. n. qd pñitio cert⁹ est se
cōmisisse aliqd peccatum bz ignoret qd peccatum re-
quirit pñitio spālīs ex pñeritōe ipsi⁹ aie super
certitudinē talis peccati. Potest etia obliuio
qñ ad pñeritū. s. actū et certitudinē et bz du-
pliciter. Aut ita qd act⁹ peccati dat⁹ sit obliuio
et et noticiā cōmissiōis: adeo qd nec i illis ali-
q⁹ mō ledat⁹ pñia: et tñ istis requirit pñitio ge-
neralis: bz. n. de illis nō sit mēoria aliq⁹ neq;
remorsus aliq⁹: tñ qd peccata mortalia non re-
mittit⁹ sine pñitioe spālī vñ gnālī: de necessi-
tate saltem requirit pñitio gnālis. Aut ita potest
esse obliuio qd act⁹ peccati et noticiā pñmissiōis eua-
cuata ē a mēoria: tñ pñitio ex pñideratiōe p-
prie fragilitat⁹ et pñit⁹ credidit se cōmisit:
se peccatū aliq⁹ tradidit obliuioi: et qñ ad hoc
bz remorsus pñie: et tñ istis peccatis talitē obli-
quit⁹ qd dāmo pñitio spālīs. s. qñ bz pñie
tiā se illa cōmisisse. vñ nō icōgrue posset di-
uidi pñitio p singularē et spālē et gnālē Ita qd
singularē pñitio rñderet peccatis singularitē cō-
sideratis. Spālīs peccatis idistincte pñiderat⁹:
vtpote obliuio sup qd certitudine qdā adue-
niēte est remorsus pñie. Gnālis de oībz qd bz
fuit deus offensus. Qd si obijciat qd pñitio
d; pñeritōi peccati rñdere: ita qd sic singula-
riter cōmittit⁹ peccatum: ita tenet singularitē pe-
nitēs de illo pñeri. Dicēdū qd penitēs sp tene-
tur ad singulāre pñitionē de oībz mortalib⁹
s nō ad sp. Sic. n. pceptū affirmatiū obli-
gat sp s nō ad sp: sic hñc pñitio sp obligat s nō
ad sp. Nā quēadmodū pceptū de bonore ex-

habendo parētib⁹ l3 sp obliget: si tñ nūq̃ exbi
teat: qz. s. nūq̃ se offert oportunitas non in
ducit trāsgressiōē: sic ē in pposito. Et l3 pe
nitēa semp teneat ad spālē cōtritiōē de pec
catis obliq̃ quocūq̃ mō cadāt sub obliuione
tñ si nūq̃ penitēs cōterat singulariter: nūq̃
lomin⁹ remittit ei per spālem vel generalē
cōtritiōē: vt potest nūq̃ se offert oportuni
tas: qz. s. nūq̃ reducunt ad memoriā. Et sic
pater q̃lic requirit cōtritiōē de obliq̃. De volo
re aut obliuiois. ait Alex. qd dolozi de obli
uione pccī necessario ē annex⁹ dolor de ipso
peccato. Et ideo necessari⁹ est dolor de obli
uione qui sufficit ad relectiōē peccati. Ra
tione doloris de peccato necessario annexi.
Et sic patet pars secūda.

Pars tertia hui⁹ sermonis in qua ponit
modus cōtritiōis in diffinitōe ipsius.

¶ Ertio declarat vltima ps diffinitio
nis ptritidōis vbi tāgīt modus eius
qñ dī volūtariē assūpt⁹ cū pposito
psitēdi 7 satisfaciēdi. ¶ Primo dī volūta
rie al. Ad cui⁹ noticiā aduertēdū ē qd dolor
ptritidōis dī ē volūtariē assūpt⁹ triplici rōe
fm l3o. vbi. s. ar. i. q. i. 7 Alex. vbi. s. Pri
mo ad ostēdēdū qd ad pfectionē pccātis req̃
rit electiō: vñ Aristo. 2. Et bi. ait: Vir⁹ est
habiti⁹ electi⁹: 7z rectā rōnē: qz. 7c. Scōdo ad
ostēdēdū qd sic pccātū fuit volūtariū: ita dolor
ptritidōis necessari⁹ dī ē volūtari⁹: id dī
cī dolor volūtariē assūpt⁹. Tercio vt ostē
dat qd nō oīa dolor ē volūtari⁹ vñ nec meri
tori⁹: ergo 7c. Qd si p arguat sic. Qd daf
nō assumit: s. ptritio p pccātis nobis datur a
deo. supra illud Heb. xj. Agētib⁹ pñiam de
dit de⁹: qd nō assumit: ergo videt qd tēteret
dici dolor daf 7 nō assūptus. R. fm Ric.
vbi. s. ar. i. q. i. i. rñsīde secūdi argumēti. Qz
7 si cōtritiō sit a solo deo q̃tū ad formā q̃ in
formaf. s. grāz: tñ q̃tū ad eēntiā act⁹ nō tñ
est a deo: s. etiā a lītero arbitrio: 7 sic p ptri
cula hui⁹ diffinitiois q̃ tāgīt cōtritiōis mo
dū: vt videlicet sit dolor volūtariē assūpt⁹.

¶ Secūdo qñ dicit cū pposito cōfitēdi 7
satisfaciēdi. Sciendū qd predicta diffinitio
daf de cōtritiōe nō vt est act⁹ pccātis tñ: s.
vt ē pars sacramēti penitētiē ad qd req̃rit
simul cū contritiōe cōfessio 7 satisfactio: et
ideo vere cōtritiōis semp est annexū pposi
tū cōfitēdi 7 satisfaciēdi: sine quo propo

to nō est ptritio. Et ideo bñ dicit cū pposito
cōfitēdi 7 satisfaciēdi. S3 forte argues in
cōtritiōē sic pōt cōtingere casus qd cōfiteat
quis nō cōtritus. postea vero cōterit 7 tunc
nō habet necesse vt dicat illud pccātis: pōt igit
tur aliq̃ cōtritiō ē sine pposito pfitēdi. Ad
hoc. R. scōm Alex. vbi. s. Qd cōtritiō na
turaliter pcedit cōfessionē: s3 qd aliq̃ cōtri
tio cōfessionē sequat hoc ē per accidēs ex de
fectu penitētiē. Et ideo pōt intelligi sic cum
pposito cōfitēdi si necessarie fuerit. s. si nō p
cessit cōfessio: vel si cū cōtritiō post cōfē
sionē est contritiō cū pposito cōfitēdi si qd
mēorie acciderit qd nō fuerit pccātis. ¶ S3
ad maiore declarationē dictōrū in vltima p
ricula hui⁹ diffinitiois querit. ¶ Vtrū sola cō
tritiō ante cōfessionē tollat peccatū 7 ponat
in statu gratiē. Ad qd. R. Ray. in ti. de pr.
s. 19. qui icipit qualiter aut dī. Qd sola cor
dis cōtritiōe peccatū dimittit cuiuslibet adul
to dū conterit 7 pponit ab alijs abstineret
7 illud est cōfiteri 7 satisfacere scōm iudiciū
ecclesiē. Probat hoc de pe. di. i. in. c. magna
vbi Augu. ait: Magna est dei pietas vt ad
solam pmissionē peccata dimiserit: nondū
pñiciat ore 7 tñ de⁹ qui iam audit in corde
dimittit. Hec ille. Cui⁹ etiā veritas patz p
exemplū Lacari quē pmo suscitauit dñs qd
ad discipulis solueret. Jo. xj. Et per. io. lepro
sos qui in via anteq̃ veniret ad sacerdotes
mūdati sunt. Luc. 17. Et ideo psal. 31. Dixi
aut cōfitebor aduersū me. 7c. Dixi. i. firmi
ter in aio proposui. hoc id ē hosti. etiam ait
qd licz in cōtritiōe dimittat peccatū quādo
fit cū pposito cōfitēdi 7 satisfaciēdi: sed
tamē postea tēpore debito nō sequit cōfē
sio 7 satisfactio: peccatū qd ē dimissū nō re
dit: sed mortaliter pccat is qui omittit. Et
sic intelligit predictū. c. magna. Ex quibus
oībus cōcludit qd 7 si quis quādoq̃ in arti
culo aliquo necessitat⁹ possit saluari sola cō
tritiōe sine actuali cōfessione: nūq̃ tñ sine
pposito implicito vel explicito cōfessionis
Si ergo quis conterit sine pposito cōfitēdi
cōtritiō nulla est. Si autē cū pposito 7 non
in actu exsistente possibilitate 7 facultate pre
cata sunt ei dimissa: sed nouū peccatū mor
tale cōmittit. ppter trāsgressiōē precepti
qd si facultas cōfessionis desit ipsa sola con
tritiōe saluat Patet ista per exēplū. Legi

tur enim in cronicis minorum quod cum quidam frater
Bartholomeus eiusdem ordinis egregius predi-
cator semel contra peccatum quoddam quod inlier
quedam commissit feruenter predicaret: illa verbi
spiculo ex arcu tante prout et efficacie percussa
tanto dolore compungit quod subito spiritum exala-
uit: tunc populo ex hoc tumultuante. Frater
Bartholomeus silentium imprauit et iniunxit
omnibus ut orarent quod de super hoc suum beneplacitum
reuelaret. Tunc ipso et aliorum orationibus: illa mul-
lier a mortuis resurrexit: et dixit quod ad diuinum
iudicium euocata propter compunctionem fue-
rat a pena eterna liberata. Sed ut dictum est
fiteretur peccatum fuerat a mortuis reuocata:
et dixit inter alia quod eadem hora qua obierat
legit milia in diuersis mundi partibus tunc decel-
serunt: de quibus tres tamen in purgatorium intra-
uerunt ceteris in inferno sepultis: et excepto
vno fratre minore qui per purgatorium tran-
sit sine dolore accepit duabus aiab duarum pso-
narum quibus fuisse fuerat idem cum eis padisum asce-
dit ad quem nos perducatur quod sine fine viuunt Amen.
Feria quarta de diuersitate attritionis et
contritionis. Sermo. 54.

Escitis quid

petatis. Scribuntur hec
verba Matt. 20. Cir-
ca occurrentes euangelium fra-
tres charissimi aduertite:
dum secundum Hieronimum de lira

in expositione eiusdem. Quod iudei existimabant
christum per prophetas promissum regnaturum tem-
poraliter in iherusalem quia scripturas de regno
christi carnaliter intelligebant. Et ideo re-
gnum ablatum quod eis credebatur sibi restituebant
per christum: propter quod apostoli dicebant chris-
to Actuum. 1. Domine si in tempore hoc restitues
regnum israel: Et hoc modo Jacobus et Iohannes
filii Iehedei et eorum mater audientes christum
post mortem tertia die resurrecturum credide-
runt ipsam immediate post resurrectionem
regnaturum temporaliter in iherusalem. Et ideo
cupientes ei esse collaterales propter ceteris: quia erant
eius cognati et germani informauerunt ma-
trem suam de petitione sequenti. Et hoc est quod
dicitur hic. Tunc scilicet audita resurrectione
christi futura: ut patet ex precedentibus in eu-
angelio ubi dicitur quia tertia die resurget. Ac-
cessit ad eum id est christum mater filiorum Ie-

bedei cum filiis suis scilicet consocijs de petitione
matris adorans et petens aliquid ab eo. Non
petiit primo in speciali ut concessione facta in
generali minus postea posset sibi denegari in
speciali. Qui dicit ei quid vis? Ad petiit ut
in scius: sed ut petitio sua postea puenienti
ostendat irrationabilis: que ait illi. Sic ut
sedeant hi duo filii mei. etc. Quod rogabat
credens regnum suum esse temporale ut dictum
est. Respondens igitur Iesus dixit verba pro-
posita. Rescitis quid petatis scilicet petitis tem-
poralia. quasi diceret petite eterna: querite
superna et immortalia que acquiruntur per peni-
tentiam et contritionem peccatorum. De qua post-
quam in superiori sermone dictum est de eius dis-
finitione dimittens eius obligationem ad illud
sermonarium de commendatione virtutum et re-
probatione vitiorum pretermittens etiam eius
quantitatem. De qua satis dictum est supra de
penitentia in generali. In presenti sermone est
scilicet contritionis et attritionis diuersitates
annotabimus ad cuius rei euidentiam tria sunt
presupponenda: Deinde terminandum est pro-
positum. Primum presupponendum est quod attritio pre-
cedit contritionem. Secundo quod facienti quod
in se est attritio sit contritio. Tercio determi-
nandum est propositum. scilicet que differentia est inter
attritionem et contritionem.

Paras prima huius sermonis in qua ostenditur
quomodo attritio precedit contritionem.

Primo igitur in isto sermone declaratur quod
attritio precedit contritionem. Primum adu-
erbo sic declarat secundum Alex. ubi. 3. Quod
dina sapia puenit ordinat illa que operantur ad
iustificationem peccatoris. Et id ex parte nostra quod ad
proportio precedit iustificationem. Queda ex parte
dei. et hoc innuat Iacobus. 1. Conuertimini ad me et
ego conuertar ad vos. Sic. n. i iustificatione requiri-
tur ex parte dei iustificatio gratia gratum faciens et ex
parte nostra dolor contritionis. Sic i proportionem requiri-
tur ex parte dei gratia gratum data: et ex parte nostra do-
lor attritionis: vnde ad summam iustificationem que
fit solummodo a culpa et a pena requiritur triplex do-
lor. scilicet Antecedens iustificationem: Et coexistens Et
subsequens. primum est dolor attritionis. 2. est dolor
contritionis sacralis. 3. est dolor satisfactorius.
Hac ergo declaratione premissa quod attritio precedat
ipsam contritionem sic dispositum habetur et proportio ipsa
actuali iustificationem probat triplex. Primum
per locum ab auctore Gregorio. Alii per timorem

plangūt. Alij p amorē lamētis se afficiunt
tūc sic. **L**ū ex amore lamētis qd se afficit cō-
tritiō est: cū p timorē plāgit attritiō. S3 vt
habet ab Aug^o. In pgressu ad iustificatiōē
timorē introducit amorē sicut feta filijs: 7 ex
psequēti plangit timoris introducit lamē-
tum amoris q attritiō introducit p tritiōē
q pcedit. Secūdo pbat sic: **T**imorē ē qd ter-
min⁹ a q: amor qd termin⁹ ad quē: sed termi-
n⁹ a q est motus, necessario pcedēs terminū
ad quē. Cum igit dolo2 relat⁹ ad timorē sit
attritiō: ad amorē pō p tritiō: necessario at-
tritiō pcedit cōtritiōē. **T**ertio pbat sic: At-
tritiō dicit dolo2 sine tristitia attritiōē: q
d3 ad cōtritiōē terminari: si q pri⁹ est mot⁹
q termin⁹: q pri⁹ est attritiō q cōtritiō: q2
si motus ad motū terminat⁹ 7 ordinat⁹ pri⁹
est illō ad quē terminat⁹. Qd si cōtradica⁹ sic
Paulus fuit puer sus siue iustificat⁹ subito si-
ne aliq pcedēti pparatiōe siue fuisiue alte-
rius dolo2: vt p3 Act. 9. g. 7c. Ad hoc dic⁹
Aler. q si in Paulo nō pcessit attritiō qd tñ
sibi nō pstat ait ipse: s pot⁹ sibi videt oppositū
q nō fuit fm legē cōem: s potius fuit opus p
uilegiatū: qd quidē op⁹ nō p iudicat legi cōis:
sicut nec lex cōis nō p iudicat p uilegio spālē:
q de⁹ aliqū fortasse aliqū iustificat⁹ sine oī
pparatiōe. Itē si dica⁹ opa dei fuit ad recla-
ratiōē sue magnificētie: si illa in quib⁹ nul-
la est dispositiō pcedēs manifesti⁹ 7 magis il-
lam declarant: 7 ita videt⁹ q opa mirabilia:
vt pote creatōis 7 etiā recreatiōis teterēt cē
sine aliq creatura disponēte. Ad hoc. **R**. q
diuina magnificētia attendit in pte q oīa
cōdidit 7 sapientiā q oīa regit: 7 in bonita-
te q ordinat in finē. Quāuis igit si forte iu-
stificaret impiū nulla pcedēte pparatiōe 7
ex pte ipsi⁹ impij. videret sua magnificētia
q tum ad ei⁹ potentiā magis declarari q ali-
qua pcedente: nō tñ in tantū declararet q tū
ad ei⁹ sapientiā 7 bonitatē. Itā magis cōue-
niens est impio q sicut pri⁹ recessit a dño p
peccati relectatiōē: iuxta illud Eccebi. 23.
Denudauit fornicationes suas 7 discoopuit
ignominia suā 7 recessit aīa ab ea: sic attriti-
ōne pparat se ad accessū ad dñz⁹ q in nul-
lo se pparat: vñ mod⁹ iste mag⁹ diuinā dede-
rat magnificētiā q tum ad diuinā sapientiā
7 bonitatē. Preterea si queras qre nō iustifi-
cat nos sine nobis: sicut creat nos sine nobis

R. q duplex rō pōt assignari. Una ratio po-
test sumi ex parte liberi arbitrij: cū liberta-
ti p iudicare si exñti in placētia peccati dare-
tur grā iustificans. Alia rō sumit⁹ ex parte
diuine iusticie: cui congruit q sicut peccato2
pri⁹ recessit a dño male relectando q dñs ab
eo recederet grām nō cōtinuādo: s congruit
q pri⁹ puerat ipse peccato2 qdāmō ad deū
dolēdo q dñs ad eū grām pferendo. Nec est
sile de creatōe q est nulla p pte mā: infusio
aut grē est in p pte li⁹ arbitij. Et sic patet q
aī cōtritiōē pcedit attritiō. Ex his sequit⁹
vñ cōrelatiū vbi. s. f. q attritiō nō potest
stare cū cōtritiōe: qd declarat sic: Fides ifo-
mis necessario est ānēra attritiōi: fides for-
mata cōtritiōi: vñ ad attritiōē seq⁹ fides
informis: ad cōtritiōē fides formata: sed si
psequētia non possunt simul stare: ergo nec
antecedētia. Et sic patet prima conclusio.

Pars scda b⁹ s monis in q declarat quōd
facienti q tum in se est attritiō sit cōtritiō.
Ecūdo declarat in isto sermone q fa-
cienti qd in se est attritiō sit p tritiō
fm Ricar. de mediauilla in. 4. finiaz
di. 17. ar. i. q. 3. sic attritiō est act⁹ pñe dicit⁹
a pñia iformis: q postea cōtritiōe formatur
illo actu ad huc durāte: 7 sic sit cōtritiō: nō
tñ q qvis attritiōē sit possibile fieri cōtri-
tiōē: nō tñ est necessariū: possibile enī ē q
attritiō facientis qd in se est pri⁹ ordine natu-
re desinat eē q de⁹ tali grām infundat: s faci-
enti qd in se ē nec hoc desinēti: s3 in ipso conti-
nuanti necessariū ē aliq mō a deo dari grāz
gratū facientē nō necessitate causatiōis nec
necessitate mutabilitatis absolute: s3 neces-
sitate imutabilitatis. Ex p suppositione ordia-
tionis sue q imutat⁹ 7 liberalit⁹ ordinauit se
datur grām oī qd in se ē facientis: vñ. 2. **T**bi.
2. De seipsū negare non pōt. Ex q dicto ar-
guis sic. Si reuertēt⁹ ex toto corde ad se dñs
nō recipet ad grām negaret se misericordēz
eē: in q includeret negatiō sui: q oēm attri-
tiōē facientis qd in se ē de⁹ de necessitate fa-
cit p tritiōē eā formādo p grāz. Qd si dñs
cal⁹ fm Ansel. in li. 2. cur de⁹ hō. 19. c. De⁹ nul-
li q cōp d3: s3 si facientis qd in se ē de⁹ de neces-
sitate faceret attritiōē p tritiōē: talis debēt⁹
grām de⁹: q attritiōē facientis qd in se est si
est necessariū fieri cōtritiōē. Ad hoc rñdit
Ri. q aliquē eē aliqū debito2 pōt esse triplē

ei dē cā. Aut qz aliqd sibi cōmissū ē sicut tenet debitor. Aut qz deliqt d aliū sicut tenet q aliū iniuste vulnerauit. Aut qz aliqd aliū p misit. Primo mō nulli debitor ē: nec etiā se cūdo mō: s; tertio mō sic: qz p misit ex mera liberalitate sua se datu gā am pnie facienti bus qd in se ē. vñ manaske in sua oīone scōi Parat. vl. air. Tū dñe fm bonitātē tuā pro misisti pniām remissio inis pētōz. Et glo. sup illud ps. Quia rectū ē pbi dñi ait: q ex pro misso nō ex cōmisso deus est nobis debitor. Et sic patet secūda conclusio.

Parateria in q ponit differentia inē at tritionē 7 contritionē.

Ertio in isto smone ap̄te declarat ex p̄dictis q differentia ē inē attritōez 7 cōtritionē. Hā fm̄ doc. triplex diffe rentia designat. **¶** Prima ē q attritio ē do lor solū d magnis pētis. Dicit enī atter scū in magnas partes diminuit: vt. s. dictū est. in qb. s. partib; remanet qd de toto. Hā vt ita dicā remanet sapor ad huc totū: ita in at tritione pētōz remanet sapor eoz: qz de par uis culpā lz mortaliū attrit; sepe nō curat: puta de pōderabilib; falsis deteri vēditōe: rōne festoz 7 p̄silib;. **¶** Cōtritio pō est dolo r oīūz pētōz fm debita mēsurā: hoc ē vt de gūiorib; grauior 7 de leuiorib; leuior dolo r bateat. **¶** Cōtritio ē elux mōs: imo mō ticulus puluerz lateruz. i. pētōz in mortario p̄cie puluerigatoz qd totuz attriti cordis p̄tū facit: qz oib; p̄ceptis bonestis obedit: 7 odorēz dñi suauitatis obtulit ps. testante q ait: Sacrificiū deo spūs p̄tribulat. **¶** Se cunda differentia ē qz timor hūilis ē p̄ncipiū attritōis: timor initialis ē p̄ncipiū cōtritōis 7 iō attritio puenit ex timore: p̄tritio pō ex amore. Et iō q solū dolet ppter timorē n p̄ test b̄ze p̄ti remissionē. Patet hoc p exēplū. Quidā enī iuuenis canonic; vt narrat cesa rius: parit; incōtinētē 7 delicate viuens: 7 multis iplicatus pētis grauiē infirmat; cō fessionē fecit: pētā defleuit: emēdationē pro misit 7 sic obiit: post aut paucos dies euidaz suo familiari apparēs subiūxit: lz p̄fessus fu erim 7 cōcauerim 7 pniāz p̄miserim: tñ qz b feci ex timore: 7 vñ omīi sine q cetera ni bil p̄sūt dānatus sū. Cui ille: qd est illud? At ille: Cōtritio vera q ē vt bō cōtera de oib; pētis sit cū p̄posito abstinentiā in postez;

7 hoc amore magis q ex timore qd ego nō fe ci: lz enī p̄miserim p̄tinentiā: tñ qz hoc erat ppter timorē mortis 7 pene venture: 7 mibi dicebat p̄cia q si p̄ualecerē n p̄tinerē: 7 ad hoc cor meū magis declinabat q ad nō peccā dum: iō firmū p̄positū nō habui nec p̄fectā cōtritionē: 7 ex p̄tū iustē cōmis supplicijs dā natus sū. Ex q apparet q q nō dolet de oib; pētis cū p̄posito cauēdi ex amore magis q ex timore nō pōt iustificari nec sanari. **¶** 3. differētia ē q attritio ē a gā gratis data. cō tritio aut a gā grātū facit. Ex quo sic ar guitur. B̄a grātū faciēs opponit pētō: gā gratis data nō: qz cōpatit secū p̄tīm: q simplr dicit ille gā: g 7 eoz p̄ncipiata. s. at tritio 7 p̄tritio. Hā attritio ē dolor a pētis q elicit a volūtate. **¶** Cōtritio aut dolo r pēt q n̄ batet nisi p grāz: S; diceret aliq. 7 qd g mibi de p̄tritioe. Cui dicendū ē vt in p̄tū in se ē se p̄paret p̄attritioe: 7 tūc p diuinā gāz hēbit p̄tritionē: vñ dñs apoc. 3. ipsi cō scie ait: Ego sto ad ostiū 7 pulso: si q̄s audie rit vocē meā 7 aperit ianuā introibo ad illū 7 cenato cū illo: 7 ille necessariū sicut figura tū ē. 4. R. 4. vbi d; q filij vidue offerebāt vasa: 7 ipsa infundebat oleū. Sic igit pētōz offerat cor deo attrituz 7 ipse infunder oleū sue mie 7 fiet p̄tritio 7 pētōz remissio. **¶** S; ad p̄dictoz maiorē notitiā ponunt hic due p̄clusiones. Prima ē q de singul pētis mor talib; d; ē cōtritio: singularis: eo q nō suf ficit vna cōis p̄tritio d oib; vñ no. 13. **¶** 2. vbi. s. ar. 2. q. 6. q cōtritio pōt considerari q̄tū ad duo. s. q̄tū ad ei; p̄ncipiū: 7 q̄tū ad ei; terminū. Primo. s. q̄tū ad ei; p̄ncipiū. i. q̄tū ad cognitionē pēt q ē p̄ncipiū: 7 sic de singulis pētis q̄s cogitat 7 in memoria b; oportet q sit cōtritio: q p̄to duplici rōne sic. Primo rōne cōfessionis sicut req̄rit p̄fessio: sic 7 cōtritio: s; ipossibile ē cōfiteri plura si mul: q ipossibile ē cōteri de oib; sū. 2. rōne curatōis sic: diuersoz mēbzozū diuersē sunt medicīne: qz nō sanat oculum qd sanat calca neum di. Hiero. Si igit cōtritio ē medici na singulari; vñ tñ p̄tīm mortale: nō suffi cit vna cōis cōtritio de oib;. Ex q patet qd penitēs de oibus pētis de qb; recordat 7 sin gulariē cagitat sigillatim habet cōteri. De reliquis autē sufficit contritio generalis 7 cō munis. Et sic habet intelligi illud ps. Per

singulas noctes lauabo lectū meū. i. p. singu-
 la peccata: et lachrymis meis stratum meū rigabo.
Secundo contritio potest considerari quatuor ad ei-
 terminū quod est gratia dei. scilicet quoniam ille dolor contritionis
 est dei gratia informat: et tunc sufficit quod sit una
 contritio de omnibus peccatis eo quod ille motus agit
 in virtute omnium dispositionum precedentium et in
 instanti omnium peccatorum operatur delectationem nec
 est tunc ad hoc magis debet esse contritio de uno
 quam de alio: quia quicquid agit simul in multa: ita
 quod non singula: non agit in quoddam plus in quod
 dam minus. **S**ecunda conclusio est quod si magis quid
 maior esse debet contritio de uno peccato quam de alio
 si magis dico: quia ut ex precedentibus patet respectu
 gratie informatis motus contritionis fit in instanti
 et omnium peccatorum simul delectionem operatur. **S**ed in
 quantum ipsa contritio dicitur dolor est ipsius rationalis
 presentis peccati super quibus preteritis penitentis: quia
 estimatio boni est in tempore: maior debet contritio
 de maiori peccato: cum enim duplex sit dolor. scilicet spiri-
 talis et sensibilis non debet preteriri dolor de omnibus
 peccatis mortalibus. **P**rimo ostendo quod dolor
 spiritualis siue mentalis qui est displicentia de peccato
 commissio: maior debet esse de maiori peccato: quod proba-
 tribus rationibus. **P**rimo ratione offensionis: **U**bi
 est maior ratio tollendi ibi debet esse maior dolor: sed de
 uno peccato mortali est maior ratio tollendi quam de alio
 quod patet: quia ubi est maior offensa dei ibi est maior
 ratio dolendi: et propter hoc debet esse maior dolor:
 si in uno peccato mortali est maior offensa dei
 quia ex magis inordinato affectu et actu deus
 offenditur magis: ergo de uno peccato mortali de-
 bet esse dolor maior quam de alio. **S**ecundo idem
 probatur ratione vitandis: **D**ebet bono contrari de hoc
 quod debuit vitare: sed bono debuit vitare magis
 unum peccatum quod grauius est quam alterum si necessitas
 alterum faciendi incumbit: ergo si bono debet de graui-
 ori peccato magis dolere quam de leuiori. **T**ertio
 ratione adaequationis vel commensurationis sic
 Contritione adaequatur vel commensuratur plaga
 aut pene ipsis peccatis: sed si illud Deutero. 25.
 Si sic contritio erit maior de uno peccato quam de
 alio. **S**ecundo etiam dico quod dolor sensibilis
 debet esse maior ratione maioris culpe seu offe-
 se: sed quod per peccato ex electione assumit
 maior sensibilis pro pena maioris peccati. et
 de hoc duplici dolore. scilicet spirituali et sensibili
 dicitur Apocalypsis. 18. c. Quantum glorificauit se et
 in deliciis fuit tantum date ei tormentum et lucrum

ubi primo tangitur culpa. scilicet superbia: que est causa
 auersionis a deo: secundo tangitur culpa. scilicet con-
 cupiscentie que est in deo ordinata conuersione
 ad aliquod delectabile ibi etiam in deliciis fuit
 Nam de delectatione non est dolendum ratione
 delectationis: sed ratione que est culpabilis. Est
 autem culpabilis delectatio ratione auersionis
 a deo: hinc est quod ait Alex. quod maioritas con-
 tritionis debet esse secundum maiorem auersionem
 et non conuersionem: cuius ratio est: quia si
 posset esse in peccato auersio sine conuersione ad
 hoc deberet ei carentia visionis et damnatio
 ignis. In quibusdam enim maioribus peccatis
 est magis de auersione et minus de delectatione
 quia si nulla: videlicet in homicidio: inuidia
 accidia: tristitia: et bonis: quia tales talia peccata
 perpetrantes ardebunt acerbis quam fornicatores
 et adulteri. Non est ergo maioritas ignis pene
 secundum maiorem auersionem semper: sed in eodem
 genere peccati ut in simplici fornicatione erit
 alicui magis et minus acerbis secundum quantita-
 tem delectationis: non propter delectationem: sed
 potius quia est maior auersio in maiori delecta-
 tione: quia qui magis delectatur minus pro-
 matur voluntati diuine que precipit oppositum
 imo magis deformatur quam proprie est auersio
 quod si contradicatur. scilicet quod non debet maior dolor
 de uno peccato quam de alio: quia Hieronimus com-
 mendat Paulum de hoc quod minima peccata sicut
 magna plangebant: ergo 7c. Ad hoc dicendum est
 quod Hieronimus non laudat eam de hoc quod de omnibus
 peccatis toleret equaliter: sed quia de paruis
 peccatis tantum dolebat ac si essent magna pro culpa
 ratione ad alios qui de peccatis mortalibus do-
 luisset. Itaque si dicatur de peccato debet esse dolor secundum
 quod auertitur a deo: ut dicitur 1. 2. si omnia peccata mor-
 talia perueniunt in auersione a deo: quia omnia tol-
 lunt gratiam quam anima coniungit deo: ergo de omnibus pec-
 catis mortalibus debet esse equalis dolor. Dicendum
 est quod quoniam quilibet peccatum mortale a deo auer-
 tat et tollat gratiam: tamen quoddam plus elongat a
 deo quam aliud: et ideo de uno magis est dolendum
 quam de alio in quantum unum habet maiorem dissonan-
 tiam ex sua inordinatone ad ordinem diuine boni-
 tatis. **C**onclusio est Alex. de al. ubi. 8. et 2. bo.
 ubi. 8. ar. 3. q. 3. **C**onuerimini ergo peccatores
 de omnibus peccatis vestris: ut remissionem
 a deo accipere mereamini in hoc mundo per gra-
 tiam: et in alio per gloriam. Amen.

Feria. 5. post secundam dominicam in quadragesima

grām mouentē: et hec est fides optrans per dilectionē. iuxta illud apli. Fides p dilectio nē opat. qd habet ad Gal. 5. tūssūptiue. 28 q. i. c. v. 102. de p. di. i. §. pñl. 7 di. 2. c. charitas ē. c. qñq. c. firmū. 7. c. circūcisio. 7 di. 4. c. si ex bono. Et de sacra vinctiōe. c. vnico. §. q2 pō. Ad excludit igit charitas ab actu boc. s. quia fides ē i libero arbitrio. s. qd il luitationē i rōne: 7 qd ad motū in volūtate: id fidei attribuit. Hālitey arbitriū qd fide mouet ē facultas rōnis 7 volūtate: 7 hec fides ē de qd Luc. 7. Fides tua te saluā fecit: q2 i ipsa magna fides illuauerat rōnē 7 mouerat volūtate. Probat h̄ idēz auctē Lypāni in epla ad fr̄s de pñia agēda: q2 rep̄bendit eos qd nolūt bñdi sanationē recipe di. Inuiste sibi placētes 7 trāssūpte mētis alienatione demētes dei pcepta p̄tēnūt: medelā vuleris negligūt: agere pñiam nolūt. An ad missū facin⁹ ipsonid: post facin⁹ obstinati: nec pri⁹ stabiles: nec postmodū supplices: qñ tēbuerāt stare iacuerūt: qñ iacere 7 p̄ternē se deo debēt stare se oppināt: pacē sibi vltro nemine dāte sūpserūt falsa pollicitatiōe seducti 7 apostatīci ac p̄fidi vincti errorem p veritate suscipiūt. Hec ille. **T**ertio eadē conclusio. pbat exēplo Apod. vltimo dicē. Nihil coinquatū introibit in illā. Si igitur multi i illā glāz introierūt q plurimis petis irretiti fuerūt: vt p3 d̄ Paulo: Petro: Mattheo 7 cōplurimis alijs: seq̄ qd ab infirmitate peti pri⁹ sanati sūt. Exēplū habet spāle de magdalena que vt tenet ecclesia in celis ē glorificata: 7 vnde hoc nisi q2 seipsā i firmā cognoscēs ad medicinā currit. Hā vt dicē Luc. 8. Ut cognouit qd Iesus accubuit ido mū pharisei: attulit alabastrū vnguentiqd in p̄xide marmorea p cōstantiā suementis fecerat 7 cōseruauerat: 7 stans retro p̄vere cūdiā suozū peccatorū secus p̄des Iesu propter cōfidentīā cū lachrymis cepit rigare pedes ei⁹ p nimia. s. actiōe: 7 capillis tergebat p̄latissactiōe: 7 osculabatur pedes ei⁹ per cōfessionē. Et ideo nō solūmō apud pbarisē meruit excusari 7 laudari: sed etiā ab oibus peccatis meruit mūdari 7 purificari. Quia propter ait dñs. Remittū ei peccata multa qm̄ dilexit multū: 7 deinceps dixit. Remittū tibi pctā tua. Hec sine cā bis ei pctā dimisit: vt p̄ua dimissione remissionē culpe:

in secūda per p̄tutē cōtritionis remissionēz pene ostenderet. vnde subīxit. Vade in pace. Et sic patet prima cōclusio.

Para secūda vbi declarat qd huiusmodi sanatio pncipaliter fit per penitentiā 7 maxime contritionē.

Ecūdo in isto sermone declarat qd huiusmodi sanatio pncipaliter fit p pñiam 7 maxime p̄tritionē. Que cōclusio fūdat sup dictū Aymonis sup illud Col. 3. Qui renouat i agnitionē 7c. Distinquit enī ipse triplicē renouationē. s. p baptis mū: pñiam: 7 p̄tutes. Dimittēdo ergo illaz q fit p baptismū 7 alias duas sequētes declarādo Aduertēdū qd duplex ē sanatio mētis. Una a pctō: alia ab ifirmitate pcti qd ē seq̄la culpe: hāc duplicē sanitatē distinguit Aug. i. 4. li. de ci. dei. vbi dicit. Aliud ē telū ifixū temere Aliud pō qd i eo factū ē vuln⁹ sanare. Hec ibi. Prima sanatio ē cāz languoris remouere qd fit p indulgētiā pctōz. Scda ē ipsū languorē attollē. Que duplex sanatio etiā tāgīt i psal. ibi. Qui p̄pitia f oib⁹ iniquitatib⁹ tuis ecce sanatio ab iniquitate qd ē idē qd culpa. vñ glo. p̄pitia f. o. i. tuis eas remouendo. s. p grām seq̄. Qui sanat oēs infirmitates tuas: ecce sanatio ab ifirmitate. glo. qd p remissionē etiā sanat oēs ifirmitates tuas vñ languores tuos. i. seq̄las pcti. **A**d maiorebor declarationē aduertēdū ē p̄m Alex. de al. Qd duplex ē ifirmitas i quā cadit bō p culpā suā: q2 pmo efficiē debitor pene: et hec ē qdā ifirmitas: vñ sup illud psal. Misere mei dñe: qm̄ ifirm⁹ sū. glo. Reatu infirmat qia a quo reatu sana me dñe: et ab ista ifirmitate fit sanatio p cōtritionē: q2 p cōtritionē reat⁹ pene eterne cōmutat in obligationēz pene temporalis a qua postea sanatur confessio 7 satisfactio: vnde Grego. ait Contritio pungit apostemata: confessio aperit: satisfactio cataplasma apponit. **S**uper quo verbo mouet Alexan. vñ parū dubiū. Si contritio est initium salutis: q2 dicit Grego. Contritio pungit. Sed alibi idē ipse ait. Quid est cōfessio nisi quedā vulneris ruptio? In ruptione aut vulneris incipit esse sanatio: ergo 7c. Et responder ipse qd sanationis a culpa cōtritio est initium p̄tū ad aliquid 7 confessio quantū ad aliquid: quia duplex habet fieri recōciliatio. s. p̄tū

ad deum et ad ecclesiam. Quantum ergo ad illam que est respectu dei habet initium in peccato etiam ad illam que est respectu ecclesie habet initium in peccato. scilicet quod ad manifestationem. Duplīciter enim delinquit peccator in deum. scilicet quod deformat imaginem suam: et in ecclesiam: quia subtrahit membris ecclesie ita ut non sit inuatiuus alijs membris: ideo oportet habere reconciliationem ad deum et ad primum sive ad ecclesiam. Et reconciliatio quo ad ecclesiam manifestat in confessione primo: et sic patet quod sanatio totius infirmī ex peccato principaliter habet fieri per penitentiam: et maxime per contritionem. **S**ecundo efficit etiam inhabilitas boni ex peccato ad bonum et facilis ad malum et impotens ad resistendum malo. Et hec est secunda infirmitas que patitur sequela peccati: et ista infirmitas habet sanari per virtutes maxime per fidem in quo dicitur est in prima conclusione: quia virtus. 2. Et ibi. c. 8. est habitus bonus qui habentes perficit et opus eius bonum reddit. Nam per virtutes magis ac magis habilitamur ad bonum. Et quod ex habilitate ad bonum tollit facilitas sine prouisione ad malum saltem secundum quid: quod per virtutes sanat infirmitas quantum ad penitentiam ad malum. virtutes ergo habent efficaciam infirmitates sanandi quantum ad virtutes defectus: principaliter tamen ad inhabilitatem ad bonum. **S**ecundario quo quantum ad facilitatem ad malum: non dico tamen omnino et simpliciter: quod in ista vita nunquam tollit omnino penitentia occupacionem: et ideo infirmitas quantum ad bonum gradum nunquam sanat: bene si in aliquibus personis gratia singulari predictis: et sic per secundam aduersionem huius partis. scilicet quod sanatio infirmī ex peccato fit principaliter per penitentiam. **S**ecundario per virtutes. De qua sanatio ait: **L**yprianus in epistola supradicta. Putas ne tu, dominum cito posse placare quem per bis perfidis abnuisti: cui primum prouideri maluisti? **L**uius templum sacrilega contagione violasti? Putas enim facile misereri tui quem tuum non esse dixisti? **D**icare oportet impius et rogare: diem luctu transigere: vigilis noctes ac fletibus ducere: tempus etiam lacrymosam lamentationem occupare: strato solo adberere: cineri in cilicio volutari: et foras post indumentum Christi perditum nullum iam velle vestitum: post diabolici cibum male ieiunium iustis operibus incubere quibus peccata purgant: elemosinis frequenter insistere quibus a morte aie liberant. **Q**uod

aduersari auferebat Christus accipiat. **N**e teneri iam nec amari patrimonium debet quod quod acceptum est et victus. hec ille. Et sic patet 2. ps.

Pars etiam ubi declarat quod boni sanatio congruissime fit per medicinam contritionis.

Ertio ponit in isto sermone aliam conclusionem que declarat secundum franciscum non solum in sermone de contritione magdalene di. quod maria atque penosa egritudo cura maxima indiget. Hinc hieronymus ad matrem et filias in galijis commorantes ait: Putride carnes ferro curantur et canterio: venena serpentinum curant antidoto: quod satiet let maior dolore expellit. hec ille. Hoc idem ipse ait in epistola ad amandum philippum di. Putride carnes ferro idem gerit et canterio: nec est medicine culpa sed vulneris crudelitati clemens non parit medicus ut parcat: scilicet ut misereatur. hec ille: **L**uius igitur mortalis culpa que diuina maiestas offenditur maximas sicut egritudines spirituales et omnium malorum excessiua pena maxima et dolorosissima sibi debet: aliter perfecto diuina iusticia non seruaret. Nam Deutero. 25. dicitur pro mensura peccati erit et plagarum modus. **H**ic dicitur ait **L**yprianus in epistola palladii di. Quam magis de liquore tam gradit reflexam: alto vulnere diligens et longa medicina non desit: penia minor erit mine non sit. hec ille. **I**dem affirmat hieronymus in epistola reobiurgatioe suae di. Peccator ergo qui sibi non parcat: a deo illi parcat. Et si futuras gehennas perpetuas in hoc vite spatio compensauerit se ipsum ab eterno iudicio liberabit: grandi plage alta et plura est opus medicina: grande scelus: grande habet satisfactionem. hec ille. Si igitur contritionis tristitia est maxima omnium penarum sequitur ipsa esse peccati gravissimam medicinam. **Q**uod autem contritio penarum sit maxima probatur: quod includit tristitiam attritionis: quod quidem tristitia dicitur esse maxima penarum. **I**stius autem pene magnitudo declarat quod triplici via. **P**rima via sumit originem in inferno. Nam pena demonum est maxima culpam angelorum fuerit maximam: ut testatur scriptura Eccebie. 28. ubi dicitur: **L**uius signaculum similitudinis plenius sapientia: plenius decore in delictis dei fuisse: et in multitudine negociationis tue repleta sunt interiora tua iniquitate: et peccasti et cecidit te in morte secundum dei iudicium. **S**i igitur maxime culpe maxima debet pena ut dictum est. 3. ergo pena et monum est maxima: et tamen pena sensus que est in de

monib⁹ nō est nisi tristitia. Ad enim pñt ab igne calefieri vel cōburi cū sint spūs: nec de le ri seu imitari cū sint intellect⁹ separati: nec patiunt in nā vel intellectu: s̄ solū in volūta te q̄ peccauerūt in q̄ nō pōt ēē aliqd afflicti uum nisi sit tristitia: q̄ ipsa est tristitia maxi ma pena. ¶ Secūda via sumit originē in purgatorio: q̄ sicut vocēt oēs theologi i isto mūdo nō est aliq̄ pena adeo magnificat illa purgatorij q̄ infligit aīab⁹ separatis: vñ. 25 di. c. si. ait Aug. Qui in aliud seculū distulit fructū puerionis pat⁹ in futuro purgabitur igne purgatoris: vñ ignis 7 si nō sit eternus mi ro tñ mō grauis est: supat enim oēm pe nam quā nunq̄ passus est in hac vita aliq̄s vel pati pōt. hēc ibi. Hoc idē habet ad litterā de pe. di. 7. in fi. 7 sequit ibi. Nunq̄ in carne tāta iucta ē pena. I3 mirabilia martyres pas si sint tormēta: 7 multi nequerint quāta sepe sustinuerunt supplicia. Studeat q̄ quisq̄ sic delicta sua corrigere vt post mortē nō opor teat penā tolerare. Cū igit iste aīe exītes in purgatorio nō possint pati ab igne in sua es sentia cū ipsa essentia sit imaterialis: 7 ignis in agēdo in eā nō possit imittere aliq̄as q̄li tatē corporeā: sequit q̄ affligunt solū in po tētia: s̄ nō in intellectu q̄ in ipso nō ponit ali qua passio afflictina: igit in volūta te cui⁹ pe na est tristitia: q̄ tristitia est maxima pena. ¶ Tertia via sumit originē in hac vita: q̄ i ista vita vltimū terribiliū ē mors. 3. Et ibi. 7 tñ aliq̄s ptingit poti⁹ eligere mortē q̄ icur rere tristitiā: cū tñ ad vitandū mortē penā maiorē acceptēt. Istud autē declarat in illis q̄ seipso p̄ tristitia interficiūt: aut sibi mor tez. pcurāt vt aliquam enadāt tristitiā. Pri mū exēplū de Sāson. Judic. 26. 7. 23. q. 5. c. si nō licet. Qui seipsū cum hostibus ruina oppressit. Patet etiā exēplū de Saul. i. Re 31. vbi dicit: Irruerūtq̄ philistim. 7 i Saul 7 in filios ei⁹: 7 pēsserūt Jonatā 7 Amīna dab 7 Mētibue filios Saul: totiq̄ pōdus plij versū est in Saul 7 p̄secuti sūt eū viri sa gitarij: 7 vulneratus est vehementer a sagit tarijs: dixitq̄ Saul ad armiger suū: Euagi na gladiū tuū 7 pēte me ne forte veniant i circūcisi isti: 7 interficiāt me illudētes mihi 7 noluit armiger ei⁹: fuerat enī nimio terro re p̄territus. Arripuit itaq̄ Saul gladiū suū 7 irruiit sup eū: qd cū vidisset armiger ei⁹

videt q̄ mortu⁹ est 3 Saul irruiit etiā ipse su per gladiū suū 7 mortuus est cum eo. hēc ibi. ¶ Quarta via sumit originē in paradiso: quia sicut ait Ricar. de scō. 2. lic. Si pena in fēni cū amore 7 volūta te posset assumi: pe na nō esset: 7 ita pōt argui a p̄zio sensu q̄ si fe licitas paradisi posset esse cū tristitia 7 displi cētia glia nō esset: cū nullū violentū aut dis plicēs delectabile ēē possit. 7 id tristitia ē ma xima pena q̄ tantā felicitatē absorbere potest quā absorbere nō potuit maxima pena 7 crude lissima passio. Tristitia licet enī tristitaret non tamē ex obiecto trifico. Ex quib⁹ oib⁹ patet q̄ cōtristio est maxima pena: 7 id cōueniētissi me instituta fuit p̄ tali 7 tanta culpa delēda. Et id decēs est vt tali pena inflicta deus peccatori fiat placat⁹ ex q̄ debita penā sustinet quapropter p̄pha cantat: Cor p̄trituū 7 bu miliatū 7 c. Solū q̄ 7 vnicū ē remediū mise ris p̄cōtib⁹ ipsa p̄tritio: id Hiero⁹ in eplā de obiurgatōe susāne ait: Solū enim et vnicū tēradū ē remediū illud qd diuina vox p̄. Lē hielē miseris p̄orrigit. Nolo inq̄ mortē pec catoris s̄ magis vt p̄uertat 7 viuat. Et iter post hoc dicit. Cōuertere ad me. Nunquid nō resina. nō ē in galaad: aut medic⁹ nō ē ibi? Quare nō ascendit sanitas filie populi mei? Hec itaq̄ dicta p̄niam sapiunt: hēc fine dei vo cant ad p̄niam p̄cōres. Penitētia ē q̄ necessa ria sicut vulnera sūt necessaria medicamē ta. Sed quāta putas 7 q̄lis necessaria ē p̄nia q̄ aut equet crimē aut certe excedat: An ergo simplicit̄ hoc p̄c̄m adulteri i est: aut duplex sit p̄ illā necē q̄ facto d̄ in occulto 7 fm con scientie molē exhibitā est p̄nie magnitudo. Penitētia q̄ nō p̄to est agēda s̄ actu: vñ aut sic arguit. Si tibi aī oculos de quāta glā ru eris 7 de quo li. nomē tuū deletū sit: 7 si itaq̄ te posita credas p̄pe ipsas tenebras extērio res: vbi fletus ē oculoꝝ 7 stridor dentiuꝝ si ne fine. Cū hoc certa fide sicut sunt aīo p̄ce ptis: quia necesse ē p̄uaricatricē aīaz tar taris penis 7 gelēne ignib⁹ radi: nec aliud ēē remediū institutū post vnicūz baptisma q̄ p̄nie solatiū: quantūvis afflictionē: q̄ trūis laborē in de decoxerit subire contēta dum modo ab eterna lib⁹ penis liberaberis. hēc il le. Recurram⁹ ergo ad medicinā contritiōis p̄ quā solā a p̄cis nris mederi possim⁹: vt p̄ eā p̄sequimur grāz i p̄nti 7 glāz i futuro: Amē

Festa sexta post secundam dominicam in quadra
gesima de necessitate et obligatio[n]e contritio
nis. Sermo. 56.

Alos male

pdet et vineam suam loca
bit alijs agricolis q[ui] red
dant ei fructum t[em]pus
suis Matt. 21. In hoc
euangelio fr[ater]s charissi
mi ponit parabola de p
uersitate iudeo[rum] videlicet de p[re]familiaris q[ui]
plantavit vineam. i. domum israel: et sepe circum
dedit eam. s. clausuram legis et mandator[um]: et fo
dit in ea torcular dando doctrinas p[ro]phetar[um]
et edificavit turris. i. t[em]plu[m]: et locavit eam agri
colis. i. sacerdotib[us]: et p[ro]p[ri]e p[er]fectus est. Ap
p[ro]p[ri]e aut[em] t[em]p[or]e fructu[m] misit seruos suos
i. p[ro]phetas q[ui]s occideru[n]t: vt patet in t[em]p[or]e de
Esaia: Amos: Zacharia: Hieremia: et alijs
Novissime aut[em] misit ad eos filiu[m] suu[m]. i. c[ri]sti
st[u]m q[ui] crucifixerunt: qua parabola posita
dicitur L[uce] 19. Misit iudeis: L[uce] 19. g[ener]it d[omi]ni vi
nee quid faciet agricolis illis: Alijs illi: ver
ba p[ro]posita Malos 7c. Ita et malos. i. pecca
tores induratos et obstinatos male p[ro]det eter
nalit[er] d[omi]nando et vinea[m] sua[m]. i. ecclesia[m] locabit
alijs agricol[is] xp[ist]ianis q[ui] reddant ei fructu[m] t[em]p[or]is
rib[us] suis p[er] p[er]itio[n]is. De q[ui] in p[re]starijs
tractates post p[re]dicta in isto sermone. De ei[us]
necessitate et obligatio[n]e tractabim[us]. vñ mo
uetur q[uod] a t[he]olog[is] v[er]u[m] ad iustificatio[n]e[m]
imp[er]ij necessaria sit p[er]itio. Ad qua[m] q[ue]stio[n]em
r[es]pondit d[omi]n[u]s Bona. in. 4. di. 17. ar. 1. q. 3. q[uod] iu
stificatio tripliciter d[icitu]r p[er] aliquos. Vno m[od]o
dicit[ur] ad iusticia[m] p[re]paratio et huic quide[m] neces
saria est attritio vel dolor. Alio m[od]o iusticie
infusio et huic necessaria est infusio g[ra]tie et ex
pulsio culpe. Tercio m[od]o iustificatio dicit[ur] in
iusticia exercitatio: et huic necessaria sunt qua
tuor duo a g[ra]tia et duo ab aia. A g[ra]tia duo
sunt: g[ra]tia. s. infusio: et culpa expulsio. Ab aia
aut[em] mot[us] liberi arbitrij et p[er]itio. Nam gratia
venit et mouet liberum arbitriu[m] quod mo
uet c[on]sentie[n]do: et t[unc] fit p[er]itio et subsequen
culpe remissio: et t[unc] q[ui]tuor tagu[n]t i[n] illo p[ro]ficu
lo p[er]. L[uce] 19. Misit iudeis et turbasti eas: sana co
tritio[n]e[m] ei[us] q[uod] comota e[st]. Vñ eni aduenie[n]s i[n]
aiam comouet r[ati]one[m] inq[ui]et[ur] ipsa e[st] r[ati]o p[ar]e li
beri arbitrij et turbat volu[n]tate[m] p[er] r[ati]onem: et

postmodu[m] sanat p[er] peti expulsiõe[n]. Et r[ati]o b[ea]ta
reddat: q[uod] p[er]cessit duplex comotio. s. liberi ar
bitrij et p[er]itio[n]is p[er] qua[m] aia ip[s]a se g[ra]tie iustifica
ti p[ro]formauit: et id subiungit: q[uod] comota est. s.
aia b[ea]ta. Et q[uod] b[ea]ta p[er]cludit q[uod] ad iustificatio
ne[m] ip[s]i necessaria e[st] p[er]itio q[uod] p[er]clusio vt euide[n]
ter patet tripliciter declarat. Primo r[ati]one.

Secundo au[n]te. Tercio ex p[er]plicatione.
Para p[er]ma b[ea]ta sermonis vbi p[ro]bat p[er]itio[n]e[m]
one[m] esse necessariam: Ratione.

Primo p[ro]bat p[er]itio[n]e[m] e[ss]e necessariam
p[er] r[ati]one[m] sic. Suppono o[mn]es hoies n[atu]raliter
appetere felicitate[m] et sumu[m] bonu[m] p[er]
actu[m] volendi: cui[us] obm[od]u[m] est ip[s]u[m] bonu[m] n[atu]raliter
fugere malu[m] p[er] actu[m] nolendi: q[uod] opposita h[ab]et
fieri circa idē. Cui[us] igit[ur] beatitudo eterna et su
p[er]na et inuisibilis sumu[m] bonu[m] et vera felicitas
et pena eterna sit sumu[m] malu[m] et extrema miseria
ipsa beatitudo sume q[ui]reda e[st]: et ipsa pena obni
te fugienda. Q[ui] igit[ur] indurati p[er]d[omi]na. Q[ui] isen
sate creature. Q[ui] corda lapidea frangite vos
p[er]itio[n]e[m] vt possitis ip[s]u[m] sumu[m] bonu[m] adi
pisci: et vt possitis a vobis et nu[m] maluz deuita
re. Nam sine p[er]itio[n]e nec illud acq[ui]ri: nec illud
deuitari valet. Et q[uod] b[ea]ta p[ro]mo talē r[ati]one[m] p[er]
hoc illuminatu[m]. Franc[is]c[us] de may. in tracta
tu de magnitudine. Et p[er] q[ui]tu[m] ad gl[ori]am sup[er]
na[m] adipiscenda[m] sic. Illud e[st] simpliciter necessa
riu[m] sine q[ui] finis. i. bonu[m]: q[uod] finis et bonu[m] p[er]uer
tut[em] p[er] p[er]m. 2. p[ro]b[us] b[ea]ta n[on] p[ot]est sic medicina
vel incisio d[icitu]r necia: q[uod] sine illa sanitas nullo
m[od]o b[ea]ta p[ot]est. Cui[us] igit[ur] felicitas q[ui] e[st] vltim[us] finis
hoia b[ea]ta o[mn]es t[he]ologos. in. 4. di. 49. et in p[ri]mo
et b[ea]ta sine p[er]itio[n]e b[ea]ta n[on] possit: q[uod] sume est ne
cessaria. q[uod] aut[em] felicitas sine p[er]itio[n]e b[ea]ta n[on] pos
sit: p[ro]bat sic Apoc. 21. Nihil co[n]iungat[ur] itro
ibit in illud. s. regnu[m] celo[rum]. Et quo sequi
tur q[uod] nullus exi[n]stens in peccato mortali p[ot]est
introyre in regnu[m] celo[rum]. Unde ad Gal. 5.
Manifesta aut[em] su[n]t opa carnis: q[ui] su[n]t fornicatio:
ipudicitia: imundicia: luxuria: auaritia:
que est idolo[rum] seruitus: vneficiat[i]o: inimicitie:
p[er]tentio[n]es: emulatio[n]es: ire: rixae: dissensiones:
secte: inuidie: homicidia: ebrietates: comestio
nes: et his similia que p[re]dicat sicut p[re]dicit
quonia[m] qui talia agunt regnu[m] dei non conse
quunt[ur]. B[ea]ta ibi. si q[ui] null[us] talib[us] p[er]tis co[n]iungat[ur]
p[ot]est regnu[m] dei posside[re] i[n] s[u]u[m] n[on] p[ot]est possidebit ni
si ab his m[un]dat[ur] et purificat[ur]: q[ui] q[ui]de[m] purifi
catio non habet fieri nisi p[er] p[er]itio[n]es. g[ra] 7c.

Quid autem talis curatio sine contritione non possit fieri
 triplici ratione probatur. Primo ratione remissionis.
 Nullum peccatum mortale sine penitentia remittitur.
 Luc. 13. dicitur omnibus peccatoribus. Nisi prius
 baueritis oves simul peribitis; sed penitentia sine con-
 tritione non habet effectum. Secundo ratione purgatio-
 nis ad deum: Dicitur prius curantem ait Greg. Et
 medicina habet fieri per contritionem. Tercio ratio-
 ne igitur in omni peccato mortali sitaversio voluntatis
 adeo ad peccatum oportet quod in omni remissione pec-
 cati mortalis sit actualisaversio voluntatis
 a peccato ad deum: hoc autemaversio a peccato contritio
 dicitur. Duricia enim voluntatis remanentis in
 peccato non tollitur nisi per fractionem eiusdemque
 contritionem dicitur. Tercio ratione curatio. In omni
 peccato mortali quedam duricia voluntatis
 quod patet: quia voluntas peccatoris legi dei non ce-
 dit eam transgrediendo vel omittendo ut in pec-
 cato mortali vel per eam agendo: ut in pec-
 cato veniali. Et ideo si peccatum curari debet oportet
 quod per contritionem comminuentur voluntatem remit-
 tatur. Hec sunt rationes tres: ubi. 8. ar. 2. q. 3.
 Preterea quod nullus habet introire in regnum ce-
 lozum sine contritione peccati mortalis: probatur
 per aliam rationem sic: Nullus potest introire in illud
 nisi iustificatus: iuxta illud. Credidit Abra-
 ham deo et reputatum est ei ad iusticiam Gen. 15.
 et illud. Aliquid perdes iustum cum ipso? Gen.
 18. et Sap. 3. Iustorum autem in manu dei sunt: sed
 iusticia comprehendit omnem virtutem sicut dicitur gl.
 super illud ps. Feci iudicium et iusticiam. Cum
 igitur nullus possit iustificari nisi peratur de
 peccato: verum dictum est. 8. et etiam quia iusticia non est iu-
 sticia sine virtutibus: et virtutes non se compatiuntur
 peccato: necesse est per contritionem expellere peccatum
 quod expulso introducat gratia iustificationis cumque
 virtutibus quibus ipsa gratia acquiritur. Item tertio ideoque
 probatur. scilicet quod non acquiritur vita eterna sine con-
 tritione sic: Nullus potest intrare regnum celorum
 nisi armatus gratia et charitate: iuxta illud ad
 Gal. 5. Fructus autem spiritus est caritas et
 gaudium: sed peccatum est primum gratie: cum igitur non pos-
 sint simul et semel inesse in eodem homine. De
 tibus. Necesse est ad hoc ut introducat gratia et
 charitas expellere peccatum: quod expulso induitur
 anima ipsa veste nuptiali quam introducat ad
 nuptias spiritus: ut habetur Matth. 22. Ad ve-
 litas regni celestis: necessaria est ergo contri-
 tio ad acquisitionem gratie superne. Idem probatur per
 locum ab auctore evangelij. Jo. 3. Nisi quis renatur

fuerit ex aqua et spiritu sancto etc. Necessarium est ergo sa-
 cramentum regenerationis: ut hic: et tunc contritio est
 magis necessaria: quia nullus adultus per baptis-
 mum sine contritione potest salvari: quia sicut accedit
 et remissionem non suscipit: sed postea ipsum sola
 contritio saluat et si sacramentum baptismi suscipere non
 possit sola contritio ipsum purgat. Item Jo. 6.
 Nisi manducaveritis carnem filij hominis et bibe-
 ritis eius sanguinem non habebitis vitam in vobis
 ergo comestio est necessaria: tamen si quis sine contritione com-
 caret iudicium sibi manducaret et biberet: iuxta
 illud promissum ad 2 Cor. 13. Qui manducat et bi-
 bit indigne iudicium sibi manducat et bibit. Quia
 tum ad penam eternam formosum silem rationem ad pro-
 bandum necessariam esse contritionem sic. Illud sim-
 pliciter dicitur esse necessarium sine quo summum malum
 vitari non potest: sed sine contritione pena eterna a
 peccatoribus vitari non potest etc. Quid autem pena eterna
 vitari non possit sine contritione: et cum contritione
 sic probatur triplici ratione. Primo ratione libertatis.
 gratia exempli sic. sicut habetur. ff. de iure iuri. l.
 ip. §. negociatores. Negociatores publici non
 debent granari pedagiis et bmdie actionibus
 dum occupant circa negotia rei publice. Sic
 de? qui vult esse saluus fieri non vult quod aliquis
 soluat vectigal diabolo per negociis anime sue si
 occupet per contritionem circa negotia anime salu-
 tis que sunt ad augmentum rei publice celestis.
 Secundo ratione legalitatis. Exempli gratia ite-
 rum sicut ille cui domus locata non resistit quantum
 potest volenti hostia portare vel fenestras vel do-
 mum comburere: tenetur de toto danno. ff. locati
 et conducti. l. Item queritur. §. exercitu. Sic illis
 quibus domus locavit animam gratias et virtutes et do-
 nam si non obstituerint: de illo volenti eas porta-
 re aut si asportaverit et non laborabit eas re-
 cuperare. ff. de toto danno quam recuperationem
 possunt facere per solam contritionem. Nam. ff. de legi. l.
 ex his. glo. queritur. Alterum resuscitat? sicut La-
 zarus debeat possidere domum huiusmodi prius tenuit
 an filius? statim eas occupat mortuo patre: et
 videtur magis tenere cum mortuo patre et recte:
 quia princeps. scilicet de? processit ei principaliter. scilicet vitam: ergo
 et accessoria intelligunt processit. ff. de iurisdic. it.
 omni iud. l. 2. et sic ei quem resuscitat de? ad
 totum gratie per contritionem reddit omnia bona sua an-
 tequam peccaret. Tercio ratione utilitatis. nam
 sicut ille qui habet tutorem apte malum et dilapidato-
 rem bonorum suorum per perato coram iudice potest eum
 amovere. ff. de perato. l. quatuordecim. §. qui volo. Sic

petōz qui bz diabolū p tutoze suo: d3 eni co
rā ppo iudice probare dissipatozē bonozuz
suozū naturalū 7 gratuitozū 7 eū amouē
p p̄tritionē: vt q̄ p̄m per petm̄ dixit illd p̄.
Dereliq̄t me p̄tus mea. s. nālia 7 lumen ocu
lozū meozū. s. ḡre: 7 ipm nō ē mecu. Amici
mei. s. angelicustodes: 7 p̄mi mei. s. iusti fi
deles: aduersū me appropiāuauerūt 7 stete
rūt. postea p̄o ditatus in p̄tutib⁹ dicat illud
Judith. 13. Nobiscū ē d̄ q̄ facit p̄tutē ma
gnā in isrl. Recupemus ḡ arma spūalia p̄di
ta p̄ cōtritionē: ne subiecti diabolo p̄eamus
in eternā dānatiōē. Nā sicut miles arma qz
in bello ex tristitia amisit: vel aliē illicite ali
enauit: capite puniri d3: in. ff. de re milita. l.
desertoze. §. miles. Sic pena eterna dignus
est q̄ a se proiecit arma p̄tutū p̄pter maluz
lucru. s. carnalē delectatiōē. Dicit ḡ petōz
illud p̄. In deo faciemus p̄tutē. s. p̄ p̄tritio
nē cordis: 7 ipse ad nihilū reducet inimicos
n̄fos. s. demones. ¶ Qd si p̄ hoc arguat. s.
q̄ nō sit necessaria p̄tritio de oib⁹ p̄ctis sic
p̄rijs p̄ria curant vt dcm̄ ē: sed quedā p̄ctā
cōmittū p̄ tristitia sicut inuidia: odiū: 7 acci
dia. Quedā p̄ gaudiū sicut illa q̄ originē ha
bēt ex delectatiōe: sic igit̄ ista purgari habēt
p̄ dolorē p̄riū delectatiōis: ita vt q̄ illa pur
gari debēt p̄ gaudiū p̄riū tristitie. Lū igit̄
cōtritio sit dolor p̄z rē. Ad hoc R. Alex. d.
ales. q̄ nō ē aliqd p̄ctm̄ in q̄ nō sit aliqd dele
ctatio. Et id in oib⁹ p̄ctis q̄ ex tristitia or
tū hāt: ē delectatiō quedā rōe ei⁹ q̄ tristitia
illa cōplacet nō est vacua a delectatiōe: q̄ eni
cōplacet cū sūt oīno absq̄ delectatiōe n̄ sūt.
Et hoc ē ḡnale in oī petōz q̄ accidit ex tristi
cia: 7 id dolor cōtritiōis: qz rīdet delectatiō
nī ipsi⁹ p̄placētie petōzū ē remediū etiā eoz
q̄ accidit ex tristitia: ḡ in oib⁹ necessarius.
Itē si dicat p̄ volūtariā p̄tritionē telen illa
q̄ p̄ volūtate cōmittūt: sed ignorantia tollit
volūtariū: vt d3 Etbi⁹. ḡ de bis q̄ p̄ ignorā
tiā accidunt non d3 ē p̄tritio. Ad hoc R.
Tho. di. q̄ si ignorātia oīno tollat volūta
tē male agēdi excusat 7 nō ē p̄ctm̄: s̄ q̄ n̄ tol
lit totalitē volūtate: tūc nō excusat a toto: 7
id ē petōz p̄ ignorātiā cōmissio d3 bō p̄teri 7 vo
caf ista ignorātia affectata vel supina. Et
de istis p̄ctis p̄ talē ignorātiā dicebat p̄pha
Delicta iuētutis me: 7 ignorātiā meas. i.
petā q̄ ignorāf: ne meminer. i. ne serues ad

vindictā perpetuā Siḡ b̄m̄ di petā referuāf
ad vindictā p̄petuā necesse ē q̄ p̄tritione tele
ant: sicut alia petā mortalia. Preterea si di
cat possibile ē aliq̄e a deo auerti nihil d̄ ip̄o
cogitādo: ḡ similiē possibile ē aliq̄ mō a pec
cato recedere nihil cogitando de petōz: ḡ sine
contritiōe. Ad hoc R. Bonauē. vbi. s̄. ire
sp̄s d̄e vltimi argumēti. q̄ p̄dictū argm̄ nō
valet: tū qz recessus a deo ē inordinat⁹ sed re
gressus ordinat⁹. Et id quāuis possit recede
re a deo nihil de eo cogitando: qz inordinate
p̄dit: tū nō pōt ad deū reuerti nisi ordinato
mō de eo 7 de offensione eius cogitādo. Exē
plū ē de eo qui cadit de scala. sed aliē ascendit
p̄ gradus ordinate. Tū qz plura exiguntur
ad bonū q̄ ad malū qd patet exp̄sse. Ecce ḡ
q̄ bene declaratū ē rōnib⁹ cū p̄rijs absolutis
7 cōfutatis necessariā esse contritionez. Et
sic patet prima pars.

Pars secūda vbi ponit contritionem esse
necessariam auctoritate.

¶ Et cūdo probat p̄tritionē ēē necessa
riā aucte veteris 7 noui testamenti
sic. Humiliem⁹ aias n̄fas in spū bu
miliato cōstituti seruientes illi. dicam⁹ fletus
d̄no 7 fm̄ volūtate suā sic faciat nobiscū mī
sericordiā suā. Judith. 8. Luz esset Anna
amaro aīo orauit d̄n̄z. i. Reg. i. Factū ē cor
meū tanq̄ cera liquefēs. p̄. 21. Sacrificiū
deo spūs p̄tribulat⁹. p̄. 50. Potasti nos vi
no cōpūctiōis. p̄. 59. Qui sanat p̄ritos cor
de 7 alligat p̄tritiones eoz. p̄. 146. Quib⁹
fiduciā mei hereditabit terraz: 7 possidebit
montē sc̄m̄ meū. 7 ira. Et sanctū nomē eius
in excelso: 7 in sc̄d habitās 7 cū cōtrito 7 b̄i
li spū: vt viuificet spm̄ bumilinz 7 viuificet
eoz contritozū. Esa. 57. Spūs d̄ni sup me:
eo q̄ vn̄xerit med̄is ad annūciādū m̄asuef
misi me: vt mederer p̄tris corde 7 p̄dicarē
captiuis idulgētiā Esa. 61. Ad quē respiciā
nisi ad paup̄culū 7 p̄tritu spū. Esa. 61. Con
tritu ē cor meū in mediō mei: p̄tremuerunt
oīa ossa mea. Hiere. 23. In aīo p̄trito 7 spī
ritu b̄ilitatis suscipiamur. Daniel. 3. Scin
dite corda v̄ra 7 nō vestimēta v̄ra. Joel. 2.
Lor qd nouit amaritudinē aīe sue i gaudio
ei⁹ nō miscebit extrane⁹. Prouer. 14. Non
egent qui sani sūt medico: s̄ q̄ male b̄nt: nō
enī veni vocare iustos: s̄ petōzes ad p̄niam:
i. cōtritionē petōzū. Luc. 5. Si quis sitit v̄

niat ad me. s. p. tritione p. d. n. suozu: 7 bi-
 bat aqua sapiencie salutaris. Jo. 9. Si quis
 se mundaerit ab istis. s. peccatis p. tritione
 erit vas in honore scificatum 7 utile d. no ad
 o. op. bonu patu. z. T. bi. z. Emundate ma-
 n. p. d. res. s. aqua lachrymose cōtritiōis et
 purificate corda duplices aīo: miseri estote
 7 lugete 7 plorate: risus vester i luctu puer-
 ta 7 gaudiū in merore: hūiliamini in spe-
 ctu d. n. 7 exaltabit vos. Scribo vobis filio-
 li qm remittit p. ctā vestra p. pter nomē eius
 i. p. grām 7 p. tritionē: scribo vobis p. res: qm
 cognouistis eū qui ab initio ē. s. p. cordis cō-
 pūctionē: scribo vobis adole scētes: qm vici-
 stis malignū. s. p. cordis amaritudinē. j. Jo.
 z. Hoc idē probat auctē canonica. nā de p.
 di. j. in. s. porro d. r. Porro illi quozū pecca-
 cata b. n. a. n. a. noticiā latent nō ab ipsis p. fessa:
 nec ab alijs publicata: si ea cōfiteri v. l. emen-
 dare noluerint: deus quē habēt testē ipsum
 habituri sunt 7 vltorē: 7 quid eis p. d. est b. n. a.
 nū vitare iudiciū: cū si in malo suo p. m. a. s. erit
 ituri sunt in eternū deo retribuēte suppliciu
 q. si sui ipsi iudices fiant: 7 veluti sue iniq. ta-
 tis vltorē: bi in se voluntariā p. n. a. seuerissi-
 me ai aduersionis exerceāt: tpalibus penis
 mutabunt eterna supplicia: 7 lachrymis ex
 vera cordis cōtritione flentib. restringent
 eterni ignis incēdia. Hec ibi. 7 sūt v. b. a. Pro-
 sper. J. tē de p. di. j. s. quāobzē. d. r. Tu qui
 tibi cōscius es alicui. errozis: 7 quāto tpe er-
 rassete nosti: 7 quāto tpe reliq. sti: tāto n. b. i.
 lo min. tpe b. n. i. l. i. a. tei p. m. ad deū: 7 satisfaci-
 as ei in confessione p. n. i. e. nō expectes vt inui-
 to necessitas extorquet p. n. i. a. z. sed ipse p. ue-
 ni tozoris ipsius duriciā: q. z. si tei p. e. emēda-
 ueris: si te correxeris: pius est d. n. s. 7 miseri-
 corz q. v. i. n. d. i. c. t. ā. tēperat ab eo quicā peniten-
 do p. uenit. Hec ibi. Et sūt verba eiusdem.
 Prosp. Hoc idē probat auctoritate Bre-
 li. 8. Moza. di. Alia ē cōpunctio q. p. amorē
 nascitur: alia que nascitur p. timorē: q. z. aliō
 est supplicia fugere: aliud p. m. i. a. desiderare.
 Sepe enī quod torpētes latuit flentib. in-
 notuit: 7 afflicta menocertius inuenit malū
 quod fecerat 7 reatum suū cuius secreta non
 meminit b. n. i. e. in se cōmota deprehendit. Et
 sic patet secūda pars in qua probatur aucto-
 ritatibus predictis necessariam esse contriti-
 onem.

Pars tertia vbi probat multiplici exem-
 plicatione cōtritionē ēē necessariā.

Tercio probat necessariā ēē cōtriti-
 onē triplici exēplificatione: quozum

C. Primum est Celsarij q. ait q. qui
 dā scolaris p. sius enozia b. n. i. t. p. ctā q. p. re
 verecūdia pudebat p. fiteri: tandē p. tritione
 verecūdiā vincētē cū prior sci vitalis vel-
 let cōfiteri: tanta fuit in corpe eius p. tritio:
 pura suspiria in pectore: singule in gutture
 in oculis lachryme: vt vox deficeret: nec ali-
 quid p. f. f. r. e. p. o. s. s. e. t. Dicēte g. ei prior. Hade
 7 scribe p. ctā tua scripsit 7 rediit: nec sic p. i.
 voce cōfiteri valēs: scriptū tradidit: legit il-
 le: q. tā grauiā erāt vt de licētia scolaris ad
 b. n. d. u. p. s. i. l. i. u. abbati ostēdit cedulā: qui cedu-
 lā recipiens 7 n. i. b. i. l. s. c. r. i. p. t. u. r. e. p. i. e. n. s. d. i. x. i. t. p. o-
 ri. Quid possuz hic legere cū n. i. b. i. l. s. i. t. i. b. i. s. c. r. i-
 p. t. u. s. q. d. v. i. d. e. s. p. r. i. o. r. s. t. u. p. e. s. d. i. x. i. t. a. b. b. a. t. i. S. c. i.
 as pro certo illū iuuenē sua p. ctā in hac cedu-
 la scripsisse 7 me illa legisse: sed vt video mi-
 sericors deus cōtritionē suā aspexit 7 sua p. c-
 cata dimisit. Q. d. s. i. l. l. a. b. b. a. s. 7 p. r. i. o. r. i. u. u. e. n. i. d. i-
 x. e. r. u. t. q. cū magno gaudio recessit ab eis. Ex
 quo exēplo patet q. cōtritiō cū p. p. o. s. i. t. o. p. f. i. t. e.
 d. i. d. e. l. e. t. p. c. t. ā. C. Secūdū exēplū ē Petri de
 palude patriarche hierosolymitani q. i. 4. s. c. e.
 tentiarū ait. q. in ciuitate Lugduni reptū
 est a fodiētibus fūdamētū alicuius palatii:
 vnum caput cui. o. s. labia 7 lingua 7 d. e. t. e. s.
 erant recētia 7 viua: 7 audierūt ab eo voces
 dicentē Jte ad c. p. m. vt buc veniat ad saluā-
 dū v. n. ā. a. i. a. m. q. d. caput vidētes 7 vocē audi-
 entes: e. p. s. p. o. v. e. n. i. e. s. a. d. l. o. cū i. n. f. r. o. g. a. u. i. t. q. a.
 esset 7 q. d. v. e. l. l. e. t. caput R. Ego fui iudex le-
 gū 7 vixi p. t. u. o. s. e. p. u. t. c. o. g. n. o. u. i. d. e. b. e. r. e. 7 c. i. r-
 ca officiū grad. m. e. i. n. e. m. i. n. ē. o. f. f. e. d. i. q. z. nullū
 cōsiliū falsū dedi: nūq. feci d. i. u. s. t. i. c. i. ā. n. u. n. q.
 legē extorzi: gētili fui absq. x. p. i. b. a. p. t. i. s. m. o. d. e.
 cessi: i. s. i. n. e. v. i. t. e. m. e. e. d. o. l. u. i. t. e. o. i. b. p. c. t. i. s. m. e. i. s.
 7 q. z. a. d. m. e. nō p. u. e. n. i. e. r. e. l. e. x. i. l. l. i. u. s. t. u. i. p. q. u. a. m.
 possez saluari: p. p. t. e. r. q. d. m. i. s. e. r. i. c. o. r. z. d. e. a. i. a. z.
 m. e. ā. r. e. s. e. r. u. a. u. i. t. i. n. b. o. c. c. a. p. i. t. e. Hūc autē p. c. o. r.
 ex q. tēp. aduenit vt misereat m. i. b. i. d. ā. d. o. s. a.
 crū baptisma: q. s. u. s. c. e. p. t. o. a. i. a. m. e. a. v. o. l. a. b. i. t. a. d.
 celū: 7 hoc caput redigē in cineres. Statiz
 p. o. e. p. s. cū suo clero afferre iussit aqua 3 bap-
 tismi 7 p. d. i. c. tū caput baptizauit: a. i. a. p. o. i. l. l. a.
 volauit ad celū: 7 p. d. i. c. tū caput in cineres re-
 dactū ē. C. Terciuū exēplū ē p. h. o. z. u. n. a. t. u. r. a.

lū in li. ppisetatū dī. q̄ ē quedaz auis q̄ vo-
cat auis padisi ob insignē sui pulchritudinē
cui? p̄ne sūt mirabiles adeo vt null? eis co-
lor testit: vox adeo dulcisq̄ in boie gaudiuz
7 deuotionē exercitat. hec auis captiuata plā-
git 7 gemit donec libertati dōef. Sicaia bo-
minis dū ē in grā: auis ē padisi pulcherrima
que si capta fā deinde laqueo pcti: iuxta illō
ps. Absconderūt su pbi laqueū mibi. debet
plorare p̄ p̄tritionē cordis quousq̄ liberet.
hoc idē probat exēplo aucte poetarū: Vñ
Iuuenal. li. 5. ait sic. Has patit penas peccan-
do sola volūtas. Nō scel? ifra se tacitū qui
cogitat vllū. Facticrimē bñs cēsi conati p̄r-
egit. hec ille. Et quo habet q̄ p̄tritio opor-
tet eē de pctō cōmissio 7 etiā proposito. Itē
Quidi? 2. li. sine titulo dicit. Multa miser
timeo: qz multa feci proterue. Exēpliq̄ me-
tu terreo ipse mei. Urbibus obsessis clau-
muniē porte: p̄ro sūt: i media pace qd ar-
ma times. hec ille. Et q̄ habet q̄ p̄tritio re-
bet eē volūtaria. Per cōtritionē enī facim?
pacē cū deo 7 id cōtriti nō debem? timere ti-
more seruli s̄ filiali. Vñ Virgil. li. 1. Enei.
Soluite corda metu atq̄ animis secludite
curas. Et lib. 4. ait. Degeneres aīos timor
arguit. Et Lucan. li. 2. dicit. Liceat sp̄are
timēti. Et li. 6. Degeneres trepidant animi
p̄ioraq̄ versant. Et li. 7. idē ipse ait. Mul-
ta in sūma picula misit ventū timor ipse ma-
li. Fortissim? ille erit q̄ p̄mpt? metuēda pa-
ti. Si comin? instēt. hec ille. Itē Beduli?
li. 1. dicit. Culpa fugit: cedūt lacrymis de-
licta fusi Et dulcē veniā flet? grauāq̄ amari
Et q̄ habet q̄ de pctō d̄z eē pudor 7 fletus:
sed plures replunt q̄ magis flet? rerū tpaliū
amissionē q̄ scelerū cōmissionē. Et tales re-
p̄bēdit Iuuenal. li. 5. dī. Maiore tumultu
plangunt nūmi q̄ funera. Fingit in occasuz
sūmā deducere vēstē. Cōtēpt? vetare ocu-
los bñore coacto. Lacrymis plorat amīs-
sa pecunia veris. Itē Prosp. lib. epigram-
tū ait. Qñ pcti merito man? oipotēt? Dia-
concludēs arctat vbiq̄ reū. Vñ profugū
tutū est deus: sp̄e timēti. A quo discedens
ne peat redeat. Cōuertit nāq̄ ad deū certis-
sima vita est. Et pater offensi querere sola sa-
lūs. Quā terret: parcit: percutit ipse medef.
Minere vis illi: subdere quē meritis. hec il-
le. Rogemus oīpotentē deū vt nobis conce-

dat conterēdi grām de peccatis nr̄is: vt sic
gratiam consequamur: Amen.

Sabbato post secū dā dñicā in. xl. de op-
portunitate cōtritionis Sermo. 57.

Ater pecca

ui in celū 7 corā te: iaz nō
suz dign? vocari fili? tu?
Luc. 15. Hodie frēs cha-
rissimi p̄ponit exēplum
singulare p̄nie adolescētī

oris filij 7 prodigi 7 pctōris: q̄ petita portio
ne sua a patre p̄gre p̄fectus ē: p̄ multipli-
cationē pctōrū elongādo se a deo p̄e omniū
rōnabiliū creaturarū 7 a celesti ciuitate: et
dissipauit subam suā viuēdo luxuriose: q̄a
luxuria oīa bona dissipat: gr̄e nature: 7 for-
tune. Et id factū est fames valida p̄ defectuz
verbi dīuini: gr̄e 7 virtutum. Idcirco cepit
egere sp̄ualibus bonis 7 adbesit vni ciuiū il-
lius regionis. s. diabolo: q̄ est ciuis in regiōe
ymbre mortis: 7 misit illū in villā suā. i. oc-
cupauit eū circa cupiditatē mūdānā: cuius
ville diaboli dī dñs: qz princeps est huius
mūdi. Jo. 14. vt pasceret porcos. i. demōes
qui pascunt p̄dicta occupatiōe p̄ multiplicā-
tionez vitiorū: 7 cupiebat implere ventrem
quia intētus cōgregationi tpaliū: querit in
talib? sufficientiā quā habere nō pōt. Et id
bened. Nemo illi dabat. In se aut reuer sus
per pcti sui cognitionez: dixit in semetipso.
Quāti mercenarij. i. seruītes pro mercede
eterna in domo patris mei. s. ecclesia seu con-
gregatione iustozū abundant panib? grati-
arū 7 sacramentozū. hic autē ego fame pe-
reo: quia in peccato mortali existēti talia nō
proficiūt. Dolendo igit ait: Surgā 7 ibo ad
patrē meū 7 dicā illi verba p̄posita. Pater
peccaui 7 c. vbi expresse ostēditur cōtritio cū
proposito cōfiteādi se 7 petēdi veniā aī p̄ez
De qua contritione post p̄dicta eius oppor-
tunitatez 7 bonitate tractabim?. Ad euide-
tiā aduertendū est s̄m Franciscū mayzonē.
q̄ medicina sūme opportuna ē atq̄ bona qñ
in se tres p̄ditiones bz. Primo si ē ad iueniē-
dū facillima. Secūdo si est in opatione celer-
rima. Tertio si ē i c̄ecutione integer rima.

Pars prima vbi declaratur contritionez
esse bonam 7 opportunam: quia est ad inue-
niendum facillima.

p Rimo dico q̄ medicina ē sūme opor-
 tuna que ē ad inueniendū facillima
 Hā medicina multis prodesse nō po-
 test: que etiā multo labore atq; p̄cio haberi
 7 inueniri nō valet. Unde Luc. 8. c. dicitur
 q̄ mulier quedā quā Iesus a fluxu sanguis
 curauit oēs subam suā in medicos ero gane-
 rat: nec ab illo potuit curari: quia medicina
 sue sanitati opportuna ab eis nō valuit inue-
 niri: sed cōtritionis medela facilis ē 7 bona
 7 ad habendū 7 ad inueniendū facillima: qz
 teste Aug. in p̄ libro de libero arbitrio. Nil
 est tā in prāte volūtatis sicut eius cui signū
 apparet: quia quāvis aliq̄ creatura possit nos
 ad eundē ipellere 7 ad currendū cōpellerē: tū
 ad aliq̄d volendū 7 nolēdū nō nos valet
 astringere. Et qz actus nolēdi p̄ctm̄ qui est
 displicētia rōnis dī attritio: quaz īmediate
 per diuinā grātiā que pata ē oibus eaz volē-
 tibus sequit̄ ipsa cōtritio: id eaz faciliē habe-
 re valet ois hō. Sed cōtra hoc arguit̄ qdaz
 probare volētes q̄ nostrū liberū arbitrium
 possit cogi sic. Si aliqua p̄tus pōt ipediri ab
 actu suo: pōt etiā violētari: 7 si sufficienter
 pōt violentari pōt etiā cogi. Quz igit̄ libez
 arbitriū ab actu suo 7 vsu ipediri possit: sic
 patet q̄ diabolus pōt ipedire vsu liberū ar-
 bitriū 7 facere euz furiosū: q̄ videt̄ q̄ ab eo
 liberū arbitriū nostrū possit cōpelli 7 cogi:
 q̄ nō est in nostra facultate vt supra dicebat̄.
 Preterea ad hoc idē arguit̄ sic. Quāradī est
 iūctus aque: mota aqua necesse ē moueri ra-
 diū: sed multo maiori vinculo cōiungit̄ aia
 corpi q̄ coniūgat̄ radius aque: q̄ moto cor-
 pore necesse ē moueri affectus aie. Si igitur
 aliq̄ p̄tus creata pōt corpus trāsmutare: po-
 terit p̄sequēs liberū arbitriū vertere 7 cō-
 pellere ipso nolente: q̄ rē. Itē pōt sic argui.
 Sicut se habet intellectus ad verū: ita se ha-
 bet affectus ad bonū: qz sicut verū ē obiectū
 intellectus: ita bonū est obiectū voluntatis.
 Si intellectus pōt cōpelli ad credendū aliq̄d
 verū: q̄ affectus ad amandū bonū. Si q̄ libe-
 rū arbitriū nō dicit aliud q̄ rōnē 7 volunta-
 tē: vī q̄ ipm̄ cōpelli possit p̄ actionē alicuius
 agentis creati: q̄ sequit̄ idē qd p̄ri. ¶ Sed
 hoc arguit̄ p̄ sacrā scripturā. Et hoc tribus
 medijs: sic etiā tribus alijs oppositū ē proba-
 tū. Primo sic. Si aliq̄ creatura posset libez
 arbitriū hoīs cogē hoc maxie cōpeteret di-

abolo. De quo dī Job. 40. Nō ē p̄as super
 terrā q̄ cōparetur ei. Si q̄ diabolus nō pōt li-
 bez arbitriū hoīs cogere: iuxta illud Hiero.
 Parū timēdus ē hostis q̄ nō vincit nisi volē-
 tē. Hā si hoc posset tūc faceret nos cōtinuo
 peccare: cuius oppositum patet ex p̄ssē: vī q̄
 nulla alia creatura possit ip̄s cogere. ¶ Se-
 cūdo idē sic. Nulla maior cōpulsio pōt fieri
 libero arbitrio hoīs q̄ intentatiōe mortis:
 sed mortis intētatio ad cōpellendū liberū
 arbitriū nō sufficit: sicut patet in martirib⁹
 scis 7 alijs multis q̄ aliqua p̄secutiōe 7 mar-
 tyrio ab aliq̄ creatura cōpelli nō potuerunt.
 In q̄m p̄sona dīc̄ ap̄s ad Ro. 8. Quis nos
 sepabit a c̄aritate xp̄i: tribulatio: an angus-
 tia: an p̄secutio: an fames: an gladi⁹: an nu-
 ditas. q. d. nō. q̄ rē. Tercio sic ad idē arguit̄
 Si liberū arbitriū ē fm̄ id qd ē sup̄mū i aia
 s. rōnē: cū ipsius sit regere 7 mouere oēs potē-
 tias eo q̄ sup̄mū ē in aia solus de⁹ ē alioz
 q̄ nullus inferior de⁹ hz potentia super illud:
 igit̄ nulla creatura pōt in hoīs liberū arbi-
 triū cōpellendū. ¶ Hanc qd̄nē siue difficul-
 tatē clare lucide q̄ declarat dñs Bonauē. i.
 2. di. 25. ar. j. 7. q. 4. di. q̄ ad p̄dictorū intel-
 ligentiā notandū ē: q̄ est loqui de libero ar-
 bitrio quātū ad actum exteriorē 7 q̄tū ad
 actū interiorē: siue q̄tū ad actū propriū 7
 actū alienū. Si loq̄mur de libero arbitrio
 quātū ad actū exteriorē: 7 sic respectu taliz
 actū pōt int̄ uenire coactio: pōt enī quis cō-
 pelli vt genua corā idolo flectat: 7 vt manib⁹
 p̄p̄is thura altarib⁹ iponat vel icēdat
 sed hoc nō ē meritū vt dēmeritū nisi p̄sentia
 tur mēte. Sū Lucia ad Pāscasium dicit.
 Nō coīnq̄nat̄ corp⁹ nisi d̄ p̄sensu mētis. Hā
 7 si in manu mea thura ponas: 7 p̄ manu me-
 az sacrificiū facias: tē hoc nō attēdit s̄ irri-
 det. De sensib⁹ 7 volūtati⁹ iudicat dē. Hec
 ibi. Si aut̄ loq̄mur quātū ad actū interiorē
 q̄ ē velle eligere vel p̄sentire. 7 sic resp̄ci talē
 actus pōt liberū arbitriū aliq̄ mō iduci: pōt
 7 ipediri: s̄ nullo mō pōt p̄pelli. Induci qd̄
 pōt: qm̄ aliud amat a se 7 qd̄ ifra se ē. vī per
 oblationē alicui⁹ rei amate vel ip̄i oblatio
 nē pōt induci vel iclinari ad p̄sentiedū in ali-
 qd̄ multū efficacī p̄suasiōe: p̄ quē modū ido-
 latre tētabāt sc̄os martyres p̄sentire in ido-
 latria: mō p̄mittendo delectabilia: mō cōmē-
 nādo: siue ifligēdo tristitia. Si ista inductio

longe distat a coactione sicut pbat ipse exit?
 qz nec blandimentis allici nec tormentis terre
 ri adeo potuerit vt a veritate iusticie muta
 rent: 7 sic liberū arbitrium induci pōt: quia
 amat aliqd intra se: vtpote vitā corpale vel
 aliud cōsimile: qd pōt agens creatū cōferre:
 vel auferre. Pōt etiā impediri ppē induratio
 nē 7 cōiunctionē sui ad naturalē corpalemqz
 subē pūti create. Vñ bñ posset aliqz alium
 ita ledere qz vsū liberū arbitriū amitteret. Ex
 hoc tñ liberū arbitriū nō coheret. Coactio
 enī ponit liberū arbitriū actū 7 vsū: hinc ē qz
 liberū arbitriū 7 si possit induci ab agēte cre
 ato rōne bōi exterioris amati: 7 possit impedi
 ri rōne corpis cōiuncti nō tñ pōt cogi respectū
 actus ppriū: 7 patet p hoc rñsio ad argumē
 tainfrū. Ad pñmū g vicas qz si liberū ar
 bitriū possit in sua actiōe impediri: tñ ex hoc nō
 seqt qz possit cogi: qz impedimētū pnat actus
 libertatis: s coactio pōt actū liberū arbitriū
 7 sit cū hoc ponit qz nō sit liberū: 7 ista sūt in
 cōpossibilia sicut si poneretur qz aliqz actus
 eēt volūtariū 7 nō volūtariū. Ad secundū vi
 cas qz nō ē sile de motu radij 7 motu aie: per
 hoc qz multiplicatio radij est nālis: nec pōt
 lux seipsa multiplicare: cū iuenit mām sibi
 aptā: 7 sicut multiplicatio radiozū ē nālis:
 ita 7 reflectio ipozū 7 repulsio illozū ē nālis.
 Et ppter ea cū aqua mouet: alio mō suscipi
 tur radij: id necesse ē ipm alio mō reflecti: li
 berū arbitriū pest corpi: cū in suū actū volū
 tarie ex ipso erit: nec ppriū actū variatio sit
 ex hoc qz sit aliqua variatio siue mutatio in
 corpe cōiuncto. Ad tertiū 7 vltimū vicas qz
 si aliqmō sit cōpatio filis intellectus ad vep
 7 affectū ad bonū nō tñ ē oimoda similitudo: qz
 libertas arbitriū plus se tenet ex parte moti
 ue qz cognitiue. Et id coactio pl^{us} repugnat
 affectiōi qz repugnat cognitiōi. Et id nō seq
 tur qz si intellectū pōt cogi qz etiā affectū co
 gat. Cōclūde g qz nulla creatura: nō aialia
 nō boies: non demones: nō angeli pnt libez
 arbitriū cogere ad aliqd volendū vel nolen
 dū quin ampli^{us} nec ipse creator pōt pte o
 z dinata: qz vult nō posse vt tu nō remaneas
 in tua pte. Unde Ber. ait in li. de li. arbi.
 Volūtas pingenita sui nobilitate nulla co
 gē necessitate. Et Aug. in. is. de ci. dei. io. c.
 ait. Sūt igit volūtates nre 7 ipse faciūt qd
 quid volēdo faciūt: qz nō fieret si uolem^{us}.

Hec ibi. Et hiero. i qōib^{us} ad Abdiā. Dēo
 suo ar^{bitrio} derelicti sūt: neqz enī bonū necessita
 te faciūt s volūtate vt credētes coronā accē
 piant 7 increduli supplicij mācipent. Hec il
 le. D igit indurati pctōres: o scelerati boies
 o saluū vīe cōtēptores: cur vīā salutis tā fa
 cilē cōtēnitis? Quid facili^{us} qd dīcē: nolo pec
 care: nolo peccasse: qd dicto facta ē attritio: in
 fundit grā: 7 sit cōtritio: 7 peti rēssio? Po
 testis g bñ dicere cū ppba. Alia mea in ma
 nib^{us} meis. s. qz ipaz facillē saluare potestis.
 Et sic patet qz cōtritio ē medicina optiā 7 ad
 inueniendū facillima: patetqz pars prima.

Pars scaybi declaraf qz cōtritio ē medici
 na bōa 7 optima: qz ē in opatōe celerrima.

Ecūdo pbat qz ad hoc qz medicina
 bona sit 7 optima: necesse ē vt sit i opa
 tiōe celerrima. qz diutine cure nō so
 lū grauāt infirmū: s etiā attediāt nimis me
 dicū: iux illud Ecclesi. io. Lāguoz plūioz
 grauāt medicū s pēritiōis medela bāc pari
 formē pditionē bz: qz velut solis radij ci
 to veniēs pscia 7 sanat: illūiat atqz purificat
 Ad cui^{us} declarationē nōndū ē bz Alex.
 vbi. s. in tracta. de iustificatiōe ipij: qz si qri
 tur. Qtrū sanatio aie sit subita: an successi
 ua. Rñdendū ē: qz loquēdo de sanatiōe qz est
 a culpa 7 a reatu pene eterne qz sit p ifusiōnē
 grē: qz ista sanatio sit subito: nā sicut lux i eo
 dē instāti expellit tenebras 7 illūiat camerā:
 sic 7 grā i eodē instāti expellit pctū 7 sanat ani
 mā infundēdo seipaz: 7 s ē qd dī in pñ. Dixi
 pñ. ad. m. iiii. m. 7c. S loquēdo de ifirmita
 te qz ē seqūa pcti. Nōndū qz duplex est ifirmi
 tas. Una ex originali: Altera ex actuali: et
 ista nō sanat nūc: qz qsi insita ē nāc. Vñ glo.
 ibi. Miserere. m. d. q. i. sū. ait. Infirmit^{as} suz
 nā 7 vitio: tñ qz s pena pmanet ad meritū to
 lere oino p passionem xpi: nisi moueret ad
 meritū. Incūbit enī boi p eā necessitas luctā
 dī in q lucta meritū auget. Et id vt sp sit me
 rēdi occasio sp manet. Altera ē ex actuali: et
 ista sicut inclinatio ad malū: difficultas ad
 bonū: ignozātia credēdozū 7 opandozū qz oia
 cānt ex pctō: 7 ista infirmitas pmanet vsqz
 qz satisfactū fuerit de pctō p pñiaz exteriorū
 7 exercitiū virtutū: 7 qñqz etiā pl^{us}: 7 sic suc
 cessiue sanat hec infirmitas. Hui^{us} autē rōla
 tionis 7 successiōis plures sūt cōe. Prima
 est vt oīda ē malicia pcti. Vñ glo. super illud

ps. Aia mea turbata ē valde: s̄ tū dñe vsq̄
quo. ait: Non ē crudelitas dilatio dei: s̄ id
differt vt psuadeat aīe in quāta mala se p̄ci
pitauit. Secūda ē vt diligenti⁹ caueat infir
mus a pctō. Unde glo. ibidē ait. Qd̄ enī faci
le sanat nō multū cauet. Ex difficultate autē
sanatidis fit custodia diligentior recepte sa
nitatis. Tertia ⁊ vltima ē vt manifestetur
quātitas p̄ne reproborū. Unde glo. ibidem
Dilatio enī sit sanitatis vt ostēdat q̄ p̄ca sit
nō cōuersis s̄ tāta difficultate est conuersis
¶ Notandū etiā q̄ aliē sit sanatio ab igno
rantia credendorū ⁊ opandorū: ⁊ aliē a con
cupiscētia noxiōrū. i. ab inclinatioe ⁊ p̄nita
te ad malū: quia alterū ē ex pte cognitiue. al
terū ex pte affectiue. Ex pte enī cognitionis
sūt tres grad⁹. Patet hoc in euāgelio: quia
ibī legī ē. Mat. 20. De q̄busdā cecis q̄ statim
illūtiati sūt. De quodā autē legī. Mar. 8. qz
prim⁹ vidit parū: postea clare. Prim⁹ gra
dus ē cōfessim videre. Scd̄s videre boies
sicut arbores. Terti⁹ oīa clare videre. Sic
⁊ a s̄lī spūaliē ē intelligēdū. Qñ autē infun
dit grā s̄līter infundit fides: q̄ ē prim⁹ vī
spūalis: ⁊ iste notat p̄ cecos cōfessim viden
tes. Postea sequit scd̄s grad⁹: ⁊ hoc quo ad
vsum prudētie q̄ ē in discernēdo int̄ bonū ⁊
malū nō dico quātū ad habitū: qz hic cū fi
de infundit: s̄ quātū ad vsū. Qui qd̄ duplex
est. Vnus ē virtus prudētie imperfect⁹: Et
iste notat cū dī. Vnde boies velut arbores
ambulātes. Ali⁹ ē vīsus prudētie p̄fectus:
Et hoc notat cū dī. Qd̄ p̄ clare oīa vidit:
cui⁹ ē discernē inter bonū ⁊ malū. Quo ḡ ad
p̄mū purgat ignorātia credēdo: in alijs at
purgat ab ignorātia opando. Ex pte p̄o
affectiue aliē ē dicēdū. Hā vt a cōcupiscen
tia manet. Pōt igit q̄s dupliciē cōcupiscere
cōmutabile bonū: Aut ita q̄ p̄ponat illud
deo: ⁊ hoc ē pctm̄ mortale: Et hic grad⁹ in
firmat q̄ euacuat i infusione grē subito ⁊ re
lociter: Et beccuacuatō significat p̄ sanati
onē febricitantē. De qua dī. Matt. 8. Qd̄
socrus simdis te. ma. fe. s̄ dñs. te. ma. eius ⁊
dimisit eā febris. ⁊ sur. ⁊ mī. eis. Hec ibi. Fe
bris enī ista cōcupiscētia signat. Unde glosa
ibidē ait: Et naqueq̄ aīa q̄ cōcupiscētie car
nis fuit q̄s febris ē estuat. Aut pōt ita cōcu
piscere bonū cōmutabile: q̄ non tñ p̄ponat

illud deo: sed inordinate sub deo: ⁊ hoc ē p̄c
catū veniale ⁊ quedā sequela pcti mortalis
Et iste grad⁹ infirmitatē nunq̄ tollit s̄ nisi
in cōfirmatio: s̄ tollit in futuro. Cōcludē
dū ē igit q̄ illa creatō p̄ quā significat cura
tio a pctō mortali: sp̄ legī fuisse subita: qua
p̄pter medicina cōtritiōis bona ē ⁊ opatiua
quia est in opatione celerrima.

Pars tertia vbi declarat q̄ cōtritiō ē bo
na ⁊ oportūa: qz ē in executiōe itegerrima.

Ertio in isto s̄mone vidēdū ē q̄ ad
hoc q̄ medicina sit bona ⁊ oportūa
oportet q̄ sit in executiōe itegerrima
qz vno mēbro sanato altero remanēte infir
mo totus laquet egrot⁹. Qñ cū ebrist⁹ cecū
natū illū inasser cope: illū inauit ⁊ mentē: qz
q̄t cope: vt sci dicūt spū etiā p̄fecto sana
bat. Cōtritiō p̄o vulneri medicina est ⁊ inte
gerrima: qz impossibīl ē vt patet. vñz vul
nus pcti mortalis p̄ cōtritiōē sanari q̄ nō oīa
pctā curent: qz neq̄ diuisa pōt esse cōtritiō
neq̄ diuisa pōt eē dīna remissio. Unde i ps.
dī de dño. Qui sanat cōtritos corde. quan
tū. i. ad pctōz purgatiōē. Et alligat cōtri
tides cor: quātū ad futuroz p̄seruatiōē.

¶ Hinc queri solet. Atz sanitas spūalis s̄l
possit esse cū egritudine spūali. Et. R. ad B
Alex. de ales vbi. s̄. pri. q̄ sanitas non pōt
eē cū egritudine respēu eiūsdē: qz nō pōt s̄l
eē pctm̄ ⁊ grā: p̄nt tñ s̄l eē s̄m qd̄. i. respēu
diuersorū. Unde notādū ē: q̄ tres p̄nt esse
grad⁹ infirmitatis in aīa. s̄. pctm̄ mortale a
deo sepans. Pctm̄ veniale ad deū ire retar
dans. Pena corpis ipediēs. Pōt q̄s sana
ri a p̄ma infirmitate ⁊ nō a scd̄da ⁊ tertia.
Et sic erit sanitas cū egritudine s̄z qd̄ ⁊ nō
simpliciē. pp̄ qd̄ dicit idē doc. q̄ sanitas ple
na p̄fecta ⁊ cōpleta p̄ exclusionē oīuz p̄cāz
infirmitatū vt sit habilis ipa aīa sana ad bo
nū. i. ad deū diligēdū in s̄mo: ita q̄ nulluz
ipediētū hēat ab alio amabili nō p̄tigit in
via rep̄iri nisi forte in p̄firmatis. Quidā n.
ita cōfirmati sūt q̄ nō p̄nt mortaliē peccare
Quidā ita q̄ nō p̄nt nec mortaliē nec venia
liē. In his q̄ venialiē p̄nt ⁊ nō mortaliē ē re
tardatio: sed non sepatio. Sed post hoc est
quedā corruptio corpis que ipedit libertatē
potētie: ⁊ hoc ipediētū tollit i futuro. Hec
ille irrefragabilis doc. Ex q̄bus oībus appa

ret q̄ p̄tricio ē medicina saluberrima: qua fa-
 ciliē ⁊ celerit ⁊ integre sanat̄ confite plaga.
 Propter hoc plorandū est pro illis p̄tinaci-
 bus ⁊ induratis petōrib⁹: qui t̄z oportuna
 medicinā suscipe contēnunt. Pro his plora-
 bat *Cyprian⁹* in eplā ad fratres d̄ p̄nia agē-
 da dicēs. Quid aut quōd dicā: lacrymis ma-
 gis q̄ verbis opus ē ad exprimendū dolorē
 quo cordis nostri plaga deflenda ē: quo ppli
 n̄ferosi multiplex lamētāda iactura ē. Quis
 enī dur⁹ sic aut ferre⁹? Quis sic fraēne cō-
 ritaē oblit⁹: qui in suōū multiformes rui-
 nas ac lugubres ac m̄to squalore deformes
 reliquias cōstituit? siccos oculos tenere p̄na-
 leat: nec erūpente statim fletu p̄ius gemitus
 suos lacrymis q̄ voce dānet? Doleo fr̄es:
 doleo vobiscū nec mibi ad leniēdōs dolores
 meos integritas p̄pria: ⁊ sanitas p̄uara blā-
 ditur: q̄n plus pastor in gregis sui vulnere
 vulneret. Q̄n singulis pectus meū copulo
 meroris ⁊ funeris pondera luctuosa p̄cipio
 cū plangētibus plāgo: cū deflentib⁹ defleo:
 cū iacētib⁹ iacere me credo. Et ita. Ad que
 rūt sanitatis patiam nec verā de satisfactio-
 ne medicinā: p̄nia de peccatorib⁹ excussa est
 grauissimī extremiq̄ delicti m̄coria sublata
 est. Operiunt morientib⁹ vulnera: ⁊ plaga
 letalis altis ⁊ profundis viscerib⁹ infixa dis-
 simulato dolore cōtegit. Hec ille. Patet p̄-
 dicta per exēplū huius filij prodigi q̄ surgēs
 venit ad patrē suū. i. p̄ctōr ad deū. Cū aut
 adhuc longe esset. i. motus ad penitendū nō
 tū perfecte cōtritus: ad quod requirit̄ gr̄a dei
 Vidit illū pater ipsius. i. deus oculo clemen-
 tie: ⁊ occurrēs cecidit sup collū ei⁹ dādo. s. ei
 quoddā nouū sentimentū familiaris cōfidē-
 tie sue: ⁊ osculatus ē eū dū per gratiā certifi-
 cat̄ de indulgētia s̄m Bedā. i. dedit ei alt⁹
 sentimentū: ⁊ gustū sue recōciliatōis. Et cū
 diceret ei filius. Pater peccavi in celū ⁊ c. di-
 xit pater ad seruos suos. i. ad angelos. Lito
 proferte stolā p̄mā. s. innocentia p̄ peccatum
 amissā: ⁊ induite eū ⁊ date anulū in manu
 eius. i. fidē cū opib⁹ sine q̄bus mortua est.
 Iaco. 2. ⁊ calciāmētā in pedes eius. i. statu-
 ta regulariū ⁊ exēpla scōrū. Et adducite vi-
 tulū sagiatū. i. christū siue sac̄z eucharistiē
 ⁊ occidite. i. imolate: et manducemus ⁊ epu-
 lemur: quia hic filius meus mortuus erat p̄

peccatū ⁊ reuixit per penitētiā: perierat ⁊
 inuētus ē. Et ceperūt epulari: quia gaudiū
 est angelis super vno peccatore penitentiā
 agente. Luc. 15. Ad quorū gaudiū ⁊ felici-
 tatem perducatur nos ille doc. penitentie: qui
 cum patre ⁊ spiritu sancto viuit ⁊ regnat in
 secula seculorū: Amen.

Dominica tertia in quadagesima: de si-
 gnis et causis et remedijs pestilentie etia in
 citantis ad penitentiam Sermo. 58.

Ropter hoc

enim venit ira dei in filios
 diffidentie. Ad Epheſi.
 5. Tractantes vt sepe di-
 ctum est in isto volumine
 de penitentia ⁊ partib⁹ ei⁹

post tractatum de penitentia siue prima par-
 te eius. i. contritiōe libet interponere ad ei⁹
 maiorem incitationem: seueritatem diuine
 iusticie ⁊ ire dei: que maxime ostēditur i pe-
 stiferis morbis pestilentie multiplicatis pro-
 pter peccata nostra nūc temporis in multis
 locis. De quib⁹ Apocal. 16. scribitur: Et
 abiit angelus primus et effudit p̄ bialam su-
 am in terram et factum est vulnus seuum ⁊
 pessimum in hominibus qui habebant cba-
 racterem bestie. Scdm enim glo. Vuln⁹ se-
 uum et pessimum est pestilentia: que ita seua
 est q̄ in vno die vel duobus vitam homi-
 nis adiūnit. Et hoc fit ministerio angelorū
 precipientium demonibus hoc facere pro-
 pter peccata nostra. Nam dicit: in eos qui
 habebant characterem bestie: quia sicut cba-
 ritas est dei character: ita peccatū mortu-
 le est character diaboli. Qd̄ autem hoc fiat
 operatione demonū: Augustin⁹ in libro de
 dominatione impiorū: transumptiue aut
 26. q. 4. c. sciendū est. ostendit dicens. Nūc
 ergo quia de dominatione demonū questio
 est. Primo sciendū est illos ea plerūq̄ pre-
 nunciare que ipsi facturi sunt. Accipiūt. n.
 potestates ⁊ morbos imittere ⁊ ipsū aere
 inficiendo: morbidū reddere. Hec ille. Qua
 prop̄ ⁊ apls i epistola bodierna enumerat
 multa peccata di. Fornicatio ⁊ ois imundi-
 cia aut auaricia nec noietur in vobis ⁊ c. p.
 pauca concludit verba proposita. pp̄ b. n.
 venit ira dei in filios diffidentie: mittendo. s.

morbos et pestilentias: ut ex eis pteriti peniteant. De quibus pestilentibus in presentiarum dicturi tres considerationes annotabimus. Prima consideratio erit de ipsarum signis naturalibus. Secunda erit de ipsarum causis specialibus. Tertia erit de ipsarum remediis euadentibus.

Prima ubi ponitur signa naturalia pestilentiarum.

Primo igitur in isto sermone sciendum quod pestilentia que etiam epidimia dicitur: ab Eliabate. 5. Theorice sue: sic notificat. quod est mutatio aeris in putredinem vel pestilentiam qualitatem universalem et multam pestiferam. 2. naturalia solent signa demonstrare: quorum. Primum est quod tempus non servat naturam suam. Quicquid igitur apparuerint qualitates et dispositiones autumni: hyemis: veris: et estatis: prius suis naturis: illa debet indicari tempus corruptum: et quod presentis aer corrumptus et venenosus pessime qualitatis universalis multam pestiferus. Hanc sententiam sentiunt omnes philosophi et medici: maxime Aristoteles. particula prima pbleumatus quasi per totum. Et Hypocrates et Galienus. 3. primum. la apborismo: etiam quasi per totum. Et Avicenna. 4. c. De febribus pestilentibus. Dispositiones enim per tempora anni naturales sunt. quod autumnum sit frigidum et siccum: hyems sit frigida et humidum: ver calidum et humidum: estas calida et siccum. Hec probare demonstrat Avicenna. 2. per doctrinam. 2. c. de naturis temporum. Secundum signum naturale et magis particulare est. Cum in principio autumni et maxime octobris appareret stelle cadentes et ignes stantes in aere: quod significat tempus autumni mutatum a sua naturali complexionem. scilicet ad calidum et humidum grossius vinctuosum: aptum inflammari. Elevantur et fumus grossi a terra et ab aqua in aere: et ab eius caliditate tam ignium et inflammationem. Hec Aristoteles. Averroes: Albertus magnus. Tercium est quod multiplicatur veteri meridianales et occidentales tempore autumni diebus aliquibus: vel enim veteri ut habet 2. per doctrinam. 2. et a philosopho et a Lociliatore. i. Petro de abbate prima pbleumatus pbleumate. 23. et ab Hypocrate et Galieno. 3. apborismo. 2. apborismo. 6. Latet presentem et turbant humores et faciunt febres putridas et faciunt egritudinum recidivantes. Quartum signum est cum apparuerit aer tenebrosus et turbidus in autumno et est immanis illa die pluviosa: et iueneris vacuus: quod non pluit: significat complexionem aeris corruptam et

matie future hyemis. Est enim aer plenus vaporibus calidis et humidis a veteris australibus exportatis: quod existeret cum putredinis: magis inficiunt aerem quam si esset pluviosus. Hec Aristoteles. in prima problematum. pbleumate. 23. quod clarissime demonstrat idem Lociliator. Quintum signum est paucitas pluvie in vere cum frigore: vel multiplicat auster et turbat aer diebus aliquot: et inde clarificat per hebdomadam unam vel duas. nam ut ait Aristoteles. per pbleumatus: pbleumate. 9. Et Hypocrates et Galienus. 3. apborismo. 4. c. quod humores retenti et multiplicati in hyeme quod ad porositates extrinsecas deberent in vere a natura pelliculi: a frigido aeris pellunt ad interiora: et ibidem retenti putrefiunt austo superuenientes: permiscetur enim cum sanguine per totum corpus vniuersaliter: et quod presentis boves puecant. Sextum signum est: cum in aere accidit quod in nocte sit frigus et in die calor: vel hyemes et profectio et perturbatio: tunc cito accidit pestilentia. Et in hoc concordant tam medici quam philosophi. quod omnis subita mutatio deiecit actus proprie presentis. 2. Tegni: quod est liber Galieni. Septimum signum quod apparuerit estas non vel hyemis caloribus: et est magne perturbationis habens matutina alterata. scilicet iam preterierunt in autumno stelle cadentes et ignes stantes in aere: tunc indicandum est quod vapores grossi existeret materia ignium humi: et stellarum cadentium in autumno precedente elevati toto tempore hyemis et veris in aere remanserunt: et ad estatem pervenientes suffocant calorem estatis et cum obtundunt: et de mane infrigidant: alterant matutina estatem. scilicet ad frigidum. vel melius ad calorem remissum suffocatum: quia propter aerem estatem inficiunt et corrumpunt. De natura humidum est obtundere calorem: et sic accuere. Metheus. 3. Siccitas enim est lima caloris. per apborismo. comento. 15. Octavum signum est quod videris aerem alterari in uno die multis vicibus hoc intellige de quacunque alteratione siue ad calidum siue ad frigidum siue humidum et siccum: siue ad tenebrositatem et luciditatem. Hec enim signat eius malam dispositionem et elevationem malorum vaporum et multiplicationem diversorum veterum humi: modum aeris mutationem: ita etiam coram nostra transmutat: et consequenti alterant ad pravas egritudines et pestilentias. Non me extendo: tum quia dictum est superius tum quia de se patet. Nonum signum est cum die uno ostenditur sol clarus et alio die con-

turbatur: et conuenit in ratione cum priore.
¶ Decimū signū ē cūz solozit et apparet qd
 aū cū sit nebula sicut pulnis: et aer pulueru/
 letus apparet: et nō reddit lucē clarā: tunc iu/
 dicandū est ipsū eē plenū malis vaporibz et
 diuersis: qd postea infect? ē causa pestilentie.
¶ Undecimū signū ē cū videris ranas iam
 multiplicari: et itellige de ranis qd apparent
 subito p? pluuiā estu magno pcedēte: qd sunt
 in pte supiori coloris cinerici et sub vtre co/
 lozis diuersi: maxime citrini vel aurei. Ar/
 guūteni eo qd sūt bumide et aq̄tice tēp? bu/
 midū et plumosū et tale pestilētie existit cū re/
 pleat corpora nra multa būiditate putrescibi/
 li: sicut ait Aristo. p? pbleumatū pbleuma/
 te. 21. et 22. et ei? cōmētator Petr? padulen/
 sis. **¶** Duodecimū signū et vltimū ē cū mul/
 tiplicet reptilia ex putredine generata: sicut
 vermes diuersi et vipe imperfecte: et appareant
 mures et alia aialia subteranea fugere a sup/
 ficie tēre: et manifeste exire vt videant aialia
 male nāre: vt serpētes venenosos et filia fuge/
 re ex nidis suis: et aliaq̄ dimittunt oua sua.
 Per hoc enī signū nō solū arguēda est mala
 et pessima aeris dispositio: sed et tēre et aque.
 Signū enī qd bec elemēta corūpūiū uno sūt
 corrupta: ideo generant aialia de corruptōe
 puta i tēre pcauitōibz generat sumi veneno/
 sita quibz mures: serpētes: et oia aialia sub/
 teranea fugiūt ad superficiē terre: tāq̄ a vene/
 no mortifero. Et cum videris nō expectes si
 potes pseruationē: sed cito fuge et lōge. Hec
 oia exponit cōciliator pma pbleumatū pro/
 bleumate. 22. Hec omnia signa ad lram ab/
 Auicē. pma qrti tractatu. 4. c. De febre pe/
 stilētie collegi. Et sic patet pars prima.
 Pars secūda vbi ponūi cāe spāles pestilen/
 tie et morbi corporales.
¶ Ecūdo i isto sermone ponūi q̄tuor
 cāe ppter q̄s de? imittit morbos et pe/
 stilētiā: qrtū pma ē celestiu mādator ab/
 boiatio. 2. est mentiu elatio. 3. est rapina
 rū vsurpatio. 4. est libidinu in bonestatio
¶ Prima cū pestilētiā ē abhominatio cele/
 stiu mādator. Sicut enī ppter oledictiā boīs
 oia obtēpant boi. ita p inoledictiā oia con/
 trariāt. Nā sicut nos a volūtate dei diueri/
 mus: ita et creature a volūtate nra. **¶** Vñ
 mouet vñū dubium a theologis. Si teneā/
 mur cōformari volūtati dīne in volūto. i. si

obligamur velle qdā scim? deū velle. Ad
 qd rñdēt fm Alex. de al. in pma pte sūme
 sue i tractatu de volūtate dei. circa finē. Et
 Bona. in p. dis. 48. ar. 22. q. 2. Et Sco. in
 eadē di. in p. Vbi non mouet aliā qdōē nisi
 istā. Et bñm Lbo. in p scripto eadē dis. q. 3.
 et. 4. Et fm Landulfū eadē di. q. 3. Et Pe/
 trū de tarā. ibidē. ar. 2. q. i. Et Jo. de ripa i
 eadē dis. circa finē. Et Frāscū dmayrono
 in p. dis. 5. q. vlti. Qd ad illud dī aliqd tene/
 ri: qd si nō facit: pctm incurrit: in oib? autē
 naturalib? et volūtarijs pctm cōtingit ex b
 qd aliquis nō puenit ad illud ad qd ordinat?
 est: vt babeť i. z. pbsi? vt patet in mōstris
 in natura et in errorib? qui cōtingūt in arte
 Sed tñ differēti ē in naturalib? et volunta/
 rijs: qz in naturalib? defect? ē ab boie inci/
 dit ex necessitate. Sed in volūtarijs ipā vo/
 luntas ē causa sui defect?: qz in nob ē posse
 deficere et nō. Unde defect? voluntas ab eo
 ad qd ordinata ē nō solū habet rōnez pcti s?
 etiā culpe. Cū igit cōformitas volūtat? at/
 tendat fm hoc qd tendit p actū suū in illud
 ad qd ordinata ē: oportet qd defect? cōformi/
 tatis inducat pctm et culpaz. Et iō tenemur
 ad cōformitatē volūtatis: vñ glo. sup illud
 ps. Non adbesit mibi cor pñū 7c. Cor pñū
 habet qd nō vult qd deus vult: si oē tenemur
 nō batere cor pñū: ergo 7c. Nā hz Tullū
 in li. de amicitia. Amicor idē ē velle et nolle
 & si obligamur ad amorē dei: obligamur idē
 velle qd ipse. **¶** Est tñ aduertēdū: qd quedā
 vult de? volūtate aīcedente: quedā volūta/
 te cōsequēte. Quedā dico vult volūtate aī/
 cedēte sic qd omnes salui fiant. iuxta illud. i.
 Vbino. 2. De? vult oēs saluos fieri. Et de
 his nō est dubiū qd volūtatē nraz i talib? vo/
 litis deo cōformare debeam?: qz hoc ē i qb?
 volūtas nra ordinata. Quedā nō sūt qd de?
 vult volūtate psequēte: vt qd iste dānetur et
 iste: et multa cōtingētia qd i hoc mūdo eueni/
 unt. Et de istis reuera nō tenemur fm aliq̄s
 doctores velle oē qd de? vult: s? solū qd vult
 et inotescit nec ad illud oē. Ideo notandū qd
 aliqd oñdit de? se velle absolute et qrtū in se
 est: vt bona qd facit et hoc tenemur velle abso/
 lute et simpliciter. Absolute volūtate qrtū i
 nobis est. Aliquid nō ostendit se velle volū/
 tate absoluta: s? oppositū velle quātū i se ē:
 vt mala que infligit: et hoc tenemur volūta

te absoluta et deliberata: tñ opposituz possu-
mus velle voluntate pietatis sic dicit hugo
Unde sicut de quatuor in se est: nō delectat i
nris penis: sed magis dicit: Heu heu cōsola-
tor sup hostib⁹ meis. Esa. 50. tñ ppter iusti-
ciā et rigore vindicte voluntate deliberata pe-
nas infligit. Sic et nos debem⁹ velle istas pe-
nas infligi voluntate deliberata pformando
nos voluntati dñe: quia possum⁹ voluntate
pietatis velle oppositū voluntate. s. cōditiona-
ta: vtputasi hoc nō eēt ptra voluntatē dei vel
lē sic esse. An hugo distinguit i nobis tripli-
cem voluntatē. s. rōnis: et pietatis: et carnis
Idcirco et nos voluntate rōnis debem⁹ velle
etiā malū pene qd scim⁹ deū velle. Sed volū-
tate pietatis possum⁹ cōditionaliter si. s. deo
placet nō velle. Unde dicit Scot⁹. Qd licet de⁹
velit patrē meū mori: nō tñ debeo patrē meū
velle mori absolute: sed sic voluntate cōditio-
nali. s. i qd tñ de⁹ vult ipsū mori. An L adu-
sus dicit: qd voluntas nra tenet conformari
dñe voluntati in volito vāio mō. put vario
mō accipit voluntas smpdictā dñi cōtōnē: qd
si accipiat i nobis voluntas rōnis: dico qd de-
bet cōformari deo i volito: qñq absolute et
simpliciter vt in pceptis. Qñq absolute sed
nō simpliciter: vt in pñis: quia nō in qd tñ pe-
ne sūt tñ sed in qd tñ pene sūt pñi. Qñq tñ
expēdēt nō absolute vt in consilijs dñis:
qd cōfirmat Bona. Ex bis p3 qd tenemur
gnālī velle cōformare voluntatē nostrā vo-
luntati dñe maxime in pceptis: qd si nō fa-
cim⁹ etiā creature nō obēpant nobis. Sed
vt dictū est poti⁹ perrariā: qd sicut optim⁹
fili⁹ si p verberare nō solū cōdoleret s et etiā
defensaret: et nō solū defensaret s forte vin-
dictā exquireret: ita et cōditor nō multitudi-
nē creaturaz sibi et nobis cōdidit: sibi ad bo-
norē: nobis ad vtilitatē: s3 cū auctorē suū
p eas offendim⁹ oia vertunt nobis in vltio-
nē iudicio dei. iuxta illud Sapie. 5. Arma-
uit oēm creaturā ad vltionē inimicorū. An
Breg. sup Luc. omel. 35. inqt: Quia i cū-
ctis delinquim⁹ in cūctis ferimur: vt i pleat
qd dictū est p Salomonē. Pugnabit p eo
orbis terraz p insensatos. Oia nāq que ad
vlti vite accepim⁹ ad vlti cōuertim⁹ culpe
sed cūcta que ad vlti prauitatis inflexim⁹
ad vlti nobis vertunt vltionis. Tranqlita-
tē quippe humane pacis ad vlti vertimus

vane securitatis: pegrinationē terre p ba-
bitatē dilexim⁹ pñe. Salutē corporis i vlti
redegin⁹ vitioz: vltitatis abūditiaz nō ad
necessitatē carnis: sed ad pueritatē intorzi-
mus voluptatis. Ipsa serena blādimēta ae-
ris: ad amorē nobis redegin⁹ et rene dilectio-
nis. Iure igit restat nō nos sūnt oia feriant
qñt oia vitijs nris male subiecta seruiebāt.
Et qd prius in mundo incolumes habuim⁹
gaudia: tot de ipsis postmodū cogimur sen-
tire tormenta. hec ille. Quia igit per ea qd
deo accepimus deū offendimus: merito per
ipsa ferimur: vt qd p vitam non seruando
dei pcepta ipsum offendim⁹ p mortem mere-
mur offendi: qd cōfirmat Deut. 28. Si au-
dire nolueris vocē dñi dei tui: vt custodias
et facias oia mādata ei⁹: et cerimonias quas
ego pscipio tibi bodie veniēt sup te oēs male-
dictiōes iste et appbēdēt te. Maledict⁹ eris
in ciuitate: maledict⁹ i agro: maledict⁹ bor-
reū tuū: maledict⁹ reliq tue: maledict⁹ fru-
ctus vtrius tui: et fruct⁹ terre tue: armēta bo-
um tuorū: et greges ouīū tuarū. Maledict⁹
eris i grediēs: et maledict⁹ egrediēs. Aditret
sup te dñs famē: et esuriēs: et increpatōnē in
oia opa tua que tu facis: donec cōterat te et
pdat velociter ppter adinuētīdes tuas pel-
simas in qb⁹ dereliquisti me. Adiungat tibi
dñs pestilētiā donec cōsumat te de terra ad
quā igrediērs possidēdā: pcutiet te domin⁹
egestate febre: et frigore: ardore et estu: et ae-
re corrupto: ac rubigine: et psequetur donec
peas. hec ibi Particularit⁹ pō de maleficijs
filijs erga patres scribit. Prover. 20. Qui
maledixerit pñi suo vel matri: extinguet lu-
mē eius in medijs tenebris. i. moriet in pec-
catis suis: vt verificet illud psal. Viri sagui-
nū et do. nō di. d. f. Et sic p3 cā prima. L. 2.
cā pestilentiā est mētis elatio. Nam qd se ex-
tollit et putat se posse vitā pñare: merito i
mortē ruūt: et qd putant p se posse decidūt in
nihilū. Nā habet. 2. Reg. vltimo. 7. 2. Pa-
ralipo. 21. David mor⁹ pñis superbie pceptis
pplm numerari: quo numerato dicit textus
Percussit autē eoz David eū. i. cōsciētia euz
reprehēdit et dirit ad dñm: Peccavi valde. s.
pñis superbie vt dictū est. Nā pceptū erat
Ero. 30. qd ad innumeratōnez ppli quilibet
offerret deo: dñi enī ibi. Qñ tuleris sūmā fi-
liorū isrl: dabūt singuli pñi paiaib⁹ suis deo.

en pparati ppe molina fenoris retrahit a
dinis 7 a celebratione festoy. Sed probdo-
lor qz nuq aliena resitunt: sed dicunt: facia
postea i morte testamenti: iudicio dei venit
eis pestis 7 tollit intellectus: 7 no pnt ordina-
re facta sua. Et sic nec ipsi nec sui gaudet il-
lis bonis. Na sepe cōtingit istis q cōfidit in
morte sic posse facere: q pmittēte deo nec
resitunt nec filijs derelinquūt: sz in sterqli-
niū faciunt. sicut accidit cuidā clui Bono-
niēsi: q toto tpe vite sue fecerat lucra mala.
Nūc veniēs ad mortē: ne fili? possideret ac-
cepit pecuniā 7 piecit in sterqliniū. Et appo-
pinquās morti clamabat: A pite portas vt
diaboli me portēt: 7 sic clamādo expirauit 7
diaboli en portauerūt. Ezech. 7. Argentū
eor foras piciet: 7 aurū eor nō valebit lite-
rare eos in die furoris dñi. Et sic pz 3ª causa
E 4^a cā pestilētie ē libidinū in honestatio. H
enī luxuria pestilēs imo cathedra pestilētie:
de q loq̄ psal. q btūs ē q nō sedit i cathedra
pestilētie. Adeo enī bodiēnis tpib? creuit
ista pestis q totū mūdū corripit. Ascendit
enī vlsq ad cathedrā ecclasticā icipies a maio-
rib?. Nōne bodie vlsq ad sacerdotē talē cathe-
drā ascendit 7 ipsos deiecit: cū manifeste con-
cubinas teneat? Quid d sacro mīmonio p-
loquar: de quo dicit Paul? Sacm hoc ma-
gnū ē in ecclia 7 in ppo. Et ppter hoc debēt
diligere vxores sicut xps eccliam: cū oī pu-
dicicia 7 scimonia? Vere in tātū luxuria ex-
ercuit maliciā suā vt sepe inuēt vlsū suū na-
turale in eo qui est 5 nāz: 7 nō sicut bomica
sed sicut canes insequūt matrimonii suūz:
nō hūātes modū: nec locū: nec tēpus: nec or-
dinē? Adhuc nō sufficiūt ista i offēsa cre-
atoz: cū 7 opus nefādisimū 7 innotabile
qd sodomiticū dī: totuz qñ orbē repleuerit
7 vt masculī i masculos: 7 femine i feminas
hāc turpitudine opef: Vtinā distrūpes
de celos 7 cardines terre: vt oēs abstererēt
q te tātū offēdūt. Iohel. 3. Posuerūt puerū
in pstibula: 7 puellā vēdiderūt p vīno. Id
cōuertā retributionē vestraz i caput vestrū
Ezech. 6. Contriui cor eor fornicās 7 rece-
dēs a me: 7 oculos eor fornicātes p idola sua
Hec dīc dñs de? Per cute manū 7 allide pe-
dem tuū: 7 dic ad oēs abboiatiōes maloz i
isrl quia gladio 7 fame 7 peste ruituri sunt.
Ezech. 33. Fecistis abboiatiōes pfas: 7

vnusq̄sq vxorē primi sui polluit: 7 terrā be-
reditate possidebit: hec dices ad eos. Sic di-
cit dñs de? Vno ego: qz q in ruinosis sunt
gladio cadēt: qui in agro bestijs tradent ad
vorandū: q aut in predijs 7 spelūciis sūt pe-
ste morient. Sed hoc nō solū sufficit. Nam
ad luxuriā cōcitādā artē adinuenerūt. scbo-
reas. Et hīc nota mala q in eboreis exercēt
vt tacet? Ezech. 25. p eo q plausisti ma-
nu 7 percussisti pedē 7 gaudia es ex toto affectu
sup frā isrl. Idcirco ecce ego extēdā manus
meā sup te 7 tradā te in dīreptionē gētū: 7
inēficiā te te ppls: 7 pdā te de terris 7 pterā
Itē Ezech. 7. Ira mea sup vnuerū plm
gladi? foris: fames 7 pestis intrisec? qui in
agro est gladio moriet: 7 q in ciuitate sūt pe-
stilētia 7 fame cōsumabunt. Habet etiam a
Iustiniano in Auctē. vt nō luxuriet 5 nām
7 ait: Propt talia pctā. Cblāfemiā 7 peccā-
tū 5 naturā: 7 fames 7 terremot? 7 pestilen-
tie sūt. Idē cōfirmat in glo. 32. q. 7. flagi-
tia. Habet etiā i legēda scōpi vita bti Bre-
gorij in tractatu de letanijs. require i fmo
nario de punitōe peccatoz: de punitōe luxu-
rie. Et sic patet 4^a causa.

Pars etia in q ponūt remedia 5 pestē
ue morbos pestilentie.

t Ertio i isto sermōe tractādū ē de re-
medijs 5 pestē: q re vera nō sūt alia
nisi cōtritiō: pcessio: atq satisfactio. Ad
quoz cū dētā notādū: q tria sūt bona qb?
peccādo abusi sum? Est enī qddā bonuz ex
nos: 7 quoddā i nos: 7 qddā intra nos. Bo-
nū extra nos ē tot? mūdū: bonū in nos ē ca-
ro nra: bonū intra nos ē aia nra. Bonū ex
nos datū est tāq mediū q subleuemur i deū
ad Ro. 8. Inuisibilia enī dei p ea q facta sūt
intellecta cōspiciūt. Caro data ē aie sē mu-
lier viro ad coopandū. In cui? figura Bēn-
z. ait dñs. Nō est bonū ē boiez solū. Facia
mus ei ad introitū file sibi: 7 tūc fecit Enam.
Alia nō creata ē rōnalis vt deū agnosceret:
agnoscēdo amaret: amādo frueret 7 oparet
quia pbatio dilectionis exhibitio est operis.
In cui? figura Bēn. p. ait dñs: Faciamus
homīnē ad imaginē 7 similitudinē nostram
Sed homo factus bestialis 7 apostata fact?
a deo propter bona ista derelinquit creato-
rem 7 adbest creature. iuxta illud. i. Jo. 4.
Omne qd est in mūdo: aut est cōcupiscētia

carnis: aut concupiscentia oculorum: aut superbia vite. Et ideo necesse est quod volens penitere tria operetur istum trinarium pessimum. scilicet. corde cōterendo de qua dictum est. *De cōfessione* et opere satisfaciendo de quibus dicitur in sequentibus. Et ideo per trarium faciendum cōminat pestem. *Ero. 5.* ubi dicitur. Ingressi sunt Moyses et Aaron et dixerunt pharaoni. *De hebreorum* vocavit nos ut eam? via trium dierum in solitudine quod sunt. scilicet. tres partes anime et sacrificium domino tuo nro ne forte accidat nobis pestis aut gladius. ubi glo. *Via* trium dierum puenit maratibus: et ibi erant aque amare: quia anima est amara: sed fructus eius dulcis est. Cum quis igitur aggravatur et percussus fuerit peste: statim faciat sibi hoc ultimum medicamentum. Accipiat quantum plus potest de amaritudine mentis per peccata commissam: et de vera cordis contritione animam liberam quam vult: per peccata misceat cum aqua lacrymarum et faciat vomitum per nudam confessionem: et sic purgabit pestiferum venenum delictorum. Tunc remanebit pus aggravatus spiritu totus levis et plenus felici gaudio: et apostema mortis per totum liquabitur et evanescet. Postea suavisissimum et refrigerativum electuarium corporis et sanguis domini nostri Iesu Christi sumat. Deinde ungat partes sensuales oleo sancto: et in modico temporis spatio transibit ad incorruptibile eternam vitam patriam et sanus erit a peste: et ab omnibus aliis infirmitatibus huius corruptibilis vite. Quia alia remedia ab isto vana sunt quo non solum recipitur sanitas sepe numero in presenti: sed et immortalitas in futuro seculo Amen.

Domine eadem infra diem. De necessitate et obligatione confessionis. Sermo. 59.

Rat Iesus

eijciens demonium: et illud erat mutum. *Lu. xi.* *De ea* quam in superioribus fratres charissimi iam determinata est prima pars anime salubris et necessaria que est cordis contritio. Sequitur tractare de secunda que est oris confessio: de qua mystice in primo evangelio insinuat in qua describitur quod Christus sanavit boiem demoniacum: cecum: et mutum. De qua etiam habet *Matth. 12. c.* ubi scriptum est. Tunc oblat est ei bo demonium habens cecus: et mutus: et creavit eum ita ut loqueretur et videret: ubi dicit *Jo. Chrysostomus*. Nequa demonia

alterum ingressum per quem creditur? erat opillavit auditum et visum: et tertium. i. linguam ut non confiteatur. Et ideo dicitur perba proposita. Erat Iesus eijciens demonium et illud erat mutum. Super quo verba dicit *Alex. de al.* in postilla sua. Quod demonium est peccatum per a demone inventum: mutum. i. facies mutum a confessione fidei et peccati. Quia te namque demonum est: ut postquam boiem induxerint ad peccatum inducant ad illud celandum ne per confessionem deleatur. Quam igitur multi sunt bo diernis temporibus qui confessionem tam salubrem in derisum habent et contemptum: eo quod non vult sibi rationabile siue iustum: ut quis reudet alteri quam tuo secreta sua. Qui error quod sit ipse se ipsum manifestat cum sit contra evangelium et determinationem ecclesie. Idcirco tales conabimur insistere: probando quod omnes in peccato mortali existentes si voluerint ab ipsis mundari et purificari necessaria est per contritionem confessio. Et hoc per triplicem legem videlicet. Primo legem naturalem et innatam. Secundo legem veteri et scriptam. 3. legem novam et gratuitam.

Prima ubi probatur confessionem fuisse necessariam per legem naturalem et innatam.

Ratio igitur probatur confessionem esse necessariam lege naturali. Ad cuius rei evidentiā advertendum est quod nunquam potest aliquid etiam in lege naturali te peccato suo habere remissionem nisi per confessionem. Propter quod querunt theologi. Si in lege naturali fuit necessaria confessio. Et respondit *Alex. de al.* in quarta parte summe sue in tractatu de peccatis ar. 3. Et *Ric. in. 4. dist. 17. ar. 2. q. 3. et Bona. ibidem parte. 2. ar. 1. q. 1.* *Alex. dicit* in lege naturali necessaria erat confessio: non vocalis: siue sacramentalis: quasi in confessione vocali et sacramentali tamquam in ordinato iudicio oportet alium esse reum et alium iudicem: et oportet quod reus sit penitens qui velit in spontaneo iudicio sponte peccata sua profiteri: sed iudex principalis esse non potest: nisi qui valeat absolvi et ligare: et ideo iudicium confessionis soli deo competit qui principaliter solus potest peccata relaxare. Quia igitur tempore legis nature ipse tantum te erat: et non adhuc bo non erat necessaria confessio vocalis: sed occulta siue cordis facta ipsi soli deo qui constituit in displicentia malicie considerare secundum illud *Aug. 8. confessionis*. Cum malus sum: nihil aliud est me confiteri deo quam displicere mihi: et in damnatione sui sine accusatore. Unde in psalmo dicitur. De vitā meam annūciaui tibi: posui lacrymas meas in conspectu tuo. *Abiglo. ait.*

Quia deo nūciat q̄ pctā deo cōfitef: nō deus
 docēs: s; seipsū pctōrē agnoscens 7 dānans
 Hec Alex. Ric. hoc idē affirmat addens q̄
 vocalis cōfessio q̄ fit sacerdoti: nō est de iure
 nature: q; nīl ē de iure nature nisi illa p̄ma
 p̄ncipia agibiliū quoz veritas vltio offert se
 nālī cognitiōi p̄actici intellectus: s; p̄fessio
 mētalis ē de iure nature: cui? rō ē: q; p̄fessio
 nō tñ ē pars sacri: s; act? virtutis: vt. j. pate-
 bit. Act? aut? virtutū moraliū sūt de iure nāe
 g. 7c. hec Ricar. Bona. aliē dicit 7 melius
 distinguēs q̄ duplicif sūt aliq̄ de dictamine
 iur? nālīs. Aut i spālī: vt bonozare parētes
 Aut i gnālī: sic nā dicit ea q̄ sup addit leg
 euāgelica sicut sūt aliq̄ superogatiōis vltiā
 aliq̄ sacra. Intelligendū ē q̄ duplex ē p̄fessio
 de pctō: mētalis: 7 vocalis. Mētalis cō-
 fessio ē recognitiō pcti 7 offense. Et b ē de di-
 ctamine nāe i spālī p̄m q̄ cognitiō offense ē
 de dictamine nāe. Cognitiō atō offense bñanc
 ē de dictamine nāe p se p̄m q̄ rōnalis ē: s; co-
 gnitiō offense dīne ē de dictamine nāe adiute
 aliquo mō p fidē. Quō enī scit homo offen-
 dere deū: quē non videt nisi p aliquod radiū
 fidei: hoc cognōsceret. Cum aut? homo co-
 gnoscit q̄ tñ p p̄uaricationem in bonozat:
 natura dicit q̄ mīa est ab ipso humiliter
 petēda: 7 hoc nūq̄ ē nisi cōfessio culpa. No-
 calis p̄o p̄fessio ē duplex. s. Que fit deo: 7 q̄
 fit boi. Vocalis p̄fiteri deo dicit nā nō sim-
 plicif s; i casu: vt puta qñ de? erigit sic egegit
 ab Adā Bñ. 3. Adā vbi cō? Abi glo. nba
 sūt vocāris 7 ad p̄fessionē inducētis. Et ad
 Laym Bñ. 4. Abi ē Abel frāc tu? De q̄
 buo d? de pe. dif. i. s. deniq; vt p̄spicue appa-
 reat neminē sine p̄fessioe a pctō mundari ab
 ipso? bñant gener? p̄ncipio sumam? exordii:
 pctō p̄me trāsgressiōis p̄mi parētes corru-
 pti a dño sūt req̄siti de culpa: vt pctm̄ quod
 trāsgrediēdo cōmiserāt confitēdo telerent.
 Serpēs aut? culpa req̄sīt? nō ē: q; p̄ cōfessi-
 onē nō reuocabat ad veniā. Caym q; cū pcti
 p̄uaricatōi fratricidiū addidisset: sicut a dño
 de culpa req̄sīt? ē cū d? ei: Abel frāc tu? vbi ē
 S; q; sup? capiti suo pctm̄ suū p̄fiteri no-
 luit: pot? mēdaciē negādo dñm fallere co-
 nat? ē dī. Aliq̄d custos frīs mei sū ego: indi-
 gn? venia indicat? ē. Vñ in despatidīs. p̄fū-
 dū merlus ē: dñū ait: Dea iniquitas maior ē
 q̄ vt veniā merear: vag? 7 pfugus exigit a
 facie dñi: significās eos qui pctm̄ suū cōfite-

ri dīsimulat respectu dīne miserationis indi-
 gnos haberi. Hec ibi. Vocalis p̄o confiteri
 boi nō dicit nā nisi i generali: q; dicitat oī-
 bus modis recōciliari oīb? modis oportere
 deo: quib? ipse statuit. vñ natura dicitat. Si
 de? arbitre constitueret in se 7 pctōrē q̄ ipsi
 eēt culpa reuelanda: 7 ita dicitat natura i ge-
 nerali. Et sic patet lege naturali qualiter ad
 confessionē obligamur. Patet quoq; pars
 p̄ma huius sermonis.

Pars secūda huius sermonis in q̄ pbat cō-
 fessionē fuisse necessariā per legem veterem
 7 scriptam.

s. Ecūdo. pbat p̄fessionē eē necessariā
 lege veteri 7 scripta. s. i lege moysi 7
 p̄phetar? Leuit. 16. Vñ post q̄ emūdauit
 sciariū 7 tabernaculū 7 altare: tñc sacerdos
 offerat byrcū vinētē: 7 posita vtraq; mano
 sup caput ei? cōfiteat oēs iniquitates filiorū
 isrl? 7 vniuersa delicta. Et. 26. Propē pctā
 patz suoz 7 sua affligit: donec cōfiteantur
 iniquitates suas: 7 maloz suoz recordē: qb?
 p̄uaricati sūt in me: 7 ambulauerūt ex aduer-
 sū mibi. Tunc orabūt p iniquitatib? suis 7 re-
 cordatoz federis mei qd p̄p̄gi cū frīb? eozū
 Hec ibi. Et Numeri. 5. Vir siue mulier cū fe-
 cerit ex oīb? pctis q̄ solēt boib? accidere: 7 p
 negligētiā trāgressi fuerit mādātū dñi atq;
 deliquint cōfitebunt pctm̄ suū. Et nota
 ad declarationē p̄dictoz s; Durādū: q̄ tpe
 legis scripte: q; ipse de? magis innotuerat boi
 7 iā p̄rificē cōstituerat i era: homies p̄fiteri
 mādauit vocalis p̄ sacerdotē: gnāliter tñ 7
 indistincte p determinationē sacrificioz: vt
 patet p̄xime dictis auctoritatib?. Hoc idē
 pbat dictis p̄phetar? sic discurredo. 2. Hee-
 mie. 9. filij isrl? steterūt 7 p̄fitebāl pctā sua
 7 iniquitates patz suoz: q̄ter in die: 7 q̄ter i no-
 cte cōfitebāl: 7 adorabāt dñm deū suū. Jo-
 sue. 7. fili mīda gliaz dño deo tuo isrl? cō-
 fiteret atq; indica mibi qd feceris ne abscon-
 das. Rūdītq; Aban Josue 7 dixit ei: Ne-
 re ego peccāni dño deo isrl? 7c. 4. Reg. 15.
 Uade 7 lanare septies in iordane: 7 recipiet
 caro tua sanitatē 7 mundaberis. i. Paralip.
 16. Cōfessio pctōz 7 magnificētia bonozū
 op̄p̄ corā illo. Job. 1. Loqr i amaritudine
 aie mee: dīmittā aduersū me eloquū meū.
 Job. 31. Si ab scōdi q̄si bō pctm̄ meū: 7 ceta
 ut in sinu meo iniquitatē meā: qd mibi tribuat
 auditozē. q. d. nō erit. psal. 27. Ex volūate

mea p̄fitebor illi nō cōpuls⁹. psal. 31. Dixi cōfitebor aduersū me. psal. 95. Cōfessio 7 pulchritudo in p̄spectu eius. psal. 99. Introite portas ei⁹ i p̄fessione. q. d. aliē nō ē intrandū. psal. 118. Dā meū apui i cōfessione: 7 attraxi sp̄m. s. sc̄m. Prover. 16. Reuela dñō opa tua: 7 dirigēf cogitādoes tue. Prover. 28. Qui abscondiderit scelera sua nō diriget: q̄ at cōfessus fuerit 7 reliquit ea miām cōsequet. Ecclē. 4. P̄elbytero bñlia aiām tuā: 7 magnato caput tuū. Ecclē. 17. An mortē cōfiterē petā tua. Esa. 43. Nārra si qd dexte vt iustificeris Esa. 47. Tolle molā 7 mole farina. Esa. 52. Solue vīcula collū tuī capriua filia syon. s. i cōfessione. Esa. 58. Si abstuleris de medio tui carbenā. 7c. Et iter. Q̄ue tur i tenebris lux tua 7 tenebre tue erūt sicut meridiēs. Treno. 2. Effūdes sicut aq̄ cor tuū i p̄spectu dñi p̄fessionē. D̄lee. 13. Colligata ē iniquitas effraim: absconditū ē petm̄ ei⁹ dolo res p̄turientis emēt ei. D̄lee. 14. Reddem⁹ vīcula labiorū nr̄orū. Et sic p̄ lege veteri necessariā ē cōfessionē. patetq̄ pars secūda.

Pars t̄tia in q̄ pbat cōfessionē ēē necessariā p̄legē nouā 7 gratuitā.
 t Er̄tio pbat cōfessionē ēē necessariā lege noua 7 gratuita. Et b̄ tripliciter. Primo euāgelica 7 aplica p̄ceptōe. 2° canonica 7 auctētica cōstitutōe. 3° politica exēplificatiōe. ¶ Primo pbat b̄ idē euāgelica p̄ceptōe. Nā fm̄ oēs t̄bologos maxie Ric. i. 4. dīf. 17. ar. 2. q. 1. P̄ceptū cōfessionis b̄ ē ex euāgelio. Nā x̄ps hoc p̄cepit ip̄licite i figura qñ dixit Mat. 8. Leproso mūdato. Nā de oñde te sacerdotibus. ¶ 2° b̄ idē p̄cepit exp̄licite qñ d̄ discipulis dedit p̄tātē iudicādī i foro cōscie. Nā p̄misit Petro se daturū b̄i⁹ modi p̄tātē. Mat. 16. ibi. Tibi dabo clā. 7c. quā postea dedit 7 exp̄sse p̄ resurrectionem qñ dixit Jo. 20. Pasce oues meas: 7 oibus ap̄lis s̄c̄e adē p̄tātē dedit p̄ seip̄m cū p̄ resurrectionē dixit Jo. 20. Accipite sp̄m sc̄m q̄ remiseritis petā remittūt eis: 7 quorū retinueritis retēta sūt. Si q̄ dedit hāc p̄tātē Petro ap̄lis 7 d̄ discipulis: dedit etiā suorū successoribus: qz fm̄ Sco. 7 Ric. vbi. 5. Papa est successor Petri. Ep̄i successores ap̄lorū. Leteri p̄o sacerdotes sunt successores d̄ discipulorū. Hāc ē hoc idē. 21. dīf. c. 7 nouo. 68. c. cor ep̄scopi. §. q̄ autē. 7. c. quorū vices. Et extra de sacra yncione. c. ynico. §. per frontis. Et

hosti. de tēporib⁹ ordinando. §. 7 qualiter vbi alij dicunt. Et nota q̄ Petro sp̄alic⁹ data est b̄i⁹ modi auctoritas: vt ab ip̄so sūmo pontifice ceteri inferiores hāc auctoritate recipiāt. Hinc ē q̄ q̄uis b̄i⁹ modi auctoritas oib⁹ sacerdotib⁹ collata sit: vt patz ex su pradictis: nō tñ oēs ip̄sam exercere possunt quia ab ecclesia restricta ē. Et hoc cōueniēt. ¶ Ex quib⁹ oib⁹ sic arguit. Quibus datur p̄as de aliqua causa ip̄licite iudicandi: daf etiā illis potestas cognoscendi de illa iuxta illā regulā. Cum quid cōcedit: conceditur etiā illud sine quo adimpleri nō possit. Cū iurisdicctio data est ea q̄q̄ cōcessa ēē vidēt sine q̄b⁹ iurisdicctio explicari nō potuit 7 per qd̄ quēnt ad illd̄. habet ista regula extra d̄ officio delegati. c. p̄terea. Et. ff. de iurisdicctiōe om. iud. l. 2. ff. de p̄curatorib⁹. l. ad rem 7. l. ad legatū. 7. ff. si vsus petatur. l. p̄ma. §. p̄. ff. de seruitutibus rusticorū p̄diorū. l. qui habet ff. de acquirenda hereditate. l. illud. Cū igitur iudex nō possit recte iudicare de causa sibi ignota: necesse ē q̄ iudex sp̄ialis. s. sacerdos si debet conscientia p̄ctōis recte iudicare q̄ facta ip̄sius p̄as cognoscat: s̄ cognoscere nō potest nisi peccator ei cōscientia suā p̄ cōfessionē aperiat: quia ecclesia non iudicat de occultis fm̄ Sco. in. 4. dī. 15. ar. 1. q. 4. Hoc idē habet extra de simonia. c. sicut. in fi. 7. c. tua nos. Et extra de sen. ex cō. c. a nobis. 2. Et. 32. dīf. c. erubescant. 33. q. 5. c. christiana. Cū igitur christus sacerdos ius instituerit aliorū iudices in foro consciētie qui iudicare nō possint de occultis: precepit peccatores de necessitate salutis sacerdoti peccata sua confiteri. Et ideo Boet⁹ ait p̄mo li⁹ de conso. Si op̄rā medicantis expectas: oportet vt vulnus detegas. Cōfirmatur hoc exemplo Lagari Jo. xi. quē resuscitātū tradidit dñs d̄ discipulis soluendū. Vñ Aug⁹ in li. de pe. Et ponitur de pe. dīf. i. §. quē p̄nitet. vbi scribit. Lagari enī de monumēto iā suscitātū obtulit dñs d̄ discipulis soluendū p̄ hoc ostēdēs p̄tātē soluēdi cōcessā sacerdotib⁹. Hec ibi. Hinc ē q̄ apli habito hoc p̄cepto a magistro suo postea p̄mulgarunt Nā Sco. dicit q̄ apli illud p̄ceptū nūq̄ p̄dicassēt siue p̄palsent nisi illud exp̄sse i mā dātis a dñō habuissent. Qd̄ fecerūt vt patz Jaco. 5. vbi d̄. Cōfitemi alterutq̄ petā v̄ra 7 orate p̄ iuicē vt saluemini. Sup̄ quo p̄bo

dicit Ric. qd apls inuit cōfessionē eē faciēdā
 sacerdoti: qz paulo añ bec verba p̄misit. In
 firmat q̄s i vobis: inducat p̄s b̄ros eccl̄ie. Et
 ait idē doc. qd apls etiā itellerit eā eē necessa
 riā ad salutē: qz cōcludit vt saluem: q̄ pars
 nō t̄m referēda ē ad orate: sed etiā ad confi
 temi. ¶ Qd si p̄tra p̄dicta arguat 7 etiā p̄r
 euāgelii: qz Jo. 8. iuenit qd dñs remisit pec
 cata mulieri i adulterio de p̄b̄se sine confes
 sione. Nemo di te condē. nemo do. nec ego
 te cōdē. va. 7 am. no. pec. Silit̄ lāguīdo q̄
 38. annis languerat: q̄ etiā suā infirmitatē
 meruerat p̄ctm̄. vt Jo. 5. dicit ei dñs: Ec
 ce san? fact? es iā noli peccare: ne deteri? ali
 quid tibi cōtingat: nullā tñ ab eo eiegit con
 fessionē. Ad boerndeo fm̄ Alex. d. al. vbi. 3.
 Qd si nō legat p̄dictoꝝ p̄fessio potuit amē
 fieri. Multa enī sūta p̄po facta: q̄ tñ nō sūt
 scripta. Confirmat hoc idē paucioritates
 alioꝝ ap̄l̄oꝝ. N̄ Petr. 2. ep̄be. 3. c. Sata
 gite immaculati 7 inuolati p̄po iueniri in pace
 .i. p̄ cōfessionē emēdātē cōsciam. 7 iter: Cre
 scite p̄o in grā 7 i cognitiōe dñi n̄ri 7 salua
 toris Jesu xpi. bec añt grā crescit i nobis p̄
 p̄fessionē fm̄ glo. Itē Jo. p̄m canonice sue
 i. c. Si autē cōfiteamur pctā nostra fidelis 7
 iust? ē dñs vt remittat nobis pctā n̄ra 7 emē
 det nos ab oī iniquitate. Itē apls Paulus. i.
 2. bi. 6. Apprehēde vitā etnā in qua voca
 tus es: 7 cōfessus bonā cōfessionē corā mult
 testib? p̄cipio tibi corā deo q̄ viuificat oīa in
 xpo iesu q̄ testimoniū reddidit sub pōtio p̄
 lato bonā p̄fessionē: vt serues mandatū sine
 macula irre p̄b̄sibile: vsq; in aduētū domi
 ni n̄ri Jesu. Hec ibi. Et sic patet euāgelij p̄e
 ptis 7 ap̄lica instructōe p̄fessionē esse necessa
 riā. ¶ 2. p̄bat cōstitutōe canonica. Itaz p̄
 sacros canones statutū ē oēs volentes remis
 sionē pctōꝝ accipe pri? ad verā p̄fessionē ac
 cedere. vñ d. x. di. i. c. vide. d. f. Quisq; es q̄
 p̄sci? tibi es alicui? erroris 7 quāto tpe erras
 se te nosti: tāto nibilomin? tpe b̄nīlia te ipsū
 ad deū 7 satisfaciās ei i p̄fessioe p̄nie. Hec ibi
 Et in. c. eccl̄esia. d. f. Eccl̄ia xpi est nō balens
 maculā neq; rugā aut aliqd̄ istū modū. Qui
 p̄p̄ctōꝝ aliqua forde maculat? nō pōt de ec
 cl̄esia xpi appellari: nec p̄po subiect? dici: p̄s
 sibile est aut vt quō eccl̄ia q̄ pus rugā babu
 it 7 maculā 7 imundiciā 7 postea restituta ē
 ita 7 pctōꝝ currat ad medicū. i. ad cōfessōrē

qz nō b̄nt op? sani medico: sed male babētes
 vt curet vulnera ipsi? 7 sit de eccl̄ia q̄ est cor
 pus xpi. Et i. c. sc̄da. d. f. Secūda p? naufra
 giū tabula ē culpā simplici cōfiteri. Imita
 ti estis erratē: imitami 7 correctū: errauī
 mus iuuenes: sed emēdem? senes: iūgamus
 lachrymas 7 gemit? copulem?. Et in. c. de?
 dicit. De? diffinitionē nō facit: q̄ mīam suā
 oībus p̄misit: relaxandi licetiā sacerdotibus
 suis sine vlla exceptiōe cōcessit. Et in. c. si pe
 catū. idē dicit. Et in. c. quē penitet. Quē pe
 nitet oīo peniteat: 7 dolozē lachrymis osten
 dat: 7 rep̄ntet deo vitā suā: p̄ sacerdotē pue
 niat iudiciū de p̄ cōfessionē: p̄cepit enī de?
 mūdādis vt oñderēt ora sacerdotib? vltis
 corpali p̄nti cōfitemda pctā. Et in. c. quō. d.
 Frustrantur clauēs eccl̄ie q̄ sine arbitrio sa
 cerdotis p̄niat agi: si sine oīs p̄fessioe in
 dulgentia ipetras. Et extra de pe. 7 re. c. oīs
 dicit. Qis vtriusq; sex? cū ad annos discre
 tionis puenerit oīa sua sol? pctā semel i āno
 fidelit? cōfiteat p̄prio sacerdoti: 7 iunctā si
 bi p̄niāz studeat p̄ virib? adimplere. Hec ibi
 Sup quo dicit Bona. in. 4. di. 17. Qd cō
 siue boni siue mali obligantur ad p̄fessionē
 sei? āno qz teneri ad p̄fessionē pctōꝝ ē dupl
 citer. Aut ex institutiōe prima. 7 sic ē lb p̄e
 pto p̄ 3. s. solū illis q̄ sūt i pctō mortali. Aut
 ex institutiōe sup addita q̄ est a generali cōci
 lio: in dicto. c. oīs. 7 rōne bui? secūde institu
 tionis tenent oēs: saltē semel i anno: vt me
 li? patebit. j. Rō aut fm̄ Alex. vbi. 3. buius
 institutiōis secūde pōt eē triplex. Prima rō
 fuit iō qz quilibet debet deū gloriificare confi
 tendo se pctōrē. Qui enī se pctōrē cōfiteatur:
 deū gloriificat: oñdēs se deī grā 7 mīa indige
 re. Secūda rō fuit sacre coionis reuerentia
 qz oēs tenēt i pascha coicare: tā p̄fecti q̄ im
 perfecti: Et tūc qz agn? paschalis cū solēni
 tatem aduocand? est: vt mūdi eēnt manduca
 tes 7 digni: oportuit p̄mitti remediū purga
 tionis: 7 hoc qd ē i p̄fessioe pcti. Tertia rō
 fuit discretio gregis dñici: ne lupi ascēderēt
 in gregē q̄ māducarēt agnos: ideo institutū
 est vt vult? cōfciā suā p̄siderent sacerdoti
 bus: vñ si q̄s nullū habet pctm̄ mortale de
 tet tñ p̄fiteri veniale. Sz quō 7 q̄lit? declara
 bit inferi? Sed hec dicta sūt incidēt ad de
 clarationē illi? c. oīs. Qd si contra arguat
 sic. Nō est necessariū cōfiteri sacerdoti mīi

ad taxandū emendā peti: sed homo sufficie-
ter sibi pōt taxare emendā. p petō suo vel ali-
quis discreto: nō sacerdos: ergo videt q non
fuit cōueniēs h' mōi institutio cōfessionis sa-
cerdoti fide. Ad hoc. R. Ri. vbi. s. in re-
sponsione tertij argumēti. q ille q nimis ē fa-
miliaris vni pri: iudex eē nō debet in illa cā.
Extra de officio 7 p tate iudicis delegati. c.
insinuāte. q sic dicit glo. ibidē familiaritas
affectio veritatē ipdire solet: bō autē ē nimis
familiaris carni sue: 7 iō non est rōnale q sit
iudex in aliq cā in qua agēdū ē de punitione
carnis sue: q propter necessariū ē ipsū stare
alteri iudicio. s. sacerdotis. v' pōt dici q cō-
fessio nō solū ordinat ad taxationē emende
imo ad aliquā relaxationē pene virtute cla-
uiū 7 ad suspensionē grē: 7 q nullus bz cla-
ues in foro pscientie nisi sacerdos: ideo neces-
sariū est cōfiteri sacerdoti. Et sic patet neces-
sariā esse cōfessionē cōstitutione catholica.
Hāc doc. ecclesie hoc idē affirmāt. Et pmo
probat auctoritate Augu. li. 5. cōfessionū.
Accipe sacrificiū cōfessionū mearū de ma-
nu lingue mee quā formasti 7 exercitasti vt cō-
fitear nomini tuo: 7 sana oia ossa mea 7 di-
cent: Dñe quis similis tibi? Neq eni docet te
quid agat in se qui cōfitear tibi: quia non ex-
cludit oculū tuū cor clausū: nec manū tuā
expellit duriciā hominū. Sed sol' etiā cum
voluerit aut miserā: aut vendicā: nō est qui
se abscondat a calore tuo. Itē idem ipse ait li.
50. omeliarū. omel. 12. Quōd nobis peccato-
rū vulnera nūq deē possūt sic 7 cōfessionis
medicamēta deesse nō debēt. Non eni ideo
vult de' vt cōfiteam pētā nostra q ea ipse
scire nō possit: sed qz diabol' hoc desiderat
vt iueniat quid nobis aī tribunal eterni iu-
dicis obijciat. Ideo vult vt magis defende-
re q accusare peccata nra velim'. Ecōuer-
so aut de' noster: qz pi' 7 misericors ē vult
vt ea cōfiteamur in hoc seculo: neq illis con-
fūdāmur postmodū in futuro. Quōd si cōtra-
dicat sic arguēdo: Tu dicis necessariā esse
cōfessionē auctoritate Augu. sed Aug' ex-
ponens illud. Dixi cōfitebor. 7c. ait: Volū-
tas remunerat nō op': volūtas vero in cor-
dis cōtritione ē: opus vero in operis confes-
sione: ergo luce clarius constat cordis cōtri-
tione nō oris cōfessione peccatū dimitti. Ex
quo verbo videt q nō sit necessaria cōfessio

pen. tēti. Ad hoc respondet per Alex. Quōd
licet cordis cōtritione peccata dimittat qm
ad culpā: tñ cōfessio necessaria ē quia deus
nō remittit pētā in cōtritione nisi cum cōdi-
tione: neq si penitens confiteat illa quādo
offert se oportunitas. Secūdo hoc idē pro-
bat auctoritate Hiero. in epla de obiurgā-
tione susāne. Hāc nō est dubium leui' eē cri-
men nisi peccatū suū hō vltro cōfiteat 7 peni-
tet: at vbi celans mala sua 7 inuit' detegit
7 nolens publicat illud graui' scelus ē. Hec
ibi. Tertio hoc idē probat auctē Grego.
S. morl. Qui pmeret vult qd expedit debet
maluz cōfiteri qd fecit: Valde eni est facile
vt peccatozē se quisq fateat cū nūbil pro pec-
cato suo patiat. Hec sūt vera insignia humi-
litis iniquitatē suā quēq cognoscere: 7 co-
gnitā vera cōfessio aperire: pētores nos eē
in trāquillitate loqmur: sed cū de pētis ipsis
flagello interueniēte corripimur murmura-
mus: pena ergo nos interrogat si culpā ve-
raciter agnoscam'. Plerūq grauioris cer-
taminis est pētā cōmissa pēdere q nō admis-
sa vitare. Hec ille. Quarto hoc idē probat au-
toritate Ambro. in li. de paradiso. Nemo
pōt iustificari a pēto: qd nōdū cōfessus fue-
rit. Itē ipse in sermone. xl. Ecce nūc tēpus
acceptabile in quo cōfessio aīam a morte li-
berat 7 cōfessio paradisi aperit: cōfessio spem
saluādi tribuit. Hec ille. Quod si cōtradica-
tur per eiusdē Ambro. verba sup. Lucam.
Et de pe. di. i. in pncipio. sicut dicit Petrus
doliuit 7 fleuit: qz errauit vt hō non inuenio
qd dixerit: scio q fleuerit. Lachrymas eni
lego: satisfactionē ei' nō lego. Ad hoc rōndet
Alexā. q per verbū hoc Ambro. non vult
ostēdere q tanta possit eē cōtritiō q deleat
culpā 7 penam sine cōfessione 7 satisfactioe:
sed qz tunc scdm Magistru sententiarū in
4. di. 17. Non erat instituta ad huc cōfessio
tēpoze Petri: licet data eēt potestas discipu-
lis dimittēdi peccata. Ex illo igit pbo Am-
brosij q nō sit confitēdū: sed pot' q lachry-
me cū cōfessione sunt magne efficacie: vnde
Hugo de sancto victorie sic ait Si illic tūc
lachryme valuerūt vbi cōfessionē oris non
habuerūt: quāto mag' si vere fuerit nūc va-
lent vbi cū cordis cōtritiōe 7 oris confessio-
ne habeāt. Hec eni tibi demonstrat cū sub-
dis: pri' scindū: postea cōfitendū hoc siqd ē

ad veritatis confessionem pertinet ut prius confessio
 gariis postea confitearis. Hec ille. Postremo
 hoc idem per auctoritatem Lactantii. et per. vi.
 i. c. Ad potestatem quicquid gratia vite celestis gratis
 accipere nisi purgat fuerit ab omni forde peccati per
 penitentiam confessionem. Hec ille. Quod si contra
 dicat per perba ipsius Lactantii. et per. vi. i. circa
 principium Lactantii lauat delictum quod pudor est
 confiteri. Ad hoc respondet Alex. quod hoc intelli-
 gendum est de lachrymis secretis que sunt in con-
 fessione secreta facta vni sacerdoti de pecca-
 to quod est pudor confiteri in publico: unde ex
 hoc non sequitur quod non sit necessaria confessio: vnde
 Gratianus de pe. vi. i. c. non ita ait: Non ita
 intelligendum est ut sine confessione secreta nam
 quod peccata secreta confessione et occulta satisfac-
 tione purgantur: nec est necessesse quod semel
 sacerdoti confessi fuerimus de novo confiteamur
 vel potest dici secundum Hugonem de sancto victo.
 quia dicit littera ait: Lachryme lauant delictum
 quod ore pudor est confiteri. Aliquid ideo dixit
 tibi. Si erubescis confiteri peccatum tuum quod
 tibi sufficiat si tantum lachrymaueris non confi-
 tearis. Nonne multo melius est ut scripturam
 hoc potest dicere intelligas quod lachryme ex in-
 tima cordis contritione placent. Illa etiam pecca-
 ta lauare possunt que sine pudore et verecundia
 ore confiteri non possunt. Quid ergo si pudet etiam
 peccata lachryme lauant ibi tacendum est ubi
 diuini auxilium magis necessarium est: immo
 multo magis confitendum est ut humilitas con-
 fessionis lachrymas adiungat peritiosis. Hec
 ille. ¶ Tertio hoc idem per auctoritatem legum exemplifi-
 catione. Primo enim quia sicut leges volunt
 quod rationibus obligat ratione percuracionis vel
 administracionis non debet religionem intrare
 nec ad sacros ordines promoueri antequam ratio-
 nis reddiderit. extra de obligat. ad ratio-
 nis. c. vnico. et c. de episcopo. et clero. l. officia-
 les. Sic peccator propter malam dispositionem
 vite sue in seruitutem diaboli positus non assu-
 mitur ad gremium ecclesie et ad ordines ange-
 lozum nisi prius per confessionem rationis
 reddiderit. Preterea sicut leges volunt quod
 inter duos discordantes ponatur arbitrium pro pace re-
 formanda. ff. de arbitrio. l. finis. Sic ecclesia
 sancta ipse saluator non inter deum et peccatores
 posuit arbitros id est confessores dicentes illud
 Luc. 17. Ite ostendite vos sacerdotibus. et au-
 ctoritatē vos absoluedi habentibus: ut patet

supra. Nam sicut iudicis datum a non suo iudice
 non valet in tantum est a iure reprobatur: quod si
 clericus suo iudice contempto vadat ad iudicem
 secularē non solum debet deponi: vt. 23. q. vi.
 tima. c. si quis episcopus. et c. quo abusi. Sic
 ille deponitur de statu gratie et glorie qui va-
 dat ad iudicem non suum et confiteatur: quod deus iu-
 dicabit cum sicut non confessum: quod illud quod
 non est recte factum pro non facto reputatur. ff. de
 satisfacere cogantur. l. quotiens. Preterea sicut
 secundum leges si medicus conueniat cum infirmo
 ut ipsum sanet per certa mercede ab egritudi-
 ne sua: et post sanitatem iterum decidat in infir-
 mitatem: et hoc ex culpa sua medicus non obliga-
 tur nisi pro noua mercede et nouo pacto: ut
 patet. ff. de re. iur. l. quod si quis ex culpa sua. ff.
 locati. l. maritus. Sic spiritualiter habent pec-
 catores cum deo medico animarum pactum quod
 sanet eos ab infirmitatibus: coram deo: et hoc pro
 mercede operum charitatis et obseruantia ma-
 datorum eius. Si ergo culpa sua non sanantur: quod
 faciunt contra precepta medicorum non tenent eos
 curare nisi noua mercede et nouo pacto id est
 noua confessione. Aut si post sanationem iterum
 ceciderint in infirmitatem recidendo in pec-
 catum non tenent deus eos curare nisi innoua-
 ta mercede. id est iterata confessione. Preterea sic
 secundum leges si quis habuerit duos seruos quibus
 libertatem promiserit si rationes reddide-
 rint: si quidem rationes separatim iecerint suffi-
 cere debet ad libertatem adipiscendam ei qui ra-
 tiones reddiderit: ut seruus per rationem red-
 ditionis expressam censetur liber. ubi aliter qui
 non reddiderit in seruitute remaneat. Quod
 habetur. ff. de manumissis. in testamento. l. si prima fue-
 rit. §. bec questio. Sicut a simili creatura libera
 bis a seruitute corruptiōis in libertatem glo-
 rie filiorum dei: et hoc per confessionem in qua pec-
 cator reddit rationem omnium que a deo accepit
 Preterea sicut secundum leges que ex certa scientia tes-
 tatoris deleta sunt a legatario vendicari non
 possunt. ff. de his que in testamento delentur. l. i. Sic spiri-
 tualiter malum testamentum et cyrographum
 quo erat anima diabolo obligata per confessio-
 nem reuocare et delere potest. Quod si contra dicatur
 sic. Nullus tenetur manifestare corporis sui
 inbonesta: ergo multo minus anime sue. Ad
 hoc Ricardus ubi. §. in responsione primi argumenti
 quod inbonesta corporis expedit quandoque me-
 dico manifestare ad curationem: ut patet ex

legib⁹. s. allegatis: et hac intentione manifestada sunt etiam in honesta aie sacerdoti tamquam ipsius medico. Et sic pars confessionis esse necessaria legum exemplificatio. Confirmant predicta duobus memorandis exemplis. vnu est gentiliu. aliud est christianorum. ¶ Probo hoc primo exemplo gentiliu: quod sic legimus quod sacerdotes de pinxerunt penitentiam et confessionem ad modum bovis nudi per totum corpus tenetis in manu quoddam flagellum. 5. foliorum in quibus scribebant. 5. versus. In primo folio sic erat scriptum Peccavi cessare volo. quod peccavi gratias ago. In secundo folio sic Penitentia me libenter affligo: quod contra deum iniuste egi. In tertio sic. Oram spiritum meum ponam in celum. et pro misericordia lacrymabiliter postulabo deum. In quarto. Exercere volo opera misericordie: ut mihi aperiat porta venie. In quinto. In vita bona perseverabo. propter gaudium celi quod expecto. Spiritualiter si peccator velit venire ad mundam vitam oportet quod sit mundus ab omni peccato: per puram peccatorum confessionem ad quam exiit. 5. Primo propositum dimittendi peccata cum dolore commissorum in primo versu. Secundo sponte et voluntarie in penitentia se affligat in secundo versu. Tertio spiritum ponat in dei bonitate et misericordia in tertio versu. Quarto exercitium bonorum operum in quarto versu. Quinto perseverantia in bono in quinto versu. ¶ Secundo hoc probatur per exemplum christianorum. Nam legimus in cronicis minorum quod parisi quidam clericus lubricus et immundus scientia tam preclarus philosophie studio vacans gravissimam infirmitatem incurrit. Tunc socii ad confitendum eum inducebant et recipiendum eucharistie sacramentum ipse vero animo indurato hoc facere recusabat. Tunc socii fratrem quendam minorem valde devotum vocaverunt rogantes eum ut ipsum vellet ad contritionem inducere: cum videretur ad finem appinquare. Venit statim frater ille: et cum eum ad penitentiam adducere ab infirmo repellere sicut a desperato preces serventissimas deo fudit. Et tunc infirmus a deo bono respectu vidit magnam et apertam puteum iuxta lectum: et de puteo velociter ascendere draconem cum flamma sulphurea ore aperto qui videbatur velle infirmum devorare. Tunc infirmus timore magno percussus oculis suis celum erigens vidit Jesum veluti cruci affixum in aere et predictum fratrem ad pedes orantem ut ipsi infirmi dignaretur preces mi-

sereri. Et Jesus: veniat ad confessionem non negabo veniam. Hoc infirmus audiens consolatus et ad seipsum rediens totus dulcoratus interiorem petitionem confessionis et statim predicto fratri mititur ut illi plenarie confiteatur. Statimque convalescens ordinem fratrum minorum ingreditur. Cuius vita in ordine extitit celebris et famosa. Confitemini ergo peccatores ut sic peccata vestra deleant: quia aliter deleri non possunt et sic gratiam consequimini in presentibus et gloria in futuro Amen.

Seria secunda post tertia dominica in quadragesima. De generali comprehensione confessionis quod omnes comprehendat. Sermo. 6c.

Lausum est

celum annis tribus. Scribitur etiam perba Luc. 4. Propter quod ipse peccati sermone frater charissimus tractatus est de obligatione confessionis.

In presentiam tractandum est: si preceptum illud generaliter omnes comprehendat: an aliqui sint ab ipso exceptuati. Cuius confessionis mysterium aperte in isto evangelio declarat in quo fit mentio de mundatione lepre Naaman Syri mundati ab Helyseo. Nam per lepram intelligitur peccatum que manifesta Helyseo per consilium eius mundata est: ita peccatum patefactum in confessione sacerdoti. Sed timeo quod hodiernis temporibus clausum sit celum: sicut clausum fuit tempore Helye prophete annis tribus: ut dicunt perba prophetia que scripta sunt etiam tertium. Regum. 17. v. 35. quod clausum sit celum. id est gratia celestis annis tribus. id est propter defectum trium partium penitentiae: contritionis: confessionis: et satisfactiois. de qua confessione ad declarationem eorum que scripta sunt in precedenti sermone tres breves considerationes hic annotabimus. Quarum prima dicitur generalis comprehensio. 2. diversorum personarum variatio. 3. universorum dispensatio.

Prima ubi declarat universum generaliter omnes ad confessionem obligent.

¶ Primo ad maiorem declarationem predicti: ceterum quod si preceptum confessionis contra homines annos discretos habentes prebendat neminem excepto. Videtur enim quod sic per allegatam decretalem Dionysii super septimum quod per pontificem velis. scilicet omnes qui totum diem in excludit. et de maiore. et de. i. c. solite de obsequiis de iuniorum in. c. 2. di. 19. c. si Romanorum. 25. di. 5. i. in glosa. C. mandati.

r z

l. a. pcuratore. ff. de officio p̄sidis. l. 3. Secūdo hoc edictū includit mares 7 feminas in verbo. s. vtriusq; sexus. Nā si de quo minus videt inesse 7 inest: ergo de quo magis. 2. thopicoz. Extra de electide. cum in cunctis. Sed min⁹ videt inesse cū nō exprimitur sex⁹ 7 tñ masculū gen⁹ p̄cipit femininū. i. 7. q. 4. Si quis suadete. 7 de elec. in. c. generali. li. 6. de consecra. di. i. oēs fideles. Et. ff. de leg. 2. l. si ita. 7. ff. de verbo. signi. l. si quis. §. for tius. cū exprimit vtrūq; sexus: 7 t̄ patet in p̄posito. Preterea vt habet̄ ē superi⁹ cōfite ri sacerdoti est p̄ceptū dei: s̄ ad p̄ceptū dei oēs tenent: ergo 7c. Preterea cōfiteri sacer doti est p̄ceptū aplice sedis. S3 sicut dicit̄ di. i. 9. c. sic oēs. Sic oēs app̄tolicē sedis san ctiones accipiēde sunt tanq̄ ipsi⁹ diuina vo ce Petri firmate: ergo idē vt p̄i⁹. Sed p̄ hoc arguit̄ sic: extra de elec. c. innotuit. dicit̄ Nō habet imperiū par in parē: ergo ad p̄ceptū de cōfiteendo cū fuerit factū per Papā tenent̄ eius successores. Item illa decreta lis oīs vtriusq; sexus nō obligat ad cōfessio nē nisi fideles: ergo infideles nō tenent̄ ad cōfessionē: ergo nō oēs. Preterea nemo te net̄ ad impossibile. ff. de re. iu. l. impossibi liū. sed multi sūt qui nō p̄nt loqui v̄l nesciūt idioma per qd̄ intelligant̄ a cōfessore: ergo sūt multi qui nō tenent̄ ad cōfessionē: ergo nō oēs. Hāc questionē bñ declarat Ricar. vbi. §. q. 4. di. 2. Regulariter oēs tam fide les q̄ infideles tenent̄ ad cōfessionē facere sacerdoti christiano. inquātū illud p̄ceptū est p̄ceptū dei qui plenitudinē gr̄atis vni uersaliter habet sup̄ oēs 7 p̄ceptū vniuersa liter dedit. Si aut̄ nō ēēt p̄ceptū nisi ab ec clesia ad ei⁹ obseruationē nō teneret̄ Papa nisi de cōgruitate. Et p̄ hoc patet. R. ad p̄mū argumētū. q2 quīs vn⁹ Papa nō bate at imperiū in successorē: tñ de v3 imperiū sup̄ eos q̄ implicite p̄cepit cōfessionē ēē faci endā sacerdoti vt visū ē. Et rōne hui⁹ tenet̄ Papa ad obseruationē hui⁹ p̄cepti de ne cessitate. Ad obseruādū aut̄ ipsū f̄m circū stantiā ordinatā a cōcilio gnālī tenet̄ de cōgruitate. q2. 25. q. i. c. cōfidū. 7. c. iusticie. Iusticie ac rōnis ordo suadet: vt q2 succes sorib⁹ desiderat mādara sua seruari p̄deces soris sui. p̄culdubio volūtate 7 statuta custo diat. Hec ibi. Per hoc etiā p3 R. ad scdm

q2 etiā infideles ad h⁹ mōdi p̄ceptū obligant̄ ex q̄ sūt sub iure dīno. Nō teneret̄ aut̄ ipsi qui sac̄m baptismi nūq̄ suscepērūt si hoc p̄ceptū nō ēēt nisi ab ecclia q2 p̄me ad L. bon. 5. Quid. n. mihi d̄ bis qui foris sūt iudicare nūc de bis q̄ int⁹ sūt iudicate. Nā eos q̄ fo ris sūt iudicat̄ de. Silr. 45. di. Quis sincera 7. c. de iudeis. 7. ff. q. 3. inter p̄ba. q2 sic ait: Ric. in. 4. di. i. 7. ar. 2. q. i. Licario christi nō fuit cōcessa directe gr̄as sup̄ illo q̄ sac̄m ba ptismi nō suscepit. S3 ad maiore hui⁹ qd̄ nis declarationē 7 etiā argumētū solutionē aduertendū ē: qd̄ cū dīnū p̄ceptū sit rōnabilis simū nō obligat ad aliqd̄ irrōnabile. Id ad obseruationē hui⁹ p̄cepti nō tenet̄ boies qñ habet̄ de nō p̄fiteōdo rōnabilē ex culationē. Quia p̄pter solēt sex gnātides assignari exce pte ab vni⁹ p̄cepto. Primi s̄ ligua carētes q2 h3 Ric. vbi. §. nō obligā p̄fiteri nisi signo v̄l nutu co mō q̄ p̄nt. Et p̄ bis bñ facit. 26. q. 6. c. q2 recedūt. vbi d̄ Sbito obmutescēs. p ut statutū ē baptizari vel accipe p̄nam pōt si volūtāt̄ p̄terite testimoniū p̄bis alior̄ b3 aut p̄sentis i suo nutu amētib⁹ etiā quēcūq; pietatē sūt cōferēda. Illi aut̄ q̄ loq̄ pōt 7 b3 sacerdotē p̄sentē nō sufficit p̄fessio p̄ scriptū scā: q2 quīs fiat ad māifestādū petm̄: tñ q2 ēps sac̄ri req̄rit̄ d̄terminat̄ mod⁹. s. pactū q̄ p̄cipue manifestari p̄uenit boies p̄scia. Et hic ē act⁹ loquēdū: vñ Magi. i. 4. di. i. 7. c. 4. di cit̄ Dñs docuit corpali p̄sentia pctā p̄fiteēda nō p̄ scriptū manifestāda: nec etiā p̄ mūciū. Hec ibi. Secūdi sūt idioma nesciētes. Qui etiā h3 Ric. vbi. §. nō tenet̄ cōfiteri nisi p̄r si gnū vt muti. Quis aliq̄ dicant qd̄ tenent̄ cō fiteri p̄inter p̄tē: cū nullo iure nec dīno nec positiuo sit p̄stitutū nō videt̄ tutū p̄l̄ arcta re p̄fessionē q̄ arctet̄ p̄ ipsa iura. Quia p̄m. pent. c. q̄ nimis emūgit elicit sanguinē. Et id nō tenet̄ p̄fiteri nisi p̄ signū vt dcm ē. Et p̄ v3 p̄ rñso ad vltimū ar. S3 q2 dictū est qd̄ null⁹ d3 p̄fiteri p̄ scriptū p̄sente sacerdote. Querit̄ si muti v̄l ligua nesciētes possint cō fiteri p̄ scripturā si sūt p̄ntes. Et rñdet̄ qd̄ sic si sine piculo p̄nt: q2 p̄dictū p̄bū magis intel ligit̄ de loq̄ valētib⁹: vt i. c. oīs. sup̄ p̄to sol⁹ dic̄ Inno. Surd⁹ v̄l mut⁹ v̄l eger q̄ sine picu lo loq̄ nō p̄nt v̄l q̄ p̄nt aliter⁹ ligue q̄ p̄fessoz posset p̄fiteri p̄ scripturā v̄l aliū. T̄ et n̄ sūt q̄ nō sūt tōli capaces: vt pueri. 7. annoz: vt

patz dicto. c. omnia. Et no. glo. ibi sup pbo discretionis. 7 etiā glo. in. c. i. de delictis puerorum. Et si puer vel puella. 7. anno obligat ad pfectionē ad eā p parētes debent induci obligant etiā nō hoc tēpus si sūt doli capaces: qz tunc pōt peccare: qd magis acceleraf in vno q̄ in alio. Exemplū habem⁹ in libro dialogorū de puero. 5. anno pblassemāte tēū quē demonē asportauerūt: vnde no. scdm Scotū in. 4. Qd qñ puer facit ista tria vel vnu eorū obligat ad cōfessionē añ septēniū Primo quādo rñdet ad ppositū cū ratione. Secūdo qñ vadit ad ecclesiā 7 discopit caput 7 facit signa discretionis 7 deuotionis. Tercio qñ verēciat de malo alijs videntibus. Infancia namq regulariter iudicio caret. i. q. 4. c. 2. Itā infans 7 furiosus equiparant: qz iudiciū animi nō habēt. ff. ad. l. acquiliā. l. sed 7 si lege. §. iniuriarū. 7. §. igif. 7. 5. q. i. c. illud. 7. c. imputeres: vnde etiā si homicidiū cōmitteret talis sine furiosus nō imputaret ei: vt in. c. vno. de homicidio. in clemētis. idem in dormiēte. l. si. ff. ad. l. cor neliā. Omnes igit doli capaces contēnētes semel in anno cōfiteri: mortaliter peccant tāq trāsgressores 7 violatores canonū. Si. di. c. si quis sūt. vbi dicit pēnū paganitatis in currit quisq: dñ se fidelē eē asserit sedi apostolice obedire contēnit. Et. 19. di. c. nulli dicif. Nulli fas sit apostolice sedis pcepta trāsgredi. Et. 25. q. i. c. nulli dicif. Nulli namq fas ē aplice sedis terminare decreta. Quartū qui excusant sūt sacerdotes nō habētes quē tñ debēt penitentes inq̄rere: vt dñ in. 4. sen. di. 17. c. nō prius. Et illud Augu. li. de pen. di. 6. qui cōfiteri. Si velt sacerdos primo vel socio fienda ē confessio scdm Ricar. vbi ē expōnendū de cōgruitate nō de necessitate. At rñ vero absente sacerdote penitēs debeat ei cōfiteri in scriptura. dicit Ricar. vbi ē. q. 5. in cor. q. qñ: quia hoc nō inuenit institutū: quia iminet periculū ne sit defectus in eratiōe pēdēz quā facere d3 sacerdos vt possit salubria p̄bere remedia: 7 ne fiat reuelatio pēti alicui? 2. re. n. faciliē p̄di pñt aut per nūciū maliciose aperiri: aut p ignorantiā nūciū tradit illis q̄b⁹ nō mittūt q̄ eos apirēt. Et iā qz aliq maliciosus sacerdos possit cōtra penitēre arguere p scripturā suā. In absentia ergo sacerdotis nō tenet qd p̄fiteri lai

co nec sacerdoti p scripturā 7 nūciū tēione necessitatis 7 superogationis: s̄ sufficit contritio cū pposito cōfiteudi habita oportunitate sacerdotis. Quinti sūt amētes q̄ a cōfessioe excusant: qz amētes nō pñt mereri vel temerari: s̄ sūt in statu dñatōis seu saluatōis. put in amētiā deuenerūt. Itā in eodē statu intelligit p̄seuerare. c̄x. de bap. c. maiores. ad finē. vñ nec pñiam nec cōfessio nē facere possūt nisi lucida haberēt interval la sen ad p̄pziū reuerterēt sensū. Sexti 7 vltimi sūt nullū pēnū ba bētes: qui nō tenent nisi ppter pceptū ecclesie se p̄sentare dicēdo se nullū delictū cōmississe. Vel pōt dici scdm Ricar. qz tales nō tenent cōfiteri: qz carere longo tēpore oi pēd tam veniali q̄ mortali nō pōt homini cōuenire nisi ex p̄uilegio spālī. Et statuta non se extendunt nisi ad ea que veniūt de lege coi. 19. q. 2. c. duc. §. lex. vbi dicif. Qui lege p̄uata ducif nulla ratio exigit vt a lege publica cōstringat. Et simile habet extra de regularib⁹. c. licet. Et sic patet pars prima.

Pars secūda vbi ponūt varij qui vario modo obligant cōfiteri.

Ecūdo in isto sermone p̄dicta vt clarius intelligat aduertendū ē. Qd tria genera psonarū cōfiteri tenent. Primi sūt bñ dispositi nō habētes cōscientiā pēti mortalis: sed tñ venialis: quia fm Ri. vbi. ē. Quis hō non teneat penitere de venialib⁹ eo qz sūt stare pñt cū grā: 7 p̄ hāc vitam remitti. Quia ppter nō sepat nec a regno militātis ecclesie: nec triū p̄bātis. Et id per se nō indiget officio clauis quo ap̄rif regnū: tñ p accidēs tenet de illis penitere et cōfiteri. s̄ ppter obseruationē statuti ecclesie. Hinc ē qz ait Alex. vbi. ē. Qz ille qui nō bz cōscientiā pēti mortalis: tenet cōfiteri tēione necessitatis rōne institutiōis ecclesie: saltem se eē pēdē in gnālī nō specificādo de ali quo mortali pēdō: s̄ pēdā venialia ad min⁹ in gnālī dicēdo se eē pēdē multoz venialium. Tēione aut eq̄tatis tenet etiam venialia in spālī saltē illa de q̄b⁹ recordat. Et s̄ ppter reuerētiā sacri ad qd accedē d3 diligentissime p̄par⁹. Si. n. qd bz p̄sciam venialis nec illud p̄fitef: nec p̄fiteri. pponit min⁹ reuerēter ad sacm accedit nō dico tñ qz peccet mortalitē. Qd si p̄dicat sic bñtes p̄sciam mortalis non

tenent pñteri venialia ex hac institutioe. Si
ergo nō hñtes tenet solūmō pñteri venialia
qz nō hñt pñciam mortalitatis: q malicia habē-
tū pñciam mortalitatis pñcinat ei cū aliq obli-
gati sūt ad difficiliora eo q boni sūt. Ad B.
R. fm Abo. in. 4. di. 17. ar. 1. q. 3. in soluti-
one tertij argumēti. Qd fm cōstitutionē ec-
clesie solū qd tenet pctā mortalia pñteri nec
etiā ille q nō hz mortalia: tenet ad pñfessionē
venialiū s sufficit ad implendū pceptū: vt se
sacerdoti representet 7 se oñdat absq pñciētia
mortalitatis eē: 7 hoc ei p cōfessionē cōputatur.
Tenet tñ tentioe eqtatis pñteri venialia vt
dictū ē qua tētiōne tenet etiā ille fm Alex.
qui hz mortalia. Ex quo pz q nō tenent mi-
nus isti q illi. Secūdi qui tenent ad pñfessio-
nē sūt pñfecti nō hñtes pñciētiā pcti venialia
eo mō quo dictū ē supra fz Ri. Sz Alex. de
al. aliter dicit vbi. s. di. Qd si aliq persona
eēt talis pñciētie nō teneret cōfiteri nisi rōne
institutiōis ecclesie nō dicēdo tñ aliquid cō-
tra cōscientiā: s dicēdo in generali se eē pec-
catorē: nec mēdaciū diceret. iuxta illud pro-
uerb. 20. Quis pōt dicere mūdū ē cor meū
purus sū a pctō? Et pme Joh. j. Si dixerim?
m? : qz pctm nō habem? ipsi nos seducim?
Pōt eni quis dicere se esse pctōrē pctō non
existente in actu : s in habitu quo ē re? pene
alicui? licz in eo aliqd pctm nō sit nisi origi-
nale nō dico vt originale sit culpa: s eo mo-
do quo originale manet actu post baptisimū
licet trāseat reatu pene eterne : qz tñ ad huc
obligat ad multas penas. Pōt etiā quis cō-
fiteri se eē pñcatorē nō ex culpa actuali quā
nō habeat: s ex reatu culpe que pñcessit 7 sic
patet ppositū. Tertij qui tenet cōfiteri sūt
obstinati cñstētes in pctō mortali nō hñtes
volūtātē dimittēdi pctm. De quib? infiniti
vt ita loquar bodiēnis tēporib? reperiunt
De quib? dic Alex. de al. vbi. s. Qd ex insti-
tutiōe ecclesie etiā isti ad pñfessionē tenet Alio
quin nouū pctm mortale incurrit: qd vitā-
rēt pñfēdo Qd si pñbarguē sic Eccl. 15. Mō
ē speciosa laus in ore pctōris: s pñfessio pcti ē
laus xī. Vñ sup illud. Confitemi dño qm
bon. 7 c. d. Pñ pñfessio pctōr: nō ē sine lau-
de dei: Sed null? tenet ad id qd nō est spe-
ciosū in pñpectu dñi: s null? tenet pñteri exi-
stēs pctō. ¶ Ad B. R. Alex. vbi. s. Qd
verū ē q nullus tenet ad cōfessionē faciēdā

in pctō existens 7 tñ in pctō tenet ad pñfessio-
nē: s deberet inferri: ergo nō tenet ad confes-
sionē talē Et isto eodē mō rñdet ad illud qd
coiter dici solet. Aliq nō pñtrit? pñteri non
debet: habet eni B duplicē sensū 7 intellectū.
Prim? ē talis. Aliq nō debet pñteri nō cō-
trit? : 7 talis intellect? hui? dicti ē ver? : qz oñ
dinate sūt ptes pñcie: pma pñritio 2? pñfessio
3? satisfactio. Debet pñtritio pñcedere pñfessio-
nē: 7 pñfessio satisfactiōnē: s nō pñtrit? non
dz pñteri sic nec pñtrit? nec pñfessio satisfacē
2? intellect? isti? vbi ē talis Aliq nō pñtrit?
nō dz pñteri: 7 talis itellect? ē falsus: qz pec-
cator siue sit pñtrit? siue nō: dz pñteri tpe ab
ecclesia statuto. Et sic pz ppositū 7 pars scda.
Pars tertia vbi querit vtrū possit fieri
dispensatio in cōfessione.

Ertio 7 vltimo ad pñcordatiā pñd-
t ctoz querit: vtrū possit fieri aliq di-
spensatio de cōfessionē. Et rñdet Ri.
vbi. s. q possum? cōsiderare cōfessionē qñtū
ad duo. i. qñtū ad essentiā: 7 qñtū ad circun-
stātiā Quātū ad essentiā que ē q pctōr obli-
gat ad pñfessionē pcti mortalitatis vult de ipso
remissionē: 7 qz hoc ē de iure dīno 7 euange-
lij pcepto qd papa dispensare nō pōt. 25. q.
i. sunt quidā. Ex quo sequit q qñtū ad hoc
nulla pōt fieri dispensatio. Et cōfirmat ista
rō sic: Aut pōt bō seruare illud pceptū: aut
nō. Si nō dispēlatiōe nō indiget. Si sic: ra-
tionabile ē q seruet: qz cōtra rationē fīcda
nō est dispensatio fm Ber. 3. de conside. c.
14. ergo papa de pcepto cōfiteñdi sacerdoti
dispēlare nō pōt: quia vt ibidē dicit. Papa
posuit? est dispensator in edificatiōe non in
destructionē. Quātū vero ad circūstātiā
tēporis determinati ab ecclesia: qd est q qñ-
libet semel in anno cōfiteri teneat: 7 in hoc
papa dispensare pōt: quia ista circūstātiā
est de iure pure positiuo. ¶ Qd si contradi-
cat sic. Lex nō obligat ante sui promulga-
tiōē: sed lex de confitēdo sacerdoti est pmul-
gata per apostolos: vt dictū est supra. Tñ
ergo papa dispēlare potest canones aplozū
. 82. di. pñsb yter. videt q papa dispensa-
re possit i pcepto de confitendo sacerdoti
simpliciter 7 absolute etiā qñtum ad essentiā
cuius oppositū conclusū est. Ad hoc respon-
det Ricar. vbi supra in respōsiōne tertij ar-
gumēti. Qd qñvis lex nō obliget aū sui pro-

mulgationē: tñ robur suū habet pncipaliter ab instituēte. Quāuis autē ptra statuta apostolorū possit papa dispēfare: nō tñ contra statutū dñi. bec Ricar. Sed salua reuerētia. Ricar. 7 aliorū doc. quia in hoc pcepto aliquis dispēfauit. Hā plerofq̃ vidi iteris se per tres annos: alios per. 5. alios per. 10. alios per. 20. alios per. 30. sine confessione. Quis nā dispēfauit cū illis? Papa? Ad legatus a latere? Non epus? Non de? Non angelus? Ad nec clericus? Sed quis fuit dispensator? Respōdeant isti. Dic mihi. O infelix christiane qui p tres annos sine p̃fessione fuisti. Quis dispēfauit tecum? Quare nō es cōfessus? Et statim dicēt. Ego nō fui cōfessus. ppter luxuriā: alius. ppter auariciā: alius. ppter discordiā: ergo cū his dispensat diabolus. Sic dispensauit cū illa iuvene que cōmiserat incestū cum fratre carnali: qd̃ peccatū ipsa nūq̃ cōfessauit: sed in eo mortua est: 7 post mortē apparuit fratri suo testatū sororis sue scire desideranti ligata catbena ferrea ab illo demone qui cū ea dispensauerat in cōfessione: dicēs ei ppter peccatū tecū contractū 7 a me nō cōfessum sic crudeliter sum ligata: 7 eternaliter dānata. Quod exēplū audiui p̃dicari a beato Alberto Sardinensi ordinis minorū multis hominū milibus in ciuitate nostra mediolani. Cū luxuriosus igitur dispensat diabolus luxurie. Cū auarus diabolus auaricie. Cū odiosus diabolus rixarū 7 discordie. O iniqua cōditio christianorū. O pertinacia dānabilissima. O venenata synagoga inferni. Cur cōtēnitis salutem nostrā. Cōfitemini 7 agite penitentiā: qz p̃fessio instituta ē in remediū salutis nostrę: qz liberat a pena eterna et inducit ad gloriā infinitā in se. se. Amen.

Feria tertia post tertiā dominicā in qua dragesima. De p̃paratione confessionis.

Sermo. 61.

Quodcumqz

q solueritis sup̃ terrā erit solutū 7 i celis Math. i8 scdm̃ Ricar. de lira sententiā fr̃s charissimī sup̃ bo: euāgelio p̃ctā publica in publico arguēda sūt: qz p̃me Tbi. 5. ap̃la nit: Peccatē corā oib⁹ argue vt ceteri timo

rem habeāt: sed quādo sūt secreta tunc habet locus correctio fraterna: que est act⁹ charitatis que debet fieri in secreto. Qui ratio est: quia amissa fama vel lesa efficitur homo inuerecundus: 7 per cōsequens min⁹ retrahitur a peccato q̃ prius. P̃terea ille qui fratrem peccantē occulte corripit charitatie debet tentare si possit fratrem emēdare absqz detrimēto sue fame: qz fama computat in maiora bona boīs citra virtutes. Et tñ corripens fratrem debet quātū potest seruare ei⁹ famā Est igit⁹ debet⁹ processus in correctio: ne charitatiua vt homo corripit fratrem suū inter se 7 ipsum solū: vt sic possit eū saluare cū oimoda integritate sue fame. Et ideo dicitur in euāgelio. Si peccauerit inter fratres tuos 7 corripe eum inter te 7 ipsum solū. Si te audierit lucrat⁹ es fratri tuo: scdm̃ integritatē fame ad salutē reducendo. Si autē te nō audierit: adhibe tecū vnū vel duos. Nō si nō audierit eos. i. corrigēdo dic ecclesie. i. prelato per denūciationē publicā 7 tñ sunt testes inducēdi ad facti p̃bationē qui prius fuerāt inducti ad fratris secretā 7 correctionē. Si autē ecclesiā nō audierit. id est p̃ceptū prelatis cōtēnendo sit tibi sicut ethnicus 7 publicanus. i. sepat⁹ ab alijs fidelibus per publicationē 7 censurā ecclesiasticam. Et q̃ talia possint prelatis inferre subdit. Amē. i. fideliter dico vobis: quecūqz ligaueritis sup̃ terrā erūt ligata 7 in celo. Et verba p̃posita. Quodcūqz solueritis. 7c. In quib⁹ notat etia⁹ mysteriū cōfessionis. De qua vltra p̃dicta in p̃senti sermone tria cōsiderant⁹ circa ei⁹ p̃parationē. Primo de q̃ b⁹ p̃ctis se d̃z p̃parare bō p̃fiteri. 2. q̃ d̃z corrigare i p̃p̃tione p̃fessionis q̃ b⁹ ē. 3. quōd possit recordari de p̃ctis cōmissis q̃ b⁹ ē p̃fiteri.

Paro prima vbi ponuntur peccata. De q̃ bus est confitendum.

Primo dico q̃ sūt cōfiteēda tria gēna p̃ctōrū. Primo p̃ctm̃ manifestū et publicū Scdo p̃ctm̃ occultū 7 secretū. Tertio p̃ctm̃ recolitū p̃p̃tū 7 nō alienū ¶ Primo dico p̃ Alex. de al. vbi. d. 7 Bo. in. 4. di. 17. pte. 2. ar. 2. q. 2. 7 Ri. ibidē ar. 3. q. 4. 7 bñm Tbo. ibidē ar. 2. q. 1. Qd̃ manifestū est cōfiteēdū: tam ex parte sacerdotis cōfessionē audientis: q̃ ex parte ipsi⁹ peccatoris cōfitentis. Primo ex pte sacerdotis

confessione audietis: vt cognoscat pctm: n
 vt bō: s vt dei vicari? .f. p testimoniū pscie
 accusantis q̄ ē testis diuin? : q̄ulq; enī sic no
 uerit: nō ē ei? soluere aut ligare: qz nō suffic
 aliqd eē notū iudici nisi sit notū ei in forma
 iudicii: qz vt dī. 3. q. 7. c. iudicet. Iudex dī
 iudicare fm allegata 7 pbata. Et id oportet
 pfiteri pctm q̄ tūcūq; fuerit publicū. Secū
 do ex parte pfirētis vt iustificet. Quātum
 cūq; enī aliq; ab aliq; accuset: nō ppter hoc
 iustus iudicat s magis iniustus: s qn bō q
 ē dign? accusatōe seipsū accusat. Et tūc ex
 cet op? iusticie: iuxta illud puer. i8. Iustus
 in pncipio ē accusator sui: vt q̄ quisq; iusti
 ficet: 7 dign? ecclē recōciliatōe cōprobetur
 q̄ tūcūq; ei? pctm sit publicū necessaria tñ
 ē ei? accusatio. ppa. q̄ si dīcat p illō Breg.
 in omel. de diuine epulōe. L. u. i6. Quid enī
 pctō? pfectio nisi qdā vulnē apitio: qz vul
 nus pcti salubriē apit in pfectione qd pesti
 fere latebat in mēte. Et q̄ videt q in pfectio
 ne nō dī apiri nisi pctm occultū nō publicū
 Ad hoc dicendū ē fm Alex. reales q sicut
 in foro iudiciali aliqd crimē latet iudicē: vt
 iudex ē: s inotescat illi vt bō: nec in hoc ca
 su pōt pcedere ad pūitionē siue dānationē
 sūt in foro pnie aliqd pctm pōt eē notū iudī
 ci spūali. i. sacerdoti: vt ē bō nō vt est iudex.
 Et id debet sibi apiri vt iudici. s. p accusatio
 nē ppriam factā in pfectione q tollit latētia
 bōmōi. Dicendū ē igit q Breg. loquit de la
 tentia q malū latet nō boiem s iudicē spūa
 lem vel medicū. Itēz si dicat Bēn. 4. Vox
 sāguinis fratris tui 7c. ibi glo. 7 habet cū de
 accu. c. euidētia ait. Euidētia patratī scelerī
 nō indiget clamore accusatoris: q̄ te scelerī
 bus q̄ euidētē patrata sūt: nō tenemur pfite
 ri. Ad hoc. R. R. i. q illa auctas intelligen
 da ē de notorio crimine in foro iudiciali: qn
 scelus ē ita manifestū nō indiget inquisitōe
 neq; testīū. pductōe: nō de accusatōe q̄ pe
 nites accusat se in foro pnie. In foro enī iur
 diciali sufficit euidētia sceleris ad pūicēdū
 reū 7 ad pdenandū. In foro enī pnie: in q̄
 non procedit ad pdenandū s ad reconcilian
 dū requirit voluntaria pfectio. Item si dica
 tur: Ad hoc sit pfectio vt sciatur quantitas
 culpe a sacerdote: vt fm quantitatē culpe in
 fungat quantitatē pene: iuxta illud Deutro.
 25. p mēsurā pcti 7c. Si igit euidētia ma

nifestata sit culpa 7 quantitas illi? : nō erit ne
 cessaria bōmōi pcti pfectio. Ad hoc. R. dñs
 Bona. q̄ ista nō ē tota ratio: imo rōnes su
 perius assignate. Et hoc maxime vt sciat sa
 cerdos pctm p modū iudicis 7 etiam ppter
 erubescētā pctōis: vt erubescat ppta ma
 licia in pfirēdo quī nō erubuit creatorē suū
 in relinquēdo. Vel potest dici fm Ri. q̄
 vis morib? pcti sit patens boibus in effectū:
 tñ est latēs in sua cā 7 radice: 7 sic patet ppo
 sitū. ¶ Secundo dico fm Alex. Bōm. 7
 Ri. vbi. s. prime allegatis. q̄ pfirēndū est
 pctm occultū. Et hoc tam causa ex parte cō
 fessoris q̄ ex parte pfirētis. Primo ex par
 te pessoris: cuius rō ē ipsa absolutio a culpa
 7 obligatio ad penā. Tertū est enim q̄ pōi
 mortali meret quis penā eternā. Ideo satis
 factio iponēda est fm arbitriū sacerdotis: q̄
 propter necesse est vt fiat ipsi sacerdoti pfectio
 pcti occulti. Secūdo ex parte pfirētis:
 vt que non erubuit intra thalamū cordis in
 pfectu diuine pntie cogitare 7 velle: 7 volē
 do pfirēre: tunc corā oculis sacerdotis reci
 tet cū rubore: vt qd ppetrauit in verecundū
 verecundiā abiiciendo: nūc ex hoc apiat in
 pfectu boīs erubescēdo bō enim carnalis
 plus erubescit oculos boīs q̄ dei. q̄ si dīca
 tur sic. Pctm cordis est pctm occultū: sed il
 lud nō est necesse pfiteri q̄ 7c. maior patet: et
 minorē probō. trib? rōnib? vel auctib? Pri
 ma est Jo. chriso. sic di. Perfecta pnia cogit
 pctōem oīa libenter ferre: in corde ptritio:
 in ore pfectio: in opetora humilitas: hec est
 fructifera pnia: vt sicut trib? modis tū offē
 dimus. s. corde: ore: 7 opetora trib? modis sa
 tisfaciam? . Ex q̄ videt q pctm cordis ex so
 la ptritione teleri pōt: q̄ 7c. Secūda aucto
 ritas Aug. sic dicit: Vbi pctm orit ibi mori
 tur: q̄ pctā q̄ soluz oriunt in corde ibidē de
 bēt mori: q̄ 7c. Tertia est magistri in. 4. di.
 i6. c. i. di. Contritio ē pfectio cordis: q̄ d̄ pre
 cato cordis nō tenent boies pfiteri sed tñ cō
 teri. Ad pma auctem ait. Alex. q̄ nō ē intē
 tio Jo. chriso. qd penitēs non debeat pfiteri
 pctā cordis 7 opis 7 pteri 7 satisfacere super
 pctis cordis 7 opis: s poti? de oib? pctis re
 quiritur ptritio: pfectio: 7 satisfactio: s ver
 bis supra positis quandā appropiationē in
 sinuat vt oñdat q̄ sic trib? modis cōmittit
 pctm sic tribus modis satisficit p pctō. Nam

cōfessio est cordialis: 7 id attribuit pctō cor-
 diali. **C**ōfessio est oris: 7 id oris pctō approp-
 atur. Satisfactio est operis: 7 id ei pctō cō-
 uenit: tñ ad oia pctā oia ista requirunt. nā
 sicut in trinitate potētia attribuit pñ sapia
 filio: 7 clemētia spūi sancto: 7 tñ opotens pñ
 op̄s fili op̄s spūs scūs 7c. Sic in p̄dicibz i-
 telligi. Et eodē mō f3 Ri. intelligit tertia au-
 ctōritas magri. s. q. p̄tricio est p̄ctm cordis
 p̄ quādā pueniētiā 7 appropationē. et sic p3
 rñsio ad p̄mā 7 tertiā. Ad secundā autētem
 dicas fm Bona. q. p̄bū illud Aug. intelli-
 git q̄tum ad p̄gressū pcti: vt pctm nō proce-
 dat: s. vbi orit ibi moria: n̄ aut q̄tum ad emē-
 dam. Vel p̄bū dicit q. illud est intelligendūz
 de p̄nia exteriori rñdēte pctō publico 7 ocul-
 to. De pctō enim publico publice est p̄nitēn-
 dum ppter scandalū extirpandū: 7 de ocul-
 to coram vnico sacerdote: vt sit sensus: **L**bi
 peccatū oritur. i. si occultūz sit 7 p̄natū: oc-
 culte sepelias 7 nō def in publicū. Vel econ-
 uerso si sit manifestū manifeste punias ad
 removendū scandalū. Et sic patet ppositū
C Sed bic p̄t queri si radices pctōz sunt
 confitēde. s. ignorantia: infirmitas: 7 mali-
 cia. Et. R. Alex. q. nō sūt p̄fitēde nisi qua-
 tenus sunt volūtariē: vt qñ est ignorantia af-
 fectata: vel qñ infirmitas cōplacet vt ex bis
 batis lnia quedā peccādū per manifestatio-
 nez pcti 7 p̄ne debite: qz sic quodāmodo sūt
 volūtariē: tūc de necessitate sunt cōfitēde.
Potest etiā queri si tētationes sunt cōfi-
 tendē. R. idē doc. fm glo. sup̄ illud p̄. Ab
 oculis meis mūda me dñe. Qd̄ occulta ma-
 la sunt que procedunt a p̄pria volūtate: ali-
 ena que a volūtate aliena: vt a volūtate dia-
 boli. Dicendū est igit q. tētationes nō sunt
 p̄fitēde nisi quatenus sunt aliq̄ mō volunta-
 riē. cuius ratio ē: quia nihil est confitendūz
 nisi grauis aut circūstantia pcti: s. tētatio nō
 est pctm neq. circūstantia: s. tētationes non
 sunt cōfitēde nisi inq̄tum sunt volūtariē.
Sicut querat qñ sūt volūtariē. R. tri-
 bus modis. Primo qñ q̄s voluntariē se tēta-
 tionibz exponit: vt faciūt q. vadūt ad specta-
 cula vt videant mulieres de quibz postea tē-
 tant. Cōtra q̄s Job. 33. Depigi sedus cum
 oculis meis vt nec qdē cogitārē de virgine.
 Scdo mō qñ tētatiōibz nō resistit vel lucta-
 tur p̄ tētationē q. ex hoc volūtaria interpretat.

Tertio mō qñ sine oī tētatione q̄s exponit
 se pctō: si bmoī expositio aliq̄ mō tētatio di-
 cēda est: vt de pe. di. s. c. p̄sideret: ait Aug.
 Sūt q. nō solū nō vincunt: s. vltro pctō se of-
 ferūt: nec expectāt tētationē s. pueniūt volū-
 tatē. hēc ibi. **C**ōfitēde sūt q. tētatiōes nō p-
 se s. p̄ accūs inq̄tū sūt volūtariē modis p̄di-
 ctis. **T**ertio fm Alex. vbi. s. q. p̄fitendū
 est pctm recolitū nō oblitū: qz ad ip̄sibile
 nemo tenet. Debet tñ q̄s p̄fiteri de pctis ob-
 litis in gnālī: 7 de negligētia q. fuit cā illius
 obliuionis in spālī: 7 merito: qz duplex ma-
 lū ex hoc accidit sibi. s. negligētia: 7 omissio
 p̄fessōis sequēs. Nā grauiorē penā sustine-
 bit q̄s p̄ pctis oblitis: 7 cōfessione neglecta:
 quā sustinet p̄ eis dē si spālīter eēt p̄fessi.
Lut. rō ē qz p̄ obliuione pcti 7 cōfessione ne-
 glecta vel omissa q. orit ex obliuione pcti pu-
 niatur q̄s in purgatorio: 7 sic dānabit in in-
 ferno. Nā maiore penā sustinebunt p̄ pctis
 oblitis q̄s sustinerent p̄ eis dē. Tū qz ex eru-
 bescentia ex parte p̄fiteris. Tū qz virtute cla-
 uium ex parte cōfessionē audiētiē: 7 p̄niaz in
 iungentiā dimittere de pena debita. **C**onfi-
 tendū ē igit pctm oblitū in gnālī 7 negligē-
 tia obliuionis in spālī. **C**ōfitendū ē etiā p̄-
 catū p̄p̄iū nō alienū: qz fm Alex. vbi. s.
 pctā aliena nō debem⁹ cōfiteri nisi in casu. s.
 q̄ten⁹ circūstantie sūt p̄p̄i p̄cti: 7 tunc ita q.
 nullo mō fiat p̄ditio alicui⁹ criminis: vt pa-
 tebit. j. qñ dicit de secreto p̄fessionis. R. d. b.
 ē qz cōfessio fit p̄ absolutōe obrinēda: s. nul-
 lus absoluit a pctis alienis: q. nō d̄ ea cōfi-
 teri. Nā sup̄ illud p̄. Dixi cōfitebor 7c. Ju-
 sticiā meā dicit nō alienā Petr⁹ de tarañ. in
 4. di. 21. dicit q. hoc intelligit qñ piculū imi-
 neret: aut aliē pctā p̄pria specificari possent
 q̄s aliena specificādo. hēc ille Qd̄ fieri nō pos-
 set si q̄s peccasset cū sorore vel cū matre 7c: id
 oportet illas noiare. Qd̄ si p̄dicat sic. Ex
 charitate p̄t q̄s pctā p̄rimi deffere 7 p̄ illis
 p̄niam facere: q. videt q. possit pctā aliena
 in cōfessione referre. R. fm Alex. q. non est
 sile: qz si doleo 7 cōdoleo pctō p̄rimi: 7 punio
 me p̄ illo: mīaz illi ip̄erro nec illi iniuriā fa-
 cio: s. si eū accuso: sū criminis p̄ditor 7 dif-
 famator qd̄ nulli licet. Et sic patet ppositū
C S3 q̄rit q̄re. Dñi. 3. vt videt cōfitentur
 pctā aliena sic dicēdo: Peccauim⁹ 7 in q̄ egi-
 m⁹ recedētes a te 7 deliq̄m⁹ in oibz: 7 p̄cepto

tua nō audiui⁹ nec obseruauim⁹: nec feci-
mus sicut p̄cepas nobis: vt bñ nobis cēt. Et
sunt vba Acharie. Lū igit p̄stet q̄ ipse Acha-
rias nō cōfitebat p̄ctā p̄p̄ia s̄ aliorū: q̄ ipse
nō recesserat a deo. Querit vñ hoc rōnabi-
le fuit. Ad hoc. R. Alex. vbi. s̄. fm glo. sup
illud p̄. Cōfitemini dño qm̄ bo. Nō ē pia
cōfessio sine laude dei. Dicendū ē igit q̄ pa-
tres antiq̄ duo in tendebāt in bñdī cōfessio-
nibus. s̄. cōmendare diuinā iusticiā: 7 excita-
re diuinā mīaz. Et id duo p̄ponebāt in bu-
iusmodi p̄fessionib⁹: diuinā iusticiā in pu-
niendo illos: 7 p̄p̄riāz mīaz in sustinendo
penas iuste iusticias p̄p̄tis. Vñ ibid. s̄. Dan.
3 p̄mittit añ cōfessionē suā. Iustus es dñe i
oib⁹ q̄ fecisti nobis: et oīa iudicia tua vera
sunt. Et ita. Et nūc nō possum⁹ ap̄ire os: cō-
fessio 7 obprobriū facti sum⁹ suis tuis: 7 bis
q̄ colūt te: ne q̄sumus tradas nos in p̄petuū
7 ne auferas mīaz tuā a nobis. lxxviii. Hui⁹
modi enī cōfessiones fiebāt rōne p̄acta: nec
erāt sacramētales: de q̄b⁹ hic intendim⁹. De
cōfessione p̄o venialiū: 7 circūstantiāz p̄ctō
rū mortaliū dicef. j. cū tractabif de cōfessio-
nis integritate. Et sic patet pars prima.

Pars secūda vbi tractat de p̄paratiōe co-
gitationis ante cōfessionē.

Ecūdo in isto sermone aduertendū
est q̄ ad hocq̄ p̄dicta p̄ctā possint te-
ne cōfiteri cōfessio debet fieri cū ma-
gna p̄paratione. i. q̄ ante cōfessionē debz q̄s
diligēter se p̄parare: ita q̄ det noticiā: 7 me-
moriā ei⁹ habeat q̄d d̄z cōfiteri: q̄ si ex igno-
rantia siue obliuione p̄cedente a p̄p̄ia 7 no-
tabili culpa q̄s omittit cōfiteri vñū peccatū
mortale aut ei⁹ circūstantiā ad cōfessionēz
necessariā: nō excusat nec vere cōfessus dicif
vt no. glo. Ray. de pe. 7 re. s̄. itē circa p̄nci-
pes. 7 de pe. di. i. Si obliuiscaris p̄ctōz tuoz
s̄ ea cōfiteri. vt dicif glo. inf li. tūc eoꝝ recoꝝ
daberis nolēs: qm̄ in toto publicabunt 7 in
cōspectu p̄ferent oīum tam amicoꝝ tuoz
q̄ inimicoꝝ 7 sanctoꝝ angeloꝝ celestiuꝝ vir-
tutum. Non ad David solu⁹ dicebat. Tu
secreto fecisti ego hoc cūctis manifestabo: s̄
ad cōs nos h̄ d̄. lxxviii. Et id si q̄s ex sua cul-
pa ignorat q̄ debet cōfiteri: seu eoꝝ oblit⁹ est
debet d̄ bñdī negligētia 7 corde dolere 7 fir-
miter emendari p̄ponere: vt no. in sūma cō-
fessionis. li. 3. ti. 34. q. 19. Vñ confessor si ali-

quē imp̄paratū inuenerit: ad cōfessionē acce-
dere: debet ipsū monere vt cū p̄paratiōe ve-
niat. Quā p̄paratiōe. Et la. 18. sue p̄p̄ie ex-
plicat seu modū p̄paratiōis q̄ ad cōfessio-
nem requirit declarat di. Recogitabo tibi
oēs ānos meos in amaritudine aīe mee. In
quib⁹ p̄bis triplicē modū p̄paratiōis oscen-
dit: de quib⁹ in ista parte tūc de p̄. s̄. cogitati-
ōis tractabif: de q̄ dicif: Recogitabo. i. ite-
rum atq̄ iter cogitabo. s̄. quid in cōfessione
dicere debeā: quia vt beat⁹ Greg. ait imoz.
Debet vniuscuiusq̄ mens causas suas apud
deū p̄ se sollicita inquisitione discutere. lxx
ille. Sed hoc nō solū facere debet: tpe cōfess-
ionis bñdī rōnalis 7 prudēs: veretiā toto tē-
pore vite sue veluti bon⁹ mercator nūq̄ in se-
ro quiescēs nisi prius facta discussione opoz
p̄ ipsū factoꝝ bonoꝝ vel maloꝝ: vel in mane si
endoruz: iuxta illud Pictagore. Duoz quip-
pe inq̄t tēpōz cura' batēda est. Mane quid
acturi sum⁹: sero q̄d fecerimus. Quod meli⁹
exponit Seneca de ira dei li. 3. di. Qui quo-
tidie ad rōnem reddendā vocādu est faciat
hoc q̄s Sexti⁹: q̄ cōsumato die cū se ad no-
cturnā quietē recepisset interrogabat aiūm
suū: Quod hodie malū tuū sanasti? Cui
vitio obstitisti? Qua parte melioꝝ es? Desi-
net ira: moderator erit qui sciet sibi 7 quoti-
die adiudicē eē veniendū. Quid q̄ pulchri⁹
bac cōsuetudine excutiendi totū diē? Qual
est somn⁹ post recognitionē sui sequif. Quā
trāquillus altus 7 liber: cū aut laudatus est
aiū aut admonit⁹ 7 p̄secutor sui censorq̄
secret⁹ cōfiscit de morib⁹ suis. Ator bac p̄tā
te: 7 q̄tidie apud me causā dico ai: sublatū ē
cōspectu lumen est: cōtineit vroz moris iam
mei cōscia: totū diem meū scrutoꝝ: factaq̄
ac dicta mea remetioꝝ: nihil mihi ipse absco-
do nihil trāseo. Quare enim quicūq̄ 7 erro-
ribus meis timeā cum possim dicere: Nūc
ne illud amplius facias: nūc tibi ignosco lxx
ille. Sed ad p̄positū redeam⁹ cui⁹ opposi-
tum faciūt qui veluti testie ad cōfessionē ac-
cedunt: 7 sepi⁹ sabbatū sanctū expectantes:
nihil de cōfessione cogitantes ita imp̄parati
illo die ad cōfessionē vadunt di. Nis nos
audire: in duobus enim p̄bis exp̄dicim⁹ nos
negligit mulieres q̄s coraz te tenes multa
p̄ba facientes longā morā protrahere dispo-
sumus. Quibus sic confessor ait: q̄ parū p̄r

expectent: dicunt: **D**ixi tene stat: hora est tarda
 7 ad aliqua expedienda: 7 forte ad cenā ex-
 pectamus in domo: 7 tu dicis ut pariter hic
 expectemus. Si nos nūc non audies ampli⁹
 in hoc āno nō cōfitebimur. Pleriq; insup stā-
 tes coram sacerdote: quid dicere debent: quando
 nitus ignorant: quia sup hoc ante non cogi-
 tant. **D** in senari. Si mercator suorum quin-
 ternorum rationes ut ita loquar tanta dili-
 gentia discutit: quāto magis peccator con-
 scientiam propriā examinare debet: quando
 ille pro pecunia: iste pro aīa tales labores
 sustinent que adeo preciosa est: ut **Ber.** in
 sermone passionis dicat: **C**ōsidera o homo
 quā nobilis sit aīa tua: 7 quā grauiā fue-
 rint vulnera quibus pro ea necesse fuit tuuz
 Jesū vulnerari. Debet igit ipse peccator tria
 cogitare anteq̃ confiteat. Primo receptoz
 a deo beneficioz suam ingratitudinē q̃bus
 accenditur mens ad diuinū amorē ut faciat
 cōfessionē cū amore: vnde in figura **Leui.**
 6 precepit domin⁹ dicens. Ignis semper arde-
 bit i altari meo. Et quid per ignē nisi ardēs
 dilectio designat. De quo igit **Luc.** 12. dñs
 ait: Ignem veni mittere in terram 7 quod
 volo nisi ut ardeat. Altare pro mens nostra
 ē: in q̃ ignis dilectio debet accendi per sacer-
 dorem. i. per rationalē intellectū diuina be-
 neficia cogitando. **S**ecundo penitens de-
 bet cogitare bonoz amissoz copiositatez
 quibus mens humiliet ut euz humilitate cō-
 fiteatur. Unde **Hiere.** 2. dominus dicit: Li-
 de vias tuas in cōualle. i. in mentis humili-
 tate. De quibus bonis omisiss. i. virtutibus
 loquitur **Aug.** 11. 2. de libero arbitrio. c. 2.
Animi affectio inherens in cōmutabili bo-
 no propriū. 7 primum est bonis bonū. In eo
 etiam sunt virtutes omnes quibus male uti
 nemo potest: quasi vellet dicere: Bonis tēpo-
 ralibus homo uti male potest: sed virtutib⁹
 non. Et ideo de ipsoz amissione amarissi-
 me est dolendū. Tercio penitens debet cogi-
 tare ante confessionē suoz peccatoz nūme-
 rositatem ut ad eam accedat de ipsis contri-
 tis 7 doloratis. Unde **Hiere.** 2. Scito quia
 malum 7 amarū est te dereliquisse dominū
 deū tuūq; necesse ē aut pro peccatis nostris
 eternā incurrere dānationē: aut in presenti
 dolorosā emendationē: vñ ait **Aug.** super

verbis predictis in li. medit. 15. c. Maluz et
 amarū est derelinq̃re deū qui peccatis offen-
 ditur: reddite 7 nolite peccare: nolite inquā
 nolite: maluz ē 7 amarū nolite vere malū 7
 amarum est: expertus sum in hoc ipso sum.
 aut enim continui dolores cruciabūt penitē-
 tes vitam meā: aut eterni cruciat⁹ vexabūt
 puniendam animā meā: sed vide q̃ malum
 7 amarū est. **h**ec ibi. Sed longe incōparabi-
 liter minus maluz est dolere in hoc seculo q̃
 eternaliter in futuro: imo quod maius est:
 hoc debemus eligere sponte ne illud nobis in
 uite coacteq; inferatur: hinc est quod idem
Aug. in sermone de igne purgatoz ait:
Quotiens infirmos visitam⁹: in carcerē clau-
 sos inquirimus: discordes ad concordia re-
 uocamus: indicti in ecclesia ieiunū ieiuna-
 mus: hospitibus pedes abluimus: ad eccle-
 siam frequenter conuenim⁹: elemosynas da-
 mus: inimicis nostris quotiens veniam pe-
 tierint indulgemus: istis 7 his similibus mi-
 nuta pctā redimunt: pro capitalib⁹ pro cri-
 minibus non hoc soluz sufficit: sed addende
 sunt lachryme: rugitus 7 gemitus: 7 conti-
 nua pro tempore longo protracta ieiunia:
 largiores elemosyne 7 plusq̃ nos ipsi valere
 possumus. **h**ec ille. De predictis **Ecclesia.** 18.
Sapiens dicit: ante iudiciū. s. confessionis
 interroga te ipsum cogitando p̃dicta tria: 7
 in conspectu dei inuenies propitiationem.
 Et sic patet pars secunda.

Para tertia ubi ponuntur duo alij modi p̃-

parationis. s. recordatiōis 7 amaricationis.
 Tercio in isto sermone ponuntur duo
 t alij modi preparationis ad confessi-
 onem: scilicet recordationis 7 ama-
 ricationis. Primus mod⁹ dicitur recorda-
 tionis: quia propheta dixit: Omnes ānos
 meos: id est oīa peccata mea que feci toto tē-
 pore vite mee recogitabo tibi: qd ex nouem re-
 gulis fieri potest. s. ut oīa peccata ad memo-
 riā veniāt. **P**rima regula cōstat ex etaq;
 p̃sideratiōe. s. infantie: puericie: adolescētie
 7 huiusmodi cōsiderando in qua etate est et
 in q̃ fuit 7 q̃ pctā i eis cōmiserit. **S**cda re-
 gula p̃stat ex p̃sideratiōe stat⁹ in q̃ ē vel fuit. s.
 virginitat⁹ m̃rimonij vel viduitat⁹. **T**er-
 tia regla ex p̃sideratiōe fortie. p̃spiciat⁹ vñ ad
 ṽsitaq; **Q**uarta r̃la ex p̃sideratiōe officioz

recogitādo artes ⁊ exercitia q̄s fecit. ¶ 5.
regula ex cōsideratiōe societātū cū q̄b⁹ puer
satur vel cōuersat⁹ fuerit: ⁊ locorū in quib⁹
fuit. ¶ 6.º regula ex cōsideratiōe tēporū. s.
solēnitatū nuptiarū. ⁊c. ¶ 7.º regula ex cō
sideratione pctōrū cordis: recogitādo quid
corde cōmisit. ¶ 8.º regula ex cōsideratiōe
pctōrū oris recogitādo pctā que ore p̄traxit
¶ 9.º reglā ex cōsideratiōe pctōrū op̄is. Et sic
discurrēdo poterit pctōrū multa pctā inueni
re. Caueat tamē penitens ne nimis morose
peccata carnis excogitet: q̄ Eccl̄iast̄i. 13.
Qui tetigerit picem inquinabit⁹ ab ea bis et
alijs reuocatis ad mentē: pctōrū ad deum se
cōuertat ⁊ percutiens peccat⁹ suum ad se exci
tandū dicat cū publicano: Deus propiti⁹
esto mihi pctōri. Et cum filio p̄digo. Luc.
15. Pater peccaui. ⁊c. ¶ Secund⁹ igit⁹ mo
dus preparatiōis qui sequit⁹ ex predictis di
citur amaricatiōis: quia penitens predicta
cogitādo irruet in amaritudinē ⁊ dolorem:
ideo p̄pheta dixit: In amaritudine aie mee
ad quaz amaritudinē. Hierē. 31. bozta⁹ di.
Pone tibi amaritudinē dirige cor tuum in
viā rectā. Quā amaritudinē Dauid sentiē
do dixit. Fugiebam a ge. cor. mei. Et alibi.
Fuerūt michi lachryme mee. p. di. ac nocte.
amaricata igit⁹ talib⁹ preparatiōib⁹ aia se
cure accedat ad cōfessionē disponēs in futu
rū nō peccare: q̄ sine ipsa dispositiōe cōfes
sio nō: ualet cui⁹ rei euidentia patet per exē
plū cesarij sic dicētis: In barbaria quidā de
mon boib⁹ pctā cōmissa ⁊ nō p̄fessa ip̄p̄e
rabat: quē quidā bō desiderās videre: sed ti
mens ne pctā sua reuelaret pctā sua vniuer
sa p̄fessus est sacerdoti volūtate peccandi re
tenta: vnde ex hoc securior facit⁹ venit ad do
mū mox vt retro aspexit demon in aere cla
mauit. Amice vni bui: certe bene te de alba
sti: ⁊ statim omnia pctā sua l3 p̄fessa omni
bus reuelauit: ⁊ quia turpia ⁊ vilia erant il
lum nimis p̄fudit: tristis igit⁹ effect⁹ ⁊ in se
reuerſus rediens ad sacerdotē que gesta sūt
retulit ⁊ confessionē iterauit cum firmo p̄
posito perseverādū: ⁊ reuerſus ad demonez
dixerūt quidā de cūstantib⁹: Ecce ami
cus tuus cui tam turpia pctā improp̄erasti
Et respōdit demon: Ego istū in bilimprope
raui: neq̄ de eo aliquid mali scio ⁊ existima
uerūt demonē fuisse mentitū: ⁊ sic per p̄fes

sionis virtutē euasit notā maxime cōfusio
nis. ⁊ cōfessio dignissima. ⁊ cōfessio que
oēs coopis maculas: ⁊ sic preparem⁹ ergo
corda nostra diligētī pctōrū discūssione ad
tam salubre cōfessionis sacramentū: vt in p̄
senti cōsequamur gratiā Amen.

Feria quarta post tertiā dñicam quadra
gesime. De cōfessionis feruoritate ⁊ simpli
citate. Sermo. 62.

Itē popul⁹

labijs meis bonozat⁹: cor autē
eorū lōge ē a me. Mat̄. 5.
In verbis p̄dictis fr̄es
charissimi hoc qd etiā p̄
cedētis sermonis fine tra

ctatū ē euidenter aperit. Quia videlicet con
fessio oris debet fieri cū aīcedēte amaritu
dine mētis: sine q̄ cōfessio nulla ē. Tales. n.
sic p̄fiteas. s. ore tū ⁊ nō mēte: siles sūt buic
p̄lo de q̄ mētio fit i bodierno euāgelio: de q̄
p̄batū fuerat p̄ Esa. 28. c. sub alijs p̄bis
di. Co q̄ appropinq̄t p̄ls iste ore suc: ⁊ la
bijs suis gl̄ificat me: cor autē eorū lōge ē a me.
Quia p̄pter saluator n̄r ip̄s redarguit de
falsa scitāz filatiōe: q̄ ad b̄ q̄ eēt i reuer
tia p̄li oīdebāt scitātē i p̄bis ⁊ exteriori cō
uersatiōe: cū tñ intēde eēt corrupti: vñ dīc
Hypocrite bñ p̄bauit de vobis Esa. di. p̄ba
p̄posita hic p̄lo ⁊c. Nā ⁊ bodiernis t̄pib⁹ q̄
plurimi tales repiūt q̄ solū p̄fite f ad ap̄tā
⁊ ostētatōe scitātē nō cū p̄posito ⁊ dispōne
cauēdi a pctis: p̄ q̄s Aug⁹. li. p̄ de scā p̄gita
te. Memo a pctō tāq̄ reditur⁹ abscedat nec
se bñdōi q̄li societāz pacto cū iūqtate p̄strin
gat vt ea magis p̄fiteri q̄ cauere delectent.
Hec ille. De q̄ cōfessione tria in p̄senti anno
tabim⁹ a p̄dictis diuersa. Primo p̄fessōis
feruoratiōe. 2.º p̄fessōis subiectionē. 3.º cō
fessionis simplicē aparitiōe.

Para p̄ma vbi declarat q̄ p̄fessio debet
esse cū charitate facta.

p̄ Primo igit⁹ aduēdū ē q̄ ad b̄ q̄ p̄fes
sio sit fructuosa d3 eē cū caritate scā
q̄ nullū op⁹ ē meritorizū i p̄specū ⁊ i sine cba
ritatē fūdāmēto: vñ Breg. ait Nihil habet
viriditatis ramus boni operis si non man
serit in radice charitatis. Et Aug⁹. in li. de
sp̄ritu ⁊ littera. In fructuosū est illud qd
de radice charitatis non surgit. Ex quibus

sic arguitur quod infructuosa sit confessio si non sur-
 git a radice charitatis. Unde Aug. in alio lo-
 co ait: Si charitas non est non adimplet pre-
 ceptum sed fingit. Et glo. sup. illud Job. 36.
 Non clamabit cum victi fuerit. ait: Confes-
 sio est validus clamor ad dominum tunc sic: Cla-
 mor non est validus nisi fiat in charitate. hoc
 idem probat rationibus sic: Confessio ad quam te-
 net fidelis est meritoria: si nihil est meritorium
 quod non procedit ex charitate: ergo non. Preterea
 confessio est preceptum novae legis quod est lex amo-
 ris: Unde Aug. assignans differentiam inter legem
 veterem et novam. ait: Veteris differentia legis et
 evangelij: timor et amor: ergo confessio debet fieri ex
 amore. Preterea confessio debet fieri ad reconcili-
 andum penitentem deo et ecclesie: et propter hoc pre-
 cipitur: eo ergo modo debet fieri ut ea reconciliet pe-
 nitens deo et ecclesie. sed non reconciliat aliquis deo vel
 ecclesie ex ipsa nisi fiat in charitate vel ex cha-
 ritate ergo non. Sed quod licet praedicta habeant intel-
 ligi declarat Alex. ubi. s. quod dupliciter potest
 fieri confessio. Uno modo solum ne statuti ecclesie
 transgredias: et tunc non est necesse fieri in cha-
 ritate siue ex charitate: unde non peccat mortali-
 ter qui confitetur sacerdoti ex his in peccato mortali
 eo quod confitetur in mortali. Et secundum quosdam maxi-
 me beatum Thomas in. 4. di. 17. ar. 1. q. 1. talis non
 tenet iterare confessionem: sed tenet postmodum
 fictionem suam confiteri. Et tunc licet confessio ipse
 fictionis non recipiat absolutionem: fructus tamen
 recedente fictione recipiet. Alio modo potest fieri
 confessio ut fiat satisfactio deo et ecclesie de of-
 fensa peccati: ista debet fieri in charitate vel
 ex charitate saltem sufficienter et probabili: secundum Bo-
 naventuram in. 4. di. 17. q. 1. Et sic habent praedicta au-
 thoritates et rationes intelligi. Ad tunc ergo
 quod si confessio tua non sit in charitate facta infru-
 ctuosa est quod ad deum et meritum remissionis cul-
 pe et penam vite eterne. Et non. quod tunc confessio est
 sine charitate quam non preteris de commissio: quam
 vis abstineret ab uno peccato et non ab alio: quan-
 do ad ipsam accedis cum voluntate peccandi: quod secundum
 Bonaventuram ubi. s. sic peccas mortaliter: quod faciem irri-
 tum facis. Et id non est meritoria tua confessio: et
 opera post confessionem per te facta ad vitam eternam
 nihil profunt cum fuerint in peccato mortali: nec
 sic debes absolvi a sacerdote si et confiteris de tua
 fictione: quod si fecerit nihil tamen valet quod ad deum
 cuius ratio est: quod sacerdos non absoluit aliquem
 nisi illum quem credit divinitus absolutum: ut

dicit Thomas in quolibet. q. 24. Confirmant
 omnia ista illud dictum Sap. Ecc. 17. A mor-
 tuo quasi nihil perit confessio. Quod exponit tribus
 modis: primo modo sic A mortuo. i. morituro
 de primo quasi nihil perit confessio: quod egrotans
 ad mortem nihil valet confessio: eo quod dolor et
 angustia mortis sic aiaz vexat ut de peccatis non
 valet cogitare. Secundo modo exponit sic: A
 mortuo. i. post mortem quasi nihil perit confessio
 quod in inferno nulla est confessio: iuxta illud ps.
 In inferno quis confitebitur tibi. Tercio modo ex-
 ponit sic: a mortuo. i. ab extincti in peccato morta-
 li quasi nihil perit confessio: quod confessio extra cha-
 ritatem facta fructum meriti non recipit ut dictum
 est. Facienda est ergo penitentia cum charitate: quod co-
 gnoscitur ex tribus. Primo si voluntarie confiteatur
 et non coacte: ut ait propheta: Voluntarie sacrifi-
 ci. et confit. no. tu. de. quoniam tunc est. Et hoc dicitur pro-
 pter illos qui nisi timore peccatorum vel timore mor-
 tis vel infamie et confusionis non confitentur: his
 quidem confessio infructuosa est quo ad deum
 pater ex dictis. Secundo potest cognosci chari-
 tatis si non timore penitentis sed amore glorie delectatur peccatis.
 Nam si peccator certissime sciret nul-
 lam pro peccatis suis sufferre penam ad buccam cha-
 ritate de eis debet agere penitentiam: unde Aug. de
 pe. di. 7. c. nullus ait. Scriptum est neminem si-
 ne charitate saluum esse. Tercio penitentis cha-
 ritas potest cognosci ex locutione. Nam ut doc. di-
 citur: Si quis penitens huius est intentionis quod pre-
 uercedia aut alia causa confessioni peccata non dicet
 nisi interrogaretur ab eo: vere penitens dicit non
 delectatur et confessio sibi non valet: quia fit sine cha-
 ritate et debita dispositione. Unde confessores
 attendant ad hoc periculum evitandum quatenus pro-
 se ipsos. primo de quibus recordantur faciant pe-
 nitentes profiteri: et deinceps ad examinationem de-
 ueniant: et si ipsi penitentibus dicant ut de ta-
 li mala dispositione delectentur et quibus sequitur quod quam
 peccator preuerecedia praedixit cuiusdam sacerdoti
 nonnulla confiteatur quod nullatenus alteri diceret con-
 fessio minime valet. Nam posito quod sacerdos
 ille non esset non minus obligatus ad confessionem dum
 modo haberet idoneum sacerdotem. Et sic per primum

Pars secunda ubi declarat quod confessio de-
 bet fieri cum subiectione.
 Secundo in isto sermone aduertendum
 est quod ad hoc quod confessio sit salubris
 et fructifera debet penitens in omnibus se
 subiicere confessioni: et parare eum in omnibus obedire

que pertinet ad salutē aīe sue: vñ Aug. ille
de pñia: 7 de pe. di. 5. c. pñideret ait: Donat
se penitēs oīno in manu iudicis 7 in iudicio
sacerdotis: nībil sibi reseruās sui: vt oīa eo
iūte paratus sit facere. p. recup. randa vita
aīe quecūq; faceret. p. euitāda corporis mor
te. lxx. ille. ¶ Sed bic oīe vñ dubiū. Si pe
nitens teneat tentione necessitatis recipere
7 exple pñiam sibi iniuncta 3a sacerdotē:
7 circa hoc diuersi diuersimode dixerūt Ale
xander vbi. s. tractatu de satisfactione in ge
nerali ad hoc sic ait: Qd q̄ diuisit aliq̄sim
pliciter de foro ecclesie militantis teneat ad
impletiōē pñie sibi iniuncte a ministro mi
lantis ecclesie: etiā si maior cōdigna sit: dū
modo illi suppetat facultas adimplendi. lxx
ille. Ricar. in. 4. di. 18. ar. l. q. 5. sic ait. q̄ aut
sacerdos iniūgit pñiam rōnalez 7 discretā
aut irrōnalez 7 indiscretā. Si pmo mō dico
q̄ penitēs tenetur tentione necessitatis eam
recipere 7 p virib⁹ exple: qz pñiam talem in
iungendo recte vñ clauib⁹ 7 q̄libet tenetur
sui iudicis iustā sententiā obseruare: vñ si pe
nitens talē pñiam scienter 7 ex deliberatione
7 absq; legitima cā vel dispensatione omise
rit exple mortaliter peccat. Si p̄o secūdo
modo penitens non teneat eam recipere neq;
exple: quia sacerdos talē pñiam iniūgēdo
abutiē clauē sciētie 7 potētie. lxx. ille. Et pro
ipso facit. c. statui in. extra de maledic. vbi
dicit. Si pñiam renuerit p̄dōr inflicta a sa
cerdote interdica ei ingressus eccle: 7 vlti.
careat ecclesiastica sepultura nullā misericor
diam habetur. Ad idē facit extra de cleri
co excoi. de posito. vel interdicto celebrante
c. cū latro. glo. sup. p̄bo. ab officio. Scot⁹ p̄o
totū oppositiū tenet. in. 4. di. 18. q̄ si in medio
p̄si. nūquid pñiam. Qd sacerdos tali renue
ti nullā pñiam imponere d̄z: qz postq̄ peni
tens est 7 p̄tritus sufficit ei ad remissionē cul
pe: qz maiorē partē pene sustinebit in purga
torio: quia ille qui est cōtritus 7 p̄fessus 7 nō
soluit penā sibi debitā in foro bñdī p̄soluet
in foro purgatorii. Host. aut de pe. 7 remis.
§. ad qd valēt. p̄si. tu teneas. dicit. Tu tene
as q̄ p quolibet p̄dō mortali. 28. pena dele
tur. s. eterna que p contritiōē dimittit 7 tē
poralis q̄ p ecclesiā imponit 7 remouet. Si
ergo dñs est largus in dimittēdo penā eter
nam: seruus 7 minister nō debet eē parcus

in dimittendo penā tēporalē: vt patet. 26. q.
7. c. allegat vbi etiā dicit: Qd melius ē p̄p̄ mi
sericordiā reddere rōnem q̄ propter crudeli
tatem. Hic q̄ vñs quid dicendū est ad hoc
nisi q̄ cōfessōr prudēs 7 discretus nō d̄z ipo
nere penitentiā nisi s̄m dispositionē peniten
tis: qz q̄uis debeat conari p̄formare se cum
iuris dispositione: tamē cōcessum est ei faci
endi sup penitētiā imponēda remissionē: in
iūgēdi illa que saluti penitētis magis videā
tur expedire: 7 lxx. cōmunis opinio doc. 7
no. do. Anto. de butrio in. c. si quis. extra de
furtis. Probat etiā extra de pe. 7 re. c. signi
ficauit. 7. c. de q̄. 7. c. oīs. §. sacerdos. 7 ex
de homici. c. sicut dignū. 7 de eo. qui cog. cō
sang. vxo. sue. c. trāsinisse. xi. q. 3. c. absit. 26
q. 7. c. tpa. de pe. di. i. c. mensura. Et ideo d̄z
sacerdos iniungere pñiam cōsideratis crimi
nis quantitate: q̄litate: p̄sone dignitate: cō
ditione: officio: paup̄tate: infirmitate: debi
litate: cōsuetudine: cā: animo: 7 volūtate: vñ
si aliq̄ inuenerit qui dicat se penitē nō tū
vult subire onus penitētie dicens se tenerū
aut male complexionatū vel sile. Lūc Ray.
7 Host. debet sacerdos talē inducere sicut po
test vt aiūz hēat paratū ad implendū pñiaz
quā sibi iniūget: ostendēs sibi magnitudinē
p̄dōr: quia p quolibet mortali debeat septē
niū regulariter imponi. 33. q. 2. c. hoc ipsū
7. §. sequēti. Rō bñi est: quia sicut p̄dōr per
peccatū septiformē gratie. s. spirit⁹ s̄cti amī
sit sic per septēniū penitētiā recuperaret. 7 si
potest eum inclinare imponat ei talē penitē
tiam siue satisfactiōē cum volūtate sua qua
lem verisimiliter pōt portare ne deteri⁹ ei cō
tingat postmodū violando. Qd si nō vide
rit eū inclinatū nō imponat ei nisi qualēcūq;
paruā pñiaz nō negādo ei absolutionē: ostē
dat tñ ei q̄ id q̄ min⁹ faciet bñc p̄plebit i pur
gatorio. Et si sacerdos non pōt gaudere de
omnimoda ei⁹ purgatione: gaudeat saltē qz
ipsū liberatū aglēna ad purgatoriū pōt trās
mittere. Caueāt tamē sacerdotes q̄ sic ar
bitrent ne vilescat ecclesie aūctas 7 p̄tās cla
uiū ptēna: vñ di. 50. c. Absit a romana ec
clesia rigorē suū tā p̄pbana facilitate dimit
tere: 7 neruos seueritas euerfa fidei maiesta
te absolueret: vt cū ad buc n̄ tñ iaceāt i p̄ctis
sed etiā cadant euerfor fratru ruine p̄pe
rata nimis remedia excoīmicationū vñq;

nō p futura pſenſe: vbi enim poterit penitē
tie medicina prodeſſe: ſi etiam ipſe medicus
intercepta. i. ſublata pnia indulget periculis
hoc non eſt curare: ſed ſi licet dicere vtrū: vo
lumus occidere. hec ille. Accedens igitur pec
cator ad cōfeſſionē ei humiliter ſubiiciat: et
ſi penitētia fuerit ab eo ſibi iniuncta quā leui
ter ſuſſerre poteſt humiliter ſuſcipiat: quia
nec aliter videt tunc diſpoſitus. Si autē pe
nitens ſentiat penitentiā nimis grauez et ad
obſeruandū periculoſā ſua pditione penſata
debet ad eundē confeſſorē vel ad aliū ſi illuz
habere nō poterit recurrere: et alienationē vel
cōmunicationē cōmutationē petere: et cōfeſ
ſor debet cōcedere etiā ſi videret q peniten
tia alienata nō ſufficeret plenarie p mēda
pccati. Et ſic patet pars ſecunda.

Pars tertia vbi declarat q ad hoc q cō
feſſio ſit deo grata debet fieri cū ſimplicitate
¶ Tertio aduertendū eſt q vt confeſ
ſio ſit deo grata dicitur fieri cū ſimplici
tate et puritate q in tribus cōſiſtere
videtur. ¶ Primo in euitatione mendacii:
qz ſm ſtologos qui in pfeſſione mētis ſem
per mortaliter pccat: tū qz pcepto eſt in obe
diens eo q ſua cōſcientiā ſacerdoti nō ma
niſtat: veritas q in pfeſſione dicenda eſt: vt
Aug. ait ſermone. 22. ſup Jo. Hoc eſt pſite
ri: dicere qd habes in corde: Si autē aliud i
corde habes et aliud dicis: loqueris non con
fiteris. hec ille. Hinc eſt ſm Alex. vbi. 5. et Ri
car. in. 4. di. 21. ar. 3. q. 4. Qd etiā in pfeſſio
ne nō dicitur dicere quis qd nō fecit humilitatē
cauſa: qd pbo rōne: aucter: et ſimilitudine.
Ratione ſic: Nullus in pfeſſione mētiri dicitur
vt dictū eſt: ſed quicūq dicit ſe feciſſe qd nō
feciſt mētis. Preterea min⁹ quilibet ſe offen
dere debet q p imū: ſed non lz alicui ferre
ptra propitiū ſuū falſū testimoniū: vt patet
Exod. 20. q minus licet ferre ptra ſciptum:
ſed cōfiteri aliqd pccatū qd non fecit: e con
tra ſciptū ferre testimoniū falſū: qz. Pre
terea null⁹ pōt procurare q puniat innocēs
ſine pctō: ſed qui confiteſ pccatū quod non
feciſt facit q innocēs puniat a ſacerdote ſine
pccato: ergo rē. Qd ſi contradicat ſic: In
pditione licet pteriſine dolore plus debito
etiam ſatiſſacere plus debito: q videt ſimili
ter q in pfeſſione licet pſiteri plus debito: qd
nō e aliud niſi pſiteri plura ſe cōmiſiſſe pctā
q cōmiſit. Ad hoc dicendū ſm Alex. q nō

eſt ſimile. Nunq enim aliqs pōt certus eſſe
de ſufficienti cōtritione et ſatiſſactione: et id
quātūcūq pterat vel ſatiſſaciat nunq tamē
illa ſatiſſactio vel contritio eſt ſupabundās
qntū ad ipſuz: Quis ſit ſupabundās ſm rei
veritatē. Et ideo nullū e ibi pccatū: ſed po
tius acquiſitio meriti. De cōfeſſione pō nō e
ſic: ideo de illa poteſt quis et debet eē certus
Aucter hoc idem probat Aug. 22. q. 2. c.
cū humilitatis di. Cū humilitatis cā mēti
ris: ſi non eras pccator ante q moreris mē
tiendo efficeris qd cuitaueras: veritas autē
vera in te non e niſi ita te dixeris pccatores
vt te etiā eē cognoſcas. hec ibi. Et i pmo de
ciui. dei. 21. c. Teſtimoniū falſi non minus
reus e qui d ſe ipſo falſū fateſ q ſi aduerſus
primū hoc faceret. hec ille. Qd ſi pdicat per
aucter Greg. di. 5. c. ad e. Bonaz mētiri
e ibi culpā cognoscere vbi culpa nō e: q a ſili
Bonaz mētiri e pſiteri culpā vbi nō e. Ad
hoc. R. Tbo. q illud dupliciter pōt intelligi.
Uno. qntū ad opationē: et ſic nō e vtrū nō enī
pntet ad bonā mētē ſi ad erratē vt ſe actū
aliquē cōmiſiſſe cogſcat quē nō cōmiſit. Alio
mō qntū ad pditionē act⁹: et ſic vtrū qd dicit
Greg. qz iuſt⁹ in actu q de ſe bon⁹ dicit formi
dat ne aliqd defecerit ex parte ſua: iuxta illd
Job. 9. Erebar opa mea: et id ad bonā mē
tem pntet vt etiā formidīnē quam corde te
net lingua accuſet: vt patebit. ¶ Poſtremo
hoc idē pbat ſimilitudine: qz ſicut i iudicio
exteriori null⁹ dicitur aliquā accuſationē pponē
ſi aliquē ſi nō bz pbatōnē et idoneos teſtes
ita ſi nec i iudicio penali dicitur qd aliqd ppo
nere niſi hēat teſtē pſcientiā vt legē mētis q
hoc dicit. Cum ergo in pccato qd nō fecit
nō habeat teſtē pſcientiā: videt q ſup ius nō
poſſit ſe accuſare i iudicio pfeſſionis: vtrū q
pfeſſio eē pura cū euitatione omis mēdacii.
¶ Secūdo puritas pfeſſionis videt q ſiſtē i
euitatōe duplicitatē: pfecto ſicut pſcia di
ctat pctm pſiteri dicit. Vbi no. 53 Alex. vbi. 5
q penitēs aliquē ſcit ſe feciſſe pctm et tūc ſim
plicitē obligat ad pſitendū illud: et ſi apponit
pditionē aliquā di. ſi pccauit: nō e pfeſſio. Ali
qntū timet ſe peccaſſe: et tūc nō obligat ad pſi
tēdū illud ſimply niſi ſub pditione vt cum q
dubitāt ſe peccaſſe debet dicere: Si feci tale
pccatū vel dixi tale verbum: dico meaz cul
pam et volo ſubire penitentiā. Aliqntū ſe opi
nat peccaſſe: et tūc obligat ad confitendum

absolute: se d inquantū credit se fecisse illud
sicut accidit in illis q̄ nimis bñt cōscientias
strictas: vñ frequēter credūt peccare qñ nō
peccant: credūt dico post factū: q̄ si ante cre-
derent peccare mortaliter in ppetratōe op̄is
cōmitterēt se discrimini 7 peccatū mortaliē
7 de talib⁹ intelligit dictū Greg. Bonaz
mentū 7c. Stigis aliquis dubitat de aliq̄
peccō an sit mortale teneat illud cōfiteri manē
te dubitatiōe. In p̄ma p̄fessione qñ aliqua
scit se peccasse 7 simpliciter cōfiteat est veritas
in re: in corde: 7 in sermone. In secūda p̄o cō-
fessione qñ aliq̄s se timet peccasse est incerti-
tudo: 7 id nō d̄z tūc p̄fiteri simpliciter s̄z cōdi-
tionaliter: vt patet. s̄. In tertia aut cōfessio
ne qñ opinaat aliq̄s se peccasse 7 nō peccauit:
est falsitas in re 7 in sermone: s̄z veritas i cor-
de: vnde licet talis dicat falsū nō tñ mentis:
falsitas enim est cōtra veritatē in re vel in ser-
mone: mendaciū p̄o p̄prie cōtra veritatē in
mente. h̄c Alex. Tertū ergo p̄ certo 7 du-
bium p̄ dubio in p̄fessione ap̄iat: 7 illa du-
bietas in q̄ anim⁹ magis inclināt nō taceat:
tñ cauendū est ne cōfessio sit aut grossa aut
erronea aut p̄sumptuosa. Et id cū quis suam
cōscientiā cū oī diligētia examinauerit exi-
stimare debet q̄ multa mala q̄ ignoratur ab
eo in ipso cognoscunt a deo: bñc p̄p̄a dicit:
Delicta quis intelligit: ab oc. m. m. me 7c. et
p̄me Lboz. 4. dicit Paul⁹: Nihil mihi con-
sciens sum: s̄z nō in hoc iustificatus sū: q̄ autē
iudicat me de⁹ est. Et id tñ est vt penitens
se accusat de oī peccō qd ex negligētia vel obli-
uione dimiserit in p̄fessione: etiā si cōfessionē
diligentiā debitā adhibuit: 7 sic cōfessio d̄z
fieri cū dupliciter evitatio. ¶ Tertio
puritas p̄fessionis videt cōfiteri in evitatio-
ne excusationis: vt v̄z penitens peccatū suū
nō excuset ideo accusat: Unde Aug. in lib.
50. omel. omel. 12. ait: Confiteamur pecca-
ta nostra nō excusē: tu fecisti: tu reus es:
tu cōfiteri: tibi ignoscis. Si autē tu dicas nō
feci ego: vbiq̄q̄ verbū excusare volueris pe-
catū tuū manet in te: 7 nō illud tantū mō s̄z
etiā bui⁹ supbie q̄ cōfiteri noluit. Et in li.
de p̄bis dñi. sermone. 7. ait: Esto accusator
tuus 7 de⁹ erit indultor tuus: cū enim crimē
qd facim⁹ vel nostre est negligētie: etenim san-
ctitas 7 virtus dei ē indulgētie. h̄c ille. Ld
venit qd faciūt mlti q̄ peccatū suū vt reorquēt

in deū dicentes: deus voluit 7 tamē peccare
fecit: sed isti mētunt: q̄ de⁹ nō est cā effecti-
ua peccati vel reorquēt in fatū dicentes. Fa-
tum me peccare fecit: quia fatū nō est cā pec-
candi: vnde Aug. 5. de ciui. dei. Si q̄s vir-
tutem vel potestatem dei fati noie appellat seu-
tentiam teneat: linguā corrigat. h̄c ille. Vel
reorquēt in diabolu: boiem: mulierē: stella-
tionē vel cōplexionē: 7 bñdī. 7 isti multi fal-
suntur: quia oīa h̄c 7 si alliciāt ad peccatū non
tamē necessitat: 7 ideo qui vult bñ confiteri
nō accusat aliū sicut fecit Adā accusans vxo-
rem 7 vxo serpente Bēn. 3. sed sicut isti qui
se excusauerūt veniā nō inuenerūt: ita peni-
tentes qui peccatū alienis imponūt remissionez
minime p̄cipiūt: s̄z accusat seipsum di. illud
p̄. Sana aiam meā quia peccavi tibi. Et il-
lud. 2. Reg. 23. Ego sum q̄ peccauit: ego ini-
que egi. Ld firmat oīa ista Aug. in li. de ve-
ra 7 falsa p̄nia di. Ne velit bō se excusare ne
augeat crimē vt Adā cui nō sufficebat pec-
care: sed sibi ampliabat crimē culpando vxo-
rem: 7 culpā trāserēs in auctore. Istud pec-
catū incurrit multoties: s̄z negligētū ignora-
tur. Ad itaq̄ peccōres dicam⁹ vel peccantes:
nō aliud potui cū me cōstitui furē: q̄ de⁹ fe-
cit me pauperē nec mi⁹ si dedit: s̄z fornicatōi
q̄ tal creat⁹ sū naturez fragilitas: fragilitas
enī mea mltā eogit me cōmittere crimia ta-
lia errat enī q̄ sic fallit. Mā enī talis est vt
possit quisq̄ resistere malo cui se subiecit ex
arbitrio. Sunt enim q̄ se defendūt culpā in
dei p̄uidētia reputātes: dei ordinationi 7
necessitati qd relictū est volūtati 7 arbitrii
libertati. Scivit enī de⁹ qd factur⁹ ēēt q̄ p̄-
petrat sed nō ordinavit peccatū q̄ nullū relinqt
impunitū. h̄c ille. Et in li. 50. omel. omel. 12.
Multi sic cōfessionē peccati fugiūt vt ipsū sa-
tban accusent se autē nihil mali fecisse dicant
Et enī castigant aliq̄ 7 dicit eis q̄ iter hoc fe-
cistis R. quia diabol⁹ hoc fecit. Non est enī
vñ plus gaudeat diabol⁹ nisi qñ bō dicit: di-
abolus hoc fecit vt peccaret: qñ enī dicit: dia-
bolus hoc fecit nō se accusat 7 dum peccatū suū
dissimulat p̄fiteri indulgentiā nō merefaci-
cipe. R. q̄ 7 dicit: diabolus hoc fecit: qñ tra-
xerit enī diabolus aut violētiā fecerit. Qua-
dere enī 7 sollicitare p̄bis: cogere oīno nō p̄-
test. h̄c ille. Nolite igit p̄ccōres excusare vos
i cōfessione: s̄z poti⁹ accusare q̄ poti⁹ voluistis

obtemperare diabolo ad luxuriā et auaritiā: necnō ad supbiā et alia peccata enitātī et ad eternā dānatōē trahētī q̄ obedire reo salubria et ad eternā patriā inducētia p̄cipiētī: ut ip̄a feliciter gloriemur: Amen.

Feria. 5. post tertiā dñicā in. xl. de cōfessionis nudatōe fortificatione et verecūdati one Sermo. 63.

Exibant autē

demonia a multis. Scribunt hec verba Luc. 4.

In isto sacro euangelio fr̄es charissimi ponitur tria sacra cōfessionis my-

Alce designantia ¶ Primū ē sanatio socrus Simonis. Hāc dicit text⁹ q̄ surgēs Iesus d̄ synagoga intrauit in domū Simonis: socr⁹ autē Simonis tenebat magnis febrib⁹: et rogauerūt illum p̄ ea: et stās sup̄ eā impauit febris: et enī ēz Alex. vbi. 8. et b̄m̄ L. to. i. 4. di. 21. i. expōnēse trib⁹ rōnib⁹. ¶ Prīa ē ex pte p̄fiteat⁹: qz sicut ex auerfide a reo culpa p̄mittit sic ex puerfide ad reū cū p̄tridē et obligatōe ad penā culpa reitit⁹: dolor. n. p̄tridē d̄z eē ex sepatōe a reo: p̄a p̄o q̄ fatiūfacit d̄z rōdē delectatōi quā i puerfide ad creaturā h̄nt: et qz ista puerfio trahit p̄ctm̄ in sp̄z: id p̄fessio q̄ fit rōne pene iūgēde d̄z fieri i sp̄ali. ¶ 2. rō ē ex pte sacerdot⁹: qz ip̄e n̄ pōt taxare p̄tī tatē pene nisi sibi innotuē p̄fessionē p̄tīat culpe: p̄tīas autē culpe nō pōt inotescē: nisi fiat cōfessio p̄tīalī et de singul⁹ p̄ctis. ¶ 3. rō ē ex pte stat⁹: nūc. n. sum⁹ in lumie gr̄e: et id sicut in lumie nihil abscondit: sic nec in p̄fessioe d̄z aliqd occultari: occultare autē si p̄fessio fieret t̄m̄ i ḡali. Qd si p̄dicat sic. Lōtri tio nō o3 q̄ sit sigillatiz de oib⁹: qz sicut p̄tī gīt cogitantē se offendisse p̄tē i ḡali: et il la p̄tridē p̄ctm̄ telerē ita vī q̄ p̄tīgēte casu q̄ aliq̄s p̄tīat peccatū in ḡali ip̄z illa p̄fessioe absolui a reatu. Ad h̄ aut Alex. q̄ p̄tritio referē ad deū p̄prie loq̄ndo q̄ oīa nouit sp̄alīf sime. p̄fessio autē referē boī q̄ d̄z iūgē p̄nīaz fm̄ extētiā temeritoy: q̄ facere nō pōt nisi fiat sibi discreta et p̄tīalī p̄fessio. Vel pōt dici et b̄m̄ q̄ p̄tīa o3 de oī p̄ctō q̄ mēorie occurrit singularit̄ cōteri: vt p̄z. 8. d̄ p̄tridē hoc idē p̄bat auctoritatib⁹ p̄p̄he Bernar di et Mgr̄i. Prop̄ha ait. Lauabo p̄ sin. no. le. me. i. mūdabo cōfessioz meā: p̄ sin. no. i. p̄ singula peccatā fm̄ glo. Ber. ait sup̄ Lantī. Dē q̄ remordet cōfessioz cōfiteri b̄nīc p̄re et fidelit̄: et nota q̄ dicit oē: ad designādū q̄ q̄ oē dicit nihil excludit. Mgr̄ i. 4. di. 21. c. p̄ 8. ait. Q̄ia crimina semel faitē in cōfessionē o3 exp̄m̄: nisi aliq̄a mēte ex ciderēt q̄ d̄z

Parap̄ma vbi declaraf q̄ confessio debet fieri cū nudatione.

Rūno igit i isto fm̄de dico q̄ p̄fessio d̄z eē nuda. i. p̄bis n̄ inuolū b̄ claris et aptis scā: ita q̄ p̄fessor intelligat qd p̄fiteat⁹ dicit p̄tīnēs ad necessitatē p̄fessionis: qz seipm̄ i f̄rm⁹ decipet q̄ medico coo- pertū vuln⁹ ostēderet: et id d̄z eē nuda p̄tūz

ad tria. Prīo quātū ad singularē p̄tīalī tatē. Scdō quātū ad ḡalē vniuer salitatē. Tertio quātū ad p̄p̄ia p̄bositatē. ¶ P̄ oī co q̄ p̄fessio d̄z eē nuda quātū ad singulare p̄tīalī tatē. n. n. sufficit in ḡali p̄fiteri peccata sua dicēdo sic dicit Aug⁹ i p̄sona ei⁹ q̄ B facit. Ego peccā in q̄t dñe sacerdos peccā cāui p̄iurādo: adulterādo: fornicādo: boiez occidēdo: sacrilegiū cōmittēdo: furādo: rapiēdo: B oīa cōmisi ope vī volūrate. Lōfite tur q̄ n̄ fecerūt inēponētes: reuelata relātes Et q̄ B n̄ sufficiat b̄ necesse sigillati et p̄tīalī tiz p̄tītē p̄fiteri peccatū q̄b⁹ recordaf. Probat f̄z Alex. vbi. 8. et b̄m̄ L. to. i. 4. di. 21. i. expōnēse trib⁹ rōnib⁹. ¶ Prīa ē ex pte p̄fiteat⁹: qz sicut ex auerfide a reo culpa p̄mittit sic ex puerfide ad reū cū p̄tridē et obligatōe ad penā culpa reitit⁹: dolor. n. p̄tridē d̄z eē ex sepatōe a reo: p̄a p̄o q̄ fatiūfacit d̄z rōdē delectatōi quā i puerfide ad creaturā h̄nt: et qz ista puerfio trahit p̄ctm̄ in sp̄z: id p̄fessio q̄ fit rōne pene iūgēde d̄z fieri i sp̄ali. ¶ 2. rō ē ex pte sacerdot⁹: qz ip̄e n̄ pōt taxare p̄tī tatē pene nisi sibi innotuē p̄fessionē p̄tīat culpe: p̄tīas autē culpe nō pōt inotescē: nisi fiat cōfessio p̄tīalī et de singul⁹ p̄ctis. ¶ 3. rō ē ex pte stat⁹: nūc. n. sum⁹ in lumie gr̄e: et id sicut in lumie nihil abscondit: sic nec in p̄fessioe d̄z aliqd occultari: occultare autē si p̄fessio fieret t̄m̄ i ḡali. Qd si p̄dicat sic. Lōtri tio nō o3 q̄ sit sigillatiz de oib⁹: qz sicut p̄tī gīt cogitantē se offendisse p̄tē i ḡali: et il la p̄tridē p̄ctm̄ telerē ita vī q̄ p̄tīgēte casu q̄ aliq̄s p̄tīat peccatū in ḡali ip̄z illa p̄fessioe absolui a reatu. Ad h̄ aut Alex. q̄ p̄tritio referē ad deū p̄prie loq̄ndo q̄ oīa nouit sp̄alīf sime. p̄fessio autē referē boī q̄ d̄z iūgē p̄nīaz fm̄ extētiā temeritoy: q̄ facere nō pōt nisi fiat sibi discreta et p̄tīalī p̄fessio. Vel pōt dici et b̄m̄ q̄ p̄tīa o3 de oī p̄ctō q̄ mēorie occurrit singularit̄ cōteri: vt p̄z. 8. d̄ p̄tridē hoc idē p̄bat auctoritatib⁹ p̄p̄he Bernar di et Mgr̄i. Prop̄ha ait. Lauabo p̄ sin. no. le. me. i. mūdabo cōfessioz meā: p̄ sin. no. i. p̄ singula peccatā fm̄ glo. Ber. ait sup̄ Lantī. Dē q̄ remordet cōfessioz cōfiteri b̄nīc p̄re et fidelit̄: et nota q̄ dicit oē: ad designādū q̄ q̄ oē dicit nihil excludit. Mgr̄ i. 4. di. 21. c. p̄ 8. ait. Q̄ia crimina semel faitē in cōfessionē o3 exp̄m̄: nisi aliq̄a mēte ex ciderēt q̄ d̄z

gñalis cōfiteri 7 sacerdotib⁹ 7 dco: vt dicas
 delicta mea a te nō sūt abscondita. q. d. de⁹ q
 nō sūt abscondita cordis 7 opa mea 7 delicta
 mea a te nō sūt abscondita: qb⁹ veniā largia-
 ris: vbi insinuat q⁹ gñalis cōfessio nō solū ve-
 nialia s⁹ etia mortalia delet: quozū intelligen-
 tia vel mēoria nō habet: q̄ si velir dētere. Ma-
 gister: q⁹ gñalis p̄fessio nō sufficit de his que
 mēorie occurrūt s⁹ p̄cularis requirit. Qd
 si hoc arguat etiā paucitatem scripture.
 Luc. 18. De⁹ propiti⁹ esto mihi p̄ctōri. 7 se-
 quit⁹: descēdit iustificat⁹ ab illo. Lū hic igit
 nō exp̄mat p̄ctm̄ nūi in gñali: v⁹ q⁹ sufficiat
 p̄ctā cōfiteri in gñali dicēdo: multū peccavi
 p̄ incōtinētiā: 7 sic d̄ alijs. Ad hoc ait Alex.
 q⁹ sec⁹ ē de p̄fessioe facta dco 7 facta boi. In
 cōfessione enī q̄ sit dco: bō iustificat⁹ a culpa
 ad quā iustificationē sufficit cōfiterio 7 cōfes-
 sio gñalis. In cōfessioe p̄o facta boi iustifi-
 cat⁹ a pena: ad quā iustificationē ē necessaria
 cōfessio p̄cularis rōnib⁹ p̄dictis. Post rō
 hoc idē p̄bat exēplo ip̄i. Hiero. di. Qd sa-
 nat oculū nō sanat calcaneū: q̄d sanat sup-
 biā nō sanat avariciā: 7 iō sicut medicinis p̄ti-
 cularib⁹ sanāde sūt infirmitates p̄culares
 Et p̄ i corpalib⁹ ita infirmitates p̄culares
 sp̄iales p̄cularib⁹ medicinis igit p̄fessio
 sit qdā medicina nō ē adbitēda morbo gñali
 s⁹ p̄culari: 7 iō morbi sanādi sūt p̄cularitē
 p̄fiteri. Hāc 7 opatōes sūt circa singula
 2. et bī. Qd si p̄dicat exēplo: qz sic sufficit p̄
 plurib⁹ p̄ctis vna satisfactō gñalis: ita vide-
 tur q⁹ sufficere debeat p̄fessio in gñali facta
 maxime cū nō fiat nisi p̄pter satisfactioez.
 Ad hoc ait alexā. q⁹ nō ē sile de satisfactioe
 7 p̄fessioe: qz satisfactio respicit p̄cti quāritā-
 tē: cōfessio p̄o p̄cti gen⁹ v⁹ sp̄ez: 7 iō qz i quā-
 titate nō distinguit p̄ctm̄ eo q⁹ quāritas at-
 tendit⁹ pene libidinē q̄ vna ē s⁹ se 7 iō distin-
 cta: sp̄es p̄o respicit materiā pene q̄ bz disti-
 guit: p̄pterea i cōfessioe oportet distingere pec-
 cata reuclari. In satisfactioe p̄o nō oportet
 hui⁹ distinctionē fieri: q̄uis de cōgruo fm̄
 diuersas sp̄es p̄ctōz diuerse reberent satisfac-
 tionis sp̄es etiā iungit: 7 sic patet p̄posituz.
 ¶ Secdo dico q⁹ cōfessio debet ēē nuda quā-
 tū ad vntōsalē gñalitātē. Hō enī licet diui-
 dere cōfessionē dicēdo p̄tez vni 7 p̄te alteri:
 qd p̄bat Alex. vbi. s. trib⁹ rōnib⁹. Una est
 ex p̄te cōfiteri: qz in hoc qdāmō se iustifica-

ret cū min⁹ se p̄ctōre cōfiteret q̄ cēt sic in di-
 uidendo confessionē: 7 sic hypocrita appare-
 ret. Qd si istā rōnē arguit sic. Cōfessio ē
 necessaria penitēti: vt p̄nia sufficiens sibi ta-
 petur fm̄ arbitriū sacerdot⁹: s⁹ a diuersis sa-
 cerdotib⁹ pōt iponi sufficiens p̄nia de diuer-
 sis p̄ctis: q̄ 7c. Dicēdū ē ad h⁹ p̄nia a diuer-
 sis sacerdotib⁹ iposita nō ēēt sufficiens sic ab
 vno sacerdote iposita: qz q̄libz sacerdos cō-
 sideraret t̄m̄ vni p̄ctm̄ p̄ se 7 nō gravitatez
 ei⁹ quā bz ex adiunctione alteri⁹ p̄cti: 7 q̄nq⁹
 pena q̄ s⁹ vni p̄ctm̄ debet ēē p̄motiua alteri
 us p̄cti: q̄ 7c. Hāc sic i medicina corpalis opor-
 tet q⁹ medic⁹ nō solū vni morbi s⁹ quēbz
 dare medicinā agnoscat: sed 7 alios: ne dan-
 do calida p̄ vno alibi inflāmet. 7c. ¶ Scda
 ratio ē ex parte cōfessoris: qz aliē nō posset ma-
 iorē penā tpālē cōueniēter cōmutare in mio-
 rē: cū non intendat sacerdos partē pene tem-
 poralis mutare. s. in minorē sed pot⁹ totam
 sicut deus tota 3 eternā mutauit in tpalez: 7
 ideo sic diuidēs confessionē decipit cōfesso-
 rem. Qd si contra hoc arguit sic. Cōfessio
 nō debet fieri sacerdoti de p̄ctis nisi propter
 absolutionē: sed q̄nq⁹ sacerdos qui cōfessio-
 nez audit: pōt de quibz daz p̄ctis absolvere
 nō de oibus: ergo ad minus in tali casu opor-
 tet q⁹ confessio nō sit integra sed diuisa. Ad
 hoc respōdeo: q⁹ aliquis pōt confessionē di-
 uidere propter duo. Primo cū dicit qd pecca-
 ta minora vni sacerdoti 7 maiora alteri: vt
 minor appareat sua malicia: 7 hoc malū est
 et peruersū 7 hypocritice peccatuz. Secūdo
 cū quis diuidit cōfessionē duob⁹. s. sacerdo-
 ti parochiali 7 supiori: eo q⁹ nō pōt absolui a
 sacerdote: 7 hoc est bonū: quia talis mouet⁹
 ex bona 7 ordinata intētiōe qua hoc modo
 intēdit prouidere salutariē sue. Unde dato
 q⁹ etiā sacerdos parochialis nō possit cū de
 oibus absolvere: tenet tamē sibi oia cōfiteri
 vt quāritatē post culpecognoscat: 7 de qb⁹
 nō potest enī absolvere ad supiorē cū remit-
 tat nec talis dicit p̄fessionē diuidere siue di-
 midiare: cū de consciētia vnius 7 consilio al-
 terius confiteat⁹. ¶ Tertia ratio est ex par-
 te peccatoris: quia fm̄ Ber. sermōe. 15. Cō-
 fessio inducit vitā 3 aīe: sed vita nō pōt susci-
 pi nisi mors totalitē tollat⁹ 7 expellat⁹: mors
 nō potest expelli nisi peccata tollā: ergo o3
 q⁹ confessio fiat de oibus simul. Qd si cōtra

dicat sic: potest contingere qd post confessionē factāz et satisfactionē perfectā recordet quis alicui peccati mortalis qd qñ confitebat in memoria nō habuit: et tūc qñ memor fuit copiam sacerdotis cui prius confessus fuerat habere nō potuit: ergo diuersa peccata diuersa sacerdotibz confitebit. Ad hoc dico qd quādo quis recordat eorū que oblitus fuit nō ē necesse iterū alia peccata que prius confessus fuerat confiteri siue eidē sacerdoti siue alteri ut quidāz dicūt: sed sufficit qd hoc peccatū eius confitēs oblitus fuerat explicite dicat et in speciali: et qd euz alia peccata multa confiteat hoc oblitus est: nec hoc est diuidere confessionēz predicto modo. Confiteatur ergo penitens oia simul vni sacerdoti ne careat fructu confessionis et merito: quia Ber. ait. Confessionē diuisit fructu me confessionis priuauit. Confirmat hoc oia Aug. de pe. di. 5. c. consideret. vi. Laus sit penitēs ne verecundia ductus diuidat apud se confessiones: ut diuersa diuersis sacerdotibus vdit manifestare: quēdā vni taceat que alteri manifestāda conseruet: quod est se laudare et ad hypocrisis tendere: et semper venia carere ad quā frustra putat peruenire. Hec ille: et sic patet propositū. ¶ Tertio dico qd confessio dicitur eē nuda quantū ad propriā verborum: nō enī sufficit illis qui lingua pñtissūt et loquelā et pñtentiā sacerdotis habēt confiteri p signa: nō enī vel scriptū. Qd probat per Alex. d. al. vbi. 8. et bñm. L. bo. p. quoli. q. io. tribz rōibz. Primo ppter erubescētā: erubescētia enī seu verecundia de manifestatiōe peccati ē valde necessaria penitēti: eo qd magnāz partem remissionis habet: et quia peccator magis erubescit confiteri verbo qd scripto et propria voce qd interpretē: ideo oportet qd ppter verecundiam ampliorē de peccato ore confiteatur. Secūdo ppter euidētiā: cū enī confessio sit manifestatio peccati cōiū et expñsius voce consueuerūt manifestare conceptus suos utēdo verbis qd signis. Manifestatio enī eius quod latet in corde: profecto nō ita pōt fieri scripto sicut verbo. Tertio ppter cōuenientia. Nā cōuenienti ē qd peccatō si pōt ore confiteatur: hoc ex duobus. Primo ex parte sacerdotis absolutis quia oportet qd ipse absoluat sub aliqua forma pñtōz. Absolutio autē debet fieri pñtē si nō absenti: nō enī pōt fieri p

nūciū vel scriptū: sed p propriū verbum sub certa forma. Secūdo ex pte peccatoris confitentis: quia oportet qd ipse clauibus ecclesie se subiiciat p confessionē manifestādo ore peccata sua. Confirmat oia ista Aug. li. de pñia. de pe. de pe. di. 1. c. quē penitet di. Precepit enī dñs mūdatis vt ostēderēt ora sacerdotibus docēs corpali pñtia confitēda peccata: nō p nūciū nec per scriptū manifestāda. dixit enī et ora mōstrare et oēs: nō vnus p oibus: si alii statuat nūciū qui p vobis offerat munus. Moysē statuit: sed qd p vos peccastis p vos erubescatis: erubescētia enī partē habet rēfisionis. Hec ille. Et sic patet pars prima.

¶ Pars secūda vbi declarat qd confessio debet fieri cum verecundatione.

¶ Ecūdo aduertēdū ē sicut ex pñctis patere pōt qd verecunde et cū erubescētia debet peccatū confiteri. Nā sicut inuerecūde deū offendim: ita p verecundiam et satisfaciām. Patet hoc ex supra memorato dicto Augusti. sed melius i eodē. c. ipse ad hoc idē ait. Iusticia enī sola dñat: si dignus ē mīa qui spāli labore querit gratiā: laborat enī mens patiēdo erubescētia: et qm verecundia magna ē pēa qui erubescit p xpo sit dignus mīa. Unde patet qd quāto pluribus confitebit in spe venie turpitudinē criminis tanto facilius cōsequit veniā aut grām rēfisionis. Hec ille. Et quo dicto dicit Alex. qd bonū est confiteri eadē peccata pluribz sacerdotibz: tū quia quodā non videt vnus videt alius: tū qz plures orant pro penitēte. tūz quia plures erubescētie minuit culpāz. Hec autē verecundia debet esse de peccatis et nō de confessione. Ecōtrario pō multi et multe faciūt qui frontosi et inuerecūdi sūt ad peccandū: et cfrōtes et muti diabolica decēptōe ad confitendū: et propterea rez agūt stultā et dānosā: quod patet. 5. rationibus. ¶ Prima est: quia ipsi nō verecundāt de peccato sed de virtute. i. de confessione qd pñt saluti est oīno necessaria. Unde Aug. in pñcto. c. quē penitet ait. Ex mīa enī precepit hoc dñs vt neminez peniteret in occulto. In hoc enī qd p seipsuz dicit sacerdoti: et erubescētia vicis et timore offensi venia sit criminis. ¶ Secūda rō est qz ipsi nō verecundant de eo qd dñs abhoiat s. de peccato: de enī abhoiatur peccatū etiā soli cogitatio: iux illud Pro. 15. Abhoiatio

dñi cogitationes male 7 verecūdanf de eo
 quod ē deo gratū. s. de p̄fessione que est deo
 grata sicut dulcifon⁹ 7 cant⁹: iux illud Esa.
 33. Summe citar 7 circue ciuitatē frequēta cā
 ticū vt mēoria sit tui. Litara 7 cant⁹ ē p̄fēs
 sio q̄ ducit aīaz peccatricē in dei mēoria. s. in
 eius grāz. ¶ Tertia rō ē q̄ nō verecūdanf
 sordidari sorde pcti q̄ excedit oēs immūdicī
 as 7 fetores: p̄pter qd illā de abboiat. Uñ
 Esa. j. Auserte malū cogitationū v̄farū ab
 oculis meis 7 verecūdanf ab hui⁹ mōi sorde
 mūdari. qd fit p̄p̄ia 7 p̄fessionē. Uñ Esa.
 j. dicit dñs. Lauamini mūdī estote. ¶ 4.
 rō est quia nō verecūdanf de re cōfūdibili. i.
 de pctō: iux illud p̄. Cōfundant oēs iiqua
 agētes. verecūdanf de re bonozabili. i. de cō
 fessione: iux illud Jo. 12. Si q̄s mibi mīstra
 uerit. s. p̄fessione p̄cedēte: bonozificabit euz
 pater me⁹. ¶ 5. rō est: quia nō verecūdanf
 de re sūmedānositatē. s. de pctō qd puat eter
 na b̄titudine 7 ad eternā ducit dānationē.
 de pe. di. 5. c. fratres. 7 verecūdanf de re sū
 me vtilitatis. s. cōfessione: que a morte libe
 rat 7 aperit paradysum. de pe. di. c. ecce. Debet
 igitur esse verecūda de pctō nō de p̄fessione:
 qd etiā meli⁹ explicabit in parte sequēti. Et
 sic patet secunda pars.

Pars tertia vbi ponitur
 alia cōfessionis p̄ditio q̄ dōz fortificatio.

¶ Tertio qd dicitur ē in p̄cedenti pte qd
 verecūdia dōz esse de pctō nō de p̄fēs
 sione: cui⁹ p̄rū inīitē diabol⁹ p̄sua
 dere: marie sup̄bis: hypocritis: 7 mulierib⁹
 añ ipsozū oculos tendēs pudorē cōfessionis:
 vt igit tales fortes sint ad p̄fiteādū nec vere
 cūdia teneant: tria remedia adhibentur.

¶ Prīmū remediū ē nāle. Nā. n. dicit qd
 sicut hō nō erubuit peccare: sifr nō erubescat
 pctā māifestare. Uñ Bernar. ait. Omnia
 infātia hominū: pudet abloi 7 nō pudet in
 q̄nari: pudet sordes abstergere 7 nō pudet cō
 trahere: abstergis caliga 7 dimittis aīa. Et
 Aug⁹ i li. de vera 7 falsa opione. 20. c. Nō
 te pudeat corā vno dicere qd nō te puduit for
 sitā corā multis facere. Nā bñanū ē peccare
 xp̄ianū a pctō desistere: 7 diabolicūz hoc est
 p̄senerare. hec ibi. ¶ Secūdū remediū dōz
 rōnale: Rō enī dicit vt maius malū euitet
 verecūdiāq̄ arctiorē effugiat. Cū igit ma
 ius malum sit p̄p̄etuo in inferno dānari q̄

bic tpaliē quasi p̄ vñā morulā parūā vere
 recūdiā sustinere: 7 maior verecūdia sit vt
 pctōz oit uo manifestet in die iudici q̄ si de
 mōstret vni: p̄cipue cū illi dicat vt vicario
 cbristi: ergo ex ista p̄senti verecūdia penitēs
 peccatū celare nō debet vt eternalē p̄fusiōez
 quā ex hoc meret euitet. Nā ex opposito fa
 cient deus minas p̄ p̄p̄iaz. Naum. 3. di. Re
 uelabo inq̄t pudēda tua in facie tua: 7 osten
 dā in gentib⁹ nuditatē tuā: 7 regnis ignomi
 niā tuā 7 p̄oiciā sup te abboiationē 7 p̄tu
 melijs te afficiā. Et ideo Hier. 20. Cōfun
 dent vebemēter qui nō intellexerūt oppro
 briū sempiternū quod nunq̄ delebit. Hinc
 Ecclesiasti. 4. Nō cōfundaris p̄aia tua di
 cere verū. ¶ Sed aduertēdū illud quod in
 eo. c. dicit. Est cōfusio adducēs pctm: 7 cō
 fusio adducēs gratiā 7 gloriā: sed bōa ē con
 fusio q̄ boneste facit pctā cōfiteri: p̄fusio p̄o
 mala q̄ penitētē retinet ne pctā debite cōfite
 atur: p̄ quā dicit p̄dictū verbū. Nō cōfun
 daris 7c. Aderit enī fm Hiero. ad Palma
 cbristū. Dies illa. s. iudicij aderit in qua facta
 nostra quasi in quadā tabula depicta mon
 strāda sūt. Et Aug⁹ in tracta. de visitatiōe
 ifirmi: fm dō. 2. Deu cur erubescis q̄ nūq̄
 facere erubuit: lauti⁹ ē corā vno aliquātu
 lū ruboris q̄ in die iudicij corā tot milibus
 hominū graui repulsa notatuz erubescere.
 Cōfessionē propala qm ita tibi remittetur
 iniquitas tua. Et bñ quozū re. sūt inīq̄. 7 q̄rū
 tec. sūt pctā: beati q̄ cōfessio pcti est dānatō
 penitētia p̄o cōfessionē parit vtilē. hec ibi.
 ¶ Tertū remediū dicit cōsciale. Nā sept⁹
 cōscietia stimulat vt citius penitēs pctā sua
 cōfessoz ostendat: que sibi nō dicunt vt bōi
 sed vt vicario cbristi: 7 id pctā nō manifestā
 tur sibi: sed filio dei: cui oīno nihil pōt celari
 Unde ap̄lus ad Hebr. 4. Dia nuda 7 apta
 sunt oculis eius. Istis igit tribus remedijs
 aīa fortificata nō erubescat de cōfessioē: sed
 tm de pctō 7 dei offensione vt dictū est. s. q̄
 remedia nō recepit monialis quedā q̄ longo
 tēpore optie vīserat: post eius mortē abba
 tisse ceterisq̄ sordozib⁹ apparēs se esse dāna
 tam magno eiulatu affirmavit corā oibus:
 7 cuz dānationis sue cām ille diligētē ab ea
 perq̄rerēt: v̄git: quia in ordine quoddā cri
 men luxurie fecerat qd ex verecūdia temp
 in cōfessioē celauerat sp̄ans eius remissiōez

bñe: qz per seip̄s n̄ modicā pñiaz statuit su
itinere. Lauendū ē tñ ne p hoc penitēs p̄cā
sua sine honestate 7 verecūdia cōfiteri p̄ter
mittat. p̄p̄ quod dicebat David. Nerecū
dia mea 7 me ē semp: 7 cōfuso faciei mee co
operit me. Nō erubescam? ergo cōfiteri sce
lera n̄ra vt in die iudicii ab eterno iudice co
ronemur in seculorū secula: Amen.

Feria sexta post tertiā dñicā in. xl. de cōditi
one quā debet bñe cōfessor: vt possit audire
confessiones Sermo. 64.

Lius ē qui

seminat: alius qui metit
Scribunt bec p̄ba Jo.
4. Post q̄ a bñe euāgelī
sta Joanne fr̄es charis
mi descripta ē in euage

lio occurrētī xp̄i lascitudo: 7 cōuersio samari
tane: vt patet intuenti vsq̄ ibi. Exierūt de
ciuitate 7 veniebāt ad eū. cōsequēt̄ ponit in
formationē discipulorū ad p̄dicandū: post ē
dens q̄ bñe debet eē magis sollicitus de sp̄ia
li salute sui proximī q̄ de necessitate corpora
li. Nā rogabāt eū discipuli ei? Rabi mādu
ca. Ille at dixit eis: loquēs de cibo sp̄iali. s.
de cōuersione samaritane 7 samaritanorū
per ip̄s. Ego cibū habeo māducare quez
vos nescitis. q. d. alius cib⁹ plus me delectat
Dixerūt ḡ discipuli ad inuicē. Nunq̄ aliq̄s
attulit ei māducare. s. intelligēs de cibo cor
porali? 7 iō xp̄s exposuit di. Nō cib⁹ ē vt
faciā volūtatez eius q̄ misit me: vt pficiam
opus eius in gentiliū cōuersione: 7 q̄ instet
tēpus hoc faciēdi oñdit di. Nōne vos dicit̄
q̄ ad huc q̄tuor mēses sūt. q. d. 13 tēp⁹ messis
corporalis ad huc distet tñ tēp⁹ messis sp̄ialis
iaz venit. Nū seq̄. Ecce dico vobis: leuate
oculos vestros 7 videte regiones: qz iā alte
sūt ad messes. Qd dicebat. p̄pter samarita
nos veniētes ad ip̄s iā dispositos ad credē
dū. Deinde iudicat eos ad p̄dicandū respectu
remuneratiōis di. Et q̄ metit mercedē acci
pit 7 cōgregat fructū in vitā eternā vt 7 qui
seminat simul gaudeat 7 q̄ metit. s. p̄phet 7 dis
cipuli. Ande 7 sequit̄. In hoc enī ē p̄bū v̄z
i. p̄uēbiū cōde bz locū in p̄posito qd. s. est
verbū n̄m affūptū: qz ali⁹ ē q̄ seminat 7 ali⁹
ē q̄ metit. Qd ēi facit ad p̄positū n̄m de cō
fessione: qz alius ē qui seminat. s. p̄dicator: 7

alius ē qui metit. s. cōfessor: de quo i p̄nci ser
mone sciendū ē q̄ qui vult bñ cōfiteri d̄z eli
gere cōfessorē bñtē autē: tē q̄ i sermonario
de articulis fidei illo articulo: Remissionē
p̄cōrū: p̄cedēte tēo dicim⁹ tres alias p̄ditio
nes. Primo aie satisfactiōē. Secūdo intel
ligētiē illūinatiōē. Tercio prudētiē discreti
onem siue discussionem.

Paraphra ybi declarat q̄ cōfessor d̄z ēē
bone p̄scie 7 sancte 7 honeste vite.

Rimo igit̄ in isto sermōe dico q̄ ad
hoc q̄ penitēs iueniat gr̄az in p̄spe
ctu dei: d̄z q̄rere cōfessorē bonū: p̄tu
osū: 7 cōscie securū: qz quis sacerdos ex̄ns i
p̄cō mortali dñm nō sit suspēsus notorie:
possit cōferre sacra. Cui⁹ rō ē: qz in iudicia
sacerdotū nō polluit sacra. j. q. j. in. c. dictū
est. 7 in. c. dñs: vbi d̄z. Dñs declarauit i vno
cetu boiuz eadē sacra sumētiū nō obesse mū
dis aliquorū in iudiciā. Hec ibi. attamē ne
cesse ē ad hoc vt penitēs a cōfessione recedat
bñ purgat⁹: mūdāt⁹: 7 instruct⁹ q̄ iueniat
cōfessorē cōscia p̄ditū: vita probatū: scitate
ornatū: qd probō tripliciē. Rōne. Auctori
tate: 7 Exēplo. ¶ Prio rōne sic: Ille d̄z ēē
bone: tēuote: 7 honeste vite cui⁹ mīsterio iu
stificat̄ ip̄i: reconciliat̄ rei: purgat̄ infirmis
ceci. s. atq̄ leprosi: atq̄ resuscitat̄ mortuū:
sed tales sūt sacerdotes curā aiarū bñtes: ḡ
debēt eē bone 7 honeste vite. Unde Aug⁹.
sup̄ ps. 26. sermōe. 2. ait. Talē ēē o3 dñi sa
cerdotē: vt qd ppl̄s pro se apud deū non va
let: ipse pro nobis mereat qd poposcrit ipe
trare: qz scriptū ē. Si peccauerit popul⁹ ora
bit pro eo sacerdos: si aut̄ sacerdos peccauerit:
q̄sorabit pro eo. q. d. nemo. Hec ille. Pre
terea ille d̄z ēē bone 7 honeste vite q̄ vicē xp̄i
gerit in terris: qui arbit̄ ē 7 medi⁹ extitit in
p̄cōrē 7 tēū: sed talis ē sacerdos q̄ q̄qd i fo
ro p̄nie pronūciat clauē nō errāt: tē ip̄e in
celesti cōfessorio autē sua cōfirmat dicente
dño. Mat. 16. Quodcūq̄ ligaueris tē. ḡ tē
bet eē bone 7 honeste vite. Nū Aug⁹ ait i li
bro qdñū no. 7 tē. q. 46. Aliud ē bene vi
uere: 7 aliud ē ptātē alicui⁹ officiū accipere.
Sic enī qui sacerdos ē nō ex eo vitā cōmēda
tā putare d̄z: ita qui 7 scē cōuersatiōis 7 vi
te est nō ē etiam ex eo sacerdotiū sibi vēdica
re debebit: quāuis bonū sit sacerdotiū: tamē
malū erit ei cui cōcessus nō ē 7 p̄sumit. Hec
f 3

ille. Ex quo videt qd nō sufficit eē sacerdotē
sed necesse ē esse bonū. Preterea sacerdos i
confessione debet a ias instruere: docere: ar/
guere: ita 7 a peccato reuocare: sed malus 7
in peccatis inuolutus: quō ista facere poterit
iuxta illud Ecclesiasti. i. 4. Qui sibi neq̄ est:
cui alij bonus erit: de aia sua modicū curās
de alieno multo minus curabit. Ex quo fiet
q̄ male dispositus accedēs ad cōfessionē mul/
to min⁹ bñ dispositus a confessione recedet
imō qd prius est aliqñ penitens ad tale malū
cōfessorē accedēs cū decē peccatis mortalib⁹
vtrinq̄ nō reuertat. cū. 15. Amplius quō au/
debit aliū arguere de crimine de quo ipse cō/
fessus est: cū dicat Hiero. i trāsitu suo. Quō
p̄dicabit auar⁹ de paup̄tate: luxuriosus de
castitate: inuidus de charitate. q. d. nō ē pos/
sibile: 7 impenitēs quō eius obtēpabit impē/
rio: quē scis dei mandatis nō obtēpare. **Itā**
Lactant. in. 3. di. in li. aduer. gen. ait. Qui
docent tm̄ 7 nō faciunt ipsi p̄ceptis suis de/
trahūt p̄dus: quis enī obtemperet cū ipsi p̄ce/
ptores doceant non obtemperet? Hec ille.
Debet ergo cōfessor esse bone vite: quia fm̄
Lactant. in. 4. **Predicti** homines malunt
exēpla q̄ verba: q̄ loqui facile ē oībus: p̄e/
stare p̄o difficile. ¶ **Secūdo** hoc idē proba/
tur auctoritate: dicit enim de cōfessoribus
j. p̄. 4. Sicut boni dispensatores multifor/
mis gratie dei. Et. j. **Lborj.** 4. in p̄sona con/
fessorū 7 sacerdotū ait. Sic nos existimet bō
vt ministros christi 7 dispensatores ministe/
riorū dei. Et **Aug⁹** in li. de pe. de pe. di. 6. q.
vult. ait. Sacerdos itaqz cui oīs offeret pec/
cator: ante quē statuit oīs languor: in nullo
eorum sit iudicand⁹ que in alio iudicare est
promptus: iudicās enim aliū q̄ est iudicā/
seipsum cōdēnat: cognoscat ergo se 7 purget
in se qd alios sibi videt offerre. 7 ita. In hoc
inq̄ patentissimū est crimē sacerdotū: 7 vl/
tra modū detestabile: qui nō p̄zi⁹ se iudicāt
7 alios ligant. Hec ibi. Et in li. 30. **Omel.**
Omel. 16. idē ait. Si sacerdotibus grāde pe/
riculū est aliena, pctā nō arguere: quanto pe/
riculosius erit, p̄pria noluisse corrigere atqz
ea nō solū nō emendasse: verū etiā defendis/
se 7 defendēdo cumulasse. Et idē illic erit in/
extinguibils cōcrematio: quicqd bic medica/
bilis satisfactio: q̄cqd bic salutifera dissimu/
lauerat sanare cōuersio. Et in li. 2. p̄tra **De**

telianū. rñsīde. 30. ait. **Ut** sit quisqz ver⁹ sa/
cerdos oportet vt nō solo sacramēto sed iusti/
cia quacūqz induat: sicut scriptū est. Sacer/
dotes tui induāt iusticiā. Hec ille. **Et** q̄ sa/
cerdos qui vis eē fons in quo sordidi debēt
lauari: prius purifica teipsum: quia f3z **Bre.**
Difficile est fontē nō turpari in quo sordid⁹
lauat. **Itāz** fm̄ doc. irrefragabilē **Alex.** In
bonis 7 fortibus sacerdotib⁹ talis turbatio
est meritoria: dū ei vtrilqz p̄radicūt. In ma/
lis autē 7 fragilibus mortifera dū ex ea mor/
taliter inq̄nant 7 atrocitē vulnerāt. **Prope**
quod **Ber.** in sermōe. 18. sup **Lanti.** taliter
inquit eubet p̄fessor. Tu frater cui p̄pria
salus, firma satis nondū est: cui charitas ad/
huc aut nulla est: aut adeo tenera atqz barū/
dinea: quaten⁹ oī flauit cedat: 7 cum credat
spiritui omni: circūferat doctrine v̄eto vno
cui tanta nō est charitas q̄ diligas p̄ximū
tuū sicut te ipsū vel plus q̄ teipsum: 7 tantil/
la vt p̄tra mādātū dñi fauore liqueat: pa/
uore deficiat: perturbet tristitia: auaricia
p̄trabat: pertrabat ambitione: suspitōnib⁹
inquietet: cōiitijs exagitet: curis euisceret
bonoribus tumeat: liuorib⁹ p̄tatescat. Tu
inq̄ in p̄prijis teipsum sentiēs: qua naz cle/
metia queso aliena curare aut ambis aut ac/
quiescis: 7 ita. **Molice** nimīū iustus: sufficit
tibi si diligas p̄ximū tuū sicut teipsum. Hec
ille. Propterea ab illo qui ē in peccato mor/
tali recipe sacramēta quisqz nō debet: neqz
ad eorū ministratiōē inducere nisi quādo
necessitas aut p̄latus v̄gret: eo q̄ aliter sa/
cerdos haberi nō possit. Cuius ratio est: qz
fm̄ **Durā.** Ray. 7 **Lbo.** in. 4. di. 24. Qui/
cunqz in mortali crimine executionē alieni/
ordinis operat mortalitē peccat: 7 ex cōsequē/
ti qui ad hoc eum inducit: similē in eodē cri/
mine cadit: Ap̄lo testante qui ad Ro. j. ait
Non soluz qui fa. e. sed etiā qui cō. fa. digni
sunt morte. 86. vi. facientis. 2. q. j. notuz sit
27. q. j. c. 2. de offi. dele. c. j. 13 ex p̄cepto p̄/
lati: aut ex necessitate vt dictū ē a quocūqz
sacerdote ab ecclesia tolerato possint susci/
pi sacramēta. ¶ **Tertio** hoc idē probat
exemplo dñi. Jo. 8. de pe. di. 6. qui vult. **Itā**
dum falsi p̄barisei suā sapientiam suis insi/
dijs capere cupiētes mulierē adulterā addu/
xissēt ad euz dixit eis. Qui sine pctō est v̄m
primus in eam lapidē mīttat: 7 quia oīs co-

gnouerunt seipfos in peccato esse: nullus eā lapidare presūpsit. Ex quo datur intelligi: qd qui vult alios corrigere et eis penitentia mittere: prius ab omni peccato mortali se debet mundare. Dicitur popule tales eligi sacerdotem vt possis a confessione bene mundatus recedere. Hāz mali sacerdotes 7 confessores non ex caritate confitent: nec salutem animarū querūt: sed bonores: cōplacētias: imo qd pā est pecunias. Hāz audiu de quodāz fratre qui volebat mittere rusticum quendam ad curiaz absolueudū: sed totam bursum eius euacuauit: tū illius pecunijs quibus vendiderat plaustrū lignorū: 7 sic absoluit eum. Quid aliud mali faciunt confessores? absolunt a quib⁹ nō possūt absoluerē: non faciūt conscientiaz de grauiſſimis peccatis mortalibus quibus quotidie repletur mūdus. Unde bodiernis tēporib⁹ tāte vanitates: tot concubinarij: tot vsurarij: tot male consuetudines nisi propē malos cōfessores. O patres mei sacerdotes de manibus vestris requirētur anime percuntiaz vestris malis exēplis. Unde Diere. 33. Si speculator viderit gladium venientem: 7 insinuerit buccina: et populus se nō custodierit veneritqz gladius 7 tulerit eis animam: ille quidez iniquitate sua captus est: sanguinez mitez eius de manu speculatoris. i. confessoris requiram. Confirmat hoc Augusti. li. 50. Omel. Omel. 7. di. Si p se vn⁹ qsqz vix possit in die iudicij reddere ratōez quid de sacerdotibus futurum est a quibus sunt omnium anime requirende. q. d. male erit.

Para secunda vbi declaratur qd cōfessor debet esse conuenienter doctus.

Secundo notandū est qd confessor debet habere aliam conditionem. s. vt sit sufficienter scientific⁹ 7 doct⁹: quia sū Ric. in. 4. di. 18. ar. 1. q. 3. Quāvis vna clauis sit in radice. due tamē sūt clauēs ecclesie quantū ad effectus 7 ad relatiōes ad ipsos effectus. Clauēs ecclesie sunt potestas iudicandi in foro animarū que potestas ex duobus integratur. s. ex potestate discernendi in cause criminatiōe: 7 potestate diffiniendi in cause determinatiōe. Prima potestas dicitur: clauis conscientie: que nō ē habit⁹ scie nec actus sciēdi q̄uis clauis ecclesie recipiēd de

beat: nisi bñs scie habitū cōuenientē seu sufficientē ad executionez potestatis illius. Secūda dicitur clauis potētie cui⁹ actus ē determinare causas ligando atqz soluendo: 7 ista clauis ē principalior: quia prima ordinat ad istam. Hinc est quod ait Alex. qd dupliciter est considerare clauē. s. cēntialiter 7 accidentalitē. Est enī quedā potestas discernēdi que venit ex scientia acquisita vel infusa. Ad dīco qd bec clauis sit cēntialiter: quia bac desinente nō ad huc desinit esse clauis: nec adueniente aduenit: sed conscientia accidentaliter dicitur clauis: quia accidit clauī qd opes sūm huiusmodi sciam. Sed alia ē que ē prās sacramentalis qd sacerdoti confert in ordine: 7 bec ē prās discernēdi inter lepzā 7 lepzā: 7 bec est cēntialiter clauis. Ex quibus oib⁹ patet qd necesse ē p̄fessorē bñe sciaz ad executionē hui⁹ ministerij: 7 idō sic diffinit clauis. Clauis ē potestas discernēdi ligandi atqz soluēdi: que diffinitio ē ex glo. Mat. 16. In qua diffinitione relucet vestigiū trinitatis a q̄ est oīno virt⁹ clauis: qd patet: Patri attribuit potētia: filio sapientia: Spiritui scō clementia seu opatio bona. Sic similē in ecclesiastica hierarchia ē ordinata potestas ad discernēdū eaz ad opandū respectu clauis: qz scire sūm qd hic sumit ē discernere in lepzā 7 lepzā: clauis ē potestas ordinata ad sūmaz opationez. s. regni celestis cū scia pcedēte: quilibet qd debet querere sacerdotē scia p̄dīcātū: nec ipse sacerdos ad hoc opus se debet ingerē aliē: qz piculosū ē sibi 7 aiab⁹. ¶ Hāz querit si sacerdos absolues aliquē de facto ab illis peccatis de quibus non potest euz absoluerē peccet mortaliter. Et respondit Ri. vbi supra. ar. 2. q. 5. Qd aut facit sciens aut ignorans. Si primo modo: mortaliter peccat scienter enim 7 ex deliberatione concessa sibi libertate vel potestate abutitur in p̄iudiciū anime illius quem sic absoluit et dat ei intelligere qd absolutus est: cum tamen non sit: et quantū in se est ponit eum in errorez. Unde super sic absoluentem cadit illa maledictio: Deutro. 27. Maledictus qui errare facit cecū in itinere. Si autē hoc facit secūdo mō aut illa est ignorātia affectata: et tūc peccat mortalitē. Quis nō ita grauit sic ille qd bñ facit scit. Aut ex igrātia crassa 7 sic credo qd ad huc mortalit peccet q̄uis nō ita

grauis sicut hoc facies ex ignorantia affecta-
ta. Sacerdos enim officium suum ignorare si de-
bet. Ad ipsos enim pertinet in lege instruere sub-
ditos suos. Unde sic absoluentes exponunt se
simili maledictio illi que super filios Bely ve-
nit. et quibus dicitur. j. Reg. 12. quod erant filii be-
lial nescientes dominum nec officium sacerdotum ad
populum. ¶ Quod etiam probatur ratione: aucto-
ritate: et exemplo. Primo ratione sic: Iudiciaria
namque potestas hoc expostulat ut quod iudica-
re debet agnoscat. Cum autem confessor sit iudex
spiritualis cognoscere debet quod iudicat: sed hoc
fieri non potest sine scientia. Hic Augustinus de pe. di. 6.
c. qui vult. ait. Caueat iudex spiritualis ut sicut
non commisit crimine nequicie: ita non careat mu-
nere scire: oportet quod sciat cognoscere quod de-
beat iudicare. Iudiciaria enim potestas hoc
expostulat ut quod debeat iudicare discernat.
Unde glossa super verbo sciat. ait. quod ignarus iu-
dex esse dicitur nisi habeat primum et experimēta
causarum. Quod etiam patet in Autentico de iu-
di. in pri. col. 6. Preterea ut dictum est ad sa-
cerdotes pertinet instruere subditos suos in
lege: iuxta illud Algeri. 2. Interroga sacer-
dotes leges: sed nullus arte aliquam docere pre-
sumit: nisi prius ipse didicerit. extra de elec-
c. cum in magnarum. 50. di. c. ordinatos. 61. di.
c. miser. 16. q. j. c. si clericus. diffilior autem
ars nulla est utique aiarum regimine et consilii exa-
mie: ut in c. cum sit. extra de eta. 7. quali. ordi. pa-
tet quod nullus sacerdos debet presumere alios in
confessione docere nisi prius didicerit. Unde
Bregio in li. pastoralium ait. Nulla ars do-
ceri presumit nisi prius interna meditatione dis-
cat. Ab imperitis ergo pastorale magisterium
qua temeritate suscipit quando est ars ar-
tium regimine aiarum. Hec ille. ¶ Secundo idem
probat auctoritate. Nam. 2. Para. 19. in figu-
ra sacerdotibus confessoribus dicitur. Videte quod
faciat: non enim hoc exercetis iudicium sed dei:
et quodcumque iudicaueritis in vos rediabit
Sic timor domini vobiscum et cuncta cum diligentia
facite. Et leui. 10. dixit dominus ad Aarō. Pre-
ceptum est sempiternum in generationes vestras:
et ut habeatis scientiam discernendi inter sanctos
et prophanos: inquit pollutum et mundum: docetis
omnes filios israel omnia legem meam. Item Mat. 9.
dixit discipulis suis dominus: et consequetur vobis
sacerdotibus. Nos estis sal terre. quod si sal. e. in
quo salietur. Propterea Augustinus in. d. c. qui vult

sic ait. Qui vult confiteri peccata sua ut inueniat
at gratiam: querat sacerdotem scientem ligare et
soluere: ne cum negligens circa se extiterit ne-
gligatur a deo qui cum misericordia monet et
petit: ne ab eo in foueam cadat: ut patet Mat.
18. Luc. 6. 36. di. 5. ut itaque. 38. di. c. quod
ipsis. de pe. di. 6. 5. quod autem de renuntiatio de
c. post translationem. extra de eta. 7. quali. c. cum sit.
¶ Item Alex. de ales. Scire soluere atque li-
gare est scire illi ostendere quod requirunt ad ab-
solutionem a peccato: et ligare cum penitentia
competenti. Unde Durandus noster ait. quod sa-
cerdos in quantum deputatus est ad celebrandum
diuinum officium: tantum debet habere de gra-
matica ut sciat congrue et bene proferre: et quod
intelligat saltem ad litteras quod legit. In quantum
vero minister est sacramentorum quod sit cuiusque
sacramenti materia vel forma atque modum co-
rumpendi sciens tenet. In quantum vero co-
ctor est tenet scire fidei rudimenta. In quan-
tum vero iudex est in foro consue tenet scire et dis-
cernere inter lepra et non lepra: saltem illis pec-
catis que sunt omnibus notoria et penitentibus ad
salutem dirigere. In alijs vero peccatis quod quod etiam
sapientes dubitant simplex sacerdos debet tan-
ta scientia habere: quod sciat de his saltem dubita-
re: et quod nec procedendum sit sine superioris consilio
ad quod debeat et possit remittere penitentem.
¶ Nam difficile est scire magis restitutionum: actuum
et a coione suspensionum: Et potest bic dicitur quod
non ingerit se si requisitus exercet ex charitate
non teneat nisi secundum predicta in quantum scit et potest
comode: quod impossibile nullum est obligatio. ff.
de re. iu. l. impossibile. 53. q. obtulit se officio
forti obligat. talis enim tenet de omni exacta di-
ligentia. ar. ff. de po. l. j. vbi dicitur i. c. sepe. quod
obtulit se deposito tenet de leuissima culpa:
vbi alio non tenet nisi de dolo et lata culpa:
cum recipiat tamen ad utilitatem aliorum. ¶ Tercio
hoc idem probatur exemplo: sicut. n. in lege veteri
officium sacerdotum erat iudicare de lepra spirituali
et non lepra: et differētijs lepre: ita quod unus quisque
leprosus vel mundus iudicabatur arbitrio sa-
cerdotis v3 leui. 13. Sic sacerdos in quantum
confessor est de lepra spirituali: ergo et.
¶ Aduertendum tamen secundum fratrem Antonium
archiepiscopum florentinum or. predicatorem. quod
potest quod dummodo non sit nimis impudens in tri-
butis casibus audire confessionem. Primum est quod picu-
lum moris imminet nec alium possit habere: tunc quod

pōt 7 debet audire ppe efficaciaz sacri ne ea
puef. Secūda⁹ est qñ cōfiteus est sufficienter
pitus: ita qd doceat cōfessorē. Terti⁹ est qñ
cōfiteus spūaliter uiuit 7 crebro cōfitef q nō
pfluēit habere nisi pctā venialia. Qui vult
ergo recte cōfiteri qrat sacerdotē habētē sci
entiā 7 cōfiam: 7 ideo oī sacerdoti nō ē cō
fitendū. vñ Ecclē. 4. dī. Ne subūcias te vōi
pōi pctō. 7 in dicto. c. qui vult. dicit Aug⁹.
Qui cōfitef sacerdoti meliori q pōt cōfitea
tur. ¶ S3 hic oriz vnū dubiū. Quid si nō
luenit idone⁹ scia 7 cōfciētia: sed vn⁹ reficit
scia 7 ali⁹ cōfciētia. Aliq⁹ dicūt q tū⁹ ē cō
fiteri habētī sciam 7 nō cōfciētiā: qz scia ē ne
cessaria ad executionem sacri. Aliq⁹ autē di
cūt oppositū 7 forte melius: qz vt ex prime
dictis patet: reficiēs scia pōt icaſu necessitatē
sine pctō audire: sed reficiēs cōfciētiā nō pōt
sine pctō mortali intrōmittere: cui pctō āne
ctif q ei peccādī occasiōē pber cū posset sibi
aliter puidere: vt patet. ā. in pſideratiōe pce
dētī. Preterea pl⁹ valet facere sine scire qz cō
tra. vñ Matb. 7. dī. Qui facit vo. p. m. q i
cdīs est ipe i re. c. Et pme Lborj. 13. Si ba
buero pphetā 7 noueri ministeria oīarū. 7
oēm cōfiam. 7c. Et ideo Ecclē. 19. Melior
est insipiciētia cū timore dñi q apparēs sapia
7 stulticia. Imperfectū scie pōt supplere p
fectio charitatis. extra de reu. c. nisi. §. p de
fectu: Sed ipsectū inocētie nō supplet scia:
ideo qd pei⁹ est quanto est maior scia tanto
piculosior: sicut bon⁹ gladi⁹ in manu furiosi
sicut pz in demone q ē denominat⁹ a sciētia:
Vñ prime Lborj. 8. Scia inflat: charitas
edificat. Sup quo glo. magistri sniarū fm
Aug⁹ dicit. Adde scie charitatē 7 vtilis
erit. Scia cū charitate vtilis est: p se inflat
in supbiā 7 demones q greco noie a scia sic
sūt noiati i qb⁹ scia ē sine charitate. Nec ibi
A cōfiliario g malo serua aiam tuā. Ecclē.
37. Et sic patet pars secūda.

Pars etiā vbi declarat q cōfessor debet
ēē pzudens 7 discretus in examinatiōe 7 dis
cussione peccatorū.

t Tercio notādū ē q intra alias condi
tiōes cōfessoris est ipsū diligēter p
scrutari 7 examinare cōfiam pctōis. Ad
cui⁹ rei enidētiā aduertēdū est q triplex pōt
ēē talis examinatio. Prima dicit negligēs.
Secūda dī indeficiēs. Tercia dī diligēs.

¶ Prima qdēz dī examinatio negligēs qñ
.i. cōfessor nō curat examinare diligēter con
scientiā cōfitentis. De quib⁹ pphetauit Da
uid di. Defecerūt scrutantes scrutiny: 7 tñ
hoc necessariū est 7 cōfessori 7 cōfidenti: 7
maxime ppter tria. ¶ Primo ppter igno
rantia: qz pctōes ignorant que dei sūt. Cō
tra quos Aug⁹ in li. 2° qdñū no. 7 ve. test.
q. 87. Non oīs ignorans imūis est a pena
ille enī ignorās pōt excusari a pena: q quod
differat nō audiuit: illis autē hoc ignosca nō
poterit q habētes a quo differēt operā non
dederūt. Nec ille. Et ideo si cōfessor audiuit
aliqd de penitente vel sciuit p pbabilē cōie
cturā debet penitēti ad memoriā reuocare:
qz pōt timere ne penitēs sup b habeat igno
rantia crassam: que nō excusat fm Builiel.
Hinc etiā Aug⁹ in li. de grā 7 lib⁹ arbitrio
ad Valenti^m ait: Qui g nouerint dīna mā
data: auferet ab eis excusatio quā solēt bo
mines habere d ignorātia: nec ipsi sine pena
erūt qui legē dei nesciunt. Qui enī sine lege
peccauerit sine lege pibit: Nec ille. Propē
Bis gl⁹ debet cōfessor penitēte examinare vl
etiā forte qz nō itelligit illud vl aliudē pctm
Nā sicut Iſido. ait. Ignorās quotidie pec
cat 7 ignorat. ¶ 2ª necessaria ē examinatio
ppter negligentia. Nā boīes multi reperitū
tur circa salutē suā negligētes. vñ Aug⁹. in
omel. sup illud. Actiā calid⁹ ēēs. 7c. Sunt
qdā iusti intra scām eccliam cōstituti q vitā
ab oī crimine custodiūt: s3 tñ in agenda que
libet bona nō resurgūt: 7 bi tales nec frigidī
sūt nec calidī: qz nō sufficiūt mala cauere: nisi
studeat q bona facere. Nec ille. Qui⁹ condi
tionis sepe sūt penitētes q sine examinatiōe
cōfciētie sue ad cōfessionē accedūt: qd quidē
euacuare cōsuevit fructū cōfessionis. Et iō
tales p cōfessores si bono modo fieri posset
audēdi non cēt nisi pus seipsos examinas
sent ac obseruaret que dicta sūt de cōfessio
nis pparationē: in qñ reficiūt a puidocōfel
soze adiūmandi sūt. ¶ Tercio necessaria ē
examinatio ppter verecūdiā. Sūt autē ple
riqz tā femine q mares: q poti⁹ omitterent
confiteri q ore pzio manifestare pctm. qd
quidē ex superbia 7 hypocrissi originē habet
vt ex supradictis patet. Et ideo cōfessor di
scret⁹ a penitente ingenioso oēm notā 7 vere
cūdiā debet remouere: pinde statim debet

exponere sibi magnitudinē culpe cū .f. cōfite-
tur eā: sed in fine hoc facere debet: vñ Aug
te pe. di. 6. c. i. ait Diligēs inq̄sitoꝝ subtili i
uestigatoꝝ sapientē ⁊ q̄si altute interroget a
pctōꝝ: q̄ foris ita ignozat vel ex verecūdia ve-
lit occultare. ¶ Secūda examinatio dī infir-
ciens. Sūt nāq; plura que cōfessor in spālī
minime querere debet: ⁊ maxime ppter tria
Primo ppter curiositatē: q̄ sit cū p̄fessor nō
cōueniētia nec p̄tinentia sed aliena a statu ⁊
mozib; penitētis p̄q̄rit: que in talib; q̄ri nō
solent: q̄ q̄libet interrogari ⁊ examinari dī
fm statum ⁊ p̄ditionē suā p̄tra q̄s ait, p̄p̄ba
Scrutati sūt iniq̄tates ⁊ c. hos etiā resp̄bēdit
Sco. in. 4. di. 15. Secūdo ppter fragilitatē: sūt
enī q̄dā que nō debet cōfessor inq̄rere in spe-
ciali: sicut sūt incōsueti scelerā ⁊ enormia ⁊
naturā. Rō ē: q̄ frequētē addiscit penitētē
que nō nouit: ⁊ cōtingit sepius inq̄nari ip̄m
cōfessorē ⁊ in talib; cōcuti: p̄inde. Prover.
xi. Inuestigatoꝝ malozū opprimetur ab eis.
Prop̄tea nō debet talia inq̄rere nisi in ḡnali
q̄si ⁊ lōginq; p̄ quasdā circūlocutōs: vt si se-
cit q̄ cōfitef intelligat: ⁊ si nō fecit non addis-
cat. Itā narrat Lefari⁹. Qd q̄dā virgo cō-
fitebat sacerdoti: ⁊ ille sicut ip̄udēs ⁊ pec-
catō illi ignotis cepit eā interrogare: q̄ mox
te eis ⁊ tātū cepit tentari q̄ sicut postea re-
tulit sacerdoti alteri vix ab illis pctis se cōti-
nuit. Tercio ppter improbitatem. Itā dicit
Sco. vbi. 5. q̄ sacerdos multū errat i cōfes-
siōe inq̄rogādo ⁊ audiēdo libenter placibilia
⁊ inbonesta aurib; ⁊ maxime si inq̄rogat dī
eis voluntate vitiosa. In hui⁹ mysteriū Ju-
ditb. 8. dī. q̄ Juditb sacerdotib; ait: Eos
q̄t nolo vt scrutemini aiuz meū. Juditb at
p̄fessio interpretat inq̄ mystice designat q̄ im-
proba inq̄sitio p̄dictoꝝ ē i sacerdotib; neces-
sario rep̄mēda. In sup eodē ministerio p̄ce-
pit dñs Deut. 24. Cū rep̄tes a p̄mo tuo
rē aliquā quā tibi debet non ingredieris do-
mū ei⁹ vt pign⁹ auferas: s̄ itabis foris ille
tibi p̄feret qd̄ habuerit. Et id Lefari⁹ dat
exemplū oñdēs q̄ improba inq̄rogatio pōt eē
cā dānatiōis dī. Qd̄ quedā matrona diues
quedā enormi p̄cā batebat ⁊ quib; nūq̄
potuit aliquid cōfiteri: licet de eis multū dole-
ret. S; quidā erat sacerdos inuenis quem
nutriebat ⁊ ex hoc sūpta securitate cōfessā ē

ei pctā sua: quib; ille auditis cepit sollicitare
eā ad consensū suū: sed illa p̄fecte cōtrita re-
nuēte cepit eā diffamare ⁊ p̄cā sua reuelare
sed cū verbis ei⁹ nō credere illa sine nota in
famie remanēte sacerdos fatuus ⁊ puincia
est dānā. Ex q̄ arguit q̄ nō cūlibet sacer-
doti est cōfitendū. ¶ Tercia dī examinatio
diligēs: q̄ sicut ex p̄cedentib; p̄z: q̄ sicut cō-
fessor debet vitare in examinādo extremi-
tas: ita debet batere discussiones mediocres
q̄ sunt. s. inf̄ nimii ⁊ nō satis: ⁊ hoc observa-
re debet maxime ppter tria. Primo ppter au-
toritatē. Itā abiq; dubio oportet ipsū p̄fes-
sorē diligētē eē in inuestigādo: maxie faciēdo
cūlibet penitētī inq̄rogatōs ḡnales. s. vtrū
p̄terito āno cōfessus sit: ⁊ an integralit̄ p̄fes-
sus sit: ⁊ vtrū cōpleuerit p̄niam: ⁊ si dicit q̄
nō: tunc q̄rat si p̄niam sibi ip̄positā fecit: si scit
dicat q̄ ad huc expleat eā: ⁊ tūc non oportet
eū iterare cōfessionē: si aut̄ oblitus est tunc
iterabit p̄fessionē p̄teriti anni: ⁊ inde querat
vtrū p̄q̄ venerit ad annos discretiōis annis
singulis p̄fessus sit: ⁊ p̄cepit sacratissimū sa-
cramētū: ⁊ si vñq̄ sacratissimā eucharistiā
i mortali culpa sup̄ferit: p̄ca querat dī trā-
gressione. s. p̄ceptoz. septē capitaliū vitioꝝ
generalīū ecclē mādatoꝝ: ⁊ ⁊ abusiōe q̄nq;
sensuū: ⁊ ⁊ circūstantijs pctōꝝ p̄tra q̄sdam
q̄ dicunt vel credūt nō eē obligatos ad inter-
rogandū vel examinādū eos quos in confes-
sione audiūt: tenēf enim ad oīa sup̄radicta.
Cui⁹ rō est: quia cōfessor ip̄se est tūc iudex.
Iudex aut̄ libētē debet inq̄rere causē verita-
tē: maxime q̄n dubia surgūt: exēplo sc̄ssimi
Job q̄ ⁊ se. 29. c. mystice ait Causā quā ne-
sciebā diligētissime inuestigabā. Ad hoc fa-
cit quod scribit ⁊ te pe. di. 6. c. qui vult. circa
p̄ncipiū ⁊ optime vltra mediū. Et extra de
pe. ⁊ re. c. oīa. s. sacerdos aut̄. vbi dī: Inq̄-
rat ⁊ pctōis ⁊ pcti circūstātijs quib; ⁊ pru-
denter intelligat quale debet p̄bere p̄siliū
⁊ cuiusmodi remediū adhibere diuersis expe-
rimētis vtendo ad sanādū egrotū. Secūdo
ppter ebaritatē qua tenēf cōfessor diligere
p̄mū suū sicut seip̄s: imo penitētē sicut
filiū. In cui⁹ mysteriū Exo. 23. p̄cepit dñs
dī. Si videris asinū odiētis te iacere s̄b one-
re nō p̄transibis sed subleuabis eū: quanto
magis subleuād⁹ est fili⁹ sp̄nalis: q̄ a p̄fessore

in sanguine christi regenerat. Tercio propter
utilitatem. Si enim confessor fuerit diligens in
quisitor et prudens penitentis examinatio: se
pius absque scandalo et cum fructu maximo quasi
a longinquo querens literabit et saluabit ab
occulis et ab ignotis criminibus animam eius
proinde Job. 26. dicit: Obstetricante manu
id est a confessore prouido et discreto educit est
coluber tortuosus. Elige igitur anima pecca-
trix confessor bonum doctum et prudentem: ut sic
possis ab omni plaga spirituali curari et dei gra-
tiam consequi in presenti et gloriam in futuro
in secula seculorum. Amen.

Sabbato post tertia dominica in quadra-
gesima De remissione et confessione peccato-
rum venialium. Sermo. 65.

Ade et am

plus noli peccare. Scri-
bunt hec verba Jo. 8. Et
tunc Iesus pharisei fratres
charissimi ut possent eum
accusare adduxerunt ei
mulierem in adulterio reprobam. In lege
Moyses mandauit nobis huiusmodi lapida-
re: tu quid dicis? Iesus autem secundum morem iu-
dicialem. Primo scripsit suam suam postea pro-
nunciavit: et non inclinans se deorsum digito scribe-
bat in terra: illud. scilicet quod postea protulit ad maio-
rem certitudinem. Cum autem perseverarent inro-
gantes eum erexit se ad eorum importunitatem repul-
sendam et dixit: Qui sine peccato est vestrum: pri-
mus in eam lapidem mittat. quod. puniat pecca-
trix sed non a peccatoribus: impleat lex quam alle-
gatis sed non a transgressoribus legis. Et iterum in-
clinans se scrivebat in terra. Dicitur aliquod scri-
bebat id quod prius ad ostendendam maiorem
firmitatem finis. Illi dicitur et melius videtur
quod scrivebat eorum peccata: ut eos ostenderet impro-
bos ad executionem huius finis: ideo sequitur quod audie-
tes hoc: post primum exibat incipientes a se
non solum: et remansit Iesus solus. scilicet a suis calu-
niatoribus. Erant enim discipuli et multi alij mul-
lier in medio stans: Erigens se Iesus dixit ei
Mulier ubi sunt qui te accusabant? Nemo te
condemnavit? dixit nemo dominus: dixit autem ei Je-
sus: Ne ego te condemnabo: quia. scilicet. tui peccatores
saluare et non condemnare. Est tamen sciendum

secundum Micho. de lira: quod hoc factum propter non est
trahendum ad consequentiam: imo debent sacer-
dotes in foro penitentiali imponere penitentiam
secundum conditionem peccatoris et peccati: quia ipsi non
habent talem potestatem remittere: poterat enim
christus talem mulierem tantam contritionem dare
quod sufficeret ad deletionem totius culpe et pene
et istam contritionem cognoscere. Non sic autem
alii sacerdotes qui non mouet cor neque videt.
Idcirco dixit mulieri verba proposita. Hade. scilicet.
absoluta a culpa et a pena: sed ecce penitentia
quam tibi impono. Jam amplius noli peccare.
Saluando enim namque: condempnavit tamen culpam
In quibus verbis etiam ostendit mysterium
confessionis. Si in preterito sermone aliquod breui-
ter dixi tractandum te confessione et remissio-
ne peccatorum venialium. Et quia lectio sabbari-
na debet esse parvula de peccatis venialibus tres
parvas et breves considerationes annotabimus.
Prima erit si aliqua peccata venialia post hanc
vitam remittantur quantum ad culpam. 2. si necesse est
ad remissionem venialium ea confiteri. 3. quod mo-
dis prout nobis venialia in hac vita remitti.

Pars prima ubi declarat si aliqua peccata ve-
nialia post hanc vitam remittantur quantum ad culpam.

Primo ergo declarandum est: Utrum
p aliqua peccata venialia post hanc vitam
remittantur quantum ad culpam. Et respon-
dent ad hoc sancti famosi doctores. scilicet magister i. 4.
dis. 21. c. 3. Ric. in eadem di. ar. 2. q. 1. et Alex.
in. 4. parte summe in tractatu de penitentia in
generalis. Quod peccata venialia remittuntur post
hanc vitam non tamen quantum ad penam: et sic etiam re-
mittuntur mortalia multa in quantum primo in hac
vita remissa sunt quantum ad culpam: pena enim de-
bita soluitur in purgatorio: sed etiam quantum ad
culpam non sic intelligendo: quod sine penam pignus
purgatorii consummat: sicut per ignem consumi-
tur argenti rubigo: sed quia per penam iuvantur
animae ad penitendum de venialibus de quibus in hac
vita non penituerunt et per charitatem cum qua corpori-
bus abscesserunt eorum penam formatam et acceptam
et sic veniales culpe eis remittuntur. Nam pec-
catum veniale simul potest stare cum charitate: ergo
potest esse quod anima recedat a corpore cum utroque.
Aut quia anima carebit in perpetuum vita glorie:
quod esset iniustum aut remitteret peccatum illud
veniale. Hinc est opinio dicentium animas non
posse a corporibus recedere cum peccato veniali

simul cum charitate: quia ut ipsi dicebant.
 Et pctm̄ de quo bō non penitet aū egressū
 aie a corpore: in ipso egressu sit mortale: nō
 idē in numero: sed qz nō penitēs in tali statu
 de oī tā mortali q̄ veniali: salē in generali
 mortale p̄tēptū icurrit ipsa falsa ē. Pōt enī
 cōtingere q̄ bō i charitate exiltēs obdormi
 at in aliq̄ veniali pctō: de quo nūq̄ penituit
 nec in spālī nec in gnālī: 7 q̄ sic tormiēs mo
 rias. Lū q̄ dozmiedo bō nullū mortale cō
 tēptū possit icurrere: planū est aiam istū a
 corpe recedere cū charitate 7 veniali pctō sū
 cui oppositū ipsi dicebāt. Preterea cū veniale
 pctm̄ sit possit stare cū charitate: si moriens
 vsū liberi arbitrij habēs ex carnis fragilita
 te sit nō penitēs de aliq̄ veniali pctō: vere tñ
 penitēs d oī mortali nō video rōnē: qz talis
 dici debeat icurrere cōtēptū mortale: cū nō
 adbereat alicui rei inducētī a uersionē a deo
 v̄l corzū p̄tēti formabile pncipiū spūalis vite
 qd ē charitas. Qd si p̄dicat auctoritate Hu
 gonis 2° lib^o de sacris pte. is. c. 13. di. Nemo
 spet qd bīc neglexit cū obierit apud deū p
 merere. Ad hoc dicēdū q̄ ibi loq̄ Hugo d
 moriēte i pctō mortali: qz talis nō meruit vt
 postea digne possit penitere: sec^o aūt de doz
 miēte i pctō veniali. Itē si dicat facili^o ē pe
 care q̄ a pctō resurgere: sed aie recedētes a
 corpib^o cū charitate ampli^o nō pnt peccare:
 q̄ nec a pctō veniali resurgere. Ad b̄ dicen
 dū q̄ v̄p ē de pctō mortali tā i hac vita q̄ i
 alia: qz in hac vita a tali pctō difficile ē resur
 gere: in alia aūt est ipossibile: s; nō sic dicen
 dū ē de veniali. Quāuis enī i hac vita facili^o
 sit venialit^o peccare q̄ de veniali peccato vere
 penitē: nō tñ sic dicēdū ē post hāc vitā per
 cōpationē ad aiam q̄ recedit a corpe cū cha
 ritate. Sicut enī illa que sine charitate rece
 dit pōt male velle 7 de mala volūtate digne
 penitere non pōt: sic p̄ triū ista non pōt male
 velle 7 de inordinato actu volūtatis respecū ve
 nial^o quē habuit i hac vita digne penitē pōt.
 Postremo si dicat Damascen^o 2° lib^o c. 4.
 di. Qd est hoibus mors hoc est angelis ca
 sus: qz post casū non ē angelis penitentia: q̄
 a sili nec a iabus separis. Ad hoc dicēdū ē
 q̄ illud sile non valet nisi q̄tū ad aias q̄ re
 cedūt a corpe cū mortali: ille enī que cū solo
 veniali recedūt mortue nō sūt: nec venialit^o
 peccare pprie dī cadere: qz per solū veniale
 nō cadit aia a spūali vita. Et sic p3 p̄ pma.

Pars 2° vbi declarat an cōfessio sit ne
 cessaria ad remissionē venialū pctōz.

Et cūdo declarandū est si necesse est
 ad remissionē venialū p̄fiteri. Et re
 spondit ad hoc Ric. in. 4. di. 16. ar. 5.
 q. i. 7 Alex. vbi. d. Qd de pctis venialib^o pe
 nitētia ē necessaria sine cōfessione duplici^o
 pōt intelligi: aut q̄ sit necessaria ad eoz re
 missionē: aut ad eoz salutē. ¶ Primo mō
 loquendo de penitētia interiori. s. de cōtri
 tione: de lege cōi est necessaria de pctis ve
 nialib^o implicite v̄l explicite in spālī vel cōi
 q̄ diu voluntas inordinationi actuali^o in
 beret oportet eā inordinatā ē: vñ ad remis
 sionē venialis pcti necessarii est q̄ voluntas
 tēfinat inordinationi inherere: nec tñ b̄ suf
 ficit de lege: sed etiā requirit q̄ inordinatio
 nē p̄teritā actualiter tēstet^o explicite v̄l im
 plicite. ¶ Secūdo non est necessaria de ve
 nialib^o pctis penitētia p se in hac vita: quia
 simul stare pōt eoz gratia. In cuius virtute
 cū ea pctā voluntas tēstet^o: post mortē in
 purgatorio remittunt^o. Per accidēs tñ ē ne
 cessaria pnia interior de illis 7 etiā exterior
 . s. confessio in hac vita: 7 hoc duplici^o. Aut
 rōne dubij p̄babilis qñ v̄bē mēter dubitat
 homo v̄t p̄ctm̄ sit veniale v̄l mortale: hoc
 idē ait Alex. in. 4. pte in tractatu de confes
 sione: q̄ in illo casu debet cōfiteri 7 relinqui
 iudicio cōfessoris v̄t sit mortale v̄l veniale
 Tūc enī si d illo nō penitet expōit se discrimi
 nāq̄ cōtēptor sue salutis. Hoc idē dicēdū ē
 qñ dubitat de piculo: qñ. s. aduertit bō ali
 quā affectionē deordinatā venialē: ita in se
 ipso itēdi q̄ p̄babilē p̄fectura^o q̄ nisi ipsā p
 pniā abijciat trahit ipsū ad mortale. Aut
 rōne statuti: qñ. s. bō nō bz nisi pctm̄ venia
 le cū teneat semel in anno cōfiteri p̄ statutū
 ecclīe vt dicitū ē d. nec b̄ vltimū pcludit q̄ ne
 cessaria sit pnia iterior. Si enī bō nō bñs ni
 si venialis: 7 esto q̄ de illis iterior nō peniteat
 si tñ ea cōfiteat suo sacerdoti non ē ecclīasticū
 statuti trāsgressor Attēdēdū tñ q̄ qñis cō
 fessio de venialib^o nō sit necessaria nisi in ca
 sib^o p̄dicat^o: tñ putilis ē ad remissionē eozum.
 Quia sū Ric. i. 4. di. 21. ar. 3. q. i. 7 etiā be.
 Tho. ibidē. Ista gnālīs cōfessio venialū ex
 q̄tuor bz q̄ ad remissionē eoz valeat q̄tū ad
 culpā v̄l penā v̄l i totū v̄l i p̄tē. s. ex cōtritō
 cōfiteat^o: ex bñilitate cōfessionis: ex oīone
 sacerdot^o: 7 ex vi clauū. 7 sic p3 secūda p̄o.

Paratertia vbi declaraf modus remif-
fionis venialiū.

Ertio sciēdū ē q̄ vltra p̄dictos mo-
dos remissionis p̄cedū venialiū mul-
ti alij reperiunt. **P**rim⁹ enī fm Ricar. 7
Tho. in locis p̄ allegatis p̄ p̄fessionē gene-
ralē nō sacramentalē q̄ fit publice corā multū
in ecclia: vt i p̄ma cōpletorio 7 aī missā bec
enī habet efficacā ad remissionē venialem.
Ex trib⁹ p̄mis p̄ime dictis. s. cōfite dē p̄fes-
sione 7 sacerdotis orōne non ex. 4. s. v. cla-
uiū. Et p̄pter hoc etiā nō subiūgit i p̄ma cō-
pletorio absolutio 7 p̄nie ipositio: sed solum
dī oīo Misereat tui. 7c. Secūda⁹ mod⁹ est
per deuotā pectoris tōfionem 7 etiā per
solam cordis contritionem de pe. dī. i. tres
sunt. Terti⁹ est p̄ b̄ndictionē epālē 7 etiā fm
Ray. p̄ b̄ndictionē sacerdotalem in missa.
Quart⁹ ē p̄ coionē dī igne sūptā de cōse. dī.
2. cū oē crimē. 2. c. si quotiēcūq̄. Quint⁹ ē
p̄ extrēmā vñctionē. extra de sacra vñctōe. c.
vñctio. s. de secunda. Sext⁹ ē p̄ aq̄ benedicte
asp̄sionē. de cōse. dī. 3. c. aquā. Septim⁹ ē p̄
elemosynā largitiōē. de pe. dī. i. quāobrē
.c. medicina. 7 dī. 3. c. sane. Et bec inē alia
aīe medicamīa efficacior fm L. bayso. q̄ dī
xīt dñs Luc. xi. Date elemosynā 7 ecce oīa
mūda sunt vobis. de pe. dī. i. medicamentū
Octau⁹ ē p̄ iūriā remissionē. xicit enī dñs
Luc. 8. Dimittite 7 dimittet vobis. Siliē
7 q̄dā addūt p̄ flagellorū suppositiōē. 3. Ho-
nus ē p̄ deuotā orōnē p̄cipue dñicāle. de pe.
dī. 3. de quotidianis. Et de bis aliq̄ ponūt
istos p̄sus. **C**ōfiteor: tondor: cōsp̄gor: cō-
teror: oro. Signo: edo: dono: p̄ bec venialia
pono Decim⁹ 7 vltim⁹ p̄t addi p̄ indulgētiās
positas a p̄tē habente. extra de pe. 7 re. q̄
aīnt. Et generalit̄ p̄ q̄dēq̄ bonū op⁹ dicto
.c. medicina. de pe. dī. i. ibi. Redime te op̄-
rib⁹ tuis. Et q̄d dictū ē de venialib⁹ idē etiā
intelligit̄ de mortalib⁹ p̄ verā p̄niā 7 con-
fessionē ad venialia redactis: q̄d p̄bat p̄ il-
lud Aug⁹ de pe. dī. i. Quē penitet fit venia-
le p̄ cōfessionē q̄d erat criminale in ope: 7 si
nō statī purgat̄ tū fit veniale q̄d cōmiserat
mortale. Et q̄d idē intelligat̄ de mortalib⁹
cōfessio p̄z in dicto. c. de q̄ridianis. Et dicit
Tho. q̄ pauciora venialia vlt̄ plura per ista
remittūt fm q̄ p̄ maior vel minor seruoꝝ
excitat̄. vñ nō s̄q̄ oīa venialia remittuntur.

Et nota fm Ric. in. 4. dī. 16. ar. 3. q. 2.
Et Alex. vbi. s. in oībus. Qd nō p̄t remit-
ti veniale nisi p̄us remissum fuerit mortale
p̄t bñ remitti mortale sine veniali: 7 venia-
le sine alio: q̄ act⁹ grē veniali p̄dō opposit⁹
p̄ quā veniale p̄t remitti: nō p̄t ec̄ sine
habitu grē q̄ p̄dō mortali fm se opponit̄ s̄z
q̄d dictū ē: 7 ideo sine mortali nō p̄t venia-
le remitti. Surge igit̄ aīa mea 7 cōfite re
cata mortalia 7 etiā venialia si potes: vel p̄-
dictis modis delē conare ad euadēdas gra-
uissimas penas purgatoꝝ: p̄pter quod ait
Aug⁹ i epla ad Solētiānū. Zimēda sūt pua
p̄ctā: q̄ q̄nis pua tū crebra subrepūt q̄ si col-
lecta s̄ nos fuerūt: ita nos grauabūt 7 oppri-
mēt sicut aliq̄ d̄ graue p̄ctm. Quid enī inter
est ad naufragiū: vtz vno grandi fluctu na-
uis opiat̄ aut paulatī subrepēs aq̄ i sentina
7 p̄ negligētiā derelicta atq̄ contēpta i pleat
nauē atq̄ demergat̄. Ad quoz remediū ieiū-
niar elemosyne 7 orōnes sūt. Et i lī. re. pe. hoc
idē affirmat dī. Ista assidua pena q̄dā mor-
do q̄ si vlcera assidua lauent̄ cōfessione assī-
dua restant̄ elemosynā largitiōē resur-
gam⁹ p̄tinus ad p̄stinā restauratiōē 7 p̄fe-
ctionē ne istis. p̄ sua multiplicitate q̄ si quādā
scabie patiamur corrumpit̄ collidit̄. Hec ille
Emūdare q̄ aīa mea emūdare dico nō solū
a mortali: sed etiā a venialib⁹ q̄ tū potes vt
sicutida mūda 7 imaculata puenire possis
ad patriā paradisi vbi sp̄sus tuus Iesus vi-
uit 7 regnat. 7c. Amen.

Dñica 4. in xl. De integratione confes-
sionis 7 reiteratiōe. Sermo. 66.

Etare steri

lis que non paris erūpe
7 clama q̄ nō parturis.
Ad Gal. 4. Tanta est
seueritas extremi iudī-
cij tui fr̄scharissimi vt

min⁹ malū sit rōnali creature nō nasci q̄ p̄
natiuitatē multitudine p̄cedū maculari 7 in
eis sine p̄niā mori: q̄dē snia est exēplo iude
7 auctorit̄: tēx p̄i Matb. 26. dī. p̄bat. Co-
nū erat eisi nar⁹ nō fuisset b̄d ille: nec mirā-
dū est si res sic se habet q̄m sacra līterarū
tractatores aīūt: bōies i vtero 7 ex vto nasci
Quia iūt in vtero moriūt̄ 7 ex vtero nō na-
scūt̄ ec̄ ne dānatiōi dūtāt̄ penā dānt p̄

niū: vt i sermonario de tris^o pctis sermōe
6: apte declarati est. Qui p^o ex ytero nati
sūt 7 aliquo pctō mortali maculāt: 7 sic ma-
culati vt sepi^o euenire cōtingit sine p^oniar cō-
fessione decedūt: nō solū pena dāni s; etiam
pena sensus ignis acerbī 7 eternalit^{er} cruciāf.
Qua p^o dicta snia vera ē: qz. s. meli^o ē non
nasci q^o sic natū in pctō mori: iō meli^o ē mu-
lieri nō generare filios q^o generatoz multi-
tudine vitioz maculatos aspiciē: vñ vas ele-
ctionis Paul^o bodie clamat p^oba pposita di.
Letare sterilis 7c. Sz qz multi in pctis mori
unt ex p^ossidē defectu: vel nō oīo facta: aut
nō debitis circūstātijs expedite. Idcirco vl-
tra p^odicta de p^ossidē i p^onti sermōe tria alia
cōcurrūt p^osiderāda. Primū erit de p^ossidē
nis integratione. 2^m erit de p^ossidēnis itera-
tione. 3^m de cōfessionis discretionē.

Parā p^oma in qua tractatur de confessi-
onis integratione.

Rimo igit i isto sermōe aduertēdū
p^o q^o ad hoc q^o cōfessio sit vera 7 valida
in cōsp^ou dei necesse ē eā cū integritate
te fieri: B q^o ē cōfessio cui q^o p^ontes cōfiteat^{ur}
oīa pctā sua mortalia p^ous nō legitime cōfess-
sa 7 ei^o necessarias circūstātijs. ex. de pe. 7 re.
.c. oīs. ¶ Ad cui^o integritatis declaratiōe
tria dubia hic habēt declarari. Primū ē an
liceat aliq^o mō diminuerē p^ossidē: B ē pau-
ciora pctā p^ontes q^o fecerit ipse penitēs. 2^m
ē si necesse ē p^ontes circūstātijs pctōz. 3^m ē
q^o circūstātijs sūt cōfiteat^{ur}. ¶ Ad p^omū rōdit
Alex. de al. vbi. s. di. q^o nullo mō ē diminu-
enda p^ossidē: imo integra debet eē: nec aliē eēt
salutaris: vñ Ecclē. 35. Salutare sacrificiū
ē attēdere mādatis 7 discedere ab oī iniquita-
te: vñ cōfessio dimidiata nō valet: q^o aīa nō
pōt viuificari ab vno nisi viuificet ab alio:
nec in oētia pōt sibi restitui nisi tota restitu-
atur. Preterea nō valet cōfessio dimidiata
ad remissionē alicui^o pcti: qz dñs nō remit-
tit vñ pctū sine alijs: vt p^o 3. s. de pctō in ge-
nerali. Remissio enī pcti fit p^ofusionē grē 7
virtutū: grā enī nō patit^{ur} secum aliq^o pctū
necq^o virt^o. Preterea p^otutes q^o sūt vitij op-
posite cōnecte sūt: vñ q^o b3 vnā b3 oēs: 7 qui
vnā nō b3 nullā b3. Cōfessio igit integre fie-
ri debet absq^o aliq^o diminutiōe: vñ sic p^o facit^{ur}
tē dī. Olee. 13. Absconditū ē pctū ei^o: volo
res p^ouriciōis remiet ei. Hinc ē q^o ait Beda

Quid p^odest si tota ciuitas custodiāt: 7 vnū
fozame p^o q^o hostes intrāt relinq^ont. q. d. nihil
p^opterea p^ophā p^osal. g. dicit. Cōfitebor tibi
dñe i toto corde meo. qz siloīa pctā fateri de-
bēt. Qd si p^odicat sic. Regula ē i theologia q^o
qz mala facim^{us} mali sum^{us}: nō qz bona faci-
m^{us} boni sum^{us}. Si at^o qz mala facim^{us} mali su-
m^{us}: q^o si malū siue mala desinam^{us} facē mali
desinim^{us} esse. Si at^o affirmatio ē cā affirma-
tiōis: etia3 negatio est causa negationis: igit
tur si desinim^{us} in parte mala facere in parte
mali desinimus eē: sed confitens vnā partes
peccatoz in ptem desinit male facere: ergo i
partē desinit mal^{us}: sed expedit desinere ma-
lus eē i pte: q^o cōfiteri i pte 7 penitere. Ad B
rōdet Alex. q^o illud nō seq^ont^{ur}: qz mali a nobis
possum^{us} eē: s; boni neq^o p^o. vñ Mar. x. He-
mo bon^{us} nisi sol^{us} 7c: ait glo. q^o sol^{us} p^o se 7 alij
p^o ipsū boni. Qñ q^o d^offia affirmatio ē cā affir-
mationis. 7c. dicēdū fm glo. sup illud Ro.
7. Qd enī opoz nō intelligo. q^o dimittere bo-
nū 7 facere malum ptes opationis male: dñ
enī larga acceptatiōe 7 p^oueta locutiōe etiā
ille opari malū q^o dimittit bonū. Et fm hūc
modū ver^o ē: q^o q^o malū facim^{us} mali sum^{us}:
qz malū facit q^o bonū ad q^o tenet omittit.
Sumat^{ur} q^o eodē mō in negatiua li facere ve-
lit sensus: qz nō facim^{us} malū necq^o cōmitten-
do necq^o omittēdo boni sum^{us} vel mali nō su-
mus. Sz boc nō pōt dicere q^o p^ontes vñ p^occ-
atū aliud nō p^ontēdo: qz cū cōfessio debeat
eē integra: q^o vñ pctū cōfiteat^{ur} 7 aliud celat
omittit q^o facere deberet. Preterea si dica^{nt} cō-
fiteri hoc pctū 7 sūt p^ontes illud ē bonum:
nec p^ontes hoc pctū b3 q^o bonū ē ex p^ossidē
ne alteri^o: q^o bonū 7 p^o se ē hoc p^ontes nō cōfi-
tēdo illud. Ad hoc ait Alex. q^o hoc bonū est
verū: qz bonū ē ingenē: nec q^o sit bonū i gñē
b3 ex p^ossidē alteri^o pcti: B in cāu p^oposito
illud bonū deformat^{ur} ex inordinata volūta-
te cōfiteat^{ur} q^o sic diminuendo p^ossidē mali-
ciā suā tegere intēdit q^o ē vitij siue pcti by-
pocrisis: vt p^o 3 de pe. dis. 5. c. cōsideret. Po-
stremo si dica^{nt} Mañ. i. Ad p^osurget duplex
tribulatio. 7 alia lfa dicit: Ad iudicabit^{ur} bis
in idip^osū: q^o si iste p^ontes q^o dā pctā 7 q^o dā reti-
neat: 7 sacerdos de confessio p^oniā iungat
cōdignā: 7 p^ontes totā illā facit nō p^ontes
a deo in futuro. p^ontes alie enī bis iudicaret
q^o falsū est. Et sic videt^{ur} q^o de^o remittit hūc

petā sine alijs. Ad hoc ait Alex. Qd̄huius
modi cōfessio ficta est: s̄ fictio tollit vtilita
tē sacri: ḡ. 7c. Qd̄ aut̄ bec cōfessio sit ficta p̄
q̄ triplex est mod⁹ fictiōis: vn⁹ ē q̄ nō cre
dit articulos sed infidelis accedit ad sacm̄.
Ali⁹ ē q̄ nō bñ credit q̄ valeat sacra: diffidit
tñ de hoc sacro vel de illo: vt de p̄fessione vlt
aliqd̄ tale credēs q̄ sibi nō valeat. Terti⁹ ē
q̄ nō bñ credit q̄ hoc sacm̄ sibi valeat: tñ
qd̄ petā retinet quoz̄ recordat: 7 sic cōfessio
est ficta 7 nulla: sicut nec fict⁹ accessus ad
alia sacra. Cōfiteri ḡa mea integre 7 p̄
fecte de oib⁹ p̄ctis quoz̄ recordaris: oīa dic
sacerdoti ut fructū recipias sacri: q̄ si nō re
cordaris sufficit tibi post sufficiētē p̄paratio
nē dolere in genē 7 cōfiteri 7 dicere de deū i
multis offendisse quoz̄ nō recordaris: q̄ vt
scribit in glo. sup. c. pozzecta. extra de cōfir.
vtili vel inutili. C. de veterē iu. enucle. l. 2.
S. si quidē aut̄. C. diuz habere memoriā et in
nullo penit⁹ peccare poti⁹ est diuinitatis q̄
bñanitatē. Et nota s̄m Ricar. in. 4. dif. 21
ar. 3. q. 3. Qd̄ p̄ cōfessionē generalē cū gene
rali p̄ritiōe remittunt mortalia oblita: tē
enī ab oīe nō requirit vltra posse. ¶ At
tende tñ aīa mea q̄ si recordaris 7 nolis dice
re: nec das operā vt recorderis p̄fessio tua ē
inftructuosa: vñ de pe. dif. 5. c. fr̄es n̄ros dī:
Falsā p̄niam cōstat eē cū sp̄ctis plurib⁹ de
vno solo p̄nīa agit: aut dum sic agit de vno
vt non discedat ab alio: vñ scriptū est: Qui
totā legē seruauerit offendat at̄ i vno: fact⁹ ē
oīuz reus. s̄. q̄ tū ad vitā eternā. Cōfirmat
ista Aug⁹ in li. de vera 7 falsa p̄nīa. et batē
de pe. dif. 5. c. consideret dī. Dolendū enim
est 7 dolore purgandū: q̄ nō solū peccauit:
sed quia etiā se virtute priuauit. Nam licz
speret se p̄secutuz veniam: dolere tamē pōt
quia nō p̄meruit vnde remunerari p̄fidat:
doleat etiā quoniā in vno cōfidēs fact⁹ est
oīuz reus. Ingrat⁹ enī extitit qui plenū vir
tutib⁹ deum nō timuit: in hoc enī quisq̄ pec
cator fit culpabilior: quo est deo acceptior:
ideo enī plus peccauit qui plus oī bono abū
dauit: etiā aliquo modo offendēs in vno fa
ctus est omnīū reus: quia oīs virtus detri
mentū patitur ab vno vitio: vnde oīs vir
tus cuiusq̄ vitio ē de flenda 7 d̄ oib⁹ indulgē
tia petenda. Hec ille. ¶ Ad 2^m dicenduz

est s̄m Alex. Qd̄ necesse est cōfiteri non tñ
genus peccati: sed etiā circūstantias ei⁹: q̄
sicut babes in quadā glo. super illud Leuit⁹
Juxta mensurā peti 7 extimationē peti of
feret p̄quātitate 7 qualitate culpe. 7c. men
surā flagella penitētie. Et Deut⁹ 25. Pro
mensura peccati. 7c. Quia p̄pter ad hoc q̄
pene siue penitentie modo debito iungan
tur oportet q̄ sciat qualitas culparū: quod
fieri nō pōt nisi sciant circūstātie: ḡ necesse ē
eas cōfiteri. Confirmat ista rō sic: quedā
circūstantia auget peccatū quedā minuit.
Ad hoc igit vlt sciat sacerdos recte iudicare
7 sine errore de quantitate peti: oportet q̄
sciat circūstantias peccati. Amplius q̄nq̄
aggrauat magis circūstantia q̄ ipsū genus
peccati. Cū igit genus peccati sit confiten
dū: a fortiori 7 circūstantia. Preterea bec
idem p̄bat sic. Cōfessio est inter alia pro
pter duo necessaria. s̄ erubescētia ex parte
cōfitei: 7 iudiciū discretū ex parte sacerdo
tis: s̄ p̄fessio circūstātiarū p̄ opacā vtrūq̄
p̄dictorū q̄ p̄fessio generis peti: p̄ de iudicio
sacerdotis in rōne p̄cedētī: p̄ etiā inductiue
de erubescētia confitentis: q̄ erubētia ma
xime accidit in confessione circūstātiarū:
quia igit petōr non erubuit efficaciter diui
nā p̄sentiam in peccando: debet erubescē
re peccatū suū penitendo 7 confitendo: non
solū genus peti sed etiā circūstantias. Po
stremo idē p̄bat sic: Qd̄ illud p̄ quo puniē
dus est petōr p̄ptualiter est confitēdū sacer
doti: sed p̄ circūstātijs peti dānati puniē
tur eternaliter: ḡ. 7c. Hoc idē p̄bat ex p̄lo
Nam in lege Moysi cōfitebant p̄ oblatōes
s̄m circūstantias petōr. Vñ Leuit⁹. 5. dī:
Alia q̄ peccauerit p̄ ignorantiā. 7c. offeret
arietē imaculatū. Ex quo patet q̄ ex obla
tione p̄pendebant petōr circūstantie: ergo
multo fortius in tēpore euangelij q̄ maiorē
humiliationē p̄cipit 7 p̄fectionē sunt circū
stātie cōfite de. Ad aliud exemplū pōt ad
duci gnāle: q̄ sicut nō sufficit ad opus meri
torij tñ genus opis sed etiā requirit mo
dus: ita videt q̄ cōfessio nō sit sufficiēt me
ritoria nisi fiat cū modo: 7 maxime p̄mo qui
est necessarius cōfitei 7 confessori: ḡ. 7c.
Ad aliud ex p̄lū pōt adduci p̄ticulare: q̄
sicut medic⁹ corporalis bz p̄siderare nō solum

gen⁹ morbi corporalis sed etiā circumstantias:
 g⁹ multo fort⁹ medic⁹ spūalis. Confirmat
 oīa ista auctoritate Aug⁹. in li⁹ de p⁹nia. de pe.
 dis. 5. c. p. sic di. Consideret qualitatē crimi-
 nis: in loco: in tēpore: in varietate p⁹sonae: et
 q⁹lib⁹ fecerit tēratione: et in ipsi⁹ viri⁹ multi-
 plici executio: oportet enī penitere fornicā-
 tē s⁹m excellētia sui stat⁹ aut officij: aut s⁹m
 modū meretricis: et in d⁹ op⁹is sui: et q⁹l⁹e turpi-
 tudinē suā pegit si in loco sacro: aut cui debu-
 it excellētia fidei: vt sūt dom⁹ d⁹no⁹ et aliorū
 multorū. Si t⁹pe ofonis cōstitutio: vt festiui-
 tates scōp⁹ et tēpore ieiunij. Consideret q⁹ tū
 pseuerauerit et debeat q⁹ pseuerant peccauit
 et quāta virt⁹ fuerit in pugnatōe. Sūt q⁹ nō so-
 lū nō vincūt s⁹ vltro se pctō offerūt: nec spe-
 ctāt tērationē s⁹ p⁹ueniūt voluntatē: et p⁹tra-
 ctāt secū q⁹ multiplici actōe viri⁹ delectabili-
 ter peccauerūt. Dis ista varietas oīdenda:
 cōfiteāda ē: et rēflenda: vt cum cognouerit q⁹
 pctm̄ ē multū cito inueniat deū p⁹pitiū. Hec
 ibi. Que autē sint bui⁹ circumstātie et q⁹l⁹iter ba-
 deant intelligi videbif⁹ i⁹ p⁹blemate sequēti
 s⁹ hoc sufficit q⁹ r⁹si ad r⁹nsionē secūdi dubij. s⁹
 positi. ¶ Ad 3^m dicendū vt elici pōt ex oī-
 ctis Ric. vbi. s. ar. 3. q. 5. Et Bona. ibidem
 pte 2^a ar. 2. q. 3. q⁹ circumstātie cōtingētes pec-
 catū. quedā sūt alleviātes: quedā i aliud ge-
 nus trabentes: quedā sūt aliq⁹ mō grauātes
 Circūstāties alleviātes cōfiteri nō est neces-
 sariū nec etiā bonū: nisi p⁹p⁹ hoc vt satisfaci-
 at alicui inq⁹sitioni vt p⁹uideat eius scādalo-
 r⁹pturbationi: vt pōt si timeat cōfessionem
 ex boc accepe occasionē ad malū: vel si etiam
 tātum dimīnuat vt sit in genere venialis: si
 cut comedere carnes in xl⁹ p⁹p⁹ infirmitate et
 ita tū qd sit gl⁹iositas aliq⁹ aliter non: s⁹ s⁹m
 Alex. et Bona. Circūstāties in aliud gen⁹
 trabētes s⁹m p⁹dictos doc. et etiā be. Tho. vt
 nota ē in sūma p⁹fel⁹ 3° li⁹ 3. ti. 2. q. 4. Si neces-
 se ē cōfiteri q⁹ possēt ēē circa. 8. v3. Cōditio
 rei: modus peccādi: locus: tēpus numerus:
 qualitas: inductio: et accidēs. que sic declarā-
 tur. ¶ Cōditio rei: vti q⁹ peccauerit cum
 irrationali re. i. cū brutis ē pctm̄ bestialita-
 tis. Si p⁹ cū rōnali. Si qdē mascul⁹ cū ma-
 sculo: et femina cū femina est pctm̄ sodomi-
 ticū: sed si mascul⁹ cū femina ad huc cōditio
 est exp⁹mēda p⁹sonae et nō p⁹sona. Nā si q⁹ pec-
 cauit cū rēdita ad d⁹inū obsequiū est sacrile-

giū. Si cū p⁹pria consanguinea vel affine est
 incest⁹. Si cū nupta est adulteriū. Si cū p⁹-
 gine est stuprū. Et qualiter cūq⁹ cōditio con-
 fitētis seu p⁹sonae rei cū qua cōmissū est pctm̄
 inducat aliā spēm pcti est de necessitate con-
 fessionis. ¶ 2^a circumstātia est mod⁹ peccan-
 di: possēt enī quis tali mō peccare q⁹ factum
 traheret in aliā spēm: vt si quis cū muliere
 peccaret s⁹ nām et bui⁹ modi. Et sic dicēdū ē
 in pctis matrimonij. ¶ 3ª circumstātia est
 loc⁹. Nā si pctm̄ sit in loco sacro vel ad cul-
 tū d⁹inū deputato inducit aliā spēm pcti: qd
 d⁹ sacrilegiū: sicut notat glo. in dicto. c. i. de
 pe. dis. 5. vñ hoc cāu nō solū cōfitendū ē pec-
 catū factū: sed etiā vbi sit gestū. ¶ 4ª circū-
 stantia est tēp⁹. Nā q⁹ pctm̄ mortale sit i fe-
 sto p⁹cepto inducit aliā spēm pcti: videlicet
 trāsgressionē terti⁹ p⁹cepti decalogi. vt dicit
 Ricob. de lira. sup. 20. c. Ero. et tanto gra-
 uior est trāsgressio quāto festū est solēnius
 Et idē est q⁹ si fuisset cōmissū t⁹pe ieiunij p⁹ce-
 pti: q⁹ mortale pctm̄ rūpit ieiuniū. de cōse.
 dis. 5. c. nūbil. p⁹dest. ¶ 5^a ē numer⁹: nā quo-
 tiēs quis peccauit tot diuersa pctā cōmissit:
 vñ est cōfitendū quotiēs q⁹ pctm̄ cōmissit: et
 si nō recordat⁹ d⁹letet dolere et cōfiteri q⁹ ex p⁹-
 pria culpa nō pōt recordari: et nūbilominus
 cōfiteri numex quē ēē verisimiliter existimare
 pōt: et vel quāto t⁹pe in pctō pseuerauerit: et
 quātū frequēt solit⁹ erat peccare: p⁹bigrā: si
 semel vel pl⁹ i die aut hebdomada aut mēse.
 ¶ 6ª est qualitas pcti. i. si pctm̄ est publicū:
 hoc enī casu inducit aliā spēm pcti videlicet
 scādali. p⁹rimi: vñ nō solū debet confiteri si
 pctm̄ est publicū: p⁹rimis sed in q⁹ sit publicū:
 siue paucis siue multis: q⁹ tot suo malo exē-
 plo offendit: q⁹ suū pctm̄ patuit: debet enim
 q⁹ cōfiteri si cognoscit siue existimat q⁹ occa-
 sione sui mali exēpli sit quisq⁹ ad alicui⁹ ma-
 li siue pcti p⁹petrationē adduct⁹. ¶ 7^a est in-
 ductio. Nā qui cū aliquo peccauit et p⁹rimi
 ipsū ad peccandū allexit vltra p⁹ncipale pec-
 catū homicidiū spūale cōmissit multo graui⁹
 corporali: vt dicit Aug⁹. 22. q. 5. c. ille qui
 et ideo debet cōfiteri q⁹ induxit seu inducere
 desiderauit seu q⁹ peccandi occasionē dedit.
 ¶ 8^a est accidēs. i. pctā que q⁹q⁹ incidenter
 occurrūt cū p⁹ncipali. Sepe enī quis ut ope-
 ret aliq⁹ pctm̄ cōmittit et alia: p⁹bigrā. In-
 terponēdo mediatores vel cōducēdo socios.

vt ei ad pctm auxiliens: vel vt simul peccet: seu vtendo adulatib? vel mēdacijs vt p? ximū ad peccādū ducat: vt vtendo cantelemis seu p?bis alijs in bonestis seu difamatorijs: vel p?ximū odiēdo seu ei iniuriādo verbis aut factis: vel p?rimo materiā scandalī pbendo: 7 aliqñ nocte ambulādo vel arma gerēdo seu alia huiusmodi faciēdo: hec enī oīa: qz sūt pctā p?icularia 7 diuerse speciei debēt cū p?ncipali cōfiteri inqñtū quis pōt re cordari. He sūt circūstātie in aliud gen? tra bentes. ¶ Et no. fm Alex. q? boc ē pceptū affirmatiū qre nō obligat qz sp istas circū stantias cōfiteri: sed p loco 7 tēpore. s. qñ co gnoscit eas seu per se: seu per inqñsitiōē alie nā: vnde sapiēs 7 intelligēs debet 7 tenet cō fiteri eas absq? inqñsitiōē: simplex tenet si ab eo inqñt. ¶ Circūstāties pctm aggra uantes fm Lbo. 7 Bo. nō ē necesse cōfiteri sed de bono 7 eq. fm aut? Buiel. alci fidacē sem. Sic circūstātie sūt nobilē aggrauātes debēt p?feri. Nō enī sufficit illi q? mille mar cas rapuit dicere: ego rapui aliena: qz pos set verificari: si tñ duos solidos rapuisset: nec sufficit illi qui aliū gladio vulnerauit di cere percussit. p?ximū multas qdē huiusmodi circūstāties simul cū alijs supra positis tan git Aug? in p?dicto. c. i. de pe. dis. 5. que a do ctōrib? bis trib? p?sibus cōcludant. Aggra uat ordo: locus: p?sona scia: tēp?. Etas: cōdi tio: numer?: mox: copia: cā. Et modus in culpa: status altus: lucta pusilla: que oīa sic intellgi possūt. Aggrauat ordo. i. subdiacono nat? p?lbyterat?: 7 sic de alijs. 2. loc?. s. facer 3. p?sona. s. m?rimonio copulata 4. scia. s. nō ignozāter factū ē. 5. temp?. s. sacrū. 6. etas. 7. p?ditio si fidelic? nobilis furtū fecit. 8. nu mer?. i. quoties peccauit in luxuria. 9. mo ra. s. si stetit in pctō multo tpe: vt puta. 20. annis: qz boc dicēdo cōfitef simul. 40. pecca ta mortalia que cōmisit in hoc tpe non obe diendo pceptis scē matris ecclie circa confes sione 7 coionē x? copia. i. qñtū absolut mul tū aut parū. xj. causa. i. ex qua cā comedit in xl? carnes si ppter gulā aut infirmitatē. i. z. modus in culpa si manifeste peccauit: aut in luxuria modū naturalē nō obseruauit. i. z. sta tus alt?. s. si religiosus v? religiosus vel plat? i. 4. lucta pusilla: qz parua tēstatiōe stimula tus vel nulla: s. illa a se ipso 7 p?pria iniq?itate

puenit. Q? ista varietas fm Augu. vbi. s. cōfitenda ē: ostendēda: 7 de flenda: alioqñ qui nō fecerit plozabit in pena eterna: cuius rei euidentia patet p? exemplū de illo fratre oz. mi. q? patrē 7 matrē 7 sororē fecit venire ad habitādū iuxta locū fratru minoz vt au dirēt missas 7 officia 7 p?fiterent pctā sua: q? recedēte per obedientiā ad aliū locū mortu? ē pater 7 soror ipso nesciēte: ipso ergo orāte in ipso loco. p? patre 7 matre 7 sorore sua vo luntate dei aia ei? per ministrū angeli du cta ē ad purgatoriū vbi inuenit sororē suā ibi existentē: donec m? ei? viua exqueref te stamētū p? ipsā factū: deducta ē etiā aia eius ad infernū vbi inuenit patrē suū plozantē 7 multos dolores patiētē 7 ait ei. Tur p? mi es in hoc loco tormentozū cū tot bona fece ris i hoc mūdo? q? dixit ei. Multa bona feci vt tu scis: tñ aliq? pctā cōmisit m? tua im pudice agēdo cum ea 7 p? honestatē m?imo ni q? p?recidia nolui p?fiteri: 7 id sū dāna tus: dānabit 7 m? tua nisi illa p?fiteat pctm suū. quib? auditis aia ei? reuersa ē ad corp? 7 obrēta licētia venit ad matrē 7 oīa ei nar rauit: ppter qd? p?fessa salutē obrinuit. Con fiteri igit aia mea nō solū pctā p?ncipalia: s. 7 circūstāties vt salutē obtineas. Et ideo Aug? ait i li. de vera 7 falsa pnia. xj. c. Tu p?o fili minō ita facias. s. vt faciūt mlti q? in veritate nō p?fitef: qz famiozi p?filio creditu rus es astāte corā te sacerdote cū āgelū dñi existima: 7 cū reuerētia dei ministrū astare aperī penetrabiliū tuoz absconditissima latī bula 7 cōscia? tuaz secretioza reucla pagu la. Et in. xj. c. seq? d?z dolere de crimie 7 de oī ei? varietate. Credo q? ille q? dixit Quacuq? hora igenuerit pctōz 7 puerus fuerit vita uiuet: dixit puerū. i. totū p?sū viuē p?sū pu to qdē q? dolet de crimie: puerū q? dolet de ei? varietate: p?tis a pctō q? vult dimitte pec catū: cōuertit tot? oīno vertit q? nō tñ pe nas timer: sed ad bonū tēdere festinat. hec ille. Et sic patet pars p?ima.

Pars scda hui? sermonis vbi declarat in quot casibus necesse ē confessionē reiterare. Ecūdo in isto smone tractādū ē de cōfessiōis iteratiōe p? qua solet q?ria theologis. si necesse ē cōfessionē fa ctā de pctis eādē de cōfessōe iterare. Et rñdes q? sic in. 7. casib?. ¶ P?imo ppter recidia

tionē: vñ qñt theologi si penitēs post reci-
diuum tenet oia confessa cōfiteri iterū. Et
videt qñ sic: qñ fm oēs theologos vnū pctm
disponit ad aliud 7 ita ē cā alteri? pcti suble-
uētio: s cā pcti renelāda est in cōfessione: g
oportz ipsā p̄fessorē cognoscere: qñ nō aliter
valet medicina spūalis sibi pueniēter mini-
strari: sic pz in medico corpis: qñ nō pōt cu-
rare infirmitatē nisi infirmitatē sibi cā inno-
tescat. Præterea in cōfessione pcti 7 qñlitas et
quātitas ē attēdēda: qñlitas aut attēdit qñtū
ad dfferētias pctōz 7 circūstācias aggrauā-
tes: vt si pctm ē carnale: vñ sit simplex for-
nicatio: adulteriū: vel incest? 7 qñtās: quōd:
7 vbi peccauit s necesse ē p̄fiteri gen? pcti seu
qñlitas: ergo pari rōne p̄fiteāda ē 7 qñtās: s
quātitatē nō pōt penitēs p̄fiteri nisi pctā p̄-
terita cōfiteādo. Necesse ē igit qñ nō tm̄ p̄-
catū in q̄ recidiuauit: s etiā pctā p̄terita que
videt pctm subsequēs aggrauare in p̄fessio-
ne reuelat: vñ sic nō valeret cōfessio si dice-
ret peccauit 7 n̄ exp̄meret gen? pcti: sic videt
qñ nō debeat valere cōfessio vbi tota quāti-
tas nō exp̄mit: qñ eē nō pōt nisi pctā p̄teri-
ta reuelat. Itē p locū ab auctoritate euāge-
lij idē pbat Mar. i.8. de seruo nequā cui re-
missū fuerat debitū: qñ tradidit eū dñs tor-
torib? quousq; redderet vniuersū debitūz.
Ex quo videt qñ pctā dimissa per recidiuū
pcti redeant: 7 per cōsequēs sit necesse ea cō-
fiteri. Sz oppositū pbat trib? auctoritatib?
Prima ē de pe. vi. i. s. nō ita. vbi dī: Nō ē ne-
cesse vt q̄ semel sacerdoti cōfessi fuerim? de
nno cōfiteamur. 2. ē de pe. vi. 4. s. antiq. p̄-
itē Delasius vbi dī. Dina clemētia dimissa
pctā in vltionē redire nō patit vlti? 3. ē
in glo. de pe. vi. 4. in sūma. vbi dī. Nō p̄nt
redire dimissa pctā quo ad penā: s q̄ ad pua-
tionē glorie: qñ p̄inde pua? gloria: ac si pec-
cata ei nō eēt dimissa. Hec ibi. Hanc qñōnē
bñ declarat Alex. vbi. s. 7 Tbo. in. 4. dif.
22. ar. 3. q. 4. Alex. ait qñ in boc casu distin-
guendū ē. Quātū ad sacerdotē: 7 qñtum ad
cōfiteā. Quātū ad sacerdotē: qñ aut est idē
sacerdos cui postea cōfiteat: aut nō. Item ex
pte cōfiteā: qñ aut satisfecerat p peccatis
anteq; recidiuaret aut nō. Dicēdū ē ergo si-
ne p̄iudicio qñ si penitēs cōfiteat illi cui añ
recidiuū fecerat confessionē: siue peregerit
penitētiā sibi iniūctā: siue nō debet peccata

retrōacta iterū cōfiteri: saliter 7 aliter. Si
enī peregerit penitētiā sufficit in genere ra-
tione ingratitudinis ea cōfiteri. Si pō non
egerit: qñ p̄sumit qñ cōfessor de bis oblit? est
vñ ea exp̄ssius p̄fiteri: qñ de vtriusq; vt vide-
bitur magis. j. debet penitētiā suscipe fm
tū arbitriū sacerdotis. Qd si forte sacerdos
habeat in memoria pctā 7 circūstācias quas
eidem alō cōfessus ē 7 bec penitēti indicauē-
rit sufficit pctā illa cōfiteri in genere cum in
gratitudine. Nō enī potest sufficiēter confi-
teri ingratitudinē nisi recognoscat corā sa-
cerdote bona que sibi dñs gratis contulit: et
offensas quas misericorditer indulsit. Si pō
confiteat alicui nouo sacerdoti tenet oia cō-
fiteri: siue peregerit penitētiā siue nō: qñ nec
aliter vultū peccatoris ipse cognosceret: per
mozes enī p̄teritos pōt quis statūz boīs de
futuro cognoscere quōd ipsū habeat regere.
Nec etiā aliter penitēs ingratitudinē suam
sufficiēter manifestaret. Et ideo debet cōfi-
teri ad min? circūstācias saltē in genere: 7
maxime libidinis 7 cōtempe?. Hec aut duo
scilicet quātitas 7 cōtempe? libidinis in oī
pctō sunt notāda 7 ingratitudo: maxime in
recidiuo. bec Alex. ad litterā. Tbo. autem
sic dicit qñ in cōfessione requirūt duo. Pri-
mo beneficiū absolutionis: 7 qñtum ad hoc
recidiuās nō tenet p̄iora pctā iterum cōfi-
teri: quia illud qd ē simpliciter dimissū nū-
q̄ debet iterū cōfiteri. Et sic habet intelligi
ille auctoritates ad secūdā partē allegate.
Secūdo in cōfessione requirit remediū sa-
tisfactionis: 7 qñtum ad hoc recidiuās tenet
pctā p̄terita iterū cōfiteri: vt scias que satis-
factio ei cōgrue possit iniūgi: vt si lapsus
carnis frequēter est passus aliqua occasio-
ne 7 sic de alijs peccatis. Et etiā necessaria ē
cōfessio talis ad exp̄mēdū qualitātē cōmis-
se ingratitudinis in recidiuādo: 7 ad hoc vide-
tur sufficere cōfessio pctōz cōmissōz in ge-
nerali: tm̄ ad aliqua specialia oportet descen-
dere s qd cōfiteā viderit oportuni. non
enī potest in bis ita aliqua mēsurā p̄figi.
Et sic habent intelligi ratiōes ad primā par-
tem adducte. s. p̄pter p̄seruationē a futuro
7 ingratitudinē aggrauantē peccatū. Nam
illa paratola euāgelij adducta solū intelligi
tur de grauedine pcti p̄pter ingratitudinē
cōtractā in recidiuo. Ex quib? omnib? con-

cludit illud qd ait glo. Ray. in ti. de pe. 7 remif. §. Sz nūquid pctā ſemel dimiſſa. ſcilicet qd recidivans nō tenet dicere ſpāliter 7 diſtincte ea que ante cōfeſſus eſt: ſi ſufficit cōfiteri in generali de illis exprimēdo ingrati tudinē ſuam 7 dicendo: De multis 7 magnis peccatis mortalib⁹ liberauit me dñs per penitentiā: 7 ego nibilomin⁹ ingratus exiſtens offendi eum: 7 ſic patz ppoſitū. ¶ Secūdo modo tenet quis iterare cōfeſſionē ppter iuriſdictionē 7 hoc ex parte pfeſſoris, ſcilicet quādo quis pſiteat ſacerdoti nō ſuo ſeu non habenti poteſtatē ſup eum: qd patz de p. et remif. c. omnis. Argumentū habet ad hoc 33. q. 2. c. latozē. Et bec ſentētia Ricar. et Bona. diſ. 17. ¶ Tertio tenet quis ite rare pfeſſionē ppter remiſſionē ſuę abſolutio nē quādo ſcilicet pfeſſor ſup aliquo peccato abſolvēdo nō habet facultatē. Oportet enī tūc ſcōm Ricar. qd pro illo pſitens recurrat ad ſuperiōrē 7 et iterū recōfiteat illud. Alia vero pctā de quib⁹ poteſt abſolui a ppio ſacerdote ſupiori iterare nō tenet de neceſſitate ſcioia integre dixit ppio ſacerdoti. Et in iſto caſu abſolutio ppij ſacerdotis 7 ſupio ris vnā cōplent ſufficientē abſolutionē: D3 tñ abſolutio ſupioris precedere. bec Ricar. Argumentū extra de p. 7 remif. ſignificauit Et nota in directorio iur. li. i. ti. 15. §. 47. ¶ Quarto tenet qd iterare pfeſſionē ppter ignorātiā pfeſſoris. qñ. ſ. nescit diſcernere inter leprā 7 lepram. Et ideo querēduſeſt ſacerdos ſciēs ligare 7 ſoluere. de p. di. 6. q. vult vt dictū ē ſupra qñ tractabat de cōfeſ ſoris cōditione. ¶ Quinto tenet qd iterare pfeſſionē ppter omiſſionē qñ. ſ. quis omiſit in pfeſſiōe ſciēter aliqud pctm ad pfeſſionē p tinentē vel et neceſſariā circūſtātiā. Et ideo et iā ſi omiſſa ē ex ignorātiā vel oqlivide ab eius notabili culpa pcedēte. Qñ pō ſciēter omittit nō ſolū pfeſſio nō valet 7 debet ite rari: ſed etiā nouū pctm mortale cōmittit. Et no. ſcōm Ricar. qd talis omittēs tenet cōfe ſionē iterare illi vel alteri ſacerdoti. ¶ Se xto tenet quis iterare pfeſſionē ppter dimiſ ſionē: quando. ſ. quis dimiſit pagare ſibi in iunctā. Nam vt dicit Alex. 7 Ricar. Si re cordat de penitētiā 7 poſſit refici 7 reficiat eam nō tenet iterum cōfiteri niſi de negli gentia omiſſe penitētię. Nā certū eſt ſed m

Scotū in. 4. di. 15. qd ex negligētiā omittēdo facere penitentiā predictā mortaliſ pec cavit: quia egit ptra pceptū cōfeſſoris 7 ec cleſie. Si autē de penitētiā non recordat et ad alium cōfeſſorem vadit vel ad illum qui amplius de pctis ſuis 7 penitētiā ſibi iniun cta nō recordat tenet totam pfeſſionem pre teritā iterare. ¶ Septimo 7 vltimo tenet qui iterare cōfeſſionē propter mala 3 di ſpoſitionē: quādo ſcilicet non vult abſtinere ab omnib⁹ peccatis: vel quia confiteſ ſine cō tritione: vel ſine charitate: vel quia nō vult remittere odium: vel ſatiſfacere: ſeu aliqd aliud agere ad quod obligat. Hiſ enim ca ſibus pfeſſio non valet de p. diſ. 5. c. falſas 7 c. fratres. 7 di. 7. c. null⁹. 7 ideo debet ite rari. Aliqui tamē dicūt qd bis caſibus licz non valeat pfeſſio qd ad virtutē ſacramenti 7 re miſſionē pctōrū: valet tamen quo ad partē ſacramēti. id eſt ad expreſſionē vocalem. de p. 7 remif. c. qd quidā. vnde ceſſante illa ma la diſpoſitione nō iterū tenetur quis pſiteri de iam cōfeſſis: ſed de illa diſpoſitiōe quā p tunc habuit. Quorum dictū poteſt intelli gi verū ſi in ſequenti pfeſſione duret effect⁹ illius expreſſionis vocalis: quod pōt contin gere ſi fiat eidem 7 de recenti 7 non aliter. Nam intelligentia doctorū ex cauſis eſt aſ ſumenda dicenti. extra de verborū ſignifi catione. intelligentia: vnde dicendū eſt ſm gloſam Ray. Et in vita. q. 66. Quod bis caſibus ſi quis confiteat eide 3 ſacerdoti cui primus: 7 qui adhuc habeat ad memoriā peccata ſua que audiuit: non tenet reitera re cōfeſſionē: quia ſufficit dicere culpā ſuā gnāliter de pctis pri⁹ cōfeſſis: 7 particulariter de illa mala diſpōne qd tūc habuit 7 de pctis p modū cōmiſſis. Si āt pſiteat nouo: qd vñ nō audiuit eum: aut etiā pmo ſi oblit⁹ ē qd au diuit debet totum iterū cōfiteri. 7 ſic patet ſecunda pars.

Pars tertia vbi declarat qd cōfeſſio de bet fieri cū diſcretionē.

¶ Tertio notādū ē qd inter alia pfeſſio debet fieri cum magna diſcretionē.

¶ Quia ex de officio cuſtodis. c. i. Dia cū diſcretiōe agant qd oīuz pntū noſciſ eē mī. Et id Ricar. de lira ſup illud Martb. 5. Qd ſi ſal euauerit 7c. ait. Qd ſicut ſale omnia condiunt cibaria: ita diſcretionē oīa

opa nra ordinari debet 7 dirigi. Et id Ber.
sermone. 2. sup. Lanq. Discretio qppe oi p-
tuti ordinē ponit: modū tribuit: acorē 7 per-
petuitatē cōfert. Est ergo discretio nō tam
virtus q̄ quedā moderatrix p̄tutū: ordina-
trix q̄ affectuū: 7 doctrix mor. Tolle bāc 7
vire vitiū erit. Et Jfido. in sinonomis ait:
Quicqd boni cū discretiōe feceris vire est:
quicqd sine discretiōe gesseris vitiū est vir-
tus enī indiscreta p vitiū reputat. Hec ibi.
Hac igit discretiōe habita debet penitēs di-
screte pctōz suozū grauedinē cōsiderare: et
grauioza pzi cōfiteri: deinde minoza: 7 hoc
cū maiori maturitate: humilitate: cōtritiōe
7 verecūdia q̄ pōt. Argumētū in. c. admo-
nere. 33. q. 2. Rā vbi mai periculū intēdit
ibi pculdubio pleni est consulendū. extra de
electiōe. Vbi periculū. li. 6. Hec velut qdaz
agere debem: qui multū ponderāt leuia 7
transcurrūt grata: qd indiscretiōis igno-
rantie seu malicie ē indicū. Hanc indiscre-
tiōē habuit illa dña romana magne sancti-
tatis 7 fame: que cū haberet vnicū filiū doz-
mientē secū nolens eū cōtristari: qz aliter vo-
lebat se interficere: cōcubuit cū eo 7 cōcepit
7 peperit filiū ex eo: 7 ipsum puerulū occidit
filio nesciente: per seuerās in sanctitate sua
pctm illud occultū tenēs per decē annos nō
est cōfessa. Et videns diabol q a bonis ope-
ribus nō cessaret cogitauit eā extinguere ti-
mens ne aliquādo pctm suū cōfiteret: 7 as-
sumēs formā boīs trāstulit se ad fuidū cui-
dam cardinali adeo bene vt vocaret ad ser-
uitiū pape: 7 cum multum a papa diligere ē
ppter diligēs seruitiū eius: loquēte papa 7
cardinalib de sanctitate hui mulieris ac-
cusauit eam diabol de crimine p̄dicto: 7 ci-
tata est ad curiā vt si posset pbari moxeret:
q sic citata cū venisset 7 talia audiūisset ob-
stupuit 7 timuit nimis: 7 accepit terminū re-
spondēdi: q si ille nō pbari volebat ipsum
puniri. Et recedēs cōfessa ē pctm suū cuidā
penitentiario cū p̄tritiōe 7 multis lachrymis
penitentiā sibi iniūctā peragēs. Appropin-
quāre autē die quo r̄ndere debebat: venit ad
curiā cū parētib 7 amicis suis. Vocato autē
illo pessimo dixit papa. Ecce mulier quā accu-
sasti. Qui r̄ndit nō ē illā sed istā esse bonā
7 sanctā: 7 dicēte papa. q oportebat eum su-
stinere illā penā quā ipsa sustinere debebat:

fracto palatii tecto subito disparuit: 7 statim
cecidit in mediū domus cadaver mortuū qd
accepit. Cōfessio itā quō es magne p̄tutū
Illi aut obstupuerūt. Vidēs aut hoc mira-
bile mulier: nimis p̄terita pctm suū corā oī-
bus manifestauit. Et rogauit papā vt cum
cto pplō ad cōmendationē cōfessiois b̄ mira-
culū p̄dicaret: q̄ accepta pnia postea sanctis
sime viris: ergo aia mea cōfiteri. 7c.

Dñica eadē infra diē. De acceleratione 7
frequētatiōe cōfessionis. Sermo. 67.

Vixit Iesus

transmare galilee qd ē ty-
beriadis: 7 seq̄bat eū mul-
tudo magna qz videbāt
signa q̄ faciebat super his
qui infirmabāt. Job. 6.

Quia iudei frēs charissimi. q̄rebāt Iesum
interficere 7 nō erat adhuc temp passionis
sue. Et idcirco recedē do dedit exēplū cedē-
di ad tēp malicie humane ostēdens q̄ aliq̄
cēt licitū ebzisti fidelib fugere in p̄secutiōe
vnde dicunt p̄ba p̄posita. Qd abiit Iesus
trans. m. g. q. ē tyb. Illud. n. mare ē lac quī-
dā magnū quē ego vidi p quē trāsit Jorda-
nis flui. Et vocat mare: qz cōgregatiōes
aqz vocat maria. Ben. p. Et vocat mare
galilee: a puincia iuxta q̄ trāsit: 7 mare ty-
beriadis ex noīe ciuitatis in litore q̄ antiq̄
genegareth vocabat: vnde 7 stagnūz gene-
gareth dictū est: s ab herode tetrarcha fuit
re edificata 7 āpliata 7 tyberias vocata in bo-
nozē tyterij cesaris. Et seq̄bat eū mltitudo
magna. Quidam ex tenotiōe ab eo curati:
Quidā maliciōse volētes eū cape i smone.
Quidā ex desiderio addiscēdi. Et aliq̄ ex cu-
riositate ppter miracula q̄ faciebat: id subdi-
tur: qz videbāt signa. 7c. Infirmi igit spūa-
lib infirmitatib 7 pctis sequāf ebzistū per
verā cōfessionē pctōz vt sanent 7 totalitē li-
berēt. De q̄ cōfessioe vltra p̄dicta tria occur-
rūt in p̄senti smone declarāda. Primū erit
de ei acceleratiōe. 2m erit de ei frequētatiōe
3m erit de eius humilitatione.

Pars p̄ma hui smonis in q̄ declaraf q̄
p̄fessio debet fieri cū magna acceleratione.
Rimo igit i isto smone tractādū est
p de p̄fessiois acceleratiōe. Circa
quā solet q̄ri qdā dubitatio magna 7

difficilis? a pluribus? theologia ventilata. Si
peccator in mortali existens statim habita op-
portunitate sacerdotis teneat peccatum suum confi-
teri sub pena incurrendi aliud peccatum mortale
nouum. Ad quam difficultatem declaranda hoc
prius supponendum est: quod est loqui de confessione
duplicitate. Aut quod ad actum: aut quantum ad
propositum. Et de isto secundo modo omnes coiter tenent
quod tunc profiteri tenent: quoniam profiteri obligat: et con-
fiteri astringit: quoniam habet memoriam peccatorum: quod
ut diximus diffinitio pertinet ad propositum
profitendi. Et ideo non est dubitandum quod quando
peccator recogitat culpam commissam vel dei
offensam vel quoniam offert se tempore in quo cogita-
re debet non dolet de peccato cum proposito confite-
di nouam culpam incurrat: quod ex quo sibi cul-
pa non displicet placere videtur: quod mortale pec-
catum est. Quod vero ad actum ipsi per confessionem
in hoc diuersi diuersa senserunt. Fuit enim tri-
plex modus dicendi. Primus fuit archidia-
conus. de pe. di. 3. c. ille rex. et Inno. de pe. et re
mis. c. ois. Hi quidem dixerunt confessionem dis-
ferri non debere habita opportunitate profitendi
ab his qui sunt in mortali criminis lapsi: alioquin
nouum peccatum incurrunt. Quod probare nituntur. Ra-
tionibus auctoritatibus: et exemplis. Primo
rationibus quod plurimio: de quibus in presenti solum
tres assignabimus. Prima est ista. Nunquam
cadere in peccatum si resurgere a peccato sunt oppo-
sita: sed si existens in gratia semper tenet ad nunquam
cadendum: si pari modo existens in mortali culpa
semper tenet ad resurgendum et ita statim cum pecca-
uit. Secunda in illa cum tenemur ad aliquid
faciendum sine temporis determinatione ad illud
tenemur quicquid possumus. extra de sen. excus.
c. eos. li. 6. et extra de do. et cotu. c. cum dilecti.
Et beatus Thomas. 2. 2. q. 87. ar. 2. ait: Illud
quod sine temporis determinatione debet nisi statim
soluatur obligat ad peccatum. Cum igitur posset nos
obligari ad confessionem iure diuino sine deter-
minatione temporis: ergo obligamur ad profitendum
quicquid fieri potest. Tertia est illa licet aliquis
sit in mortali peccato tenet tamen vitare casum in
mortale: sed non potest vitare mortale si perma-
neat in contemptu confitendi: quod ut dicit Breg.
Peccatum quod per penitentiam non deluitur moris suo
ponderi trahit in aliud: ergo existens in peccato
mortali moris tenet confiteri. Et perfirmat illa
ratio per illam regulam famosam. Quod quilibet tenet
vitare periculum peccati mortalis Argumentum pa-

tur: est de sumo. c. Mattheus. de homici. c. p.
vbi Ecclesiasti. 3. dicitur. Qui amat periculum peri-
bit in illo. Secundo hoc idem probatur tribus au-
ctoritatibus. Prima est Iuliano. de sumo bono
di. Ito corrigat culpa quam cito cognoscit: tar-
dius autem sanat vulnus quod iam putrefactibus
membris curantibus adhibet. Secunda est Aug.
in psalmo di. Remedia querens ad dandum nul-
lis sunt contumaciis differenda. Qui enim peni-
tenti indulgentiam promittit dicere crastinum non spo-
dat dissimulati. Hec ille. Tertia est scriptum
re sacre Ecclesiasti. 5. vbi dicitur ne tardes queri
ad dominum et ne differas de die in diem. Et quod
vbi dicitur condidit quod statim habita opportu-
nitate peccator profiteri tenet. Tercio hoc idem
probat exemplis. Primum est ade. de qua ait Amb.
in li. de pe. et de pe. di. 2. c. ada. post culpam
statim de paradiso reiecit deus: non dissimulit: sed
statim separauit a deliciis ut ageret penitentiam.
Hec ille. Secundum est David de qua idem Amb. ait:
in apologia David. de pe. di. 3. c. ille rex. Il-
le rex tantum potest nec exiguam quidem momentum
manere penes se delicti passus est sciam sed per
matura confessionem atque in seculo dolore reddidit
peccatum suum domino. Tercium exemplum est egrotatio
morbi letalis quod morbo quod egrotans si ita appro-
ximat morti quod nesciat si statim vel hora se-
quetur mortalem nisi apponat remedium si scit vel
potest peccat mortaliter. Alii videntur et a fortio-
ri: quod egrotans a morbo aut vulnere spirituali quod
ita vicinus est morti quod nesciat horam mortis
spiritualis. scilicet gebene et scit et potest apponere reme-
dium et non apponit peccat mortaliter. Ad de-
cretale vero illud. Ois vtriusque sexus. dicunt
quod talis constitutio intendit arctare tempus pro-
pter negligentiam hominum et non ampliare. cum il-
lud spatium non precedat. sed potius per illud negligetiam
nolentium perimitur. Quod et per similitudinem
omni potest. Nam extra de here. c. excoicat. Si qui
autem dicitur. Quod si quis ex suspitione heresis excoicatus
si amplius vno anno in excoicatione per penitentiam
cui persistere: post illud tempus velud heretici
damnari possunt. Manifestum est ergo vno anno ne-
mini in excoicatione persistere concessum esse: sed per
annum nonnulli pene sunt in excoicatione persisten-
tibus addite. Potest etiam decretali predicto secundum
Inno. aliter responderi. scilicet quod ipsa dicitur locum
habet in illis quod tamen venialiter peccauerunt: vel
vero semel in anno debet profiteri: non ex eo quod per
pria culpa sed ex institutione ecclesiastica. Et de

cū duo modus dicēdi dōm Bo. in. 4. di. 17.
 ar. 2. q. 2. ptis 2. quiait: Qd oīuz boīuz ge
 nera tria sūt: religiosi: seculars clericī: 7 pu
 ri laici: bī qdē oēs ad ppositū cōfiteādi te
 nent: vt predictū ē post pctm mortale: dum
 memoriā habēt: aliter eozū cōfessio nō va
 let: s; ad actū q̄ citius poterūt religiosi sine
 mora tenētur: tum q; opportunitas p̄fiteādi
 eis nūq̄ deficit: q; eozū vita tota ē penitētie
 tēpus. De clericis autē firmiter iste doctor iu
 dicare nō audet: tñ magis existimat subito
 post mortale pctm ad confessionē obligari:
 q; nō videt contritū qui portat occultū tam
 longo tēpore vuln? p̄cipue cū eis opportu
 nitas p̄fiteādi vix aut raro deficit. De puris
 autē laicis asseret qdē q; possint vsq; ad pa
 scba differre videt et p̄iculosū: 7 q; semp
 sibi teneant qñ se offert opportunitas nūmū
 videt et durū: ideo rōnabīlīter sentiendū ē
 mediū. s. Qd nūq̄ differre debet nisi qñ ma
 iorē opportunitatē aut tēporis: aut sacerdo
 tis expectant: tunc enī z tute differre possunt
 quādo p̄ vtiliori causa differre vident. Si
 p̄o bī oēs nō ex p̄p̄ia mortali culpa q̄ non
 fecerūt: s; ex institutiōe ecclesiastica cōfiteri
 tenētur vsq; ad pascha: licet differre possūt
 nisi ratione statuti vel suscepturi sacramēti
 ad qd debite p̄parare se debent. ¶ Tertius
 modus dicēdi ē. Scoti 7 Alex. de al. vbi. 3.
 7 Ricar. de media villa in. 4. di. 17. ar. 2. q.
 6. 7 beat? Bo. ibidē ar. i. q. 4. Et etiam in
 p̄mo quolibet. q. 11. Qui dicūt q; penitens
 nō peccet mortaliter nō cōfiteādo habita op
 portunitate dūmodo habeat p̄positū confi
 tēdi tēpore statuto ab ecclesia Qd p̄bat tri
 pliciter. ¶ Primo efficaciter sic: Quicun
 q; committit id ad qd ex p̄cepto tenet oportu
 nitate habita mortali peccet: ergo si aliquis
 p̄ctōz p̄ctō p̄p̄trato nō statim cōfiteat qñ co
 piam habet sacerdotis si statim ad cōfiteāduz
 tenet 7 nō cōfiteādo statim peccat mortaliter
 qua rōne peccat in hoc instanti eadē rōne pec
 cabit in sequēti: 7 sic sequit q; multa immo
 quasi innumerabilia p̄ctā mortalia cōmit
 tit in die p̄ p̄na cōfessionis dilatione: q; vi
 det in cōueniēcia 7 valde dānabile: 7 hec ē rō
 Alex. 7 Ri. ¶ Secōdo p̄bat ex p̄cepti obliga
 tione: q; p̄cepta affirmatiua nō obligāt sp̄ si
 ad semp: hoc ē dicere nō obligāt ad statim si
 ad tēp̄ tēminatū: nō qdē ex hoc q; tunc co

mode impleri p̄nt: q; sic fl nō daret aliq; ele
 mosynā de sup̄fluo qñcūq; paup̄ offerretur
 peccaret mortalit̄ qd falsū est: s; obliga lex B
 qñ tēp̄ necessitatē inducit urgētē. Cū ergo
 p̄fessio sit sub p̄cepto affirmatiua nō ē trans
 gressor aliq; p̄cepti q̄tūcūq; differat cōfu
 teri: dū tñ semel in āno cōfiteat: maxime tē
 pore ab ecclia instituto qd est. xi. Et hec ē rō
 Bo. Alex. 7. b. 7 bo. ¶ Tertio bī idē p̄bat
 exēplis 7 s̄istitudine: q; s; fili? sp̄ possit bono
 rare patrē nō tñ sp̄ peccat mortalit̄ nō bono
 rādo: si qñ offert se possibilitas ex pte filij et
 necessitas ex pte patris 7 nō bonorat: tunc
 mortalit̄ peccat trasgrediēdo p̄ceptū de bo
 noratiōe patrē. Sicut si p̄posito q; ad sit fa
 cultas p̄fiteādi tñ ex pte loci: tum ex pte sacer
 dotis: nō tñ peccat mortalit̄ si statim nō con
 fiteat. Et hoc est exēplū. b. 7 bo. ¶ Ad p̄mū
 argumētū in oppositū qñ arguit q; existens
 in ḡra tenet ad hoc q; nūq̄ cadat: ḡa simili
 existens in p̄ctō tenet ad hoc q; sp̄ resurgat.
 Re. Alex. de al. q; nō ē s̄ile: q; cadere nō p̄t si
 ne nouo cōtēptu mortali: s; existens in p̄ctō po
 test resurgere sine nouo p̄tēptu mortali. Pre
 terea resurgē importat p̄ficere: cadere autē
 deficē: s; nō tenet bō sp̄ p̄ficē si tenet ad nō de
 ficiēdū sp̄ p̄r lapsū mortalis. Preterea cadere
 p̄ mortale ē sp̄ p̄bibitū. Resurgere p̄o nō sp̄
 p̄ceptū. q; illud p̄ceptū est negatiuū B affir
 matiuū. Dicis ergo ad ar. 2. Qd qñq; op
 posita nō eque ligāt. p̄bi ḡra de bonorare pa
 rētes 7 bonorare sūt opposita: 7 tñ nūq̄ de
 bem? de bonorare: sic a fili bō sp̄ tenet ad B
 q; nō cadat nō tñ sp̄ tenet ad hoc q; resurgat
 dū tñ sp̄ habeat p̄positū resurgēdi: sicut fili
 sp̄ tenet abire p̄positū parētes bonorandū
 ¶ Ad 2^m qñ arguit q; sine termino obliga
 mur ad p̄fessionē dicis fm Alex. q; aliud ē
 detentio rei aliene 7 aliud detentio v̄l obliga
 tio p̄fessionis: q; detentio rei aliene iusto dñō
 suo triat p̄cepto negatiua: qd obligat semp
 7 ad sp̄: 7 ideo tenet ad statim reddendū: cō
 fessio autē ē sub p̄cepto affirmatiua qd nō sp̄
 obligat: ergo 7c. Vel dicis fm Alex. q; il
 lud ē falsū q; obligemur sine termino ad cō
 fessionē: licet enī nō exprimat terminū in in
 stitutiōe siue in cōfessionis p̄mulgatiōe: ex p̄
 m̄is in c̄p̄cutiōis obligatione: vt in illa de
 cretali ois. Ad 3^m qñ arguit q; q̄libet tenet
 v̄tare casū in mortale p̄ illud Breg. p̄stū

q̄ p̄ p̄niam nō. 72. R. Alex. q̄ act⁹ trahēdi
dicit inclinationē ad p̄ctm̄ siue ad actū p̄cti
nō tñ ruinā in ipsū: ad p̄m̄ nō tenet bō sp̄:
q̄ sic tenet ad fugā venialiū q̄ babilat ad
casū: ad scōm̄ tenet sp̄: 7 sic patet illud. Ad
quētes p̄o rñdit Alex. q̄ nō ē. p̄hib: tio in il
lis auctoritatib⁹ q̄ imponit obligationē ne
cessitatis s̄ poti⁹ cōsiliū vtilitatis. In sacra
enī scriptura multa pponū p̄ modū impe
rii q̄ p̄suadēt illd q̄ ē p̄siliū. Et eodē mō pōt
dici ad exēplū adē David: vlt̄ p̄o dicit q̄ illa
exēpla nos nō cogūt s̄ inducūt: vel pōt etiā
dici q̄ adā 7 dauid statim cōfessi sūt p̄ctm̄
suū: q̄ ab eis exigebat vt patz: s̄a nobis nō
exigis nisi tpe statuto ab ecclesia. Ad tertiū
aut exēplū qñ arguebat a sili de morbo cor
porali. R. Ri. vbi. s̄. in rñs̄ de p̄mi argumē
ti: q̄ cōtēnere salutē sp̄ualē pōt dupliciter in
teligi: aut directe 7 p̄positiue p̄ aliquē mortū
volūtatis deliberatiue: 7 hoc ē p̄ctm̄ mortu
le: aut negatiue 7 hoc ē nō q̄rere salutē sp̄
ritualē sollicitē. Et hoc nō ē p̄ctm̄ mortale s̄
circūstātia p̄cti: nisi in aliq̄ determinato ca
su in q̄ si nō q̄reret sollicitē peccaret mortali
ter omittēdo. Dicat ergo ad argumētū du
pliciter. Primo q̄ aliq̄ de morbo corporali et
aliter de sp̄uali: q̄ morbo corporali nisi p̄ re
mediū medici extinguit sp̄ inualescit impe
tus: Morbo aut sp̄ualis p̄cti. s̄. extinguit p̄
cōtentionē cū p̄posito cōfiteādi ad quā semp
tenet 7 tñc nō ē in periculo: q̄ p̄pter nō ē s̄ile
in vtroq̄ morbo. 2. nō sic: si ille q̄ egrotat
morbo letali nō p̄curet q̄ curetur nō p̄pter
hoc peccat mortalitē: s̄ si cōsideratis cōsiderā
disiñ. p̄curet. Sili si q̄ egrotat morbo sp̄ua
li 7 cōstet sibi de periculo 7 nō p̄curet q̄ curet
p̄ p̄fessionē nō peccat mortalitē s̄ illis occurrē
tib⁹ ex quib⁹ vñt nou⁹ cōtemp⁹: si tñc nō p̄
curat tēgendo medico sp̄uali actu habita
opportunitate sacerdotis vel p̄posito nō ba
bito: tñc infallitē peccat mortalitē. Et q̄
bus oib⁹ cōcludēdū ē de mēte illoz doctoz
Ricard. Alex. 7 beati Tbo. q̄ nemo tenet cō
fiteri nisi semel in anno scilicet tēpoze q̄ dra
gestimali p̄ter q̄ in quinq̄ casib⁹ quib⁹ occur
rentib⁹ fieret. nou⁹ cōtemp⁹ habita oppor
tunitate non cōfiteādo. ¶ Prim⁹ ē ratione
sacramēti quādo. s̄. vult celebrare: eucharis
tiā sumere illud aut sacri ordinē suscipere.
His enī in casib⁹ debet subito habita oppor

tunitate cōfiteri: vt etiā vult De. de tarā. in
4. di. 17. 7 Tbo. in quadā q̄dne notabili: et
in quolibet. iuxta illud ad Lborj. p̄. Probat
aut se ipsū bō 7 sic de pa. illo edat 7 de ca. bi
bat nisi forte ait Ri. de p̄p̄nquo expectet aliū
cui deuoti⁹ atq̄ securi⁹ cōfiteri se credat: sic
enī expectās tāq̄ vere penitēs nullo iure isti⁹
doc. sentētia cōicare. p̄bitet. ¶ Secundus ē
rōne periculi vt qñ ē in iminēti piculo mor
tis: vt tpe pestis: grauis infirmitatis: guer
rarū: famis: 7 nauigatiōis: 7 b⁹ mōi. q̄ Ec
clesiasti. 18. scriptū ē. Ante iudiciū. s̄. mori
interroga teip̄m̄ p̄r cōfessionē. ¶ Tertius
est rōne dubij quādo. s̄. p̄bilitē videt am
plius anno illo copīā sacerdotis batere non
posse tēpoze. s̄. ab ecclesia statuto: seu 7 p̄f
lozē idoneū: vt si q̄s in aliquo p̄cto deliquit
de quo absolutio ad papā p̄tinet 7 nunc ba
ter copiam penitētiarū pape tenet illi p̄fiteri
opportunitate famulāte. dicit tñ Tbo. in q̄
dā q̄d de quolibet: q̄ laudabile est q̄ p̄ctōz
q̄ citius pōt p̄ctm̄ suū cōfiteat: p̄r accidens
aut tēp⁹ ab ecclesia statutū siue dilatio meri
toria ēē pōt d̄ simodo vltra annum nō disse
rat: q̄ vt ait apla. ad Gal. 6. Dū tēp⁹ babe
m⁹ operemur bonū: 7 Boeti⁹ signat Tpa
p̄pria aptās officijs de. ¶ Quart⁹ ē rōne
stimuli qñ. s̄. p̄scia stimulat illico post p̄ctm̄
cōfiteri: quia oē qd fit cōtra cōsciētā. s̄. p̄
cepti vel p̄bibiōis edificat ad gebennā: vt
habet extra de restitutiōe expoliatoz. c. l. 8.
s̄. penl. extra de simonia. c. p̄ tuas. 7 de sen. ex
cō. c. in inq̄sitionib⁹ 7 p̄scriptionib⁹. c. si. de
scrutinio in ordine faciēdo. c. vnico. 28. q. i.
edificat ad ge. glo. ibidem dicit. Qd ē qd fit
p̄sciam nō erroneā edificat ad gebennā. Si
ex his. de pe. di. 4. c. omne qd. ibi enī habet
ad litterā. Et ideo oia mala debet poti⁹ q̄s
pati 7 bona opari q̄ facere p̄tra p̄sciam. 32
q. 2. c. ita ne. ¶ Quint⁹ ē rōne statuti qñ. s̄.
vlt̄ra q̄ statuāt cōsiliū gnāle societas quedā
vel religio rōne suozū statutoz frequēti⁹ cō
fiteri tenet: precipue qñ vouit talia obser
uare statuta: q̄ scriptum ē vouetē reddite
dño deo v̄fo. Et sic patet pars prima.

Pars secūda bui⁹ sermonis in q̄ declaraf
q̄ cōfessio debet frequētari.

¶ Ecūdo circa p̄fessionis frequētatiōē
solz q̄ri vtz liceat p̄fessionē frequēta
re: qd pōt fieri duob⁹ modis. Vno mō vt si

frequenter ceciderit in peccati per confessionem frequenter resurgat: et hoc est laudabile quia septies cadit iustus in die et resurgit: puer. 24. de pe. di. 3. septies. Alio modo ut peccata ea dem peccata confiteatur: et tunc dico quod non est necesse ut qui semel bene confessus est iterato confiteatur peccata sua: nisi in aliquibus casibus: de quibus dictum est. 3. dum agebas de confessionis iteratione. Attamen multum utile est et laudabile extra illos casus idem peccatum pluries confiteri: et hoc secundum Theobaldum in. 4. di. 17. ar. 3. q. 8. propter quatuor rationes. Primo propter erubescencia confessionis. Nam erubescencia confessionis in penam satisfactoriam computatur: et id quanto plus confitetur tanto plus erubescit et tanto plus satisfacit. Secunda causa est propter efficaciam clavis sacerdotalis: tanta est enim virtus clavis quod homo posset toties confiteri quod ab omni pena liberaretur. Tertia causa est propter orationem sacerdotis pro sibi confitente intercedentis. Quarta causa est propter deuotionem confitentis ad quam ex assuefactione confessionis inducitur: beatus Theobaldus. ¶ Sed aduertendum est propter firmationem istius precepti partis quod in dilatione confessionis potest esse peccatum et non: sicut in dilatione baptismi: sicut enim dilatio baptismi potest esse bona et mala ex causa sua: quod ut dicit commentator. 3. philosophi voluntas non retardat facere opus volitum nisi per aliquam causam rationalem: ita dicendum est de confessione quod non est maioris veritatis quam sit baptismus: dilatio igitur confessionis ex sua causa potest esse meritoria: vitiosa: et periculosa. Primo enim potest esse meritoria si ad aliquam confessionem differat ut sacerdoti praedictiori confiteatur vel deuoti propter sacrum tempus. Secundo potest esse vitiosa et hoc est ex negligentia. Si enim in predictis casibus in quibus necesse est confiteri aliquis confiteri omittat mortali peccat: dummodo debita opportunitas adsit et multo magis dilatio confessionis est vitiosa propter contemptum: ut si aliquis propter contemptum confessionem differat vel omittat. Ubi nota quod contemptus confessionis est peccatum mortale dupliciter: aut ratione culpae cum contemnit celeritatem confessionis ut iterum actus peccati: aut ratione memorie: ut si ex aliquo conuersione actuali alicuius iduocetis ad penam preceptum perueniat. ubi gratia: ut si aliquis peccator actualiter cogitaret dispensationem peccati et offensam dei et alia huiusmodi efficaciter eum moueret ad penam: et tamen non penite-

ret. Tertia potest esse periculosa ex hoc. scilicet ex nimia confidentia quod ille qui differt confiteri cum statim potest discrimini se committit: quod in arbitrio suo sibi tempus viuendi constituit. Quia propter quod non sit necessarium confiteri nisi semel in anno nisi in casibus predictis: tamen non aliter confiteri periculosum est et confessionem accelerare et frequenter profectuosissimum est. Quod probatur in summa confessionum li. 3. ti. 34. q. 65. propter quatuor rationes. Prima propter incertitudinem temporis. Nam hora siue tempus mortis incertum est. Lucce. 12. Veniet dominus serui illius quando non sperat. Et ibi habetur exemplum de diuitie cui dictum est. Stulte hac nocte te et id ne forte preoccupati die mortis gram spatium penite et confessionis et inuenire non possim quam comode possum confiteamur. Secunda propter accumulationem criminis. Nam quanto quis maiori tempore residet in peccatis: tanto plura et maiora vel grauiora peccata accumulatur. Apoc. ultimo. Qui in foribus fordescat: ad hoc. Peccata cum peccatis iusto dei iudicio puniuntur. 3. glo. ad Romanos. 1. et merito: quia unus peccatum disponit ad aliud et est causa alterius. Tertia ratio est propter elongationem conuersionis. Nam quanto quis tardat amplius confiteri tanto difficilius conuertitur: unde Quidius. Qui non est bodie cras minus aperit. hoc idem in prelo dicitur. Qui elongat se a te peribit. Quarta ratio est propter indignitatem iudicis. Nam qui in hac vita non exaudiet eum clamantem penitentem et confitemini ipse postmodum clamabit ad deum et non exaudietur ab eo: sicut clamauit diues in inferno et non exauditus. Tu ergo festina ne tarda ueris. ¶ Potest etiam dici quod confessio est acceleranda et frequenter: quod nihil adeo tristat diabolus sicut confessio: et id quanto magis frequenter tanto magis diabolus tristatur. Patet hoc per exemplum cesarij di. Quod cum magister Theobaldus theologus et predicator egregius esset moriturus vidit diabolus in angulo camere in qua iacebat quem adiunxit ut diceret quid esset quod plus ei noceret. Qui respondit: Nihil tantum nobis nocet nec tantum virtutes nostras extinguit sicut confessio. Quando enim inquit homo in peccatis mortalibus est omnia membra eius sunt ligata: et non potest se mouere: cum pro peccata eadem confiteatur statim liber est et mobilis ad obsequium bonum: qui audito fidelis ille doctor in pace obdormiuit. Confirmat hoc Augustinus in li. 50. omel. omel. 12. di. Si enim confiteamur nos ille parcat: si agnoscamus ille nescit:

¶ **S**er pms ille quod instituit vt caderet qui sta-
bat sic agit: vt q̄ cecidit nō resurgat: ideoq̄
aduersus incantatiōes ei⁹ et insidias quib⁹
nūc ip̄dire nobis vult p̄fessionē peti labo-
re: q̄ scit nos nō posse redire nisi p̄ humilitatē
q̄ p̄ supbiā lapsi sum⁹ ad quē ipse nob⁹ dux
fuit: mō ad humilitatē dñi tēp⁹ est. **L**ixitū
sequamur. **I**te ille. Et sic patet pars secūda.
¶ **P**ars tertiāhui⁹ p̄monis in q̄ ostēdit q̄ cō-
fessio debet fieri cū p̄funda humilitate.

Ertio in isto sermone aduertēdū ē
q̄ ad h̄ p̄fessio sit deo grata 7 fru-
ctuosa d̄z fieri cū p̄funda humilita-
te: vñ **A**ug. super can. tica. io. omel. ait: hu-
militas p̄tinet ad p̄fessionē: quia dñi confite-
mur nos p̄ctōres cē ipsa ē humilitas: nō vt
dicamus illd̄ in lingua q̄si p̄pter arrogantia
ne displiceam⁹ hoib⁹: si nos iustos cē dixerī-
mus: faciūt hoc impij 7 infanti: scio iquit q̄
iustus sum: s̄ q̄d dicitur? sū añ hoies fieri me
iustū dixerō? quis ferat? quis toleret apud
dñi nota sit iusticia mea? Ego tñ me dicam
p̄ctōrem q̄ nō sum: s̄ ne arrogātia odiosū
inueniat dic loibus q̄d es: dic deo q̄s es: q̄
si nō dixeris deo q̄d es dānat te? q̄d inuenit:
nō vis vt ille dānet tu dāna: vis vt ille igno-
scat tu agnosce: vt possis dicere deo: auerte
faciē tuā a petis meis: dic illi: qm̄ iniquitatē
meā ego cognosco: 7 cū cōfessus fueris deli-
cta tua ex oī iniquitate tua purgabit te. Et i-
li: de sc̄tā virginitate. c. 50. ait. Quādiū nō
est in celesti sublimitate p̄fectio: vituprabi-
les nos facit in humilitate p̄ctōz p̄fessio: 7 in
li: de p̄. idē ait: **A**eq̄ facili⁹ ab inimico dei
cūmur q̄ cū supbiēdo cū imitatur: nec velle
menti⁹ eum prosternim⁹ q̄ cū humilitatem
dñi sequamur: nec acriores ei dolores infligi-
mus q̄ cū p̄ctōz nostrorū plagas p̄fiteō et
penitēdo sanauim⁹. Et in. 3. li. de p̄bis dñi
sermone. 12. ait. **C**ognosce te infirmus: co-
gnosce te peccator: cognosce te hoiez: cogno-
sce te qui te viuificauit. **C**ognosce q̄ macu-
losus es: apareat in p̄fessione tua macula cor-
dis tui: 7 p̄tinebis ad gregē **L**ixisti. **I**te ille
Dōz faciūt quidā velut supbi locupletes q̄
sine vlla humilitate ad p̄fessionē accedunt:
qui in ore pharisei magis se laudare q̄ accu-
sare contendūt. Et iō grām remissionis 7 re-
cōsiliationis in cōfessione minime recipiunt
quia **J**aco. 4. dicit. **D**e⁹ resistit sup. bu. aūt

dat gratiā. Et in ps. **C**or contritū 7 humi-
liatū de⁹ nō respicies: q̄si. d. sup. humi. sic. Si
cut enim mulier que offendit viꝝ 7 post idul-
gentiā vultus ei⁹ quasi intueri nō audet: ita
similiter aīa sp̄sa dei: iuxta illud sp̄sato te
mibi in fide. **O**see. 2. q̄ mortali culpa deū of-
fendit humiliter corā ei⁹ vicario p̄ctā sua cō-
fiteri debet: p̄cipue cui⁹ sibi dñs. **H**iere. 3. di-
cat: **T**u aūt fornicata es cū am. m. tñ. re. ad
me. s. humiliter dicit dñs: 7 ego su. te. sic susce-
pi **D**avid: publicanū: **Z**acheū: **M**agdalenā
canancā: latronē: 7 alios mltos ad me veniē-
tes de quib⁹ longū est dicere: quia qui se exal-
tat humiliabit⁹ 7 qui se humiliabit exaltabi-
tur: **L**uc. 14. **H**āc autē humilitatē penitens
ostēdere debet corde: ore: 7 ope. **P**ri⁹ cor
de suoz p̄ccatoz magnitudinē cōsiderando
cogitādo quib⁹ p̄ccatis tot vicib⁹ seipsū pe-
nis inferni dānauit: q̄t vicib⁹ deū mortaliē
offēdere nō timuit: a quib⁹ penis etiā si suis
lachrymis aliud mare faceret sine misericor-
dia dei se liberare non posset. Et iō sedz hu-
miliare 7 cū p̄p̄ba dicere: **A**ddiserē mei de⁹
p̄m magnā misericordiā tuam. **S**ecūdo
ore: **H**am humilitas oris signū est humilita-
tis cordis: vñ **M**att. 12. **B**on⁹ vō de bono
thelauro: cordis sui p̄fert bona. Et ita **E**x
būdantia cordis os loquit. **T**ertio p̄o bec
faciat opere vt se in manu sacerdotis collocz
nihil relinq̄s sui. **U**nde **A**ug. ait: **A**n ipsū
humiliter in terra genua ponat: stet sine ca-
putio 7 alia signa humilitatis ostēdat: sica p̄-
rito 7 discreto cōfessore breuē addiscere po-
terit. becoia fere **J**o. osauri. bis p̄bis que d̄
p̄. di. i. notant. c. si cui. cōplectis di. **P**enitē-
tia p̄fecta cogit p̄ctōz oīa litenter sufferre
In corde enim eius cōtritio: in ore cōfessio:
in ope tota humilitas: bec est fructifera p̄ni-
tentia. **I**te ille. **I**deo si sic humiliter cōfessus
fuerit misericordiā consequet a deo: sicut il-
la mulier ad monitiōē fratris humiliter cō-
fessa misericordiā consecuta est: de qua legi-
tur i cronici fratru minoz: q̄ cū esset deno-
ta 7 amica ipsoz fratru eisdē sepe 7 sepi⁹ sua
peccata confitebat: vno peccato turpissimo
detento q̄d p̄posuerat nunq̄ confiteri p̄vere-
cundia: dicebat tamē: **E**go tantū ieiunabo
7 orabo 7 elemosynas dato q̄ dñs miserebi-
tur mei: que oīa cum diu fecisset: tamē dñō
volente: quidā frater minoz venit ad domū

eius visitare eam: quā cū non videret in ca-
mera sua p̄spexit et vidit eam in loco alio orā-
tem et plorantē: s̄ vidit demōnē sup̄ humerū
ei⁹ ridentē et eam suffocare volentē: s̄ domi-
nus Iesus christus nō p̄miserat q̄ eā mise-
ricorditer expectabat. Dicitur p̄o frater non
modicū expauescēs fecit eam ad se vocari di-
cens ei: *Barissima dñā nō habeatis p̄ ma-
lo qd̄ dicā vobis. Cui dñā: Dicatis secure:
cui frater: Credo q̄ nō estis tene cōfessa de
peccatis vestris: quia sic et sic vidio n̄ cētis in
orōne et narrauit ei totū qd̄ viderat: q̄ cōti-
nuo illi fratri humiliter cōfessa est cū lacry-
mis et vera cōtritione et literata ē a demōne:
et semp̄ p̄seueravit postea in bono ope vsq̄
ad mortē. Timeam⁹ q̄ ne p̄ verecūdiā aliqd̄
p̄ctm̄ absconditū teneam⁹: sed integre celeriter
et humiliter scelera nostra in cōfessione de-
tergamus: vt mūdati et purgati mereamur
in p̄ti p̄seq̄ gratiā et in futuro gloriā: Amē*
Feria secunda post quartā dñicā i qua
dragesima De sigillo p̄fessionis quo ad tria
genera personarū.

Sermo. 69.

Elus dom?

3
tue comedit me. Scribūf
hec p̄ba Jo. 2. Cōcludūt
doc. fratres charissimi ma-
time Bo. i. 4. di. 17. par-
te secūda. ar. 1. q. 3. et Ale-
xander vbi. s̄. q̄ cōfessio d̄z fieri in secreto et
nō in publico triplici rōne. Primo rōne scan-
dali vitandī ex parte populi. Si enim fieret
publica cōfessio p̄ctōz frequēter incurrerent
confitentes cōtēptū similiter et odiū: et quā-
doq̄ capitale dispendiū: et ex hoc infinita ma-
la orirent⁹ et rixe et discordie et infamie: vñ si
oporteret publice cōfiteri nullus auderet p̄-
pter predicta. Secūdo rōne fori: quia cōfes-
sio fit in foro consciētie q̄ est for̄ reconcilia-
tionis in quo manifestant⁹ p̄ctā sacerdoti: n̄
vt manifestent⁹ s̄ vt deleant⁹ et occultentur.
Nam manifestāf etiā sacerdoti p̄ctā vt deo
ad testimoniū p̄sciētie interne: et iō vt homo
totā consciētiā suā reuelet boi tanq̄ deo: s̄
solus sacerdos debet admitti q̄ tenet locum
Christi: vnde in. c. ois. ait Inno. Dia sua
p̄ctā solus semel in anno p̄fiteat⁹ et. Tercio
rōne finis intenti: q̄ hoc p̄ceptū ex charitate
institutū ē: s̄ vt dicit Ber. i. h. de dispensatōe

Qd̄ ex charitate institutū ē s̄ charitatē mili-
tari nō debet. Cū igit manifestatio p̄cti aliq̄
bus sit occasio latēdi: multū superbiēdi et etiā
p̄ctōrem cōtēnendi: q̄ nō debet multū mani-
festari. Idcirco Christus in p̄bis p̄positis
hanc institutionē ex charitate factā ostēdit
di. zelus dom⁹ tue co. m. s̄ nō solū instituit
cōfessionē secreta fieri s̄ etiā occultā teneri
quo ad oēs: et q̄rtum ad p̄sens spectat quo
ad tres cōditiones p̄sonarū. Primo quo ad
cōfessores. Secūdo quo ad incidenter audite-
res. Tercio quo ad ipsos p̄ctā confitētes.

Parap̄ima huius sermonis in qua de-
clatur q̄ cōfessio d̄z ē secreta q̄ ad p̄fessores
Primo igit q̄ cōfessio debeat ēē oc-
cultā q̄ ad cōfessores statutū ē ab ec-
clesia in dicto. c. ois. vt ait Innocē.

Qui p̄ctm̄ i p̄nitētiāli iudicio sibi detectū
p̄sūperit reuelare: nō solū a sacerdotali offi-
cio deponendū decreuim⁹: verū etiā ad agē-
dum p̄petuā p̄niam in arcitū monasteriū
detrudendū. bec ille. Quod cōfirmat magi-
ster in. 4. di. 21. c. vlti. di. Caueat sacerdos
ne p̄ctā penitentiū alijs p̄dat alioq̄ depo-
natur. hoc idē habet de pe. di. 6. c. sacerdos:
vbi dicit ho. q̄ sacerdos pactap̄nia p̄ septē
niū vel decēniū pegrinādo per mundū i mo-
nasterio est retrudēdus. hoc idē habet de pe.
di. 6. Confirmat Aug. 3. q. 7. c. sacerdos.
vt sapiēs medic⁹ et p̄fectus p̄mū p̄ctā sua di-
luere sciāt: et postea aliena detergere et sana-
re et nō publicare. Et iō cōcludūt theologi
et Alex. vbi. s̄. et Sco. in. 4. di. 21. et l. vbi
idem. ar. 1. q. 1. et Ric. ibidē ar. 4. q. 2. et Bo.
ibidem parte. 2. ar. 2. q. 1. q̄ in nullo casu li-
cet sacerdoti reuelare p̄fessionē siue confite-
tem peniteat siue nō. Nō reprobanda ē sen-
tētia in hoc p̄su cōtēta. Est crimen heresis
q̄ nec cōfessio celat. Debet tñ confessor dili-
genter p̄cauere p̄ posse ne p̄ctm̄ p̄petrandū
sibi in p̄fessione detectū ope p̄petret: maxie
p̄ctm̄ heresis: potest enim dicere multitudi-
ni q̄ sibi caueat et p̄sidentī vt gregi suo dili-
genter attendat di. Vigila sup̄ oues quia ly-
pus est in grege. rō aut tante occultationis
est multiplex. Primo quia si licitū esset reue-
lare confessionē vilis reputaret in extimati-
one populi vt et are sibi necessaria retraherē
imo cōfessio odiosa redderet. Secūdo quia
via fraudibus aperiret. Nam cū multū cre-

datur boi in confessione sua: multumali se ius-
tos ostenderet vt a sacerdote postea lauda-
rent 7 promerent. Tercio quia confesso-
res infideles imputarent q̄ tacite p̄mittit
penitentib⁹ illa celare: vnde. 22. q. 5. c. de for-
ma dicis. De forma fidelitatis est secretū nō
tenere. Et hoc ē rō Ricar. p̄ quā probat
q̄ celatio confessionis ē de iure nature. Quar-
to quia reuelas mentiret: quia eadē p̄sona
p̄m natura 7 vere affirmare pōt in p̄sona alte-
rius loquēs q̄ vere negaret in p̄sona pro-
pria. ¶ Hi loquēs angel⁹ Moysi in p̄sona dei:
Ego sum dñs de⁹ tu⁹. Exo. 20. Qd̄ vere ne-
gasset in p̄sona propria: q̄ simili rep̄tans
p̄sonam dei in foro confessionis vere aliqd
pōt affirmare: qd̄ qñ loquit de p̄sona pp̄ia
vere negat: extra for⁹ confessionis dicēdo se
illa scire q̄ solū nouit in p̄sona dei mentiret
hinc est fm Bo. Alex. 7 Bo. q̄ si aliquis
iurat dicere vey sup̄ aliqd q̄ nescit nisi in cō-
fessione dicere potest secure nescio: nec p̄iur-
rat rōne p̄dicta. Et ideo vt ista clari⁹ videā-
tur in ista parte plura dubia discutēda sūt
¶ Prīmū ē si peccatū q̄ confitens p̄ponit
facere tenet sacerdos celare posito q̄ p̄fiteris
nullo mō uelita p̄posito resilire. Ad hoc di-
cunt Ric. 7 Bo. q̄ etiā in hoc casu sacerdos
tenet celare: quia penitēs dixit illi nō tanq̄
boi sed tanq̄ deo: ait tamē Alex. q̄ si quis
confitet peccatū suū q̄ non fecit: s̄ p̄ponit
facere: sic in casu illo de quo hic est questio:
q̄ nō tenet celare simpliciter sed rōne publi-
ce honestatis: nisi inconueniēs aliqd graue
sequeretur: tunc credo q̄ non esset talis con-
fessio penitus tacenda: nec tamē publice re-
uelanda p̄pter periculū infamie: sed caute 7
secrete alicui qui posset 7 uellet prodesse ino-
tescēda. Nec tamē si sacerdos reuelaret pos-
set condēnari tanq̄ violator sigilli cōfessio-
nis pro ista opinione facit exemplū cesarij q̄
ait: q̄ monachus quidā cōfessus est abbati
suo: q̄ licz nō esset sacerdos missā tamen ce-
lebrabat. Et cum ille nec precibus nec admo-
nitionibus nec etiā preceptis secretis abbas
uellet desistere: abbas tacita p̄sona casum
retulit ad capitulū suū 7 caplm̄ misit ad pa-
pā. Qui respondit hoc non esse confessionē
sed blasphemā. ¶ Secundū dubiū est si con-
fitens potest sacerdos ē licentia ad tēgē

dum peccatum q̄ est illi confessus. Et rñdēt
p̄dicti doc. vbi. s̄. q̄ sacerdos non potest re-
uelare peccatū confessus de licentia confite-
tis alij persone: nisi ille qui confessus est hoc
iterum sibi diceret extra confessionē. Et cō-
fessor etiā in hoc debet vitare scandalū ne
fractor sigilli imputet non nominādo perso-
nam nec dicendo illud habuisse in cōfessio-
ne quia si dicat se licentiatū ēē a penitēte: 7 p̄ni-
tens negaret: incūbit confessori probare q̄
p̄dictā licentiā habuit a penitente q̄ si p̄ba-
re non posset tanq̄ reuelator cōfessionis pu-
niretur. Et nō. fm Bo. q̄ hoc debz intelligi
cum illa generali suppositione: quia peccatū
alicui⁹ nulli est manifestandū nisi ei qui pos-
set prodesse 7 nō uelit obesse: intelligat etiā
hoc de peccatis pp̄ijs nō de alienis. ¶ Ter-
tium dubiū est q̄ si peccatū vnus sacerdos
sciens alibz in confessione quod postea con-
fiteretur ei teneatur illud celare. Ad hoc re-
spondent p̄dicti doc. q̄ q̄tum ad obligati-
onem necessitatis non tenet. nō tñ potest di-
cere simpliciter: potest enim dicere cū deter-
minatione: ego uidi talem uel audiui talem
quid fecisse. Isti enim modi sciendi expresse
excludūt scientiā quā aliquis habet per cor-
fessionē: nō autem excluderet si diceret ego
scio. Quantū p̄o ad decentiā honestatis
nullo modo propalare debet: tum quia nō
tacet sacerdote m loqui de peccatis alicuius
in speciali exprimendo personā: ne quia sa-
cerdos est presumatur q̄ audierit in confes-
sione: tum quia si dicatur cum determinati-
one ipsa datur materia inquirendi vlti⁹
vtrum illud nouerit in confessione. Et ideo
dicendum est fm Ricar. 7 Bona. q̄ prop̄
vitationem scandalī debet illud celare nisi
pro necessitate: vt puta ad mandatū superio-
ris: vel pro magna utilitate: vt puta: quia sit
p̄iudiciū veritati vel fraus 7 dolus patrocī-
natur alicui: qui se solum confiteret vt clau-
deret os sacerdotis: vel causa vitandi mēda-
cij: vel ne innocens possit accusari 7 condē-
nari: in istis enim casibus nō tenetur illud ce-
lare: sed cum determinatione p̄dicta po-
test illud reuelare. ¶ Quartum dubiū est:
Utrum sacerdos possit reuelare illud pecca-
tum q̄ reuelans ueniret in utilitatem con-
fidentis. Ad hoc respondet Ricardus:

qd nō: quia si aliquādo eēt vtile confitēti vt
 sua cōfessio reuelaret nūq̄ potest esse vtile
 cōmuni vtilitati cui⁹ bonū pncipali⁹ respici-
 cit caritas q̄ singulari p̄sone. ¶ Quintū
 dubiū ē si sacerdos pōt reuelare ex p̄cepto
 pap̄e p̄ctm̄. Ad hoc respondet Ricar. q̄ q̄
 uis papasit sup̄ oē ius positiuū nō tñ est iu-
 pra ius nature v̄l dīni. Et ideo sacerdos nō
 tenet in hoc ei obedire etiā si p̄cipiat ei sub
 pena excoicationis: cū sigillū cōfessionis nō
 sit solū iuris positiuū sed etiā nālis: ⁊ dīni.
 Nā illud qd sacerdos per p̄fessionē scit solū
 scit vt de⁹: nō vt homo vt dictū ē: vnde ta-
 li p̄cepto ecclie nō obediēs excoicationis sen-
 tentiā nullaten⁹ incurreret. ¶ Sextū du-
 biū ē si sacerdos p̄ctm̄ mortale qd habet de
 quo nō possit aliter cōfiteri quin reuelaret
 ei cui cōfite⁹ p̄fessionē sibi factā debeat illud
 p̄ctm̄ alteri⁹ p̄fiteri. Ad hoc respōdet Ric.
 Qd nō deberet tūc illd p̄ctm̄ p̄fiteri: durate
 enī tali casu sufficeret sibi de illo p̄ctō cōteri
 cū volūtate cōfite⁹ illud qñ hoc facere pote-
 rit sine reuelatiōe illi⁹ p̄sone: q̄ si p̄fessa ē ⁊ si
 ne quocūq̄ p̄iudicio sigilli p̄fessionis: fortio-
 ri enī vinculo ligat⁹ p̄fessor ad celandū q̄ p̄-
 nitēs ad cōfite⁹dū. L̄ cor. 8. ¶ Septi-
 mū dubiū. Si sacerdos cōpulsus reuelare
 debeat celare seu tacere v̄l subterfugere. Ad
 hoc ait Ric. vbi s̄. Qd i isto casu sacerdos te-
 net dicere se nihil scire ⁊ si oportet ēt iurare
 ⁊ verum iurare: qz in p̄sone hoīs nihil scit.
 Nec est dicendū vt quidā: q̄ sacerdos inter-
 rogatus debet tacere: qz possit casus cōtrīn-
 gere per suā taciturnitatē vel fugā retrahen-
 di malam suspitionē generaret in cordib⁹
 requirētū de illo qui sibi in cōfessione sua
 crimina detexisset. Contra hoc faciūt qdaz
 qui interrogati respōdent de hoc nō possuz
 loqui: vel nūquid vis vt reuelem cōfessionē
 ⁊ huiusmodi. ¶ Octauū dubiū an sacer-
 dos teneat illū vitare quē scit ex cōfessione
 excoicatū solus. Et respōdit Ricar. Qz ipsū
 p̄uatū solū pōt vitare: nō aut publice. S̄ si
 si ponat casus q̄ aliquis decan⁹ scit per con-
 fessionē quēdā de suis canonicis ē homici-
 dam ⁊ instanter petit q̄ p̄moueat in sacer-
 dotē: quia ecclesia habet paucos sacerdotes
 an decanus teneatur p̄mouere. Ad hoc ait
 Alexan. ⁊ Bona. ⁊ Tho. q̄ neutriū debet
 facere. scilicet nec talē tanq̄ indignū promo-

uere: nec causam ei⁹ dicere: quia hoc eēt con-
 fessionē reuelare: sed si comode pōt debet dif-
 ferre ⁊ caute dissimulare quod vnctio cum
 docebit. Si autē talis instanter petat p̄mo
 ueri ita q̄ scandalum oriat⁹ nisi promoueat
 vel etiā als decanus per superiores cogatur
 bene pōt eum mittere ad p̄mouēdū: nec ipse
 tūc facit s̄ ecclesia quā ipse fefellit. Similiē
 dicendū ē. Quod si aliqui canonici de licen-
 tia sui decani cōfessi sunt alicui sacerdoti pre-
 cata homicidij ⁊ bigamie per que facti sunt
 irregulares postmodū volūt ad sacros or-
 dines p̄moueri: q̄ nullo modo debet sacer-
 dos cōfessiones canonicorū reuelare decan-
 o: sed sufficit q̄ persuadeat illis ne laborēt
 ad sui p̄motionē: quia plus nocere posset de-
 tectio suarū confessionū q̄ p̄deset illorum
 impeditiō ad susceptionē ordinū ⁊ etiam qz
 nō sūt faciēda mala vt veniat bona. ¶ No-
 num dubiū est si p̄lat⁹ sciret subditū suū
 per confessionē male vti officio suo posset
 remouere. Et respondit Ricar. Qd non qz
 ali⁹ scientes q̄ ille ab officio remotus est pro
 sua confessione p̄mouētes redderent vt nō
 confiterent⁹ veritatē: ⁊ ille idem min⁹ cōfel-
 sionē reuerberet ⁊ p̄mouē erit ad peccatorū
 suorum celationē. Et ponit exemplū beat⁹
 Tho. de abbate qui scit in confessione p̄io-
 rem suū male vti officio dicens: q̄ in illo
 casu debet eum admonere vt p̄ioratū resig-
 net: vel si noluerit potest ⁊ aliqua alia oc-
 casione eum a cura p̄ioratus absolueret: ita
 tamē q̄ oīs suspitio deuitet de reuelatione
 cōfessionis. ¶ Decimū dubiū est. Si aliq̄s
 sacerdos per p̄fessionē alicui⁹ quē audit scit
 q̄ ille p̄latione sit indign⁹ debet consenti-
 re eius electioni: quia si cōsentit videt⁹ pecca-
 re mortalit⁹ cōsentiendo indigno: si cōtradī-
 cit videt⁹ cōtradīcēdo suspitionē inducere de
 p̄ctō: ⁊ sic videt⁹ reuelare cōfessionē qd nūq̄
 q̄ in aliq̄ casu licet. Ad hoc respōdit beatus
 Tho. Qz ex multis alijs casis aliq̄s indignus
 reddit⁹ ad p̄latiōis officiū q̄ ex p̄ctō: sic ē de
 fec⁹ scie v̄letatis: ⁊ id q̄ dicit electiō: nec
 suspitionē de crimine facit: nec p̄fessionem re-
 uelat: s̄ p̄tradicit p̄motiōi indigno: sic sua
 inest. S̄ si dicēdū ē. Qz si sacerdos scit ali-
 quē in cōfessione q̄ fornicat⁹ eēt cū aliq̄: ⁊ po-
 stea ille idē veller s̄b ē: cū sorore illi⁹ quā for-
 nicariā cognit in facie ecclie illi⁹ sacerdotis:

q̄ nec rōne debet sacerdos p̄fessione audiri
tā tēgere: s̄ debet ei q̄ cōfessus ē dissuadē
ne cōtrahat cū p̄sona tali. Si autē nullo: ve
lit cessare: s̄z instanter p̄tīt q̄ matrimoniū
celebret differat q̄tū pōt. Si autē oportet
vt fiat vel p̄pter scandalū populi vel p̄p̄ co
actionē superioris p̄siliū est vt faciat per vi
carium: tum vt cōtrahēs occulte cōfundat
tū p̄pter criminis horrore vt illi horrore incu
tiatur. Si tamē ille in p̄sona p̄pria faciat nō
credo q̄ p̄ccet: dū modo nō vltro se offerat:
sed quasi coactus hoc sustineat. Posito autē
q̄ ep̄s ex cōdicet cōsistens q̄ sciūt quare nō de
beat hoc esse matrimoniū 7 nō indicat: non
tētet sacerdos hoc timere: quia ipse nescit vt
hō sed vt de ad quē nō extendit ista ex cōdicā
tio: hoc Alex. 7 Bo. ¶ Undecimū dubiū
est. Quid si duo cū vno sacerdote vadāt 7 o
dinēt ipsi occidere in nemore p̄ qd tētet trā
sire 7 p̄p̄ ante nemoris introitū vnus p̄nia
ductus sacerdoti hoc in p̄fessione reuelaret:
nūquid licitū esset sacerdoti se subtrahē ab
introitu nemoris. Ad hoc r̄ndit Ricar. et
Scot. q̄ in talicasu si sacerdos posset renu
ere intrare nem⁹ nō reuelando p̄fessionē: s̄z
p̄tendēdo aliā necessariā occasionē hoc sibi
licitū esset. Si tamē poneret casus q̄ opor
teret sacerdotē aut mortē subire: aut ravela
re cōfessionē: tētet pot⁹ subire mortē intrā
do cū ipsis recōmittēdo se deo. ¶ Duodeci
mū dubiū est vtrū sacerdos teneat celare
aliā que dicunt in cōfessione p̄ter p̄tā vel
circūstantias p̄tī. Ad hoc r̄ndit Ricar. vbi
s̄. ar. 4. q. 4. in r̄sione p̄mi argumti. q̄ sic p̄
accidēs 7 nō p̄ se: quia p̄ illud qd nō est p̄m
nec circūstātia peccati posset p̄di cōfiteas:
vel aliq̄ mala suspitio haberi: vel sac̄m p̄nie
in minori reuerētia haberi. ¶ Redecimū
dubiū est si locus 7 tēpus cadūt sub sigillo.
Ad hoc. R̄. Ricar. vbi. s̄. in r̄sione tertij
argumti q̄ sic: q̄ reuelatio t̄pis 7 loci pōt
coopari ad generandū malā opinionē d̄ illo
qui p̄fessus est. Si enī quidā canonic⁹ sc̄s
famulū suū 7 nullū aliū intrasse camerā suā
hora none: 7 ille hora ista furec dū ciphuz:
post multos autē dies d̄ns p̄pendat ciphū suū
eē p̄ditū: si p̄fessor illi⁹ latronis vsq̄ ad vñū
annū vel duos diceret ciphū talis d̄ni fuisse
acceptū tali die hora none: statim possz d̄ns
suspiciari ciphū fuisse acceptū a famulo suo

tali die. Similiter dicendū ē q̄ p̄tā audita
in p̄fessione cadūt sub sigillo 7 sine expressio
ne p̄sone: quā s̄m p̄dictū voc. q̄n verisimilis
p̄ locutionē de p̄tīs p̄fessis pōt reuenire p̄ se
vel p̄ accūs in cognitionē vel dubitationē de
p̄fesso: vel p̄fesso min⁹ dilectababeri: fami
simū p̄siliū est vt semper taceat: q̄ raro vel
nunq̄ pōt fieri q̄n ex reuelatiōe p̄tōz in con
fessione auditor p̄ viā aliā nō scitoz aliq̄ n̄
eueniat de incōueniētib⁹ p̄dictis. ¶ Decimū
quartū dubiū est vtrū p̄sona cū qua p̄nitēs
cōfiteat se peccasse cadit sub sigillo p̄fessionis
Ad hoc r̄ndit Ricar. vbi. s̄. ar. 4. q. 4. i cor
pore qōnis q̄ sic. Et probat trib⁹ rōnibus.
Primo cū p̄nia sit sac̄m sacerdos tētet ce
lare oē illud qd est necessariū ad integritatē
sacramēti: s̄z p̄nitēs aliq̄n nō pōt sufficiē
exp̄mere p̄tīm suū nisi notificādo p̄sonā cū
qua peccauit: vt. j. patebit: s̄z. Secūdo sa
cerdos tētet celare oē illud in p̄fessione sibi
dictū p̄ qd p̄fiteas posset p̄di: vel mala suspi
tio generari in cordib⁹ alioz de illo. S̄z quā
doq̄ tēgēdo p̄sonā cū qua p̄nitens pecca
uit p̄deret cōfiteas: quia si tēgēret filiāz
p̄cubuisse cū p̄re p̄deret pater qui p̄fessus ē
p̄cubuisse eā: s̄z. Tercio nō est licitū fa
cere qd sit occasio retrahēdi boies ab actu ad
salutē necessario: s̄z reuelatio p̄sone cuius qua
p̄nitēs confiteat se peccasse cēt occasio retra
hēdi boies a cōfessione: quia nō tm̄ retrahit
aliq̄s a re aliq̄ p̄ timore lesiōis p̄p̄ fame: s̄
etiā p̄sone sibi p̄iuncte vinculo amicitie: s̄z.
¶ Decimū quintū 7 vltimū dubiū ē: q̄ dif
ferentia est inter sigillū p̄fessionis 7 sigillū
secreti. Ad hoc. R̄. Ricar. vbi. s̄. ar. 5. q. 4. q̄
sigillū p̄fessionis 7 secreti b̄nt se sicut sup̄ri⁹
et inferius. Sigillū enim p̄fessionis est etiā
secreti s̄ nō cōuerso: cū enim vn⁹ ab alio cō
filiū p̄tīt: 7 ille bona fide sibi cōsulit recom
mendans vt hoc celet: vel p̄sonā q̄ hoc cōsu
luit nō noīet ille q̄ consiliū p̄tīt obligat ad
celandū p̄ sigillū secreti: qd tamē nō est sigil
lū cōfessionis: frangēs aut quodlibet istoz
sigilloz mortaliter peccat: q̄nis graui⁹ pec
cet frangēs sigillū p̄fessionis q̄ secreti. Nec
ē extindū q̄ hō reuelās illud qd tētm̄ ē sibi
solū nūq̄ frāgat sigillū secreti: nisi ille qui si
bi dixit adiūxerit: ego trado tibi s̄ sub scere
to 7 ali⁹ sic receperit quasi viderit illā m̄az eē
talē q̄ ex reuelatione p̄sone consulētis illa

no tabile detrimentū icurreret ⁊ reuelat: cri-
men pditionis incurrit. **¶** Min⁹ tñ peccaret
ceteris parib⁹ q̄ si hoc exp̄sso sibi sub secreto
tradidisset ⁊ ille ad hoc se obligasset. **¶** S⁹
notādū s̄m Alex. q̄ secretū p̄fessionis plus
est q̄ secretū simpliciter: quia illud obligat
ad celandū q̄ p nullo scandalo vel disp̄dio
est reuelandū. Istud autē nō obligat simplr:
s⁹ cum determinatione. s. nisi cogat eū obe-
dientia superioris ad reuelationē vel necessi-
tas m̄tendi: vel claratio innocentis: vel alia
huiusmodi quib⁹ p̄rabere nō pōt nec etiā d⁹
Et sic patet quantū debet esse secretū sigillū
cōfessionis: quia reuelatio ei⁹ multū displi-
cet deo. Nō patet p exemplū qd legif in mi-
raculis beatissime virginis de illa muliere q̄
occiderat generū suū. ⁊ cōfessa cuiā sacer-
doti: orta lite inter ipsā ⁊ sacerdotē homici-
dium generis sui a sacerdote eidem interroga-
tū est: q̄ cū ad parentū iuuenis noticiam de-
uenisset adducit ad iudicē ⁊ igni cōburenda
traditur. Que flens b̄tē virginē se cōmēda-
uit. Igne igit iniecta stetit in medio illeſa.
Ampli⁹ ignē succēdentes nibil p̄fecerūt: lā-
ceis q̄ ⁊ bastis eā impellebāt: tūc index vehe-
menter obstupuit ⁊ diligēter eam p̄siderās
nullū in ea signū incēdij preter sola vulnera
lancearū inuenit: ducta q̄ domi ⁊ balneis ⁊ fo-
mentis recreata post tridū in laudib⁹ b̄tē
virginis p̄seuerans ad dominū migravit: ⁊
sic patet pars prima.

¶ Pars secunda hui⁹ sermonis : in qua pro-
bat q̄ p̄fessio reb⁹ eē secreta q̄ ad incidenter
audientē confessiones.

¶ Secundo in isto sermone aduertē-
dum est q̄ p̄fessio debet esse occulta
q̄ tū ad p̄fessionē incidenter audien-
tes. Ad cui⁹ declaratiōē tria dubia querū-
tur. **¶** Primū q̄ q̄rit est: Si ali⁹ in p̄fessio-
ne audiēs a p̄posito vel a casu teneat illa ce-
lare. Ad hoc. R. Ric. in. 4. di. 21. q̄ sic au-
diens p̄ctā p̄fessionis ignorantis q̄ ipsā ali⁹ a
cōfessoze audiat: teneat illa celare ex iure na-
ture: iure dīno: iure positiuo. Primū proba-
tur sic. Naturale iudiciū rōnis dīcat q̄ hō
faciat ali⁹ qd sibi vellet fieri in casu consilij:
vt habet di. i. c. i. S⁹ quilibet hō debet velle
vt si a casu vel a proposito ali⁹ a cōfessoze
audiat p̄ctā ei⁹ d⁹z confitetur q̄ celaret eā:
quia quilibet debet celare p̄ conseruatione

fame p̄prie: q̄ quilibet p̄ctā p̄imi audiēdo
dum confitetur teneat illa celare. **¶** Secundo
pbat sic Mart. is. Si peccauerit in te fra-
ter tuus va. ⁊ cor. cum inter te ⁊ ipsū soluz.
s⁹ hō dum confitetur corrigat se aut ad corre-
ctionē se disponit: q̄ quicūq̄ sit ille p̄ctā illi⁹
vltra reuelās directe facit p̄ illud ius dīctū
p̄ime allegatū: q̄ rē. **¶** Tercio probat sic
extra de accu. c. qualic⁹ ⁊ q̄. 2. ⁊ c. si q̄s ep̄s.
glo. sup̄bo charitativē. extra de sen. ex cō. c.
sacro. ⁊ c. de iudicijs. c. nouit. ⁊ de simo. c. li-
cet. c. dilecti. i. 2. c. indigne. 21. q. 1. c. si pecca-
uerit. 16. q. 1. c. quidā. 24. q. 3. c. illicita. In
oibus his habet q̄ denūciationē debet p̄ce-
dere charitativā admonitio. Frustra autēz
p̄cederet si correptus p̄ charitativā admoni-
tionem ⁊ secretā postea publicare licite pos-
set. **¶** Lū q̄ hō p̄ confessionē secrete corrigat
aut ad correctionē disponat nulli qualiter
cūq̄ p̄ctā alteri⁹ audiat licitū est reuelare.
Nam illud p̄ceptū datū de celando p̄ctā cō-
fessionis in. c. ois datū est in fauorē cōfessio-
nis ⁊ p̄fessionis. Sed si ingerenti se sup̄ confi-
tentē ⁊ audienti p̄ctā ei⁹ liceret reuelare. hoc
eēt in p̄iudiciū ⁊ p̄ fauorē p̄fessionis: q̄z pos-
set p̄fessō infamari: ⁊ sic multi retraherent
a tāto bono. **¶** Secundūz dubium. qd hic
querit parū ⁊ breuē ē. s. vt nō sacerdotes
q̄ sūt interdū interpretes p̄fessionis teneant ce-
lare confessionē. Ad hoc rōndet Ric. et Bo.
vbi. s. q̄ sic rōnib⁹ p̄dictis: ⁊ etiā q̄z inter p̄s
⁊ sacerdotes p̄ vna p̄sona reputant. **¶** Ter-
tiū dubiū est vtrū ille cui cōfessor reuelauit
p̄fessionē alicui⁹ teneat celare illā si sciat q̄
iste qui hoc sibi dixit nesciat illud nisi p̄ p̄fes-
sionē. q̄ pbat tripliciter. **¶** Primo sic q̄qd
hō scit p̄ confessionē sacramentalē siue media-
te siue immediate celare teneat: q̄ quis ad celan-
dum magis obliget ille q̄ hoc scit p̄ cōfessio-
nē immediate q̄ ille q̄ scit p̄ p̄fessionē mediate
s⁹ ille cui p̄fessor reuelauit p̄fessionē scit p̄ctā
p̄fessionis p̄ eam mediate: q̄ illa teneat celare.
¶ Secūdo sic ille q̄ iurat ad pmouēdū cri-
men qd ali⁹ inchoauit participat cum eo in
crimie: s⁹ ille q̄ cōfessionē reuelat diffamati-
onē p̄nitentis inchoat ille cui confessio re-
uelata est: si vlteri⁹ eam manifestat. pmouet
diffamationē p̄nitentis: q̄ teneat eam celare:
quia teneat nō participare in crimie. **¶** Ter-
tio sic: Reuelans alicui confessionē de facto

dat illi potestate vt loq possit alijs d peccat
penitētis cui? p fessione reuelauit: s illā pā
tem quā ptulit de facto de iure pferre nō po
tuit. Cum igit nulli licitū sit vti potestate
sibi cōcessa ab aliquo de facto: q eam sibi da
re nō potuit de iure: sequit qd ille cui illa cō
fessio reuelata est vltē? loq nō poterit de il
la cōfessione: vñ plato pēpiētī sibi vt dicat
ei si scit aliq d malū de illa psona cui? p fessio
sibi reuelata est: non debet sibi dicere qd sibi
dictū est a cōfessionis reuelatore. Et sic pa
tet pars secunda.

Pars tertia hui? sermonis in qua pbat
q cōfessio d esse secreta q ad ipsos p fite tes
tatio aduertendū ē q cōfessio de
bet ēē occulta quo ad ipsos p fite tes
vt nō reuelēt ea q p sua salute in cō
fessione vel dicta vel imposita sunt: ex quaz
reuelatione scandalū oziret. De pnia aut p
nitētī imposita dicit Ric. vbi. s. q. 3. q. aut
penitēs manifestando pniā sibi iniunctā
a cōfessore faceret p iudiciū cōfessoris: qz for
te talē iniūxit pniā p qua si sciret eam in
iūxisse icurreret alicui? vel aliquoz malū o
lentiā: vtpote: quia iniūxit mulieri vt absti
neat a familiaritate alicui? viri cui? familia
ritas erat castitati periculosa: vñ aliqd aliud
iniūxit p q aliq moueret p cōfessorem si
hoc sciret. Aut penitēs manifestādo suam
pniā: nec fame pxiē: nec cōfessoris: nec ali
cui p iudiciū generaret. In primo casu tenet
penitēs suā pniā celare. Quilibet enim te
net suā famā sciēt nō ledere sine aliq vtili
tate: iuxta illud Ecclē. 41. Curam habe de
bono noie. In casu etiā secūdo tenet eam ce
lare. Si enim illud q cōfessor sibi iniūgit
seu cōsulet dona fide p salute aie sue 7 se cre
to aliq reuelaret in p iudiciū cōfessoris crimē
p ditionis incurreret 7 sigilli secreti fractio
nem. In tertio aut casu nō tenet celare nec
tenet dicere: s de hoc irre p hnsibilē pōt fa
cere qd istoz duozum sibi magis placuerit.
¶ Si iuxta hoc q rīf vtrū penitēs teneatur
celare personā cum qua peccauit. Ad b. R.
Ric. vbi. s. q. 2. q. ex p fessio p sone aut est ne
cessaria ad expre ssionē peccatoz: aut nō. Si
sic tenetur eam expre ssionē cōfessori eo mō
quo dictū est. s. de circūstantijs peccatoz
Si aut expre ssio p sone non est necessaria

ad expre ssionē quāritatē peccati: tūc distingo:
q aut est vtilis ad correctionē illius vel pre
seruationem a recidiuo: aut nō. Si sic: tunc
credo q penitēs tene facit si extra cōfessio
nem hoc dicit alicui p sone que illi peccato
ri velit 7 possit prodesse 7 non obesse: s pro
illa causa noiare ipsū in cōfessione nō ex p
dit nec oportet: quia per talē nominationē
cōfessor non posset procedere ad correctio
nem illius. Si aut illa nominatio nō est vti
lis ad illius correctionē tūc subdistingo: qz
aut potest ēē vtilis ad pseruandū peniten
tem a recidiuo: aut non. Si sic tunc bonum
est 7 expedit penitētī q illam personā expre
ssionē cōfessori: potest enim contingere q cō
fessor per cognitionē p sone sciet iniūge
re penitentiā talē penitenti: 7 talia dare re
media 7 documenta: 7 tales facere admoni
tiones per que penitēs melius 7 securi? po
terit pseruari a recidiuo. Si aut nomina
tio p sone non est vtilis ad magnitudinē
peccati expre ssionē nec ad eius correctionē
nec ad pseruandū a recidiuo penitētē: tūc
credo q penitēs teneat illam personā cēla
re: quia quilibz tenet nō generare malā opi
nionē de proximo suo in corde alterius sine
rationali causa. Confiteri igitur cōfiden
anima mea 7 noli expauescere: quia soli deo
peccata tua dicis qui solus in cōfessione da
bit tibi gratiam in presenti 7 gloriā in fu
turo: Amen.

Feria tertia post quartā dominicā in q
dragesima de satisfactiōe faciēda deo igna
li. Sermo. 69.

Stum ho

minē saluū fecit in sab
bato. Scribū f hēc v
ba Jo. 7. Sententia
est pbi in. 3. pbi f fra
tres charissimi q per
fectum est cui nihil de

est. Hā vt bātē in glo. ex de bap. c. maior
Nihil reputat actū cū aliquid su p est ad agē
dum. Qd etiam habetur. 38. di. c. que ipis.
7. 7. q. i. c. nihil. Luz igit in superiorib? tra
ctatū sit abūde diffusē q d duab? pncipalib?
partib? ipsi? pnie. s. contritōe 7 cōfessione.

Restat ad pfectionē ipsi tractare d alia par
te. s. satisfactione: quia sicut pma pars ē cor
dis cōtritio: 7 secūda oris cōfessio: ita tertia
est opis satisfactio: cui⁹ mysteriū insinuare
videt̃ dñs noster in p̃bis ppositis: qui argu
ens scribas 7 phariseos q̃ ex lege moysi circū
cidebant boiem in sabbato absq; legis trās
gressiōe: quia p̃ceptū erat q̃ octaua die cir
cūcideret puer: 7 iō si octaua dies esset i sab
bato tūc circūcideret: nec aliq trāsgressio re
putabatur: 7 iō ex hoc arguit saluator dī. Si
circūcisionē accipit bō in sabbato vt non sol
uatur lex moysi: vt pater p̃ dīctā: mibi indi
gnamini: quia vt dīcūt p̃ba pposita totū bo
minē saluū feci in sabbato. q. d. hoc est val
de irrationabile: quia magis licita est 7 melior
sanatio boīs in aīa 7 corpore q̃ sit ipsa circū
cisio. Ex quo pater q̃ opus Chriſti fuit p̃fe
ctum: qz totū boiem sanū fecit. Igī 7 nos
opus p̃fectum p̃nē faciam⁹: vt ad p̃tritionē
7 p̃fessionē etiā satisfactionē adiungam⁹: de
qua ordinate p̃cedēdo tractātes: qz duplex
est. s. q̃ faciēda deo 7 que boi. Primo tracta
bitur de ea que faciēda est deo in generali: de
inde in sp̃ali. De satisfactione q̃ faciēda deo
in generali in p̃nti sermone tres p̃sideratio
nes ānotabimus: quarū Prima dī dīditas.
2. dīcīf charitas. 3. dīcīf penalitas.

Pars p̃ma huius sermonis in qua decla
ratur quid sit satisfactio.

Primo in isto sermone aduertendū
est q̃ de satisfactione tres dīffinitio
nes dant̃. ¶ Prima est Ansel. in li.
3. Cur de bō dī. Satisfacere est deo debi
tū bonorē reddere: vbi dī. Alex. in. 4. par
te in tractatu de satisfactione in gnālī: q̃ bñ
dixit Ansel. qz 7 si oīs bonor est debīt⁹ deo
maxime est bonor satisfactiois: qz bonor il
le ē emēdatori⁹ p̃cti qd̃ p̃prie cōmittit̃ in in
iuriā dei. 7 est etiā humiliatio sub creatura
p̃ contēptū q̃ efferebat̃ p̃ creatorē suū peccā
do. Qui q̃ satisfacit de p̃ctis p̃teritis p̃ penā
recōpensando deo bonorē debītū reddit.
¶ Secūda ē Aug. in li. de ecclīasticis dogma
tib⁹ p̃positione. 23. 7 habet̃ in. 4. dī. 25. 7 d
ix. dī. 3. s. i. dī. Satisfactio est peccatorū cau
sas excidere. i. fm Bo. in. 4. dī. 15. motiua
7 occasiones: 7 hoc quidē est qd̃ sequit̃ in dīf
finitione: nec eorū suggestionib⁹ aditū indul
gere: vt sequēs pars sīc p̃positio p̃cedentis

Potest etiā aliter exponi sic. Satisfactio est
p̃ctōrū causas excidere. i. intrinsecas causas:
7 radices ex p̃ctō relictas: neq; eorū suggestio
nibus indul. i. oportunitatib⁹ extrinsecā adi
tum nō prebere vt fugiēdo tēpus: locū 7 bu
iūsimodi: 7 est hoc ostēdīf q̃ in satisfactionis
ip̃ositōe singulariter dīz attēdi vt nō fiat vl
terius illud p̃pter quod iūiungit̃ satisfactio.
¶ Tertia est Ricar. i. 4. dī. 15. ar. i. q. i. que
cōplectit̃ ambas p̃sonas dī. Satisfactio ē p
illata iniuria volūtaria recōp̃satio p̃ iusti
cie q̃litate: nā p̃ recōp̃sationē p̃dictorū cause
p̃ctōrū excidūt̃: sequit̃ cū p̃posito nouā iniu
riam non cōmittendū: quia p̃positū canen
dia noua iniuria peccatorū suggestionibus
aditus non nō indulgere. Ad p̃dictorū decla
rationē tria parua dubia mouent̃. ¶ Pri
mū est si est possibile satisfacere deo de pecca
to suo. Ad hoc. R. Ricar. vbi. s. q. 2. q̃ bo
minē posse satisfacere deo dupliciter pōt̃ in
telligi: aut cum alterius adiutorio: aut sine.
Primo mō dico q̃ bō pōt̃ satisfacere deo i
virtute. s. meriti Chriſticius particeps ē
per verā fidem. Secūdo aut̃ mō satisfacere
non potest: vnde Aug. in enchi. ait. Nec an
tiquorū quicūq; iustorū p̃ter Chriſti fidez
salutē potuit inuenire: bō enim p̃ se deo nō
potest equalem cōpensationē rependere: nec
ab eo exigitur: s̃ si fecerit quod potest plus
ab eo nō requirit̃. ¶ Secūdū q̃ querit̃ B
est: Si bō potest satisfacere de vno peccato
sine alio. Et. R. Ricar. vbi. s. q. 6. q̃ satis
facere p̃ culpa dupliciter potest intelligi: aut
de illa que consistit in actu anime interiori:
aut de illa que consistit in actu exteriori. Pri
mo mō nō potest bō satisfacere de vna cul
pa mortali sine alia: vt probatū est. s. de pe
nitentia in generali. Secūdo mō loquendo
potest satisfieri de pena debita sp̃ali vni pec
cato sine alia: sicut satisfieri pōt̃ de vna par
te pene sine alia: huius autē ratio est: qz ob
ligatio ad talē penā simul stat cum charita
te: 7 ideo remanētē debito pene p̃ vno p̃ctō
acceptare potest solutio pene p̃ alio: si tamē
aditū p̃positū satisfaciendū postea de alio:
q̃ si p̃positū mutet̃ ita vt pro alia non velit
postea satisfacere remanet tamē solutio p̃ce
dens acceptata: 7 sic patet scdm p̃positum.
¶ Tertiū dubiū est. Si vnus potest satis
facē p̃ alio. Ad hoc. R. Ricar. i. 4. dī. 20.

ar. j. q. 3. 2. Sco. in eadē di. Et Durād⁹ li. j. parte. j. di. 5. q. 22. q. duplex ē satisfactio effectus. Unus ē exilio cause peccatū sequentiū. Et quantū ad hoc nō pōt vn⁹ pro alio satisfacere: q. p. ieiunū vn⁹: alteri⁹ caro si domaf. Alia ē solutio debiti peccatū pcedētiū: 7 quo ad hūc effectū distinguēdū ē: q. si vnus ē p se ipotens alius pōt pro eo satisfacere si est in charitate. Sicut etiā cōfiteri: si ē potens: tūc oportet q. satisfaciāt ipsemet. p seipso: nec alterius satisfactio sibi prodesset: nisi aiuz paratū bēat ad satisfaciendū pro se facultate exīte: sicut sibi ipositū fuit a sacerdote: q. ad hoc tenet in. c. ois. Necesse ē enī vt pēitēs recognoscat peccatū suū p aliquē actū satisfactiois. de pe. di. j. nō sufficit. Et sic patet tertiū propositū 7 pars prima.

Pars secūda hui⁹ sermonis in qua declaraf vt satisfactio facta extra charitatē valeat 7 an sit iteranda.

Secūdo in isto sermōe querit. Si satisfactio facta extra charitatē: si. s. i. peccato mortali valeat 7 an necesse sit eā iterare. R. q. hic ē triplex mod⁹ dicēdi. In⁹ stricte quid dicit oīno 7 indifferētē q. nō valet: 7 si ē expleta in peccō mortali necesse ē eaz iterare. Cuius opionis est Ric. q. 5. vbi. ā. q. cū deus bonorum nō rōuz nō egeat opa bonis nō acceptat tāq. digna remissio: nec vt satisfactio nisi opantē acceptet. Unde Bene. 4. Pā⁹ respexit dñs ad Abel 7 post subiūgit: 7 ad munera ei⁹: s. x⁹ non acceptat boīez exītes in peccō mortali: q. in tali statu ē inimic⁹ eius: 7 nec acceptat opa. Concoz. Alex. de al. 7 Bulielm⁹. Ali⁹ modus dicēdi nō ita stricte est. bñ. Abo. in. 4. di. 15. 7 Durād. li. j. pte. j. di. 5. q. 19. f. q. aliq. satisfactioes sūt ex qbus manet aliq. effect⁹ in satisfaciētib⁹ etiā postq. actus satisfactiois transijt: sicut ex ieiunio manet corpis debilitatio: 7 ex elemosynis largitis subdiminutio: 7 sic de similib⁹. Et tales satisfactioes in mortali facte nō oportet q. iterent⁹: q. ad illud q. eis manet p. pnia sequētem accepte sūt. Satisfactioes autē q. non relinquūt aliq. effectū in satisfaciēte postq. actus transijt: o. q. iterent⁹: sicut de o. zone 7 similibus. Actus autē interior. i. dolor de peccatis qui totaliter transijt nullo mō viuificaf: s. oportet q. iteretur. Bonauen. in. 4. di. 15. ar. j. q.

4. Narrat ambas opiones illas et dicit primā ē securiorē: secūda⁹ pō minus probabili. Docto⁹ subtilis repugnat primā di. eam ē cā 3 sepius 7 peccādi: 7 despandī: vt putat si penitens ieiunatur⁹ tribus dieb⁹ ex penitētia cras recidit in peccō mortali: audiens bñ nō ieiunabit secūda die: 7 sic faciet cōtra preceptū ecclesie 7 vicarij dei: 7 peccabit mortaliter: aut nūq. faciet penitentiā ipositā de speratus. Et id ad concordia p. dicto⁹ ē tertius mod⁹ dicēdi: q. aut est satisfaciendum proprio: aut deo. Si proprio in quocūq. statu fuerit facta sufficit. Nā nō interest proximis cuius meriti fuerit satisfaciens. Et id bona fides nō patitur vt bis ab eodē idē debiti exigat. ff. de reg. iur. l. bōa fides. Si satisfaciendus est deo: dicendus est q. cū satisfactio regularit⁹ posita sit in arbitrio cōfessoris ab eius volūate dependet vt nō iterari debeat vel nō. Et si de eius volūate constat itam⁹ illi: q. si nō constat recurrimus ad coniecturas. Unde si iniuncta penitētia nō relinqt p se aliq. effectū: sicut ē oratio in b. x. i. exple da nō presumitur iposita ad satisfactionē pene s. ad ipetrationē reconciliatiois diuine: q. haberi nō pōt nisi p. opa in charitate facta: id bñf. i. mōdi pnia in statu peccati facta debet iterari. Si pō iniuncta pnia reliquere posset aliq. effectū rerū seu corpis diminutius psumit iniuncta ad satisfactionē pene: q. pōt etiā in statu peccati mortalis fieri: vt dicit Sco. ideo nō est necesse istā iterari: sed sufficit q. penitēs confiteat⁹ de hoc q. satisfactio nē fecit in mortali culpa: nisi huiusmodi satisfactio ēēt talis q. ēēt iposita ad impetrationē gratie remisse que i statu peccati mortalis haberi nō pōt. Et sic dicta docto⁹ que variare sup. hoc vident⁹ inuicē p. cordant⁹: quia primi loquunt⁹ quātū ad gratiā p. merēdaz: secūda⁹ quātū ad penā absolūdā. Et bis intelligat prudēs sacerdos q. ad vitandū dictas ambiguitates debet penitēti aliquā itūgere satisfactioē q. statim erequat⁹ in statu gratie: 7 exinde addat qd sibi videbit⁹ q. ad reliquā satisfactioē quā successine agere debet: 7 declarat ei illā debet iterare: si in statu peccati mortalis egerit. Et sic p. p. secūda.

Pars tertia hui⁹ sermonis: in qua declaraf vt satisfactio fieri debeat per op. p. penalia.

Tertio queritur si satisfactio debet fieri p
opa p[er]ualia. Ad R. Ri. vbi. s. q. 3
Et Bo. ibidē: 7 Alex. d. ales vbi. s.
Ri. facit vna d[ist]i[n]ctiō. q[uod] op[us] p[er]uale p[ot]t dupli
citer intelligi: aut rōne opantis: aut rōne ge
neris op[er]is. Si p[ri]mo mōd[us]: sic n[on] oportet q[uod] sa
tisfactio hui[us] mōdi opantis fiat p[er] opa p[er]ua
lia: quia frequēter opa ex suo genere p[er]ualia
rōne seruētis charitatis in opante sūt ei de
lectabilia. Si secūdo mōd[us] sic satisfaciendū est
pro peccato p[er] opa p[er]ualia. Cui[us] ratio red
dit q[uod] duplici[ter] p[er] p[er]dictos doc. maxie Alex.
7 Bo. p[ri]ma ē bonoris ablati redditio: q[uia]z
debet bō reddere bonorē deo ampli[us] q[uam] si n[on]
abstulisset. Et id requirit[ur] vt non t[em]p[or]e deo fa
mule p[er] opationē bonā: v[er]ū etiā scipm dei
ciat p[er] penā assumptā. Secūda rō ē reordina
ti reordinatio: q[uia]z qui se reordinauit p[er] cōmis
sionē culpe potissime reordinat p[er] p[er]sionez
pene. Tertia rō infirmitati curatio. q[uia]z infir
matus p[er] delectationis calorē: curat p[er] p[er]ualit
atis aliorē. 7 id culpe debet p[er]ua etiā p[ro]pter
p[er]uatiōnē a futura: q[uia]z s[ecundum] Aristo. 2. Et bi.
c. 3. Bene sūt medicine quedā nō t[em]p[or]e cura ti
ue s[ed] etiā p[er]seruatiue. Quarta rō ē debiti ab
solutio: q[uia]z p[er]t[ine]t quod p[er]trahit[ur] ē debiti p[er]ne
Et id debet p[er] penā satisfaci[re] ipse p[er]t[ine]t. In
Brego. in quadā d[ist]i[n]ctiōe sic ait. Iustū est vt
p[er]t[ine]t[ur] tāto maiora sibi inferat lamēta p[er] peni
tentia: quāto maiora sibi intulit dāna p[er] cul
pam. Nō si p[er]dica[re] sic: p[er]b[is]. 2. Et bi. 3. c. d[ist]i[n]ctiō.
Medicie p[er] p[ri]mū inate sūt fieri: s[ed] quedā sūt
peccata p[er]ualia sicut tristitia: ira: q[uod] satisfaci
tio pro talibus p[er]t[ine]t debet ēē p[er] opa delecta
bilia. Ad hoc R. Ri. c. q[uod] quāuis aliquibus
p[er]t[ine]t sūt anere p[er]ne sensibiles: t[ame]n in quātuz
sūt actus volūtarij aliqua delectationē h[ab]ent
quia sicut d[icitur] p[ro]uer. 13. Desideriū si cōple
atur delectat aīa. Unde ad maiore[m] boz de
clarationē querit[ur] vtrū flagella que de[us] im
mittit aut v[er]e p[er]mittit sup[er] penitētes sint p[er]
eis satisfactoria. Et R. Ri. ad hoc q[uod] susti
nens flagella siue p[er] opationē iustā: hui[us] mō
di sūt oīa illa q[uod] deus infligit siue p[er] actionez
iustā: cuiusmodi sūt q[uod] a[li]q[uo]d frequēte p[er]t[ine]t
bus infligi iuste p[er]mittit: nō satisfaci[re] ea susi
nēdo sub rōne qua faciēs t[em]p[or]e: q[uia]z sicut volun
tas sustinētis nullo mōd[us] coopat[ur] ad ea vt acti
uū p[ri]ncipiū: oportet autē q[uod] p[ri]ncipiū acti
uū meritisit volūtas illi[us] qui mere[re]t[ur] inq[ui]tū

tū volūtas sustinētis eadē patie[re] sustinet in
tentione remissionis p[er]ne debite p[er] suis pec
catis sūt sustinēti satisfactiois m[od]us: q[uia]z ipsa sa
tisfactio in actu volūtatis formalit[er] cōsistit
flagella t[ame]n que ipse de[us] imittit: maiore[m] effica
ciā h[ab]ent inclinādi volūtate[m] ad bonū q[uam] illa q[uod]
nō imittit: sed imitti p[er]mittit: imo aliq[uo]d p[er]
mittit 7 imittit vt b[ic] cruciet 7 nō in futuro
Unde Aug[ustinus]. in li. de vera inocētia. 5. c. Di
uina bonitas id maxie irascit in hoc seculo:
ne irascat in futuro: 7 misericordiē adhibet
t[em]p[or]alē seueritatē ne in eternū inferat vltionē
Et li. j. de ci. dei. 8. c. Flagellū dei ad patiam
erudit bonos. 7. 30. c. Cū me reus aduersis
reb[us] exagitat: aut merita examiat aut p[er]t[ine]t
castigat. hecille. Q[uod]n[on] igi[ter] flagellamur cha
rissimi 7 passiones 7 infirmitates patimur:
patient[ur] sustineam[us]: 7 hoc p[ro]p[ter] p[er]t[ine]t n[on] eue
nisse p[er]cludam[us]: q[uia]z si ipatien[ter] sustinem[us] b[on]i
h[ab]ent rōnē satisfactionis: sed potius vindica
tiois. Faciam[us] q[uod] de necessitate p[er]t[ine]t vt ad
uersitatib[us] hui[us] seculi fugiam[us] penas infer
ni 7 purgatorij. Nō si p[er]dica[re] sic: Satisfaci
re nō cōuenit nisi illis q[uod] peccauer[unt]: s[ed] p[er]ualia
flagella q[uod] n[on] imittunt hoīb[us] nō p[ro]p[ter] pecca
ta: sicut patuit i Job: q[uod] nō sūt satisfactoria
Ad hoc R. Ri. q[uod] sicut idē opus q[uod] in ino
cente nō fuisset satisfactoriū est i penitēte sa
tisfactoriū: ita idē flagellū p[ot]t ēē innocenti
mā magis boni 7 in penitente mā remissiois
pene p[er]t[ine]t. ¶ Secūdo querit[ur]: Si penitēs ex
pleta satisfactione a sacerdote iposita debe
at aliam pagere. Ad hoc R. b[er]n[ardus] q[uod] non
est necessariū t[ame]n p[ro]gnissimū ē q[uod] si forte illa
nō sufficeret: bec suppleret. In Esa. 2. Do
cebit nos vias suas. i. p[er] sacerdotem docebit
nos quid teneamur agere. Et ambulabim[us]
in semitis eius. i. strictiore p[er]nias faciem[us] q[uod]
iniuncta sit. Strictiores eni sūt semite q[uam] vie
Et id sacerdotes debēt s[ed] dicere in vniuer
sali p[er]t[ine]t[ur] b[on]i feceris sit tibi i re
missionē p[er]t[ine]t. Et hoc fm Hosti 7 Ray.
triplici rōne. p[ri]mo rōne satisfactiois dupli
cis. s. ex iniunctione sacerdotis: 7 ex ipso pecca
to cōmissio: q[uia]z si p[er]tingat q[uod] sacerdos minore[m]
satisfactionē iponat quāz requirat culpa: resi
duū soluet aut b[ic] aut in purgatorio. Secūdo
rōne maioris valoris: q[uia]z opus q[uod] q[uod] facit ex
iniunctioe sacerdotia vno mōd[us]. s. ex nā op[er]i in
iuncti. Alio mōd[us] ex viciantū ampli[us] valet ad

expiandū petā: q̄ si pprio arbitrio idē face-
ret. Tercio rōne dubitatiois vt. si pnia n̄
decent sit iposita pp̄ bec p̄ba. Opa bōa su-
tura suppleant. Bonū ḡ faciam⁹ n̄ deficien-
tes: qz nō sufficit abstinere a malo nisi etiam
fiat bonū. Un̄ Aug. li. 50. Omel. 16
ait. Quātum possum⁹ fructū iusticie studea-
mus asserre: timētes illud qd dñs dicit. Ar-
bor q̄ nō facit fructū bonū excidet ⁊ in ignē
mitet. Nec snia euident oñdit: qz n̄ solū ma-
lū fecisse s̄ ēt bonū n̄ gisse dānabile erit. Et
sup p̄. 35. idē ait. Parū ē declinare a malo:
nisi faciam⁹ bonū: parū ē vt si expolias nisi
vestias nudū. Et i. li. x. vi. xp̄iana. Nō s̄ so-
lū a xp̄iano q̄rit vt malo careat s̄ vt exerce-
at bonū: q̄ ēt si n̄bīl mali fecerit nec bonū ali-
qd: tñ ad cēne vite p̄miū nō admittit: s̄ gebē
ne ignib⁹ m̄cipat sicut i euāgelio dñs dicit
se legim⁹ de bis q̄ n̄bīl mali nec boni faciūt.
Discedite a me ma. in. i. c. q̄ pa. ē. di. 7. an. ei⁹
Esuriui. n. 7c. Ecce n̄ qz malū gesserūt: s̄ qz
nō fecerūt bonū p̄dēnāt. B. ille. C. 3. q̄rit po-
sito casu q̄ bō ēt certificatus q̄ satis fecisset
quātū ad culpā ⁊ penā de pctis suis: q̄ vili-
tas ēt p̄citi iterū satisfacere. Ad hoc R.
Alex. de ales vbi. s. q̄ ē ei valde vile itē sa-
tisfacere ⁊ i futuro ⁊ in p̄nti: qz l3 boc i futu-
ro nō pficiat quātū ad p̄miū subale: pficit
tñ quātū ad p̄miū accidētale: ⁊ si augmētē
charitas ēt pficit quātū ad p̄miū subale: in
p̄nti ēt multū pficit: qz si bōa opa fctā i mo-
tali ad multa valeāt s̄ oēs theologos: vtpu-
ta ad diminutionē p̄ne t̄p̄alis: ⁊ ad t̄p̄alium
multiplicationē: ad ḡe obrinēde babilitati-
onē: ⁊ ad mltā aliā q̄ lōgū ēt dicere. A for-
tiori multo plus ⁊ ad plura valēt fctā i cha-
ritate: ⁊ s̄ Alex. valēt ad b. 7. q̄. j. scribūt
Primo valēt ad iocūditatē mēg. Un̄ pp̄ba
In via testimonioz n̄ tuoz delectatus sū. Et
Esa. 55. Audite audietes ⁊ comedite bonū
⁊ delectabī i crassitudine aīa v̄sa. Scdo va-
let ad stabilitatē ⁊ p̄firmationē charitatē: iu-
pta illud Ecclesiasti. 7. Nō pigeat visitare
infirmū ex bis enī in dilectione firmaberis.
Tercio valet ad augmētationē ḡe: iuxta il-
lud Prouer. xi. Alij diuidūt pp̄ria ⁊ vitio-
res fiūt. Quarto valet ad purgationē pctō-
rū: iux̄ Prouer. 15. Per mīaz ⁊ fidē purgāf
pctā. Quito valet ad debilitationē fomitis.
Unde Job. 8. Tu si diluculo p̄surrexerj ad

deū ⁊ oipotētē fueris de p̄cat⁹: si mūd⁹ ⁊ re-
ctus in cesseris statim euigilabit ad te ⁊ pecca-
tū reddet bitaculū iusticie tue. Sexto valet
ad vitiationē pigr̄tie. Un̄ Prouer. vlt. Qd
siderauit semitas dom⁹ sue: ⁊ panē otiosa si
comedit. Septio ⁊ vltio valet ad repulsio-
nē tētationis diabolice. Unde Breg. sup il-
lud Job. 2. Nemo loq̄bat ei verbuz. Vide-
bant enī dolorē eē vebementē: ait. Si nō
virt⁹ cōpūctiois in intimis afficit bois: stre-
pitus p̄raue suggestiois obmutescit: bonū ḡ
faciētes nolite deficere: vt in die iudicij sub-
limiorē gl̄iaz ab eterno iudice recipiatis Je-
su xp̄o. Qui cū pa. ⁊ spi. scō. Amen.
Feria. 4. post quartaz dñicaz in. xl. de ora-
tione Sermo. 70.

Eccatores

denudō exaudit. Scri-
buntur bec verba Jo.
9. Post q̄ fratres cha-
rissimi de satisfactione
re faciēda: tractare
aggressi sum⁹: de mia-
to de ipsa in ḡnali: itā restat dētermiāre i par-
ticulari: ⁊ qz satisfactionis tres sūt p̄ces. s. ie-
iuniū: elemosyna ⁊ oratio. Sed de ieiunio et
elemosyna satis dictū ē in principio hui⁹ sa-
cre q̄dragēsimē. Sequit̄ igit̄ hic tñ de ora-
tione p̄tractare: de qua in p̄nti euāgelio mē-
tio fit. Un̄ ille cec⁹ a xp̄o illūiat⁹: vt patet in
tuenti: ductus ad scribas ⁊ phariseos i syna-
goga p̄ multa dixit p̄ba p̄posita. s. Petōres
de⁹ n̄ exaudit. Ad qd p̄bū declarādū: aduer-
tēdū s̄ oēs doc. q̄ ad b̄ q̄ oēs sit meritoria
⁊ ipetratiua d3 oēs ē iust⁹ ⁊ bñ dispositus
qz opa fctā i mortali n̄ merēt p̄miū vite eter-
ne ⁊ iusti facili⁹ exaudiūt i oñib⁹ suis: iux̄
illd. Clamauerūt iusti ⁊ dñs exaudivit eos
vñ. j. q. j. c. ipi d3. Quāto digniores fuerint
s. ozātes tāto facili⁹ i necessitatib⁹ p̄q̄b⁹ cla-
māt exaudiūt. Et apls ad Ro. 15. Adinueni
me in oñib⁹ v̄ris. vbi gl. sic ait. Venero/
gat apls minores pro se ozare: multienī mi-
nimi dū congregant vnanimes fiūt magni
⁊ multo: n̄ p̄ces ipossibile ē q̄ nō ipetrēt qd
ipetrabile est. Necibi. Noli tñ despare ani-
ma mea ⁊ peccatrix: s̄ tu etiā effūde oñones
i p̄spcū vitui: qz ipas si etiā effuderj cū vbiq̄
circumstantiis de quibus statim dicitur: et

si nō ita facilliter: tñ exaudieris finalit: si ob-
stante verbo pposito. Ad cuius rei euiden-
tiā tres in pñti sermone consideratides sunt
annotade. Prima ē si bonis 7 malis puenit
ozare deū. Secūda est si ozās in mortali pec-
cat. Tertia est que cōditiones faciūt oratio-
nem exaudibilem.

Paras prima huius sermonis: in qua de-
claratur vtrū bonis 7 malis pueniat ozare

Rimo igit in isto sermone qñ que-
ritur: Si bonis 7 malis cōuenit oza-
re. R. fm Alex. de ales. q sine du-
bio bonis 7 malis cōuenit ozare. Quod pro-
batur qñq modis. Primo sic: Ido. de sū-
mo bono li. 3. c. 7. ait. Oratio i pñti vsta tñ
pro remedio pctōrū effundit: sed boni 7 ma-
li in pñti vsta hoc remedio indigēt: iux illud
3. Reg. 8. Hō ē homo q nō peccet: q vtrūq
cōuenit ozare. Secūdo sic fm Aug. ad pbā-
dū. Nulla est oratio vbi nulla ē tētatio: tūc
sic: vbi multa tētatio plurimū ē orandū: sed
hoc est in viatorib: tā malis q bonis: q 7c.
Tertio sic. Nulli pcludit via salutis: ergo
oēs sūt in statu merendi: ergo 7 orādī: cum
oratio inter meritoria cōputet: vt dictū est
supra. Quarto oēs pñt satisfacere de pecca-
tis: sed oratō inē satisfactoria reputat: ergo
oēs pñt ozare. Quinto 7 vltio sic. Iudei sp
ante pulationē diffinitue snie ē exorādus:
Si ergo nūq proferē snia ante mortē oēs
debent deū dū viuūt exorare. ¶ Sed ptra
hoc est euangelīū Jo. 9. vbi dicit. Scimus
q pctōres deus non exaudīt. Ad hoc quidē
diuersimode R. a diuersis. Hāz Aug. ait.
q verbū illud nō sūt xpi sed ceci nōdū plene
illuminati. Et ideo inq̄t ipse sup Joannem.
Si de? pctōres nō exaudiret: frustra ille pu-
blican? oculos in terra dimittebat 7 pct? su-
uz percutiēs diceret. Dñe. ppitius esto mibi
pctōri. L bo. pō ad hoc nōdet: q pctōr nō ex-
audis inq̄tū pctōr. puta qz a deo petit cō-
plementū alieni? pcti: tunc enī talis nō impe-
trat nec meret: imo desiderādo hoc 7 peten-
do peccat: vt dicit infra. Unde Criso. sup
illo verbo Mat. 12. Absentes pharisei cōsi-
liū inserūt 7c. Colon? inquit diaboli auxi-
liū dei: 7 si querit nō inuenit: 7 ponit exēplū
di. Audisti aliq̄ euntē ad furtū deū ozare:
vt bene prospectur in furto: aut qui vadit ad
fornicationē. Nūquid signū crucis sibi po-

nit in frōte vt nō cōprehendat in crimine: qd
si fecerit nō iuuat: qz nescit iusticia dei patro-
cintū dare criminib?. Hec ille. Aduertēdū
tñ fm L bo. 2. 2. q. 83. ar. 16. q pctōr iquā
tū pctōr aliqñ mō pdicto exaudis. f. ad maio-
rez vindictā inquantū deus pmittit pctōrē
ampli? ruere i pctā: iux illud ps. Dimisi eos
fm desideria cordis eorū. Nam fm Aug.
deus quedā negat propiti?: que cōcedit ira-
tus. Unde etiā ap̄s ad Ro. 1. ait. Tradidit
illos deus in desideria cordis eorū. qd p̄bz
exponit fm glo. quadruplici. Primo sic:
tradidit. q. d. nō incitauit: nō imisit: sed pmi-
sit ruere in mala desideria epigētib? culparū
causis vite ipsi?. Secūdo sic: tradidit. i. gra-
tiā subtrahēdo pmisit irruere in mala deside-
ria: nihil enī sit in malis sine eius pmissione
Tertio sic: tradidit illos. i. reserēt luce sapi-
entie dei p cordis cecitate lapsi sunt in plura
pctā 7 grauia. Quarto sic: tradidit illos i de-
cor. e. i. pmisit tradi in malis desiderijs tāq̄
quibuscūqz tortorib?. 7 nō q dicit cordis qd
erit dei 7 deo: s. addit corū: qz cor male deside-
rans est relictum a deo: quia cor bonuz est
dei: sed desiderium malū nō ē dei s. cordis
pctōrū. Alex. aut de ales dicit. q de? nō au-
dit pctōres illos. f. qui affectāt in pctis pma-
nere: alios aut ecōtrario q affectāt pctā dese-
rere 7 iusticie statū induere bñ audīt. q autē
illos qui affectāt in pctis pmanere de? nō au-
diat: pbat p illō Job. 35. Lamabūt 7 non
exaudiet dñs eos. ppter supbiā illozū. 7 p il-
lud Prover. 1. Lamabūt 7 nō audiet eos
eo q exofaz babuerūt disciplinā. Et Esa. 5
Lū multiplicaueritis oōnes nō exaudiaz:
manus enī vře sanguine plene sunt. Et Esa.
29. Populus iste ore suo 7 labijs suis glori-
ficant me: cor autē illozū longe est a me. Et
p illud Hiere. 7. Noli ozare pro populo hoc
nec assumas pro eis laudes 7 orationē: quia
nō exaudiaz te. Et per illud. Luc. xi. Quid
vocatis me dñe dñe: 7 nō facis que dico. Et
id ait L bñso. sup Math. Qui ozat 7 pec-
cat: nō orat deū sed deludit. Et Aug. 1. qdā
sermone. Qua fronte postulas qd promisit
deus: si non facis qd iussit deus: prius audi
monitōes: 7 sic exige pmisiones. Et Ber-
super Lāti. 16. sermōe. Quāpō frōte attol-
lo oculos meos ad vultū patris tam boni 7
malus filius. Hec ibi. Nullus enī indignus

debet salutare principem. C. de disertiorib.
 l. cu in tonuisseli. i. z. Maior ergo ratio de
 nō debet saluari per orationē ille de q pbs
 dicit. i. z. Metaphisice. Un^o ergo princeps
 quia ex quo seruus dñi terreni nō reputat dñ
 gnu ut preces porrigat impatori terreno.
 C. de pñ. impera. offe. l. 13 seruus conditori.
 A fortiori qui est seruus diaboli 7 peccati:
 imo tot demoniorū quot vitiorū. Ad
 uertendū in super q deus non exaudit illos
 peccatores qui nō parēt sibi offenditib?
 Quod patet per illud Ecclesiasti. 28. Relin
 que proximo nocētē te: 7 tunc deprecanti tibi
 peccata soluent. Et per aliud ibidez. Homo
 homini seruat irā 7 a deo querit medelam
 frustra. Collige ergo q de^o nō exaudit eos
 qui petunt salutē sue contraria nec qui pec
 care desiderāt 7 eos qui offensas nō relaxāt
 que confirmat Augusti. sermone. 2. de ora
 tione dī. Tribus modis orationes impediuēt
 aut cu quis a deo petit quod sue salutē resi
 stit: vel cum orat 7 ab iniquitate non cessat:
 aut delinquēt in se debita nō relaxat: quod
 triplex malus dñ a se vnusquisq studiosus
 abstrahit secur ius studio oratiōis incum
 bat: 7 ea que petit precib^{us} se impetrare libe
 ra mentē cōfidat. Cōclude ergo q iustus et
 peccator orare possunt 7 exaudiunt: sed aliē
 7 alie. Unde Jo. am. 7 bñs Abo. vbi. 3. di
 cunt: q peccator exaudit nō obstantib^{us} pre
 dictis impedimentis: sed obseruatis conditio
 nibus debitis: de quibus statiz dice^{re}: nō qdē
 ex iusticia: quia peccator hoc quod ipetrat nō
 meret: sed ex pura misericordia. Iustus autē
 fm eundē Abo. vbi supra. ar. 15. exauditur
 a deo ex iusticia: quia oratio iusti triplicem
 habet efficaciaz: cōsolādi. s. impetrādi 7 me
 rendi. Primo habet efficaciaz cōsolādi in
 quantū oratio specialē cōsolationē presen
 tialiter confert menti. Secūdo oratio iusti
 habet efficaciaz impetrādi: 7 hoc ex grā dei:
 qui nos ad orandū inducit. Unde Aug^o.
 i li. de verbis dñi ait. Non tantū bonaref
 ut peteref nisi dare vellet. Tertio habet ef
 ficaciā merendi: inquantū ex charitatis ra
 dice procedit. Nam obiectū charitatis est bo
 nū eternū: cuius fruitionē p tute charitatis
 meremur. Unde sicut quislibet actus virtutē
 habet virtutē merēdi ex charitate: sic 7 oīo
 que est act^{us} religiōis. Accedāt ergo ad ora

tionē iusti 7 mali: petant 7 accipiant: quia
 Lbriso. sup Mat. ait. Dis q petit accipit:
 siue iust^{us} sit siue peccator. Et sic p3 ps pma
 Pars secūda huius sermonis in qua decla
 rat: vtrū exis in mortali orans peccet.

Secūdo qñ querit: Si exis in morta
 li orans peccet ex pñbus: patet q nō
 absolute loquēdo. Un^o Ecclesiastici
 21. scribitur. Fili peccasti ne adicias iterū:
 sed de pteritis deprecare ut tibi dimittantur.
 Et iō Alex. de ales vbi. ā. ait. q nō oīo
 ex istētis in mortali ē peccatū: sed quedā sic
 7 quedam nō. i. ex istētis in mortali o rando:
 qñq peccat qñq non. Ad cuius euiden
 tiaz notandū est: q. 5. de causis peccat qui
 orat in mortali. Prima ē quādo orat vel p
 rit illicitū: iuxta illō ps. Iniquitatē si asperi
 i corde meo nō exaudiet dñs. Et Ja. 4. De
 titis 7 non accipitis: eo q male petatis vt i
 pcupiscētis vñs viuatis. Secūda ē quādo
 oratio procedit ex pñptione: vt cu aliq se
 digniorē reputat ceteris exaudiri. Et talis
 oratio significata ē in facto Deie qui voluit
 adolere incensū super altare timiamatis. 2
 Para. 26. Tertia est qñ oratio fit ex hypo
 crisi: iuxta illud Mat. 6. Cū oratis nō erig
 sicut hypocrite tristes: qui amāt pmas cathe
 dras in synagogis 7 in platearū angulis itā
 tes orare vt videant ab hoibus. Quarta ē:
 qñ fit ex amore pecniē vel ex vitio glorie: iux
 illud Mat. 23. Ube vobis scribe 7 pharisei
 hypocrite qui comeditis domos viduarū
 longa oratione orātes. Unde glo. ibidez ait.
 Ube vobis qui vestra supstitutione nihil intē
 ditis nisi vt predaz de suba plebis faciatis.
 Quinta ē cu ex oratione oris scandalū: vt
 i notorio pctōre. Un^o i ps. peccatori dicitur.
 Quare tu enarras iusticias meas? Cōn
 cludit ergo q oratio peccatoris exceptis pre
 dictis causis bona ē 7 nō mala. Qd si dñca
 tur sic: Ecclesiasti. 34. scribit. Nō sūt bñpla
 cire deo subsannatioes iustorū: sed oīo eius
 qui scit se in mortali ē subsannatio videtur
 q ex vna parte bonorat deū inquātū orat:
 7 ex alia in bonorat p peccatū: iux illō Ro.
 2. Per pñaricationē legis deū in bonoras:
 grē. Ad hoc R. q nō oīo ex istis in mor
 tali est subsannatio: Cū em aliq bñlīc et
 deuote quātū pmittit stat^{us} peccati orat deū
 talis oīo nō ē subsannatio s bonorat de^o p

illa: nec ex alia parte exbonoratur: qz peccatū orantis quodāmodo pōnē bñile aptū sit ad indulgēdū: cessat enī augmētatio pctōp dñi pctōbz bñis opibz itēdit. Et sic pz pscda.

¶ Para tertia huius sermonis i qua declaratur qz quatuor in oratione requiruntur ad hoc qz orans exaudiat.

Ertio sciendū est sūm Alex. vbi. s. 7 Bona. in. 3. di. 4. 7 Ric. ibidē. ar. 3 q. 1. Et i. 4. di. is. ar. 4. q. 7. 7 Abo. 2^a 2^a q. 83. ar. 6. qz quatuor cōditiones requirunt in oratione ad hoc qz sit exaudibilis. s. qz fiat pro se de necessarijs ad salutē pie 7 per seuerantē. ¶ Prima cōditio que requiritur ad hoc qz oratio exaudiat ē qz fiat pro se. nō enī pōt hō vitā eternā ex cōdigno alteri pro mereri: nec p cōsequēs ea que pñēt ad ipaz proinde nō semp hō pro altero exaudif. Lūius rōnē assignat Alex. vbi. s. tā ex pte ci⁹ qz petit qz ex parte eius p quo petit. Ex pte enī qui petit pbat sic sup illud ps. Exultate iusti in dño: qz bētur hec regula i glo. Recti sūt qui diligūt cor suū sūm volūtatez dei: ex qua sic arguit. Iustus ex eo qz iustus ē tenet cōformare volūtatez suā volūtati diuine i bis que scit velle deus. Et intelligendū est illud nō solū in volito: sed etiā in cōditiōe siue cā 7 mō. Itā iudas voluit spm tradi 7 de⁹ filr sed nō eadē cōditiōe 7 cā. Si gē petit p alio debet petere qd vult deus 7 quōd vult 7 ex q causa vult: aliē enī iustus siue rect⁹ nō esset in volēdo: qz g iustus dñi est in via nescit voluntatē dei: maxie petēdo pro alio: peti multoties vel quod nō vult de⁹: aut ē nō eodez mō sine causa: 7 ex hoc est qz nō semp exauditur pctēs pro alio: aut qz ignorat dei volūtatem credēs deū velle quod non vult: non tñ frustra a merito: imo plerūqz multū meretur: si frustra qz intēdit ab obtinēdo. Unde Hiero. sup Hiere. ait. Frustra rogat qz pro alio cū ille demeret. Ex parte etiā eius pro qz petit idē probat sic. Cū enī orat quis pro se proculdubio pōt se facere talē cū diuino adiutorio vt nō sit aliqd qd ipediat sue orationis effectū. Cū aut orat p alio quātūcūqz faciat quod in se ē pro illo pro quo orat: ille tñ pro qz orat nō faciat se talē ita qz oratio nō ipediat: imo obstatulū pōat qz oras ab ipso nō poterit amouere: tñ frustra pro ipso oratur: nō bene sonāt pdicta verba Hiero. 7 ēt Aug. sup Jo. sic dī. Exaudiunt oēs sci p se

ipsis nō aut pro oibus amicis 7 inimicis: qz vt a dño dictū est. Si quid petieritis prem in nomine meo dabit: sed ait: dabit vobis.

¶ Notandū tñ qz cū petit spūale 7 ad salutē plus exaudif hō pro se: vt patet ex dictis: cū aut petitur tpale plus exaudif pro alijs: 7 causa eius ē: qz cū quis petit tpale pro se timentū est qd frequē accidit ne. s. inordinatus affectus moneat ad petendū. Et id frequēter ibi decipiūt iusti: cui⁹ mōi receptio cadere in petitiōe spūaliū nō pōt. Cū aut petit tpalia pro alio: tñ nō ita frequē cadit inordinat⁹ affectus: quia boc magis puenit ex charitate 7 cōpassione qz ex carnalitate.

¶ Secūda cōditio qz requirit ad hoc qz oratio nostra sit exaudibilis: qz fiat p necessarijs ad salutē. Huius rō assignatur duplex sūm Alex. de ales vbi. s. Prima ē qz illud solū in petendo diuine cōplacet volūtati: sicut plane dī. j. Jo. vl. Quēcūqz petierim⁹ f3 voluntatē eius audiet nos. vbi glo. ait. Si volumus nostrā salutē 7 proximoz: nō discorde mus a volūtate dei. Sed si volūtatem per ignorantia a volūtate dei recedit bona voluntas dei nostrā stultā corrigit: vt i aplo Paulo cōtigit. Hec glo. Alia rō est qz illud solum congruit bñane dignitati. 7 hoc dat intelligere Damascen⁹ qñ dicit: qz oratio ē petitiō decentiū a deo: excludēs oē transitoriū 7 caducū: solū salutiferū innuēdo 7 appellatur ibi salutiferū nō solū regnū celeste sed omne id p quod ad regnū puenit: de quibus dicit infra qñ tractabit de oratiōis cōueniēti petitiōe: vbi etiā videbit si peti debet tpalia vl nō.

¶ Rō aut quare solū cōgruit bñane dignitati petere necessaria ad salutē hec ē: quia quod petitur illius qui petit dī esse pfectiūm: solū aut bonū gratie 7 glorie ē b⁹ modi: quia nullū tpale s. nō bñano ē excellentius: g nec pfectiūm: ergo 7c. Et id saluator B inuēns Jo. iō. dixit. Si quid petieris 7c. si quid ait id ē aliqd: dāns intelligere qz nō debem⁹ petere tpalia nisi eo mō quo dicet. j. S3 spūalia semp 7 eterna: qz tpalia nihil sūt respectu ue. s. ad eterna. Et qz ille sit sensus euāgelic⁹ patet: quia sequit. Et gaudiū vestrū impleatur: hinc ē qz petendo tpalia nō semp exaudimur: quia qñqz sūt p̄ria salutē nostre. Vñ Raban⁹ sup Mat. ait. Quotienicūqz petētes nō exaudimur: id sit quia illa p̄ auxiliū nostre salutis petimus. Hec ille. Et id. C. re

sci. in pe. offe. l. nec dānosa. dō. q. nulle pces
sunt audiende nec impatori offerēdeniū rō/
nabiles. ¶ Tertia cōditio q̄ requirit in ora
tione est q̄ fiat pic: in quo p̄bo oēs cōditio
nes que requirūtur ex pte orantis in quātum
est oās plenī? includant. l. q̄ oret fideliter:
būlter: 7 feruent. Primo q̄ oret fideliter:
iuxta illud Jaco. j. Postulet in fidenibilbe
sitās. Unde Ber. ait. Indign? celesti bñdi
ctione eē cōnincitur q̄ deū dubio q̄rit affectu
q̄n fidelis būilis 7 feruens oratio fuerit: ce
lū sine dubio penetrabit. Et Aug? li. z. qd
nū euangelizū. q. j. ait. Hēo orat accipe qd
se accepturū eē desperat. Et sup euangelizaz
ad Ro. ppositione. 45. idē ait. Nos quidez
oram? 7 sicut o3 nescim? duas ob res q̄ illd
quod futurū spamus 7 in quo tēdm? nōdū
apparet: 7 i bacipsa via mltā pnt nobis pro
spera videri q̄ aduersa sūt: 7 aduersa q̄ pro
spera. Hec ille. Secūdo q̄ oret būlter: exē
plo illius q̄ vult petere aliqd a dño terreno:
vel iudice: exēplo etiā liberto3 q̄ magnā re
uerētiā tenent suis manumissorib? in oī
bus exhibere. C. de in ius vo. l. j. Unde. 35.
Ecclesiastici dō: Oratio būliantis semibes
penetrat. 7 Iudith. 9. Hūiliū 7 mansuetoz
semp tibi placuit deprecatio: iuxta illud ps.
Resperit in orationē būiliū 7 nō sp̄e. p. eo.
Prop̄ea ait Aug. sup Jo. 4. sermōe. Dū
da cubiculū cordis vbiq̄ fueris: vbiq̄
oraueris: intus ē qui exaudiet. Nā qui te ex
audit nō est preter te: nō lōge vadis: non te
extollas q̄si attingas ad illū: magis si te extu
leris cades: si te būliabis ipse appropinq̄bit
tibi. Tercio q̄ oret feruent: q̄ fm Aug. di
gnior sequit effectus: quāto feruentior pce
dit affectus. Unde Bziso. sup Matb. ait.
Petētis negligentia reprobendit vbi te dan
tis misericordia nō dubitat. ¶ Quarta cō
ditio que requirit in orōne ē q̄ fiat p̄seuerā
ter: quia qd differt nō auferē. Unde Aug?
sup Jo. ait. Quedā nō negāt: sed vt p̄gruo
tēpoze dentur: differūt. Unde Luc. xi. ait
saluator. Quis vestrū habebit amicu 7 ibit
ad illum media nocte et dicet illi. Amice co
moda mihi tres panes: quonā amicus me?
venit ad me de via 7 nō habeo qd ponā ante
illum: et si ille deintus respōdens dicat. Nō
li mihi molestus esse: iam ostiuz clausus est
7 pueri mecum sunt in cubili: non possuz sur

gere 7 dare tibi. Et ille si perseuerauerit pul
satus: dico vobis 7 si non dabit illi surgēs eo
q̄ amicus sit: propter importunitatez tamē
eius surget 7 dabit illi quotquot habet neces
sarios. Et ego dico vobis: petite 7 dabitur
vobis: querite 7 inuenietis: pulsate 7 aperie
tur vobis. Hec ibi. Ratio autē quare ergo
deus differt exaudire petitionez orantis af
signatur quadruplex fm Tho. vbi. 8. Pri
ma est vt crescat eius quod petitur desideri
um: iuxta illud Brego. Desideria dilatione
crescunt. Secunda est vt donuz sit gratius
7 acceptius: iuxta illud Seneca. Quod gra
tuz vis habere raro effice. Tertia est vt me
lius custodiatur illatū. quia fm August. et
Brego. Facilitas venie incentiu3 tribuit
delinquēdi. Quarta est vt melius purgetur
cor p̄auuz: iuxta illud Breg. Differēs cru
ciat 7 cruciando purgat. Quinta est vt con
sideret grauez morbum: iuxta illud Brego.
Cum se expedire nititur tūc veraciter con
spicit qd duris nequibus retinetur: pro quib?
quasi omnibus ait Hiero. Si tamen egrot?
7 estuans febribus aquam frigidam postu
let 7 dicat ad medicū: Sim patior: crucior
vroz: exanimor: vsquequo medice clamabo
7 non exaudies? Respondeat sapientissimus
7 clementissim? medicus. Scio quo tēpoze
debeam dare quod postulas: non misereor
modo: quia misericordia ista crudelitas est:
7 voluntas tua contra te petit. Ita 7 domi
nus noster sciens clementie sue pōdera atq̄
mensuras interdum non exaudiet clamātē:
vt probet eum 7 magis prouocet ad rogan
dum 7 quasi igne excoctum iustiozem 7 pur
riorem faciat. Hec ille. Istis ergo cōditioni
bus premitte orationez 7 quod queris impe
trabis in hoc mundo per gratiam. Amen.

Feria. 5. post quartaz dñicaz in. xl? de ob
secto orationis Sermo. 71.

Edict illum

mī sue. Scribūt h̄ p̄ba
Lu. 7. c. Quis. F. L.
ro gare possim? sanctos
vt orent deū pro nobis
et suis meritis aliq̄ nob
ipetrent: Qd patet in p̄phetia bodierna. 4.
Reg. 4. de sunamiti q̄ ipetruit p̄ Elyseū su
scitatōez sui filij mortui: attū solus deus est

orandus tanq̃ exauditor: quia ipse sol⁹ mise-
retur 7 comodat vt patet intuenti p̃ns euan-
gelii in quo habet p̃ente Jesu in ciuitate
que d^r Nazareth: que est iuxta mare galilee: qd̃
vidit: erat cū eo discipuli eius 7 turba copio-
sa. Cū autē appropinquaret porte ciuitatis
ecce defunctus efferebat filius vnic⁹ matris
sue: 7 hec vidua erat: 7 turba ciuitatis mul-
ta cū illa: quā cū vidisset Iesus de⁹ 7 hō: mi-
sericordia mot⁹ sup̃ eā: qz misericors ē 7 iu-
stus: dixit illi. Noli flere: 7 accessit 7 tetigit
loculū: bi autē qui portabant steterūt 7 ait.
Adolescens tibi dico surge: 7 resedit q̃ erat
mortu⁹ 7 cepit loqui. Et vt dicunt p̃b̃s pro-
posita dedit illū matri sue sanū 7 viuū: qz
ipse solus potens ē mortificare 7 viuificare:
peccare 7 sanare. Postq̃ igit in p̃cedēti ser-
mone tractatū ē qualis orator d^r esse dispo-
situs: hic p̃ter tractādū est de obiecto ora-
tionis cui. s. oratio fieri debeat. Et aduertē-
dū q̃ triplex obiectū orōnis n̄re repit̃. Pri-
mū ē exauditionis. Secūdū dicit mediati-
onis. Tertiū autē impetrationis.

Paro prima hui⁹ sermonis in qua decla-
rat q̃ ipse deus pater videlicet filius 7 sp̃s
sanctus sit p̃ncipale obiectū nostre oratiōis.

Primum igit in isto sermone aduertē-
dū est q̃ ipse deus. s. pater 7 filius. 7 s. s. est
p̃ncipale obiectū nostre exauditi-
onis. Unde hugo de p̃tute orādū ait. Obie-
ctū oratiōis ē sūme potēs: sūme sapiens: sū-
me bonū. Ad quorū declarationē tres con-
clusiones distinguūt. Prima ē q̃ de⁹ ē orādū
duo. Secūda q̃ s̃m quid solus est orandus.
Tertia q̃ nō absolute sed relative ē orādus.
Prima conclusio sic declarat s̃m Alex. de
ales vbi. q̃. Amand⁹ enī ē deus 7 venerād⁹
quia ipsū amare 7 venerari dignū est: vtile
7 necessariū. Dignū ē p̃pter ei⁹ maiestātē 7
bonitātē: vtile ē p̃pter sup̃nā obtinendaz fe-
licitatē: necessariū p̃pter vitandā eternā ca-
lamitātē. Ita bis eisdē rōnibus orand⁹ est
deus: quia deus orare dignus est. p̃pter eius
bonitatem 7 maiestatem: quia ipse est alp̃a
7 o: p̃ncipiū 7 finis: p̃ncipiū collatiū et
cōsūmatiū oīuz c̃barisimatū sp̃ualitū: vtpo-
te a quo est fluentia omnis boni: 7 finis ad
quē est ordinatio 7 regressio eīusdē boni. iō
rōnalis creatura debet ipsū honorare vt p̃n-
cipiū a quo c̃riens: 7 vt finē ad quē rediēs.

Honorat autē ipsum vt p̃ncipiū 7 datorē
gratie in cōsiderio orationis pro ipsis suscipi-
endis: honorat vt finē in redditione laudis
7 gratiarū actiōe pro acceptis. Etile ē etiā
orare deū: quia hoc ipso q̃ mēs orat exercet
se ad desiderii quod mētez purgat sup̃ra se
elevator 7 dilatar. Unde Aug⁹ ait. Dilata cō-
sideriū tuū: quia magnū est quod tibi vult
dare. s. gratiā. Necessariū est etiā orare: qz
q̃ diu sum⁹ in hoc statu neca peccato resur-
gere nec p̃ctm vitare nec opa bona possum⁹
facere nisi eius adiutorio: 7 quia sine istis ca-
dimus in calamitatē eternā: ideo necessariū
est deum orare vt sua gratia in his omnib⁹
adiuuemur. Unde inter omnes actus n̄ros
sūme nobis necessarius est orare vt patebit
infra quādo dicitur de orationis occasione
7 inductione in p̃ncipio. ¶ Secūda con-
clusio sic declaratur s̃m Alex. de ales vbi. q̃.
7 beatū Tho. 2°. 2^a. q. 83. ar. 4. 7 Ric. in. 4.
di. 5. ar. 4. q. 3. Orare est actus latrē in quā
tum dicit bonozem testificante in ipso sum-
mus 7 dominus inquantū ipse est solus crea-
tionis p̃ncipiū 7 cōseruationis. Naz la-
trē nihil aliud est q̃ deus corde confiteri so-
lus omnipotentē 7 creatorē 7 datorē om-
niū bonorū reuerentia exteriori protestā-
te: sed illa que querimus in oratione non po-
test alius dare q̃ deus: quia in oratione petē-
dasunt gratia 7 gloria 7 etiā tēporalia que
eo modo quo in oratiōe petenda sūt in q̃tū
nobis deseruiūt ad acquisitionē virtutis 7 a
solo deo dari possunt. Cū igitur homo qm̃
orat deus aliquid petit a deo quo in ipsū or-
dinatur: sicut in suorū bonorū p̃ncipalē
auctorē sibi exhibet bonorū protestan-
tes in eo sūmū dominū: 7 sic adorat ad ora-
tionē latrē: sed ista oratio sine protestatio
nulli debetur a deo: ergo solus deus est orād-
us. s. postulando aliqd̃ tāq̃ per ipsū ad im-
plendū. Et ideo solus deus d^r obiectū exau-
ditionis. Hinc est quod dicit Aug⁹ in libro
Enchiri. i. 8. c. Ad nisi a dño petere ceterū
quicqd̃ sp̃amus nos vel bonū op̃aturos: vel
pro bonis op̃ibus adepturos. Et in li. de orā-
do deo idē ipse ait ad probā. Audi qd̃ orēs:
ora beatam vitam: hanc enim omnes babe-
re volunt. hec ille. Hoc idē affirmat Ansel.
in li. monologio di. Quid aliud aliqd̃ p̃ sua
dignitate orandum vel venerandum: 7 pro

qualibet re deprecandū quā sūme bonū ⁊ po-
tēs spūs. q. d. nihil. ⁊ ita ibidē i fine ait: Li-
q̄dissimū est bñc solū eē quē oīa alia nā fm
totū suū posse debet diligēdo venerari ⁊ vene-
rando dilgē: tē q̄ solo p̄spa sunt spanda: ad
quē solū ab aduersis est fugiēdū: cui soli p̄ q̄
vis re ē supplicandū. Hec ille. ¶ 3. p̄clusio
sic declarat fm Alex. s. q̄ orād' est de' in di-
rectā oōnis poti' ad psonā q̄ ad eēntiā: qd
p̄ fm cōsuetū modū ecclie. E sēntia enī d' f
i oīmoda indistinctiō ⁊ absolutiō s̄ oratio
respicit illud qd ē i relatiōe: respicit enī ipsū
deū vt potētē: vt misericordiē ⁊ benivolū: qz
vt dictū ē. s. fm Hugo. Quās credit poten-
tiā: spat mīaz: diligit custodiā: q̄ pp̄ recti
⁊ ordinati' dirigūt oratiōes ad psonā q̄ ad
eēntiā. Preterea eadē ē potētia ⁊ eadē sapia
eadē bonitas vni' cui' q̄ p̄sone: ⁊ ipsi' trini-
tatis cui' p̄ritas euidentius oñdis i directiōe
oratiōis ad psonas distinctas q̄ ad illas i
trinitate cōp̄bēlas. Primo i directiōe oratio-
nis ad tres psonas magis excitari deuotio
oratiōis pp̄ appropata ⁊ etiā p̄betates ipsarū
q̄ excitaret i directiōe ad vñā: vt pote ad
patrē: vnde i directiōe ad tres accidit maior
vtilitas q̄ i directiōe ad solū patrē. Ad 2. q̄
ecclie quē bz i directiōe oratiōis q̄d cūc col-
lecte ē maioris p̄gruitas necessitatē ⁊ vtilitatē
q̄ si dirigerēt ad eēntiā vñā v' ad trinitatē
vel ad psonā patris tm̄. ⁊ sic p̄ p̄p̄ma.

Pars 2. bui' fm dōis de alio obiecto n̄e
oratiōis qd d' obiectū mediatiōis.

¶ Cūdo tractandū ē de obiecto oratio-
nis qd d' mediatiōis: qd fm theolo-
gos ē xp̄s q̄ sic sol' ē orād': qz ipse ve-
lut hō ipeitrat: ut ait Ber. ⁊ velut tē exaudire
⁊ iplet: ⁊ id ipsi pōt indifferē o' fieri: quia
de' ē ⁊ bō: si tm̄ fiat ei in q̄tū solū bō ē: qz sic
nō debet adorari i ad oratiōe latric: tūc nō est
obiectū exauditiōis s̄ mediatiōis siue impe-
tratiōis. Qd si dicat. Et ecclia orando xp̄m
dicir: X̄p̄e si dei viui mīse. nobis: ⁊ nō dicir
ora. p nobis: cū tm̄ xp̄s sit nomē bñanitatis:
qz idē est xp̄s qd vñc: s̄ solū fuit vñc' fm
bñanitātē: q̄ 7c. Ad hoc rñdeo f̄z Bona. i
4. dif. 15. Qd fit pp̄ errozē Arriani vitan-
dū ne videam̄ xp̄m credē purā creaturā vt
ipsū ipse credebatur: ⁊ ne videamur ei' p̄tāte
minuere q̄ oīa pōt. Et id ei' petim' miseratio
nē nō o' fōnē. Itā i euāgelio hodierno dicir

qz misericordiā mor' sup̄eā: s̄ tunc intētio
n̄ra dirigidebet ad diuinitatē: ⁊ sic p̄z quid
sit obiectū mediatiōis. S̄ circa p̄dicta orit
vñū puū dubiū. s̄ q̄re i fine oratiōis addi-
tur p̄ d. n. i. e. xp̄m. Rñdeo fm Alex. vbi. s̄.
qz hoc ē qz p̄ ipsū diuina beneficia ad nos de-
currūt q̄ ē mediatoz dei ⁊ hōiuz. hō xp̄s Je-
sus. i. Lbi. 2. p̄ illū enī exaudiunt p̄ces fide-
liū q̄ i dieb' carnis sue p̄ces supplicatōes q̄
ad deū q̄ posset illū saluū facere a morte cū
clamore valido ⁊ lachrymis offerēs exaudi-
tus est. p̄suareuerētia ad Heb. 5. S̄z bec rō
nec patri nec spūi scō cōuenit pp̄ qd nō de-
bet addi finib' oratiōis p̄ oīm patrē v' p̄ dō-
minū. s. l. s̄ p̄ dō. n. i. e. xp̄m. ⁊ sic p̄z pars 2.

Pars tertia bui' sermonia de 3. oratiōis
obiecto qd dicir ipetratiōis q̄ possum' oēs
sanctos orare.

¶ Ertio tractandū est de alio obiecto
oratiōis qd dicir ipetratiōis: de q̄
dicir cōa theologi q̄ sic possumus orare cōs
scōs. vñ Job. 5. dicir. Ad aliqū scōz puer/
tere: ⁊ id ait Alex. vbi. s̄. ⁊ Bona. in. 4. dif
45. ar. 3. q. 3. Qd deus voluit vt scōs rogare
m' q̄druplici rōne. ¶ Primo rōne n̄i pp̄
s. n̄a 3 i op̄iā i merēdo: vt vbi n̄a nō sup̄pe-
tūt merita patrociniē aliena. Et etiā i con-
tēplādo vt q̄ nō possum' sūmā lucē i se asp̄-
cere eā i suis scis p̄tēplēmur. Et etiā i amā-
do: qz pleriqz nostz magis afficiūt aliqū cir-
ca aliqū scm q̄ circa ipsū dñm. Et id cōpas-
sus n̄e miserie de' vult q̄ orem' scōs. ¶ 2.
hoc voluit deus rōne gl̄ificōz: quia enī vult
sanctos suos gl̄ificare: facit plerūqz peccatū
ip̄os miracula i corpib' ⁊ salutē i aiabz
vt ip̄os laudarem' ⁊ gl̄ificarem'. ¶ 3. hoc
voluit rōne reuerētie sui ip̄s: vt p̄tōz q̄ tēū
offendit: qz nō audet deus i p̄p̄tā persona
adire recurrat ad scōs eoz patrociniū ip̄o/
rando: sicut fecit cēturio Luc. 7. q̄ misit ser-
uos iudeoz ad rogandū xp̄m p̄ sanatiōe ser-
ui sui. ¶ 4. hoc voluit rōne ordinis vniuer-
si. Itā cū diuinorū ebarisimatū sit descensus
p̄ sanctos ad nos: cōgruū est vt ascensus no-
ster q̄ nos mouemur siue reducimur ad tēū
fiat ip̄is scis q̄si mediatozib' ⁊ aduocātib' no-
stris: qz f̄z Diony. Postrema redeūt ad p̄n-
cipiū p̄ mediā: p̄inde est q̄ sanctos cōueniē-
ter oram' ⁊ viriliter. vnde Aug. li. sup̄pa-
tationū parte 2. 2. c. boxatur nos sanctos

orare di. **O**rate dñs pñssimi. **O**rate omnia
agmina bñdñ 7 vniuersus cetus sanctorū: vt
vestris pñibus 7 meritis adiuti saluqz inte
gris visceribz puenire meream̃ ad portū p
petue salutis 7 quietis 7 pñue pacis 7 nñqz
finiende securitatis. **H**ec ille. ¶ **S**ed ad ma
iorē pñdite pñditionis declaratiōē tres alie
pñsioēs distiguñt. Prima qz sci āgeli offe
rñt oñones nñas xpo. Secūda qz sci p nobis
orāt in patria. Tercia qz p nobis orando sp
aliqd ipetrent. ¶ Prima pñsio sic declara
tur fm̃ Alex. vbi. s. q. ait: Qd̃ qñis xpsciat
ante qz pñat qd nobis necessariū sit: tñ facti
angeli nñi sunt aduocati 7 mediatores p no
bis orando 7 pñes nostras apud deū recitā
do: nō qz xps indigeat sed ppter nostrā vtili
tate. vñ Apod. 5. Ascendit fum⁹ incensozū
de oñibus sanctoz de manu angeli coraz
dño. 7 Tobie. iz. dixit āgel⁹ ad eū. Quādo
orabas cū lachrymis 7 sepeliebas mortuos
7c. obtulio rōnez tuā dño. Et ideo Ber. sup
per Lant. sermō. 7. hortat nos orare cū
reuerētia ppter ipsos angelos di. Ea ppter
attendite pñces vñoscū stas ad orandū
7 pfallendū 7 state cū reuerētia 7 disciplina
7 glāmini: quia angeli vñ quotidie vident
faciē patris. Nñm̃z mñi in ministeriū ppe
nos qz hereditatē capim⁹ salutis xpoñones
nostrā in supna ferūt 7 grās referūt. **H**ec il
le. Qd̃ si ideo qñat. Quid est offerre oñones
deo? Est ne idē qz orare xpi. pñlis quoz di
cunt oratiōes offerre. vel aliud: Rñdet fm̃
Alex. Qd̃ bec oīa referre ad deum. s. qz ipse
angel⁹ cōsuluit ipsi aīe vt faceret: 7 qz orauit
qz fieret: 7 qz cōgratulabā qz ipsa oīo ē ac
cepta xpo: hoc ē offerre eā xpo. Sensus est qz
angel⁹ offert oñonē iusti xpo: hoc est oratiōi
facte 7 xpo accepte cōgratulādo qz adesse: 7
dñe virtuti siue opationi que in oī ope me
ritorio intime opat cōplacendo ipsam ei at
tribuere: 7 sic patet pma cōclusio. ¶ Secū
da cōclusio sic declarat fm̃ Bona. vbi. s. q.
4. tribus rōnibus. Primo ppter necessitatem:
qz nos indigem⁹ ab eis relevari 7 ideo p no
bis orant. Secūdo ppter sanctorū charitatē
quia sancti diligūt nos ex charitate: qz optāt
7 desiderāt salutē nostrā: 7 constat qz sciunt
illā nō posse eē nisi a xpo: ergo optant illam
nobis p xpo dari: sed hoc nō est aliud qz ora
re: quia fm̃ Alex. Sancti loquūtur xpo de

siderio formato. i. desiderio signo vel nutu
mentali: vñde glo. sup illud Job. p. Qñ ve
nis satban sic ait: Nñ loquunt xpo p deside
ria nñqz a deo discordātia. Et Aug⁹ de cura
agenda p mortuis sic ait: Sancti orāt p no
bis in vñ. i. in desiderio: qz. 7c. Tercio ppter
dei volūtatē quia vult qz vñ mēbz aliud
relevet: 7 qz pñuicē sollicita sint membra: 7
idē cū ipsi sunt liberati debeant etiā alios ad
iuuare. Qd̃ si qñat quōd possunt sci scire nos
ipsoz orare: cū Aug⁹ dicat in li. de cura agē
da p mortuis: ibi: Sunt spūs defunctorū vt
nō vident quēcūqz agūt in hac vita boibz.
Et hoc est etiā theologoz in. 4. dif. 50. Qd̃
aīe nñl vident de his qz sunt in isto mūdo
certitudinaliter nisi p reuelatiōē. Quid er
go sciūt qz nos orem⁹ ipsoz 7 maxime quan
do oīo est in mēte: quōd vident affect⁹ cordis
nostrī: Rñdit Ric. in. 4. di. 15. ar. 4. q. 3. In
rñsione tertij argumēti di. Qd̃ qñis aīe scā
ctorū naturali cognitiōē nō cognoscant oīa
que agunt in hac vita 7 maxime interiores
mot⁹ cordis in vñbo: tñ vident 7 que decet
nos de nñis actibz cognoscere: xps qñ nñero
sunt illi act⁹ quibz eos honozam⁹ orādo: vñ
ait Aug⁹. vbi. s. Qd̃ oñones nostre inno
scūt bñs tribus modis. s. reuelatē siue xpi
ciatiōē angelica: siue inspectiōē 7 intuitiōē
in speculo eternitatis: 7 pñzia cōpñsione
vt quādo pñtialiter cōsistūt in locis in qbz
ad ipsoz dirigunt oñones. Nñ oñones que
dirigunt sanctis quaten⁹ vtilitati nñe suffi
cit illis sufficienter reuelent. ¶ Aduertē
dū est tamē qz exīstentes in purgatorio non
sunt orandi: qz nō orant p alijs. Nñ oratio
ex tripli causa fit. Nñ ad aliqd degustan
dū: vel ad aliqd exolendū: vel ad aliqd ip
trandū existētibz pñ in purgatorio non
cōuenit oīo fm̃ pñm̃ modū. Rñ aut bñi⁹ ē:
quia ita intente sūt ille aīe afflictōi 7 pñi
tioni ex dilatiōē glie qz non dulcedini: 7 ita
intēte sunt solutiōi pñe qz nō cōtēplatiōi.
Similiter nō pñuit eis oratio qñtū ad secū
dū modū: quia oīo pñm̃ modū est sacramenta
lis 7 ideo solū cōuenit viatori. Secū autē
tertiū modū bene cōuenit eis put oratio est
ad aliqd impetrandū. Cū enī fm̃ Aug⁹.
pena purgatorij maior sit qz quicqd pōt su
stinēri in hac vita nō videt incōueniens po
nere qz orent deū ratōe siue indigētie 7 sciē

tie sue dignitatis quā sortium ē ex decessu in
 cbaritate. Orant igitur anime in purgatorio
 existentes: nō p alij sed tanq̃ misere pro se
 ipso tñ: 7 hoc p mali amotione tñ: pro bo
 ni autem adeptione nō nisi ex consequenti:
 sciunt enī q̃ nō possunt deo perfrui nisi a pe
 nis penit⁹ liberate. Et quod illud habeat ve
 ritatē patet per Gregoriū. 4. dialo⁹. v. ipse
 ostendit q̃ a viuētib⁹ p̃tunt anime adiuua
 ri: maxime ergo a deo petere credende sunt
 7 sic patet secūda cōclusio. **T**ertīa cōclu
 sio sic declarat f̃m Bona. vbi. s. q. 2. tri
 bus rationib⁹. Primo sic: sancti quidē meri
 to p̃cedēte quo deo fidelissime seruiert nō
 solū sibi beatitudinē 7 gl̃iam meruerunt: sed
 etiam alij suffragari: patet exemplum de
 beata virgine que multos p̃cōres deo recō
 ciliari dicif. Secūdo p locū ab impossibile:
 quia si nō ipetrāt 7 orant: ergo frustra orāt
 7 sunt miseri: quia nō implet eorū voluntas:
 qd est impossibile. Tertio p locū a fortiori
 quia si sancti in via ipetrant alijs gratiam 7
 multa bona 7 pl⁹ possunt apud deū i patria
 q̃ in via: ergo efficacius multo magis impe
 trant in patria: vnde Hiero. contra vigilan
 tiū. Dicis in libello tuo qd dum viuim⁹ mu
 tuo p nobis orare possumus: postq̃ mortui
 fuerimus nullius sit p alio exaudienda ozo
 p̃feret cum martyres vltionē sanguinis
 sui obsecrantes impetrare nequiverūt. Si
 apostoli 7 martyres adhuc in corpore cōsti
 tuti possunt orare p ceteris: quādo de se ad
 bucesse debent solliciti: quanto magis post
 coronas victorias 7 triūphos. Unde vnus
 homo Moyses sexcentis milibus armatoz
 impetrat a deo veniā. Et Stephanus imi
 tator domini sui 7 p̃mus martyr in chr̃sto
 persecutoribus veniā deprecāf: 7 postq̃ cum
 x̃po esse cepisset minus valebunt. Paulus
 apostolus ducēas septuaginta sex sibi dicit
 in nauiaias cōdonatas. Et postq̃ resolut⁹
 cepit esse cū x̃po tunc ora clausurus est: 7 p
 bis qui in toto orbe ad suū euangelii credi
 derunt mutire nō poterit. Meliorq̃ erit vi
 gilantiū canis viuens q̃ ille leo mortuus.
 Recte hoc ergo de ecclesia pponeres si pau
 lus in spiritu mortuū cōfitef: deniq̃ sancti
 nō appellantur mortui sed dormientes: vñ
 7 Lazarus qui surrecturus erat: dormisse
 perhibetur. Et apostolus vetat thesaloni

enses de dormientibus contristari. Hec ille
 Qd si contra predictam conclusionē arguif
 sic. Si sancti oīno sunt cōformes deī volun
 tati 7 orant p nobis: potest aliquando acci
 dere q̃ deus nō vult illam grām mibi dare
 quā peto impetrari ab aliquo sancto etiam
 si p̃t qd non est de voluntate deī facere nō
 conformat oīno voluntatē suam volunta
 ti diuine: nec etiā possunt impetrare: cuius
 oppositū conclusum est. Ad hoc responde
 tur f̃m Tho. 2. 2. q. 83. ar. xi. Qd sancti
 impetrant id quod deus vult fieri p̃ san
 ctōz orationē: 7 hoc solū q̃ p̃timant eoz in
 orationibus adimplendū. Et ait Alex. q̃
 sancti nō frustra orant cū p̃tunt quod sciūt
 deum velle: imo f̃m Grego. Discordarent
 a voluntate conditoris si ea que vident deū
 velle nō p̃terent: vnde Aug⁹ in epistola ad
 Cirillū ait: Sanctozū anime in illa eterna
 gloria sūt solidate 7 feruide: quia nulla sibi
 alia inest voluntas nisi deī: q̃ nihil velle aliud
 possunt nisi qd deus vult: ideo qd volūt ob
 tinere possunt. Etenī quecūq̃ volūt 7 deus
 vult 7 implet. Hec ille. Recurrere g̃ debemus
 ad scōs 7 eos orare quo qmō: qd docet nos
 Aug⁹ li. supputationū parte. 2. c. 2. di. Fe
 lices vos sci dei cōs qui p̃transitis hui⁹ mor
 talitatis pelagus: 7 peruenire meruistis ad
 portū p̃petue quietis securitatis 7 pacis: se
 curi 7 trāquilli sempq̃ festiui atq̃ gaudentes
 estis: obsecro p vram cbaritatē: vt q̃ se
 curi estis de ṽra imarcessibili gloria solliciti
 estote de n̄ra multiplici miseria. Et p̃p̃ ipsū
 vos rogo q̃ vos elegit: q̃ vos tales fecit: de
 cui⁹ plenitudine iā satiamini: de cui⁹ immortali
 tate facti estis immortales: de cui⁹ b̃tissima vi
 sione semp̃ estis gaudentes: estote iugiter me
 mores nostri: subuenite nobis miseris q̃ ad
 bucin scillo hui⁹ vite flatibus agitamur et
 procellis nos porte pulcherrime que in ma
 gnā surrexistis altitudinē. Adiuuate nos
 vile pavimētū longe inferius iacentes: date
 manū 7 erigite iacentes: vt conualescentes
 de infirmitate fortes efficiamur in bello. In
 tercedite atq̃ orate cōstanter atq̃ indefinē
 ter p nobis miseris multū peccatoribus: vt
 per vestras orationes vestro sancto p̃ortio
 cōiungamur. Hec ille. Potissime autē recur
 rare debemus ad gl̃iosam virginē: q̃ ipsa ē
 collum p̃ qd a capite nostro chr̃sto nobis

ascendunt gratie diuine: iuxta illud *Can.*
7. Secus habes o homo accessum ad deum
ibi habes matrem ante filium: filium ante patrem.
Mater ostendit filio pectus et uerba. Filius
ostendit patri latus et uulnera. Nulla ergo po-
terit esse repulsa ubi tot sunt charitatis insi-
gnia. Ad hanc gratia mea precipue recurre: hanc
inuoca: hanc exora: ora denique seruenter humi-
liter et perseueranter scilicet dei ut eorum meritis per-
uenire possis ad eterna gaudia. Amen.

Feria 6^a post quartam dominicam in quadra-
gesima De vocali et mentali oratione in ordi-
ne. Sermo. 7. 2^a.

Omine ecce

quod amas infirmat. Scri-
buntur hec uerba Jo. xi. c.
Quis fratres charissimi
et sit inspector cordium: vi-
deatque mentem nostram: et ea

quod in ipsa sunt absque uocis clamore: pro nostra
enim utilitate orationi mentali perficiendum est addere
orationem uocalem: cuius rei exempla patet in pre-
sentibus prophetia necnon et in euangelio: in prophetia
enim habetur. Quod cum esset mortuus filius uidue
plorante illa ante bellam: tulit eam bellam et po-
suit super lectum suum et clamauit ad dominum et dixit
Domine deus meus etiam ne uiduam apud quam ego
perieram sustinetis orationem afflicti ut interficeret filium
eius: et expandit se atque mensus est super puerum
tribus vicibus: clamauitque ad dominum et dixit:
Domine deus meus reuertaris obsecro anima pueri
in viscera tua. Et audiuit autem dominus uocem be-
lie et reuersa est anima pueri intra eam et reuixit:
hec in prophetia. In euangelio utique scribitur.
Quod infirmam Lazaro in bethania sororem
eius. I. Magda: et Martam miserunt ad eum di-
centes uerba proposita: Ecce quod amas etc. In
presenti sermone igitur de oratione vocali et mentali
tractantes tria consideranda sunt. Primum est
quod non solum mentaliter sed etiam uocaliter orandum
est. Secundum quod in oratione multiloquio utendum
non est. 3^m quod mentalis oratio dignior est uocali.

Paraphrasi huius sermonis in qua declaratur quod
uocaliter orandum est.

Primo dico quod non solum mentaliter sed etiam
uocaliter orare debemus. quod sic probatur et
declaratur secundum Thoma. 2^a. 2^a. q. 83. ar. 12. Et i. 4.
dist. 15. q. 1. et Alex. ubi. 5. Qui dicunt quod uo-

plex est oratio. Publica siue sacramentalis:
aut canonica: et ista semper debet esse uocalis: et
hoc est quia statutum est ab ecclesia sicut psal-
modia que cantantur in ecclesia: et hoc institutum
est et sic fieri debet ad fastidium remouendum: et
ad simplices ad deuotionem prouocandum: uel etiam
ad satisfaciendum pro peccatis. unde Isidorus de
summo bono li. 3. c. 7. sic ait: Psallendi utilitas
tristitia corda consolatur: gratiores mentes fa-
cit: studiosos oblectat: inertes excitat: pec-
catores ad lamenta incitat: ad effectum pietatis
animos eorum inflectit. Hec ille. Alia pro oratio
est secreta quam quis pro se uel pro aliquo facit et
potest uocem uel sine uoce fieri: secundum quod orantis
animo magis est utile. Unde oratio uocalis
orationi mentali quandoque addit quinque rationi-
bus. Prima est ad effectum nostri accensi-
onis. unde Beda super illud Mat. 6. Patet
noster. etc. ait: non bis solis uerbis oratur sed
alij se contentis sub eodem et non alio sensu: qui-
bus etiam cor nostrum accendit. Hec ille. Con-
firmat hoc Augustinus in libro de cura agenda pro
mortuis sic dicit: Quamuis inuisibilis uolun-
tas orantis deo sit nota ut nullis indigeat nisi
cuius ut ei animus pandatur humanus qui locu-
tionem cordis cognoscit: tamen homo uocibus
et membris suis corporis utitur ut sic orando affe-
ctus hominis humilior deuotior et seruen-
tior crescat. Hec ille. Patet hoc exemplo beati
Francisci qui inuitatus a domino Bernardo
in camera eius in nocte orans cum pectoris
percussione dicebat. Deus meus. etc. replicam
do multoties: quibus uerbis ita fortiter ac-
cendebatur ut incessanter ploreret: et ad pla-
ctum predictum dominum Bernardum prouoca-
ret: et ad sanctam religionem peruerteret. Se-
cunda ratio est ad intellectus nostri illustra-
tionem. unde Beda. ubi. 5. ait: Orationem
breuibus uerbis compositam: quibus nec opus est
ad deum quod iam nouit: sed ut noster aspectus
qui cum deo ait disceret res quas oraret non
uerba que diceret. Hec ille. Et ideo tradita
est nobis forma orandi a domino. Mat. 6.
Luc. xi. Tertia ratio est propter recedendum
difficultatem: quia cum in oratione homo debeat
suam agnoscere miseriam et dei potentiam: si in
oratione non loquatur se perderet et vagaret
varijs cogitationibus ductus: sed quando emittit
uocem taliter quod se intelligat firmus in oratione
perseuerat et facilius predictorum recordatur.

Unde glo. Mat. 6. ait. *Quid apud deū agen-
dū ē p̄bis sed reb? i. intētiōe cordis 7 affectu
simplici: que enī dicim? nō docem? s̄ nos tē-
poris orādi recordamur: lxxvii. ¶ Quarta
rō est ppter iusti obsequiū exhibitionē: ubi
tū enī ē 7 iustū q̄ bō reuerētiā exhibeat deo
7 ei fūiat fm̄ illud totū q̄ habet a deo. s. non
solū mēte s̄ 7 corpore: q̄ sit per orōnē voca-
les: Hū os ēē vltimo sup̄ illud. Om̄nē aufer
iniquitatē glo. ait. s. q̄ versat̄ in corde vt in bil
linguozis: nihil ruine pristīne relinquant: 7
subdit. Accipe bonū in bonā cōfessionē: vt
sic reddam? vitulos labioꝝ 7 nostroz tēlaudā
dor tibi grās agēdo. ¶ Quinta rō ē ppter spūa
lis dulcedinis cumulationē: vt. s. spūal̄ dul-
cedo in corp? deriuet? 7 cumulet. Hāc ex vte
menti affectiōe 7 deuotiōe mētis vox sequit̄
ex qua relectatio ab aīa redundat in corpus
Unde cū mens orātiōis p̄ deuotiōnē accēdit i
fletus 7 sup̄piria 7 iubilos 7 voces i cōsidera-
te p̄cipit: Hū in p̄s dī. Letatū ē cor meuz
7 exultauit lingua mea: vbi glo. dicit. Exul-
tatio spūalis p̄mo ē in cogitationib? meis 7
postea in verbis meis: Et subdit: q̄ ē plena
leticia q̄ ex corde bilari p̄cipit 7 alacri fmo-
ne p̄fert. ¶ Ex q̄bus oib? cōcludit q̄ orā-
dū ē etiā orōne vocali. vñ i p̄s dī. Voce mea
ad dñm clamaui: Voce mea ad dñm tēp̄ca-
tus sum. Patet s̄ p̄ exemplū ipsius. Mat. 6.
6. Docuit nos orationē vocalem dicens: cū
oraueritis dicite pater n̄r. Quod etiā cōfir-
mat Aug. in li. de orōne dñica dī. Sit orā-
tibus fmo 7 p̄dicatio cū disciplina quietem
cōtinēs 7 pudorē. Logitem? nos sub cōspe-
ctu dei stare placēdū ē diuinis oculis 7 habi-
tu cordis 7 habitu vocis. Hāc vt ip̄udentis
est clamorib? strepere: ita cōgruit esse vere-
cūdiore 7 domesticis p̄cibus orare. Hec ille
Qd si cōtra hāc cōclusionē arguit sic: Isido-
rū in li. x. lxxviii. tono dicit. Qd orō cordis ē nō
labioꝝ: nō enī verba de p̄catis de? attendit:
sed orātiō cor inspicit: s̄. 7c. Ad hoc R. fm̄
Alex. Qd bene verē q̄ orō cordis q̄ ad deū
tñ quo ad nos multe sunt vtilitates orōnis
vocalis vt dictū ē: s̄. 7c. Preterea si dicat.
Qd Ego. i. dicitū ē moysi a dño. Quid cla-
mas ad me: clamor enī ille erat mētalis 7 tñ
legit̄ ibi: q̄ moyses exaudir? ē: s̄ sup̄fluit vo-
calis orō vt videt. Ad hoc R. fm̄ alexā. q̄
orō interior bene sufficiens ē ad impetrādū*

sed tñ multe sunt comoditates orōnis vocal
vt dictū ē: s̄. 7c. Preterea si dicat. Chrysos-
top. 2d. sic inquit. Hō audit vocē sacer-
dotis: sed fidē centurionis: sed fides est cor-
dis tñ: s̄. 7c. R. q̄ illud dictū sic intelligit.
Hō audit. i. nō solū audit vocē sacerdotis:
sed etiā fidē cēturiōis. Aliter nō haberet ve-
ritatē nisi forte in casu. ppter sacerdotis pra-
uitatē. Preterea si dicat. Esa. 65. dī. Anq̄
clamer? ego exaudia: s̄ nulla vox requirit.
Aliter magis audit deuotā fidē q̄ deuotaz
vocē. R. q̄ in textu ibidē vtrūq̄ dicit. s. an-
teq̄ clamer? ego exaudia q̄ si di. vtragozo 7
vocalis 7 mētā exaudiri pōt. Preterea si di-
cat glo. Mat. 6. sup̄ illud. Tu aut cū oraueris
7c. dī. Quid ē p̄cipi magis vt clausa pecto-
ris cogitatiōe labijs cōp̄ssis oret deū: s̄. 7c.
R. q̄ sensus glo. istius nō excludit orōnē vo-
calem: sed sic intelligit videt magis p̄cipi vt
in corde p̄cetur. s. ne exterius ad illicita eua-
get: videlicet p̄ vanā gloriā: laudē humanā
7 hui? mōdi: sed labijs cōp̄ssis. i. circūcisio nō
simpliciter clausis oret deū. Et q̄ hoc sit verū
patet p̄ illud qd sequit̄ in glo. Resistēdū est
igit̄ carnali sensui: vt spūalis orō ad deū di-
rigat. Et sic p̄ p̄ma cōclusio. ¶ 3d. ad cui?
reclationē oris vñ dubiū. Vtrū. s. illud
qd ipetrare intendim? oratione vocali semp
ex p̄mere debeam? R. fm̄ Alex. q̄ in ora-
tione qua deū petim? nō ē necesse rōne hui?
explicare qd volum? sed supplicatio sufficit
fm̄ hugonē sine determinatiōe būilis 7 deu-
ota p̄catio: vñ notādū fm̄ ipsū q̄ tres sūt
orōnis sp̄s. s. Supplicatio: postulatio: 7 in-
sinuatio. Supplicatio ē sine determinatione
būilis 7 deuota vt dictū est. Supplicatio
nū tria sunt genera. s. Captatio: exactio: 7
pura orō. Captatio aut ē que fit aī postula-
tione ad p̄parandū 7 inclinandū animū au-
ditōis. Et hoc fit triplici. Primo cū aliqd
dicimus qd p̄sonā nostrā aut cām cōmendet
apud ipsū. Secūdo cū aliqd in laudē ei? p-
ferim? Tercio cū aliqd p̄ponim? qd p̄sonā
aduersarij vel cām apud ipsū tēp̄mat: 7 hoc
modo supplicationis vtiē frequēter scriptu-
ra sacra. s. vbi cūq̄ vlt laudē dei vlt nostrā in-
firmitatē vlt aduersarioꝝ n̄roz maliciā reci-
tam? qd etiā in oratiōe faciēdū ē: vñ in li? de
orādo deo. Aug? ait. In vtra charitate deū
n̄r 3 pueniam? vt ab eo p̄titionē obtineam?

bñfactam? amicis tñ: indulgeam? inimicis
 ei?: laudem? i eo potētia: miremur sapiam:
 p̄dicem? bonitatē: approbem? equitatē: ostē
 dam? ei necessitatē nostrā: indicem? ei misē
 riā n̄rā: tēgam? ei infirmitatē nostrā.
 confiteamur ei culpā nostrā: offeramus ei
 obediētā nostrā: manifestem? ei aduersari
 orū nostrorū. s. demonū 7 prauorū n̄rōrū mali
 ciā: crudelitātē: astutiā: tyrānidē: 7 q̄ ei ad
 uersant q̄ nos p̄sequūt: q̄ nobis hostes sunt
 qui ei p̄tradiūt: malū? nos irā inimicorū
 p̄pter eū q̄ eū eis abire p̄ eū. Decille. ¶ Ex
 actio autē solū fieri post petitionē 3q̄ audie
 re petitiō n̄rā i obliuionē apud eum eueniat
 q̄dā vt ita dicā ip̄ortunitate atq̄ instantia
 frequēt memorē faciam?. Qd̄ fit tripliciē.
 Qñ. s. aliq̄d ex p̄sona ei? vñ ex p̄sona n̄ra vel
 ex cā nostra iterato dicim?: vñ p̄titionē in
 ei? aīo renouem?. Et licz hoc gen? supplican
 di apud boies ip̄ortunū videat: tñ apud deū
 gratū ē 7 laudabile. Pura oīo ē qñ ex abun
 dātia deuotiōis mens ita accēdit: vt cum se
 ad deū postulatura cōuerterit p̄ amoris ei?
 magnitudine etiā p̄titiōis sue obliuiscatur
 Et hoc orādigen? ē in forme: tñ apud deū
 p̄ ceteris p̄ciōsū fit: q̄ supplicatio aliqñ p̄ so
 la nomia siue p̄ illud. Mīa mea 7 refugiu
 meū: susceptor me? 7 literator me? 7 meus
 Aliqñ p̄ sola verbalis. Respice: miserē: pla
 care: attēde. Aliqñ sūp̄ noīa 7 verba: sicut est
 illud. Verba mea aurib? p̄cipe dñe. intellige
 clamorē meū. Intēde vo. o. m. rex me? 7 c?
 me?. Sed illud gen? supplicatiōis q̄ p̄r ista
 noīa fit q̄ magis ē foris i significatiōe i p̄fe
 ctū: tāto in eest ei? abūndātia dilectiōis plenū
 Affect? enī hoc p̄p̄riū habet q̄ quāto maior
 7 feruētior int? est: tāto min? foris p̄ vocem
 explicari p̄t. Postulatio autē ē secūda pars
 orationis cū determinate p̄titionis i n̄rā
 narratio: sicut ē illud: Cor mūdū crea i me
 dē. Et hoc etiā trib? modis fit. Obsecrādo
 rogādo: 7 simpliciē postulādo. Obsecratio
 est i necessitatib? maximis: rogatio i medijs
 simplex postulatio i minimis. Insinuatio
 autē que est t̄tia p̄s oratiōis ē sine p̄titione p̄
 solā narrationē voluntatis facta siḡtio. Et
 hoc q̄q̄ fit trib? modis: timore: fiducia: 7 cō
 tēptu. Timore fit ab incipitibus: fiducia a
 p̄fectis: cōtēptu a malis. Timore fit vel qñ
 magna ē cā quā agim? vñ magna p̄sona quā

rogam?: sicut ē illud: Dñe si fuisset hic. 7c.
 Rogare enī voluit vt frēm suū dñs suscita
 ret: s. q. p̄ magnitudine cāe 7 reuerētia p̄
 sone extimuit insinuare potius q̄ postulare
 elegit. Fiducia fit insinuādo qñ vñ ex facili
 tate cāe vñ ex benignitate p̄sone confidimus
 Et iō cōsideriū n̄rū: parēt ex primere negli
 gim? q̄ obtinere posse sola insinuat cōspera
 mus: sicut illud i nuptijs. Jo. 2. Vinū non
 hñt: Cōtēptu fit insinuatio qñ vñ cā vilis ē
 vñ p̄sona humilis q̄ rogat: 7 hoc ab oratiōe
 dñica excludit: s. apud boies sup̄bos 7 p̄tē
 tes magno studio exerceat. Ex quib? oib? cō
 cludif q̄ nō sp̄ oportet exp̄mere qd̄ p̄tinemus:
 sed aliqñ sic: aliqñ nō. Et sic p̄s p̄positū du
 biū 7 pars prima bui? sermonis.

Pars secūda bui? sermonis in q̄ declaraf
 q̄ multiloq̄ i oīone vtēdū nō est.

Ecūdo attēdēdū ē q̄ i oratiōe nō ē
 vtendū multiloq̄. Et sic declaraf
 fm Alex. vbi. s. Dicit enī q̄ multū
 loq̄ i oratiōe p̄t triplici cā fieri. ¶ Primo
 ad tollēdū fastidiū otii tēntandū. iuxta il
 lud Hiero. ad rusticū monachū. Semp̄ ali
 qd̄ boni facito: vt te diabol? iueniat occupa
 tū. Et hoc mod? ē satisfactoriū 7 bonū. ¶ 2.
 ad deuotiōē excitādā 7 affectionē inflāmā
 dā. iuxta illud Hugo. de virtute orādī. c. xi.
 Quēcūq̄ sūt verba orātis absurda nō sunt:
 sed tñ modo ad hoc cōpētēter p̄ferri p̄t vt
 vñ orantis affectū ad amorē tñ excitent: vel
 qd̄ ampli? ē si iā annox ei? flagrat excitati
 demōstret. Decille. Et isto mod? etiā ē bonū
 i oratiōe multiloquiū. ¶ 3. vt ad hoc facili?
 de? inclinet multis verbis sicut accidit qñq̄
 boiem inclinari i multiloq̄: 7 hoc mod? malū
 ē 7 a p̄p̄o rep̄bēdit vbi dicit Mat. 6. Orā
 tes autē nolite multū loq̄: sicut Ethnici faci
 unt: putāt enī q̄ i multiloq̄ exaudiat: noli
 te q̄ assilari eis: vbi Aug? ait i h. 2. de ver
 bis dñi i mōte. Reuera oē mltiloquiū a gē
 tilib? venit q̄ exerceat pot? lingue quā mun
 dādo aīo dāt operaz: vt hoc nugatori studij
 grā etiā ad deū p̄cece flectendū transferre co
 nent: arbitrātes sic boies iudicē verbis sedu
 ci i sniam: nolite q̄ assilari eis: ait vnus 7 c?
 magister. Decille. Hoc idē affirmat Jfido.
 li. 3. de sūmo bono. 7. c. di. Ad i multiloq̄
 exaudif boies a deo qñ plurimis cū verbis
 conēt flectere: neq̄ enī cōciliat deū mltiplex

oratio sermo: s pura sincera q̄ mētis intēctio
7 pz 3° p̄clusio. ¶ S3 ad maiorē bui? decla
rationē mouet vñ pñ dubiū. s. si diu ora
re 7 multū ē tonū ad hoc vt deus diuturna
oratiōe flectat ad mīas 7 orantes exaudiat
Rñdet ab Alex. Qd solū damna multilo
quiū i oratōe ea intēctio q̄ infideles vtebant
multiloqō. s. putantes q̄ persuasibilib? verbis
de? mulceat vñ si absens ē mulcet: 7 illud qd
nescit verbor ambagib? doceat: vñ dānatuz
multiloquiū infidelitatis 7 vana intēctōe 7
sine pia affectione. platū. Ad aut dānatuz
multiloquiū tenotōnis eo mō quo sci vtūf
oratiōe plioriz: vñ glo. sup illud Matb. 6
Nolite multū loqui. 7c. ait: Dānat multilo
quiū d infidelitate. s. nō multas lachrymas
nō multas obsecratōes i cordis puritate: qd
sci faciūt: 7 sic pz ppositū dubiū: 7 pars. 2^a

Pars tīa bui? sermonis i q̄ declaraf q̄
oratio mētalis dignior ē ofone vocali.

¶ Lrtio attēdēdū ē q̄ mētalis oratio
dignior ē vocali: q̄ cōclusio sic decla
raf fm Alex. vbi. s. 7 Bona. in. 4
di. 15. pte. 2. ar. 2. q. 3. Et L. bo. 2^a 2^a q. 83.
ar. 12. q̄ ait. Qd oīo mētalis excedit oīonē vo
calē i trib? Primo qz ipsa ē affectuosior. iux
illud Esa. 25. Aīa mea desiderat te i nocte.
Secūdo qz ē cōueniētiōr: iuxta illud Jo. 4.
Spūs ē de? 7 eos q̄ adorāt in spū 7 veritate
adorare oportet. 3° qz ē p̄tuosior. iuxta illd
Aug. sup Jo. sermōe. 9. Quid pdest strepi
tus oris muto corde? q. d. par: vel nihil. vñ i
sermōe 7 oratōe idē ait. Qñ q̄s orat sanctū
ad se vocat spū: id oratio magis ē agenda
corde q̄ voce. Meli? enī ē spūliū orare corde
sine sono vocis q̄ solis p̄bis sine intuitu mē
tis. hec ille. ¶ Un adclariorē noticiā attē
de fm Alex. 7 Bona. Qd vocalis oīo ordi
nat ad mētalē 7 nō ecōuerso. Un intelligē
dū ē q̄ quedā oratio ē pure mētalis: qdam
pure vocalis: qdam mētalis 7 vocalis simul.
Pure mētalis ē qñ labia nō mouent sed cor
solū ad deū loquit. Pure vocalis ē qñ aliq̄s
nihil cogitat de bis q̄ dicit nec ingūali: nec i
spūli: sed cū orat fabricat castella: 7 sic cōce
dēdū ē simpliciē q̄ oīo mētalis excedit vo
calē. Alia p̄o est mixta in q̄. s. orat q̄s mēta
liter 7 vocalitē sū: 7 de hac dīstinguēdū ē: qz
āt verba illa ipediūt affectū: qz si inflāmat
ē q̄ imēdiate fer fīn deū: 7 talī ad buē vtilior

ē pure mētalis. Aut verbis illis iunatur affe
ct? 7 inflāmat 7 sic vtilior ē vocal. 7 mlti sunt
tales 7 maxime qñ sūt mltū spūales: ad q̄p
affect? puocādos oratiōes vocales sūt iūitu
te: vt dictū ē s. Si p̄o q̄raf vt: oratio mēta
lis sit satisfactoria cū nō iponat a sacerdote
7 sit multū delectabilis. Rñdet Bona. vbi
s. Qd oīo oīo ex charitate facta si recte fiat
penalis ē 7 satisfactoria: qz nūq̄ est ita dele
ctabilis qñ sit penalis aīcedēter vel psequē
ter vñ cōcomitāt: 7 qz mētalis ē grē spūalis:
non iponit a sacerdote. ¶ Insup p̄o q̄ inter
cōs p̄cipue satisfaciūt q̄ ē magis gemebūda 7 i
q̄ maior clamor cordis ē ad deū. p̄mīa pec
cator: hec aīnt i aliq̄b? ē vocalis i aliq̄b? ē mē
talis: 7 sic pz tīa p̄clusio. ¶ S3 circa p̄dicta
oīa cōueniēter orif illud dubiū. s. inf oratio
nes vocales q̄ sit dignior 7 efficacior. Rñdet
Ric. in. 4. di. 15. ar. 4. q. vlti. Qd inf alias
oratiōes oīo dñica est dignior 7 efficacior
Qd pbat triplici rōne. Primo rōe auctoriz
dignitatis: qz xps ore suo imēdiate illā fecit
7 discipulos suos docuit: vt hēc Matb. 6.
vñ L. ypan? in eplā ad frēs de expositiōe ora
tiōis dñice. Que enī p̄bt cē spūalis oīo quā
q̄ xps nob data ē a q̄ nob spūs scūs amissus
ē. Que p̄ba apud p̄ez p̄catio quā q̄ a filio q̄
ē veritas de ei? ore plara ē: vt aliē orare quā
docuit nō ignorātia sola sit sed 7 culpa: qñ
ipse posuerit 7 dixerit: Rcipitis mādātū dei
vt traditionē vestrā statuāt. Qremus itaq̄
frēs dilectissimi sic m̄gr de docuit. Amica 7
familiar? oīo ē deū de suo vsu rogare: ad au
res suas ascēdē xpi: oīonē aḡseat p̄ filiū sui
verba cū p̄ce facim? q̄ bitat int? i p̄ctore ip̄e
sit 7 in volūtate: tūc ipsū bēam? apud p̄ez
aduocatū p̄pctis n̄ris: qñ p̄ctōres p̄delictis
n̄ris p̄rim? aduocatū n̄ri p̄ba p̄mam? hec
ille. 2^a ē dignior rōne sentētiōse breuitatis
qm̄ multū cōmēdat oīonē vocalē. Multipli
cē enī vtilitatē breuitas ei? parit fm Alex.
Qd facili? scīf meli? retinet: frequentit? ite
raf: dicētē min? fastid: 7 orātē cito exaudiri
inuit: plus affectu q̄ ore orandum esse siḡt:
ignorātē incusat. hec Alex. in. 4. pte. vnde
Aug? in eplā ad probā ait: Dicūt frēs i egy
ptō crebras quidē habē oīones s̄ eas tñ bre
uissimas 7 rapti qdāmō iaculatas: ne illa
vigilāt erepta q̄ orātī plurimū necessaria ē
pp̄ p̄ductiōes mores euāescāt. hec ille.

Tertio est dignior et efficacior ratione petitorum
utilitatis: quod omnia desiderare debemus et petere
quod in hac oratione petunt. unde Augustinus ibidem ait:
Quod alia dicamus orando: nihil aliud tamen di-
cimus quam quod in oratione divina positum est si recte et
congrue oramus. Hec ille. Et nota quod eo
ordine posita sunt quod desideranda sunt et petenda
In principio enim exhibet reuerentia illi cui pos-
tigenda est officium dei: Pater noster quies in celis.
In quo captant orantes dei benivolentiam excitan-
do in eis fiduciam ex cogitatione charitatis eius
in nos dei. Pater noster ex cogitatione patris dei
qui es in celis. ex cogitatione sapientie claritatis
inferendo in celis. Deinde sequitur. et petitio-
nes: quas due respiciunt finem: cetera ea que sunt
ad finem. Prima respicit finem in se dicendo:
Sanctificet nomen tuum. Quod exponit Augustinus.
in libro de sermone domini in monte et ad populum dei.
Cum dicimus: sanctificet nomen tuum. nos admo-
nemur desiderare ut nomen quod spiritus sanctus est:
apud homines etiam habeat sanctum: hoc est non con-
tineat quod non deo sed hominibus predest. Secunda re-
spicit finem respectu nostri et deo. Adueniat reg-
num tuum: unde Augustinus ubi. 3. ait. Desiderium no-
strum ad illud regnum excitamus: ut nobis veni-
at atque in eo regnare mereamur. Peritiam vero
respicientes ea que sunt ad finem: quedam sunt respec-
tu boni: quedam respectu mali. Quedam respectu
boni sunt due: in prima petitur meritum quod habitu-
dinem habeamus in divinis mandatis obediendo dei.
Fiat voluntas tua sicut in celo ab angelis: ita
in terra ab hominibus. Unde Augustinus libro 2. de sermone
domini in monte ait: cum dicitur. Fiat voluntas tua.
recte intelligitur ut obediamus preceptis tuis.
Et in epla ad populum ait: Cum dicimus: Fiat volun-
tas tua. etc. nobis ab illo sciamus ipsam obe-
dientiam ut sic nobis fiat voluntas eius quem
admodum sit in celestibus ab angelis eius. In
secunda petit illud quod tamquam instrumento nos ad
vivere possimus ad merendum aia. scilicet in corpore dei.
Pater noster quotidianum da nobis hodie: unde
Augustinus ubi. 3. ait. Pater noster quotidianum autem pro
omnibus dictum est quod huius vite necessitate susten-
tant: aut placere corporis christi quod quotidie ac-
cipimus. Petitioes que sunt respectu mali sunt
tres. Primo respectu mali culpe dicendo: Di-
mitte nobis debita nostra etc. unde Augustinus ubi. 3.
ait: Debita peccata dei manifestum est. et in epla
ad populum dicitur illud. Sicut et nos dimitti-
mus debitoribus nostris. Admonemur nos

quod faciamus ut accipe mereamur remissionem
peccatorum nostrorum. Secunda est respectu mali incli-
nantis ad culpam que est de deo. Et ne nos inducas
in tentationem. unde Augustinus ait ubi. 3. Ut non de-
ferti vino adiutorio alicui tentationi vel con-
sentiamus accepti vel cedamus afflicti. Hec ille.
Ex quo patet quod non sic est intelligendum ut non permit-
tat nos tentari sed in tentatione induci. id est non con-
sentire tentationi. Nam quoniam tentatione bonum pro-
bat ad bonum suum. iuxta illud Jacobi. 1. De
gaudio existimate fratres cum in tentationibus varias
incideritis: bonum illud etiam bonum tentationibus et ad deum
recurrere quasi compellitur exemplo apostoli. 2. Cor. 13.
3. est respectu mali pene dicendo. Sed libera
nos a malo. In qua secundum Augustinum ad probandum
admonemur cogitare non dum nos esse in ea bona
ubi nullum patimur malum. Et sic patet quod oratio
divinalis est ceteris dignior et efficacior. Pro-
pterea concludit Iheronimus libro 1. de summo bono. 22.
c. dicens: Fidei symbolum et divina oratio pro
totam legem parvulis ecclesie ad celorum regna sus-
ficit capere. Ad quod nos producat. etc. Amen
Sabbato post quarta dominica in pascha in quo de-
claratur quod ad hoc quod oratio sit proficua necesse est
quod fiat cum magna attentione. Sermo. 73.

Hi sequitur

me non ambulat in tene-
bris. Scribitur hec verba
Jo. 8. Post casum primi pa-
rentis nostri fratres charissimi
adeo humana conditio ob-
tenebrata est: ut nisi supernaturali claritate il-
lustretur solum divina et obscura pambulet. Qua
propter lux illa indeficiens hortalur nos in pro-
phetia bodierna atque in evangelio ad illam per-
tingere orationem recurrere. Nam in prophetia per
Isa. 49. ait: In tempore placito exaudimini: et in
die salutis auxiliatus sum tui: et servavi te et de-
di te in fedus populi: ut in a suscitares fratres et pos-
sides obeditates dissipatas: ut diceretis bis
qui vincti sunt exite: et his qui in tenebris sunt
revelamini. etc. Ibi in evangelio quod dicebat
Iesus turbis iudeorum: Ego sum lux mundi
propterea concludit verba proposita. Qui sequit
me iugiter orando non ambulat in tenebris. scilicet
peccatorum ad tenebras exteriores ducendum sed ha-
bebit lumen vite. scilicet eterne. Sed iugiter advertendum
est: quod ad hoc quod oratio sit proficua necesse est
quod fiat cum magna attentione. De qua in presenti

sermone tres considerationes faciemus. Prima dicet eius attentionis necessitas. Secunda dicet eius attentionis modalitas. Tertia dicet eius necessitatis manifestabilitas.

Paras prima bui sermonis in qua tractatur de necessitate attentionis in oratione.

Rimo in isto sermone. Querit vtrum in oratione sit necessaria attentio. Et vtrum oratio vocalis sit alicuius efficacie absque intellectu eius quod dicitur. Et. R. Alex. vbi. s. Quid oratione habere efficacie effectum sine intellectu eius quod dicitur duobus modis potest intelligi: quia in oratione duo sunt. scilicet orationis actus: et illud quod petit seu oratur. Unde ergo querit utpote neamur intelligere quod oramus: dicendum quod de actu semper est verum: quia oēs debent intelligere orationes. id est quod orant advertere: de eo vero quod petit siue oratur non oportet nisi in magnis et pro uocatis litteratis: nec isti tenent semper habere orationis intellectum. id est quod actu intelligant quod oratio dicitur tamen iuxta quod potest humana infirmitas debet se aliter convertere ad orationis intellectum. Rō autem quare orationi semper non est presentia intellectus duplex potest assignari. vna est ex parte infirmorum: altera ex parte perfectorum. Ex parte infirmorum causa est cogitationum mundanarum immunitas quam maxime tempore orationis experimur: unde Ili. li. 2. de summo bono. c. 25. dicit. Plerumque fieri solet ut in iude corporaliū rex spēs quas vidicim⁹ nostris mētibus opponant et nolentes eas cogitemus: quantoque ab eis aciem mentis advertere nitimur tanto se iste magis animo igerunt obsecrisque i nobis motibus obrepunt. Hec ille. Ex parte perfectorum causa est mentis excessus in deum: unde Hugo de p̄tu te orandi ait: Pura oratio est quando ex abundantia deuotionis mēs ita accendit ut cum se ad deum postulatura puerterit pre amoris eius magnitudine etiā petitionis sue obliuiscatur. Hec ille. Prima ergo caret fructu et si non toto tamen tanto: unde Isidus. sic dicit. Mens que ante orationem vacans illicitis occupationibus occupatur. dum in oratione venerit confestim illi imagines rerum quas nup̄ cogitauit occurrunt aditūque p̄cis obstruunt nisi mens libere ad celeste desiderium erigatur. Hec ille. Secunda autem est fructus abundantia. iuxta illud Hugo. vbi sup̄. Hoc genus orandi est informe et quod per ceteris vnicū: tamen est apud deum pre ceteris omnibus preciosum. Quid si contradicatur sic

secundum diffinitionem Damasceni. Oratio est ascensus intellectus ad deum: sed non videtur possibile quod intellectus non intelligendo quod dicit ad deum ascendat: quia intellectus ascendere non est nisi magis et magis intelligere: ergo etc. Preterea si dicatur gl. sup̄ illud psal. Psallite sapienter ait. Nemo sapiens facit quod non intelligit: ergo psallendo siue orando semper eius quod dicitur debet esse intellectus. Rōdē quod bene verum est si de actu intelligit quod nemo sapiens facit quod non intelligit sed in illo quod actu exercet non semper veritate ut planum est: ergo etc. Preterea si dicatur. Ber. ait: Si ore oras et mente vagante foris habeo fructum orationis perdo. Et Ili. de summo bono. li. 3. c. 7. ait: Longe est a deo animus qui in oratione cogitationibus fuerit occupatus. Tūc ergo veraciter oramus quā aliunde non cogitamus. Hec ille. ergo secundum ipsum. et Ber. veritate orationis et utilitate perdere est aliunde cogitare. Rōdē quod istud doc. volunt dicere quod totaliter perdat orationis fructum nisi forte mens ita foris euagetur quod nec actum orandi nec orationis sententiam aduertat: quia tūc non oratio virtutis ratione sed quasi existens oīno sine usufructus diceretur cuius status infructuosus oīno reputatur. Et idem ait Ili. in. 4. di. 15. Et Durandus li. 5. parte prima. di. 8. q. 1. Quid si ex proposito in oratione mēte vagatur peccatum est et impedit orationis fructum. hinc dicit Aug. in regula psalmis et hymnis cum oras deum bene versetur in corde quod perfert in ore. Hec ille. Et hoc intelligit de oratione vocali ad quam obligamur ex institutione et iniunctione ecclesie. Et ideo precipit clericis quod officium diuinum quantum de eis deus dederit studiose celebrent pariter et deuote. extra de cele. mis. c. valentes. Euagatio vero que fit preter orationis intentionem orationis fructum non tollit. unde Basi. dicit. Si debilitatus a peccato fixe nequis orare: quantum potes te ipsum exhibeas: et deus ignorat eo quod non ex negligentia: sed ex fragilitate non potes ut oportet assistere coram deo. Hec ille. Et sic patet pars prima.

Paras secunda bui sermonis in qua tractatur an mentalis attentio sit in oratione necessaria. Et cū ad maiorem predictorum tractationem aduertendum est secundum Ili. in. 4. di. 15. ar. 2. q. 5. et 2. q. 83. ar. 13. Et Ricar. in. 4. di. 15. arti. 4. q. 6. Quid potest applicari intentio orationi vocali tripliciter

aut ad verbū: aut ad sensū: aut ad obiectū.
Primo ad verbū. i. ad vocales. plationē
 7 formationē verborū. s. ne in eis homo ali-
 quo modo erret maxime corrupte pferēdo
 scripture sacre verba. **S**ecundo pōt appli-
 cari ad sensum verborū que in oratiōe pferi-
 mus: vt scilicet ille qui orat pba oratiōis et
 petitiōis intelligat. Et be due attentīōes nō
 sunt necessarie maxime in simplicib⁹ 7 idio-
 tis: s3 tñ in litteratis quātū humana fragi-
 litas patit vt dictū est supra. **T**ertio
 pōt applicari attentio ad obiectū. i. ad deum
 quē oram⁹ 7 laudam⁹: vel ad rē. p qua ora-
 mus: 7 hanc attentione etiā idiote 7 simpli-
 ces habere possūt. Prima attentio est bona.
 Secūda melior. Tertia optima reputat.
 Prima attentio q̄reda ē ppter secūda 7 scda
 ppter tertiā. Et si oēs sūt bati nō possūt sp
 pporio pponēda ē: q2 ea q̄ sūt ad finē nō tēt
 impdire finē magis aut p̄movere: q2 scdm
 p̄m 2: p̄bī. Finis necessitat ea q̄ sūt ad fi-
 nē. Deniq p hac triplicē attrētiōe ozo nra
 efficiē fructuosa: sine illis autē exīstima de
 nūero eoz x q̄b⁹ Matt. 15. dñs ait: Popu-
 lus hic labij me honorat: cor aut eoz longe
 est a me. Et sic patz pars secūda.

Pars tertia huius sermonis in qua tra-
 ctatur de oratiōis modalitate. s. qualis esse
 debeat attentio.

Ertio notādū ē scdm p̄dictos doc.
 ad maiore dictoz euidentiā: q qñ
 queris an attentio mētis in oratiōe
 sit necessaria. Necessariū aliqd dī dupliciē
 Ono mō p qd meli⁹ puenit ad finē: 7 sic at-
 tentio absolute necessaria ē oioni saltē quo
 ad obiectū. Alio mō dī necessariū sine quo
 nō pōt cōseq̄ res suū effectū. Est aut triplex
 effect⁹ rōnis. p̄m⁹ qdē dī meditatio: secūda
 impetratio: terti⁹ relectatio. **Q**uantū ad
 p̄mū effectū, 7 etiā ad scdm nō ex necessitate
 req̄rit q̄ attentio ad sit oioni p totū: s3 vī p̄me
 in tētiōis torā oionē meritoria facit seu red-
 dit. Qd b. **L**bo. vbi. 3. duplici exēplo decla-
 rat q̄ etiā ponit Ri. p exēplo viatoris di. Qd
 non oportet q̄ ille q̄ pegrinat sp cogitet de
 tmino sue pegrinatōis 2. exēplo mīe di. Qd
 nō oportet q̄ ille q̄ dat elynā sp cogitet de dō
 p cui⁹ amoretat elynā: s3 sufficit semel. s. in
 p̄ncipio cogitasse: p̄tute cuius cogitatiōis
 elyna ē meritoria. Stant tāta sit enagatio

mētis q̄ oino p̄t p̄me attentōis de peat: tñe
 elemosyna nō ē meritoria silt nec talis ozo.
Quātū aut ad 3m effectū. s. relectationē
 7 spūalē mētis refectionē sp ē necia attentio
 q2 efficacā spūalr reficiēdi ipsū oratē nō bz
 vocalis ozo nisi q̄diu eā p̄comittat attentio.
 Et sic intelligit illud p̄bū apli. j. **L**borj. 14.
 Si orem lingua supple tñ mē mea sine fru-
 ctu ē: vñ Hiero. x. p̄le. di. 5. c. nō mediocriē
 ait: Melior ē q̄nq psalmoz cātatio cū cor-
 dis puritate ac serenitate 7 etiā spūali bilar-
 tate q̄ toti⁹ psaltij modulatio cū anxietate
 cordis atq̄ tristitia. Et in. c. nūq̄. ait ad ru-
 sticū: Nūq̄ de manu tua: aut oculis tuis li-
 ber psalterij discedat. Dicat ad p̄bū vigilat
 sensus: ozo sine intermissiōe: nec vanis cogi-
 tatiōib⁹ patēs sit cor piterq̄ anim⁹. Hec ille
 p̄pterea pcludit **L**yp. x. p̄sec. di. i. in. c. qñ.
 di. Qñ aut stam⁹ ad oionē frēs dilectissimi
 vigilare 7 incūtere ad p̄ces toto corde tēbe-
 m⁹. Cogitatio vōis carnalis 7 secularis absce-
 dat: nec qd q̄ tñc anim⁹ q̄ id solū cogitat q̄
 p̄cat id etiā sacerdos an oionē p̄fatiōe p̄mis-
 sa parat frat⁹ mētes dicendo. Sursū corda
 vt dū rñdet p̄ps: habem⁹ ad dñz. admonea-
 tur nihil aliud se q̄ vñ cogitare tēbē. Clau-
 das p̄aduer sariū pect⁹ 7 soli dō pateat: nec
 ad se bōtē vñ tpe oionis venire patiat. Hec
 ille. **I**nsup diligētē aduertēdū ē. Qd ad
 p̄dictā attentione acq̄redā q̄ maxie aiaz tuaz
 reficiat tria mltū pdesse p̄nt. p̄mū ē cordis
 reuocatio: 2m dī sui ipsi⁹ p̄sideratio. 3m il-
 li⁹ q̄ oza f reuerētie exhibitiō. **P**rimū 3
 dī cordis reuocatio. s. ab exteriorib⁹ ad me-
 ritoria: iux illū **M**at. 6. Tu aut cū oraueris
 intra cubiculū tuū: 7 clauso hostio ora p̄fēs
 tuū. Ingressus. n. in cubiculū ē cordis reuo-
 catio: clauso hostio ē cordis intētiō. Fatūū
 ē. n. vñ iuocare vt ad se veniat si bō cū non
 ex p̄tet: vñ **B**er. ait: Qēs nobis causamur
 tēse grām: s3 iusti⁹ ipsa grā cōq̄rit nōnul-
 los sibi tēse. p̄pterea. **I**ñ. ait: Purgādus
 ē p̄mū anim⁹ atq̄ a t̄paliū rez cogitatiōib⁹
 segregād⁹: vtputa acies cordis ad dñm vere
 7 simpliciter dirigat. Hec ille. Depone ḡ aia
 mea tpe oionis oēm sollicitudinē sc̄li oēs ex
 trinfecā cogitationē vt toto corde i dñm diri-
 garis. **M**ā **A**ug. ait: in li. x. f̄m dēt nū i mon-
 te: Clauso hostio ora p̄fēs tuū in abscondito
 parū ē inquit intrare cubiculū si pateat iux

portunis cogitationibus? hostiū p qd ea q foris
sūt inproprie se iūgūt 7 interiora nra irrum
pūt: hec sūt tpalia 7 visibilia q per carnales
sensus cogitationes penetrāt 7 turbāt varioꝝ
fantasmatū oib? generāt. Hec ille. Hoc idē
affirmat Hiero. in eplā ad celantiā de recto
mō viuēdi dī. Ita habeto dom? sollicitudi
nē vt aliquā tñ aie vocationē tribuas. Eli
gatur tibi oportun? 7 aliquātulū a familie
strepitu remot? loc? in quē tu velud in portū
quasi ex mltā tēpstate curarū te recipias: et
excitatos foris cogitationū fluctus secreta
trāquilitate cōponat: tantū ibi sit diuine le
ctiōis studiū: tam crebre oꝝonū vices tā fir
ma 7 pssa de futuris cogitatio vt oēs reliq
tpis occupatiōes facile hac vacatiōe cōpen
sas. Hec ille. Scdm q. pdest ad puocandū
ad oꝝonē attentionē ē sui ipsi? cōsideratio:
vnde Ber. ad fratres de mōte ait: Debem?
nosmetipsos coram deo cōstituire quasi fa
ciem ad faciē: 7 illum ei? pspicere tribula
tionē de nobis ipsis nobis venientē. ppter ea
Jsi. de sū: bono ait: Cū deo assistim? gēme
re 7 flere debemus reminiscētes q̄ graua
sūt q̄ cōmissim?: quāq; dura inferni suppli
cia q̄ timem?. Hec ille. Hinc. 3. Reg. 8. dī.
Si quis cognouerit plagā cordis sui 7 ostē
derit man? suas in domo hac: tu exaudies in
celo. 7c. Cōtemplare ergo anima mea mi
seriā tuā: multitudinē pctōꝝ tuōꝝ: statū pe
riculosum hui? mūdī: mortē p̄tūe futurā:
grauitatē 7 penarū acerbitatē: 7 reuētere
ad dominū tuū: ad creatore tuum. 7c. qui te
vult saluare: 7 sic tota in temetipsa i vnum
collecta deuotiōis 7 seruētius orabis. Nam
Augu. in lib. de orādo deo. Quo studio et
quo affectu a nobis orandus sit deus et nra
miseria simul 7 cōditoris misericordia cōsi
derare possum?. Quid enī affectius boiem
ad oꝝonis studiū cōtraret q̄ miseria 7 calami
tas tātoꝝ malōꝝ q̄b? p̄mis? aut qd iocūdi?
ad effectū traheret q̄ mīa conditoris q̄ to
riens inter mala sua experit? ne ergo mens
humana ad orandū sit pigra illi ex vna p
te necessitate cōpellit: 7 ne aut diffidēs oret
aut trepidans illic misericordia dei puocat
Hec ille. Tertiū qd pdest ad attentionē re
uocandā dicis reuētie p̄hibitio: iux illud
Ecdlesiasti. 12. Pro reuētia accedet tibi
bona gratia: mltū enī deberet nos reddere

attentos 7 reuētes in oꝝione q̄ cū dño ma
ifestatis loqmur: vnde Ben. 18. dicit Abra
ham loquar ad dñm deū meū. Quia ergo
oꝝas loquit cū deo 7 hoc cū magna reuē
rētia exhibere: vñ Aug. de salutarib? vocu
mētis ait: Hoc mī frāc stude in vita tua et
oꝝonē tuā puram offerri dño ne cogitationes
hui? seculi cōturbent animū tuū: neq; in di
uersa rapia ē mens tua. Memēto enī te sub
dei stare cōspectib? qui occulta cordis pspi
cit 7 secreta tue mētis nouit. Et gilāter igit
asta in cōspectu dei in tpe tribulatiōis 7 oꝝo
nia vt iminentē diaboli tētationē facili? pos
sis euadere. Hec ille. Et ideo admonet nos
ipse de? dī. Lacate et videte qm suauis est
dñs: vbi no. q. fm diuersas meditatiōes de
deo sequit diuersae affectiōes. Meditatiō
nes iusticie diuine sequit affectio timoris.
Meditatiōne misericordie affectio sp̄i Me
ditatiōne sapiētie oia nuda vidētis affectio
erubescētie Meditatiōne extollētie affectio
honoris. Meditatiōne bonitatis aut benefi
centie affectio gratitudinis vel amoris. Me
ditatiōne suauitatis diuine affectio que dici
pōt sancta esuries. Et sic p3 q affectū mētis
sequit affect? oꝝonis. Que oia debēt fieri nō
solū reuētia mētis sed etiā corpis 7 econ
tra: vnde Augu. de cura agenda pro mor
tuis dicit. Quod oꝝātes de membris sui cor
poris faciunt supplicationib? cōgruit: cum
genua figurant: extendunt manus: pster
nunt solo: 7 si quid aliud faciunt visibilibus
Quis eorum inuisibilis voluntas et cordis
intentio deo nota sit: nec ille indigeat bis in
dicijs vt ei anim? pandat humanus: s̄ binc
magis seipsum ad orandū gemendūq; hu
milis atq; feruentius Ocider: sed nescio
quomō bi motus corporis nisi animo prece
denti fieri possint: eis dē rursus exterius visi
biliter factis iste interior inuisibilis q̄ eos se
cit augere: ac per hoc cordis affectus qui vt
facerent precessit: 7 quia facta sūt p̄fuit. Ne
rum si eo modo quisq; teneatur vel etiam li
getur vt hoc de suis membris facere neque
at: nō ideo nō orat interior homo 7 añ ocu
los dei in secretissimo cubili verbi cōpungit
tur. Hec ille. ¶ Quanta autē vigilantia 7
attentione debeat homo orationi insistere
patz exemplo. qd legis in vitis patz. Qd. f.
quidā frater patiebat molestiam a spiritu

fornicationis: et abiit sepe ad seniores ut oraret pro eo. Cumque frequens oratio senioris esset non iuuaret dominus in nocte ostendit indignitatem fratris esse in causa quare non exaudiret: vidit enim senior monachum sedentem et mente vagantem: et spiritum fornicationis in diuersis formis mulierum apud ipsum ludentem et ipsum cum eo delectari: vidit etiam angelum domini altantem et indignantem propter eundem fratrem: quia non surgebat: nec prosternerbat se in orationibus? an deum? Duo cognito dixit fratri senior. Impossibile est a te discedere spiritum fornicationis aliquid te orantibus? nisi et tu vigilanter pro te ipso oras. Quod audiens frater concipit in corde. Et per afflictionem corporis et vigilantiam orationis miseri cordis peremeruit. Attente ergo ora anima mea et cum reuerentia cordis et corporis preces effundas ut et tu exemplum habui mereris in presenti consequi gratiam et peccatorum tuorum veniam: et in futuro gloriam. Amen.

Dominica de passione in mane de memoria mortis nos ad penitentiam inducens.

Sermo. 74.

Bezabaz pa

ter noster mortuus est et pro peccatis mortui sunt. Scribuntur haec verba Job. 8.

Respicies fratres charissimi cumque profundo suspirio

crudele mortis extremum ad quam propter peccata varicationem primorum parentum omnes generaliter obligamur non possumus absque dolore cordis et amaritudine mentis ipsi recordari. Dulce enim esset gaudere in hoc mundo: dominari et regnare nisi mortis memoria adesset: iuxta illud Ecclesiastici. 41. O mors quam amara est memoria tua. Idcirco sepe numero in memetipso cogitavi nihil esse vtilius anime peccatrici ad vitiorum fugam et veram penitentiam pagendam quam frequens mortis memoria. Nihil enim ait Augustinus. sic reuocat a peccato quam frequens meditatio mortis. propterea Ecclesiastici. 7. In omnibus operibus tuis memorare nouissima tua et in eternum non peccabis: unde et Hieronymus ad Paulinum inquit: Facile contemnit omnia quae se semper cogitat esse mortiturum. Et ad Euphrasium denuo dicit. Qui enim quotidie se recordatur esse mortiturum contemnit praesentia: et ad futura festinat. Nam et Seneca ad Lucium. Nihil tam

eque tibi profuit ad contemplationem omnium rerum quam frequens istius cuius cogitatio. Platonis enim sententia est ut ait Hieronymus ad Heliodorum. Dux sapientium vita meditationem esse mortis. Cum igitur mortis memoria sit ratione utilitatis congrua dux in isto sermonario de penitentia aliquid de morte ad ipsam penitentiam inducendum tractare. De qua iuxta ordinem nostrum tria considerabimus? primum dicemus mortis originem. Secundum dicemus mortis dolorem. Tertium dicemus mortis remediatio.

Primum igitur de mortis origine tractantes sciendum quod mors non est a deo nec a natura instituta sed a culpa pertractata. Nam Beatus Hieronymus. 2. dicitur fuisse primo homini: Quocumque die comederis ex eo morte morieris: quod a contrario sensu: si non comedis: nec ipse nec alii mortui fuissent. Ad cuius dicti declarationem. Tria dubia mouent. Primum est si Adam non peccante posset corpus ipsius dissolui. Ad quod respondet secundum Bonaventuram. in. 2. dist. 19. ar. 2. q. 1. Quod si illi ablatum absolutum posset determinare hoc verbum posset sic habere veritatem praedicta locutio. Est enim sensus quod Adam dum existeret in statu innocentie posset habebat ut corpus eius dissolueretur. Possunt etiam dicti ablatum determinare actum qui est dissolui: et sic locutio est falsa. Est enim sensus Quod Adam posset dissolui in statu innocentie ita quod simul esset innocentia et mortis siue corruptionis pena. Et hoc est impossibile. prout dicitur ordinem diuine iusticie que nullam inordinatorem in vniuerso sustinet. Nam pena non ordinatur nisi per culpam: nulli ergo potest inesse nec pena: nec mors nec corruptio nisi cui prius inest culpa: igitur anima non peccante impossibile fuit corpus a deo dissolui. Quod confirmat Augustinus. de ciuitate dei. 3. c. 21. Fatendum est enim primos homines ita fuisse institutos: ut si non peccassent nullum mortis genus experirent: sed eosdem primos parentes ita morte fuisse multatos ut quicquid eorum stirpe fuisset exortum eadem pena teneretur obnoxium: pro magnitudine quippe culpe illius damnatio naturam mutauit in penam: ut quod aliter precessit in peccatis primis hominibus sequeretur in ceteris nascetur. Hec ille. Qui etiam in libro de baptismo punior ait: fuisse ordinem iusticie ut sic anima domino suo ita corpus ei obediret: et sic per primum dubium. Secundum

dubii ē vtrū ista immortalitas esset a natura
vel a grā. Ad qd rñdet fm Bo. vbi. s. ar.
2. q. i. Qd sicut cū dī bō est btificabilis duo
tangunt. s. aptitudo 7 dispositio. Aptitudo
est a nā: dispositio ē per grām per quā suffi-
cienter disponit ad gloriā: nec sine ista pōt
sufficere natura. Sic 7 in pposito bō dīci po-
terat immortalis in statu innocentie p naturā
qz a nā habebat aptitudinē. Poterat etiā di-
ci immortalis per grā: qz a grā habebat
cōplexionē: qd eundēter sic patz: tripliciter
pōt bōi cōtingere mori. Aut. s. p elemētōzū
pugnationē: aut per humidit cōsumptionē:
aut per extrinsecam lesionē. Imortalitas
igif dicit puationē hui⁹ triplicis modī mō-
riendi: habebāt enī in statu innocentie aptitu-
dinē euadēdi hoc triplicē gen⁹ mortis p tim
a natura: p timqz a grā. ¶ Primo q̄tuz
ad p̄mū genus mortis corpus valde bñ erat
cōplexionatū 7 aīa & se incorruptibilis erat
que illud corp⁹ regebat 7 cōseruabat: 7 ita
idone⁹ erat p̄mū bō q nūq̄ deficeret p ele-
mentozū pugnā: s; tñ illud nō sufficiebat: hoc
enī nō posset aīa peccatrix facere si poneret
in cōsimili corpe. Et ideo datum fuit illi aīe
donū gratie per quā posset corpi p̄sidere et
illud regere 7 elemēta quasi in quadam ami-
cicia custodire: 7 hoc q̄dīu vellet suo aucto-
ri subiaccere. ¶ Secūdo quo ad secūdū ge-
nus moriēdi qd est per humidit cōsumptionē
vis nutritua potens erat ad cōuertendū ali-
mentū sibi sufficiens: 7 alimenta efficacē ba-
b. bant virtutē ad nutriendū: ex quo homo
idoneus erat vt cōseruaret in eo sine corru-
ptione humidit radicalis. Sed qz tale humi-
dū paulatim p̄sumit nec pōt reparari p qd
cūqz alimentū: ideo data erat vīr⁹ specialis
cuidā ligno qd dictum ē lignū vite: per cui⁹
sumptionē repararet humiditū radicale. Et
hoc quidē fuit ex cōditione nāe sed ex bene-
ficio cōditionis sicut dicit Augu. ¶ Tertio
quo ad tertīū gen⁹ qd fit per extrinsecā lesio-
nem. Adā fortis 7 potens erat ad repellen-
dū nociua: sapiens 7 diligēs ad precauēdū
nec habebat nociua extrinsecā: 7 ideo idone⁹
tatem habebat vt per nulli⁹ lesionem incur-
reret mortē: verū tamē qz bestie 7 alia ipsuz
omnino nō lederēt. hoc nō erat a natura sed
a tē specialī puidētia: que ita eū custodie-
bat vt sub pedib⁹ eius omnia subiacerent vt

nihil cuperet ipsū offendere: 7 si cuperet nō
valeret. Et sic patz q illa immortalitas q̄tuz
ad aptitudinē erat a natura: quātū vtro ad
cōplexionatū erat a grā: 7 sic patz scdm
dubiu. ¶ Tertiu dubiu est vtrū eadē esset
immortalitas innocentie per essentia cū imor-
talitate glie si homo sterisset. R. fm Bon.
vbi. s. q. 2. Qd sicut in statu innocentie pote-
rat homo peccare 7 nō peccare sic aīa poterat
corp⁹ cōtinere 7 nō cōtinere: 7 homo pote-
rat mori 7 nō mori. Quia vero in statu glie
impossibile ē literū arbitriū peccare impossi-
bile ē etiā aīam corp⁹ deferere. Quēadmo-
dū igif ipsius liberi arbitrii potētia in statu
innocētie 7 glie est eadē p essentia: differē-
solū scdm statū 7 dispositionē supradditā:
sic illa potētia cōtinuādi 7 regēdi corpus q̄
dicit immortalitas per essentia est eadē: disse-
rens sola dispositione superaddita. Et ideo
quādo querit. vtrū immortalitas innocentie
7 glorie siue meritū p̄rie eēt eadē. R. Respo-
deri pōt q eadē est q̄tū ad potētia sz alia
q̄tuz ad dispositionē supradditā. vel vt p-
prius dicam⁹: vna 7 eadē est sz altera siue
alterata: 7 sic patz tertiu dubiu. Patet etiā
q̄uis grauis fuit culpa ista que imprio mor-
tis oēs subiecit. Nā 7 illos p̄mos parentes
q̄uis vltra quingētos sexcētos septingētos
octingētos 7 noningētos vixerint annos
attamē mortui sunt: vrbabē. B. h. 5. Qd
autē 7 tādīu superuixerint scdm Hicbo. de
li. fuit. 5. rationib⁹. ¶ Primo ex bonitate com-
plexionis p̄moz parētū: fuerūt enī a deo im-
mediate formati 7 per cōsequēs optime cō-
plexionis 7 sic ad longiorē vitam dispositi.
Secūdo ē ex mō viuendi: quia nō ita laute
vivebāt sed tempate. Tertio ex bonitate nu-
trimenti: qz ante diluuiū terre nascētia fue-
rūt meliora quā post. Quarto ex scētia ade-
quia format⁹ fuit ad perfectionē scientie: et
ideo cognouit virtutes fructuū 7 herbarū
que faciūt ad cōseruandā sanitatē 7 vitam.
Quinto ex dispositiōe diuina hoc ordināte
vt per longā hominū vitā: vt dictum ē: cito
multiplicaret gen⁹ humanū. Quāuis igif
vt dictū est diu superuixerint: tamē mortē
euadere nō potuerūt: quod nobis etiam ex-
emplū esse debet: quia necesse est vt moria-
mur: vnde Hiero⁹ ad Helio. & morte nepo-
ciani. Debem⁹ igif 7 nos animo p̄meditari

qđ aliqñ futurū sum? 7 qđ velim? nolum? lon-
gius abesse nō pōt. Nam si noningētos vite
excederem? annos: vt añ diluuiū viuebat
humanū gen? : 7 inatufalē nobis tēpora do-
narē? tñ nūc esset p̄terita longitudo qđ esse
tēpore desisset. Eteniz quid inter illū qđ vi-
pit decē ānos 7 illū qđ mille post qđ idem finis
vite aduenerit: 7 inexcusabilis morz? neces-
sitas transactū ēē tantū hīdē ē: nisi qđ magis se-
nes onustis p̄ctōz? fāse p̄ficiē? . Optima
queq; dies miseris mortalibus eui. Prima
fugit: subeūt morbi tristisq; senectus. Et la-
toz 7 dire rapit inclemētia mortis. Hec ille.
Cōfirmant p̄dicta per. 7. text? legum
Imperialiū. Prim? habet in auctētico de
nup. §. deinceps. col. 4. cōsti. i. vbi sic scribit
Deinceps autē matrimonioz terminū qđ oēs
siliū soluit expectat nos moris. Secūda? in
auctētico de heredib? 7 falcidia. §. vlti. col.
i. cōsti. i. vbi sic habet: Null? hanc legem du-
ram habeat tanq̄ relictis p̄uatis: sed cōside-
ret qđ omnib? boibus termin? est vitē moris
Tertius habet. C. qui testamētū facere pos-
sūt. l. hac cōsultissima. vbi sic dicit. Fragili-
tas mortis p̄cipue cogitatioē turbata nō mi-
nus memoria possit res plures p̄seq. Quar-
tus habet. C. de tēporib? appellationū. l. 2.
vbi dicit. Nō dubius sed nor? omnib? dies
fatalis apparet. Et ideo. C. de his. qđ añ aper-
tas tabulas. l. i. 7. C. de legitimis heredib?.
l. si maior. dicit habet vero solatiū tristitie
sue quib? ē merito p̄sulendū. Hec ibi. Quin-
tus habet. ff. de cōditionib? 7 demonstratio-
nib?. l. i. vbi sic dicit. Dīc incertū moribz
q̄uis certū fuerit boiez moriturū. Sextus
habet. ff. de inofficioso testō. l. nam si. vbi sic
habet. Humana vita p̄prie veluti ferrū est
si exerceat conterit: si nō exerceat rubigine
cōsumit: siliū boies exercēdo videm? con-
terit: si autē inertia pl? detrimētū facit qđ exer-
citatio. Quāq; fili? morit ante patrē. hec ibi
Septim? est. ff. de admēdis 7 trāsserēdis le-
gatis. l. 3. Et de dona. inter vi. 7 vro. l. cum
hic stat. vbi scribit. Ambulatoria ē volun-
tas bois vsq; ad mortē. 7 sic patz pars p̄ma.
Pars secūda hui? p̄monia in qua ponit
mortis acerbissimi dolores.

Ecūdo tractandū ē de mortis acer-
batolozatione vt enim ait Galien?
De valde p̄sternētib? virtutē est vo-

loz 7 fetoz. Sed vt dicit p̄losof? 3. Etb? .
Ultimū terribiliū ē moris. Et q̄uis sit oib?
terribilis 7 dolorosa: maxime tñ peccatozib?
in p̄ctis suis moriētib? quib? in morte. 7. do-
lores accidūt. s. Dolor cogitatiois: p̄uatio-
nis: separationis: dubitatiois: offensionis:
citationis: sentētiatiois. **P**rim? igitur do-
lor cogitatiois. Quatuor enim cogitationū
genera infirmi maxime p̄ctōzis quatūt mē-
tē videlicet doloris: amoris: timoris 7 spei.
de quib? vulgariter loquit frater Jaco. di.
Quatro venti butta il mare. cbe la mēte fa-
turbare: lo temere e lo sperare: lo dolere e lo
gaudire. de quibus Esa. 87. Mystice scri-
ptū est. Lōz impij quasi mare feruens. s. in
cogitationib? suis qđ quiescere nō pōt max-
ime in hoc extremo. Insurgit enī ex vna par-
te cogitatio dolorosa. Dolent enī oīa mēbra
qua p̄pter mens a corporeo dolore trahit et
quassat: vnde Greg. ait Lū egritudine op-
primeris nihil aliud cogitare poteris: qđ dī-
rigit tota intētio mentis vbi sentit vis dolo-
ris. Insurgit vero ex alia parte cogitatio
amorosa: videlicet filioz? vxoris: diuitiarū
7 eozūz omnū que viuens in mūdo vitiose
dilexit: vnde Ecclesiasti. 33. Vir in multis
expertus multa cogitabit: sed peccatores ma-
le viuendo nō experiunt nisi mala opera: de
quib? etiam maxime moriēdo cum dolore co-
gitant. Insurgit insup ex alia parte cogita-
tio timorosa. Timet enī peccatoz mortē:
pauet infernū: seculū autē ablozet: ita vt
vere dicere possit cū psalmista. Timor 7 tre-
mor venerunt super me 7 contex. me. tene. i
cogitationes tenebrose. Insurgit insuper co-
gitatio spei. Nam duz morit peccatoz ad-
huc mortē euadere arbitrat quod enī optat
id sperat: quod ablozet quodāmodo non
expectat: viuere cupit: 7 viuere creditū
lis vrsō: qui aspiciens arbores sperat multa
poma esse: hoc ideo qđ sic esse vellet. Sic in-
felix peccatoz! diabolo instigante ne de aia
sua disponat sperat adhuc longā se habere
vitam. Contra quos p̄pheta loquit dī. Vir
rī sanguinum 7 dolosi non dī. dies suos. Et
iterū Job. 22. Viri iniqui sublati sūt ante
temp? suū. id est a se speratū. Et ideo si dica-
tur qđ Ecclesiasti. 7. scriptū est. Iustus pe-
rit in iusticia sua 7 impi? multo viuere tempo-
re. Responderi pōt qđ per hoc qđ dicit p̄pheta

ta dies suos non dies etatis sue: intelligunt dies quos ipsi impij inordinata affectione bunt vite sibi pmiserunt: patet hoc per exemplū illius diuitis. Luc. 12. Qui sperat multo se victurū tēpoze dī. Anima mea habes multa bona reposita in annos plurimos. 7c. Et tamē sublat' ē ante temp': vt patet ibi. ¶ Secūda dolor dicit' puationis: videt enī peccator se puari bis omnib' que sūmo pre dilexit 7 diligit. Primo enī videt se priuari delitiosa ppria vita: experiens id Esa. 40. Omnis caro fenū 7 omnis gloria ei' qñ flos feni: ericatum est enim fenū 7 cecidit flos eius. i. florida vita carnis: iuxta illud pphete. Mane. s. delitiose puericie sic verba trā feat: vespere. id est vltima hora mortis decidat. id est per infirmitatē induret per dolorosam 7 obstinatā desperationē: 7 areseat p cōsumētē mortē. Quātus tunc erit dolor. Quātus dolor. Quātus tremor cū conspiciet se puari delitijs carnis: probatis luptijs: cōsuetis solatijs: sōnis: cantilenis 7 iocis. de quib' loquit' hugo. in lib. de aia dicens: Quid pfuit illis inanis gloria: breuis leticia: mūdi pompa: carnis voluptas: false diuitie magna familia: 7 mala concupiscentia: vbi risus: vbi iocus: vbi iactantia: vbi arrogantiā: De tanta leticia quanta tristitia post tantā voluptatē tam grauis miseria. De illa exultatione ceciderūt in grandē ruinā 7 magna tormenta. Hec ille. Quia propter miras ppheta in persona multorum dī. Quomō facti sunt in desolatione: subito defecerunt: perierūt ppter iniquitatem suā. Et in persona iuuenis: delicate 7 delitiose s. deformatē propter infirmitatē ait Job. 19. Spoliavit id est infirmitas grauis gloriā meā 7 abstulit coronā de capite meo id est capillos 7 alia capitis ornāmēta destruxit. Secūdo vehemēter dolet peccator videns se priuari dilecta vxore 7 suis amatis filiis: de quib' loquitur ppheta dicens: Quorū filij sicut nouelle oliuarum incircūcūta mense tue: filie eoz composite circum ornate vt similitudo templi. Postremo grauissime dolet peccator videns se priuari mūdi diuitijs quas tanto labore que fuit: tanta timore serauit: et nunc tanto dolore relinquit: quas etiam tanto amore dilexit. Aspiciet enim qñ nihil secum portat

re potest nisi peccata quib' eas indebite que fuit a cōgregauit: iuxta illud Job. 27. Diues cū dormierit nihil secum affert 7 aperiet oculos suos 7 nihil inueniet nisi peccatū. Et alibi i ps. 138. Dormierūt sōnū suū 7 nihil inueniūt oēs viri diuitiarū i māib' suis. 7 iterū He timuer' cū diues fact' fuerit bō 7 cū multiplicata fuerit gloria dom' eius: qñ cū interierit nō sumet oia: nec descendet cum gloria eius: vnde vt ppheta inquit hoc scilicet videbūt iu. 7 timebunt 7 super eū ridebūt 7 dicent. Ecce homo qui nō potuit deum adiutorē suū: sed sperauit in mul. dī. suarū. Nam tales diuitie congregatę nec corpore: nec anime cōferunt: iuxta illud Ecclesiasti. 5. Qui amat diuitias fructum nō capiet ex eis. Quod intelligēs. Saladin' magnus inter saracenos approximās vltimo fini. Sudariū quo post mortem induend' erat ante se presentari iussit: deinde per ciuitatē fecit proclamari. Tantū de omnib' rebus suis portat princeps magn' Saladinus. Insuper accidit peccatori in extremis alius dolor vt adhuc ipso viuentē videat ante oculos suos diuitias suas asportari ab his quos odit: vt verificetur quod dictum est a ppheta. Relinquent alienis diuitias suas. et Esa. 3. c. Factores sui euz spoliauerūt: vnde Augu. 5. de ciui. dei. 18. c. Felices enim vel nos vel filios nostros diuitie terrenę faciunt que autem a nobis viuentib' amittē de: aut nobis mortuis: a quib' nescimus: vel forte a quibus nolum' possidende. Hec ille. ¶ Terti' ē dolor separationis anime a corpore: cuius est tanta cōiunctio vt nunq̃ separari vellent. vnde in lib. de spiritu. 7 aia 17. c. dicit' Anima recedēs a corpore trahit omnes potētias secum: sensū: imaginatiōem: rationē: intellectū: intelligentiam: concupisibilitatē: et irascibilitatem: 7 ex his scdm merita afficitur ad dolorem 7 delectationem. Hec ibi. Quāuis enī iustus doleat propter hui' separationē contrariā nature sue. Infelix tamē peccator qui non solum naturalī amore: verū etiam inordinatā affectione sue carnis cōglutinat' ē multo vehemēti' 7 dolorosius sentiet huiusmōdi violētiam conquassantes per q̃ nexu illi 7 viscerales nodi. quibus corpus 7 anima naturalit' iūcti sūt distrūpūē: vt verificet verbū

ppbe qm in psona talis morientis att: Circū
 dederunt me dolores mortis. Iustis autē licet
 amara sit ex conditōe nature est tñ eis ama-
 bilis ex bñ placito volūtatē diuine. Credūt
 qm moris sit de carcere egressus: exilij termi-
 nus: finis presentij crūmā: pegrinationis
 quies: ad portum applicatio: oneris graui-
 sum depositio: egressus de ruuosa domo: libe-
 ratio egritudinū: euasio cūctorū piculorū: de-
 biti nature solutio: victoria pugne: reditus
 ad patriā: principiū vite: ingressus ad glo-
 riam sempiternā. Ideo ps. Propterea nō ti-
 mebim⁹ dum turba, terra. Q quantus do-
 lor erit vobis pēdōres qñ videbitis in pēdib⁹
 ablata potestātē gradiendi: a manibus et a
 corpore potestātē tangēdi. Et sic de reliquis
 vt verificet qd dicit Hier. 9. Ascēdit mors
 p fenestras nras. ¶ Quart⁹ est dolor dubi-
 tationis. Q quantus dolor tumor 7 tremor
 qñ videt se pēdōr mortis ppinquū 7 euadere
 nequa qm posse: tūc cogitat 7 dicit. Itē pago
 qd nunq̄ ambulauit in regiones longinquas
 vnde nullus reuersus est: null⁹ me ibi cōmi-
 tat: vado añ iudicē terribilē vbi nescio qd
 mihi cōtingat: pauco: p tremisco: vt scriptu
 ra verificet. Deutro. 22. Dabit tibi cor pa-
 uidum: 7 deficiēt oculos: 7 aīam consum-
 ptaz meroze: 7 erit vita pendēs añ te: timeb⁹
 die ac nocte: lz aut iustus naturalit̄ timeat
 mortē vt victū est: nā 7 eā Lbrist⁹ extimu-
 it. Lōga tñ differētia timet eā pēdōr 7 iust⁹
 sicut si duo in carcere sūt quorū vn⁹ expectat
 suspendi 7 ali⁹ liberādi: vn⁹ timet 7 ali⁹ iocū
 datur: sic vtq̄ cōtingit de carcere corporali
 cum inde p mortē egrediunt iusti 7 pēdōres
 hic ad Ephe. i. apls ait: Cupio dissolui 7 eē
 cum Lbristo. Et in ps. Educ de custodia
 aīam meā. q. d. Nūc est applicatio ad portū
 7 euasio egritudinū 7 cūctorū piculorū: victo-
 ria pugne: reditus ad patriā: principiū vite: 7
 ingressus ad gliaz sempiternā. vnde euz ps
 dicunt iusti. Propterea nō timebim⁹ dum
 turbabit terra. s. carnis. Et trāsserēt mōtes
 s. corporales sensus in cor maris. i. in amarā
 mortē. spēdōr timet corā iudice aparere: et
 psci⁹ qd sibi qd ex pauescit expectat. ¶ Qui-
 tus est dolor offensionis. Lū enim plene de-
 fatigato corpore caro fuerit aquassata: aīa
 multo literi⁹ tūc videt in momēto sibi occur-
 rere oīa quecūq̄ fecit bona vel mala: iusto

ad leticiā 7 p̄solationē: pēdōr autē in mole-
 stiam 7 p̄fusionē. Nā sicut ait apls Ro. io.
 diligētib⁹ deū oīa coopant in bonū: ita a p̄-
 rio sensu. Ad diligētib⁹ deū oīa coop. ima-
 lum. s. bona 7 mala. Iniq̄ igit oīa scelera sua
 iuxta qd Deutro. 30. scriptū ē. Occurēt v-
 bis mala in extremo tpe. 7 Ecclē. 11. In fine
 boīs denudatio op̄t ei⁹. Unde Breg. ait:
 Dormit diues 7 oculos aperit qz cū caro mo-
 rit id aīa videre cogit quod dū viueret p̄-
 uidere contēpsit: p q̄ dolore 7 p̄cedente ait:
 Lbrī. de egressu aīe. Pensandū est quippe
 cū iā peccatrix aīa vinctis incipit carnis ab-
 solui q̄ amaro terrore concutitur: quantis
 mordacis p̄scie stimulis lacerat: recolit veri-
 ta q̄ cōmiserit: videt mādāta q̄ negligētē iplē
 contēpsit: tolet indulgētia p̄nie tpa se inaniter
 pcepisse: plozat imobilē districtē vltionis
 articulū inuitabiliter imminere: manē sata-
 git: ire cōpellit: recuperare vult p̄dita: nō au-
 ditur: post terga respiciēs totius vite trans-
 acte cursū velud vnum breuissimū deputat
 passū itineris: añ se oculos dirigit 7 infinite
 penmitter spacia dēspendit. Plozat itaq̄ q
 intra tā breue tēpus acq̄rere potuit leticiam
 oīuz seculorū. 7 flet etiā se. ppter tā breuē tē-
 poris illecebrē voluptatē in enarrabilē ami-
 sisse dulcedinē: erute scit q̄ ppter illā subitā
 tiam q̄ p̄mib⁹ erit obnoxia istā neglexit q̄ an-
 geliq̄ cōiserit inserēda. B ille ¶ Sext⁹ dolor
 est citationis. s. diaboli ex parte dei. Nam a
 dño imponit diabolo aīaz corā deo citanti.
 Illud Hier. 15. Si dixerit ad te. s. aīe citate
 p te. Quo egrediemur sic rñdes. s. tu diabo-
 le. Qd ad mortē ad mortē: 7 q̄ ad gladiū ad
 gladiū: 7 q̄ ad famē ad famē: 7 q̄ ad captiui-
 tatē ad captiuitates. Est enim duplex mors
 q̄tū ad p̄sens spectat. s. spūalis culpe 7 et̄ne
 p̄ne. de qb⁹ Bñ. 2. Morie moriemini. i. spū-
 ali p̄ culpā 7 eternali p̄ p̄nā. dic̄ ḡ diabol⁹ ex
 parte dei. Qui buc vsq̄ puenit ad mortem
 spūalem veniat ad mortē eternalē. Et it̄ insu-
 per duplex gladi⁹. s. conscie pungētis d quo
 puer. 12. Quasi gladio pungit conscie. s. aīa
 Ali⁹ gladius est p̄scie rodētis: de quo Esa.
 66. Vermis eorū non moriet: id sequit̄ dia-
 bolus. Qui ad gladiū pungētē puenit in B
 seculo veniat ad gladiū rodentē in alio. Est
 aut duplex fames. s. grē 7 glē. de. p̄ma puer.
 io. Non affliget dñs fame gliaz iusti. 7 scōs

ps. fame patiens vt canes idcirco sequit. qd
est ad fame g're veniat ad fame deficietis glo
rie nostre. Est insup duplex captiuitas. scilicet cri
minalis: 7 infernalis: de q' b' Apoc. 13. Qui
in captiuitate duxerit in captiuitate vadet
i. qui captiuauerit aiam p culpa captiuabū
tur in aia 7 corpore p eternā pñā. id adiun
gitur. Qui ad captiuitatē. i. puenit culpe ve
niat ad captiuitatē infernalis pñe. Quā
tus tūc erit horroz cū aia sic a demonib' cita
bitur vt corā deo ppareat. Quis dubitat? id
orem? cum ppheta: Ne tradas bestiis. i. de
monibus aias pfitetis tibi. ¶ Septim' et
vltimus dolor dicit' sniationis. Nam pñta
ta aia: corā deo exaiata: 7 accusata. Primo
p conscientia suā. iuxta illud Ro. 2. Testi
moniu illis reddente pscia eoz 7 inter se in
uice cogitationū accusantiū 7c. Deinde ac
cusata aia p opa sua mala. iuxta illud Apo
calip. 14. Opera enim illoz sequunt' illos. i.
fm Ver. Op bona sequuntur bonos 7 ma
la malos iuxta illud pph. In opib' manuū
suarū cōprehensus est peccator. Postremo ac
cusata aia per demones. iuxta illud Apoca
liz. Diabolus accusator est fratru: qui accu
sabit illos aī conspectū dñi dei nri die ac no
cte: tūc iust' index fulminabit p infelicē aiaz
pctōis illā sententiam. Matb. 22. Liga
tis manib' 7 pedib' mittite eum in te. ex. 7c.
Qua sentētia data aderūt subito demones
faciētes pculdubio illud qd Lbri. vii. d. ex
pli. dicens. Jam nō post egressionē de corpe
quis explicare valeat quot armate iniquoz
acies 7 insidijs lateāt: quot fremētes cunei
ferratibus telis instructi: tūc obfideant: ne li
bere transire possit aia velut militari moze
pkipate legiones oppugnant? hec ille. Et sic
patet qdum sit dolorosa pctōz mozs tama
ra. patet vtiq' pars secunda.

Pars tertia hui' sermonis in q tractat' d
mortis remedijs videlicet tene viuere.

Ertio in isto sermone de remediati
one mortis tractātes cum necesse sit
cūmboiem mozi. Mortuus est enī
Lbrius: mortui sunt pphete: mortui sūt
reges 7 imperatores: mortui sunt 7 sumi p
tiffices: mortui sunt medici: pbi sopbi: sa
piētesq'. Nullū aliud remediū p mortis fe
rocitate inuenit nisi bene viuere 7 imacula
tum se ab oi peccato custodire. Quod patet

per doctrinas 7 exēpla pbi sopboz. ¶ Pri
mum exemplū 7 documentū est anaxagorē
de quo ait Male. li. 6. q' quidā ei mortē filij
nuntiāti. R. nihil mibi nouus vel in expe
ctatum nūtiās. Ego enim istū ex me natum
sciebam esse mortale. Ex quo patet q' non ē
dolendum de morte que necessaria est: sed be
ne est dolendū de mala morte qua decedet in
pij que i nra potestate est. ¶ Secundū autē
exemplū 7 documentū est Pibolomei: pbi
sopbi: 7 astronomi: q' bonis operib' inlre
in suis sentētijs docebat sic dī. Quāto mag
fieri appropinquaueris bonū cum augmēto
operare. ¶ Tertiu exemplū 7 documentū
ē Isocrati: pbi sopbi: 7 poete. Qui in suis
sentētijs sic docuit dices: Si quādo tibi cō
tingat periculū mortis intētari salutē tuāz
in bona opinione tuere: non autē cum infā
mia. Nam mozi quidē fortuna in omnes sen
tentiam promulgauit: bene autē mozi pro
prie virtuosia natura attribuit: vbi expresse
pater propositū. ¶ Quartū exemplū 7 do
cumentū est. Sopbodis pbi sopbi: de quo
ait Male. li. 9. Qui cum centesimū annū aē
tigisset tragediā quandam in certamē misit
ad iudiciū peritoz. Dum autē ancipitis cer
taminis suspensus sententiā expectaret intel
lexit iudicatū esse q' ipse vna sentētia victo
esset: quo audito p regaudū expirauit. Ex q
patet quāto magis debet eē gaudiosa moza
iustis 7 virtuosis quia deo laudant' 7 sanc
tis pbi: de q' Male. ait li. 7. Qd cū ab atbo
nienlibus iudicatū esset vt hausto veneno ex
raret: delatū sibi mortis poculū non aliter q
medicamētū immortalitatis accepit: 7 d mor
tis contēptu vsq' ad vite exitum libero aio
disputauit: vbi clare exprimitur q' libere 7
gaudiose iusti mortem debeant expectare.
¶ Sextū exemplū 7 documentū est Pla
tonis: qui cū in fedrone doceat: vt ait Ma
crobius li. p homini non esse sua sponte vo
luntate moriendū: in eodē tamē dialogo dī
cit mortem pbi sopbantibus appetendam
7 ipsam pbi sopbiā meditationē esse mo
tis. Sed hec sibi cōtraria nō sunt: qm duas
mortes hois nouit: quāz vnā natura: aliā
virtutes prestant: homo enim moritur cūz
ania corpus relinquit solitum lege nature.
Mori etiā dicitur cūz aia ad huc in corpore

constituta corporis illecebras philosophia to-
cente continet et cupiditatum dulces insidias
reliquasque res exuit passiones: hanc mortem
dicit Plato sapientibus esse appetendam. Illam
vero quam omnibus natura constituit cogi vel infer-
ri accersiri vetat. ¶ Septimum et ultimum do-
cumentum est Seneca qui in litello de reme-
diis fortuitorum sic ait: Sic igitur te forma ut
siquis tibi palam de morte minetur omnes cur-
riculos eius elidas. Si tibi dicat: Morieris.
Resista hominis natura non pena. Non. hac
condicione intraui ut exirez. Non. gentius
lex est quam acceperis reddere. Morieris pre-
grinatio vita ista est cum multum ambulaue-
ris demum redeundum est. Morie. putabaz te
aliquid nouum dicere: ad hoc ego venibuc: hoc
ago: huc me singuli dies ducunt. Non. stultum
est timere quod vitare non possum. Istud
etiam qui distulit non effugit. Non. nec prius
nec ultimum omnes me auerserunt omnes me
sequuntur. Non. hic est humani officii finis
Quis sanus ex actoris moleste tulit: quo tra-
sit orbis: ego transibo. Non. ad hanc condi-
tionem cuncti gignunt quo cepit et desinit. So-
lus igitur remedium bonum et optimum est vacare
virtutibus et Christo seruire. Nam vulgare
a quibusdam scriptum est: La morte viene molto
dolerosa Alpa crudele senza pietade: Spar-
ge la gette tute atoxicate. Per dar tormen-
to a tua vita angustiosa. Soa gran tpesta
spesso se rinoua. Sopra ognecarne la quale
fere e straza. Ma che non voltemere quan-
do dominaza. A far diuina offesa non si muo-
ua. Lbi serui a Jesu christo mai non tramaza
Sempre sta aliegro non teme la morte. Ma
cupio dissolui crida forte. A mala molto e
cum ello se abraza. Quia per mortem tran-
sit homo de tenebris ad lucem. de miseria ad leti-
ciam. De ipsa morte ad vitam. De ignominia
ad inmarcescibilem gloriam: Amen.

Dñica eadē infra diē de oratōe. s. p. quibus
orandus est. Sermo in ordine. 75.

Er propriū

sanguine introiuit semel
in sancta eterna redēpti-
one inuenta heb. 9. Et
refert Ciprianus fratres
charissimi in expositione
orationis dominice publica est nobis et cōis

oratio: et quando oramus non pro vno sed pro
toto populo oramus: quia totus populus
vnum sumus. Deus pacis et concordie ma-
gister qui docuit vnitatem sic orare vni pro o-
mnibus voluit quomodo in vno ipse portauit. B.
ille. Idcirco Alex. de alex. in. 4. parte in tra-
ctatu de oratione concludit quod triplici ratio-
ne orandum est pro alijs. Primo propter ipsorum
necessitatem et peccatorum et iustorum. De peccato-
ribus dicit glo. p. me. Jo. 5. Vere orandum est pro
peccatoribus non ad mortem: quia multis pec-
catis occupantur: nemo potest esse sine pecca-
to: quia omnis iniquitas est peccatum. Hec ibi
De iustis etiam quod orandum sit pro eis quod diuere
dimis eos miseris presentibus impediri dicit
glo. Jacobi ultimo. Oremus pro salute pro-
ximorum: non solum temporali sed eterna.
Si enim magne est mercedis quandoque mo-
riturum: quanti meriti est animam liberare in
celesti patria victuram. Hec ibi. Secundo est pro
alijs orandum propter diuinam voluntatem que
vult membra pro inuicem esse sollicita atque vni
per aliud adiuuari: unde glo. p. me. Jo. 3. Si
petimus secundum voluntatem dei impetrabimus. Si
cut quando petimus pro fratre pro quo est
petendum. Hec ibi. Tercio est orandum pro alijs
propter propriam vtilitatem: quia inde mere-
mur citius et verius pro nobis exaudiri: unde
Greg. 13. moralium ait. Quisquis pro alijs
intercedere nititur sibi potius ex charitate suf-
fragatur et pro semetipso tanto citius exau-
ditur meretur quanto deuotius pro alijs inter-
cedit. Hec ille. Cuius rei exemplum habemus
in Christo: qui non solum pro alijs orauit: sed
propter proprium sanguinem fudit et semetipsum obtulit
Vnde apostolus in epistola hodierna dicit. Christus
assistens pontifex futurorum bonorum per am-
plius et perfectius tabernaculum non manu fa-
ctum. id est non huius creationis neque per sangui-
nem vitulorum aut vitulorum: sed ut dicunt verba
proposita: Per proprium sanguinem intro. se.
in sancta. Ad videndum ergo in presenti ser-
mone pro quibus orare debemus quatuor con-
siderationes annotabimus. Prima erit pro
quibus orare debent omnes. Secunda pro
quibus maxime orare debent maiores. Tercia
pro quibus orare non debent nec maio-
res nec minores. Quarta est quod orandum est
pro excommunicatis.

¶ Pars prima huius sermonis in qua decla-

ratur p quibz orandū sit 7 bene.

Primo ad videndū pro quibus ora-
re debemus. Quatuor conclusiones
annotant quarum Prima est q orā-
dum est pro infidelibus 7 inimicis. Secūda
orandū est pro incozigibilibus. Tertia q
orandū est pro in spiritū sanctū peccantibz.
Quarta orandū est pro exēdicatis. ¶ Pri-
ma conclusio sic declaratur fm Alex. vbi. s.
tribz rationibz. Primo propter divini pre-
cepti impletionē: quia Matth. 5. precipitur
vt debeamus orare pro inimicis quando di-
citur. Diligite inimicos vestros 7 orate pro
persequentibus. vbi glo. ait Tribus modis
contra ecclesiā peccatur: odio: verbis: 7 cru-
ciatu corporis: Ecōtra ecclesiā diligit: orat
7 benefacit. Secūdo propter veri exēplaris
imitationē. s. ipsi? Lbisti qui pro suis cru-
cifixoribus. Luc. 23. Exoravit dicēs: Pa-
ter dimitte illis quia nesciunt quid faciunt.
Tertio propter perfectionis cumuli assen-
sionē. vnde glo. super illud Matth. 5. Esto
te perfecti 7c. sic ait. Cumulus perfectionis
est diligere inimicos 7 orare p eis: que etiā
multiplici auctoritate probatur. Hāc Ihd.
de summo bono lib. 3. c. 7. sic ait: Qui leditur
non desistat orare pro se ledentibus: alioqn
iuxta domini sententiā peccat qui pro inimi-
cis non orat. Item Aug. li. 21. de ciui. dei
c. 24. ait. Non ppterea pro eis orat ecclesiā
quos in genere humano habet inimicos: qz
tempus est penitentie fructuose: vt patet p
sime. s. Et Grego. in libro diā? ait. Tunc
quisqz q recte petit adipiscī cum eius ani-
mus in petitione nec inimici odio obfuscat.
Et Lbri. super matth. super illud. Orate
p perse. 7 ca. vos. sic dicit. Qui pro se orat
non gratie sed nature opus ex equit. Quis
enim p se non orat? qui p pro inimico orat
digne exaudiet: quia gratie opus exequitur.
Ite ibi. Et quibus concluditur q etiam pro
infidelibus est orandū: tum quia sunt via-
tores 7 ad eternā salutē possibiles: non enī
est eis preclusa misericordia dei. tū qz etia
ipsi sunt nobis inimici: vt Aug. in epistola
ad marcellū Legim? inquit fratribz nostris
7 vestris librū beatissimi Cypriani de ora-
tione dñica vbi demonstrauim? quē admodū
docuerit oia que ad amores nros pertinent
p pze nro q in celis est cē poscēda: 7 etiā quō

admonuerit p inimicis nris q nōdū i Lbri
stam crediderunt nos vt credāt debere ora-
re: qd vtiqz inaniter fieret nisi ecclesiā crede-
ret etiā malas atqz infideles hominū volun-
tates p dei misericordiā posse pueri hēille
Qd si p pdicta argumenta sic. Sancti qui
sunt cbaritatis pfecte nō orant p suis inimi-
cis vel p persecutoribz: imo ecōtrario petūt
de eis vindicari. vñ Apoc. 6. Vsqz q dñe fā-
ctus 7 verus nō vindicas sanguinē nrm? 7c.
¶ Nec nos qui sum? minoris cbaritatis debē-
mus p inimicis orare. Ad hoc. R. q illud
intelligit de dānatis in quibz apperit beati
diuinā iusticiā exerceri. Nos aut loquimur
hic de viatoribz qui sunt possibiles ad salu-
tem: q 7c. Et sic patet pma pclusio. ¶ Se-
cūda pclusio sic declarat fm pdictū Alexā.
vbi. s. q in hoc distinguit di. Qd de incorri-
gibili ptingit loq dupliciter: vel qui nullo mō
est corrigibilis: vel q difficiliter est corrigi-
bilis. Si loquimur de incorrigibili pmo mō
manifestū est q p tali nullo mō est orandū
q̄lis est apostata: angelus in sua malicia ob-
stinatus: sed nullus talis est in via: solum
enim incorrigibiles isto mō sunt dānati. Si
p loqmur de incorrigibili secundo mō sic
multi sunt incorrigibiles in hac via 7 p̄stia
est orandū. Qd pbat tam ex parte ipsoz qz
ex parte dei miserantis. Ex parte ipsoz dco
q p̄diu sunt in via sunt possibiles ad salutē
Et etiā non est dubiū quin sint ex cbaritate
diligendi: ergo eis sunt cbaritatis beneficia
impēdēda 7 nunqz teneganda oratio 7 bu-
iusmodi. Ex parte dei miserantis dico q ei?
misericordia non precluditur bis qui sunt i
hac via: 7 id minime pcludi debent humana
suffragia: vnde Aug. in li. retractationū
ait: Pro isto imprudenter nō oratur de quo
non desperatur Qd si p̄trabanc cōclusionē
arguit sic fm Greg. 20. mor. Aliqñ necesse
est vt prauis mētibz q humana p̄dicatiōe
nequeūt corrigi dīna flagella debeat opta-
ri: q si incorrigibilibz malū possum? im̄p̄cari
videt q p eis orare non debeam? R. q si p
mansuetudinē nolunt licite sunt eis fl. gella
exoptanda vt conuertantur. Et iste modus
subueniendū potius est orationis q maledi-
ctionis: vnde Greg. predictis verbis addit
q cum magno sit amoris studio vt errantis
pena non querit: s̄ correctio ei? 7 ozo poti?

ꝑ maledictio eē monstrat ꝑec ille. ¶ In-
 de ad maiorē huiꝝ declarationē nō sꝫ Alex.
 Qd aut optamꝫ alicui malū in hac viā: aut
 quia maluz: aut quia iuste inflictū. Primo
 modo nō licet alicui malū impcari: nec pete-
 re debemꝫ: tum qꝫ nos nō licet. Sicut enim
 ꝑces nō sūt ꝑncipi offerēde q̄n alteriꝫ ꝑiꝫ
 diciū ꝑrecantꝫ. C. de ꝑcibus impatori offerē-
 dis. l. nec dānosa. sic nec deo est oꝛo porrigē-
 da que ē cōtra cuiusqꝫ charitatē: vñ male
 rogat qui deū orat vt malū cuiusqꝫ veniat
 tum quia nō decet deū dare: vnde Brego.
 in moral. Sciendū qꝫ oīs homo ꝑccato sub-
 iacet qui aliqd petit a deo fieri qd oīno face-
 re nō pōt: vel si pōt minime decet. ꝑec ille.
 Secūdo modo qꝫ scilicet iniuste inflictū est
 ꝫ tūc dico qꝫ pōt iprecari malū ꝑpter expe-
 ctationē ꝑꝑrie vindictē: ꝫ isto modo etiam nō
 licet: qꝫ iam nō querimꝫ dei bonorē sꝫ satisf-
 facere ꝑꝑrie ipatientie ꝫ libidini: qd bodie
 multi faciūt qui de inimicis nō valentes se
 vindicare dicūt: Dñe vindica me. ꝫ. De ta-
 li oꝛone dicit Beda in quadā omel. Est oꝛo
 que ꝑccatū facit: Sꝫ ille ē qui bñ orat q̄ orā-
 do deū querit bñ a terrenis ad celestia ꝑgre-
 diens verticem celi sublimioris ascēdit: qui
 vero de inītijs aut bonorē aut certe de inī-
 mici morte sollicitē obsecrat ipse in infimis
 iacens viles ad deum ꝑces mittit. ꝑec ille.
 Aut sic pōt iprecari malū iuste inflictū ꝑo-
 ꝑter executionem diuine iusticie. Et hoc ad-
 buc vel qꝫ est iustū solū: vel qꝫ est vtile. Si
 quia iustū ꝫ hoc etiā non licet: qꝫ ad buc du-
 rat tēꝑꝫ miserēdi: quare sup eos magis debet
 mus desiderare ꝫ appetere misericordiaz in
 puerēdo qꝫ iusticiā i puniēdo. Hāz chꝫstꝫ
 ꝫ eis orauit vt cōuerterent ꝫ punirēt. Si
 ꝫo quia vtile illo mō licet: ex charitate enim
 prouenit orare deū vt malicorrigant etiaz
 ꝫ verba ꝫ flagella. Et sic habent intelligi
 predicta verba Brego. ꝫ sic patet secūda cō-
 clusio. ¶ Tertia cōclusio sic declaraf scdm
 Alex. vbi supra. qui ꝑmittit distinctionē
 factam superiꝫ scdm hugo. scilicet Quod
 oꝛonis tres sūt species: supplicatio: postula-
 tio: ꝫ insinuatio. Insinuatio autē est sine ꝑe-
 titione ꝫ solam narrationē voluntatis fa-
 cta significatio. Et v tribꝫ modis fit vt pa-
 tet supra. Aut ergo ꝑccatū in spī sanctum
 inter oīa ꝑccata ē maximū: sicut plane dic-

Augu. in li. ꝫ. de s. r. mone dñi i mōte. scilicet
 Qd istiꝫ ꝑeti tanta ē labes vt ꝫ ꝑcādi bum-
 liario subire nō possit: nec intelligēdū ē ex hoc
 qꝫ Aug. dicitꝫ intelligere impossibilitatē sꝫ ma-
 gis difficultatē: id qꝫ tātū est eiꝫ ꝫ ꝫ ad
 hoc qꝫ deꝫ dimittat rogare nō ꝫsumimꝫ: im-
 mo ꝫpter cause magnitudinē tātū insinuare
 volumꝫ gemēdo: vnde ꝫ talibꝫ magis est ge-
 mēdū qꝫ orandū: Insinuādū potius qꝫ ꝫbis
 expmēdū: vnde Ber. de gradibꝫ humilita-
 tis hoc expꝫssit di. Pōt ergo duodecimꝫ gra-
 dus appellari cōsuetudo ꝫcandi qua deus
 amittit ꝫ cōtēꝫ incurritꝫ ꝫ talinquit Jo.
 Hō dico vt ꝫo eo qꝫ orat. Sed nūquid vi-
 cis aplē vt qꝫ desꝫretꝫ imo gemat qui illuz
 amat nec ꝫsumat orare nec desinat plorare
 ꝫ. i. intro ducit ꝫemplū de Martba ꝫ ma-
 gdalena que dicebāt. Dñe si fuisses hic. ꝫ.
 Dantes intelligere hoc ꝫccatū ꝫ morteꝫ
 quatuorū Lacari. vnde subdit in ꝫsona
 mulierū di. Scimꝫ qꝫ oīa potes sed hoc taz
 grande miraculū: tam nouū: tam inauditū
 ꝫ si tue subest potētie multū tñ excedit vñ-
 uerfa merita humilitatis nostre: sufficit no-
 bis de dīssē potētie locū ꝫccati occasionē ma-
 lētes patiēter expectare quid velis qꝫ impꝫ-
 denter querere qd forā nolis. ꝑec ille. Sū-
 ma ergo cōclusionis est qꝫ ꝫo talibꝫ orādū
 est insinuatīue nō expmēdo quod ꝫetimꝫ
 sed gemēdo vt expꝫssum est supra. Quod si
 arguif. Joh. 1. 3. c. Est ꝫccatū ad mortē nō
 dico vt ꝫillo quis roget. ꝫ. sed illud ꝫcca-
 tū sꝫm glo. est in spīritū sanctū: ergo ꝫ. Re-
 spōdet qꝫ non ꝫbibet orare ꝫo talibꝫ quin
 potius magnitudinē huiꝫ ꝫccati oñdēs in-
 nuat. Qd tātū est qꝫ vix ꝫillo sit orādū ꝫꝫ-
 te: ꝫ sic ꝫz tertia cōclusio. ¶ Quarta cōclusio
 sic declaraf sꝫ enī de hoc. q̄ ait qꝫ ecclesia duplex
 habet forum: videlꝫ iudiciale ꝫ publicum:
 aliud penitētiāle ꝫ secretū. Aliquādo iudi-
 cat aliqꝫ scdm forū iudiciale quē non iudi-
 cat scdm penitētiāle. Inde ergo ē qꝫ ex cōica-
 ti ꝫuuant oꝛonibꝫ cōmunibꝫ nō ꝫuatꝫ: vñ
 Ber. de gradibꝫ humilitatis in fine ait: Ab-
 sit a nobis vt etiā ꝫ talibꝫ. s. ex cōmunicatio-
 ꝫ si palam nō ꝫsumimꝫ nec in cordibꝫ nꝫis
 orare celsēmus: cum paulus quoꝫ eos luge-
 ret quos sine penitētia mortuos sciret: et si
 a cōmunibꝫ oꝛonibus se excludunt sed ab ef-
 fectibus oīno nō ꝫnt: videant tñ in quanto

periculo sunt p quib' us etiā ecclesia palā ora
re nō audeat que fidenter etiā p iudeis p he
reticis etiā gentilibus orat. Cum enim i pa
rasceue notatimoret p qbuslibet mal: tñ nul
la mentio sit p excoicatis. hec ille. Qd si cō
tradicat: eo dicunt excoicati quia priuāt
cōione ecclesiastica. Illa at sit p oīones suffra
gia 7 sacramēta: g in his oibus vt videt' sūt
ipsi puniēdi: g qua rōne sacra eis tenean
tur debet oīonis bñficia denegari. R. q cō
muniō fm triplicē differentia inuenit'. Pri
ma est pure spūalis q consistit pnes interio
rem dilectionē. Secūda pure corporalis q
cōsistit pnes exteriorē puerfationē. Tertia
partim spūalis partim corporalis q cōsistit
pnes sacramento 7 susceptionē: 7 pēpue sa
cramētū altaris quod est sacramētū vniō
nis. Dicendū g q cū excoicatio sit exclusio a
cōmuniōne nō debet intelligi qd tūm ad pso
nam: nūq' enim excoicatus est a cōione dī
lectionis segregandus qdū est viator. Et
ideo debet intelligi in cōtōnū q inesse pōt:
pēpue necessariū ad salutē cuiusmodi cōo
priuata: excoicatio igit' sicut nō excludit eba
ritatis vīculū. Quantū aut' ad secundam
cōione excludendus est excoicatus maiori
excoicatione humanis acerb' q sunt. s. oscu
lum: colloquiū: puiuiū: 7 oratoriū: vñ. p. s.
Os: orare: vale: cōmuniō: mēsa neget'. Et
hoc de oratione cōmuni est intelligendū nō
priuata. Quantū aut' ad tertiā cōmuni: nē
excludit excoicatus siue maiori siue minori.
Et sic patet quarta conclusio 7 pars prima.

Pars secūda hui' sermonis in q declaraf
q pro subditis suis quā maxime orare de
bet prelari.

Secundo aduertendū est q flatima
time orare debet p subditis suis. qd
sic declaraf fm Alex. vbi. s. qui ait
q cum in lege veteri sacerdotes tenebant
orare pro populo: multo magis in lege noua
que est maioris pfectionis: q aut' in lege ve
teri sacerdotes sic oraret patet numeri. 16.
vbi dicit: Obtulit Aaron thymia 7 stas in
ter mortuos 7 viuentes pro populo deprecat'
est 7 plaga cessauit: sup quo Greg. ait: Aa
ron vt iram dei placaret thuribulū sumpsit
atq' inter mortuos 7 viūtes stetit: quia sa
cerdotis est negociū deo oīonem fundere: 7
p iustis ne cadant: 7 p peccātib' vt resurgāt

hec ille. Et id Levi. 5. dicit: Orabit p eo sa
cerdos. 7 pmi Rc. 12. Absit a me hoc potiss' vt
cesssem orare p vobis ad dñm. Facit ad hoc
tex. Hiero. 36. vi. c. Si quis vult pōtifer 7 c.
q allegatus est. s. de inductione in auēte ca
nonica: q si pōtifer sic Jo. vlti. Dicitū ē Pe
tro: Pasce oues meas. exponit ibi in glo. de
pastu subsidij tpalis edificationis: exēpli: et
informationis doctrine: g. q cum nō sit ibi
mētio de oīone patet 7 c. R. q illa glo. non
excludit quin plurib' modis debeāt pascere
sed ostendit q illi sunt tres modi: primo no
cēdi. vñ Ber. aliter exponit assignādo vñs
modū pascendi oīone sic di. In hoc nouer'
trinitatis illi' sacrm in nullo frustratū a te
si pascas pbo: pascas exēplo: pascas 7 scāru
fructu oīonum. Manet itaq' tria bec: ver
bum: exemplū: oratio. Maior aut' bis ē ora
tio. Et sic patet pars secūda.

Pars tertia hui' sermonis in q ponunt
duo gnā p quib' non est orandum.

Ertio tractandū est de his p qb' nō
est orandū: 7 ponunt due pclusōes

Prima ē q nō est orandū p beatos.

Secunda q non est orandum pro dānatis
¶ Prima conclusio sic declaraf fm Alex.
vbi. s. in prin. triplici rōne. Primo: quia in
eis nulla est necessitas: nulla miseria: 7 ideo
nulla requirit mīa: nec releuatio est necessa
ria ad qōo est itroducta: g 7 c. Vñ Ansel.
in li. p. s. ologiō sic ait: Sicut poterit de' qd
voluit p seipsū ita poterit illi. s. beati q volēt
p ipsū. hec ille. Secūdo quia in eis nulla est
impetrandi indignitas: quia p statu in quo
sunt habent qdā habere volūt: aliter nō es
sent beati. Si enim sua velint balere corpora
nō tamē in tpe isto: sed futuro in eis: g nō ē
p eis orandū. Tercio quia in eis nulla ē enē
tus dubietas: quia nō est dubitandū qn san
cti sint beati 7 in beatitudine ppetuo pman
suri. Et ideo nō est p eis orandū. Cōfirmat
illa Aug. vi. In iuria est p martyre in eccle
sia orare. Et Breg. in. 2. Mor. Cū sancto
rum aīe ita i et: rni secreti sinu intēreāt deo
vt inlērēdo quiescant: quō dicunt petere qd
ab interna dei volūtate pstat nullaten' dis
crepare: quō dicunt petere qd ad volūtate
dei certū ē 7 ea q futura sūt nō ignorare. hec
ille. Qd si p tradicat sic. Qd licet desiderare
licet 7 petere: s; licet nob desiderare bono 7

sanctorum: et orare debemus pro honore ipsorum.
R. quod verum est quod licet desiderare honorem san-
ctorum: sed cum hoc petimus non ipsis petimus sed ut
nobis innotescat ipsorum virtus et gloria: unde debet
animus eos reuereri et deum in eis: quia honor est
exhibitio reuerentie in testimonium virtutis. et
id est Augustinus libro de sermone apostolico. sermone 17. ait. In pa-
triam orandi locus nullus erit si tamen laudandi:
quia nihil deerit quod hic credis ibi videbis:
quod hic speras ibi tenebis: quod hic petis ibi ac-
cipies. Et sic patet prima conclusio. ¶ Secun-
da conclusio sic declaratur secundum Alex. qui ait quod pro
illis solum orare debemus pro quibus impetrare possumus.
Tales autem dñati non sunt: quia peni-
tus sunt impossibiles ad salutem: id est pro ipsis
orare non debemus. Rō autem sumitur ex parte dñi
natorum: quia si attendamus eorum virtutem non potest
ulteri⁹ expiari. Sumitur etiam ex parte orantis
si attendamus orationis meritum quod refugit cas-
sari seu frustrari. Tercio sumitur oratio ex par-
te eius qui orat si attendamus perfectionis de-
bitum quod non licet violari. Probant illa per illud
dictum Augustini super illud allegatum: sed confirmant
per dictum Gregor. omel. 24. di. Eadem causa est
cur non oret tunc pro his eterno igne dñatis
que nunc causa est: ut non oretur pro diabolo
angelisque eius eterno supplicio deputatis: vel qui
nunc causa est ut non orent sancti boies pro ho-
minibus infidelibus impiisque defunctis que dñi
eis utique quos eterno dñatos supplicio iam
nouerunt an illi iusti iudicis aspectu orationis
sue meritum cassari refugiant. hec ille. Patet si
per exemplum Jacobi de vitriaco. Cum quedam
scitā quadā die per cuiusdā defuncti aia preces
funderet dictum est ei: non ores pro eo quia repro-
batus est a deo vulnere enim ē letali transfixus
In tormentis miserabilis fuit mortuus: et
eternis incendiis mancipatus. Quod si dicatur.
Quare dñs et boies et angelis statuit spatium
merendi et demerendi et non sp. spatium penitendi.
Illud enim videtur esse amplius in me. **R.** Ale-
xander de alio: quod deus statuit sue creature no-
bili angelo et homini tempus merendi determina-
te: quia hoc requirebat ipsi beatitudinis digni-
tas: ipsi promittentis pietas: et ipsi suscipientis
utilitas. ¶ Primo enim dignitas beatitudi-
nis hoc exigit: quia tante dignitatis est ut
non passim debeat oibus dari: sed qui finis tem-
pus statutum voluerint ad id beatitudinis operari
habere possint. Qui autem continendo tantum

bonum tempus transierint recuperare non valeant.
¶ In Anselmo in libro Monologio. 70. c. Si ni-
hil retribuit deus amanti non discernit iustissi-
mus inter amantem et contententem. Quid igitur
retribuit si dedit rationalem essentiam ut amaret
se? Quid dabit amanti si amare non cessat? Si
tam grande est quod amori famulatur quod grande
est quod amore recedat? et si tale est amoris
fulcimentum quale est amoris emolumentum?
et ita. Hinc igitur itaque colligitur quod illa creatura
quod summi boni amore continent eternam miseriam
incurrat. Nihil igitur potest videri conuenienti⁹:
et nihil credi certi⁹ quod bonis aiam sic esse factam
ut si contentat amare summam essentiam eternam
patiamur miseriam: ut sicut amans eterno gau-
debit premio: ita preuens eterna doleat pena.
hec ille. ¶ Secundo hoc exigit promittentis ve-
ritas: et qui enim ordinauit deus quod ex meritis
acquirere premium debemus: prouidenter deter-
minauit tantum tempus et tantum et tempus diuturni-
tate et operis quantitate: ne oppremur finem ca-
sum aut fortunam. **¶** In glo. super illud ps. Te-
pus miseriam eius quia venit tempus: dicit sic
H. q. ait: Venit tempus: hoc enim id est ait quia
oia ordine voluit deus fieri: et tempus ad hoc
disponit ut opportunitas apte ordinata est.
hec ille. ¶ Tercio hoc requirit recipiens viri-
litas. Determinatio enim temporis aggrauat in
nobis sollicitudinem. **¶** In ad Gal. vi. ait apo-
stolus. Bonum facientes non desiciamus: tempore
enim suo metemur. vbi glo. Quamuis auidi-
tas inquerentis se dilatauerit tantum se apiet
ad premium manus retribuents. Adultum igitur
ut patet de negligentia compelli vbi promittitur
sollicitudo et diligentia premiari. Ag-
grauat etiam determinatio temporis certitudi-
nem. **¶** Unde. 2. Cor. 7. super illud. Ecce nunc
dies salutis. glo. Quia statim in obitu fide-
lis salus datur: non cras non post annum dis-
feret. hec ibi. Cum igitur pari pacto currant
potentia merendi et demerendi: si non esset tem-
pus merendi determinatum nec etiam demerendi
et sic cum hoc esset merendum et demerendum
iam nulla esset de beatitudine iustis et bonis
certitudo: et ita iusticia deperiret: et frustra deus
potius intenderet bonis operibus quas pessimis:
et ideo non frustra datur temporis certitu-
do et determinatio. Nam ultra predicta va-
let ad meritum argumentum et consummationem
electorum. **¶** Unde Augustinus libro de concordia. 2. li. arbi.

super illud heb. xi. Pro vobis melius aliquid
providenter. sic inquit. Si queraf qd nob
melius providerit deus ex hoc qd illi nō acce
perunt repromissionē: nihil convenienti re
sponderi posse video quā qd illis pbaturis
non differet: promissa iustis beatitudo: peri
ret meritū in illis qui hoc nō p fide non p ex
perimentū cognoscerent: p pagatio etia hō
minū de qua nati sum? deficeret: quoniam
oēs ad incorruptibilitatē quā presentē vide
rent incurrerent. hec ille. Festinemus ergo
ad illam supernā patriā pervenire vbi nulla
erit indigentia: nec opus vt aliquis pro no
bis oret: sed nos pro alijs orare poterimus:
vt r ipsi nobiscū gratiā psequantur in p sen
ti 7 gloriā in futuro: Amen.

Secunda post dñicam de passione in
qua clarius demonstratur quid nam in ora
tione petendum sit. Sermo. 76.

Quis sitit

veniat ad me 7 bibat Scri
bū hēc verba. Jo. 7. post
multa fratres charissimi
iam dicta in superiorib?
de oratione restat denuo

vt id qd potissime a deo in ipsa oratione pe
tere debeamus breviter declarem. Quam
vis enim magister veritatis in oratione sua
dñica quā nos docuit multas petitiones in
ipsa descriperit: vnā tamē potiorē 7 ad quā
alie reducunt aptissime revelavit quādo di
xit: A due. re. tuū. Ostendēs qd nō regna tē
poralia: nō terrena: nō transitoria: sed sup
nam patriā q̄rere 7 poscere debeam. Quā
felicitatē 7 si oēs naturaliter desiderem? ni
hilominus vbi sit 7 a quo accipere possim?
nisi diuinitus illustremur penit? ignozam?
Qd Aug. i3. de ciui. dei apte demonstrat dī.
Quid agit aut quo: vel q̄ vt ad beatitudi
nem pueniat humana se porrigit infirmitas
si diuina nō ducat auctas? q. d. inuānū labo
rat Idcirco saluator noster lux mūdi ad cō
in tenebris ipsi? seculi gambulantes clamat
p̄baproposita dī. Si quis sitit. s. verā felici
tatem veniat ad me per iugē 7 humilē orati
onem ipsam petendo: 7 bibat. i. ipsa in eter
num fratur. Quia igitur ipsam principali
ter querere 7 petere debemus alia p̄o per ac

cidens 7 secundo. Aduertendū est i p̄nti
sermone qd tria bona reperiuntur que in ora
tione peti possunt. Prima sunt bona infū
ma 7 tēporalia. Secunda sunt bona media
7 spūalia. Tertia sunt bona sup̄ma 7 celestia
Pars prima hui? sermonis in qua decla
ratur quōd t̄palia bona a deo iozōne peti p̄nt.

Primo in isto sermone aduertendū
p est qd bona infima 7 t̄palia q̄si nihil
alioz cōparatione reputari possunt
hinc hīere. 4. dicit. Aspeti terram 7 terra
vacua erat. Et ideo talia bona nō multū a
deo peti debent: quia nō deceat eū talia min
ma dare: vñ refert Seneca qd Alex. cuidaz
petenti denariū dedit vñ: 7 cū ille diceret.
Tātū donū mibi n̄ puenit. Ad quero inq̄
Alex. qd te deceat accipere h̄ qd me deceat da
re: vnde Lbri. super Matt. Illa pete a deo
que tibi expediat accipere 7 illū deceat p̄stare
Quō enī illa tibi p̄stet libenter nō habēti
que si haberes admonet vt cōtēnas: hec ille
Et quib? oīs vñ dubiū. Vtrūz peten
dum sit bonū tēporale in oratione: quia vñ
datur qd nō ex predictis: sed quia nō tamen
cogunt. 7. alijs modis probat. Prio sic glo.
super illud ps. Deus auribus nostris audiu
mus. sic ait: Ad t̄palia nō audit de? vt ab eo
desiderent eterna 7 hec nō amēnt: q̄ si p̄tunt
frustra petunt: q̄ 7c. Secūdo sic iniquitatē
meditatus est in cubili suo. p̄pha ait. vbi gl.
dicit. Nihil extrinsecū a: eo petam? qd si pe
tamus: hostium cordis patet: turba malarū
cogitationū inde subintrat: ex qua glo. Du
plex conclusio elicit. Ex parte prima habet
qd oia tēporalia extrinseca sūt 7 ideo nō sūt
petenda. Ex altera parte habet qd nihil p̄tē
dum est qd faciat viam ad peccatū: h̄ t̄pale
est b̄m̄d: q̄ 7c. Tercio sic. Matth. 7. sup il
lud. Querite regnum dei 7c. glosa sic. Hic
aperte ostendit ista non esse petēda. s. tempo
ralia tanq̄ bona nostra 7 si necessaria. Et
ideo alia glo. ibidem ait: Primū querite re
gnum dei 7c. Qd nihil petitur: sed omne tē
porale est extrinsecū a regno: quia transito
rium 7 caducum: ergo 7c. Quarto sic ap̄s. i
Lbri. 9. ait: Bonum est mihi mori q̄ vt
gl̄iam meā quis euacuet. 7 loquit ibi fin gl.
de accipiēdis tēporalibus ab illis quib? pre
dicabat: ex quo videtur qd accipiendo t̄palia
euacuare gloriā: quare sic tale nullo modo

est petendū: § 7°. Quinto sic glo. sup illud apli. eo. c. vbi. §. Dispensatio mihi credita est sic ait: Sic illa queratis. s. regnū 7 iusticiā ne cū ista queritis. s. tpalia illicauerit minit: § 7°. Sexto sic fm Damascē. Oratio ē ascēsus intellectus ad deū: vt dicitū est. §. Cū g ista tpalia deo: sū inclinēt nullo mō sunt petenda. Septimo 7 vltio sic. Hugo. li. de sacramentis di. q. sacramēta quia corporalia sunt vbi gratiā ptingerēt essent nobis occasio ruine: igit tpalia ex q sunt causa ruine nullo latenu sūt petēda. S3 cōtrariū hui⁹ videt etiā septē medijs. Primo sic: pmetibi. 2. sup illud. Obsecro p oīz fieri obsecratōes: orationes: postulationes: grā actiones: glo. sic ait: Oratiō actio est de peractis q totū cōcludit: ex qua sic arguit: Si grā actio ē cōclusio pttorū bñficiō: 7 oīo ordinat ad bñficiū: 7 illud ad grā actionē: § cū debeat m⁹ p tpalib⁹ gratias deo agere cōuenienter ab ipsa petēda sunt: nā glo. Matth. 7. ait: Si subtrahant. s. tpalia ad pbatōnē est. Si dātur ad gratiā actionē: quia oīa cōoperant in bonū. hēc ibi. Secūdo sic puer. 30. petebat Salomō sic: Diuitias 7 auptates ne cederis mihi: s tū victui meo tribue necessaria: sed illa tēporalia sunt: § 7°. Tercio sic Luc. xi. sup orationē dñicā ait glo. Matth. 7. ponit petitiones: in trib⁹ eterna poscunt: in quatuor tpalia. Sed oē q in oīone dñicā petis: licite peti potest: § 7°. Quarto sic. Ecclesia petit p fructib⁹ terre 7 p silib⁹ tpalib⁹ ptingētib⁹ ad necessitatē tpalem: sed ecclesia non potest errare nec mēbra ei⁹ ipsam imitādo: § tpalia licite peti possūt. Quinto sic viuere non possum⁹ sine istis: 7 a nobis nō habem⁹ § necessario oportet vt adeo postulemus: ergo 7°. Sexto sic. Christus dans formā petendi 7 orandi ista petere docet: vñ Aug. exponēs illud: Panē nostrū q̄tidi. ait: Panis quotidian⁹ dictus est qui hui⁹ vite necessitatem sustētat: § 7°. Septimo 7 vlti. sic cōcludit Aug. de orando deo ad probam di. Ista cū habent nō teneant: cū nō habent vt habeant orandū est: § 7°. Hanc dubitationē bñ dilucidat Alex. vbi. §. 7 Ric. in. 4. dist. 15. ar. 4. q. 4. Alex. ait q tpalia tanq̄ illa q sūt necessaria ad vite sustentationē necessario sunt petēda: vñ Aug. li. 2. § Faustum ait: Dispensatores noui 7 veteris testamenti deo

seruierūt p diuersa 7 cōgrua tpa: docentes bona tpalia: 7 ab ipso petēda 7 p ipsū ptem nēda. hēc ille. Ratio aut hui⁹ est: quia q̄ diuisum⁹ in hoc mūdo viatores viā cōplere non possum⁹ nisi corpore sustētato: 7 q̄ regnum nō psequimur nisi viā cōpleta. Et iō necessē habem⁹ tpalia a deo petere ex quo a nobis habere nō possum⁹: 7 hoc vt corp⁹ sustentet 7 sustentatū cōpleat viā suā vt tandē perueniat ad gloriā: vt sic q in vltū venerit ad illud obtinendū q fruendū referat. Hinc ē q etiā diuitie 7 sanitas corporis in casu petenda sunt ne aīa murmure 7 impatientia nimis fatigata 7 corruat 7 deficiat p pericū. Unde sciendū q aliqd petis tanq̄ bonum ppter se: aliqd tāq̄ bonū ppter aliud. S3 illa tpalia nullo mō sūt petēda tanq̄ bonū ppter se: sed ppter aliud. Nam eo q sūt ordinata ad aliud. Alia sūt imediate 7 p se ordinata ad salutē: vt sūt magna bona: grā. s. 7 virtutes: de quib⁹ qualiter petēda sunt. j. dicit Alia aut est ad finē ordinata 7 ad salutem tū ex cōsequētī: sicut bona corporis q minima sunt: 7 iō nō cū magna sollicitudine sunt petenda: s3 tanq̄ humane vite necessaria. Alii glo. 2. cor. 12. sup illo. Ter dñs rogauit ait: Qñ aut tpalia petitis cū mō petite: 7 cū tio re illi cōmittite: vt si piteret: si scit obesse nō det: qd enim. p̄sit vel obfit medic⁹ nouit non egrotus. hēc ibi. Et iō saluator nñ Matth. 6. signanē dicebat: Nolite solliciti esse dicētes qd manducabim⁹ aut quid bibem⁹ aut quo operiemur: hēc oīa gētes inq̄rūt. Scit enim pater vester quia bis oībus indigetis. Et ideo nō p̄bibeat dñs qn tpalia petam⁹ cū parū añ p̄dicta p̄ba dixerit: Panē quotidiānum a p̄re esse petendū: s3 vult q nō solliciti petamus: vñ Ric. ait: q quedā sunt quib⁹ bñ vti nō possum⁹ 7 ista nullo mō in oratione petēda sūt. Quedā sūt quib⁹ vti bene 7 male possum⁹: vt sunt tpalia: diuitie: sanitas corporis: dignitates: 7 bñdō: 7 ista nō sūt absolute in oratione petēda s3 sub p̄ditione. s. si de⁹ p̄iudicet illa ad salutē nostrā fore vtilia. Quedā p̄o sūt quib⁹ nō possum⁹ male vti: sicut virtutes: grā: 7 glā. Et talia determinate petēda sunt in oratione de quib⁹ dicit. j. Ld firmat illa Greg. sup illud: Hoc est p̄cepti meū: vt dil. inui. 7°. sicut di. Ecce ali⁹ i oīone ne petit vxorē: ali⁹ petit villā: ali⁹ posulat

veste: alius sibi dari deprecatur alimentum: et quod de cetero desint ab omnipotente deo petenda sunt sed meminisse continere debemus quod ex mandato eiusdem redemptoris nostri accepimus. Primum querite regnum dei et iustitiam eius: et haec omnia adiacent vobis: et haec itaque petere a Jesu non est errare: sed tamen non nimis petant. Nostras ergo petitiones videamus fratres charissimi et quod ad salutem nostram pertinet adeo petamus gaudia salutis eterne postulemus. Hec ille. Summa igitur huius conclusionis est quod simpliciter loquendo et proprie per se spirituale a deo petere debemus. Ratio huius est: quia quod petitur superius et perfectius esse debet respectu illius qui petit: sed constat quod spiritus humanus est excellenterior omni temporalis: ergo solum spirituale per se peti debet et eternale quod ipso spiritu humano excellentius est. Temporalia autem petere conceditur propter indigentiam: ut dictum est: sed hoc non est alicuius perfectioris: imo cuiusdam imperfectioris. Et ideo non prohibet dominus ne petamus sed ne solliciti simus et nimis obviare petamus. Ratio autem quare dominus nos retrahit ab ista sollicitudine siue intentionis nimietate potest quadruplex assignari. Prima est. quia propter nimiam sollicitudinem animi secretum perturbatur. Secunda quia via vitii aperitur. Tertia quia eternorum desiderium remittit. Quarta est: quia animus ab eis de se auertit: quae omnia patet per auctoritates ad primam partem allegatas: quibus omnibus visis faciliter concordatur obiecta. Haec omnes ille auctoritates quae probant quod temporalia non sunt petenda. verum concludunt proprie et per se loquendo. Alie quoque contrarium dicere videntur: verum etiam concludunt haec quod per viatorum temporalibus sustentari atque ad regnum peruenire. Et sic patet pars prima huius sermonis.

Pars secunda huius sermonis in qua declaratur quod virtutes et gratiae in oratione sunt petende.

Secundo in isto sermone sciendum est quod bona media siue spiritualia sunt gratiae siue actus virtutum: et ista sunt simpliciter in oratione petenda tanquam ad salutem efficaciam. Quapropter Augustinus in libro de salutariibus documentis ista petenda docet dicens. Quapropter charissime in ebullitio frater de precanda est nobis diuina clemencia ut desideria carnalia: delectatio spiritualis imminuat: et pi-

etas in nobis crudelitatis iram restringat: et malignitatem patientia coherceat: et libidinem prudentia vincat: aiositate tranquillitas tolleret: scurilitatem et verbositatem taciturnitas moderata coepescat: curiositatem studium spiritualia. In vigiliis et orationibus et elemosinis succendat: ebrietatem sobrietas domet: ire et furor mansuetudo domine: leuitatem maturitas regat: luxuria vera castitas excludat. Ad id cupiditate dei et proximic baritas refrenet: iactantia et superbia conculet profunda humilitas: quia humilitas homines sanctos angelos facit: et superbia demones ex angelis facit etc. Hec ille. Ex quibus elicitur quod debemus in oratione adiutorium petere ne peccemus: et non ut faciamus quidam qui petunt adiutorium ut minus peccent quod omnino non licet. Ratio est secundum Alex. quia malum culpe purus defectus est et inordinatissimus: ideo non habet causas efficientes sed deficientes. scilicet nostram voluntatem quae siue deo adiuvante siue coopante peccatum committit: non ex natura sed ex nature defectu et inordinatione: quapropter ad illud faciendum: deum adiutores nullus debet inuocare quia sic faciendo voluntas declinat a primo faciente et deordinata sine ultimo. Et id nullo modo decet deum illud facere a quo est quicquid bene fit: nec sibi decet illud a deo petere. Unde Gregorius ait. Quis homo peccato subiaceret qui hoc a deo petit fieri quod ipse facere non potest. Haec et Iohannes. dicunt. Sine ipso factum est nihil. id est. peccatum: quod peccatum a deo non est: sed solum quod ab eo est: preteritum est: quod quodlibet peccatum siue sit magnum siue paruum vel quod augeat vel quod minuat ab eo preteritum non est. Unde nota quod quicquid peccatum maius: magis displiceat deo quam minus: utrumque tamen displicet. Et ideo deum ut adiuuet nos ad minus malum rogare non debemus sicut nec ad maius: quia omne peccatum precipue mortale illi displicet: et omnis qui illud facere proponit. Petamus ergo adiutorium a deo ut omnia peccata commissa destruat: et ne aliqua committamus tunc tunc turbati defendat. Unde Augustinus. libro. de sermone domini. in monte ait. Quando est ut non solum liberemur a malo quod caremus: sed ab illo quo iam induti sumus: quod cum factum fuerit nihil remanebit formidolosus: nec omnino metuenda erit illa tentatio et super Iohannes. sermone. Si idem ait. Quid oramus cum dicimus. Dimitte nobis debita nostra.

vt vulnera nostra sanent. Et quid aliud petimus cū dicimus. Et ne nos indu. in tē. nisi ille qui insidiat 7 certat extrinsecus: nulla irruat ex parte: nulla nos fraude: nulla nos possit virtute supare. Hec ille. Et id qualiter ista petendo orare debeam? nos docet li. 1. loquor: ad deū di. 2. c. Ecce ad te clamo factura tua: vita es: refice me: ecce respicio tuū plasma: plasma tuo es: restaura me: pce mihi dñe: nihil. n. sunt dies mei. Quid ē bō vt possit alloqui deū factorē suū: parce mihi colloquēti tibi: ignosce seruo qui psumit deo suo loqui: legē n. habet necessitas. dolor me cōpellit dicere 7 exclamare me cōpellit calamitas quā patior. Eger sū ad medicū clamo. cecus sū ad lucē propero: mortu⁹ sū ad vitā suspiro. Tu es medic⁹: tu lux: tu vita: Jesu nazarene miserere mei fili David: miserere sōi misericordie: audi qd ad te clamat infirm⁹: lux q. transis expecta cecū: pbe/ma/ nuz vt ad te veniat. 7 in lumie tuo lumē videat: vita viuēs reuoca mortuum. Hec ille. Qd si dicat: cur auxiliū debem⁹ petere i orationibus in tētatiōib⁹ cū aplos ita deo carus petēs amoueri carnis stimulu⁹. 2. ad 1. v. 12. nō sit exauditi⁹. R. fm Alex. q. duplex ē tētatio. s. interior 7 exterior. Exterior iterū duplex. v3 tē 7 diaboli. Tētatio enī deus dupliciter. s. picipiendo: sicut tētauit Abrahā: picipiens ei imolare Isaac. Bene. 22. Et affligendo sicut tētauit martyres: iux illud Sap. 3. In paucis vexati: in multis bene disponētur qm deus tenet eos: 7 iuenit illos dignos se. Tētatio etiā diabolus dupliciter. s. suggerendo siue incendiando: iuxta illud Esa. 54. Ego creauī fabriū sufflantē in igne prunas. Tētatio etiā affligendo 7 torquendo: sicut tenet Job percutiendo illuz vlcere pessimo a plāta pedis vsq. ad verticē. Job. 2. Interioz autē tētatio nō est a deo sed est a fomite 7 carne. Unde Ja. 1. Deus intētatoz maloz est: ipse enī neminē tētat: vn⁹ quisq. enī tētat⁹ a concupiscētia sua abstract⁹ 7 illece⁹. Hec ibi. Et hec tētatio interior peccatu⁹ ē ipsi tētato. Sed tētatio exterior ipso nō consentiente non est peccatu⁹ sed materia exercēde virtutis. Unde Ambro. super Luc. ait. Tētationez nūq. timere debem⁹: est enī victorie: mā triumphoz. Hec ille. Dicēdu⁹ est ergo q. stimulus ille prout erat incēdu⁹

libidinis fuit tētatio diabolica quod patet: quia dicit ibi angelis sathane: sed quia fuit materia exercēde virtutis ipsi passio: id nō fuit exaudiēdu⁹ in illa petitione. Nullus. n. debet petere nō tētari tētatione exteriori: q. non ē peccatū sed mā exercēde virtutis. hic est quod Alex. ait. q. quādoq. a quibusdā vt a perfectiorib⁹ petēde sunt tribulationes in oratione: vt puta paupertas: infirmitas 7 buiusmodi: quia sunt occasionales cāe ad salutes: quia 7 mouēt ad aliam vitā appetēda 7 ad fugā peccati instigāt. Vñ ppheta ait de paup. Oculi eius in pauperē respiciunt. Et de alijs tribulationibus dicitur Ecclesiasti. xi. Militia vnus boze obliuio: nez facit luxurie. Et iterū ppheta ait. Tribulatio 7 angustia inuenerunt me. Et sic patet pars secunda.

Pars tertia vultus sermōis in qua declaratur q. tria bona que in oratione sunt petēda sunt spiritualia.

Primo in isto sermone sciendū q. bona suprema sūt bona celestia animā beatificantia: 7 ista sūt simpliciter 7 absolute 7 cū magna instātia petēda: q2 sūt optima super oia predicta bona: imo ipsa glia eterna est bonū icōpzebensibile 7 eternū: ad quod oia alia bona ordinata sūt: 7 id sup ipsa meli⁹ 7 excellēti⁹. Quapropter Ecclesiasti. 7. Melior est finis orationis q. principiu⁹: quod dictū tripliciter expōit. Primo sic: Melior est 7c. i. melius ē consummare sermonē 7 op⁹ bonū q. bene inchoare. Incepisse enī nō est virtutis sed pfectisse. Secūdo mō expōitur sic melior ē 7c. q. d. Tota series euāgelice legis ē vna oīo quā dñs locutus ē: 7 isti⁹ orationis. s. euāgelice finis ē charitas: vt patet i. 2. bi. j. Principiu autē ei⁹ ē timor: iux illud Prouer. 1. Timor. s. i. d. Est g. sensus. Melior est finis orationis. s. charitas q. principiu⁹ s. timor. Tercio mō expōit sic. Melior est 7c. Hāz principiu orationis ē gratia: finis autē orationis ē gloria que excitat ad orandū. Unde sicut melior est gloriā que in oratiōe petitur q. gratia qua q. incitat: ita melior est finis orationis q. principiu. Et sic i. pposito: gloriā que ē finis oīuz: sup oia ē petēda. Unde Aug⁹ in eplā ad probā ait. Vltimā bāc

enī. i. eternā habere oēs boīes volūt. Nam
 7 qui pessime 7 per dīte viuunt: nullo mō ita
 viuerēt nisi eodē mō se eē vel posse bēds pu-
 tarēt. Quid igit aliud te o3 ozare nisi qd cu
 piūt mali 7 boni. Hec ille. Felicitas igit sup
 na p se 7 propie petēda ē: illud ppbe. Unaz
 petij a dño hanc. re. vt inba. in do. 30. o. di.
 vi. mee. Confirmat oīa ista Augus. li. 30.
 Omel. Omel. io. di. Colim⁹ deū vt bīc fe-
 licitatē bēamus: quāti illā bñt q nō colūt de-
 um: nō vt bīc senescam⁹ vt decrepiti efficiā-
 mur quāti senescūt blasphematores rei: nec iō
 colendus est deus vt cultores illi⁹ bēant fili-
 os 7 nō sint steriles: filios enī deus 7 onagr⁹
 7 serpētib⁹ dat: nō. n. pro magno qd dat pe-
 tendū est: qd 7 iudeis 7 paganis 7 hereticis:
 etiā 7 īpīs: aurū. n. 7 argētū 7 filios 7 patri-
 monia multi habēt 7 mali: q enī vere christi
 an⁹ ē nō ista oīa trāsitoria petere d3: s3 totū
 pōdus intētionis vel o3ionis sue ad expēdā
 eternā beatitudinē d3 ipendere. Ista. n. tpa-
 lia bona: 7 qñ de⁹ dat: gratie sibi agant: et
 qñ tollit: gratie sibi agant. Ista qñ voluerit
 tribuet: 7 qñ voluerit toller: tñ est vt seipm
 nobis nō auferat. Hec ibi. Ad illā nāq felici-
 tatē debem⁹ toto corde tendere: vbi bēmus
 eternaliter gaudere. Unde Aug⁹ in li. de sa-
 lutaribus documētis ait. Nihil nos teneat
 mūdi infelicitas: quia si istā infelicitatē mun-
 danā scī rei timuissent: felicitatē perpetuā
 nō haberēt. Si felicitas hui⁹ mūdi trāsito-
 riā diligit bīc: ppetua nō iuenit. Ad ppetu-
 am felicitatē tendam⁹ vbi patriā 7 parētes
 bēamus. Ad quāz pte ozonis 7 pnie ille
 nos pducit qui pro nobis in cruce exorauit
 deū patrē suū q cū filio 7 spū scō viuūt glo-
 riosi 7 regnat in secula. Amen.

Seria tertia post dñicam de passione: de
 orationis determinatione Sermo. 77.

De ascendite

ad diem festūz hūc. Scri-
 bñt hec verba Jo. 7. 7 in
 euangelio occurrentis fe-
 rie. Regula est frēs cba-
 rissimī sacroz canonista-
 rum: vt babetur extra de plus pe. c. 2. qd hō
 potest petere aliquid iniuste 7 inordinate. 4.
 modis. s. re: causa: loco: 7 tēpore. Primo. n.
 male petit re. cum. s. io. sint debita 7 petantē

zo. huiusmodi ē petitio vsurarij. Secundo
 male petitur causa cuz. s. promisi tibi equūz
 vel. io. in optione meaz: 7 tu petis p cise vnūz
 istorū vel vtrūq. vel promisi certaz merce-
 dez ob certaz causam: 7 tu nō facis 7 salariū
 petis: tūc quidē male petis. Tercio male pe-
 titur loco: puta promisi tibi soluere in loco
 vno: 7 tu petis in alio. ff. de co quicer. lo. l.
 2. Quarto et vltimo male petitur tempore
 vt si ante diem vel conditionez petitur debi-
 tūz: vt puta promisi. io. ad annūz: 7 tu petis
 ante. vel promisi si impator italiaz intraue-
 rit 7 tu vis habere ante conditionem extan-
 tem. Ne ergo oratio nostra sit iniusta et in-
 ordinata: debet fieri cum predictis deter-
 minationibus: sed quia determinatione rei
 petende dictum est in sermone precedenti.
 De determinatione pō cause quia. s. sit oran-
 dum tractabitur in sermonario de reproba-
 tione virtūz 7 cōmendatione virtutum:
 bīc ergo de alijs breuiter tractandūz ē. Istā
 de determinatione temporis loquūtur ver-
 ba proposita: quādo dicebat Iesus parenti-
 bus suis. Vos ascendite ad diem festūz hūc
 s. ad templūz ozare. Ad memoriaz igit san-
 ctissime trinitatis more solito in presenti ser-
 mone de tribus orationis determinationi-
 bus tractabimus. Primo de determinatio-
 ne temporis. Secundo de determinatione
 gestus. Tercio de determinatione loci.

Pars prima huius sermonis i qua decla-
 ratur quo tempore sit orandum.

Primo igitur in isto sermone querit⁹
 p vtrum omni tempore sit orandum.

Videtur enīz q sic: per illud euan-
 gelij Luc. 18. Oportet semper ozare 7 nūq̃
 deficere: sed oportet necessitatem inducit: q̃
 7c. Preterea. j. A beñak. s. Sine intermissi-
 one ozate: sed vbi nulla intermissio nulla est
 temporis interruptio: ergo 7c. Preterea in
 ps. dicitur. Benedicaz do. in om. tem. sem.
 laus ei⁹ in o. m. sed de sunt ozatōes: ergo 7c.
 Preterea Act. 1. Erant aplī pseuerātes vna
 nimis in oratione: sed aplozū opa bona nob
 relicta sūt in exemplum: q̃ 7c. Preterea Ja-
 vlti. Multum valet oratio iusti assidua: er-
 go videtur: qd ad hoc q sit efficax oportet
 q semper sit facienda. Preterea Ecclesiasti-
 ci. 18. Non impediatis ozare semper: 7 non
 verearis vsq ad mortē iustificari: ergo 7c.

y z

Amplius Jo. chrifo. ait in li. de cōpunctis de
cordis. Ab oratione nō recedas q̄ quousq̄
accipias. Finis postulātī acceptio deprecā-
tis est: tūc cessa quando acceperis: imo nec
tunc cesses sed per se uera agens gratias pro
quod accepisti: ut per se uera tibi quod acce-
pisti. Hec ille. Sed p̄tra hoc arguit sic. sem-
per orare nō est in nostra potestate: sed. ff. de
reg. iu. l. impossibiliū nulla ē obligatio. ergo
semper orare nō tenemur. Preterea Eccl. fia-
stes. 3. Omnia tēpus habent: et suis spatijs
trāseunt vniuersa. Et postea sequitur: Tē-
pus tacendi et tēpus loquendi: ergo et oratio
habet tēpus determinatum sicut et reliqua.
Preterea circa opa nature oportet nos esse
pro magna parte tēporis intētos: ergo q̄ ora-
tiōis sunt semper facere nō possumus: ergo etc.
Hanc questionē declarat Alex. vbi. 3. et bea-
tus Th. in. 4. di. 15. ar. 2. q. 3. Alex. autē
ait. q̄ oratio tribus modis habet considera-
ri. scilicet. coiffime s̄m q̄ cōprehendit omnē actus
bonū s̄m q̄ dicitur i gl. 1. et beatus. 5. ibi. Sine
inter. orate. q̄ nō cessat orare qui non cessat
bene facere. Cōter etiā dicitur oratio s̄m q̄
cōprehendit omnē actū cōtēplatiue ad deū
relatū. Proprie etiā dicitur oratio. put ē assen-
sus ipsius aīe ad deū ad aliquid gustandū
vel ipetrandū vel exsoluendū. Quādo ergo
querit: utrū semper sit orandū si intelligatur
Primo mō bene cōcedendū est: q̄ semper
est orandū. i. bonū est semper faciendū: dū ad
est facultas: et sic p̄nt intelligi auctoritates. 3.
p̄mo adducte. Si p̄o secūdo mō cū s̄z Bre.
vita cōtēplatiua nō sit in precepto. Quā ait
sic. Sine cōtēplatiua vita intrare p̄nt ad ce-
lestē patriā qui bona que possunt opari nō
negligunt. Hec ille. Ideo plane dicendū est
s̄m viā istā: q̄ nō semper est orandū. i. cō-
tēplationi insistentū. Si autē tertio mō. put
dicit ascensū ad deū: sic s̄m Alex. sunt duo
consideranda in oratiōe s̄m statū vie. scilicet. orā-
tis facultas: et eius cuius dirigis dignitas.
Ex parte eius cui dirigitur oratio: cū sit di-
gnitatis incōpabilis semper esset orandū si pos-
sibilitas adesset. Ex parte eius qui orat disti-
guendū est s̄m Th. q̄ oratio pōt cōsidera-
ri quantū ad suā essentiam: et quantū ad su-
am radicē siue causā. Primo mō oratio s̄z
se considerata nō pōt esse assidua vel p̄tinua
Quod probō triplici rōne. Primo rōne vi-

te actiue: vite cōtēplatiue: et corporee indi-
gentie. ¶ Primo rōne vite actiue sic. Vita
actiua quantū ad suū actū vel exercitiū ipe-
dit ipsā orationē: et q̄m impossibile ē ut ali-
quis simul occupetur circa actiones exteri-
ores et vacet orationi sed opibus vite actiue
s. opibus misericordiē: q̄m tenet homo i re-
dere: quia cadit sub p̄cepto: ut dicitur est i tra-
ctatu de elemosyna: ergo hō non pōt nec de-
bet semper orare. ¶ Secūdo mō oratio nō
pōt ē assidua rōne vite cōtēplatiue sic. Ora-
tio ē pars cōtēplationis s̄m q̄ dicitur Hugo
sed hō non potest nec debet semper cōtēplati-
oni vacare: ergo etc. ¶ Tertio nullus i hac
vita assidue pōt orare rōne corporee indige-
tie. Nam apls. 1. Th. 15. ait. Prius q̄ aīa-
le: deinde q̄ spūale. Ex quo dicto sic arguo
Vita aīalis indiget cibo nō autē spūalis: sed
corp⁹ nostrū prius est aīale q̄ spūale. Indi-
get ergo comedere bibere et dormire et alijs
huiusmodi sine q̄bus p̄ns vita duci nō pōt: ex
necessitate autē p̄ntis vite retrahit hō et ipe-
dit ne mens eius ferat in deū orando: et sic
p̄nt intelligi rōnes scō supius adducte. Se-
cūdo mō pōt oratio cōsiderari quantū ad suā
causā: et hoc mō oratio pōt esse assidua vel
diuturna: ita q̄ alijs nūq̄ ab oratione cessabit
et sic p̄nt intelligi rōnes s̄ sup adducte. ¶ Qd
etiā probat. 5. rōnib⁹. Primo rōne affectio-
nis. q̄ cū orandi est desiderii vite eterne: s̄
desiderii bñdi deū in nobis debet ē conti-
nuū actu vel habitū: q̄ 2d. Unde glo. sup il-
lud. sine inēmi. or. sic ait. Sine inēmissione
orate. i. vitā eternā cōtinue desiderate: ipsū
enī continuū desiderii boni cōtinua ē oratiō
hec ibi. ¶ Secūdo rōne deuotiōis sic: quā-
titas alicuius rei ordinate ad finē: suo fini de-
bet ē cōueniens. Ex p̄ligratia. Cū enī me-
dicina ordinet ad sanitatē: quātitas medicī-
ne tanta debet esse prout ē cōueniens sanita-
ti. Sic aīa i oratione p̄cipue attendit oratiōis de-
uotio: et idē ut orationē possit deuotio diu
cōseruari: oratio d̄z ē proluxa vel diuturna
si autē orationis diuturnitas siue p̄lixitas tediū
aut fastidiū faciat: tūc oratio nō est diutur-
nius protrahenda: sed oratiō debet se alijs re-
bus occupare. Unde sup illo p̄bo Mat. 6.
Orantes nolite multū loqui. Aug⁹. sic ait.
Absit ab oratiōe multa locutio sed nō desit
multa precatio. ¶ Tertio oratio n̄ra debet

esse continua rōne intentionis. Intētio enīz
nostra debet eē vt oīa in gloriā dei faciam⁹.
Ita dicit apls. j. Cbor. j. io. Quicqd faci⁹ in
gloriā dei facite. Unde Augusti. Tū recte
laudas xū qm nō solū verba sed opa in glo-
riā dei faci⁹. Unde nō solū vox tua sonet lau-
des dei sed etiā opa tua cōcordent cum voce
tua. Tū enī voce cantaueris silebit aliqñ vi-
ta tua: sic g cantā vt nūq̄ sileas. Hec ille. Ex
quibus verbis colligif: q̄ intētio opī: 7 op⁹
intentioni deberēt cōrespōdere: vt vtrūq̄
fiat in gloriā dei: sed intētio diuini bonorū
7 gloriē continua debet eē: g 7 oratio. ¶ 4.
oratio nostra debet eē continua rōne collati
muneris. Izenī psona actualiē ab oratiōe de-
fistat: tū ex virtute orōnis tria bona cōsequit
s. maiorē deuotionē: quia post orationēz bō
remanet magis deuotus: elemosynarū lar-
gitionē: q̄a homo post orōnē remanet pius
7 sic elemosynas facit: 7 aliorū intercessionē
inquātū suis beneficijs 7 elemosynis alios
prouocat vt p se orent: que tria sūt magna
xī beneficia. ¶ 5. 7 vltimo oratio debet eē
continua rōne statuti tēporis. dicit enī glo.
sup illo verbo. j. Abest. 5. Sine inter. or.
qm bozis 7 tēpibus statutis nō defistit orare:
7 hoc ē semp orare: vt dicit Luc. i. 8. Por-
tet sp. Dicendū est aut eum semp orare 7 nō
deficere qui bozis canonicis nō defistit ora-
re: vel quia oīa que iust⁹ facit 7 dicit f3 xū
pro oratione reputant: Mel quia eternū bo-
nū habitu semp desiderat: vbi nota q̄ quan-
do xpus dicit: Porret semp orare 7c. nō in-
tendit q̄ nunq̄ interrūpat actus orationis
sed q̄ nō interrūpat quasi nunq̄ resūptur⁹
sicut faciūt quidā qui si statiz nō exaudiant
a dño ab oratione defistunt. ¶ Confirmat
predicta Aug⁹ li. 2. cōtra maximianū. 9. c.
dicēs. Nullus dies: nulla hora: nulluz mo-
mentū tēporis inuenit quo a scis orationes
deo vbiq̄ nō fundant. Ab alijs hic ab alijs
alibi: cū tū ab orōnibus nullū sit tēpus imu-
ne. i. qñ quidē diebus ac noctib⁹ cū alijs cibo
accepto reficiunt: aliq̄ quodlibet aliud agūt
aliq̄ dormiunt: nō vtrūq̄ definit quos sanctū
desideriū orare cōpellat. Et sup. 37. p̄. idēz
ait. Qd dicit apls sine intermissione orate.
Nunquid sine intermissione genua flectim⁹
corpus prosterminimus: aut manua leuamus:
vt dicat sine intermissione orate: hoc puto

sine intermissione non possum⁹ facere: Est g
alia ratio. s. sine intermis. que est desiderin⁹.
Quidqd aliud agas si desideras supnā qetē
non intermittis orare: si vero vis intermit-
tere orare si inmittas desiderare. Continū
desideriū tuū: cōtinua est vox tua. Tacebis
si amare destiteris: sed si semp manet ebari-
tas semp clamas: si semp clamas semp desi-
deras: sed si semp desideras semp oras: Hec
ille. Et sic patet qualic⁹ oratio debet eē conti-
nua 7 qualic⁹ nō. ¶ Insup aduertendū est
circa determinationē tēporis orōnis assignā-
tur tres. s. boze a Bernardopnciētes orōni
s. boza matutina: vespitina: 7 nocturna. Ho-
ra matutina ē apta orōni: quia tūc a curj ex-
terioribus ad huc sum⁹ ieiuni. Unde ppha
ait. Mane astabo tibi 7 videbo. Et Sap. i. 6.
Oportet pūire solē ad benedictōnē. Quā-
te aut efficacie sit oratio matutina ostendit
Job. 8. Si diluculo psurrexeris ad deū 7 oī
potentes fueris deprecatur⁹: statiz euigilabit
ad te. Itaz sicut filij israel mane colligebant
māna. Ero. i. 6. Ita dulcedo spūs scī tali bo-
ra ipetrāda ē. Nonemur etiā ista boza ora-
re. Exēplo xpi de quo Mar. j. Diluculo val-
de surgens Iesus abiit in desertū locū ibiq̄
orabat. Hora etiā vespertina cōpetens ē ora-
tione: quia tūc inuenimur ab impedimentis
digesti. Unde ppheta ait. Dīri. oratio mea
sicut incen. in conspe. tu. ele. ina. me. sa. ves.
Nonemur etiā ista boza orare. Exēplo xpi
de quo Mat. i. 4. legif. Dimissa turba ascē-
dit in montē solus orare. Vtpe aut facto so-
lus erat ibi. Hora etiā nocturna. i. in media
nocte cōuenienter ē orandū prop̄ quietem
mentis 7 corporis. Vbi propheta ait. Media
nocte surge. ad con. tibi. Nonemur etiā ad
hoc exēplo xpi. Luc. 6. v. q̄ erat pnoctans
in oratione dei. Et sic patet pars prima.

Pars secūda huius sermonis in qua decla-
rat quōd habere se debeat orans in oratione.

Ecūdo in isto sermone querit de te-
rminatione gestus ipsi⁹ orātis. s.
de versione ad oriētē: genuflectione
7 huiusmodi si congrue fiant. Ad hoc Rn.
Alex. vbi. 5. q̄ oratio maxie prout ē sacramē-
talīs 7 satisfactoria habet virtutē ipetrandī
7 etiā significādī rationē: virtus enī ei⁹ im-
petrandī residet penes orantis deuotionem
7 seruorē: sed oratio significādī penes illud

quod exterius apparet. Unde Hugo in .2.º de sacris. parte. 9. in prin. sic ait. Sunt qdā sacramēta in ecclesia in qbus 7 si nō principiāliter salus cōstet: tñ ex eis augef in quātū deuotio exercef: 7 ex eis quedā cōstāt in rebus: qualia sūt aqua asperisionis: susceptio cineris: benedictio ramozū: cereozū: 7 bui⁹ modi. Aliqua in factis cōstāt qualia sūt si gnaculū crucis: ex sufflatio exorcizationis: expansio manū: incuruatio genuū: 7 bui⁹ modi. Aliqua in dictis cōstāt sicut ē trinitatis inuocatio: 7 bui⁹ mōi. Hec ille. Signa igitur corpalia que sūt i oratide vt iā patet ad significādū sūt. Et quia duo sūt i oratione. s. qui orat 7 qui orat⁹ duo pbui⁹ modi signa exteriora significāf: vnū ex parte dei. cōuersio ad orientē in quo significat q sic ex illa parte oriet sol 7 lux diuina nobilissima inter oēs creaturas corpales: sic ad illū qui super omnes creaturas ē excellēs ē ozo dirigenda. Unde Aug⁹ li. 2. de sermone dñi in monte sic ait. **N**ū ad orationez stamus conuertimur ad orientē: vnde celū surgit: non tanq̄ ibi habitet deus q̄si ceteras mūdi partes deseruerit qui vbiq̄ pñs ē: nō locozum spatij sed maiestatis potētia: sed vt ad moueat anim⁹ ad naturā excellentiorē se cōuertere. i. ad deū cum ipsuz corpus quod terre. nū est ad corpus excellenti⁹. i. celeste pueritur. Hec ille. Quedā etia sūt signa ex parte nostra in oratide: ad significādū: sicut sūt incuruatio genuū: vbi significat vera humilitas 7 reuerētia: expansio manū vbi significat dñice passionis credulitas 7 ei exhibēda obediētia 7 consilio pectoris vbi significat debita re pētis pñia: que oia non tam sūt de orationis necessitate q̄ sunt de cōgruitate: 7 sic patet pars secūda.

Pars tertia bui⁹ sermonis in qua declaratur: vtrū in omni loco sit orandum.

Ertio querit⁹ vtrū in oi loco sit orādū. Ad qd simpliciter rñdet b⁹ Ale. q̄ duplex ē orādū mod⁹ publice. s. seu cōdi ce 7 priuato: 7 vterq̄ modus in oi loco fieri pōt: qz nullus loc⁹ a laude dei excludit. **U**n apbeta ait. In oi loco dñationis eius. **B**enedic aīa mea dñō. vbi 7 glo. sic ait. **U**bi nō dñatur. ibi non benedicat: vbiq̄ est: vbiq̄ bñdicat: nullus excusat: sicut q̄ nulla creatura: sic nullus loc⁹ a laude dei excipit. **H**ec

ibi. **E**odē mō dicēdū ē quātū est ex parte loci de ipsa orōne. **A**dvertēdū est tñ q̄ orationes priuate que secrete debēt fieri in oratēz 7 deū: ille maxie bñt fieri in secreto loco seu priuato. Unde Jfido. li. 3. d. sūmo bono c. 3. ait. **O**ratō priuatis locis opportuni⁹ sū dicitur magisq̄ zopratū ipetrat dū deo tñ te ste depromit. **A**lie autē orationes q̄ canonicē sunt sicut psalmodia 7 bui⁹ mōi que ab ecclesia instituta sūt melius fiunt in ecclesia ad hoc ordinata. Unde prophā ait. In ecclesijs benedicite dñō. **E**t **L**at. zi. dñs dicebat. **D**omus mea: domus oratidōis vocabit⁹ patet exēpli. 3. Reg. 8. de Salomone qui dixit templū esse oratidōis locū. **U**n dñama. li. j. c. 16. ait. **D**icef ecclesia locus dei hic ē in glorificationē eius velud quoddā templum determinauim⁹: in quo 7 eas q̄ ad deūz sunt intercessionez facim⁹. Hec ille. **C**onceden. dñz est igitur q̄ in oi loco est orandū: sed pñcipalius in ecclesia dei: 7 hoc propē q̄ nqz rationes. **P**rimo ppter forme gñalis obseruationē: quia in ecclesia nihil aliud debet fieri nisi exercitiū orationis. **U**n Aug⁹ super illud. **D**omus mea 7c. ait. **N**emo i oratorio aliqd agat nisi id ad quod factū est. **E**t iō. 43 di. c. in oratorio. dicif. In oratorio pter orādū 7 psallēdū cultū: penitus nihil agat vt nō mē huic 7 opa iugiter ipensa cōcordēt. Hec ibi. **S**ecūda rō est propē mutuā mēbroz ad orandū inuitationē: quia in ecclesia vn⁹ inuitat ex deuotione alterius. Unde **L**oll. 3. apls ait. **C**ōmouēte nos metipfos i psalmis 7 hymnis 7 cāticis spñalib⁹: cātantib⁹ in cordibus vestris deo. **T**ertia ē propē loci deuotionē: quia ecclesia ē locus ad deuotionez excitās. Unde **L**brisō. sup illud. **D**omus mea 7c. sic ait. **I**ngressus **J**esus vñbez primo tēpluz adiit dans formam religiosā vt quocūq̄z imus: primo ad domū orationis si ibi est accedamus: 7 per orationez deo cōmendati sic ad negocia agenda succedam⁹. Hec ille. **E**x cui⁹ verbis patet q̄ in ecclesijs magna est deuotionis excitatio: tñ quia deo spñaliter cōmendamur: tñ quia formaz religionis imitamur: vt in prima ratiōe tractatum ē. **Q**uarta rō est ppter angeloz maiore frequētationē ob dñici corpis reuerentiaz 7 bonorē. **Q**uod figuratū ē **B**enc. i8. vbi **J**acob lapidē erexit in titulū: qui signi

ficat ecclesiā. Et id dicit. Lapis iste vere to-
mus dei: ubi vidit angelos in scala ascenden-
tes et descendentes: quia in ecclesia descendunt
angeli et ascendunt deferentes orationes pcan-
tiū in conspectu dei. ¶ Quinta et vltima rō ē
propter facilitatē ipetratiōis. qd̄ satis datur
intelligi. 3. Reg. 8. vbi orabat Salomon: qd̄
dñs vellet clamantes ad se in suo tēplo exau-
dire di. ad dñm. Si populus agens pniaz et
confitens nōi tuo venerit et adorauerint de-
precatiq̄ fuerit in domo hac: Exaudi in ce-
lo et dimitte populo pctm̄. et sequit. c. 9. qd̄
min⁹ rñdit. Audiu orationē tuā et scificauit
domū hāc quā edificasti mihi: eruntq̄ oculi
mei et cor meū dñb⁹ cūctis ibi. Hic igitur
et sufficiter determinatio que dicta sunt de
oratione. s. quod exaudiūtur bōi et mali: et cui
facienda est oratio: et quod et pro quibus fieri de-
bet: necnō quid et quo loco et tēpore orare et
petere debeamus. Haccm⁹ totis virib⁹ ora-
tionē et cōtemplatiōē vt sic merita nra cumu-
lantes ad illaz patriaz peruenire mereamur
vbi ille qui pro nobis orauit et nos orare do-
cuit: cū pfe et spū scō suo viuūt et re. et c. amē.

Feria quarta post dñicā de passiōe: et re-
stitutionibus Sermo. 78.

De vitam

eternā de eis et nō peri-
bunt in eternū. Jo. 10.
Ad cōplēmentū huius
cōpendij de pnia frēs
charissimi sequit post
tractatū de satisfactio-

ne faciēda deo: aliqua ptractare de satisfac-
tione faciēda homini que maxime p̄sistit
in restitutione bonozū alienozū. Hā inter ce-
tera que ad salutē nostrā sūt necessaria hoc
s. restituere aliena pmaxime necessitatis exti-
ma: sine qua restitutione ois penitētia ina-
nis et vana reputat: per illā regulā famosis-
simā. d. re. iulij. 6. c. peccatū. s. Nō remittit
pctm̄ nisi restituat male ablatū: vt ergo dis-
ponere te possis ad veraz penitētiā pagēdā,
et in futura septimana digne ad sacraz coō-
nem suscipiendā aliq̄a breuiter de restituti-
one alienozū bis diebus ptractabim⁹. Quā
restitutionē qui facere voluerint de eorum
erunt nūero: de quibus loquitur dñs in ver-
bis propositis di. Ego vi. et c. de eis. s. satis

facientib⁹: restituentibus: et nō pibūt in eter-
nū. De restitutionibus igit tractātes pmo et
principaliter. Quid sit restituendū videre li-
bet. Tria nāq̄ sunt bona que possum⁹. pxi-
mo auferre: que ablata restituere necesse est
Bona fortune: bona fame: bona aies: relin-
quendo bona nature siue corpis causa breui-
tatis. In pñti igit sermōe solū de fortune bo-
nis pertractabimus: pro quibus da ē ista regu-
la generalis. Qd̄ oē dñū quod q̄s dat iant
causa efficac est vt def satisfaccere obligatur
Ex qua regula tres considerationes annotā-
tur. Prima ē qd̄ restitui debēt oia ablata p
rapinā. Secūda ē qd̄ restitui debēt oia abla-
ta per furtū. Tertia ē qd̄ restitui debent oia
ablata per vsuram.

¶ Pars pma huius sermonis in q̄ declarat
qd̄ restitui debēt ablata p rapinā.

¶ Rimo igit i isto sermone dico qd̄ oia
p ablata p rapinā debēt restitui. Hāz
oēs raptōres: pdonei: et pirrate: et cō-
similes deteriores sūt q̄ ipsi fures: sicut pa-
tet. i. 4. q. 5. c. penale ē. vbi Aug⁹. ait. Pena-
le ē occulte auferre: multo maioris pene et vi-
sibili ē eripe. Hec ibi. Aiteni pbs. 5. Et bi⁹.
qd̄ furtū distinguit a rapina: quia furtū est
occultū: rapina pō violenta: que duo habēt
rōnē peccati ex hoc qd̄ acceptio est inuolūta-
ria ex parte ei⁹ cui aliquid subtrahit. Inuo-
lūtariū aut dī dupliciter sūm p̄bm. 3. Et bi⁹
s. per ignorantiā et violentiam. Et id alia 3 ra-
tionē peccati habet furtū: et aliā rapinā. Vñ
bñs L. bo. 24. 2. q. 66. ar. 9. probat rapinā
grauiorē furto rōne triplici. ¶ Primo vt
q̄ dictū est: in vtraq̄ ē inuolūtariū: ita tñ qd̄
in furto ē aliqd̄ per ignorantiā: in rapina autē
p violentiā. Magis autē est inuolūtariū ali-
quid p violentiā q̄ p ignorantiā: q̄ violenti-
a directius opponit volūtati ignorantiā: et
id rapinā graui⁹ ē furto. ¶ Secūdo q̄ p ra-
pinā nō solū inferē dñū in reb⁹ setiā agit i
quādā pfone ignominia et iniuriā: et hoc pre-
ponderat dolo vel fraudi que p̄tinet ad fur-
tū. ¶ Tertia q̄ graui⁹ p̄mū rapinā q̄ fur-
tū vt patet in. d. c. penale. Quēq̄ igit per
rapinā ablata sunt: restituere necesse est: vt
habetur in. l. duobus. §. si quis iurauit. ff.
de iureiurando. Et in. l. si te. C. quod me-
tus causa. Sed aduertendum est: qd̄ ad ra-
pinam p̄tinet res inuentas non restituere

sed retinere. vnde. i. 4. q. 5. c. si quid dicitur. Si quid inuenisti et non reddidisti rapuisti: quatenus potuisti fecisti: quia non plus inuenisti. Quia alie non negat tolleretur si posset: deus eorum interrogat non manu. et i. c. multi. Hiero. ait. Multi sine peccato putant esse si alienum quod inuenierint teneant et dicunt: Deus mihi dedit: cuius bono reddere? Discant hoc esse peccatum simile esse rapine: si quis inuenta non reddit. Unde. ff. de furtis. l. falsus. ff. qui alienum dicitur. Quia alie non quid faciens in terra lucrifaciendi causa sustulit furtis stringit siue scit cuius sit siue ignorauerit. Et hoc quidem rationale est: quia ex quo scit res non esse suam supponere debet esse alienam: ut habetur. l. 1. C. de thesauris l. 10. et C. vnde vi. l. conquirebat. Sciendum est tamen per Ricardum. 4. di. 15. et 2. bo. vbi. 5. Et Alex. in. 3. pte in tracta. de preceptis. pcepto. 7. quod quedam sunt que nunquam in bonis alicuius fuerunt: sicut lapilli et gemme que sunt in litore maris: et talia iure naturali statim inuentoris sunt. Quedam autem res inuenta fuerunt de propinquo alicuius hominis et tunc si quis eas accipit nec animo retinendi sed restituendi domino cuius erant non committit rapinam: alie sic: sicut patet in capitulis supra allegatis. Hoc idem affirmat Alex. i. 3. pcepto. 7. quod si quis quid de thesauro sub terra inuentis faciendum est: cum non sit eorum aliquis vere possessor. R. secundum leges. ff. de acqui. re. do. l. si is. in prin. in ff. de re. diu. l. si idem lapilli. 7. §. thesauros. et C. de thesauris. l. 1. li. x. quod si inuentor tales thesauros inueniat in agro alieno non data opera medietatem tamen tenetur dare domino agri: si autem data opera restituat totum: et idem dicit Bal. in rubrica. ff. de rerum diu. quod si aliquis in fundo suo reperit pecuniam in forma thesauri in quodam vase sub terra abscondito: tunc habet locum predicta distinctio: scilicet si reperit pecuniam ipsam: quia tunc illam tenetur indistincte restituere. Quod si querat iterum quid debeat facere inuentor huius rei. Dicendum secundum Scotum. quod res inuenta alicui persone publice custodienda debet tradere: et sine aliqua fictione competentem operam dare: ut reperiatur eum quod res amisit: et si illud reperiatur et quod illius fuerit per circumstantias certi fiet restituet illi: sed si talis non reperiatur debet ab inuentore pauperibus erogari pro anima illius cuius res fuit. quia secundum Scotum. cui non potest temporaliter reddi debet ei spiritualiter satisfieri

vel si ipse indigens foret: eam retinere potest et hoc secundum quosdam auctoritate penitentiarii sui sue diocesis. Et sic patet pars prima.

Pars secunda ubi declarat quod omnia ablata per furtum restituenda sunt.

Secundo dico quod omnia ablata per furtum restitui debent. iuxta omnem modum secundum quod omnia ablata per rapinam restituenda sunt: sicut in precedentiibus capitulis de raptoribus dictum est. Sed hic oritur dubium: Quid faciet ille qui non potest re habere rem suam et debitorum suorum per viam iuris et iusticie: non quid poterit sibi ipsi solvere per occultum furtum. Ad hoc respondet Henricus de Bandano in quolibeto suo di. quod talis non peccat nec in modo recuperandi: nec retinendo rem sibi recuperatam: et quoniam non potest per publicam iusticiam ipsam recuperare. Et huius sententie videtur esse Augustinus. i. 4. q. 5. c. non sane. di. Non sane quicquam ab inuito sumitur iniuriose auferitur. Nam plerique nec medico volunt reddere bonorum suorum nec operario mercedem: nec tamen hoc quod ab inuito accipiunt per iniuriam accipiunt. Idem videtur sentire Innocentius. in. c. olim. de restit. spo. in secunda opinione. in glo. super verbo verum. Sed advertendum secundum alios quod predicta debent intelligi nisi occurrat aliquod istorum periculorum. Primum periculum est: scandalum fraternum: quia proximo in ceteris pro furto posset imponi quicquid non haberet. Secundum periculum est proprie ipsam rem qua quis fur de facili posset credi. Tertium periculum est proprie persone vel vite: quia si hoc per testes efficacius probaretur tamen fur iuste puniri posset. Quartum periculum est ipsius anime: quia si daret sibi iuramentum si abstulisset rem ablata: aut sciret quod ea clanculo receperet de facili periculum incurri posset. Et id statutum est ne quis faciat sibi iusticiam. C. ne quis in causa propria. l. 1. Primum ne liceat unicuique raptor vel furi dicere. Ego non rapui sed quod mihi debebat tamen mihi solui. Secundo ne discordie nascerentur si preter ordinatum iudicium de rebus alterius unusquisque sibi solvere posset. Tertio quia unusquisque sibi soluendo pecuniam rei sibi debite plus debito de facili extimeret: et pecuniam rei alterius minus debito de facili extimeret. Unde Deuteronomio. 19. scriptum est: Iuste quod iustum est exqueris. Dicendum est ergo quod talis cre

ditos d3. pcurare p viā publicā sibi satisfieri
qđ si nō pōt tñ in duob' casib' ppe' p'icula
p'dicta de reb' abitoris sibi ipsi restituē pōt:
7 hoc etiā intelligit clarū est qđ tbeat b'fe
sec' aut si esset dubiū. Primo. i. qñ casu rez
ipsi' abitoris efficit dispensator. 2. qñ res
aliq' abitoris ad ipsū p aliā viā licite euenit
Qđ si quera: si bō hoc nō cōsiderās sibi sol
uit nñ quid peccat aut restituere obligetur?
Dicēdū q' nisi i p'dictis duob' casib' bō sic si
bi satisfaciens sp' peccat ppter piculū cui se
exponit. Arg^m extra de cle. ex cō. mi. c. illud
7 de talipetō pñiaz debet facere. Satisfacere
aut nō tenet nisi plus sibi debito exsoluisset
vel nisi in nō satisfaciēdo aliqđ de predictis
piculis immineret. Arg^m ad hoc extra de nomi
opis nūcia. c. cū ex iniuncto. §. sup eo. Ratio
p'dictorū est: q' si sic retineret vel §. primū vl'
§. se puerteret iusticiā nālē: cū ppter rē tēpo
ralē postponeret rē maiore. i. famā vitam 7
animā suā. ¶ Sed diligēter aduertendū ē
ad declaratiōē d'ictorū in istis duab' p'tib'.
Qđ nō solū pñcipes raptores 7 fures obli
gant ad restitutionē: sed etiā qui in dānis
ipsoz dant cām efficacē. i. sine qua verisimi
liter psumi pōt q' tale damnū nō contigisset
per illā regulā famosā que habet in vi. et
clam da. c. si culpa. 7. ff. de vi bono r'apto. l.
p'tor. §. penul. 7. ff. locati. l. videamus. §.
finali. Et. ff. de edili. edi. l. q' si nolit. §. si mā
cipiū. ff. ad leges aquiliā. l. qui occidit. §. in
bac. vbi dicit. Qui occasiōē dāni dat. dā.
da. videf. Sed cuius verbi intellectu oēs ta
les cooperatores talē p'stantes cām effica
cem in solidū restituere obligant nisi per re
liquos cooperatores institutio fiat: 7 si tota
fiat ab vno tunc fm Sco. 7 Hosti. quilibet
alius tenet ei ad tantū quātū sua partialis
cooperatio satisfacere obligat. Et fm 2. bo.
Si pñcipalis in facto soluit oēs alij. i. qui
fuerunt ab eo inducti liberati sunt. ¶ Est
etiā notandū: q' si bō nō est coopatus in to
tū sed solū in aliquā partē nō tenet restituere
nisi tñ illā partē. Multi igitur sunt qui
dant cām efficacē rapinē 7 furto: aliq' dant
facto siue auxilio. Unde si aliquis cōitatus
est raptorē qui nullatenus sine sua societa
te iuisset ad rapinā: vel etiā si iuisset rapere
nō potuisset fm Immo 7 Hosti. extra de bo
mici. sicut digni talis tenet in solidū: si aut

illā rapinā sine ipso oīno etiā fecisset: tūc te
net de illa pte que ad eū puenit. Aliq' dant
cām efficacē cōsilio: vt cū quis p'stat consi
liū ad rapinā 7 furtū: aut cū quis dat consi
liū q' homo nō restituat aliena: sine quo cō
silio talia non fierent. Arg^m a fili. extra de
sen. ex cō. c. nup. in glo. Lancoz. Rica. in. 4.
dis. 15. Aliqui dant cām efficacē scripto vt
p falsum testamētū seu instrumētū v' alia 3
scripturā falsam. Si quis dānificet iniuste
ille qui scripturā falsificat satisfacere obli
gat in solidū. l. i. ff. de magistratib' cōueniē.
7 in. l. qui tabulas. ff. de testa. Aliqui dant
cām efficacē statuto: faciētes statuta grauia
siue leges iniquas in dānū pñmoz. Itaz te
nent restituere oē dānū quod ex illis statu
tis secuti ē. Similiter oēs predicta statuta ob
seruātes fm Duran^m tenent restituere oīa
illa que occasione obseruationis eozū facte
p eos alij iniuste lucrati sunt. Aliqui dant
cām efficacē p'ceptione siue cōmunicatione.
vnde aduertendū q' ille qui iubet fieri pōz
pñcipalior cā est quā executor p'cepti: 7 p
cōsequēs plus influit ex quo quidē est forti
obligat. xi. q. 3. c. iulianus. 7. c. si is qui p'st.
Aliqui dant cām efficacē diffamatione dī
cētes aliqū spoliatiōē dignū 7c. siue adula
tione laudando malefactorē quasi strēmū
ad hoc. 93. dis. c. si inimic'. Aliqui dāt cām
efficacem nō defendendo siue nō obuiando:
vnde fm Sco. Si quis ex officio tenetur a
dāno alteruz defendere 7 negligit potens si
ne piculo p'prie persone: in solidū restituere
obligatur: cuiusmodi sunt medici: notarij:
officiales: pcuratores: stipendiarij: 7 capi
tanei. Nam capitaneus habens multos sti
pendiarios ad restitutiones tenet de omni
dāno qđ iniuste inferūt si obuiare pōt 7 nō
facit: vt habet in. l. quoniā multa. C. ad le
gē iuliā de vi publica vel priuata. Si q's aut
obuiare pōt 7 non facit: non habens ad hoc
officiū licet mortaliter peccat: tamē restitue
re non tenet. Aliqui dant cām efficacē nō
manifestando. Nam fm Sco. si quis requi
situs in iudicio vt manifestet furta vel ra
pinas: si nō iminet sibi periculus status vel
p'sone talis inq'tū nō manifestādo dānū cē
quod inde sequit leso satisfacere obligatur.
Ad hoc facit extra de furtis. c. qui cum fu
re. 7. xi. q. 3. c. quisquis. vnde fm Bal. in. l.

p[re]lbyteri. C. de epis. 7 cle. Non solum fal-
 sus testis est ille q[ui] loquit falsu[m]: sed etia[m] q[ui] no-
 uit veritate[m] 7 tacet eius interrogat[us]. Aliqui
 dant causam efficace[m] no[n] iuste grauando: sicut
 ille q[ui] habet ponere collecta[m] s[ui] cuiuslibet fa-
 cultate[m] aliquos alienarios: 7 reliquos iuste
 grauans. Talis inq[ui] tenetur de illato d[omi]no
 satisfacere lesio[n]is eos rep[er]ire p[ot]est: 7 quicquid
 inde lucratus est paup[er]ibus disp[en]sare. Si at
 rep[er]ire non p[ot]est lesos: t[ame]n o[mn]ia p[re]dicta paup[er]-
 ribus erogare. Aliqui dant ca[m] efficace[m] re-
 ceptione[m] siue co[n]seruatione[m]. Nam si quis re-
 cipit siue co[n]seruat ablata ne inueniri possint
 7 restitui in solidu[m] obligat. ff. de recepto[r]i
 bus per totu[m] Titu. 7. C. ad. l. iuliaz de vi pu-
 blica in. l. crimen. 7. xi. q. 3. q[ui] consentit. Ali-
 qui dant causam efficace[m] e[st]ptione[m]. Nam si q[ui]
 sciat rem aliena[m] ablatam 7 illam emit ani-
 mo retinendi obligatur restituere d[omi]no suo.
 ff. de conditione furtiua. l. in re furtiua. 7. C.
 de furtis. l. manifestum. extra de re. spo. in
 .c. grauis. Et hoc intellige q[uo]d restitui debet
 sine p[re]cio: obstat enim sibi sua turpitudine.
 Dicit t[ame]n Alex. i. 4. Q[uo]d talis p[ot]est rem sua[m]
 restituere vendenti: vt recipiat p[re]ciu[m] q[uo]d ipse
 dedit. Magis eni[m] p[ot]est prouideri sibi q[uam] alte-
 ri: t[ame]n t[ame]n adducere fur[em] ad hoc vt resti-
 tuat ea bona domino rei. Si at emit ablata
 credens iuste esse possessa: si postea nouerit
 rem ista[m] fuisse rapta[m] restituere obligat. Ali-
 ter no[n]. C. de furtis. l. 2. Tenet etia[m] exis[te]ntes
 satisfacere fructus: de co[n]su[m]ptis aut no[n] tenet
 vt. l. fructus. l. si ex diuerso. §. finali. ff. de rei
 vendica. Si aut quis emit ablata vt reddat
 ipsa d[omi]no suo qui verisimiliter no[n] erat aliter
 habitus: t[unc] vtiliter gesserit negociu[m] d[omi]ni
 rei: poterit totu[m] recuperare p[re]ciu[m] 7 interesse
 suu[m]. Et breuiter quicquid sibi adest et illis vt
 merces: fructus: vel si se restituere obligat: et
 quicquid sibi abest vltra p[re]ciu[m] moderate expen-
 se repetere p[ot]est. Si aut ille d[omi]nus rei no[n] inue-
 niat: tunc quicquid res ipsa valet vltra illud
 q[uo]d emptori ipse debet paup[er]ibus erogandu[m] e[st]
 7 hoc s[ecundu]m Ray. publice fiat vt suspicio eui-
 tes impediendo ne. f. Aliqui dant ca[m] effica-
 ce[m] quis aliq[uo]d officiu[m] vel b[e]n[e]ficiu[m]: vel aliquod
 donu[m] vel lucru[m] optineat: tunc eni[m] s[ecundu]m Abo.
 2. q. 62. aut talis impediens impedit eius
 iuste: vt si intend[us] honor[em] rei vel vtilitate[m]
 ecclesie p[er]euret q[uo]d vel alicui digniori: 7 tunc

in nullo tenet: aut impedit iuste. f. propter
 odiu[m] 7 vindicta[m] 7 filia: 7 tunc si non erat ad
 hoc firmatu[m] q[uo]d daret ei tenet ad aliqua[m] co[n]-
 p[en]satione[m] pensatis co[n]ditionibus p[er]sonarum
 Si aut[em] iam determinatu[m] erat q[uo]d daret: im-
 p[er]d[en]s tenet ad restitutione[m] equalente[m] s[ecundu]m
 sua[m] facultate[m]. Ricar. t[ame]n in. 4. dis. 15. cir-
 ca hoc distinguit: quia aut homo facit hoc
 inte[n]tione d[omi]nificandi aliu[m]: aut co[n]sulendo vt p[ro]-
 prie vtilitati. Primo modo tenet ad resti-
 tuendu[m] eo modo quo dictu[m] est. Secundo at
 modo no[n] tenet. Nam. ff. de re. iu. l. nemo di-
 citur. Nemo d[omi]nu[m] facit nisi qui facit q[uo]d ius
 facere no[n] batet. Aliqui dant causam effica-
 ce[m] co[n]sentiedo q[uo]d in tali debet quado sine tali
 consensu talis d[omi]nificatio subsecuta no[n] esset
 Patet hoc. 2. q. i. notu[m] sit. Id[em] quoq[ue] dicen-
 du[m] e[st]: si aliquod d[omi]nu[m] illatu[m] sit nomine tuo:
 7 tu hoc senties batens ratu[m]: t[unc] in solidu[m]
 obligaris s[ecundu]m Ray. xi. q. 3. qui co[n]sentit. 7 ex-
 tra de restitutione spo. c. cu[m] ad seculu[m]. quia
 s[ecundu]m Sco. talis dictus e[st] consensus interp[re]tati
 uus. Aliqui dant ca[m] efficace[m] participando
 qui. f. de rapina vel furto edunt vel dono ali-
 ter recipiunt. Nam o[mn]ia restituere obligantur
 quod t[ame]n intelligendu[m] s[ecundu]m hosti. nisi con-
 sumpta essent ante q[uam] intelligeret illa de rapi-
 na fuisse. C. de rei vendi. l. certu[m] est. Aliqui
 postremo dat ca[m] efficace[m] occultando vel de-
 struendo: sicut su[n]t notarij q[ui] occultant vel de-
 struunt testiu[m]: v[er]u[m] no[n] solu[n]tur legata ad pias
 causas nec alia debita nec fiunt restitutiōes
 Nam tales si taliter destruunt quod reperiri
 possunt tenentur ad restitutione[m] o[mn]iu[m] p[re]dicto-
 ru[m]. Si aut[em] solum occultent grauissime pec-
 cant: nec absolui possunt nisi illa reuelent: no[n]
 t[ame]n credo eos ad restitutione[m] teneri: cum
 heredes creditorib[us] semp[er] remaneant obliga-
 ti. Hoc idem intelligendu[m] est de quibuscunq[ue]
 alijs scripturis siue mercatoru[m] libris 7 con-
 silibus. De restitutione aduocato[r]u[m]: procura-
 to[r]u[m]: iudicu[m] iniuste sententia[n]t[em]: male accu-
 santiu[m] 7 testificantiu[m]: luso[r]u[m]: 7 co[n]similiu[m] 7
 etia[m] p[ro]uocato[r]u[m] mercato[r]u[m]: dicet in sermonario
 de trib[us] p[ar]tibus p[ri]ncipalibus tractatu[m] de qua
 ricia: ideo hic causa breuitatis omitto. Et
 sic pat[et] pars secunda.

Pars etia[m] in qua declarat q[uo]d restituenda
 sunt o[mn]ia oblata p[er] vsuram.

Tertio dico q[uo]d o[mn]ia oblata p[er] vsura[m] re-

stetui debet tāq̃ male ablata p regulā gene-
ralē in exordio dictā. Sed biconiū tria du-
bia. ¶ Prīmū ē si vsurarij tenet restituere
q̃qd ex rebus vsurarijs lucrati sūt. Ad qd
dicendū ē fm Sco. in. 4. dis. 15. 7 Ric. ibidē
7 Tbo. vbi. 5. 7 Alex. lombar. q̃ res ab vsu-
rarijs p vsura seu vsuris recepta: aut est de
sui natura lucrosa aut non. Prīmo mō si est
lucrosa sicut sūt dom⁹: vinee: agri 7 cōsilia:
tūc nō tñ res ipsa sed etiā earū puentus re-
stituēdi sūt. Rō est: qz tales fruct⁹ sūt rerū
quar aliud dñs ē: pōt tñ inde reducere expē-
sas 7 suas opas moderatas. 2º aut modo si
res non est lucrosa: quia, si fuerunt tenarij:
frumentū: vinū: oleū: 7 silia: tūc sufficit re-
stituere qd receptū est: vnde si vsurarijs ex
pecunia vsuraria negocia 7 lucra: vel in-
de p̃dā emittit 7 fructus percipit non tenet re-
stituere: qz tale lucrū nō est pecunie fructus
sed bñe industrie act⁹ 7 possessiones inde
empte semp te iure ad periculū vsurarij cur-
runt. ¶ Est tñ aduertendū fm Alex. lom-
bar. 7 p̃dictos doc. Qd dānū qd accidit iū-
riā passo dupliciter accidere pōt. Prīmo mō
p se 7 directē ab vsurario dānū iniuriā
passo: 7 tūc vsurari⁹ satisfacere obligat: qz
f. in expoliatiōe talis pecunie incurrit dā-
nū: quia necesse fuit sibi ṽdere possessionez
vel accipere ab alio pecuniā sub vsurj: vel quia
domū suā ppter hoc vilius vendidit 7 silia:
tūc in tali casu vsurari⁹ boc dānū restituere
obligat. Rō hec est: qz vsurari⁹ illius dāno
causam efficacē pstat p regulā in pte p̃ce-
dēti dictā. Secūdo mō dat vsurari⁹ dānū
iuriā passo p accidens 7 indirecte: qz. f. nō
secut⁹ est homo aliquā vtilitate: siue aliqd
lucrū qd ex pecunia intendebat vel cōsequi
potuisset: 7 tale dānū restituere non tenet:
qz pecunia de sui nā nō habet p̃ter: 7 bec snia
est verior fm Sco. ¶ 2º dubiū est si ille q
pecuniā mutuauit vsurario ad fenerandū
obligat restituere vsuras: quas vsurari⁹ ex
illis lucratur est. Ad qd dicendū fm Alex.
lombar. 7 Buiel. q̃ non obligat fm quosdā
nisi in p̃tū puenit ad eum: nec insuper iduo-
bus alijs casibus: vt puta cum quis societa-
tē contrahens cū alio ad exercendū fen⁹: vt
cū quis vsurario dat pecuniā p lucro parti-
cipando: mouent etiā tales ad hoc sentien-
dū ppter differentiā que est inter rapinā 7

furtū ex vna pte: 7 vsurā ex alia pte: 7 p̃ter
voluntariū 7 inuoluntariū. Ex qua qdē dif-
ferentia ortū habet qd in his casibus potior
est cōditio vsurarij q̃ raptoris vel furis: qz
rapina 7 furtum cōtra voluntatē dñi perpe-
trant. Et ideo in huiusmodi restituere obli-
gant qui ad hoc p̃stat causam efficacē nō
autē in vsura. ¶ Tertiū dubiū est. Si acci-
piēs mutuū ad vsurā mortaliē peccat. Ad
hoc respondet fm Tbo. vbi. 5. 7 Ric. in. 4.
dis. 15. Qd duo necessaria sunt ad hoc q̃ bo-
mo sine peccato mortali tale mutuū accipe-
possit. Prīmo q̃ qui hoc mutuū p̃stat nō
sit inductus ab alio: sed a seipso parat⁹ sit ad
tale mutuū dādū. Si autē inducat semper
qui inducit mortaliter peccat: quia coope-
ratur mutuantia ad iniusticiā exequendā si-
ne cuius cōsensu non fieret. Præterea q̃ p̃ri-
mus peccet mortaliter vt ipse inordinatā af-
fectionem expleat p̃raui 7 impiū esse vide-
tur. Nam 7 si bō esset i necessitate extrema
mortale p̃ctū esset aliquē remittēre inducē
dare mutuū ad vsurā: imo pot⁹ liceret ne-
cessaria p cōseruanda vita illi rape violen-
ter. Cui⁹ rō est: qz i extrema necessitate oīa
sunt coia. ff. ad. l. rodia. de iactu. l. 2. §. cū in
eadē. extra de furtis. si quis ppter necessita-
tem. p̃pterea taliter accipiēs minime peccat
sed talit̃ inducere ad mutuū dādū sine mor-
tali culpa nō pōt fieri. 2º q̃ homo sine mor-
tali culpa possit mutuū accipere necesse ē q̃
cogat ex necessitate: p quāta aut necessita-
te hoc licitū sit nō est facile diffinire. S3 vt
dicit Ricar. vbi. 5. ar. 2. q. 5. in fine nō exigi-
tur illa necessitas que est extrema: s3 quādo
homo notabiliter dānificaret vel notabilē
penuriā pateret si non acciperet ad vsuram.
Ex q̃ manifeste apparet q̃ cū tale mutuū
suscipitur ad voluptates esplendas in vani-
tatibus: lasciujs: ludijs: 7 silibus: vel vt bo-
mo lucret amplius vt dicitur semp morta-
le peccatū est: patet etiā q̃ qui p augenda
substantia depositi nomine vel ad discretio-
nem inducunt aliquas personas seu viduas
ad tale sibi dādū: cum ex timore conscien-
tie id agere nollent semper peccāt mortaliē:
quia ad malum incitant 7 inducūt. ¶ Qd
autē cum duob⁹ p̃dictis p̃ditionib⁹ accipe-
bui⁹ modi mutuū sit licitū pbat tripliciter.
p rōne. Nam sicut eadē actio respectu agētis

Feria quinta post dominicā passionis de cōuer-
sione Marie magdalene. Sermo. 79.

Emittitur

tibi peccā tua. Scribitur
hec p̄ba Luc. 7. Est ve-
ritas et finis p̄ scōs appo-
bata. f. charissimi q̄quā
to magis aīa sup̄na et spi-

ritualia degustat: tāto magis frena tpalia et
carnalia cōtēnit et abboiaf: bñi modis ex-
pressa est: q̄ aīa n̄ra tātenobilitatis existit
vt sine gaudio et dulcedine pmanere nō pos-
sit: sed solū a duab⁹ p̄tib⁹ cōsolari posse cui-
dēter apparet: vñ. f. de sup̄nis et sp̄ualib⁹ et di-
uinis: vel de inferiorib⁹ et terrenis et carnalib⁹: q̄
duo sic se habēt vt inter se p̄traria existant:
vt q̄ in vna pte velit delectari ab alia recede-
re necesse ē: q̄ fm̄ p̄lm. x. Metaphysic. cō-
traria mutuo se expellūt: nec sibi semel p̄nt i
esse eidē subiecto. Qui igit cōtēnit p̄ntia et
terrena: necesse ē vt cōsolētur de sup̄nis: et ecō-
uerso. Qui q̄ adberet sp̄ualibus et diuinis a
carnalib⁹ se subtrahit. vñ Grego. Gustato
sp̄u desipit oīa caro. Patēt ista p̄ exēplū pec-
catricis magdalene: q̄ quīs pulchra et iuue-
nis: quīs diues et delitiosa ac carnalib⁹ et la-
sciuis bñi mūdi dēdicata: gustata suauita-
te dulcedinis sp̄us ep̄dicationē et verbis xp̄i
ei⁹ cor inflāmātib⁹: puerla ē ad eū aspiciēs
oīa adeo vt ar̄p̄o dicta sint ei⁹ p̄ba p̄posita:
Remittūt. 7c. De qua in p̄nti sermōe ad ex-
emplū p̄ctōr vt cōuertant tria i p̄nti euāge-
lio cōsiderabim⁹. Primo ei⁹ offensionē: ibi.
Ecce mulier erat in ciuitate. 7c. 2. ei⁹ puer-
sionē: ibi. vt autē cognouit. 7c. 3. ei⁹ gratifi-
cationē: ibi. Remittūt tibi peccā tua.

Quōd Maria magdalena fuit maxima pec-
catric.

p̄ Rimo in isto sermone dico q̄ Ma-
ria magdalena fuit maxima pecca-
trix. q̄ ostēdit ex trib⁹. ¶ Primo ex euāgeli-
sta q̄ dicit: Ecce mulier erat in ciuitate p̄c.
Primo enī dicit: Ecce: q̄ est aduerbiū de-
monstrādū: et interdū tēdōstrat aliqd̄ ma-
gnū: vt patz Esa. 7. Ecce virgo cōcipi. 7c.
Ecce q̄ mulier plena p̄ctis: vana: dissoluta
arma diabolī: expulsio paradisi. Deinde dīc-
erat q̄d ē verbū imp̄fecti t̄p̄is q̄d signat con-
tinuatōis i p̄ctis: q̄ ē pessima conditio. q̄a vt

dicit Grego. et Chrysos. Humanū ē pecca-
re: angelicū emēdare: diabolicū perseuerare
Postea addit in ciuitate: q̄d s̄ḡt manifesta-
tionē p̄cti q̄ grauat p̄ctm̄ p̄pter malū exē-
plū. Postremo subiūgit peccatricē: q̄d s̄ḡt
de fornicatōe ex ipsa vi vocabuli ¶ 2. ostēdit
hoc idē ex phariseo q̄ dixit si hic p̄pheta ē ēt
a deo sciret vtiq̄ q̄ et qualis ēt mulier q̄ tā-
git eū: q̄ peccatricē ē. Et nota q̄d dixit. que:
ad tēnotādū q̄d in p̄ctis cois erat alijs: sed
adiūgit: et qualis: p̄pter illud q̄d in ea erat
maximū respectu alior. ¶ 3. hoc idē ostēdit
ex ipsa magdalena q̄ vt cognouit p̄ctm̄ suū
nō erubuit in epulis flere: et ita v̄bemēs fuit
in ea dolor: q̄d oīa et seipsā nihil reputabat
nisi flere p̄ctā: et nō offēdebat: quia se indi-
gnā existimabat: q̄ sūt oīa signa q̄ i ea erāt
maxima p̄ctā. vñ Grego. in omel. bñi euā-
gelij. Cogitāti mibi de Marie p̄niam magis
 flere liber q̄ aliqd̄ dicere. Cui⁹ enī vel sapēū
 p̄ct⁹ ille bñi peccatricis lachryme ad exem-
plū p̄nie nō emoliūt. Cōsiderauit nāq̄ qd
 fecit: et noluit moderari qd faceret. Super
 p̄niātes ingressa ē: nō iussa v̄nit: inter epu-
 las lachrymas obtulit. Discite q̄ dolore ar-
 det q̄ flere in epulas nō erubescit. Nā quia
 semetipsā erubescit int⁹ nihil esse credit qd
 v̄recūdare fozis. Hecille. Sz magna que-
 stio v̄tilata ē et v̄tilata a doct. Si Maria
 magnadelena peccauit carnalit̄ corpe suo et
 teneo q̄ sic cū multis alijs: hoc idē p̄bans
 Rōne: auctoritate: et exēplo. Primo rōne sic:
 pharise⁹ erat p̄ctōr in corde et sup̄bia i corde
 dico: q̄ pharisei sibi cōsciam nō faciebāt ni-
 si de p̄ctis actualib⁹ nō de cōcupiscētijs. Et
 idē rep̄bēdebat eos dñs. Mat. 5. Nisi abūda-
 uerit iusticia v̄ia pl⁹ q̄ scribarū et phariseor
 nō i. i re. c. Erat etiā pharise⁹ obvolūt⁹ p̄ctō
 sup̄bie qd maxiemōstrauit i iudicando xpm̄
 et reputādo mariā maiorē peccatricē se ipso
 qd cōfirmat Grego. in omel. p̄dicta dicens
 Ecce pharise⁹ v̄raciē apud se sup̄b⁹ et fallaci-
 ter iustus. Egram rep̄bendit de egritudine
 medicū de subuētiā: qui ipse quoq̄ de elatio-
 nis vulnere egrotabat et ignorabat. Hec ille
 Et nihilomin⁹ vidēs Iesus cor pharisei vo-
 lēs excusare magdalēnā: nō dixit q̄ magda-
 lena min⁹ peccasset ipso: s̄z dixit ad illū. Si-
 mon habeo tibi aliqd̄ dicere: at ille ait: Ma-
 gister dic. Et rñdēs Iesus dixit. Duo v̄bi

ex phariseo

magdalena

omel. v̄tilata
An d. aug. co-
ser. filiana

2. omel.

ex euāgelio

tores erāt cū dā feneratoz: vn? debebat de-
narios q̄ngētes: 7 ali? q̄nquaginta. Non ba-
bētib? illis vnderedderent donauit vtrifq;
Quis gēū plus diligit? Rūdes Simon di-
xit ei: Estimo qz is cui pl? donauit. At ille
dixit ei: Recte iudicasti. Qd exēpluz posuit
Iesus volēs a tribuere a bitū q̄ngētoz Ma-
gdalene 7 debitū q̄ngēnta pbariseo. Qui
marie remissū est magnū debitū. pp̄ maio-
rē dilectionē: qd patz ex sequētib? qz puer-
sus ad mulierē dixit Simoni: Vides hanc
mulierē? Intraui domū tuā aquā pedib?
meis nō redisti: becautē lachrymis rigauit
pedes meos: 7 capillis suis terxit. Osculuz
mibi nō redisti: bec āt ex quo itrauit nō ces-
savit osculare pedes meos. Oleo caput meū
nō vn? iſit: becautē vnguēto vnxit pedes me-
os: pp̄ qd dico tibi. Remittū ē ei pctā mul-
ta. i. plura 7 maiora q̄ pbariseo: qm̄ dilexit
multū. Qui autē minus dimittit minus dili-
git. Et qd ē hoc dicere nisi qd adeo supabūda
uit delictū marie illud pbarisei quātū super
abundant q̄ngenti q̄nquaginta: qd nō esset
nisi maria peccasset carnaliter sepe 7 grauiē
cū in alijs vt pz graui? peccauerit pbarise?
ḡ pz ppositū. ¶ 2° idē. pbat auctoritate s̄c-
toz doctoz. Ambro. enī de officiū vicioz
7 p̄tutū in r̄sione fidei 7 desperationē ait:
Ecce maria magdalena inumeris fornicā-
tionū generib? grauata: ad fontē pietatis an-
xia currēs dñigz vestigia rigans lachrymis:
capillis detergēs deo sculansq; 7 labens: vn-
guēto pungēs abluī meruit. Itē Aug⁹. ad
beremitas i p̄mōe de prudētia inq̄t: Maria
illa meretrix in domo Simonis meretricia
bitū reposuit: 7 plo:ās ad pedes saluatoris
vestē sibi inonauit. Itē Hiero. in eplā ad Ju-
liā de viduitate seruanda. Meretrix ista in
euāgelio baptizata: lachrymis suis 7 crine q̄
multas aīas aī de cepit pedes dñi tergēs sal-
uata ē. Et ad Lucinā de p̄nia itē ait: Me-
retrix lachrymis pedes dñi saluatoris lauat
7 crine detergit. Et ad Rusticiū p̄sbyter de-
nao ait. Mulier qz illa meretrix i euāgelio
q̄ 3. si pedes lachrymis lauat 7 crine deter-
git manifeste depingit eccliam de gētib? con-
gregatā. Nec ille. Itē Chrysostomus in p̄mōe de
passione sup Marb. inquit: Accessit mere-
trix vas alabastrū manib? portās: 7 vnguē-
tū sup caput dñi effudit: grandē fidez mul-

tā reuerētia: mirandā coſtrectionē ostendit:
paulo aī meretrix publica: subito pcedit 7
abrupta pctis portū serenitatis agnouit: 7
qū pstituta lupanar exiuit: tūc discipul? ge-
bēnā intrauit. Itē Ber. Publice bec Ma-
ria pstituta fuit: vili p̄cio cōtenta. Nec vos
frēs pudeat ei? ignominia audire: nec tedeat
vos pferre: qz totū ei cedit in bonorē 7 no-
bis i exemplū. Prefea Greg. in omel. bui?
euāgelij sic dicit. Hanc p̄o quā Lucas pec-
catricē mulierē: Joānes mariā noiat: illam
esse credim? mariā: de qua Marc⁹ septē de-
monia eicta fuisse testat. Et qd p. 7. demo-
nes nūi vniuersa vitia designāt. In q̄b? etiā
luxuria numerat. Qui. 7. demones mysti-
ce i mariā repiri possūt. Primū. n. diaboli
habuit in facie ipsā pilādo 7 furādo qd ē ma-
ius pctū qd adulterari. de p̄se. dñs. 5. c. forni-
care. Secundū diaboli habuit in ore luxu-
riose cantādo: cantilenas incitātes ad luxu-
riā 7 ad amorē vitiosū: qd ē pctū mortale.
p̄me Lbor. 15. Corrupt tonos mores col-
loq̄a mala. 3° diaboli habuit i crinibus et
capillis dealbatis 7 artificiatīs qd ē mortale
p̄m Alex. in. 4. pte vt patebit. j. de coione
4° diaboli habuit in oculis multoties iuue-
nes aspectib? ad p̄cupiscētiā attrahēdo: vñ
mīta pctā orisū. iuxta illud Ecclē. 25. For-
nicatio mulieris i extollētia oculoz: 7 in pal-
pebris illi? cognosce. 5° diaboli habuit i
vestib? p̄p̄atice vestitudo: iux illud Apoc. 17
Vidi mulierē sedētē plenā nomibus blasse-
mic. 6° diaboli habuit i pedib? coricādo 7
ad luxuriā puocando. Bressus enī cū deli-
ctis pleni sūt. 7° diaboli habuit i pectorē 7
collo ipsū nudū 7 coloratū ostēdēdo. Et id ē
ista muliere plena pctis dicitur. Prover. 6.
Ecce mulier occurrit illi ornata, meretricio
p̄parata ad capiēdas aīas: garrula 7 vaga:
quietis ipatēs: nec valēs in domo consile-
re pedibus suis. Sequit: p̄aci vultu blan-
dit: q̄ oia vt patz intnēri seruūt luxurie: ḡ
patz ppositū. ¶ Tercio hoc idē. pbat exē-
plo ipsius ecclie scē q̄ non facit iniuriā alicui
sancto 7 scē. Itaz martyri facit officiū mar-
tyrij: virgini facit officiū virginitatis. Sed
de magdalena nō facit officiū de virgine: ḡ
cum nō habuerit virū videt qd fuerit infe-
cta pctō carnali. Si enī tñ mēraliter peccas-
set vt aliquē cū tantā p̄niam ostēderit p̄mō.

virginitatis. ppter hoc priuari nō debuit nec bonore virginitatis carere. Preterea maria posita ē in exemplū oī scelerato pctōri: qđ nō ēēt cōgruū si nō fuisset maxima peccatrix omni genē pcti: patz g pars prima in qua declarata est quā grauis fuerit offensio magdalene. Pars secūda huius sermonis in qua declaratur quomodo maria magdalena cōuersa fuerit.

Ecūdo igit in isto sermone de cōuersione magdalene tractātes in exemplū aliorū vt eo modo cōuertant tria occurrūt pponēda. Primo dī suppositio. 2^m dī ordinatio. 3^m dī aplicatio. ¶ Primo igit dico qđ ad vidēdū qualicōssimū pfecte cōuertitū maria magdalena fīm frā ciscū de maironis in tractatu de contritione magdalene tria psupponēda sunt. ¶ Primo suppositū ē qđ in volūtate nra duo act⁹ repiunt cōtrarij. s. actus volēdi 7 act⁹ nolēdi. Primo ē ad bonū consequēdū. Secūdus ad malū fugiēdū: sicut in intellectu ē act⁹ affirmandi ppter v⁹ 7 actus negādi ppter falsū. Ita apud voluntatē ē act⁹ velle ppter bonū 7 nolle ppter malū. Act⁹ aut volēdi se habet p modū tēdētis in obiectū: 7 act⁹ nolēdi per modū fugiētis ab obiecto: qz nāl is inclinatio volūtatis ē ad bonū cōsequēdū 7 ad malū fugiēdū. Idcirco isti duo act⁹ cōtrarij sūt volūtati dati: qui licet sint ex nā: tñ ex culpa sunt aliquāliter debilitati: vñ Salomō: qā hanc debilitatē sentiebat Ecclē. 3. dicit. Da bis seruo tuo cor tuū: vt sciāt discernere inter bonū 7 malū. s. eligēdū 7 fugiēdū. ¶ 2^m suppositū ē qđ istos duos actus volūtatis cōtrarios cōsequēt in volūtate due cōtrarie passionēs: qz. s. actū volēdi sequit delectatio 7 actū nolēdi sequit tristitia. vñ sicut tristitia est de illis reb⁹ que nolētib⁹ eueniūt: ita delectatio cōuerso. Qđ actū nolēdi natura līe sequat tristitia habet. i. Macha. 4. vbi dicit. Qđ Lesias cōsternat⁹ ē animo: qz nō talia qualia voluit facta sunt. Et qđ actū volēdi cōsequat delectatio: habet in psal. vbi dicit. Exultent 7 letent⁹ qui volunt iusticiā meā. ¶ Tertiū suppositū est qđ quāto maior est actus volēdi: tanto minor sequit delectatio: 7 quāto maior est actus nolēdi: tāto maior sequit tristitia: cuius signū est: qz in equalibus bonis aliqui in equaliter dele-

ctātur: fīm qđ in equaliter desiderant illa bona: 7 in equalibus malis in equaliter tristantur fīm qđ in equaliter odiunt illa mala. Et ideo sicut felicitas est sūme volita: ita in ea sūma delectatio repitur: 7 sicut miseria est sūme nolita: ita sūma tristitia in ea reperit⁹. ¶ Secūdū qđ in ista parte pponēdū est dicitur ordinatio: quia quatuor. s. sūt actus in anima nostra ordinati: qui requirunt necessario ad veram cōuersionē 7 peccati mortalis abluionē. ¶ Primus est actus recordationis patratī sceleris. Nullus enī vnqđ de peccato penitet nisi peccatū patratū ad memoriā reuocet: vnde episcopo eplxi qui lapsus fuerat scribit Apoc. 2. Memento vnde cecideris 7 age penitentiā. Hoc idem docebat Seneca. 7. li. de naturalib⁹ qđnib⁹ di. Obijciat. s. senectus annos inter studia vana consumptos ad danda etatis male ex emptē: labori sariāt occupationes precidantur: patrimonij longe cura soluat. Si cui totus anim⁹ vacet ad contemplationem sui salte in ipso fine respiciat ac sibi instabit: et quotidie breuitatē tēporis metiens: quicquid admissum est delicti vite p̄sentis vsu recolliget. Hec ille. Et sic patz qđ ad eliciēdū v⁹ rā pniā necessaria est peccatorū recordatio. ¶ Sed aduertēdū ē qđ tētem⁹ pcti recordari sub qđruplici respectu. Primo vt ē dīne grē pemptiū: qz in eius aduentu aīa spoliatur donis spūalibus. 2° vt est dīne maiestatis offensiū: qz altissimus odio bz pctōres Ecclē. 12. 3. vt est superne glie amissiū: qz nullus existēs in pctō mortali habet hereditatē in regno dei. 4° vt ē infinite pene lucratū: quia pena p̄digna pcti mortalis est gehēna inextinguibilis. Et ideo p istā quādruplicē maliciā quā pctm̄ iporat voluntas qđ est tali sauciata plaga clamat ad memoriā dī desiderat penitentiā dī. Recordare paupertatis mee 7 trāsgressionis mee: absintij 7 fellis. qđ habet Hierē. Teno. 3. Paupertatis ait: quia per peccatū est diuina grā spoliata. Trāsgressionis inquit: qz per pctm̄ est sup eā diuina ira p̄uocata. Absintij dicit qz per talem actū dulcedo patrie celestis est amissa. Fellis vtqz dicit: quia per pctm̄ est perpetua pena damnata. Et ideo sequitur ibidez. Memoria memor ero 7 tabescet in me anima mea. Nulla est igitur memoria

vel intelligētia ista q̄tuor i p̄trato scelere cō
siderās q̄ nō tabescat. ¶ **S**ecūda act⁹ quire
q̄rit ad verā p̄uersionē 7 p̄cti ablutionē dī.
Oditiois p̄petrati criminis: q̄z nīsi p̄ctm ad
memoriā reductū de tali p̄ctō nullus vnq̄
peniteret nisi displiceret. Quia ḡ p̄supposi
tū est q̄ actū nō lēdi sequit̄ tristitia: necesse ē
ad hoc q̄ q̄s tristit̄ de p̄ctō q̄ p̄mo ipsum
odio habeat 7 nolit. vñ Job p̄niam agēs. r.
c. dicebat. Tēdet aīaz. m. vi. m. 7c. ¶ **A**t
tendēdū tñ q̄ res solet odiri q̄druplici respe
ctu. Primo q̄z feda: sicut bonest⁹ detestat̄
sordide indutū. 2. q̄z onerosa: q̄z sicut mercenari⁹ bor
ret pōd⁹ maximū. 4. q̄z nociua: sicut medi
cus abboiat cibū mortiferū q̄uis sit dulcis.
Et istis q̄tuor rōnib⁹ p̄ctm est maxime odi
bile. Est enī fedū: q̄z habet imaginē dei veni
grare. iuxta illud Treno. 4. Denigrata est
super carbones facies tua. Est vtiq̄ anxium
q̄z synderesis sicut quidā acule⁹ sp̄ pūgit ani
mā existēg in p̄ctō mortali: vt enī q̄scere nō
pmittat. Ideo in psal. dī. Cōuersus suz in
erūna mea dñi cōfigit spina. i. acule⁹ iste con
sciētie stimulat̄. Est etiā onerosū: ita enīz
aggrauat p̄ctm aīam vt ipsam p̄sternat ne
valeat surgē vnq̄ virib⁹ suis postq̄ corruit
Ideo in psal. dī. Quā iniquitates mee sup̄g
sūt sup. c. m. 7 sicut on⁹ graue grauate sunt
sup me. Est etiā nociuū: sicut enīz toxicū euz
dulcedine interficit boiem corporaliter: ita
p̄ctm cū dulcedine aliq̄ inficit aīaz. Iaco. i
P̄ctm cū cōsumatū fuerit generat mortē.
Istis ḡ q̄tuor oditiōib⁹ i memoriā cōcurrē
tib⁹ volūtas batet ipsū p̄ctm de testari odio
habere. ¶ **T**erti⁹ act⁹ q̄ requirit ad verā p̄uer
sionē 7 p̄cti absolūtionē dī attritiōis siue tri
sticie: sicut enī oditiō seq̄ recordatiōē ma
li ita tristitia ipsā oditiōē. Declaratū enīz
fuit: q̄ sicut relectatio sequit̄ actū volendi:
ita tristitia ipsum actū nolendi. s. oditiōē.
Ista p̄o tristitia a theologis vocat̄ attritio
q̄ q̄dē attritio nō meret̄ remissionē p̄cti de
cōdigno: q̄z ex puris naturalib⁹ nō pōt quis
resurgere a morte aīe sicut nec a morte cor
poris q̄ est minor. Cū igit̄ ex puris nālibus
possit eē q̄s attritus patz. 7c. Ad etiā meret̄
attritio infusiōē grē de cōdigno: q̄z nullus
act⁹ nālīs ē de se cōdignū dono sup̄naturali
act⁹ aut attritiōis ē act⁹ naturalis liberi ar

bitrii: ḡ nō pōt eē cōdignū grē: q̄s ē sup̄nāle
S3 bñ meret̄ attritio remissionē culpe dō cō
gruo: q̄z nō cōgruit q̄ aliq̄s ad impossibile
obliget: s̄ impossibile ē alicui mereri remissio
nē culpe de cōdigno: ḡ ad tale meritū nō de
buit obligari: ḡ. 7c. Meret̄ etiā attritio in
fusiōē grē de cōgruo: q̄z faciēti q̄s in se ē cō
gruū ē q̄s de ei grā: q̄s nō pōt aliē mereri.
¶ **Q**uart⁹ act⁹ q̄ requirit̄ ad ablutionē cul
pe ē act⁹ cōtritiōis: q̄z sicut cōtritiō sequitur
attritiōē p̄o q̄ id q̄d ē sup̄nām: p̄suppo
nit id q̄d ē p̄m nām: 7 actus cōtritiōis est su
pernaturalis aliq̄ modo. Act⁹ p̄o attritio
nis ē mere naturalis. S3 vt dicit Ricar. in
4. Faciēti q̄s in se ē attritio sit p̄tritiō: patz
hoc. s. in tractatu de cōtritiōe: q̄ quidē cōtri
tio meret̄ remissionē culpe 7 infusiōē grē:
vt dicit̄ in pte sequēti. ¶ **3** m q̄ bic pponen
dū ē dī applicatio. s. ipsi⁹ Marie magdale
ne: q̄ modo p̄dicto vere cōuersa ē: possumus
enī pie credere q̄ si q̄s inrōgaret Magda
lenā quōd p̄uersa est vt ad p̄des xp̄i curreret
cū tātaq̄ lachrymarū effusiōe: q̄ ita humilic
rūderet: erā in ciuitate peccatrix: predicabat
xp̄s ad cui⁹ p̄dicationē ire nō curabā: s̄ itādē
aliq̄ dñaz cōpulsā p̄cib⁹ vna die iui 7 vidēs
Jesū p̄dicantē 7 me aspicientē: ita vulnera
tū ē cor meū vt oculos a f̄ra nō leuaret: tēin
de cepit ipse p̄dicare dō malignitate p̄cti mor
talis 7 diuersitate inuoloz 7 maloz: dō suauita
te p̄mij celestis: de ē tribilitate futuri iudicij
7 pene et̄ne: adeo 7 talit̄ q̄ cōsiderās omnia
ista dixisse. pp̄ me: recordata scelez meoz:
fornicationū: adulterioz mollitiay: 7 tātaq̄
libidinū: ita liq̄ factū ē cor meū vt ampli⁹ la
chrymas cōtrinnere nō possem di. illud. pp̄be.
Quis dabit capiti meo aquā: 7 oculis meis
fontem lachry. 7 plo. p̄ctā mea die ac noctē.
Nūq̄d possibile ē vt merear veniā? Nūq̄d
dānata ero? Nūq̄d p̄uabor gaudijs para
disi? quib⁹ mibi tacite cogitātī cepit ille ma
gister veritatis exclamare di. O laqueū dia
boli. O porta inferni. O viscariū sceleris:
q̄t aīas occidisti quot iuuenes ad infernū p̄ci
pitasti? ploza: plo. plo. Noli tñ despare s3 re
uertere ad dñm deū tuū 7 misereberis tibi: q̄z
pius 7 misericors ē. Ecce de celo descēdi: hāc
carnē assumpsisti: mortē sustinē decreui vt te
7 alios p̄ctōres ad salutem reducerez. Veni
igit̄ aīa mea 7 noli timē. Tu aut̄ for. es euz

ama. mul. t. re. ad m. 7 ego sus. te. scriptū est
 Hier. 3. quib⁹ auditis 7 finita predicatione
 aliquantū recreata est ex dulcedine sp̄s: de
 posuit vanitates 7 capitis ornamēta: cucur-
 rit domū plorans 7 vociferans: 7 ab oibus
 de malo exēplo 7 scandalo veniā petēs: scri-
 ptans 7 querēs vbi ēē iste pp̄beta sanct⁹ qui
 p̄dicauerat: 7 vt cognouit q̄ accubisset in
 domo pharisei: vt testat euangelium attulit
 alabastrū vnguenti: q̄ sicut fueram putredū-
 nis exemplū 7 tantā putrefactionē miserā
 in conspectu dei per hoc satisfacere decerni: et
 stans retro sec⁹ pedes dñi p̄uerccūdia petōꝝ
 meōꝝ cepi oibus mēbris quib⁹ peccauerā sa-
 tisfacere. Itā 7 lachrymis rigauit pedes eius
 7 capillis deterxi: 7 ore deosculata sū: quib⁹
 modis merui ab oib⁹ peccatis meis abluī: q̄
 oīa cōfirmant apud Brego. in omel. hui⁹
 euangelij dī. Quia enī turpitudinis sue ma-
 culas aspexit: lauāda ad fontē mīe cucurrit
 sed iam textū sancti euangelij p̄currētes ipsū
 quōq̄ ordinē quo venerat sanāda videam⁹
 Attulit alabastrū vnguenti: 7 stans retro se-
 ens pedes dñi Jesu lachry. cepit ri. pe. eius
 7 capil. ca. sui. ter. 7 ocu. pe. ei⁹. 7 vnguento
 vn. liquet fr̄s illicitis actib⁹ pri⁹ mulier in-
 tenta vnguentū sibi. p̄ odore sue carnis adbi-
 buit. Quod ergo sibi turpē exhibuerat hoc
 iam dño laudabiliter offerebat: oculis terre-
 na cōcupierat sibi os iam per p̄niam cōterēs
 flebat. Capillos ad cōpositionē vult⁹ exbi-
 buerat: sed iā capillis lachrymas tergebat.
 Ore sup̄ba dixerat: sed pedes dñi osculans
 hoc in redēptoris suē stigia figebat. Quot
 igit̄ in se habuit oblectamēta tot de se inue-
 nit holocausta. Cōuertit ad p̄tutes nume-
 rū criminū vt totū seruiret deo in penitētia
 q̄cqd̄ ex se deū cōtēpserat in culpa. Hec ille.
 Fecit q̄dē maria lisciniā aīe sue: vbi posuit
 paqua lachrymas: p̄cinere humilitatē pro
 igne amorē seruētē. Ecce exēplū cōuersio-
 nis pctōres silit̄ facit: ad pedes Jesu plo-
 rates currite: 7 aīas vestras tali liscinio pu-
 rificat. 7 sic patet pars secūda.

Pars tertia hui⁹ sermonis in qua decla-
 rat q̄lter sit mīa a deo cōsecuta.

Ergo dico q̄ maria magdalena per
 suā verā cōuersionē 7 cōtritionē cō-
 secuta ē remissionē omnīū peccatōꝝ
 quo ad culpā 7 penā 7 etiā gratiē infusionē

abundantissimā. Quā p̄pter dictū est ei. Re-
 mittunt tibi peccata tua. Sed notande sunt
 hic fm̄ franciscū tres veritates. ¶ Prima
 veritas ē q̄ actus attritionis 7 cōtritionis
 debet acceptari a deo sic ocul⁹ dormiētis q̄ ē
 sine visioe: 7 oculus vigilātis q̄ ē visioi cō-
 iūctus: q̄ attritio est gr̄a priuata. Contri-
 tio vero gratia sociata. Et ideo sicut dñs nō
 habet acceptū idē seruitiū vno mō 7 q̄lter
 q̄ sit ab ei⁹ seruo existente in gratia 7 non
 existente: ita erit de actu attritionis 7 cōtri-
 tionis. ¶ Secunda veritas est q̄ actus iste
 cōtritionis meret̄ remissionē mortalis cul-
 pe: nō solum de cōgruo: sed etiā de cōdigno
 quia qui pōt mereri de cōdigno q̄d maius
 est potest etiā quod min⁹: cum ibi minor di-
 gnitas requiratur. Actus autē aīe in gratia
 existentis meretur de cōdigno gloriā: ergo
 multo magis gratiam 7 culpe carentiā: que
 sūt ad beatitudinē ordinata sicut ad finem.

¶ Tertia veritas est q̄ act⁹ cōtritionis nō
 est cōdignus tantis p̄mijis ex natura sed ex
 sola ordinatione diuina: q̄ nulla natura in
 ferioꝝ potest ēē cōdigna superiori. Et ideo q̄
 actus cōtritionis a natura est inferior actu
 beatifico 7 gratia nō pōt esse alteri cōdign⁹
 ex sua natura: sed ex institutione diuina exem-
 pli gratia. Si aliquis restitueret vt precius
 eq̄ ēēt marcha auri: tūc illd̄ ēēt p̄ciū p̄dignū
 ex institutione regianō a natura: cū vn⁹ equ⁹
 natura sit melior omni auro: 7 quia istum
 actum tñ bz acceptus de⁹ super oīa sacrifi-
 cia: ideo dicebatur ad Zach. in oratiōe sua.
 Daniel. 3. Non est in tēpore hoc sacrificiū:
 sed in animo cōtrito 7 in sp̄itu humilita-
 tis suscipiamur a te dñe. Ad hoc facit illud
 p̄phete. Sacrificiū deo sp̄it⁹ contribula-
 tus cor contritū 7 humiliatū de⁹ nō despi-
 ciet. Meruit ergo maria magdalena nō so-
 lum apud phariseū excusari 7 laudari: sed
 etiā ab omnib⁹ peccatis purificari. Et ideo
 nō sine causa bis ei peccata dimissa sunt vt
 patet euangelij intuenti: vt in p̄ma dimis-
 sione remissionē culpe: in secūda vero per
 virtutē cōtritionis remissionē ostenderet pe-
 ne: vnde subiungit. Vade in pace. Quā per
 efficaciam contritionis nobis impartiri di-
 gnetur ipse Iesus qui cum patre 7 sp̄itu
 sancto viuit regnat in secula seculorum.
 Amen.

A

Feria sexta post dñicā de passione. de re
stitutione fame. Sermo. 80.

Dimitti/

S mus eū sic omnes credēt
in eū. Joh. xi. c. Determini
nata in superioribus fra-
tres charissimi satisfacti-
one faciēda hominī quo
ad restitutionē bonorū fortune: seq̃t b̃ deter-
minare de restitutione bonorū fame. Nā inē
oīa alia tēporalia bona bonū nomē ac fama
obtinēt p̃ncipatū: sicut puerb. 22. scriptū ē
Melius ē bonū nomē q̃ diuitie multe. Qd̃
quidē bonū restitui debet iuxta p̃ncipalē re-
gulā superi⁹ datā: 7 tanto districti⁹ quanto
dignius. Maius autē bonū est qd̃ ē in nobis
q̃ qd̃ est extra nos. Bona fama inter nos ē
tēporalis autē substantia extra nos. Idcirco
maius dānū inferunt qui famā 7 bonū no-
mē p̃imi corūpūt his qui substantias 7 pe-
cunias tēporales diripiunt. Ipsi enī ea que
extra nos sūt licet n̄a sint auferunt. Noītri
q̃q̃ detractatores nos ipsos decipiūt. Hinc
est q̃ saluator noster quis fili⁹ dei esset: nec
aliqua infamia notari posset: qui nec pecca-
tū fecit nec inuenit⁹ ē dolus in ore ei⁹: tamen
per inuidiā ab obrectatorib⁹ ita diffamat⁹
ē: vt colligerēt p̃difices 7 p̃barisei filiū cō-
tra eū dicētes. Quid facim⁹: qz hic bō in ista
signa facit. Deinde subiūgūt p̃ba p̃posita
Si dimittim⁹ eū sic oēs credent in eū. 7 reli-
qua in euāgelio. De restitutione igit bonorū
fame tractātes tria p̃siderabim⁹. p̃mū dicē
fame dignificatio. 2^m dicē fame denigratio
3^m dicē fame restitutio.

Paro p̃mā bui⁹ sermonis in q̃ declaratur
quāte dignitatis 7 excellentie fama sit.

Primo igit in isto s̃mone dico q̃ fa-
ma est tante dignitatis 7 excellētie
vt Azo. in sua sūma. S. ex q̃b⁹ causa
tur infamis. dicat. Fama ē ille dignitatis
stat⁹ 7 in nullo diminuit⁹. Idcirco p̃dig⁹ d̃z
q̃ p̃ nullo famā bz. C. de his q̃ potētior no-
mine. l. i. in fine. Tante enī dignitatis ē: vt
fama solēnis faciat fidē. 4. q. 3. s̃. item in cri-
minali. Nec famā vel infamiaz faciunt di-
cta paucorum. extra de accusationibus. c. in-
quisitionis. vnde fame nō solenni non tene-
mur credere. extra de clerici. excomu. c. illud.

vnde. ff. de testib⁹. l. 3. in glo. dicitur. Fama
ita probat q̃ duo testes dicant maiore par-
tem populi ita sentire. Qui ergo infamaf
a paucis 7 a malis 7 infamib⁹ nō debet tur-
bari. Aut enī Seneca ad lucillū. lib. 6. ep̃la
4. Quāta demētia est viri ne infameris ab
hominib⁹ infamib⁹. Idcirco docet ipse in li.
de demētia nō curari de fama: sed de merito
fame di. Nulli magis curandū est q̃ qualē
famā habeat quaz qualēcūq̃ meruerit. Id-
circo enī philosoph⁹ in. 7. Etibi⁹. inq̃t. Fa-
ma quā multi famant: nō oīno tēperdit: vñ
interrogat⁹ Socrates in quo q̃s famā opti-
mā acq̃rere possit. si gesserit optima 7 locu-
tus fuerit pauca. Maxime autē maiores et
superiores a turpibus cauere debēt ne infā-
ment. Aut enī Iuuenalis li. 3. satyra. 2.
Omne animi vitium tāto cōspecti⁹ in se cri-
men habet quanto qui peccat maior habet.
Patet hoc per exp̃iētiā. Si enī peccat ru-
sticus: meretrix: seru⁹: 7 b⁹ mōi. nō est q̃ re-
spiciat: nō ē q̃ mētiōne faciat. Si autē peccat
sacerdos religiosus: vel p̃lar⁹: doctor: miles
aut dñs oēs obloquūt: tetrabūt: vociferāt:
7 scandalizant. Oibus ergo modis fugiēda
sūt ista q̃b⁹ fama tante dignitatis denigra-
tū vnde Lato poeta moralis inq̃t. Si famaz
seruare cupis dū viuīs bonestā. Fac fugias
aio que sūt mala gaudia vite. Hec ibi. Qd̃
autē fama sit tāte nobilitatis. p̃ba etiā aucto-
ritatib⁹ gentiliū 7 paganorū. Salusti⁹ enī
in catilinario inq̃t. Is tēnum mihi viuere
atq̃ frui oīa videt q̃ aliq̃ negocio inter pre-
clari facinoris aut artis bonā famā querit.
Hec ille. Tulli⁹ etiā in 2° lib. de oratore di.
Bona extimatio diuitijs p̃stat. Et in. 2. li.
de officijs. c. 11. ait. Eubemēter multitudinis
amor cōmouet ipsa fama 7 opinione libera-
tis bñficētie. Iusticie fidei oīuz q̃ earū vir-
tutū que p̃tinet ad māsuetudinē morū ac fa-
cilitatē. Hec ille. Virgili⁹ vtiq̃ deimo enei-
doriū ait. Cūq̃ dies breues 7 irrecupabile
tēp⁹. Oibus ē vite: s̃ famā extēdere factis.
Hoc virtus: hoc opus: hic labor est. Hec ille.
Quidi⁹ in sup. in li. de arte amādī. 3° inquit
Quid p̃tis sacris nisi tñ fama poetis. Hoc
votū n̄i sūmi laboris bz. Hec ille. Iuena-
lis etiā in li. 4. satyra p̃ma ait. Maior fame
sitis ē q̃ p̃tutis. Seneca p̃s moralis quasi
oīa predicta in ista parte cōplectēs in libello

de remedijs vtriusq; fortune sic respōdet di-
centibus male de te opinantur boies. Si de me
Marcus: si Lato: si Lelius sapiēs: si alē
Lato: si Scipiones duo ista loquerēt mo-
uerer. Hūc aut malis displicere laudari est:
nō pōt nullā auctoritatē hūc snia: vbi q; dam-
nādus ē male de me loq̃. Hec ille. Ex q̃bus
patet q; hō debet curare ne infamē a bonis
ppter dignitatē fame. De malis aut nō est
curādū: q; fm Jsidor. Meli⁹ ē batere ma-
lorū odiū q; cōfortiū. Mali enī famā nō au-
ferūt s; magis cōfirmāt. Et sic pz pars pma.
Pars secūda bñi s; monis in q; declaraf
q̃tū malū sit alterius famā denigrare.

Ecūdo in isto s; mone ex dictis in p-
cedēti pte euidenter apparet q; malū
sit alteri famā denigrare. Cū enī
fama sit tāte dignitatis vt oib⁹ bonis tēpo-
ralib⁹ ppter ita ipsam denigrare vel auferre
maximū malū sit. necesse ē: vnde Socrates
inquit: Presentē laudare: 7 absentis famā
ledere minime decet. Quia ppter multum ca-
uere debet hō ne de bono viro obloquat⁹: q;
sepe numero parua ē infamia. i pncipio: sit
in pcessu adeo magna vt vix extingui possit
vt enī habet extra de purgatione canonica
c. cū in ignē tute dictū facile sequit multitu-
do. Et Quidius in lib. de arte amādī. li. 6.
ait. Rumor vt est velox agitatis peruolat
alis. Item alius poeta di scilicet Marcia-
lis cocus. Quod celeris fame ramis per ina-
mā tendit. Non radices corrunt ex facili
Itē alius poeta: Fama volat transitq; mo-
dū quocūq; ferat. Fama malū q; non aliud
velotius vllū. Licz enī interrogatus semel
Solon philosophus a Cres. rege lidornz.
Quis ei felix esse videretur ita responderet
Tibelaus atbeniensis 7 Eleobolus 7 ignoti
boies 7 quorū fama latet. Nihilomin⁹ non
minus peccat ille qui huiusmodi famā suā
maledica oblocutione facit latere. Nullus
ergo sit velox ad pferendū sermonē contra
aliū: erudiat linguā cuius eruditio ab eru-
ditione anine vt habet in pbenio. ff. 2. Nihil
enī acutius lingua: vnde interrogatus.
Solon philosophus quid acuti⁹ gladio ait
Prāni hominis lingua. Itē interrogatus
secūdos philosophus. Quid ē lingua. Re-
spōdit: Flagellū ē. 7 bene flagellū: q; illos
quos attingere nō possunt omnes gladij qui

reperiūt in toto mūdo attingit maledicta
lingua detrabentiū. Et ideo interrogatus.
Anaxarxis philosoph⁹. Quid est in homi-
nib⁹ bonū vel malū ait lingua. Et inquirēt
cuidā a Demostbene quōd posset optime dice-
re ait: Si nihil dixeris nisi quod bñ scieris
Non igit facilius prumpas in dicēdo ea q;
audieris si non certitudinē firmā habueris
Et hoc maxime si ista que dicis sūt in scan-
dalū alteri⁹. Si enī vera sūt: sequere doctri-
nam euangelij. Matth. 18. Argue eū in se-
te 7 ipsū solū. Nihil enī ei pdest vt facta sua
alijs dicas 7 ipse nihil sciat. Isto enī mō nō
corrigit sed indignat⁹ poti⁹: vñ Aug. in li.
de cōsuetu vitiorū pācta cōfirmās inquit
Detractio dicit. Quis pōt sustinere: quis
silentio tacere: quanta iste vel ille praua cō-
mittit nisi forte q̃sentit libertas iuste corre-
ctiōis rñdit: Hec tacēda sūt mala. primi s;
charitate fīna in faciē redarguēda: nō autē
occulte detrabēda. Qd si obijciat: Fratrē co-
rā oculis suis increpare nollē ne et asperat⁹
nō correctiōe pficiat: s; magis ex correctiōe
scandalū sumat. Occurrit scriptura dīna 7
versa vice hoc magis scandalū eē denūciat
dicens: Sedēs aduersus fratres tuū loque-
baris: 7 aduersus filiū matris tue ponebas
scandalū Magis enī scandalū sūmit qui
te detrabentē intelligit q; qui corripientem
sustinet. Et quia nōnūq; errata delinquen-
tium ad temp⁹ silendo tegenda sunt vt apri-
ori tempore corrigant⁹: propterea subiungi-
tur. Hec fecisti 7 tacui. Hec ille. Sed quia
de ista materia diffuse tractabim⁹ in sermone
rio de preceptis in tractatu de detractioe:
Hec dicta in ista parte sufficiant. Et sic pa-
tet pars secūda huius sermonis.

Pars tertia. Quōd fama sit restituenda.
Ertio in isto s; mone visa i pcedētib⁹
partib⁹ dignitate 7 denigratione fa-
me: postremo in ista parte tractan-
dū ē de eius restitutione. Unde mouet
dubiū. Utrū dānificās aliū iniuste infama
teneatur ad restitutionē. Videt enī q; non
Nam dānificās aliū in fama verū crimen
ipōnēdo nō suato ordine quē cbrist⁹ tradi-
dit i euāgelio de fīna correctiōe iuste dāni-
ficat: 7 tñ talis dānificato famā restitue-
re non tenetur: quia hoc sine mendacio fa-
cere non posset. Item plus tenetur homo

A 2

diligere famā suā q̄ alienā: sed posset cōtin-
gere casus q̄ nō posset illi restituere famam
suā cui falsum crimē imposuit nisi infamian-
do seipsū: ergo i isto cāu famā restituere nō
tenet. Item qui negat verū crimen sibi im-
positū iniuste infamat accusantē vel denun-
ciantē: quia accusator vel denunciator falsi
criminis infamis est: qd̄ p̄bati potest per ea
que dicunt̄ extra de calū. c. i. 7. 2. Et tamē
nō videt̄ q̄ talis teneat̄ restituere famam
accusatori vel denunciatori: immo accusa-
tor vel denunciator ei teneretur restituere vt
videt̄ ex quo probare non pōt: ergo non ois
infamās aliū iniuste tenet ad restitutionē.
Sed cōtra hoc ē illa regula famosa predicta
Augu. scilicet. Non re. peccatū nisi re. abla.
Ad hoc ubi n̄ respōdet scdm Scotū in. 4.
di. 15. Et Ricar. de media illa ibidē arti. 5.
q. 3. Qd̄ restitutio ē actus iusticie cōmutati-
ue. Ad obseruandū autē iusticiā omnes te-
nent. Quilibet ergo tenet ad restitutionē
rei ablata iniuste si restitui pōt: 7 si nō pōt re-
stitui debet fieri restitutio in equialēti si
possibile est: extra vt lite pendēte nihil inno-
uet. c. ecclesia. Qui ergo dānificat alium in-
iuste in fama: debet inquātū sibi possibile
est ipsam reddere. Dānificat autem aliquis
aliū in sua fama. tripliciter. ¶ Primo mō
verū crimē imponēdo nō seruatis ordine et
modo debit̄is: id. s. qd̄ occultū erat manife-
stando: 7 talis licz grauer peccet: tamē ver-
bum suū qd̄ in publico posuit retrahere nō
tenet dicēdo se falsū dixisse: qz sic criminali-
ter mentiret̄ cū sciat id quod p̄posuit esse ve-
rum: neqz enī mentiri tenet ppter quodcū-
qz bonū primo suo reddendū: qz scdm apo-
stolū. Ro. 3. Non sūt faciēda mala vt eue-
niant bona. Tenet tamē aliquo modo lici-
to reddere sibi famā: vt pote similia p̄ba di-
cēdo. Non credatis hūc dominū esse talē
male dixi: fatue dixi. Et quidē hec vera sūt
qz ista p̄posuit nō seruato ordine iuris: p̄po-
suit enī in publico q̄ nō erat publicū. Con-
similis quoqz persuasio est si dicat. Non re-
putetis eū esse malū: bon⁹ est enim: quia qui
libet presumēdus est eē bonus: donec p̄be-
tur cōtrariū. extra de scrutinio in ordine fa-
ciendo. c. vnico. humana enī fragilitas illū
quē indignū esse nō nouit dignū debet exti-
mare. Non enī pbandus est mal⁹ corā istis

pterea ab eis nō extimādus ē malus: hoc ē
ergo psuadere eis q̄ nō reputent eum indi-
gnū vel malū: 7 scdm Lbo. 7 Ricar. vbi. ā.
in cor. q. tenet talis infamans infamato ad
recōpensationē aliquā ad arbitriū boni vi-
ri si nō pōt restituere famā predictis modis.
Et per hoc patz respōsio ad primū argumē-
tū: qz tenet quis ad restitutionē fame alte-
rius p̄dictis modis sine mēdacio. ¶ Scdo
dānificat qd̄ primū iuste in fama indirecte
falsū crimē iponēdo. s. vtz crimē iponēdo. s.
vtz crimē sibi ab alio ipositū i iudicio publi-
ce negādo: 7 talis q̄uis peccet: qz mētē notā
do accusatorē de infamia ipositōis falsi crimi-
nis: tamē postea nō tenet tentiōe necessaria
ad salutē aliū restituere famā recognoscēdo
crimē sibi ipositū verū esse: vt dicūt qui-
dā 7 p̄babiliter: qz cū alius nō seruauerit iu-
sticiā in accusando vel denunciando 7 propo-
suit corā iudice q̄ pponendū non erat 7 qd̄
p̄bare nō poterat. Et ista videt̄ eē p̄maria
7 p̄ncipalis causa infamatiōis sue. Alij tñ
dicūt q̄ tenet q̄ satis durū videt̄ fm Ric.
quia quādoqz crimē sibi ipositū ē tale qd̄
suspendere: 7 filij sui exheredarent si illud
recognosceret publice. Tertū est tamē q̄ te-
net fm Ricar. penitere de pctō qd̄ incurrit
mētendo. Et q̄uis vt dictum est nō teneat̄
iterare negationē suā: qz nullus tenet in iu-
dicio se reuz cōfiteri nondū cōuictus: tenet
tamē per quedā sobria verba: sicut in p̄cedē-
ticiplo dictū est: illi accusanti restituere fa-
mā quā notauit de calūnia indirecte: vt pu-
ta dicēdo. Non habetis p̄ calūniatorē:
quia forte in proponēdo habuit bonā inten-
tionē: vel se credidit probare intentū suū
sed decept⁹ fuit. Idcirco ad uitiationē mē-
dacij 7 obligationē hui⁹ satisfactiōis in his
accusatiōib⁹ danda est respōsio iuristarū. s.
Nego proposita vt pponunt. Et quidē hoc
in p̄posito sine mēdacio dici possunt: quia p-
ponunt in publico 7 vt publica: 7 nō publi-
ce. pbanda: sic autē negare pōt qui scit ea in
publico nō posse probari: qd̄ si iudex vgeat
eum vt p̄positū fateat̄ vel vt publice ne-
get. Respōdere vtiqz posset: q̄ ipse ad accu-
sationē sufficiēter respōdit. Et sic est moris
respōdere iuris peritis: nec declinare volūt
ab ista respōsione: faciat iudex erga accusa-
tozem quod iuris est. Attamē etiam in tali

casu tutissimū ē post huiusmodi abnegatio
nē penitere: quia bonarū mentiū est ibi cul-
pam cognoscere vbi culpa nō est sicut in. c.
ad eius. 5. dī. Greg. ait. Et per hoc p3 respō-
sio ad vltimū argumētū. ¶ Tercio dāmsi-
cat quis primū iniuste in fama falsū crimē
imponēdo qd dupliciter ptingere pōt. Aut
narrādo malū a se inuentū: aut ab alijs au-
ditū. ¶ Primo quidē narrādo malū a se in-
uentū: qd ē pessimū 7 iniquū peccatū. Nā ta-
lis tenet restituere famā retractādo simplici-
ter p3bū suū 7 qd sibi imposuit: 7 hoc ita in
publico sicut publice diffamauit: alio nō ser-
uat iusticiā in reddēdo primo qd suū ē. Ta-
lis autē fame restitutio h3 Ray. taliter fieri
debet: qd vbi bō cōtra primū dixit perse vel
per aliū vel per canonicā: aut per libellū fa-
mosū: aut per tractionē 7 in locis illis in q
bus sentit ipsum diffamātū dicto vel facto
suū recognoscat errorem: 7 dicat qmētē est
qz extra de purgatiōe canonica. c. inter solū
S. p3cipias. qd qdē intelligēdū ē nisi ex tali re
cōciliatiōe aperta infamatū magis diffama-
ret. Non dicat ergo. Ego de tali facto infa-
maui specificādo peccatū: sicut dicat in genera-
li: Ego infamaui talē de eo de quo in eō
in fama ē: sciat qd ego inueni et mēdaciū
ē quicqd de hoc dixi: nō dicat illud fuisse fal-
sum sed mēdaciū: eo qd cōtra mentē dicebat
primū infamādo: 7 tamē pōt esse verū qd
ipse dicebat. Et nisi rōnabilis cā obiter fm
Ray. 7 Hosti. tenet talis infamā ab infa-
mato veniā postulare. Argumētū. i4. q. 6.
c. i. 7. 5. q. i. c. quidā. Videat ergo quilibz qd
difficile ē restituere famā: 7 qd rari reperiat
quibz seruet. Et nibilomin⁹ quotidie gra-
uissime infamie sine satisfactione ponunt.
Nec obstat argumētū scdm factū qd videlz
bomo magis tenet p3riā qd alienā famā ce-
lare. Ad hoc enī rōndit Sco. 7 Ri. vbi. 3. Qd
quis magis teneatur quis seruare famam
suā qd alienā ceteris paribz: magis tñ tenet
restituere alteri famā iuste qd seruare famā
p3riā iniuste: quia tenet bonū aie sue prepo-
nere bono fame sue. Nam quilibet cui cōpe-
tere pōt fama magis debet illā sibi dilige-
re iuste qd alteri cui nō pōt cōpetere nisi iniuste.
Si aut sibi talis fama nō pōt cōpetere nisi in-
iuste alteri pō iuste magis debet illā dilige-
re alteri cui iuste cōpetit qd sibi cui iniuste.

7 sic ē in pposito nfo. Falso enī de crimie ac-
cusato. iuste competit fama accusanti: aut
post talē accusationē fama iuste nō compe-
tit: qz in accusando mērit⁹ ē: s; qz publice mē-
ritus ē: in quo sufficiēter seipsū infamat: di-
recte igit postea ostēdēt innocētiā alterius
cui tenet in hoc et indirecte nocētiā sui non
tūc p3rie se diffamat s; amouet laudē falsā
qua post accusationē mēdaciē indign⁹ ē: parz
etiā hoc per exēplū. ¶ Quidā videntibus
tribz fornicat: illi postea accusantes crimen
nō vtiqz diffamāt illū: sed ipse in publico in
facto seipsū diffamat: qz publice cōmitten-
do qd cōtra crimē vtiqz lesionē sue dignitatis
incurrit. Et sic qstū ē in se famā amittit nec
publicatio p quā talis lesio nota sit aufert si-
bi famā: s; tātūmodo facit in publico magis
deuenire illud qd tñ prius ex natura cōmissi
act⁹ simpliciter erat publicū. ¶ Secdo autē
bō. primū suū diffamat narrādo malū ab
alijs auditū: p3bi g3ra. Quidā nō imponit al-
teri in publico tale crimē s; ex illo fm audita
murmurat: vel indistincte cuiusqz vltoraz
multis alicubi variat: nō tñ tāqz sibi certū
sed sicut audisse testat. Nunquid restituere
obligat? Qd rara fides ideo: qz multi mul-
ta loquūt p3tea dicēdo se tñ audisse nisi ex
modo ipso dicēdi aliquā maiore certitudi-
nē quā ex cōmuni relatione ostēdit ex natu-
ra actus in illoz opinione nō aufert isti fa-
mā: qz si illi firmiter accipiāt eā de quo est
sermo fore criminōsū leues vtiqz sūt: sicut
Ecclesiasti. ii. dicat. Quicquid credit leuis est
corde. Verūtū de scādalo pusilloz cauere ne-
cesse ē: iuxta illud Pauli. 1. Cor. xi. Si esca-
scādalicat. f. m. n. m. car. in eternum. 7c. Et
multi sūt tales pusilli leues ad subito credēdū
mala. Iō piculosū ē valde ex altoz relatu eis
audita talia referare. Qd qdē si sit aio ledē-
di illū de qd ē pmo: nō facile excusat qn cōtra
charitatē fiat 7 mortalis sit culpa. Si autē
ex inconsideratiōe corā talibz fiat durū est qd
exeat g3ra culpe venialis: cum bñ a lingua
in lubrico posita sit. Et sic Jaco. 3. dī. Qui
nō offendit in p3to hic pfect⁹ est vir. Ex his
igit que pdicta sūt in p3senti sermone patet
quāta sit fame dignificatio: ipsi⁹ renigratio
7 ipsi⁹ restitutiōis obligatio: qd licz graue
videat tñ suauissim⁹ amor dei p grām hoc
seruare volētibz faciat onus leue: considerata

felicitate eterna. Ad quā ille nos perducet
in secula seculorū. Amen.

Sabbato post dñicā de passione. De an-
gelica annūciatione. Sermo. 81.

Ece ancilla

e dñi fiat mihi scdm p̄buz
tuū. Lu. j. c. Legit histo-
rialiē fratres charissimi.
Hester. 2. Q. assuer? rex
dederat super filios israel

capitalē sententiā: 7 sub pena mortis māda-
uerat neminē ad illū accedere nō vocatū: s; tunc
per suasa Hester puella decoza nimis a
Mardocheo patruo suo assumptis duab; puellis
ad obsequiū secū: q̄rū vna fimbrias vesti-
mētū regebat: altera vero brachijs suis eā
sustētabat: quecū regio magnificētiā: et
cultus aspiceret pulchritudinē cecidit. Ille
vero descendēs de solio suo: virgam quam
manu tenebat deposuit in signū clemētie: 7
manib; proprij; subleuauit Hester: 7 cōfir-
mauit eam: 7 ad eius postulationē accessit
ad domū illius: 7 populū iudaicū ad mortē
cōdamnātū liberauit: 7 occidit fecit. 7c. Hec
enī in figura precesserūt: sed in isto sacratis-
simo die in christo 7 gloriofa virgine maria
cōpleta sunt. Nā per assuerū qui interpretat
beatitudo: subintelligit de? quiserat iratus
humano generi ppter peccatū primorū pa-
rentū: 7 ideo statutū fecerat vt omnis homo
moriret: iuxta illud psal. Quis ē homo qui
vixit 7 nō videbit mortē? nec poterat aliq; ad
eū accedere p̄gratia impetranda: iuxta
illud Hier. i. 4. Noli orare pro populo isto i bo-
nuz: cum ieiunauerint nō exaudiam preces
eorū. 7c. sed inuenta est Hester: que interp-
tatur abscondita: per quā intelligit beatissi-
ma virgo maria que occulta erat mundo:
s; multū cognita deo: hec ergo suasa a Mar-
docheo propinquo suo scilicet suo sanctissi-
mo pposito: itrauit ad regem omnipotentē
deū rogāse eum pro liberatione generis hu-
mani sociata virginitate 7 humilitate. Qui
cōsiderans eam ppter has virtutes: depo-
suit virgā furoris sui: 7 disponens mittere
filiū suū pro liberatione humane nature mi-
sit annūciare sibi mysteriū illud per angelū
que cōsiderans magnitudinē ipsius dei: ita
depmit: vt in eā dignaret filiū suū mittere

ad humanā carnē suscipiendā: intelligēs hec
sine cōsensu suo p̄fici nō posse: vñlter rñdē
angelo verba p̄posita. Ece an. do. fi. n. scē
ver. tuū. De qua annūciatōe in ista solenita-
te tractātes tres cōclusiōes in p̄senti smone
ānotabim;: quaz Prima dicit p̄ginalis ele-
ctio. Secunda generalis exultatio. Tertia
matris humilis cōsentatio.

Parā prima hui; sermonis. In q̄ declarā-
tur q̄ mire virgo maria fuerit electa mater
domini.

Rimo in isto sermone circa glorio-
sam virginē mariā 7 angelū ipsam
hodie salutātē tres conclusiones in
ista parte pponem;. Prima ē q̄ cōueniēter
christ? voluit incarnari in virgine. Secūda
q̄ ei possibile fuit s; huata m̄is p̄ginitate. 3.
q̄ ista incarnatio cōueniēter ē p angelū an-
nūciata. ¶ Prima conclusio declaraf 7 pbat
p b. 2. to. intertia pte. q. i. 8. ar. 5. Quatuor
rōnib;. Primo ppter m̄itētis p̄is dignita-
tē p̄seruādā. Lū enī christ? sit verus 7 nālis
dei fili? nō fuit pueniēs vt aliū p̄ez haberet
q̄ deum: ne ei dignitas trāsseret ad alium.
Sic igit in celo habebat patrē sine m̄re. Ita
p̄gruū fuit vt in tra haberet matrē sine p̄ez:
q̄ fiebat vt ex p̄gine cōcipet. Q. si dicatur
Matth. j. pbat q̄ christ? fuit fili? abrahā
7 David: ppter qd Joseph ex David descen-
dit: q̄ adē p̄batio nulla videt esse si Joseph
p̄ christi nō fuisset: igit 7c. R. fm Augu.
in lib. de bono cōiugali. Qd eo mō Joseph
dicit pater christi quo vir marie: intelligit
sine cōmixtione carnalis copule multo cōiū-
ctius q̄ si cēt aliūde adoptat. Nā Hiero?
sup Matth. dicit. Qd cū Joseph nō sit pa-
ter dñi saluatoris nisi putatiū? vt dictū est:
ordo gnātiōis ei? vsq; ad Joseph deducit
q̄ ex vna tribu fuit maria 7 Joseph: vnde
ex lege accipere eā cogebat. Et dicit Aug.
in libro de nuptijs 7 cōcupiscentia: fuit gnā-
tiōis series vsq; ad Joseph p̄ducēda ne in
isto p̄iugio virili sequitq; potiori fieret iu-
ria: cū veritati nihil deperiret: quā vterq;
ex semine David erat vt dictū est. ¶ Secun-
do fuit s; pueniēs ppter filij dei proprietate
tem qui quidē est verbū dei. Verbū autem
absq; oī corruptione cordis concipit: quin
immo cordis corruptio perfecti verbi con-
ceptionē nō patit. Quia igitur caro sic fuit.

a verbo dei assumpta vt esset caro verbi dei
 cōueniens fuit q̄ etia3 ipsa sine corruptione
 matris conciperet. Quod si dicat ad Gal.
 4. scribit. Misit deus filiū suū factū ex mu-
 liere: sed mulier cōsuetō modo loquēdi dici-
 tur que est corrupta: igit̄ 7c. Respondet q̄
 sicut dicit̄ glo. ibidē mulierē pro femina po-
 suit more locutiōis Hebr̄eorū: vsus enī ipso-
 rū dicit mulieres nec virginitate corruptas
 sed feminas. ¶ Tercio hoc fuit cōueniens
 ppter ch̄risti humanitatis dignitatē: in qua
 nō solum peccatū habere locū non debuit:
 sed etiā nō potuit: per quā peccatū mūdi tol-
 lebat. Quāuis enī beata virgo fm̄ nostrōs
 doctores peccatū habere nō debuerit: tamē
 habere potuit si per gratiā nō fuisset prefer-
 uata: ch̄rist⁹ aut̄ vt dictū est habere nō po-
 tuit. Quā ppter ex virgine sine cōcubitu na-
 sci debuit: quia in tali concubitu nō potest
 deesse possibilitas infectiōis originalis pec-
 cati. Ad si dicat. Que sūt ei⁹ dē speciei est
 idē modus generatiōis: sed ch̄rist⁹ fuit ei⁹
 dē speciei cū alijs hominib⁹: ergo 7c. Re-
 spondet q̄ ista ratio habet locū in his que p-
 cedūt inesse p̄r viā nature: eo q̄ natura sic
 est determinata ad vnū effectū ita ē etiā de-
 terminat⁹ mod⁹ pducēdi illū: s̄ vir⁹ super
 nālīs 7 dīna cū sit indeterminata sic potuit
 p̄mū boiē dēlimo terre: ita etiā potuit fa-
 cere vt corp⁹ ch̄risti formaret̄ ex p̄gine sine
 virili semie vt meli⁹ patebit i seq̄nti cōclusio-
 ne. ¶ Quarto s̄ fuit pueniēs ppter ch̄risti
 incarnatiōis finē: q̄ fuit vt boies renascerēt̄
 in filiis dei: nō ex volūate carnis neq̄ ex vo-
 lūate viri: s̄ ex deo. i. ex dei p̄tute: cui⁹ reie-
 p̄tū apparere debuit in ipsa ch̄risti pceptiōe:
 vñ Agn. i. li. de scā p̄ginitate ait. D̄potebat
 caput n̄r̄z insigni miraculo de p̄gine nasci s̄z
 corp⁹: vt signaret suamēbra de p̄gine ecclia
 s̄z sp̄m̄ eē nascitura. Qd̄ si dicat q̄libet for-
 ma nālīs bz materiā sibi dēminatā ex quā
 eē nō pōt. Materia aut̄ forme bñā nevidef
 eē semē mar̄ 7 femie. Si igit̄ sp̄s fuit ex bō
 pz 7c. Ad B̄r̄ndef q̄ s̄z p̄m̄ i. li. de gn̄tiōe
 aīaliū. Semē maris nō ē sic mā i cōpositiōe
 p̄lis: s̄ solū sic agēs: vñ p hoc q̄ semē mar̄
 defuit in cōceptiōe corporis ch̄risti supplēte
 virtute ei⁹ opatione sp̄s sancti non sequit̄
 q̄ defuerit ibi p̄p̄ia matiā: 7 sic pz p̄ma cō-
 clusio ¶ 2. p̄ dō ē q̄ possibile fuerit ch̄risto i

carnatiōe m̄fis p̄ginitatē seruare 7 p̄bas q̄
 druplici fūdāmēto. ¶ Primo fūdāmēto
 met̄bap̄bificali. Nā fm̄ auctē de cāis 7 oēs
 alios met̄bap̄bificos. Q̄ia cā p̄ma magis 7
 pz⁹ influit i suū effectū q̄ cā secūdaria: cum
 igit̄ oē pz⁹ possit eē sine suo posteriori: 7 de⁹
 boies pducāt mediātē semie: s̄ etiā sine illo
 pōt boies gn̄re: igit̄ 7c. ¶ Scōdo B̄r̄ndef p̄
 bas fūdāmēto nālī. Nā differētia ē in ge-
 neratiōe vniūcā 7 equocā: eo q̄ i gn̄tōe
 vniūcā sile gn̄f a fili: vt bō ab boie 7 equ⁹
 ab equo. S̄z in gn̄tōe equocā sile nō gn̄a-
 tur a suo fili: vt q̄n gn̄f rana ex luto: vñ mu-
 sca ex putrefactione p̄tute caliditatis solis
 tūc altiore. Cū igit̄ in infinitū maioris vir-
 tutis sit potētia dīna: q̄ potentia solis si sol
 potētia sua pducit ranā vel muscā nō cōcur-
 rēte rana vel musca: s̄z solū ex limo vñ luto:
 ergo a fortiori de⁹ sua p̄tute pōt 7 p̄tuit ho-
 minē pducere nō cōcurrēte semie virili: sed
 solū ex purissimo sanguine p̄ginis gloriose.
 ¶ Tercio idē p̄bas fūdāmēto morali. Nā
 fm̄ oēs p̄bos morales oē bonū ē p̄miādū: 7
 oē malū puniēdū: ita q̄ bonū rōne boni nō
 ē puniēdū: nec malū rōne mali ē p̄miādū.
 Cū igit̄ in veteri lege nō habere germē eēt
 malū 7 pena: 7 btā virga esset optima: ergo
 decuit ipsā habere germen 7 prolē: nō autē
 ex mīxtiōe virili: quia talis mīxtiō ē culpa
 igit̄ debuit habere sp̄m̄ sancto actiue cōcur-
 rente. ¶ Quarto idē probat testamētāli fū-
 dāmēto 7 theologicāli. Nā quādo aliq̄s le-
 gislator statuit aliquā legē cū cōditiōe: per
 hanc intelligit̄ q̄ pōt euenire oppositū illi⁹
 legis sine tali cōditiōe. Sicut habet exem-
 plū in plurib⁹ scripture locis vbi de⁹ dedit
 legē. Si quis occiderit p̄mū suū cū illa cō-
 ditiōe q̄ fecerit p̄ industriā ab altari meo
 ei⁹ ciatur. Ista cōditiō apposita dat intelli-
 gere q̄ aliq̄s erat occisus nō per industriā
 7 ille nō erat de altari euellēdus vt ibidē pz
 Hunc aut̄ in p̄posito de⁹ 7 moyses. Leuit.
 12. statuerūt illam legē q̄ mulier que susce-
 pto semine peperit filiū masculū. 7. diebus
 stabit in sanguine purificatiōis: ergo p̄ hāc
 legē dat̄ intelligi q̄ mulier aliq̄n erat pitura
 sine virili semie fructu enī fuisset addita 2.
 p̄ditio Lū. n. d̄. Si ueneris ad me dato tibi d̄-
 nariū frustra adderet illa p̄ditio nisi intelli-
 geretur q̄ poteris non venire ad me: et tunc

nō dabo tibi tenariū. Et iō nō mīxi Esaiās
7. c. cecinit. Ecce virgo cōcipiet 7c. vt babe
tur in eplā isti⁹ solēnitatis. ¶ Tertiū pclu
sio. s. q̄ ista pceptio fuit puenienter virgini
nūciata per angelū declaraf fm Ric. in. 3.
di. 3. ar. 2. q. 4. vt de incarnatiōis mysterio
fides argumētis plurib⁹ muniret. Et maio
ri ex deuotione virgo ad conceptū afficeret.
¶ Primo enim conueniēs fuit illā pnuicia
tionē fieri p angeluz: quia fm hiero. ad eu
lto. In carne preter carnē viuere nō terrena
s angelica vita est. Et itē ibidē dicit: eē an
gelis cognata virginitas: igit brē virgini cō
ueniēter facta ē annūciatio angelica: 7 etiā
quia p incarnationis mysteriū ruina angeli
ca reparaf: in q̄tū aie scē assumunt ad ordi
nes de quib⁹ mali angeli ceciderūt. ¶ Secū
do etiā pueniēter facta ē p angelū debierar
ebia inferiori vt ordo angelicus seruaret: q̄
est vt diuine illuminationes p angelos supe
riori hierarchie descendāt ad mediā hierar
chiā: 7 inde ad inferiorē 7 ab inferiori ad bo
mines deriuent. Ait enim Dionys⁹ li. 3. an
gelica hierarchia. Per dñm nostrum ben
gnitatis mysteriū angeli primū docti sunt:
postea per ipsos ad nos condictionis gfa trā
siuit. hxc ille. Quāuis fm Francis. de maio
ris 7 aliquos alios: iste angelus fuerit de su
prema hierarchia: s. pro tunc teneam⁹ opi
nionē doc. Ricar. ¶ Tertiū etiā conueniēs
fuit fm istū doctore illum angelū eē de me
dio ordine illi⁹ hierarchie q̄ est ordo archā
geloz. Et in isto ordine summus: qz maxi
mū mysteriū nūciabat ad salutē humani ge
neris ordinatū. ¶ Postremo etiā pueniens
fuit vt predictū mysteriū nūciando virgini
in specie visibili appareret: vt virgo intelle
ctualiter erudiret: 7 sensibiliter de mysterio
psolaret. Patet illa p euāgelii isti⁹ solēni
tatis. s. missus ē angel⁹ Ba. 7c. 7 postea seq̄
tur. Dixit angel⁹ ei: Ne timeas: vscq̄ ibi: fili⁹
altis. vocabis. ex quo patet virginē eē electā
7 potestas incarnatiōis mysteriū et angelū.
s. Gabrielē virginē sensibili voce alloc. itā q̄
ait visibiliter apparuit patet p glo. sup illud
Turbata est in smone ei⁹ di. q̄ ex tērecūdia
panit: 7 alia glo. Trepidare virginū est: et
ad cōs viri ingressus paucere: 7 cōs viri affa
tus vereri. Et sic patet pars prima.

Pars secūda in q̄ declarat de gaudio b⁹

benedicte annunciationis.

¶ Secundo in isto sermone de exultatio
ne isti⁹ solēnitatis tractandū ē: tres
annotantur conclusiones. ¶ Pri
ma conclusio qz incarnatio pbi dei fuit op⁹ mi
rabiliū possibile in natura: circa qd ponunt
quatuor. Primū ē solēnitās dñice incarna
tionis: cui⁹ fuit sūma dignitas vt puer deus
nascere: nō fuit at de⁹ nisi p mysteriū icarna
tionis qd hoc fuit cōpletū. Secundū est dñi
ce resurrectionis: in q̄ sol⁹ bō resurrexit qui
nō resurrexisset nisi ei⁹ humanitas hoc pbo
fuisse vnita. Tertiū est dñice ascensionis: i
q̄ est assumpt⁹ i celū localit: s. ei⁹ humanitas
bodīe fuit eleuata ad diuinū suppositū sup
naturaliter: q̄ eleuatio fuit altior: qz magis
bonozat pōtēter si a sūmo pontifice assumis
q̄ qn localit intronizat. Quartū ē spūs sci
missionis q̄ solēnitatē istā pccellit: qz sic tūc
missus fuit spūs scīs: ita nūc fili⁹ q̄ est eq̄lis
s magis mirabilis iste: qz ille assūpsit ignēz
ad linguaz diuersitatē: iste naturā humanā
in pōne veritate vt de ista solēnitatē dici
possit illud leuiti. Prim⁹ dies erit vobis ce
lesterrim⁹. Iste prim⁹ dies est incarnationis
ebzisti: q̄ fuit primū sacramētū fidei ebzisti
ane. ¶ Secunda conclusio qz tota machina
vniuersi ex pbi incarnatiōe est dignitate lib
limata. Circa qd ponunt qtuor q̄ faciūt bāc
machinā dignitate sublimēz. Primū est qz
nā supma sūme fuit humiliata in hoc qz al
sūpsit habitū humilitatis: sicut fili⁹ regis se
humiliat qn sumit habitū religiōis. De quo
apls pbi. secūdo humiliavit semetipsū in si
militudinē boiū facit. Scdm fuit qz nā in
fima fuit exaltata: qz humanitas tenet ibi in
finū in gñe intellectualiū: 7 fuit sublimata
sup oēs creaturā: ita vt bō fferet eq̄lis dō: 7
tantū bñt de bono q̄tū ē sūis in pze filio et
spū. s. fm Aug. in li. de tri. Tertiū ē qz sum
ma infinitas fuit exigua fetā: cū tāta magni
tudo in tā paruo corpusculo fuerit cōtēta:
iō dī qz semetipsū exinaniuit. i. exiguū fecit.
ad pbi. 2. Quartū ē qz res minima scā ē ifi
nitadū quē celi cape nō poterāt: nec celi ce
loz s. 3. salomonē: pgo integre pertulit i suo
gremio. De istis miraculis dicit hiero. 31. c.
Houū fecit dñs sup terrā: semia circūdabit
vix. i. boiez 7 virtuosū: qz tot p̄tutes bñt
Ebzist⁹ in vō mris q̄t nūc bz i deceptis

Tertia conclusio ē q̄ tota hierarchia mū
di in x̄bi incarnatiōe 7 marie in ānūciatiōe
gaudio 7 leticia exultauit. et b̄ q̄drupl̄. P̄xi
mū fuit in hierarchia sup̄celesti diuina p̄
sona: q̄ sic q̄libet rex solēniat q̄n ei⁹ fili⁹
p̄bit matrimoniu: sic de⁹ p̄xi ineffabile solēni
tatem fecit q̄n in x̄bi copula ei⁹ fili⁹ n̄re b̄na
nitati se p̄iūxit. Ideo 72 in euāgelio Matt.
22. Sile ē regnū celoz bo. re. q̄. se. nu. f. 72.
Secundū gaudiū fuit in hierarchia celesti
in q̄ letari sūt ineffabile angeli: q̄ a sua cre
atione nunq̄ fuerūt ita bonozati q̄ sicut ser
ui exaltant q̄n soroz eoz germana p̄bit cum
dñio: q̄ vt babe⁹ in li. Hester de iudeoz po
pulo exaltato ex Hester cū Assuero rege cō
trahēte. Sic angeli q̄n aia L̄bristi fuit vni
ta 7 dēspōsata p̄to. Est enim aia soroz ger
mana angelo: q̄ ab eodē p̄re ad eoz imagi
nem p̄formā⁹ genita 7 de eadē m̄re: q̄ de
sp̄uali n̄ali Tertiū gaudiū fuit in hierarchia
sup̄celesti in q̄ fuit pax reddita: q̄ discordia
fuerat inter deū 7 boiem p̄ q̄nq̄ milia ānoz
s̄ in ista die fuit factus mediator L̄bristus
q̄ dedit semetipsū soluēs inimicitias. pacem
tractare cepit quā i morte p̄sumauit. et iste
fuit pueniētissimus mediator: q̄ de p̄genie
vtriusq̄ partis: idē dē lapis angularis: quia
vtrāq̄ parietē p̄iūxit. Et idē pax ē a nobis de
sideranda. P̄ximo q̄ L̄brist⁹ huic p̄to vni
tus 7 veniēs tanq̄ legatus de pace tractans
pacē fecit. Et idē q̄ pacē turbāt ei⁹ legationez
nō accipiūt. Secūda q̄ L̄bristus ex tōc mū
do recedēs pacē nobis p̄legato reliq̄t. Et idē
q̄ pacē renūit ei⁹ coheredes nō sūt: dicēte wo
mino Mattb. j. Beati pacifici q̄n filij dei
vo. Quartū gaudiū fuit in eccl̄a terrestri q̄
erat in sinu Abrahā: vbi erāt aie scōp̄ separa
te: inter quas fuit mira solēnitas: q̄ nunq̄
aliq̄ aia viderat clare diuinam essentia v̄sq̄
dum aia fuit assūpta in gl̄a. Sicut p̄t leti
a aia sorozis q̄n fuit ad felicitatē sublimata
Fuerūt autē sci p̄sesibi skātes certificati de
ista die p̄ reuelationē diuinā Joā. 8. Abrahā
p̄xi v̄ster exultauit in gaudiuz vt videret
diē meū: vidit 7 gauisus est. **L̄** D̄s̄māf
p̄dicta p̄ duos testes Aug. prim⁹ babe⁹ i ser
mone p̄ de annūciatiōe vbi d̄r: Audiuimus
gaudij nūcia: libertatis indicia: leticie vo
cē: exilij reuocatiōe: seruitutis redēptionē
Ecce angel⁹ cū virgine loquit⁹: vt nō de in

cepā mulieri serps̄ sermocinaret. **M**issus ē
angelus Ba. toti⁹ mūdi nūciare salutē: dis
ferens ade reuocatiōis p̄scriptū. **M**issus ē
ad virginē: vt igno minia femine exultās se
rat salutē. **M**issus est ad aiatus regis ange
lozū palatiū: p̄parare sp̄so thalamū. **M**is
sus est ad p̄ginē q̄ dēspōsata erat ioseph: ser
uabat autē Jesu. **M**issus ē lucerna nūciare
solē iusticie. **M**issus ē crepusculū luxē p̄e
currēs dici. **M**issus ē Gabriel manifestā
eū q̄ ē in sinu p̄ris 7 in v̄luis m̄ris. **M**issus
ē nūciās eū q̄ ē in throno 7 in sp̄lica. **M**is
sus ē miles vociferās regis aduētū secretuz
secretū q̄dē cognoscat fide 7 nō discussione:
q̄d deificē gl̄ificat 7 nō inuestigat. 7 i omel.
sup̄ **M**issus ē idē ait. **O** annūciatio mirifi
ca. **O** salutatio pegrina: plenitudinis copā
portās: 7 virgineū corp⁹ illustrās: pueniens
itaq̄ iudicē p̄co tā p̄clar⁹ 7 unitis: tā festin⁹
7 p̄perās: vt in p̄tozio virginitatis q̄ secreto
manebat in terris. suscipi possit dñs̄ maiesta
tis. **Aue** inq̄t Maria v̄sq̄ tecū: q̄ te creauit
iam te p̄legit: quē paritura es iā te repleuit
hēc ille: 7 sic patet pars secunda.

Pars tertia hui⁹ sermonis in q̄ declarat
consensus virginis.

Tertio tractandū est de humili p̄sen
tatiōe facta ab ipsa gloriosa virgine
angelo nūciari. **P**ro cuius de
claratiōe aduertendū ē s̄m p̄bm. 2. p̄bi⁹ q̄
ad oēm opationē q̄tuor cause p̄currūt. Est
ciēs: finalis: materialis: 7 formalis: q̄ p̄posi
tio. **Q**uadrupl̄ declarat. Et p̄ in effectib⁹
nālib⁹. **N**ā cū gl̄ia bō p̄currūt effectiue ali⁹
bō generās tanq̄ cā particularis: 7 vt vniū
salis sol: q̄nihil gl̄iat se: dicēte Aristo. vbi
ā. Sol 7 bō generāt boies. **L**ā autē finalis
ē p̄seruatio humane sp̄s: vñ comētatoz. 2.
de aia di. q̄ nā videns corruptibilitatē b̄na
ne indiuiduoz inserta ē sp̄s dñs̄ ei virtutē
vt vniū indiuiduū sit alteri⁹ p̄ductiū in ea
dē sp̄s: vñ in sp̄ angelica nō daf nisi vniū idē
uiduū: q̄ illud est incorruptibile. p̄ce. nec in
vna mā q̄ illa est corruptibilis. p̄ p̄bi⁹ nec ni
si vñ intellect⁹. 3. de aia q̄ s̄m p̄bm 7 comen
tatoz: intellect⁹ human⁹ est p̄petu⁹ 7 incor
ruptibilis. **L**ā autē mālis hois est corp⁹ eius
orḡ inicatū 7 sufficient⁹ disposituz. **L**ā p̄o
formalis est aia intellectiua actiua: illud cor
pus 7 quālibet ei⁹ partē. **S**ecūdo declarat

eadē ppositio in effectib⁹ spūalib⁹: sensatio
 ⁊ intellectio effectus spūalis: qz nō pnt pci-
 pisenſu exteriori: ⁊ ad ſenſationē pcurrunt
 iſte qtuor cauſe. Prīma cā efficiēs. ſ. obiectū
 cauſans viſionē auditiōē ⁊ bñdī: Scda cā
 finalis. ſ. pſeueratio indiuidui: vt p hoc poſ-
 ſit pſeq̄ indiuidua pſicua ⁊ fugere noxia: ſm
 pñm. 2. de aia. Si enī ſenſatio deficeret boi
 cito deficeret vita ei⁹. Tercio cā mālis. ſ. qz
 organū ſeu neru⁹ recipiēs ſenſationē. Quar-
 to cā formalis. ſ. ipſa viſio vel auditiō actiua
 inſormāſq̄ oculū ⁊ auditū. ¶ Tercio de-
 clarat eadē ppositio in effectib⁹ artificialib⁹. nā
 cū pducit com⁹ pcurrit p cā efficiēs. ſ. domi-
 ficatoz. Scdo cā finalis. ſ. refectio ab hymnib⁹
 pluuijorē. Tercio cā mālis. ſ. lapides ⁊ ligna
 Quarto cā formalis. ſ. figura dom⁹: vtpu-
 ta circularis qdrāgulari vlpētāgulari. ¶ 4.
 declarat eadē ppositio in effectib⁹ ſacralib⁹.
 Itā in effectū Eucharistiē cū puerit panis
 in corp⁹ Chriſti ſeu vinū in ſanguinē ei⁹ cō-
 currit. p cā efficiēs. ſ. ſacerdoſ. 2. cā finalis. ſ. re-
 miſſio culpe ⁊ augmentū grē: aut finalis ſpon-
 ſatio aie ad ipſū Chriſtū. 3. cā mālis. ſ. pa-
 nis ⁊ vinū. 4. cā formalis vt hoc ē corp⁹ meū
 ſeu hic ē calix rē. ¶ In effectū ſacri baptis-
 matis pcurrit. p cā efficiēs q̄ ē ſacerdoſ. 2.
 cā finalis q̄ ē liberatio a pctō originali ⁊ a pe-
 na etna. 3. cā mālis q̄ eſt aq̄. 4. cā formalis. ſ.
 ego te baptizo in no. p. ⁊. f. ⁊. f. Et ſicut ē d
 iſtis ſacris: ita ē de alijs vniuerſaliē. ¶ Ex
 bis pz pñtas ppositiōis aſſūpte. ſ. qd aē ⁊ ef-
 fectū ſeu opationē pcurrit qtuor cauſe. ſ. ef-
 ficiēs: finalis: mālis: ⁊ formalis: ſiue illa opatio
 fuerit mālis ſiue ſpūalis ſiue artificialis ſiue ſa-
 cramentalis. Cū q̄ incarnatio pñi diuini fu-
 erit opatio ⁊ nō mālis ſiue ſpūalis: q̄ fuit ar-
 tificialis inq̄tū pceſſit ab arte diuina: ⁊ ſac-
 ramentalis p quāto induxit nouā grām nō ſolū
 in aia Chriſti vel virginis glorioſe ſ. etiā to-
 tius mūdi: q̄ tñ grā gratū faciēs p quā apta
 ē porta paradīſi p̄cipue in pñi incarnatōe in-
 cepit. Ex q̄ ſeq̄. p cā efficiēs. ſ. ſpūs ſcūs. 2.
 cā finalis. ſ. liberatio humani gñis. 3. cā mā-
 lis. ſ. puriſſim⁹ ſanguis virginis Marię ad
 pfectā cōplexionē b⁹ effectus reſtabat. 4. cā
 formalis. ſ. ſenſus pñis glorioſe explicatus
 p pñā formalia: niſenim ſm doc. btā virgo
 pſenſiſſet angelo nūciātī iſte effect⁹. ſ. incar-
 natio pñi dei nō fuiſſet expletus. Et id dicit

Aug. in ſermone de natiuitate pñis. O btā
 Maria ſeculū cā captiuū tuū de pcat⁹ aſſen-
 ſum: te dñā: mundus ſue fidei obſidem fecit:
 noli morari pñgo: nūcio ſeſtinant rñde pñū
 ⁊ ſuſcipe filiū: da fidē ⁊ ſenti virtutē. Rñde
 pñū benedicta pñgo qd optāt ſup̄ri. i. angeli
 qd expectant inferi. i. pñes inclufi: qd deſide-
 rant poſteri. ſ. filij p tuū filiū redimēdi: qd
 appetūt exteri. ſ. appetūt creature in te cōſu-
 mādī. hec ille. Cui⁹ dicta pfirmat Ber. i q̄
 dā ſermone di. Sic ad btām pñinē ſic ad me-
 diū: ſic ad archāgelū dei ſicut ad rex cām: ſic
 ad negociū ſcōz reſpiciūt q̄ in celo ſunt ⁊ q̄
 in inferno habitāt: ⁊ nos pceſſerūt: ⁊ nos
 q̄ ſum⁹ ⁊ nati natoz: ⁊ q̄ naſcentē ab illis: vt
 illi q̄ in celo reſtaurent: ⁊ q̄ in inferno eripī
 ant: ⁊ q̄ pceſſerūt vt pñe fideles inueniāt
 ⁊ q̄ ſequūt vt glificent. hec ille. Idcirco facta
 lōga diſputatiōe in angeli ⁊ Mariā vt pz
 euāgelii legēt: intellecta etiā p ſiſſilitate
 b⁹ myſterij ab ipſa glorioſa pñine dicēte ange-
 gelo. Spūs ſcūs ſupueniet in te rē. tñc btā
 pñgo aſſenſū pñes dictis angelic⁹ mox cū pñi
 diſſima bumilitate genib⁹ flexis: manib⁹ iū-
 ctis ⁊ eleuatis dixit pñā ppoſita. Ecce ancil-
 la dñi ſi. mibi ſm pñū tuū. Quib⁹ dictis bz
 ſiniaz frāci. d. mairo. ſup bis pñis: ⁊ Bre-
 ſup illud Can. 2. Ecce iſte venit ſalū. ⁊ Ri-
 car. in. 3. di. 2. ar. 24. 4. In vtero ſacraſſi-
 mo glorioſe pñis qtuor mirāda facta fuerūt.
 Prīmū fuit carnis Chriſti de puris ſangui-
 nibus pñis pceptio ⁊ formatio. Ad enim
 ſucceſſiue formatū ē illud corp⁹ ſacraſſimū
 ſicut cetera corpoza bumana ſ. in inſtātī to-
 tū. Scdm fuit in eodē inſtātī aie Chriſti de
 nibilo creatio q̄ corp⁹ fuit formatū. Tertiū
 fuit aie ad corp⁹ vnio: ⁊ p ipſoz punctionē
 bumane nature pſtitutiō. Quartū fuit bu-
 manitatis nre ad diuinitate aſſūptio: forma-
 to enim corpe ⁊ aia aiato diuinitas aſſūpſit
 humanā nāz: fuerūt facta pñicta p virtutez
 ſpūs ſcūs: q̄ infinitate ſue virtutis ea potuit fa-
 cere in inſtātī. Sicut enī carnē potuit forma-
 re ſine virili ſemine qd nō potuiſſet vire⁹ cre-
 ata: ita potuit eā in inſtātī formare pñis ca-
 ro pueri formari nō poſſit niſi in tpe pñute
 creata. Et pñis in pñicta nō fuerit pri⁹ ⁊ po-
 ſteri⁹ ſm tēp⁹: fuit tñ ibi pri⁹ ⁊ poſteri⁹ bz or-
 dinē nature. Itā ſm pbūm in poſt pñictamē-
 tis illud ē pri⁹ nā alio qd ē cā ei⁹ vel p ſuppo-

natur ab eo: p[er] enim fuit carnis receptio q[ue]
nie creatio: q[ui]a hoc p[re]supponebat illud. Et ca-
de r[ati]one p[ri]m[us] fuit aie creatio: q[ui]a ei[us] ad carnes
vni[us]. Et vni[us] carnis 7 aie q[ui]a humane natu-
re p[re]stitutio. Et p[re]stitutio humane nature q[ui]
ei[us] assumptio ad vni[us]it[ate] diuine p[er]son[ae]. Patet
igit[ur] qu[od] q[ua]nt[um] meriti fuerit hoc humilis sumus
p[ro]p[ter] h[uius] p[er]son[ae] Marie. s. Ecce ancilla d[omi]ni 7c.
q[ui]a t[unc] p[ro]p[ter] h[uius] caro factu[m] e[st]: t[unc] adimpleta e[st] p[ro]
p[ro]p[ter] illa todierna. Ecce p[ro]p[ter]go p[re]cipiet. d[icit] q[ui] bu-
militate clamat h[ic]ero. di. O p[ro]p[ter] b[ea]ta b[ea]nilitas
Marie q[ui] de[us] tob[is] p[re]p[ar]at: vit[am] mortalibus
edidit: celos inuauit: paradisu[m] ap[er]uit: mun-
dum purgauit: 7 totu[m] aias ab infernis libe-
rauit. hoc ille. Per hui[us] meriti participatio-
nem dignet nos literare ille cui humilitas
virginis placet 7 dignat[ur] est de celo descendere
7 todie in ei[us] vtero carne assumere: vt nos
a[ut]em ab inferis eripet 7 ad illa eterna gl[ori]a 7 co-
duceret in secula seculor[um]: Amen.

D[omi]nica in ramis palmar[um] in mane de resti-
tutione bonor[um] consciencie. Sermo. 82.

Humiliauit

semetipsu[m] fact[us] obedi-
ens vsq[ue] ad mortem ad
p[ro]bili. 2. Dis[tributio] Christi
actio fratres charissi-
mi n[ost]ra e[st] instructio: sed
p[ri]ncipal[iter] ei[us] op[er]atio fuit
humilis obediencia. De q[ui] loq[ui]t[ur] ap[osto]lus in p[ro]p[ter]bis p[ro]
positis di. Humiliauit semetipsu[m] 7c. Qua
p[ro]p[ter] d[icit]ur ex[em]plu[m] obediencia in oib[us] q[ui] ordi-
ta s[un]t a legib[us] naturalibus 7 diuinis atq[ue] hu-
manis. E[st] igit[ur] ordinatu[m] sit vt restituat[ur] to-
na aliena: debem[us] imitari Christi ex[em]plu[m] 7
restituere ea q[ui]a nobis ablata s[un]t: no[n] solu[m]
na fortune 7 fame: de quib[us] dictu[m] est: s[ed] etia[m]
bona p[ro]scientie 7 aie de quib[us] in p[re]senti sermo-
ne dicturi sum[us]. An p[ro]p[ter] exordio hui[us] materie
mouet dubiu[m]. Si d[omi]nificans aliu[m] in bonis
aie: tenet ad restitutione[m] q[ui]a videt q[ui] no[n] cu[m]
hoc videt impossibile: s[ed] null[us] obligat ad im-
possibile. ff. de reg. iur. l. impossibiliu[m]. igit[ur] 7c.
Qui tam[en] oppositu[m] ex[em]p[er]se patet: q[ui]a quan-
to h[uius] aliu[m] plus d[omi]nificat tanto ad restituti-
one[m] magis tenet: bona aut[em] corpore excedu[n]t
bona exteriora: 7 bona aie vtraq[ue]: iuxta illud
Brego. 6. q. i. sunt plurimi. s. multu[m] d[omi]na
mor[um] 7 d[omi]nis re[sp]ect[us] p[ro]p[ter] aliu[m] distantia igit[ur] 7c.

Confirmat illud p[er] aliud dictu[m] in ead[em]. q[ui]
c. ex merito. vbi dicit[ur]: Deteriores sunt q[ui] vi-
tam more[m]q[ue] bonor[um] corrumpunt q[ui] b[ea]ti qui sub-
stantias alior[um] p[re]diaz diripiunt: sed isti te-
nent ad restitutione[m]: vt patet ex superiorib[us]
q[ui] multo fort[ius] 7 illi. Ad hoc dubiu[m] responde-
tur s[ecundu]m Ric. in. 4. di. is. ar. 5. q. 2. Et Sco.
in ead[em] di. q. 2. q[ui] nullus p[otes]t in naturalibus
bonis aie alteri[us] inferre d[omi]nu[m]: cu[m] talia na-
turalia bona incorruptibilia s[un]t: q[ui] s[ecundu]m phi-
losophu[m]. 2. de aia. Separat[ur] hoc ab hoc ita q[ui]
p[ro]p[ter]t[ur] a corruptibili: sed potest h[uius] d[omi]nifi-
cari in bonis moru[m] cuiusmodi s[un]t gratie 7
virtutes. Et hoc dupliciter vel in bonis hu-
iusmodi acquisitis q[ui] corrumpi possunt: vel ac-
quirendis que p[er] bona op[er]a acquiri debet
Quoru[m] acquisitio facile impedit[ur] p[er] peccata
enim 7 vitia iam acquisite virtutes corrumpunt[ur]
7 tand[em] vitia generant[ur]: 7 que debet
ex bonis actib[us] generari impediunt[ur]. In his
no[n] potest aliquis aliu[m] d[omi]nificare directe.
Cum enim gratie 7 virtutes no[n] perdant[ur] ni-
si p[er] vitiosos actus: nec eti[am] eor[um] acquisi-
tio: nisi p[er] eosdem valeat impedi[re]: 7 pecca-
tu[m] atq[ue] vitiu[m] adeo voluntariu[m] est s[ecundu]m Aug.
de vera religione: q[ui] si non sit voluntariu[m] non
est peccatu[m]: nullusq[ue] possit directe in actum
alterius voluntatis: 7 p[er] consequens nec in
peccatu[m] eius: ideo consequens est vt ne quisq[ue]
aliu[m] directe in his d[omi]nificare valeat. Indi-
recte aut[em] 7 dispositiue potest quis aliu[m] d[omi]nifi-
ficare in bonis aie inclinando: disponen-
do: 7 inducendo ad malu[m] verbo 7 ex[em]plo:
7 huiusmodi: 7 talis d[omi]nificatio tenet in qua-
tum sibi possibile fuerit satisfaci[re]. Et p[er] hoc
patet responsio ad illud quod opposebatur.
Ad quoru[m] dictor[um] declaratione[m] sciendum
quantu[m] ad p[re]sens spectat q[ui] talis inductio
tripliciter fieri potest. P[ri]mo scandalicando
Secundo ad malu[m] inducendo. Tercio malu[m]
exemplum dando.

Pars prima hui[us] sermonis in qua decla-
ratur q[ui] indirecte infer[re] d[omi]nu[m]. P[ri]mo in co[n]-
scientia: 7 hoc tripliciter.

P[ri]mo dico: q[ui] homo indirecte in-
fer[re] p[ro]ximo sp[irit]uale d[omi]nu[m] in con-
scientia cum scandalicando: triplici-
ter asit potest h[uius] p[ro]ximu[m] scandalicare.
s. verbo: facto: 7 signo. P[ri]mo quidem
scandalicat quis p[ro]bo. Et hoc 3 multiplici[ter]

fieri possit: tamē ad p̄sens t̄m de r̄to iūrio
so differam⁹ de q̄ per sūmā veritatē. Math.
5. dicif. Omnis qui irascit fratri suo reus
erit iudicio. Qui autē dixerit fr̄i suo racha
reus erit cōsilio. Qui etiā dixerit fratri suo
fatue reus erit gebēne ignis. ¶ Dum⁹ act⁹
ē ire interior signo nullo exteriori expressus
7 hoc scandalicare nō pōt cū minime videat⁹
¶ Secundus est idem actus cōfuso signo ex
pressus sicut dare iteriectionē cū sum⁹ infir
mi solemus: 7 quādo emittimus gemitus et
vlulatus confusos: 7 p̄pter hoc dicif. Qui
autē dixerit fratri suo racha. Racha enim
scdm Augu. interieccio est significans ire
seu indignationis motum 7 cōtemptū eius
in quē irascimur. Et hoc quidē quādoq; scā
dalicare potest audietes. ¶ Tertius ē act⁹
manifeste declarās proximo iniuriā. Et hoc
etiā magis proximū scandalicat: quia mani
feste declarat proximū sui cōtemptū cum fa
tuus nominat. Fatuus enī dicif qui neq;
quod ipse neque quod alij fantur intelligit
His tribus tres penas correspondentes gra
datim annectit: qz scdm Aug. in iudicio ad
hoc daf locus defensionis: ad cōsiliū platio
sententie pertinere videt⁹: quādo. s. iudices
inter se cōferūt quo iudicio reus dānat⁹ sit
in gebenna vero ignis dānatio certa est Et
si bectria ire 7 odij pleno consensu fiant: sp̄
mortaliter peccatū est: p̄ferre etiā in proxi
mū verbū iniuriōsū ex subita ira mortalis
culpa etiā iudicat⁹. Tales in quā quādo cū
q; cōtra. p̄ximū ptulerint supradicta iniu
riosa verba satisfacere obligant per se vel p
interpositā personā: dicēdo humiliter cul
pam suā atq; veniā postulādo: vel saltezi
gnis equipollentib⁹ ostendere. ¶ Secundo
cōtingit. p̄ximū scandalicare facto. i. opere
iniuriōso siue tēporali siue corporali. Nam
fm̄ Mic̄bo. de lira in illatis dānis duo pen
sanda sunt. s. offensa: atq; iniuria. Offensa
autē fit etiā rei tēporalis siue corporalis ab
latiōe. Iniuria vero in rei spiritalis actio
ne scilicet cū quis ex dāno dato iniuriato im
patientie 7 odij atq; scandali materia p̄pre
stat. Unde dānū inferenti nō sufficit ad sa
lutē satisfacere de offensa restitūdo aliena
sed ei etiā necessariū est iniuriā 7 scandalum
amovere: quod fit cū ab eo cui datum est p
se: vel p̄ interpositā personā veniā postula

tur: 7 hoc exp̄resso vel sup̄presso noīe illi⁹ per
sone: sed q; qualitas negocij id exp̄oscit: vñ
qui ex impossibilitate a p̄ima absolutus est
nisi etiā impossibilitate cogēte nō absolui
tur a secūda. Propterea si quis in corporali
b⁹ aut tēporali b⁹ p̄ximo dānū dedit: si iste
satisfacere nō valet saltē postulare vt dictū
est veniā debet. L. dcoz. L. bo. 2. 2. q. 62.
arti. 6. Quidā etiā dicūt q; qui dānū ē pas
sus si ignozat qui illud dedit: si offendēs dā
nū offenso satisfacere nō pōt nō tenet veniā
petere nec de offensa nec de iniuria: quia quo
ad diuinū iudiciū nō est in mora: 7 facile no
uum scandalū oziri possit. ¶ Tertio quoq;
scandalū p̄stat p̄ximo signo. Sūt. n. aliq; li
gna sine quib⁹ nō pōt exteri⁹ immo tescere in
terioris delectatiōis act⁹: 7 illius ad quē cōs
de necessitate tenemur: qz in oīmoda nego
ciatiōe eorum manifestū signū ire 7 cordia
lis odij tēdōstrat. Inter b⁹ mōi signa vide
tur eē salutatio aut ad aliq; interrogata ali
qualis r̄sio. vñ Math. 5. Si salutaueris
fr̄es v̄stros t̄m: qd ampli⁹ facietis: nōne enī
7 et b̄nici hoc faciūt sibi manifeste oñdit hoc
nō sufficere ad salutē. Qui ergo suo inimico
negat verbū: aut q; in eius p̄sentia sp̄ auertit
vultū 7 subito fugit: corpis odij atq; morta
lis signū oñdit manifestū: nisi b⁹ ex cā valde
rōnali agat: vt puta si. p̄babiliter timet ex b⁹
aliud tēteri⁹ euenire: 7 tūc etiā intētiōne at
q; idē factū suū debet intētib⁹ p̄pter euita
tiōnē scādali p̄palare si bono mō id fieri po
test. Qui q; p̄dictis p̄sib⁹ 7 signis p̄ximū
suū scādalicat sic p̄dictū ē satisfacere obliga
tur. Hinc p̄dictis trib⁹ scādalicā i modis
dñs Math. 5. ait. Si offers. m. t. ad al. 7c.
re. ibi mu. t. an altare 7 va. prius recōciliari
fr̄i tuo 7 tūc veniēs offers. m. t. Ait. n. si of
mu. t. an al. 7 ibi re. fu. qz frater tu⁹. 7c. noīe
fratris oēs exp̄imit boīes: maxime tū quē
cūq; fidelē: b; aliqd aduersū te. Nam scdm
Augu. tūc habet aliqd aduersū nos si cū ali
quo modo lesim⁹. Nam nos aduersū illum
habem⁹ si ipse nos lesit. Relin. ibi mu. tūm
ante alta. 7 va. pzi. re. fratri tuo. scilicet ab
eo veniā postulando: 7 tūc veniens offers
munus tuū. Quod si queras an hoc ad litte
ram seruari debeat. Respondeo scdm Aug.
Quod si frater sit p̄sens hoc diuti⁹ differ
ri non debet: cū iubet dñs mun⁹ ante altare

relinquere. Ad litterā autē hoc dicit ut in-
nuatur talis satisfactio p̄mittenda esse oī tē-
pore q̄tuncq; spūali 7 vtili: sicut est deuo-
te oblationis donū vel sacrificiū vt ex b̄ etiā
tēmostrē q̄ oīo vel sacrificiū nībil prodest
nec digne exerceat ab illo qui pro posse 7 fm
q̄ debet nō satisfacti ei quē lesit. Si autē pri-
mus nō est p̄sens. s. quia est lōge a loco vel ei
uitate absurdū est credere fm Aug. munus
relinquendū qd post multa tpa offeras deo:
p̄terea dicit q̄ in illi casu motib⁹ ai ad pri-
mū recōciliādū p̄gendū est: vt. s. humili af-
fectu te p̄sternas in cōspectu dñi dei tui mu-
nus tūc oblat⁹. Est ḡ snia Aug. q̄ vbi to-
no mō primū pōt adire exterior satisfactio
p̄ire dō: vbi pō nō est oportunitas ad eundē
pōt differri: 7 interim sufficit affectu humili
ari 7 recōciliari cōp̄posito ope id adimplēdi
q̄ citius fieri poterit bono mō. ¶ Est in sup
aduertendū qñ homo alterū p̄dicti modis
scandalizans humiliat 7 vniā peti dō sibi
ignoscere ille q̄ est offensus vt ei de⁹ remittat
pctā sua: vnde Aug. in li. de traditione sim-
boli ait. Dēs culpas q̄ in nos cōmittunt pa-
rati sum⁹ ignoscere: si nobis cōsideram⁹ igno-
sci. Si enīz cōsiderem⁹ pctā n̄ra 7 numerem⁹
quid facto: quid oculo: quid aures: qd cogita-
tione: qd innumerabilib⁹ motib⁹ peccam⁹ ne-
scio vtr⁹ vniā sine debito: ḡ quotidie pe-
timus: quotidie diuinas aures orando pul-
sam⁹: quotidie p̄sternim⁹ 7 dicim⁹: Dimit-
te nob̄ debita n̄ra: sicut 7 nos dī. de. n. Que
ḡ debita tua oīa pctā: sic ḡ 7 tu debitori tuo
dimitte. h̄c ille: Idcirco. C. de epi. 7 de. l. cū
qui. sic describit. Nō expectes vt iniurie p̄-
prie vltionē exposcas: quia sanctitas igno-
scendi gloriā derelinquit: vñ Tulli⁹ in oīo
ne p̄quinto ligurio ait: hoīes ad deos nul-
la re p̄pius accedere q̄ salutē boībus dādo
7. 3. li. Retto. veteri. c. 2. iquit. His qui ipu-
denter leserūt ignosci cōuenit. Et pitacus
p̄bligatū homicidaz filij sui absoluit: dī.
Indulgentiaz eē. s. supplicio potiorē. Dī ḡ
indurati Christiani confundunt vos paga-
ni q̄ p̄ amore illi⁹ q̄ mortuus est p̄obis vos
offendentib⁹ indulgere nō vultis. Neq̄ enīz
penitētia vestra pōt esse deo grata: neq̄ di-
gne pōtestis eucharistie sacramentū sumere
quia de pe. di. 6. c. falsas scriptū est: Qui bo-
na alterius iniuste retinet 7 qui odiū i corde

gerit: recognoscat se verā p̄niam nō posse p̄-
agere p̄ quā ad eternā vitā valeat puenire.
h̄c ibi. Et sic patet pars p̄ma hui⁹ p̄monis.

Pars secūda quōd inferē dānū spūale pro
rimo in anima indirecte.

Secundo dico q̄ bō infert indirecte
p̄rio suo spūale dānū in aīa euz ad
malū inducendo. Tripliciter enim
inducit bō primū suū ad malū. Primo lo-
cutione. Secūdo opatione. Tertio nouita-
tum inuentiōe. Primo quidē inducit homo
primū ad malū locutione. Et hoc quidē
multipliciter. ¶ Primo retrahendo: vnde
mouetur dubiū si retrahēs p̄sonā vtilē reli-
gioni ab ingressu illi⁹ religionis ad quid ob-
ligetur p̄ vera satisfactione huius mali. Ad
hoc. R. fm Sco. in. 4. di. 15. q. 2. Et Rica.
ibidē. ar. 5. q. 4. in respōsione. 8. arg. q̄ sub-
trahit religioni aliquē iam obligatū p̄fessio-
nis: teneat p̄ virib⁹ laborare vt ad religionē
redeat: vt hoc mō tam sibi q̄ religioni satisfi-
ciat plenarie. Si autē intrare noluerit fm
Birar⁹ mōdo. videt q̄ qui eū religioni lib-
traxit: si sit p̄sona idonea ad religionē intrā-
dum: q̄ ipse eam intrare teneat: vt sic intrā-
do satisficiat ordinē: 7 bene viuendo 7 orā-
do p̄ alio laboret ad eius cōuersionē. Si pō
nō subtrahit aliquē sic obligatū: s̄ volentes
intrare tñ: qd sit vt plurimū: tūc distingu-
dum est: quia aut hoc fecit aīo nocendū reli-
gioni: 7 tūc obligat illi religioni nō tamē ita
stricte sicut in p̄mo casu: quia multūz inter-
est esse in religionē 7 p̄prie esse: s̄ teneat ad ali-
qualē restitutionē: puta ad aliquā inductio-
nem alterius aliquāliter equivalentis ad in-
gressum illius religionis. Aut fecit aīo con-
sulendū sibi: puta quia erat ci⁹ magister 7 cū
eo in studio victitabat: 7 tunc si sine fraude
hoc fecit: nō credo illi religioni in aliq̄ eū ob-
ligatū: teneat tamē in p̄mo 7 secūdo casu p̄-
sone subtrahit in p̄suasione 7 alijs spūali-
bus bonis equipollētia bonis illis in quib⁹ re-
trahēdo dānificauit: que bona cōpensare vi-
detur quasi impossibile. Quapropter caueat
sibi vnusquisq; ne sit facilis in retrahēdo p̄-
sonam volentē religionē intrare cui⁹ dānūz
vix aut nunq̄ poterit recōpensare. Secundo
inducit bō aliū ad malū locutione retrahē-
do alio mō vt puta cum quis retrahit ne q̄s
restituatur aliena vel ne amoueatur supfluitates

7 vana: aut ne veris p̄dicatozib⁹ 7 doctrine salutifere credat. Tercio inducit bō aliū ad malū docēdo cantiones carnales 7 ad lasciuia p̄uocātes: docendo vultus fucare 7 se ornari 7 p̄similia operari. Quarto aut flecendo ad mala: puta ad vsuras: ad furtum ad rapinas 7 ad garrulitates. Et hoc q̄dem consilijs iniquis: vel suasionib⁹ falsis: aut cominationib⁹ seu p̄ceptionib⁹ impijs 7 consimilib⁹. Quinto p̄taminando. s. in carnalitatibus p̄r lasciuias: cantilenas: 7 cant⁹. vnde 42. di. c. in sancta. scriptū est. Deū mori: us stimulat qui populū vocib⁹ relectat. Aut p̄ in bonos dictatus in libris. Item in sodo mijs p̄r p̄stiferas blandicias 7 seductiones. In luxurijs p̄r impias vtulas 7 mediatores. In sacrilegijs p̄ maleficos 7 p̄sanos de quib⁹ scriptū est. Adoritur arreptus monacha quicūq̄ potit. Quinto corumpendo seu spūaliter venenādo. s. detractōe v̄l detractua p̄dicatione vel heretica: aut cōtaminata doctrina: siue in docendo infirmitates incātares: vel demones inuocare: seu p̄ incantationes furta: 7 amissas telas repire: breuib⁹ 7 alijs augurijs atq̄ p̄similib⁹ fidem dare. Qui p̄o bis p̄dictis modis atq̄ p̄similib⁹ aliquid corumpunt 7 ad peccandū inducūt fm̄ Sco. tenet mō possibiliter restituere damnum 7 hoc tripliciter. Primo eū de p̄tate docendo seipm̄ apud eū accusando: atq̄ illū ad penitentia atq̄ virtuosos actus inducendo. Secūdo autē si sola inductio sufficere nō videtur: quia facil⁹ est hōiez p̄uerrere q̄ conuertere: 7 tūc tenet p̄co orare 7 alioz orationē sibi fideliter p̄curare: quibus a deo sua cōuersio p̄cure. Tercio quoq̄ debet p̄r alios quos efficaces p̄suasores p̄curare ei⁹ p̄uersionem: dum tñ occultū peccatū alijs nō prodatur. Et his q̄ apparet quantū periculū sit ad malū sollicitare quenq̄ 7 inducere ad peccādum: quia vix pōt restituere digne: cū voluntatē iā ad p̄ctā illeceā vix possit p̄suasionib⁹ 7 alijs multiplicib⁹ vix reducere ad veritatem. Addat q̄ fm̄ Aug. p̄ retractationuz. Cū virtutū bona maxima sint: plus dānificat q̄ in istis dānificat q̄ in quibuscūq̄ alijs 7 p̄sequēs plus fm̄ iusticiā obligat ad restituendū. p̄mo tale bonū q̄tum sibi possibile est. hec est sententia Sco. Girar. abdo. Ricar. Secundo inducit bō p̄ximū suū ad

malū operatione. i. illicita exercitatione 7 arte. ¶ Unde mouet dubiū. Si illi qui v̄dūt vel faciunt venenoz: balistas: sagittas: 7 buisimodi: seu faciūt carticellas: taxillos et similia: aut faciūt fucamēta 7 ornāmēta mulierum: vel picturas ad lasciuia p̄uocandū in camerj: 7 in quibuscūq̄ alijs locis 7 cūcta similia: que nibil valent ad vtilitatē humanam. si talia possunt licite exerceri cum salute anime sue. Ad qd̄ dicendū q̄ triplici genere possūt artes distingui 7 manuales operationes. Primo enim sunt quedā artes neccesarie ad humanū vsuz l3 homines possint illis abuti 7 sepius abutant: sicut sunt agriculture: lanificia: ars architectoz: futoruz 7 similia. Secundo sunt quedam artes indifferentes quib⁹ possunt tene 7 male vti 7 sūt gladij: lancee: baliste: 7 sagitte: quibus homines vtunt ad bellū iustū 7 iniustū. Similiter quedam venena quibus homines vtuntur ad sanitatem corporis 7 ad necem hominis. Insuper aurificia: recamiture et similia quibus homines possunt vti ad mundi vanitates 7 ad ecclesiastica ornamenta. Similiter taterne 7 hospitia ad pernicies 7 neccesitatē 7 sic de alijs. In omnib⁹ enim su pradictis 7 p̄similib⁹ recurrendū est ad intentionē faciētis 7 vendentis: 7 i buiusmodi distinguendū est. Si enim homo credat vocali cui neccesariū fore vel vtile: vel habuit aīnz indifferentē seu de hoc nibil cogitabat: quia rationem id cogitādū nō habebat nō peccat: etiā si illo talis abutere. 23. q. 5. c. de occidēdis: vbi Aug. ait. Absit vt ea q̄ p̄p bonū 7 licitū facim⁹ aut debem⁹: si qd̄ p̄ter n̄raz voluntatē cuiq̄ in tali acciderit nobis imputetur. Alioquin nec ferramenta domestica nec agrestia sunt habēda: ne quis in ea se suspendat. Si autē ei p̄sciētia dictaret q̄ ille b ad abusus req̄rat: vel dictare deberet rōne requirēt p̄sone. Ar^m ad hoc. 5. q. 5. c. nō oīs vbi ē Aug. ait: Utili⁹ esuriētis panis tolli si de cibo secur⁹ iusticiā negligat q̄ esuriētis panis frangit vt iniusticie seduct⁹ acq̄lescat. Si p̄o hoc sciēter facit vel v̄dit vel q̄cūq̄ mō alienat vt ali⁹ abutatur: oīa mala que inde secum imputant ei. Arg^m. 2. q. i. c. notū sit 11. q. 3. precipue. 7. 15. q. 6. c. p̄. in fi. Tercio aut sunt quedā artes pernitiose que ad nulum vsū humanū viles sūt nisi ad p̄niciē

corpore 7 aia: sicut sunt venena mortifera 7
ad nullū vsum humanū vtilia: facture super
flue 7 sūptuose cortina: linteaminū 7 cami
suarum: que in triplo plus valent q̄ tota ca
misiā: taxillē: tabularia: carticelle seu mitre
p̄ capitibus mulierū: fucamenta earū: corone
floride 7 lascive picture ad vanitatē: seu la
sciuiam incitantes: 7 similia tunc mortalissi
me peccāt talia excentes: faciendo: tenēdo
donādo: vīdendo: vel quomodo cūq̄ talia ali
enando: 7 oia peccā 7 mala que p̄petrant il
lar rerū occasione eis imputant: 7 omniū
aia: pereunt iū illorū malorū occasione rei
sunt: apud deū per illam regulā superi⁹ di
ctam. de inū. 7 dam. c. fi. Ad hoc enim opti
me facit lex distinguēs inter venenū bonū
7 malū dī. q̄ flagitiose rei que nullo mō per
additionē alteri⁹ rei potest esse vtilis vsui
humano: neq̄ emptio: neq̄ veditio: neq̄ so
cietas valere pōt. ff. de p̄ten. emp. l. qui ve
nenum. In his p̄cor. Ray. Inno. 7 host. eē
ne de. vel mona. c. i. imo si quandoq̄ lz raro
contingat: q̄ aliqua predictarū aliquis ad li
citurū vsum reducere possit p̄m L. b. r. s. v. t.
refert. L. bo. 22. q. 169. arti. 2. in fine. Ta
les artes nō sunt tolerande: vnde dicit. Si
operibus alicui⁹ artis vt pluries aliqui ma
le vterent: quis de se non sint illicite sunt ta
men per officiū principis a ciuitate extirpā
de p̄m documentū Platonis. Non est autē
necesse extirpare a ciuitate ea que venialia: s̄
que in aia: 7 populi detrimentū sunt vt di
ctū ē. Hinc est q̄ quilibet obligat scire d̄ ar
te cum qua victum lucarē: vtrū sit licita vel
e conuerso. In hoc ergo multū inuigilare de
bet confessor cum penitens venit ad eum si in
talī exercitio vel officio siue arte sit in qua pos
sit saluare animā suā: aliter ex ignorātia vel
negligētia nō excusat ipse confessor si penitē
tem p̄ absolutionē secus reddidit: cū exerceat
artē in qua aia sua periclitat p̄ p̄dictā regu
lam. Vnde ambob⁹ accidit q̄ d̄ Matt. 19. to
m. in. ait. Si cec⁹ ceco ducatū p̄stat abo i so.
ca. Tercio inducit bō primū suū ad ma
lū nouitatū inuentione: vñ L. bo. secūda se
cunde. q. 169. in fi. z. arti. ait. q̄ artifices oz
namento: peccant inueniēdo aliq̄ supflua 7
curiosa: vñ L. b. r. s. v. t. sup. Matt. omel. 49. ait.
Ab arte calceatorū 7 terro: multa abscondē
oportet. Etenī plura ad luxuriā deduxerūt

necessitate ei⁹ colūpentes: artē male artico
miserentes. L. d̄ cor. Alex. de ales. Quō autē
7 que restitutio fieri debeat oīum q̄ in p̄sen
ti. c. dicta sunt nō pōt sigillatim facile diffi
niri: s̄ iudicio boni viri 7 cōfessoris discreti
i quolibet particulari casu p̄m ēter determi
nāda est. Nec min⁹ spūalia q̄ tpalia 7 corpo
ralia dāna existimanda sunt: sicut supri⁹ in
p̄ncipio p̄mi articuli p̄ntis sermonis amon
stratū est. Et sic patet pars secunda.

Pars tertia sermonis in qua declarat q̄
bō infert dānū spūale p̄ximo: malū exem
plum dādo.

Tercio dico q̄ infert indirecte p̄rio
t suo spūale dānū malū exemplū dā
do. Et hoc maxime faciūt maiō res
7 superiores quo: exemplo inferiores mouē
tur. Sicut enim iusti multū edificant bonis
exemplis. iuxta illud Augu. sermone. 7. de
epiphania. Litā pio: non solū sibi s̄ 7 alijs
esse vtilē: decet vt quod apud eos agnō po
test verbis obtineat exemplis: vnde sup. p̄s.
119. idem ait. Parū est verbis agere sed etiā
exemplis agendū est. Ita p̄uui 7 peruersi
suis malis exemplis multos scandalizant 7
ad malum inducunt. Quidā scandalizant
auaritia: cuiusmodi sunt vsurarij manifesti
scelerati 7 publici insores: in logijs 7 alijs lo
cis manifestis eorū receptores: impijssimi ra
ptores 7 p̄siles. Quāta autē detestatione di
gnisint q̄ lusorib⁹ receptacula p̄stāt etiā hu
mane leges cū. ff. de alec. vsu. l. i. in p̄n. scriptū
sit. Si q̄s eū apud quē in alec. vsū ē dīce: p̄
narrauerit dānū ve ei dederit: siue q̄d eo tpe
furto subtrahitū est iudiciū nō dabo in eū: in
q̄ lege p̄m Bartolū apte notari pōt q̄ tpe lu
di q̄ retinet ludū sine tpali penaliberari pōt.
Fur q̄ si probabit q̄ furat⁹ sit ab eo q̄ reti
nebat ludum in domo eo tēpore quo ludeba
tur impunis erit. Raptores etiā publici: ob
stinati ab ep̄o excommunicari debēt: extra de
raptorib⁹. c. i. 7. 6. q. 3. c. placuit. Et si mor
tui fuerint 7 nō satisfecerint: ecclesiastica se
pultura carere debent. extra de rapto. c. su
per eo. 7. c. ex litteris. Quidā secundo scāda
lizant proximū de luxuria: sicut publici pro
curatores: atq̄ mulieres oznatu meretricio
incedentes: 7 maxime cum etiā sacris tēplis
huiusmodi propbana fuerit quorum fetoz
7 horroz a scēdit vsq̄ ad nares dñi sabaoth.

Quot autem pellantur ex hominum incitationibus
 nec sufficere video quod hominum mulieres satiffa-
 ciat pdeceter amouedo supfluas vanitates
 si predicta gesserint aio ad luxuriā: 7 ad co-
 cupiscētiā sui boies puocandi: sicut nec suffi-
 cit vsurario cessare ab impio lucro nisi resti-
 tuat iam impie acquisita: vt g talis satiffa-
 ciat plene necesse est ei tanta honestate fulgē
 qd ex sua occasiōe scandalizati sūt qd bone-
 sta cōuersatiōe reddant edificati. Manifestum
 qd exēplū malū de luxuria pstant i pub-
 lica fornicatiōe seu adulterio cōmorātes. et
 quelibet publice meretrices: 7 qd lozzendūz
 est etiā audire quidā sūt publici quasi sodo-
 mite. Quidā ēt puellaz 7 puerorū seu mulierū
 raptores seu violatores. ¶ Tertio pō ipi
 primū p malū exēplū scandalizant de su-
 pbia: inter quos cōnumerari possūt tenētes
 inimiciās nolētesq; parcere inimicis: pub-
 lici partiales: 7 insignia partialitātū portā-
 tes: publici homicidē 7 hominē. Similiter 7 bi
 qui incantatiōes querūt: vel reprisūt furta:
 7 publice faciūt p similia mala. Quis autē su-
 pradietū cōsimiles cīs qd opa auaricie luxu-
 rie 7 supbie primū scandalizāt: tantū bonū
 exēplū de sua puerfione pbiliter tenent qd
 qui corū malis exēplis scandalī habuerūt oc-
 cationē: de eorū puerfione sumāt prius edifi-
 cationē. Nam sicut dicit extra de pēni. 7 re.
 c. i. Manifesta peccā nō sūt occulta correctio-
 ne purganda: vbi fm glo. ibi: Qui publice
 peccant publice corrigant. 2. q. i. si peccauerūt.
 7 de psecra. di. 2. terengarius. etiam siue
 sint lenia siue grāua: vt scdē scandaluz po-
 pulorū publice fieri debet. ¶ Insup aduertē
 dum est charissimi frēs qd vltra bona fortu-
 ne fame 7 aie: sūt etiā bona nature siue cor-
 poris que p regulā datā supius etiā restitui
 debet: de quibz bīc aliqd breuiter est dicēdū.
 Nam fm Sco. in. 4. di. 15. q. 2. 7 Ri. ibidez
 ar. 5. q. 2. Tripliciter pōt quis aliū in bonis
 corporis dānificare. ¶ P. vulnerādo 7 tūc
 vulnerās remanet ad tria obligat. P. qdē
 tenet ad expēsas medicinarū 7 medicū: vt pz
 Exod. 22. 7 de iniū. 7 dāno dato. c. si rixati.
 Secūdo tenet ad illa que vulnerat talis lesi-
 onis occasione amisit: sicut i palleato. c. et
 glo. patet. Tertio tenet ad satisfaccionez et
 placationē ipsi 7 de iniuria data: fm enī A. bo.
 2. 2. q. 62. ar. 6. Qui pcutit aliqū tenet re-

cōpēfare iniuriā passo qūis nūbil remaneat
 apud ipsū: 7 hoc ad arbitriū boni viri: aliq
 vltra pdicta superogando. ¶ Secūdo ifert
 bō dānūz primo mutilādo: 7 tūc fm Sco.
 vbi. s. Talis tenet. Primo ad expēsas appo-
 sitas in curatiōe illi: sicut dictū est. s. in. c. si
 rixati. Secūdo ad satisfaccionē impeditu-
 cri p toto futuro tpe qd vsurus erat illo mem-
 bro qd abscisus est. Tertio ad satisfaccionem
 afflictiois illi: mutilati que sibi pxtua ē ad
 arbitriū boni viri aliq vltra pdicta supero-
 gando. Quarto tenet truncator alere a se
 truncatos si alimonijs indigēt. Quinto ob-
 ligat ad satisfaccionē p sanguineis ipsi mu-
 tilati. puta: si ille cui ē man? ablata se 7 suos
 alebat: qd nūc implere nō pōt tale dānū in se
 rens ad eqūlia obligat fm iudiciū boni viri.
 ¶ Tertio pō infert bō dānūz primo occi-
 dendo. Tali enim occisorī fm Scot. vbi. s.
 tria necessaria sunt. p enim ei expedit qd ex-
 ponat vitā suā in causa iusta: vt puta p inimi-
 cos ecclesie seu alios infideles: 7 hoc ordinan-
 do laborē 7 periculū suū in satisfaccione illi:
 quā ipse occidit: vt sic cui nō pōt in corpora
 lib? satisfacciat in spūalib? bonis. Qui si tūc
 tantā satisfaccionē vel restitutionē facere ve-
 lit: nō tamē potest oīno a restitutionē esse im-
 nis fm hosti. in Reica de p. p. quosdā fatuol
 pfectores qui ita leuiter absoluunt homici-
 das sicut si occidissent bouē vel canē. Secun-
 do autē fm Birar. obdo. si pdicti casus nō oc-
 currerent obligat homicida ad totāz vitā
 suā in oīone 7 pnia ordinare ad illius utilita-
 tem qd ipse occidit. Tertio qd fm pdictos do-
 ctōres si interfectus aliq sūstētabat. s. pēz
 auematrē aut aliquos sibi ppiquos seu pau-
 pres obligat talis interficiēs oibus illis ad
 tantā restitutionē quantā illis abstulit p in-
 terfectionē illi. Quorū oīum rō est: qd dam-
 num passo est restitutio faciēda. Ex bis elī-
 ci pōt: qd si quis rei publice necessarius erat
 si ex eius morte dānum est passa: occisor ad
 condignā restitutionē tenet. Seruus etiam
 dño suo debet occisus restitui sibi p alterius
 seruū equiualētis dationē vel emptionē: aut
 precii cōpētēs emptōi. In oib? igit pdictis
 in qb? dānū neq; in se neq; i equalentī resti-
 tuti potest p recōpensationē faciēdā arbitrio
 boni viri restitui debet fm Ric. A. bo. Buil.
 7 ceteros dē vt sic finalit in piā tendamus

saluatiōis eterne: Quā nobis pcedat Iesus
xps qui est benedictus i seculo z secula: amē
Unde bodie veniente Iesu a Betbania in
Hierusalē sedens sup asinū strauerūt iudei
vestimēta sua z pueri bebezozuz clamabant
vi. Osanna filio Dauid: bñdictus qui venit
in noīe dñi: osanna in excelsis.

Dñica eadē infra diem: de obligatione re
stitutionis predictorum: quare. s. fieri debe
ant Sermo. 83.

Adētes au

tem discipuli indignati
sunt dicētes: Ut qd per
ditio decipit tunc eni vn
guentū illud venunda
ri multo z dari pauperi

bis. Mat. 26. Multi diabolica fraude de
cipiunt fratres charissimi qui cuz bona ali
ozū rapuerint absolutos se esse credūt si mo
dica z raptorū partē paupibus amore xī tri
buant: cōtra quos beatus Gregorius vt ba
betur. i. 4. q. 5. c. elemosyna. describit dī. Ele
mosyna redēptorū nō i oculis illa placet que
nō ex illicitis z iniquitate cōgeritur: sed que
de rebus concessis z bene acquisitis impendi
tur. Hec ille. Cuius rei mysteriū in exēplo
iude in principio hui⁹ euangelij describitur.
Nā cū accessisset mulier portans alabastrū
vnguētū preciosi z effudisset sup caput Iesu
recubentis: vidētes discipuli maxime iudas
indignati sunt dicētes. Ut quid pditio hec
Maiores enī conscientia sibi faciebat de ele
mosyna nō facta paupibus q̄ de rapina sub
huius preteritu cōmissa: quē cū alijs discipu
lis dñs reprehendit dī. Paupes semp babe
bitis vobiscū: me autē nō semp habebitis. Ne
igif iania z vacua videāf q̄ in supiorib⁹ di
cta sunt ne nimīū dura z difficilia appareāt
in isto sermone quare sit restituendū pertra
ctandū est. Ad cuius rei euidentia tres alias
considerationes de restitutionib⁹ annotabi
mus: quarū Prima dicit restitutionis obli
gatio. Secūda dicit restitutionis deceptio.
Tertia dicit restitutionis inductio.

Paraprima hui⁹ sermonis in qua declaraf
q̄b⁹ fūdamētis obligaf hō aliena restituere.

Primo in isto sermōe dico q̄ homo
obligaf restituere aliena triplici via
Primo via rōnis. Secūdo via au

ctoꝝitaf. Tercio via exēplificatiōis. ¶ Pri
mo dico q̄ hō obligaf restituere aliena via ra
tionis. Septē rōnes inducunt ad hoc obli
gantes. Prima dī rō pceptionis. Nam fm
Seco. in. 4. di. 15. q. 2. Et Ric. in eadē di. ar.
5. q. 1. q̄ talis restitutio nō est necessario fa
cienda. Primo tanq̄ pars gñalis satisfacti
onis. Nā satisfactio gñalis accepta reddit
equivalens ei in quē peccat. Non sic autē re
stitutio ista: quia absq̄ oī redditide pro pec
cato posset reddi pꝛimo qd suū ē: sic i mu
tuis reddit creditōri absq̄ oī satisfactide pꝛi
nente ad peccatoꝝis recōciliationē. Et de cō
similibus cōtractib⁹ euenire pōt. Secundo
autē nō est talis satisfactio necessario faciēda
tanq̄ pars specialis satisfactiōis: que. s. est
tertia pars pñie: quia de congruo requirit
restitutio ante oēm penitētie partē sicut vo
luntate vel actu siue facto cessatio a peccato
sed satisfactio que est tertia pars pñie nō re
quirif ante alias duas pñie partes: sed sequit
ur cōtritiōē z cōfessionē vt in iūcta a sacer
dote. Tercio autē mō bene necessario cogit
s. tanq̄ obligatio pcepti diuinalis. Nā fm
Seco. sicut auferre alienū est mortale cōtra
pceptū dñi negatiuū. Nō furtū facies: ita
z tenere alienū. Et id sicut necessariū ē ser
uare negatiua pcepta: ita necessariū ē non
tenere aliena inuito suo dño: exēpli gratia i
alijs culpis. Nā si quis teneret adulterā re
stituendo eam viro suo: tūc cessaret a trans
gressione hui⁹ pcepti. Non me habebis. sed
hec oēm partē acceptē pñie debet aīcedere
ḡrē. ¶ Est tñ aduertendū hic fm Ri. vbi
d. q̄ vt ait Ansel. in li. psol. io. c. q̄ iusticia i
deo sub duplici rōne cōsideraf. Vno modo
dicif condecētia bōitatis ei⁹. Alio modo re
ctitudo volūtatis in volendo vnicuiq̄ retri
buere fm merita. Dicit igif ipse q̄ restitutio
est aliqua pars satisfactiōis p compationē z
ad iusticia p dictā. Cōdecet. n. diuinā boni
tatē: vt domini faciēti actū quē de⁹ pcepit tñ
rñ sibi iputet actū illū ad meritū gratie. sed
ctia z vt pro illo remittat sibi aliquā partē
pñie pro pctō debite: p cōpationē aīte ad iu
sticia scdo mō dictā restitutio nō ē parsatisfac
tiōis. Non. n. fm Breg. iusticie pōt satisfac
cere hō p illud opus ad qd faciendū erat obli
gatus etiā si nō peccasset: vel si totā penā p
pctis debitā exsoluisset. Vñ Anselm⁹ li. 5.

D.

Cur d^o b^o. 20. c. inquit. Cū reddis aliqd
 quod debes tuo etia^z si nō peccasti nō debet
 hoc cōputare pro debito qd debes pro pctō
 ¶ Secūda ratio dicitur legis natural^{is}. Nā
 sunt duo precepta bñ^{is} legis: vñ^{is} negatiuū
 s. Quod tibi nō vis fieri: alteri ne feceris: qd
 habetur 1ª bobie. 4. Actū. 15. di. 30. Pōde
 ret. 2. q. 1. c. placuit. Aliud pō affirmatiuū
 s. Quia quecūq^z vultis vt faciant vobis bo
 mines: et vos eadē facite illis: quod habetur
 Mat. 7. Luc. 6. di. 3. in prin. Que lex ē om
 nino seruāda si saluari volum^{us}: sed qui deti
 net rē alienā facit alteri quod sibi nōllet fieri
 q^z sicut vellet sibi restitui rē suā ab alio detē
 tate: sic et ipse debet restituere rē alienā quā
 iniuste detinet. ¶ Tertiā rō d^o legis cbari
 tatis fraternalis. Quilibet autē tenet dilige
 re proximū sicut seipsum: vt habet^{ur} Deutro.
 6. Ero. 20. Mat. 22. Mar. 12. Luc. 10. 13
 di. c. ois. 23. q. 4. c. ea rō dicta. 7. c. debet bō.
 2. q. 6. si nō licet. Sed quilibet sic diligit se
 ipsum vt nōlit dānificari iniuste: et res suas ab
 alio possideri cum ad illū iura rerū nō per
 tineant: sed vult res suas ab alio iniuste detē
 tam sibi restitui: et de dāno sibi recōpensatio
 nem fieri: ergo idē debet facere proximo suo
 igitur 7c. ¶ Quarta ratio dicit^{ur} legis mo
 ralis. Nam sū leges morales: vt habetur. 5
 Et bicozū. Est quedā iusticia cōmutatiua
 que consistit in quadā equalitate. Et ē que
 dam iusticia distributiua: que est cōstās et
 perpetua voluntas distribuens vnicuiq^z qd
 suū est: vt scribitur. 12. q. 2. cū deuotissi
 maz. 7. institu. de iusti. 7. iure. in principio. ff.
 eo. ti. l. iusticia. Cū igitur seruare iusticiā
 sit de necessitate salutis: et actus eius quātu^z
 ad iusticiā distributiua sit reddere vnicuiq^z
 quod suū est. Et quātu^z ad iusticiā cōmu
 tatiua consistat in quadā equalitate: que
 quide^z est equalitas per iteratā exhibiti
 oem eius quod ablatū est repetitur: sequit^{ur} q^z
 restitutio sit de necessitate salutis: ergo 7c.
 ¶ Quinta ratio dicitur recōciliationis. nā
 si homo debet saluari oportet q^z reconcilie
 tur deo et proximo. Sicut enī in rebus natu
 ralibus expresse videmus: quia non possunt
 diu in esse conseruari nisi parte a quibus p
 cedit esse et vita earum reducant ad quadā
 equalitate^z proportionis. Unde medici di
 cunt q^z sanitas est debita proportio humorū.

Eode^z modo nihil conseruatur in esse ciui
 li et politico nisi equalitas quedā inueniat^{ur}
 inter eos qui simul cōiuiue debent: que qui
 de^z vt dictum est fit per restitutionem: qua
 facta detentor rei aliene reconciliatur deo^z
 relinquēdo peccatū^z et proximo reddēdo ei
 quod suū erat: igitur cui debetur restitutō
 est necessario faciēda. ¶ Sexta ratio dicit^{ur}
 satisfactio^{is}. Quedā enim pars subtrahi
 tur ab aliqua re naturali quod est de integri
 tate perfectionis naturalis eius: quod dicit^{ur}
 peccatū in natura. 2. Phisico. Puta cū ho
 mo nascitur cum tribus digitis in vna ma
 nu et similia. Sed si natura posset satisfacere
 huic integritati indefectibiliter et cōplete sa
 ceret: quia satisfactio fit per cōtrariū pecca
 ti: sicut per ieiunium satisfactio de gula. Sed
 contrariū peccati male ablationis est resti
 tutio: ergo ad integritate^z vite ciuili^{is} neces
 saria est rei male ablata restitutio. ¶ Septi
 ma et vltima ratio dicitur vitiationis. Nam
 semp intēdit quod melius ē: sū philosophū
 p^o de somno et vigilia. Et ideo intendit ordi
 nem ad finem: sicut potentias anime ordiat
 ad actus suos s^z proportionē ad cōserua
 tionem viuētis: vitat autē ea que buncor
 dine^z impediūt: aut dissoluūt: sed in vita
 ciuili omnes ciues ordinantur ad pacē ciuilita
 tis omnes re propria vtendo. Quapropter s^z
 politico. reprobat^{ur} illozū opinio qui volu
 erūt omnia esse cōmunia: sed q^z diu quis ali
 enū inuito domino rei detinet perturbat pa
 cem ciuilitatis quod omnino vitandum est:
 ergo necessaria est restitutio rei aliene. Et sic
 patet prima via qua obligat homo aliena re
 stituere. ¶ Secūdo ide^z probat^{ur} via aucto
 ritatis septēplici^{is}. P^o auctoritate moysay
 ca sic dicitur. Nam Moyses misit ad re
 gem Edon obsecrās vt liceret ei conducere
 populū israel p^o terras suas dicens. Ad ibim^{us}
 per agros tuos neq^z p^o vineas: nō bibemus
 aquas de puteis tuis: si egrediemur via pu
 blica: nec ad dexterā nec ad sinistraz redimā
 tes donec transcamus terminos tuos: et si bi
 berim^{us} aquas tuas nos et peccata nostra da
 bimus quod iustū ē: nulla erit in p^oicio dīssū
 cultas: nū^z velociter transcamus. Habēt^{ur}
 becoia Rūeri. 20. Si quis furatus fuerit
 oues aut bonē et occiderit vel vendiderit. 5.
 boues pro vno boue restituat: et 4. oues pro

una oue 7c. **Exo. 22.** Anima que peccauerit 7 cōtēpto dño negauerit proximo suo 7 positus: quod fidei eius creditū fuerat: vñ in aliquid extorsit: aut calūniam fecerit: siue rem perditā inuenerit 7 inficiēs insup pūrauerit: 7 quodlibet aliud ex plurib⁹ fecerit in quibus peccare solent homines 7 cōuicta delicti: reddet omnia que per fraudē voluit retinere 7 quinta 3 insup partes domino cui dānus itulerat. Hec omnia **Leuiti. 5.** Qui percusserit iumentū reddet aliud. qui pūserit hominem puniet: qui pūserit animal reddat vicariū. i. animā 3 pro anima. **Leui. 24.** **¶** Secūdo idem probat auctoritate pphetica sic discurrendo. Quicūq; aliquid tibi opatus fuerit statim ei mercedē restitue: 7 merces mercenarij tui apud te oino n̄ maneat. **Erita.** Indico tibi filimi me dedisse. 10. talenta argenti duz ifantulus esse 3 gabello in Rages ciuitate medoꝝ 3: 7 chyrogabum eius apud me habeo: 7 iō perquire q̄ modo ad eū peruenias 7 recipias ab eo sup memoratū pōdus argēti 7 restituas chyrogabū suū. **2 bobie. 4.** Lignū habet sp̄s si preciosus fuerit rursus virefcere 7 rami ei⁹ pululant. Ita bō postq̄ aliena abstulerit restituat. **Job. 14.** Vm fecerūt depredantea populos: 7 vulgū pauperē expoliauerunt. Audis 7 incedentib⁹ absq; veltitu: 7 suriētib⁹ tulerūt spicas inter acervos eozū meridiati sūt: quia calcatis torcularibus sititit: de ciuitatibus fecerunt aīas gemere: 7 aīe vluncratoꝝ clamabunt: 7 deus inultum abire nō patit. **Et. 1.** Maledicta sit pars ei⁹ in terra: nec ambulet per vias vinearū ad minimū calozes: transibunt ab aquis niuiū: 7 vsq; ad inferos peccatū illoꝝ. **Job. 24.** Noli fenerare homini fortiori te q̄ si fenera ueris quasi perditus habe. Non spōdeas super virtutes: q̄ si spōponderis quasi restitutus cogita. **Ecclesiasti. 8.** Est qui multa redimat modico precio restituens ea in septuplū. **Ecclesiasti. 20.** Multiplicabo fructus hui 7 germina agri: vt nō portetis vltra obprobriū famis in gentibus. s. si aliena restitutus. Et recordabimini vias vestrarū pssimarū: 7 displicebunt vobis iniqtates vestre et scelera vestra. **Ecclesi. 36.** **¶** Tercio idē probat auctoritate euāgelica sic discurrendo. Oblatus ē regi vnus q̄ debebat ei de

cez milia talentozū: Luz autē non haberet vñ redderet: iussit euz dñs vendari 7 vxorem eius 7 filios: 7 oia que habebat 7 reddi 7 tradidit eū tortozib⁹ quousq; reddēt vniuersus debitus. **Mat. 18.** Reddite que sunt cesaris cesari: 7 que sunt dei deo. **Mat. 22.** **Mar. 12. 23. q. 1.** quid culpat. Stans autē 3 Iacbus dixit ad dñm. Ecce dimidiū bonorū meozū dñe do paupib⁹: 7 si quē defraudauī reddo quadruplū. **Alit** Iesus ad eum quia bodie salus huic domui a deo facta est **Luc. 19.** Dñs quotquot venerūt fures sunt 7 latrones: fur nō venit nisi vt furetur 7 mactet 7 perdat: ego veni vt vitā 3 babeāt. s. restituyendo. **Jo. 10.** **¶** Quarto idē probatur auctoritate apostolica sic discurrendo. Reddite ergo omnibus debita: cui tributus tributum: cui vectigal vectigal: cui timore 3 timore 3: cui honorem honore: nemini quicq; debeatis: nisi vt inuicem diligatis. **Ro. 13.** Nemo enim vestrū patiatut quasi homici da: aut fur: aut maledicus: aut alienozū appetitor: quanto magis detentor. **1. Pe. 4.** Agite nūc diuites 7 plorate vlulantes in miserijs que adueniēt vobis: diuitie vestre putrefacte sunt: 7 vestimēta vestra a tineis comesta sunt: aurū 7 argentū vestrū erugit. nauit: 7 rugo eozū in testimonij vobis erit 7 māducauit carnes vestras sicut ignis. **1. Thes. 3.** Iam vobis iras in nouissimis diebus. Ecce merces oparioꝝ quī messuerūt regiones vstras que fraudata est vobis clamat: 7 clamoz ipsoꝝ in aures dñi sabbaorū intonuit. **Jaco. 5.** Totus ergo mūdus posīt⁹ ē in maligno. s. dānificationis: quia nolunt aliena restituere. **1. Jo. 3.** **¶** Quinto probat auctoritate canonica sic discurrendo. Si res propter quam peccatū est: reddi possit 7 nō redditur penitētia non agitur sed simulaf: si autē veraciter agitur nō remittit peccatum nisi restituatur male ablatum: si vdi xi restitui potest. **14. q. 6. c. si res. 7 sūt verba Augusti. in epistola. 2. ad Macedonianū. Extra de vsur. c. cū tu. de re. iū. li. 6. 24. q. 6. c. legatur. de pen. di. j. c. neminem. 7 di. 6. c. falsas: vt patet supra in sermone precedenti. extra de senten. c. pō. c. porro in glo. super verbo satisfacciant: vbi dicitur. Sine satisfaccione non potest esse penitētia. Iterū cū rescrip. c. ceterum ait. **Alexan. 3.** Qui dolo**

B 2

7 fraude aduersariū suū laborare cogit in
expensis cōdēnari debet. Itē extra de resti.
spo. c. olim nobis. Innocēti⁹ tertius inquit.
Inanis ē actio creditoris quā inopia debito
ris excludit. Et extra de iureiurādo. c. ca. te.
idem ait. Quid non remittit sed augetur si
cuiq³ ipsonide soluitur qd alij ex debito ē pre
standū. Itē. i. 4. q. j. c. deniq³. Ambro. in li.
de officiis dicit. Deniq³ si nō pōt alteri sub
ueniri nisi alter leda⁹ comodū ē iuuari neu
trū q³ grauari alterū. Hec ille. In tētentide
alieni maxime grauaf⁹ is cui restitutio debet
fieri. Propterea ex eo nō pōt alteri subuē
ri quod est alterius. Idē Aug⁹. i. 4. q. 5. c.
forte. Forte aliquis cogitat 7 dicit. Multi
sunt christiani diuites: auari: cupidi: nō bō
peccatū: si suū illis abstulero 7 paupib⁹ de
dero. Unde cū illi nihil boni agant mercedē
habere potero: sed huiusmodi cogitatō ei dī
aboli calliditate suggerit. Hāz si totū tri
buat quod abstulerat auget potius peccatū
q³ minuat. Unde idē Augusti. in li. de ve
ro cultu cōcludit dī. Non solū ex maxia ma
le oblatarū quantitate quis cōdēnabitur
verū etiam ex quinta denarij particula non
poterit quis facies videre diuinam. Hec ille.
¶ Septo idē probat auctoritate politica
legū impialium. Hāz si quis alij q³ credito
ri soluit: peccatū auget: quia ille qui recipit
furtū cōmittit. ff. de furtis. l. falsus. Et hoc
dico nisi verus creditor ratū haberet. Si
plus peccat latro qui partē spolia cū latro
ne q³ qui non diuidit. i. 2. q. 4. c. si ad peccatū
nec contrahitur aliqua obligatio nec pactū
est tenendū in turpibus. ff. de verbo. obli. l.
generale. nec societas. ff. pro socio. l. qd autē
7. l. sequēti. Ratio est: quia minus malū est
spoliato habere vnum debitorem: cūz facili
us possit vnus perducī ad restitutionem q³
duo. Itē fm leges non debet quis ad religi
onem intrare nec ad sacros ordines promo
ueri ante q³ ratiocinia reddiderit. C. de epis.
et cleri. l. officiales: quanto magis repellen
tur ab ordinibus angelorum qui non reddi
derint ratiocinium male ablatozū. Item
retinens aliena penitentiam simulat: Unde
pri⁹ debet restituere 7 postea absolui: quia
dicit lex: q³ is qui in fraudem creditorū ser
uum manumittit nihil agit. insti. quibus ex
causis manumittere non licet. §. j. Itē peni

tentiam agunt in corpore sed peccatus dēi
nent in anima qui vellent de rebus male ac
quisitis facere elemosynas: orare: ieiunare:
vel ecclesias aut capellas edificare: nō autē
restituere: sed hoc nō sufficit: per lege. ff. q.
bus modis pignus vel hypotheca soluitur.
l. iterū liberatur. §. 2. Hāz quousq³ totū
sit solutum semp remanet obligatus. ff. de re
iudicata. l. soluisse. ¶ Septimo 7 vltio idē
probatur auctoritate philosophica gētiliū.
Nam quatuor inducūt nos ad restitutionē
Primo inducit nos liberalitas de qua Didy
mus ad Alexandrū. Libera enī est res com
munitatez parti dispendiū cum in alterum
participata transfundit: sicut ex vna face: si
lumina plura succēderis nullū dānū prin
cipali materiei generabit que quidē facultatē
tem accipit plus lucēdi quociē causas acci
pit plus prestandi. Hec ille. Si igit³ liberali
tas cōmunicat sua: 7 ad banc virtute mora
li homo tenetur: que est mediū inter auari
cia 7 prodigalitate: 7a fortiori tenetur ho
mo restituere aliē. Secūdo inducit nos bu
manitas que nulla improbitate quietez ani
mi cuiusq³ perturbat. Ideo Boetius li. 2.
de conso. dicit. Diuitie magis effundēdo q³
coaceruādo nitent: tunc enim pēiosa est pe
cunia cūz translata in alios largiēdi vsu desī
nit possideri. Auaricia spodosos: claros
largitas facit. Hec ille. Tercio inducit nos
mortalitas cuius est fm rōnez 7 bonos mo
res viuere. Unde Seneca epistola. 87. dīc
sic. Nunq³ maior est animus q³ vbi alienū
se posuit: et fecit sibi pacez nihil timēdo: se
cit sibi diuitias nihil possidendo. Hec ille.
Qui aures alienum iniuste detinet: bonos
mores deprauat: ergo expedit vt restituat.
Quarto idē societas cuius est cōmunita
tem hominū seruare quada 7 iusticie recti
tudine: quam conturbat iniustus detētor ali
eni. Unde Tullius li. j. de officiis dicit. Op
tine autē societatis hominū coniunctio ser
uabitur si vt quisq³ erit cōiunctissimus ita
in eum benignitate plurimū conseraf. Et
ita: Seruāda est ergo cōmunitas vt que de
scripta sunt legibus et iure ciuili: hec ita te
neantur vt est constitutū ex quibus ipsis ce
tera sic obseruētur: vt in grecozū prouerbio
Amicorū omnia esse cōmunia. Omnia au
tez cōmunia hominū videntur que sunt ge

ueris eiusdem. Hec. ille. Si ergo ad seruandam societatem hominum debemus nostra propria libere condonare et coicare ut communia multo magis ad iusticiam pertinet alienum non retinere sed restituere. Et sic patet secundum da via quod homo obligatur restituere aliena.

Tertio idem probatur via exemplificationis et septuplicis. Et primus exemplum habetur. 2. Reg. 9. ubi scribitur: quod Dauid dixit Michobeth filio Jonathae de domo Saul. Ne timeas quia faciam in te misericordiam: propter Jonathae patrem tuum: et restitui tibi omnes agros patris tui Saul: et tu comedes panem in mensa mea semper: vocauitque rex Sibam puerum Saul: et dixit ei. Omnia quaecumque fuerunt Saul: et vniuersas domus eius dedi filio tuo mini tui etc. Secundum exemplum habetur. 4. Reg. 8. ubi scribitur: quod mulier sunamitis tempore famis vna cum filio suo: quem suscitauerat Heliseus habitauit in terra philistinum: que post annos 7. reuersa est et ingressa est ad regem: ut interpellaret eum pro domo sua et agris suis: quaz cum audisset rex dedit ei eunuchum vnum et ait. Restitue ei omnia que sua sunt et vniuersos redditus agrorum a die qua reliquit terram usque ad presens. Tertium exemplum habetur. 1. Esdras. 1. c. ubi scribitur: quod rex Lyrrus protulit vasa templi domini: que tulit Nabuchodonosor de Hierusalem et posuerat ea in templo dei sui: et insit ea reportari in Hierusalem: et reddi templo domini edificando in Hierusalem. Quartum exemplum habetur Matthei. 27. de Iuda qui retulit. 30. argenteos dicentes. Peccavi tradens sanguinem iustum. In quo factum melius fuit usurario quam nihil reddat. Quintum exemplum ponit Valerius li. 3. c. 7. dicens. Quod senatus romanus voluit ut Lucius asiaticus redderet rationem octingentarum librarum argenti que ipse habuerat in bello contra regem Antiochum: et superauerat regem et Asiam imperio Romano subiecerit: et cum non haberet unde solueret: adiudicatus est carceri. Similiter Scipio africanus propter similes causas exulauit sponte in quadam ciuitate apulie. Sextum exemplum ponit etiam Valerius li. 6. c. 9. dicens. Quod senatus Romanus audiens quod Claudius consul iuste vendidisset camerinos in campania: et pecuniam Errario Romano deputasset: ut compit iusticiam voluit quod precia redimeretur etc. Sep-

timus exemplum ponit idem Valerius ibidem dicens. Quod cum quidam tribunus Quintus cotanone nollet satisfacere creditoribus suis: collegium tribunorum decreuit ut illis pecuniam redderet: vel fideiussorem inueniret. Ad. 11. maiestas publica priuate perfidie debet obtemperare: ita quod coactus est suis creditoribus satisfacere. Et sic patet tertia via quare obligatur aliena restituere: et pars prima huius sermonis.

Paras secundam sermonis in qua ponuntur septem restitutionum deceptiones: quibus decipiuntur peccatores ne faciant restitutiones condignas.

Ecundo in isto sermone vidende sunt deceptiones quibus diabolus illaqueat peccatores ne faciant restitutiones condignas: que sunt septem. **P**rima autem deceptio dicitur prologatua. Nam quidam et si intendunt restituere aliena: tamen restitutiones illas differunt quantum possunt auctoritate propria dilationem accipientes mira ignorantia: volunt absque aliqua mora gratias eis ablata sibi reddi: et tamen pauperi restituere nolunt id propter quod gratia sunt priuati: cum tamen prius pauperes spoliauerunt substantia temporalis quam spoliati fuerunt gratia spirituali. **S**ecunda deceptio dicitur inflatua: siue placatua. Nam debitores qui pillicitos contractus atque usuras aliena occupauerunt ubi de culpa sua debuerunt humiliari: et de iniuria illata creditoribus veniam postulare: e contrario quidam inflata arrogantia dicunt ei. Si ego non fuisset perissem tu et familia tua famem: et taliter eis minatur ut ipsos tacere necesse sit: et bona sua non repetere: et hac fallacia decepti miseri peccatores cum debeant restituere aliena: pacificant solam clamores extiores. De clamore autem conscientie proprie que eis propinquior est et eos sequitur usque ad iudicium sempiternum nihil curant. Si quando tamen de alienis remordeat eos conscientia sua: ex quo creditores nihil ab eis petunt: illis satisfacere minime curant. **T**ertia insuper deceptio dicitur excecaturua. Sunt namque plerique qui grauiter infirmant proponunt aliena restituere si contingat eos mori: non autem si a morte euadent. Tales namque volunt inire pacem cum deo si eos mori contingat: secus autem si euadant: sed pro certo tales noscantur quod deus siue

morant siue euadant cum eis minime pacem facit: iuxta illud Esa. 58. Non est pax impijs dicit dominus. ¶ Quarta quoque deceptio vocari potest diminutiva. Nam sunt nonnulli qui iuxta posse creditorum non solum quod tenentur: sed certam pecunie sumam prefigunt: unde eorum male ablata restituant: sed aliter fecit Zacheus qui per dictum est. reddidit quatuor duplum. ¶ Quinta autem deceptio dicenda est distributiva: que est illorum qui cum aliqua certis personis restituere obligantur: volunt in pias causas dispensare vel erigere: et dotare capellas: vel multiplicare calices cum insignis suis et huiusmodi: de quibus satis dictum est super in tractatu de elemosyna: ideo causa breuitatis hic omitto. ¶ Sexta deceptio dicitur defraudativa. Sepe enim contingerere solet quod male ablatorum heredes non curant illa satisfacere: eo quod ab eis non sunt imple acquisita: cum tamen obligentur restituere omnia mala ablata que ad eos perueniunt durante hereditate secundum Ray. et Jo. an. in nouella. i. q. 6. c. si episcopum. extra de pignori. c. ex presentium. in fine. de solutio. c. j. de usu. c. tua nos. de rap. c. in litteris. de sepul. c. fina. de sententia. ex communi. c. nobis. ¶ Septima et ultima deceptio dicitur retributiva: Sunt nempe quidam homines taliter ex cupiditate insensati: quod filios suos vel alios relinquunt restitutores male ablatorum suorum: cum per se ipsos restituere possint: putant enim stulti alios facere quod ipsi facere noluerunt. Pensent utique in seipsis quod pauca bona faciant pro parentibus suis: et similiter non dubitent sibi fieri: quia Luc. 7. dominus ait. Eadez mensura quam metueritis remetietur et vobis. Hanc igitur suggestionem diabolicam decepti relinquunt substantiam filijs suis: que non solum est causa damnationis sue: sed et filiorum: sicut Osee. 9. dicitur Effraim qui interpretatur crescens ducit ad interficiendum filios. Nemo enim insipiens dicere potest qui non potius aliqua pecunia vitam eternam sibi procuret quam hereditatem suam superflua sempiterna. Quapropter melius esset absque liberis decedere quam una cum eis in eternum perire. Ait enim Gregorius super illud: Multi sunt ei septem filij etc. Ad auariciam contra parentum allicitur secunditas prolium: eo enim ad ambitum congregande hereditatis ac-

ceditur quo multis hereditibus secundatur. Unde Tales philosophus interrogatus quare nunquam accepisset uxorem: Respondit propter amorem filiorum. Et sic patet pars secunda.

Pars tertia sermonis in qua ponuntur inductiones ad restitutionem faciendam.

¶ Erit in isto sermone vidende sunt suasionem seu inductionem ad restitutionem faciendam promouentes: quod sunt etiam septem. ¶ Primo enim debet homo restituere aliena: quia sicut restituit sibi deus propterea diabolice suasioni minime credere debet qui suggerit sibi vix si aliena restituas eris pauper et mendicus. Quomodo enim pauper esse potest qui deus habet? Et vere nimis auarus est cui non sufficit deus. Aug. 9. n. ait. Satis diues est christiana religio: que in possessore omnium omnia possidet: quia sicut propheta dicit. Domini est terra et plenitudo eius. Qui enim habet deum: habet omnia que sunt dei.

¶ Secundo debet homo restituere aliena: quia restituitur sibi ipsa anima que plus valet quam corpus: propterea saltem tantum restituere debet quantum dimitteret si captus esset a suis capitalibus inimicis: cum etiam in iniquioribus manibus captus sit: quia in vngulis demoniorum. Propterea Daniel. 4. in persona talium ait. Leuauit oculos meos in celum. scilicet ut obedirem deo in satisfaciendo: et sensus meus. id est spiritus meus restituitur tibi. ¶ Tercio debet homo restituere aliena: quia sic restituitur ei merita sua que ante usuram aut rapinam lucratus fuerat. Nam bona facta in gratia mortificantur per consequentes culpam sed reuiuiscunt per recuperatam gratiam: sicut scriptum est. Sepe reuiuiscunt que mortificata fuerunt: ut patet. scilicet in tractatu de penitentia in generali: unde talibus loquitur dominus per Joel. c. 2. di. Redda vobis agnos id est bonos fructus quos comedit locusta: bruchus et rubigo. id est demones. scilicet restituueritis aliena. ¶ Quarto debet homo restituere aliena: quia sic restituitur ei omnis spiritualis fructus quos idem amiserat dum iniuste retinuit aliena. Unde Ecclesiasti. 24. Que coicatio sancti ad canem? vere utique canis est iniuste rapiens et retinens aliena: propterea non habet communionem cum aliquo viro dei: sed cum restituit iniuste detenta sunt illi dilectissimi

fratres. ¶ Quinto debet homo aliena restituere: quia sic restituitur ei ecclesiastica bona. Nam particeps sit omnium bonorum que in ecclesia sancta sunt: sicut in persona talis propheta inquit. Particeps ego sum omnium tuorum et cum man. tua. ¶ Sexto debet homo restituere aliena: quia sic restituit sibi bona fama que supra multas diuitias estimanda est: ut dicitur est supra. Nam sic apta est et clara facies: et sine rubore possit aliena restituere quod potest homo: non tamen coram deo sed etiam coram hominibus compere. unde de talibus per Jacoba. 10. dominus loquitur dicit. Conuertat eos et miserebor eorum: et erunt. scilicet famosi sicut fuerunt antequam proiecissent eos. ¶ Septimo et ultimo debet homo restituere aliena: quia sic acquirit sibi regnum glorie sempiternae: ubi sunt diuitie infinite et eternaliter durature. Diuitie enim temporales si non restituntur in presenti: saltem per mortem semel relinquende sunt: et tunc verificatur illud quod Ecclesiasti. 10. scribitur. Cum morietur homo hereditabit serpentes bestias et vermes. Ista etenim tria diuidunt sibi bona occupantis ipse aliena. Primo serpentes sunt maliciosi et sanguinei: qui serpentina malicia bona temporalia ipse acquisita sibi multipliciter: et maxime in morte diuitis occupant et ubi serpentes merito nuncupantur: quia veluti Bene. 9. scriptum est. Serpens erat calidior cunctis animantibus terre: sic tales per maliciosam auariciam incooperant sibi talia temporalia bona. Secundo autem bestie que a vastando nominate sunt: dicuntur infernales demones: sicut propheta ad dominum ait. Retradas be. a. co. ti. Et be bestie rapiunt illius mali diuitis animas. Tercio vero vermes rodunt atque consumunt corpus: ergo sicut dominus Math. 16. ait. Quid prodest homini si vniuersum mundum lucretur: anime vero sue detrimentum patiatur: Aliquo detrimento infernali per veram alienorum restitutionem liberet nos ille qui restitutor et dator est omnium bonorum predictorum. Qui cum patre et spiritu sancto vivit et regnat in secula seculorum: Amen.

Feria secunda post dominicam Palmarum: quando: cui: et quomodo debet fieri restitutio Sermo. 84.

Onus im/

pleta est ex odore vnguenti. Scribuntur hec verba Jo. 12. Cum discubaret Iesus fratres charissimi in Bethania in domo Sy. monis leprosi: Maria accepit libram vnguenti nardi pistici preciosi: et unxit pedes Iesu et extersit capillis suis pedes eius: et vixit verba proposita domus impleta est ex odore vnguenti. Quod exemplum mystice figurat animas que est templum spiritus sancti j. Cor. 6. Que dum accipit vnguentum penitentie satissaciendo veraciter deo et hominibus: tunc repletur et odore ipsius penitentie per infusionem sibi gratie date: sed per quod in superioribus multa iam dicta sunt de satisfactione restitutionis bonorum alienorum Restat ad aliqualem completionem et perfectionem cognitionem huius materie: ut etiam tria de restitutionibus in presenti sermone consideremus. Primum est quando fieri debet restitutio. Secundum est cum fieri debet restitutio. Tercium est quod fieri debet restitutio.

Prima huius sermone in qua declaratur quod si debet restituere obligat quod non.

Ratio igitur in isto sermone ad videndum quod si debet restituere obligat ponitur talis regula h3 Sco. in. 4. di. 15. q. 2. scilicet. non licet alienum iusto domino suo aliquid tempore retinere nisi circa hoc dominus in iudicio erret. Pro quo regula declaranda tria notanda sunt. Primum de acquisitione iuste. Secundum de acquisitione iuste. Tercium de necessitate iniuste. ¶ Primum autem notandum de acquisitione iuste tale est. quod debita acquisita ex ipso lucro cuius modi sunt rapine: furta: vsure: symonie et similia: mortis pro posse sunt solvenda. Cuius rei triplex ratio assignatur h3 2. bo. Ale. 13. et Sco. Prima ratio est respectu dei ubi precipitur: scilicet. non affirmatiua precepta ipsi dei non obligant ad se tempore tamen ad hoc obligant precepta negatiua. et quoniam preceptum de restitutione facienda h3 forma videtur affirmatiuum: implicat tamen aliquid negatiuum quod quod prohibet retinere alienum. et ideo ut deum est impedire finem sic auferre alienum est mortale preceptum dei negatiuum. Ad furtum factum sita et tenere alienum. et ideo sic necessarium est suare negatiua precepta: ita necessarium est non tenere aliena iniusto domino suo. Et per consequens vel actu statim redere: vel

B 4

velle reddere cum fuerit opportunū. Secun-
 da ratio est respectu proximi: quia eadem in-
 iuria est et rem alienam inuito dño retinere:
 sicut eam inuito dño auferre: extra de resti-
 spo. c. sepe. vbi vltima glo: inquit. Jura p eo-
 dem reputant auferre et detinere iniuste. ar-
 gumentū etiā ad hoc. iō. q. j. c. de crimine.
 Tertia ratio est respectu sui: quia vt homi-
 nem vere penitere possit: statim cessandū ē ab
 actu cuiuscūq; mortalis culpe: nō tñ exteri-
 ori sed etiā interiori: iuxta illud Ecclesiasti-
 xi. Quasi a facie colubri fuge peccatū: tene-
 ergo homo se ponere in tali statu iuxta posse
 q; sibi remittat peccatū: quod nō fit nisi re-
 stituat male ablatū: vt dicū ē. Sicut igit
 tenens adulterā nō est capax penitētie sed ir-
 risor: et si talis ad penitētiā venit peccatū
 peccato addit: fm Sco. vbi. s. sic detinēs ali-
 enū volūtate et facto partis: penitētie nō ē
 capax. ¶ Et bis que dicta sūt lucide patet
 q; homo absolui nō debet: nisi prius aliena
 restituat iuxta posse: quod pbat triplici ra-
 tione. Primo propter cōtinuationē: quia nul-
 lus absolui potest q; diu est in cōtinuatione
 mortalis culpe: sed talis accedens ad sacra-
 mentū simpliciter fictus est: quia qui iniuste
 possidet alienum semper ē in cōtinuatione
 peccati donec reddiderit illud si reddere pōt
 Secūdo propter obdurationē: quia cōstat:
 q; qui pōt et non vult statim restituere nō ē ve-
 re contrit⁹: sed quodāmodo indurat⁹. Ha-
 z vere cōtritus recedit ab omni culpa mortali.
 Nullus autē absolui pōt quez constat non
 ē se contritus: ergo nec talis pōt absolui: et si
 absoluat absolutio nulla est: et graui⁹ pec-
 cat absoluens: quia absoluit impenitentē in
 penitentie sacramēto. Tercio propter ligatō-
 nem: quia obligatus ad restitutionēz semp
 ligatus manet fm iudiciūz vel quousq; resti-
 tuat quantū potest: ergo quantūcūq; absol-
 uatur a sacerdote absolut⁹ nō est. Null⁹. n.
 est absolutus quē dominus non reputat ab-
 solutus: ergo restitutio necessario absolutio-
 nem pcedere debet. Proinde cecus est om-
 nis sacerdos qui aliter quantūcūq; absol-
 uit: et ad restitutionēz obligat eū: eūz expe-
 rientiā patienter clamat q; tales omni anno
 promittunt restituere et nunq; aut raro con-
 fessori promissūz seruant. Si quis autē acce-

dat ad confessionēz atq; aliena restituere p-
 ponit: tale propositum non sufficit pro futu-
 ro: ex quo in presenti restituere potest: sicut
 ad iustificationem peccantis minime suffice-
 re potest propositū ipsius contritionis. s. de
 futuro: quia peccatūz quo ad restitutionem
 tenetur: l3 preteritūz sit: est tamē in actu ma-
 nēs et donec restituat: semper etiā fit nisi cū
 eo concordauerit cui obligatus est fm mo-
 dum de quo dicemus. j. Non debet igit pec-
 cator absolui donec constet de restitutione
 actu de facto completa aut cito complenda:
 ita q; tam ille cui restituenda est illaz teneat
 et de hoc sacerdos veraciter sit securus inter
 omnes autē graui⁹imos offensores in hoc
 extimandi sūt qui relicta ad pias causas non
 restituit vt tenetur: contra quos terribili-
 ter clamant tria cōsilia que habētur. i3. q. 2.
 c. qui oblationes. eūz duobus capitulis seqn-
 tibus. ¶ Secundūz notabile est de acquisi-
 tis iuste. In quibus quidez restituēdis attē-
 dende sunt circūstantie contractūz vel pa-
 ctozū: aut interuenientūz iuramētōzū
 p̄ficientūz certum tēpus. In talibus enīz
 non sic stricte debitor obligatur vsq; ad ne-
 cessitatem extremāz se mox omnibus expoli-
 are vendendo centum pro 25. sicut obliga-
 tur in primis. Nam fm Sco. vbi supra. vbi
 restitutio est nimis notabiliter dānosa non
 tenetur homo ad statim restituendū: sed suf-
 ficit q; saltez affectu statim restituat. Ratio
 huius est: quia non est presumendum q; be-
 nignitas iuris et equitatis impie velit inter-
 pretari aut nimium dure. In his tamen re-
 gulariter tenendum est par necessitas: vel
 dānificatio creditoris pari vel minori neces-
 sitati seu dānificationi debitoris semper pre-
 ferenda est: Hoc enī dictat atq; exigit be-
 neficij et gratitudinis ratio. ¶ Tercius no-
 tabile est d. necessitate licētie. Triplex nāq;
 differentia debitorū est. Quidam licet p̄f-
 sit satisfacere aliena: tamen pro leuiori gra-
 uamine suo vellet terminum solutionis: Et
 istis correspondet vna licētia que dicitur ob-
 tēta: quia bi qui habent vnde debita soluant
 nisi eis prolongandi notabiliter vltra tēp⁹
 debitū libera licētia a creditoribus petita cō-
 cedat satisfractionem et solutionē talem licite
 differre non pōt: iuxta p̄fatā regulā Sco. h

que quidē licētia tūc libera dici pōt quando
bis qtuor caret. s. timore: pudore: seu vere-
cūdia: desperatione vel aliqua sp: vtputa: qz
ab eo cui remittit spāt pītare aliqd mutuū
vel aliqd rēporale seruitiū sibi fieri. Quidā
pō sūt cū magna difficultate pītē debiti sol-
uere possunt: 7 istis rīdet quedā li. etiā qd
questita: qz dilationē debiti querere debent: 7
sufficit in pscia ēti si nō obtineāt. Est tñ diti
guēdū s3 Alex. lōbar. qz aut creditor pl⁹ q
debitor indigēs est: aut vtriq equaliter sūt
indigētes: aut creditor nō multū indiget. In
pmo 7 secūdo casu restituere obligat sine di-
latione: qz nullus debet facere pfectū suū de
re aliena cū dāno eius cui⁹ est eo inuito. In
vltimo at casu si debitor tñ indiget qz si cre-
ditor sciret indigentia ei⁹ fm verā rationē 7
charitatē fraternā nō deberet sibi claudere
viscera pietatis: tūc differre restitutionem
pōt: etiā si creditor dilationē solutiōis nega-
ret. Rō bui⁹ est: quia tunc habet dilationis
licētia interpretatiuā. Si aut sunt plures cre-
ditores: 7 vn⁹ nō vult dare dilationē: sed p
tū qz debitor cedat bonis: tunc fm Ray. itā
dū est maiori parti. Maior at pars dici de-
bet vbi maior fort⁹ ē debitū. Si pō pars
sit debitū maior creditor numero standū ē.
Si aut oīa paria sint clemētiōz sentētia eli-
gi debet. i. de danda dilatione. C. de cessiōe
honor. l. fi. Quidā quoq absq magno scā-
dalo satisfaccere mīme possunt. Et istis cor-
respōdet alia licētia que dī interpretata. Hā
bi absq magno incōuenienti satisfaccere nō
possunt: 7 dñ tale incōueniēs iminere videt
differēdi satisfaccionē bñt licētia interpreta-
tā: si tñ habēt voluntatē restituēdi quando
oportunitas erit. In bis igit casib⁹ nō obli-
gat bō statī restituere actu. s. qñ nō pōt re-
stitui absq graui periculo infamie. seu scan-
dali plurimū vl paucor: seu piculo mortis
sui vel suor: aut mortalis culpe que qdēz ex
involuntate multor qñ semp venire solet. Et
ideo fm Sco. vbi. d. in illis casibus licet dif-
ferre restitutionē exteriorē postea tñ iterio-
ri. s. voluntate restituēdi cū venerint circūstā-
tie oportune: nec dño rei inordinatē etiā or-
dinatē 7 male volētē statim retrahere suū: 7
p cōsequēs cōtra rectā rōnē. Est tñ retinens
detētor iniustus. Hāz 7 depositū de cui⁹ red-

ditōde strictissima lex habet. l. fi. C. depositi
iūto dño voluntate inordinata pōt licite re-
tineri. Et sic pater pars pma.

Par: secūda bui⁹ sermonis in q declarā-
tur cui debeat fieri restitutio.

Secūdo inuestigandū est cui debet fie-
ri restitutio. Hā fm Alex. lombar
res restituēda tripliciter male accipit

Et de hoc ē rex. l. i. ff. de cōdi. obtur. causam
¶ Primo igit res restituēda accipit cū cul-
pa accipiētis 7 nō dantis: sicut patz in rāpi-
na: furto: 7 vsura: 7 tunc restituenda est illi
cui⁹ res fuit: qz nō amisit dominū: vnde. i. 4.
q. 5. c. non sane. scriptū est. Qui pō contra
ius societatis humane furtis: rapinis: calū-
nijs: oppressiōibus: inuasiōib⁹ aliqua ab-
stulerint reddēda poti⁹ qz donanda cēsem⁹
Zachei publicani exēplo qui dixit: Si quem
defraudauī reddo quadruplū. Tñ qñqz cō-
tingere posset qz dāns amittit dominū rei
date. Hā ille q nūmos mutuat cuiā cūz
pacto qz teneat ire ad suū molendinū 7 bui⁹
modi cōmittit vsuram 7 restituere obligat
nō dico premiū suū: sed cōmoditatē quā ide
consecut⁹ est: que extimari debet iudicio bo-
ni viri: fm Jo. an. in regula. pctm. de re. iu.
lib⁹ 6. Si pō querat cui tale restituēdum
Rūdeo qz debet pauperib⁹ erogari nō illi q
iuit ad molēdinū: qz in nullo ppter hoc fuit
grauat⁹. Preterea ille qui dedit mutuū pñ
cipaliter ppter lucrū vsurā mentalē cōmi-
sit extra de vsuris. c. pfuluit. ppter qz ea q ex
inde recipit retinē nō pōt: qz p legē dñi fecit
q Luc. 6. ait: Mutuū date nūbil inde spe-
rantes. Insuper 7 ille qui ppter mutuū pre-
miū dedit: rehabere nō pōt: quia id a se volū-
tarie abdicauit: ppter ea pauperib⁹ erogan-
dū: ad hoc extra de homicidio. c. sicut dīgnū
7 de vsu. c. cū tu. 7. c. nō sane. i. 4. q. 6. ¶ 2.
pō restituenda res aliquādo accipit cū cul-
pa dantis 7 nō accipiētis: puta qz mala intē-
tione dedit: tñ accipiens bona intētione ac-
cipit: sicut cōtingit sepe de furibus 7 raptorib⁹
7 vsurarijs qui ex vanitate 7 pompa fa-
ciūt elemosynas: ecclias cōstruūt: 7 totāt ea
pellas 7 filia de ipie acq̄sitis nō satisfaciēdo
de certis: 7 tunc dīstinguendū est: quia si id
qō extitit datū fuit in potestate dantis 7 re-
dit. p luxuria vl cā impia: s3 recipiēs recepit

intētiōe bona: tūc recipiēs retinere pōt. Si autē nō: qz alienū dedit vřid super quo nō habuit potestātē dandi: tunc reddendū est illi cui est: vel illi qui habet pťātē in eo quod dātū est. Nemo enī pōt plus iuris in aliū trāsferre qđ ipse dignoscit possidere. ff. de re. iu. l. nemo pl. 7 extra de dona. c. pastoralis. Qui autē donare nō possunt sunt isti. s. furiosus qđ cōparat infanti. is. q. i. c. merito. extra de homicidio. c. si furiosus. Similiter servus aut filius de dona. inc. vi. 7 yr. l. quint. Necmo nact⁹ vř claustralis arg⁹ m. 12. q. i. c. nolo. 7 c. nō dicatis. 24. di. c. abbati. de statu mona. cum ad monasteriū. Nec administrator tot⁹ nox eccl. aslicoꝝ que sūt paupēz pōt donare alijs qđ pauperib⁹. is. q. i. c. si. Aliter raptor est. Nec minores. 25. annis. C. si maior factus ratū habuit. l. si. Et multo min⁹ si donat pupillus qui alienare nō pōt cū auctoꝝitate tutor⁹. ff. de acqře. re. dñio. l. pupillus. Nec pđigus. ff. de curatoꝝe furiosi. l. iulian⁹. Dia ergo supradicta fm Sco. a talib⁹ habita 7 donata restitui debēt illis qui dominiū habēt: nisi p̄babiliter p̄sumat qđ talis donatio illis placuerit. ¶ 3. aut res restituenda aliquādo accipit cū culpa vtriusq. s. dātis 7 accipietis: 7 tunc nō est restituēda illi qui dedit: nec tūpōt retineri. Rđhui⁹ est qđ ipse tas dantis reddit cū indispositum ad recipiendū: 7 impietas recipientis reddit eum indignū ad retinendū. Tale igitur dat⁹ vtriusq. culpa dupliciter cōtingere potest. Aut sine iniuria aliena. Aut cū iniuria aliena. Primo acquiris res cū vtriusq. culpa. s. sine iniuria aliena. Et de hoc subdunt aliq. casus. ¶ Prim⁹ ē cū iudex habens certum salariū vendit iustū iudiciū: 7 testis verū testimonii: quicqđ accipit vltra salariū restitui debēt. arg⁹ extra de vi. 7 bo. cleri. c. cū ab oi. 7 i. 4. q. 5. c. nō sane. vbi Aug⁹. ait: Non ideo debet iudex vendere iustū iudiciū quia vēdit aduocat⁹ iustū patrocinii: 7 iurispit⁹ verū consiliū. Alieni inter vtrāq. pťē ad examinādū exhibunt: isti ex vna pťē cōsistūt. hec ibi. Qđ si querat⁹ quib⁹ pťē dēti satisfaccere debēt. Rñdes fm Alex. lombar. qđ aut dāns illa dat cū bona intentione: vt. s. ius sibi 7 equitas cōseruet: 7 tūc ipi dāti reddi pōt. Aut eo aio dat vt aium iudi-

cis 7 testis corumpat 7 sibi inclinet: 7 tunc debet pauperib⁹ erogari quicquid inde acceptū est seu illi i cui⁹ iniuriā data sūt si iniuste iudicatū. Similiter quicunq. alij officiales certū salariū habētes si vltra illud aliqđ extorquet cū culpa dantis pauperib⁹ erogare debent: 7 notat Jo. an. 7 Archi. in pđicto. c. non sane. xi. q. 3. c. qui recte. 7 Inno. extra de imunitate ecclē. c. qđ pleriq. In sup 7 Ray 7 Hosti. Similiter quicunq. dat aliquid alicui vt iniustā cām seu aduocationē pro eo ducat: aut iniustū bellū faciat 7 huiusmodi. Nihil enī bonū pōt licite retineri: nec tū est reddendū danti sicut dictū est: sed pauperibus erogandū: eo qđ cum vtriusq. culpa sit datū. ¶ Secund⁹ casus ē de bis qđ pecuniā recipiūt ab accusatis de crimine seu ab alijs carceratis ante qđ cōtra eos sentētia profert⁹: 7 officialis ad eoꝝ preces liberat illos: qđ quibus dicendū est: qđ si tales accusati sunt inocētes 7 tunc distinguendū est: quia aut illi ineffozes sūt officiales salariati: 7 tunc nō possunt recipere: 7 si receperint illis a qbus acceperunt restituere obligant. Aut non sūt officiales salariati: 7 tunc possunt retinere nec satisfaccere obligant: imo merent si cum cbaritate faciant. iuxta illud Prover. 24. Erue eos qui ducunt ad mortē. Si autem tales accusati 7 carcerati culpabiles sunt et merito cōndēnandi: 7 tunc b⁹ mod⁹ ineffozes res talē pecuniā retinere nō possunt: sed est pauperib⁹ dispēdanda rōne pđicta: 7 gratis sine peccant b⁹ mod⁹: quia iusticiā spediens ea quodāmodo psequit. ¶ Tertius casus est de bis qui recipiunt mutuū sub vsurj vř inducētes nolētē tale mutuū dare vř sine necessitate. Nam ambob⁹ istis cōcurrētib⁹ seu altero eoꝝ lucrū de mutuo iam accept⁹ non debet restitui eis: s. pauperibus dispēdari. Et hoc quādo mutuū innotescit talē mutuū fuisse acceptū: als lucrū de mutuo datibus illis restitui debet. Vñ vidua qđ cognoscit se precib⁹ alicuius seductaz: vt daret illi mutuū sub vsuris. vel illuz acceperit sine necessitate: nō debet illis restituere s. pauperibus erogare. ¶ Secundo acquiris res cū dantis 7 accipientis culpa atq. cum iniuria aliena: 7 tunc ipsa res restitui debet ei i cui⁹ iniuriā data est. hoc autē tripliciter fieri

potest. Primo accipitur cum iniuria vni: vtputa cum vxor cōmittit adulteriū ppter pecuniā: tunc debet huiusmodi mulier secrete talem pecuniā restituere viro suo: cui etiam dotē perdat 7 viro applicanda sit. extra de diuorrio. c. olim. Si autem aliqua soluta mulier sciēter recipit pecuniā pro adulterio ab alterius marito: talis pecuniā restitui debet vxori in cuius iniuriā data est. Si vxor 7 vir 7 mulier sunt ambo matrimonio astricti: 7 propter pecuniā alter in alterū cadat: qui pecuniā recipit: illam compari suo restituere obligatur: quia plus iniuriā compari suo q̄ alieno: licz in hoc vtriq̄ patitur iniuriā. Item si quis hominē pro pecunia occidit talis pecunia heredi interfecti restitui debet. Secundo autē accipitur cum iniuria pluriū sicut contingere solet de officia: li alicui⁹ domini seu ciuitatis: qui si aliqua recipit p̄dicto modo restituere debet ipsi domino seu cōmunitati: quia in eius iniuriā talis pecunia recepta est. Tercio quoq̄ contingere potest q̄ res accipit cum iniuria alicui⁹ ecclesie: 7 tunc illi ecclesie dari debet in cuius iniuriā recepta est. extra de simo. c. de hoc autē. vbi mandat pecuniā dari ecclesie: que simoniace recepta est. Idē quoq̄ p̄batur ibidē. in. c. audiui mus. 7 in. c. consule. re. 7. 17. q. 4. c. si quis iatrio. 27. q. 1. c. si q̄s rapuerit. Similit̄ qui accedūt ad infidelitū ciuitates cum mercibus prohibitis: lucrum quod inde habuerūt s̄m quosdam exponere debent in subsidii eorum qui pugnant pro fide: vel qui capri sunt inter ifideles: tamen s̄m alios hoc est consiliū non preceptū licz restituere teneantur tale lucrū conuertendo in pias causas. Et sic patet pars secunda.

Pars tertia huius sermonis in qua declaratur quāta prudentia 7 discretione aliena restitui debent.

Ertio in isto sermone videndus est quōd aliena restitui debent. Triplex enim discretio siue prudentia obseruanda est. Prima in precijs. Secunda in remedijs. Tercia in indulgentijs. ¶ Prima discretio est in precijs obseruanda. s. que p̄ rei restitutione ponenda sunt: circa que est sciēdū: q̄ si ille cui res restitui debet tantū

distet q̄ reddens plus expenderet in faciēdo rem. vtportari q̄ valeret: ita q̄ res non facilius pueniret ad illum cui deberet: tunc non oportet eam mitti: s̄ restituens triplici remedio vti pōt. Primum est q̄ expectet p̄sona cui reddi res debet: si quando credat biteri: vel si sp̄s est q̄ p̄ mutū possit ei transmitti etiam expectandū est. Secundū remediū est q̄ interim q̄ expectat predictos rem illā apud alios a se reddendā vel mittendā reponat. Pensande tamē sunt circumstantie rei. Nam s̄m Buiel. tam parua esse posset quantitas ipsius rei reddende: 7 tam diues 7 largus ille cui restitui debet q̄ ei transmitti nō oportet: sed esset pro illius anima pauperib⁹ dōi sp̄sanda. Tercitū remediū est: quia quādo multū p̄babiliter presumis creditorem non esse āmodo rediturū: nec esse amplius oportunitatē mittendū: debet pro anima creditoris pauperib⁹ dispensari. Et hoc nisi reddens timeat q̄ si creditor ipse rediret posset in foro iudiciali ab ipso id repetere 7 rebabere. Si tamen creditor propinquos habet de beteisdem res illa satisfieri s̄m Scotum: quia presumitur lege nature q̄ talis magis vellet restitutionem propinquis suis fieri q̄ alijs. ¶ Secunda prudentia siue discretio obseruanda est in remedijs. Nam si reddēdo predicta pericula infamie: scandalij: mortis corporalis: 7 culpe mortalis vitari non possunt: triplici remedio in restituēdo prudenter homo vti potest. Primo scilicet restituere per seipsum: scilicet ponendo in creditoris capfam vel domū caute et prudenter rem sibi ablatam: vel tantū de suo quantum expostulat satisfactio iusta: ita tamen q̄ verisimiliter credatur: q̄ non veniat ad alterius manus. Secundo remedio vtendū est: scilicet satisfacere per intermediū: ita tamen caute q̄ creditor nesciat a bitorem: nec etiam causam pro qua id sibi restituit: 7 talis intermedius sit fidelis: vnde debitor bene videat cui reddenda tribuat. Si enim nuncius sibi retineret illa: debitor talis non esset propter hoc absolutus: quia damnicatus semper remanet dominus rei sibi ablata. Caueant etiam qui habent incerta distribuere pauperibus ne dent illa quęstibus 7 ceratanis: sed potius distribuant

hospitalib⁹ pauperib⁹ ⁊ infirmis. 3. remedio
 utendū est qd est satisfacere p donū. Nam
 si predicta pericula aliter vitari non possunt
 sufficit q satisfaciatur ei p donū: sic tamē q ex
 ipso modo donandi debitor nullam gratiaz
 inde reportare intendat: quin poti⁹ si aliter
 posset precligeret illud reddere per modum
 solutionis: aliter enī non sufficit eis satisfac-
 tio talis doni. ¶ Tertia prudentia siue di-
 scretio est in indulgentijs. Circa quā ponit
 tur ista regula s̄m quosdā: q omne debitū
 quod a creditore indulgere libere pro reddi-
 to: vel soluto habet. Sed aduertendum q
 ad hoc q ista indulgentia sit grata apud deū
 aliqua requirunt ex parte indulgentiam re-
 quirentis siue postulantis: aliqua ex parte
 indulgentiā largiētis. ¶ Primo ex parte in-
 dulgentiā postulantis hec tria necessaria sūt
 Primo. s. q iuxta posse creditori satisfaciatur
 corde. i. q cordialiter velit satisfacere. Nam
 cor quod gloriatur ex voluntate aliena habendi
 ⁊ possidendi vel retinendi alleviatur ex vo-
 luntate aliena satisfaciendi. Secundo q ei sa-
 tisfaciat ore. i. p se vel per interpositā perso-
 nam se offerendo ⁊ dicendo aperte satisfacere
 velle iuxta posse. Tercio q ei satisfaciatur
 opere. i. iuxta posse ⁊ sine aliqua fictione rez
 restituendā in manibus creditoris ponēdo.
 ¶ Secundo ex parte largiētis indulgentiā
 necessaria sunt ista quatuor que dicta sunt
 in prima parte huius sermonis. s. q talis in-
 dulgentia siue remissio nō fiat ex metu: sicut
 indulgere atq remittere solent subditi ter-
 rariū dominis aut quibuscūq potentibus.
 Secundo q non fiat ex verecūdia: sicut ple-
 rūq usurarijs fieri solet: quibus creditores
 ex verecūdia moti partē vel totū remittūt.
 Tercio q non fiat ex desperatione. Nam ple-
 riq remittunt partē vel totum: quia de sol-
 uendo desperant. Quarto q nō fiat aliqua
 spe tēporali vt dictū est vbi supra: vt ergo
 debitor sit apud deū de huiusmodi remissio-
 nibus bñ tutus. debet sic soluentem exequi
 quātū. s. ex parte sua. aut se ad istam ita dis-
 ponere q sibi constet tam de suo firmo ppo-
 sito ad reddendū si creditor remittere nollet
 q de debiti libera ⁊ gratuita remissione seu
 datione facta ab eo cui debetur: quod tunc
 clare cognoscit si pecunia sine malicia et fi-

ctione vel sufficiens pignus libere ponat in
 manibus creditoris: aut sit instrumentum
 obligatorij ⁊ condigna cautio: vel cum me-
 diante aliqua persona religiosa sit volunta-
 ria ⁊ libera concordia inter debitorē ⁊ credi-
 torem: ita q nulla de precedentibus condi-
 tionibus adsit: tunc remissio ista grata ē co-
 ram deo ⁊ hominibus: ita q concedatur pec-
 catori gratia in pñti ⁊ glia i futuro. Amen

Seria tertia post dominicā palmarū De
 obligatione cōmunionis sacratissimi corpo-
 ris christi. Sermo. 85.

Sumite hoc

est corpus meū. Scribitur
 hec verba Mat. 14.
 Appropinquantes fr̄es
 charissimi ad hoc sacra-
 tissimū festum resurrecti-

onis domini nostri Jesu christi: in quo so-
 lent omnes fideles ⁊ debent s̄m statutum ⁊
 preceptum sancte matris ecclesie suscipere ⁊
 cōmunicare eximij sacramentū eucharistie
 quod si quis facere nō disponit non est vere
 penitens nec contritus: quia male disposit⁹
 ⁊ ad sacramentū penitentie fictus accedit.
 Quia ppter in isto nostro opere ⁊ peniten-
 tia sepius nominato congruū videtur bis
 dieb⁹ ⁊ ista sacra cōmunionē tractare: ab
 eius obligatione ad quā hoc tempore tenen-
 tur fideles inchoando: de qua possunt intel-
 ligi verba christi proposita apostolis ⁊ oī-
 bus fidelibus dicentis: Sumite hoc est. ⁊c.
 Sed aduertendū est s̄m sententiā catholi-
 corū doctorū: q inter fideles diuersi diuer-
 simode ad hoc sacramentū obligant. Alii
 quoniam obligantur illud sp̄aliter ⁊ sacra-
 mentaliter sumere ⁊ cōficere: sicut sacerdo-
 dores qui toties obligant cōmunicare: quo-
 tiens ab eis fit cōsecratio. vt habetur ⁊c. p.
 dis. 2. c. relatum. vbi dicitur. Quale erit sa-
 crificium cuius nec ipse sacrificans parti-
 ceps esse dignoscit ⁊ quasi di. Non est com-
 pletū sacrificiū. Hoc patet ex ipso domino
 qui instituēdo hoc sacramentū nō solū pa-
 nē cōsecrat sed sumpsit cōsecratū. pp̄ igit
 efficaciam sacramēti q cōpletur in sumptione

sacramentali illicitū est cōsecrare sine sūptide
ppter etiā signū bñ? sacramēti qd expmif
i sūptide sacramentali b sacerdotes efficere
debet. vñ Aug. de cōse. dif. 2. c. dñ frāgīf.
inquit: Dñ frāgīf hostia: dñ sanguis & ca
lice i ore fidelīū sumit: qd aliud qd dñici cor
poris in cruce imolatio eiusq; de latere san
guinis effusio designat? Hec ibi. Aliq oblig
ant solū illud credendo spūaliter sumere:
7 aliq tpe venerari 7 honorare: sicut i dieb?
festiū pceptū est ab ecclia missā audire de
uote: sicut oēs fideles legitime nō ipediti: vt
patz de cōse. dif. 2. c. missas. 7. c. oēs fideles.
sed de hoc tractabif alibi i tractatu de missa
Aliqui obligant ad hoc sacm credendū 7
amādū: sicut sūt fideles se inē infideles inue
niētes q bñ? sacramenti nec misse nullo mo
do pnt habere copā. Aliqui obligant illud
spūaliter: 7 sacramentaliter sumere. s. xpiani
vtriusq; sexus postq; ad ānos discretionis
puenerint. De quib? in isto sermone tractan
tes tria cōsiderant. Primū erit de coionis
obligatōe. 2^m erit de coionis exceptuade.
3^m erit de nō coicantiū dñatōe.

¶ Pars prima sermonis in qua declaraf fi
deles quicq; qñ coicare obligent.

Rimo igit in isto sermōe qñ vtrū
necessē sit ad salutē māducare corp?
xpi. ¶ Ad cui? dubij declarationē
pmitte dñi ē fm magistz in. 4. dif. 9. Qd du
plex est māducatō: spūalis: 7 corpalis: que
distinctio sumit a tripli pncipio. Primo a
dispositione sumētiū: qz quidā accedūt ma
le dispositi: 7 bi māducāt sacramentalit: qdā
bñ 7 bi spūaliter. 2° sumit amō sumēdi: qz
quidā suscipiūt ore corporis: 7 bi sacramenta
liter 7 corpali. Quidā pō ore cordis 7 bi
spūaliter suscipiunt. 3° sumit ab ipso sacra
mēto: qz duplicē habet rē. s. sacm: 7 vim sa
cramēti: quaz vna pōt recipi sine altera: sic
duplex est baptisū. s. fluminis: 7 flāminis.
Māducatō igit spūalis attēdit i recogita
tione bñ? cū. s. carnis xpi. p nobis expōite
in pēiū ad redimēdū: 7 in cibū ad reficiēdū.
Māducatō pō corpali siue sacramentalis:
in hoc attēdit dñi recogitans charitatē amo
re ei qd cogitat iūgīf 7 sic incorpaf: 7 dum
incorpaf reficitur 7 magis assimilaf. Qd si
solū māducet actu sine charitate 7 deuotē:
talīs māducatō solū est corpalis 7 sacramē

talio: si. s. ut sacm suscipiat. hec fm Bona.
in. 4. dif. 9. ar. i. q. i. 2° 7. 3° in corpore qdñ.
Dicēdū igit ad dubiū fm Alex. de al. in. 4.
pre sūme i tractatu de eucharistia. Qz loquē
do de māducatōe sacramē tali hoc sacm nō
est sacm salutis qñ est de sua pmaria insti
tutōe: sed si ē: hoc ē de mandato supaddito:
pbi grā. Ecclia cōstituit ut fideles cōmuni
cent semel i anno 7 i morte: qd si qd negligit
nō est sine cōtēptu 7 peccat mortalit. Qd si
dicat Jo. 6. dñ. Nū māducauerit ea. fi. bñ
7 bi. ei? sanguinē nō ha. vi. i vobis. Rñdeo
fm dictū Alex. qd hoc intelligit de mandu
catōe spūali que ē p fidē vt dictū ē: sine qua
nemo adult? saluaf: 7 sic intelligit illud In
no. Necessario māducād? cagn? ut a vāstā
te angelo ptegatur. s. de māducatōe spūali
fm euāgelii: 7 sacramē tali fm institutōe
ecclie. vñ Aug. 2. li. 2° de pbiis dñi sermōe. x.
de māducatōe spūali ait: Noli parare fau
ces s. cor. Et de pse. di. 2. c. vt qd paras. idē
ait: Et qd paras dētē 7 vtrē? Crede 7 mā
ducasti. Credere enī in eū hoc ē panē 7 vi
nū māducare. Qui credit in eū māducet eū
Et in epistola ad Bonifaciū episcopū idēz
ait: Nulli aliquatenus debet esse ambigū
vñ quēq; fidelīū corpis 7 sanguis dñi tūc
esse pncipē: qñ in baptisate mēbrū efficit
xpi: nec alienū ab illi? panis calicēq; cōsola
tōe: etiā si añq; panē illū comedat calicēq;
bibat de hoc seculo migrauerit i vnitāte cor
poris restituit? sacramēti qppe illius parti
cipatōe 7 bñficio nō priuaf: qñ se habē qd
illud sacm significabat inuenitur. Hec ille.
Attamē qz ebrist? sacramentalitē dedit illū
sacm aplis suis dñ. Math. 26. Hoc facite
in meā cōmemorationē. Cōgruū fuit 7 rei
lissimū vt etiā fideles oēs: nō solū spūaliter
s. etiā sacramentalitē illud coicarent. Idcir
co apli in pmitiua ecclia statuerunt oī die fi
deles coionē bñ? sacri pcepte qñ feruor fi
dei flāmescebat: 7 deuotio sanguinis christi
iesu recēter effusi in fidelīū mētib? buliebat:
vnde Calixt? papa. de cōse. dif. 2. c. ptracta
sic describit. Peracta cōsecratōe oēs coicēt
q noluerint ecclesiasticis carere liminibus.
Dicen etiā statuerit apli 7 scā romana te
net ecclesia: s. frige scēre charitate b statutū
abrogatū est. ¶ Si aut quereret Vtrū ex
pediat coicare singulis dieb?: qz videt q sic

Si enim bō efficiat dignior q̄ erat ex unico ac-
cessu si digne accedit: q̄ digni⁹ accedit qñ se-
cūdo vadit q̄ qñ primo accessit: hoc dico si
nō sit defect⁹ in p̄paratiōe ex pte accedentis.
Nā 7 Ambro. p̄ li. 7 sac̄ris ait: Panis q̄ti-
dian⁹ est: accipe quotidie qd̄ q̄tidie tibi p̄sit.
Ad hoc fidei f̄m Bona. 7 Alex. 7 al. vbi
s. Qd̄ bec q̄stio determināda ē habita cōsi-
deratiōe ad fidē 7 deuotiōē accedentis. Si
enī ex cōtinua deuotiōe 7 desiderio cōtinuo
7 assequēdo effect⁹ bui⁹ sacramēti aliq̄s sin-
gulis dieb⁹ accederet: estimo q̄ valeret sibi
frequentia bui⁹ sacramēti: 7 sic intelligit illud
argumētū. Si etiā ex timore sue indignita-
tis frequētē resisteret estimo q̄ illa reuerētia
7 timore p̄ficeret. Propter hāc distinctionē
dixit: Credo dixisse Augm̄ 7 cōse. di. 2. c.
quotidie. Quotidie eucharistie coionē acci-
pere: nec laudo nec vitupo. Nec laudo si nō
est p̄tinua deuotio: nec vitupero si adsit ex
maior deuotio. Nā pōt esse i bonia sac̄do-
tib⁹ q̄ quotidie coicare generet fastidiu⁹: 7
p̄pter familiaritatē 7 assiduitatē etiā inde-
uotio: 7 tūc si aliq̄s hoc sentiat: laudabile
est q̄ se abstineat aliqñ a coione 7 celebrati-
one: vt postea in eo augeat deuotio 7 reuerē-
tia. Pōt etiā esse q̄ in aliquib⁹ ipsa frequen-
tia augeat deuotiōē 7 reuerētiā: 7 tūc lau-
dabile est q̄tidie accipe. Nā ibidē seq̄t Aug
in p̄allegato. c. quotidie. Dixit quispiā non
q̄tidie accipiendā ē eucharistiā: aliū affir-
mat quotidie: faciat vn⁹ quisq̄ qd̄ f̄m fidei
suā pie credit ēē faciendū. Nec enī litigane-
rūt infra se: aut quisq̄ eorū se alteri p̄posuit
Zache⁹ 7 ille centurio: cū alter eorū gaudens
i domo sua suscepit dñm. Alter autē dixerit
Dñe nō sum dign⁹ ut intres sub tectū meū
ambo saluatores bonificantes q̄uis nō vno
modo: ambo petis miser ambo mīam cōse-
cuti. Et nota q̄ illud dictū Ambro. de p̄sc.
di. 2. Si quotiescūq̄ effundit sanguis xp̄i
in remissimē pctōe effundit: te teo merito q̄
sp̄ p̄cco sp̄ medicinā accipe. 7c. sic intelligit
De teo me sp̄ p̄stare habile ad accipiendū. vñ
alibi idē Ambro. ait. Accipe q̄tidie qd̄ q̄ti-
dīe tibi p̄sit: sic viue vt merear q̄tidie accipe
hec ille. Ergo p̄ q̄ cōgrue illud decretū de
q̄tidie coicando abrogatū ē. Et iōrdōne p̄di-
cta statuit postea ecclia vt oī die dñico coio-
nē accipiant fideles: vñ in p̄dicto. c. q̄tidie.

post q̄ Aug⁹ dixit: quotidie eucharistiā ac-
cipere nec laudo nec vitupo. Sequit̄ oībus
tñ diebus dñicis coicandū hortor: si tamen
mēs i affectu peccādi nō sit. Hec ibi. ¶ Hic
oritur dubiū: vtrū magis expedit frequētē
ad sac̄rā coionē accedere: q̄ qñ sp̄ cessare ob
reuerentiā sacramēti. Ad hoc rñdet Alex.
vbi s. Qd̄ p̄ se loquendo magis expedit ali-
cui digne accedere q̄ expedit ei dē cessare:
q̄uis occasionaliter magis expedit cessare
ad tēpuscā maioris deuotiōis vt dictū ē.
Dicendū ḡsine p̄iudicio q̄ simpliciter ma-
gis vir scūs in accedēdo frequētē q̄ in cessā-
do q̄si semp. Et rō bui⁹ multiplex est. Pri-
ma 7 potissima est assecutio effectū sac̄ri.
Alia ē diligens p̄paratio accedēti: quia
q̄tūcūq̄ sit p̄fectus qñ int̄dit accedere p̄-
parat se vt digne accedat: put sustinet bñā
na fragilitas vñ infirmitas. 3. est cōfidentia
diuine bonitatis quā multū acceptat domi-
nus: Nā existimo ait Alex. q̄ qñ aliq̄s con-
siderat magnitudinē bui⁹ sacramenti: et ex
hac p̄sideratiōe mouet motu reuerētie 7 ti-
moris ad cessationē: q̄. s. cessat: 7 qñ habita
cōsideratiōe cōfides de bonitate diuinā 7 mi-
sericordia p̄parat⁹ accedit: q̄ meret̄ tantū
hac p̄fidentia 7 p̄paratione quātū illa reue-
rētia 7 timore. Et ideo q̄ tūc tēporis vige-
bat adhuc memoria passionis in cordib⁹ fide-
liū: q̄uis nō ita sicut in p̄mitua ecclia
oī die dñico statutū erat coionē accipere vt
dictū est. s. S; quia quāto magis elongati
sūt a tēpore passionis ei⁹ tanto etiā plus re-
frigit memoria passionis i cordib⁹ fide-
liū statuit postea ecclia tñ ter in anno coicādū
s. in paschate: natiuitate dñi: 7 penth. vñ d
cōse. di. 2. c. 7 si nō frequēt⁹. Fabian⁹ papa
inq̄t: Et si nō frequēt⁹ saltē ter in anno oīs
coicent: nisi forte q̄s maiorib⁹ q̄busdā crimi-
nib⁹ ip̄ediat: in pascha videlz penth. 7 nati-
uitate dñi. 7 in. c. seculares. ibidē scribitur:
Seculares q̄ i natali dñi: pascha: 7 penth.
nō coicauerint catholici nō credant: nec in
catholicos habeant. Hec ibi. S; q̄ supabū
dauit malicia cbaritas adeo frigidata ē: q̄
ad hūc solū cōmū venim⁹ q̄ i paschate tñ:
7 in morte obligamur p̄ ecclie cōstitutionē
sac̄m eucharistie sumē. Sicut p̄ p̄ Juno.
etiā de p̄. 7 re. c. omnis. vbi d̄r. Dis vtri⁹
sex⁹ fidelis: post q̄ ad ānos disc̄i etiā puen-

rit: oia sua solus pcta saltē semel in āno fide-
liter p fiteat. rē. suscipiēseruerēt ad min⁹ i
pascha eucharistie sacm: nisi forte de pprii
sacerdotis p silio ob aliquā cām rōnalē ad tē
pus ab ei⁹ pceptōe duxerit abstinentiū. Hec il-
le. Si q̄s tñ voluerit coicare in cena dñi: nō
est p̄bēd⁹. Itā de p̄se. dif. z. c. in cena scri-
bit. In cena dñi a q̄busdaz eucharistie pce-
ptio negligit: q̄ qm̄ in eodē die ab oib⁹ fide-
lib⁹ exceptis ijs q̄b⁹ p grauib⁹ criminib⁹ in-
bibitū est p̄cipiēda sit ecclesiastic⁹ vsus tē mō-
strat: cū etiā penitētes eadē die ad p̄cipiēda
corporis ⁊ sanguinis dñi sacra recōciliētur
Hec ibi. Concor. in his Bona. ⁊ Ric. in. 4
dif. iz. ar. 6. q. i. Addētes q̄ q̄uis nō sit ne-
cesse coicare nisi semel i āno: tñ frequētatio
coionis putilis ē: q̄ sicut i corpore fit q̄si qdā
de p̄ditio p̄tinua nālīs bōnditatis p actionez
nālīs calozis: q̄ de cā oportet pluries cibum
sumere ad restauratiōē de p̄ditionis: ne de-
p̄ditio continua mortē inducat. Sic cum ex
corruptōe p̄cupiscētie i nobis ⁊ occupatiōe
circa exteriora fiat de p̄ditio deuotiōis ⁊ cha-
ritatiui seruozi: tētem⁹ pluries suscipiē boc
sacm: p cui⁹ susceptionē causa ē i aia spūale
nutrimētū: ne p nimia de p̄ditionē si non ad
esset restauratio paulatim bō ad mortē p̄du-
cere spūalē. Et sic patz pars prima.

Pars secūda in qua declaraf q̄ sint exē-
ptia p̄ceptione coionis.

¶ Ecūdo vidēdū ē q̄ nō obligant ad
p̄ceptionē coionis. ¶ Primo enīz
fm̄ Alex. non ē sacm illud dandū stultis ⁊
amētib⁹ ⁊ vsu rōnis oio carētib⁹: q̄ corp⁹
p̄p̄i nō ē coicandū nisi habētib⁹ discretione⁹
⁊ sciētib⁹ discernere int̄ hūc cibū celestem ⁊
aliū ⁊ p̄parare se aliq̄ mō: vt cū reuerētia ⁊
deuotiōe sumāt. Talib⁹ aut̄ q̄ ita agitantur
frensi vel furia q̄ verbis ⁊ factis in cōtume-
liā p̄rūpunt creatoris nullo modo dandū ē
nisi q̄n p̄tingeret eos habere lucida in cūalla
¶ 2^a boc sacm nō ē dandū puillis: ⁊ si i ba-
ptismate p̄tutib⁹ p̄ditis ⁊ ab oī macula p̄cti
purgatis: vt voluerūt aliqui: ⁊ etiā hodie
obseruāt qdā heretici. Quia pp̄ fm̄ Alex.
ad hoc q̄ aliquis digne sumat corp⁹ xpi ne-
cesse ē q̄ sit virtutib⁹ p̄ditus q̄rū ad habit⁹
eaz ⁊ q̄rū ad alia que cū ad deuotiōē ⁊ re-
uerētiā excitant: ad q̄ requirit vsus rōnis q̄
caret in paruulis. vñ Aug⁹ ait. q̄ cib⁹ iste ē
grandiū. s. in fide: paruuli aut̄ ⁊ si habeant

habitū fidei ⁊ gratia baptismali: vt dictuz
est: nō tñ dicendū sunt grandes in fide. Quia
pp̄ter fm̄ Alex. tria p̄sideranda sunt i par-
uulo ad hoc vt cōmunicet ei hoc sacramen-
tū. Primo cōsideranda est puerietas: vt sit
s. x. vel xi. annoz. Secundo p̄sideranda est
discretio. Nisi enim puer discretionis indi-
cū bateat: ⁊ maxime q̄ discernat differētiā
inter hoc sacramentū ⁊ cōmunē panē: non
est inducendus ad sacram cōmunionē. Ait
enim Aug⁹. de p̄se. dif. z. c. nos autē. de dif-
ferētia istius panis sic. Nos autē sub sp̄e pa-
nis ⁊ vini quā videmus res inuisibiles. i. car-
nem ⁊ sanguinē bonozam⁹. q. d. ad hoc ē ne-
cessaria magna discretio. Tercio p̄sideranda
est in puero deuotio. Nam si in eo appareat
q̄ cū deuotione suscipiat sacra cōmunionē
ducēdus ē ad illam. Sed multi sunt xpiani
qui quolitet anno cōmunionē accipiūt: sed
alios quos ad illā inducere debent nō indu-
cunt. ¶ Unde sciēdū est q̄ quolitet pater fa-
miliā ex p̄cepto diuine ⁊ fraterne charitatis
⁊ similiter mater familias tenent nō dico co-
gere sed rōnabiliter inducere filios ⁊ filias
quātūlitet de sua familia ad sacra cōionem
suscipiēdā: saltē semel i anno. Rō huius est
q̄ debent diligere p̄rūm suū sicut semet-
ip̄os. vt habet Math. zz. Et Luc. x. Im-
mo nō solū ex hoc p̄cepto tenent ad hoc in-
ducere illos: sed etiā q̄ diebus p̄ceptis au-
diāt missas: scificēt festa: p̄fiteat p̄ctā: ieiū-
nēt sicut obligant. Hinc ecclesiastici. ⁊ sapiēs
p̄cipit di. Filij tibi sūt erudi illos: ⁊ iurua
eos a puericia eoz. rē. Et sic patz pars secūda

Pars etiā vbi ponūt p̄ne quas incurrūt
nō coicantes semel in anno.

¶ Tertio ad roboratiōē p̄dictorū scien-
dū ē q̄ saltē semel i āno nō coicāt
b sacro eucharistie multas penas incurrunt.
¶ P̄rio enī eiiciēdi sūt ab ingressu ecclesie sic.
p̄dicto. c. ois. vbi p̄dicta p̄ba seq̄. Alio
quin ⁊ uiuens ab ingressu ecclesie arceatur:
⁊ moriens ecclesiastica careat sepultura. Et
de p̄se. dif. z. c. si quis. Si q̄s intrat ecclesiam
dei ⁊ sacras scripturas audit: ⁊ pro luxuria
sua auertit se a cōione sacri: ⁊ in obseruatiōe
mysterijs declinat cōstitutā regulā discipli-
ne: istū talē p̄iciendū de ecclesia catholica
decernimus esse donec p̄nā agat: ⁊ oñdat
fructuz penitentie sue: ut possit cōmunionē
p̄cepta indulgētiā p̄mereri. Hec ibi. Hōsti

aut dicit qd si pbye bz aliquē parochianū
 vtputa fornicariū publicū: vñ adulterū: vñ
 tenētē odia: vel homicidā: vñ vsurariū: vel
 ponētē dissēdēs 7 discordias vñ cantatozē
 vñ blasfemū: luso: aut pñalē. pñmo illum
 arguat opportune. s. monēdo. 2. oportune
 s. suspendēdo 7 intercedēdo. 3. asit crescēte
 cōtumacia excoicet illū vñ supiori denūciat.
 Ar^m ad hoc. 32. q. 5. c. pceptū. Si āt nō pos
 sent bec comode fieri. ppter multitudinē vñ
 ppter ptatē boiuz: eos verbis quātū pōt sa
 cerdos vñ pñat^r moneat 7 tēat 7 pñtū ē in se
 qēqd pōt faciat vñ aiam suā saluet. Hec qñ
 oia notat glo. ibi. c. ad audiētā. extra de spō.
 Et ar^m sup^r hoc pōt haberi. 2. q. i. c. multi.
 .22. q. i. c. predicādū. 7. 24. q. 3. c. itaq. 7. c.
 tā sacerdotes. ¶ 2. tales pñari debēt eccle
 siastica sepultura si sine coione absq. signis
 pñie decederēt: vt in. c. oia. aperte patet. De
 qñ? hie. 22. scribit. Sepultura asini sepe
 licet. Nā si tales i ecclesiastica sepultura sepe
 ri cōtingeret ad cumulū eoz dānationis eēt
 Bñ Grego. 13. q. 2. c. quos grātia. talit^r in
 quit: Quos grātia pñatā tēpñit ad maiorē
 cumulū eoz dānationis poti^r qd ad absol
 rionē eoz corpa in ecclis ponunt. Et intelli
 git hoc fm vñā glo. qñ ipsoz dīspōitione id
 factū est. Et si ibi sepulti sūt debent exbñari
 qñ eoz ossa ab alijs secerni pñt: vt habet ex
 te sepulturis. c. sacris. 7 cimiteriū: siue eccle
 sia recōciliāda ē. extra de pñe. ecclie. c. pñulub
 sti. Rō aut bozū est: qz teute sepulture offi
 ciū bone fidei testimoniū ē. 13. q. 2. c. nō exti
 memus. Nā ne clerici sint falsi testes pñibē
 tur inesse sepulture aie ipenitētis. extra de
 rap. c. 2. ¶ 3. semel in anno nō coicātes pñ
 uari debēt fidelīū ofone: si absq. signis pñie
 decedūt: de qñ? fm Bona. in. 2. dīf. 43. lo
 quit Jo. 5. c. pñe canonice sue di. Est pñiū
 ad mortē: non dico vt. pñe qñ roget. Et hoc
 idē pñibet extra de statu monachoz. c. p. 7. c.
 sup qd. Et extra de fur. c. 2. Et. 13. q. 2. c. p
 obeñtib^r. vbi Grego. talit^r ait. Quāuis pñe
 cati oēs subiaceam^r: pñruit vt sacerdos p
 mortuis catholiciis memoriā faciat 7 in ce
 dat: nō tñ pñpñio qñ pñiā fuerint tale
 qd agere licebit. Et pñfirmat hoc idē. 23. q.
 5. c. placuit. ¶ 4. pñuānt tales nō coicātes
 merito pñfessionis obedētie: Nā qd cōfessus
 est semel i āno: 7 nō fuit dīspōit^r fm obliga

rionē pcepti suscipe corpa pñi: pñfessio ei^r nō
 valet: 7 iter pñfiteri 7 satisfacere obligat fm
 sniaz varioz doctorū: vt pñ. 3. i. tractatu de
 pñfessione. ¶ Idcirco qd ad min^r semel i āno
 corpa dñi nō suscipit multū dolere debet pro
 pter. 7. cāa. Pñmo rōne diuine offensionis
 Nā illis qd nō receperūt discipulos pñi dñi
 Luc. x. Amē dico vobis: qd sōdome remis
 sus erit in die illa qd illi ciuitati qd nō recepit
 vos. Si enī tātū offendit deū qd nō recipit di
 scipulos: quātū offendit ille qd nec ipm pñm
 vult recipere? de qd Jo. p. scribit. In pñpñe
 nit 7 sui enī nō receperūt. 2. rōne in dīspōi
 tiōis. Quidā enī sibi applaudūt di. Qd me
 li^r ē corpa pñi nō sumere qd indigne coicare:
 licz enī hoc sit verū: qz nō est bonū sumē pa
 nē filioz. i. iustoz: 7 mittere canib^r. i. pecca
 torib^r. Matb. 15. Nā tales debent debent
 cōtristari qd sint sicut canes: 7 receptacu
 la imūditie: qd debent esse tabernacula grā
 iuxta illud Isec. 8. Iñt^r est qñ tabernacu
 lū imūdū in natiōib^r. 3. rōne fraudatiōis.
 Magna enī vtilitas seq^r digne coicantib^r
 iuxta illud Jo. 6. Qui māducat hūc panes
 viuet i eternū: qd vtilitate fraudat^r qd nō vult
 coicare. 4. rōne subiectiōis: qui enī perseue
 rat in petō subiect^r diabolo: 7 expellit pñm
 nō coicando: quia nō vult ipm in se regna
 re: cui^r pñtia est nobis cā salutis exēplo Za
 chei in domū suā pñm recipētis. Quia pñp
 audiuit hodie sal^r buic domui a deo facta ē
 Luc. 14. 5. rōne dilectiōis: volēs enī pñus
 relinqre ecclie 7 toti mundo memorabile si
 gnū amoris sui ad nos dixit illud Mat. 26
 7 Luc. 22. decōse. dīf. 2. c. in xpo. 7. c. itera
 tur. Hoc facite in meā cōmemoratiōē. vñ
 igit illi qd non habet tale memoriale. Qd ad
 est igit xps vñ mīdet corda nra: vt digne pos
 sim^r coionē accipe: iuxta illud ps. Ampli^r
 laua me ab iniquitate mea. 6. rōne pñectiōis.
 Ambulans enī vñ piculosaz valde dolet si
 nō habet pñectorē: s. qui habet pñm nibil ti
 met. iuxta illud psal. Si ambu. i me. vñ. m.
 nō ti. m. qñ tu me. es. Parasti i cōspēu meo
 men. ad. e. q. tri. me Qui enī coicat habet se
 pñegētē: 7 in labore itineris reficiētē. vñ p
 pñeta inq^r: Calix meus inebriās qd pñlar^r ē.
 7. rōne exclusionis: qui enī dñō hospitī nē
 gat: merito regni celestis sibi ianua claudet
 Unde Lu. 6. Qui me erubuerit hūc filius

hominis erubescet cum venerit in maiestate sua. Suscipiam⁹ ergo fideliter et deuote eu-
charistie sacm vt ipse Iesus q dignat no-
biscu habitare i pnti seculo: faciat nos itez
regnare in futuro in secula seculor. Amen.
Feria quarta post dñicā palmarū. De in-
dispositione indigne sumentiū sacramenti.
eucharistie. Sermo. 86.

Ece manus

tradētis me: mecum ē in
mēsa. Luc. 22. Visa in
superiori sermōe fratres
charissimi obligatione su-
ceptionis sacramenti eu-
charistie: diligēter atq solerter attēdēdū ē
q b⁹ mōi susceptio magis officit peccatorib⁹
et indispōitis q⁹ p⁹ficat: nec aliquaz in eis po-
test habere efficacā. Primo q⁹ hoc sacramē-
tū bz efficacā mediāte mādūcatōe spūali:
mādūcatō aut spūalis nō fit nisi mediante
echaritate: ergo non bz efficacā nisi in bñ dī-
spōitis et echaritatē habētib⁹. 2° q⁹ b⁹ sacm
vniōis ē: b⁹ existēs in pctō mortali nō pōt vni-
ri: ergo 7c. 3° q⁹ b⁹ mōi susceptio nō pōt fie-
ri ab iusto sine maxima in gratitudine et cō-
tēptu: q⁹ fit vt b⁹ sacm in eo efficacā habere
nō possit. Nec ē sile in isto sacro sic in baptis-
mo in q⁹ efficit bō post susceptiōē ipsius di-
gnus p⁹ p⁹tritiōē quā pri⁹ non habuit: ita q⁹
ipsū sacm postea in ipso efficacā bateat: q⁹
fm Alex. vbi. ā. in sacro baptismi suscipit il-
lud q⁹ ē res et sacm. s. echaracter: vñ ē susci-
piēti dispō ad susceptiōē tñ rei. s. grē ablu-
entis q⁹ ē sacri cōpletio. Sed qñ aliq⁹ sumit
corp⁹ chrisi sacraliter tñ nō ex hoc aliq⁹ mō
dispōit ad sumēdā rē sacri eucharistie i ple-
nitudine: s⁹ pot⁹ impediri et inabilitat ad il-
lud rōnib⁹ p⁹dictis. Hui⁹ rei exēplū euident
habet in iuda p⁹ditore: qui mādūcauit cor-
pus chrisi corp⁹aliter et sacraliter: nec tamē
aliq⁹ efficacā ipsi⁹ accepit: s⁹ pot⁹ magis
indurat⁹ ē: et introiuit in eū sathanas vt per-
seueraret in malo, pposito tradēdi chrisi: vñ
dñs noster postq⁹ cōsecrauit corp⁹ et san-
guinē suū et discipulis suis tradidit: sūl⁹ et iu-
de te ipso dixit p⁹ba. pposita. Ece man⁹ tra-
dētis me 7c. In presenti igit⁹ sermōe. de indi-
gne sumētib⁹ corp⁹ chrisi tres cōclusiōes an-
notabim⁹. Prima cōclusiō dicit⁹ aliquorū

dubiorū declaratio. Secūda dicit⁹ aliquarū
cōclusiōnū positio. Tertia dicit⁹ indigne su-
mentiū qualificatio.

Para pma in qua ponit⁹ aliq⁹ dubia de-
claranda. s. qui peccet mortaliter coicando.

Primo igit⁹ in isto sermone circa eos q⁹
indigne sumūt corp⁹ chrisi mouēt⁹
tria dubia quorū. I. Prīmū ē. vtrū
existēs i pctō mortali sp⁹ peccet mortaliē su-
mēs eucharistie sacm. Ad q⁹ rñdes scdm
Bo. in. 4. di. 9. ar. 2. q. 2. 7. 3. Et Ri. ibidē
ar. 2. q. 1. Et Alex. vbi. ā. q⁹ sine dubio talis
sp⁹ mortaliē peccat. Qd triplici⁹ pbat. I. Ra-
tione. Auēte. Et exēplo. I. Primo rōe ab-
usiois: q⁹ talis abutit⁹ hoc sacro ppter tria.
Primo ex eo q⁹ est sacm. ibi tñ q⁹ pponit⁹
nobis in cibū. Libus aut. nō puenit nisi vi-
uēt: sicut nec etiā corp⁹alis: ergo 7c. 2° ex eo
q⁹ ē ibi sacm et res sacri: q⁹ ē ipse chrisus
scūs scōp. Scm. n. d⁹ cē receptaculū tāti sa-
cramēti: ergo 7c. 3° ex eo q⁹ ē res tñ q⁹ ē my-
stici corp⁹ chrisi. Nā ex eo q⁹ aliq⁹ ad sacra-
mētū accedit ad vnitatē corp⁹is mystici se tē-
dere monstrat: s⁹ si peccatū in pscia seruat p⁹
q⁹ a corp⁹ chrisi sepe⁹ culpā fictiōis mani-
feste incurrit: igit⁹ oib⁹ his tribus rōnib⁹ ab-
utit⁹ hoc sacro. Quod si p⁹tra hoc arguat⁹ sic:
Peccator tenet aliq⁹ tpe corp⁹ chrisi sumē-
vt p⁹ter supiorib⁹: s⁹ null⁹ peccat faciendo il-
lud ad q⁹ tenet⁹: q⁹ 7c. R. s. Alex. q⁹ peccat
q⁹ debito mō nō facit. Ad. n. peccat ratione
act⁹ s⁹ circūstantie: sicut si aliq⁹ elynā daret
in cōtēptū dei: vlex vana gloria: aut ex libi-
dine et b⁹ mōi: sic et ille peccat q⁹ bonuz malo
mō facit. Qd si vlteri⁹ dicat⁹ q⁹ act⁹ mandu-
catōis ē in pcepto nō mod⁹. Dicēdū q⁹ et si
nō sit exp⁹ssus aliq⁹ pcepto: maxime tñ ē attē-
dēdus: iuxta illud apli. j. Lbori. ij. Qui mā-
ducat et bi. indi. iij. sibi mā. et bibit. I. Scdō
idē pbat⁹ rōne imp⁹atiōis. Nā ait Alex. q⁹
ē ibi pctm omi⁹siōis et cōtēpt⁹: quia chriso
q⁹ tū in se ē talis negligēs se ad b⁹ ppare cōtu-
meliā facit. Et id apls. pme Lbori. ij. Qui
clig mā. pa. b. et bi. ca. d. idigne re⁹ erit cor.
et san. dñi: pbat autē seipsū bō et sic de pane
illo edat et de calice bibat. Ubi glo. inquit.
Aliq⁹ sanctū ē q⁹ accipim⁹ nec ille re⁹ ē qui
accipit: q⁹ ipsa res ē magna quā accipit: sed
ille mal⁹ male accipit quod accipit. Nec ibi.
Quod si dicat⁹ hoc sacramētū ē et maxims

bonis: s̄ maximis bonis nō cōtingit male vti
sicut dicit Aug. in li. de libero arbitrio: ergo
hoc sacro nō cōtingit male vti: ergo 7c. R.
fm Bo. q̄ hoc sacro nō solū cōtingit male
viti: s̄ etiā ipso deo. s. cum ipse diligit ppter
aliud. Virtutib⁹ aut nō cōtingit male vti:
qz ipse sūt boni vsus 7 quib⁹ homo formaliter
vrit. Cōtingit aut male vti virtutibus
vt obiecto: 7 sic intelligendū ē in proposito.
¶ Tertio hoc idē pbat rōne assimilationis
Hā si: ut q̄ p̄iceret corp⁹ christi in sterquiliniū
dānabilis peccaret: Sic q̄ existēs in mortali
peccato sumit illud: qz in sterquilinum peti
p̄icit: peccat ergo 7c. Qd si dicat non
egent q̄ sani sūt medico: sed qui male habent
Luc. 5. ergo cū petōr male habeat medicina
illa indiget in qua ille accipit qui ē sūma me
dicina. S3 qui accedit ad medicinā quā in
diget nō errat: ergo 7c. R. fm Alex. 7 Bo.
q̄ medicina corporalis nocet infirmo improprio
parato: ita spūalis boi improprio est occasio
spūalis nocumētū: vnde medicina siue corporalis
siue spūalis sumēda est cū p̄paratione: et
maxime illa que ē nobilissima 7 mūdissima
¶ Secūdo hoc idē pbat auctoritate mul
tiplici. Et p̄mo ipsius apli. j. Cor. ij. Qui
māducat 7 bibit indigne vt dictū ē. Ubi gl.
Aug. vt patz de cōse. di. z. c. 7 scā. vbi dicit.
Et scā malis possūt obesse: bonis sūt ad salu
tē: malis ad iudiciū: vñ apls. Qui mādu
cat 7c. nō qz res illa mala ē: sed qz malus ma
le accipit qd bonū est: hec ille. Et ideo sacer
dos celebrās in mortali peccat mortali: vt
patz. 6. di. in. c. testm. Et i. q. i. c. sacerdotes
Et de ple. di. z. c. quotidie. Et de cōba. cle. 7
mulie. c. vltimo. Et de cele. mis. c. de boie.
vñ de cōse. di. z. c. qui scelerate. Jñ. inquit
Qui scelerate viuūt i ecclesia 7 cōmunicare
nō desinūt putātes se tali cōmunionē mun
dari: discant nihil ad emundationē sibi pro
ficere: dicēte p̄pheta. Diere. z. Quia est q̄
dilectus meus fecit in domo scelera multa:
Hūq̄d carnes sancte auferent a te malitias
tuas? Que verba habet etiā di. 4. c. qui in
minimis. ¶ Secūdo idē probat auctori
tatē Aug. qui in li. de vera innocentia. 68.
c. ait. Sacramētū pietatis in iudiciū sibi su
mit indigni. Bene enī esse nō p̄t male ac
cipiēt qd bonū est. Et in li. z. 39. c. ait. Et
sancta vite accipit 7 eternitatis poculū bibit

qui in christo manet: 7 eius christi habitator
est. Hā qui discordat a christo nō mādu
cat carnē eius: nec sanguinē ei⁹ bibit: etia3 si
tāte rei sacramētū ad iudiciū sue p̄sumptio
nis sue perditiois quotidie accipiat. de cōse.
di. z. c. qui discordat. Itē in sermōe p̄mo de
aduētū idē ait. Mutet vitā qui vult accipe
re vitam. Hā si homo nō mutet vitam: ad
iudiciū accipit vitā: 7 magis ex ipsa corū
p̄tur q̄ sanet: magis occidit q̄ viuificetur
Itē super Joh. sermone. 26. de cōse. di. z. c.
panem idem inquit. Panes celestē sp̄s
tualiter manducantes innocentia ad altare
portate: peccata 7 si sūt quotidiana: vel nō
sūt mortifera ante q̄ ad altare accedatis di
mittite 7 dimittet vobis 7c. Et sic patet p̄
positū ex auctoritatib⁹. ¶ Qz si dicat Hilari⁹
papa. de cōse. di. z. c. si nō dicit. Si nō sūt
tanta peccata. vt ex cōmunicet quis: nec se
debet a medicina corporis 7 sanguinis dñi
separe: ergo 7c. R. fm Alex. 7 Ricar. q̄
excoicatio. dicit triplici. Vno mō dicit se
patio a cōmunionē fidelium. 6. q. i. c. illi qui.
Alio modo dicit sepatio a cōione sacrozu.
vt. ij. q. 3. c. null⁹ sacerdotū. Tertio modo
dicit sepatio a numero fidelium: 7 hoc dico
q̄tū ad meritū: 7 hoc vltimo mō sumit hic
excoicatio. Et sic existēs in petō mortali ta
li mō ē excoicatus: vnde sic intelligit verbū
Hilarij. Si nō sint tanta peccata vt ex cōmu
nicet quis. i. sit sepatus a numero fidelium
q̄tū ad meritū. ¶ Tertio hoc idē probat
trib⁹ exēplis. p̄mū bates. z. Reg. 6. d. 3. q̄
qui p̄cussus ē: qz archa dñi tetigit indigne
7c. Que archa signat corp⁹ christi. Notādū
ē tñ q̄ exēpla dam⁹ nō q̄ ita sit: s̄ vt assen
tiāt addiscētes: fm p̄bm p̄mo p̄ior: hoc idē
dico: qz fm Ricar. 7 Bo. vbi. s. Quia tan
gens corp⁹ christi in petō mortali irreueren
tiā tñ facit sacramēto: nisi in casu qñ. s. hoc
faceret cū timore 7 reuerentia ppter aliquā
necessariā causam nō existēte ibi digniore.
¶ Secūdū exēplū bates p̄mi. Reg. 6. de
Bethsamitis q̄ p̄cussi sūt: qz archa dñi aspe
xerūt indigne: q̄ mltō forti⁹ mortali peccat
q̄ corp⁹ dñi suscipit indigne. Nec ppter hoc
intelligas f3 Alex. 7 p̄dictos doc. q̄ nō sit li
citiū petōri aspice corp⁹ christi: qz vt dictū ē
exēpla dam⁹ nō vt ita sit 7c. Ad enī ē sile de
gustu 7 aspectu: qz aspect⁹ ē in distātia: gust⁹

in cōiūctiōe: nec ē tanta irreuerētia nec etiā
cōtemptus: q̄ illa que ē in gultu mortalis est
que in visu venialis vel nulla: imo frequen
ter excitat deuotio aspiciētis 7 infundit grā
cōtritionis. Licet igit̄ pctō sit indign⁹ vi
dere: nō tñ incurrit offensam vidētis sicut mā
ducans. Debet tamen sicut 7 iust⁹ 7 multo
magis oculos dep̄mere pro reuerētia: 7 tunc
accedet sibi bona gratia. ¶ Tertiū exēplū
ē iude cui cōpanf oēs indigne sumētes. De
quib⁹ ait Augu. sup psal. 142. Qd multos
iudas implet satban indigne māducātes bu
cellam ad iudiciū suū: vnde de consecra. di.
2. c. sic. Sicut iudas cū bucellā tradidit c̄ri
stus nō malū accipiēdo sed bonū male acci
piendo locū prebuit diabolo: sic indigne q̄
sumēs corpus c̄risti nō efficiūt: Nec ibi.
Aduertendū tñ fm Alex. 7 Bo. vbi supra
ar. 2. q. 1. Qd nō est vera opinio aliquorū q̄
dicebant verū corpus c̄risti a malis nō su
mi: quia nō dicebat tantā maiestātē 7 carnē
tante sanctitatis 7 puritatis in corpus sub
ditū peccati introire. Et dicebāt q̄ corpus
verū a specieb⁹ abscederet: ex quo peccator
ipsum labijs 7 ore polluto cōtingeret. Nā
Aliud sentire erroneū est 7 manifeste contra
factos. Ipse enī dñs vtrūq; se sibi offert: sic
p omnib⁹ se obtulit in cruce. Sed quātū ad
vltimū qd in hoc sacramēto est scilicet vnio
nē in corpore mystico multa differentia est:
quia boni recipiūt idē fructū: mali damni
vnde cantat ecclesia. Su. boni sumunt mali
sor. ta. ine. v. vel interius. Et sic patet p̄mū
dubiū. ¶ Secundū dubiū est. vtrū peccet
plus hereticus sumēs corpus c̄risti q̄ exi
stens in aliquo genere peccati. Rñdet scdm
Alex. vbi. s. q̄ ex alia causa peccat heretic⁹
sumēdo: 7 ex alia exiēs in mortali 7 tñ credēs
q̄ hereticus peccat dissentiēdo ab ecclesia:
credēs aut̄ existēs in mortali peccat ex cōtem
ptu Dicēdū igit̄ q̄ infidelis pl⁹ peccat simpli
citer circa hoc sacm q̄ existens in mortali
sumēdo illud: q̄ fm Ric. in. 4. di. 9. ar. i. q.
3. Manducat enī infidelis sicut māducaret
brutū si daret ei. Sed q̄ cōtemptus est ma
gis causa peccati in sumptiōe: pl⁹ peccat cre
dens existēs in mortali magis indigne acce
dēdo. Nā aliq̄s melior alio: quādo min⁹ dī
gne accedit illo qui min⁹ bonus est: vñ sine
preiudicio dico scdm Alex. q̄ plus peccat

talio infidelis in sumēdo: hereticus aut̄ pl⁹
peccat simpliciter discredēdo mirabilia que
sūt in hoc sacro. Et sic patz breuiter secun
dū dubiū. ¶ Tertiū dubiū qd querit̄ i bac
parte ē quis pl⁹ peccet māducās in pctō spiri
tuali an carnali: q̄ videt̄ q̄ peccās in spiri
tuali. Ait enī Grego. q̄ peccata carnis ma
ioris sūt infamie 7 minoris culpe: sed man
ducans cū minori culpa min⁹ offendit: ergo
7c: Rñdet sine preiudicio scdm Alex. vbi. s.
Qd qui manducat in peccato carnis. scilicet
luxurie vel gula: 7 qui manducat in pctō spi
rit⁹. s. supbie vel inuidie 7 b⁹ mōi se babent
vt excedēs 7 excessi in demerito. Minus
enī peccat qui existēs in pctō gula māducāt
c̄risti corp⁹: q̄ existēs in pctō desperatiōis
vel inuidie fraterne. Et magis peccat existēs
in pctō luxurie q̄ existēs in pctō ire vel alte
rius pcti spūalis: 7 hoc triplici rōne. ¶ Pri
mo rōne cōtrarietatis in effectu: q̄ b⁹ sacm
efficit boiem spirituale: illud vero peccat⁹
carnale: 7 etiā vñit hoc sacm mēbra cuz ca
pite 7 mēbra adinuicē: sed hoc pctm̄ inc̄ oīa
plus est diuiniū: q̄ in eius opere duo peccāt
7 ita duo ad min⁹ sepanf a c̄risto 7 a mem
bris eius. ¶ Secūdo rōne maioris cōtēpt⁹
q̄ qui peccant pctō luxurie certi sunt q̄ pec
cant mortaliter 7 vilitatē pcti cognoscunt 7
se viles reputant: 7 ideo magis contēnūt hoc
sacramētū sumētes. Raro enī accidit q̄ ali
quis se sciat peccare mortaliter ex cōmissio
ne actus spiritualis scilicet supbie: ire: 7 b⁹
modi. ¶ Tertiō rōne maioris imūditie: q̄
ex cōmissione operis carnalis hui⁹ modi nō
solū aīa inficitur: sed etiā ipsa caro per p̄ni
tatē 7 opa imūda: tuxta illud p̄me Lborf.
6. Omne pctm̄ qd cūq; fecerit bō ex corp⁹
suū est: qui aut̄ fornicat in corpore suo pec
cat: vbi glo. Fornicatio nō mō aīam sed etiā
corp⁹ cōtaminat. Lū igit̄ illud sacramētū
sit mūdissimū rōne p̄titi 7 signati. s. vtrū cor
poris c̄risti 7 mystici: seq̄ q̄ sumēs illud in
duplici imūditia magis iniuriat huic sacra
mēto: ergo 7c. pōt etiā addi q̄ rō sine iudi
ciū rōnis quod in hoc sacramēto maxie ne
cessariū ē nō ita absozbeē pctō spūali sic car
nali. Delectatio enī venerea f̄z p̄hm i Etbī
cis furat sepe intellectū sapiētis: vñ f̄z Au
gu. in hoc ope aīa fit tota caro: propter hoc
dici potest q̄ accedens ad cōmunionē i pctō

carnali magis peccat: qz maiorē cōtumeliāz
quātū est de se ipsi sacramēto facit. Nec va-
let illud: qz peccatū spūale est graui⁹. Maio-
ritas enī peccati in hoc casu nō puenit ex indi-
gnitate maiori ex pte ipsi⁹ accedēti⁹: s; ex pre-
ipsi⁹ accessus. Nō enī valet hoc argumentū
Iste indignior accedit q̄ ille: q̄ magis pec-
cat: s; bñ valet hoc. Iste indigni⁹ accedit q̄
ille: q̄ magis peccat. Spūalia enī faciunt in-
digniorē psonā: carnalia autē indigniorē ac-
cessum. 7 sic parz pars pma 7 tertiū dubiū.

Pars secūda in q̄ ponit tres cōclusiones
ad declaratiōē predictōrū.

Ecūdo in isto sermone ponit tres
cōclusiones ad declaratiōē predictō-
rū. ¶ Prima cōclusio fm Ri. in. 4.
dis. 9. ar. 2. q. 3. Qz ppter reuerentiā sacri
aliqui⁹ abstinēdū a sūptione eius ppter aliq̄
q̄ etiā nō sūt pctā. Cuiusmodi est nocturna
pollutio pueniēs ex crapula 7 imūda cogita-
tiōe: que si fuerūt ex cōsensu fuerūt peccata
mortalia: 7 tūc talis pollutio ē mortale pec-
catū: 7 sic oīno retrahit a cōione sub pena
peccati mortalis: qz. s. peccaret mortali⁹ sic
sumēdo sine penitētia: pōt etiā ēē peccatū mor-
tale pollutio ex cōsequēti: qz. s. quis post pol-
lutiōē in eā delectatiōē cōsentit: 7 sic etiam
p̄hibet a cōione mō p̄dicto. Si autē certū ē
vlt. p̄babile qz p̄cedētia nō fuerūt nisi pctā ve-
nialia: tūc illa pollutio nō p̄hibet nisi de cō-
gruitate. Si autē pueniat ex nature sup̄flui-
tate vel infirmitate que *Leuic. 15.* vocatur
flux⁹ seminis: tūc nō p̄hibet. Et hec possunt
p̄bāri per ea q̄ scripta sūt di. 6. c. testamētū
vbi *Breg. ait.* Aliqñ ex cogitatiōe cōtingit
pollutio. Aliqñ ex crapula. Aliqñ ex super-
fluitate vel infirmitate. Et quidē cū ex na-
ture sup̄fluitate vel infirmitate euenerit oī-
no hec illusio nō ē timēda: qz bācanim⁹ ne-
sciens ptulisse magis dicēdus est q̄ fecisse.
Lū pō vltra modū appetit⁹ gule in fumen-
dis cibis rapit: atq; idcirco humorum rece-
ptacula grauant: b; anim⁹ exinde aliquem
reatū: nō tñ ad p̄hibitionē corpis ebriū su-
mēdi: vel missarū solēnia celebrādi: cū for-
tasse aut dies festus exigit: aut cōbiberi my-
steriū: p̄ eo q̄ ali⁹ sacerdos in loco tēst ipsa
necessitas cōpellit: mutatis tamē vestibus
cantet. Nam 7 si ad sint ali⁹ qui implere of-
ficiū valeant illusione per crapulā facta a

perceptiōe sacri mysterij vt arbitroz absti-
nere humiliter debet. Sūt autē quibus il-
lusio ita plerūq; nascit: vt eozū anim⁹ etiā
in somno corporis possit⁹ turpib⁹ imagina-
tionib⁹ nō sedet. Qua in re vnū ibi ostendi-
tur qz ipsa mens oīno nō rea tunc sit vel suo
iudicio penit⁹ libera. Si pō ex cogitatione
turpi vigilātis oritur illusio in mēte dormiē-
tis patet oīno reat⁹ suus: videt enī a qua ra-
dice inquinatio illa processerit: qz qd cogita-
uit sciēs hoc pertulit nesciēs. Hec ille. Sed
quia nescitur plerūq; qua causa eueniat ait
Alex. qz vbi necessitas nō est nec scandalū.
meli⁹ est abstinere duplici respectu. primus
dicif necessitatis tum ppter inhabilitatem
mētis ad tāta mysteria cōtemplāda ad cogi-
tationes impudicas: tum ppter reuerentiā
tanti sacramēti qd est sacm sacramentozū.
Et ideo docto. dicū: qz post pollutiōē sal-
tem per. 24. horas homo deberet se abstinere
a cōmunionē 7 reuerētia. secundus res-
pectus dicif cōgruitatis. tum qz in passiōe ebri-
sti marim⁹ fuit dolor cui⁹ passionis hoc sa-
cramētū ē representatiū: sed in pollutione
maxima est delectatiō: ergo 7c. Tum quia
in hoc opere pollutionis corruptio p̄ualet
nature: sed in hoc sacramēto nihil est corru-
ptionis: ergo 7c. Et ideo q̄uis mulier pa-
tiens fluxū menstruū 7 alio vir videlz fluxū
seminis nō p̄bibeat ab ingressu ecclesie nec
a cōmunionē sacramēti. Si tñ ex reuerētia
abstineat aliquādo laudat. vnde *Breg.*
ait *Mulier* dñ cōsuetudinē mensurā patif
p̄biberi ecclesiā intrare nō debet: qz ei natu-
re superfluitas in culpā reputari nō valet.
Hec ille. Similia habent ab *Augu. 5. di. c.*
ad eīns. vbi etiā dicit. *Mulier* sancte cōmu-
nionis mysteriū in eisdē dieb⁹ percipe p̄-
biberi nō pōt. Si enī ex magna veneratiōe
percipe nō p̄sumit laudāda ē. S; si peccarit
nō est iudicāda: bonarū quidē mētū ē etiā
ibi suas culpas agnoscere vbi culpa non est
di. l. c. i. De vrentib⁹ actū matrimoniū si ea-
dem die possūt accedere ad cōmunionē dice-
tur infra in sabbato. ¶ Secūda cōclusio ē
qz mulieres statim post partū possūt intra-
re ecclesiā 7 recipere sacm di. 5. c. adei⁹. Et tē
purificatiōe post partū. c. i. vbi dicit. Si mu-
lieres post plem emissam acture gratias ec-
clesiā intrare voluerint: nulla proinde pctā

mole grauant: nec ecclesiarū ē eis aditus de
negādius: ne pena illis videat inculpā cōuer
ti. Si tñ ex veneratiōe volunt aliquādiu ab
stinere deuotionē earū nō credim⁹ reproba
dam. Hec ille. ¶ Tertia conclusio ē q̄ leprosi
posūt accedere ad sacrā coione: q̄ null⁹ pu
nif sine pctō: ne afflictio addat afflictio: qd
nō ē faciēdū. c. de cle. egro. c. tua nos. 7. c. ex
pte. Verū ē tñ q̄ p̄sbyter parochialis lepro
sus p̄bibeat in parochia corāz p̄pō celebrare
p̄pter scādali 7 abboiatiōē ppli: vt patz in
dicto. c. tua nos. vbi dicif. Dicim⁹ q̄ p̄scian
dalo 7 abboiatiōē populi ab administratio
nis debet officio amoueri. Et sic p̄z q̄ nihil
retrahit a perceptiōe tanti sacramēti nisi
mortalis culpa. patet q̄ pars secūda.

Pars tertia in q̄ declarāz q̄ bñt peccatū
mortale in habitu actu vlt⁹ p̄posito nō possūt
digne ad sacrā coione accedere.

¶ Ertio in isto p̄mone ad clariozē no
ticiā p̄dictozū. sciendū q̄ tria sūt p̄
sonarū genera q̄ abstinere debent:
aliter tñ 7 aliter a cōmuniōe sacra. ¶ Pri
mi sūt illi qui habēt pctm̄ in habitu: qui licz
sunt cōtriti vel p̄fessi: tñ ita enozmes pctōres
fuerūt 7 mal⁹ habitus in eis generat⁹ est: 7
etiā alijs in scādali fuerūt vt nō subito p̄
cōfessionē corpus dñi sumere debēt: vnde
aliqui abstinere debēt a sacra coione per ali
qd temp⁹ breue: aliqui per triēniū: aliqui p̄
quatriēniū: aliqui per totū tēp⁹ vite sue vlt⁹
q̄ in finē. ¶ Primo enī quidā de sui discre
ti p̄fessoris p̄silio ob aliquā rōnabilē cām ad
tēp⁹ a coione abstinere debēt: sic p̄z in p̄dicto
c. ois. Et merito q̄ nulli notorio 7 māifesto
in fami dāda est subito post cōuersionē eius
sacra coio. sicut patz de p̄. di. i. c. in actione
Debet enī p̄mo aliqua emēdatiō pctōis ap
parere: vñ notādū p̄m Ri. in. 4. di. 9. ar. 3.
q. 2. q̄ bñstriōib⁹ siue magis nō ē dāda coio
q̄z ducit illicitā vitā. vnde de talib⁹ dicif.
de consecra. di. 2. c. pro dilectiōe. Puto nec
maiestati diuine: nec euāgelice discipline cō
gruere: vt pudor 7 bonor ecclesie tā turpi 7
infami cōtagione fedet: vnde seq̄ ipse Ric.
di. Qd nec talibus nec cuiūq̄ infami no
torio: vtputa publice meretrici: lenoni: lu
sori: publico vsurario: publico fornicatori:
adultero: homicidē: p̄tiali: 7 b⁹ mōdi dāda ē
eucharistia scdm̄ etiā glo. ibidē. Si tñ vt p̄z

in. c. sequēti. tales si reuertātur ad dñm eis
grā 7 recōciliatio nō neget. Hec ibi. Ita tñ
p̄m p̄dictū doctozē q̄ nō debeat eis ita cum eu
charistia dari p̄pter tria. p̄mo p̄pter reuerē
tiā sacri. scdo p̄pter p̄bationē cōuersionis eoz
tertio ne p̄rim⁹ scandalicez q̄ intima cordis
nō videt: posset tñ talib⁹ sine dilatione coio
ministrari vbi necessitatis articl⁹ coegeret seu
alia pietas suaderet: puta q̄ religionē intra
ret. ¶ Scdo sūt qdā alij q̄ abstinere debēt p̄
triēniū l3 p̄niā agāt: sicut sūt matricides:
maxime si sūt notozij 7 manifesti: sic p̄z. 33.
q. 2. c. latozē. 7 idē intelligo de patricidis. po
test tñ ep̄us suadere penitētiā scrupida delin
quentib⁹ miti⁹ penitētiā relaxare: sicut p̄z
in fine dicti. c. ¶ Tercio quoq̄ sūt quidā q̄
cessare debent per quadriēniū a cōmuniōe
sacra sicut sūt illi qui per horridū sacrilegiū
ecclesiā scandalicāt: sicut fuit ille burgādu
noie de quo scribit. 12. q. c. De viro nefan
do burgando noie 7c. ¶ Quarto etiā sunt
quidā qui licz penitētiā agant: tñ vsq̄ ad fi
nē vite sacra cōmuniōe carere debēt: sicut
sūt vxoricide: maxime si sūt notozij 7 mani
festi: vt. 33. q. 2. c. admonere dicif. Si tamē
intrāt religionē possūt añ coicare vt alij re
ligiosi: vt satis innuif ibidē. Preterea si pro
fessa monialis cōtrahit matrimoniū mani
festū nūq̄ pōt suscipere corp⁹ ch̄risti nisi in
vltimo fine: vel nisi cui nupserit defūct⁹ fue
rit: vel nisi ab adulterio sepef 7 ad monaste
riū reuertat⁹ 7 p̄niāz agat de cōmissis. Cui⁹
rōē: q̄z semp p̄sumit eē in mortali. Regula
riter tñ tenēdū ē q̄ in fine vite oib⁹ vere pe
nitētib⁹ hoc sacm̄ ē tribuēdū: sic dicit glo.
extra de rap. c. sup eo. Et habet etiā. 26. q.
6. c. si q̄s. Et di. 50. c. penitētes. Secūdi sūt
qui habēt pctm̄ in actu qui. s. nō sūt cōtriti
nec cōfessi: 7 actualiter in pctō p̄manentes.
Tales enī nūq̄ debēt accedere ad sacrā cō
muniōē durante eozū impenitētia 7 ob
stinatiōe: vt patet expresse per ea que dicta
sūt i p̄ma parte hui⁹. Tercij autē sūt qui ab
stinere debēt a sacra cōmuniōe qui habēt
pctm̄ in p̄posito siue in affectu: vt. s. quādo
habēt in futuro volūtātē peccādi seu a pec
cato nō abstinēdi: vt sunt vsurarij: tenētes
odā: habētes cōcubinas: 7 hui⁹smodi: qui
vt plurimū sunt in p̄posito post cōmuniōē
ad peccati vomitū reuertēdi. Tales n. sūt

similes ipso iudeorum: qui ut scribit Math.
21. cuz oliuarū ramis in hierusalē suscep-
rūt dñm: s; quasi subito post extra ciuitatē
eū eiiciētes in cruce p̄tūmeliose ⁊ crudeliter
affixerunt. Qui ergo digne volūt accedere
ad sacrā cōmunionē imittent doctrinā Au-
gu. qui super Job. sermone. 26. dicit. Qui
corp⁹ c̄bisti sumere volūt fiant corp⁹ c̄bi-
sti: si volūt vivere de spiritu c̄bisti. Unus
inquit ap̄ls panis ⁊ vnū corp⁹ multi sum⁹
D sacrā pietatis. D signū vnitatis. D vin-
culū charitatis: qui vult vivere habet vnde
viuat: habet vbi viuat. Accedat: credat: in
corpore ⁊ vt viuificet: nō abhorreat q̄ cōpa-
ge mēbrozū: nō sit putridū mēbrū qd̄ rese-
cari mereatur: nō sit distortū de quo erube-
scatur. Sit pulchrū: sit sanū sit aptum: be-
reat corpore: bibat dico de deo: vt sic abun-
dantissimā gratiā accipiat in p̄sentī ⁊ trium-
phantē gloriā in futuro: vbi ipse viuūt ⁊ re-
gnat in secula seculozū. Amen.

Feria q̄nta in cena dñi de p̄ticulari men-
tione eozum quib⁹ sacra cōmūio nō ē dan-
da. Sermo. 87.

De mundi

estis: s; nō oēs. Scribūt
hec verba Job. 13. c. ⁊ in
euāgelio occurrētis solē.
nitaq; Scdm̄ Augu. fra-
tres charissimi. Fm̄des i

coi min⁹ vtilēs sūt q̄ p̄ticulari. Idcirco nō
obstātib⁹ his q̄ in p̄cedēti sm̄one ⁊ indigne
sumētib⁹ sc̄m̄ eucharistie gnāliter ⁊ in cōi-
dicta sūt: cōgruū v̄sum est vt in isto die so-
lēni in quo sac̄m̄ hoc institutū ē: ⁊ pleriq;
c̄bistiāni solent ex æuotione cōmunionē ac-
cipere vt peculiariter ⁊ specialiter de ip̄s in-
digne sumētib⁹ rursū d̄ligētius p̄tractem⁹
q; vt iā dictū ē: malū ē cōiōnē hui⁹ sac̄i nō
suscipere: s; multo p̄ius ē indigne māducare
vnde Aug. in li. de p̄bis ap̄lī sermone p̄mo
ait. Māducēt qui manducāt: ⁊ bibāt qui bi-
būt: esuriāt ⁊ sitiant: vitam māducent ⁊ vi-
tam bibāt. Illud māducare ē refici: illud bi-
bere quid ē nisi bibere. Māduca igit vitam
⁊ bibe vitā: ⁊ habebis vitā que integra ē vi-
ta. Tūc autē hoc erit. i. vita vnicūq; erit cor-
pus ⁊ sanguis c̄bisti: si qd̄ in sac̄o visibilē
sumim⁹ in ip̄sa v̄ritate sp̄tialiter māducef ⁊

sp̄tialiter bibat. Hec ille. Possum⁹ igit d̄-
cere multitudinē cōcurrētī ad sacrā cōiōnē:
in q̄b⁹ multi sūt indispōiti ⁊ indigni: ita vt
nisi euitatio scādali itereffet merito a sac̄o
altaris repellēdi essent. Per qd̄ in ista sacra-
tissīma cena p̄pter ip̄sū iudā p̄ditozē dñs n̄
Iesus ap̄lis suis in p̄bis p̄posuīt dixit. i. Vos
mūdi estis sed nō oēs: vñ ⁊ sequit. Sciebat
enī qd̄ nā cēt qui traderet eum p̄terea dixit
Hō estis mūdi oēs. vnde in isto sermone ad
vidēdū qui sūt illi q̄ nō sūt mūdi: ⁊ si eis est
dāda vel denegāda coio que etiā fuit per to-
minū data iude tres considerationes anno-
tabim⁹. Prima erit de diuersozum diuersa
p̄sciētia. Secūda erit de diuersoz iniqua cul-
pa. Tercia erit de diuersoz iniqua malicia.
Parap̄ma in qua declarat qualis debet
esse cōsciētia ad hoc: vt secūre ad cōmūio-
nē accedat.

Primo igit in isto sm̄one: q; dictū ē
in sup̄iori sm̄one q; hñs p̄sciām p̄cti
mortalis sumit corp⁹ c̄bisti dānabi-
liter. ¶ Ad maiorē ⁊ elucidiōzē declaratio-
nē hui⁹ p̄clusiōis est aduertēdū fm̄ quosdā
voc. q; rep̄it in diuersis circa sūptionē hui⁹
sac̄i diuersa p̄scia. Aliqui enī sūt q̄ habent
p̄sciām scrupulosā: sicut sūt q̄ irrationabili-
ter fantastice atq; de leui timēt delectationē
ne fuerit culpa mortalis: ⁊ bi coicādo cū tali
p̄scia minime peccant: q; talis p̄scia fm̄ voc.
cōs tāq; vana ⁊ erronea d; abijci. vñ de tali-
bus scriptū est: Illic trepidauerūt timore
Vbi nō erat timor. Talis enī demonis ten-
tatio dicī nocturn⁹ timor. De quo dicit p̄-
pheta. Hō timebis a timore nocturno. De
nocte siquidē timet hō errare ampli⁹ q̄ in
diere q; sepe rupes ⁊ arbores putant boskes
Sic ⁊ talis p̄sciētia timet ea que nō sūt ti-
mēda: vnde in p̄sona b⁹ mōi scrupulosi pro-
pheta inq̄r: Collocauit me in obscuris sicut
mortuos seculi. i. sicut q̄ in seculo mortaliter
peccāt ⁊ anxiat⁹ ē sup̄ me sp̄s me⁹: in me tur-
batū ē cor meū. i. timore inani. Aliqui etiā
sūt qui habēt p̄sciām timorosā in coican-
do. Circa hoc enī regulariter ē tenēdū fm̄
Ri. in. 4. di. 9. ar. 2. q. i. D; q̄ncūq; homo
timet eē in mortali culpa: ⁊ sumit sacratissī-
mū sac̄m̄: mortaliter peccat. Immo etiā si
nō cēt in mortali p̄cto credit tñ esse: si cū tali
p̄scia sac̄m̄ suscipit simili mō peccat: q; d; f-

serimini se exponit: vtruta cū q̄s rōnabilē
timet delectationē carnalē fuisse mortalē. s.
q̄ morose delectat⁹ est atq̄ mortalē cōfen-
sum timet: coicādo mortale cōmittit crimē
fm̄ Pe. de taran. Et sic in talib⁹ euenire so-
let: q̄ a cōtrario sensu p̄pbete. Illic nō tre-
pidauerūt timore vbi erat timore. ¶ Aliq̄
sūt qui habēt p̄sciētiā cecā: q̄. s. habēt pecca-
tū mortale 7 nō aduertūt: q̄ p̄sciam non di-
scutiūt. vñ sciādū est scdm̄ Ri. vbi. s. 7 Sco.
in. 4. di. 9. Qd̄ si q̄s est in pctō mortali. et
nō videt nec credit se eē. Aut hoc prouenit
ex omissione debite diligētie in examinādo
p̄sciētiā 7 cōsulendo peritos: 7 tunc dico
q̄ mortaliter peccat nō tñ ita grauitur sicut
prius. Aut hoc nō prouenit ex omissione de-
bite diligētie quaz tenet bō adhibere: q̄. s.
diligenter examinauit cōsciētiā 7 peritos
p̄suluit: 7 tūc nō peccat accedēdo ad coionē
in peccato mortali: imo p̄tute sacramētū me-
ret peccati oblitire remissionē 7 plerūq̄ ipsi
recordationē. Si forte aliquis dicat q̄ Ec-
clesiastes. 9. scriptū ē. Nemo scit vtrū odio
vel amore dignus sit. Et in psalmo scribit.
Delicta quis intelligit? Rñdet fm̄ p̄dictos
doc. q̄ non requirit ad pcti periculū p̄ca-
uendū cōsciētie certitudo s. p̄babilis cōie-
ctura: b⁹ mōi sunt q̄tuor signa fm̄ Ber. p̄e-
teritor p̄ctōrū cōtritiō: abstinēdi dīspō: bñ
opādī. p̄mptitudo: 7 diuini p̄bideuota audi-
tio. ¶ Aliqui vtiq̄ sūt qui habere vidēt
p̄sciam indiscretā: q̄ cōtriti 7 nō cōfessi ad
sacrā coionē accedūt. Circa qd̄ aduertē-
dū ē fm̄ Sco. 7 Ri. in. 4. di. 9. ar. 2. q. i. De
tales: aut habēt copiam cōfessoris idonei 7 tē-
pus sufficiēs ad cōfiteandū ad liberā loquelā
7 tūc mortaliter peccāt sine p̄fessione coican-
do: q̄ ad b̄ sacm̄ fm̄ iudiciū ecclie req̄rit
ipsi ecclie reconciliatio: p̄inde Hugo de scō
victore. li. p̄. de po. li. 7 fol. c. zi. dicit. si abs-
q̄ sacerdotis absolutiōis criminiosus ad corpo-
ris christi coionē accedat: p̄ certo iudiciū si
bi māducet 7 bibet etiā si cū añ multū peni-
teat: etiā si vebemēter doleat 7 ingemiscat.
Aut tales supradicti nō habēt: 7 tūc etiā
distinguedū ē: q̄ aut iminet aliq̄ necessitas
celebrādi vel cōmunicādi: tūmendo scanda-
lum persone p̄prie vel populi si nō cōmuni-
cent: vel iā inceperūt sacm̄ mysteriū: vñ am-
serūt loquelā: 7 tūc non peccant cōmunicā-

do cōtritiōi p̄posito cōfiteādi. Idē quoq̄ di-
cendū est fm̄ Scotū vbi. s. de aliq̄ coicatu-
ro q̄ non celebrat: sicut vbi est cōsuetudo q̄
oēs nō sacerdotes coicent: vel de illo qui cō-
stituit⁹ ante sacerdotē cū alijs coicatur⁹ re-
cordat⁹ mortalis criminis nō cōfessi: pōt cōtri-
tus coicare cū p̄posito p̄fiteādi. Aut nō imi-
net necessitas: 7 tūc peccat fm̄ p̄dictos doc.
q̄ tenet expectare quousq̄ habeat copiam cō-
fessoris. ¶ Aliqui p̄o habēt p̄sciam prauā
seu temerariā sciētes se eē in pctō mortali: 7
tales mortalissime peccāt ad coionē acceden-
tes: vt p̄ ex supradictis in p̄mone p̄cedenti
Talib⁹ eni euenit qd̄ p̄ p̄betā psal. 68. scri-
bit. Fiat. s. mēsa eorū corā ipsis in laqueū. i.
dñica mēsa fiat eis tāq̄ laque⁹ pcti. i. in re-
tributōz 7 i scādālū. s. aliorū. Obscurēf ocu-
licorū ne videāt. s. lumen gratie 7 glie: 7 tor-
sum eorū sp̄ incurua. s. ad terrena 7 tēpora-
lia: effunde sup̄ illos iram tuam: 7 furore
tue apprebēdat eos ad eternā dānationem
mittendo. Et ideo ait Hiero. O infelix q̄
temeritate audes illis labijs osculari filiū
p̄ginis quib⁹ osculatus es labia meretricis.
Qua p̄pter admonet Aug. in li. de salu. do-
cu. di. Seipsū nobis edendū tribuit qui di-
xit: Ego sum panis viu⁹ qui de celo descēdi
7c. Sed vnusquisq̄ ante q̄ corp⁹ 7 sangui-
nem eius accipiat seipsū p̄bet scdm̄ apo-
stoli p̄ceptū: 7 sic de pane illo edat. 7c. Qñ
eni eū accipere volum⁹ ante ad cōfessionē
7 penitētiā recurrere debem⁹: 7 oēs act⁹ no-
stros curiosius discutere: 7 peccata obnoxia
si in nobis senserim⁹ cito festinemus per cō-
fessionem 7 veram penitentiam abluerē: ne
cum iuda proditore diabolum intra nos ce-
lantes peream⁹. Hec ille. 7 sic patet pars pri-
ma bui⁹ sermonis.

Pars scda bui⁹ sermonis in q̄ ponit spe-
cialit̄ qdā. de q̄b⁹ dubitat⁹ an possint accedere
ad coionē p̄p̄ cor culpās.

¶ Eūdo ad clariorē noticiā p̄dictorū
dubitat⁹ de quib⁹dā p̄pter culpās
eorū an possint secure accedere ad
coionē. ¶ Primū dubiū ē de existēte in pe-
nitētia. Si. s. q̄diu ē i penitētia secure possit
accedere. Quia. 26. q. 6. c. si q̄s dī. Si q̄s in
desperationē posuit⁹: post acceptam penitē-
tiā iterū san⁹ fuerit fact⁹ tñ oratiōe p̄cepto
stat sacramētū pero non accipiat donec i-

stitutū pnie impleat temp⁹. hxc ille. Ad hoc
 R. fm Alex. in. 4. partelūme in tractatu d
 eucharistia. q⁹ duplex est pnia. s. publica 7 p
 uata. Sz pdictū decretū intelligit de pnia
 publica: qz taliter penitēs aū cōpletionē pe
 nitentie non debet accedere ad sacram cōio
 nem. Penitēs aut pnia puata p⁹tritus iam 7
 p⁹fessus: tñ agēs ad huc penitentia nō d⁹ se re
 trahere a cōione. vñ de cōse. di. 2. c. q⁹tidie d⁹
 Quāvis pctō quis mordeat peccādi tñ d⁹ ce
 tero nō habeat voluntatē 7 cōdicatur? satisfi
 ciat lachrymis 7 orōnib⁹ 7 p⁹fidēs de dei mi
 seratione: accedat ad Eucharistia securus 7
 intrepidus. hxc ibi. Tñ verbū apli in epla bo
 dierna. i. ad Lbo. xj. Si nos ipsos iudicare
 mus nō vtiqz iudicemur a dño. Exponit
 quōd hō debet se iudicare: 7 aū illud iudiciū
 nō d⁹ ad cōionem accedere. vñ glo. ibidem
 ait: Nescit ante oculos imago iudicij futu
 ri: 7 ascendat hō aduersus se tribunal mētis
 sue: p⁹stituatur se ante faciē suā: atqz cōstituto
 in corde suo iudicio adsit accusatrix cogita
 tio: testis consciētia: 7 carnifex timor: inde q
 dam sanguis aī confitētis p lachrymas pro
 fluat: postremo ab ipsa mēte snia proferat:
 vt se indignū iudicet pceptōe corporis 7 sū
 guinis dñi: vt q se separari a regno timet p
 vltimā sententiā ad tēpus p eccliaistica vici
 plinā a sacro celestis panis separet. hxc ibi.
 ¶ Secundū dubiū est de his q exercēt tyro
 cinia. Si possūt secure accedere ad sacrā cō
 munionē. Ad hoc. R. fm Alexan. vbi. s. q⁹
 milites q⁹diu sunt in pposito 7 volūate to
 neandi nō detēt accedere ad sacram cōmuni
 onez: quia nō sunt in statu saluādoz. Tū qz
 toz neamēta p⁹hibita sūt: q p⁹hibitio ad huc
 durat: vt plene habet extra de toz nea. c. i. l³
 qñqz fuerit suspēsa ex cā ad tēpus: videlicet
 vt inuenirent alicubi milites congregati oc
 casione toz neamētū: 7 ibi possēt verbū dei p
 dicari. Tum quia intentione puerfa exercē
 tur. s. ad ostensionē viriū 7 ad glām tpalez
 acquirendā. Tū qz sunt cā multoz maloz nū
 s. extorsionū: rapinaz: homicidiorz: 7 inuidi
 arum: ppter qd nō imerito dicunt detesta
 biles mundine vel serie: vt patet in dicto. c.
 p. Si autē dica q exercitiū militie putile ē
 ecclie 7 licetū: 7 illud potissime sit in toz ne
 amentis: g⁹ 7c. R. q⁹ licet toz neamenta q⁹tū
 ad hoc habeant aliqūd vtilitatis: tñ rōnib⁹

7 causis pdictis exercitiū illoz dānabile est:
 qz fm aplm ad Ro. 3. Nō sunt faciēda ma
 la vt eueniāt bona. ¶ Tertiū dubiū est de
 exercētib⁹ duellū siue monomachia q est pu
 gna singularis: a monos qd ē vñ 7 machia
 pugna. Silicite possūt accedere. Ad h. R.
 fm Alex. q⁹ lex noua monomachia nō reci
 pit: vt patet. 2. q. 5. c. monomachia 7 etiā p
 bibita est a lege romana: vt patet. C. de gla.
 l. vnica. Et cōiter pctū mortale tenet. et id
 dicendū q tales existētēs in pposito 7 volun
 tate pugnādi nō detēt accedere ad sacrā cōi
 onem: cū peccēt mortaliter 7 q eā p⁹cipit: 7 q
 eam facit 7 q arma bñdicat. Nec excusat cō
 suetudine: lz ecclia toleret: sicut 7 meretri
 ces 7 vsurarios 7 filies. vñ glo. in pdicto. c.
 monomachia dicit: q talib⁹ nō est cōio dan
 da: q si dica q David cōmisit duellū cum
 golia pmi. R. 17. ob qd ingentē glām 7 cō
 mendationē psecutus est in scriptura: g⁹ 7c.
 Ad hoc. R. fm glo. ibi: q David fecit bo
 instinctu spūs sancti sicut Sāson 7 alij: vñ
 illud opus fuit potius miraculosū q buma
 num: vt patet scripturā p⁹siderāti. ¶ Quar
 tum dubiū est d aleatorib⁹. Si secure possūt
 accedere ad sacram cōmunionem. Ad hoc
 R. fm Alex. q non quia non sunt in statu
 saluādoz: 7 hoc dico nisi se correxerint: vñ
 di. 31. c. e⁹s dicit. E⁹s aut p⁹l³z: aut diacon
 us a lee aut ebrietati deseruēs: aut desinat:
 aut certe dānef. Subdiacon⁹ aut: aut lector
 aut cantor filia faciēs aut desinat: aut cōione
 priuef: similē cōtraicūs. hxc ibi. Et no. q ca
 non dicit deseruens. i. valde seruens. Itaz
 assuefci isti ludo non ptingit sine grandi pe
 cato: quia ibi est desiderū lucrādi qd est cu
 piditas: volūtas expoliādi primū qd est tra
 pina: cōmissio vsure grauissime: quia pcedū
 tur: aliqñ ibi vñdecim p duodecim soluēda
 in eodē die: multiplicatio mundanoz: p⁹uiri
 orum: blasfemiāz: et multoz maloz ludus
 p⁹o aleē dicit ois ludus q sortib⁹ siue vicib⁹
 fortune innitit: 7 omnis talis est p⁹hibitus.
 ¶ Quintū dubiū est de diuinatozib⁹ 7 sor
 tilegis: si debeant accedere ad sacrā cōionez
 Ad qd. R. fm Alex. q tales nō debēt oino
 accedere. Qd plane habet de p⁹se. di. 2. pro
 dilectōe. vbi dicit magiscū ceteris chritia
 nis sacra cōmuniō nō debet dari. 7. 26. q. 5
 c. i. dicit. Sor tilegi 7 diuinatores si cessare

noluerint excoicandi sunt. et i. c. si quis scribitur qd tales qd eis crediderint ab eccle cōione pellant: vbi glo. ait qd non reprobat hic astronomia 7 cur suslune 7 tpsis p̄sideranda medicis 7 rusticis: illi reprobanz qui credunt inesse necessitatē superioribz. Ex q̄ patet qd diuinatio quocūqz mō facta dānata ē 7 p̄hibita. 26. q. 5. fere. p. totū. 7 ex de sortilegis. c. i. 7. c. seq. vbi ecclesia p̄hibet ne electio fiat p̄ sortes: 7 facta p̄ sortes dānata. Dicendum igit qd tales si pseuerauerint in sua malitia nō debēt accedere ad sacrā cōionē. qd si dicat qd dñs p̄cepit Josue vt sortibz exquireret q̄ facturus erat de anathemate hierico Josue. 7. Et apli elegerūt dñm dñm p̄ sortibz acq. i. de quibz habet. 27. q. 2. c. i. §. 7c. Ad hoc. R. qd hec 7 talia multa p̄mittebantur ante p̄fectionē legis euāgelice q̄ post penitus sunt eliminata. vñ. 26. q. 2. Sorz nō ē aliqd mali sz res in humana dubietate diuinam indicans voluntatē 7 reliq̄ q̄ ibi legunt. **S**eptū dubiū est de cozeatricibz si secure p̄nt accedere ad sacrā cōionē. Ad hoc. R. fm Alex. qd cozeatrices quibz inotescit mala que ex vsu cozeaz pueniūt: vel p̄p̄ia iduistria: vel ex p̄p̄ia: vel p̄dicatione: 7 nibilominus exercitiū bñdī bñt in consuetudinē. Tñ quia maxime faciūt in diebz festiuis et iusticiis. Et Breg. dicat: Neli est fodere 7 arare die dñico qd cozeas ducere. Tñ qd cū gestis suis 7 cantibus alios incitant ad lasciuia 7 puocant ad libidīnē: dum pseuerāt in volūtate 7 p̄posito bñdī excedēdi officiū nō debent accedere ad sacrā cōionē: qd dūz sibi 7 alijs laqueos mortalis peccati voluntarie p̄parant mortaliter peccant. vt enim habet Eccle. 27. Qui amat periculū pibit in illo. Si aut mulier aliqñ raro cum simplici int̄tione nō intendēs nisi ludū ignorans oī no aliqd periculū ex tali ludo puenire: 7 se inuita immisceat bñdī cozeatricibz nō audeo diffinire qd mortaliter peccet: nec illā asseruare a mortali peccato cū ingerat se periculo prouocandi assistentes ad libidīnē 7 videatur vitū 7 consuetudinē cozeatricū approbare. Nam 7 si cantus cozeaz nō sit mal⁹ de se: est tamē mal⁹ orōne p̄currentiū que sunt excitatio ad lasciuia: 7 prouocatio ad libidīnem: impedimentū cultus dei: in obseruatio sabbati 7 alia huiusmodi: de quibz habes in

sermonario de quatuor vitijs tractatu de gula: sermone de inepta letitia. **S**eptimū 7 vltimū dubiū est de mulieribz se fardanti bus: aut crines adulteros siue mortuos siue viuos ad ornatū vsurpantibz: si debeant accedere ad sacram cōmunionem. Ad hoc R. fm Alex. qd non debent accedere si non disponunt se corrigere 7 emendare: qz multe sunt cause quare tales peccant mortaliter. p̄ma est offensio dei. vñ Tyrtianus vt ponit Aug. in. 4. de doctrina christiana ait. Dñs tuus dicit Matb. 5. Non potes facere capillum vñū albiū aut nigrū: 7 tu ad vincendam dñi dei tui vocē vis te esse potentiores audaci conatu 7 sacrilego contemptu crines tuos inficis malo p̄fugio futuroz capillos iam tibi flāmeos auspicaris: i quibz verbis non soluz sinceritas sūmi opificis impugnat: repetiā verbū dei contēnit 7 infirmat hēc ibi. Secūda cā est offensio p̄mi. i. fictio 7 mendaciū inducēs erroz ex certa consciētia. vnde Ambro. sicut refert Aug. vbi. s. Quem iudicē mulier v̄p̄iozē requirimus de fornicationis tue qd teipsam que videri times. Si pulchra es quid absconderis? Si deforis: cur formosam te esse mentiris nec tue p̄sci: nec alieni gratiā errozis habitura? Bile. Tertia causa est offensio sui: quia iniuria tur p̄p̄ie nature. vnde Ambro. vbi. s. inquit. Quanta hec amentia effigies mutare nature: picturā querere: 7 dum verent maritalē iudiciū: perdere suū. p̄ioz enim de se p̄nūciat que cupit mutare qd nata est: dum alijs studet placere pri⁹ ipsa sibi displicet. et sequit: lz vilis mulier non alteri tm̄ sed sibi peccat. Tolerabilia p̄pe modū in adulteris crimina sunt. Ibi enī pudicitia. bñ natura adulterat. hēc ille. p̄pterea dicendū est qd siue sint solute siue p̄iugate peccant mortalitē bñdī vtētes abusionibz. Ad tñ nego qñ licitū sit p̄iugatis ornare se ornatu bonesto vestitū. p̄p̄e maritos: dñ tñ nibil falsitatis aut adulterine picture aut capillature vsurpent. Et id volūtas placēdi maritis nō excusat eas a peccō mortali: qz mod⁹ placēdi eis seu p̄ quē placere intēdūt nec deo placet nec etiā mari⁹ ipsi. Et lz alij aliter distinguāt vt patebit in sermonario de tribz peccatis in tractu de supbia 7 vana glia: tñ hēc opinio verior 7 se curior est fm Alex. in. 4. parte sūme sue in

tractatu d eucharistia. Et sic patet pars. 2.

Pars tertia in qua declaratur si bñdñ indi-
gnis se ingerētib⁹ danda sit sacra cōmunio.

¶ Ertio in isto sermone aduertendū
t est qd sūt multiq nec dñ timēt nec bo-
minē vcrent: 7 id effrontes 7 inuere-
cundi 7 infames 7 scelesti pparētes corā do-
mini maiestate cū multoz scandalo hoc tre-
mendū sacm in sui iudiciū assumere presu-
munt: pro quib⁹ in ista parte occurrūt tria
dubia. ¶ Prīmū est si sacerdos debet dare
corpus Christi illi quē scit esse in mortali.
Ad hoc. R. fm Ricar. in. 4. di. 9. ar. 3. q. i.
7 Bo. in ea. di. ar. 2. q. 4. 7 Alex. vbi. s. q.
qn sacerdos scit aliquē esse in mortali pctō:
tunc distinguendū est. Aut ille nō petit Eu-
charistiā sibi dari 7 sacerdos incitat euz ad
suscipiendū: 7 tūc dico qd peccat mortalit in
citando 7 Eucharistiā sibi dādo: aut petit
7 tūc etiā distinguo: qd aut suū pctm morta-
le est occultū aut manifestū. Si est manife-
stum: sacerdos sibi dādo Eucharistiā peccat
3 illud Matth. 7. Nolite sanctū dare cani-
bus: habet enim 3 ipsū legitimā exceptionē
quā sibi publice obijcere potest. Et accipio b
manifestū nō. poi eo qd pbari pōt per duos
vel solos tres testes. Ad enīz. ppter hoc de-
bet sacerdos negare sibi Eucharistiā pctēti i
publico: qd iam inferret sibi penā añ criminis
probationē qd fieri nō debet. ff. q. 3. c. eorum
qui. 3 accipio hic manifestū pnotorio qd
est vel per sententiā vel per confessionē factāz
in iure: vel evidentia rei que tergiversatione
aliq celari nō pōt: extra de cobra. de. 7 muli.
c. vlti. Si aut est occultū: tūc etiā distinguē-
dū ē. Quia aut petit i occulto 7 tūc sacerdos
peccaret sibi dādo: qd bz 3 eū legitimā exce-
ptionē qd sibi in occulto obijcere pōt: 7 ipsuz
debet monere ne petat in publico: vt habet
de pse. di. 2. c. nō pbibeat: aut petit in publi-
co: 7 tūc sacerdos sibi dare tenet: qd 3 eū non
bz legitimāz exceptionē quāz ei in publico
obijcē possit: ex dñ off. in. or. 2. c. si sacerdos. fac
ad hoc pdictū. c. nō pbibeat. vbi dicit: Ad
pbibeat dispensator pingues terre. i. peccato-
res fm glo. mensā dñi māducare. 7. c. si pecca-
uerit. 2. q. i. vbi dñ. Si solus nōstiq pecca-
uit 7 eū vis corā oibus arguere: nō eris cor-
rector s plicor. facit ad hoc exemplū inde
in euāgelio bodier. de quo. i. q. i. c. Christi

7. 7. q. i. c. aduersitas. in si. dicitur. Quāuis
Christus sciret Judā esse furē tamē ad pre-
dicandū eum misit: 7 ei Eucharistiā dedit co-
cens in ecclesia tolerari malos. Est tamē sci-
endū fm Henricū de gan. qd hoc intelligen-
dum est esse vez quando qui petit est presby-
tero subditus. Secus si sit extrane⁹: quia 3
talem legitime excipere potest qd ei dare non
debet: de pse. di. 2. c. trib⁹. vbi pcpit qd extra
neo nō detur Eucharistia de cui⁹ pscia nihil
cōstat. ¶ Secundū dubiū est si corp⁹ Chri-
sti dandū sit suspectis d aliquo crimine. Ad
qd. R. fm Ricar. vbi. s. q. 3. 7 Alex. qd que-
dam est suspitio violenta: cuiusmodi est illa
ad quā validū est argumentū 7 ad cuius cō-
trariū nō admittit. pbatō: qualis est si inue-
tus est solus cum sola: nudus cū nuda in lo-
co secreto 7 tpe apto: tunc est suspitio violē-
ta qd interuenit copula carnalis. Et tunc dī-
cendū est qd si illa suspitio sit cōis orta est in-
famia publica. Neqz i publico neqz in ocul-
to dandū est tali corp⁹ Christi. Tum rōne
psuptionis violēte peccati sui. Tū rōne ifa-
mie publice: qd corp⁹ Christi manifestū ifa-
miā nō est dandū: de pse. di. 2. c. p dilatione.
nisi satisfecerit ecclesie. Si aut suspitio sit sin-
gularis ipsi⁹ sacerdotis nō est neganda cōio
in publico: si tene in occulto et puato. Que-
dam est suspitio pbabilis qualis est: si inuen-
tus est solus cū sola frequenter in simul loq
Et ppter banc suspitionē nō debet sacerdos
dimittē dare Eucharistiā. 2. q. i. c. de. Que-
dam est suspitio temeraria que ex rōnali cā-
cōsurgit: cuiusmodi est illa qd conficta est ru-
moribus maledicor⁹ boiuz 7 obrectator⁹. ff.
q. 3. c. in cūctis. 7 pro tali suspitione nō est ne-
ganda cōio. ¶ Tertiū dubiū est an liceat
peccatori pctēti Eucharistiā: quia nō est di-
gnus dare hostiā nō consecratā: quia ex pre-
dictis videtur aliquib⁹ qd sic: quia sic vitare
scandalum 7 Eucharistiā nō in bonozare
p. pfectionē ei⁹ in sentinā. Ad hoc ait Alex.
qd debet ei dari Eucharistia eo mō quo di-
ctum est: nō aut hostia nō psecrata. Tū quia
hoc vult dñs: vt patet exemplo suo in iuda
Tū qd nescit an iustificabit eū de. Tū qd
silario talis nō pficeret: qd ille oīno peccaret
credēdo se corp⁹ Christi accipere. Tū qd fac-
mentū pitationē nō dñ silarii simulatione falsi-
tatis. Ad ex de cele. mis. c. de boie. dānat⁹ est

quidā p̄sbi q̄ fuyit se celebrare 7 nō celebra-
uit: quia deo illuſit 7 populū decepit. vñ ibi-
dem d̄r q̄ falſa ſunt abijcienda remedia que
veris ſunt periculis grauioza. q̄ ſi d̄icaf: Si
medicus corporalis medicinam mortifera-
daret egroto 7 inſtante petenti eſſet homi-
cida 7 peccaret mortali: q̄ 7c. Ad hoc. R.
q̄ in p̄dictis caſibus vbi daret medic⁹ ſpiritu-
alis Euchariftiā que eſt medicina mortife-
ra ipſi peccatoz fieret proditor 7 ſcandalica-
ret ipſū 7 alios. Nullū autē iſtoz cōtingeret
medico corporali ſi negaret infirmo medici-
nam mortiferā. Nam bñ licet medico corpo-
rali infirmitatē corporale proderet: nō autē
ſpirituale ſpirituale: quia nō eſt ſimile bñc
7 inde. Viſa ē obligatione tanti ſacramēti:
7 quāta mīſericordia ſuſcipi debeat digne vt poſ-
ſumus ad eum ſuſcipiendū nos p̄parare de-
bemus: vt i p̄ſenti gratiā: 7 in futuro gloriā
per ipſum accipere mereamur: qd̄ bodie pro
nra vtilitate inſtitutū eſt ab eo. Qui cuſ pa-
tre 7 ſpū ſancto viuit 7 reg. in. ſe. ſe. Amē.
Feria ſexta in paſceue de ſacraſſima paſ-
ſione dñi nri Jeſu chriſti. Sermo. 88.

Spicientes

in auctore fidei 7 p̄ſuma-
toz Jeſu: qui poſt poſi-
to ſibi gaudio: ſuſtinuit
crucē 7 ſuſione contēpta.
Ad ier. 13. De rebus ma-
gnis acturi frēs dilectiſſimi: 7 te ſublimib⁹
7 eximijs tractaturi: 7 de excedentib⁹ faculta-
tem ingenij noſtri locuturi auxiliū ſuperna-
le implozandū eſt. Et oipotens de⁹ qui res
penitus deſperatas 7 oino difficiles p̄ficere
7 p̄ſumare virtutis ſue magnitudine poteſt:
vt id in nobis efficiat exorandus eſt. Cum
ſigif ſm aplm. 2. ad Cor. 3. Non ſm⁹ ſuf-
ficientes a nobis quaſi ex nobis aliquid boni
cogitare: ſi ſufficiētia noſtra ex deo eſt. Et in
iſta tenebroſa nocte cōſiderare habeam⁹ tra-
ctare 7 p̄dicare de ſublimiozi 7 excellentiozi
7 pluſq̄ laborioſa materia 7 difficili: que in
tota cōpage ſcripturay ſacraz 7 oibus ſacto-
rum theologoz voluminib⁹ reperitur: vide-
licet amariffima 7 p̄cioſiſſima: nec n̄ de uotis
ſima ac flebili 7 lachrymoſa paſſiōe dñi nri
Jeſu xp̄i: maḡ licet tacere q̄ loq̄: audire q̄
p̄dicare: flere q̄ alios ad ſletum cogere: cuſ

in me ipſo p̄d̄p̄ijs virib⁹ deficiā: 7 aliunde
auxiliū inuenire nequeā. Nam incipiendo a
p̄d̄ibus vſq̄ ad caput oīa mēbra mea p̄quaſ
ſata ſunt: ita vt videat lapis molaris ſup cor-
pus meū cecidiſſe. Deſt mihi oīs corpora-
l fortitudo: quia hodie potentiffim⁹ rex mun-
di eſt ita debilis factus q̄ eū audio dicentē:
Deus deus me⁹ vt quid dereliquiſti me. Irri-
guit tota cōpago corporis mei p̄teplando p̄-
cioſiſſimū ſanguinē illū angietate future paſ-
ſionis ſue in illo torto vbi aliqñ fui ex oibus
p̄oris ſanctiſſime carnis ſue in terrā vndiq̄
p̄ſiliuiſſe. Nā tibi mihi deficiū: gēua mea
infirmata ſunt a ieiuinio: brachia mea rela-
xant caput meū eſt languidū 7 doloratum:
vox mea rauca: p̄ectus meū eſt debilitat⁹: cō-
tabeſcit in me venter meus: lingua 7 ſi eſſet
quantūcūq̄ diſerta mihi tremit: ita vt in
bac nocte balbutiēdo loquaſ. Deficit enim
eloquiū meū: quia hodie p̄dicatoz veritatē
in cruce ſuſpendit: labia mea venteribus inbe-
rent: rauce facte ſūt fauces mee: adeo vt ne-
queam ipſa aperire: 7 de tanto myſterio p̄e-
dicandi operam dare. Os vtiq̄ meū amari-
catur: conſiderans os dñi Jeſu felle aceto q̄
potatū. Aures in hac die ſurdeſcūt: audien-
do illas terribiles voces. Oculi mei caligant
nec nō obtenebrant dñm ſuū relatiū vidētes
p̄ſputū: maledictū 7 ita reſormiter deſoloz
tum aſpiciētes. Nares mee obturant ſentiē-
tes cū dñō Jeſu fetore imunditiay montis
caluarie. Deſinit oīs aīe virtus: deficit app̄-
heſiua: deficit fantaſtica: deficit eſtimatiua:
deficit cogitatiua: deſinit retentiua. Intelle-
ctus a gēs nec a fantaſtica: nec aliqua ſp̄e mo-
uetur 7 nullius recordat. Intellect⁹ poſſibi-
lis obtenebratur: 7 deficit in eo grauitas iu-
diciy conſiderans dñm Jeſu hodie ab inīq̄s
iudicatū iniuſte. Volūtas obliquatur tabe-
ſcit 7 proſternitur. Cor conteritur 7 humili-
at: nec ad aliquid circa hoc myſteriū pagē
dum erigit 7 ſubleuat: quia nullū in tanto
negocio inuenit remediū. Non enim inue-
nio auxiliū ab elemētis: nec a corpib⁹ celeſti-
b⁹ refrigeriū reperio: q̄ dicit eis hodie cre-
atoz ſuū eſt iſlatū. Terra p̄temiſcit exto-
lores: lapides minores frangunt ex cōpaſſio-
ne. Petre magne ſcinduntur p̄e dolore: et
montes aperiuntur ex amaritudine viden-
tes creatozem ſuū ſic crudeliter confractum

Aug.
8

7 flagellatū. Aque cōturbant ex sanguinis
effusione: qz ex latere dñi Jesu bodie sangui-
nē 7 aquā viderunt exire. Aer obscurat ex
terribili bozore. Ignis extinguit ex mundi
lucis extinctione. planete reuoluūt 7 a cur-
su naturali retrahūt ex sceleris abhominā-
tione. Nam sol per lunā. cōtra naturā ecy-
psatur. Ita vt astronomi dicant: Aut de
celi patitur: aut tota machina mundialis de-
struit. Que per Agu. egregiū doctore ne a
nobis videant inuēta probant in sermone.
5. de passiōe sicut. Pallēt astra: tremūt terra
turbant elementa: pcedunt ex suis tumultis
funera: neqz enī sepulchra aliquā partē cor-
poris tenere potuerūt quādo gebēna simul
crepuerat tota. Et sermone. iz. de passiōe
iterū dicit. Sol ab hora sexta obscuritate se
induit: dies se in noctē mutauit: terra se tre-
more concussit. Sol. s. ne videret deū cruci-
fixum: dies ne videret occisū: terra ne occisi
corpus exciperet. Sol igit ab scelere dñi ca-
ligat declinat spectaculū: dies dum tenebre
scit abnegat obsequiū: terra dum cōtremi-
scit excusat sepulchrū. Omnia enī elemēta
officia sua deserūt: ne videant iudaico sce-
leri prebuisse consensū si solitis fungerētur
obsequijs. Hec ille. Nulla igitur vis in me
est: nullus vigor: nullus sensus: nec in mun-
do aliqd refugium inuenio. Si autē in infer-
nū descendero: ibi sūt soli patres sancti qui
aliquod forte iunamen cōferre valebunt: s3
timeo ne 7 ipsi respōdeant. Quomō ad nos
recurris: qui vtiqz suffragijs indigemus: et
expectam? cōtinue ab huius carceris tenebris
7 vinculis liberari? Si rursum in celū postu-
lati? auxiliū ascendero nec ibi reperirā. An-
geli enī dicent. Quomō possum? tibi auxi-
liari sine illo qui nobis ē ablatas: per quem
7 in cuius nomine draconē serpentē antiquū
vicimus? Non igit nobis auxiliū prestabūt
quia 7 ipsi dolentes bodie plorant pre tene-
ritudinis magnitudine: implētes illud pro-
phetiā. Esa. 33. Angeli pacis amare flebāt
Si recurro ad deum patres: quomō me au-
diat ex quo propriū filiū non audīt ipsū 7 re-
linquēdo in peccatorū arbitrio deludendus
flagellandū: 7 crucifigendū p memifero pec-
catore? Nam ipsi attribuit potētia. Qua p-
pter timeo ne in ista die dictur? sit: Non est
cōueniens qz in ista die debeat cū hominib?

cōmūicare: quia mihi abstulerūt potētiā
quā peculiariter teneor possidere. vnde sicut
Matth. 27. scribit: dixerūt filio meo. Qd
fidit in deo. s. patre: liberet eū nunc si vult:
quasi dicāt: eū liberare nō potest. Si rursum
vado ad filiū dei dicet mihi: Ego vero pro
me in quātū homo grām inuenire nō possū:
7 tu vis vt pro mūdo rogez: 7 pro illis qui
mihi bodie blasphemātes vt deo abstulerunt
sapientiā: dicētes illud qd Mar. 15. dicit. Nāb
qui destruit templū dei 7 in tribus dieb? re-
edificas illud. Saluū fac me ipsū descen-
dens de cruce. quasi dicāt. Dicebas te tem-
plū destruere posses in trib? diebus illud re-
edificare scire: s3 vt mīm? sapiens locut? es
quia te saluū facere 7 descendere de cruce ne-
scis. Si denū vado ad spiritū sanctum: ti-
meo qz dicturus est mihi: Clemens sum et
appello: 7 ideo cōtra tales inclemētes imi-
sericordes: immo crudeles debeo crudelis
esse: 7 ideo nec gratiā eis tribuere. Nam vt
Luc. 23. scribit contra filiū xpī pilato dixe-
rūt: Tolle hunc 7 dimitte nobis barrabam
Vbi tanta impietate 7 inclemētia vsi sunt.
Si aut scdm consuetudinē ecclesie bonā re-
curro ad btām virginē: timeo ei a propiā
vidēs eam dolorib? affectā: meroribus ple-
nam ex crudelissima passiōe filij sui. Ti-
meo quoqz ne dictura sit: Ex quo bodie nō
possum pro redēptione filij mei gratiā inue-
nire: quomō possū tibi succurrere? Vbi ē dī
seretio tua? Vbi est prudentia tua? Vbi est
sapientia tua: qui deberes mihi cōpati 7 cō-
dolere: 7 per me vis gratiam inuenire? No-
li mihi in aurib? personare angelicā saluta-
tionē: que tali die tota conuersa est mihi in
amaritudinē. Dices forte mihi. Que idest
sine ve. Ego sum ita plena dolorib? ppter
passiōem filij mei: vt hoc lingua humana
exprimere non valeat: vnde illud Tren. 5.
vere dicere possum. Posuit me scilicet pas-
sio filij mei desolatam tota die merore con-
fectam. Aut dicetis Maria que illumina-
ta interpretari potest: cū ego sim oī lumie puata
Hinc potē? dicē possū illud Tren. 5. Desolū
factū ē cor meū: id est tenebrati sūt oculi mei.
aut desolū gfa ple. cū mea gfa psummata fuēit
i xij. stell. corone capis mei. d qz Apoc. 12. In
capite ei? corona stellarū xij. Et tñ bodie illud
Tren. 5. dicē possū. cecidit corona capis mei

Aut dicetis Dñs tecū: quē tāgere nō valeo
Unde in cruce pñs est iniquis deputat⁹: p-
pterea dico qz in eo. c. scriptū ē: Defecit gau-
diū cordis mei. Vel dicetis: Bñdixit tu in
mulierib⁹: cum videā me deceptā tā ab an-
gelo Habriele q̄ ab helysabet cognata mea
nā 7 maledicoz pze oib⁹ mulierib⁹ mundi.
Vel dicet: Bñdixit fruct⁹ ventris tui: q̄ ab
oib⁹ maledicis: accusat⁹: pspuit⁹: flagellatur
Et illud qd Tren⁹. 3. scriptū est dicit: Fa-
ctus sū in derisū oī populo. Et id cessare no-
lite dicere: Scā Maria ora p nobis: qz hoc
nō est accēs vt p vobis faciā tali die. S3 ne
vos oīno ozphanos deseraz absq̄ pze 7 sine
mīe: cū tñ mibi peculiariē mīam tribuatis
nouā matrē dūtaxat hodierna die vobis assi-
gnabo q̄ sup oīa hodie meruit exaltari: ista
q̄ppe erit crucib⁹issima: q̄ sola meruit filiūz
meū tali die pñm mūdi sustinere. d̄q̄ Augu.
ait: Crux q̄ pñ erat supplicii latronū tran-
sit ad frōtes ipatoz. Hec qd̄ v̄t beat⁹ Bo.
ait cū multo bonoz 7 reuerētia tanq̄ idru-
mentū nre salutis adorāda est. Crux enim
beatissima est reparatio angeloz: glia redē-
ptoz: restauratio 7 puctio pboz. Ad ipsaz
igif ait beata virgo: Filij mei dūtaxat bo-
die pgrā impetranda velut ad nouā matrēz
locū meū tencēt deuote recurratis: atq̄ cū
reuerentia multa 7 deuotione dicatis: Ave
digna de bonoz: verace infigna del populo
Lbristiano. Per Jesu chzistū nro redēpto-
re. Tu sola fusti digna elcharo pñio porta-
ri. Tu sei trāce infigna a sequitare Lbris-
to. I quale desiderat ei vol saluare. Poi te
p̄gamo brō segno in cbi fu posto e fieto Je-
su chzistū crucifixo: Lbi guardet refendi
noi tel suo furoz: amē. Aspiciētes in aucto-
rē fidei rē. Itēz vbi. s. Tanta est charitas
redēptoris nri erga humanū gen⁹: demōstra-
ta: vt predēptione ei⁹ hodie in cruce mori
voluerit: ppter qd si diligēter attēdim⁹ 7 ipz
in arboze crucis fideliter 7 deuote aspici-
m⁹ adeo excitabit ei⁹ acerbā passio sensus nros:
vt etiā p̄eo pati⁹ mori vel xēmēter affectem⁹
Eream⁹ igif hodie fratres charissimī extra
castra. i. tumult⁹ seculares: 7 negocia secula-
ria dimittam⁹. Nō loquā p̄ doloze p̄ filio
nec fili⁹ p̄it: nō frater fratni: nō vxoz mari-
to: nō maritus vxoz: non vicin⁹ vicino. In-
duamur v̄slib⁹ nigris 7 ad lachrymas nos

puocem⁹: 7 exemplo Pauli simul 7 doctria
cruci Lbristi toto conamine corda nra figa-
mus. Exēplo Pauli dixi quia ipse de se ipso
ad Gal. 2. ait. Crucifix⁹ sum 7 c. filij dei.
Holebat enim Paul⁹ aliā legē: s̄ solū crucē
seq̄ considerabat. vñ p̄me ad Lborin. p̄. Nos
autē p̄dicam⁹ Lbristū crucifixū 7 c. doctoris
Pauli: doctoris gentiū dixi: qz in p̄bis ppo-
sitis hortat in hac die omnes fideles dicentē:
Aspicientes 7 c. In auctore fidei. i. pncipiū
7 psumatore Jesu. i. finē. Quia ipse est Al-
pha 7 Omega. i. pncipiū 7 finis Apoc. i. postea se-
quitur excitādo nram ingratitudinē di. Qui
postposito sibi gaudio sustinuit crucē p̄fusio-
ne p̄tepta. Puto enim q̄ p̄ dixerit filio in
spū. Duoꝝ tibi est optio: elige qd vis: qz ppo-
no tibi gaudiū 7 doloze. Si enī vis induere
carnez humanā: 7 subire penas 7 dolores 7
mortē acerbissimā: tu acq̄res tantū meritūz
vt p te recupereš totū gen⁹ humanū. Et tuū
siquidē meritū se extēdet ad salutē p̄teritoz
p̄sentū 7 futuroz. Si p̄o eligis tibi gaudiū
scias totū gen⁹ humanū ppter p̄ctm suūz in
eterna dānatione esse peritūz: qz nulla pu-
ra creatura est sufficiēs genus humanū redē-
mere. Cui⁹ rō in apto ē: quia s̄m Ansel. in
li. Turde. bō. s3 mēsurā p̄ctio p̄ortz ēē satis
factionē: s̄ p̄ctm p̄mi bōis fuit infinitū rōne
dei offēsi: bō autē est finit⁹: s̄ finiti ad infini-
tū nulla est p̄portio: igif si d̄z esse p̄digna
satisfactio necesse est q̄ sit infinita: quia de⁹
in infinitū offēsus est. Cū igif null⁹ bō repe-
riatur infinite virtutis: necesse est inq̄t p̄ vt
tu fili mi suscipias v̄s tē humanitatis: 7 cum
ea doloze 7 mortē patiaris: 7 isto mō p̄dituz
humanū gen⁹ cū thesauro p̄ciosi sanguinis
tui redēparare poteris. Nō audis fili⁹? dul-
cissim⁹ ex nimia sue charitate cōmotus. Rē.
verbū illud Esa. 6. Ecce ego mitte me. Per
qd̄ significat p̄mptitudo p̄bi dei parati s̄bi
ire vituprosā mortē crucis: iuxta illud apli
ad Phil. 2. Humiliāuit semetipsū fac⁹ obe-
diens vsq̄ ad mortē aut crucis. Bñ
autē dicit apls: q̄ sustinuit crucē postposito si-
bi gaudio: qz. s̄. p̄elegit doloze mag⁹ q̄ gau-
diū: p̄fusione p̄tepta: quia nihil vili⁹ reputa-
bat q̄ suspēdi in cruce. Contēpsit igif hāc
p̄fusione: qz cū iniquis deputat⁹ est: 7 nud⁹
suspēsus seu crucifix⁹ 7 in die festo 7 in p̄spe-
ctu multitudinis gentiū ad maiorē p̄fusione

suspensus: Tunc enim verificatū est qđ di-
 xerat Jo. io. Nemo tollit aīam meā: sed ego
 pono eā: qđ fm oēs theo. maxime bñi **L** bo.
 in. 3. parte. q. 47. ar. i. l3 cruciatus flagella
 7 pbera iudeorū fuerint sufficiētia ad causan-
 diam mortē **L** bñi: tñ si ipse nolūisset nul-
 la lesio inflīcta in ei⁹ carne facultatē bñe po-
 tuisset: qđ virtute pbi dei cui cōiūcta erat in
 vnitāte psonē habebat potestātē pseruandi
 naturā suā: pōtēci qđ ei⁹ passio 7 mors fue-
 rit volūtaria: 7 a volūtate sua indirecte cau-
 sata: quia. s. non impediuit cū impedire possz
 Sicut si dicat aliqđ aliū pfundere: quia nō
 clausit fenestrā p quā bymber ingredit. Et
 hoc mō ipse **L** bñi: fuit cū passionis 7 mor-
 tis: quia. s. impedire poterat ne cruciatus in
 aliqđ ipsū lederet: vt dictū est. Que pfirmā-
 re videt Aug. in sermone. 15. de passione dī.
 Videte qđ sit in **L** bñi: humilitate my-
 steriū: qđ cū etern⁹ sit ab eterno ac dñs vnū-
 sitatis: vt seruoꝝ tñ suorū perficiat libertatez
 gaudet iniurijs: exultat obprobrijs: oīsq; ei
 pena in cruce triūphus est. Admirando re-
 mediū generis diabolū patiendo superat: 7 ho-
 minē moriendo vniūficat. Que oīa pro nob
 vniūgenitus dei fili⁹ pietate aggressus ē: vir-
 tute sustinuit: humilitate pfecit. hec ille. Igi-
 tur postposito sibi gaudio. su. cru. 7c. Inqui-
 bus sacratissimis aplī verbis in ista die cum
 ipso aplo tria diligēter cōsiderare habem⁹.
 Primo enī aspicientes cōsiderare habem⁹
 Jesum cuz Maria virgine colloquentem 7
 plorantē. Secundo aspicientes p̄siderare de-
 temus Jesū cum sanctis aplīs suis plura fa-
 cientē dicentē: 7 docentē. Tercio Aspi. con-
 siderare debem⁹ Jesum cum perfidis iudeis
 amarissimā crucis mortē sustinentē 7 patie-
 tem: nec nō 7 contēnentē.

Para prima huius sermonis in qua con-
 tēplaf Jesus confortās matrē suā vltimen-
 tissime dolentē ppter passionē suā proxime
 venturā anteq̄ processurus ad passionē ab
 ea separaretur.

Rimo igit in isto sermone: Aspiciē-
 tes considerem⁹ Jesum cum Ma-
 ria virgine matre sua dulciter collo-
 quentē 7 cum ipsa plorantē. In qua confide-
 ratione mollificabunt sicut cera corda nra.
 Nam inter ipsos fuit magn⁹ 7 perfectissim⁹
 amor: ppter quē in isto tēpore processit etiā

maximus dolor. Ad cui⁹ mysterij declara-
 tionē septē contēplationes in ista parte la-
 chrymosa annotabim⁹ quarū Prima dicit
 doloris Marie verificatio. Secunda dicit
 doloris Marie extensio. Tercia dicit dolo-
 ris Marie origiatio. Quarta dicit dolo-
 ris Marie suspitio. Quinta dicit doloris
 Marie annūciatio. Sexta dicit doloris Ma-
 rie fugatio. Septimo dicit doloris Marie
 Augmentatio.

Particula prima hui⁹ prime partis prin-
 cipalis in qua probat qđ btā virgo vere do-
 luit de passione filij sui.

Rima in ista parte cōsideratio dicit
 p doloris Marie verificatio: psumūt
 enim quidā insulte dicere be. virgi-
 nem nō habuisse tot 7 tantos dolores sicut d
 ea scribit 7 predicat: pbare volētes his rōni-
 bus que subseribunt. ¶ Primo dicētes qđ
 btā virgo nō erat sicut relique femine ad la-
 chrymas. pna: s. erat sapiēs 7 in oib⁹ cōfor-
 mis voluntati diuine: sciensq; voluntatē di-
 uinā siccordinasse filium suū mori in cruce.
 Iuxta illud. pphicū. Moriet filius meus Je-
 sus 7 cōuertet populū: ppter qđ nō est cre-
 dendū qđ ipsa de morte filij sui doluerit. 7 do-
 lorē exteri⁹ lachrymādo ostēderit: ne a volū-
 tate diuina discordare videret. ¶ Secūdo
 dicunt qđ beata virgo fuit plena cbaritate p-
 pter qđ cōparat soli ardenti. ps. 18. In sole
 posuit tabernaculū suū. Quapropter ex cba-
 ritate liberationē generis humani multū de-
 siderabat: s. nō ignorabat hāc liberationē p-
 mortē filij eius generi humano secuturam:
 qđ nō dolebat: imo poti⁹ gaudebat 7 de morte
 filij ei⁹ exultabat. ¶ Tercio qđ sciebat mortē
 filij sui cito transiurā: 7 post tridū filium
 suū d morte ad vitā glōsā resurrecturū: i ce-
 lum post qđraginta dies ascensurū: 7 ingētē
 gloriā post mortē suā assecuturū. In quibus
 oib⁹ pon⁹ gaudere qđ dolere: exultare qđ flere
 debebat. Szisterōnes nulle sūt. imo si quis
 eas tenē vellet beretic⁹ putaret: qđ fm Bo.
 in. 3. di. 17. ar. i. q. i. Idē rōnib⁹ posset pba-
 ri **L** bñi: vtraciq; nō habuisse passionis do-
 lorē: 7 sic euacuaret tota nra redēptio. Naz
 7 **L** bñi: fuit sapiētissim⁹ 7 p̄dicta oīa co-
 gnouit: 7 tñ verissime in sensualitate sua do-
 luit. Rōnes igit p̄dicte sūt vere: sed Sco. 7

Do. vbi. s. q. 2. ptingit accerbitatē eē in dolore q̄tū ad duo: videlicet q̄tū ad sensualitatem: et q̄tū ad rōnes. Fuerūt igit̄ p̄dicta p̄seruata in parte rōnali vñ ipsa gaudebat: s; ppter hoc nō tollit q̄n **Chriſtus** et virgo sine passi in parte sensuali. i. in portione inferiori. Habuit igit̄ b̄a virgo p̄dictas p̄siderationes et rōnes in rōne cōseruātes ipsā in vera patiētia: et p̄formantes volūtati diuine fm rōnem: s; ppter hoc nō est euacuatur dolor in parte sensuali vt dictum ē: ita vt vere doleret sensibili dolore in corpore et in aia. Unde **Alexan.** in. 3. parte in tractatu de p̄ceptiōe **Chriſti.** q. 16. in r̄sione. 2. arg. inquit. q̄ in virgine fuit dolor de cōpassione filiū sui fm partē inferiorē rōnis: nō tñ tantū quantū in filio: s; fm partē superiorē q̄ ipsa considerauit fructū passionis. s. redēptionē nr̄am fuit sūmūz gaudiū: q; ipsū fructū maxie desiderabat: et id gaudebat: fuit igit̄ dolor in parte sensibili virginis. **Qd** p̄bat tripliciter: rōne: auctē: exēplo. **¶** Primo p̄bat rōne tripliciter fm triplicē respectū. p̄ma rō est respectu sui sic. **Snia** est p̄bi in topicis dicentis. **Qd** min⁹ videt̄ inesse et inest: q̄ et id qd magis: s; virgo voluit tpe q̄ nō videbat multū dolēdum q̄n. s. p̄didit filiū suū in bierusalē dum ascendisset ad festū: et cū iam p̄r decēz milia ria ipsa et **Ioseph** ab vrbē venissent. In quo loco fuit et p̄r vnā noctē q̄eni: nō inueniētes eū cū dolore ad ciuitatē reuersi sūt. **At** vbi in tēplo reperierūt eū: vt patet **Luc. 2.** Dixit **Iesu** mater eius: Fili quid fecisti nob̄ sic pater tu⁹ et ego dolētes querebam⁹ te. Si igit̄ tur tūc voluit q̄ nō erat causa tanti doloris. **Nō** enim ait **Origenes** credidit tūc filiū eē captū aut mortuū: s; ascendisse in celū: et tñ voluit dubitāse ne aliqd̄ fecisset qd filiū displicuisset: quāto magis credendū est tpe moris sue doluisse. **¶** Secūda rō est respectu nr̄i. **Ait** enim **Ber.** qd paucis mortaliūz cōstat esse collatū: fas nō est certe dicere tāte virginis fuisse negatū. **hec** ille. imo b̄a virgo hūit cōgras et p̄uilegia q̄ fuerūt in sanctis. si igit̄ tur alicui mortaliū p̄cessa est gr̄a dolēdi de passione filiū dei. **¶** Nam frater **Joānes** de aluerna tātā gr̄az habuit qd dū videret **Chriſtū** in cruce lachrymas cōtinere non poterat. **Similiter** frater **Jacobus** et tudento: audiens legere euāgeliiū passionis **Chriſti**: nō

soli lachrymas: sed nec clamores valuit cōtinere: imo clamās et dicēs: **Ube** mihi misero peccatori extra ecclesiā ad cellā currit. **Si** militer et beatus **Frācis.** ita passionē **Chriſti** plorauit et fleuit: vt cecus efficeret et stigma ta ipsius **Chriſti** b̄e pmereret. **Si** igit̄ tur isti sancti habuerūt tantā gr̄am dolēdi de passione **Chriſti**: multo ampli⁹ credendum est banc gratiā habuisse beatā virginē i morte filiū sui. **¶** Tertia ratio est respectu ipsi⁹ **Chriſti**. **Amor** enim debet esse reciprocus quia est virtus vnitiua amantis cū amato: fm **Dio.** in. 4. de diuinis noibus: ita vt dicat **Licero** qd amic⁹ et alē ego. et p̄ba. 8. **Et** bi. dicit qd amantiū est idem velle et nolle. **Et** quāuis fm p̄bm. 8. **Et** bi. **Amor** parentū maior sit ad filios q̄ filiorū ad parētes. **Tñ** inter beatā virginē et **Chriſtū** erat amor reciprocus: ita vt essent vnū cor et vna aia. si igit̄ fili⁹ volebat de dolore nr̄is forte plus qd doleret de seipso: et beatā virginē hoc cognoscebat: non est dubiū qd vtriq̄ dolorē repēdebat. **Unde** proculdubio dicendū est qd beatā virginē videns filiū talia et tanta pati vehementer doluit: sciensq; filiū ipsam aperte dolentē et afflictā cognoscere: et propter hoc amplius dolere et dolorē suū crescere ipsa beatā virginē velmētī⁹ condoluit: et ita reciproce etiā ipsa dolebat plus de dolore filiū qd de proprio: et quanto plus condolebat filio tanto magis augebat dolorē in seipsa. **¶** Secundo hoc idē probat auctē triplici. **¶** Primo auctē **Symeonis** **Luc. 2.** p̄phantis quādo p̄sentato **Iesu** in brachijs suis post qd dixit: **Hūc** dimittis et. **Bñdixit** illis **Symeon** et dixit ad **Mariā** matrem eius: **Ece** positus est hic in ruinā et resurrectionē multorū in israel: et in signū cui cōtradiceb: et tuā ipsi⁹ animā pertrāsibit gladi⁹. **In** quib⁹ verbis tres annūciationes fecit beate virgini. **¶** Prima. **Ece** hic positus est in ruinā et resurrectionē multorū: venit in iudiciū multorū malorū: et in p̄destinatorum omnium saluationem. **Secūda** est in signū cui contradicetur: quia omnis sp̄s saluandorum erit per hunc tuum filium in signū cui p̄diceb. sicut bates **Ben.** 9 de arcu federis: ita **Chriſtus** posuit est in signū saluādis. **¶** Tercia est p̄batia doloris p̄ginis habituri in passione ei⁹ quādo dixit:

Et tuā ipsi aiaz ptransibit gladi. ¶ Secūdo idē pbat auctē Damasc. sup Luc. vi. Dolores q̄s virgo effugit paries: hos in passione Lbristi sustinuit. hec ille. ¶ Tertio idē pbat auctē Aug. in sermone. 8. de passione dñi. Juxta crucē stabat Maria p̄siderās vultu benigno Lbristū p̄dentē in crucē patibulo: pedib⁹ in itens: man⁹ leuabat: amplexans crucē: ruens in oscula eius q̄ parte sanguinis Lbristi nuda rigabat vt Lbristum valeret amplecti: cū nō poterat sursum volebat ascendere. Sperat amor nōnunq̄ q̄ raro fieri p̄t: sibi cedere cūcta amor impatiens credit: volebat amplecti Lbristū in altū p̄dentē: s; man⁹ frustra in se copiose redibante: se leuās sursum e terra: erigebat ad Lbristū: que tāgere cū neq̄bat manu collidebat ad terram ⁊ pstrata iacebat inēsitate doloris dep̄essa: s; eā erigere magis vis amoris imensa cōpellebat: ipetu amoris surgebat intensi q̄ manib⁹ cupiebat attrectare Lbristū. Lū p̄o vis nō esset: ⁊ victa dolore terrā itereruz p̄tere cogebat. hec ille. ¶ Tertio hoc idē pbat exēplo triplici. Primo exēplo vniuersali oīuz matrū naturalū. Nunq̄ repta est mater ita crudelis q̄ nō plāgeret mortē filij sui: s; btā virgo fuit s; in iāz oīuz theolo⁹ vere mater naturalis ipsius Lbristi: quia ipsū de puris sanguinib⁹ pcepit nouē mēsb⁹ in vtero portauit: pepit: ⁊ suo lacte nutriuit igit̄ de ipso tanq̄ de p̄p̄io filio v̄r: cōdoluit. ¶ Secūdo pbat exēplo singulari pluriū s̄a cōp̄: a q̄b⁹ iste amor naturalis filioz amoueri nō potuit. Hāc sanct⁹ Aug. vt legit in. 9. p̄fessionū suaperiā post p̄uersionē suā dum repatriando mortua esset mater sua: sentiens se p̄uatū sua dulcissima matre: tantū fleuit q̄ a lachrymis p̄tineri nō poterat. Et dūz se mel disputaret de cōtēptu mūdi: recordatus matris sue: nō valēs se vltra a lachrymis continere: disputatione dimissa cameraz intravit. Si igit̄ tū doluit fili⁹ de matre: quāto magis dolere debebat mater de filio: cuz vt dictū est maior sit amor parentū erga filios q̄ ecduerso. Similit̄ ⁊ paula de q̄ scribit Hieronym⁹ ad Eustōm q̄ dū moriebat sibi aliq̄s fili⁹ incōsolabilē dolebat: vñ ēicit ipse ibidem. Inter hostiū man⁹ ⁊ captiuita s; duras necessitatē nībil crudeli⁹ est q̄ parentēs a filiis separari. hec ille. ¶ Tertio pbat exēplo

particulari vni⁹ virginis deuotissime virginis Marie: desiderātis certificari de dolore ipsi⁹ virginis tpe passionis filij sui: at vbi dōmiendo videre sibi pepisse vñ filiū: ⁊ post partū q̄ sibi ablatus fuisset: tū illa imaginatione excitata q̄rens filiū p̄lectū ⁊ nō inueniēs cepit plorare ⁊ clamare: ⁊ de lecto exiens plorando querebat filiū suū. Et isto mō cōcauit sibi btā virgo dolores suos. Et sic patet prima particula hui⁹ partis.

Secūda particula p̄me partis vbi declarat q̄ dolor btē virginis fuit intensissimus.

Ecūda p̄sideratio hui⁹ partis dōmiendo beate virginis extensio. Circa quā sciendū est q̄ nō solū btā virgo doluit: s; etiā v̄lemētē dolorē habuit: quod etiā probat tripliciter. rōne: auctē: exēplo. ¶ Primo rōne sic: Passio siue gladi⁹ passionis Lbristi p̄trāssit a iam virginis Marie: vt dictū est: s; gladi⁹ p̄transiēs aiaz magis penetrat q̄ p̄netrās corp⁹ vel carnē: p̄p̄ nobilissimū lōm: s; maiorē hēbebat p̄go passionē vel dolorē q̄ si gladi⁹ ille penetraret animā ei⁹: igit̄ ⁊c. Ideo ait Hiero. ad Eustōm q̄ tantus fuit dolor virginis q̄ licz nō fuerit mortua tū fuit plus q̄ martyr. Qd̄ p̄firmat Ric. in. 3. di. 33. ar. 7. q. 4. dīcēs q̄ licet caro virginis nō fuerit trāsira gladio ināli: tū fuit ita penosa q̄ vt dictū est: ipsa fuit plus q̄ martyr. Lā aut̄ q̄re nō fuit in tantis dolorib⁹ mortua hec est: qz. s; fuit p̄ p̄uilegiū p̄seruata: tū tā⁹ fuit ei⁹ dolor q̄ exēssit oīuz dolores: vñ ⁊ Aug. sup p̄dictū p̄bū Symeonis inq̄t: Hoc vtrq̄ significauit q̄ etiā maria p̄ quā gestū ē m̄ysteriū incarnatōis c̄bri s; in morte dñi dubitaret: nō tū in dubitatione p̄maneret. hec ille. Qd̄ p̄bū sane intelligendū est s; m̄ Alex. in r̄sione vltimū argumētū: qz in btā virgine dubitatio nō p̄transiuit spūm s; aiaz: hoc est sensuauitatis naturā. Nam dubitatio q̄q̄ nascit̄ a p̄fida infidelitate: sicut fuit in iudeis. Qūq̄ nascit̄ a stupēda re nature: sicut fit in reb⁹ miraculosis. Qūq̄ nascit̄ a naturali fragilitate: sic fuit in tpe isto in aplīs. Qūq̄ nascit̄ a naturali pietate: sicut fuit in isto tpe in btā virgine. Nunq̄ enim rōnalē partē ipsi⁹ dubitatio in fidelitatis tetigit: qz in fide nunq̄ dubitauit: imo aplīs nō credētib⁹ in passione sola in fide p̄māsit. Intelligēda est igit̄ s; dubitatio

naturalis siue cōpassionis: nō hesitatio infirmitatis. vel potest dici melius q̄ fuit dubitatio admirationis: que solet quādoq̄ habere ortū ex consideratione rei stupēde: quē admodū ipsa beata virgo angelo nunciante Luc. i. dubitādo rēdit. Quō fiet istud rē. Ita 7 in isto casu intelligendū est. Monebatur enī beata virgo stupore admirationis: cum videret filium suū quē firmiter credidit deus taliter patientē cuiusmodi considerationes solet associare quedā dubitatio vt possit cogitare: Est ne hic filius meus: quē sic patitur video? Adne ipse est rex regū 7 dñs dñan- tium? Vere si nescit ipsū esse filiū dei 7 opatione spūs sancti in me incarnatū id neq̄ credere possem. ¶ Secūdo hoc idem probat auctoritate ipsius hier. Tre. z. Beē virgini Marie amarissime dolēti dicētis. Qui compabo te: cui assimilabo te filia hierusalem: cui exequabor te 7 solabor te p̄go filia syon? magna est velud mare cōtritio tua quis medebitur tui? ¶ Tertio hoc idē probatur exēplo naturali: quia quanto res ē p̄ciosior si perditur: tanto magis ille dolet cui interest. Unde ad propositum magis dolet mater filij pulchri iuuenis: prudentis 7 sapientis q̄ de morte alterius has conditiones nō habentis: magisq̄ dolet de morte inimici 7 vnigeniti filij q̄ si plures haberet: q̄ eius dolores mitigare possent. Unde glo. super illud hier. 6. Luctus vnigeniti facti tibi luctus amaruz: sicut inquit. Nihil dolentius vnigeniti morte. Lūz igitur beata virgo habuerit filium vniciū 7 vnigenitū: iuuenē 7 pulcherrimū: super omnes natos hominū prudentem: oibus virtutibus plenū: 7 oīno sapientissimū: sequit̄ dolores eius maiorē fuisse 7 plus q̄ credi posset: fuit enī non solū naturalis: sed vt ita loquar dolor supnaturalis respectu ipsius filij dei de spū sancto cōcepti. Et sic patet particula secūda huius prime partis principalis.

Particula tertia i qua declaratur vnde dolor beē virginis habuit originem.

Etia cōsideratio in hac parte dicif beate virginis doloris originatio.

Unde. s. tant⁹ dolor hūit in ip̄a originē. Circa quā notandū q̄ habuit originē ab ignorantia aliquarū rerū quas de⁹ noluit ita cito sibi revelare: q̄uis sciuerit plus ipsa

sola q̄ omnes alij doc. p̄phete 7 apostoli

¶ Primū quod ignorauit fuit incarnatio filij rei in ipsa: quia q̄uis sciret ipsum sūpturū carnē de virgine: per noticiā illius p̄phetie Esa. 7. Ecce virgo concipiet 7 pariet filium rē. tñ fm doc. maxime Ric. nesciebat q̄ p̄phetia loqueretur de se ipsa: imo ex profunda hūilitate hoc nullatenus cogitabat: s̄ illi virgini que futura erat mater dei seruire affectabat. ¶ Secūdū quod ignorauit fuit filij perditio: quia q̄n ipsū perdidit: vt patet ex supradictis: ignorauit vbi esset: donec anxie querēdo ipsū inuenit disputantē i tēplo. Luc. 2. Si enim sciuisset vbi fuisset: nō tanto studio quesuisset: quod tñ mysteriū multi angeli non ignorabant. ¶ Tertū qd beata virgo ignorauit fuit passionis filij sui tēporalis determinatio 7 patiendi modificatio: quia q̄uis ipsū sciret p̄ hūanū generis redēptionē moriturū tamē nesciebat temp⁹ determinatū nec afflictōnis modū: nec mortis seu passionis locū. Et hoc fuit prouidētia diuina dispensatū: vt simul 7 semel omnia ad causandū intensiorē dolorem: cōcurrerent. Nam si tēpore annūciationis angelice fuisset sibi annūciata filij sui passio acerbißima: forte non consensisset ita leniter angelo nūciantī: quia sicut voluit certificari ab angelo de integritate sue virginitatis in concipiēdo 7 pariēdo filium ante q̄ cōsentiret: ita forte voluisset 7 certa fieri: ne filius suus ita turpiter moreretur ante q̄ eundē consensum preberet. Fuit enī certificata de morte filij sui implicite q̄n dixit angelus: Solū faciet populū suū rē. que salus futura erat p mortem eius. Nec mireris si ista ignorabat: quia milia angelorū hoc idē ignorabant. Unde dicebant angeli vt scribitur Esa. 63. Quis est iste qui venit de edon tinctis vestibus de Bosra? Iste formosus i stola sua gradat⁹ in multitudine fortitudinis sue rē. Est enī cōmunis sententia docto. q̄ innumerabiles angeli nescierūt mysteria passionis christi: nisi q̄n ascendit in celū 7 viderunt glorie sue triūphum: Quapropter nō est incōueniens si virgo etiā ad rēpus nesciuit 7 ignorauit. q̄ si queratur: que opinio esset beate virginis de filio suo. Dico q̄ opinio sua erat q̄ deberet mortali qua morte suauissima. i. mitiori modo ceteris hominibus. Sed vt dē

est nesciebat modus: tempus et locus. Sed videns tot et tanta de filio suo conservabat oia in corde suo conferens: ex quibus oriebatur et initium sumebat dolor in anima sua: Et sic patet tertia particula prime partis.

Particula. 4. in qua ponitur cause propinque suspicionis beate virginis de morte filii.

Quarta consideratio in ista parte dicitur doloris beate virginis propinqua suspitio. Circa quod sciendum quod tres fuerunt cause dantes beate virgini suspicionem: quod mors filii sui appropinquaret. Prima causa fuit iudeorum iniqua persecutio: Nam ut vidit infamias et persecutiones quas iudei filio suo inferebant: suspicari cepit ne gladius passionis appropinquaret: Audierat enim quod voluerunt eum precipitare de supercilio montis: ut patet Luc. 4. Item voluerunt eum lapidare: ipse autem abscondit se et exiit de templo: ut patet Jo. 8. Et multa alia de quibus habet Jo. 6. et successive usque ad. c. 13. maxime quando suscitavit Lagarum. Jo. xi. in die veneris ante dominicam de passione: propter quod die dominico sequenti: que propterea nominata est dominica de passione fuit factum primum consilium de morte Christi: quod consilium non est credendum fuisse absconditum matri sue. Sed quia nondum eius hora venerat recessit de Bethania et inivit Etsrem civitatem parvam: et ibi fecit multa mirabilia: ut patet Matb. 19. Sed antequam iret: pie credendum est quod a matre sua vna cum Maria magdalena cuius fratres suscitaverat fuerit rogatus ne ab eis discederet: sed secum manere vellet quarum precibus non acquiescens: sed per verba generalia ipsas confortans magnam suspitionem in mentibus earum generavit. Recedens igitur nec usque ad diem sabbati palmarum revertens matrem suam cum magno dolore et suspiratione dimisit. Die autem sabbati ante palmas venit Christus in Bethaniam ubi erat mater sua: pre multitudine lachrymarum ac infinitis doloribus multum corpore fatigata: ut per suam presentiam amaritudinem matris refocillaret et doloris aliqualem mitigaret: In isto autem sero paravit cenam Iesu Maria magdalena et Martha in domo Symonis leprosi: ut patet Joan. 12. Matb. 16. et

Mar. 14. In qua cena fuit Symon leprosus et Lagarus resuscitatus. Et dicit Aug. quod ipse narrauit multa de penis inferni et purgatorii: et de statu sanctorum patrum in limbo. Cum autem Christus in hac cena esset Maria magdalena accepit libram unguenti nardi spicati. i. de spiciis et folijs confecti et unxit pedes Iesu. et reple. est dom. ex odo. unguenti. Jo. 12. Dixit ergo iudas avaricia ducens: quare hoc unguentum non venit. 300. denariis: et datus est egenis? Dixit autem hoc non quia de egenis pertinebat ad eum: sed quia fur erat et latro: et loculos habens: et ea que mittebatur portabat. Et 13. hoc idem alij discipuli viderunt: tamen ille ut dictum est: avaricia dixit: illi autem egenorum pietate dixerunt. Ratio autem quare Christus iudas in discipulorum collegio elegit eum sciret ipsum esse furem et latronem est per Augusti. ut adimpleretur scriptura de morte Christi: que esse debebat redemptio nostra. Preterea ut ostenderet quod de quatuor est de se vocat omnes ad salutem. Item ad ostendendum quod in ecclesia militanti congregati sunt boni et mali: et quod realiter dantur malis bona temporalia sicut iude: sed bonis reservantur bona celestia. Huiusmodi habet figura Beathan. 9. de Abrahā qui dedit bona mobilia filiis concubinarum: filio autem legitimo nihil tunc dedit: quia hereditatem reservavit. Videtur igitur Iesus iude et aliorum murmuracione dixit. Quid molesti estis huic mulieri? opus enim bonum operata est in me: Sinite illam: ut in die sepulture mee servet illud. Pauperes enim semper habebitis vobiscum: me autem non semper habebitis. quasi dicit. Si tu iuda et vos alij non vultis benefacere: nolite alios benefacientes impedire: quia scriptum est. Benefacientes ne impedias. Huiusmodi autem unctio figurata est Ihu. 7. ubi habetur: quod cum tabernaculum esset impletum: unxit eum Moyses quod sine dubio figurabat Christum Item 3. Leui. 8. habetur. quod Aaron antequam ad altare accederet ut deo offerret: erat iunctus spatio dierum. 7. Sic et Christus debuit septima die antequam ascenderet ad altare crucis perungi. Que omnia considerans beata virgo: et in corde suo conferens pre suspicionem incipiebat dolere. Sequenti vero die. i. in dominica palmarum: ut patet Jo. 12. Matb. 21.

L. 19. Mar. xi. Venit Iesus sedens super pul-
lum asine et summo honore receptus est. Sed
omnes isti honores in ista die versi sunt sibi
in contumelias. Sed de hoc latius dicemus
alias. Tunc enim impleta est prophetia Hie-
remi. 9. scripta. Ecce rex tuus venit tibi iu-
stus et saluator. et ipse pauper: et sedens super
asinum et pullum asine. Illo autem die cum se-
ro factus esset rediit ieiunius in Bethaniam
cum discipulis suis: neminem enim inuenerat
in Hierusalem qui cum ad portum aque frigi-
de inuitaret. Quod considerans ait Iesu ma-
gis dolere cepit: Unde et filium rogauit dicens
Fac mihi mater tuam hanc gratiam: fili-
um quam toto conatu deprecor: ut amplius istis
diebus non reuertaris in Hierusalem. Cui cum
reuerentia Christus respondit. Patientiam
habeas in me mater mea: quia tempus est ut ad-
impleantur scripture. **Mat. 23. 1.** scriptum
est. Filios enutriti et exaltati: ipsi autem spre-
uerunt me. Et. 5. c. iterum dicit. Quid tibi
facere vultis: ut non fecerit? Expectaui ut fa-
ceret: quas fecit autem spinas. Non igitur mi-
reris si vinea huius populi non faciat fructum
bonum: quia sunt a me separati qui suis vitis
vera. Quo audito beata virgo magis voluit
et tenerrime flere cepit: sed ut cum a filio co-
fortata vna cum illo ad cenam periret: si cre-
do quod pro nimio dolore parum comedit.
Die autem lune s. Mat. 26. 1. ubi supra. et
Mar. 14. 1. et **L. 20.** Tempestive surgit Je-
sus et iterum inuit Hierusalem: et cum esset in
templo predicauit: et s. cronicas: in isto die
adduxerunt scribae et pharisei mulierem et adul-
terio deprehensam: et alia multa fecit. De se-
ro autem iterum venit ieiunius in Bethaniam
et inuenta matre reuerenter eam salutauit.
Et mater respondit. Quomodo potest mihi
dari salus cum timeam te subito esse moritu-
rum: Saltez ante mortem tuam corporalis pre-
sentia tua mihi non deesset. Quomodo enim
fili mihi possum non dolere: cum videam quod tu
es panis viuus angelorum: et quilibet de his sic
famelicus: nec sit aliquis qui tibi aut panem
aut aquam ministret. Cui Christus: mater
dilecta confortare: quia ego in hoc mundo
sum medicus: et medicina humani generis: me-
dicinam autem oportet esse morbo contrari-
am. Et ideo ego qui sum quies fatigorum: ut

detur lassis requies: Ego qui sum veritas et
falso accusor: ut deinceps via veritatis ostē-
dam: quibus verbis generalibus dolor ma-
rie augebatur. **Die autem martis** de ma-
ne etiam reuertitur Iesus Hierusalem: et ve-
niens ad templum tota die predicauit: et cum
principibus sacerdotum et phariseis multas
disputationes habuit. In hac proposuerunt
principes in qua potestate demonia eiceret
et camposores de templo expelleret: herodia-
ni pro de tributo cesaris **Mat. 22.** Pharisei
autem de maiore legis mandato ibidem.
Et de multis alijs que longus esset enarra-
re. Quibus omnibus Christus imposuit silen-
tium sapienter respondendo. In hac etiam
die Christus multas parabolas proposuit. s.
de filio prodigo. **Luc. 15.** Et de laboranti-
bus qui occiderunt filium patris familias.
Mat. 21. Unde in fine omnium dixit: quod
ab eis occidendus esset: Quapropter volue-
runt eum tenere: sed abscondit se ab eis: quia
non dux venerat hora eius. Cum autem iret
in montem oliueticum discipulis suis: predi-
xit eis vniuersale iudicium mundi: ut patet
Mat. 25. Et in fine verborum dixit eis.
Scitis quia post biduum pascha fiet: et filius
hominis tradetur ut crucifigatur. Et hoc
multotiens dixerit eis: nunquam tamen ita deter-
minate sicut nunc. Nam hoc verbum dixit
die martis de sero: quia agnus paschalis die
Jouis sequenti debebat manducari. quando
s. initium erat magne solennitatis que erat in
parasceue. i. in feria sexta: sed quia Christus
propter multas occupationes ultra solitum
tardauerat venire ad hospitium: Quapropter
considera anima deuota in qua anxietate de-
bebat esse mater sua quando preteribat ho-
ra sua consueta aduentus sui. Puto enim quod
tunc credidit filium suum esse captum. Unde
ad mariam magdalenam cum multis lacry-
mis recurrens inuitauit eam ut secum vellet
ire versus Hierusalem lacrymando et suspi-
rando: mater Iesu tacite plorando dicebat.
Fili mi: cur me ita cito dereliquisti? Ma-
ria vero magdalena clamando vociferabatur.
Magister mi: cur tam cito te perdidi?
Quas a longe audiens Iesus: Etiam ipse
se ingemuit: Quapropter credo ut aliquos
ex discipulis suis: Ut puta: Petrum: et

D 23

Joannem ante ipsum ad matrem suam miserit ad eius adventum annunciandum: Quibus visis considero quod beata mater magis ingemuit: nec illis pro dolore loqui valens: dolor in ipsa incrementum accepit. O beata virgo dolorosa quid facies in monte calvarie: quando videbis filium tuum in cruce suspensum: vulneratum: cruentatum et mortuum: si nunc pro modo vel nihilo ita doles: ita ingemiscis: ita ploras? Sed hec sunt initia dolorum. Interea venit Jesus utriusque pro compassione matris ingemiscens et plorans. Quo appropinquato matri cecidit ad pedes Jesu mater eius lacrymando: suspirando: nec aliquid pro dolore dicendo: et presentia et verbis Jesu aliquantulum recreata surgendo: Bethaniam ambo preterit ambo ingemiscentes: et pauca pro nimio dolore dicentes. Plorabant tunc apostoli omnes: quos Jesus reprehendebat: sed nec ipse cum eis continere valebat: plorabat Maria magdalena et vociferando clamabat. Tandem post multas lacrymas preparata est cena: in qua fuit maior cibatio lacrymarum quam aliarum rerum. Non enim pro dolore comedere poterant. Audiens autem Maria ab apostolis: quod filium suum voluerunt lapidare iudei magis ac magis timuit: doluitque valde. Hec enim fuit prima causa suspitionis. Secunda pro fuit predicationis cessatio. Nam die mercurij sequenti in mane non iuit Jesus more solito ad predicandum. Quo facto crevit suspitio virginis. Ratio autem quare illo die non iuit ad predicandum fuit secundum doctorem. ut daret locum prodicionis iude traditori. Nam illo die principes sacerdotum et seniores populi in disputationibus non occupati in atrium principis sacerdotum: qui vocabatur Cayphas consilium fecerunt ut Jesus dolo caperent et occiderent. Dicebant autem. Non in die festo: ne forte tumultus fieret in populo: ut patet Matheo. 26. Due enim fuerunt cause mortis christi. Prima fuit invidia iudeorum: quia ut patet hic: et etiam Joanne. 8. dicebant. Quid facimus: quia hic homo multa signa facit? Si dimittimus eum sic omnes credent in eum. Secunda causa fuit avaricia iude: quia isto die accessit ad consilium dei. Quid vultis mihi dare et ego eum vobis tradam? Quod autem hoc die fuerit approbata ecclesia que in ipsa die legit prophetiam

Isa. 92. ubi dicitur. Ecce merces eius cum eo venit. Unde solent plerique devoti in isto die ieiunare et a carnibus abstinere in commemoratione huius venditionis. Et quia vnguentum expensum in persona christi extimatum fuerat a iuda. 300. denariis: ut decimam partem lucri more suo habere posset. 30. argenteos pro proditiōe sua quesivit. Unde ut ibidem dicitur. Constituerunt ei. 30. argenteos. Unde quidam devotus doctor inquit. O iuda cur non vendidisti matrem cum filio: ut quorum erat inseparabilis et indissolubilis amor et caritas: pro forma fieret passio utriusque. Que verba confirmat Augustinus dicens. O iuda inique mercator: o iuda avarie pessime: potuisti petere a matre eius. 30. argenteos: et ipsa hostiatim eundo ipsam pecuniam inuenisset ante quam sic turpiter ipsius filius suus vendidisset. Hec ille. Hec igitur fuit secunda causa suspitionis: predicationis cessatio: consilij congregatio: et proditoris recessio: quando erant ignote ipsi beate virgini. Tertia causa suspitionis fuit Marie magdalene et aliorum apostolorum afflictio: quia beata virgo videns magdalenam magis solito afflictam: suspicata est ne aliquid sciret de filio suo: vidensque apostolos magis solito afflictos suspicata est ne aliquid scirent de morte sui filij. Tribus enim vicibus revelavit christus discipulis suis mysterium passionis sue: sicut patet Matheo. 20. ubi dicitur: quod ascendens Jesus Hierosolymam assumpsit. id est discipulos suos secreto et ait. Ecce ascendimus Hierosolymam et filius hominis tradetur pontifici et scri. et condemnabitur: et tra. et crucifigetur. et tertia die resurget. Similem revelationem fecit. Matheo. 13. et Luc. 17. sed precepit eis ne cuiquam dicerent. Quia pro non dixerat eis tempus: credentes forte hoc negocium in longum transire non multum affligebantur. Isto autem die mercurij: quia sero precedenti audierant ab eo ut dictum est supra: quia post biduum pascha fiet: et filius hominis tradetur ut crucifigatur. Matheo. 26. magis solito affligebantur. Unde nec credere poterant nec infirmul stare: et colloqui volebant: nec in conspectu matris nec christi propter multitudinem lacrymarum compere volebant. Que omnia videns beata virgo vehementer su-

spicabatur mortem filij sui appropinquare. Unde et dicebat. Heu me: gladius passionis appropinquat: heu me misera mater quod cito tempus illud aduenit: heu me infelix quod cito perdam filium meum. Ibat enim ad magdalenam et plorans dicebat. O soror mea: scis ne aliquid de filio meo dic mihi. Que utique plorando respondebat. Non possis tibi aliquid dicere mater mea magistra mea etc. nisi quod res male se habet: et nihil boni interest. Similiter adibat apostolos dicens. O filio mei dulcissimi quid habetis: quid ploratis: quid lugetis: quid fletis? Iudeus quod magdalena respondebat. et propter preceptum domini aliquid dicere non audebant: sed singultibus et lachrymis aperte negocium significabant: quo fiebat ut dolor virginis vebementer tunc angerebatur. Et sic patet quarta particula huius prime partis.

Particula. 5. in qua ponitur reuelatio passionis christi facta beate virgini: per ipsum filium.

Antea huius partis consideratio dicitur annunciatio: quia predictis expletis non valens beata virgo aliquid certitudinaliter amaria magdalena: vel ab apostolis de morte filij sui aliqua via scire: tunc humiliter et lachrymose abiit ad filium suum amplectendo eum: ita ut etiam Iesus se continere non valeret: et genuflectens beata mater rogabat eum. Filium dulcissime per illius timores et labores quem sustinui in fugiendo et portando te in egyptum: per illum in eis amoris filialem quem erga me te habere cognosco dic mihi: quid est futurum de te. Tu enim es filius dei: tu nihil ignoras: tu omnia nosti: nulla te latet cognitio: quid de te facere decreuerunt iudei. Tunc filius eius dulcissimus precibus matris motus: per totam istam noctem secreto loco cum ipsa matre se restringens peculiariter et ultra solitum colloquens tria sibi secreta reuelauit. Primum secretum fuit quod die sequenti capiendus erat et moriturus. Unde considerare possumus quod dulcissime matri sue sic diceret. Benedicte virgo mater dulcissima: quia mane sequenti a te sum recessurus: et iturus velut agnus ad mortem: accipe quam vis consolationis de carne purissima quam mihi donasti. Jam amplius tecum cum hac carne mortali familiariter manere non potero. Tempus enim pro-

pe est ut quicquid prophetedixerunt de me per iudeorum nequitiam adimpleatur. Ad que verba velut exanimis et mortua: virgo virginis iam effecta per magnum spatium loqui non potuit: sed a locutione filij blandissima viribus ut cumque resumptis clarius hoc negotium intelligere voluit. Secundum igitur secretum ei reuelatum fuit quia morte esset moriturus: quia debebat tradit: capiti: ligari: conspui: flagellari: et tandem hora sexta crucifigi in monte caluario: et ibidem ipsa vidente mori et occidi. Mater dei dolorosa quam amara nuntiatio fuit ista. Sufficiebat. n. tibi condolere et post dolere: et non ante dolere. Pertransiuit enim gladius passionis filij tui prius animam tuam quam carnem suam. Considera anima deuota si potes: quantus in illa nuntiatione dolor: in illa virginali anima ortus. Credo enim quod tunc clamorosas voces continere non valuerit: ita ut apostolos et magdalenam etiam ad lachrymas et voces excitaret. Tunc tota illa domus plena erat vocibus dolorationis et lachrymis plus quam credi potest. Tertium secretum ei reuelatum ad mitigandum virginales dolores fuit ipsum gloriosa resurrectio. Credo enim tunc filium dixisse matri: Noli timere mater: quia tertia die gloriosus resurgas non amplius moriturus. Et tu igitur benedicta mater confortare: quia cito videbo te et gaudebit cor tuum. Et sic patet quinta particula prime partis.

Particula. 6. in qua ponitur quedam dolorosa disceptatio inter matrem et filium.

Extra consideratio dicitur doloris virginis fugatio. Circa quas sciendum quod predictis beata virgo intellectis et auditis tres disceptationes fecit cum filio suo: tres petitiones cum postulando ad effugandum istos dolores. Prima disceptatio fuit quod non deberet mori petens: ut non moreretur. Unde considera ipsam loquentem ad filium et dicentem. Fili mi dulcissime propter totam rationem humani generis redemptionem: tamen hoc supportare non valeo ut te iudei hac de causa purum et innocentem occidant: nec hoc fieri debet: quod multis rationibus ostendere conabor. Primo ratione iusticie. Nam ipsa iusticia sic diffinit. Iusticia est rectitudo voluntatis reddens unicuique quod suum est. i. finem quod unusquisque

meruit. Si igitur reddat unicuique quod me-
ruit: tunc solū iniustus dabit supplicium: ius-
tus p̄o 7 innocentibus dabit premium: 7 per
consequens tibi iustissimo necdū debere mor-
tis supplicium: sed 7 gaudium sempiternum.
Hāz 7 scriptura sacra hoc affirmat. Scri-
ptus est enim Exo. 23. Iustus 7 innocentes
non occidas. Et Daniel. 12. Innocentem 7
iustum non interficias. Et Ezechiel. 18. Anima
que peccauerit ipsa morietur: Sed tu fili mi
innocentissim⁹ es nec vnq̄ peccasti: ergo tu
nō debes mori. ¶ Secundo hoc idem probō
ratione misericordie. Hāz misericordia est
miseris dāns corda. i. cordialiter se exponēs
vt lubueniat existentibus in miseria: 7 maxi-
me iustis 7 inocētibus: sed maxima miseria
homini impossibilis in hac vita est mors iniu-
ste 7 iniq̄ illata: ergo 7 tibi fili mi succurret:
quia innocens es 7 sine culpa. Non solū igitur
nō te iudicabit ad mortē. imo si ali⁹ te
iudicaret totaz ad te liberandū se exponeret.
¶ Tercio hoc idēz probō ratione obediē-
tie. Hāz circa illicita non debet esse obediē-
tia: sed te mori est illicitū: cuz idēz propheta
dicat. Filius nō poterat iniquitates patris
7 multo minus sui hostis: 7 genus hūanūz
est tibi publicū inimic⁹: quia voluit surri-
pere dignitates 7 sapientiam tuā: igit nullā
obediētia pro eo mori debes. ¶ Quarto
hoc idēz probō ratione nature assūpte. nā
natura que est vite cōiuncta vinculo indisso-
lubili non debet mortē sustinere: sed natura
hūana in te cōiuncta est vite. s. tibi qui vt Jo.
14. scribitur. Es via veritas 7 vita. Et etiā
vinculo indissolubili: quia quod semel assū-
psisti nunq̄ dimittes: igitur natura tua non
debet mortē sustinere. ¶ Quinto hoc idēz
probō rōne nature disposite. Iniustum ē 7 ini-
quum inē sponsus 7 sponsa: vera m̄monij
alicopula coniunctos castissime viuentes si-
ne aliqua culpa diuortij celebrari: quod nō
debet fieri nisi ppter adulteriū: frigiditatez
aut aliquod maleficiū sicut habet. 32. q. 2. c.
de bñdicto. 7. q. 6. c. in bil. 7 de frigi. 7 male.
c. fina. Sed inē corpus tuū purissimū se bñs
per modū sponsi: 7 aīaz tuaz per modū spon-
se vera spūalis copula m̄monij 7 indissolu-
bili vinculo cuz diuinitate cōiunctos nō q̄
fuit aliquod iurgium: aliqua cōtrarietas: ali-
qua rebellio: siue aliqua culpa: imo semper

equissima fidelitas 7 dilectio sine fine: q̄ ini-
quū 7 iniustum est vt tu moriaris: cū p tuaz
mortē fieret eorum ab invicē separatio.
¶ Sexto hoc idēz probō rōne sapiētie: qm̄
opifex qui per duas vias potest puenire ad
cōplementum sui operis: quarū vna est bo-
nesta 7 virtuosa: altera abominabilis 7 de-
formis: debet deformēz relinquere 7 bone-
stam sequi: sed tibi tanto opifici possibile est
per viāz honestam saluare genus hūanūz:
idcirco sequit q̄ ad id opus excellentissimū
per alia viā q̄ per mortē tuaz debas ra-
tionabiliter peruenire. ¶ Septimo 7 vltio
hoc idēz probō ratione inimicitie. Hāz qui
habet rectāz intentionē: nō debet adimplere
intentionem prauā alicui⁹: 7 maxime inimi-
ci suis: sed tu habes fili mi intentionēz iniūz
7 rectissimā: quia teste propheta. Sanctus
es in oibus operib⁹ tuis: 7 inimicus est dia-
bolus qui praua intentione procurat mortē
tuā: et per consequens nō debes mori. 7 hec ē
prima petitio virginis. ¶ Secūda petitio 7
disceptio fuit: q̄ si nullatenus poterat euade-
re mortē: saltē eligeret sibi aliquod genus
mortis honestū 7 suauē. Non enim decet fi-
li mi inquit mater: vt sanctissima caro tua
crudeliter a canibus iudeis laceretur: 7 san-
guis tuus preciosissimus velut hūmus effū-
datur. Immo enim fili mi ne sentiens gladi-
uni passionū tuarūz pertranseat animā meā
¶ Tercia petitio 7 disceptio virg- nis fuit:
q̄ si nec hoc facere vellet: saltēz hanc terriā
gratiā sibi cōcederet: vt. s. prius ipsa q̄ fili⁹
suus moreretur: ne crudelissimam mortē
filij videre pateretur: vel sic stup- factam et
insensatam faceret: vt aliquem dolorem de
morte ipsius nullatenus sentiret. Scriptus
est enīz: inquit mater ad filium. Honora pa-
trem tuū 7 matrem tuaz. Absit ergo a te fi-
li mi: vt circa matrem tuā que te sine patre
genuit: suis vberibus lactauit: 7 in multā
gustijs nutriuit: tantaz exerceas crudelita-
tem vt non exaudias vocem eius: hec 7 his
similia dicebat mater ad filium vt dolorem
effugaret 7 gladiū passionis euaderet: Sē-
sualitas autem hic loquebatur: nō beate vir-
ginis ratio: vt ex superioribus dictis in prī-
ma particula claret. Et sic patet sexta parti-
cula huius p̄ime partis.

¶ Particula septiaz vltia i q̄ ebzist⁹ respō-

det predictis petitionibus matris quib⁹ sit
ut ipsius virginis dolor augeatur.

Eprima ⁊ vltima particula seu con-
sideratio dicit⁹ doloris beate virgi-
nis augmentatio: quia respondēdo
filius matri 7 predictas petitiones rōnabili-
ter negādo magis ac magis creuit dolor ipsi⁹.
Primo enī ad primaz petitionez: humi-
lis ⁊ semper obediens filius respōdit matri
Quāuis possibile sit mater mea dulcissima:
per aliuz modū reparare genus humanuz q̄
per mortez meaz: nilominus necesse ē vt
ego moriar ex ordinatione patris mei: apud
quez nō est transmutatio nec vicissitudo
obumbratio. Rōnes quare debeaz inori sūt
multe: quas propter tēporis breuitatē omit-
to: quia iam hora est vt in Hierusalem vadā
cum discipulis meis: et consumentur oīa q̄
scripta sunt de me. De necessitate autē passi-
onis cōuisti tractabitur in sermōnario de tri-
bus peccatis: dñō pcedente: propter quod hic
causa breuitatis omitto. **A**d rōnes quas
assignasti iqt̄ fili⁹ ad matrem sic rōdeo. Ad p-
mas. n. duas de mīa ⁊ iusticia dico q̄ l3 mīa
⁊ iusticia si pmittant me innocentē absolute
mori pro delictis meis: tñ permittūt pro de-
lictis alioruz: quia ⁊ si nō debeat inno cētī
pena ipso inuito: tñ sibi ipsi potest si se offert
volūtariē pro satisfactiōe aliēa. **A**d ter-
tiam p̄o de obedientia dico: q̄ nequaquā illi-
cita putari debet: quia maxima cbaritas est
mori pro inimico quā ostendere teneor ex sū-
ma pfectiōe mea. **A**d quartam p̄o de se-
paratione vite dico mater mea: q̄ propter
mortez id quod semel assumpsi nunq̄ dimi-
tam: quia semp caro ⁊ aīa mea cōiuncta erūt
diuinitati. Idcirco leo papa dicit. Tāta est
vniō dei et hominis: vt nec supplicio possit
detineri nec morte distingui. **A**d quintā
autē de diuortio q̄ sine culpa nō debeat fu-
eri dico: q̄ ⁊ si nō sit bec culpa mea: ē tamen
peccatuz p̄mōru parentuz: pro quib⁹ hāc
penaz volūtariē dispono suscipere. **A**d
sextaz p̄o de horribilitate pene dico: q̄ l3 sit
horribilis ⁊ t̄formis: est tamē magis vtilis
⁊ fructuosa: quod ego principalit̄ intendo.
Ad septimā ⁊ vltimaz de volūtate dia-
boli dico: q̄ non facio volūtatem eius: imo
totū oppositū quia per mortē meaz destruo
mortez eternaz: quā antiquus hostis cona-

tus est cōtra hūanū genus inducere: ppter
que oīa de volūtate facio necessitatē: ⁊ ppter
hūani generis salutē dispono ad mortē litē ē
ire. Quib⁹ auditis magis dolorata ē mī: nec
sciebat qd apli⁹ r̄deret: nisi vt ad secundam
petitionē saltē gratā r̄nsonem dare vellet.
Et igit ad scdaz petitionē ipsi⁹ p̄ginis iqt̄
fili⁹ ad mīez. **A**d recordari mī dulcissima
legisse. p̄betias q̄ dñe loquūf: ipsas. n. ne-
cesse ē impleri: ita vt nō trāseat tota vni⁹: aut
vn⁹ aper. **A**d solū. n. p̄barit q̄ ego de tēā
mori ipsi. p̄be: sed etiā modum passionis ⁊
mortis p̄dixerūt. **A**līqd legisti mī p̄betiā
Esaie. 53. scriptā. s. **A**d ē spēs ei neq̄ deor:
⁊ vidim⁹ eū ⁊ non erat asp̄ctus: ⁊ desideravi-
mus eū respectuz ⁊ nouissimū viroz: virū
dolorū ⁊ scientē infirmitatē ⁊ q̄si abscondit⁹
vult⁹ ei⁹ ⁊ respect⁹: vnde nec reputauimus
eū: **A**ere languores n̄os ipse tulit ⁊ dolorē
n̄os ipse portauit: ⁊ nos putauim⁹ eū q̄si le-
prosz p̄cussuz a deo ⁊ bñliatū. Ipse autem
vulneratus ē. ppter iniquitates n̄as: attrit⁹ ē
ppter scelera n̄a ⁊ c. ibi. **A**līqd etiā legisti mī
p̄betiā ⁊ Dauid ps. 21. scriptaz. Qm̄ circū-
dederūt me canes multi: cōciliū malignātū
obfedit me. Foderūt manus meas: ⁊ pedes
meos: d̄numerauerūt oīa ossa mea ⁊ c. **I**ta
enī verba mī mea deā sūt de me: ⁊ impleri bñt
in me. Quib⁹ verbis auditis angustata mī
dolebat plus q̄ dici p̄d: Dicebatq̄ ad filiū
Multoties legi dictas. p̄betias: si vtrum
de te loq̄rent nō perpendebā: nūc aut nouit
audiendo magis angustor. **C**ui filius: **A**le-
scis mater q̄ sic oēs boīes ab Adam vsq̄ ad
vltimū boīez p̄ter me p naturā ⁊ te p gratiā
peccauerunt. **I**ta ego qui carnez meaz trāsi
originaliter ab Adā: ⁊ ventōēs homines
saluos facere: debto in oib⁹ meis mēbris fla-
gellari. **C**ui mater dolorata inquit: Ergo
fili mi tertīā gratiā saltē mibi concede. **E**t
igit ad tertīā petitionē r̄ndens ait filius ad
matrē: **A**lectertiaz gratiā quā petisti: conce-
dere deo: quia tuuc debuit ⁊ filialē bono-
rem erga matrem non seruare: **D**posteret
enī animā tuam in limbo collocari: ibiq̄
expectare vsq̄ ad ascensione meaz: quia pa-
radisi ianua est clausa: nec aperiri p̄d nisi p
me. **A** mortē prius satisfactio fiat: qd absit: q̄
sicut aīa tua ē immunis ab omni culpa: ita d̄
ē a pena: qd cē nō posset si aī me moreris.

Nec insuper mater mea congruus est q tu mater tante dilectionis nō dē patiari mibi filio tuo. Omnes enim discipuli me derelinquēt: tu sola remanebis: et si tu mibi nō cōpatereris quis dolorib⁹ meis cōpateret? Quibus verbis dolorosa mater nimis commota dolorosis fletibus singultibus atq; suspirijs annuit humiliter dicendo. Fiat fili mi voluntas patris tui in te. Da mibi ante recessū tuū benedictionez tuam ⁊ genu flectens añ felium: ⁊ fili⁹ ante matrem: magdalena ⁊ apostolis circūcirca plorantibus: christus cuz filioli humilitate dedit benedictionez suaz dīlectissime matri sue in ipsa incipiendo signū crucis. Tunc beata virgo lachrymosa leuādo oculos ad celū dixit. Unde veniet auxiliū mibi: sed fiat mibi misericordia tua sup verbū tuū: quia sicut tu es verus dei filius: ⁊ ego sum vera mater tua purissima: ⁊ sicut habes patres in celis sine matre: ⁊ natus es ex me matre i terris sine patre. ita benedicat mibi anima tua. Qui christus pre teneritudine non valens se continere dixit. Mater mea tu es tota benedicta: quia a patre benedicta es in celis: ab angelo benedicta es i terris: ⁊ nūc denuo te mater mea benedico: vale igitur mater mea: angeli defendant te: spiritus sanctus ⁊ pater meus confortent te: et sic dolorem ⁊ afflictionez tolerabis. Et voluens se Iesus ad magdalenam dixit: cōmendo tibi matrem meam filia mea: associa eam nec derelinquas: tene eam nec post me venire permittas: afflictionis sue mei ⁊ sui amore subuenias. Tunc dolorata magdalena clamare ⁊ lachrymas mittere cepit dicens. O magister bone quid faciet sine magistro discipula? quis me docebit ampli⁹? quis me confortabit: quis me in via dei sustinebit? Qui christ⁹: Noli timere filia: quia tertia die resurgam: ⁊ post matrem meam tibi primo apparebo: et iterū videbis me et gaudebit cor tuum: Quibus dictis benedixit magdalene: Lacaro: ⁊ Marthe ⁊ omnibus existentib⁹. Et iterū genu flectēs se ante virginē vtiq; matris benedictionem petijt: que amplexando collum eius: osculata est faciez: genas: os caput: et omnia mēbra: lachrymas inde neher effundendo: suū et filij dolorem augendo. Quo tandē benedicto et vsq; ad portā domus sociato ipso recedente cum apo-

stolis suis sola cum magdalena plena doloribus filio orbatā remansit: O dura separatio: o amara discessio: o crudelis derelictio: Quis bec sine mentis amaritudine cogitare preualet. Sed bec dicta sufficiāt quo ad primā partem principalem huius sermonis.

Parā secūda p̄cipalis huius sermonis: in qua consideratur Iesus cum apostolis: diuersa faciens: vicens: ⁊ docens.

Secundo igitur in isto sermone cum apostolo Paulo aspicientes Iesus cum apostolis suis in isto sacratissimo die passionis p̄siderare debemus de ipso christo septem mysteria cuz apostolis. Primo ipsum aspicientes apostolos mittentem. Secundo ipsum aspicientes cum apostolis cenantem. Tercio ipsum aspicientes apostolorum pedes lauantem. Quarto ipsum aspicientes apostolos cōmunicantem. Quinto ipsum aspicientes cum apostolis dulciter loquentem. Sexto ipsum aspicientes apostolos confortantem. Septimo ipsum aspicientes apostolum osculo prodeudentem.

Particula prima huius secunde partis: in qua ponitur a christo apostolorū ad preparationem missio.

Rima igitur in ista parte consideratio dicitur Iesu apostolorū missio. Circa quam tria notare debemus. Primū dicitur Iesu cum apostolis recessio: quia accepta benedictione filius a matre recessit cum apostolis suis a Bethania ⁊ iuit versus Hierusalem. Erat enī figuratum de christo. Exo. 12. Et agnus. 14. die mensis imolaretur: et ipse iam dixerat. Mat. 5. Non veni soluere legem sed adimplere. Ideo tanq; agnus mansuetus nō sine fletu ⁊ lachrymis recedens a matre ibat ad victimam. Considera igitur anima deuota virginem in Bethania remanentē: Iesus cum apostolis tanq; gallina cum pullis suis recedentem: et per illos montes in quibus sui lachrymose perambulante. Secūdo quod hic notandum est dicitur cene p̄paratio. Nam veniens Iesus in mōtē oliueti: q̄ interest vt expresse vidi: in Hierusalem et Bethaniaz: ibiq; sedēs cū discipulis suis vocauit ad se secretarios suos. s. Petrum ⁊ Joānē atq; illis p̄z Luc. 22. Euntes parate nobis pascha vt māducemus. Circa q̄

verba sciendū ē q̄ pascha aliqñ dicit̄ dies
septē sequētes i q̄b̄ comedebat agnū vbi
H̄ introierūt p̄torū ne p̄tamin arēf̄ r mū
di māducarēt pascha. Aliqñ dicebatur pa-
schavespera q̄ agnū imolabaf: vt ibi: Scitis
q̄ post biduū pascha fiet. Aliqñ p̄o pascha
dicebat ipse agnū: vt b̄c in isto loco. At il-
l̄ dixerūt vbi vis parem? .s. agnū te figuran-
tē? Et dixit ad eos. Ecce itroeu t̄ib̄ vobis i
ciuitatē occurrēt vobis h̄o amphorā aq̄ por-
tās: sequimini eū in domū i quā intrat r d̄i-
cetis p̄familias dom̄. Dicit magister vbi
ē diuersorū: vbi pascha cū discipulis meis
māducat? Et ipse ostēdet vobis cenaculū ma-
gnū strātū r ibi pate. Extimāt enī doc. qui
dā q̄ hoc cenaculū fuerit cuiusdā xp̄i disci-
puli secreti. Venerūt igit̄ Petr̄ r Joānes
iussu dñi ad quēdā amicu in mōtē syon: vbi
erat cenaculū grande strātū ad parādū pa-
scha. vñ t̄xt̄ euāgelic̄ sequit̄ d̄i. Cūtes aut̄
iūenerūt sicut dixit illis iesus r pauerūt pa-
scha. ¶ 3^m qd̄ b̄c notādū ē d̄i dñi p̄ntatio:
q̄ dñs iesus cū alijs discipulis die iouis ad
vespascēte iā die ciuitatē intrauit. vñ Mar.
.14. Vesp̄e aut̄ scd̄ venit cū. iz. Et Mar. 16.
.6. Prīmū q̄rite regnū dei. Et oñe facta
venit ad domū vbi cenatur̄ erat cū discipul̄
suis. Et sic p̄z p̄ma p̄ticula hui⁹ secūde p̄tis

¶ Particula 2ª hui⁹ secūde partis in q̄ po-
nitur mitis iesu cū discipulis suis cenatio.
Ecūda i ista pte cōsideratio dicitur
f̄ Iesu cū discipul̄ cenatio. Circa quā
tr̄ia s̄l̄iter notāda sūt. ¶ Prīmū d̄i
mēse r cene p̄paratio. Hā cōgregatis disci-
pulis i quēdā solario sup̄iori: r vsq̄ i bodier
nū d̄i apparet: vbi nūc ē ecclia n̄ra montis
syon: fm̄ q̄ habet i legēda b̄ti Marcialis:
qui fm̄ Bona. ex ist̄s discipulis in p̄dicta
cena seruauit: fuit i terra mēsa disposita sup̄
vnā tabulā mar moreā r diuersis colorib̄
que est ad huc rome in sancta scd̄: in cuius
quolibet quadro v̄l latere tres poterāt sta-
re p̄sone: q̄ fm̄ Bona. q̄ attestat se eā vidis-
se i q̄libet q̄dro ē lōgitudis duoz brachioz
¶ 2^m qd̄ b̄c notandū ē d̄i discipuloz cum
iesu māducatio: q̄ cū oīa essent in cenaculo
parata: dilectissim⁹ ioānes p̄dict⁹ q̄ sollicitē
ibat r redibat ad videndū r iuuandū i p̄-
paratiōe p̄fata venit ad dñm Iesū d̄i. Dñe
potestis cenare qñ vultis: q̄ oīa sunt para-

ta. Intrant ḡ cenaculū oēs: lauant manus r
circūstātes b̄ndicunt mensaz ioāne sedente
iuxta dñm Iesum: tunc eis deferē agnū pa-
schalis. ¶ 3^m attēde q̄ b̄c potes dupliciē
meditari. Unomō vt sedēt tres discipuli i
vna quadro mēse r dñs humiliter i aliquo
angulo: ita q̄ oēs i vno catino comedere po-
terant. Alio modo vt s̄ēt erecti cū baculis
i manib̄ comedētes agnū cū lactucis agre-
stib̄ r alia obseruātes q̄ in lege mādabant.
Exo. 12. Delato igit̄ agno paschali affo: ac-
cepit eū vt r imaculat⁹ agnū dñs iesus qui
erat in medio eoz t̄q̄ qui ministrat: scidit
euz in frusta: discipulis alacriter porrigit:
r ad comedēdū p̄fortat: ipsi p̄o comedebāt
sed alacritatē nō capiebant: semp̄ pauidine
nouitas p̄ipsū dñm fieret. ¶ 3^m qd̄ b̄c no-
tādū ē d̄i amoris excessio: q̄ in ista cena
fuerunt excessiua amoris insignia: qd̄ mari-
me ostēdit in verbis iesu in cena dict̄. Hāz
fm̄ Luc. vbi. s. Cenantib̄ illis dixit: Desi-
derio desideravi hoc pascha māducare vobis
cū ante q̄ pariar: dico enī vobis q̄ ex h̄ non
manducabo illud donec i pleat in regno dei
hec ibi. Aspice igit̄ aia mea bene r morose
cūcta que dicunt r fiunt: quā viscerosa sūt
valde nebreuāda sicut cetera facta dñi te-
su sed dilatanda. Q̄ q̄riens aia deuota i illo
sancto cenaculo dñi p̄sens existeret: r de ista
sanctissima cena mēoriā haberē tenet factū
est cor meū: effuderūt lacrymas oculi mei
cū iesu r aplis sp̄iali māducatōe cenauit. Q̄
q̄tēs tunc d̄i: Utinā bone iesu saltē i cena
tua seruitor fuisses: sed fac me cenare in illa
cena celesti: vbi cū aplis tuis cena et̄na glia-
ris. Et sic p̄z secūda p̄ticula hui⁹ secūde p̄tis

¶ Particula tertia hui⁹ secūde p̄tis in q̄ po-
nit a xp̄o p̄dū discipuloz b̄n̄llis lauat̄io.
¶ Ertia in ista pte cōsideratio d̄i a
t xp̄o discipuloz pedes b̄n̄llis lauat̄io
¶ Circa quā etiā tr̄ia notanda sunt.
¶ Prīmū d̄i a cena surrectio: q̄ p̄dictis
expletis vt habet Jo. 13. Surgit dñs Iesus
a cena: surgit statim r discipuli ignozantes
quo ire vellet. Ipse autē descendit in eadem
domo cū eis in inferiorē locum: q̄ etiā nunc
apte videri p̄t: r ibicos sedē fecit: r posuit
vestimēta sua: r cū accepisset lint̄eū p̄cin-
xit se: r aquā mittit in peluī lapideā: r cepit
lauare pedes discipuloz suoz r extergere lin-

theo quo erat precinet. Et ut credis incipit a proditore iuda: propter quod valde mirati sunt alij discipuli ut presumpserit iude: quod scilicet sustinisset sibi pedes a domino lauari: unde discipuli non oino refugere ne eis ipse lauaret pedes. Sed quid dixisset mater iesu sciuisse filium suum regem angelorum flexis stare genibus ante iudam quasi ab eo postulans veniam. Credo quod vebementer doluisset et ingenuisset. Pro funda humilitas: quod rerum creator ante creaturam dominum ante seruum: innocens ante peccatorem: magister ante discipulum genua flectat. Sed hoc fecit propter tria. Primo ut exemplum humilitatis daret: et in mollicia frangi instrueret. Secundo ut exemplum dilectionis inimicorum exhiberet. Tertio ut ipsum iudam converteret: qui tamen per barabam amplius indurabatur. Venit ergo ad simonem petrum: et dicit ei Petre: Domine tu mihi lauas pedes. quod. Absit ut ego sim tante presumptionis: unde sequitur. Non lauas mihi pedes in eternum. Respondit ei Iesus: Si non lauero te non habebis partem mecum. Quod audiens Petrus in persona sua totum dixit: Domine non tamen pedes meos sed et manus et caput. Dicit ei Iesus: Qui lotus est. scilicet peris mortalis non indiget nisi ut pedes lauet. id est affectus a peccatis venialibus purificet. Multa alia hic possent dici que causa breuitatis omitto. Secundum quod hic notandum est de facti exemplificatio: quia deinde accepit vestimenta sua et cum recubisset iterum sedens ad mensam angulum: intra se posuit Iohannem a latere dextro: et inde Petrus et Iudam qui recedere querebat ut traderet eum a latere sinistro. Et dixit eis: Scitis quid fecerim vobis? Vos vocatis me magister et domine: et benedictis. Sum etenim. Si gloriari pedes vestros domine et magister: et vos vultis alii alteri lauare pedes. Exemplum enim dedit vobis: ut quemadmodum ego feci: ita et vos faciatis: hec ibi. Considera gratia deuota singulos actus cum deuotione: inspicere et admiratione intueri que gerunt. Inclinat se summe maiestatis et humilitatis magister usque ad pedum pedes: stat incuruatus et genibus flexis coram ipsis sedens: lauat propriis manibus et extergit et oscula facit omnium pedes. Sed illud super exaltat humilitatem quod et ipsi proditori eadem obsequia prebet. Quod igitur admiranda et imitanda merito ratione humilitatis profunditas. Quod 3^m quod hic notandum est de proditoris manifesta

tio: quia edentibus discipulis Iesus non manducans sed suspirans: ut Matthei. 26. legitur ait. Amen dico vobis: quia vultum vestrum me traditurus est. Et contristati valde se inuicem respicientes: et de quo dederet beatitantes: quod vox ista ut gladius acutus in corda eorum intravit: ceperunt singuli dicere. Nunquid ego sum domine? At ille respondens ait: Qui intingit mecum manum in parapside hic me tradet: filius quidem hominis vadit sicut scriptum est de illo. Vbi autem homini illi propter quem filius hominis tradetur. Bonum erat illi scire: non fuisse hominem ille. Quod iuda proditor nequissime quod talia audire et sustinere poteras: quoniam te a tanto malo proposito reuocabas? Sed filius proditoris ait quidam docet. cur tanti tui reat? grauedinem non consideras? Nam correctus emendationem non suscipis: minas illatas non metuis: et apprehensus in seculum reatus non erubescis: sed potius audacia sumens ait: Nunquid ego sum rabbi? dicit rabbi: quia continue docebas ab eo: sed non dicit domine: quia recessit ab eius domino. At illi Iesus: Tu dixisti. Quod domine iesu ex hac responsione non indicasti: sed in magna suspitione discipulos posuisti: vnde Petrus ait Iohanni: Obsecro inquit interroga magistrum: quis est qui tradet te? Et Iohannes ait Iesu domine quis est qui tradet te? hoc dicens et audiens forte iudam ex porrectioe buccelle inticte: quod ut patet Iohanni. ubi ita habet. Respondit iesus iohanni. Ille est cui intinctum panem porrexi: et cum intinxisset panem tradidit Iude simonis scabariotis. Sed ne amplius veraret eum: sopitus supra pectus iesu iohannes responsum non dedit Petro: quod secundum Hieronymum. Si petrus hoc sciuisse dedit iudam receperisset. Sed iesus manifestauit hoc iohanni ut esset testis quod iesus sciebat proditorem: et voluntarie moriebatur. Nunc igitur conspice animam deuota dei benignitatem quod suum dilectum discipulum supra pectus retinet. Considera etiam alios ex ista reuelatione tristatos non comedentes se inuicem aspicientes et superbi consilium capere nescientes. Considera etiam iudam: dominum maiestatis non verentem: nec beneficiis se conuertentem: sed obduratum in iniquitate sua preuentum. Et sic pateat tertia pars circula huius secundae partis.

Particula quarta huius secundae partis in qua ponitur christi discipulorum communicatio.

¶ Hartacōsideratio in ista parte dici-
tur a ppo discipulorū coicatio. Cir-
ca quā etiā tria notāda sūt. **¶** Pri-
mū dicit sacramēti institutio. Considerās
enī dñs ex suo recessu qd chari relinqre pos-
set. ppter dignissimā charitatē suā tradidit
nobis 7 reliquit semetipsum in cibū. Unde
Jo. 13. scribit. Cū dilexisset suos in finē dile-
xite eos. **¶** Nū igit lotis discipulorū pedib⁹ re-
cubuisse volens finē dare legalibus sacrifi-
cijs: 7 nouū incipere testamentū seipsum sa-
crificiū nostrū fecit. Et accipiens panē 7 ocu-
los leuans ad patrē: cōsecrat altissimū sacra-
mentū corpis sui. De q institutione multa di-
ci possent: q cā breuitatis omitto. **¶** 2^m qd
hic notādū est discipulorū coicatio: qui vt di-
cit Mat. 26. 7 Luc. 22. confecto hoc sa-
cramēto dedit discipulis suis 7 ait: Accipite
7 comedite hoc est corp⁹ meū. Et accipiens
calicē grās egit 7 dedit illis di. Bibite ex hoc
oēs: hic est sanguis meus noui testamenti:
qui p vobis 7 p multis effundet in re. pecca.
Considera igit aīa deuota: quō diligenter
fideliter 7 deuote predicta facit: 7 manib⁹ p-
prijs coicat illam dilectā 7 bñdictā familiā
suā: 7 tandē in amoris recordatiōe subiūxit
hoc facite in meā cōmemoratiōe: hoc enī
est illud mirabile sacramentū qd aīam cum
ipsum suscipit manducādo vel fideliter me-
ditādo: totā debet inebriare: 7 in ipsū dñz
pre amoris 7 deuotionis vebemētia totalitē
trāsformare. **¶** 3^m qd hic notandū ē dī pdi-
toris recessio. Nam postq iudas sacramen-
tū accepit: qd ei dñs dedit. ppter multas cās
quas cā breuitatis omitto: tūc introiuit i cū
sathanas sūm Jo. 13. Ex quo datū intelligi q
indigne sumētes sacramentū eucharistie: nō
virtutē recipiūt sacri: sed sup eos potestatez
sumūt diaboli. Dixit g illi iesus vt pz ibidē.
Qd facis fac citi⁹: hoc aut nemo sciuit dis-
cubentū ad qd dixerit ei. s. hoc verbū. Quā-
dā enī putabāt: quia loculos bātebat iudas
q dixisset ei iesus. Eme ea que op⁹ sūt nobis
ad festū: aut egenis aliqd daret. **¶** Nū g acce-
pisset ille buccellā exijt p̄tinuo. Erat āt nor.
Nū g pisset dixit iesus. Nūc clarific⁹ ē fi-
lius hominis. 7c. ibi. Unde Ansel. loquit ad
iesum di. Hoc totū māsuetudinis tuerat do-
mine: vt pfidū illū in cetū discipulorū dete-
gere 7 cōfundere noluit. Hec ille. Et sic pz

4^a pticula bui⁹ secunde partis.

Particula q̄nta in qua ponit dulcis collo-
cutio Iesu cū apostolis.

¶ Quinta in hac pte cōsideratio dī Je-
su cum apostolis dulcis collocutio.
¶ Nā post pessimi pditoris recessum
fecit discipulis suis sermonē dulcissimū: vt
pz a fine. 13. c. Jo. vsq ad. 18. eiusdē. In quo
sermone tria per ordinē fecit. **¶** Primo enī
suū discessū predictit di. Nēbuc modicū vo-
liscū sum: sed non relinqū vos orphānos:
vado 7 venio ad vos. Iterū aut videte vos
7 gaudebit cor vestrū: hec 7 bis filia: q suc-
cincte ptransio dicebat eis que corda ipsorū
penetrabāt totaliter. Nō enim de suo disces-
su poterant aliquid tolerare. Dicebat enim
petr⁹: Dñe ad quē ibimus: verba vite eterne
habes. Dicebat Thomas: Dñe nescimus q
vadis: 7 quō possumus viāz scire? Dicebat
Philippus: Domine ostēde nobis patrem.
Quibus verbis respondebat dulciter Iesus
cōfortans eos vt patienter aduersa tolera-
rent. Unde eis dicebat: Venit hora et nunc
est: vt oīs qui interficit vos arbitret se obse-
quiū prestare dō: 7 hec facient vobis: quia
nō nouerunt patrē neq me. Et iterū dicit:
In mundo pressurā bātebitis: sed pfidite qz
ego vici mundū. Et iterū. Si mundus vos
odit: scitote qz me priorē vobis odio habuit
Mundus quidē gaudebit: vos nō cōtrista-
bimini: sed tristitia v̄ra cōuertet in gaudiū:
7 bis similia. Secundo eos in virtutibus in-
struxit. Primo de charitate dicendo. Nā
datū nouū dō vobis vt dilī. inuī. sicut dile-
xistis me. In hoc enī cogn. bo. quia estis mei di.
si di. ba. adinuicē Jo. 13. Et iterū: Si diligi-
tis me mādāta mea sūate. Jo. 14. Et dñm. o
Sicut dilexit me pater 7 ego dilexi vos. Ma-
nete in dilectione mea. Si precepta mea ser-
ua. ma. in di. mea. Maiorē hac dile. nemo
habet vt aīaz suā po. qz pro amicis suis. 7c.
Jo. 15. **¶** Secundo instruxit eos de fide di-
cēdo: Non turbet cor vestrū: credite in dñz
7 in me cre. In domo pa. mei mās. mltc sūt.
Et iterū: Non creditis quia ego in patre et
pater in me est. Alioquin ppter op̄ra ipsa
credite. Amē amē dico vobis q credit i me
op̄ra q ego facio 7 ipse faciet 7 maiora bozū
faciet. Jo. 14. Tercio instruxit eos de spe di.

Si abiero et parauero vobis locum iter veniam et accipiam vos ad meipsum: ut vbi sum ego et vos sitis: et reliqua multa que breuitatis causa omitto Jo. 14. **¶** 3° p^{er} cis orauit ut patet Jo. 17. Finitis enim oibus predictis surgens de mensa flebis genibus: primo orauit p^{ro} se d^{omi}ni. Nunc clarifica me pater apud te metipsum claritate quam habuisti quoniam mundus est apud te. Secundo orauit p^{ro} oib^{us} credituris in ipsum d^{omi}ni. Ego p^{ro} eis rogo non p^{ro} mundo: sed p^{ro} iis quos tradisti mihi: quia tui sunt. Tercio orauit p^{ro} salute discipulorum suorum d^{omi}ni. Pater sancte serua eos in nomine tuo quia tradisti mihi: ut sint vni sicut et nos. Cum essem cum eis ego seruaui eos in nomine tuo. 7°. Et hic fuit hymnus de quo dicit Matb. 26. Et hymno dicto exierunt in montem oliueti. Considera igitur anima deuota quod efficaciter deuote et delectabiliter loquens Iesus discipulis suis imprimis quod narrat: et pascaris in aspectu amenitatis eius atque verborum. Considera etiam discipulos quod stant mestri: capitibus inclinatis lachrymantes et suspiria dantes. Pleni enim tristitia: ita ut de hoc ipsa veritas ferat testimonium d^{omi}ni. Quia hec dixi vobis: tristitia impleuit cor vestrum. Et sic patet 5^a particula huius secunde partis.

Particula sexta huius secunde partis: in qua ponit apostolorum a Iesu exhortatio ipsius Iesu tristitatio et oratio.

¶ Sexta in ista parte consideratio dicitur a Iesu apostolorum exhortatio ipsiusque tristitatio et oratio: unde hic tria notanda sunt. **¶** Primum dicitur discipulorum exhortatio. Hanc sermonem diuinarum institutionum iam prelibato in cena surrexerunt omnes dicente domino: Surgite eam^{us} hinc Jo. 14. Stabant enim apostoli velut attoniti ex verbis domini d^{omi}ni. quod in primo tradendus esset. Proinde verbum excitatiuum emisit dominus d^{omi}ni. Surgite eam^{us} hinc. Quam^{us} pauor tunc in eos intravit: nescientes quid aut qualiter ire deberent: et de ipsius separatione plurimum formidantes. Nihilominus postea locutus est eis complendo sermonem forte etiam per viam a cenaculo montis syon versus torrentem: per quam viam pluries transiit: longitudine medij miliarij. Considera igitur nunc anima deuota discipulos etiam post eum: sicut mortis est pullos ire post gallinam. Adde completis istis mysterijs: venit secundum Jo. 18. trans torrentem

cedron in villam que dicitur getsemani in qua hortus erat: in quem intravit ipse et discipuli eius. Et quis dicat Luc. 22. et Matb. vbi supra quod exierunt in montem oliuari hunc non contradicunt sed in idem redit. Ista enim oculata fide vidi. Nam torrentes cedron est flumen pluuialis transiens per vallem iosaphat inter medium montis oliueti prope torrentem per iactum lapidis. Sciebat et iudas qui tradebat eum locum quod frequenter puerat illuc cum discipulis suis. Tunc cepit Iesus exhortari discipulos d^{omi}ni. Omnes vos scandalum patiemini in me in ista nocte. Matb. 26. Scandalum autem pari in christo est cadere ab eius fide atque sequela. Scriptum est enim Iacobi. 13. Percutiam pasto. et dissoluo gregem. postquam autem resurrexero pater. vos in galiliam. Et tunc dixit simoni Petro secundum Luc. 22. Simon Petre. Ecce satanas expectauit vos ut cribraret sicut triticum: ego autem rogaui pro te ut non deficiat fides tua et tu aliquando puerus confirmas fratres tuos. Qui dixit ei secundum Matb. vbi. 3. Et si omnes scandalicati fuerint in te ego nunquam scandalicabor. At illi Iesus. Amen dico tibi: quia in hac nocte antequam gallus canteret: ter me negabis. At illi Petrus. Et si oportuerit me mori tecum: non te negabo. vbi glo. Quid dicit Petre dupliciter peccas: quia omnibus te preponis. Et si omnes scandalicati fuerint in te ego nunquam scandalicabor. Et rursus domino opponis quia ille dicit. Tunc negabis: et tu dicit non te negabo. Merito ergo cades. Gregori^{us} enim dicit hoc petri non dixisse ex presumptione sed ex feruenti dilectione. Nam similiter et omnes discipuli dixerunt: et hortatur est eos d^{omi}ni. Sedete hic donec vadam illuc et oram. q. d. Etiam et vos vigiletis et vacetis mecum orationi. **¶** Secundum hic notandum dicitur Iesu tristitatio: quia secundum Matb. vbi supra bis dicitur et assumpto Petro et duobus filiis zebedei cepit contristari et mestus esse. Tunc ait illis: Tristis est anima mea usque ad mortem. Sustinete hic et vigilate mecum: hec siquidem tristitia magnitudine pretendit amoris: ut in tantum sciamus diligere et leticia tristare pro nobis: sed terminus huius tristitie appositus animus suspirat cum d^{omi}ni: usque ad mortem: ut mortem eternam oium vni^{us} mortis victoria superari credam^{us}. O pius ihesu. O flebile ihesu.

Damabilis vox. Tristis est anima mea usque
ad mortem. i. tanta turbatio quod est mihi quasi mors
Est bic notandum de oratione. Nam auius ab
eis quantum est iace lapidis: perdidit in facie suam
orans et dicens: Patrum mihi possibile est transire
a me calix iste: quod video oculis mentis mee
Judam venientem ad me pendendum: transire iudeorum iam
paratam ad me capiendum: et penas omnes quas passus
rus sum: et dolo sensualitatis urget me. Inclina
na ad me aure tuam: et intende voci deprecantis
mee: quod anxietas est in me spiritus mei: et in me tur
batio est cor meum. Si autem aliter tibi videatur: fiat
voluntas tua: et non mea. ubi Aug⁹ ait: Do
cet humanam voluntatem divine voluntati conforma
ri. Ubi nota sunt omnes theologos. Quod in christo
fuit quadruplex voluntas. scilicet. Voluntas carnis: et
hec nullo modo volebat pati. Voluntas sensua
litas: et hec remurmurabat et timebat: et id
cepit contristari. Voluntas rationis et hec obedie
bat et consentiebat. Nam iuxta Esa. 53. Obla
tus est quod ipse voluit. Et ideo dicebat: Ad hoc
ego volo. scilicet. humanam voluntatem carnis et sensua
litas: sicut tu: cui ego adbereo voluntate ratio
nis. Fuit etiam in eo voluntas divinitatis: et hec im
petrabat et sententiam dictabat. Et venit ad disci
pulos et iuvenicos dormientes: et dixit Pe
tro sic: Ad potuisti vna hora vigilare mecum
quod d. ubi est servus tuus Petre: quod paulo ante
mori volebas pro me: et per modicum tempus non po
tuiti mecum vigilare? Et id inferat omnibus vigi
late et orate mecum ne intretis in tentationem.
Et iterum abiit et oravit dei. Patrum mihi non pot
est calix transire nisi bibam illum: fiat voluntas
tua. quod d. Tibi per placuit me in mundum mitte
re: ut per iuriam nobis ab hoste facta satisfacerem
Et statim cum voluisti dixi: Ecce ego vado:
et in capite libri scriptum est de me ut facerem vo
luntatem tuam: sic volui: fiat voluntas tua. Sed
surge patrum in adiutorium et festina ut me adiu
ves: quod repleta est malis anima mea: quod exponens
Aug⁹ ait: Ad vitium per pertinet: scilicet humanis ma
lis. i. doloribus repleta fuit anima christi quibus ipsa
compatitur carni. Nam et magister in 3. di. 15. ait:
Habuit enim christus de doloribus et tristitia in na
bis: sicut non sicut nos qui sumus membra eius. Hec
ibi. Et venit secundum Mattheum. ite ad discipulos et
iuvenicos dormientes: erant enim oculi eorum
graviati et ignorabant quod runderet eis. Unde
Ber. ait: Magna confusio. Nam ardenti et
aderant seculares pernitiosa quam nequitia. Ala

crius ipse currunt ad mortem: quam nos ad vitam
viam cum discurreret cum sollicitudine tradendi
christum ipse Judas: tunc discipuli sono grava
bant. 3. abiit relictis illis: et ite oravit cum
de sermone dei. secundum Mattheum. ubi. 8. et secundum Lu.
22. Factus in agonia plurius orabat. et factus est
sudor eius sicut gutte sanguinis decurreris in
terram. Considera igitur anima deuota: quod tunc fue
runt presentata anime Iesu omnia que ventura erant su
per eum: ita ut totus sanguis relictis membris ad
cor recurreret. Ratione pro et sensualitas invicem
disputabant: siue amor et timor: quod ratio cum cha
ritate volebat ipsum mori. Sensualitas autem cum
timore recusabat: scilicet charitas iuncta cum ratione
vincens sensualitatem cum tanto impetu intraue
runt ad cor: ita tumefaciens illud quod expulit
totum sanguinem diffundendo ipsum per omnia membra
quod ita fuerunt calefacta: quod aptis omnibus poris su
dor sanguinis decurrebat in terram. ubi Aug⁹
ad Iesum loquitur dei. Angustias quod anime et car
nis tue dicit Iesu indicat ille sudor sanguinis
quod fontis tpe de scissima carne tua guttatim
decurrebat in terram: unde anime tue tam vehementer
timor: ubi tanti sudoris anxietas: et tam ampla
supplicatio? Ratione voluntarium pro tuo sacrifi
cium obtulisti? Sed propterea ut maioris erga
te amoris stimulos habeam? cum gratitudinis
naturalis carnis infirmitatem eius modi indicium i
te expadisti quod vere docemur: quod languores
nostros et non absque sensu doloris passionis se
mita percuristi. Nos enim illa vox carnis fuisse
se prohibet non spiritus: pro eo quod subintrasti. Spiritus
quod d. promptus est caro autem infirma. Hec ille. Cum
autem sic oraret et anxietur. Ecce angelus domini
princeps michael assistit confortans eum Luc.
22. non vix custodiendo vel aliquid imprimendo
in christum: sed reverendo eum et congratulando fortitu
dini eius. Sicut bene naturaliter confortat eum et dei. Sal
ute domine Iesu. Fontem et sudorem vestrum sangui
nem pro obtulisti: in spectu totius curie sup
ne et omnes percedentes supplicauimus? ut calicem bibe
re non siceret a vobis: et runderet: Nonne dilectissimum
filius meus Iesus: quod redemptio humani generis
quam sic optamus sine effusione sanguinis sui sic
deceter fieri non potest. Et id si salutem vult anima
rum oportet eum peripsum mori. Tunc runderet Je
sus angelo: Salutem animarum volo: idcirco mori
decerno. Quod amor indicibilis. Quod amor inco
parabilis: ut dei filius eligat potius mori quam

perdat gen⁹ bñanū. Et ait angel⁹ ad eū: Cō
fortamini igit⁹ 7 viriliter agite. Excelsū enim
strēnue tolerare: cito trāsibūt penosa: 7 p^{er}
petuo glōsa succedēt: 7 filia multa. Et sic p^{er}
secta p^{er}icula bui⁹ secūde p^{ar}tis.

Particula septima bui⁹ secūde p^{ar}tis i
qua ponit apli iude proditio 7 Jesu captio.

Septima 7 vltima in ista p^{ar}te cōside
ratio dicē apli iude p^{ar}ditio. Circa
quā tria notāda sunt. ¶ Primum
q^{uo}d hic notādū ē dī saluatoris p^{ro}missio: q^{uo}d x^pus
vidit in spū iudā aⁿcedentē turbā ad ipsum
capiendū veniētē. Et surrexit iā ētio ab o^{mn}i
ne tot⁹ angius 7 sanguine madefact⁹. Quā
deuota: si fuisses in illa caverna vbi corpora
liter fuit: nūc mēte cōspiceres vna mecū Je
sum tergētē sibi vultū: totūq^{ue} afflictū reue
rēter cerneres: intimescē cōpatereris: q^{uo}d non
sine ingenti acerbitate doloris hoc sibi con
tingere potuit. Venit p^{ro} hoc ad discipulos
suos 7 dicit eis: Dormite iā 7 requiescite. O
verus amor: vere in finē dilexit eos cū i tan
ta posset agonia p^{er}curat eorum quietē. Vi
debat autē a longe aduersarios suos veniētes
cū facibus 7 armis: nec tamē discipulos ex
citauit nisi q^{uo}d p^{er} iuxta eos fuerunt. Tūc
quē dixit eis: Sufficit. Venit hora 7 filius
hominis tradet⁹ in man⁹ peccator⁹. Satis do
milia. Ecce qui me tradet appropinquat.
¶ Secūdū hic notandū dicē p^{ar}ditiois ap
propinquatio: q^{uo}d vt dicē Mat^h. 26. Ad
huc eo loquēte: ecce iudas vn⁹ de duodecim
7 cū eo turba multa cū gladijs 7 fustib⁹ mis
si a p^{ri}ncipib⁹ sacerdotū 7 seniorib⁹ ppli. Qui
autē tradidit eū tradit eis signū dī. Quēcūq^{ue}
oscular⁹ fuero ipse est tenete eū 7 ducite cau
te. beci bi. Preuenit igit⁹ iudas pessim⁹ mer
cator: ne appareret q^{uo}d ipse eēt de cōsortio ma
lor⁹ 7 eis tradit hoc signū. Primo q^{uo}d mos erat
discipulis in recessu a x^po bñdictionē accipe
re: 7 in reuersione osculū pacis recipere. Se
cūdo q^{uo}d Jesus affibbat Jacobo minori ne
x^pus palio capet. Tercio ne posset aliquo
mō aufugere: 7 ne iudei recipent in ipsius
trāsfiguratiōe. Venit igit⁹ iudas vt dicitur
Mat^h. 26. salutās 7 dī. Ave rabbi. Et os
cular⁹ est eū. Dixitq^{ue} illi Jesus Amice ad q^{uo}d
venisti? d. a me multa bñficia recepisti: p^{ro}
pterea amicitie signo me tradis. Vbi deuq^{ue}
tus doc. Ver. ait: O iuda oīū immanissime

tu cito te dānationi p^{er}petue mancipasti: dī
dicis tuo magistro. Ave: magistrum vocas
mētito ore: cū doctrinā 7 correctionē tota
liter cōtēpisti: mel potans in ore: 7 amarī
tudinē 7 venenā in corde. Hec ille. S^{ed} o ma
gna 7 imensa pietas x^pi: amicu^m vocat suū
p^{ar}ditore: vt suis dulcissimis verbis ei⁹ aium
a malo reuocaret. vñ subdit vt dī Lu. 22.
Osculo filium hominis tradis: ba iuda fili
mi. s. qui olim finisti filius meus: quomodo
venis ad p^{ar}dendū patrē: ad extinguedū lucē
ad vitam negandū: 7 ad amictulū dissoluē
dū: ad magistrū tuū 7 pastore^m occidendū?
Quōd effecit⁹ maloru^m cōsiliator es? O iuda
quōd ea mibi p^{ar}ditore amicus? O iniquitatis p^{er}
petrator quōd non timuisti eū p^{ar}ditore oscu
laris: qui tecū cūus 7 bō in cena in eodē vase
comederat: 7 corā te misero genuflectēs p^{er}
des lauerat: 7 osculatus fuerat: quomōdō ta
cito ad ordinandū suam mortē processisti?
Bonū erat si natus non fuisses. ¶ Tercia
hic notādū dī Jesu captio. Quā vt Jo. 18.
scribit. Jesus sciens oīa que ventura erant
super eū p^{er}cessit 7 dixit ad eos: Quē queris?
Responderunt ei: iesum nazarenū. Stabat
autē 7 iudas cū eis. Ut ergo dixit: Ego sum
abierūt retrosum oēs 7 ceciderunt in terrā
vbi Aug⁹ ait: Vox sola turbā odijs feroces
armis terribilē sine vllō telo p^{er}cussit: repulit
stravit virtute dīnitatis latētis. Quid iu
dicatur⁹ faciet si iudicādu^m hoc fecit? Quid
regnaturus poterit qui moritur⁹ hoc potu
it. Hec ille. Hoc fecit x^pus p^{ro}videret q^{uo}d spon
te moriebatur. Iterū interrogauit eos dicēs:
Quē queritis? Illi autē dixerūt iesum naza
renū: dixi vobis q^{uo}d ego sum rñdit iesus. Si
ergo me queritis finite vos abire. Tunc ac
cesserūt ait Mat^h. vbi supra 7 man⁹ inie
cerunt in iesum 7 tenuerūt eū. Simō ergo
Petrus habens gladium: vt patet Jo. 18.
eduxit eum 7 p^{er}cussit pōnficio seruū 7 absci
dit auriculā eius dextrā. Erat autē nomē ser
ui malch⁹. Dixit ergo Jesus Petro: Mit
te gladium in vaginam: oēs enī qui gladiū
accepint gladiū p^{er}ibunt. Talicē quem ve
dit mibi pater nō vis vt bibā illuz? An pu
tas q^{uo}d nō possum rogare patrē meū: 7 ex bi
bebit mibi modo plus q^{uo}d. i. z. milia legiones
angelor⁹? Quō ergo i^{ps}le bunt scripture: q^{uo}d
sic oportet fieri. q. d. vna legio fm Hieron⁹.
est sex milia septingenti sexaginta sex: 7 vnus

angelus interfecit. 25. milia armatos. non igitur oportet quod tu me adiuues. Et ideo dixit illis: ut patet Luc. 21. Dimite vos hunc: et cum tetigisset auriculam eius sanauit eum. Roboratus igitur et tribunus et ministri iudeorum comprehenderunt Iesum et ligauerunt. Tunc discipuli relicto eo omnes fugerunt. Ubi deuotus Ber. De pie Iesu: o benigne: o misericors: o curialis o large: ubi sunt mie tue? nullus est qui tui miserereat. Ubi sunt infirmi quos sanasti? et cura nullus te associat. Ubi sunt mulieres? et bonum quos de angustia pariter salutasti? nullus est qui te recognoscat. Ubi sunt beneficia que apostoli contulisti? Ecce omnes iam te reliquerunt. Tunc enim impleta est prophetia Job. 19. Non timei quasi alieni recesserunt a me. Et psal. 27. Longe fecisti nos a me. Adolescentes pro quodam cum sequebatur: qui secundum Gregorium et Bedam fuit Iohannes euangelista. Quis secundum alios fuerit Jacob minor: amicus syndone super nudo: et tenuerunt eum. At ille relicta syndone nudus aufugit ab eis. In illa igitur hora dixit Iesus turbis: Tunc ad latronem existitis cum gladiis et fustibus comprehendere me. Quotidie eram apud vos in templo docens et non me tenuistis. Sed hec est hora vestra et potestas tenebrarum. Considera gratia deuota quod ducis ab illis nequis simis de torrente sursum versus hierusalem: per illum montem petrosam ubi fuit: manibus per terga ligatis: pedibus discalciatis: capite dilco: pertus: et inclinat ex fatigatione: et uelociter acceleratide incedens. Dicit enim Damascus. et pie credendus est: quod ducens eum cum fune ad collum cum festinantia fecerunt eum cespitantem cadere: et super illis lapidibus ore contrahi: ita ut fracto ore et facie tota sanguis cofluere. Dicit etiam Damascus. quod propter confusiones lapidum: quod non erat: et rapide uolenterque traherent eum percutientes ipsum sicut canes lepores pedes et tibie ita profraete sunt ut sanguis undique cofluere. Considera anima deuota totam ciuitatem comota: discipulos amaricatos et tristes hinc inde fugientes: et filia multa. Sed dicta sufficiat propter ad secundam partem principalem.

Paroestertia principalis in qua considerat et contraplus Iesus cum iudeis multa patiens et prenentis. Tertio in isto sermone deuotissimi christiani contemplantur cum Paulo: aspicientes Iesum cum iudeis. Primo ipsum accusantibus. 2. ipsum reducentibus. 3. ipsum comitibus.

tautibus. 4. ipsum conculcantibus. 5. ipsum crucifigentibus. 6. ipsum in cruce audientibus. 7. ipsum spiritum contraplantibus.

Particula prima habet tertie partis iqua ponit triplex Iesu iudeis accusatio. primum apud Annam. 2. apud Caypham. 3. apud Pilatum.

Rima in ista parte consideratio de Iesu a iudeis accusatio: quod in tribus locis falsis ab eis accusatus est.

Primo autem pontifice antiquiore. scilicet Anna. Nam ut duxerunt eum sic ligatum pretraherunt eum antiquo pontifici. scilicet Anne: qui erat socer Cayphe. Tunc quod erat senior: tunc quia domus eius prius inuenerunt. Interrogatus est igitur Iesus ab Anna de discipulis et doctrina eius: quia discipuli aufugerant: solum de doctrina dedit responsu dei. Ego palam docui in synagoga: et in quo templo omnes iudei conueniunt: et occulto locutus sum nihil. Quid me interrogas? In terroga eos qui me audierunt: ipsi enim sciunt quod dixerim. Hoc autem cum dixisset: unus assidue ministrorum dedit alapa Iesu dei. Sic respondens pontifici: Hic enim ut dicitur aliquid erat ille cui auriculam ipse sanauit. Et ideo dicit Christus. Quod ne barbari percussio: quid hac alapa stulti? et indecenti? Hec ille. Sed Iesus uerba builia et uolucia respondit. Si male locutus sum testimonium perhibe de malo: si autem bene quid me cedis? Ubi Augustinus ait: Quid hac ratione uerum? quod mansueti et iustius? O patientia domini inaudita uoluntas: qui nec se excusauit: nec ipsum dire uerberantem puniuit. Hec ille.

2. accusatus est Iesus apud pontificem iuniorum. Nam illico Anna misit eum ligatum ad Caypham pontificem: qui erat pontifex annuili: ubi scribe et seniores conuenerunt. Sequitur autem eum Simon Petrus et alii discipuli. id est Iohannes. Discipuli autem ille erat notus pontifici: et intravit cum Iesu in atrium pontificis. Petrus autem stabat ad ostium foris. Exiit ergo discipulus alius et dixit hostiariis: et introduxit Petrum. Cui dixit ancilla hostiaria. Numquid et tu discipulus es bohis istius? Dicit illi: Non sum. Et hec fuit prima negatio. Exiitque foras ante atrium: et gallus cantauit: sed Petrus eum non audiuit. Stabat autem fuit et ministri ad prunas: quia frigus erat et calefaciebant se. Et erat cum eis Petrus. Quem cum uidisset alia ancilla dixit: Iste qui erat ibi. Et hic cum Iesu galileo erat. Quod audiens Petrus iterum negauit: Non sum: ysaie secundum

Matth. 26. Regauit cū iuramēto qz nō no
ui boiez. Et inuallo facto q̄si boze vni? fm
Lu. Alii qdā. s. cognat? ei? cuius absceidit
Petr? auriculā fm Jo. dixit. Hōne ego te
vidi i bozo cū illo? Hā 7 galile? es: 7 loq̄la
tua manifestū te facit. Tūc Petr? cepit de
testari 7 iurare qz nō nouisset boiem. Et cō
tinuo. i. iter vltatim: gall? cantauit. Et cō
uersus dñs respexit Petrū: qd potuit ad lit
terā esse rex: s3 fm Augm? Bedā: respexit
oculo pietatis 7 mīe: 7 recordatus est pe
trus verbi Jesu qd dixerat: pū q̄ gall? can
tet bis ter me negabis. Et egressus foras fle
uit amare. O aīa deuota si fuisses i isto loco
in q̄ Petr? fleuit vbi fuit: vtq̄ fleuisses: vt
bacten? feci: i recordatiōe lachrymar? Petri
Sequit? pnceps sacerdotū 7 cō p̄siliū q̄rebāt
falsū testimoniū p̄ Jesum. 7c. Exultabant
enī sicut leones capta p̄da: 7 falsos testes p
curabāt: 7 venerūt duo falsi testes dicentes:
Hic dixit. Possis destruere tēplū xī 7 post
triduū reedificare illud. Et nō erat pueniēs
testimoniū illoz. Et cum nibil Jesus ad ista
rūderet: pnceps sacerdotū ait illi: Adiuro
te p̄ xī viui v̄o dicas nobis si tu es xp̄us fi
li? xī viui. Dicit illi Jesus: Tu dixisti. Cle
rūtamē dico vobis. Amodo videbit? filius
hoīs s̄dētē a dextris virtutis xī: 7 veniētē
in nubib? celi. Tūc pnceps sacerdotū scidit
vestimenta sua 7 i. Blasphemauit. Quid ad
huc egem? testib? Ecce nūc audistis blasse
miā. Quid vobis videt? At illi cōdēnane.
rūt enī esse reū mortis: facientes ea que dicte
Ber. Quid tū dñe bone Jesu desiderabi
lē in quē desiderāt angeli. p̄spicere sputis in
q̄nauerūt: manib? p̄cusserūt: v̄lo opuerūt:
neca malis vulnerib? p̄pcerūt. Hā v̄lātes
faciē ei? 7 alapis cedētes dicebāt: Propte
riga: q̄s ē q̄ te p̄cussit? Ad nulli etiā dicūt q̄
enī p̄cecerunt in doliū aque. Nū i sua p̄sona
p̄p̄tētā dīxisse aiūt: Saluū me fac x̄us qm̄
intrauerūt aque vsq̄ ad aīam meā. Et sū p
totā istā noctē ligatū 7 carceratū testimoni
bus 7 opprobrijs verauerūt. Interim at vt
pie credis Joānes inuit ad dñam 7 socias in
domū magdalene i bethania: vbi erat plan
ct? indicibilis: s3 p̄ ipsum clamor 7 v̄lularis
fact? ē magn? Appropinquas enī Jo. la
chrymose cepit dicē. Dona tēl paradiso: p̄
te langeli bano rīso: lo inimico ita cōquīssō

p̄ il to fiol incarnato. Corre mater v̄dolo
re: e viderai el grā erroze: Cbi bano p̄reso il
tuo amoz: duramiēte flagellato. Corre ma
tre e nō tardare: cbe lbano p̄so per menare.
Morālo credo cōdēnare: como latro e liga
to. Tūc maria ad Joānē. Questo como
essere poria: v̄ Jesus spanga mia: Cbi non
fece mai folia: ne non lbebe mai pensata. O
maria lbe tradito: iuda falso lba venduto.
Trenta dinarina reccuuto: banefato grā
merbato. Tūc Maria voluēs se ad Ma
gdalenā ait: De soccozrimi magdalena: acō
pagna la mia pena. Lbel mio fiolo si se me
na: come mi fu nūciato. Postea plangebat
filiū dicēs. O figlio figlio figlio: figlio amo
roso giglio. Figlio cbi dāra consilio: al mio
cor angustiato. Figliolo mio ocbij iocundi
figliolo mio p̄ cbe nō respōdi. Al pecto cbi
ta lactato. Figliolo mio io son dolēte: della
faça relucente: cbe sputata crudelmēte. Ho
ra ti menano ad pilato. O pilato v̄ non fa
re: lo mio fiolo nō cōdēnare. Lbio te posso
demonstrare: como a toro be acufato. Et sic
ibat btā virgo versus hierusalē plozando 7
suspirādo 7 dicēdo: O pater e tne tua est po
tētia: tuū regnū: tu es sup oēs celos: solū q̄
tuū velle sufficit ad salutē humani generis:
p̄ce igit filio tuo: ne p̄eo moriaf. O amoz
et tne: tua sufficit dilectio vt fiat bñana redē
ptio. O filii mi dulcissime. quid doc ē qd au
dio de te? Et morieris sine me fili mi. Recur
ras ad patrē tuū: fors itā exaudiet te: ex quo
nō videt exaudire me. O mat? dolorosa i te
versa sūt i cōtrariū oia q̄ dicta sūt tibi tā ab
āgelo gabriele: q̄ ab helisaberb cognata tua
S3 spero q̄ fortitudo patiētie filij patiētia
mibi p̄stabit. Et sic cū dolore 7 fletu p̄rue
nit vsq̄ ad domū carybe vbi dñs capt? sta
bat: nec tñ enī videre nec illi loq̄ poterat: sed
p̄ foribus amare flebat. ¶ Tercio x̄ps accu
sat? est apud Pilatū crudeliorē. Mane at
facto p̄siliū interūt oēs principes sacerdotū
7 seniores p̄p̄si aduersus iesum: vt enī morti
traderēt: 7 vinctū adduxerūt 7 tradiderunt
enī pontio pilato p̄sidi. Tūc videns iudas q̄
enī tradidit qd dānar? esset: p̄niaduēt? retu
lit. 30. arq̄ētes p̄ncipib? sacerdotū 7 senio
rib? p̄p̄si v̄i. Peccoui tradēs boiez iustū. De
q̄ vt ait: Sceleratioz oib? o iuda 7 infelicioz
tu fuisti: quem p̄nia non duxit ad dñm: sed

desperatio transit ad laqueū: qz dicētib' illis.
Quid ad nos? Tu videris. i. opus tuū qua-
le sit manifestabū: abiēs laqueo se suspēdit
Sed de hoc alio qrti? dicim'. Sequit' euā-
gelii fm Job. Erat aut' maner ipsi non in-
troierūt in p'torziū pilati: vt nō cōtamina-
rent s'z vt mundi māducarēt pascha cobabi-
tatione boīs gentilis. vbi Augu. ait. Q' im-
pia cecitas iudeozū: 7 in p'torziū intrare ti-
mebant: 7 fratris innocētis sanguinē effun-
dere nō timebāt. Sub habita culo contami-
nūē alieno: a nō cōtamināē scelē pprio. Cō-
sidera nunciatā deuota matrē 7 Jo. 7 socias
sūmo mane exire foras: 7 occurrere chrīsto
in via a domo caypbe ad domū pilati: que
nō parua est s'z longa. Considera vtriqz qua-
liter videntes eū sic vituperabiliter 7 enoz-
miter a tanta multitudine duci. quāto sunt
replete dolore. In illo autē mutuo cōspectu
fuit dolor vtriusqz. Nā ipse domīn' afflige-
batur multū ex cōpassione matris: 7 sue coi-
tine. Sciebat enī q' ppter eū dolebant vsqz
ad emulsionē aīe a corpore. Considera 7 in-
tuere ista diligēter per singula que multum
sūt cōpassiua: Jesus aut' stetit ante presidem
nihil rñdens accusantib': ita vt euz diceret
pilat'?: Nō audis quāta aduersū te dicūt te
stimonia? nō rñdit ei ad vllū verbū: ita vt
miraret' vehemēter. Exiens pilat' foras di-
xit: Quā accusationē afferis aduersus bo-
minē hūc Rñderūt. Sī nō esset hic malefa-
ctor: nō tibi tradidissēm? eū: 7 iceperūt ipsū
accusare in mltis dicētes. Primo inuenim'
hūc subuertentē gentē nostrā. Scōdo inueni-
mus eū. p'hibētē tributa dari cesari. Tercio
inuenim' eū dicentē se chrīstū filiū dei esse 7
regē. Et eū diceret pilat'?: Accipite eum vos
7 scdm legē vestrā iudicate. Rñderūt. Ho-
bis nō licet iterficere quēqz. Introiuit ergo
iter pilat' 7 vocauit eū 7 dixit ei. Tu es rex
iudeozū? Et rñdit ei Jesus. Attemetipso h'
dixit: an alij tibi dixerūt de me? Rñdit pila-
tus: Nūqđ ego iude' sū? Bēns tua 7 p'tissi-
ces tui tradiderūt te mibi. Quid fecisti? Re-
spōdit ei Jesus. Regnū meū nō ē de h' mūdo
7c. ibi. Dic itaqz pilat'?: q' rex es tu? Rñdit ei
Jesus. Tu dicis: qz rex sū ego. Ego ad hoc
nat' sūm 7 ad hoc veni in mūdū: vt testimo-
niū. perhibeā veritati: oīs qui est ex veritate
audīt vocem meā. Dixit ei pilatus. Quid ē

veritas? Quā solutionē nō audiuit fm Au-
gu. qz subito ei venit in mentē cōsuetudo iu-
deozū de dimittēdo vñū in paschate: 7 id
eū hoc dixisset iterū exiuit ad iudeos et di-
xit eis: Ego nullā in eo inuenio cām. At illi
inualescebāt dicētes. Cōmonit vniuersam
populū incipiēs a galilea vsqz huc. Cōside-
ra anima deuota ferocitatē iudeozū cōtra
Jesū. Considera vtriqz dñm verecundū 7
patiēter oīa sustinētē. Et sic patet pma par-
ticula hui' tertie partis.

Particula secūda hui' tertie partis: in q' po-
nit' Jesu a iudeis ad herodez deductio 7 ab
eisdem ad pilatū redutio.

Secūda in ista parte p'sideratio dicē
iesu a iudeis vilissima deductio. Cir-
ca quā tria notāda sūt. ¶ Primū
notādū ē Jesu missio. Qđ audīēs pilat' ga-
lileā. Interrogauit si bō galile' ēēt. Ne autē
cognouit q' de herodia p're ēēt remisit euz
ad herodez: qz ipse hierosolymis illis dieb'
erat. ppter festū. herodes p'o viso Jesu gau-
sus ē valde: eo q' multa audierat de eo: 7 spe-
rabat aliqđ signū videre. Stabat aut' iust'
corā pctōre: agn' māsuer' corā lupo rapace
Jesus corā berode crudeli. Interrogabat
aut' eū herodes multis sermōib': fm Ansel.
eū interrogabat: si ēēt ille quē pater suus ab
infantia voluit occidere: 7 ppter quē inno-
centes occiderat. Interrogabat si ipse La-
zarū resuscitauerat. Interrogabat atqz ob-
secrabat vt aliqđ miraculū faceret. At ille
nihil respōdit. Tum qz curiose petebat: tuz
ne impediret ei' passionē. Nam p'mittebat
eū liberare si ad sui nutū aliquod signū fecis-
set. Stabant 7 p'ncipes sacerdotuz 7 scribe
cōstanter accusantes eū 7c. ¶ Secūdū hic
notandū dicē Jesu remissio. Nā vidēs he-
rodes q' nec miraculū: nec verbū ab eo ha-
bere potuit: ex hoc reputās eum stultū spe-
uit eū cum exercitu suo: 7 illūsit eum: 7 fecit
in derisionē eum indui veste alba: 7 remisit
eum pilato. Considera igit' anima deuota
qualiter domin' nō solū malefactor: s'z stul-
tus reputat' est. Ipse aut' omnia patientissi-
me tolerabat. Intuere 7 bic eū deducē. et
reducitur: demisso vultu 7 verecūdo ince-
dentē: 7 omniū clamores: p'uitia: 7 subsāna-
tiones audientē: 7 forte lapidū percussides
7 imūdiarū suscipientē: 7 etiam matrem

E

7 suos euz indicibilimeroze a longe sequen-
tes. ¶ Tertiu bñ notandū dicit principū
reconciliatio: quia ppter istam deductionē fa-
cti sūt amici berodes 7 pilat⁹ in illa die. Nā
antea inimici erant adinuicem ppter duo.
Primo qz pilat⁹ procurauerat sibi a T ylerio
cesare msta pecunia oblata partē regni ipsi⁹
berodis. Secūdo qz sicut dicit in bystozis
scholasticis. Quidā se faciens filiū dei mul-
tos de galilea seduxit: veniēs autē ad iudeā
fecit eum pilat⁹ occidī. vnde berodes turba-
tus est: qz erat de iurisdictione sua: sed nunc
quia Jesū remisit ad eū facti sunt amici ad-
inuicē: sicut ppheta p̄dixerat. Aliter sūt re-
ter. 7 prin. cōue. in. v. ad. d. 7 aduer. christū
eius. Et sic patet secūda particula huius ter-
tie partis.

Particula tertia huius tertie partis: in q̄
ponit Jesū a iudeis in q̄ cōmutatio: flagel-
latio 7 demonstratio.

Ertia in ista parte cōsideratio dicit
Jesū a iudeis in q̄ cōmutatio. Cir-
ca quā etiā tria notanda sunt. Pri-
mum notandū dicit iniusta liberatio. Nam
pilatus videns qz berodes Jesum remisisset
ad eum contristatus est valde: 7 vocatis pri-
cipibus sacerdotū 7 plebe dixit: Obruistis
mibi boiem hūc: quasi auertentē p̄p̄m. Ec-
ce corā vobis interrogā nullā inuenio i eo
cām: Est autē cōsuetudo vt vñ dimittā vo-
bis in pascha: vultis ergo dimittā vobis re-
gem iudeozū. Sciebat enī qz p̄ inuidiā tra-
didissent eū sūmi sacerdotes p̄ncipes autē sa-
cerdotū 7 seniores suaserūt p̄p̄o vt peterēt
barrabā: Jesū vero perderēt. Rñdens autē
p̄ses aut illis: Quē vultis vobis dimittā de
duob⁹ barraban: an Jesū qui dicit christ⁹?
Erat autē barrabas latro: qui ppter seditio-
nē 7 homicidiū missus fuerat i carcerē. Ex-
clamauit at turba Tolle hūc 7 dimitte nob
barraban. Dixit eis pilat⁹: Quid igit facia
de Jesū qz dicit christ⁹ dicūt oēs. Crucifigat
vnde Ber. ait p̄ncipes iudeozū excecati.
O stipula deputāda ardozib⁹ infernalibus
quare vultis accumulare tot scelera 7 pec-
cata: vt p̄ferat iniqu⁹ iusto? Et Ansel. tuo
tus. O inrectū cambiū. O iniquū iudiciū.
Bon⁹ respiciat 7 iniqu⁹ seru⁹ postulat: iust⁹
punit 7 p̄ccat⁹ liberat: agn⁹ occidit 7 lupus
acceptat: vita deserit 7 mors reseruat. Nec

ille. ¶ Secūdū bñ notandū dicit Jesū p̄ li-
beratiōe flagellatio: qz pilat⁹ querēs libera-
tiōe eius ait ad illos: Quid enī mali fecit?
At illi magis clamabāt: Crucifige. Crucifige
eū. Et pilat⁹ ad illos. Nullā causam
mortis inuenio eo. Corripiā ergo illū: 7 di-
mittā: q. d. fm Bedā. Flagellis illū 7 ludī
bzis quātū iubetis afficiā: dūmō innoxium
sanguinē nō sinatis effundere. O pilate pi-
late: tu dñm castigas: vide qd facias: qz nec
mortē nec flagella meref. Recti⁹ ageres si te
ad suū nutū corrigeres. Iussit autē eū flagel-
lari ppter duo. Primo qz scdm Hiero. ois
crucifigēd⁹ tētebat flagellari. Secūdo credēs
eū literare tali flagellatiōe satisfaciēs p̄p̄o:
vt cōpassiōe cōmoti ipsū relaxarēt. Milites
ḡ suscipiētes eū in p̄torio p̄regauerunt ad
eū vniuersā cobortē: 7 exuētes eū vestimētia
suis: clamidē coccineā de serico bis tinctā in
rubeo colore circūdederunt ei: 7 plectentes
coronā de spinis posuerūt sup caput ei⁹ 7 arū
dinē in dexterā ei⁹: 7 genu flexo añ eū illude-
bāt ei dicētes: Aue rex iudeoz. Et expuētes
in eū acceperūt arūdinē 7 pcutiebant caput
ei⁹: 7 dabāt ei alapas: 7 impleta est p̄phetia.
Esa. i. A plāra pedis vsqz ad p̄ticē capis nō
erat in eo sanitas. Cōsidera nūc igit aīa de-
uota q̄r dñs tu⁹ ad colūnā ligat: durissime
flagellat: Itat nud⁹ corā oib⁹ iuuentis elegā
7 vereciā: speciosus forma p̄ filioz boiuz su-
scipit spurcissimos flagella dura 7 dolorosa.
Caro illa inoccētissima 7 tenerissima replef
li uozib⁹ 7 fracturis: fuit vndiqz regi s̄guis
de oib⁹ p̄tib⁹ corpis. Hic igit eū diligēter cō-
sidera p̄ longā morā: 7 si bñ ei nō cōpateris
cor lapideū te bñ reputa. ¶ Tertiu bñ no-
tandū dicit Jesū demonstratio: qz deinceps iterū
exiuit pilat⁹ foras 7 dixit eis: Ecce adduco
eū foras: vt cognoscat qz nullā in eo inuenio
cām. Exiuit ḡ Jesus portās spineā coronā 7
purpureū vestimētū. Et dixit eis pilat⁹. Ec-
ce bō. O mī dolorosa respice si cognoscis fi-
liū tuū: alapis cēsū: facie cōspuitū: spinis co-
ronatū 7 opprobriū boiuz factū. Cōsidera
aīa deuota si tūc cōmota sūt oīa p̄ginis vi-
scera sup filiū suū: 7 si defecit in ea spūs eius
7 si ē in ea vox neqz sensus plange aīa deuota
cū bñ p̄gine: 7 filiū ei⁹ sanguine madefactū
oculo mētis sepius aspice. Et sic patet tertia
particula hui⁹ tertie partis.

Particula quarta huius tertie partis: in qua ponitur iudeorum contra Jesum vociferatio et pilari sententia.

Quarta in ista preconsideratio dicitur iudeorum in Jesu vociferatio. Circa quam tria notanda sunt. Primum notandum dicitur iudeorum proclamatio. Nam cum vidissent eum foras venientem et canes sanguine leprosis videntes exclamare ceperunt iudei. Crucifige Crucifige eum. Dicit eis pilatus: Accipite eum vos et crucifigite: Ego enim non inuenio in eo causam. Ruderunt iudei: Nos legem habemus: et secundum legem mori: quia filii dei se fecit. Cum audisset pilatus hos sermones magis timuit: et ingressus est priorum iterum et ait ad Jesum. Unde es tu? Jesus autem non respondit ei. Dicit illi pilatus: Tibi non loquor? Rescis quia potest batre crucifigere te: et potest batre dimittere te? Hic quidam vocat dicit. Pilate efficaciter te accusas: quia Jesum innocentem potes dimittere: quia super hoc dicit potest te batre. Rudit Jesus. Non batre potest aduersus me ullam nisi desuper datum tibi fuisset propterea quod me tibi tradidit maior potestatem habet: quia scilicet ex invidia hoc fecerunt. Tu autem ex timore. Vnde Augustinus in sermone. Ab ipso deo accepit potestatem deus ut iudicaret omnem terram occultum: hominem manifestum: quia teste propheta. Ibi abscondita est fortitudo eius. Et exinde querebat pilatus dimittere eum. Iudei autem clamabant dicentes. Si hunc dimittis non es amicus cesaris. Quia enim qui se regem facit perdit cesari. Secundum hunc notandum dicitur iusta sententia. Nam timens cesarem pilatus adduxit foras Jesum: et sedit per tribunal ad iudicandum. Vbi dicit Chrysostomus. Facile veniat a iusticia quod in causis magis bonis quam reus formidat. Erat autem parascene hora quasi sexta: et sedit per tribunal in loco quod dicitur lictoratos hebraice autem golgatha. Et dixit iudeis: Ecce rex vestrum. Illi autem clamabant. Tolle tolle: crucifige eum. Dicit eis pilatus. Regem vestrum crucifigam? Ruderunt pontifices dicentes. Non habemus regem nisi cesarem. Sed et ante eo per tribunal misit ad eum uxorem suam dicens. Tibi tibi et iusto illi. Multa enim passa sunt hodie per visum propter illum. Ubi dicit glossa. Rabani. Diabolus videns patientiam christi et videns se postmodum ab inutilitate per passionem christi voluit per mulierem reuocare processum passionis eius: sicut per mulierem procurauit damnationem non humani generis. Vnde dicit pilatus: Ego nullam causam mortis inuenio in hoc homine. At illi magis

clamabant ut crucifigere. Tertium notandum dicitur pilati quedam excusatio: quia pilatus lauit manus suas aqua accepta dicens. Innocens ego sum a sanguine hominis istius. Hos videritis. Et respondens vniuersus populus dixit: Sanguis eius super nos et super filios nostrorum: ubi quidam vocat ait. Dedit in reprobum sensum et obstinate malicie: crimine vestrum ad vestros posteros destinasti. Sufficiebat enim vobis vestra punitionis: sic fiat ut postulastis. Et sic patet quarta particula huius tertie partis.

Particula quinta huius sermonis in qua ponitur Jesu a iudeis miseranda crucifixio despectio et vilificatio.

Quinta in ista preconsideratio dicitur Jesu crucifixio. Circa quam tria notanda sunt. Primum notandum dicitur iesu despectio. Nam ut dicitur aliqui ad suggestionem iudeorum acceperunt quendam clamidem sericam rubram turpem ac veterem plectentes coronam spinarum quam portaret in capite et arundinem posuerunt in manu eius. Et id sequitur quod illuserunt ei exuerunt eum clamidem coccineam et induerunt eum vestimentum suum: et duxerunt ut crucifigeret eum. Tunc enim vexilla pilati emissasunt: et omnes iudei irruerunt in Jesum et canes rabidi: ac parata cruce et alijs necessarijs ad eius crucifixionem posuerunt eum in medio duorum latronum. Imposueruntque crucem super humeros eius: ut duceret in montem caluarie ad crucifixionem. Bone Jesu quanta verecundia tibi faciente isti tui inimici: latrones te associant: sed et de terius tibi faciunt: quia et crucem tibi portandam imponunt quod de latronibus non legitur. Non non solum iuxta Esaiam. prophetam. 53. Cum iniquis reputatus est: sed iniquorum iniquior. Certe igitur anima deuota hunc eum bene: quod vadit curuus sub cruce et vehementer anhelat. Certe caput cruentatum: cerne faciem lividam et sanguinem madefactam. Compatere igitur ei quantum potes in tot angustijs et ludibriorum renouationibus posito. Secundum hunc notandum dicitur virginitas expulsiu. Sequebatur autem illum multitudo turba populi et mulierum que secute fuerant ipsius a galilea ministrantes que plorabant et lamentabantur illum. Igitur sequatur mestissima misericordia magna: gadalena et anxiebat ire ipsius filium ut eum inuaret ad crucem portandum: quia magna et ponderosa uim erat: sed appropinquare non poterat propter tumultum populi. Alij enim eum deridebant irridentes ei. Alij proicientes lutum et fimo mundicias super caput et faciem eius erant.

E 2

Tunc angustata mater ait ad Jo. & magda-
lenā: Ducite me queso ad locū quo valeā vi-
dere & tangere filiū meū anteq̃ p̃ dolore hic
moriar: & prueniētes p̃r mediū ante portā
ciuitatis: aspiciēsa longe videntēq̃ filiū
sub cruce quasi deficiētē & inter duos latro-
nes stantē: nec tñ cū p̃pter deformitatē pla-
garū cognoscentē afflicta nimis: filiū p̃p̃e
respiciens: nec tñ bene cognoscere valēs. Vi-
cebat ad locias: O sorores mee: cognoscitis
filiū meū? Est ne iste qui velut leprosus &
mortuus venit? Tunc oēs amarissime flen-
tes dicebant: Iste est o mater plena dolori-
bus: Iste est filius tuus: qui iuxta vaticiniū
Esa. Facus est quasi leprosus. Tunc respi-
ciens eū dolorosa mater exclamando dixit:
O fili mi dulcissime vbi est splendor? vbi est
decor tuus? Ego nō cognosco faciē tuā. O
fili mi sanctissime angustiat es nimis. O
dulce refrigeriū & mei cordis gaudiū: q̃tum
es tribulatus? iam in me ipsa deficio: me susti-
nere nō valeo. Et hec dicēs: vt pie creditur
amplexata est filiū suū: & dolor Marie cō-
municat? ē cum dolore cbristi & ecōtra: ita
q̃ dolor vnus pertrāsinit cor alteri? & p̃e
lassitudine & dolore ambo ibidē ceciderunt
in via tanq̃ exanimēs. Nam vsq̃ in hodie
nū dicim vt vidī in eodē loco & pluries visi-
tauit: extant vestigia vni? ecclesie que olim a
cbristianis in memoriā hui? mysterij fuit sa-
bricata: & sancta Maria de Spasmo p̃pter
hoc noiata. Tūc illi carnifices & pessimi iu-
dei: pedib? & pugnis percutiebant & cōculca-
bant beatā virginē: & Jesū p̃e dolore non
valentē surgere nec ampli? crucem portare
violenter & crudeliter leuantes de terra tra-
hebant: & apprehenderūt Simōnē quendam
Cyrrbenēsem venientē de villa patrem.
Alex. & Ruffi: & angariauerūt ipsum & im-
posuerūt ei crucē portare post Jesū. At mu-
lieres erigētes virginē plangebant post eū
Et cōuersus Jesus ad illas ait: filie hieru-
salē nolite flere super me: sed super vos met
ipsas flete & super filios vestros: quoniā ve-
nient dies in quib? dicent: Beate steriles &
ventres qui nō genuerūt: & vbera que nō la-
ctauerunt: & reliq̃. in euangelio. Luce. 23.
Prophetizauit aut tunc de tribulatiōe quā
passuri erant iudei in vindictā mortis sue a
Tito & Vespasiano. Tercū hīc notan-

dū dicē amara Jesu crucifixio. Postq̃ ve-
nerūt in locū qui vocat caluarie: ibi crucifi-
xerūt eum expoliātes eum p̃z? omnib? vesti-
mētis: & p̃pter h̃ renouat? plagis: quare pia
mater citius cucurrit ad eū: & amplectēs et
osculans eū cooperuit eū circa lumbos: licz
aliquis dicat vt pie credis: q̃ existens in cru-
ce dñs cooper? est a matre sua projiciētis in
lumbos eius pannū capitis sui. Considera
nunc aīa deuota que ego cōsiderabam: nec
nō considero: dum essem in sacro monte cal-
uarie cū multarū lachrymarū effusione: cū
eta que fiunt circa dñm tuū. Videas igitur
oculis mentis tue. Alios parare clauos et
malleos. Alios facē foramina crucis. Alios
ipsum expoliare. Alios mēsurā brachiorū
sumere. Alios crucem parare. Alios fora-
men illud vbi crux poneret: in quo multo-
tiens manus istas peccatrices imposui et la-
chrymas tenerrime effudi: sollicite in illo sa-
cro defodere. Alios vnam manū cōclauare
Alios aliam manū cū fune ad aliud fora-
men violenter trahere & extendere. Et scōm
Ber. clauis nō acutis: sed quadris & obtu-
sis: non tñ carnē penetrātib?: sed etiā ipsā
secum & nervos & ossa intra lignū portantib?
bus: Et sic dolorem nimīū ei inferentibus.
manus illas sacratissimas ligno crucis affi-
gere. Sed nota q̃ de crucifixione varia est
opinio. Grego. dicit ipsum crucifixū in ter-
ra: alij dicunt in aere. Sed tenēdo opinio-
nem Grego. affixis manib? in terra eleuat
crux: saxo imponit: & cbristus pendet suspē-
sus manib? tanq̃ latro. Deinde cōfigerunt
pedes simul & semel cum eodē clauo: & in me-
dio duorū latronum medius posuit est. Un-
de dicit in euangelio: Et latrones vnum a
dextris & alium a sinistris crucifixerūt. Et
impleta est scriptura que dicit: Et cum in-
quis deputatus ē. Esa. 53. Et alia scriptu-
ra dicit. Foderūt man? meas & pedes meos
dinumerauerūt omnia ossa mea. Scripsit
autē & titulū pilat? super crucē. J. H. R. J.
hunc titulū multi legerūt: quia prope ciui-
tatē erat locus vbi crucifixus est Jesus. Et
erat script? hebraice: grece: & latine. Dice-
bant ergo iudei ad pilatū. Noli scribere rex
iudcorū: sed quia ipse dixit rex sum iudcorū
Rēdit eis pilat?. Quod scripsi scripsi: Cō-
sidera igitur nūc aīa deuota: & oculo mētis

cōspice iesū tuū in monte caluarie brachijs
extēsis: manib⁹ ⁊ pedibus affixis. Aspiciat un
celū ad patrē dī. Ecce pater hic su⁹: vsq; ad
crucē me humiliare voluisti. p salute ⁊ amo
re humani generis: placet accepto: ⁊ pro eis
me tibi offero quos esse mibi frēs voluisti.
Cōspice aīa: qz cōsūit vndiq; sacratissimi
sanguinis riuuli ex illis magnis scissuris: sic
q; angustiat⁹ ē q se mouere nō pōt nisi in ca
pite: illi tres clauī sustinēt torius corpis pon
dus: dolores acerrimos tolerat ⁊ vltra q; dī
ci vel cogitari possit affligit ipse cum matre
sua: pendet inter duos latrones: vndiq; pe
ne obprobria. vndiq; cōuitia. Et sic patz qn
ta particula huius tertie patris.

Particula sexta hui⁹ tertie patris in qua po
nit iesu in cruce locutio: ⁊ iudeorū auditio.

Extra in ista pte cōsideratio dī iesu
in cruce locutio ⁊ iudeorū auditio.

Circa quā ē sciendū. q; lz chris⁹
in cruce. ⁊ pba amorosa dixerit: tū qz dāte
deo in fmonario x. 4. pctis diffuse ⁊e ipsi⁹
tractabim⁹: bñ tū de trib⁹ succincte ⁊ breui
ter ad ppositū ⁊e penitētia: ⁊e q in isto opere
pncipalis ē intētio piderabim⁹. vbi triano
tāda sūt. **P**rimū notādū dī liberalis re
missio: qz ipse dñs eleuat⁹ in cruce: illico ele
uatis oculis clamauit ad patrē dī. Pater dī
mitte illis: nō. n. sciūt qd faciūt: vt pz Luc.
23. Ex q; dat documētū christianis oib⁹: q
debet exēplo chris⁹ iurias eis illatas equo
alio pati: ⁊ iūmicōs iurias ex corde remittē
⁊ obliuisci: si sibi volūt p verā pñiam pctā sua
a deo dimitti: vñ Jsid. sup bis pbs ait. Di
sce chris⁹ tiane a chris⁹o tolerātia: qz palmis
est pccus: flagellis celsus: spūq; illusus: cla
uis affix⁹: spinis coronat⁹: morte dānatus:
oībz tū imemor dīe Pater ignosce. q. d. Zu
q; fac sicut. **S**cōm hic notādū dī super
nalis donatio. Mā vn⁹ debis q; pdebāt la
tronibus. s. Sēmas a sinistris blasphemabat
eū dī. Si tu es chris⁹: saluū fac te metipsū ⁊
nos. Rñdēs aut alter. s. Dismas qui bonus
erat a dextris increpabat eū dī. Neg tu ti
mes dñs: qui in eadē dānatiōe es: Et nos q;
dē iuste: nam digna factis recipim⁹: bic v̄o
nihil malī fecit⁹: Et dicebat ad iesum. Dñe
memēto mei dñs veneris in regnū tuū. Vbi
Aug. ait: Quis in quā illū docebat nisi q; iu
pta illū pendebat. Et dicit illi iesus: Amen

dico tibi hodie mecum eris in paradiso. Pa
tent ista. Luc. 23. vbi dat⁹ peccatorib⁹ do
ctrina ⁊ cōfidentia: q; si cū latrone vere pe
niteant de peccatis suis. ppter amorē regni
celestis: nō solum remissionē peccatorū cōle
quent⁹: sed etiam regna eterna pmerebūtur.
Tertiu⁹ hic notādū dicit cordialis voca
tio. Mā sciēs iesus qz oīa cōsumata sūt: vt
scriptura adimpleret dixit: Sitio. vt pz Jo.
19. Vbi etiā scribit q; vas erat positū aceto
plenū: ⁊ cōtinuo currēs vnus ex eis accepta
spongia impleuit eam aceto ⁊ imposuit ba
rūdini bysopo circūponētes obtulerunt ori
eius: ⁊ dabant ei myrrbatū vinū cum felle
mixtū: scdm Matb. 27. vt impleret quod
dictū est per pphetā. Dederūt in escam meā
fel: ⁊ in siti mea potauerūt me aceto. Et cū
gustasset noluit bibere: sed dixit. Cōsuma
tum est. Erat enī cōsuetudo vt portaret bo
nū vinū ad refocillandū eos qui ducebant
ad mortē: iuxta illud puerb. vltimo. Date
vinū bis qui amaro sunt aīo: bibant ⁊ obli
uiscant egestatis sue: ⁊ nō recordent⁹ doloris
ampli⁹: sed carnifices illi biberūt vinum: ⁊
posuerūt acetū vt dictū est. Quāuis enī in
veritate sitierit iesus: quia ppter sanguinis
effusionē erat int⁹ tot⁹ exsiccat⁹ ⁊ arefa
ctus: nihilomin⁹ moraliter intelligi pōt q;
chris⁹ habuit sitim salutis aīarū: quā ppter
dī. Sitio vocabat aīas peccatrices vt cōuer
terent⁹ ad se: qz chris⁹ cibatio ⁊ potatio ē ani
marū cōuersio. Et ideo ait deuor⁹ Ver. D
bone ⁊ dulcissime iesu quid est qd loqueris:
quid est qd dicis? In cruce cū iniqs suspen
deris: in ligno clauis affigeris: tot dolorib⁹
cruciaris: ⁊ dicis sitio. Re vera bone iesu nō
sitis aqueū liquorē: sed fidē ⁊ salutē misera
bilium peccatorū. p quorū salute sic aspere
cruciaris. Ergo superbi peccatores. D
sperati. D scelerati. D auari. D luxuriosi:
audite dominū vestrū in cruce clamantem.
sitio: currite aquā lachrymarū pro peccatis
vestris portate: cōuertimini: Penitentiam
agite: Date ei bibere: ⁊ eum in tantis dolo
ribus modicū refocillate. Ex tunc cepit ocu
lis languere morte morientis: modo claudē
do modo aperiēdo: ⁊ caput inclinare: modo
in vnā partē modo in aliā deficientib⁹ virib⁹: ⁊
clamore valido fm aplm lachrymans dixit
fm Luc. vbi. s. Pater i man⁹ tuas cōmēdo

spiritu meū. Et hec dicēs emisit spm̄ inclinā
to capite p̄sus patrē sup̄ p̄crē? q̄si gr̄as agēs
q̄ ipsū reuocabat: 7 tradēs ei spm̄ suū. Ubi
Ber. ait: Ascēdit in altū vt longi⁹ audiret
fortiter clamauit vt null⁹ excusaret: clamo
ri lacrymas addidit. 7 t̄ bō cōpatere. Nec
fuit illa doloris vox p̄ quā tota mūdialis ma
china visa ē pariter cōdoluisse: terra tremo
rib⁹ quant⁹: ap̄riunt sepulchra: velū templi
scindit⁹: 7 celū in suis lūarib⁹ obscurat⁹: sol⁹
bō nō cōpatit⁹ p̄ q̄ cōst⁹ occidit⁹. Hecille.
De istis habet. Luc. 23. Tibi etia⁹ dicis q̄
vidēs. Cēturio qd̄ fact⁹ erat. s. qz sicclamas
expirasset: 7 q̄ sol obscurat⁹ fuit: 7 alia si
gna. Hā vt vidi⁹ etiam luculēter apparet:
mons caluarie vsqz coelū scissus ē: in cuius
figurā septiman⁹ posui. B̄ificauit igit deū
ipse cēturio di. Hec hic bō iuit⁹ erat: 7 ois
turba eorū q̄ siladerāt ad spectaculū illud 7
videbāt q̄ fiebāt penitētes p̄ctora sua reuer
tebāt. Et sic patet sexta particula b̄m⁹ ter
tie partis.

Particula. 7. b̄m⁹ tertie ptis: in qua po
nit̄ iesua iudeis in cruce despectio 7 iniqua
ab eisdem persecutionis cōtinuatio.

Optima 7 vltima in ista pte p̄sidera
tio dicit̄ Iesua iudeis crudelis de
spectio 7 p̄secutiōis illi⁹ cōtinuatio.
Circa quā more solito tria ē q̄ restāt notā
da sūt. ¶ Primū notādū d̄. Matris iesu
doloratio: qz mortuo filio suo stabat iux̄ cru
cē m̄ dolorosa di. Ubi m̄ fili Ubi m̄. Quis
dabit m̄ vt ego moriar tecū? Cur agn⁹ ino
cēs occisus es: p̄mo gallo q̄ filiū di. Fac fili
m̄ vt ego tecū moriar: Quare remanet sine
filio m̄? O fili trahē me tecū: noli ēē doloro
se m̄ t̄ d̄ q̄ cūctis fuisti benign⁹. Nihil m̄
grati⁹ in p̄senti q̄ te amplexato in cruce tecū
mori. Nihil m̄bi amari⁹ q̄ vīuere postq̄ tu
mortu⁹ es. O fili m̄: tumibi p̄: tu mibi m̄
tumibi sp̄sus: tu mibi fili⁹ fili m̄: tu m̄ oia
eras: nūc oib⁹ puata sū. Ubi ē ille t̄lectabi
lis aspect⁹? Ubi ē ille vult⁹? Ubi est illa
facies serena i quā t̄siderāt angeli p̄spicere
Ubi ē ille visus amabilis: fili m̄ dilectissi
me fili m̄ chare: fili m̄ speciose p̄ fili⁹ boi⁹
Ubi ē tot⁹ t̄formis: tot⁹ dñe t̄corat⁹ fact⁹
boi⁹ obprobriū. Ubi ē. O fili loq̄la suauis
Ubi ē puerfatio m̄suetā? Duo ibo fili m̄
Ultra sine te qd̄ faciā? Secū loq̄ ad iudeos

O impij iudei. Nolite m̄ p̄cere: postq̄ filiū
meū crucifixistis crucifigite simal⁹ 7 matrē.
Aut mortē si habetis seunorē p̄bete. 3. allo
quit̄ crucē 7 mortē di. O crux seuerā q̄ ma
filiū mei facta es q̄re abstulisti m̄ mibi: Ego
amplexabar eū brachijs: 7 tu stringis eū cla
uis. Ego innolui eū p̄anis 7 tu extēdisti eū
lignis. Ego vestiui eū tunicis: 7 tu induisti
vestimēto sanguinis. Ego potavi eum lacte:
7 tu potasti eū aceto cū felle. Redde igit m̄
bi filiū meū vt saltē tangam eū. O mors se
uera exara vires: Dissolue cōpāges: perime
matrē cū filio simul. Misere mei: da cōpē
dñi dolorib⁹ meis. ¶ Secūm b̄c notādū d̄
iudeorū inique p̄secutiōis cōtinuatio. Hāz
ministrī diaboli p̄recedēs blasphemabāt mo
uētes capita sua dicentes: Lab. qui te. te. t̄
7 in ter. di. recedi. illud sal. fac. remeti p̄sum
des. de cru. Siliter 7 su. fa. illu. ei ad alteru
trū cū scribis. dicebāt. Alios saluos fecit se
ip̄. non p̄t sal. fa. cōstus rex israel. t̄. nunc
de cruce. vt videam⁹ 7 credamus: vt patet
Mar. 15. Iudei etiā i iniquitate sua perseue
rantes nō saturati: qz dies ille magn⁹ sabba
ti erat: vt nō remaneret in cruce copia sab
bato rogauerūt pilatū vt frangerent eorū
cruras 7 tollerent⁹: venerūt igit milites 7 p̄
mi quidē frēgerūt crura 7 alteri⁹ qui crucifi
sus est cū eo. Ad iesum autē: cū venissent vt
viderūt eū iā mortuū: 7 forte etiā precib⁹
amaricate matris nō frēgerūt ei⁹ crura. Et
tūc impleta est scriptura. Jo. 19. vbi ista ha
benē. s. os eius nō cōminuetis. Exo. 12. scri
pta. Sed vñs militū. s. Longin⁹ vt dicit
Magister bilioziarum lancea aperuit la
tus eius: 7 continuo exiuit sanguis 7 aqua
scdm̄ Jo. vbi. s. Qui longinus quia sangui
ne c̄risticecus illuminat⁹ est: postea in cesa
rea cappodotie p̄ c̄risti noie martyrio coro
natus est. ¶ Tertiū b̄c notādū dicit̄ Iesu
de cruce depositio: qz scdm̄ Joh. vbi. s. ro
gavit pilatū Ioseph ab Arimat̄bia qd̄ cēt
discipulus Iesu: occultus autē p̄pter metū
iudeorū vt tolleret corpus Iesu: 7 permisit
pila⁹. Venit ergo 7 tulit corp⁹ Iesu: venit
autē 7 nichodem⁹ qui venerat ad Iesū nocte
p̄mū serēs mixturā myrr̄e 7 aloes q̄si libras
cētū acceptur⁹ etiā corp⁹ Iesu. Quos vt a
lōge p̄spexit m̄ afflicta alios ēē putās q̄ veni
rēt ad nocēdū: timēs ne crudeliora corpori

filij inferre vellent p̄tinuit valde: et ad Jo.
ceterasq; mīlites inq̄t. Quid faciā de filio
meo? Ecce canes adueniunt nōdū saturati
morte crudelissima. Tūc oēs surgūt cum ti-
more magno. Quid quātā ē istoz afflictiō bo-
die. Cōspiciēs autē Joh. dicit ego cognosco
ibi Joseph et nichodemū. Tūc dñs virib;
reassūp̄s dicit Bñdicit̄ dñs n̄r q̄ nobis mī-
t̄it auxiliū. Demor̄ sunt n̄rī et nō dereliquit
nos. Fili occurras eis: qz ipsi veniūt in auxi-
liū n̄rm. Uadit ergo Jo. eis obuiā velociter
et attingēs se adiūicē amplectant̄ cū fletu
magno nō valēs p̄ magnū spatiū adinu-
cē loq̄ p̄ cōpassiōis tenerritudine et abūdātia
doloris ac fletus: postea veniūt ad crucez et
adorant filij dei in cruce pendētē genu fle-
ctentes cū ploratu magno. Deinde v̄sitata
matre parauerūt se ad deponēdū cū cruce.
Considera igit̄ aia deuota et diligenter
et morose attēde depositionis modū. Ponū-
tur due scabale a laterib; crucis oppositē Jo-
seph ascendit scabālā lateris dextri et satagit
extrahere clauū ipsi manus. Deinde Nicho-
demus extrahit alium man; sinistre. Descē-
dit Nichodemus de cruce et venit ad clauū
pedum. Joseph vero sustinebat corpus dñi
Tunc pendētē manū dextram domina su-
scipit reuerenter: ponit ad vultū suum: int̄
me osculā cū lachrymis et validis suspirijs
Culso autē clauo pedū paulisper descēdit
Joseph: et omnes accipiūt corpus dñi ponē-
tes illud in terra: et omnes amarissime plan-
gunt quasi vnigenitū: p̄cipue tamē mater
sua recepit ingremio sedens et ipsa in terra:
et osculā nunc caput: nūc manus: nūc os.
Alioquēq; filiū suū dī. Fili mi n̄bil mi-
hi respondēs? Rōne hoc est illud os benedi-
ctū quod iudeis sic dulciter predicabat? Rō-
ne sunt iste manus que iudeis miracula fa-
ciebāt? Rōne hī sūt pedes qui euāgelicādo
discurrebāt? Unde tanta crudelitas? unde
tam grandis impietas? vñ tā ingrata socie-
tas? Et his p̄bis oēs iuitabat ad fletuz. Et
depositū corp; in mediū flet; a cūctis. Q si vi-
differis t̄uotī christiani locū illūq; nūc aū
portā ecclīe sancti sepulchri: inter mediū se-
pulchri et mōtis caluarie quē sepius vidit: et
teatam virginē euz sorozib; et alijs predictis
cū Jesu bodie aū se posito lachrymādo: oacu-
lando: oculo mētis cōspexi: vtiq; nūc ipsū

locū cōsiderātes in quo desposit;? Jesu de
cruce aū sepulchrā suā corā pdicta turba p̄r
aliq; spatiū requiēui vna mecū cōpatiēdo
illi amaritate m̄ri: lachrymas indefinenter
effunderetis. Lūtes igit̄ christiani si vere de
uotī estis et fideles p̄ totā istā diē cōpatiēdo
Jesu et m̄ri sue. Jesū cū ipsa sepeliētes ad il-
lud scū sepulchrū christi vbi sepi; cū lachry-
mis: celebrant: pedib; mētis accedētes flete
ploratē: corda v̄ra ibi sepelite: veniā p̄tōz
v̄roz poscite: vt p̄r verā p̄niam et meritum
passiōis christi. vna cū latrone mereamini
audire: Hodie mecum eris in paradiso. Ad
quē cōducatur nos ipse qui p̄r mortē suam no-
bis deuicta morte celestia regna preparauit
in secula seculozū. Amen.

Sabbato scō de preparatione sacre coio-
nis. Qualiter. s. debeant se preparare susce-
pturi sacā cōmunionē in solēnitare sequēti
Sermo. 89.

Qui timent

deū p̄pabūt corda. Scri-
būt lxx p̄ba Ecclesiasti-
z. Suscepturi fr̄es eba-
rissimi h̄z instōnē ecclīe i
sequēti solēnitare dñz n̄r

q

iesū xpm p̄ sacm̄ eucharistie: debem; nos cū
ipsi adiutorio p̄pare: et oēs latebras aie n̄re
diligētē inspiciere: ne forte sit in nobis aliq; d
petm̄ absconditū qd et p̄ciam n̄ram cōfūdāt
et mordeat: atq; oculos dñe maiestatis of-
fendat Sicut enī aliq; susceptur; dñm tem-
poralē in domū suā ab oib; foras: et in mū-
dis reb; ipsā domū mūdāt: et quēcūq; bone-
sta et necessaria sūt scdm̄ suā possibilitatē p̄-
parat. Et si hoc facit mortalis suscepturus
mortalē: ita et nos multo magis expectātes
in crastino accipe dñm n̄rm in domū p̄scie
mūdare debem; in quātū possum; corpa fil-
i et corda: vt celestis ille dñs n̄bil i nobis for-
didū: n̄bil obscurū inueniat. Qd solū timen-
tes deū diligētē facere studēt. vñ sapiēs in
p̄bis p̄positis ait: Qui ti. deū p̄pa. cor. et. de
qua p̄paratiōe: q se debēt p̄pare suscepturi
i paschate sacā coionē h̄z p̄ncipiū mediū et
finē. tres cōclusiones annotabim;. Prima
dicit̄ preparatio anteceſsiua. Scda dicitur
preparatio cōmunicatiua. Tertia dicitur
preparatio cōsecutiua.

E 4

Paro pma b^o sermonis in q^o ponit ppara-
tio q^o d^oz aſcedere ſacrā cōmunionē.

Primo igit i iſto ſmone tractandū ē
de pparatiōe q^o d^oz aſcedere ſacrā cō-
munionē. Et debz eſſe triplex iſta p-
paratio aſceſſiua ſeu aſcedens. Prima dici-
tur purgatio. 2^a ceſſatio. 3^a oratio. ¶ Pri-
ma pparatio aſcedens cōiōnē dicit^r purga-
tio: q^oz. ſ. aia cū oī diligētia d^oz itez atq^o itez
examinare conſcientiā ſuā: vt nō ſolū. ſ. pec-
cata q^o cōiter cognoscunt^r 7 ſunt manifeſta: ſ
etiā p ignozantiā 7 obliuionē larētia inq^o tū
ſibi poſſibile fuerit ſubtiliter poſſit diſcutē.
iuxta illud *Ber. in meditationib^o*. *Q^uitā tuā*
quidiana diſcuſſione examina: attēde diligē
ter q^o tū pſicias: vel q^o tū deficias: q^olis ſis in
morb^o: 7 q^olis in affectionib^o. hec ille. Ma-
gime hoc fieri d^oz q^oz pctā nimis ſunt occulta
adeo vt vix cognosci valeāt: teſte ppha qui
ait: Delicta q^os intelligit^r Et id q^o crastia die
cōmunionē accipe cōſiderat: p totū hūc diē
noctēq^o ſequentē q^otum natura valet d^oz cō-
ſcientiā ſuā ad iudiciū vocare: 7 eā examina-
re implēdo illud *Eccl. 2°*. *Judicate matres*
veſtrā. i. conſcientiā: q^oz ſi vos iudicabit^r nō
iudicabit vos de^o. iuxta illud apli. i. *Eccl. 2°*.
Si nosmetipſos iudicarem^o nō vtiq^o a do-
mino iudicaremur. Quā examinatione fa-
ctā ſi aliquā nouā maculā reperit d^oz de ipſa
7 de alijs obliſtis verā habere contritiōnē: q^oz
cor p^oritū 7 humiliatū tē^o nō reſpiciet. Iſta
q^oppe p^oritio eſt illa cognitio quā nō bene co-
gnoscēs. Seneca dicebat: Initiū ſalutis co-
gnitio peccati. Sed nō ſufficit ad verā purga-
tionē pſciētie ſola p^oritio: ſz neceſſaria ē etiā
pſeſſio. Ideo qui volūt hū purgati accedere
ad cōmunionē: 7 ſi ſemel cōfeſſi fuerint: q^oz
plerūq^o in vna pſeſſiōe nō poſſūt plene ſuā
conſcientiā expurgare: debent iſto ſero vel
quod tuti^o eſt cras in mane reuerti ad cōfeſ-
ſionem 7 plenā conſciēt^o ſe facere purgationē
vnde ppha inquit: Preoccupem^o faciē ei^o
in cōfeſſione. Et i oī cōmunicaturo: Ecclē.
iſ. dicit^r. Ab oī relicto mūdā cor tuūz. ſ. aū
cōmunionē. ¶ Secunda pparatio que de-
bet precedere ſacrā cōmunionē dicit^r ceſſatio
quia nō ſolū homo tali tēpore debet ceſſare
ab illicitis. ſ. a peccatis mortalib^o quod qui
bus dictū eſt ſup^ori^o: ſed etiā d^oz ceſſare q^o tū
ſibi poſſibile fuerit: ab oibus cogitationib^o

tēporalib^o extrinſecis 7 carnalib^o: quia voc
ferat dñs p *Eccl. 1°*. *Laſuamini: mūdū eſto-*
te: auferre malū cogitationū veſtraz. 7 die
re. 4. Aqua a malicia cor tuū. 7. i. Eccl. 7.
Emūdemus nos ab oī inq^onamēto carnis. 7
ibidē. 5. Expurgate vetus fermentū: vt ſitis
noua conſperſio. A quib^o 7 ſi bō tēbeat abſti-
nere oī tēpore: maxime tū i iſto ſacratiffimo
tēpore quo ſuſceptur^o eſt tantū ac tale ſacra-
mentū debet ceſſare homo a tumultuoſa cō-
uerſatiōe: 7 multoz auditione ſm ppham.
Sepulch^o patēs eſt guttur eoz linguis ſuis
doſoſe agebāt: ne audiat illa que habent mē-
tem ſuam perturbare 7 neceſſe ſit ei alia di-
cere 7 multa loqui. A quo etiam abſtinere
tali tempore debent: quia iuxta ſapientē pro-
uer. 1. In multiloquio non deerit peccatu^oz
hi quippe debēt facere more leproſoz: qui
Leuiti. 13. precipiunt^r os habere veſte conte-
ctū: vt quiſq^o eozū dicē poſſit illud Job. 11.
Purus eſt ſermo meus: 7 mūdus ſum in cō-
ſpectu tuo. Debet etiāz homo ieiuno ſtoma-
cho ſacram cōmunionē ſumere niſi rōnabi-
lis neceſſitas cogat. Quia ſm Ricar. in. 4.
di. 8. ar. 2. q. 3. hoc conſtitutū eſt 7 conſuetū
pp^oter reuerentiā ſacramenti: niſi vt d^oz iū
minēte neceſſitate moris. Patet et p Aug.
li. 1° p. ad inq^oſitiones Januarij. Et p magiſtrū
in. 4. di. 8. c. 3. 7 de cōfe. di. 2. c. liquido. vbi
dicit^r: Placuit ſpiritu ſancto vt in honore
tanti ſacramenti p^ori^o in oſcbriftiani dñicū
corpus intraret q^o ceteri cibi. hec ibi. Debet
enim ſm Ricar. in. 4. di. 9. ar. 2. q. 3. homo
tali tēpore abſtinere a coitu coniugali ſiue
uſu matrimonij. Unde Hiero. in quodam
ſermone. 7 habet. 33. q. 4. c. ſciatis. vbi dicit^r
Sciatis fratres chariſſimi qm quicūq^o vro-
ri debitū reddit vacare nō pōt oīoni: neq^o
de carnib^o agni comedere debet. Itē ſi panes
ppoſitiōis ab his qui v^orores ſuas contigerāt
comedi nō poterant: quanto magis panis q^o
de celo deſcendit nō poteſt ab his qui coniū-
galibus paulo ante beſere complexibus vio-
lari atq^o coniugi. hec ibi. 7 de cōfe. di. 2. c.
ois homo. dicit^r. Ois homo ante ſacraz cō-
munionem a p^oria v^oroze abſtinere debet tri-
bus aut quatuor aut qnq^o aut ſex aut ſeptēz
diebus. Et q^o ſi aliqui dicant vt etiā glo.
ibidē dicit^r q^o reddens vbitū poſſet accedere
ad cōiōnem: tamē ſaluo meliori iudicio hoc

ego nō consulo: quia nō est in potestate red
dentis in illo actu nō fieri caro 7 habere car
nales cogitationes: quia fm phm actus ve
nerius. Debet etiā homo cessare in ista no
cte a nimia 7 delitiosa quiete: vnde qz crasti
na die est cōmunionē recepturus non debe
ret hac nocte in lecto dormire nec nudus: sz
indutus si comode fieri posset. Unde cuili
bet cōmunicaturo. *Esa. 52. dicif: Cōsurge*
cōsurge induere fortitudine tua syon. i. aia
fidelis: cum alijs qui recepturi sunt sacram
cōmunionē: consurge 7 tota fortitudine ne
gligentia corporalē vince: 7 induere te hac
nocte saltem vt ista modica penitētia corpo
ralis prepa ratio sit gratie spūalis. ¶ *Ter*
tia preparatio que debet precedere sacram
cōmunionē dicif oratio: videlicet bonarū
7 sanctarū actionū. Accedimus enim ad deli
catum 7 super omnē extimationē nobile con
uiuū magni regis: Unde hiero. in testamē
to. Eya fidelis aia epulare nemoeris bis
pasci delitij: ne pigritēris hoc frui cōuiuio
in quo nō carnes tauroz 7 bircoz vt olim in
lege: sed saluatoris tui corp⁹ sumendū propo
nitur. Ad hoc autē conuiuū necesse est nō
solum a peccatoz forde mundatū esse: sz etiā
virtutibus ornatiū accedere: ne aliter condē
natozē dica f. Quomodo buc intrasti non
habens vestē nuptialē? Mattb. 22. vnde in
quodā sermone Aug. ait. Unusquisqz cōsi
deret conscientia suā: 7 quādo aliquo crimi
ne vulneratū se esse cognouerit pri⁹ oratiōi
bus ieiunijs 7 elemosynis studeat mundare
conscientia suā: 7 modis pfatis mandatam
ornare: sequif. Et sic eucharistia presumat
accipere. Ex quodāto Aug. patet quia nos
debemus ornare oī genere boni 7 virtutuz.
In cui⁹ mysteriū Exo. 12. māducatur agnū
qui sacramentū dñi typice demonstrabat pre
ceptū est. Renes vestros accingetis: calcia
menta habebitis in pedib⁹ vestris: tenentes
baculos in manibus: 7 comedetis festinanē:
est enim phase. i. transitus dñi. bec ibi. Per
renes accingere intelligif castitas 7 continē
tia: de qua dictū est. s. per habere calciamē
ta in pedib⁹ per quos affectus designaf: itel
ligitur charitas que est forma oīuz virtutū
p tenere baculos in manib⁹ intelligif pstan
tia 7 perseverantia boni operis. vñ Luc. 12.
Sint lūbi vestri precincti: 7 ly. ar. in ma. ye

stris sup quo verbo Greg. ait: Duo sunt q
iubent: 7 lūbos restringere: 7 lucernas tenē
vtz mūdicia sit castitatis in corpore: 7 lumē
veritatis in opatione. Redēptori etenī nō
vñ sine altero placere nequaquā potest. B ibi
Et sic patet pars prima.

Pars secūda hui⁹ sermonis in qua ponit
p̄paratio q̄ dz cōcomitari sacra cōmunionē
Ectdo in isto sermone tractandū ē
de p̄paratione que cōcomitari debz
sacra cōmunionē. Que est etia 3 tri
plex. s. meditatio: oratio: humiliatio. ¶ *Pri*
ma preparatio cōcomitans sacra cōmunio
nem dicif meditatio. Debet enim bō in ipso
actu sacre cōmunionis tria maxime p̄medi
tari. Primo debet p̄meditari quāte sit no
bilitatis. Nam de cōse. di. 2. c. nihil dicitur.
Nihil in sacrificijs mai⁹ esse potest q̄ corp⁹
7 sanguis L bñst: nec vlla obligatio hac po
tiorē: sed bec omnes precellit. Ait enim dñs
Joā. 6. Caro mea vere est cibus: 7 sanguis
me⁹ vere est potus. Ubi est caro beata 7 gra
ta: anima beator et gratior: deitas beatif
sima 7 gratiosissima. Secūdo sūpturus cō
munionē debet p̄meditari quāte sit vtilita
tis: quia Jo. 6. dicif p̄ ipsū Jessū. Qui mā
ducat meā carnē 7 bibit meū sanguinē habz
vitā eternā: que inchoaf per gratia ipsi⁹ iu
stificantē: preseruat per gratia ipsi⁹ roborā
tem: 7 corroboraf p̄ gratia ipsi⁹ p̄sumantez
Talis enīz cib⁹ 7 pot⁹ facit boiez vñitū deo
magis vñiri: approbatuz magis approbari:
gratificatū magis gratificari: elongatuz a
malo magis elōgari: cōfirmatū in bono ma
gis cōfirmari. Tercio debet p̄meditari sum
pturus cōmunionē quāte sit charitatis. Je
sus relictur mundū aī passionē suā per hoc
sacramētū reliqt sui memoriā. vñ p̄me L bo
rintb. xj. Quotienscūqz enīz manducabitis
panē hūc 7 calicē biberis: mortē dñi annun
ciabitis donec veniat. Qñ enī cib⁹: stian⁹ ad cō
munionē accedit dz habē ad memoriā mo
tē L bñst: 7 habere ipsū p̄ oculis passiona
tū 7 crucifixū: 7 ventuz ad iudiciū: ad donā
dum gratis de tanto beneficio premiū: igr
tis p̄o supplicij. Et hoc est quod dicif i au
ctoitate predicta. moz d. a. do. ve. f. ad re
tributionē futurā: id subdif: B facite in meā
cōmunionē. De hac materia trē. 4. scri
bitur. Memozia memo: ero: 7 tabescet i me

aia mea: quia aia in huiusmodi recordatiōe
 officii circa Eucharistia: 7 ex deuotione aiat
 ad sustinendū p eo si oportuerit oēs passio
 nem: qz s. talē 7 tantā aduersus semetipsū
 sustinuit p nobis cōtradictionē. ¶ Secun
 da pparatio que dicitur cōmitari sacra cōiōnē
 qz ozo. Cū enīz fm aplm. i. L. boz. 3. nō su
 mus sufficētes cogitare aliqd a nobis qsi ex
 nobis: s; sufficētia nostra ex deo est: dicitur bō
 accedens ad tātū sacramētū feruenter orare
 ut ipsū dignū efficiat di. cū ppha. L. o
 mundū crea in me de 7c. Quia ppter quili
 bet deuote 7 humiliter hac nocte oziui vaca
 re debet 7 intra cubiculū suūz clauso hostio
 rumoz: tēporaliū: iuxta illud Matt. 6. Tu
 aut cum oraueris intra in cubiculū tuū: et
 clauso hostio ora patrē tuū. Ubi Greg. ait
 Ingressus in cubiculū est cordis reuocatio.
 Et clausio hostij est cordis intētio: qd fieri
 debet saltē in auroz cras mane 7 dicere cū
 ppha. Et ego ad te dñe clamaui 7 mane ora
 tio mea pueniat ad te. Et si possibile est sit
 tam feruens oratio ut signis cōpetētib; exte
 rius demōstret: que postea deuotio nomina
 bitur: que est teneritudo cordis qua quis de
 facili in lachrymas resoluūt: vel fm alios de
 uotio est feruor bone volūtatis quā mens co
 bibere nō valens certis inditijs manifestat.
 ¶ Tertia pparatio que dicitur cōmitari
 sacra cōiōnez dicitur humiliatio. Si enim
 ut habet de imuni. eccle. c. decet. li. 6. ad ec
 clesias debet esse humilis 7 deuot; ingressus
 deuota cōuersatio: deo grata: inspicientib;
 placida: multo magis debent ista esse in acces
 su ad tātū sacramētū: ad qd eucharistia accedē
 debet cū sūma reuerētia: humilitate: 7 cūcto
 rū sensuū honestate: ppter ea hoies de per se
 7 mulieres p se ad cōiōnez ire studeāt: hoies
 pro dico discoopto capite: 7 ad collū cingulo
 posito: saltē lachrymis mētis 7 cordis cōmu
 niscant. Mulieres pro velata facie qm decet
 nō ornate: s; humiliter 7 reuerēter accipiat
 corp; dñicūz. Scribit enim Eccle. 32. Pro
 reuerentia accedet tibi bona gratia. Et si fm
 aplm ad Phil. 2. etiā ad solū nomē Iesu d;
 flecti cō geny celestij terrestrij 7 infernoz
 quāto magis ad ei; pntiaz: maxime cū in B
 sacro nō tm habeam; ei; pntiaz: s; etiā in ex
 timabilem beniuolentiā q nobiscū nō solū di
 gna f domestic conuersari: s; etiā in vite tri

buit se nobis alimoniā. Id nullaten; posse
 mus cū tāto charitatis seruoze: tāta reuerē
 tia: tāta deuotione: qm ampli; teneamur: d;
 etiā bō diligēter attendere ne ex sacratissima
 Eucharistia minimū qd male accidat: ut do
 cet Aug. i. q. i. c. interrogo vos. Rō aut est
 qz in qlibet etiā particula fm illo. totum
 existit sacm: ppter ea etiā nō cōuenit dētib;
 masticare: ne vel aliqd inter dētē remaneat
 s; lingua reuerentē accipiēdo tenoti; trāsgu
 tict: postmodū cū vino os diligētissime la
 uet: 7 sic tātū sacm cū ai deuotione 7 reuerē
 tia suscipiat. Et sic patet ps. 2. b; fm omis.
 Pariter etiā b; sermonis in q ponit ppara
 ratio q d; psequē sacra cōmunionē.

¶ Erit in ista sermone tractandū est
 de alia pparatione psequēte ad sacra
 cōmunionē: q vna triplex est. Pri
 ma dicitur regratiatio. 2. dicitur vacatio. 3. di
 citur retentio. ¶ Prima pparatio q d; psequē
 quia sacra cōiōnē dicitur gratificatio seu re
 gratiatio. Postq; enīz bō accepit tātū sacz
 atq; beneficiū semp 7 gratanē memorie reti
 nendū: d; imensa; deo referre grās. D; enī
 de reliquijs 7 ueneratione scōp; in. c. si dñz.
 in cle. Hec est cōmemoratio glōria q fidelijz
 aios replet gaudio salutari: 7 cū infusione le
 titie deuotiōis lachrymas subministrat. Ex
 ultim; nimir; nrām cōmemorando literati
 onē: 7 recordādo dñicaz passionē: p quā libe
 rati sum; vix lachrymas continem;. Hic ubi
 penset igif bō attēta mēte: qd est et qstūm
 sit qd in hoc sacro nobis concessū est. Et cūz
 Hiero. in testamēto suo dicat. Q signū dile
 ctionis inopinabile: ut idē sit dator 7 datus
 7 donatū est ipsū donū. Quā magna dulce
 do tua dñe: quā abscondisti timētib; te: 7 per
 fecisti sperantib; in te: Q ferculū excellētissi
 mū: venerandū: colendū: adorandū: glificā
 dum: 7 amplectendū: 7 oib; laudib; extollē
 dum: cūctis pconijs firmiter in cordis visce
 ribus retinendū: 7 ppetuis tēpib; diligendū
 Dicatq; cū scā mīse ecclesia in dicta cle. si dñz
 Q diuini amoris imensitas: diuine pietatis
 supabūdātia: diuine largitat; affluētia. De
 dit enīz nobis oia: quia oia subiecit sub pedib;
 bus nostris. Et ita: 7 cū tam copiosa fuerit
 erga nos ei; munificētia: volēs ad huc ipse i
 nobis suā exuperantē charitatē pēcipua libe
 ralitate inōstrare: seipsum nobis exhibuit: 7

transcendens oēs plenitudinē largitatis & 3
modū dilectionis excedēs semetipsū tribuit
in cibū. *hxc ibi.* ¶ Scda pparatio qd 3 pseq
sacra cōdionez dī vacatio: qz. f. hō cōdicat? nō
d3 statim ad puerfationes 7 ad seculariū ne
gocia currere: s in silētio solitari? p totā illā
diē pseuerare vacādo pteplatiōi: 7 aliquas
ōiones siue ps dicēdo. A cibo etiā corpora
li: nisi aliq rōnabiliscā suadeat: d3 ob sacri
reuerentiā p spatiū abstinere. vñ dī p se. di. 2
c. trib? dicit Clemēs d accipiētib? Euchari
stiam nō statim ad cōes cibos pueniant: ne
putēt scē portioni cōmisceri cibū q p aliquā
tulos digestus in lecessū diffundit. Si igit
mane dñica portio edat: vsq ad sextaz ieiū
nent ministri q eā assūperūt. Et si etiā aut
4. hora acciperēt: ieiunēt vsq ad vespē: sic
secreta sanctificatione custodiēda sūt sacra
hxc ibi. Aliq dicit B olim obtinuisse qñ pau
ci inueniebant sacerdotes 7 raro celebraba
tur. S3 si h rō videt excusare sepe celebrat: s
nō tñ raro cōdicantes nisi forte isurmitatē seu
secūali tollēdi nēcitatē solū suadeat. ¶ Ter
tia pparatio qd 3 p q sacra cōdione dī reten
tio: qz si sacri mltud est p abstinentiā cibo
corporali secreta sanctificatione custodien
dum: vt dictū est: quāto magis p abstinē
tiam a pctō mortali. Ideo sūme cauere debz
cōicatus ne in pctm decidat: ne per ipsū Je
sum acceptum expellat. vt enī Sap. i. scri
bitur. Averset se. f. Jesus a cogitationibus:
que sūt sine intellectu: 7 corripiet a superue
niēte iniquitate. Et ite ibidē. Peruerse co
gitationes separāt a deo. Et vt dicitur in. c.
quēdamodū. extra de iureiū. Turpi? ei cū
q non suscipit hospes. Et maxime si hxc eie
ctio sit p celerē peccati cōmissionē: sicut mul
ti faciunt qui post acceptam cōmunionē pu
tant sibi licere prioribus peccatis siue vani
tatis statim locuz dare. Et hinc est q plu
ries statutis tēponibus cōmunicare nō desi
stunt: 7 tamē a cōsuetis vel quod veteri? est
a grauiorib? delictis minime desinunt: qd p
uersū finū est. Ecce quāta pparatio d3 rātū
sacri mltitud. Qd q fecerint crastina die per
virtutē hui? s. ramēticiū L bñs resurgēt
ad sempiternā gloriā i secula seculoz: Amē
Dñica resurrectiō dñi nostri Jesu L bñ
sti de necessitate 7 excellentia resurrectiōis
eiusdem. Sermo. 90.

Olite expa

uescere: Jesum queritis
Magarenū crucifixum:
surrexit non est hic. Scri
bunt hxc verba Mar. vl
timoz in enāgelio occur

rētis solēnitatis. Post trisitiā 7 dolorē fra
tres charissimi congruū est vt sequat tanto
amplior letitia quanto maior fuit tristitia
Et ideo sicut mors que est finis oīs mali: 7
in qua terminat oēs bonū. Et fm philoso
3. et bi? est vltimū terribiliū causat magnā
in cordib? charoz 7 propinquo? mortuū vt
ita dicam incōparabilē tristitiā: ita vira ma
ioz letitiā: quia vt ait phs in topicis: sicut
se bz oppositū i opposito: ita ppositū i ppositi
to vñ sicut mors est causa tristitie: ita vita cō
traria morti est causa letitie. Hoc idē circo di
xeriz: quia oīs fidelis christiā? qui iure his
p? teritis diebus videt passionis dñi nostri
Jesu L bñs ex amarissima eius mortis me
moriam valde condoluit: in ista bodierna die
resurrectionis eiusdem valde debet gaudē
quia de morte ad vitam resurrexit: 7 nobis
spem resurrectionis procurauit. Alitēnim
apostolus L bi. 2. Si mortui sūm? .f. p cō
passionem eius dolendo: 7 conuiuemus. Si
sustinebim? 7 pregnabim?. Tu igit qui plo
rasticum L bñs 7 Maria matre ei? Ma
ria magdalena: Maria iacobi: Salome: in
die veneris sancti: letare hodie 7 gaude cum
eis qz hxc est dies quā fecit dñs exultem? 7 le
temur in ea. Rameunte ad sepulchrū euz
Maria magdalena 7 socij: inueniētis lapī
dem reuolutū ab hostio monumenti. Et in
troēntes inuenietis: inuenē. i. angelū seden
tem in dextris coopertū stola candida: 7 ex
timefcentibus vobis dicit vobis verba pro
posita. Nolite expauescere. De qua solēnita
te resurrectionis tres considerationes i isto
glorioso die annotabim? qz pma dicit resur
rectionis necessitas. 2? resurrectionis virtu
ositas. 3? resurrectionis pmitas.

¶ Pars pma h? pmonis in q ponit necessi
tas resurrectiōis L bñs Jesu 7 declaratur.
¶ Primo in isto sermone d resurrectiōe
p dñi tractātes p? añ oia hūm? pside
rare ei? nēcitatē. fuit enī xpī resurre
ctio necessaria triplici respectu s3 snia 3. Alē.

*Conclutionis
Resurrectionis
Perfectionis*

et alio i tertia pte in tractatu de resurrectione
nechrisi. q. i. Et sanctū L bo. in tertia pte.
q. 53. arti. p. Primo respectu sui. 2. respectu
nostri. 3. respectu angeli. ¶ Primo fuit ne-
cessaria chrisi resurrectio respectu sui tripli-
ci rōne. Primo rōne cōfessionis. Secūdo ra-
tione pfectionis. Tercio rōne cōmēdationis.
Primo fuit necessaria chrisi resurrectio re-
spectu sui rōne cōfessionis. Sentētia ē oīuz
theologozū. s. Alex. de al. vbi. s. q. z. Et bti
L bo. in tertia parte. q. 50. ar. z. Et Ric. in
3. di. 21. Et Bo. ibidē ar. i. q. z. 7 multozū
aliozū. q. Quis chrisi? vere mortu? fuerit:
tū diuinitas nō fuit separata a carne mortua:
cui? resurrectionē causa breuitatis omitto.
Qua ppter nō fuit cōueniēs vt caro cōiun-
cta diuinitati remaneret i miseria mortē: s.
necesse fuit ipsū de morte ad vitā resurgere
vt diuinitas que ē vita viuētū cōiūgeret car-
ni viue: 7 nō remaneret cōiūcta carni mor-
tue: quā nec mortuā nec viuā rōnabilē de-
bebat vnq̄ dimittere. Et hec ē rō quare ca-
ro chrisi i sepulchro nō fuit putrefacta s̄m
Alex. prime vbi. s. Nā si virt? aliqua crea-
ta vnita corpori nō patit̄ ipsum corūpi: vt
patet de aīa: ergo multo fortis? virt? diuina
vnita corpori chrisi nō patiebat̄ ipsū cor-
rūpi. Et hoc est qd dicit. ppheta. Nō dabis
sanctū tuum videre corruptionē. Vbi vna
glo. Corp? chrisi sanctificatus per qd alia
sanctificans nō patieris corūpi. Qd si dica-
tur. Brego. ait. Mortē nostrā moriēdo de-
struxit: sed chrisi? non solū debuit destruere
mortē. i. dissolutionē aīe 7 corporis: s. etiā
mortē que attendit̄ incorruptiōe. i. in inci-
neratione. Ad hoc rñdet̄ s̄m Alexā. q. du-
plex ē corruptio. s. corruptio passibilitatis:
7 hoc cōuenit corpori chrisi: 7 corruptio pu-
trefactiōis 7 hoc nō cōuenit ei. Nō fuit s̄ cō-
ueniēs chrisi q. per incinerationē suā de-
strueret nostrā: quia corp? eius erat vnitū
diuinitati: aīe vt dictū est. Sed sufficiebat
destruere mortē nostrā per mortē suā per se-
parationē aīe a corpore. ¶ Secūdo fuit ne-
cessaria respectu sui rōne pfectionis sic. Est
primū per se notū. Omne totū nobilius est
sua parte: 7 vna pars sine alia est imperfecta
sed in chrisi debuit ēē omnis perfectio que
reperit̄ in natura humana. Lū ergo anima
sine corpore sit imperfecta 7 e conuerso: sicut

pars sine suo toto: igit̄ oportuit q. oīa chrisi
vniret̄ suo corpori 7 e conuerso. Qd si dicat̄
Quicūq. resurgit ad aliquid altū? pmouet̄
sed corpus chrisi remāsit post mortē vnitū
diuinitati: ergo nō potuit in aliquid altius
pmoueri: ergo 7c. Ad hoc rñdet̄ q. diuini-
tas erat vnita carni chrisi post mortē vnio-
ne personali nō aut̄ vnione nature: sicut aīa
vnit̄ corpori sicut forma cōstitutā: 7 ideo p
b q. corp? ei? vnitū ē aīe. p motū ē in altiorē
statū nā: nō autē in altiorē statum psonē.
¶ Tercio fuit necia respectu sui rōne cōmē-
datiōis. s. diuinitatis: q. ad iusticiā dei pti-
net exaltare illos q. se bñliāt ppter deū: iux̄
illud Luc. 14. 7. 18. 7 Math. 23. Qui se ex-
altat bñliabit̄: 7 q. se 7c. S. chrisi? bñliā-
uit se fact? obedies vsq. ad mortē: mortē at̄
crucis ad p̄bil. 2. s. iusticia dīna exigebat
vt xp̄s exaltaret vsq. ad gl̄iaz resurrectionis
vñ p̄ba i psona chrisi sic dicit̄. Dñe. p̄ba. m.
7 co. m. tu co. ses. 7 resurrectionē meā. i. p̄ba
sibi bñliatē. Qd si dicat̄ Damascē. i. 4. li. di-
cit̄. Resurrectio scda ē ei? qd dissolutū ē 7 ce-
cidit aīalis resurrectio: s. chrisi? nō cecidit p
petm̄ nec dissolutū ē corp? ei? vt p. 3. s. igit̄
7c. Ad hoc rñdet̄ q. bīc Damascē. diffinit
resurrectionē eorū q. ceciderūt p mortē q. seq̄-
tur ad petm̄: 7 ponit̄ ibi scda ad differētiā su-
scitatorū p miracula. Et id Alex. dat diffini-
tionē p̄pā resurrectionis xp̄i. di. Resurrectio
ē corpis facti i corūpti. i. i passibills ad aīaz
iterata vnio: nec ponit̄ ibi casus: q. xp̄i mors
nō fuit casus opposit? nāe recte. ¶ 2. necia
fuit respectu nr̄i ēē trib? rōnib? Rōne p̄firma-
tiōis. Rōne recōciliatiōis. Rōne instructiōis
Pr̄io fuit necia respectu nr̄i rōne p̄firmatio-
nis. s. fidei 7 sp̄i. fidei dico: q. p ei? resurre-
ctionē p̄firmata ē fides nr̄a circa dīnitatez:
xp̄i: q. v. d. 2. L. d. v. l. Si crucifix? ē ex i-
firmitate nr̄a. Et i psal. d. 2. Que vtilitas i
sāguine meo dñi descēdā i corruptōz. s. i sāgu-
nis mei effusione descēdēdo q̄si p q̄sdā grad?
maloz i corruptōz. q. d. nulla. Si. n. statiz
nō resurgo 7 corruptū fuerit corp? meū: ne-
mini annūciator: nullū lucrator: vt exponit̄
gl. Spei etiā dixi: q. dñi videm? chrisi resur-
gere q. ē caput nr̄m: etiā nos i sp̄e resurrectio-
nis nr̄e p̄firmamur. Vbi ap̄s p̄me L. d. v. l. 15
Si xp̄s p̄dicat̄ q. resurrexit a mortuis quō
qdā dicit̄ i nobis: qm̄ resurrectio mortuoz:

nō est. q. d. Ex quo Christus resurrexit nō est diffidendū de resurrectione nra: vñ beatus Job. 19. sui lib. ait. Scio q. redēptor me? vñit. i. Christus a mortuis resurgens. Et in nouissimo die. i. in die iudicii cōpleto electoz numero de terra surrecturus sum: 7 in carne mea: nō i carne aerea: s. oculis carnis pprie videbo deū saluatōrē meū incarnatū q̄tum ad humanitatē. Et sequit: Reposita est b. sps mea in sinu meo. ¶ Secūdo necessaria fuit respectu nri rōne reconciliatōis vt. s. nos p. p. t. a deo a uersos deo reconciliaret: vñ apls ad Heb. 9. ait. Christus introiuit in ipsū celū: vt appareat vultui tui p. nobis. s. cū corpore 7 aia: vt oret patrē p. nob. ad Ro. 8. Christus Iesus q. mortuus est: immo q. 7 resurrexit: qui est ad dexterā dei: qui etiā interpellat p. nobis: p. terea dicit t̄xologi quidā: q. ipse causa meritoria est vt oī potēs p. miferet nri. Et hoc est vñ rōnuz quā faciūt illi q. tenēt q. Christus resurrexit cū cicatricib. De q. als diffusus tractabimus: vt. s. in conspectu p̄ris cū eis appareret sicq. mīaz ei? p̄sus nos inclinaret: diceretq. illud Iacobi 5. His plagis plagatus sū i t̄mo: coz q. diligebant me. ¶ Tercio fuit necessaria respectu nri rōne instructōis. s. vite nre: 7 hoc trib. modis. Primo q. sicut Christus resurrexit a mortuis: ita etiā nos debemus resurgere a peccatis. Iuxta illud apli ad Col. 3. Sicōsurrexistis cū Christo que sursum sūt q̄rite. Secūdo q. Christus p̄stre resurrectionē habuit nouā vitā: ita etiā nos i nouitate vite ambulem: iuxta illud apli ad Ro. 12. Renouamini in nouitate sensus v̄ri Tercio q. sicut Christus s̄m aplm ad Ro. 6. Resurgēs ex mortuis iā nō moris: ita nos debem. estimare nos mortuos esse p̄tō: viuere autē Christo: iuxta illud apli ad Gal. 2. Christo confixus sum cruci: viuo autē iā nō ego: viuit p̄o in me Christus. q. aut viuo i carne: in fide viuo filiū dei. ¶ Tercio fuit necessaria resurrectio angelis 7 beatis: vt maxime trib. glia crescat. Primo beatis angel. Scdō aia b. beatis. Tercio coz p̄b. glificat. Primo fuit necessaria vt cresceret glia beatis angelis: q. glificata humanitate i cōduplex delectatio reperit. Una in cōtēplatione deitatis: alia in cōtēplatione humanitatis in quā cōsiderant etiā angeli p̄spicere: etiā

de p̄nti s̄m Alex. vt scribit prime p. p̄mo. c. Secūdo fuit necessaria vt crescat glia aia b. beatis: etiā de p̄nti eadē rōne q. dicta est d. angelis: quia etiā ipse nō solū delectabunt i cōtēplatiōe diuinitat: s. etiā humanitatē ipsi. ¶ Christi. Tercio vt crescat maior glia coz p̄rib. glificatis: q. etiā delectabunt in cozporali intuitionē cozporis gliosi Christi: sicut p̄ dixit ipse dñs Jo. 10. di. Ego sū bōstiu p. me si q̄s introierit saluabit i glia sempiterna: 7 ingrediet. s. ad fruendū glia q. erit i anima mea cū diuinitate p̄iuncta: 7 egrediet. s. ad cōtēplandū meā humanitatē: 7 pascua inueniet. s. delectatōes imensas replet in v̄triscq. ¶ Cōfirmant iſte rōnes auctē bti Aug. li. 2. 3. infelicē manichēū di. Christus susci p̄redignat. ē carnē mortālē de virgine Maria: in q. nobis et passionis 7 resurrectionis p̄teret exemplū passionis ad refirmandū patientiā: resurrectionis ad excitandū sp̄e: vt duas vitas nobis oñderet in carne quas suscepit de vita nra mortali: vñ laboriosā: alterā beatā. Laboriosā quā tolerare debemus: beatā quā sperare debem. Toleram. aut laboriosa merito p̄ti nri. Ille aut ostēdit ea in carne nō merito iniquitātis sue: s. effōmie sue. hēc ille. Et sic p̄ p̄ma b. p̄monis Pars scda bui sermonis in q. ponit excellētia resurrectionis dñi nri Iesu Christi.

Ecūdo in iſto sermone ad declaratiōē p̄dictoz p̄siderare batm. 7 excellētia 7 virtuositate resurrectionis Christi: quia reperit habuisse tria q. ipsius dignitatē manifestāt. Primo fuit oīum resurrectionū p̄maria. Secūdo fuit oīum cozporū v̄nificatiua. Tercio fuit oīum aiarū iustificatiua. ¶ Primo resurrectio x̄pi fuit excellētissima oīum resurrectionū p̄maria. Ad cui. declarationē notandū s̄m 2 bo. in 3. parte. q. 53. ar. 3. q. resurrectio est reparatio a morte in vitā. Dupliciter autē aliquis eripit a morte. Vno mō solū a morte in actu vt. s. aliq. viuē incipiat qualitercūq. post q. mortuus fuerit. Alio mō vt aliq. liberec nō solū a morte: s. etiā a necessitate: 7 qd plus ē a possibilitate moriēdi: 7 hēc est vera 7 perfecta resurrectio: quia q̄diu aliq. viuit subiectus necessitati moriēdi qdā mō mors ei dīatur: s̄m illud ad Ro. 8. Corp. quidē mortuus est. p̄pter peccatū: sp̄s p̄o viuit. p̄pter

iustificatione: q̄ patet q̄ ista resurrectio q̄
 quis surripit solū ab actuali morte ē resur-
 rectione p̄fecta. Loquendo igit̄ de resurre-
 ctione p̄fecta Christus est p̄m̄ resurgentiū
 quia resurgēdo p̄m̄ puenit ad vitā oīno im-
 mortale s̄m̄ illud apli sepe dictum ad Ro. 6.
 Christus resurrexit ex mortuis tam nō mo-
 ritur rē. Nū̄ idē p̄me Lbor. 15. ait. Chri-
 stus resurrexit ex mor. p̄. doz. q̄ h̄z glo. p̄m̄
 tpe r̄ dignitate resurrexit. Loquēdo aut̄
 de resurrectione imp̄fecta quidā aliq̄ surre-
 xerūt aū̄ Christū: ad p̄m̄ d̄strandū q̄ in q̄
 d̄m̄ signo resurrectionē ipsi? sicut fuerunt
 resuscitati in veteri testō p̄ helyā tertij. Re-
 17. c. 7 p̄ hely. 4. R. 4. Sic ēt patuit d̄ La-
 caro Jo. xj. 7 iō ex diffinitione resurrectio-
 nis n̄re data a Damasco. cognoscit dignitas
 7 differētia resurrectionis Christi. Aut enī
 sic: Resurrectio est ei? q̄ cecidit. i. mortuus
 est p̄pter peccatū: q̄ hoc mō oēs resurgemus.
 Sequit̄ 7 dissolutū est. i. inciveratū: q̄ nec
 Christo puenit nec b̄tē virgini vt pie credi-
 tur. Sequit̄ sc̄da resurrectio: ad differentiā
 p̄me q̄ fuit resuscitata per miraculū ad cor-
 pus corruptibile 7 itē mortuū: vt dictū ē.
 Qd̄ si dicat̄ i Matb. 27. narra q̄ mul-
 ta corpora sc̄d̄ q̄ dormierāt surrexerūt euz
 co: 7 introierūt in sanctā ciuitatē cū ipso: q̄
 videt̄ q̄ neutro mō fuerit Christus p̄mus
 vt patet intueri. Ad hoc. R. q̄ in b̄ duplex
 est opinio. Quidā enim asserūt q̄ redierūt
 a vitā tanq̄m̄ itē morturi: q̄m̄ mai? illis
 esset tormētū si itē mortuerent̄ q̄ si nō resur-
 gerent. Et s̄m̄ hoc intelligendū erit q̄ non
 ante surrexerūt q̄ resurgeret d̄ns: s̄ exētes
 de monumētis post resurrectionē eius vene-
 runt: sicut euāgelista narrat: in sanctā ciui-
 tatem 7 apparuerūt multis. Alia est opinio
 Aug. Cui? p̄ncipalis rō est: quia aliē Chri-
 stus nō esset p̄m̄ogenitus mortuorū: q̄. i. re-
 surrexerunt itē morturi. Et sic patet q̄ re-
 surrectio Christi fuit oīum p̄maria. Se-
 cūda resurrectio Christi fuit excellētissima
 q̄ fuit oīum corporū viuificatiua s̄m̄ Alex.
 vbi. 5. 7 Lbo. in. 3. parte. q. 46. ar. i. Cui?
 rō est quia s̄m̄ p̄m̄ in. 2. metha? Illud q̄
 est p̄m̄ in quolibet genere est cā oīum q̄
 sunt in eo: p̄m̄ aut̄ in genere resurrectōia
 fuit resurrectio Christi: vt dictū est. 5. igit̄
 oportet q̄ resurrectio Christi sit cā n̄re re-

surrectionis: q̄m̄ qd̄ p̄ boiem moris: 7 p̄ bo-
 minē resurrectio mortuorū: s̄m̄ apostolum
 i. ad Lbor. 15. Habet enim naturalis ordo
 rez diuinitus institutus: vt q̄libet cā p̄ opef
 in illud qd̄ ē sibi p̄pinqū? 7 p̄ illud opef in
 alia magis remota. Sicut ignis p̄ calefacit
 aerē p̄pinqū: p̄ quē calefacit opa distātia.
 Et ipse deus illuminat p̄ substantias sibi pro-
 pinquas: 7 per ipsas illuminat magis remo-
 tas: vt dionysius dicit. 13. c. celestia hierar-
 chie. Et idē verbū dei p̄ attribuit vitā immor-
 talem corpori sibi naturalē vnito: 7 p̄ ipsū
 operat̄ resurrectionē in oib? alijs. Et b̄ duo
 modis. Primo vt cā exēplaris 7 infor-
 matiua: q̄ illud qd̄ est imp̄fectū imitat̄ exēz
 plar aliqd̄ tanq̄ magis p̄fectū. Cū igit̄ resur-
 rectio Christi sit p̄ma tpe 7 p̄fectione: ipsa
 ē cā exēplaris n̄re resurrectionis. Sc̄do vt
 cā effectiua 7 meritoria: q̄ sic passio Chri-
 sti fuit meritoria nō solū sibi s̄ etiā nob̄: ita
 et resurrectio ei? vñ Jo. 5. Sicut pater su-
 scitat mortuos 7 viuificat: sic 7 fili? q̄s vult
 viuificat: 7 sic p̄ q̄ resurrectio Christi fuit
 oīum corporū viuificatiua. Tercio resur-
 rectio Christi fuit excellētissima: quia fuit
 aīa p̄fectā iustificatiua: enī s̄m̄ theo. iustifi-
 catio rectitudo a curuitate in rectitudinez.
 Licet igit̄ satisfactū sit p̄ culpa ade p̄ passio-
 nem Christi: 7 qd̄ ad hoc dixit Christi? Jo.
 13. Cōsumatū est. Nū̄ ad hoc requerebāt ter-
 minus ad quē. i. rectitudo q̄ duplex est. Et
 idē duplex est iustificatio. s̄ in p̄nti 7 in futu-
 ro. Iustificatio in p̄nti ē a curuitate culpe ad
 rectitudinē gr̄e. Iustificatio p̄o in futuro ē
 a curuitate miserie ad oīmodā rectitudinēz.
 Et cā b̄m̄ iustificatiōis fuit ei? resurrectio
 vñ q̄uis plena remissio culpe q̄rū ad suffici-
 entiā fuerit facta p̄ passionē: nō tñ q̄tum ad
 sufficientiā nisi p̄ resurrectionē. Et idē dicit
 beatus Lbo. vbi. 5. ar. 2. q̄ Christi? mortē
 sustinuit vt liberaret a malis 7 resurrexit vt
 nos pmoueret ad bona: s̄z illud apli ad Ro.
 4. Traditus est p̄pter delicta n̄ra: 7 resurre-
 xit p̄pter iustificationē nostrā. Ita nos mor-
 tui p̄tis debem? resurgē in gr̄a: 7 de virtute
 in virtutē p̄cedē: vt de gr̄a 7 virtute resur-
 gam? ad gl̄iaz. 7 sic p̄s p̄ sc̄da b̄ sermonio.

Pars etiā vbi declarat cui p̄mo apparuit
 Christus in resurrectione sua.
 Tercio in isto sermone de p̄mitate re-

correctionis **C**hristi tractatēd: qz in euāge
 lio **M**arci dī: q apparuit p **M**arie mag:
 7 nībil dī in aliq euāgelistay q apparuerit
 mīri sue: qd nī pīe credendū est vt pbat. **A**d
 istoz declarationē tres pclusiones ānotabi
 mus. **P**rima dī taciturnitatis. 2^a dī pgrui
 tatis. 3^a dī luciditatis. **P**rima dī tacitur
 nitas: qz rōnabili cā euāgeliste tacerēt nec
 scripserūt apparitionē factā btē p gini trib⁹
 rōnib⁹. **P**rimo rōne firmitatis: qz tā certis
 sima firmitate pstabat et de resurrectione fi
 lij vt nec modicū qd dūbitationis haberet:
 qd qdē facile ē credere: ex hoc q p singulari
 simā grām fuerit electa: vt mīr cēt filij dei et
 regina angeloz ac dīa vniū sī: ppter ea ipso
 filitio scripturay meli⁹ oīdīf hoc debere te
 neri vt oīno indubitabile q fieret quēcūq
 scriptura. **S**ecūdo rōne infidelitay: qz spūi
 scō erat cura p scripturā euāgelicā illas ap
 paritōdes describere: q carnalib⁹ hoib⁹ pos
 sent de resurrectione **C**hristi fide dignū testi
 moniū pbibere. **T**ū igit matern⁹ affect⁹ in
 eoz oculis imineret rei pītate nulla scriptu
 ra debuit apparitionē dscribere ex testimōio
 mīris. **T**ertio rōne sublimitatis: qz post re
 surrectionē **C**hristi 7 etiā aū p ipsa euāge
 lia pauca de mīre referant. **C**ui⁹ rōē: qz ap
 paritōdes **C**hristi exhibite mīri: 7 familiaria
 int⁹ eos colloqā atq amozis liblimia signa i
 tū debuerūt esse intellectū humanū super
 cedētia q nec potuerūt sciri: nec ab inferiori
 bus dici: nisi cū tāta diminutione sua q eas
 dicere cēt nobis illaz excessū qdām odo de
 nigrare: 7 sic p 3^a pma pclusio. **S**ecūda pclu
 sio dī cōgruitatis q. s. fuit pgruissimū appa
 ruisse. p apparuisse **C**hristū p gini mīri sue
 etiā trib⁹ rōnib⁹. **P**rimo rōne ineqlitatis. 7
 hoc triplici respectu. **P**rimo respectu dulcedi
 nis singularis: qz **I**esus nō fuit mīr dur⁹ sic
 filij alij: immo fuit dulciōr 7 suauior sibi q
 vnq fuerit 7 esse potuerit aliq filij in mun
 do. **S**ū igit ita fuit: quō credendū ē q nō vo
 luerit apparē sue dulcissime mīri q cuicūq
 alteri: b enī repugnaret sue imēse dulcedini
 suauitatis. **S**ecūdo respectu insupabilis p sola
 rionis: qz **C**hrist⁹ pzi⁹ 7 citi⁹ debuit p solari
 alios qz plus dilexit: s p⁹ dilexit mīrez q ali
 quā aliā mūdi psonā: s si appuit mult⁹ alijs
 7 eos p solauit: s qb⁹ als diffusi⁹ tractabit: se
 qf q p pzi⁹ apparuerit p gini q ipso discipu

lio: **M**arijs 7 ceteris oībus. **T**ertio respectu
 iminēse afflictōis: qz **C**hrist⁹ i sua resurrecti
 one 7 apparitōe 3 pzi⁹ 7 forti⁹ p solari illos
 qz mag⁹ afflictos dimiserat: s nullā aliā pso
 nā mag⁹ afflictā dimisit q matrē suā: s 7c.
Secūdo hoc idē pbat rōne exēplaritatis tri
 plici respectu. p respectu exēpli amozis parē
 talis: vt. s. puocaret filios ad amādū paren
 tes suos pzi⁹ voluit apparere matri sue: vnde
 dat exēplū tibi fili: q qñ vides patrez 7 ma
 trē in aliq afflictōe deas eos p solari 7 vīsta
 re. **S**ecūdo respectu exēpli reuerētie parētalis
 Hā tāta fuit reuerētia **C**hristi erga matrē
 q nō potuit eā in cruce nō p solari dicēdo il
 lud **J**o. 19. **M**ulier ecce fili⁹ tu⁹. **S**z ex q dī
 xit latroni: **H**odie mecū eris i paradiso. **L**uc.
 23. nō sequit ex hoc q in resurrectione non p
 apparuerit matri: qz tpe passionis ordine in
 sticie mīr debeat vltimo p solari: s in resurre
 ctione q erat tēp⁹ p solatōis debeat p solari p.
Tertio respectu exēpli pceptōis dignitatis:
 qz erat pceptū **D**eutro. 5. **H**onora pzem tuā
 7 matrē tuā 7c. s quāto maria erat pfectior
 alijs mīrib⁹: 7 **C**hristus pfectior alijs filijs
 tāto pfecti⁹ hoc pceptū impleuit: igitur 7c.
Tertio idē pbat rōne euidētie experimē
 talis triplici respectu. **P**rimo respectu affini
 tatis: quia videm⁹ per experientā: vbi ē ma
 ior affinitas ibi est etiā maior 7 prior vīstra
 tio: s inter **C**hristū 7 beatā virginē fuit
 maior affinitas q dici possit: ergo 7c. **S**ecū
 do respectu frigiditatis: quia experientia cla
 ret: quia si pzi⁹ apparuisset **M**agdalene et
 alijs q sue matri: cū oīs **C**hristi actio sit no
 stra instructio: serui eius efficerent frigidī i
 seruitio ei⁹: arguentes q **C**hristus nō plus
 amaret vnū pfectū q aliū mino⁹ is pfecti
 onis: ex quo nō fecisset differentia inter ma
 trem 7 **M**agdalenas 7 alios: s 7c. **T**ertio
 respectu qe te māsiōis: qz p expimētū cōgsci
 m⁹ q nullo euāgelista testāte btā nōgo nō vi
 sitauit in ista die sepulchrū sic alie mulieres
Lausa aut⁹ bui⁹ fuit: qz **M**agdalena 7 alie
 sorozes sue credebāt corp⁹ **C**hristi ad huc eē
 i monumēto: btā aut⁹ nōgo sciebat q ibi nō erat
 s q iā resurrexerat qz sibi appuerat: igit⁹ 7c.
Hā 7 scā romana ecclia i isto scō die pasche
 primā celebrat stationē in scā **M**aria maio
 ri: p hoc innuē btē **M**arie p mā factā fuisse
 apparitionem. **E**t sic patet secūda pclusio.

Tertia conclusio de luciditate: quod. s. luci de 7 clare intelligat hoc euangelium di. q. p. mo apparuit ad Mariam magdalene. Intelligitur enim eo modo quod illud Matth. xj. Inter nationes mulierum non surrexit maior. Jo. baptista: quia natus Christus ex muliere erat maior ipso: sed intelligitur quod fuisse de his qui ceciderant siue nati erant in peccato originali. In illis enim nullus maior Jo. surrexit. Simili modo intelligitur hoc euangelium. s. quod apparuit per Magdalene peccatrici quod alius peccatoribus exclusa virgine Maria quod erat confirmata 7 non peccauit nec originale peccatum contraxit. R. d. autem quod apparuit per Magdalene exclusa virgine assignatur triplex. Primo est: quod serpens nuntiavit viro mortem per mulierem. unde Augustinus super prima canonica Jo. omel. 3. ait. Resurrectio Christi viris per feminam nuntiata est: ut propria arte serpentes vinceret: quod enim ille mortem per hominem per feminam nuntiavit: ita 7 viris vita per feminam nuntiata est. hec ille. Secunda ratio est ut daret exemplum peccatoribus: quod si peccatoribus penitenti 7 non desperandi: quod sicut in Magdalena peccatrice superabundauit delictum: ita adeo superabundauit gratia: ut ipsi per Christum in resurrectione apparet. Tertia ratio est ut daret iustis exemplum perseuerandi: quod si perseuerauerit usque in finem hic saluus erit. Matth. x. Maria enim magdalena quod ad se pulchrum perseuerauit Christum inuenit: 7 ei per apparuit. Nam alius recedebat. s. Petrus 7 Jo. 7 sororibus suis ipsa non recedebat. Considera igitur anima deuota ex predictis quod Christus apparuit per matrem suam excellenter 7 deuote. Nam quod fecit te ipsa in camera sua plorando 7 lachrymando mortem filii sui: adueniente isto sacratissimo die cepit in consuetudinem dulcedinem spiritualis sentire adeo ut nequirit amplius tolerare: sed cepit in magnam dulcedinem resilire dicendo: Domine mihi Domine mortuus est filius meus? Est ne forte resuscitatus? Dic mihi fili mi: vices ne forte tu. Tunc dominus Iesus apparuit sibi gloriosus di. Regina celi letare alba: 7 amplexatus est eam: et mater osculata est eum: 7 ostendebat matri cicatrices velut radij solis radiantes: 7 mater osculabatur eam. Erant ibi imensa caterua angelorum. Erant ibi Adama 7 Eva veniam petentes 7 salutata matrem recessit ad Magdalene: 7 iterum reuersus est ad matrem donando sibi sub scriptas gratias di. Ego facio te matrem et fontem gratie 7 misericordie. Ego dimitto te magistram

aploz 7 toti ecclesie. Ego relinquo tibi omnia mysteria crucis mee ut in ipsa gaudeas. Ego volo quod tu sis mater 7 protectio iustorum. Ego confirmo te reginam angelorum. Ego facio te dominam dominarum. Ego tibi do potestatem intrandi quicunque volueris. Ego dimitto te in terram demonum 7 ipsos imitantiu. Ego volo quod peccatores scelerati saraceni infideles 7 scismatici habeant spem 7 confidentiam ad te recurrendi. Quapropter volo quod sis aduocata peccatorum in sua defensione 7 protectione: propter quod fratres charissimi matrem domini habeamus in bonore 7 reuerentia: et ad ipsam in nostris necessitatibus recurramus: ut per ipsam a nostris peccatis cum Christo resurgentes consequamur misericordiam in presentibus: 7 resurrectionem gloriosam in futuro: in secula seculorum. Amen.

Feria secunda post pascha de immortalitate anime: per rationes theologicas auctores 7 ex epistola scripture sacre.

Sermo. 91.

Soluti 7 tar

di corde ad credendum in
bis qui locuti sunt pro pbe
Hone hoc oportuit pati
Christum: 7 ita intrare in
gloriam suam. Luc. vi. Luz

in hac sacra 7 iustia finita quadragesima fratres charissimi totis viribus conati fuerim reuocare peccatores 7 deuotiores ad viam iusticie 7 rectitudinis per arma penitus pieque imaginari possumus nonnullos ad viam virtutis esse peruersos non insultare debeamus presumere quod plures in peccatis suis remanere obstinatos: pergruui 7 conueniens videatur: tamen ad roborationem in bono proposito peruersorum: tamen ad dispositionem conversionis ad huc obstinato: aliquid in hoc ultimo huius nostri operis sub breuitate apponere 7 tractare de alterius seculi veritate: 7 de ipsius anime perpetuatiode: aut in eternis gaudiis: aut in perpetuis suppliciis. Ex hoc enim oriuntur omnia mala dum non firmiter credimus aliam vitam. Nam ut ait lactantius in. 2. diuinarum instituta. aduersus gentes. Dum existimant nulli nos deo esse curare aut post mortem nihil esse futuros: totos se libidinibus adijciunt: 7 non licere sibi putant hauriendis voluptatibus libenter inebriantur: per quos imprudenter laqueos mortis incurrunt. hec ille. Ne igitur anime in eorum peccatis ex hac ignorantia vel ut ita loquar diabolica malicia permaneat de anime immortalitate: propter quam necesse fuit pati

p̄m̄ r̄esurgere a mortis. sicut ipse in p̄bia
p̄positis discipulos cūtes i Emmau rep̄bē/
dēdo explicat di. O stulti 7 tardi corde. In
isto sermone luculēter 7 eleganter tractabi-
mus: p̄bantes ipsā aiā p̄st mortē corpis
vivere: vel i gl̄ia v̄l in p̄ca eternaliter dupli-
cib⁹ vijs. s. sacris 7 catholicis p̄bicijs 7 natu-
ralib⁹. In isto p̄o die circa vias catholicas
7 sacras insistentis hoc idē triplici modo p̄ba-
bis. Primo rōnib⁹ theologicis 7 catholicis.
Secundo auctoritatib⁹ sacris 7 divinis. 3. ex-
emplis sanctis 7 p̄babilibus.

Paro p̄m̄abui sermonis in q̄ p̄bat aiā
ēē immortalē rōnibus theologicis.

Primo in isto sermone p̄m doctrinā
p̄ Rica. in. 2. dīf. 19. ar. p. q. i. Bona.
ibidē Landul. ibidē. q. 2. Et beati
Tho. in sūma p̄ gētilis li. 2. c. 78. Et in pri-
ma pte. q. 75. ar. 5. p̄bat aiā ēē immortalē
septē rōnibus catholicis. Primo rōne corru-
ptionis. 2. rōne vniuersi p̄fectionis. 3. rōne
remuneratōnis. 4. rōne iustificatōnis. 5. rō-
ne gl̄ificationis. 6. rōne op̄ationis. 7. rō-
ne euacuatōnis. ¶ Primo igit p̄babitur
aiā esse immortalē ratiōe corruptionis. Dē
enī qd corripit. 5. modis destruit. Primo
separatōe forme a materia: qd pōt esse duo-
bus modis. Aut diuisione q̄ est sepabili⁹
in boīe cū aiā diuidit a corpore: vel que est
insepabili⁹: vt in extinctiōe ignis. Sed aiā
rōnalis nullo istoz modoz pōt destrui: quia
nō est cōposita ex m̄ā 7 forma: nec est in ma-
teria sicut aīe plante vel bruti. Qd si dicere⁹
q̄ aiā p̄m Bona. 7 Ric. est cōposita ex m̄ā 7
forma. Dicunt ipsi nec q̄ illa forma replet to-
tā capacitātē illi⁹ materie 7 aliā nō appetit:
igit. 7c. 2. pōt aliqd destrui diuisione p̄tiū
integraliū: vt cū lingua 7 lapides remouēt
destruit dom⁹. Et sic nō pōt destrui aiā nec
corripit cū sit simplex 7 careat partib⁹. Ter-
tio pōt aliqd destrui destructiōe subiecti: vt
destructo pariete destruit pictura 7 superfi-
cies i eo existens: 7 sic nō pōt aiā destrui: qz
nō habet aliud subiectū q̄ corp⁹: in q̄ corpore
ipsa non ē vt accidēs: sed vt forma substan-
tialis. Qd. n. aiā nō sit accidēs patet p̄ diffi-
nitiōē Porphyrii vt accidētī di. Accidēs ē il-
lud quod adest 7 abest p̄ter subiecti corrupti-
ōnē: quod nō cōpetit aīe: quia absente ipsa cor-
rūpitur corpus: sed q̄ sit suba probat sic h̄z

p̄m̄ in postp̄dicamentis. Suba ē q̄ maxie
7 p̄ncipaliter accidētibus substat: sed aiā sub-
stat accidētibus: sicut gaudio: tristitie: scie-
n̄ ignorantie: virtutib⁹ 7 vitijs 7c. g. 7c. p̄ca
suba p̄m̄ ibidē ē susceptibilis opposito
rū manēs itransmutata p̄m̄ cēntiā. Sed sic
est aiā: quia susceptibilis ē cōtrariōrū: vt pa-
tet p̄ predicta in virtute sua nō i virtute cor-
poris cui inest: sicut superficies est susceptibilis
cōtrariōrū in virtute parietis. Et quib⁹ oī-
bus patet q̄ cū aiā sit aliā suba a corpore nō pos-
sit destrui cū corpore: sicut aurū existens i sac-
culo non comburitur combusto ipso. Quar-
to pōt aliquid destrui rōne deferētis: vt fra-
cto vase fundit liquor. Et sic nō destruitur
aiā cū non indigeat deferēte: sicut liquor va-
se. Non enī ipsa continet a corpore: imo conti-
net corpus adeo q̄ aiā sepata destruit cor-
pus. Unde Lac. 7. diu. insti. aduer. gen. c.
12. ait. Nec tñ quia sensus corporis deficit aīe
sensuz extinguitur putandū est. Ad enī aiā cor-
poris deficientē: sed corpus aiā abscedēte pu-
trescit: quia sensū omnē trahit secū. Cū au-
tez p̄s aiā sensuz tribuat corpi 7 vivere id
efficiat: fieri nō pōt vt non ipsa per se viuat
7 sentiat: qm̄ ipsa est sensus 7 vita. Nec ille.
Quinto pōt aliquid destrui absentia cause:
sicut subtracto sole destruit dies. Et sic nō
pōt destrui aiā: quia sicut nō habuit causā
aliā efficientē nisi deū: p̄m̄ oēs theologos:
ita nullā habet cām influentē nisi deū: cui⁹
essentia nō destruit 7 semp̄ influit sup crea-
turas: maxie sup aiāz. Cū igitur aiā nullo
predictoz modoz destructibilis 7 corrupti-
bilis sit: nec alius modus destructiōis inue-
niatur sequit ipsā esse immortales. ¶ Secūdo
idēz probat rōne p̄fectionis vniuersi: quia
necesse est rep̄re d̄ras creaturaz p̄m̄ p̄fectaz
cōbinationez: quia vbi reperit vniū opposi-
tōrū in natura est rep̄re aliud 7 eozū mediū
sed rep̄re contingit in vniuerso subaz habē-
tez magnitudinē exītez in corruptibilib⁹: vt
corp⁹ celī: et p̄tingit rep̄re subaz in corrupti-
bilem: que nec ē magnitudo nec cōiūcta ma-
gnitudini: vt subaz angeli: ergo cōtingit re-
p̄re subaz mediāz inter ista. s. in corrupti-
bilem: que nec sit magnitudo nec cōiūcta ma-
gnitudini: 7 hec est aiā rōnalis. Preterea ē
rep̄re tres d̄ner sos spūs vitales: de quibus
ait Grego. in. 4. dialogorū. Tres vitales

5

spūs creauit oipotens &c. Anū qui carne n̄
 tegit nec morit. Aliū q̄ carne tegit: s̄ si cuꝝ
 carne morit. Tertiu qui carne tegit: 7 cum
 carne morit. Spūs nāq̄ qui carne nō tegit
 nec moritur est angelozū. Spūs qui carne
 tegit 7 cū carne morit est iumētōzū brutoꝝ
 rūq̄ aīaliū q̄si velit arguere ergo 7 spūs in
 istos medi⁹ qui carne tegit 7 nō cum carne
 morit: est spūs būanus: igit̄ &c. ¶ Tertio
 idēz probatur rōne remunerationis p̄suppo
 sito deū esse sūmū bonū 7 iustū iudicē: apud
 quē nullū bonū remanet irremuneratū: et
 nullū malū ipunitū: sed si aīa morit̄ moriē
 te corpore multa bona remanerēt irremune
 ratā: 7 mltā mala ipunita: que nec remune
 rant nec puniūtur in hoc seculo: ergo si non
 debent remanere irremunerata 7 ipunita ne
 cessē est q̄ anima sit imo italis: vt boni vi
 uāt in gaudijs pro bene meritis: 7 mali i pe
 nis pro temeritis: igit̄ &c. Quod confirmat
 Lac. vbi. s̄. io. c. vi. Virtus aut nūq̄ nec
 morte finit̄: qm̄ 7i morte suscipienda sūmū
 eius officiū est. Deniq̄ Cicero in Tuscula
 nis qdōnibus: Quis dubitant: tñ sensit sūmū
 hominis bonū nō nisi post mortē continge
 re. Fidentiaio inquit: si ita res ferret gradie
 tur ad mortē: i qua aut sūmū bonū: aut nul
 lū malū esse cognouimus. Mors igitur nō
 extinguit hominē sed ad premiū virtutis ad
 mittit. Qui autē se vt idēz ait. Vitis 7 sce
 ribus cōtaminauerit voluptatib⁹ seruerit:
 is p̄o dānatus eternaz luet penaz: quā diuī
 ne līe secundā mortē noiant: que est perpe
 tua 7 grauissimis supplicijs pēa. Et ita. Nā
 sicut due vite propōsite sūt hominī: quarū
 vna est anime: alia est corporis: ita mortes
 due propōsite sūt: Vna pertinet ad corp⁹
 qua cūctos fm naturā fungi necesse est. Al
 tera pertinet ad aīam que scelere acquiri
 virtute vitat. Hec ille. ¶ Quarto idēz pro
 bat ur ratione iustificationis. Nam ad diuī
 nam iusticiāz spectat facere et ordinare: qd̄
 est bene 7 iuste factū non vergat in malum
 finem et exitum: sed fm p̄biam moralem:
 vt patet per philosophū in. 3. Et bicoꝝ. vbi
 ait. Qd̄ potius est 7 melius se morti subijce
 re q̄ male facta vel turpia perpetrare: hoc ē
 etiā fm legē diuinā 7 omnes sectas: quia
 s̄ debet homo potius pati mortē q̄ recede
 re a sūma veritate 7 iusticia. Si ergo pere

ante corpore pimeretur anima: pimeretur
 etiam ipsa iusticia que est in ipsa tanq̄ i sub
 iecto: quia destructo subiecto destruit acci
 dens in eo existens: quia accidētis esse ē al
 teri inherere seu inesse fm p̄biam: ergo talis
 permissio mortis que est iusta: 7 quā laudat
 omnis recta ratio vt p̄missus est: malum
 haberet simpliciter finē 7 exitū: quod est cō
 tra diuinā iusticiāz: sed deū facere s̄ suaz
 iusticiā est impossibile: ergo id quod sequit̄
 s̄ aīam esse mortale erit impossibile. ¶ Qui
 to idēz probat rōne glorificationis. Nihil
 est enī otiosius in fundamēto nature f̄z p̄b⁹
 in. 3. de aīa. 7 in. 2. P̄bico. 7 in p̄ de celo 7
 mūdo. Unde 7 Cōmētator. 2. Metaphi.
 dicit. Desideriū naturale nō pōt esse frustra
 toriū: sed omnes homines naturalit̄ appe
 tunt beatitudinē fm Aug. i. 4. de trinitate.
 5. c. Sed si mortuo corpore moreretur aīa hoc
 desideriū naturale esset frustratoriū: qd̄ est
 impossibile vt probatū est: ergo &c. Qd̄ autē
 esset frustratoriū probat sic fm Boetium.
 Beatitudo est status oīū bonozū congrega
 tione perfectus. Et fm Aug. 22. de ci. dei.
 c. penul. Felicitas est vbi nihil adest malū: et
 nihil abest bonū: sed hoc nō inuenit̄ in hoc se
 culo: vt patet ex p̄ssē: ergo &c. Preterea vbi
 beatitudo ibi p̄fecta securitas: quia fm Au
 gusti. i. 3. de trinitate. 3. c. Impossibile est ali
 quē eē beatū nisi sit de sue beatitudinis p̄pe
 tuatione securus: s̄ vbi p̄fecta securitas: ibi
 7 immortalitas que non habet in isto mundo
 ergo necesse est q̄ inueniat̄ i alio. Si igitur
 mortuo corpore moritur aīa: nequa q̄ suaz fe
 licitatez consequet̄: quod est magnū incon
 ueniens 7 cōtra naturā: ergo &c. ¶ Sexto
 idēz probat rōne opatiōis sic. Quisq̄
 essential 7 propria opatio formalit̄ 7 essenti
 aliter cōuenit cū opatione diuina: 7 intelle
 ctū eternozū nullaz fm esse 7 naturā 7 ope
 rationez habent depēdentiā ad corpus. Cū
 igitur intellectus diuīn⁹ intelligat substantiā
 propriā 7 aīa cum ipso in hoc conueniat: vt
 clarins patebit in sermōe sequenti: sequitur
 opationē eius esse diuinā nec habere depē
 dentiā 7 ad corpus. Et ideo non potest dici:
 q̄ percunte corpore pereat aīa. Alia est enī
 operatio corporis: 7 alia anime. Aliaq̄ est
 natura vnius: alia alterius. Unde Lactan.
 vbi supra. i. 2. c. ait contra Lucretiū. Nō est

par vtriusq; ratio. Solidū est enim 7 cōpre-
hensibile corpus 7 oculis et manu. Anima
pō tenuis: 7 tactus vsūq; fugiens. Corp⁹
7 terra fictus atq; solidatus est. Alia in se in-
bil concreti nihil ponderis terreni habet: vt
Plato differebat. Nec tantaz posset habe-
re solertia: tantam vim: tantaz celeritatē
nisi originē traheret e celo. Corp⁹ igitur fi-
ctum ex ponderoso 7 corruptibili elemento:
7 tangibile est 7 visibile: dissipatur atq; oc-
ciditur nec vim repellere pōt: quia subaspe-
ctu 7 sub tactu venit. Alia autē q̄a tenuitate
sua oēm tactus fugit: nullo ictu dissolui pōt
¶ Septimo 7 vltio bocidez probo ratōne
evacuacionis. s. stimuli 7 morsus consciētie.
Si enī mortuo corpore moreret anima: va-
cuus videretur 7 vanū vt in bonis opibus
gauderemus: 7 in malis consciētia grauare-
mur. Lū igit ita sit fm Hieronymū ad De-
metriadē: Qd in omni bono ope letitē dīlā-
tes: 7 intrepidī sumus. Ad omne autē peccā-
tum aut erubescimus: aut timemus: 7 culpā
facti: nunc rubore vultus: nūc pallore mon-
stramus: ac trepidante aīo. nec ī minimis de-
lictis 7 retez fugimus 7 consciētia renoz-
demur. Sequitur ex hoc animā esse imorta-
lem: quia natura sua monstrat ipsam expe-
ctare sempiternū gaudiū de bonis: 7 eter-
naz penaz denialis. Et sic patet rōn: bus ca-
tholicis animaz esse imortale: patetq; pars
prima.

Pars secunda huius sermonis: in qua p-
batur aīam esse imortalem auctoritatibus
sacris.

¶ Ecūdo in isto sermone pbat animā
esse imortalem auctoritatibus septe-
nis: sacris 7 diuinis. Primo Mo-
sais. Secundo historiciis. Tercio ppheti-
cis. Quarto euangelicis. Quinto apostoli-
cis: Sexto canonicis. Septimo autenticis
¶ p. pbat auctib⁹ Moysa: discurredo sic
Gen. 15. Noli timere Abraham: ego prote-
ctor tuus sum: 7 merces tua magna nimis.
Ego. 12. Custodi illud verbum legitimū tū.
7 sit. t. vsq; in eternū. Ego. 33. Ostende mibi
faciē tuam rogabat Moyses deū. qui respō-
dit ostendā tibi omne bonū. Leuit. 4. Cre-
mabitur super altare incensum dñi: rogabi-
turq; pro eo ac pro peccato eius: 7 dimitte

lli. Num. 18. Tu 7 filij tui 7 dom⁹ patris
tui recti: portabitis iniquitatem sanctuarij.
Tu 7 filij tui isrl sustinebitis peccata sacer-
dotij vestri. Deut. 32. Omnes sancti in ma-
nu eius sunt: 7 qui appo. p. e. Que oia va-
na essent si animā esset imortalis. ¶ Se-
cūdo pbat auctoritatib⁹ historicis sic dis-
currendo. Josue. 22. Diligite dominū deū
vestrū 7 ambuletis ī vijs eius: 7 obseruetis
mandata illius: adtreatisq; illi 7 seruiatis
illi in omni corde 7 omni aīa vestra. Judic.
5. Qui autē diligunt te sicut sol in ortu suo
splendebunt. i. Reg. 2. Pedes sanctorū suo-
rū seruabit: 7 impij in tenebris conticescent.
2. Reg. 3. Mundus sū ego dicebat Dauid
7 regnū meum apud dominū vsq; in semp-
ternū. 3. Reg. 8. Exaudi in celo 7 dimitte
peccata populi tui isrl. 4. Reg. 4. Ingress⁹
est Heliseus domū: 7 ecce puer mortuus ia-
cebat: sequit quomodo resuscitauit eū. pmi
Paralippo. 22. Ipse edificauit domū noī
meo 7 ipse erit mibi ī fratrē: 7 ego ero ei ī pa-
trē: firmaboq; solium regni eius super isrl ī
eternū. Que etiā omnia vana eēt si anima
non esset imortalis. ¶ Tercio pbat aū-
toritatibus ppheticis discurrendo sic To-
bie. 4. Lū acceperit deus animā meam cor-
pus meū sepeli: 7 bonorē habebis matri tue
omnibus diebus vite tue. Et itez: Premiū
enī bonū tibi tbeaurigas in die necessitatis
dixit Tobias filio suo. Judith. 1. Cū vidis-
sent Judith pbyteri ciuitatis dixerūt: glo-
rietur sup te hierusalē: 7 sit nomen tuū ī nu-
mero sanctorū 7 iustorū. Job. 14. Quis mi-
bi tribuat vt in inferno ptegame. 27. Job.
16. Ecce enim in celo testis est mens: 7 con-
fiscus me⁹ in excelsis. Job. 19. Scio q; redem-
ptor me. vi. 7 in no. die te terr. 27. Psal. 21.
Non derelinquas aīam meā in infer. nec da-
san. tu. vi. corru. Psal. 55. Eripuit ani. m. te
morte oculos me. a lacry. ped. me. a lapsu.
Psal. 123. Alia nostra sicut passer er. ē tē la-
venan. Prover. 1. Opus iusti ad vitā: fru-
ctus autem impij ad peccatum: via vite cu-
stodienti disciplinaz. Ecclesiastes. 6. Quid
habet amplius a stulto sapiens: et quid pau-
per nisi vt pergat illuc vbi est vita. Sap. 3.
Iusticia enīm parcat in morte: Iniusticia
mortis est acquisitio. Ecclesiasti. 12. Bis fac
S =

proximo tuo: et iuuenies retributionē magnā
 et si nō ab ipso certe a deo. Esa. 3. Abbe impio
 in malis: retributio enī manū eius fiet ei.
 Esa. 32. Sedebit populus meus in pulchri-
 tudine pacis et in tabernaculis fiducie et in re-
 quie opulenta. Ibi dez. Qui ambulat in iusti-
 cijs et loquitur veritates: qui proicit auariciā
 ex calūniā et excutit manus suas ab omni mune-
 re: obturat aures suas ne audiat sanguinē: et
 claudit oculos: ne videat malum: iste in
 excelsis habitabit. Esa. 38. Tu autem exuisti
 aīam meam ut nō pīret. Hier. 4. Laua a
 malicia cor tuū ut salua fias Hierusalē. Ege-
 cib. 18. Quia pcepta mea custodiuit et fecit
 ea: vita viuet et nō morietur. Daniel. 3. Bene-
 dixerūt deū Sydrach: Misach: et Abdena-
 go di. Benedictus qui erit. n. de inferno etc.
 Daniel. 12. Multi et his qui dormiūt in ter-
 re puluere euigilabūt: alij in vitā eternā:
 alij in obprobrio. sem. Osee. 2. Desponsabo tibi
 in fide: et sponsabo tibi in sempiternum.
 Joel. 2. Ego dñs deus vester: et nō ē ampli-
 us: et nō confundet populus meus in eternū.
 Amos. 5. Querite bonū et nō malū ut vīna-
 tis: et erit dñs deus exercitū vobiscū. Ab-
 die. 2. In mōte syon erit saluatio et erit san-
 ctus. Ione. 2. Subleuabis de corruptione vi-
 ta et meā dñe deus meus. Mich. 6. Salus
 erit timentibus nomē tuū. Naum. 1. Bonus
 dñs et confortas in die tribulatiōis et sciens
 sperātes in se. Abachuch. 2. Iustus autem ex
 fide sua vīuit. Sopho. 3. Dñs deus tuus in
 medio tui fortis: ipse saluabit et gaudebit su-
 per te in leticia. Aggei. 2. In paradiso dabo
 pacem dicit dñs exercitū: et magna erit glō-
 ria domus. Zach. 23. Ipse innocabit nomen
 meū et ego exaudia eū: et dicā populus meus es
 tu. i. Machabeor. 3. Orietur vobis timēti-
 bus nomē meū sol iusticie et sanitas in penis
 eius. i. Machabeor. 2. Emulatores estote
 legis: et date aīas vestras pro testō patrū: et
 memētote operū patrū quā fecerūt in generati-
 onibus suis: et accipietis glōriā magnā et no-
 mē eternū: Et sic patet auctoritatib⁹ ppter-
 tariū aīam esse immortalē. ¶ Quarto hoc
 idē pb. f. auctoritatib⁹ euāgelicis sic discurs-
 rēdo. Math. 6. Nolite thesaurigare vobis
 thesauros in terra ubi erugo et tinea demolit-
 ur: et ubi fures effodiūt et furant: thesauri-
 gate autem vobis thesauros etc. Math. 5. Nisi

abūdanerit iusticia vestra plusquam scribarus
 et phariseorum: non intrabitis in regnum
 celorum: Math. 10. Qui autem perseuera-
 uerit vsq; in finē hic saluus erit. Marci. 3. Li-
 cet eis benefacere: aīam saluare an perdere.
 Mar. 8. Quid prodest homini si vniuersū
 mundū lucret: aīe vero sue detrimentū patia-
 tur. Luc. 12. Nolite timere eos qui occidūt
 corpus: aīam vero etc. Jo. 10. Ego sum pastor bo-
 nus: et aīam. p. p. m. etc. Jo. 11. Ego sū re-
 surrectio et vita: qui cre. in m. et nā si mor. fu-
 vi. 20. qui cre. in me: nō mor. in eternū. Et sic
 patet auctoritatib⁹ euāgelistarū aīam esse
 immortalē. ¶ Quinto probat auctoritati-
 bus aplicis sic discurrendo. ¶ Ad Ro. 6.
 Hunc autem liberatiā peccato serui autem facti
 dei habetis fructū in sanctificationē: finem
 vero vitā eternā. i. Cor. 3. Quod oculus nō
 vidit nec auris audiuit etc. 2. ad Cor. 3.
 Christi bonus odor sumus in his qui salui fiūt
 et in his qui pereunt. Alijs quidē odor mor-
 tis i morte: alijs odor vite i vitā. Ad Gal.
 2. Vnus autem: iā nō ego: vīuit pro i me Chris-
 tus. Ad Ephe. 1. Elegit nos in ipso antemū
 dī constitutionē ut essem⁹ scī et immaculati in
 conspectu eius in caritate. Ad Phil. 1. pmo.
 In nullo terre amini ab aduersarijs vestris
 quē ē in illis cā pditionis: nobis autē salutis.
 Collo. 1. Gratias agimus deo et pī dñi nī
 Jesu christi: semper pro vobis orantes: audie-
 tes fides vestra in christo Jesu: et dilectiōem
 quā habetis in oīs sanctos ppter spem quā re-
 posita est vobis in celis. 2. Thessal. 1. Cum
 autem christus apparuerit vita vestra: tunc et
 vos apparebitis eū ipso i glōria. 2. Thessal.
 1. In oībus psecutionib⁹ vestris quos sustine-
 in exemplū iusti iudicij dei: ut digni habea-
 mini in regno dei pro quo compatimini. 2.
 Thimo. 1. Scio cui credidi et certus sū quia
 potens est depositū meū seruare in illū diē.
 2. Thimo. 4. Bonū certamen certauī: cur-
 sum consummaui. Ad Titū. 2. Sobrie et ius-
 te et pie viuam⁹ in hoc seculo: expectātes be-
 atā spem: et aduentū glōrie magni dei: et sal-
 uatoris dñi nōstri Jesu christi. Ad Hebr. 11.
 In disciplina pseuerate ut se offerat de⁹
 vobis tāq; patrē. Iaco. 2. Deus elegit pau-
 peres in hoc mūdo diuites in fide et heredes
 regni: quod repro. de. di. se. i. Pe. 1. Credē-
 tes autem exultabitis leticia inenarrabilī et glo-

rificata reportantes sine fidei vestre salutem
 alarum vestrarum. j. Jo. 2. Nec est repromis-
 sio quaz ipse pollicitus est nobis vitaz eter-
 naz. 2. Jo. 1. Qui benefacit ex deo est: q male
 agit non videt deus. Actus. 2. Penitentiaz
 agite: et baptizetur unusquisq vestrum in no-
 mine dñi Jesu in remissione peccatorum ve-
 strorum: et accipietis donum spiritus. s. Apoc. 14.
 Audiuí voces de celo dicentem mihi 7c. Et sic
 pater auctoritatib' apostolicis aiaz eē imor-
 tales. ¶ Sexto pbatur auctoritate canoní-
 ca sic. 13. q. 2. c. pro obeuntibus. 7. c. aie defū-
 ctorum. 7. c. tempus. vbi sic dicitur. Tempus
 quod inter hois mortē et vltimā resurrectionē
 nez interpositū ē: aias abditis receptaculis
 continetur: sicut queqz digna ē: vel requie: vlti-
 erūna pro eo quod sortita est in carne dum
 viueret. Nec ibi. Hanc eandē sententiaz ba-
 benus per argumētū. 35. q. 8. c. bec salubris
 Et de pe. di. 2. c. qui vult. 7. s. romanos. 7. de
 cele. mis. c. in quadā. 7. extra de symo. c. Ma-
 theus. de pe. 7. re. c. cu3 infirmitas: de malo.
 7. obe. c. illud dñs. 7. c. solite. 7. plurib' alijs
 locis que causa breuitatis omitto. ¶ Septi-
 mo 7 vltimo idēz probat auctoritate autēti-
 ca. s. sanctorū doctorū. quorū prim' ē Au-
 gusti. qui. 14. de trini. li. 7. 13. de ciui. dei. 2. c.
 ait. Anima habet mortē suā cū vita beata
 caret: que vere aie vita dicenda est: sed imor-
 talis ideo nūcupatur: qm qualicunqz vita
 etiā cū misera est: nunq̄ desinit viuere atqz
 sentire. Et in li. de quantitate aie idēz inq̄r.
 Anima similis facta est deo: quia imortales
 7 indissolubiles fecit eam deus. Et in lib. de
 spū 7 anima sic dicit. Imortalis ē anima
 vt ne a creatoris sui similitudine discedere
 videatur. Non enī poterat esse imago simili-
 tudo deī si mortis termino clauderet. Et in
 li. de ecclesiasticis dog. Solū homines cre-
 dimus habere animā sustentatiua: q̄ exu-
 ta corpore viuit 7 sensus suos atqz ingenia
 viuaciter tenet. Neqz enī cum corpore mori-
 tur: sicut Arabs asserit. Neqz post modicū
 intervallū sicut genō quia substācialiter vi-
 uit. Hoc idēz habet ab ipso i libro ad Ro-
 sum cōtra priscillianistas circa principiu3.
 Et. 3. de doc. christiana. 3. c. Et li. 6. Musi-
 ce. 4. c. Et li. 8. confessionum: vbi dicit. Plū-
 gaudendū est de salute desperare anime: 7 d
 maiori periculo liberate q̄ si spes semp ei as-

fuisset. Nec ille. ¶ Secundus ē pater noster
 Ambrosius qui i li. de obitu Traiani impa-
 toris. 7. c. ait. Anima que deo subiecta ē nō
 est bñane subdita potestati: ab ipso enīz fru-
 ctū vite sperat eterne 7 perpetue salutis auxi-
 liu3. Et li. 6. Epameron. 27. c. inquit. Cog-
 nosce te ergo o homo quātus sis: 7 attende
 tibi ne qñ laqueis implicatus diaboli fias p-
 da venantis: ne forte in fauces tetri illi' leo-
 nis incurras: qui rugit 7 circuit querēs quē
 deuoret. Et sup ps. i. idēz ait. Certum ē autē
 anime naturā esse p̄ciosam: que ad similitu-
 dinē dei facta receptionē omnis virtutis nō
 amittit: vtpote que congregationis superne
 non sit fraudata consortio. Hoc idēz habet
 tur ab ipso super ps. 38. Et sup: Beati ima-
 culati. psu. 2. 7 ibi: Adhesit pauimento aia
 mea. Et li. 4. de sancta virginitate. parte. 4.
 Et li. de bono mortis. 2. c. 7. c. 14. Vbi dicit
 non mori animam cu3 corpore: manifestum
 est. De corpore enī nō esse scriptura multis
 modis docet. Nam 7 a dño deo nostro acce-
 pit spiritū vite: 7 factus est in animā viuē-
 tem. Et Dauid ait. Conuertere a. m. in re-
 su. q. d. bñ. ē. Nec ille. ¶ Tertius est Hiero-
 ad Rumeriū 7 Alex. mōachos di. Nos
 isto cois credētib' 7 nō credētib' debet eq̄līz:
 oēs qz pariter resurrexerunt. Alij in con-
 fusione eternaz: alij ex eo q̄ credūt in semp-
 ternaz vitam: 7 sic stare pōt q̄ qui credit in
 christo nō moriatur: et etiā si mortu' fue-
 rit viuat in eternum: quod iuxta corpalem
 mortē excepto Enoch 7 Helia: nulli conti-
 gisse per scripturē est. Qui autē fidei magni-
 tudine semper viuūt in christo nō dormient
 nō moriuntur: sed imitatores erūt vite apo-
 stolice: 7 qui absqz vlla culpa vixerūt i lege
 iusticie: 7 ad fidē dñi transēntes credētēsqz
 in eo qui vita vocatur 7 resurrectio nunq̄
 dormierunt: nunq̄ mortui sūt. Anima enīz
 que pec. ipsa mo. Si igit anima que pec. vi-
 uente corpore mortua ē: 7 ea die qua peccau-
 rit dormit in morte: dicēte Ecclesiaste. Qui
 peccauit mortuus ē extunc. Sicaia que chri-
 sti precepta seruauerit etiā si corp' mortuū
 fuerit viuēt in eternū. Nec ille. ¶ Quartus
 est Grego. in. 4. Dialogorū qui petro sic ar-
 guente. Quodaz fratre moriente pñtez me
 fuisse contigit: qui repente dñ loquū vitā
 emittit statim: 7 quē prius loquentē mecu3

videbam extinctū vidi: sed aīam eius vtrūz
egressa sit nō vidi. Rēdit. Quid mir? Petre
si egredientē aīam nō vidisti quā etiā manē
tes in corpe non vides. Nunquā nāz mō cum
mecū loqueris eo q̄ videre nō vales aīaz me
am: idcirco exanimē esse me credis? Hāz q̄p
pe aīa invisibiliter egredit sicut invisibiliter
in corpe manet. Hec ille. ¶ Hoc idē probat
auctoritate Lactā. qui. 3. di. insti. ad. gent.
dicit. Illi tñ qui d̄ immortalitate aīe disputāt
intelligere debuerūt id̄ propositū nobis esse
virtutez: vt perdomitis libidinibus: rerūqz
terrestriū cupiditate supata pure ac victri
ces aīe ad xpi. i. ad originē suā reuertantur.
Idcirco. n. soli aīantiz ad aspectū celi ere
cti sumus: vt sūmū bonū nostrū in sūmo eē
credamus. Et in eodē li. idem ait. Docēt. n.
diuine littere non extingui aīas: sed aut pro
iusticia p̄mo affici: aut pena pro scelerib?
sempiterna: nec fas est aut eum qui scelerat?
in vita felici fuerit effugere qd̄ monetur: aut
eū qui ob iusticiā miserrim? fuit sua mercede
fraudari. Et ita. Si quis igit nos roget
vtrū ne bonū sit mori an malū. R̄ n̄ debim?
qualitatem eius ex vite ratione p̄dere. Hā
sicut vita ipsa bonū est: si cum virtute viuatur:
malū si cum scelere: sic 7 mori ex p̄sentis
vite actibus ponderanda est. Ita. n. sit vt si
vita in xpi religione transacta sit mori malū
non sit: quia translatio est ad immortalitē.
Si aliter malū sit necesse est: qm̄ vt dixi ad
eterna supplicia transmittit. Et ideo cōclu
dit in. 7. eiusdē li. di. Anū est igit sūmū bo
nū immortalitas: ad quā capiendā 7 formati
a p̄ncipio 7 nati sumus: ad hāc tendimus
hanc expectat hūana natura: ad hanc nos
prouebit virtus. Hec ille. Et sic patet aucto
ritatibus catholicis animāz esse imortalem
patetqz pars secunda.

Pars tertia huius sermōis i. q̄ pbat aīaz
eē imortales exemplis sanctis 7 p̄babilib?.

¶ Eritio in isto sermone probat aīam
esse imortalē etiā. 7. exēplis scis 7 p̄
babilibus. ¶ Primo exēplo legum
7 p̄phetarū. Si. n. aīa moreretur: mortuo
corpe frustratoria essent oīa beneficia dei:
frustra p̄dixissent p̄phete que ch̄rist? pro
aīarū salute in mūdo erat factur?: sacramē
ta nihil eēnt: nihilqz p̄ba doctorū: 7 tot scri
pture pro salute aīe facte: quod ē valde ab

surdū dicere. ¶ Secundū exēplū ē resusci
tarorū in veteri testō atqz nouo a p̄phetis:
ch̄risto 7 apostolis: 7 etiā diebus n̄ris ab ho
minibus sanctis: quos enūare breuitatis
causa omitto: qui nullaten? resuscitati fuis
sent si cū corpe aīa obisset. Qd̄ si dicas q̄
nō cogit: quia sicut suscitaf corpus: ita pos
set aīa suscitari. R̄. q̄ non ē cōueniens talis
instantia: quia cuz aīa ex nibilo sit creata: si
corrūperet in nibilū tenderet: q̄ nō suscitare
tur sed alia aīa de nouo crearet. ¶ Tercio
idē probat exēplo martyricorū: qui nulla
tenus cū tāto seruoze martyriū suscepissent
nec sustinere potuissent nisi aīa fuisset imor
talis 7 gloriā eternāz firmiter expectassent.
Patet hoc in visionibus multorū martyruz
in martyrio suo factis: vt beati Stephanus
Laurentij: 7 alij pluribus que cā breuitatē
omitto. Sed hoc vnū breuē p̄strigo. x. xi.
martyribus in simul martyricatio: quorūz
vnus quia pusillanimis: effectus fuerat cla
uicularius vidit supra sanctos tñ. 39. coroz
nas descendentes: 7 cepit cogitare secū. 40.
inquit sūt: vnus corozona vbi est? 7 p̄p̄ boē
etiā ipse effectus fuit ch̄ristian?. ¶ Quar
to idē probat exēplo sanctarū opationum.
Si enī mortuo corpe moreret aīa: corpora
sanctorū nō oparentur miracula: opera scō
rum non eēnt in tanta memoria 7 reueren
tia. Nam opa corporis fragilia et transito
ria sunt: opera p̄o aīe imortalia. Et hoc est
quod dicit Lactā. in. 7. di. insti. aduer. gē.
arguens aīaz esse imortalē: sic opera carnis
atqz aī: nonne indicant aīaz mortis exptem
Hāz corpus qz ipsuz fragile est 7 mortale:
quecūqz opamolis eque caduca sūt. Nihil
enī Tullius ait esse qd̄ sit hūanis manibus
laboratū qd̄ nō aliqñ ad interitū redigatur
vel iuria boiuz: vel ipsa cōsectrice oīuz ve
tustate. At p̄o aī opa videm? eterna: nam
quicūqz cōtēptuz p̄ntiū studētes in memo
riā monumētū ingeniorū factorūqz magno
rū reliquerūt: bī plane mentis ac virtutis sue
nomē indelibile q̄serūt: ergo si opa corporis
ita mortua sūt: qz ipa mortalis ē: sequit? vt
aīa ex eo imortalis appareat: qz videm? ope
ra ei? nō eē mortalia. Hec ille. ¶ Quinto idē
pbat exēplo mūdū 7 voluptates cōtēntiū
qz nullaten? ea efficere possent nisi p̄mūm
eternū sparent. Et hoc est quod inq̄t Lact.

vbi. s. Si igitur p̄tus 7 prohibet bis bonis lo-
minē que nāliter appetūtur: 7 ad sustinēda
ipellit mala q̄ naturalit̄ fugiunt: q̄ malū est
virtus 7 inimica nature: stultūq̄ videri ne-
cesse ē qui eam sequit̄: qm̄ seipsū ledit 7 fu-
giendo bona p̄tita 7 appetēdo mala sine spe
fructus amplioris. Mā cū liceat nobis iocū-
dissimū frui voluptatib⁹: nōne sensu carere
videmur si malūmus in bñlitate: in egesta-
te: in contēptu: in ignominia vivere. Aut
nec vivere quidē sed dolere: cruciari: 7 mo-
ri: ex quib⁹ malis nihil ampli⁹ assequamur
quo possit voluptas omīssa pensari. Si autē
p̄t malū nō est: facitq̄ bōeste q̄ voluptates
vitiōsas turpesq̄ p̄tēnit 7 fortit̄ q̄ nec dolo-
rē nec mortē timet vt officiū seruet: q̄ mai⁹
aliq̄d bonū assequat̄ necesse est q̄ sūt illa q̄
sp̄nit. At p̄o morte suscepta qd̄ vltēri⁹ bonū
sp̄ari oportet nisi eternitatē. Nec ille ¶ Sep-
to idē probat̄ exēplo sp̄ialiū vīsonū. Nam
legit̄ in legenda bti Pauli q̄ ducere ad
passiōis locū cuidā matrone noīe planille
eius discipule obuiavit: q̄ p̄m Dionysi. alio
noīe vocatur lemobia: a qua plorāte petijt
Paulus velū capitis sui. quo ligauit oculos
euz decollare: 7 in ipso ictu extendit illud 7
collegit propriū sanguinē in velo: 7 obuolu-
tū tradidit femine: Et reuerso militi carni-
fici ostendit Lemobia velū sanguine cruen-
tātū di. Nunc intrauerūt Petrus 7 Paul⁹
induti veste preclara: 7 coronas fulgētes ha-
bebant in capitis suis: p̄pter quod multi
fuerunt ad christū cōuersi. Unde 7 Diony.
in epla ad Timotheum. inquit. Attendemiracu-
lū: vide prodigiū frater mi Timothee: pre-
sto fui in tēpore victimatiōis eozū: p̄ mo-
tem p̄o illos vidēcos inuicē manu ad manū
intranses portas vrbis: 7 indutos veste lu-
minis 7 coronis claritatis 7 lucis ornatos.
Hec ille. Similiter in legēda Pauli p̄mi be-
remite scribit̄: q̄ bti Antiochus vidit an-
gelos animā Pauli ad celū deferētes: q̄ cur-
rens ad eius cellā inuenit eū genibus flexis
erectū: ita vt eū vivere existimaret: sed euz
mortuū esse didicisset dixit. D bti aia qd̄ ge-
rebas i vira: in morte mōstrasti. ¶ Septio
7 vltio hoc idē probat̄ exēplo christi passio-
nis. Frustratoria. n. eēt oia q̄ christ⁹ gessit
pro salute aiarū: si nō eēt ip̄e aie immorta-
les. Lū igit̄ tot 7 tāta passus sit vt aias dā-

natas peccato redimeret: sequit̄ ipsas eē im-
mortales: eisq̄ eternā gloriā p̄ mortem 7 re-
surrectionē christi fuisse preparatā: ad quā
idē nos p̄ducit qui cū p̄re 7 spū scō vi. 7 re.
gloriosus in se. se. Amen.

Seria tertia post dñicā pasche: in q̄ pba-
tur aiam esse immortalē: rōnibus: auctorita-
tib⁹: 7 exēplis p̄biciis 7 gētilib⁹. Sermo. 92

¶ Porro

pati christū et resurgē
a mortuis tertia die: 7
predicare in noīe ei⁹ pe-
nitentiā 7 remissionem
peccōrū i oēs gētes. Scri-
bunt hec verba Luce

24. 7 in euāgelio hodierno. Quāuis multi
p̄bi frēs charissimī. 7 multi pagani tenuerūt
7 indogmatib⁹ suis docuerūt: vt patebit in
sequētib⁹: aiaz n̄raz eē immortalē: tñ pleriq̄
ipsorū nō puenerūt ad totālē lucis 7 veritatis
plenitudinē. De q̄b⁹ Lactā. ait in. 3. di. in-
sti. aduer. gē. Igit̄ ex oib⁹ p̄biis q̄ aut sciaz
aut virtutē sūt amplexi: tenuerūt quidē veri-
tatis viā: sed nō puenerūt ad sumū. Hec ille
Quidā. n. posuerūt felicitatē i scia. Quidā i
p̄tutib⁹ n̄ cognoscētes sciaz 7 p̄tutē eē medi-
um ad britudinē: 7 n̄ ip̄a britudo s̄ aliū eē to-
nū qd̄ nec i ista vita inueniret i q̄ p̄sisteret te-
atitudo: qd̄ explicat Lactā. di. Ergo p̄tus
p̄mū brā vita ē: si p̄tus vt recte dcm̄ ē: brāz
vitā facit: nō ē igit̄ vt aiūt p̄p̄ seip̄az vire
exptēda: s̄ p̄p̄ brām vitā q̄ p̄tutem necessa-
rio seq̄t. Qd̄ argumētum docere eos potuit
q̄ eēt sumū bonū. Hec autē vita p̄ns 7 corp̄al
brā eē nō pōt: qz mal̄ subiecta ē p̄ corp⁹. Hec
ille. Bñ ḡ dī in p̄bis p̄posiū. D̄ portebat pa-
ti christū. s. p̄p̄ petm̄ cōmissum 7 resurgē a
mortuis die tertia vt p̄monerem̄ ad p̄tutes
Bñ seq̄t: 7 p̄dicare p̄niaz: ceterasq̄ p̄tutes
7 rēssionē peccōrū i oēs gētes. p̄p̄. s. gl̄ā sem-
piēnā adipiscendā: Szqz in supiori sermōe
probatuz ē aiaz eē immortalē vijs diuinis et
catholicis: restat p̄p̄ multoz curiositatē in
isto sermōe idē pbem⁹ vijs p̄biciis 7 nālīb⁹.
Et hoc tripliciter. P̄rio rōnibus p̄biis. Secdo
auctibus paganis. Tercio exēplis gētilibus.
¶ Pars prima huius sermonis in qua pba-
tur aiam esse immortalē: rationibus p̄bilo-
p̄biciis et naturalibus.

Primo igitur in isto sermone probatur
 animam esse imortales. 7. naturalibus
 rationibus. Primo ratione debilitati-
 onis. Secundo ratione oppositionis. Tercio
 ratione compactionis. Quarto ratione inclina-
 tionis. Quinto ratione reflexionis. Sexto
 ratione operationis. Septimo ratione propo-
 sitionis. ¶ Primo probatur ratione debilitationis
 sic. Unumquodque naturaliter sequitur proprie-
 tatem sue nature: et cum omne destructibile
 seu mortale paulatim debilitetur siue deficiat
 donec ad ultimam corruptionem veniat. s. mor-
 tez: virtus autem intellectiva sua duratione in-
 ualefcit et proficiat ut tantum sit ad intelli-
 gere validior: quanto est antiquior: iuxta illud
 Job. 12. In antiquis est sapientia: et in multo
 tempore prudentia: sequitur autem esse imorta-
 lem. quod si dicatur quod virtus anime debilitatur a corpore:
 ut patet in senibus deficit. R. quod hoc non est
 per se sed per accidens: quia anima indiget orga-
 no corporali ad intelligendum. s. imaginatiua:
 memoriatiua: et cogitatiua: et reliquis. Et ideo
 istis debilitatis ipsa per accidens debilitatur: quod
 secundum philosophum in primo de anima. Qui dixerit animam per se
 intelligere dicet ipsam filare et texere. Si enim
 aliqua virtus per se debilitatur nunquam restau-
 ratur: etiam organo cui est coniuncta reparato.
 Exemplo. Si infirmato corpore anima per se in-
 firmetur: etiam sanato corpore anima nunquam sana-
 bitur. Quod patet expressis falsum: ex quo appa-
 ret quod est debilitata per accidens non per se. Nam
 debilitato organo visus debilitatur et ipse vi-
 sus: non per se: sed per accidens. Unde philosophus in
 primo de anima dicit. quod si senex accipiat oculum iuue-
 nis videt utriusque sicut iuuenis. Cum igitur anima
 non debilitetur debilitate corporis per se sed per acci-
 dens: sequitur ipsa non perire cum corpore. Quia
 Lactantius ubi. confirmat istam rationem dicit. Nam
 si ut simul nascuntur simul interiret: non disce-
 deret repente anima: corpusque desereret: si uno
 tempore puncto utriusque pariter dissiparetur
 et tam celeriter etiam corpus adhuc spiritum in eo
 manente deliquesceret ac piret quam celeriter anima
 scedit: imo pro dissoluto corpore anima vane-
 ret velut humor fracto vase diffusus. Et ita
 deinde quod anima quousque a deo sit inspirata quia
 tamen tenebrosa domicilia terrene carnis inclu-
 sa est: scia non habet quod est diuinitatis.
 Audiet igitur et discit omnia: et sapientiam discen-
 do et audiendo capit. et senectus sapientiam non

minuit sed auget: si tamen iuuenilis etas virtu-
 te discursu sit: et si nimia senectus frugerit me-
 bra non est anime virtus si visus euauit: si lingua tor-
 puit: si auditus obscuruit: sed corpus. At. n.
 memoria deficit: quid mirum si labetis domi-
 cilij ruina premis mens et preterita obliuiscis
 hec ille. ¶ Secundo idem probatur ratione oppo-
 sitionis sic. Nulla res corrumpitur ex eo in quo
 consistit sua perfectio cuius rei causa est: quia
 contraria non possunt inesse eidem subiecto secundum philosophum 3. 10.
 Metaphysice. sed perfectio et corruptio sunt con-
 traria: ergo etc. Tunc sic. Perfectio anime consistit
 in separatione a corpore: perficitur enim tunc scia
 et virtute: quia in scia tanto magis proficitur
 quanto magis immateria considerat et hoc est quam
 separata a corpore. Similiter in virtutibus
 magis consistit perfectio anime in separatione a
 corpore: in quantum homo corporis passiones non
 sequitur. Si igitur acquirit perfectionem in sepa-
 ratione: impossibile est quod simul acquirat corrup-
 tionem. Quod si dicatur quod perfectio anime consistit in
 separatione eius a corpore secundum operationem: corrup-
 tio autem secundum esse. R. quod hoc est impossibile: quia
 operatio demonstrat rei essentiam: adeo quod nihil
 potest operari nisi habeat esse: quod operatio presupponit po-
 tentiam: et potentia presupponit substantiam: et substantia presup-
 ponit essentiam: ergo non perficitur secundum virtutem. s. operati-
 onem et corruptio secundum aliquid. s. secundum esse: quia virtus
 presupponit ab alio. ¶ Tercio hoc idem pro-
 batur ratione compactionis sic. Intelligibile est per
 manens: quod sensibile: quod nobilius: sed id quod se
 habet in rebus sensibilibus per modum recipientis
 est incorruptibile secundum suam substantiam. s. materia prima
 At. n. ait philosophus per philosophum. Ipsa est ingenerabi-
 lis et incorruptibilis: non enim corruptibilis ab aliqua
 forma sensibili vel corporali: ergo multo for-
 tius intellectus possibilis est receptivus forma-
 rum intelligibilium non corruptibilis ab hac forma in-
 telligibili et spirituali: et multo minus a forma cor-
 porali: cum propter sublimitatem sue essentialem cor-
 ruptio non possit ad eum attingere. Confirmatur
 ista ratio secundum philosophum de materia. per philosophum. Inter
 materia et materia et ultimam formam sunt forme et materia
 compositae: et preter corruptibiles. Si igitur materia
 prima est incorruptibilis ut dictum est: ergo et ultima for-
 ma debet esse incorruptibilis: si ultima forma est
 anima rationalis secundum omnes philosophos: ergo etc. ¶ Quarto
 idem probatur ratione inclinationis: ut patet
 ex superiori sermone secundum philosophum et de materia.
 Desiderium naturale non potest esse frustratorium

Nec te moueat quidā dicentes. Ille natura
liber inclinatus ad luxuriā: ergo necesse est ut sit
luxuriosus ne illud desiderium sit vacuum: quia
illud desiderium non est ex natura pura: sed ex na-
tura culpabili et corrupta: hic autem non sic in-
telligimus illud desiderium naturale non esse
frustratorium: sed loquimur de illo desiderio
naturaliter inato ipsi aīe a primordio et origi-
ne ipsius creature humane. His presuppositis
arguitur sic. Homo naturaliter appetit eē: quia
omne ens naturaliter diligit se permanere: ut
dicit commentator philosophi. quia secundum philosophum. 3.
philosophorum. Quāto aliquid permanenti? tāto
perfectius: sed homo per intellectum apprehendit
ipsum esse non solum ut nunc in presenti ut bru-
ta animalia: sed simpliciter. Si igitur illud natu-
rale desiderium ut premissum est non est vacuum
necesse est aīam esse perfectā et immortalē et ipsā
cōsequi perpetuitatē: quia esse simpliciter eē
secundum omne tempus apprehendit. ¶ 5. idēz probat
ratione reflexionis sic. Nulla virtus materialis
et corruptibilis nata est super se reflecti. Nā
oculus non potest super se reflecti videndo seipsum
et vim suā nec actum suū: sed aīa rationalis
secundum actum propriū nata est super se reflecti cogno-
scendo se: vim suā et actum suū amando et amā-
do se: ergo virtus aīe non habet conditionēz
materialiū et corruptibiliū: ergo est imma-
terialis et incorruptibilis. Quod si est incorrupti-
bilis virtus: et substantia in qua fundatur aīa.
Ideo dicitur Actus. vbi. 8. Animus autem per se
multa desiderat que non fragilia sed eterna sunt
ut fama virtutis et memoria nobis. Hanc cul-
tū dei qui constat abstinētia cupiditatū ac li-
bidiū patiētia: dolores contēptu mortis et
corpus aīa concupiscit: unde credibile est non
interire aīam sed dissociari a corpore: quia
sine aīa nihil potest. Animus autem post multa et
magna sine corpore. scilicet cognoscere et amare se:
reflectendo se super se ut dictum est. ¶ 6. idēz pro-
batur ratione operationis sic. Cuiuslibet substan-
tie spiritualis secundum essentiam et durationē pēdetur
ex corpore dependet etiā actus: sed aīa rōna-
lis propriā operationē habet secundum quā non de-
pendet a corpore. scilicet intelligere et amare: quia
nullū organū sibi appropriat per se: imo se-
pissime ab ipso corpore impeditur ne creatur in actum
ut patet ex primis dictis auctoritate Actus.
ergo duratio aīe non pendet ex corpore: et id
non corrumpitur corrupto corpore: nec et ipsa

corrumpi potest cum nullā contrarietate habeat: et
de se est immortalis et incorruptibilis. Confirmat
sic ista ratio. Quicquid ex se causa est opera-
tionū suarū et actū: nullo modo dependet ad
aliud: et tale secundum Platonē vocatur seipsum mo-
uens: sed aīa intellectualis in se ipsa est cau-
sa suarū operationū et actionū: itaque a natu-
ra ad has non impellitur: sicut patet in artibus
quorū principium est secundum intellectum operationū et
prudentiā: igitur non dependet ad corpus secundum
esse ad durationē: ergo est immortalis. ¶ 7.
et ultimo ratione proportionis. Necesse est
esse proportionē inter potētiam et obiectum secundum
Aristotē. 2. de aīa. Si ergo obiectum est corrupti-
bile potētia erit corruptibilis: sicut patet de
potētia sensitiva: sed si obiectum est incorrup-
tibile potētia erit incorruptibilis: sed intel-
lectus rationalis habet per obiectum veritatem:
veritas autem est incorruptibilis sicut probat Aug.
in soliloquiis: cum sit talis nature quod ipsa ne-
gatio veritatis veritatem ponat: igitur erit incor-
ruptibilis intellectus rationalis. Quod si intellectus
et substantia eius. scilicet aīa: ergo. et c. Confirmat
ista ratio sic. Si virtus sensibilis et corrupti-
bilis: sed et ab obiecto eccellente: et magis de-
lectatur in medio quam in extremo secundum Aristotē. 2.
de aīa: sed aīa rationalis intelligens maiora et
maxima magis delectatur et magis perficitur:
sic amplius gaudet in cognitione summe lucis:
et perceptione sapientie dei quam in cognitione alicuius
creati. Et hec est differentia quā ponit Aris-
toteles. in. 3. de aīa inter potētiam corporalem et in-
tellectualem. Si igitur aīa non sequitur conditio-
nē corruptibilitatis: erit incorruptibilis. Et
sic patet rationibus naturalibus aīa esse immortalē.

Pars secunda huius sermonis: in qua probatur
animā esse immortalē auctoritatibus paganis
scilicet philosophorum et gentiliū.

¶ Secundo in isto sermone probatur animā
esse immortalē. et auctoritatibus philo-
sophorum et gentiliū. Primo philosophis. 2.
philosophis. 3. ethicis. 4. iuridicis. 5. politicis.
6. historicis. 7. poeticis. ¶ Primo probatur
auctoritatibus philosophis. scilicet philosophorum naturalium primo
auctoritate mercurij quod sic ait: Ne post dis-
solutionē corporis cogent credere penis que
bac vita noluerit credere verbis 2. aucto-
ritate Anaxagorae: quidū in extremis labo-
raret interrogatus vbi vellet tumulari. scilicet vel-
let ad patriā deferri: vel non. Respondit nihil in-

terest. Eadē enī ad inferos tantū dē vbiq; ē
via. Hec ille. 3° auctoritate Crisippi phi. q
dum in pūcto ēēt mortis sollicitudinē disci-
puli sui erga sanitatē suā redarguēs ait: Si-
cut in banc vitā nostra nō venim⁹ volunta-
te: rursus ex hoc corp⁹is domiciliū quo enīdū
nobis assignatū est. Nā eiūsdē iussu recedē-
dū est qui nos in hoc corpus induxit tādiū
habitaturus donec in beatū emitti. 4° aucto-
ritate Macrobiū q⁹ exponēdo sōnū Scipio-
nis sic ait: Sic habeto oībus qui patriā ser-
uauerūt quoadusq; viderint: certū esse i ce-
lo diffinitū locū vbi bti sempiterno euo fru-
unt. Hec ille. 5° auctoritate Pythagore qui
vt refert Hiero. z. li. ptra Iovinianū dixit
apud grecos imortales ēē aīas 7 descendere
de celo: 7 errauit ponēdo eas tē corpib⁹ ad
corpa transire. Hec ille. 6° auctoritate Em-
pedoclis q⁹ vt recitat Aristo. in pbemio lib.
de vegetabilib⁹ 7 plantis ait: Future felicitas
appetitū nīl est felici⁹. Hec ille. 7° au-
ctoritate Archite tarētini qui ait: vt refert
Tulli⁹. z. lib. d senectute. Mentē nostrā ēē
quoddā diuinū numē: 7 sic imortalitatē sor-
tiri. 8° auctoritate Plotini phi 7 Platonis
discipuli: q⁹ vt refert Aug⁹. 22. de ci. dei di-
cit. Fugiendū est ad clarissimā patriā. Hec
ille. 9° auctoritate Porphiriū pācti Ploti-
ni discipuli q⁹ ait: Nō est mirū aīas q⁹ substā-
tia est incorporea posse separari a corpore: cum
ignis qui substātia est corporea a lignis qbus
est vnit⁹ possit separari 7 reuerti in suā na-
turā sine sui corruptiōe. Hec ille. Decimo au-
ctoritate Zermegisti: qui de diuinitate ad
Asclepiū ait: Cū itaq; aīa aduerteret de⁹ bo-
minē nō posse omniū rerū esse diligentē nisi
cū mundano tegmento tegeret cōtēxit corpo-
rea domo: talesq; oēs esse precepit ex vtraq;
natura vnū cōfundens miscuitq; q̄tum sa-
tis debuisset: itaq; boīez conformat ex aīa 7
corpore 7 ex cōna 7 mortali natura: vt vtriq;
sue originis satisfacē posset 7 imitari atq; zora-
re celestia 7 incolere atq; gubernare terrena
Hec ille. Undecimo auctoritate Platonis
qui in pbedrone sic dicit: Perfect⁹ 7 purga-
tus hinc transiens cū deo habitabit. Et itē
in tymeō sic inquit: Anima est imortalis: 7
fm q⁹ vicerit passiones vel victa fuerit pre-
miabit⁹ vel puniet⁹ p⁹ hāc vitā. 12° 7 vltimo
auctate Aristo. pncipis pboz nālū: qui p

de aīa sic dicit. Intellect⁹ videt⁹ ēē qdā sub a
7 nō corruptib⁹. Et itē i 2° Separat hoc ab h
tanq⁹ perpetuū a corruptibili. Et itē in 3°
Anima separata habet aliū modū intelligē-
di q⁹ vt est cōfūcta. Et itē in 2° metha.
Nulla forma p̄xistit suo subiecto: 7 si aliq
remānet rōnalis est. Et i li⁹ de secretis secre-
torū ad Alex. itē inquit: O Alexāder nō
li appetere id qd est corruptibile 7 transito-
riū 7 qd te oportet cito relinquere: sed pete
diuinitas incorruptibiles: vitā inutabile: re-
gnū eternū: 7 durabilitatē cogitationesq; sp
in bonū dirige. Hec ille. ¶ 2° idem pbatur
auctoritate pbifica. i. pbificoꝝ medicoꝝ Ba-
lien⁹ enī in p de spermate inquit: Sicut lux
solis que ē corruptibilis suū benispermū. i.
mediā sperā: ab vniuersis qd est mediū 7 spera
nullam patit⁹ decisioneꝝ vel diuisioneꝝ: sic
etiam aīa que incorruptibilis est. Secundo
Aucēne quīscit⁹ anime a corpore separate
vtunt⁹ quasi p organo aliqua parte celestis
corp⁹is: qsi aīe redeant ad comparēs stellas.
¶ 3° hoc idem pbaf auctoritatib⁹ Ethicis
. i. pboz moralū. Primus ē Socrates pbs
moralis qui scripsit 7 docuit aīam esse imor-
talem que solo sūmo bono poterit ēē beata.
Et quia sciebat deū nō posse videri nisi mē-
te purgata: 7 mentē purgari nō posse nisi
optimis moribus oēm pbiam traxit ad mo-
rea. Et ideo dicebat discipulis suis: Despicite
mortē 7 viuet aīa vestra: nō timet eā nū-
si qui multā fecit iniquitatē. Hec ille. Secū-
dus philosophus moralis fuit Hermes qui
dixit oēs aīas ēē imortales: nō vniformiter
sed alio 7 alio modo: 7 hoc dixit ppter meri-
ta 7 demerita. Terti⁹ fuit Quintilian⁹: qui
eā. 4. ait. Si quis sciat quis sit finis bonozū
que vera felicitas: nūq⁹ sibi videbit⁹ prema-
tura morte periturus. Hec ille. Quartus est
Seneca qui epla. 36. sic ait: Mors quā per-
timeſcimus 7 recusam⁹ iter mutat: vitā nō
eripit. Alius enī expectat⁹ qui nos reponat
in lucem dies. Et itē in libro de naturali-
bus questionib⁹. Si tranquille inquit volu-
mus viuere in expectato humana est anima
vt sine illā insidie sine egritudines petāt qd
aliud debeo nisi vt exeat cum oībus eaz bo-
nis emittere. Vade inquit: vade fornicē: va-
de feliciter nīl dubitās. Fac qd quādoq;
faciēdū ē: ecce rerū natura que te generauit

expectat: et loc⁹ ille melior et tutior ē. Quin-
tusest Tullius qui in tusculanis quōnibus sic
ait: Non est lugenda mors quam sequitur
imortalitas. Et in libro de senectute. Ex hac
vita discedo tanquā ex hospitio: non tanquā ex
domo. Quomodo autem enī natura redit diuer-
sorum non habitandi. Quod perclarū illum dicit
cū ad illud diuinorum animorum conciliū cetūq;
perficiscar: cūq; ex hac vrbe et colluvione dis-
cedā: perficiscar enī non solū ad eos viros
de quibus antedixi: verū etiā ad Catbonē:
que nemo vir melior natus est: nemo pietate
prestantior. Et iterū in eodē inquit: Le-
uis est senectus: nō solū nō molesta sed etiā io-
cunda: quā in hoc erro quā aīas hominū imor-
tales credā libenter erro: nec hunc mihi er-
rorem quo delector dū viuo extorqueri volo.
Et iterū ibidem. Ego patres vestros publici
Scipio: tuq; Caii et Celi viros clarissimos
mihiq; amicissimos vivere arbitror: et ea quā
dem vita que est sola vita nominanda. Itā
dum sumus inclusi in his paginib⁹ corporis
munere quodaz necessitatis et grani ope per-
fungimur. Est enī celestis animus ex altis-
simo domicilio depressus: et quasi demersus
in tetrum locū diuine nature eternitatisq; con-
trariū. Sed credo deos imortales spirauisse
aīas in humana corpora: ut essent quā terra vte-
rent: quāq; celestium ordinē cōtēplantes imi-
terent cū vite modo atq; cōstantia. Nec me
solū rō et disputatio impulit ut ita crederē: sed
nobilitas etiam summorum philosophorum et auctoritas
Audiebā Pythagorā et Pythagoreosq; icolas
pene nostros qui essent Italici quondā phi-
losophi nominati nūq; dubitasse quā ex vni-
uersa mēte diuina debilitatos animos bate-
remus. Demonstrabant mihi propterea que
mihi Socrates supmo die de immortalitate
aiorum disseruisset: is qui esset omnium sapientis-
simus oraculo Apollinis iudicatus. Quāq;
multa! Sic mihi persuasi: sic sentio: cū tanta
sit celeritas aiōrum: tāta memoria pteritorum: su-
turoz prudentia: tot artes: sciētie tot: inuen-
ta nō posse eam naturā que res eas cōtineat
esse mortale. Hec ille. Sunt et alij quā plures
phi naturales et imortales qui dictis seu factis
de immortalitate anime veram senserunt con-
clusionē: vtrputa. Talis philosophus Asianus
qui p̄m sapiēs appellatus est. Solon Athe-

nensis: Thilon Lacedemonius: Pythagoras
Asianus: Bias Primiensis: Cleobolus Lindi-
Periander Corinthius: Epimenides cre-
tensis: Xerces Syrus auditor Pythagorae
philosophi. Homerus poeta et philosophus. Ligur-
gus qui leges instituit et apud Lacedemo-
nes claruit: Anaximander auditor Taleti
Anaximanes auditor Anaximandri et pre-
ceptor Parmenidis et Anaxagore. Crates
Thebanus Zenonis magister. Symonides
poeta: qui claruit tempore manasse regis iuda
Borgias philosophus: qui Athenis claruit et fuit ma-
gister Aristotelis in grammatica. Socrates
philosophus discipulus Borgie tempore Asueri. Ari-
stippus Cyrenensis Socratis discipulus. Xe-
nophon Atheniensis Socratis discipulus: qui
claruit in curia Cyrrhi regis persarum. An-
tisthenes Socratis discipulus et magister Dioge-
nis qui Athenis claruit. Euripides philosophus: qui
in creta claruit tempore Socratis. Demosthe-
nes orator qui Athenis claruit. Pericles philo-
sophus Atheniensis. Themistocles philosophus princeps Athe-
niensium. Erastus Asianus. Euripides poeta
pemenides philosophus qui Athenis claruit. Appu-
leius Asfer qui Athenis claruit. Xenocrates pla-
tonis discipulus. Calisthenes Aristotelis dis-
cipulus. Sirtus Pythagoricus. Plutarchus ma-
gister Traiani imperatoris: Ptolemeus astro-
logus qui claruit tempore Hadriani et scripsit
in tali scientia optime et alij quā plures quos
eā breuitatis omitto. ¶ Quarto probat au-
toritatibus iuridicis. i. iurium civilium. Si enim
per causas corporalibus cogitam⁹: quāto magis
per aīas salute puidētia est nre sollicitudinis
adhibenda. In autē. cū de appella. cogno. §.
si aut. col. 7. Braue et iniquū est callidis et
runda machinationibus eos vexari quā prope ti-
morem dei parentibus atq; substantijs desti-
tutos minores sustentare ac veluti paternā
affectione educare festināt. C. de epis. et cler-
ic. orphano. ¶ Ia que per bonos mores vel in
pacto vel in stipulatione adducunt nulli mo-
mētū sunt: propter. scilicet aīe immortalitatem. C. de
inuti. stipu. l. ex eo. Moueant iugiter dei cle-
mentia quāto est possibile nostre immortalitatis
donatē nāc. i. aut. d. nup. col. 4. p̄m. i. ni-
hil enī sicut in sacris ordinatōibus laudat quā cū-
castitate viuētes: aut cū vxoribus nō colabita-
tēs. In autē. de monachis coll. i. §. nihil.

q: vt ait Ambro. Nuptie terrā iplent: casti-
tas paradysum. qd̄ habet. 32. q. i. c. nuptie.
Sancim⁹ oēs quidē s̄m q̄ possunt castita-
tē agere que etiā sola deo cū fiducia possibi-
lis est oium aias. In auct. de leno. S. fāci-
mus col. 3. cōsti. i. Qui pro re publica se occi-
derūt in ppetuū p gloriā vivere intelligunt
insti. de excusationib⁹ tutorū. S. p. 7 ex plu-
rib⁹ alio locis legū humanarū arguit aiaz
esse immortalē. ¶ S. pbat auctoritatibus po-
liticis. i. regū paganorū 7 politicorū. Didym⁹
enī rex bragmanorū sic ait ad Alex^m. magnū
Qua ppter nimīū vecordes vos 7 miserabi-
les iudicam⁹ qui originē nostrā esse celestez
nō suscipitis: magnāq; cū deo habere cogna-
tionē. Et in alia epla idem ait: Nos non su-
mus hui⁹ mūdi incole sed aduene: nec ita in
orbē terrarū venim⁹ vt in eo libeat consiste-
re sed trāsire: pperam⁹ enī ad patriā bylarē
nullis delictorū ponderib⁹ p̄grauati. Ruda
quippe cōsciētie fronte p̄gredimur vt expe-
diti ac faciles spatiū ppositi occurrā itine-
ris. Hec ille. Itē Tyrribus maior moriēs vt
refert Tullī in li. de senectute cōuocatis fi-
lijs ait: Nolite arbitrari filij mei charissimi
me cū a vobis discessero nūq; aut nullū fore
Hec enī cū essem vobiscū aiaz meū videba-
tis: s; cū eē in hoc corpe ex ijs reb⁹ q̄ apud
vos gerebā adesse intelligebatis: eundē esse
arbitror 7 si nullū videritis. Hec ille. Item
Macrobi⁹ marcell⁹ bācopinionē tenuit: v̄
q̄ Tullī in orōne facta p ipso sicut: Quāq;
iste ijs angustijs q̄ nā nobis ad vidēdū de-
dit p̄ētus fuerit: sp̄ tū immortalitatis amore
flagrauit. Hec enī tuta vita dicēda ē q̄ cor-
pore 7 spū continet. Illa inq; illa vita ē q̄ vi-
gebit memoria omnīū sc̄lorū quā posteritas
alet: quā ipsa eternitas sp̄ tuebitur. Hec ille
¶ 6. idem pbat auctoritatib⁹ bystoricis.
Hā Salustius in li. de re publica ait. Nam
diuitiā 7 fama 7 gl̄ia fluxa atq; fragilis ē.
virtus clara eternāq; bātef: q̄ p̄lara facies
magne diuitie vis corporis breue dilabunt:
igenia 7 egregia facinora. i. p̄lara gesta si-
cut aia immortalia sūt. Hec ille. Itē Valerī
li. i. de miraculis eādē dicit finiam. Et li.
2. rubrica. s. Indos adducit q̄p̄ femie certāt
mori cū maritis vt i alia vita cū eis fruānt.
Et ibidē ait: Immortales ēē aias mos gal-

lorū approbat: q̄ pecunias mutuatas apud in-
feros se recepturos sperant. ¶ Septimo et
vltimo idē pbat auctoritatibus poeticis. i.
poetarū. Virgilius. 6. ene. poeta clarissim⁹
sic dicit: Facilis exscensus auerni. S; reuo-
care gradū supasq; euadere ad auras. Hoc
opus bic labor est. Itē Ouidi⁹ in li. metba-
morpboscos introducit v̄n loquentē de aia
Hercul. sic di. Eternū est a me qd̄ traxi 7 ex-
pers atq; inuine necis. Et ibidē ait: Morte
carētaie s; p̄iore relicta. Sede nouis do-
mibus viuūt habitātq; recepte. Itē Lucre-
tius vt refert Lactan. 3. li. ad. gē. sic ait: Ce-
dit idē retro de tra qd̄ fuit ante. Id terrā: s;
qd̄ missum est ex etheris horis. Id rurū ce-
li fulgētia tecta receptant. Itē Dantes poe-
ta vulgaris in 3. cantu prime Comedie ait:
Eio maistro che e tanto graue aloz. Lbe
lamētar li fa si forte Respose Dicerolti mul-
to breue. Quēsti non bano spança di morte
E la lor ciecha vita e tanto bassa. Lbe inui-
diōsi son dogni altra sorte. Fama di lor el
mundo essere nō lassa. Misericordia e iusti-
cia li sdegna. Hā rasonam di lor ma guar-
da e passa. Et in. 7. cantu eiusdē comedie ait
Suo cimiterio da questa parte bano. Lum
epicurreo tuti i soi sequaci. Lbe lanima col
corpo morta fano. Et in 7. cantu tertie Co-
medie sic ait: Ma nra vita senza megio spi-
ra. La sūma beniuātia ela i amoza disse. Si
che poi sempzela disira. Equinā pot argu-
mentar anchora. Nōstra resurrection si tu
ripenfi. Come būana carne fesse aloza. Et
sic habem⁹ sufficiētissime p oēs p̄dictas au-
toritates aiam esse immortalē. Et sic patz
pars secūda huius sermonis.

Pars tertia hui⁹ sermonis in qua pbat
aiam esse immortalē exēplis gentilib⁹. i. phoz
gentilium 7 paganorū.

¶ Etio in isto sermone pbat animā
esse immortalē septē exēplis phozū
gētiliū 7 paganorū. ¶ Primo exēplo Poly-
tes: de quo refert Lactan. in. 7. di. insti. ad
gē. q̄ cōsultuit Appollinē milesiū: vtruz ne
manereta iā post mortē. Et rñdit bis ver-
bis. Aia autē q̄d in vinculis in corpe tene-
corruptibiles passionē sentiēs: mortalib⁹
cedit dolorib⁹. Lūz pō humanā solutionē
velocissimā postcorruptū corpe inuēit: ois e

terra ferretur nūq̃ senesceres vt maneat in eternuz. becille. ¶ 2. idem pbat exemplo Theophrasti phi discipuli Aristot. qui tenuit aiam eē immortalē. Et recitat hoc exemplū te Aristot. Qd cū ipse Aristot. eēt in articulo mortis in hec verba prupit. Tu qui suscipis aiam oīuz pboz suscipe aiam istam igit. 7c. ¶ Tertio idem pbat exēplo ciuili. Hā. ff. de reb⁹ dubijs. l. si fuerit. habet. Qd si dñs dat libertatē ancille pregnantī si primo pariat masculū: cōtingit autē ipsaz vno partu parere masculū 7 feminā: 7 nescit q̃s eoz primo natus est: puta quia erat in loco obscuro 7 secreto: tūcerit libera: qz in ambiguis reb⁹ humaniorē oportet seq̃ sniaz. Ita si dñs dicat vni seruo suo: liber esto si obuiueris seruo. Alteri p̃o dicat: liber esto si obuiueris libero: ipsis duob⁹ sibi obuiantib⁹ videt⁹ q̃ sol⁹ prim⁹ sit liber: cui dictū est: liber esto si obuiueris seruo. Hā i primo pūeto obuiari dñs vterq̃ fuit seru⁹: q̃ ille ē liber 7 nō alter q̃ obuiant libero. Spūaliter ipse dñs est de⁹ oīs. Duo serui sūt angel⁹ 7 bō: s̃ ipse āgel⁹ peccauit 7 fact⁹ ē hu⁹ peti: qz i efnā dānatione ruit. Dixit autē de⁹ bōi. Si obuiueris. i. si resisteris tētatī dī dīatoli liber esto libertate filioz glīe rei. ¶ 4. idē pbat exemplo Theophrasti discipuli Platonis: de q̃ recitat Aug⁹. 22. de ci. dei. Qd legēs libzū Platonis d̃ immortalitate aīe quē appellauit Phe dronē: quē trāstulit. Cicero: in quo validis simis argumētis aīe immortalitatē asseruit: dicens int̃ alia: aīa ex se mouet: qd ex se mouetur pncipiū mot⁹ est: qd pncipiū mot⁹ ē natū nō est: qd natū nō est immortale est. igitur 7c. de muro se p̃cipitē dedit: ita q̃ se interfecit ex desiderio alteri⁹ vite. ¶ 5. idē pbatur exēplo Marci Catonis porcini stoyci phi 7 poete latini: qui claruit rome tpe Virgilij bīc tate cōstantie vir fuit vt glīe eius nullus vnq̃ laudando pfuerit: nec vituperādo nocuerit. S3 vt de illo scribit Salustij. Quo min⁹ appetebat glīam eo magis eū glīa seq̃baē. Hic tandē aīas esse ppetuas existimās seipsum occidit: victoriā. Cesaris ipatienē ferēs: 7 ei subiici nolēs. De q̃ scribit Lactā in. 3. di. insti. ad. gē. di. Ipse romane sapientie pnceps cato: q̃ anteq̃ se occideret plegisse Platonis libzū d̃r: q̃ est script⁹ de immorta-

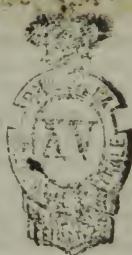
litate aīarū: 7 ad sūmū nefas phi auctoritate cōpulsus ē. ¶ 6. idē pbat exemplo Dionis phi. de quo recitat Tullij⁹ in tusculanis qdñib⁹: q̃ mortēs iussit eoz⁹ inbumatū relinqui i argumētū future vite: q̃ etiā dixit p mortē se tēscenfurū ad ifernū: 7 cupiditate immortalitatis seipsū occidit vt refert Hieron. li. 2. 3. Iovinianū. ¶ 7. 7 vltimo idem pbat exēplo Zenonis phi. De q̃ refert Seneca i quadam epla: q̃ dixit mortē esse gloriosam: 7 ideo seipsū interfecit vt post mortē beati⁹ viueret. Itē exemplo Empodoclis phi q̃ immortales esse aīas arbitrat⁹: atrox se incēdijis dedit: 7 sibi ipsi mortē intulit. Itē exēplo Cleantes 7 Crisippi: 7 alioz de quib⁹ ait Lactā. vbi. ā. Multis ex ijs q̃ eternas eē aīas suspicabant tāq̃ in celū migraturi eēt sibi ipsi man⁹ intulerūt. Et sequit⁹ p̃dictos enumerādo. Quib⁹ oib⁹ patet q̃ modice estimationis sit vita p̃ns: 7 quāto studio tētramus terrena cōtēnere 7 ad celestia p̃perare. Ad qd valde hortat⁹ Lactā. 7. di. insti. circa finē di. Sup̃est vt exhorremur oēs ad suscipiendā cū vera religione sapiētā. Cui⁹ vīs 7 officiū in eo vertit⁹: vt cōtēptis terrestrib⁹ 7 abiectis errorib⁹ quibus antea tenebamur fragilib⁹ seruītes 7 fragilia cōcupiscentes: ad eterna celestis thesauri p̃mia dirigamur. Que vt cape possim⁹: q̃ primū omittende sūt bñi⁹ p̃sentis vite illicibiles voluptates q̃ aīas boīuz p̃nitiosa suauitate delinunt. Quāta felicitas existimāda est subtracē bis terre lapib⁹ pficiēciā illū equissimū iudicē pentēq̃ indulgētissimū: q̃ platorib⁹ requisē p morte vitā: p tenebris claritatē: p terrenis acerbis bonis efnā ac celestia largia f. Cū qua mercede acerbitates 7 miserie quas ppetimur in hoc mūdo faciētes opa iusticie conferri 7 coequari nullo modo p̃nt. Proinde si bñi: si sapiētes eē volum⁹: cogitāda 7 pponēda sunt nobis non tm̃ Terētiana illa. Nolendū esse vsc̃p in pistrino: vapulandū habende cōp̃des: sed bis multo atrociora. Carcer catbene tormenta patiēda sustinēdi dolores: mors teniq̃ ipsa 7 sustinēda 7 ferenda. Cū liqueat p̃scie n̄ nec fragile istā voluptatē sine pena: nec virtutē sine p̃mio dico fore. Deserat si fieri pōt via p̃ditionis 7 fraudis: in qua mors voluptatio illecebris

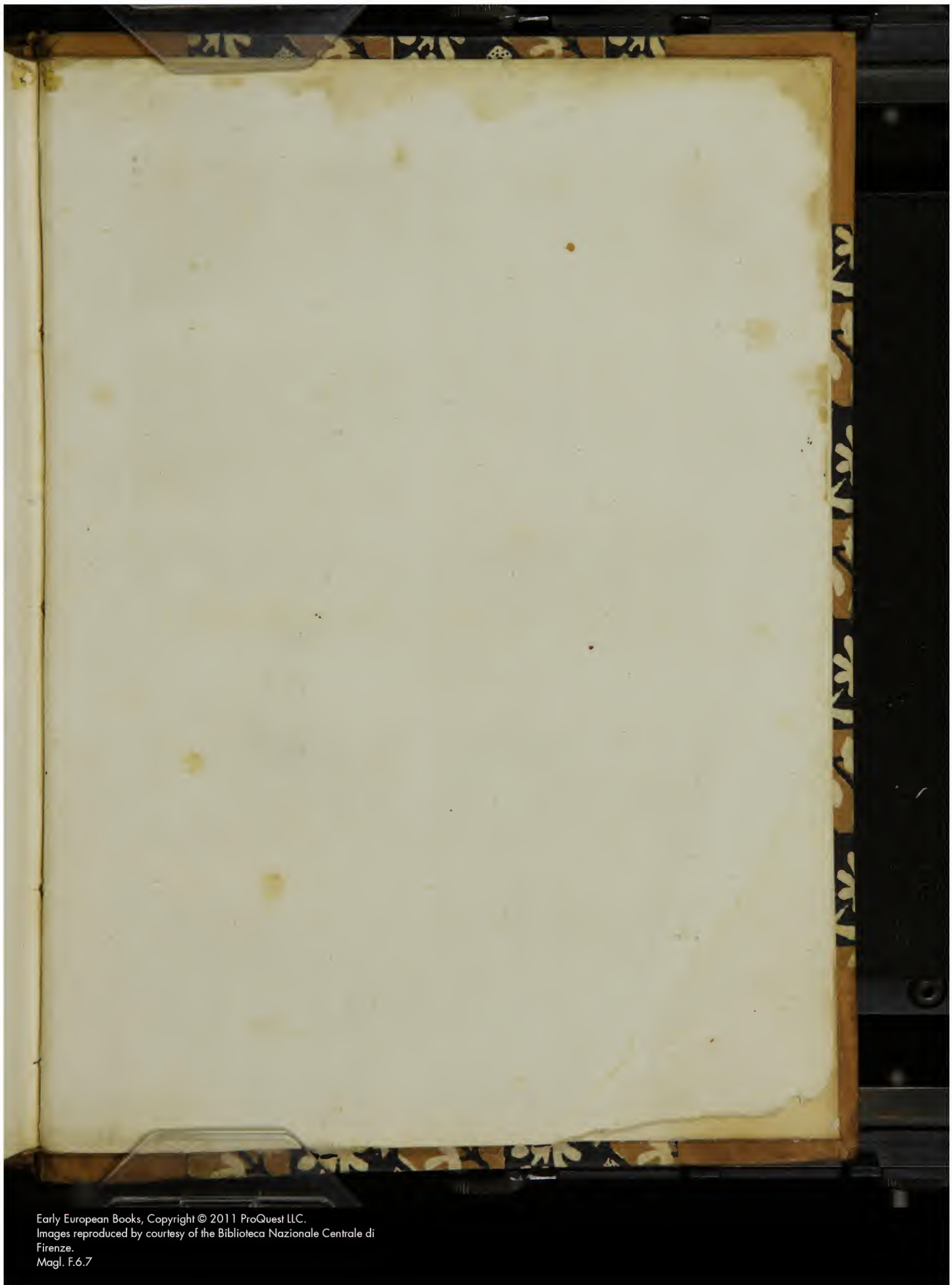
ad opera celat. Et quāto quisq; ānis i fene-
 etutē vergentibus appropinquare cernit il-
 lum diem quo sit ei de hac vita emigrandū
 cogitet q̄ purus abscedat: q̄ inocēs ad iudi-
 cii veniat. Non vt faciunt quidā cecis mē-
 tibus nisi: quia iam deficientib; corporis vi-
 ribus in hoc admonentē instante vltima ne-
 cessitate: vt cupidius 7 ardentius haurien-
 dis libidinib; intendant. Qua ex voragine
 liberet se quisq; dñ licet dum facultas adest
 seq; ad tñ tota mente cōuertat vt illuz diē
 securus expectet: quo p̄fēs dominusq; mū-
 di reus de singulor; factis cogitationibusq;
 iudicabit quecūq; hic expectunt: non tñ ne-
 gligat sed 7 fugiat poriorēq; animā suā iu-
 dicet q̄ bona ista fallacia quorū incerta 7 ca-
 duca possessio est. Migrant enī quotidie et
 multo velocius exeunt q̄ intrauerāt. Et ta-
 menti nobis vsq; ad vltimū liceat istis frui
 alijs certe relinquenda sunt. Nihil nobiscū
 ferre possumus nisi vitam bene atq; inocē-
 ter actā. Ille ad deū copiosus: ille opulent;
 adueniet: cui astabunt continentia: miseri-
 cordia: patientia: caritas: fides: bece est be-
 reditas nostra: que nec eripi cuiq; nec trans-
 ferri ad alterum potest. Et quis est qui hec
 bona parare 7 acquirere sibi velit? Veni-
 ant qui esuriunt: vt celesti cibo satiati sem-
 p̄ternam famam ponant. Veniant qui si-
 riunt ut aquam salubrem de perenni fonte
 plenissimis faucibus trahant. Hoc cibatu 7
 potu cēci videbunt: 7 surdi audient: et
 muti loquētur: 7 claudi ambulabunt: 7 stul-
 ti sapient: 7 egri valebunt: 7 mortui reuiuif-
 cent. Quisquis enī corruptelas terre virtu-
 te calcauerit hunc arboriter ille sūmus 7 verax
 ad vitaz: lucēq; p̄petuā suscitabit. Nemo
 diuitijs: nemo fascibus: nemo regia pote sta-
 te confidat. Immortalem ista non faciunt.
 Nam quicūq; rationē hominis abiecerit:
 ac p̄sentia secutus in hūmū seipse prostra-
 nerit: tanq̄ desertor domini imperatoris 7
 patris sui puniet. Intendamus igitur iusti-
 cie que nos inseparabilis comes ad deuz so-
 la perducet: 7 dum spiritus hos regit artus
 infatigabilem leticiā deo militemus: stati-
 ones vigilasq; celebremus. Cōgrediamur
 cum hoste quem nouimus fortiter vt victo

res: ac devicto aduersario triūphantes: p̄e-
 miū virtutis quod ipse promisit conseqmur
 hec ille. Quia igitur fratres 7 sorores beci
 ista quadragesima vos docere conati sum;
 rogare deum pro nobis dignemini: vt siml
 ad illud regnū eternū puenire mercamur:
 vbi viuit 7 regnat omnipotens deus p̄f-
 litus 7 spiritus sanctus: cui pro gratia cōpleti
 operis sit gloria 7 bonor; in secula seculorū.
 Amen.

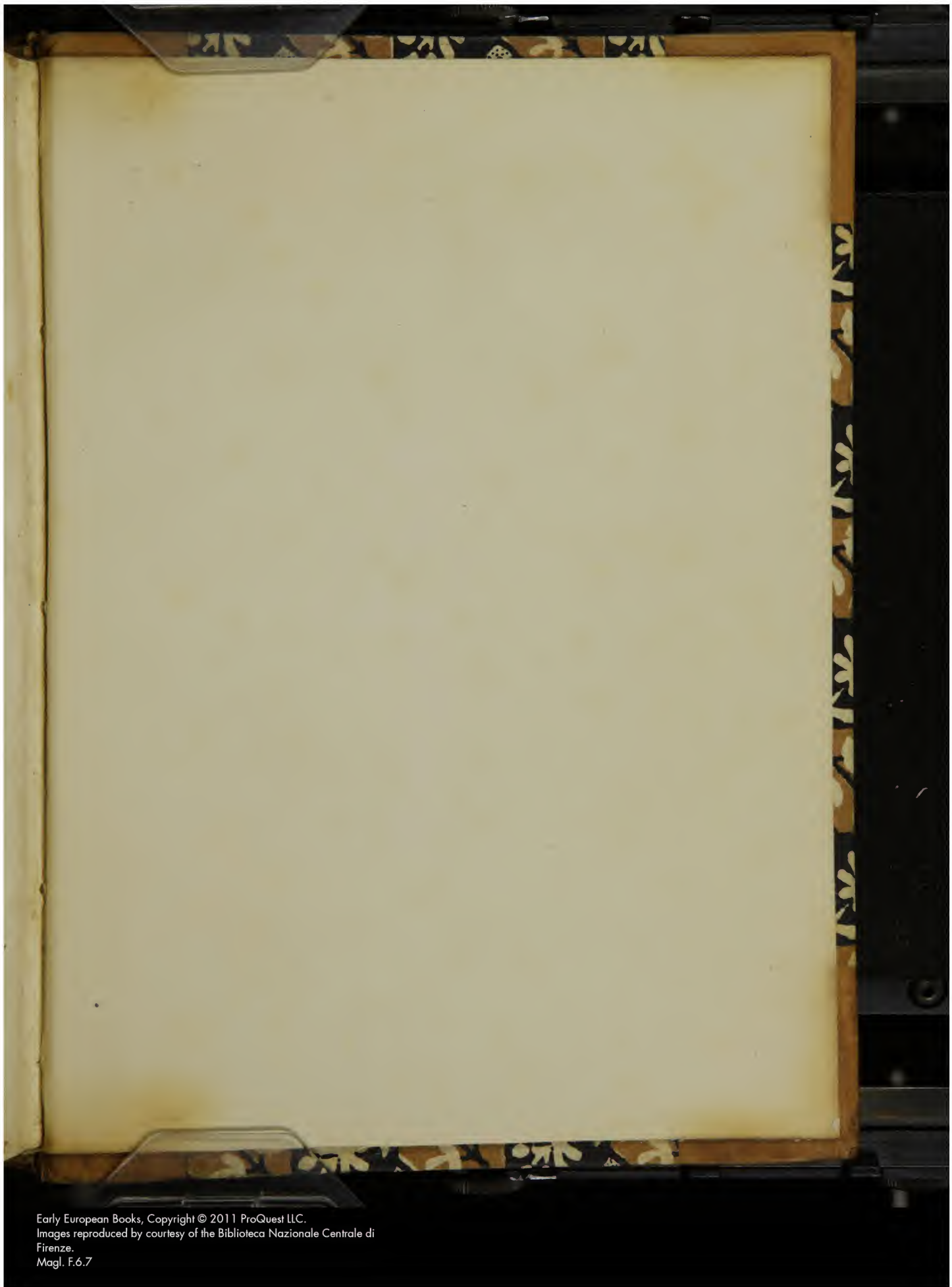
Quadragesimale seu smonariū de p̄ntia
 duplicatū p̄ aduētū videlicet 7 q̄dragesimaz
 a venerabili viro fratre Michaele Medio
 lanensi ordinis fratrum minorum de obser-
 uantia editū: qui tum sanctimonia vite: tuz
 feruentissima verbi dei p̄dicatiōe a deo in-
 numeris meruit coruscare miraculis felici
 numine explicitus est. Impressū optimaq;
 castigatione emendatū: cura 7 impensis Hi-
 ebolai Franckfort. 3. idus Decēbris Anno
 salutis. i 487. Venetijs.

Laus Deo

Almae Gratias Tuae. Horte
Aera

CLARASINO
LIBRARI E LEGATORI

Carte numerate 221. più una bianca.
Mancano le cc. 1-6 e le due carte
preliminari n. n.

Settembre 1917. Lf.